

De la casa professa de la comp. ...

LIBER PRIMUS CONSILIORUM ALEXANDRI IMOLENSIS.

B.E

[redacted]

LUGDUNI,
M. D. LVI.

LEGES. XII. TAB.

enmendose este libro conforme o indice del illustrissimo cardenal de toledo de 85

+

Por comission de los SS. inquisidores se corrigio este libro por el indice del año de 1612 a 12 de mayo de 1613

Joan de Pineda

LIBER PRIMUS CONSILIORUM CLARISSIMI OMNIUM, ET

doctissimi iureconsulti, domini Alexan. Tartagni Imolensis recenter expunctorum, & ab infinitis propè mendis exactissime repurgatorum [redacted] nunc primum in iuris, & synceræ praxis studiosorum, togatorumq; omnium gratiam, & vtilitatem in lucem editis, marginiq; accomodatis feliciter incipit.

Summarium.

1 Substitutionis sublato priore gradu, admittitur sequens.
2 Substitutio compendiosa continet vulgarem limita. numero 15.⁊.16.
3 Substitutio compendiosa de vno casu ad similem extenditur.
4 Appellatione filiorum veniunt nepotes contra.nu.12.
5 Qualitas refert an iungatur verbo dispositiuo, vel executiuo.
6 Heres, verbum, intelligitur de herede per aditionem.
7 Substitutio mere fideicommissaria non continet vulgarem.
8 Testamentum potest accipere vires a tacita vulgari.
9 Substitutio nunquam debet extendi ad alium casum, quando per hoc plus faueretur minus dilecto.
10 Substitutio inutilis non facit aliam vtilem.
11 Substitutio concepta in vnum casum, an extendatur ad alium.
13 Alienare filijs prohibitis, non sunt prohibiti nepotes.
14 Verborum a propria significatione non est recedendum. numero.17.

Epitome.

Testator instituit Raymundum filium suum, ⁊ posthumum ex vxore pregnãte, cui posthumo substituit dictum Raymundum vulgariter pupillariter ⁊ per fideicommissum: ⁊ si contingeret do. Raymundum eius filium ⁊ heredez seruantem legem testamenti decedere quandocunq; sine filijs masculis, vel filios eius sine filijs, vel descendentibus masculis, tunc substituit sibi, ⁊.d. Raymundo, seu vltimo filio, vel descendenti masculo ex eo Antonium Spaciforam nepotem suum. Et si contingeret dictum Antonium Spaciforam succedere do. Raymundo ipso casu adueniente, ⁊ decedente domi. Anto. sine filijs masculis substituit sibi testatori ⁊ do. Anto. Spacifore Bernardum extaret, ⁊ eo non extante filios Bernardi, ⁊ illis non extantibus Thomasium, ⁊ eo non viuente, substituit postremo Antonium de Baresio testatoris nepotem, ⁊ eius filios masculos. Accedit quod Raymundus filius predecessit viuo patre, nec natus est posthumus. Decesserunt etiam Spacifora, Bernardus, Thomasius non relictis liberis. Anto. vero Baresius cum filijs decessit relictis ex eis nepotibus, qui vendicant bona testatoris tanquam substituti. Decidit Alexan. eos non esse audiendos, sed locum esse successioni abintestato. Quia excepta prima substitutione, que viuo testatore defecit: omnes relique substitutiones sunt fideicommissarie, sub conditionibus que defecerunt. Idem in hac eadem specie fusius, ⁊ clarius consuluit Philip. Corn. consi.cxcij. in presenti, lib.ij.C.M.

Consilium primum.

Christi nomine inuocato. Perspectis verbis testamenti magnifici Comitis Henrici Rubei: ⁊ his que in themate narrãtur. Videtur prima consideratione dicendum locum esse substitutioni facte de filijs Antonij Baresij, ⁊ illiꝰ substitutionis vigore vocari nepotes predicti Antonij Baresij, maxi

1 me ex infra scriptis. ¶ † Et primo per illud quod habetur in.l. quandiu.la vltima.in versiculo is autem.ff.de acquiren.heredi. vbi si Titius in primo gradu fuerit institutꝰ, ⁊ sibi secundo gradu fuerit substitutus Sempronius: ⁊ Sempronio fuerit tertio gradu substitutus Cornelius: ⁊ antequam eueniret casus substitutionis facte Titio primo heredi, decesserit Sempronius secundo gradu substitutus: tamen postea eueniente casu substitu- a
tionis facte Titio primo heredi, poterit ei ex substitutione succedere Cornelius tertio gradu substitutus. ¶ Ad idem text.in l.coheredi.in princip.⁊ quod ibi not. Barto.ff.de vulga.⁊ pupilla.⁊ ideo per.d.l.quandiu.dicit Barto.ibi quem Bald.Ang.et

a Moder.[a] ibi sequuntur: ꝙ si testator filium impuberem heredem instituit: ⁊ ei pupillariter substituit Titium: ⁊ quandocunque decesserit, ei substituit Sempronium ⁊ cõtingat ꝙ Titius ante pupillum moriatur: ⁊ postea decedat pupillus, ꝙ Sempronius poterit perẽpto primo gradu substitutionis admitti. Pro

2 hoc etiam adducit ꝙ Sẽpronius fuerit substitutus Titio † cõpendiose, que substitutio continet vulgarem vt concludunt oẽs in.l.Centurio.ff.de vulgari ⁊ pupillari.⁊ in.l.precibus.C.de impu: ⁊ alijs substitu. vnde testator videtur dictum Titium substituisse: ⁊ si Titius heres non esset, videtur Sempronium substituisse, ⁊ si substitutio facta Sempronio videtur quo ad Titium esse vulgaris: ⁊ quo ad filium impuberẽ fuisse pupillaris: ⁊ subdit Barto. quod si prima substitutio fuisset pupillaris: ⁊ secunda fuisset mere fideicõmissaria: tunc secunda substitutio non potest habere effectum, nisi ille primus substitutꝰ, cui facta esset secunda substitutio, admissus esset ex prima.l.apud Julia.§.idẽ Julia.⁊ l.ita tamen.§.qui suspectum.ad trebel.ia.sed si prima et secunda fideicommissaria fuisset: tunc licet primum fideicõmissum deficiat: vt quia predecedat primus fideicommissarius, remanet primum fideicommissum apud ipsum heredem testatoris fideicommittentis cum onere tamen secundi fideicommissi. ⁊ sic debebit per heredem restitui secundo fideicõmissario.l.vnica.§.pro secundo.C.de cadu.tollen.⁊ ita etiam consuluit Bart. in consilio incipiente, quidã nomine Meuius ⁊c. ¶ Modo ad propositum testamẽti de quo agitur post institutionem vniuersalem factam posthumo, fuit facta prima substitutio vulgaris ⁊ pupillaris ⁊ etiam compendiosa, si bene inspiciantur verba testamenti. Nam inquantum substituit Raymundum si contingeret vxorem esse non pregnantem, vel esse pregnãtem, ⁊ partum in lucem non peruenire: hic dicitur esse vnum caput substitutionis vulgaris, scilicet heres institutus non poterit esse heres.l.si. C.de institu.⁊ substitu.sub condi.fac.⁊ ibi no.Barto.⁊ docto.in l.qui ventri.secundum primam lectu.ff.de ven.inspi.facit.l.cum proponas.C.de heredi.instit.l.si paterfa.ff.eod.titu. Inquãtum autem testator vocauit substitutum in casu quo posthumꝰ perueniret in lucẽ, ⁊ in pupillari etate decederet: fuit pupillaris expressa: vt.d.l.precibus.⁊ qđ ibi not.glo.magna, in fin. Item inquãtum postea testator subiunxit hec verba: scilicet postea quãdocunq; filijs legitimis ⁊ naturalibꝰ de suo corpore nõ relictis ⁊c. fuit cõpendiosa.d.l.centurio.⁊.l.precibus.⁊.c. Ray. de testa. ⁊.c.si pater.e.tit.lib.vj. Secũda vero substitutio quantũ ad propositũ de quo queritur fuit facta dicto Ray. q: voluit ꝙ si contingeret dictum Ray. eius filium heredem seruantem legem testamenti decedere, quandocunq; tunc nobilis Anto. Spacifora nepos dicti testatoris esset substitutus dicto testatori, ⁊ dicto Ray. in bonis in quibus dictus Raymundus fuerat substitutus dicto posthumo. Tertiam deinde facit substitutionẽ, volẽs ꝙ si contingeret dictũ Anto. Spacifo. succedere predicto Ray. ipso casu adueniente ⁊ decedente dicto Ant. Spacifora sine filijs masculis, substituit sibi testatori, ⁊ dicto Anton. Spacifore Bernardũ si extaret, ⁊ eo non extante filios Bernardi. ⁊ illis nõ extantibus Thomasium: ⁊ eo nõ viuẽte vocauit, seu substituit: postremo dictũ magistrum Ant. de Baresio eius testatoris nepotẽ, ⁊ eius filios masculos legitimos ⁊ naturales descendẽtes ex dicto Ant. de Baresio, quãuis ergo prima substitutio facta

a ¶ Moder. Imo. Pau. Aretin. ibi Pau. cõsi. clij. presens dubium. li.j. consi. cclxvij. viuẽtibus. ⁊ consi. seq. cõsi. cccccxxij. videtur quod filij. li.ij. Gui. pap. in deci. delp. q. ccccl. cor. ꝯs. ccxcviij. lib. iij. Jas. l.j. col.v.ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ꝯsil. cxxxij. colũ.ij. ꝯsi. cxlviij. lib.j. Alci. lib.iij. de verb. sig. pag. lxij. Ste. berrã. cõsi. cxliiij. lib. ij. ꝯsi. xxiij. viso in strõ. co. ij. li. iij. vbi Anto. rub. consil. ciiij. i hac materia quatuor casus distinguit Pau. d. ꝯsi. clij. lib.j. quos latiꝰ explicat Soci. cõsi. lij. co. si. lib. j. ⁊ inter cõsi. Cor. li. iij. cõsi. ccxcviij. ibi Jo. caccialup. ⁊ Cor. subscribũt sed aliter ⁊ breuiꝰ dixi none in.l. precibus. C. de impu. ⁊ ali. subst.

posthu. non habeat effectum in persona Ray. primo substituti:
q: predecessit viuo testatore: tamen aut dicimus ꝙ Anto. Spa-
cifora substitutus in secũda substitutione compẽdiosa compre-
hendẽte vulgarẽ vt dictum est, successit in eo in quo erat substitu
tus Raymundus posthumo vulgariter per. d. l. quãdiu. versi-
cu. is autem. ⁊ quod ibi not. Barto. attento quod in posthumo
euenit casus substitutionis vulgaris: quia nullus posthumus
peruenit in lucem: ⁊ tunc nihil est quod obstare videatur dictis
nepotibus Ant. baresij, quominus ex substitutione admittan-
tur, attento quod tempore mortis Antonij Spacifore deceden
tis sine filijs masculis, non extabat Bernardus nec Theoma-
sius nec filius alicuius eorum. ⁊ sic euenit casus tertie seu vltime
substitutiõis. Nec obstat quod dicta tertia, ⁊ vltima substitutio
videatur facta in casu, quo contingeret Anton. Spaciforã suc-
cedere Rayn. quia dico quod testator in dicta substitutione ac-
cepit Ant. Spaciforam succedere Ray. quãuis Anto. Spaci-
fora veniret prout venit in locum, in quo vocatus fuerat a testa-
tore. d. Ray. nõ autem accepit quod Anto. Spacifora sit heres
dicti Ray. quia etiam quãdo contigisset quod Ray. decessisset
sine liberis mortuo testatore, ⁊ agnita per ipsum Ray. portione
sibi delata ex substitutione vulgari: tamen non diceretur Anto.
spaciforã esse heres. d. Rayn. nec sibi proprie succedere: quia per
substitutionẽ compendiosam post tempus pupil. etatis, seu per
substitutionem fideicommissariam comprehensam in compen-
diosa facta Ray. non succedit dicto Ray. sed testatori. l. cohere-
di. §. cum filie. ff. de vulg. ⁊ pupil. l. sancimus. §. cum autem. C. ad
trebellia. l. vnum ex familia. ff. de lega. ij. no. Barto. in. l. mar. §.
quidam liberis. ff ad tre. vnde accipitur in. d. testamento Anto.
spaciforam succedere Ray. quandocunqꝫ contingat Anton.
Spacifore apertum esse locum ad quem testator vocabat Ray.
sicut in simili accipitur in. l. hereditas. §. qui filium. ff. de testa. tu
tel. ad hoc accedit quod. d. substitutio compendiosa facta Ray.
† cum dicatur comprehendere vulgarem secundum cõmunem
conclusionem vt dixi: dato quod intelligeretur facta in vnũ ca-
sum, scilicet quando decederet Ray. post mortem testatoris de-
bet extendi ad alium sibi similem, scilicet quando decederet viuo
testatore. l. gallus. §. ⁊ quid si tantũ. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ ibi Bar-
to. in. l. fina. ⁊ ibi docto. C. de insti. ⁊ substit. sub condi. fac. ⁊ Guil.
de cu. in. d. l. precibus. ⁊ Barto. ⁊ alij in. d. l. j. ff. de vulga. ⁊ pupil
la. in. d. l. vij. questione princip. ⁊ Bart. in. l. iij. C. de heredi. instit.
cum simi. aut dicimus quod An. Spacifora non debuit succede
re in eo in quo erat substitutus Rayn. quasi non videatur eue-
nisse casum substitutionis, ad quem vocatus fuerat a testatore
Anto. Spacifora qui quidem videbatur vocatus quãdo Ray.
esset heres: ⁊ seruans legem testatoris, alias testamẽti vt sonant
verba substitutionis facte Ray. ⁊ tunc adhuc videtur qꝺ cum
fuerat perempta prima substitutio facta posthumo de Rayn.
etiam fuerat perempta substitutio secunda Raymun. de Ant.
Spacifora debet habere locum tertia ⁊ vltima substitutio facta
de Anto. baresio ⁊ eius filijs per eandem. l. quandiu. cum ibi no-
ta. per doctor. quare sicut ibi perempta prima substitutione fa-
cta heredi, seu filio impuberi scripto in primo gradu, admittitur
ille qui erat vltimo substitutus primo substituto: ita pari ratio-
ne perempta prima, ⁊ demum secunda substitutione debet ad-
mitti substitutus in tertia: quia eadem ratio facit. l. potest. ff. de
vulgari ⁊ pupillari. ⁊ institu. ⁊ de vulgari ⁊ pupillari substitu. in
princ. ⁊ sic in omnẽ euentum videtis ꝙ debeant vocari dicti de-
scendentes Anto. baresij. ¶ Nec ob. si diceretur quod filij Ant.
de baresio fuerũt substituti Thomasio per fideicommis. ⁊ quod
Thomasius non fuit heres: ⁊ sic deficit casus fideicommissi in
persona filiorum Anto. baresij: quia respondetur quod imo filij
Anto. baresij fuerunt substituti Anto. Spacifore, si non exta-
rent Bernard⁹ aut eius filij: vel Thomasius, vt patet ex verbis
testamenti. ¶ Ad hoc facit quia substitutio compendiosa facta
alicui post mortem, habet locum etiam si ille cui facta est substi
tutio viuo testatore decedat, vt declarat Barto. in dicta. l. centu
rio. in versicu. Quero vtrum substitutio compẽdiose facta ⁊c. et
omnes sequuntur ibi in dicta. l. precibus. ⁊ in dicto capit. Ray.
per. l. iij. in prin. ff. de adi. le. ⁊. l. hec conditio filie. §. si. ff. de condi.
4 ⁊ demõ. ⁊. l. vnica. §. pro secũdo. C. de ca. tol. ¶ † Nec obstare vi-
det ꝙ substituti fuerint filij Ant. baresij, ⁊ nulla fuerit facta men
tio de nepotibus: quia potest responderi ꝙ in dispositione testa-
toris facta fauore filiorum, ⁊ alteri non onerosa veniunt nepo-
a tes [a]. l. lucius. la. ij. ⁊ ibi Bart. ff. de here. institu. ⁊. l. gallus. §. in-
stituentes. ff. de libe. ⁊ posthu. secundum intellectum glo. ij. quẽ
ibi approbat Bar. ⁊ alij in. l. filij. ⁊. l. iusta. ⁊ qꝺ ibi not. ff. de ver-
bo. signifi. ⁊ not. Bar. in. l. liberorum. in. iij. colũ. ff. eod. titu. nam
in vltimis voluntatibus fauorabilibus verba large accipiũtur.
capitu. cum dilecti. de dona. l. in testamentis. ff. de reg. iur. l. cum
quidam. ff. de libe. ⁊ posth. l. si ita scriptum sit filiabus. ff. de leg.

¶ Nepotes. hoc est verissimũ i hoc vel sili casu quicquid infra arguẽdo dicat. ⁊ ẽt Cor. d. qsi. col. xj. ⁊. xij. licet cõtra contendat, non tñ firmat nec in hoc se fundat, sed in defectu cõditiõis.

¶ Executiuo. de hoc vide late Frã. Rip. d. l. cẽturio. nu. 140. cũ seq.

ij. ⁊ vbi fit larga interpretatio: tunc appellatione filiorum veniũt
nepotes argu. d. l. filie. ⁊. l. iusta. ⁊. d. l. liberorum. facit quod not.
Jo. An. in. c. ad extirpandã. de fi. presby. cum si. ¶ Sed premis-
sis non ob. puto contrariam sententiam in proposito esse de iure
veriorem, quod ex infrascriptis ostenditur. ¶ Nam presuppono
primo quod substitutio facta Ray. ⁊ pariter testatori intelligi-
tur facta casu quo Ray. succederet testatori ex substitutione fa-
cta posthumo, ⁊ legem testamenti seruaret, hoc indicant illa ver-
ba testamenti dicentia. Item dictus magnificus comes testator
voluit, ⁊ mandauit quod si dictum Ray. eius filium, ⁊ heredem
seruantem [redacted] ntingeret, quandocunque si-
ne filijs ma[redacted], vel de-
scendentibus, vel cum filijs masculis [redacted] ipsis filijs
in pupillari etate, seu post quandocunqꝫ decedant sine filijs ma-
sculis in eo casu mori: substituit sibi ⁊ dom. Raynut. seu vltimo
filio masculo descendenti ex eo, seu ex eis ⁊ dictis: dictum nobi-
lem Anto. Spaciforam, illa enim qualitas importata per illa
verba, heredem seruantem legem testatori ⁊c. debent verificari se-
cundum tempus verbi cui iungitur. l. in delictis. §. si extraneus.
ff. de noxa. l. Titius. ff. de testat. milit. l. ex facto. §. si quis autem.
ff. ad trebelliã. sed ita quod iungũtur illi verbo mori contigerit:
ergo oportet quod dicatur euenisse illum casum a testatore pro-
uisum quod Raynut. tempore sue mortis fuerit heres. ⁊ seruãs
legem testatoris scilicet Ray. decessit viuo testatore: ergo non po
tuit esse huiusmodi. l. j. ff. de here. vel act. ven. l. qui superstitis. ff.
de acq. here. ¶ Confirmantur ex his que not. Barto. ⁊ alij post
eum in. d. l. centurio. post medium. in versic. quero circa predicta,
dixi quod si ista substitutio fiat cum temporis descriptione ⁊c.
5 † vbi querit an si testator dixerit tali filio meo impuberi si deces-
serit sine liberis, substituo Titium. videatur propter illud verbũ
impuberi limitasse etatem, ⁊ voluisse quod substitutio locũ ha-
beat duntaxat si decedat in pupillari etate: ⁊ dicit ꝙ non, quan-
do illa dictio impuberi iuncta est cum verbo dispositiuo substi-
tuo: vt tenuit Joan. And. in. c. si quando. preallegato. d. c. Ray-
nuti. quia dictio impuberi videtur adiecta causa demonstratio-
nis: ⁊ non causa taxationis, vel limitationis. l. mela. in princ. ff.
de alimen. leg. secus si dicta dictio impuberi iungeretur cum a-
b lio verbo puta executiuo [b]: vt quia dixit si filius meus decesserit
sine liberis, filio meo impuberi succedet Titius: nam illud ver-
bum succedet, est executiuum, dato quod illa dictio impuberi de
notat demonstrationem, tamen requiritur quod tempore quo
defertur successio: ⁊ sic tempore mortis ipsius filij: filius ipse
esset impubes. ar. l. ij. ff. de auro ⁊ ar. leg. ⁊. d. l. Titius. cum si. ita
etiam vult Guil. de cu. in repe. d. l. precibus. in. xv. col. in materia
pupillaris substitutionis. in versi. sed pone quod dubium est ⁊c.
⁊ Bart. ibidem in pen. col. ⁊ per hoc, est text. in. d. l. coheredi. §.
cum filia. versi. quod si heredem. ⁊ in. §. pen. eiusdem legis. ⁊ vtro
biqꝫ no. Paul. de castr. ponderans ad hoc illa iura. ⁊ Joan. de
6 imol. in. d. c. Ray. in no. ¶ † Pro hoc facit quia videmus qꝺ
illa verba prolata a testatore, videlicet si talis heres erit intelligã
tur. i. si talis adiuerit hereditat: non autẽ intelligunt si talis fue-
rit scriptus heres a testatore. tex. est quem ad hoc ibi not. ⁊ pon-
derat Bar. ⁊ Joan. de imo. in. l. seruus alienus. que est. l. iij. in. §.
si quis ita. ff. de here. insti. ⁊ dicit hanc fuisse rationem dubitan-
di in. l. illa. Ad hoc facit qꝺ no. Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here.
circa. iij. col. in ver. Circa. iij. vꝫ qualiter ista voluntas probetur
per verba enunciatiua ⁊c. vbi vult qꝺ etiã quãdo in dispositio-
ne fit mentio etiam enunciatiue de hered. intelligitur de herede
per aditionẽ hereditatis: vt not. Bald. in. l. potuit. C. de iure de
libe. ergo illa verba testatoris, si filium ⁊ heredem mori contige-
rit, intelligitur de herede per aditionem. ¶ Hoc expressius de
notant illa alia verba seruantem legem testatoris qui in per-
sonam Ray. tempore mortis seu exiguntur: ⁊ talem denotat
executionem, ⁊ obseruantiã: de qua nõ potest tractari nisi mor-
tuo testatore. l. vnica. §. j. C. de cad. tol. c. cum marte. de cele. mis.
Et per hoc ptꝫ quod premissis nõ habet obstare illa dictio quã-
docũqꝫ iuncta verbo decesserit: quia illa dictio denotat quãdo-
cũqꝫ etatẽ, seu quodcunqꝫ tempus in qua vel quo decederet: dũ
modo decedat heres, ⁊ seruans legem testatoris: ⁊ hoc modo
nulla est repugnantia verborum: alias autem videretur testa-
torem se incõtinenti correxisse, ⁊ contradixisse sibijpsi: quod nõ
est accipiendũ. l. nã ad ea. ff. de condi. ⁊ demon. ¶ Hoc ita pre-
supposito ⁊ ostenso: probatur qꝺ nepotes Antonij baresij non
possunt ad substitutionem admitti ex infrascriptis. ¶ Et pri-
mo quia substitutio facta Raymundo fuit fideicõmissaria: ⁊ sic
non potuit comprehendere vulgarem substitutionem: quia fa-
cta fuit substitutio Ray. post mortem eius, in casu quo esset he-
res: qui casus repugnat vulgari substitutioni. l. post aditam. C.
7 de impube. ⁊ alijs substi. l. j. ⁊. d. l. precibus. † vnde dicimus quod
fideicommissaria substitutio non continet vulgarem nec trahi-
tur ad

tur ad directum.l.ille a quo.§.si de testō.ff.ad treb.⁊.d.l.cū filio.no.gl.Bar.⁊ alij in.l.verbis ciuilib⁹.ff.de vul.⁊ pup.preterq̄ in speciali fauore libertatis.l.Anthoninus.ff.de fideicō.liber.⁊.l.neq3 eni.§.si.cū.l.seq.ff.de test.mili.sʒ ita est qd in prima substitutiōe.vt Ray.in casu nostro fuit facta substitutio fideicommissaria:que nō est apta comprehendere vulgarem:⁊ tunc nō pōt scd̄s substitut⁹.[vt est in casu nostro] Anto.spacifora venire ad hereditatem adscriptam primo substituto nisi primus substitutus idest.Raymōd⁹ fuit heres vel adiuerit:q2 aliter nō pōt restituere per fideicōmissum hoc est qd clare decidit Bar.⁊ alij post eū in.d.l.quādiu.⁊.l.apd iulianū.§.idē iul.⁊.l.ita tamē.§.qui suspectā.ff.ad tre.ergo cum Ray.nō fuit heres non potest tractari de substitutiōe facta post mortē Ray.que fuit fideicōmissaria vt dixi.⁊ ideo cum Anto.spacifora nō potuerit de substitutione capere de hereditate relicta per testatorē posthumo in primo gradu mediāte persona dicti Raymondi grauati in effectu restituetur.d. Ant.spacifora ex eo q̄ Ray.non fuit heres:sequitur qd nec etiā alijs substituti post Ant.spacifo.venire possint eodē impedimento obstante.l.cū in test.ver.qūo.ff.de here.insti.l.j.§.si mater.j.tit.de vul.⁊ pu.nec dicat̄ q̄ Bar.in.d.l.q̄diu.loquitur qū prima substō erat pupillaris expressa:⁊ scd̄a fideicommissaria in casu vero nostro prima substitutio erat nedū vul-

a garis ⁊ pupil.sed etiā vulgaris ⁊ cōpēdiosa:q2 rn̄deo [a] qd in casu in quo loquitur Barto.erat facta vulgaris saltem tacita comprehensa in pupil.expressa iux.l.iam hoc iure.ff.de vul-

8 ga.⁊ pup.† a qua tacita vulgari pōt incipere testm̄ assumere vires sicut ab expressa vulgari:vt no.glo.in.l.lex corne.ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.pe.ff.de ven.inspi.⁊ no.Guil.de cu.in.d.l.p̄cibus.⁊ Bar.in.d.l.j.in secundo effectu substitutionis vul.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.si pater filiū.eo.titu.per.l.neq3 si.cū.l.seq.ff.de test.mili.ita tenet Old.⁊ cōsuluit idē ipse in cōsi.xx.incip.qdā habēs.⁊ probat Bar.in.l.si.in vlti.col.C.de insti.sub condi.fac.post gl.in.l.vnica.§.ꝓ scd̄o.C.de cad.tol.⁊ in.l.tractabat̄.ff.de test.mil.⁊ Ang.⁊ Joan.de imo.in.l.apud iuli.§.idē iul.preall.⁊ Bal.⁊ Ang.⁊ Joan.de imo.in.d.l.lex cornelia cū.l.se.⁊ ꝓbatur in.d.l.si pr̄ filiū.ſm intellectū Jac.de are.⁊ ibi etiā no.Jo.de imo.⁊ idem probat ipē in.d.l.j.ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.d.c.Ray.in materia vulgaris que est magis cōis opi.⁊ dicit Joā.de imo.in.d.l.lex cornelia.⁊ sic est eadē ratio qū prima substō erit pupillaris expressa ⁊ vulgaris tacita:sicut qū est vulgaris expressa ⁊ pupillaris tacita. ¶ Scd̄o ꝓbat̄ q2 si Anto.spacifora.qui tāq̄ primo vocatus post Ray.videt̄ magis dilectus q̄ descendentes Ant.Baresij vlti.vo-

b cati.l.publius.§.j.ff.de ꝯdi.⁊ demō.intelligit̄ exclusus [b] a cōmodo substōnis:eo q2 Ray.non fuit heres:sed decessit viuo testōre vt ꝓbaui:multomagis intelligunt̄ exclusi dicti descendentes Ant.bare.per ea.l.publius.§.j.⁊.l.qui fundum.§.qui

9 filios.in fin.ff.ad.l.falci. ¶ Et preterea dicimus† qd etiā vbi alias substitutio facta in vnū casum extenderet̄ ad alium:tn̄ nō dʒ extēdi qū per talē extēsionē resultaret istd incōueniēs.s.qū sequeretur q̄ minus dilectus a testōre esset melioris conditiōis q̄ magis dilect⁹ vt est gl.no.quā ibi ita saluat subtiliter Bar.⁊ alij post eū in.l.si mr̄.§.j.ff.de vul.⁊ pu. ¶ Tertio probat̄ q2 dicti filij Ant.baresij ⁊ alij q fuerūt vocati sub ista cōditiōe si Ant.spaci.succederet dicto Ray.⁊ sic casu in quo Ant.spaci.venisset ad substitutionē de eo factā Ray.vt clare dicūt verba ipsi⁹ substōnis facte Anto.spacifo.sed ita est q̄ nō euenit illa cōdō tertie ⁊ vltie substōnis facte dicto Anto.spaci.eo q2 Ant.spacifora non potuit succedere Ray.nec testōri ex substōne facta in persona Ray.ergo nō pn̄t descendētes Ant.bare.venire ad substōnē p̄dictā.vt.l.qui habebat.ff.de vul.⁊ pu.in verbo.si anteq̄ nuberet.cū gl.iūcta in verbo pubes.⁊ qd ita sit qd si Ant.spaci.fuit exclusus a substōne cuius cōdō deficit nō pn̄t hr̄e locū sequētes substitutiōes facte Ant.⁊ alijs post eū ꝓbat̄ ꝑ alias ēt rōnes Pe.de anch.in cōsi.cxxxvij.incip.principaliter ponderanda est. ¶ Quarto ꝓbat̄ ꝑ id qd decidit Old.cōsi.clxxvij.inci.testōr in vltimo suo testō si dixit filiū ⁊c.vbi cōsuluit si testator dixit filiū mihi nasciturū ex ventre vxoris mee mihi instituo heredem vlēm:et si dict⁹ fili⁹ me⁹ decesserit in pupillari etate vel postea qn̄cūq3 sine prole legitima substituo eidē filiū mihi scd̄o nasciturum ex.d.vxore:⁊ si dictus scd̄s fili⁹ moriat̄ in pupillari etate vel postea qn̄cūq3 sine ꝓle legitiā substō sibi Ber.fr̄em meū.accidit qd ex vētre vxoris testōris nat⁹ est posthum⁹ vn⁹ tm̄ et decessit in pupillari etate ad cui⁹ bona mr̄ vult venire ab intestato.sʒ dict⁹ Ber.fr̄ testōris q fuit vltimo substitutus vult venire virtute substōnis:q̄rebat̄ an substitutus admitteret̄ et

10 cōsuluit q̄ nō:† q2 p̄ia substō fuit oino inutilis [c] nō nato se

c cūdo posthumo.l.is qui ducēta.§.vtrū.in pri.ff.de re.du.⁊.l.

si duobus.§.si.ff.de leg.j.⁊.l.j.§.si quis primo.ff.vnde cog.ergo aliā vtilē facere nō pōt cū ipa sit oino inutilis.ar.l.nullus soli⁹ materni.de decu.lib.x.Et sicut dicit̄ in ꝯctu seu cōuentione cōditionali vestita,q̄ aliā cōnētionem nō vestit:q2 ipa principalis cōuentio cōditionalis ꝓpter pendentiā cōditionis actionē non parit [l] si in venditione.ff.de peri.⁊ cōmo.rei vendite.⁊ plene traditur.l.petens.in.ix.col.in versi.in eadem glo.ibi.l.in vendi.C.de pactis. ¶ Mouetur etiā quod absonum videtur substitutum substituti plus capere posse q̄ nūquam potuerat is cui fuerit substitutus.d.l.publi⁹. ¶ Insuper mouetur quod dictus Ber.frater testatoris fuit substitutus secundo nascituro sub conditione,si secund⁹ nasciturus

d decederet in pupillari etate [d] vel postea qn̄cunq3 sine prole:sed constat q̄ talis conditio non extitit:quia non decedit,q2 nunquā natus fuit.l.qui duos.ff.de manu.testa.ergo substitutus oino excludit̄ per.d.l.q2 habebat.⁊ pleni⁹ per eū in.d.consi.Et in eodem casu idem determinat Joan.an.per easdem formales rationes in addit.Specu.in titu.de testa.§.in primis.in additione incip.huic questioni.ver.occurrit etiam casus nouissimus ⁊c.licet de Oldrado mentionem nō fecit. ¶ Et licet rationes sue videantur militare in casu nostro q2 prio substitutio facta de Raymondo dicto posthumo fuit omnino inutilis ⁊ sine effectu in casu nostro sicut esset ī casu suo:ergo nō debet facere aliā vtilē.Itē non dʒ substitut⁹ substituti.i.illi qui fuerūt substit.Anto.spacifo.qui sunt descendētes Ant.bare.esse melioris cōdi.q̄ voluit testator Anto.spaci.cui ipsi sunt in effectu substituti vt deduxi in secūdo ar.assumpto in casu nr̄o nō euenit cōditio substōnis vltimo facte Ant.spaci.⁊ alijs post eū vt deduxi in.iij.ar.assumpto.et sic sum⁹ effectualr̄ in casu Old.⁊ Jo.an.magis tn̄ satisfaciūt

e vltime rōnes Old.[e] quā prime. ¶ Quinto ꝓbat̄ ꝑ id qd decidit Ang.in preal.l.q̄diu.in fi.vbi iuxta qōnē ibi formatā ꝑ

11 Bar.⁊ limitādo illā decisionē Bar.dicit † q̄ pupill⁹ fuit institutus,⁊ titius fuit ei pupillariter substitutus.⁊ si titius dictus decesserit viuo testōre substituit ei seium,⁊ deinde cōtingat Titium decedere testōre mortuo,tn̄ pupillo adhuc viuēte lʒ postea decedat pupill⁹ in pupillari etate nō admittitur sei⁹ ex substōne:⁊ sic tūc habebit locū ꝺcisio Bar.ibi:q2 substitutio facta de seio fuit cōcepta in vnū casum tm̄.s.si titius moreret̄ testōre viuo.hec aūt cōditio deficit:ergo nō habem⁹ de scd̄a substitutione tractare.l.cōmodissime.ff.de li.⁊ posth.

f ⁊ ita dicit se cōsuluisse florētie [f]:ergo i ꝓposito Ant.spa.fuit substitut⁹ Raymō.qū decederet heres ⁊ seruās legē testatoris q qdē casus nō euenit:q2 ꝺcessit viuo testōre,⁊ substō intelligebat̄ facta si decederet mortuo testōre,⁊ etiā heres ⁊ seruās legē testi:vt dictū est:ergo Ant.nō potuit venire ex substōne multominus descēdētes Ant.bare.qui fuerunt substituti qū Ant.spaci.fuisset admissus ex substōne q̄ nō euenit vt iam dixi. ¶ Hoc idē voluit Ang.i.l.si pr̄ filiū.ff.de vul.⁊ pu.⁊ ibi dicit ꝓbabilr̄ ꝑ illū text.q̄ substō vulgaris facta in vnū casum ex casib⁹ qui cōprehēdunt̄ sub ea nō porrigit̄ ad aliū casum sibi oppositū ꝑ qd etiā al.l.si quis ita substituerit.⁊.l.si mr̄.§.j.in gl.mag.e.ti.⁊ rn̄det ad.l.gall⁹.§.⁊ quid si tm̄.de li.⁊ posth.q̄ ibi loquit̄ qū fuit vulgaris substō concepta ī vnā speciē:q2 tūc cōprehendit aliā sibi similem. ¶ Hoc etiā clarius

g voluit Ang.in.l.j.§.j.ff.de vul.⁊ pu.[g] vbi dicit q̄ lʒ qū testōr eligit vnā speciē de illis duab⁹ in qb⁹ verificat̄ substō vulgaris.s.si heres esse nō possit,vel aliā.i.si heres esse nolit iuxta.l.cū ꝓponas.C.de he.instit.bn̄ trahit̄ ad reliquā ꝑ id qd hr̄ in d.§.⁊ quid si tm̄.sed si eligit vnū idiuiduū de cōtētis sub vna dictarū specierū vel casuū nō porrigent̄ ad illd sibi oppositū vel dissimilē.hoc hr̄ ī.l.pater seuerinā.ī pri.ff.de cō.⁊ demō. ¶ Et id dicit se cōsuluisse florētie illd idē qd ipse refert in.d.l.q̄diu.vt retuli.s.⁊ dicit q̄ ꝑ ea que cōsuluit esse gl.in p̄alle.

a ¶ Respōdeo.dic melius ⁊ clari⁹ quod in casu Bar.non est verū quod secūda substitutio esset mere fideicōmissaria:q2 tunc omnino defecisset nisi ex prima adita fuisset hereditas:vt ibi expressim vult Bar.⁊ bene.Sed in suo casu vt clare format illū Bar.secunda substitutio erat in forma simplicis cōpēdiose per verba cōmunia,que secundum cōmunē sententiā cōtinet vulgarē.Et hic Spacifora nō fuit taliter substitut⁹, sʒ exp̄ssim sub illa cōdōne si prio loco īstit.vcʒ Rayn.esset heres ⁊ sic ī forma fideicom.pront erat vera fideicōmissaria vnde penitus defecit ex eo qd non fuit hereditas adita ab īstituto,sed predecessit testatori,vt expresse vult Barto.ī.d.l.quādiu.vn̄ si i casu barto.Sēproni⁹ fuisset substitut⁹ sub cōditiōe,⁊ eo casu quo Titius fuisset heres tūc substitutio Semproniij mere fideicommissaria fuisset,et Titio non existēte herede omnino defecisset,⁊ sic decisio Bart.recte ⁊ integre accepta ꝓbat intētionē ale.⁊ Cor.facit Soci.consi.lxxvj.lib.iij.

[redacted]

b ¶ Exclus⁹.etiā si superuixisset testatori:quātomagis reliqui post eū substituti ⁊ min⁹ dilecti sunt exclusi vt clari⁹ intorquet et explicat cor.d.cōsi.col.x.

c ¶ Inutilis.imo nō fuit inutilis:q2 includit tacitā vulgarē cuius virtute Bernard⁹ est substitut⁹ prio filio eodē casu q̄ scd̄s erat eidē substitut⁹ nec obstat quod tacita vulgaris nō hʒ locū ꝯ matrem vt per Bar.in.l.j.co.vij.in fin.ver.vlteri⁹ q̄ro.ff.de vulg.⁊ pu.quia hoc potest eē verū nisi vbi de contraria intētiōe testatoris apparet vt hic,vbi ī omnem euentum a successione vtriusq3 filij,et postq̄ ābo successiue fuissent hr̄des voluit semper excludere matrem filiorum.⁊ sic falsa est decisio Old.⁊ Joā.and.⁊ eā reprobat,⁊ bene,Lancelo.poli.in tract.de vul.substi.nu.107. [redacted]

d ¶ Etate.sed hec cōditio nō excludit sʒ iplicat tacitā vulg.l.iā hoc iu.ff.de vul.⁊ pu.

e ¶ Oldra.quem sequitur Soci.cōsi.lxxvj.lib.iij.

f ¶ Florentie.⁊ male vt etiam mox innuit Alexan.⁊ late Benedic.repe.c.Raynu.ver.si absq3 lib.more.ij.nu.29.

g ¶ Et pu.sed Alex.ibi col.iiij.reprehendit has dicisiones Ange.⁊ bene.vide Soci.Jas.Fran.Rip.in.d.l.j.plenissime.licet Angelum sequatur Corne.d.consilio.cxcix.litera.o.lib.ij.

a ¶ Nepotes isti. Aduerte hec ratio non ponitur hic nisi ad colorem, τ vt vult Cor. consi.cccc.co.ij.lib.iiij.locus hic labricus est, τ de facili secundum casuum varietatē ex modicis coniecturis in alterutram partem desultare, licet plenissime omnium exa minaui in.q.meis vt autem analytice habeas veritatem in hoc puncto iter conclu= sio quod appellatione filiorū non veniunt nepotes ex sola vi vocabuli τ proprietate vocis: sed tantū ex interpretatiōe, nō quauis, sed iusta. l.iusta.de verb.sig. opportet ergo aliū de ꝙ ex sola vi ser= mōis accedere cō= iecturam vel ratio nē iuste extēsionis vt q̄ reliquas que casum nostruz nō tangunt omittaz: sufficit illa quādo verbum filij, pro= fertur in plurali in definite nō referen do nec restringen= do ad certas perso nas puta, superscri ptas: sed conferen do in genere in fu= turum euentum τ agitur de cōmodo nepotū τ in eis est eadem ratio, nec se quitur absurditas, τ maxime quādo verbum filij, addi= tur ad augeudum τ cōtinuendū gra= dus substitutiōis vt hic, vbi substi= tuitur Antonius cū filijs, tunc enim sub verbo filiorum velut subsermonis compēdio omnes liberi vulgariter ta men inuitati cen= sentur, τ hec est ve ra τ propria sentē= tia Ale. ita em̄ sen tit in.d.l.gallus.§. instituens, τ ita di serte vbiq3 alibi cō sulnit vt.j.ɔs.v.ɔs. xxvj.lib.iij.ɔs.lvj. li.v.cōs.xxxvij.lib. vj.Fa.j.eo.cōsi.ix. ita et sentit Bald. ɔs.clxxxvj.quidē magni.ɔs.cccij.nō cōtinentur in fi.li. iiij.Anto.rub.d.l. gallus.§.quidē re= cte chart.vij.τ est crebrior snia τ ve= ritas licet in ɔtiuz cause inseruiendo vt Ale. hic nōnul li ɔsuluerint vt ro. ɔs.ccccxxxviij.co. fi, Deci.cōsil.xcv. vbi nimis impudē ter abutitur auto= ritatibꝰ do. quos tanquam a se stantes citat, licet loquātur alias in diuersis, alias in oppositis termi= nis adem Deci.rectius cōsulēs cōem τ nostrā sentētiā sequit consi l.cccxcj. Ias.cōsi. lij.co.iij.lib.iij.Bertrand.consi.cxcvj.viso cōsultationis.li.q.Anto.rub.cōsi.xxviij. col.iij.consi.xlvij.cōsi.se.nec quicquid dicāt Deci.τ ru.a p̄dictis discrepat s3 potius cōcordat Soci.cōs.ciiij.lib.iij.vt alibi fusiꝰ declaraui. Quādo aūt filij nō sunt in dis positione, sed in cōditione si quidē respectu grauati si decesserit sine filijs tūc expedi= tum est, ꝙ appellatiōe filiorū veniūt nepotes τ oēs liberi.τ faciēt semel relicti per= petuo deficere cōditionē.l.lucius.§.de here.insti.etiā si nō frater s3 quis extraneꝰ sic grauetur Soci.consi.xiij.sequendo ordinem.col.j.

l.si mater.§.j.τ Bar.ibi in fi.si bene inspiciatur videtur hoc te nere dum alle.l.si ita quis.eod.tit. ¶ Et posito qd̄ in casu in quo consuluit Ang.florentie possit habere aliquid disputatio nis: tamē in casu nostro cessat illa dubitatio: qr in casu in quo loquitur Ang.fuit simplex substitutio cōpēdiosa, seu vulga= ris facta sub vno casu quo non esset heres, qui est de casibus necessarijs ad substitutionē vulgarez per.d.l.cum proponas. vnde tūc faciliter pōt extendi ad aliū casum similē, qui sit de casibus necessarijs ad substitutionē vulgarē vel ad eius effe= ctus.d.l.quid si tantū.τ facit.l.iij.C.de institu.τ substitut.sub condi.fac.τ.l.mulier.in prin.ff.ad trebel.τ.d.l.fi. C.de instit.τ sub.sed in proposito nostro testator in substitutione quā fecit Ray.adiecit verba cōprehendētia casum nō necessarium ad substitutionē cōpendiosam vel eius effectū dum dicit: heredē seruantē legē testatoris non est necesse ꝙ sit heres, vel saltē ꝙ seruet legē a dicto testatore datam in testamēto circa quasdā particulares dispositiones in eo contētas: vnde cū illa ɔditio fuerit voluntaria τ nō necessaria ad effectū actus nō extendi tur ad aliū casum etiā similē fm Bar.τ alios in.d.§.τ quid si tm̄.per.l.coheredi.in prin.τ.l.meuius.ff.de ɔdi.τ demō.τ mul tominus ad difficilē τ ɔtiā prout est in casu nostro: qr cōditio adiecta in substitutiōe facta Ray.fuit illa.s.si Ray.decede= ret heres per quē apparet factā fuisse specialiter substitutionē fideicōmissariā Ray.qr non pōt extēdi ad vulgarē qr illi cō= trarie dicta.l.ille a quo.§.si de testō.τ deducit in primo funda

12 mēto scōe partis. ¶ Sexto principaliter probat † qr in substō ne in qua vocati fuerāt filij Ant.baresij nō vident cōprehen= di nepotes isti, aliter enim filios τ aliter nepotes appellamus. l.qui si nepotes.ff.de te.tu.τ insti.qui test.tuto.da.pos.§.pe.τ fi.τ idē probat in.l.gallus.quasi per totā.l.τ i.l.posthumorū. ff.de iniusto test.fm inductionem quam fecit Ant.de pisis τ Ray.in preal e.l.gallus.§.institutus. Nā prouidet a iuriscō= sulto ꝙ testōr qui instituit filiū vel filios in testō instituere de= bebat etiā nepotem seu pronepotē, ne si cōtingeret filios de= cedere viuo testatore nepotis qui se p̄teritos inuenirēt rūpe= rēt testm̄: ergo appareat ꝙ sub illa institutiōe facta de filijs ne potes nō cōprehēdebantur, τ si dicet ꝙ illa iura intelligatur qn̄ institutio facta erat de filio nomine proprio: videt diuina tio. ¶ Et dicit Bal.in.d.§.instituēs.qui hāc opi. approbat ꝙ illa lex loquit etiā in instōne nepotis nasciturī q ꝓpriū no men nō hz: tn̄ si nascat nepos nō intelligit institutus prone= pos: vt probatur in.d.l.gallus.§. instituēs. fm vnū inellectū quē ibi sequit gl.j.s.ꝙ illa.j.forma instōnis posita ibi.in text. nō fit generalis quo ad personas, τ idē probatur in ea.l.§.idē credendū.iūcto.§.nunc de leg.in verbo supplēdas: ergo eadē ratiōe institutio facta de filijs nō cōprehēdit nepotes.τ hic se quit Bal.in.d.§.instituēs. ¶ Et respōdet ad.l.lucius.la. ij. ff.de her.insti.per quā Bar.tenebat cōtrariū ꝙ illa loquit qn̄ appellatione filiorū nō cōprehēderent nepotes[a]: sequeret, ab surdū qr prorsus extranei p̄ferunt coniuncto testatori ɔ.l. cū acutissimi.C.de fideicō.l.generaliter.§.cū aūt.C.de insti.τ substi.vn̄ qr ibi astabat p̄sona nepotis qui ex p̄sumpta mente testatoris exclud ebat substitutū: ideo appellatiōe filiorū cōti nētur nepotes, ꝙ nō p̄supponit in casu nr̄o. ¶ Itē fm Bal. in.d.§.instituēs.pōt respōderi ad.d.l.luciꝰ.ꝙ ibi enūciatiue τ cōditionaliter fit mētio de filijs in casu nostro fit mētio de fi= lijs dispositiue disponēdo circa ipsos filios: quo casu nō vide tur ꝙ apprehēdātur nepotes.in.d.§.instituēs. Precedēs tn̄ respōsio videt melior, τ sum cōsuetꝰ sequi opi.Bar.i.d.l.libe= rorū.s.in casu in quo loquit tex.in.d.l.lucius.s.qn̄ alias resul= taret dictū absurdū vel incōueniēs. ¶ Et ꝙ ꝓprie in substi= tutiōe facta prout in casu nostro de facto cōsuluēdo respōdit τ cōsuluit Frā.accur.vt refert τ sequi videtur Cy.in.d.§.insti tuens.quando talis substitutio est facta ab alio quā ab ascē= dente dictorū nepotum.l.filij.ff.de verb.sig. Et arg.l.sed τ mi= lites.in prin.ver.hec aūt.ff.de excus.tut.iūcta.l.cū accutissimi. C.de fideicō.τ respondet Fran.accur.ad.d.l. ꝙ si nepotes.ibi etiā qn̄ profert ab ascendente nō cōprehenditur nepos: prout rn̄det gl.in.l.iusta.ff.de verb.sig.s. qr ibi tractabatur de onere ex parte tutoris. Bal.in rep.l.in suis.in vl. col.ff.de lib.τ post hu.cōcludit ꝙ aut nos loquimur in dispōne legis nō odiose, τ tūc appellatione filiorū cōtineantur nepotes.l.ij.§.nō soluz. ff.de excu.l.ij.§.si mater.verb.filijs antē.ff.ad terty.l.iusta.de verb.signi.in aut.vt exactio detur.§.is igitur. Aut loquimur in dispositione hominis, τ tūc non comprehendant nepotes nisi ibi sequeretur dicta separatio.l.vxorez.§. concubine.ff.de leg.iij.τ.d.l.liberorū.τ est ratio differētie fm eum: qr in dispo= sione.l.cōsideramus modū significandi: in dispositione homi nis consideramus cōmunem modum loquendi.l. liberorū.§. quod tn̄ cassius.ff.de leg.iij.l.labeo.de supel.le.l. cum delanio

13 nis.§.asinam.ff.de fun.instr. ¶ Unde videmus † quod si te= stator in testamēto suo prohiberet filios alienare bona nō vi= detur prohibuisse nepotes.vt in glo.fin.in aut.de resti. fideic. §.nos igitur, etiā Dy.Ray.Bal.τ Bar.in.l.filius.§.diui.ff. de leg.j.τ Cy.τ Bal.in.l.voluntas.C.de fideicom.τ Bar.in.l. lucius.§.sempronio.ff.de leg.iij.τ Bal.in.l.si quis. C. ad leg. fal.mate.τ in.l.titius.in prin.ff.de liber.τ posthu. ¶ Et quod ita se habeat communis vsus loquendi voluit glo.in.§.fi.in= sti.qui testam tut.da.possunt.in verbo appellamus.τ in aut. de nō elig secūdo nub.in.§.cum igit.in verbo filios.τ no.Ja. but.in.l.j.ff.de fide instrumen.in.j.consti.digestorum.τ Ant. de but.in prin.decretaliū.in.ix.col.pro exclusione dictorū ne= potum est etiaz expressa decisio Bal.in.d.§.fi.inst.qui test.tu. da.pos.vbi concludit ꝙ aut constat de mēte cōferentis, τ illa debet attendi.l.iij.C.de lib.pre.l.iij.§.cōditio.ff.de adi.leg.aut non cōstat de mēte, τ tunc aut nos querimus de significatio= ne aut de appellatione. ¶ Primo casu dicendū est ꝙ per fi= lium nepotes significant: qr dicit a philos, qd̄ est amor.τ not. in.d.§.fi. ¶ Secundo casu nō cōprehendit nepotes: qr aliter filij, τ aliter nepotes appellantur: vt.d.l.qd̄ si nepotes. ¶ Et si queratur quid magis debeat attendi, an appellatio an signi= ficatio: τ tunc cōcludit quod aut profertur a perito aut a lege τ tunc attenditur significatio nisi lex talis sit contra ius com mune quo casu debet attēdi illud per quod magis lex restrin= gitur.ar.l.ꝙ vero.ff.de leg.τ ita loquitur fm eum.l.fi.C.de na. lib.idem putat si proferat in principe vt in priuil.vel rescripto qr vbi ageretur de fauore continerentur nepotes: secus si de odio: aut profert in imperito vel inter imperitos, vt ab aliquo contrahēte vel testatore, τ tūc attēditur potius appellatio q̄ significatio: vt in.d.§.fi.τ ideo fm eū dicit lex nō ꝙ non videt institutus vel exhereda.filius.§.posthumorū.insti.de exhe.li.

14 d.l.gallus. ¶ Confirmo predicta † qr in testō non debemus recedere a propria significatione verborū nisi aliter de mēte te statoris cōstet.l.nō aliter.τ ibi Bar.ff.de leg.iij.τ fm propriā significationem vocabuli sub appellatione filij non continent nepotes.d.l.iusta.τ.l.filiū diffinimus.ff.de his qui sunt sui vel alie.in.l.filium habeo.ff.ad mace.τ late probat Bar.in.d.l.li= berorū.in.vj.col.τ Jo.an.in.ē.dicto.c.ad extirpandū.τ Bal. in.l.maximū vitium.C.de lib.pre.τ Pet.de anc.in.cle.j.de ba ptis. ¶ Modo restat rn̄dere ad alleg.in cōtrariuz ad que τ si tm̄ ex premissis satis de responsione liquere pōt: tn̄ specialius rn̄dendo dico primo non obstare, id qd̄ habet in.l.coheredi.τ in.d.l.quandiu.cum ibi no.per Bar.τ alios: qr illa procederēt qn̄ secūda substō facta Ray.de Ant.spacifora fuisset vulga= ris seu comprehēdens vulgarē, τ euenisset casus vulgaris sub stōnis: sed vbi fuit restricta ad fideicōmissariā, vel in certū ca= sum qui non euenit: tūc si deficiat prima substō facta posthu= mo de Ray.qui decessit viuo testōre nō admittit Ant. spaci. qui fuit substitutꝰ Ray.τ multominꝰ post mortē An.spa.ad mittunt alij sequētes substituti.τ hoc est qd̄ decidit ipse Bar. in.d.l.q̄diu.τ ꝓbaui in superiori.ar.s3 ita est ꝙ substō facta ray. intelligit facta si ipse decesserit hr̄s τ seruās legē testōris q̄ cō ditio nō fuit cōpleta: ergo nō pōt dici ꝙ substō ant.spac.τ se= quētis possit hr̄e effectuz vt deduxi maxie in primo pn.fund.

15 ¶ Nō ob.etiā si diceret ꝙ Bar.in.l.q̄diu.in fi.dū † voluit ꝙ si prima τ scōa substō fuerit fideic. tūc s3 primū fideicōmissuz deficiat: vt qr p̄cedebat primꝰ fideicōmissariꝰ remaneat ipsuz primū fideic. apud heredē testōris fideicōmittētis cum onere tn̄ scōi fideicōmissi, τ sic oz per dictū herede restitui scōo fidei commissario.d.§.p scōo.τ sic cū i casu nr̄o p̄ma substō fcā post hu.fuerit et ɔpēdiosa cōprehēdēs sub se fideicō.post aditā he reditatē.vt.l.precibus.τ.d.c.ray.τ et scōa substō q̄ facta fuit Ray.fuerit fideicomi.substituēdo Ant.sp.per fideicōmissuz deficit ex eo: qr Raymō.decessit viuo testōre nō debet deficere

secundum

scđm fideicōmissū relictū Ant.spaci.⁊ pñr substituti Ant. spacifo.debēt admitti:q2 si Ant.spacifo.fuit legitime admissus ad substitutionē,cessant rōnes ppter quas dicebā substitutos Ant.spacifo.esse exclusos:q2 ad hoc respondeo ꝙ non est verū ꝙ pria substitutio facta posthumo dz iudicari fideicommissaria:sed vt vulgaris:q2 nō euenit casus fideicōmissarie substōnis ex eo:q2 posthumus institutus nō fuit heres d.ille a quo merito de tali cōpendiosa iudicandū est fm casum qui euenit.i.prout de vulgari:q2 iste casus euenit:vt not. Bart.in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad tre.⁊ ptz in.d.l.precib⁹. cū si.et etiā fuit specialiter in testō expressus casus vulgaris substōnis in persona posthumi:vt in primo psupposito ostē sum fuit.ergo sum⁹ in casu in quo iudicare dz.d.primā substitutionē factā fuisse directā:⁊ secundā.s.factā Rayn.fuisse fideicōmissariā vel factā sub certa cōditione q̄ nō fuit impleta quo casu quo Bar.in.d.l.ꝙdiu.cum concordantijs.s.alle. cōcludit ꝯ dictos descendētes Ant.bare.⁊ dicta substō facta in casu quo Ray.decederet heres,⁊ seruans legē testōris:nō trahit ad aliū casum illi dissimilem prout fuit casus q euenit nec etiā ad casum similē ꝙ plus est ꝙ probaui.s.in primo et quinto fundamēto ad si.p qđ etiā apparet nō obstare si dicat
16 † ꝙ substitutio cōpēdiosa facta alicui post mortē,hz locum in vim vulgaris etiā si viuo testatore decedat ille cui substō facta est:q2 hoc verū eēt vbi substō facta simpliciter fuisset post mortē Ray.sz ista nō fuit huiusmodi:sed facta intelligit ray. si decesserit heres ⁊ seruās legē testatoris ⁊ cū nō fuerit impleta dicta cōditio cessat dicta substō vt pbaui in.d.prio ⁊ quīto fundamēto. ¶ Possēt etiā ad oīa in ꝯriū deducta rūderi, illa nō militāt in nepotib⁹ Ant.bare.q2 nō intelligunt substituti:vt probaui in.vj.seu vl.fundamento.l.lucius.ff.de he.insti.q2 ad eā fuit respōsum in.d.vltimo fundamēto. ¶ Nō ob. etiā.d.l.gallus.§.instituēs.fm intellectū glo.ij.q2 rūdeo ꝙ si illa gl.ij.intelligat fm ꝙ dixerat.⁊ intelligat gl.j.prout verisimile est ne incōtinēti glossator sibi videat ꝯdixisse,ibi erit tex. cōtra dictos nepotes ꝙ istū intellectū approbant doc.quos retuli in vlt.fundamēto.⁊ ad.d.l.iusta.⁊.d.l.filij.ptz respōsio ex his que.s.dixi.s.ꝙ illa pcedūt inspecta larga vocabuli significatione nō aūt inspecta appellatione:q2 aliter appellant nepotes ⁊ aliter filij:⁊ hec est ratio gñalis q̄ reddit a iurisconsulto in.d.l.ꝙ si nepotes.⁊ talis appellatio dz attendi magis ꝙ dicta significatio in dispositione testōris qñ non resultaret absurdum vel incōueniēs vt in preall.vlti.fundamēto deduxi.vbi etiā deduxi cōem vsum loquendi. ¶ Et ppter hoc et apparet rūsum ad id qđ dicebat in vltimis volūtatib⁹ faciēdam esse largā interpretationē. ¶ In testamentis quidē di-
17 co † ꝙ imo dz attēdi appellatio magis ꝙ significatio:vt dicit in.l.libellorū.quinimo etiā in testamētis nō debem⁹ recedere a propria significatione verborū,nisi aliter cōstet de mēte.d.l.nō aliter.de lega.iij.⁊ ibi no.Bar.ꝙ ex propria significatione appellatiōe filij non cōtinet nepos:vt etiā dictū fuit: ⁊ aliter intelligit id qđ habet in.d.l.in testamentis.⁊ ibi not. ¶ Ex quib⁹ oībus ꝯcludo dictos nepotes Ant.barelij nullo modo ad substitutionē admitti posse. Alex.de tarta.

Summarium.

1 ☞ Uerba debent intelligi de naturali non ciuili actu.
2 Legitimorum filiorū appellatione non veniunt legitimati.
3 Monasterium an sit loco filij.
4 Tanꝙ ⁊ quasi notant improprieta.⁊ nu.19.
5 Illegitimi sunt infames infamia facti.
6 Princeps non debet vti plenitudine potestatis,nisi ex cā.
7 Testamentum iure diuino ⁊ gentium ratum esse debet.
8 Sacerdotes iure diuino cōtrahere matrimonium possunt.
9 Dux mediolani habet iura imperialia.
10 Legitimatus est vere legitimus,⁊ in statutis.nu.11.
12 Agnatio per legitimatos conseruatur.
13 Substitutio quādo fit,refert dici,si decesserit sine filijs legitimis,vel si decesserit sine filijs legitime natis.⁊ nu.18.
14 Princeps potest legitimare in preiudicium tertij:eo non vocato.
15 Legitimando,qui sint citandi.
16 Electio,⁊ distributio in pauperes,non potest fieri ante tempus.
17 Uerba an sint intelligenda secundū peritos,an vulgariter.
20 Causa presumitur in principe,etiam ius alterius auferente.

Epitome.

Estator voluit ꝙ si heredes instituti decederēt sine filijs legitimis ⁊ naturalibus,tertia ps hereditatis perueniat ad Anto.⁊ Nicolaum fratrem suum naturalem,aut ad eorum filios. Post mortem testatoris heres decessit,relicto filio naturali prius legitimato. Rñ. Alex.ꝙ excludit substitutum,ratio q2 deficit conditio cū sit filius naturalis ⁊ legitimus:secus si dictum fuisset,si decederent sine filijs legitime natis itē fallit.in eo.consi.xciij.nu.4.

Consilium.II.

a Isis [a] codicillis legitimatiōe,et aliis de quibus in themate fit mentio ⁊ ponderatis fundamentis celeberrimi consultoris,a quo contra legitimatos consilium magis prolixum quam vt puto oportet redditum est:⁊ propterea non videbitur mirum si ego in scribendo vltra mortem lōgior visus ero. ¶ Uidetur igitur prima consideratione dicendum dictos legitimatos non excludere filios legitimatos ⁊ naturales.d.Ni.substitutos ī codicillis d.Jo.non obstan.quibuscunq; clau.in.d.legitimatione insertis ex pluribus. ¶ Et primo q2 codicillans disponit ꝙ si.d. masculi heredes instituti decederēt sine filijs masculis legiti- b mis ⁊ naturalibus:tertia pars hereditatis perueniret ad.d. Ant.⁊ ad Ni.fratrem naturalem ipsius codicillantis aut ad eorū seu ad alteri⁹ eorū filios masculos legitimos ⁊ naturales,ergo illa verba sine alijs legitimis ⁊ naturalib⁹ debēt intelligi ex his qui ab ipsa natura extorti fuerunt legitimi ⁊ naturales:⁊ sic de natis ex legitimo mrīmonio nō aūt de illis qui
1 per actus ciuiles sunt legitimati:sicut videm⁹ † ꝙ qñ in aliqua dispositione fit mētio de morte intelligitur de naturali,⁊ nō de ciuili.l.ex.e.l.§.in insulam.ff.de ver.ob.si titius.§.cornelio felici.ff.de iure fis.c.susceptū.de rescri.lib.vj. ¶ Cōfirmat ⁊ scđo per.l.fideicōmissum.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.si ita qs.§. is cui.de leg.ij.vbi fideicōmissum iniūctū titio sub cōditione si decesserit sine liberis nō excludit ꝙuis titi⁹ decesserit cū filijs adoptiuis ⁊ sine legitimis ⁊ iure artificioso pcreatis.fac. tex.instit.de excu.tu.circa prin.iuncta.l.ij.§.legitimos.ff.eo. vbi appellatiōe filiorū veniūt adoptiui:vt ibi.⁊ l.c.adoptiui. si de feu.fue.cōtro.inter do.⁊ agn.filius adoptiu⁹ ⁊ legiti.equiparant.l.cū in adoptiuis ad si.in ver.dūmodo.⁊ ibi no.doct. C.de adop.no.gl.mag.in.l.j.ff.ad muni.⁊ in.l.filios.C.de muni.⁊ ori.li.x. ¶ Tertio p hoc facit tex.in.l.fi.C.de his qui veni.eta.impe.vbi qñ fit mētio de legitima etate:intelligit de etate naturali.xxv.ann.nō aūt de etate dispēsata a pricipe p rescri-
2 ptū. ¶ Et iđ dicit Bal.⁊ Sal.† ꝙ si qs accipit rē ī ēphyteusim p se ⁊ filijs suis legi.⁊ naturalib⁹ nō intelligit sensisse de legitimatis:q2 nō sunt naturales legitimi.⁊ illud vbū legitimus cū possit itelligi de legitimis ex natiuitate nō dz itelligi de leg.p act⁹ciuiles:vt p illū tex.⁊ facit q2 naturalis cā est attēdēda nō accidētalis.l.q hñt.in prin.de tut.c.regsiti.de test. Actio ciuilis vel accidētalis naturalia iura corrūpere nō pōt l.eos cas⁹.⁊.l.legitimū.de ca.di. ¶ Quarto q2 pprie loquēdo aliud est quē esse legitimū,⁊ aliō est quē esse legitimatū:vt colligit p gl.i.l.cū legitime.ff.de sta.ho.⁊ gl.mag.in.l.j.ff.ad muni.⁊ in.l.filios.C.de muni.⁊ ori.li.x.⁊ no.expsse Sali.i.l.etiā. C.de ap.p illū tex.vbi pz ꝙ imago repsentata nō est essentialiter ipsa res cū diuersis nominib⁹ appellet.l.si idē.C.de cod. ¶ Quinto pbo q2 dispō testatorū recipit iterptationē a cōi vsu loquēdi.l.liberor.§.ꝙ tñ cassi⁹.ff.de le.iij.l.labeo.ff.de supel.leg.sz īspecto vulgari ⁊ cōi vsu loquēdi,⁊ itelligēdi disponēs seu loquēs de filijs legitimis ⁊ naturalib⁹:nō itelligit log de filijs legitimatis.ergo ⁊c. ¶ Sexto q2 appellatiōe filiorū intelligit de his qs iuste nuptie demōstrāt.i auf.qb.mo.na. efficiant sui.in.§.legitimi.⁊.l.filiū.ff.de his q sunt sui vl alieni.⁊ maxie in casu nřo in q̄ nomē filiorū est positū in cōditiōe q̄ dz in forma specifica adimpleri.l.q her.in pric.⁊.l.meui⁹.ff. de cōdi.⁊ de.ergo nō cōphēdunt legitimati:nā fili⁹ legitim⁹ dr quasi fm legē nat⁹:sz isti filij sunt nati ex reprobato coitu. xxxij.q.iiij.nemo.ibi dū tex.dicit nec hoc solū adulterium est cū aliena peccare ꝯiuge:sz oē qđ nō hz formā ꝯiugij. ¶ Septimo q2 si dicerem⁹ ꝙ legitiati excluderēt substitutū daret materia ⁊ occasio delinquēdi:nā grauat⁹ onere fideicōmissi ad ineffrenatā ⁊ reprobatā cōcupiscētiā se traheret ꝙ esse nō dz. vt in auf.de leno.§.j.l.ij.C.de ind.vid.tol.⁊ in.d.l.rē.ff.đ pac. dot.⁊ cū tales filij nō possunt haberi sine pctō.vt.d.c.nemo.
3 nō est verisimile ꝙ testōr de illis cogitauerit. ¶ Octauo † q2
b lz monasteriū hr loco filij [b] illi⁹ qui ingredit monesteriū:vt

b ij

¶ Uisis. Adde Alex.cōsi.xxv.in eo.li.Soci.consil. cclj.lib.ij.⁊ secundum istud consilium fuit obtentū ⁊ iudicatum vt refert Alexā.in eo. lib.consi.xciij.ad finem.

¶ Filijs.adde Alexan.consi.cxxj.in ij.parte.⁊ in consi. lxxiij.in.iij.vol.⁊ in.l.ex facto.§.j. versi.quid autem in monasterio.ad tre.Cano.in.c.per venerabilē.qui filij sint legitimi.in cle.exiui.de verb. signifi.

[redacted]

in aut. de sanctissimis epis. §. sz hoc pñti. ꝛc. in pñtia. de pb.
tñ nõ hr ꝑ filia nato ex corpore illi⁹ ingredietis vt no. Hosti.
ꝛ Jo. an. in c. Ray. de test. Ja. de bel. in. d. c. sz hoc pñti. Bal.
in. l. deo nobis. de epi. ꝛ cle. ꝛ in aut. nisi rogati. C. ad tre. ꝛ in. l.
lucius. la. ij. ff. de he. instit. ꝛ plene per do. in. d. l. si ita qs. §. is
cui⁹. pal. in. d. c. in pñtia. ¶ Nono ꝑ hoc facit tex. in. c. natu-
rales. in ti. si de feu. fue. cõtro. iter do. ꝛ agna. vbi hr ꝙ filij na-
turales sz postea sint legitimati, tñ nõ admittunt ad successio
nẽ feu. ¶ Decimo ꝓbat ex his q̃ no. gl. in. d. c. innotuit. ď ele.
4 q̃ dixit ꝙ legitimus nõ dr legitim⁹, sz tãq̃ legitim⁹. † Nam
illa dictio tãq̃, est nota. iproprietatis. l. meminim⁹. circa me-
diũ. ꝛ ibi no. Gui. C. de legi. he. ꝛ in aut. vt cũ de ap. cog. §. si-
ne legi. bñ facit tex. in. l. imperialis. in ver. quasi ius queritur. ꝛ
in ver. quasi natalibus. C. de nu. vbi restõ quã facit pnceps ꝑ
rescriptũ abstergendo maculã ex fenicis ludis sñia iudicis su
sceptã dicit restituere quasi natalibus q̃ dictio quasi, denotat
fictionẽ. l. posthumorũ. ff. de in. test. l. si cũ dotẽ. §. si. ff. so. ma.
ꝛ plene no. ꝑ do. in. l. si añ nup. e. ti. ꝛ ꝑ hoc vr nõ ob. iura que
dñt ꝙ legitimati restituunt primis natalib⁹, ꝛ in nullo diffe-
rũt a legitimis: q2 intelligit ficte ꝛ iproprie, q̃ fictio ꝛ iproprie
tas in iplemẽto cõditionis nõ vr attẽdẽda. d. l. fideicõmissũz.
ꝛ. d. l. qui here. ff. de cõdi. ꝛ de. ¶ Accedit qd no. Ja. bu. i pe.
C. vbi dixit ꝙ imperator legitimãdo aliquẽ nõ facit legitimũ
sz iura legitimitatis ei ꝯfert: vt remoueat obstaculũ ꝛ reddit
eũ iuri nature in quo nõ erat: hec differẽtia legitimorũ ꝛ ille-
gitimorũ hr in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. op3 seq. ꝛ ideo Bal.
in. l. eã quam. C. de fideicõ. in. ij. col. ver. sed pone statutũ dicit
ꝛ etiã vult ꝙ ꝓprie appellatione filij nõ comprehẽdat legiti-
a mat⁹: a alle text. in. d. c. naturales. bñ facit tex. in aut. qui. mo.
na. effi. sui. §. gñaliter. ꝛ §. filiũ. i ver. machinatiõis. ¶ Unde-
cimo ꝓbat: q2 si ꝑsona de cui⁹ successione tractat erat nobilis
vel in dignitate: tũc ex eius persona cõsideramus ꝛ presumi-
mus ꝑ quos descẽdẽtes videat voluisse excludi substitutum,
nã tũc quẽadmodũ filius naturalis excludit per substitutũ. l.
ex fcõ. §. si qs rogat⁹. ff. ad tre. q2 nõ ꝑsumit ď illis testõrẽ sen
sisse vt ibi: q2 sunt magis ődecori q̃ ẽẽt i viro ignobili. l. si qua
5 illustris. C. ad orfi. ꝑ tales enim filios nobilitas patrũ vel aui
b ꝑdefuncti nõ cõseruat. l. ex nature. ff. de sta. ho. † ꝛ tales ille-
gitie nati cẽsent infames infamia facti b vt no. Azo. i sum. C.
de ifamib⁹. circa pri. ꝙ cuiuscũq3 interest hrditatẽ suã nõ de-
uenire ad ifamatã ꝑlẽ: vt dignitas ꝛ fama ei⁹ cõseruet illesa:
ꝛ ex istis vltio dictis ꝯcludit Ang. i sua disp. q̃ ici. nobilis q-
dã gñe ꝛc. in scdo dubio. sequit Ant. de but. in. c. ꝑ venerabi-
lẽ. post mediũ. in ỽ. ali⁹ est effect⁹: q2 si patrui ꝛc. extra q si. sint
le. ꝙ talis naturalis, ꝛ legitiat⁹ nõ excludit substitutũ qñ te-
stõr erat nobilis gñe: ꝛ hãc eẽ rõnẽ. d. c. naturales. vbi legitiati
nõ succedũt in feu. q2 nõ est hõste nobilẽ feudũ ꝯcedentẽ de
tali ꝑsona vl ꝑle sensisse. sz ita est ꝙ. d. Jo. ď la sala testõr erat
nobilis: ergo ꝛc. vl salte. d. Baldasar erat in dignitate ꝯstitu-
tus: q2 ꝓtonotari⁹ erat. l. j. C. de mã. pri. ꝛ sic qñ testõr erat no-
bilis vel in dignitate nõ ꝑsumit ob hoc ꝙ voluerit ꝑ legitia-
tã ꝑlẽ excludere substitutũ. Itẽ etiã qñ heres grauat de resti-
tuẽdo ꝑ fideicõmissũz sub cõditiõe si decesserit sine filijs erat
in dignitate ꝯstitut⁹ fm Ang. in. d. §. si qs rogat⁹. ꝛ hoc ma-
xime q2 tales filij nati ex dcõ Baldasare existẽte i sacris dñr
incestuosi: vt no. gl. in. l. ij. C. de epi. ꝛ cle. vel fm doct. vbi tales
filij dicunt spurij. ꝛ no. Bal. in. l. si qs incesti. C. de incest. nup.
¶ Duodecimo probat per autoritates illorum qui tenẽt ꝙ
filij qui sint legitimati nõ excludũt substitutũ: vt tenuit Joã.
cal. in cõsi. suis. in ti. qui filij sint le. in cõsi. j. ꝛ Bal. in. l. lucius.
la. ij. ff. de her. insti. ꝛ in. l. si ita qs. §. is cuius. ff. de leg. ij. ꝛ Sa
li. in. l. gñaliter. §. cũ autẽ. C. de insti. ꝛ substi. ꝛ Joã. de imo. in
l. ex facto. in prin. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ in. d. §. si quis rog. in fin.
prin. ¶ Tertiodecimo q2 attẽto ꝙ tpe impetrationis, ꝛ legi
timationis decesserant oẽs filij masculi dicti codicillãtis sine
filijs superstitibus masculis tãtum. d. domino Baldasare cõ
stituto in sacris; iam poterat dici esse acquisitũ ius filijs dicti
Nic. substituti: q2 constabat. d. Bal. decedere oportere sine fi-
lijs legitimis ꝛ naturalibus. ꝛ per cõsequẽs ista cõditio adie
cta in codicillis vc3 si decesserint codicillãtis filij sine filijs ma
sculis debebat cẽseri purificata postq̃ omnino erat extitura.
l. si pup. §. qui sub cõditio. ff. de nova. l. nam ꝛ si cum moriar.
ff. de ꝯdi. inde. ergo nõ potuit papa auferre ius q̃situ filijs di-
cti Ni. ipsis incitatis. l. adoptio. ꝛ. l. nã ita diuus. ff. de adop. ꝛ
ibi no. glo. ꝛ Bar. ꝛ no. etiã Bal. ꝛ alij in. l. gallus. §. ꝛ quid si
tantum. ff. de libe. ꝛ posth. per. l. fin. ff. de nata. resti. ꝛ not. etiã
Bar. in. l. ij. C. de temp. ap. ꝛ Spec. in tit. de rescrip. ꝑsentatio-
ne. §. si. ver. item quid ad rescrip. vbi concludunt doct. q2 in cõ
cessiõe priuilegij vel rescripti per qd aliquis ledit debet citari
6 ille de cui⁹ ꝑiudicio agit. ¶ † Nec ob. ꝙ papa fuerit vsus ple-
nitudine potestatis: q2 non debet papa ea vti nisi ex cã vt est
casus fm Inno. in. c. innotuit. de elec. ꝛ Ang. in. l. bene a zeno
ne. C. de quadri. prescri. ꝛ Bal. in. l. ij. in ver. modo ergo ꝛc. C.
de sen. ex peri. recita. ¶ Et ideo dicit Bal. in. l. ij. C. de cõ. rerũ
aliena. ꝙ princeps raro d3 vti plenitudine potestatis: q2 prin-
ceps debet magis cauere q̃ alius alter. not. in. l. pe. ff. de he. in-
sti. ꝛ per Jo. an. in. c. cũ venissent. de indi. ꝛ princeps in hoc ca-
su nullã habuit causam iustã. ¶ Quinimo licet papa habeat
plenitudinem potestatis d3 intelligi in beneficialib⁹ ꝑ nota.
in. d. c. innotuit. ꝛ cle. j. vt lite pendente. ꝛ in. c. per venerabilẽ.
qui filij sint legi. ꝛ pt3 ex tex. in. c. j. ver. nõ possumus. de causa
posses. ꝛ in. c. j. de fide instru. cũ multis si. vñ tex. in. d. c. ꝑ ve-
nerabilẽ. in verbo diuersis causis inspectis. ꝛc. ꝓbat ꝙ dispen
satio seu legitimatio nõ d3 fieri sine cã rõnabili. ¶ Et potis-
sime facit in casu nostro dispẽsatio pape iniusta ꝛ inualida: q2 fa
cit expresse contra voluntatẽ testatoris: q2 nolebat substitutũ
excludi nisi per filios legitimos: ꝛ naturales: ꝛ ꝑ ꝯñs fuit dis-
7 pensatio pape contraius diuinum: † q2 deus, ꝛ sancti patres
voluerũt vltimã voluntatẽ esse seruandã: vt in. d. c. vltime vo
lũtatis. xiij. q. ij. ꝛ etiã facit cõtra ius gentiũ. Nã testm̃ fuit de
origine iure gen. q2 eoipso ꝙ gentes esse ceperũt: disponebat
de bonis suis in testõ vt legitur in veteri testõ de antiqs pa-
tribus ita inquit Bar. in. l. interdũ. ff. de cõdi. inde. ꝛ in ru. ff.
de acqui. here. Uñ ea que sunt de iu. gentiũ princeps auferre
non põt sine causa. vt plene no. in. l. fi. C. si cõtra ius vel vti.
pu. ꝛ in. c. q̃ in ecclesiarũ. per doc. de cõsti. ꝛ in. c. q2 pleriq3. de
immu. ecc. ¶ Sed premissis non obstãtibus: cõtrariã sniam
proculdubio de iure probabiliorẽ esse puto. ¶ Presuppono
8 igitur in primis † ꝙ filij nati ex cõstituto in sacris pñt au-
toritate romani põtificis legitimari: vt expsse ďcidit Host. in
sum. qui filij sint legi. §. si. ver. nunqd ergo cũ adulterino filio
ꝛc. q2 tales in sacris cõstituti nõ. l. diuina, sed canonica mri-
monia ꝯhere ꝓhibent: vñ videmus ꝙ papa dispensare põt
quod cõstituti in sacris matrimonia ꝯhere possunt: vt plene
no. in. c. cũ olim. de conin. ꝛ qd legitimatio taliũ valeat ꝓba-
tur expsse in. c. per venerabilẽ. in prin. cũ glo. in verbo adulte-
rijs. qui fil. sint leg. ꝛ sentit gl. in aut. qui. modis nat. effic. sui.
§. fi. in verbo participiũ. ¶ Scdo ꝑsuppono qd sum⁹ in ter-
ris subiectis ecclesie quo casu summ⁹ põt. fex habet eãdẽ iu-
risdictionem quo ad iurisdictiones tẽporales quas h3 ipera-
tor in terris imperij. vt. d. c. per venerabilẽ. allegat. c. l3. de fo.
cõpe. cũ ibi no. ꝛ etiã. c. si duobus. in. §. extra de app. ꝛ ita etiã
no. Ant. de but. in. d. c. ꝑ venerabilẽ. in. vij. col. ꝛ vt dixit gl. ij.
in. c. inuotuit. ꝛ ibi late doc. de iud. ptãs viriusq3 gladij fuit.
originaliter apud papã vt no. Jnn. i. d. c. licet. ꝛ ideo dicit Ja
cobu. in ꝓemio. C. ꝙ iurisdi. tẽporalis pẽdet ab ecclesia: q2 ec-
clesia reseruata sibi substãtia cõmisit imperatori exercitiũ in
tẽporalibus: ꝛ ideo donatio Cõstãtini fuit quedã resignatio
potius q̃ donatio ꝓpria. ¶ Quinimo pl⁹ reperio cõsuluisse
Pau. de ca. in cõs. ccxxv. inci. sup primo dubio vr dicẽdũ ꝛc.
9 versus fin. cõsi. xxxiiij. lib. ij. colũ. fi. † ꝙ dux Mediolani hñs
titulũ ab imperatore in terris illis, cũ in terris illis sit factus
princeps perpetuus cẽset in illũ trãslata ois ptãs impialis in
terris illi⁹ ducat⁹ vt possit vti iure imperij: ꝛ legitimare ad ꝑ
iudiciũ iuris iã quesiti: ad hoc inducit tex. in. l. j. ver. credidit
ꝛ pnceps ꝛc. ff. de off. prefe. preto. id qd no. Spec. in tit. de in
stru. edi. §. restat. ver. sed quis põt facere tabellionẽ ꝛc. hoc vl-
timũ tamẽ nõ firmo, q2 nõ est pro nũc necesse. ¶ Ad predi-
cta posset etiam adduci id qd not. tradunt vndiq3 doc. dicẽ-
tes qd nõ recognoscẽtes superiorem possunt exercere ea que
sunt principi reseruata in illis terris vt per bar. i. l. relegati. ff.
de pe. ꝛ in. l. hostes. ff. de captiuis. ꝛ i. l. j. §. de qua re. ff. de post
hu. ꝛ in. l. aij. in prin. ff. de mino. ꝛ notãt doc. in. c. cũ te. de re iu
di. ꝛ Bal. in. l. exẽplo. C. de prob. l. receptitia. C. de cõst. pecu.
cum si. ꝛ istud plurimum põderandũ est ad ea de quibus in-
fra dicã. ¶ Presupposita ergo validitate legitimatiõis ex
capite cause efficientis. Nunc ostendo ꝙ de iure legitimatus
in casu ꝓposito excludere d3 substitutum quẽadmodum per
filios legitimos ꝛ naturales excluderet substitut⁹. c ¶ Hoc
c ꝓbat in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. qñ varie. ꝛ ibi quasi varie.
ꝛ not. differẽtia a legitimatis: ꝛ in. §. reliqui. ibi illas successio
nes quas habẽt: q2 ab initio sint legitimi. ꝛ in. §. illud. ibi a fi-
lijs legitimis differẽtes, ꝛ ibi restõnẽ, ꝛ antequã ingenuita-
tẽ: ꝛ in. §. si quis igitur. ibi legitimatus fiat mox natalium iure
oino liberatus. ꝛ in. §. adoptiõis. ibi. sicut in ceteris ab initio
legitimis. ꝛ in. §. q2 vero cõcludit. ibi q̃ vero illegitimis diffi-
nita sunt filijs. ꝛ in. §. cũ semel. ibi ius legitimorum ascendũt,
ꝛ in aut. qui. mo. na. effi. leg. §. iceat. ibi nihil a legitimis diffe-
rentes: põderãda est dictio nihil: que est vl'is negatiua. iij. q.
j. deus. l. fin. ff. de lib. ꝛ posth. l. as qui vtru. ff. de reb. dubi. ꝛ sic
denotat

a ¶ Legitimat⁹. ꝙ nõ fit plene, sz ficte legitimus tradit Jo. and. i reg. i generali. de regu. iur. in. vj. in mercuria. Bar. in addi. Specu. titu. de suc. ab intesta. Pau. consi. clxxx. in fi. lib. j. consil. cclij. consil. cccliij. li. ij. cur. senior. cõsil. xij. xvj. xxxv. ꝛ ꝯsi. lxxij. col. xvij. xviij. dec. ꝯsi. cclxxv. num. 8. cõsi. cclxxxiij. nu. 9. cõsi. cccxvj. in fi. ꝯsil. dcx. col. ij. Calderi. cõsi. j. sub tit. qui fil. sint legi. Jaso. l. generaliter. colũ. pe. C. de insti. et substi. l. si is q pro emptore. col. iij. ff. de vsucap. Alber. bru. cõsil. xv. col. ij. inter ꝯsi. feudalia.

b ¶ Facti. Ad hoc Alex. l. iij. in pn. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ in eo. lib. cõsi. xxv. col. ij. consil. lxvij. Roma. cõsi. xcvj. Bal. cõsil. lx. colũ. ij. cõs. ccclxxiij. li. j. consil. cxxix. lib. ij. Frã. curt. senior in rep. l. admonendi. co. iij. ff. de iureiu. Jas. l. fratres. in fi. C. de inoffic. test. l. si is q ꝑ emptore. col. j. ff. de vsucap. Cos. Suy. in glos. prag. de nu. ꝛ quali. card. in ver. filij. Franc. cur. iunior cõsi. xxxvij. Step. ber. cõsi. clxxxviij. existimo. in fi. li. ij. hyppo. de marsil. no. cclxxiij.

c ¶ [redacted]

denotat q penit⁹ nulla differētia sit inter legitimatos ⁊ legitimos ⁊ naturales: attento qḋ iura superius alleg. disponunt predictos legitimos dici codicillātis esse legitimos ⁊ naturales legitimi a lege nūcupant: ideo ī dispōne dūt legitimati accipi pro legitimis. ¶ Nā testator psumit velle in sua dispositione id q ius dispōit. ita inquit Bar. in. l. pcib⁹. in. xiij. col. C. de ipu. ⁊ alijs sub. alleg. l. si duo sunt. de acq. her. ⁊ no. bal. in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebel. ⁊ in. l. gallus. §. qdā recte. ff. de li. ⁊ posth. sed ius disponit q legitimati nihil differāt a legitimis: ⁊ q indicent legitimi vt dixi: ergo illud qḋ disponit testōr de legitimis naturalibus censetur dispositū de legi-
10 timatis. ¶ Cōprobat † q: legitimat⁹ dr vere legitimus ⁊ nō per fictionē: vt probat Bart. in. l. si quis pro emptore. in. iij. q. ver. itē qrit circa pdicta: vtrū ista fictio fingat ⁊c. ff. de vsuca. q: aliquē esse filiū legitimū vel illegitimū est iuris. nō eñ hoc ab ipsa natura ducebat: vt in aut. qb. mo. na. effi. legi. §. liceat. ⁊ in aut. qb. mo. na. effic. sui. §. natura. ⁊. §. si quis ergo. sed lex inanimata disponēs circa ea q sunt iuris cōtinet veritatē. nō autē fictionē vt probatur in. l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. ibi nō tollitur ipso iure sicut stipulatio p stipulationē: q: in stipulatione ius vertitur ⁊c. ⁊ latius psequit Bar. in. d. l. si is q pro emptore. ergo idem est qñ princeps, vel pōtifex disponit, vel legitimat: q: ipsa est lex. in aut. de cōsulib⁹. in fi. cum possit ius positiuū fundit⁹ tollere. c. pposuit. de pces. pben. ⁊ not. in cle. j. in ver. perfect⁹. de immu. ec. ¶ Pro hoc facit: q: p adoptionē fili⁹ efficit vere legitim⁹: licet nō efficiat naturalis: q: nō h3 primordia nature. insti. de ado. in pri. cū ibi no. ⁊ q legitimat⁹ dicat vere legitimus tenuit Bal. in. l. sup. C. de natur. li. sed qñ aliqs esset illegitim⁹ tali illegitimitate q de iure positiuo īducta esset illa tūc eodē iure positiuo, vel a principe sup hoc ptātē habēte posset tolli: s3 in pposito defect⁹ illegitimitatis quo qrit erat de iure positiuo non de iure diuino, vt s. probaui in primo presupposito: ergo ⁊c. ¶ Et fortificātur predicta ex his q no. Bal. in. l. cū acutissime. C. de fideicō. vbi
11 voluit † q statutū dicens q extantibus filijs masculis filia femina nō succedit: q quidē statutū intelligit de legitimis et naturalibus: vt. d. l. filiū diff. tū habebit locū existēte filio ma-
a sculo legitimato [a]: cū in legitimatione sit verus status legitimorū: licet nō sit verū principiū fm eū, ⁊ idē ipse dicit in. l. eā quam. in versicu. itē questitū fuit a me. C. de fideic. ⁊ Pau. de cast. in. l. sed si hac. §. patronū. ff. de in ius vo. sic ergo in dispositione statuti stricti iuris disponētis ꝯ̄ ius cōe cōprehendit legitimatus: ergo eodē mō in dispōne testōris q nō pōt dici esse magis stricti iuris. ¶ Decidit hoc etiā ex his q disputat Bened. de Plōbino in sua dispu. inci. statuto pisano ⁊c. maxime in primo dubio: vbi cōcludit dū queritur an legitimatus dicit vere legitimus: debet distingui, q: aut querit an sit vere legitimus originali legitimitate in spē que ex matrimonijs pcedit dicēdū q nō ita loquit. l. qua in pūincia. §. diu⁹. ff. de ritu nup. ⁊ in aut. qb. mo. na. effi. sui. §. gñaliter. in verb. machinationē ⁊c. cū simi. aut queritur de alia legitimatione in gñe: ⁊ tūc aut obstaculū in legitimatione pcedit a iure ciuili: vt q: erat impedimētū de quo loquit titulus. C. de interdic. matrimo. ⁊ tūc q: pūceps tale impedimētū iure ciuili inductū tollere pōt dr esse vere legitimus. vt in aut. qb. mo. na. effi. sui. §. illud. cū si. ita procedat opi. Bart. in. d. l. si is q pro emptore. aut illud obstaculū erat inductū de iure canonico: ⁊ tūc si eēt legitimat⁹ ab impatore nō esset vere legitim⁹: sed requirebat legitimatio a sede aplica. ⁊ pptera infert scdo ⁊ tertio dubio q statutū taxans legitimam filiorū habebit locū etiā in filijs legitimatis: vt ibi per eū. ¶ Ad predicta bñ facit tex. in. l. imperialis. §. itaq3. C. de nup. ibi dum tex dicit oī macula penitus deleta per quē tex. dicit ibi Bald. q spurius legitimatus non debet amplius dici spurius vt ibi Salyc. in
12 verbo nō accidit. † q: p legitimationē cōseruatur agnatio [b]
b sicut per legitimos ⁊ naturales. Unde succedūt naturales legitimati iure agnationis: in hereditate agnatorum: sicut faciunt legitimi ⁊ naturales: vt no. Jo. an. in Spe. in tit. de succes. ab intes. §. fi. in pe. col. ⁊ exprssius not. Ant. de but. in. d. c. p venerabilē. post mediū. in ver. q: supra visum est an legitimatus ⁊c. dū tractat: an legitimat⁹ habeatur p legitimo quo ad agnatos: ⁊ hqc qñ legitimatio exp̄sse restituit primitiuū ius naturale fm prout facit psens legitimatio: ergo cū itentio dicti codicillātis psumat fuisse q voluit hereditatē primo peruenire in descendētes suos masculos p quos cōseruat agnatio q̄ ī extraneos: ac in eos q nō erāt de agnatis dicti testatoris put erat Nico. substitut⁹ qui cū esset frater naturalis tm testatoris nō dicit esse de genere seu agnatione vel familia testōris: cū non esset legitimat⁹: vt no. in. l. fi. in ver. degeneres. et ibi no. Bald. C. de natu. lib. ⁊. l. spurij. ff. vnde cogn. ⁊ Barto.

in. l. fi. de verb. sig. ⁊. l. pronunciatio. ff. eo. tit. ⁊ And. de iser. in d. c. naturales. in fi. late p Imo. in. d. §. si quis rogatus. ⁊ hec ratio pbatur ex. l. cum acutissimi. C. de fideicō. ⁊ ex. l. generaliter. §. cū aūt. de insti. ⁊ substi. ¶ Ad idē tex. in. l. cōditionib⁹. §. si patron⁹. ff. de condit. ⁊ demō. vbi hec verba si heres erit, apposita in cōditione, ⁊ sic in materia facti ⁊ specifice implēda iuxta. l. qui heredi. in prin. eo. titu. verificatur in bonorum possessore qui dicitur heres quo ad effectū tm, nō autē est ppie heres. §. quos. insti. de bon. poss. ⁊ no. in. l. puberē. de iure delib. ¶ Idem etiam probatur in. l. j. §. bonorum. cū ibi notatis per Bar. ff. ad tre. vbi per illum tex. vult Bar. quod statutum quod est stricti iuris loquens de here. habet locū in bo. possess. qui est heres quo ad effectum: quāuis non sit proprie heres. ⁊ etiam videmus q satis est, quod conditio adiecta in testamento adimpleatur per equipollens. d. l. iij. C. de instit. ⁊ substitu. sub condi. fac. l. mulier. in princi. ff. ad trebel. idem ergo est in ista conditione dicendū de qua tractatur. ¶ Similiter probatur, nam cōcessio immunitatis est stricti iuris. l. j. in fi. ff. de iure immu. l. j. C. de iure immu. non cōce. lib. x. ⁊ immunitas concessa ingenio habet locū in liberto restituto ad iura ingenuitatis per ius aureorum annulorū. l. ex ratione. ff. de excu. tut. ergo dato etiam quod legitimatus nō esset vere legitimus: q: tamen est legitimus vere quo ad effectum, cū a legitimis ⁊ naturalibus non differat vt dicunt iura superi⁹ alle. ergo ⁊c. ¶ Et cōprobatur in responsionibus de quibus j. ⁊ presertim respondendo. x. argu. ex quibus probari aperte
13 videt q legitimatus filius excludit substitutū † quādo substitutio est facta sub cōditione si decesserit sine filijs vel filijs legitimis ⁊ naturalibus: prout in proposito nostro licet aliud dicendum esset si facta esset per verba si decesserit sine filijs legitime natis: ⁊ ita est communis opi. quam in primis tenuit Jac. de are. quem refert ⁊ sequitur Joā. and. in addi. Specu. in tit. de succes. ab intest. §. fi. in fin. c. ⁊ Alb. de rosa. in. d. l. generaliter. §. cum autem. ⁊ Bar. in consi. incip. viso instrumento bannitorum. ⁊ Bal. in. l. gallus. §. si eius. de libe. ⁊ posthu. ⁊ Ang. in dispu. incipien. quidam nobilis genere. ⁊ Antoni.
c de bu. in. c. per venerabilem. [c] post mediū. in ver. alius est effectus: quia si pater ⁊c. vbi etiam dicit ita fuisse vel vidisse consultum. idem tenet Pet. de ancha. in repetitione. c. cano. statuta. de constit. post mediū. in versic. quid si statutum loquit de filijs ⁊c. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. si quis rogatus. ⁊ in suo consi. cccvij. incipi. In christi nomine, super pūcto isto plura ⁊c. ⁊ in consilio. ccj. incip. In Christi nomine videndum primo est. Pet. de anch. in consi. ccxij. incip. In Christi nomine videtur prima facie dicendū ⁊c. licet aliter dicat in cōsil. ccccxl. inci. In Christi nomine primū qsitū ⁊c. ⁊ dicit Jo. de Imo. in. d. §. si quis rogatus. in fi. ⁊ in. d. l. ex facto. in prin. de vulg. ⁊ pu. ⁊. l. lucius. la. ij. ff. de here. insti. q ista cōis opi. est, ⁊ p cōsequens ab ea in iudicando non est recedendū, vt habetur in vulgaribus. ¶ Preterea dato etiā q ista opi. nō esset vera q scilicet legitimatus non excluderet substitutum illud procederet quando superior simpliciter legitimasset: sed vbi expresse disposuisset princeps quod talis legitimatus excluderet substitutū, hoc casu non negant doc. quod legitimatus non excludat substitutum: imo quando apparet de mente principis
d esse quod substitutus excluderet [d] tunc excluderet vt sonant verba Saly. in. d. l. generaliter. §. cū autem. ⁊ Joan. de Imo. in. d. l. ex facto. in prin. ff. de vul. ⁊ pup. inter ceteras rationes quas adducunt ad ostendendum q legitimatus non excludat substitutū adducunt istam rationem videlicet: q: in dubio mens principis nō debet esse concedendo priuilegium legitimatiōis cum preiudicio substituti: quia priuilegiū debet in dubio intelligi esse concessum sine preiudicio tertij. l. impuberi. ff. de admi. tu. cap. super eo. de offic. delega. sed pontifex expresse disposuit quod filij dicti Nicolai substituti excluderētur: ergo ⁊c. ¶ Et nō dubiū qḋ pontifex in terris in quib⁹ dominium tenet in tēporalibus potest ea que potest impera-
14 tor in terris imperij: vt in primo presupposito dixi, ⁊ † habet facultatem saltem de plenitudine potestatis legitimandi etiā ad preiudicium illorum quibus esset ius quesitum etiā illis requisitis: vt firmat Barto. ⁊ alij post eum in. d. l. gallus. §. et quid si tantum. per. l. ij. in fi. de na. resti. ⁊ Anto. de bu. in. d. c. per venerabilem. in princi. in versi. requisiti secundo fm aliquos. cum versi. seq. ⁊ Bal. in. l. nam ita diuus. ff. de ado. ⁊ in l. ij. in. viij. col. C. de seruis. ⁊ aqua. ⁊ dñs Abb. in. c. cū olim. de reg. iur. in. iiij. col. vbi refert se ita consuluisse. facit qḋ no. Ho. ⁊ Jo. an. in. c. in nostra presentia. de procur. vbi dicunt q de plenitudine potestatis Papa procedit parte nō citata. Et q not. Bal. in. l. fi. in ver. extra oppo. q nō valeat ⁊c. C. de fru. ⁊ litis expensis. ⁊ semper princeps pōt tollere citationem causa

a ¶ Legitimato. hec decisio est falsa, ⁊ ꝯ̄riū meli⁹ tenuit. Idem Bal. in ꝯsi. ccxiij. quidem habet. li. ij. et cōmunis et vera sentētia vt scripsi sup consuetudine parisi. ti. primo. §. viij. gl. j. nu. 50. dicendū ergo hoc q casu legitimat⁹ et filia succedēt equaliter secūdū terminos iuris communis nec poterit legitimatus contra legitimos vti pinguiori prerogatiua iuris vel cōsuetudinis.

b ¶ Agnatio. Adde do. An. tiraq. in consue. picta. ti. retract. §. j. gl. viij. nu. 10. ⁊ Rep. l. si vnquā. ver. susceperit liberos. nume. 67. C. de reuo. do.

c ¶ Per venerabilē. ⁊ ibi Car. Alex. col. xciiij. nu. 104.

d ¶ Excluderetur. Imo, q: iniquū ē ius cōditiōale substituto quesitū ei auferri et sic fieri nō pōt per principē. d. l. ex facto. q intelligo qñ esset substitut⁹ sub conditione, si decesserit sine liberis legitime natis vel qñ casus substitutionis iam extitisset quicquid infra dicatur.

subsistente:vt est glo.notabilis in.l.antepen.ff.ex quibus cau sis ma.⁊ no.Bal.in.l.cessante.C.quō ⁊ qñ iudex.⁊ i.l.nec cau sas.C.de appel.⁊ ibi Bald.respondet ad cle. pastoralis.extra de re iud.⁊ iusta causa semper presumitur in pricipe:vt infra dicam.¶ Et casum nostrū decidit Bald.in.c.dño guerram. in princ.in pen.col.in ti.hic finitur.l.conra.vbi voluit ꝙ post mortē illi⁹ de cuius hereditate agitur,posset filius defuncti a principe legitimari in preiudicium agnatorum quibus est de lata hereditas si non adiuerunt hereditatem:quinimo etiam probat,ꝙ si fuisset adita hereditas princeps potest in eorum preiudicium legitimare:sed istud vltimum non est in presen- tiarū necesse attingere:quia non sumus in casu in quo adita sit hereditas per substitutos tempore legitimationis: istud etiam voluit Bal.in.l.ij.in fi.C.de iu.⁊ facti igno.⁊ in.l.rescri pta.C.de preci.imper.offer.¶ Et in.l.Deo nobis.C.de epis. ⁊ cler.vbi voluit ꝙ si nondū adita erat hereditas per agna- tos,princeps potest etiā mortuo patre legitimare filiū in p̄iu dicium agnatorum quibus erat delatum ius adeundi q̄ nec dicitur esse in bonis:alle.text.no.quē dicimus nō esse alibi in l.pretia rerum.ff.ad.l.fal. ¶ Sed si esset adita hereditas ta- men per ipsam aditionem heredes acquisiuerunt dominium l.cum heredes.in princi.ff.de acquiren.posses.non potest prin ceps sine causa in preiudicium heredum legitimare f̄m Bal. in.d.l.rescripta.q̄ cum dominium sit de iuregētium.l.ex hoc iure.ff.de iusti.⁊ iur.Et princeps nō pōt auferre ea que sunt de iuregētium sine causa vt plene no.in.d.l.rescripta.⁊ in.l.fi. C.si contra ius.istud tenet Pau.de ca.in.d.§.⁊ quid si tātū. vbi dicit ꝙ qñ nō est adita hereditas per agnatos:princeps sine causa potest legitimare in preiudicium illorū quib⁹ ius adeundi est delatum:q̄ cū ius adeundi sit de iure ciuili.i.iure quiritum.j. distin.c.quiritum.⁊.l.lege obuenire.ff.de ver.sig. ⁊ no.glo.in.l.i.ff.de acqui.re.do.⁊ glo.⁊ Bar.in.l.ex hoc.ff.de iust.⁊ iur.gl.in.l.iij.ff.de acquiren.here.⁊.l.in rem.in princ.ff. de rei vendi. ¶ Princeps potest etiā sine causa auferre ea q̄ sunt inducta a iure ciuili quando in rescripto vtitur clausula non obstante:vt not. Inno.in.c.que in ecclesiarum.extra de constit.⁊ per Barto.in.d.l.fi.post glo.C.si contra ius vel vti. pub.⁊ ita etiam consuluit Pau.de ca.lib.ij.consi.xxiiij.in- cip.sup p̄io dubio videtur dicēdū ꝙ legitimatio ⁊c.⁊ debet ita saluari opi.Dyn.in consi.x.questio talis est.qui tenuit ꝙ etiam post mortem illius de cuius hereditate tractabat pos- sit fieri legitimatio in preiudicium eorum. ¶ Et dicit Pau. de cast.in.d.consi.quod princeps potest hoc facere sine causa q̄uis peccet si faciat.alleg.no.p Host.in sum.qui fi.sint legi. §.fi.⁊ ꝙ nō requirit alia citatio,quando apparet ꝙ princeps voluit eis omnino preiudicare:q̄ posito ꝙ cōparuisset non tñ potuisset voluntati prin.obuiare:vñ nō oportet citari illū quo inuito potuisset actus expediri.l.iiij.§.j.alias est.l.illud. in prin.ff.de fideicō.lib.⁊ regula que potest inuitis.ff.de reg. iu.⁊ ꝙ per legitimationē reciperet legitimatus ius succedēdi etiam si esset alijs delatum,dūmodo hereditas nō sit appre- hensa per alium,probatur ex no.Bar.in.l.j.§.si filius.in fi.ff. ad tre. ¶ Plus dicit Pau.de ca.in preallegato cōsilio ⁊ ple nius in.l.ad testiū.ff.de test.⁊ in.l.cum heredes.in princ.ff.de acquiren.poss.ꝙ si etiā erat adita hereditas tēpore legitima- tionis:si tamen nō erat apprehēsa possessio:poterit princeps etiā sine cā per legitimationē his preiudicare qui adiuerāt:q̄ per aditionē factam sine apprehensione animo acquirit do- miniū de iure ciuili:vt no.gl.in.d.l.j.cum si.ff.de acqui.here. ⁊ probatur in.d.l.cū heredes.in prin.sed dominiū de iuregē- tium acquirit per apprehensionē possessionis:insti.de rerum diui.§.per traditionem.⁊.l.j.in prin.ff.de acquiren.poss.vnde sine causa auferre pōt ea que sunt de iure ciuili vt dictum est. ¶ Sed fortius dico in casu proposito,etiā absq3 eo ꝙ papa etiam vsus plenitudine potestatis ⁊ expresse agendo preiudi cauerit filijs dicti Alico.substituti potuisset simpliciter legiti- mādo excludere dictos substitutos,etiā nō citatos:hoc pro- bo ex conclusione quā in proposito facit Bal.in.l.fi.C.quib⁹

15 res iud.non nocet.† vbi tractat an in legitimatione requira-

a tur citatio [a] aliquorum:dicit ꝙ non viuo patre legitimati de cuius hereditate tractandū erat.vnde viuo patre nō est aper- tū agnatis ius succedēdi:vñ citandi non sunt:etiam si habe- rent aliquam spē,nō tñ probabilē.l.inter stipulātē.§.sacram. de verb.ob.quinimo f̄m eum etiam habentes spem probabi- lem:nō tamē proximam sed remotā non sunt citādi.l.j.§.de- nunciari.ff.de ven.inspi.vbi patet ꝙ denunciatio quam de- bet facere mulier pregnās mortuo viro añq̄ pariat iuxta.l.j. §.pe.ff.de ven.inspici.d3 fieri heredi primo loco instituto:cui iam delata est hereditas:non autem substituto cui nondū de lata est hereditas nisi instituto repudiante,⁊ sic denunciatio d3 fieri his q habent spem consequendi hereditatem ex iure de presenti ⁊ inspecto presenti statu:sed ita est quod tp̄e dicte legitimationis cū adhuc viueret.d.Baldasar nō erat ex iure representandi delatū aliquod ius adeundi hereditatem filijs dicti Alico.q̄ cū decedere potuissent dicti filij dicti Alico.su- perstite dicto Balda.⁊ sic expirasset dicta substitutio fideicō missaria quo ad filios Alico.quia non potuisset id ius substi- tionis trāsmittere ad heredes suos.l.si ex plurib⁹.ff.de suis ⁊ leg.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vulg.⁊ pup.l.heres meus. post prin.ff.de condi.⁊ demon.¶ Et idē dici pōt in.ij.parte que ex substitutione erogāda erat in pauperes:q̄ nō dicebat tractari de preiudicio pauperū,qui erant tp̄e legitimationis sed eorū qui erant post mortē dñi Baldasaris quib⁹ nondū poterat dici ius acq̄situ.hoc p̄bat in.l.cū pater.§.filia.ff.de le.ij.p.l.filiusf.§.diu⁹ seuer⁹.ff.de leg.j.per q̄ iura Bar.i.l.post mortē.C.de fideicō.⁊ Bar.Bal.⁊ Imo.in.d.§.filia.⁊ Bal.⁊ Ang.in.d.§.diuus.⁊ Ang.Ioā.de imo.⁊ Roma.in.l.sed ⁊ si alio.§.si quis sub cōditione.ff.ad trebel.⁊ in.l.stipl'o ista.§. inter cetera.ff.de verb.ob.⁊ Ang.in.l.ex facto.§.si quis roga

16 tus.el.ij.ff.ad trebel.dicūt † ꝙ si disposuit testator quod post mortē hr̄dis sui executores debeāt erogare in pauperes chri sti quos elegerint:ꝙ non potuerit talis electio fieri vincēte he rede:nec etiam valeret distributio facta in pauperes viuente herede etiā si eo consentiente fieret:quia electio nō valeret:q̄ testator intelligitur voluisse prouidere illis pauperibus qui erant post mortē heredis ⁊ sic eis dr̄ inferri preiudiciū si ante fiat distributio:q̄ posset cōtingere ꝙ illi in quos viuente he- rede facta esset distributio,non superessent post mortē hr̄dis. ¶ Et ꝙ nullus tūc dicat etiā post mortem testatoris habere ius nec spē aliquā iure approbatā in ipsa successione añ tp̄s substōnis firmat Bart.in.l.is pōt.in ver.circa hoc q̄ro ⁊c.ff. de acq.her.per.l.ij.§.interdū.ff.de vulg.⁊ pupil.¶ Predicta etiā confirmatur per tex.in.c.naturales.iuncta gl.in tit.si de feu.fue.cōtro.inter do.⁊ agna.vbi quātūcūq3 feu.esset cōces- sum simpliciter,⁊ si virtute concessionis non cōprehenderen- tur filij naturales etiam legitimati:tamen si in legitimatione adiectū sit ꝙ legitimati succedāt i feu.cū clausula nō obstāte: tūc ex tali legitimatiōe succedūt legitimati in feu.etiā ad p̄iu

b dicium dñi q feu.cōcesserat:⁊ dicit glo.[b] ꝙ illud de facto ac- cidit mutine:⁊ cū illa gl.trāsit etiā ibi And.de iser.⁊ doc.i.c. perlatum.q fi.sint leg. ¶ Superest ad allegata in cōtrarium rñdere.¶ Nō obstat igit primo id qō hr̄ in.l.ex ea.§.insula3. ff.de ver.ob.q̄ rñdeo ꝙ ibi mors tm̄ ciuilis supuenit: vñ non equiparat naturali:q̄cūq3 em̄ legitime nat⁹ h3 iura nature in §.liceat.in aut.quib.mod.na.effi.legi.⁊ no.Bar.i.l.tutelas.in prin.ff.de ca.dimi.cū cōcor.sed hic filij dñi Balda. erāt natu rales sine dubio:⁊ etiam sunt legitimi propter legitimationē summi ponti.vt in.d.§.illud.in aut.qui mo. na.effi.sui.cū si. ⁊ sic cōcurrit vtrūq3 vinculū. ¶ Preterea in casibus in q̄b⁹ eūdē h3 effectū mors ciuilis quē h3 mors naturalis:tūc mors ciuilis eq̄pollet naturali.l.adeo.§.publicationē.ff.p so.l.j.§. fi.ff.de ꝯtra tab.sed quo ad effectū legitimatus dr̄ esse legiti- mus ⁊ naturalis:vt.s̄.probatum est ergo ⁊c. ¶ Non obst.ij. argu.d.l.fidei.ff.de cond.⁊ demō. cum si.q̄ respōdeo f̄m Io. and.in addi.Spec.in ti.de succes.ab intest. ad fin.ꝙ ibi filius adoptiuus non excludit substitutū:q̄ lex hoc introduxit pro pter suspicionem ⁊ fraude3 que facile fieri possit: q̄ quisquis per adop.in vno eodēq3 momēto pōt filius fieri: ⁊ p emanci- pationē extraneus fieri:vt dicit text.in.l.cū adoptiuus. C.de adoptio.⁊ de tali fraude facit mentionē tex.in.l.cū rōne.§.ex bo.ff.de bonis dā. ¶ Preterea filius adoptiuus nō habet iu ra nature: sed solū est legitimus appellatione filij intelligitur de legitimo qui etiā habeat iura nature.d.l.filium diffinim⁹. ⁊ fortior est legitimatio q̄ adoptio.§.adoptionis.in aut.qui. mo.na.effi.sui.⁊.l.legē.C.de na.li. Vbi filij naturales nō pos- sunt adoptari a patre tñ possunt legitimari: ⁊ ideo non p̄ce- dit argumentū de vno ad aliud f̄m Bald.in.l. si te.C.de su.⁊ leg.vbi dicit plus esse spurium legitimatum q̄ esse filium ado ptiuū,q̄ filius legitimatus h3 primordia nature.legitimatio enim nō fecit eum legitimu3: sed tollit obstaculū quod a lege positiua habebat illegitime natus:q̄ de iure naturali erat le- gitimus vt in.§.liceat.in aut.quib.mo.na.effi.legi.⁊ in simili no.in.l.manumissiones.ff.de iust.⁊ iu. nec mirum si potenti⁹ operatur legitimatio q̄ adoptio. q̄ adoptio expeditur apud magistratum.l.j.ff. de adop.secus in legitimatis.in aut.qui. mo.na.effi.sui.§.fin.⁊.d.c.per venerabilem. ¶ Non ob.l.fi.C. de his q ve.etat.impe.quia lex ista dispōebat de maiori.xxv. annis.⁊ sic contra ea que sunt a natura licet etiā p̄nceps bene posset dispensare minorem:nō tñ potest facere cū vere maio- rē.xxv.annis.s3 legitimitas ⁊ illegitimitas p̄t. l. positiua tol-

li ⁊ induci

a ¶ Citatio.vide p Anto.de rosat.in tractatu legitima tio.ij.li.⁊ p Alex. in.l.gallus.§.⁊ qd si tātū.versic.circa sitij.qō.ff.de libe.⁊ posthu. Soc.cōsi. ccxlvj.lib.ij.

b ¶ Gloss.Sed illa glo.est falsa nisi in feudis in propriā naturā habētib⁹, que trāseūt ad ex- traneos hr̄des [redacted]

li,ꝛ induci per totū titulū.C.de interdi.ma.ꝛ Bar.in.l.si is q
pro emptore.in.iij.q.principali.ideo princeps pōt facere quez
vere legitimū:vt probat ibi Bar.ꝛ dixi.s̄.ꝛ ita videt̄ ad dictā
l.fi.rn̄dere Ant.de but.in.c.cuz vintoniēsis.de elect.in.j.opp.
¶ Itē legitimatio nō facit quē legitimū sed remouet obsta-
culū:vt proxime dixi que ratio cessat in casu dicte.l.fin.¶ Et
per hoc responsum est ad id qd̄ dicit̄ ꝙ naturalis rō est atten
denda non accidētalis.l.qui hʒ.de tute.ibi non erat.l concessus
effectus cause accidētalis qui erat cōcessus cause naturalis:sʒ in casu nr̄o sic:vt in.d.§.illud.¶ Nō ob.illud aliud quez
esse legitimatū ꝛ aliud quē esse legitimū:vt colligitur ex no.p
gl.in.l.cum legitime.ff.de sta.ho.ꝛ in.l.j.ff.ad municipa.cū si.
qꝛ rn̄deo ꝙ dū glo.querit de filijs legitimis tm̄ scʒ de adoptiuis:ꝛ postea querit de legitimatis nō facit hoc ꝙ velit ondere
ꝙ legitimatus non dicatur legitimus:sed ad ostendendū qui
bus psonis loqueret̄:tm̄ etiā ad ostēdendū ꝙ filius legitimus
tm̄.i.adoptiuus differt specie a legitimato:qꝛ habet primordia a natura.vt.s̄.dixi.¶ Nō ob.v.arg.qd̄ inspecto cōmuni
vsu loquendi aliud est quē essē legitimū ꝛ naturalē:ꝛ aliud est
quē esse legitimatū.¶ Primo istud negari pōt cum nō pre-
17 supponat̄ hoc esse probatū prout de iure requirit̄.† Secūdo
qꝛ quotiescūqꝫ v̄ba plata in vulgari a testōre vel ab alio disponēte sunt redacta in scripturis per tabellionē latine scribētem:tūc verba illa sunt intelligēda fm iuris interpretationez:
nō aūt fm modū vulgarē loquendi:qꝛ presupponēdo ꝙ notarius scribēdo apposuerit v̄ba que importāt volūtatē testōris:
ita no.Bar.in.l.si quis filiab⁹.ff.de test.tute.ar.eius qd̄ leg.ꝛ
no.in.l.j.C.de vsur.ꝛ in.l.sciendā.ff.de ver.ob.ꝛ Bart.in.l.liberorū.in vl.col.ff.de v̄.sig.ꝛ in.l.si qd eaꝝ.in prin.ff.de le.iij.
¶ Unde in pposito dicit signanter Bal.in.l.lege.xij.tab.ad
fi.C.de leg.here.ꝙ sermones platos in vulgari debem⁹ inter
a pretari fm artē lr̄arū vel fm grossum modū loquēdi:[a] aliter a al
legat no.p Cy.in.l.si cū an̄.C.de dona.an̄ nup.ꝛ no.in.l.libero
rum.§.ꝙ tm̄ cassius.ff.de leg.iij.ꝛ p ꝯn̄s verba illa:si decesserit
sine filijs legitimis ꝛ naturalibus,dn̄t intelligi fm iuris interpretationem fm ꝙ ēt in statutis vt dixi ꝛ i alijs dispōnib⁹ legitimat⁹ dꝛ ēe naturalis ꝛ legitim⁹.¶ Nō ob.sextū ar.ꝙ appellatione filij intelligat̄ de eo quē iuste nuptie demōstrāt:vt
l.filiū.ff.de his q sunt sui vel ali.iu.qꝛ dupliciter pt̄ rn̄deri primo qꝛ ibi loquit̄ eo iure quo nō erat itroducta legitimatio nisi p matrimoniū:lʒ aliqn̄ princeps ius liberorū ꝯfirmaret:vt
inquit tex.in.l.q in puincia.§.diu⁹.ff.de ritu nu.vn̄ postea legislator aīaduertens ad naturalē cōcupiscētiā q̄ illis naturalibus tm̄ mō filijs inferebatur puidit de pluribus modis legi
timandi:ita hr̄ in aut.q.mo.na.effi.sui.§.legitimi.ꝛ in.§.si qs
ergo.ꝛ in aut.qb.mo.na.effi.leg.§.liceat.Nimiꝝ si legitimat⁹
a iure postea appellat̄ filius legitim⁹ ꝛ naturalis:sʒ rn̄deo ꝙ
satis est ꝙ ꝯditio legitimatoꝝ ꝛ legitimoꝝ ꝛ naturaliū sit eqta:ar.l.j.ff.de le.j.ꝛ i.l.j.C.de leg.ꝛ.l.gallus.§.qd si tm̄.de lib.ꝛ
posth.cū gl.j.in v̄.emācipat⁹ eēt:ꝛ istā scdaz rn̄siōnē dedit ange.in sua dispu.incipiē.quidā nobilis.¶ Nec ob.ꝙ nomē filiorū,in casu nr̄o sit positū in cōditione q̄ dʒ impleri in forma
specifica:qꝛ vt dixi est ēt satis ꝙ impleat̄ p eqpollens.l.iij.C.
de insti.ꝛ sub.vide tm̄ circa hoc Bar.in.l.gall⁹.§.ꝛ qd si tm̄.de
li.ꝛ posth.in sua disti.ꝛ pōt dici ꝙ cōditio ista n̄t apposita ad
effectū actoris:qꝛ testōr vr̄ velle vocare filios grauatos saltez
ad successionem ab intest.l.lucius.ꝛ ibi no.ff.de here.insti.vn̄
ad hoc vt filius illi⁹ grauati possit succedere sibi:erat necesse
qd̄ eēnt legitimi ꝛ naturales vt in aut.lʒ.C.de nat.lib.merito
sufficit ꝙ p equipolēs seu p casuz similē adimpleat̄.l.iij.C.de
insti.ꝛ subst.fm doctrinā Bar.in.d.l.gallus.¶ Nō ob.septimū ar.ꝙ daret̄ materia ꝛ occasio delinquēdi ꝛ peccādi:qꝛ ad
hoc rn̄det Ang.in dicta dispu.ꝛ lʒ iste casus acciderere posset
tm̄ ad hoc directe nō tendit intentio testōrū ideo hoc non cōsiderat̄.l.si vehēda.§.idē ius est.ff.ad.l.rhodiā.de iactu.ꝛ.l.d.
§.si vero pp.ꝛ.§.fi.cū.l.se.in prin.ꝛ vtrobiqꝫ per Bar.ff.si quis
18 cau.¶ † Nō ob.octauū arg.ꝙ monasteriū habetur loco filij
ex corpe descendentis ꝛc.qꝛ rn̄deo ꝙ monasteriū non hʒ iura
naturalia legitimationis prout filius legitimus habet:vt iaz
dictū est:vnde sicut monasteriū nō venit appellatiōe filioꝝ ex
corpore natorū:ita in presupposito mō nō venit legitimatus
appellatione filiorū legitime natorū vt cōcludit Bart.in.d.l.
gallus.§.si eius.ꝛ Ang.in.d.dispu.ꝛ.d.Ant.in.d.c.per venerabilē.sed bn̄ venit appellatione naturaliū ꝛ legitimoꝝ vt dictū est.¶ Nō ob.ꝙ hr̄ in.d.c.naturales.qꝛ non pōt rn̄deri qd̄
illud est spāle i feudo ꝛ potuit esse rō ne fieret preiudiciū dn̄o q
cōcesserat vasallo feu.pro se ꝛ descēdētibus suis in quo nō cōprehēdebat̄ naturalis:vn̄ si naturalis postea legitimat⁹ succederet in feu.p̄iudicaret dn̄o in iure suo antea quito.Et ppter
ea gl.ibi vult ꝙ.d.c.nō habeat locū si expresse non fuerit legitimatus ad feud.ꝛ sic apparet ꝙ superior voluit preiudicare
dn̄o feu.prout apparet de mēte legitimātis in casu nr̄o qui voluit p̄iudicare substituto:qbus tm̄ nō poterat dici tūc esse ius
19 quesitū.¶ † Nō ob.x.ar.s.ꝙ legitimat⁹ dicat̄ p fictionē legiti
mus vt no.gl.in.d.c.innotuit.dū dicit legitimus ꝛc.cū si.qꝛ respondeo ꝙ quoties dictio aliqua impropietatē demōstrans
apponit̄ circa ea que possint esse vera fm v̄itatē ꝛ proprietatē magis dꝛ eē v̄bū veritatis exp̄ssiuū q̄ impropietatē denotās vt ptʒ in dictiōe quasi.l.si an̄ nuptias.ꝛ ibi no.ff.sol.mat.
l.mulier.§.fi.ff.ad tre.cū si.ita no.Bar.in.d.l.si is q p emp.in
fi.iij.qōnis p̄n.sed ita est qd̄ legitimat⁹ dꝛ eē vere legitimatus
inspecta illa spāli ꝛ originali legitimatione q̄ ex matrimonio
pcedit:vt dicūt doc.ꝛ.s̄.relatū est.¶ Preterea dato ꝙ legiti
matus diceret̄ ficte legitim⁹:tm̄ dico ꝙ ꝯditio fideicōmissi dꝛ
deficere ita pp filios legitimatos quantūcūqꝫ ficte dicunt̄ filij
legitimi ꝛ naturales sicut deficeret pp legitimos ꝛ naturales.
vt probat̄ in.l.ial.ff.de cōdi.ꝛ demō.in v̄bo accepto tulisset:
iūcto.§.est aūt acceptilatio.insti.q.mo.tol.ob.vbi in ꝯdōnalibus idē opat̄ implere ꝯditionē vere vel ficte si eūdē effectū hʒ
implementū fictū ꝙ verū.¶ Nec adhuc ob.l.fideicō.eo.tit.qꝛ
ad illā rn̄di.s̄.ꝛ sic ptʒ verā eē opi.ꝙ legitimatus excludat dictos substitutos.ꝛ istā esse pluribus ꝛ grauioribus autoritatibus fulsitā.ꝛ ab illa tāq̄ a cōi opi.nō eē recedēdū:vt hr̄ in locis vulgaribus.¶ Nō ob.xj.arg.ꝙ Io.erat persona nobilis
ꝛ baldas.erat in dignitate ꝛc.ꝛ sic nō p̄sumit̄ sensisse de talib⁹
filijs illegitimis quantumcūqꝫ legitimatis:vt dicit Ange.in
d.dispu.qꝛ ad hoc rn̄deo primo fm ꝙ ipse Ange.rn̄dit.vcʒ ꝙ
in casu nostro ista p̄sumptio tollit̄ p aliā:qꝛ casu quo filij testatoris decederēt sine liberis:substituit testōr fratrē suū naturalē tm̄ in certa pte pro hoc allega.d.§.si qs rogatus.iūctis his
que not.Bar.ibi dum dicit Bar.ꝙ si in aliqua parte testamēti testōr fieri mentionē de naturalibus tm̄:tunc testator substituendo heredem sub cōditione si decesserit sine liberis intelli- a
git̄ sensisse etiā de naturalibus liberis.ar.l.q in filiab⁹.in p̄n.
ff.de le.j.ꝛ.l.vnū ex familia.§.volo.ff.de lega.ij.¶ Nec adhuc
ob.si dicat̄ ꝙ dato ꝙ in qōne nr̄a testōr substituendo fratrem
naturalem tm̄ videat̄ voluisse sentire ꝙ filij naturales excludant substitutū:tm̄ nō vr̄ voluisse ꝙ filij spurij excludant substitutū in aut̄.ex complexu.C.de inces.nup.iūcta aut̄.lʒ.C.de
na.lib.Et sic presappositiones in casu nr̄o nō sunt pares:vn̄
ex diuersis non recte infert̄ vt.l.eū actuū.ff.de neg.gest.l.fi.ff.
de calū.qꝛ ad hoc rn̄deo ꝙ istud est de directo ꝯ intentionem
Ange.in.d.dispu.vt ptʒ in suo themate vbi loquit̄ qn̄ ille cui
erat facta substō decesserit cū filijs spurijs legitimatis:ꝛ ille
quē testōr substituerat erat frater su⁹ bastardus.ꝛ non est dubium ꝙ bastardus ꝛ naturalis idē importāt:vt est gl.in rub.
ff.de cōsti.quā ad hoc p singulari alle.Ioā.de imo.in.d.§.si
quis rogat⁹.l.j.col.ꝛ ibi no.Bar.ꝛ Bal.i.l.cū acutissimi.C.de
fideicō.vn̄ Ang.in.d.dispu.pōderat p testatore substitutum
fratrē q erat de eodē gn̄e illegitimorū:pōderādū est ꝙ Ang.
dixit de eodē genere non de eadē spē:vn̄ lʒ spurius ꝛ naturalis dicant̄ differre p plus ꝛ min⁹ ꝛ sic differūt spem nō tm̄ gn̄e
qꝛ oēs sunt de gn̄e illegitimorū,ꝛ spurius large dꝛ naturalis
vt no.gl.in.c.p venerabilē.in v̄bo nō naturalem.extra q filij
sint legi.arg.l.fi.ff.de fide instru.¶ Preterea si rō pp quā dꝛ
ꝙ testōr nobilis non vr̄ sensisse de filijs nō legitime natis est
qꝛ interest sua hr̄ditatē suā non deuenire ad infamatā prolē
ꝛ clarum est ꝙ Nico.qui erat naturalis erat infamis vt dixi
ꝛ ante testōrem non habuit hūc respectum:ergo in casu nr̄o
non cessat rō pp quam mouētur doc.ad dicendū qd̄ intelligitur testatorē nobilē sensisse nisi de legitimis ꝛ naturalibus.
¶ Deniqꝫ p legitimationem istā sunt spāliter dicti filij dn̄i
Bald.restituti ad dignitates honores ꝛ ad omnia acsi eēnt
nati legitimi ꝛ naturales:ꝛ ideo admitti possent ad eas dignitates ac si omnis abolita esset macula infamie.c.cum vintoniensis.de elec.nec amplius spurij dicuntur:vt dicit Bald.in
l.imperialis.§.itaqꝫ.p illū tex.C.de nup.ergo cessant in proposito oēs rōnes per quas dicimus qd filius naturalis non
excludit substitutum a testatore q est nobilis.¶ Rn̄deo insuper ad ar.ꝛ insup ad oīa alia deducta quod illa possent militare quando simpliciter filij domini Baldas.fuissent legitimati absqꝫ eo quod pontifex expresse disposuisset sub substitutionē euanescere ad preiudicium dicti Nico.sed cum in casu nostro expresse papa de certa scientia ꝛ plenitudine ptātis
asserendo se iustis causis moueri disposuit dictos filios adeo
haberi pro legitimis ꝛ naturalibus qd̄ euanescat dicta substitutio ac si nati essent ex legitimo matrimonio.ꝛ sic nos sumus in casu certo:ꝛ istud pōtifex potuit disponere vt p plura media comprobatum est ꝛc.ꝛ in differentijs etiā statim dicetur.¶ Non obst.quod vltimo dicebatur ꝛ debet cēseri con

a ¶ Literaliter.ad de Alex.j.eo.libr.consi.ix.col.ij.cōsi.lxxxij.num.ij.ꝛ cōsil.v.col.iij.lib.iij.conf.lxviij.lib.iiij.col.xxxvij.col.fin.li.vij.Roma.cōsi.iiij.consilio.xxiiij.Alex.Ias.in rub.ff.de oper.no.nun.in.l.stipulatio ista.§.hoc quoqꝫ.ff.de verb.obl.

[redacted]

ditio fideicō.purificata tp̄e legitimationis,q꞉ constabat dn̄m Balda.in sacris cōstitutū decedere oportere sine filijs legitimis,⁊ naturalib⁹:⁊ per ꝯn̄s papa nō potuit auferre ius quesitum filijs dicti Nic.maxime nō citatis:q꞉ rn̄deo ꝙ nō est verum ꝙ tp̄e legitimationis diceret̃ ius acquisitū filijs dicti Nico.q꞉ poterant decedere an̄ dn̄m Baldas.⁊ extinctū fuisse oē ius suum quo ad ipsos ⁊ suos heredes:vt.l.si ex pluribus.ff.de suis ⁊ legi.⁊ expresse decidit Bar.in.l.is pōt.in ver.sed circa hāc quero.de acqui.her.vbi vide. ¶ Quinimo dato ꝙ fuisset eis ius acq̄sitū.tn̄ papa i terris sibi subiectis quo ad tp̄alē iurisdictionē ⁊ in quibus tȝ locū imperatoris potuit ⁊ sine cā auferre illud ius futuri fideic.maxime cū nondū sit agnitū fideicō.q꞉ cū talis acquisitio sit iure ciuili:vt.l.lege obuenire.ff.de ver.sig.⁊ no.in.l.j.ff.de acqui.re.do.⁊ dixi supra potuit pōtifex auferre ea que sunt de iure ciuili ⁊ etiā sine cā vt notant doc.in.l.fi.C.si contra ius.⁊ in.d.c.que in ecclesiarū.de const. ¶ Nec ad hoc ob.si dicat̃ ꝙ testm̄ sit de iuregētiū:vt ꝑ Bar.in.l.interdū.ff.de cōdi.inde.q꞉ rn̄deo ꝙ oēs fere cōtract⁹ ⁊ cōuentiones fuerūt de iuregentiū:vt.d.l.ex hoc iure.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ tn̄ actiones que oriunt̃ ex dictis cōtractib⁹ cū sint de iure ciuili.l.ij.§.deinde ex his.ff.de ori.iur.pn̄t tolli ēt sine cā:vt no.in dictis locis ⁊ sic aufert ius agendi vn̄ in proposito auferre potuit actionē ex testō que datur fideicōmissario ꝯ heredem:⁊ vt no.in.d.l.restituta.§.j.ff.ad treb.⁊.l.ex facto.eo.tit.⁊ per hoc etiā est rn̄suȝ ad illud qđ đr ꝙ acquisitio ex testō est de iure diuino,nā ip̄m ius agēdi est de iure ciuili. ¶ Preterea non est verū ꝙ acquisitio ex testō sit de iure diuino nec est tex.qui hoc dicat: nā acquisitio ex testamēto ꝑ se sumpta nō est de iure ciuili:sed acquisitio ex testamēto cū solennitatibus a lege requisitis est de iure ciuili:ita declarat Bar.in preallegata.l.sciendū.rursus q꞉ princeps pōt disponere cū cā circa ea q̄ sunt de iure diuino vel gētiū.vt no.Bar.in.l.oēs ppl̃i.in.iij.q.prin.ff.de iust.⁊ iur.⁊ clare Cy.i.l.rescripta.C.de pre.impe.offe.vbi etiā loquitur qn̄ imperator facit hoc per viam rescripti.idem Bal.in.l.j.in.vij.col.C.de iure aure.annulor.maxime doc.⁊ d.Ang.⁊ Jo.de imo.in.d.c.que in ecclesiarū vbi dicunt non esse dr̃iaȝ in hoc an princeps per modū legis ꝯcēde,an ꝑ modū rescripti hoc faciat:q꞉ vtrūqȝ ꝓcedit a pari potētia:⁊ pontifex asserit se facere cū cā. ¶ Ex his ptȝ ꝙ satis fragilis fuit rn̄sio cōsultorū ad no.ꝑ Bar.in.d.l.gallus.§.⁊ qd si tm̄.cū si.dn̄ Bar.dicit ꝙ princeps de plenitudine ptātis pt legitimare ad preiudiciū illorū quibus delata esset hereditas. Nam dicit cōsultor ꝙ illud dȝ intelligi in hereditate delata ab intestato:secus si ex testō q꞉ est de iure diuino vel gentiū:nam certe acquisitio hereditatis tam ex testō q̄ ab intestato fuerunt inuente eodem iure:vt patet ex no.per gl.in.d.l.j.ff.de acqui.re.do.per Bar.in rub.ff.de acqui.hered.iunc.no.per eundem in l.interdū.ff.de condi.indeb. ¶ Preterea quocūqȝ iure fuerit inuenta princeps ex cā,pōt in tali iure preiudicare vt dcm̄ est: imo videmus ꝙ papa etiam pōt alterare voluntatem testatoris in cle.q꞉ cōtingit.⁊ ibi gl.in ver.cū apostolice sedis.de reli-

a gi.domi.[a] ⁊ sic pōt hoc de plenitudine ptātis ⁊ ita rn̄det̃ ad.l.

20 testm̄.C.de testa.vt ibi no.Bal. ¶ † Est modo videndum an tunc presumat̃ cā in principe rescribendo non solū legē cōdēdo:⁊ dico ꝙ sic hoc etiā tenet Jac.de rauen.⁊ Cyn.in.l.rescripta.in.iij.q.⁊ iiij.de preci.impe.offe.intm̄ ꝙ nō admittit̃ probatio in ꝯriū f̃m eos:idē đt Ja.bu.in.l.fi.ad fin.C.si ꝯ ius.vbi dicūt ꝙ si princeps ꝑ rescriptū aufert ius alterius p̄sumit̃ in

b dubio facere ex cā:[b] q꞉ semꝑ presumit̃ cā in iudice ⁊ iustitia.c.in p̄ntia.de renū.⁊.c.iter.⁊.c.sicut.de re iud.⁊.l.ij.C.de officio iud.quāto magis in p̄cipe q̄ supra oēs est:⁊ a cuius sn̄ia non appellat̃: istud etiā in rescripto tenuit Anto.de but.⁊ Jo.de imo.in.d.c.q̄ in ecclesiar.Ant.de bu.in.d.c.cū inter.de renūt.vbi etiam loquit̃ in particulari dispensatione impetrata a papa:⁊ idem no.ipse in.c.constitutus.in.ij.col.de relig.do.⁊ do.Card.Flo.in.d.c.que in ecclesiarū.dn̄ allegat clem.j.de prob.istud etiā procedit in legitimatione ꝑ quā princeps aufert ius alteri quesitū nemine citato qđ presumat̃ fecisse ex cā si asserat se ex certa scīa fecisse:tenet.d.Abb.⁊ mo.c.cuȝ olim.de re iudi.vbi refert se ita consuluisse:facit tex.in cle.j.de proba.vbi stat̃ur verbis narratiuis pape:⁊ faciūt fideȝ eius quod narratur si papa narrat se facere ex iustis causis:ergo ⁊c. ¶ Bene facit qđ no.Bal.in.l.testm̄.C.de testa.vbi voluit qđ in principe satis est qđ putet cām subsistere.⁊ ex opi.sua statuat seu mandet. Nam istud operat̃ quātū operat̃ in inferiore facere causa cognita ⁊ approbata causa inuocatis his quorū interest vt probat̃ in cle.j.de reli.do.iuncta.l.legatū.ff.de adm.reruȝ ad ci.pertinē.⁊ cum pace dn̄i consultoris ita cōiter tenent doc.in dictis alleg.per eū. ¶ Non ob.dn̄ đr ꝙ papa non hȝ plenitudinem potestatis nisi in beneficialibus ⁊c.vt in cle.j.ad fi.vt lite pen.⁊c.q꞉ rn̄deo ꝙ papa in beneficialibus hȝ liberā administrationē vt ibi:⁊ in.c.ij.de preben.in.vj.⁊ etiā plenitudineȝ ptātis hȝ in his q̄ sunt inducta de iure positiuo.c.proposuit.ibi no.doc.de cōces.prebē.⁊ istud habere liberā administrationem importat duo. Primū qđ etiā vbi constaret non subesse cām per quam possit quē priuare beneficio f̃m Pau.de leaȝ.in.d.cle.j.⁊ idem ibi dicit dominus Card.in.xj.no.allegat gl.no.ix.q.iij.ꝑ principalē.cū ibi no.per eos,⁊ sic in his que sunt inducta a iure positiuo pōt preiudicare sine cā:vt no.doc.d.c.que in ecclesiarū. ¶ Scđo operatur ꝙ vbi alias qn̄ papa vel princeps aufert ius priuati opȝ qđ apponat dictū nō obstāte.l.quoties.⁊.l.rescripta.cum ibi no.C.de preci.impe.of.tn̄ fallit vbi disponeret papa in bn̄ficialibus in q̄bus habet liberā administrationē. Nam tūc valebit rescriptū sine clausula non obstante.ita formaliter dicūt Ant.de but.⁊ Joā.de Imo.in d.c.que in ecclesiarū allegant.d.cle.j.in fi.vt lite pen.⁊.d.c.ij.de preben.in.vj.⁊ sic volūt qđ vbi apponit̃ in rescripto clausula non obstante: possit papa rescribere in preiudicium iuris tertij sibi subditi etiam in alijs quā in beneficialibus ⁊ potissime vbi fit presumitur cum causa vt proxime dixi.⁊ no.Spe.⁊ Jo.An.in ti.de oblig.§.nunc videndum.ver.lvij. Alex.

a ¶ Domi.vbi cardi.colū.pen.q.v.

b ¶ Causa.in cōtrariū non presumit iustaȝ causam nisi appareat vide bal.Fel.in.c.que in ecclesiarū.col.xx.de cōsti.Marti.Laudē.in trac.de princi.c.lxxxviij.Ful.in.l.fi.C.si con.ius vel vti.publi.cōsil.lxj.dn̄a Caterina.col.ij.Ro.consili.ccclij.querit̃ in fin.Deci.cōsil.ccclvij.⁊ cōsi.dcij.Jas.i.l.si testamētū.C.de testa.i Rep.l.quominus.colū.iij.de flumi.fran.rip.de rescripti.Bn̄.xix.col.vj.Andr.Alcia.in trac.de presumpt.reg.iij.presum.viij.nu.iiij.

Summarium.

1 ☞ Remissio propter casum fit conductori non emptori.
2 Aduerbium quando,facit conditionem.
3 Expressio certorum casuum facit ne locator de alijs teneatur.
4 Verba precisa non recipiunt modificationem.
5 Renunciatio generalis iurata casuum fortuitorū an valeat.
6 Remissio fit si conductor non percepit dimidium eius quod solutum est.
7 Judex potest interpretari sententiam latam.
8 Arbitrium boni viri est arbitrium iudicis.

Consilium.III.

Viso instrumento concessiōis anni. M.cccclxviij.die.v.Januarij per Leon.de ceratis,⁊ nomine sociorū desiderio de grossis socijs de additione datij macine ciuitatis Parme ꝓ dicto anno pro pretio librarum.cccc.imperalium soluendarū in quatuor terminis:scȝ singulis tribus mēsibus soluēdo quartā partē cū certis pactis ⁊ clausulis de q̄bus in.d.instrumēto ⁊ sp̄aliter cuȝ pacto ꝙ quaten⁹ accideret:qđ pestis dicto anno vigeret in ciuitate Parme:adeo ꝙ propter ipsam pestē illustrissimus dominus Dux Mediolani,seu agētes pro ducali camera aliqđ restaurū ⁊ remissionē facerent ꝓ datio ordinario macine spectantis ad camerā:qđ tūc ⁊ eo casu teneant̃ dictus Leonar.⁊ socij facere predicto Desiderio ⁊ socijs restaurū ⁊ remissionē:⁊ pro ipsa additione macine cōis Parme pro rata eius qđ tunc ⁊ eo casu realiter ⁊ actualiter ⁊ cū effectu faciet Dux seu agentes pro ducali camera:vt supra cōductoribus ipsius datij,maxime ad camerā spectantibus ⁊ non aliter nec alio modo nec casu aliqđ restaurū seu remissionē facere teneant̃: nec obligati sint predicti Leonardus ⁊ socij. ¶ Et viso themate suprascrito ⁊ primo dubio,in quo in effectu querit̃:⁊ an posito qđ dicto anno fuerit pestis in ciuitate Parme debet dicto Desiderio ⁊ socijs fieri remissio dicti pretij cū nullū factū fuerit restaurū per dominū ducē dictis conductoribus datij macine. ¶ Posset discuti primo an dicta concessio facta Desiderio intelligat̃ cōtractus venditionis an vero locationis seu habens eius naturā:nam si intelligeret̃ esse contractus venditionis vt sonare videntur verba instrumenti dicētia tit.venditio,vendiderunt,cesserunt,⁊ concesserunt ⁊c.⁊ tunc expeditū

1 videtur qđ non debet fieri remissio:† q꞉ quādo vendit̃ datiuȝ,seu terminis percipiendi commoditatē venditus videtur dubius euentus perceptionis: ⁊ quasi alia quedā adeo ꝙ etiā si nihil percipiatur spectat periculuȝ ad emptorē.l.nec emptio.ver.aliquando.ff.de acti.empt.l.si actum.ff.de act.empt.l.ꝙ si ex venditione.cum.l.seq.ff.de her.vel actio.vendit.⁊ firmat Barto.l.cotem ferro.§.qui maximos.presertim in.iiij.q.ff.de publica.⁊ Bal.in.l.si ea lege.C.de vsu.⁊ dicit Bar.in.d.§.qui maximos.in.vj.q.ꝙ standū est verbis contrahentiū q꞉ si appellat illum contractum emptionuȝ erit emptio ⁊ venditio.si locationem erit locatio ⁊ conductio.facit.l.si vsusfructus.ff.de iure dotiū.ibi dum dicit vendat vel locet.⁊.l.in venditione.§.j.⁊.l.pretor.§.in eum.ff.de bonis auto.iud.pos.⁊.l.arboribus.§.

ribus.§.vsufructuarius.ff.de vsufr. ¶ Et plus voluit Jo.de imo.in.c.propter sterilitatē.ad finē extra de loca.z in.d.§.qui maximos. z etiā Lud.de ro.qḋ istud procedat etiā quando solutio pretij erat distributa p plura tēpora vt in casu nostro. Nam hoc non obstāte erit cōtractus emptionis si a cōtrahētibus fuerit appellatus cōtractus emptionis.ar.l.non aliter. ff.de leg.ij.z.l.labeo.ff.de supe.leg.z dicūt ita sensisse gl.in.l. pomponius querit.§.j.versi.admitti.ff.quib.mo.vsufr.amit. licet 3 eos Bar.aliter sentire videat in disputatione sua inc. publicanus quidā per gl.in.l.j.C.de iure emphy.in ver.alienationis.ad quā prefati doc.respōdent ꝙ illa gl.procedit, qū essemus in dubio que fuerit mens partiū sed nō qū verba sunt clara prout in presupposito: z hoc etiā quo ad casum nostrū tenuit Pau.de cast.in.l.ij.§.adeo.ff.loc. ¶ Et plus videt tenere Bal.in.d.l.si ea.in.iij.q.C.de vsu. ꝙ etiā si cōcedēs vsus esset verbo locationis:tm̄ in casu proposito periculū sit cōductoris cuz in vtroqꝫ casu sit eadē rō per iura.s.al. ¶ Tū propter autoritatē Bar.in.d.§.qui maximos.in.viij.q.z plenius in.d.sua dispu.z idē dicit.l.j.de iu.emphy.z in l.j.§.j.ff.de superfi.nō adhereo pcise dicto pmo fundamēto:z est vez ꝙ cōsulēdo secut9 sum dictā opi.Bar.z sequaciū.in casu tū in quo p plura vba apposita in instrō q̄ nō sunt apposita in isto:apparebat optime procedere in casu illo decisionē Bar.verū qꝛ quo ad causam nostrā alia sunt q̄ clarius meo iudicio ostēdut nō esse faciendā remissionem:ideo in eis faciā pri.fundamentū. ¶ Cōsidero namqꝫ verba dicti instrumēti tollere oēm dubitationē,duz fuit declaratū per pactū,ꝙ nō dz fieri remissio aliquo casu ꝙ in casu ī quo illustrissimus dux faceret actualr cōductoribus datij macine per verba que.s.formaliter retuli: ergo cū illust.d.dux,nō fecerit actualiter dictā remissione no euenit casu remissiōis faciēde.Nā dicta dispositio iportata p dictū pactum remissionis faciende fuit cōditionalis vt denotāt illa verba adeo z propter dictā pestem illust.dux,seu agentes pro ducali camera aliquod restaurum z remissionem pro datio ordinario macine spectātis ad camerā: faceret ꝙ tūc z
2 eo casu teneant Leonard9 z socij facere restaurū zc. ¶ † Nam vbicūqꝫ aduerbiū dispositionē suspēdit in aliquē futurū euentum facit cōditionē vt inquit Bar.ff.de cōdi.z de.l.j.circa.ij. col.in ver.vlterius quero quid de aduerbijs negādi zc.facit.l. pater seuerinā.§.fi.de cōdi. z de.l.legatū.ff.de adi.le.cū si. ergo cum non euenit dicta cōditio non pōt peti remissio.l.le.ff.de condi.z de.l.cedere diem.ff.de verb.sig. z debet cōditio impleri in forma specifica.l.meuius.z.l.qui heredi.in pn.ff.de cōdi. z demon. ¶ Et pro hoc in specie induco decisionē Jo.an.in addi.Spe.in ti.de loc.§.nūc dicendum.in addi. mag.in versi.
3 adhuc scire debes zc.vbi querit † pone ꝙ locator qui fundū locauit ad quinquēniū pro certo ptio seu certa mercede in cōtractu expressit certos casus fortuitos,ad quos voluit teneri puta vim fluminis,incursus hostiū vel predonū.de alijs nihil fuit dictum:quis ergo tenebit de casibus nō expressis z refert Odofr.determinasse ꝙ locator nō tenet de casibus nō expressis per.l.si vt certo.§.si me rogaueris.z.§.si de me.cū ibi no.ff. cōmo.vbi ptz ꝙ si argentū meum alicui cōmodauero z in commodādo specialiter prouideo apponendo custodem argento periculū pereptionis hoc casu ad dn̄m pertinet:3 in casu nō pmissio pertinet ad cōmodatariū ad idē adducit.l.ij.C.de pig. vbi creditor hn̄s gn̄alē oblōnē si recipiat spālē sibi in alijs preiudicat:nisi in subsidium ad hoc etiam recipiat specialē.z ad hoc addūt plura silia vt ibi p eū z certe casus ille quē ibi decidit Jo.an.est longe fortior:ꝙ casus noster.nā ibi fuit expliuz ꝙ certi casus fortuiti spectarent ad locatorē de alijs nihil fuit dictū.tū vr̄ esse actū ꝙ alij spectarēt ad cōductorē non ad locatorē ꝙtomagis in casu nostro in quo expresse actū fuit ꝙ nō aliter ne alio casu aliqḋ restaurum:nec aliqua remissio fieri de
4 beat dicto Desiderio z socijs. ¶ † Cōfirmo per ista verba nō aliter nec alio modo vel casu zc.posita in dicto pacto q̄ sunt valde pcisa vba z multū pregnātia adeo ꝙ nō patiunt dispositionem ipsam cōtrahentiū recipere aliquem aliū intellectū:
a vel modificationē [a] separatā a verbis.vt colligit ex no.p glo. in.l.si quidē.C.de excep.quā Bal.ibi dicit nō etiā alibi. ¶ In tm̄ ꝙ dixit Bal.in.c.j.§.deniqꝫ.vit.col.in ti.que fuerit prima cā benefi.amittēdi.ꝙ si vasall9 sine requisitiōe seu ꝯsensu dn̄i vēdat feudū z tradat eū cū hac protestatione:vcz vēdo tibi castrum ꝙ habeo in feudū a tali principe saluo iure ipsius principis:ac etiā saluo iure meorū filiorū,z agnatorū talis ꝑstatio simplex non iuuat p id ꝙ habetur in.d.§.deniqꝫ.z per alia ibi allegata per Bal.tū limitat hoc fore verū nisi in dicta protestatione essent adiecta ista verba:z nō aliter nec alio modo quia tunc nihil videtur esse actū qꝛ nō intendit aliter alienare nisi cum dicta reseruatione.alle.no.in.d.l.si quidē.z in.l.item

labeo.§.j.ff.fa.erc. ¶ Tū quia decisio Bal.loquitur in protestatione facta circa actum cōtinentē penā non pono illud dictum:nūc pro cōstanti nec pro veritate illius dicti aliter discutio:qꝛ nō est necesse quo ad casum nostrū in quo agit de precio dicio alteri9 ꝙ ꝯhētiū:nec agit de actu sonāte in delictū z merente penā. ¶ Fortificant pdicta per not.p gl.z doc.in.l.sed si quis.§.questitū.ff.si qs cautio.z p doc.in.l.j.ff.cōmo.z.l.c.j.de cōmo.vbi magis cōiter concludit ꝙ sufficit aliquē casum fortuitū specificare:qꝛ tūc vba gn̄alia opant quo ad alios casus nō specificatos.arg.c.q ad agēdū.de pcu.in.vj.ergo cū p verba specificata fuerit dictū ad quē debeat spectare periculū casus pestis euenietis de.d.anno:z per verba gn̄alia sit dictū ad quē spectare vel nō spectare debeat alij casus dz hoc iure sufficere. ¶ Fortius voluit Jo.de imo.in.c.cū contingat.in tertio mēbro de iureiurā.dū tractat de renūciatione gn̄ali.z in.d.c.j.
5 de como.† ꝙ etiā si nullus sit specificat9 casus fortuitus 3 generaliter quis assumpserit in se omne periculū,vel oēm casus validetur talis renunciatio per iuramentū appositum prout fuit appositum in casu nostro qꝛ iuramētū seruari dz vbi pōt seruari sine interitu salutis eterne.d.c.cuz cōtingat.z.c.ꝙuis. de pactis in.vj.Et nō est verū fm eū ꝙ ista renunciatio generalis dicatur carere consensu,quinimo hz consensuz eo ipso ꝙ apparet ꝙ voluerit gn̄aliter renūciare: z sic saltem in gn̄e cogitauit de omni casu.arg.l.qui iure milita.ff.de test.mil.z qḋ no.Bal.in.l.sub pretextu.la.ij.in prin.C.de transa.z in.l.ij.C. de rescin.vend.vnde renūciatio gn̄alis est nulla quādo est sine iuramēto:nō propter deficiētē.§.cōsensum.3 fauore renunciātis,ne sub inuolutiōe vboꝝ decipiat.d.§.quesit .cū ibi no.ergo dz validari p iuramentū vt in simili habet in.d.c.ꝙuis.tn̄
b qꝛ in eo ꝙ ipe dicit de iuramēto ꝙ plures tenēt ꝯrriū [b] nō facio meū principale fundamentū sed in alijs que dicta sunt supra. ¶ Nec pdictis obstat si diceret ꝙ verba dicti ministri volentia fieri debere remissionē desiderio z socijs in casu in quo propter pestem dn̄s dux faceret remissionez conductoribus datij macine pertinentis ad camerā:debet intelligi quādo dux remissionē faceret.i.facere deberet sicut in simili fit expositio in l.ij.§.j.ff.de adi.leg.vbi vult ꝙ si testator dixit heres meus titio dato.x.z si nō dederis dato sempronio intelligitur si non dederis.i.si dare non debueris vt ibi declarat gl. in ver.si non dederit.qꝛ respōdeo ꝙ illud ibi ideo est: qꝛ si aliter diceremus sequeret ꝙ esset in ptāte heredis an legatū valeret vl nō:z eēt in ptāte heredis excludere a legato qḋ est ꝯtra omnia iura volētia ꝙ legatū nō pōt cōferri in voluntate heredis.l.senatus. §.legatū.ff.de le.j.z plene in.l.j.ff.de le.ij.Nō sic est in pposito nostro,qꝛ partes voluerūt z potuerūt cōmittere ista declarationi z taxationi illustrissimi dn̄i ducis:z eo etiā nō arbitrāte no potest recurri ad aliū bonū virū.l.si quis arbitratu.ff. de verb.ob.maxime iūcto principio ibi posito in.j.glo.z in.l. l.j.C.de cōtrahē.emp.z in.l.si coita.ff.de so.iūcta.l.si nō fuerit.e.tit.z per id quod not.Cy.in.l.in ementis.C.de cōtrahē. emp. ¶ Preterea verba ꝯtrahentiū in casu nostro tollūt oē dubiū dū dicūt p rata eius ꝙ tunc z eo casu realiter z actualiter,z cū effectu faciet prehibatus dn̄s noster seu agentes pro ducali camera:vt.s.datiarijs cōductoribus datij macine zc. z sic habuerunt contrahentes respectum ad executionē facti alias non oportebat dicere ꝙ fieret dicto Desiderio remissio fm ꝙ faceret dux pro rata quam actualiter z effectualiter remitteret datiarijs:sed dicendum fuisset ꝙ fieret remissio Desiderio z socijs prout interesset,sic ergo nō hic dixerint taliter ideo putandum est eā fuisse mentem partiū,ꝙ nō attendetur qualis de iure fieri debeat remissio qꝛ si ita voluissent sic dixissent.c.inter corporalia.de trāslatiōe prelatorū.l.labeo.ff.de sup.le. ¶ Et licet quādoqꝫ arbitratore nō arbitrāte recedatur a persona eius,z recurrat ad bonum virum vel ad iudicē: z tamen nullo modo videt in casu nostro hoc allegari posse: qꝛ cōtrahentes hoc noluerūt vt ptz per illa verba: z nō aliter nec aliquo quouis mō nec casu:z cōstat ꝙ per partes potest agi ꝙ nō recurratur ad bonū virū,saltem qū non apparet de dolo aliquo cōmisso ab arbitratore:vn̄ videmus ꝙ si eligitur arbitrator a partibus z dicatur in electione eligentes eum vt bonum virum precipue non habito respectu ad alium non potest recedi a persona illius.l.ij.in.§.tam z similibus.cū ibi no.per Bar.post gloss.ff.de arbi.z patet ex not.per doc.in.l. si societatem.§.arbitrorum.ff.pro soc. z in cap. quintauallis. de iureiu.cum si.z sic nō est verū dicere ꝙ debeat fieri remissio alio nō presupposito,per quod appareat superuacuū esse discutere que debuerit etiā lesio ad hoc vt debeat fieri remis-
6 sio. ¶ † Tamen nō pretermitto ꝙ vbi cōstaret damnū esse
c tantū quod conductor non percepisset dimidium [c] eius quod solitū est percipi,tunc illa lesio sufficit ad cōcedēdā remissio-

a ¶ Modificationē.fa.p ias.in.l.stipulatus sum damam.ff.de verbo. obli.in.l.j.col.ij.ff. de iurif. om. iud.

b ¶ Cōtrarium.vt Alber.Bar. Alexan.Jas. z oēs in d.§.questitū.ibi, z ale.l.j.C. de commo. Joā. and.c.j. de cōmod. Alex. in eo.li.2ñ. xxviij. col.pen.

c ¶ Dimidiū.idez Cy.bart.d.l. licet panor.d.c. pp̄ter. Bal.cōsi.cccxxix. casus est talis.lib. j.Areti. consil.lij. Alex.cōsi.cxij.nu. ij.in eo.lib.ꝯs.cxc. lib.ij.ꝯs.cvij.li.iij. Cor.ꝯs.cxxviij.li. ij.Francisc.rup.in tractatu de peste. chart.vj. Lud. de Sozadi.cōsil.lxxiij.in prin. [redacted]

nem que cõuentioni ꝯhentiũ non repugnaret ꝓut repugnat
in ꝓposito: ista est de mẽte gl. in. l. si vno. in prin. ff. lo. ⁊ no. Azo
in summa. C. eo. tit. ⁊ Bal. in. d. l. licet. C. loc. ⁊ Ant. de but. ⁊
Ioã. de imo. in. c. propter sterilitatẽ. de loc. facit. l. ij. C. de re-
scin. ven. c. cũ dilecti. ⁊. c. preterea. de emp. ⁊ vẽ. idẽ si attẽto pre
tio ꝙ soluit ⁊ deductis sumptibus occurrẽtibus circa perce-
ptionẽ redditus reperit̃ cõductor decepꝰ vltra dimidiã iusti
pretij vt q2 fructus qui supsunt nõ ascẽdũt ad dimidiũ pretij
promissi pro vna quãq3 locatione ẜm Ia. de are. Bar. Bal. in
d. l. l3. ⁊ Bar. in. l. si vno. §. vbicũq3. ff. loca. ⁊ An. de bu. Io. de
imo. ⁊. d. Abb. in. d. c. pp sterilitatẽ. ar. d. l. ij. qñ probat̃ ẜm vul
garẽ opi. attẽto redditu percepto tẽpore illius locatiõis, quo
viguit̃ reputaret sterilẽ fuisse illã locationẽ, nõ tñ debuit fieri
remissio: vt no. gl. in. d. l. l3. ⁊ ibi Cy. ⁊ dicit etiã ibi Sal. ꝙ cõi-
ter tenet̃: ⁊ sequit̃ hic etiã Io. an. ⁊ alij post eũ in. d. c. pp. steri-
litatẽ. exceptis casibꝰ ẜm opi. magis cõiter approbataʒ in di-
ctis locis nõ est faciẽda remissio: ⁊ capio vna locationẽ in cõ-
tractu predicto ꝓ quolibet spario triũ mẽsiũ cuʒ ita fieri debe
rẽt solutiones: vt ꝑ Bar. in dispu. š. alle. ¶ Sup alio quesito
põderatis vbis statuti sup rubrica de mo. ꝓcedẽdi sup debito
confessato, vel de quo oñdat̃ publicũ instrm ⁊ viso precepto
facto Desiderio de grossis seu eius ꝓcuratori per dictũ. d. po
testatẽ Parmẽ. dico adiudicãdũ pertinere ꝓferre certã sñiaʒ
⁊ nõ ambiguã. l. pe. ⁊ fi. C. de sen. q̃ sine cer. quã. ⁊. §. curare. in-
stit. de acti. ⁊ qñ est ambigua põt ipsam interpretari etiã post
latã sen. l. ab executore. in prin. ff. de ap. no. in. l. ij. C. de sen. ex
peri. reci. ⁊ si inique interpretaret̃ p̃t appellari. d. l. ab executo-
re. in prin. ⁊ ibi no. Bar. cũ si. ⁊ etiã vbi est ambigua recipit de
clarationẽ ex act. vt no. in. d. l. pe. ⁊ in. l. quid tñ. §. põponius.
ff. de arbi. ⁊ plene. per Bar. in. l. ait pretor. §. j. ff. de re iudi. ⁊ rõ
cum dicta sñia precepti fuerit lata ꝑ verba ambigua inquãtũ
in dicto precepto dicit̃ saluo ⁊ reseruato ꝙ ser genesius dicto
procuratorio noie, cui dictus Desiderius liquidauerit seu li-
quidũ fecerit dictũ tẽpus quagraginta dierũ restaurũ, ⁊ remis
sionẽ sibi promissaʒ: ⁊ promissionis vigore predicti restauri, ⁊
remissionis appositis in instr̃o arbitrio boni viri: ⁊ sic ꝑ dñm
potestatẽ declaratũ fuit ꝙ teneat̃ ⁊ debeat dictus Io. Pe. di
ctis noibus seu eius principales cõpẽsare in dictis libris qua
tuor milibus ⁊ ducẽtis dictis Desiderio ⁊ socijs ⁊c. erit offi-
ciũ iudicis appellationis infirmare dictã sñiam precepti, re-
mouẽdo dictã reseruationẽ modo predicto factã, ⁊ cõfirmã-
do preceptũ in reliquis partibus ⁊ reseruando simpliciter di-
cto Desiderio facultatẽ probãdi ⁊ ostẽdendi intra terminum
prefixũ, a statuto omne id per qꝺ dictũ preceptũ executioneʒ
non meret̃ ẜm formã dicti statuti cuius forma ad vnguẽ ser-
uanda est. l. qui rome. §. flauius. ff. de ver. obl. l. cum hi. §. si pre
tor. ff. de transac. ⁊ qꝺ no. Bal. in. l. nõ sunt liberi. ff. de sta. ho.
⁊ in. l. ij. C. qũo ⁊ quãdo. cum suis si. vel poterit iudex appella
tiones formare, ⁊ declarare dictã reseruationẽ dñi ptãtis hoc
modo. s. dummõ appareat, ⁊ probet̃ per illustrissimum dñm
Mediolani, siue per agentes pro ducali camera factũ esse re-
staurũ, seu remissionẽ cõductoribus datij ordinarij, maxime
spectantis ad dictã camerã ẜm formã instrumenti concessio-
nis facti dicto Desiderio de eadẽ rata teneat̃ dictꝰ Io. Pet.
dictis rõnibus cõpensare dicto Desiderio ⁊ socijs, vt in di-
8 cto instrumẽto continet: arbitriũ † eñ boni viri est arbitrium
iudicis. l. cõtinuus. §. cum ita. ff. de ver. obl. l. vir bonus. ff. iu-
di. sol. l. in proposita. ⁊ ibi no. ff. pro socio. iudex iudicare tenet̃
ad id ꝙ iuris est. c. forus. ver. iudex extra. de ver. sig. ⁊ per ꝯñs
non põt bonus vir vel iudex declarare qꝺ remissio vel restau-
rum fiat: nisi secundũ qꝺ in dicto instrumento conuentũ est, ⁊
cõstat ꝙ illa conuẽtio importat qꝺ solũ fiat restaurũ pro rata
eius qꝺ fieri contigerit per dñm ducem conductoribus datij
macine: ⁊ non aliter nec alio modo in precedenti dubio ap-
positũ declarandũ fuisse puto. Laus deo. Alex. cui subscripsit
Bart. Cepolla concurrens dicti domini Alex. Padue.

Summarium.

1 ☞ Stipulatio accessoria non immutat principale. nu. 5.
2 Confessio ⁊ promissio sine causa non valent. nu, 6. 7.
3 Instrumenta duo si sint conformia de eadem summa sed di-
uersis temporibus facta, presumuntur duo debita.
4 Solutum bis presumitur, si sint duo instrumenta solutionis
diuerse date.
[redacted] 8 Confessio de centum pro resto rationum est causata.
[redacted] Clausula sponte, si apponatur, ⁊ ex certa scientia idem.
[redacted] 10 Donatio iurata valet sine insinuatione.
[redacted] Instrumentum guarentigium, an vitietur ex defectu cause.
12 Confessio sine causa facit semiplenam probationem.

a ¶ Circa primum, vide paul. consili. ccccvj. satisfaciendo. li. j. Bal. Sali. l. vnica. C. de cõfes. Rot. dec. cccxxvj. Alex. consi. xiij. ⁊ consili. lxxxiij. hic eo. j. vol. ⁊ in. l. cuʒ de indebito. de ꝓbatio. Lanf. in. c. quoniam contra. ver. cõfessiones, de proba. Cano. in. c. si cautio. de fi. istr.

Consilium. IIII.

a CIrca primum. a quesitũ vi-
deretur prima
cõsideratione qꝺ summa ducatorũ de qua in
instrumẽto cõfessionis anni. M. ccccl vij. in-
telligit̃ esse de summa ducator. M. ccccxxx.
de quibus in primo instr̃o ꝯfecto anno. M.
cccclij. q2 vtrũq3 instrm cõtinet cõfessionẽ ex cã depositi. ⁊ sic
fient due cõfessiones extra iudiciales que non dicũt inducere
obligationẽ sed ꝓbationẽ. l. publiꝰ. §. fi. ff. depositi. vñ idẽ esse
d3 ac si de eadẽ haberet quis plures ꝓbationes. ar. l. sempro.
proculo. ff. de leg. ij. ⁊ ita no. Bar. ⁊ alij in. l. triticũ. de ver. obl.
l3 sup vtraq3 cõfessione fuerit adiecta stipulatio: tñ hoc non
1 h3 obstare † q2 illa stipulatio est accessoria ad ipsaʒ cõfessionẽ
merito nõ immutat naturã principalis eius sup quo interpo
nit̃. l. si stipulatus. de vsu. l. j. §. si quis sub cõdi. ff. vt le. no. ca. l.
dãni infec. quidã. in prin. de dã. infec. l. si legati. ff. de leg. j. no.
in. l. si quis cũ aliter. de ver. ob. in. l. q rome. §. duo fratres. in. ij.
q. prin. e. tit. facit regula accessoriũ ⁊c. Nã inspici ⁊ attẽdi d3 ꝙ
principaliter fit. l. si qs nec cã3. in pn. l. rogasti. in prin. ff. si cer.
pe. ⁊. l. q exceptione. ff. de cõdi. inde. quo ar. in fi. vtit Ang. l. d.
l. triticũ. bñ facit ꝙ inquit Imo. in. c. si cautio. de fi. instr. post
mediũ. vbi tractãs hunc arti. refert plures opiniones ⁊ diffi-
cultates: ⁊ tamẽ in fi. arg. ⁊ post expeditas illas qõnes illius
art. dicit iam dicta per eum videri procedere qñ promissio fit
per stipulationẽ sine confessione: vbi autẽ fieret per stipulatio
nem sine causa: vt q2 cõfitetur quis debere centũ ⁊ vterq3 per
stipulationẽ promittit tunc clarũ videt̃ ẜm eum qꝺ promissio
2 non obliget cũ effectu † q2 cõfessio sine causa non valet vt in
d. c. si cautio. cum ibi no. ⁊ plene in. l. generaliter. C. de non nu.
pe. nõ valebit etiã promissio accessorie illi facta. ar. de re. iu. c.
accessorium. de hoc dico etiã tex. cum gl. in. l. cũ de indeb. §. fi.
ff. de proba. ⁊ licet Bar. in. d. l. triticum. velit quãdo sunt due
stipulationes facte ab eodẽ intelliguntur in dubio de diuersis
summis. per. l. quinquaginta. ff. de proba. cũ ibi no. ⁊ eo preser
tim q2 alias scꝺa stipulatio esset ⁊ redderet̃ inutilis. l. qui bis
idem. ff. de verb. obl. tamen illud debet intelligi quãdo ille sti
pulationes sunt per se principales secus si accessorie per predi
cta: ⁊ licet Bar. in. d. l. triticum. in ver. si eadem ⁊c. loquẽdo de
duabus cõfessionibus mutui videat̃ velle qꝺ intelligat̃ de ea-
de3 summa. q2 ille confessiones non sunt vallate stipulatione
tamẽ nõ vr̃ ꝙ habeant casui nostro obstare. q2 posito ꝙ Bar.
ita innuit: ibi tñ loquit̃ qñ stipulationes essent adiecte ꝯfessio
nibus mutui quo casu tũc nõ videt̃ accessoria sed prin. ꝑ illud
quod habetur in. d. l. si in stip. §. j. ⁊. l. se. ff. de do. ⁊. l. si ita stipu
latus. §. chrysogonus. de verb. ob. ⁊ ideo si in casu illo interue
nisset stipulatio non esset tractandũ de confessione sed de sti-
pulatione. Itẽ posito qꝺ Bar. ibi videatur contradicere pre-
dictis: hoc non est verũ ex cõtrario sensu verborũ eius, qui su
mi non debet cum repugnaret regulis ⁊ rõnibus iam dictis.
¶ Nec obst. qꝺ videãtur alterari predicta, qꝺ summa de qua
in confessione secũda sit minor ea summa de qua in prima cõ
fessione non videtur referre an sit eadem summa vel minor: vt
colligitur etiam ex no. Bar. ⁊ doc. in. d. l. triticum. per. l. si di-
uortio. eo. ti. ⁊. d. l. sempro. proculo. ¶ Et per easdem rationes
videtur dicendu3 qꝺ summa duc. ccccccxxxv. auri. de quibus
in confessione facta de anno. M. cccclxj. intelligitur de eade3
summa de qua in duobꝰ precedentibus cõfessionibus vel sal-
tem de qua in prima confessione superius relata presertim eo
quia vltima confessio videt̃ sine causa esse vt tangã in secũdo
dubio per. d. l. triticũ. cũ gl. iunc. ibi no. per Bar. in. q. j. ¶ S3
premissis non obstantibus ꝯtriam sñiam de iure in proposito
3 probabiliorẽ esse puto. † quia vbi vna scriptura seu instrumen
to vel dispositione facta est mentio de certa summa: ⁊ in alia
scriptura vel dispositione sicut etiam inter easdẽ personas fa-
cta sit mẽtio de alia summa presumitur esse diuersa a prima ⁊
sic presumitur summa dupliciter data. licet de vtraq3 cõfessio
esset vniformis: vt probat̃ in. d. l. quinquaginta. ⁊ no. in. l. pla-
ne. la. j. §. j. ff. de lega. j. vnde dicit ibi Ang. quod si duo appa-
reant instrumenta mutui de quinquaginta aureis intelligit
summa duplicata, idem, si reperiantur due quantitates osten
dentes diuersis temporibus facte eodẽ tempore intelligerent̃
due summe secundũ eum per. d. l. quinquaginta. ⁊. d. l. ne casu.
cum glo. ij. C. de discussoribus. lib. x. ⁊ idem tenet Imo. in. d.
l. plane. saltem quando diuerso tẽpore facte fuerint dicte scri-
pture vt est in casu de quo querit̃: ⁊ ita etiam no. Bal. ⁊ Imo.
in. d. l. sempro. proculo. ⁊ Bal. ⁊ Ange. in. d. l. ne casu. ⁊ Bal.
in. l. si quis ex argentarijs. §. fin. ff. de eden. in lec. anti. ⁊ ibi etiã
Ang. ⁊

Ange.&Bal.in.d.l.qui bis idem.ff.de verb.obli.in materia circa tertiam columnã vel quartã,quem vide.predicta etiam sunt de mente Spe.in titu.de instru.editio.§.post q̃.versi. sed
a autem [a]. ¶ Accedit decisio.q.disputate per Martinum de fano:quem refert Fulgo.in.d.l.quinquaginta.nam conclude bat q̃ si in instrumento vno reperitur qualiter Titius ex cau sa mutui numerauit Sempro.centum & in alio instrumẽto re peritur qualiter Sempro.confessus est se debitorẽ dicti Titij in centum:presumetur de alijs centum in dicta.l.quinquagin ta.& q2 frustra factũ esset secundũ instrumentum si intellige retur de eadẽ summa:imo instrumẽtũ debet aliquid operari. ar.l.si stipulatus.in prin.ff.de vsur.&.l.si quãdo in prin.de le ga.j.nisi ꝯditio persone debitoris puta ruralis alia suaderet. argu.l.cum de indebito.post princ.ff.de probat.Si ergo do ctores in dictis locis volunt qđ vbi est in vtraq3 dispositione par.quantitas intelligitur summa multiplicata:quanto ma gis in casu nostro in quo summa est valde dispar:& dispari tas summarum facit presumere disponentes voluisse actum & qualitates multiplicare:vbi alias nõ presumitur si summa esset parua.l.si ita scriptum.de lega.j.iuncta.l.quinquaginta. cum glo.inducendo vt per Jac.de are.& Bar.in.l.centum.in prin.ff.de adi.leg.vbi hoc firmant in prin.& no.in.l.si is q du cẽta.in prin.ff.de reb.dub.& expresse dicit Bal.Ang.& Jmo. in.l.scire debemus.in princ.ff.de verb.ob.propter diuersitatẽ summarum presumitur diuersitas obligationis & ibi conclu dunt in ea.q.qua querunt:an si peto quinquaginta tanquam mihi promissa fuisse cẽtum:an debeam obtinere in illis qn quaginta.& concordãt omnes in hoc q̃ si appareat de vna promissione:intelliguntur diuerse promissiones diuersarum summarũ quarũ vna nõ comprehẽderet sub alia stãte diuer sitate summarũ:& idem dicit Pet.in.l.i.§.si stipulanti.eo.ti. ¶ Accedat q2 omnibus instrumẽtis vltra cõfessiones sunt inserte stipulationes solennes.& expresse dicit Bar.in.d.l.tri ticum.ver.sed in prima.quem alij sequuntur ibi,q̃ si ꝓmitto tibi ex stipulatione decem ex causa mutui,deinde & per stipu lationem promitto tibi ex causa mutui:intelligeretur secũda stipulatio de alijs decem:ne reddatur inutilis:in.d.l.qui bis. & in.d.l.quinquaginta.ecce q̃ presupponitur ibi precise mu tuum subsecutum esse per stipulationẽ ex ipsa causa mutui & inde ne reddatur inutilis stipulatio intelligitur de alia sum ma:hecmet ratio militat in ꝓposito nostro.& ita etiã expresse est de mente Barto.in.d.l.triticum.in versi.eadem ratio pu to &c.dum loquitur de cõfessione.& fortificantur infra in rñ dendo ad obiecta. ¶ Quinimo plus probat glo.in.d.l.ne ca
b su [b].in gl.ij.quã sequuntur communiter docto.ibi.& in alijs
4 locis.s.allegatis † quod qñ creditor confessus est in diuersis scripturis se recepisse.x.a debitore intelligatur de geminata quantitate:& tamen illa confessio seu cautio de recepto non erat contractus seu distractus:sed erat probatio ipsius distra ctus:iuxta dictam.l.publia.ff.depositi. ¶ Corroboratur pre dicta:q2 patet instrumentũ confessionis fuisse factum anno Mcccclij.die.v.Februarij de ducatis.Mccccxxx.venetis ex causa dispositi.Secundũ vero fuit celebratũ.Mcccclxij. die.vij.Decẽbris.& ibi debitor cõfitet se habuisse & recepisse a creditore in depositũ vsq3 ad diem.v.Februarij tũc proxime elapsi.& de eodem anno ducatos.ccclxij.venetos.circa verba illa quid operari debẽt,vt iam dictum ostendunt q̃ ista non est de pecunia ducatorũ.Mccccxxx.q2 illa iam per quatuor menses ante habuerat.hic insuper comprobatur:q2 in primo instrumento dicti contrahentes voluerunt in summa.s.duca torũ.Mccccxxx.computari vnã summã ducatorũ.Mcccij. alterius depositi de quo apparebat instrumentũ et illud ex presserũt.vnde accidit illud q̃ & Papa de transla.pla.c.ij.ibi dũ tex.dicit vñ si circa trãslationẽ idẽ fieri voluisset quod de cessiõe dixerat de trãslatiõe poterat expressisse &c.ita in ꝓposi to in in ꝯctu secunde & tertie cõfessiõis depositi sensissent illã summã esse de alia summa vel aliã in ea concludi hic expres sissent quemadmodum & in prima expresserũt qua ratione in secunda confessione fuisset expressa modica pars decẽ pecu nie maioris summe absq3 eo q̃ de residuo summe nulla fieret cõfessio seu mẽtio.Certe nulla vr̃ rõ subesse.& tamẽ in vtraq3 dispositione attendẽdũ est id qđ verosimile est in obscuris.ff. de reg.iur.& in regu.inspicimus.eo.tit. Jn secũdo sine dubio verosimile est qđ fuerit diuersa quantitas:quam fuerit pars prime summe cum de reliqua summa sit facta mentio.& quia si intelligeretur esse pars prime summe:nõ operabatur illa se quens cautio.& ita dico in secũda summa ducatorũ:licet per easdem rationes.non enim erat necesse qđ creditor tempore celebrationis dicti secundi vel tertij contractus diceret qđ in illa summa non computaretur illa prior pecunia de in qua primo instrumẽto:vt est tex.in.l.lucio.ff.de act.& ob. ¶ Vl timo iuuat casus iste per ea que vltra alios dixerant nõnulli moderni:vt Florianus de sancto Pet.de bono.in.l.quinqua ginta.vbi dixit q̃ vbicũq3 apparet diuerse scripture siue con fessiones siue alij contract⁹ siue dispositiones etiã si in vtraq3 contineatur eadem summa presumitur geminata quãtitas si sunt facte diuersis tẽporibus per.d.l.quinquaginta.Sed ibi non apparet pluralitas scripturarũ,sed multiplicatio:q2 fuit actũ absq3 scriptura.& vna dispositio postea subsequatur per scripturam subsequentem & continentem eandem summam ex eadẽ causa:tunc presumetur vna summa tm̃ & non plures. presumetur enim ad scripturam deuentum propter faciliorẽ probationem.l.qui tabularum.ff.de fur.& de cõditi.sine cã.l. dissolu.que ratio locum non habet vbi scriptura fuit facta: etiam vna scriptura sufficit ita creditor ad probationẽ:et sic limitat decisionẽ vnam in.d.l.triticum.dum loquit de con fessione geminata:& habet locũ quando non est facta duplex scriptura & diuerso tẽpore vt in casu nostro.Et pro ista sua limitatione licet ipse nõ alleget vr̃ esse glo.nota.in dicta.l.ne casu.que est communiter approbata. ¶ Non obstant allega ta in contrarium.& primo dum adducta sunt not.per Bart. in dicta.l.triticum.dum loquitur de duplici confessiõe facta de decem,q2 respondeo primo quod Bart.loquitur quando vtraq3 confessio erat de eadẽ summa non qñ de dispari & di uersa:quo casu facilius presumi potest geminatio & duplica tio quam quando est eadem quantitas numeri:vt probaui supra. ¶ Nec adhuc obstat.l.si diuortio.de verbo.obligatio ni.& id quod no.Barto.in.l.triticum.in versi.quid si mutua ui centum &c.in quibus loquitur quando precesserit vnus cõ tractus vnius speciei puta dotis vel mutui in centũ:deinde debitor promisit per stipulationem quinquaginta:& ex illa causa dotis vel mutui presumitur debitorem sensisse de quin quaginta que erant de parte dictorum cẽtum que mutuo vel pro dote receperat.ita loquit lex si diuortio.Secus quando prima dispositio fuisset eiusdem speciei:puta per stipulatio nẽ.& secũda similiter q̃ erat de alia summa sic p stipulationem nõ censentur cõtrahentes sensisse quod ista minor cõprehen datur sub prima q2 nullius nullitatis esset sequẽs actus.vt.d. l.qui bis.cum ibi no.per Bar. ¶ Nec ob.l.sempronius ꝓcu lo.quia ibi loquitur in duabus scripturis vni⁹ testamẽti fa ctis eodem tempore exemplificãdi causa:vt dicit litera:& sic in ea conuentione vt vnica tamen esset vltima voluntas.Sed in casu nostro non apparet quod vnicam voluerint cõtrahẽ tes esse dispositionẽ. ¶ Secundo respondeo qđ decisio Bar. in cõfessione loquitur,nisi ambe cõfessiones essent facte per scripturã,vt no.in dicta.l.ne casu.& dixi.s. ¶ Tertio dico q̃ decisio Barto.est pro isto creditore:q2 Barto.bene vult hoc procedere quando ille cõfessiones essent facte sine stipulatio ne.Sed quando in vtroq3 actu interuenisset stipulatio:vult ibi cõtrarium.& in versiculo,sed si primo inde &c.vt supra re
5 tuli. ¶ Nec obstat † quod stipulatio accessoria debeat regu lari secundum naturam sui principalis &c.& quod in.l.triti cum.non loquitur in casu isto:sed loquitur quando stipu latio esset adiecta circa confessionem mutui:quo casu stipu latio est principalis contractus,per legem si ita fuero.§.fina li.cum.l.sequenti.de nouationibus.quia dico hanc respon sionem nullo modo teneri nec videri posse subsistere:quia il lud quod dicitur in dicta.l.si ita fuero.§.fina.cum.l.sequent. quamuis loquatur in mutuo:tñ habet etiam locum in causa depositi:& in omnem contractum qui perspicitur,vt probat Jacobus de aretio,quem refert & sequitur Barto.in.l.singu laria.circa tertiam vel quartam columnã.in versicul.est spe ciale &c.ff.si certum petatur.& alij sequuntur.ergo cum nõ lo quatur in casu depositi:sequitur quod sumus in casu in quo loquit Bartolus in dicta.l.triticum.ne dicatur quod verba Bart.solum in contrario sensu importent hoc quod dixi de confessione vallata stipulatione:q2 imo importent hoc ex di recto sensu verborum.patet:dicit non tantum per stipulatio nem.& dictio illa importat exceptionem,vt not.in.l.prima.in princip.si quis ius di.non obtem.& licet dicã qui aliter sen tiunt quantum eis placet:mihi videtur quod Bart.in dicta l.triticũ.maxime in verbo eadẽ ratione puto decidat casum nostrum pro creditore. ¶ Nec obstat accessorium regitur se cundum naturam sui principalis:& quod debeat inspici illud quod principaliter agitur &c.quo casu hec aliter stipulatio potest dici principalis,vt institutioni.de literarum obligatio ne.in prin.ibi dum dicit,cessante verbo,obligationibus.& qđ ibi notatur,vbi similiter habetur qđ quando facta est confes sio mutui in chirographo si iuxta illam cõfessionem est inter posita stipulatio,occultatur cõfessio & chirographũ:nec ob

a ¶ Ubi autẽ.idem ale.Jas.d.l.plane.§.j.Bald.l.si quis ex argentarijs.§.j.ff.de eden.Ja.ꝯs.lxxxvij.col.j.li.iij.Albe.brut.consil.xv.fallit.j.si vtrũq3 instrumentum esset eiusdẽ dare.fallit.ij.si altera ꝓbatio fieret per instrumentum,altera per testes,per Matthe.d afflict.in dec.neap.cxcv.iij [redacted].

b ¶ Nec casu.Ro.not.cccccxlvij.debitor.limita primo vt procedat qñ in vtroq3 instrumento sit mẽtio d certo debito indiuiduo,puta tali die ꝯctoꝛals dico qđ nõ minus duplex debitũ precessisse ꝓsumet q̃ duplex solutio p ꝓdicta.limito scđo vt ꝓcedat qñ vtrumq3 instrm̃ continet integrã solutionem.Secus si vltimũ totũ.& ꝓcedẽs ptẽ q2 tũc in dubio vr̃ primũ includi.secũdo limito.Tertio qñ altera ꝯfessio de recepto ꝓbaret solũ p testes matth.de affli.de ci.neap.cxcviij [redacted]

tur obligatio:nec actio ex confessione ⁊ chirographo:sed solū
ex stipulatione:sicut ⁊ in casu.d.l.si ita faero.§.j. cū.l.seq.⁊ sic
est solū in ꝯsideratione stipulatio:vt ibi habet̄. ⁊ vt patet etiā
ex his que dicta sunt.s.⁊ sic tunc confessio solū retinet virtu-
tem probationis:non autē disponēdi ⁊ inducendi obligatio-
nem ⁊ actionē: q꞉ accessoriū nō sequitur naturā sui principa-
lis quando non est eadē ratio in accessorio que est in principa
li.l.ex placito.C.de re.permut.⁊.l.si is.C.de predi.mi.⁊ not.
Bar.in.l.non dubiū.ad fi.post glo.C.de legi.sed posito ꝙ sti-
pulatio esset hic accessoria:tamē non est eadē ratio in accesso-
rio que est in principali:q꞉ principalis,id est cōfessio non erat
apta inducere obligationē:ideo geminatio cōfessionis eiusdē
summe nō inducebat multiplicationē summe:nec ꝓpter hoc
redebatur cōfessio inutilis:q꞉ tanto magis erat munitus cre-
ditor in facultate probādi:sicut in eo ꝗ habet probatiōes per
varios modos vel multos:⁊ pōt expedire ⁊ hr̄e duplicatos ⁊
faciles.d.l.Sempronius proculo.⁊ ꝙ no.in.d.l.si pupillus.in
princi.ff.de noua.nam probatio multiplicari pōt:sed obliga-
tio resultās ex iteratione cōtractus stipulationis multiplica-
ri non potest circa idem:q꞉ nostra interest.d.l.bis idē.iuncta.l.
stipulatio ista.§.alteri.de ver.obl.❡Merito vt actus valeāt
intelligitur facta scđa stipulatio de alia quātitate,iuxta.l.quo
ties in stipulationibus.de ver.obli.⁊ in hac ratione iuris for-
tissime fundatur decisio Bar.in.d.l.triticū.ergo cū iuxta di-
ctas confessiones fuerint adiecte stipulationes que inducunt
obligationes,⁊ que nō possunt dici esse adiecte ad probandū
sed ad obligandū.Nā merito dꝫ semper interpretatio fieri vt
intelligat̄ de alia summa:q꞉ redderet̄ inanis ⁊ iutilis. Et hāc
tertiā responsionē puto tutiorē.❡Potest ⁊ quarto respōde-
ri ꝙ in dictis stipulationibus fuit adiectū iuramentū promis
sioni qđ quidē operatur vt partes videbantur voluisse ꝙ vbi
actus accessorius non poterat valere vt accessorius valeat vt
principalis si in vim principalis valere poterat, vt egregie de
cidit Bar.in.l.si quis ꝓ eo in.viij.mēbro.ff.de fideiuſ.⁊ sequi-
tur Ang.in.l.hi qui.eo.ti.⁊ cano.in.c.cū cōtingat.de iureiu.⁊
per id qđ habetur in.l.cum pater.§.filius matrē.de lega.ij.ita
ergo erit in casu nostro: q꞉ si ista stipulatio sequitur naturam
confessionis nullam nouam in casu nostro obligationē indu-
ceret.Et nō valeret stante priori obligatione primi instrumē-
ti ⁊ prime stipulatiōis.d.l.qui bis idē.ergo debet stare in vim
principalis promissionis quo casu inducerent obligationē:⁊
6 in aliam summā f̄m iā dicta.† Et per predicta multiplex pa-
tet responsio ad id ꝙ dixit Imol.in.d.c.si cautio. primo quia
Imo.nō loquitur in casu in quo promissio sine causa esset fa-
cta ab eo qui sciret se non teneri:sed loquit̄ simpliciter seu quā
do facta est ⁊ non apparet ex certa scientia:an per errorē:quo
casu varie fuerūt opi.relate ibi per eum ⁊ alios ⁊ per scribētes
in varijs locis.nam quidaꝫ tenebant ꝙ valet:vt Ja.de are.⁊
Pe.vt refert Cy.in.l.generaliter.C.de non nu.pec. ⁊ vt patet
per Bar.i.l.ij.§.circa.ff.de doli excep.⁊ plures alij quos refert
Jo.an.in addi.Spe.in ti.de cōfes.§.nūc dicēdū.ver.sed quedā
est ratio.⁊ alij tennerunt ꝙ non valeret:vt tenebat glo.in.d.l.
generaliter quam plures sequuntur ibi in locis suis vbi imol.
vult in.d.c.si cautio.ꝙ qñ talis ꝓmissio sine causa facta iuxta
confessionē sine causa emanatā a promittente:nūc clare vr̄ ꝙ
nō valeat.d.l.cū de indebito.⁊ cessabūt tūc dicte opi.sed qñ ꝓ
missio sine causa fieret a sciēte:tūc nō erat aliqua opi.⁊ tūc nō
hꝫ locū id qđ dicit Imo.in.d.c.si cautio.sed Imol.tenebat ꝙ
valeret no.in.l.iij.§.j.⁊ in.l.hactenus.§.fi.ī.de cōsti.pecu.cū si.
lꝫ secus esset in cōcessione facta sine cā,⁊ scienter. vt dicto.c.si
cautio.⁊ rōnem diuersitatis inter cōfessionē sine cā ⁊ scienter
promissionē sine causa ⁊ ignorāter tradit Bal.in rub.C.de cō
fes.⁊ in.l.fi.ad fi.C.si cer.pe.⁊ dicaꝫ in seqūti dubio. vñ in isto
casu qñ iuxta cōfessionē:⁊ sine causa esset adiecta ꝓmissio sciē
ter facta ꝑ stipulationē sine causa talis stipulatio esset efficax
sicut ⁊ qñ facta esset sine cā sicut in terminis Anto.de but.in
d.c.si cautio.circa.ij.col.in ver.ad f̄m est videndū ⁊c.vñ loqui
tur de cōfessione vestita stipulatione:⁊ ibi concordat Abb.in
versic.qñqꝫ cautio non est omnino nuda ⁊c.⁊ voluit Dyn.in
c.qđ semel.de reg.iu.in.vj.⁊ puto in sequenti dubio ostendere
necessario ita esse intelligendū.❡Preterea vt probaui supra
nō est verū ꝙ stipulatio nō censeat̄ accessoria imo principalis
sed posito ꝙ vt accessoria nō valeret:valet tñ in vim principa
lis sicut per se principalis valere poterat: vt fuit ostensum de
accessoria etiā iur̄o vallata:facit vt ibi illa tanꝙ accessoria nō
valeret valet in vim principalis:sicut nec ꝑ se principalis vale
re poterat vt fuit ostēsum:⁊ ita etiā sunt in cōsideratione ha-
benda.❡Quo ad argumentum principalis dubitationis de
quo ibi dicā,non obst.etiā dum dicebā ꝙ tanto magis debet
presumi ꝙ quātitas de qua in vltimo instrumēto includat̄ in

a ❡Resto.idē Bal.
consi.cccclxi.inter
Joannē.li.j.Alb.
j.eo.consi.lxxxiij.
ad fi.

primo: eo q꞉ ibi non continetur in vltima causa per not.per
Bar.in.d.l.triticū.in.q.j.q꞉ rñdeo ꝙ Bar.ibi loquit̄ qñ prece
dēns cōtractus nō fuerit contractus stipulationis sed mutui:
vñ dato ꝙ sequēs cōtractus stipulationis intelligit̄ de eadeꝫ
quātitate,valebit tñ vterqꝫ contractus.l.duo societatē.ff.pro
socio.l.si stipulatus.ff.de vsur.cum si.ideo Bar.tūc vult ꝙ nō
sit differētia:an sequēs cōtractus stipulationis cōtineat cām
vel nō:sed ꝙ vbi tam primus cōtractus ꝙ̄ secundus est cōtra
ctus stipulationis tunc vult Bar.qđ intelligatur de diuersa:
vt ibi in ver.sed si primo mihi ⁊c. per rationē.l.quid bis. ⁊ est
casus noster.❡Utrū auteꝫ habent obstare defectus cause in
vltimo instrumento,tangā in sequenti dubitatione.❡Ultra
predicta ad oia argumēta in contrariū adducta pōt rñderi ꝙ
ex verbis dictorū instrumentorū.s.secundi ⁊ tertij iunctis ma
xime contentis in primo colligit̄ de mente partiū fuisse ꝙ ꝗti
tates de quibus in vltimis duobus instrumentis cōprehense
nō essent sub primo,vt deduxi circa fundamēta superius per
creditorē adducta. Modo capio secundā principalē dubita-
7 tionē videlicet † an vltimus cōtractus teneat.videt̄ prima fa-
cie ꝙ nō.q꞉ cautiones ⁊ promissiones de quibus ibi nō sunt
efficaces ꝙ cām nō cōtinent.d.l.cū de indebito.§.fi.ff.de pro-
ba.⁊ in.d.l.generaliter.⁊ ibi no.C.de non nu.pe.⁊ in prealle.c.
si cautio.⁊ lꝫ in instrumēto promissor confiteatur se debitoreꝫ
de ducatis.ccxxxv.auri,⁊ hoc pro alijs tot ducatis:⁊ seu tāta
pecunia peruentis ⁊ peruēta ad ipsum confitentē de bonis pe
cunie:de ducatis ipsius stipulātis:⁊ quos ducatos. dcxxxv.
solenniter dare ⁊ redere per solennē stipulationē dicto stipulā
ti ⁊c.tamē illud videtur esse de confessione partis promitten-
tis:⁊ non exprimit̄ ibi ex qua cā peruenerint dicti ducati ad
dictū confitentē ⁊ promittentē.Unde propter hoc nō dicitur
habere sufficientē causam illa cautio propter videt̄ esse glo.in
d.c.si cautio.expressius gl.in.d.l.cū de indebito.§. fi.que vult
ꝙ siue quis cōfiteat̄ se debere.x.siue quis confitet̄ accepisse.x.
super alio nō expresso dicatur cōfessio sine cā: ⁊ plus vult illa
gl.in fi.f̄m ꝙ eam intelligit Sali.ꝙ si quis per stipulationeꝫ
promittat dare.x. titio qui ab eo accepit dicat̄ hec stipulatio
esse indiscreta ⁊ sine cā ⁊ nō valeat.⁊ Sali.licet primo videat̄
ibi dubitare de veritate istius glo.tñ finaliter videt̄ residere ꝙ
illa stipulatio valeat.Et dic ꝙ hoc casu non vr̄ promissio illa
facta aīo donandi:q꞉ predicta hꝫ causam qđ accepit ab eo cui
promittit tñ dicit ꝙ non est causa valida:vñ illa causa est cō-
siderāda,nō vt faciat vt stipulatio obligationē producat,sed
vt operetur qđ declaret mentē promittentis fuisse nolle noua
re.Videt̄ scđo ꝙ dicta promissio sine causa etiam iuncta cum
confes.sine causa non sit efficax:vt etiā satis videt̄ probari in
d.c.si cautio cōiuncta ibi glo.in verbo crimen.Et etiā doc.vi-
dentur intelligere quādo confessioni erat adiuncta promissio
seu stipulatio.❡Sed his non ob.puto dictā promissionē de
qua in vltimo instrumento esse efficacē f̄m ꝙ.ī.dicetur.⁊ licet
posset fortasse allegari qđ illa promissio ⁊ assertio dicatur ha
bere causam:vt quidā velle videntur:precipue per.d.l.publia.
§.fi.⁊ ibi Fulg.⁊ facit qđ no.Salic.in.l.j.C. de confessis in.iij.
8 col.in ver.sed iuxta predicta quero † an si quis confiteatur se
a esse debitorē titij in centum pro resto[a] ⁊ saldo rōnis inter eos
facto:dicatur talis cōfessio habere causam sufficientē per plu
ra que ipse ibi adducit:⁊ maxime illa.l.publia.in fi.ibi ex rōne
patris ⁊c.vel alia ratione magis mouetur:nā presuppono ꝙ
dicta promissio fuit facta non per errorē,sed ex certa scientia.
9 Quia in illo instrumēto † spōte ⁊ ex certa sciētia ⁊c.que ope-
rantur vt nō possit allegari presumptio erroris:vt no.Bart.⁊
alij in.l.si dari.ff.de ver.obl.⁊ in.l.sed si qs.§.fi.ff.si quis cau.ꝑ
illū tex.⁊ in.l.fi.§.pe.ff.de cōdi.inde.⁊ Bal.in rub.C.de cōfes.
⁊ in.l.j.in.x.col.eo.ti.⁊ in.l.mater.in.ij.col.C.de rei ven.⁊ in.l.
ij.in.vij.q.in fi.C.de rescin.⁊ Imo. in.l.a titio post mediū.ff.
de ver.ob.sed ita est ꝙ vbi promissio sit etiā sine aliqua causa
discreta vel specificata videt̄ facta animo donandi vt oēs cō-
cludunt in.l.campanus.de ope.libe.arg.l.si cuius per erroreꝫ.
de re.iur.⁊ no.gl.quas allegaui in precedenti ar. ⁊ doct.in lo-
cis vul.de quibus alias mentionē feci:⁊ qđ propter illa verba
adiecta in instrumēto,sed ex certa sciētia presumitur cā dona
tiōis no.expsse Bal.in.d.ru.C.de cōfessis.⁊ imo.in.d.l.a titio.
⁊ Pau.de ca.in materia.l.hoc iure.ff.de do.in.l.si diuortio.ff.
de ver.obl.istud est verū si promissiōi facte ex certa sciētia iun
cta de cōfessio.sine cā ⁊ certa scientia:vt expresse firmat Ant.
de but.in.d.c.si cautio.in ver.ad scđm dicendum ⁊c.⁊ Ab.ibi
etiā ⁊ Dy.in regula ꝗ semel.de re.iur.li.vj.⁊ dixi in superiori
articulo.❡Nec mirū qđ hoc casu stipulatio censet̄ ꝑncipalis:
vt ibi ꝓbaui:imo dico ꝙ esset accessoria. q꞉ rō ꝓpter quā cō-
fessio sine cā sciēter facta nō est efficax ad idućēdā donationē
secus in ꝓmissiōe sciēter facta f̄ꝫ bal.i ru.C.de ꝯfessis.⁊.l.fi.C.
si cer.pet.

si cer.pet.ad fi.quasi cõfessio est inducta ad probationẽ nõ ad obligationem vt in sepius allegatis.d.l.publia.§.fi.⁊ proba/tio incerta non valet:vnde si nõ valet expressuꝫ nec tacitũ.l.iij.§.qui habet.ff.de serui.rusti.pred.aliud autem est in stipulatione propter eius solennitatem:ipsa autẽ inuenta est ad obligandum:ergo cum ibi in accessorio stipulatiõis non militet ratio impeditiua q̃ militat in principali debet efficaciter ac/cessoriuꝫ producere obligationẽ.d.l.ex placito.⁊.d.l.si his.C.de predi.mino.⁊ not.Bar.in.d.l.nõ dubiũ.ad fi.¶Nec in ca/su isto potest intelligi id qd̓ not.Imo.in.d.c.si cautio.Sꝫ qñ ex certa scientia promittitur:nec etiam dicatur qd̓ non potest dici qd̓ habeat animum donãdi promissor quando expresse/rit promissionẽ sine causa,quia dico qd̓ illud potest esse verũ in dubio:sed quãdo ex certa scientia facit:quia tũc potest dici ꝙ nõ videatur habuisse animum donãdi postq̃ sciebat cau/sam nõ subesse nõ cadit nisi presumptio donatiõis.⁊ si aliter diceremus sequeret̃ ꝙ si soluo ex aliqua causa quã scio esse inefficacẽ seu non subsistere nõ videor donare,cuius ꝯtrium ꝓ/batur in.d.l.qui per errorẽ.⁊ idẽ debet esse in promissione qd̓ in solutione.l.fi.C.ad.l.falc.⁊.l.patronus.ff.de donat.¶Ad idẽ facit:qꝛ si alicui promitto ex causa de p̄terito que precesse/rat respectu recipientis videor donare cũ causa ⁊ illã cãm nõ esse inhonestã:vt subtiliter ꝑ Bar.in.l.pe.ff.de condi.ob turp.cãm.ſꝫ Raph.cu.in.l.gñaliter.⁊ in.l.si plagij.de v.ob.⁊ dicit ipse in.d.l.gñaliter.se mirari hoc a nemine animaduersum.ꝑ hoc facit etiã id qd̓ habetur in.l.j.de rei vxo.act.in prin.v.eo.modo si inutiliter facta esset stipulatio ⁊c.accedit ꝙ qñ iura/mẽtum est appositũ facit vt eo casu quo stipulatio accessoria nõ valeret valeat vt pricipalis.no.Bar.in.l.si quis pro eo.in ix.mẽbro.ff.de fideiusso.⁊ dixi in precedẽti.¶Nec ad hoc obstat si dicat̃ ꝙ donatio non valet sine insinuatione qꝛ ad hoc respõdeo qd̓ imo nõ vitiat̃ vsqꝫ ad summã quinquaginta so/lidorũ auri.l.si quis pro redẽptione.C.de dona.iunc.l.si quis.arg.eo.ti.⁊ Ioan.an.in addi.Spec.in tit.de instru.edi.§.por/ro.in fi.Bal.in.l.illud.in vlti.col.de sa.san.ec.circa hoc intelligit de illis solidis auri:quoꝝ.lxxij.faciũt librã auri.l.quoties.C.de suscep.⁊ arch.lib.x.⁊ no.in.l.quicũqꝫ.C.de ser.fug.⁊ in.c.fi.de iud.⁊ dt Bar.in.d.l.quoties.ꝙ in illo ꝙ dicitur qd̓.lxxij.cõstituunt librã auri.ideꝫ hodie si ponimus.lxxvj.ducatos
10 venetos qui cõstituunt librã auri legalẽ.¶†Quinimo virtu
a te iuramẽti[a] nõ potest donatio infringi per eũ qui donasse videtur pretextu deficientis insinuationis ſm verã opi.cũ iuramentũ possit seruari sine interitu salutis eterne.⁊ qꝛ donatio sine insinuatione nõ est penitus inimica legibus:⁊ qꝛ non hꝫ perpetuã cãm prohibitionis:qm̃ valet in aliquibus casibus sine insinuatione.de qbus.in.d.l.si qs pro redẽptione.⁊ in autẽ.Itẽ a prima.C.de do.⁊ inde ꝑ no.in.c.cũ cõtingat.iuramentũ dꝫ opari hoc casu ad eã formandã:nec est indiscreta ex quo fit a sciente,⁊ per alias plures rõnes quas allegãt doc.in hoc arti.ꝑpter quas etiã hic tꝫ Io.and.in.§.porro.in vlt.addi.cũ quo vr̃ cõcordare Fede.de senis in cõsi.lxxxij.in ordine meo ⁊ incipit.cũ lis ⁊ qõ.⁊ ibi in pe.col.cõcludit qd̓ faltẽ iuramentũ de nõ veniẽdo ꝯ ꝯctũ donatiõis opabit̃,vt repellat̃ ille q ꝓ/textu insinuationis nõ facte vult venire ꝯ donationẽ.⁊ Imo.in.d.c.cũ cõtingat.circa scd̓am conclusionẽ:etiã tenet qd̓ per iuramẽtum de nõ veniendo cõtra donationẽ firmat̃ donatio non obstãte insinuatione:⁊ ibi plene rñ.ad ea que adducũtur in ꝯtrium ⁊ etiã ibi ita tenet Abb.sic.in.xxij.col.in v.ex predictis.põt inferri ad decisionẽ talis qõnis an donatio ⁊c.Item etiã vidi consiliũ precolẽde memorie Io.de ana.dñi arch.bo.⁊ eius consilium incipit In nomine sancte trinitatis.Uisis ⁊ põderatis his que in scriptura donationis.⁊ ibi refert qd̓ al's vidit elegans consiliũ per quẽdam dñm Pacem de aquila q dicebat qd̓ lꝫ Bar.in.l.si quis pro eo.ff.de fideius.specifice nõ decidat istum casum:tamẽ per rationes quas ibi Bar.ponit diceretur ꝙ donatio valeret.⁊ in dicto cõsi.referebãt qd̓ dicit Pe.de vbal.de perusio.⁊ ita cõsuluerat.Et dicit dñs Ioan.de ana.in.d.cõs.ꝙ illi cõsilio domini pace fere se subscripserãt omnes doct.Bono.⁊ precipue Io.de imo.⁊.d.Flo.de sancto Pet.⁊ istud consiliũ domini Ioã.de ana.vt vidi erat subscri/ptũ a celeberrimis doc.dño Iac.de zoc.de Ferraria.⁊ domi/no Ang.de are.⁊ fui in causa cuiusdam donationis facte per Raphaelẽ de foscarijs de bo.Idem etiã recordor alias cõsu/luisse dñ Ferrarie legerem:⁊ pro eadem parte cõsuluerunt ce/leberrimi iuriscõsulti do.Frãc.de are.⁊ do.marianus socinus Senẽ.¶Ultra predicta etiã in ciuitate vbi q̃stio agit̃ viget statutũ:prout in pluribus partibus italie viget ꝙ huiusmodi instrumenta haberent executionem paratam:sicut sententia nõ possent opponi nisi certe exceptiões:⁊ tũc cõcludit Bal.in.l.si caulam.C.de execu.rei iudi.in fi.col.in versi.quia modo
11 quero de alia questione.nam ibi vult†ꝙ si statutũ dicat contra executionem instrumenti guarentigiati non possunt op/poni nisi quedã exceptiões non poterit opponi ꝙ stipulatio
a contenta in instrumento est sine causa:[b] ⁊ sequitur ibi Pe.de ancha.in.c.canonum statuta.de constit.col.lxx.in versi.iuxta hoc membrũ.circa hoc insisterem plenius sed pretermitto cũ in hoc nõ sentiam qd̓ statuta loci disponãt.in alia ratione vi/detur esse cõsultum prefate stipulationi etiam dato ꝙ illa cõ/fessio potest dici sine causa:⁊ etiam qd̓ nõ possit in totũ subsi/ a
12 stere vt donatio.†Nam cõfessio sine causa nõ est verum qd̓ sit in totum inutilis:imo valet quo ad semiplenã probationem si per eum cui facta est cõfessio allegatur aliqua causa:vt concludit spe.sequẽs Mart.de fano in ti.de cõfes.§.nũc vidẽdũ.in versi.sed que est ratio.cum versi.seq.per.l.instrumẽta.C.de proba.⁊ approbat hic Anto.de but.imo.⁊ Abb.sicu.in.d.c.si cautio.de fi.instru.qd̓ etiam puto no.⁊ licet ipsi non dicãt le/gisse habent duas gl.hoc tenẽtes in.l.vbi numerus.ff.de test.in versi.speciem.⁊ in.l.inter chartulas.in versi.vanitate.C.de conuẽ.fis.de.li.x.⁊ regulariter in defectũ semiplene probationis defertur iuramentum prope naturã probationis.l.in bo/ne fidei.⁊ ibi no.de reb.cre.⁊ in.l.admonendi.ff.de iureiur.⁊ in c.fi.eo.tit.ex quibus videtur dictam stipulationem varijs modis se posse tueri aduersus allegatum defectum cause confes/sionis ⁊ promissionis.¶Ex qbus apparet clara ⁊ multiplex responsio ad alleg.in contrarium.qꝛ posito ꝙ illa cõfessio di/ceretur sine causa:tñ attento ꝙ vltra confessionẽ est promis/sio facta est certa sciẽtia illa vꝫ in vim probationis vt ꝓbaui supra.¶Nec ad hoc obst.illud qd̓ no.gl.j.in fi.in.d.l.cũ de in/debito.§.fi.ponderando eam vt facit Saly.quia Rñ.qd̓ illa gl.in casu suo dicit totũ cõtrariũ eius qd̓ põderatur per Sal.⁊ ita inter ceteros Cy.ibi in addi.intelligit illam gl.ad oppositum illius intellectus quem dat ibi Saly.⁊ cuilibet intuẽti aperte patet.Nam gl.ibi in fi.dicit sic promisit.x.que pro sti/pulatione accepit.illa verba refert glo.ad ea que proxime di/xerat:secus si dicit accepit.⁊ sic refert ad casum in quo dixe/rat promissionẽ valere.⁊ in fi.sue distinctionis ponit aliũ ca/sum in quo tradit stipulationem valere Saly.autẽ intellexit ꝙ casus ibi positus in fi.gl.nõ referatur ad proxime dicta per gl.sed ad dicta per gl.in primo presupposito ꝙ illa gl.in pri.illud diceret seu qd̓ dicit in se essee verum:tñ illa gl.nõ loqui/tur qñ promissio esset facta a scientie causam nullã efficacem subesse vbi facta est a sciẽte:vt in casu nr̃o:nũc vꝫ etiã si ꝓmis/sio sit iuncta cũ confessione sine causa,vt tenet Dy.⁊ Ant.de but.⁊ alij quos retuli.s̄.⁊ videatur donare sicut quãdo soluo alicui pretextu alicuius cause quã scio nõ subsistere:vt puta probaui illã esse veritatẽ ⁊ est munita maioribus authoritatibus ⁊ rationibus:⁊ precipue stante statuto:prout in casu no/stro extant ⁊ alia fundamẽta de quibus dixi.s̄.ex quibus ap/paret:vt dixi varijs modis dictam exceptionem reijci posse.¶Quo ad vltimũ dubiũ quo q̃ritur an duo prima instrumẽta sint cõprehẽsa ab vltimo:addo ꝙ stãte illo vltimo valido nõ posset aliqd peti de cõtentis in primis duob[9] instrumẽtis vnico verbo me expediam.⁊ dico ꝙ nõ obstãte vltimo instru/mẽto potest peti illud qd̓ cõtinet̃ in primis instrumẽtis vt est tex.in.l.lucio.de actio.⁊ oblg.ff.⁊ etiam ꝓbatur in.l.fin.C.de noua.⁊ in.§.preterea.insti.quib.mo.tol.ob.sed specialius quo ad differentiam nostram in.d.l.lucio.die.xvij.Mart.bo.M.cccclxj.⁊ fuit iudicatum Laus Deo. Alexã.⁊c

a ¶Iuramenti.idẽ Alex.consi.cxxv.col.ñ.j.eo.cons.xxxij.co.ij.cõs.lxxxiij.in ñ.cõs.clvij.i ñ.lib.ij.cõs.xxj.co.iiij.li.iij.⁊ vbiqꝫ ⁊ hec ẽ crebrior inia ⁊ ꝑ Pap.deci[9]delp.q.cccl.⁊ ꝯs.xxxij.col.ij.dec.ꝯs.ccccxxxij.ccccIxxxviij.Cor.consil.ccxxj.lib.j.consil.xxxvj.li.iij.Ver/trã.cõsi.ciij.q.iij.li.[redacted]ix.mſta sunt.col.ij.lib.iij.Cur.iunior cõsi.xxxiiij.ant.rube[9] cõs.lix.Alc.l.pacta q̃ ꝯtra.co.iiij.C.d pa.forti[9] idẽ stãte statuto d insinuãdo vult ber.cõs.clv.circa.co.j.li.j.ꝯsil.clxiij.ex themate.ꝯs.cxiij.viso instrumẽto.in fi.li.ij.cõsi.ccxxvij.in re sua col.j.ꝯ.ccxxxiiij.viso cõsul.co.j.ꝯs.cccvj.q̃dã sunt ꝯsil.cccxxxj.viso cõsul.li.iij.sꝫ in contrariũ.est [redacted]

b ¶Causa.nõ puto verũ cũ hic defect[9] appareat ex instr̃o [redacted]

Sumarium.

a ¶Damnari. Bal. in addi. Spec. de cōfess. col. j. Ro. cōsil. clxvij. Mathesi. nota. lv. no. qđ quotiescūqꝫ Ang. peru. l. j. C. de cōfes. Ang. are. in trac. male in ver. fama publica. col. xvj. hyppo. de marsi. in. l. j. in pn. nu. 24. l. questionis. nu. 12. ff. de q̄stio. ⁊ in §. quoniā. nu. xliij. §. secūda. col. xxiij. pulchre Thomasi. granoma neap. cōsi. xxxvij. adde Idē Alex. cōs. xciij. col. j. lib. j. cōs. cxliiij. n. v. li. ij. ɔs. j. ɔsi. liij. li. iij. Cor. ɔs. cxxxiiij. li. iiij. Jas. cōs. clxxxviij. co. j. li. ij.

b ¶Sufficiēs. vid late hyp. de marsi. l. de minore. §. plurimū. ff. đ qō. ¶Indiciū. sed p bandū est p duos testes Bar. bal. ⁊ oēs. đ. l. ij. ias. l. ad monēdi. i lect. co. xix. đ iureiu. ale. cōsi. xiij. nu. xviij. ɔs. xviij. co. fi. i eo. li. cōsi. clxxx. n. v. lib. ij. hyp. mar. si. l. đ miore. §. plurium. n. lxix. de questio. limita in lib. ij. consi. xxiiij. nu. xlij. [redacted]

d ¶Repeti. late hyppo. de marsi. in. l. repetī. ff. de questionib.

e ¶Testes. Adde Fed. de se. in cōsi. cxix. inc. nulli dubiū. Alex. in ɔsi. clxxv. in. §. volu. Spe. i ti. đ inq. §. j. v. sed nūqd re⁹. doc. i. c. literas. de p̄sump. ⁊ plene in l. marit⁹. đ q̄stio.

c ¶Numer⁹. Bal. cōsi. clij. plura tāgūt. li. j. Alex. ɔs. xxiij. nu. xvj. ɔsi. xlvij. col. j. ɔs. lvj. [redacted] lib. ij. ɔsi. liij. [redacted]

g [redacted] vij. Feli. in c. cum oporteat. co. iij. đ acc. Jas. l. vt vim. [redacted] iu. ⁊ in. [redacted] in trac. sind. fo. c. xxxv. ccliij. deci⁹ cōsil. ccclix. hyppo. de marsi. not. cccccviij. Alcia. i trac. đ p̄sum. reg. j. p̄sum. xxiij. adde no. in eo. li. cōsil. lxxvj. ad fi.

Consilium. V.

In casu inquisitionis formate cōtra Ualerium vidēdum est de tribus. ¶Primo an virtute cōfessionis sue etiā reiterate possit danari consideratis tantū dictis cōfessionis. ¶Secūdo posito qđ cōfessio esset talis que sufficeret ad cōdemnationē: an attentis probationibus testium inductorū ad ostēdendum innocētiam dicti Ualerij debeat absolui. ¶Tertio posito ꝙ aliquo modo veniret condemnandus qua pena debeat puniri. ¶Circa primum mihi videtur ꝙ iudex non debet se ex dictis confessionibus fundare ad condemnandum. Ad quod ostendendum presuppono
1 † quod vbi iudex non precedentibus sufficientibus ⁊ legitimis indicijs processit ad torturam ⁊ reus in tortura confiteatur: Quis postea ex post facto perseuerauerit in ea confessione extra tormentū: tamen nunꝗ debet ex tali confessione damnari a. l. questionis. scđm vnam lectu. gloss. approbatam. ff. de questionibus. ⁊ sequitur Alb. de Gandi. in trac. de maleficijs. dum tractat de tormentis in rub. que incipit. queritur nūquid cōfessus in tormentis non precedentibus ⁊c. ⁊ Ange. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Pau. de ca. in l. qui in alie. §. celsus. ff. de acqui. here. ⁊ Petr. de anch. in cle. j. de homicidio. ⁊ Sali. in. l. ij. in vlti. col. C. de custo. reo. ⁊ per id quod habetur in. c. j. cū ibi not. per Inno. extra quod met. causa. ⁊ per Inno. in. c. causam que. extra de offic. dele. ⁊ Istud idem tenuit Barto. in trac. de questio. qui attribuitur ei licet quādoqꝫ dubitauerim an fuerit ab eo editus: idem consuluit Petr. de ancha. consil. xxiiij. visa inquisitione. ¶Hoc presupposito videamus an sumus in casu ⁊ mihi vr̄ ꝙ aut indicia nō fuerunt sufficientia ad torturā, aut posito quod fuerāt aliquo modo talia ꝙ potuerit ex eis a principio torqueri: tamen nō fuerūt indicia adeo grauia: vt debuisset repeti in tormētis ꝑut repetitus fuit: qđ aut indicia nō fuerūt sufficiētia ptz: qꝛ quatuor vel quinqꝫ testes fuerūt examinati p iudicem s. Bar. de belt. Gui. ⁊ Lucas: ⁊ qdā alter primus test. s. Bar. nihil depōere videt in genere vel specie ꝯ Ualeriū: imo dixit ꝙ de eo nihil mali intellexit. Et lꝫ deponat ꝙ scala quā vidit appodiatā ad ecclesiam est scala valerij: eo qꝛ dicit se pluries vidisse in domo valerij. ⁊ audiuit sepe a Piramo de sciēdo dicēte eā fecisse dicto Uale. dū esset ei⁹ famul⁹: tñ hoc nō vrget ꝙ Ualer. fuerit ille q accessit ad illud furtū faciēdū, qꝛ potuit illam scalā auferre Henricus frater dicti valerij stās in cōmunione secū vt vbo refertur ꝯ quē plura dicā per ea que not. p gl. Cy. ⁊ alios doctores in. l. in ciuile. ⁊ in. l. ciui. C. de furt. vbi
2 videt † qđ lꝫ res furto subtracta reperiat apud aliquē: tñ non ex hoc solo reddit ille suspect⁹ ꝙ furto subtraxerit nisi ꝓbet ꝙ erat solitus talia crimina ꝑpetrare. Sed nō est ꝓbatū ꝙ dict⁹ Ualer. sit cōsuetus furari: ergo ex hoc solo ꝙ illa esset scala sua nō subest suspitio ꝙ furtū predictū commiserit. ¶Nec ob. ad hoc illud qđ deponit. d. Guli. ⁊ Lucas dum deponunt
3 ꝙ Valer. hꝫ malā famā: † qꝛ rñdeo primo ꝙ illud nō est indiciū sufficiēs: b vt inquit Bar. in. l. fi. in vlt. co. ff. de questio. p. l. de minore. §. tormēta. e. ti. Scđo rñdeo ꝙ illud ꝙ dr̄ ꝯ hoiem malū vel male fame esse suspitionē iuxta. l. si cui. §. ijsdez. ff. de accu. l. nō oēs. §. a barbaris. ff. de re mili. ꝓcedit in eo hoie quē appet fuisse malū seu male fame in eodē gn̄e mali de quo nūc suspicat: vt no. Bar. post Jac. de ra. in. l. cassius. ff. de senato. ⁊ Bal. clare in. l. fi. ff. de here. inst. arg. l. spadonē. §. multa qui in ra. cū si. ff. de excu. tut. ⁊ illā deci. Bal. in illa. l. fi. sequitur etiaꝫ ibi Jo. de imo. q reputat illā esse bene notandā. p limitatione regule semel mal⁹. li. vj. hoc etiā est de mēte Bar. in. l. si pupillus. §. lꝫ si qs ipsi pretori. in. vij. q. de no. oper. nū. ⁊ gl. ⁊ doct. in d. l. in ciuile. ex diuersis em̄ nō fit recta illatio. l. fi. ff. de cal. l. inter stipulantē. §. sacrā. v. si similia. ff. de verb. ob. sed dicti testes nō dicūt ꝙ Ualerius sit solit⁹ furari, aut male fame in hoc genere furādi, ergo mala fama nō arguit quo ad propositū nostrū suspicionē hui⁹ furti in valerio. ¶Nec ad hoc ob. q deponit dict⁹ dū deponit se al's audiuisse a quodā regio lōgo: ꝙ sibi fuerat subtracta furto qđā vacca ⁊ suspicabat ꝙ Va-
4 lerius ꝑdictus subtraxisset: qꝛ rñdeo ꝙ † vnūquodqꝫ indiciuꝫ qđ est a remotis debet probari per duos testes: ⁊ sic vnus testis isto casu deponens non de facto principali sed de aliquo

c extrinseco facto vel indicio nō facit indicium: c vt etiam glo. reputata sing. in. l. fi. ⁊ ibi no. per Bar. ⁊ alios. C. fami. erc. ⁊ est alia in aut. de testa. imper. col. viij. quam ibi ad hoc pondera ⁊ Ang. ⁊ no. Inno. in. c. sicut simo. de simo. ⁊ Bar. in. l. admonēdi. in. x. col. ff. de iniu. ⁊ Bal. in. l. cū socero. C. de iur. do. ⁊ l. ij. in prin. ff. de excu. tut. ⁊ Ang. in. l. fi. ff. qđ met. causa. ergo testimonium dicti Guli. non sufficit ad probandū illud indicium cōsuetudinis furādi vel male fame in eodē gn̄e delicti. i. furādi. nec sufficit etiam qđ audiuerit ipse testis ab vno tātum: vt ipse dicit per id qđ habetur in. c. qualiter ⁊ quando. el. ij. cū ibi no. per Inno. de accu. ⁊ per Bar. in. d. l. de minore. §. si plurij. ff. de questio. Alij testes nihil deponunt contra Valeri: imo Barto. beltra. deponit qđ Ualerius est bone fame. Posito etiam qđ alij testes tale indicium facerent ꝙ fuisset sufficiens ad torturam: tamen postꝗ semel fuit tortus non debuit iterum torqueri ex talibus indicijs tñ: quia de iure magis com-
5 muniter tenetur † qđ ex primis indicijs nō debet quis in tor-
d mentis repeti: d vt firmat Jac. de aret. ⁊ Cyn. in. l. ij. C. de questio. ⁊ Cyn. ⁊ Ray. n. quos refert Bar. in. l. vnius. §. reus. ff. de questio. ⁊ Joā. and. ⁊ alij post eum in. c. ꝫctus. de regu. iur. ibi etiam refert Odof. ⁊ alios antiquos ita tenentes: ⁊ ita etiam tenet Bal. in. l. milites. C. de questio. ⁊ per. d. l. vnius. §. reus. ⁊ dicit Bar. in. d. §. reus. licet dicatur ꝙ cōsuetudo hoc nō obseruet: tamen dicit Barto. ꝙ non est iterum torquendus: nisi qñ prima indicia fuerūt multum vrgentia ⁊ manifesta per. d. l. vnius. §. reus. ⁊ dicit ꝙ ita practicatur: ⁊ hoc sequitur Sali. in. l. ij. C. de custo. reo. vbi etiam vult hoc etiā dato ꝙ reus in tormentis primo illatis cōfessus fuerit postea extra tormēta non perseuerat: sed dici nō potest dicta indicia multū vrgentia ⁊ manifesta: seu euidentiora illis indicijs que cōsueuerūt sufficere ad torturā: vt patet ex supradictis. Quinimo aut nō sufficiebant ad torturam aut posito qđ essent quoquo modo sufficientia ad torturam quia sunt indicia a remotis. vt not. Bar. in. l. ij. ff. de questio. ⁊ alij maxime Salic. in. l. fi. C. eod. ti. cum ergo anteꝗ Valerius extra tormenta sponte confessus esset fuerit repetitus pluries absqꝫ eo qđ per indicia saltē que essent multum vrgentia ⁊ absqꝫ nouis indicijs: sequitur qđ dicta confessio facta post tormēta repetita: que repeti nō debuerunt: ⁊ non est sufficiens ad condemnandū per. d. l. qōnis. cum ibi no. concor. s. alleg. ¶Uenio ad scđm arg. s. an posito qđ dicta confessio per se cōsiderata esset sufficiens ad condēnandū an elidat per probationes factas pro parte inquisiti in quo mihi vr̄ cōcludēdum ꝙ nō: qꝛ per tres testes probatū est ꝙ dicta nocte ⁊ per dictā noctē qua dr̄ cōmissum furtū in villa maledi vale. non pernoctauit ⁊ stetit in ciuitate Vicentie: seu in suburbijs ⁊ in loco distāti a villa maledi per. xij. miliaria adeo ꝙ non potuisset illa nocte iuisse ex vicentia maledum: ⁊ ibi cōmisisse dicta nocte furtū ⁊ redijsse in vicentiā eadem nocte: sic probatū apparet ꝙ illa cōfessio nō est vera: sed metu tormentorū facta probat in. l. optimā. C. de ꝯhen. ⁊ cōmit. stip. in. §. itē verborū. de inut. stip. ⁊ ex testib⁹. Testes autem predicti sunt Beatrisia: Pascalinus: ⁊ Franciscus. Nec ad hoc ob. si diceret qđ Beatrisia est famula matris dicti Va-
6 lerij: qꝛ rñdeo † ꝙ licet ad aliquid domestici nō sint idonei te-
e stes e iuxta. l. ij. de test. ⁊ in. c. in literis. de testi. tamē fallit quo ad probandum innocētiam: qꝛ familiares ⁊ cubicularij sunt idonei vt in terminis dicit Spe. i ti. de inquisitione. §. j. in v. sed nunquid eas. argu. xij. q. j. manifesta. ⁊c. seq. ⁊. ij. q. vij. cuꝫ pastoralis. bene facit. l. consensu. C. de repud. ⁊. c. veniens. el. ij de test. bn̄ facit qđ nō. Inn. in addi. Spe. in ti. de teste. §. j. v. s. qđ si olim fuit ⁊c. ¶Scđo rñdeo ꝙ licet alias duo domesti-
7 ci testes nō sufficerēt: tamē tres sufficerēt: † qꝛ numerus supplet defectū qualitatis per not. p Jac. de bu. in. l. ij. post pri. ff. de test. ⁊ per id qđ ibi not. gl. in. §. eiusdē. in ver. numer⁹. dū
f gl. dicit ꝙ illud qđ deficit in fide testiū supple numerus: f vt no. Joā. and. in tit. de notorio crimine. §. fama. in addi. incip. alias. ꝯ. ⁊c. ⁊ Joā. de imo. in. l. qui testō. in. j. col. ff. de test. ⁊ expresse hic tenet Nico. de neap. in. l. excusant. in prin. ij. col. ff. đ excu. tu. allegando gl. in. d. verbo, numerus. quā dicit non esse alibi: facit quod no. in. l. si quis ex argētarijs. §. j. cum ibi no. ⁊ Bar. ff. de edē. precedens tñ rn̄sio tutior est: nō ob. etiam si diceret ꝙ dictus Pasqua nō est idoneus testis: eo qꝛ est natus
8 ex fratre matris dicti Ualerij: † qꝛ rñdeo ꝙ ibi cōsanguine⁹ nō deponit ad impugnationē alterius: sed ad simplicē defen-
g sionē ⁊ innocentiā g purgandā seu liquidandā: ⁊ est idoneus testis. l. in lris. de presump. ⁊ ita expresse firmat Bal. ⁊ Saly. in. l. parētes. C. de test. ⁊ Saly. in. l. testiū. de test. Unde dato ꝙ cōsanguineus deponens qđ cōsanguineus suus fuisset offensus a titio nō esset idoneus testis pro cōsanguineo ꝯ titiū ad eius impugnationem: per not. in. l. lex cornelia. in prin. ff. de iniur.

de iniur. ⁊ ꝑ Bar. in. d. l. qui testõ. §. j. ⁊ per cano. in. c. cũ opor-
teat. de accu. ⁊ in. c. insinuante. post glo. de offi. deleg. tamẽ est
bene idoneus testis qñ deponit ad meram defensionẽ consan
guinei: vt dictũ est. ¶ Potest etiam respõderi: prout respon-
di ad obiectionem factam cõtra Beatrisiam nõ ob. etiã si di-
ceretur ꝙ dictus Fran. alter testis erat famulus dicti Hẽrici,
quia rñdeo ex his que dixit circa personam Beatrisie potest
etiam respõderi ꝙ tempore quo testificatus est nõ erat famu-
lus Henrici: † ⁊ ideo famulus[a] potuit testificari: lʒ tpe asserti
9 commissi delicti esset famulus. l. j. §. item iunio. ⁊ ibi not. Bar.
a ff. de questioni. ⁊ Bal. in. l. ij. ad fi. C. de test. etiã si licẽtia ꝓces-
sisset ab Henrico ⁊ nõ a famulo: vt voluit Bal. in. l. j. C. de epi.
⁊ cle. ꝑ no. per Jo. an. in. c. sicut. de verb. sig. lib. vj. hoc expssius
firmat Jo. and. in addi. Spe. in tit. de test. §. j. in ver. qd si olim
fuit eius clericus. ⁊ Ja. de ra. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de test. vbi volunt
ꝙ si quis velit probare ius suũ per famulũ, potest eũ licentia-
re: ⁊ eum potest testẽ producere: q⁊ non est fraus probationes
parare. l. at qui natura. §. cũ me absente. ff. de ne gest. nisi post-
ea rediret famulus incõtinẽti ad seruiendũ domino. ¶ Pro
quo facit dictũ Bar. in. l. vir mulieri. ff. de do. inter vir. ⁊ vxor.
arg. l. si ventri. §. in bonis. ff. de priui. cre. cũ. l. seq. eo. tit. ⁊. c. offi-
cij. de elec. ⁊ ita etiam not. d. Abb. in. c. in literis. de test. ⁊ Joã.
de imo. in. d. c. insinante. Et est alius testis. s. Nico. qui depo-
nit ꝙ Vale. dicta nocte seu die mercurij de mane vidit Vale.
in domo magistri sui Vicentie in iuuarulo. Jdeo in dicto suo
facere fundamentũ non curaui: ꝗuis in aliquo sit discrepans
ab alijs: ⁊ stãdum est dictis aliorũ test. c. in nr̃a. ⁊ ibi not. extra
de test. nõ obst. etiã si dicereṫ ꝙ dicti tres testes videtur in ali-
quo sibijpsis cõtrariari: ⁊ sic adinuicem variant: ⁊ per hoc vi-
deatur eis nõ esse credendum: iuxta. l. si qui falsa. ff. de test. † ⁊
10 respondeo ꝙ dicta varietas[b] nõ est circa substãtialia negotij
b principalis de quo queritur: seu locum vel tempus ipsius fa-
cti vel principalis: sʒ circa alia penitus extrinseca, quo casu ta
lis varietas nõ infringit dicta testiũ quo ad factũ principale
super quo deponunt: vt no. Bar. in. l. eos. circa med. ff. de fal. ⁊
expresse Bal. ⁊ Jo. de imo. in. l. his verbis. §. fi. arg. illius tex.
ff. de here. insti. ⁊ no. Inn. in. c. fraternitatis. de here. ⁊ Spe. in
tit. de testi. §. j. ver. qd aliqd de suo. ¶ Ad idẽ qd signãter no.
Anto. de but. in. c. ij. de regularibus. vbi per illum tex. cum gl.
iij. dicit licet testes in modico sint contrarij. non tñ est per hoc
quin fidẽ faciant: vnde si vnus testis deponit de anno ⁊ alius
de anno ⁊ die: non tamẽ tam modica rõne contrarietatis va-
riatur dictũ eorũ. ¶ Videatur igitur que sunt iste cõtrarieta-
tes: ⁊ in primis vr̃ ꝙ sit cõtrarietas inter Beatri. ⁊ Pasquali:
q⁊ Beatri. dicit ꝙ qñ ipsa accessit in camerã ⁊ ad lectum vbi
vidit Valerium Henri. Pasqualinũ ⁊ Fran. nullus eorũ ali
quid sibi dicit: ⁊ sic videtur deponere etiã Franc. de Pasqua
qui dixit se dixisse dicte Bea. nõ ve vergognati a vegnire so-
pra quãdo le ꝑsone sono in lecto: ⁊ ꝙ illa nihil dixit: certe hec
varietas seu cõtrarietas nihil ob. per predicta: q⁊ non est circa
principale seu eius coherẽtia. s. in loco seu tempore tãtum: etiã
q⁊ nulla censeṫ esse ista cõtrarietas: q⁊ potuit esse ꝙ Pasqua-
li. dicta verba protulit p̃sentibus dicto Fran. ⁊ dicta Bea. ta-
men ipsi nõ audiuerunt. l. j. §. fi. ⁊ ibi not. Bar. ff. de au. tut. vbi
proprie loquitur in teste. ⁊ etiaʒ Bal. in. l. testiũ. C. de testib. in
iiij. col. in vers. modo hic insurgit ⁊c. ⁊ probatur in. l. heredes
palam. in prin. ⁊ ibi not. Bal. Ang. ⁊ Joã. de imo. ff. de test. ⁊
Bal. in. l. j. ad fi. C. de bo. poss. ßm tab. ¶ Alia contrarietas vi-
detur: q⁊ Pasqua. posuerat suã Jornedã pro pignolato ⁊ ca-
putiũ super mẽsam. ⁊ ꝙ nescirent dicere quomodo starent di-
cta vestimẽta que cõtrarietas non ob. tñ q⁊ nõ est circa factuʒ
11 principale vt dixi: tñ † q⁊ omne qd induitur etiã venit appel-
latione vestis. l. instructũ. ⁊ ibi no. j. de verb. sig. ⁊ sic caputium
venit etiã appellatione vestis. ¶ Unde ex verbis dicti Fran.
apparet ꝙ dictũ caputium intellexit comprehendi appella-
tione vestimẽtorum dum dicit ꝙ nescit quomodo starent ve-
stimenta: alia etiam videtur subesse cõtrarietas: q⁊ Pasqua.
deponit qd valerius dixit Frã. sta fermo che tu me tene li pe-
di ne la schina: ⁊ ꝙ Fran. dixit: io nõ posso altro. Fran. depo-
nit qd non audiuit vale. in illa nocte loquẽtem. Nam ista va-
rietas non nocet per preallegatã rationẽ: q⁊ non est circa sub-
stantialia: vel circa negotium principale. Scdo q⁊ Franc. dicit
ꝙ nõ audiuit Valerium illa nocte loquentẽ: sed nõ bene eum
sensit: vnde dicit illa nocte quãdo Pasqua. deponit ꝙ Vale-
rius dixit Fran. sta fermo tu me tene li pedi ne la schina: non
dicit Pasqua. qd esset tunc de nocte poterat esse de die: quia
Pasquali. dicit qd steterunt in lecto qñ esset dies per mediaʒ
horam, ⁊ Frã. non dicit quod quando posuit pedes in spatu-
lis Valerij: ꝙ tunc Valerius nihil dixit. ¶ Alie vero cõtra-
rietates sunt ⁊ varietates nullius momẽti si bñ inspiciantur:
12 ⁊ † dicta testiũ non sunt cauillãda sed iuuãda[c] vt inquit Bal.
c in. l. de quibus. in vlti. col. de le. ⁊ in rub. ff. de re. diui. in vlt. co. ⁊
in. l. ij. C. de temp. ap. circa. iij. du. sed posito ꝙ ex aliqbus ꝓba-
tionibus veniret condẽnandus dictus reus qua pena veniat
puniendus. Respondeo ꝙ si res furto subtracte excedãt sum-
mam librarũ. x. pro primo furto est pena manus: ⁊ licet posset
augeri: vel minui arbitrio potestatis inspecta qualitate facti
⁊ personarũ vt dicit statutum: tamen iudex non poterit arbi-
trari vsqʒ ad penam mortis inclusiue: q⁊ de iure communi pro
primo furto nõ debet mori in aut. sed nouo iure. C. de ser. fug.
⁊ arbi. bo. vj. non debet excedere terminos iuris. l. fideicom. §.
ꝗꝗ. ff. de leg. iij. l. si libertus. ff. de ope. lib. cũ si. ¶ Optime fa
cit qd not. glo. in. c. super his. in verbo arbitrio. ⁊ in verbo ad-
stringendum. de accu. ¶ Et tanto magis vbi consuetudo sit
13 ꝗ nõ imponatur pena mortis: vt verbo fertur. † nã iudex ha-
bens arbitrium nõ debet excedere penam consuetam. l. hodie.
cum ibi no. ff. de pe. no. in. l. quid ergo. §. pena grauior. cum ibi
no. ff. de his qui not. infa. sed vbi est delictũ pro quo pena iu-
di. arbi. imponẽda est: intellige qd de iure esset vel cõsuetudi-
ne dignũ pena mortis per predicta: ⁊ ita procedit glo. in. §. in
summa. insti. de iniu. ⁊ qd not. Bal. in. l. pe. C. de his qui latro.
⁊ etiam expresse concludit Ant. de bu. in. c. de causis. de of. de-
leg. ⁊ Joan. de imo. in. l. publicorũ. ff. de pub. iud. ⁊ in. c. ex lite-
ris. post. d. Floria. ⁊ ibi de constit. ⁊ Ange. ⁊ Joan. de imol. in
l. pe. §. ad crimẽ. ff. de pub. iud. ⁊ Lud. ro. in rub. ff. de arbi. circa
med. in ver. item an si statutũ ⁊c. ⁊ per plura allegata per hos
predictos in dictis locis: ⁊ in penis arbitrarijs dicit Bal. in. l.
quicunqʒ. C. de ser. fug. in antepen. col. in ver. scias etiam ꝙ in
penis arbitrarijs iudex debet arbitrari de pena minori: alle.
not. in. d. c. de causis. facit regula in penis. de reg. iuris. cum si.
¶ Alex. consuluit Padue. cui subscripsit Bar. cepo. concur-
rens prefati. do. Alexan.

Summarium.

1 ☞ Tempus immemoriale habetur pro concessione verita-
tis nec de titulo vel bona fide docendum.
2 Statutum non receptum in obseruantiam non ligat.
3 Portoria tempore immemoriali acquiruntur.
4 Scientia superioris vt consuetudine tanti temporis acqui
ri possit non requiritur.
5 Laicus fruendus est in decimis, probata possessione imme-
moriali.
6 Verba enuntiatiua in antiquis probant.
7 Antiquum est quod centum annos excedit.

Consilium. VI.

Viso themate ⁊ dubijs. s. scriptis quia super oibus du-
bijs per celeberrimũ dñm. s. consultorem late fuit
allegatũ ⁊ fortasse plus ꝗ oporteret concludẽdo
in omnibus dubijs in fauorem virorum terrigenarũ salige-
nensiũ. Ego breuioribus absoluã, attingens ea que mihi de
iure videnṫ posse sustineri: ⁊ ꝑ ea vr̃ opportune consultũ voto
dictorũ virorũ terrigenarũ saligenensiũ. ¶ Presupponiṫ em̃
in themate ꝙ cõsuetudo ⁊ obseruantia vetustissima semꝑ vi
guit a tãto tpe citra cui⁹ in ꝯriũ memoria nõ extat ꝙ cõmu
nãtia p̃dicti cõis fuerũt dñtaxat terrigene casalẽses q̃ erant
terrigene tpe cõcessionis dicti priuilegij, vel q descẽderũt ab
eis, exceptis descẽdẽtib⁹ feminis q̃ ꝗuis a p̃dictis terrigenis
descẽdissent: tñ si collocabanṫ matrimonio i familiã aliquãq̃
nõ esset de dictis terrigenis nõ gaudebãt: nec fruebãṫ cõmo
do dicte cõmunantie ⁊ eandẽ cõsuetudinẽ presupponiṫ esse
obseruatam quo ad decurionat⁹ ⁊ officia cõis: vt ad ea sola
forẽt admissi dicti terrigene q erãt tpe dicti priuilegij ⁊ descẽ
1 dẽtes ab eis: sed ita est ꝙ † obseruãtia ⁊ vsus dicti tpis habet
vim cõcessionis ⁊ priuilegij in his que sunt principi reserua
ta. c. super quibusdã. §. preterea. de ver. sig. ⁊ ibi no. centesima
dist. cõtra morem. xviij. q. ij. c. fi. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. d
aqua quoti. ⁊ esti. l. j. in pri. ff. de aqua plu. arc. l. fi. C. noua ve
ctigalia. no. gl. l. sane. iũcto tex. ff. d iniu. lxiij. dist. q⁊ ⁊ ibi no.
c. j. in. vj. de prescri. cũ si. ¶ Et talis cõsuetudo ⁊ lõgissima ob
d seruãtia equipollet veritati[d]. l. j. vbi gl. magistra. hoc no. C. d
serui. siue dicamus talẽ vsum ⁊ obseruantiã esse cõsuetudinẽ
seu prescriptionẽ tanti tpis. ¶ Et neutro casu est necessari⁹
ti. aut ei⁹ tituli allegatio: vt in. d. c. j. cũ ibi no. ꝑ Archi. ⁊ Jo.
an. de p̃scri. in. vj. ⁊ no. Host. in sum. de cõsu. §. fi. circa pe. col. ⁊

a ¶ Famulus. vide Ang. cõsil. j. Bal. prepo. c. vnico. ꝙ test. sint necessar. ad ꝓba. in gra. in vsib. feu. Alex. ꝯs. cxlix. colũ. ij. lib. v. Stepha. aufre. in addi. ad dcis. thol. q. iiij. Jas. l. tue te xtere. num. x. ff. de instit.

b ¶ Varietas. Ad not. j. lib. xj. consi. xlvij.

c ¶ Juuãda. ad no. j. eo. lib. cõsil. xciij.

d ¶ Veritati. Bal. cõs. clxxxvij. q⁊ cõ suetudo lib. iiij. in cõsi. j. si quis ꝑ tri ginta colũ. iij. si de feu. fuer. cõtro. in vsib. feud. Franc. Balb. in trac. pre scrip. per. j. q. vj.

Inno.in.c.cū ecclesia.de causa pos.⁊ hoc no.Bal.in tit.de pace constantie.in verbo sicut ab antiquo. ¶ Nec etiā est necesse docere de aliqua bona fide vtentium:vt not.in locis proxime allegatis.⁊ Ant.de but.in.c.fi.de cōsue.dū tractat que sit differentia inter cōsuetudinem ⁊ prescriptionē.⁊ Bal.in.l.si qs ad declinandā.in.xiij.col.C.de epis.⁊ cle.⁊ ex vsu longissimi tpis presumitur bona fides.l.possideri.§.si seruus.ff.de acqui.pos.⁊ no.Jo.an.in addi.Spec.in ti.de test.§.nunc videndum.in.j.addi.magna in ver.itē opponitur ⁊c.⁊ Arch.in.d.c.j.de prescrip.in.vj.⁊.l.nec cui.de resti.in inte.per illum tex.no.Bar.in l.fi.C.vnde vi.⁊ Ang.in.l.pe.C.quibus nō ob.lon.tēporis prescrip.⁊ in.l.super lōga.C.de prescrip.lon.temporis.⁊ in.l.eum qui.§.fi.ff.de pub.⁊ Ant.de but.in.c.cum ecclesia.circa vlt.col.de causa pos.⁊ pro.⁊ in repe.c.peruenit.de censi.⁊.d.Abb.in.c.si diligēti.de fo.cōpe. ¶ Ergo ex predictis infertur conclusio ꝙ ad communantiam:⁊ ad decurionatū ⁊ ad officia non admitterētur:nisi illi quos tātum diuturna obseruātia.⁊ cōsuetudo admittere cōsueuit per quam non fuerūt admissi ad cōmoda,⁊ honores dicti terrigene.⁊ alij.s.nominati habuerunt ⁊ habēt in se nedum actum negatiuum nō admissionis.s.alte nigenarū:sed etiā habuit ⁊ habet implicatū actum affirmatiuū.s.ꝙ vocarētur ⁊ ꝙ imbursarent dicti terrigene ⁊ nō alij:quo casu ex actibus etiā negatiuis pōt causari etiā pscriptio ⁊ consuetudo.vt plene not.Joā.and.⁊ alij in.c.j.de cler.coniu.⁊ Cy.in.l.ij.in ver.expedire ⁊c.C.que sit lōg.cōsuet.⁊ communiter doc.in.c.fi.de cōsu.⁊ Bal.in.l.de quibus.in.x.⁊.xij.co.ff.de legi. ¶ Et per predicta apparet non esse opus insistere circa verba priuilegij:nec etiam circa verba statutorum.⁊ maxime quia casu quo dici posset ꝙ statutū allegatū per alienigenas esset statutum authēticum,⁊ ꝙ verba talis statuti deseruirent
2 intentioni eorū:†tamē ex quo tale statutū nunꝙ fuit receptū in obseruātiam:nec moribus vtentium approbatū nullas vires habet.vt est gl.reputata singularis in.c.j.de treuga.⁊ pa.⁊ sm doct.ibi cōmuniter.⁊ maxime Ant.de but.dominus Cardi.⁊ Joā.de imo.ibi satis est ꝙ a tempore dicti cōditi statuti transiuerunt.x.anni quibus nō fuerat dictum statutū receptū in obseruātiam ad commodum dictorum alienigenarū p no.per Dy.in.c.fi.de cōsuetu.in.vj.facit qd not.Bar.in.l.fi.§.sed cum antiquitas.C.de cura.fur.⁊ in cōsi.cxliiij.incip.iudex cōmunis.⁊ Bal.in aut.omnes peregrini.in vlti.col.C.communia de succes.vbi inquit.Pone ꝙ fuit facta quedam reformatio cōtraria statuto.tamē statutum ante ⁊ post fuit obseruatum. ¶ Concludit ꝙ si reformatio nō fuit more vtētium approbata statutū adhuc valet quoniam nō dicitur interruptuz ꝙ semper viguit allegat notata per Archi.⁊ Dyn.in.c.fi.de reg.iur.in.vj.⁊ hoc idē sequitur Pet.de anch.in repe.c.canonum statuta.de cōsti.in versi.quero vlterius facta fuit quedaz reformatio ⁊c.facit qd not.gl.⁊ ibi Bal.in.l.rem non nouā.C.de iud. ¶ Et per hoc etiam apparet nō expedire attingere illud ar.An sine cōfirmatione superioris possunt dicti cōsules seu decuriones statutū cōdere ad exclusionem dictarū mulie-
3 rū cū satis appareat ex supradictis eas esse exclusas. ¶ †Ex premissis etiā infertur decisio eius qd queritur.s.an pedagia spectent ad dictum commune casalis:⁊ dico ꝙ sic.maxime ex vsu tanti temporis:cuius in contrarium memoria nō existat vt profertur:qꝛ propter tam longū vsum talia pedagia acqrūtur:vt in specie est casus in.c.super quibusdā.in.§.preterea.in verbo de pedagio.de verbo.sig.ad hoc.l.si publicanus.§.in omnibus vectigalibus.ff.de pu.cum ibi plene not.per Bar.⁊ not.Spe.in tit.de cau.pos.⁊ proprie.in.§.quia imo.versi.quid de colligente pedagia.⁊ Cy.in.l.j.C.no.vecti.⁊ Ang.in.l.fin.eodem tit.⁊ Bald.in.l.cum proponas,in vlt.colū.C.de nauti.fenore. ¶ Est enim verum quod sm opi.Bar.in.d.l.si publicanus.§.in omnibus vectigalibus.oportet probare ꝙ commune casalis collegisset ista pedagia per dicta tēpora scientie im
a peratore vel saltem sciente[a] illo iudice qui preerat territorio in quo colligebatur pedagium. Ad curam enim illius iudicis hoc pertinet.l.iij.C.noua vectig.⁊ qꝛ sine tali scientia ⁊ patientia nō potest creari quasi possessio ⁊ prescriptio in istis iuribꝰ incorporalibus:vt.l.ij.C.de ser.⁊ aqua.in.l.pe.ff.de serui.ti.generali.⁊ plene no.Inno.in.c.bone.el grande.de postu.prelat.⁊ in.c.cū in ecclesia.de causa poss.⁊ in.c.conquerēte.de offi.ordi.⁊ in.c.ij.de restitu.in integr.⁊ in.c.olim.el.iij.in literis.de restit.spo.⁊ in.c.cum dilectus.de capel.mo.⁊ legitte not.in.l.j.C.
4 de serui.cum si.†Verior tamen ⁊ magis communis opin.esse
b videtur quod etiam sine sciētia[b] imperatoris vel dicti iudicis possint consuetudine tāti temporis acquiri per dictum cōmune ius colligendi pedagium:vt firmat Bal.in.c.j.in titu.que sunt rega.in vsi.feu.⁊ Ant.de but.in.c.peruenit.de censi.in repetitione in.xxiiij.colū.in ver.per hoc apparet quid de peda-

a ¶ Sciēte.ad hoc Bald.consi.cccliij.materia.li.j.Alex.cōsi.xvj.col.iiij.li.v.Alber.bon.cōs.lxvj.col.j.Et hec sententia mihi verior videt siue loquamur de pscrriptione,siue de cōsuetudine priuilegiata in his iuribus incorporalibꝰ iure cōi resistente.

a ¶ Sine sciētia.late Francis.Balb.tract.de pscrip.in ij.parte.iij.partis prin.q.vj.nu.xxij.Ja.de.S.geor.in tract.feud.vers.cū mero misto impe.col.fi.Cur.iunior.cons.clviij.nu.xij.Ant.Rub.consi.xxj.col.fin.And.Alcia.l.munꝰ.de verb.signi.

c ¶ Sequit. Imo non sequit nisi de recte institutus.

d ¶ Latius.Idem decis.Tolo.cccc.xxxix.vbi Auffr.adde ꝙ nec requirit probatio fame infeudationis vt tenet Jac.in trac.feud.ver.cū mero misto imper.in fi.Francis.Balb.in tract.prescri.in.j.par.v.partis pnc.q.vij.col.fina.Jas.cōsi.clvj.col.j.lib.ij.[redacted]

gijs:⁊ etiam in.xx.col.in ver.ex his apparet quid dū aliquis colligit pedagium ⁊c.⁊ Joā.de imo.in.d.l.si publicanus.§.in omnibus.⁊ Lud.ro.in.l.vectiga.ff.de publi.qꝛ sm Bal.in.d.c.j.apparet principem scire istos abusus percipiēdi pedagia:⁊ similes prohibitas exactiones.c.j.§.illicitas.de pace iur.fir. ¶ Item quia nō prescribitur hoc casu contra cesarem potentem.l.competit.C.de prescrip.xxx.anno.sed contra priuatorū libertatē ⁊ vtilitatem:⁊ ideo cum causa nō tangit principem etiam principis scientia nō requiritur.Item qꝛ sm Anto.de bu.in.d.c.peruenit.vsus tāti temporis cuius in contrariū memoria nō extitit presumitur iustus:vt probatur ex his que dixi.s.alleg.Inno.in.c.j.de resti.in integr.⁊.l.iij.§.si seruus.ff.de acquir.poss.cū alijs alleg.s.⁊ etiam per illa iura que probant ꝙ dictus vsus tanti temporis equipollet cōcessioni ⁊ priuilegio:vt dixi.s. ¶ Et sm eum non obst.ratio Bart.dicentis ꝙ si nō cōstat de scientia ⁊ patientia principis nō dicitur percipiens pedagium habere quasi possessionē sine qua nō potest acquirere ⁊c.quia respōdit ꝙ argumentum procedit quando quis fundaret intentionē suam ex prescriptione:sed si se fundat ex vsu nō exigitur illa pacientia:qꝛ ex illo vsu inducit cōsuetudo que loco cōstituti iuris est.l.j.in fi.ff.de aqua plu.arc.⁊.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ istam opi.esse veram probat Joā.de imo.in.d.l.si publicanus,per tex.in d.c.sup quibusdā.§.preterea.vbi litera vult simpliciter ꝙ sufficiat vectigal vel pedagium esse perceptū a tāto tempore citra cuius in cōtrarium memoria non extitit nec curatur alia scientia principis:qꝛ ille vsus tanti tēporis habet per se fomētum a lege:eo qꝛ habet vim priuilegij vt dictum est:⁊ per hoc etiā adducit id qd habetur in.d.c.j.de prescrip.in.vj.vbi dicitur in prescript.tāti tēporis nō est necesse probare titulū etiā si presumptio vel ius commune sit cōtra prescribentē. ¶ Ad idem inducit:qꝛ talis vsus videtur proprie consuetudo cū per eam nō agatur detrahi solūmodo iuri certe persone:sed vniuersaliter iuri omnium trāseuntium:iuxta not.per Joā.an.in c.iij.de consuetu.lib.vj.in nouella.⁊ in cōsuetudine inducēda nō videtur necessaria scientia vel patientia principis:vt not.Dy.in.c.fi.de consuet.in glo.magna.ad fi.ita etiā residet Ludo.Ro.in.d.l.vectigalia. ¶ Et sm Sal.in.l.vectigal.C.noua vectiga.adde vltra eos quod in vsum tanti tēporis:cuius cōtrariū memoria non extitit nō requiratur scientia aduersarij.alle.glo.in.d.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quot.⁊ esti.⁊ illā ad hoc ibi in proposito pōderat Ang.⁊ istud dicit mēti tenendum:vel sm Sali.in.d.l.vectigalia.C.noua vectigal.et sufficeret ꝙ cōmune casalis allegaret aliquem titulum in dicto pedagio colligēdo:⁊ satis dicet probatus ille titulus eo ipso qd esset probata exactio pedagij tanti tēporis.arg.l.si filius.C.de pet.her.⁊.l.qui aliena.in prin.ff.de acqui.here.⁊ no.Jac.de but.in.l.cum de in rem verso.ff.de vsu.etiā sine probatione alicuius sciētie principis.sm Sal.⁊ idē dicit etiā Ang.in.d.§.ductus aque. ¶ Vel sm eundem Sali.in.d.l.vect.dici potest quod cum imperator prohibeat noua vectigalia insti-
c tui posse:sequitur[c] quod antiquitus instituta cōfirmat:sed est ꝙ si aliquis colligit introitus alicuius pedagij a tāto tēpore citra cuius in cōtrarium memoria non extat nō poterat quis dicere illud nouum esse:tamen cū non cōstet specifice que fuerunt vetusta:⁊ per cōsequens non debet obtinere:qꝛ qui vult dicere illud nouum esse debebit probare quod facere nō poterat:⁊ sic non erit necesse quod ille qui colligit pedagiū tanto tēpore probet aliquid de scientia principis sm eum. ¶ Pro quo adduco licet ipse nō allegat id quod signāter voluit Jo.⁊ Ant.de but.⁊ communiter alij post eum in.c.cum apostolica.de his que fiunt a prela.sine cōsensu capituli.vbi querūt in
5 terminis illius decretalis dicentis †quod laici decimas cōcessas ante cōsilium lateranense in feudum licite tenent:sed post cōcilium non.Pone quod laicus est quasi in possessione feudi decimalis alicuius ecclesie:vt quia positum est in parochia ipsius ecclesie:iuxta.c.ad decimas.de resti.spo.in.vj.an si ecclesia vult illas vendicare ⁊ dicit cōcessionem in feudum esse factam laico post cōcilium lateranense:laicus vero dicit ꝙ concessio fuit facta ante qs debeat probare ⁊ inter cetera concludunt quod si laicus potest probare possessionem tanti tēporis:cuius in cōtrarium memoria nō extitit obtinebit ac si appareret cōcessionem fuisse factā ante cōcilium:prout ipse lai-
d cus[d] allegat:faciunt sm eos que no.in.d.l.cum de in rem ver.ff.de vsur.⁊ in.d.c.peruenit.⁊ qd habetur in.d.c.j.de prescript.in.vj. ¶ Potest etiam dici quod satis appareat pedagia pertinere ad dictū commune ex his que narrātur enuntiatiue in dicto priuilegio antiquo in quo sit mētio de dictis pedagijs.
6 †⁊ verba enuntiatiua inserta priuilegio principis licet contineant narrationē facti alieni:tamē ex antiquo inducūt sufficientem

cientem probationē: ⁊ late firmat Anto. de but. in. c. si. de suc- ces. ab intest. per not. in. c. si papa. de priui. in. vj. ⁊ in. c. cū olim. de censi. ⁊ per not. per Joan. and. in regula sine culpa. in mer-
7 curialibus: facit. c. abbate. de verb. sign. ¶ † Et dicitur esse de
a antiquo qđ excedit metam centum[a] annorum, vt not. Inn. in c. veniens. de testib. ⁊ in. c. quid per nouale. de ver. sig. ⁊ Spe. in ti. de proba. §. j. ver. valet. ⁊ no. Ant. de but. ⁊ Jo. de Imo. ⁊. d. Abb. in. d. c. veniens. el. j. extra de testi. ⁊ per Ant. de but. in. c. illud. de prescript. ¶ Precedens tamen fundamentū magis plz: non ea que dixi in pedagijs dicūtur etiā procedere in qui- busdam gabellis multis seu confiscationibus bonorū eadem ratione. Nam talia etiam cōsuetudine tanti temporis acqui- runtur vt vltra predicta cōcludit Bar. in. l. cunctos populos. circa vlt. col. C. de sum. tri. ⁊ fide catho. ⁊ Bal. in. l. aduersus. C. de furt. bene facit qđ not. Bar. in. l. j. C. de bo. vacan. lib. x. ⁊ in l. idem veniūnt. §. cum autem. ff. de peti. hered. ⁊ in. l. ij. in prin. ff. de iure fisci. cum simi. ⁊c. Alex.

Summarium.

1 ☞ Portoriū resignatū nouo tpe immemoriali acqri potest.
2 Communitas fecisse non probatur etiam si in antiquo instru mento contineatur quod homines talis loci resignarunt.

Consilium. VII.

SUper hac dubitatione qua queritur an per resignationē vt dicitur factaz p homines casalis serenissimo imperatori prout narratur in priuilegio mihi exhibito preiudicatū sit dicto cō- muni in iuribus suis quibus ante vtebatur videlicet in peda- gijs colligēdis cōfiscationibus bonorū delinquētium ⁊ alijs similibus. Et visis his que late sunt scripta per celeberrimum do. consulentem breuiter cōcludo q ad dictum cōmune per- tineant eadem iura que ante resignationem pertinebant: ea potissimū ratione, quia etiam post dictum antiquissimū pri- uilegium in quo de dicta resignatione fit mentio: commune casalis eadem pedagia per se collegit ⁊ alia iura exercuit sicut ⁊ primo execuerat ⁊ ita per tantum tempus exercere perse-
1 uerauerit quod non est memoria in contrarium. † Unde da- to quod per resignationem cecidisset tamen ex repetito vsu tanti temporis iterum acquisiuit eadem iura qui vsus tanti tēporis vim habet concessionis ⁊ priuilegij etiam absqȝ scien tia ipsius imperatoris vt, per plures rationes ⁊ autoritates comprobaui in alio consilio per me in presentiarum reddito in fauorem dicti communis: vbi ostendi etiam quod non est necesse probare titulum nec bonam fidem ⁊ illa hic pro repe- titis habeantur. Satis erit probare vsum tanti temporis cu- ius in contrarium memoria nō existit probando communem opinionē esse memoriam non extare in contrarium. s. q alius exercuit predicta q̄ cōmune casalis vt. l. si arbiter. ff. de proba. ⁊ no. glo. ⁊ doc. in. c. j. de prescrip. in. vj. in gl. si. ⁊ Bar. in. l. ij. §. item labeo. ad fi. ff. de aqua plu. arcen. ⁊ Bal. in. l. conuenticu- lam. C. de epi. ⁊ cler. in. vj. vel. vij. col. ⁊ Cano. in. c. quod per no- ual. ⁊ in. c. veniens. de verbo. signifi. ⁊ per Spe. ⁊ Joan. and. in
2 tit. de proba. §. j. versi: vltimo queritur qualiter. † Satis etiam legari potest factam fuisse illam resignationem per commu ne vel per maiorem partem aut habentes potestatē resignan di dictum locū cum iuribus suis. Quia licet in priuilegio di- catur q homines casalis hoc fecerunt: tamen illa verba pos- sunt verificari de duobus ⁊ non concludant quod commune hoc fecerit ⁊ ita Pet. de ancha. ⁊ Joan. de imol. c. quanto. de his que fi. a prelat. sine ma. par. capit. vbi dicunt quod si in in- strumento contineatur quod canonici: talis ecclesie constitue runt talem procuratorem seu syndicum non per hoc erit pro- batum illum esse syndicum legitime constitutum a capitulo seu a maiori parte canonicorum quia illa verba possunt veri
b ficari de duobus[b] canonicis. l. inter illum. §. fi. ff. de verborum significa. ⁊ idem est de mente Bart. in. l. fin. C. de predijs curia. libro. x. ⁊ domi. de sanc. geminia. in. c. si canonici. in prin. de of ficio ordina. lib. vj. idem tenuit per illum tex. iuncta glo. ij. vbi facit mentionem de consi. Oldr. incip. in executione. Ex qui- bus concludo non esse per dictam resignationem exclusum commune casalis a dictis iuribus ⁊c. Alexan.

Summarium.

a ¶ Centum. plene dixi super consuet. parisi. §. v. nu. lxiij.
b ¶ Duobus. ⁊ placet licet 3rium sentiat Semi. in. c. ad decimas. in prin. de rest. spo. in. vj. secus autē si nomē capituli qđ est collectiuū exprimat vt Old. cōsi. c. ⁊ idē q hic tz Alex. j. eo. cōsi. cx. col. j. ⁊ in. l. rescriptū. col. j. ff. de pac. Phi. d. c. ordinarij. Fel. c. auditis. co. xiij. de prescri. Deci. c. tertio loco. col. iij. de pba. Jas. l. ij. in fin. ff. de lib. ⁊ posth. Frāc. rip. in. c. cum m. ferra. nu. xj. de cōsti. ad- de Alex. in li. iiij. consi. cxiiij. nu. xij.
c ¶ Clericū. addˀ cō sil. Jo. an. in li. iiij. cōsi. lxj. Alex. cōs. ccx. cū seq. li. ij. la- te Pe. anc. i repe. c. ea que. d reg. iu. i. vj. latissime Ste pha. aufre. in rep. cle. j. de offi. ordi.
d [redacted]

1 ☞ Clericus etiā prime tonsure non cōiugatus deprehēsus in delicto sine habitu ⁊ tōsura non pōt puniri per principem.
2 Clericus limi. j. precedente trina admonitione. ij. si artem in- famem exercuerit.
3 Clericus limit. iij. si exerceat actum omnino contrarium.
4 Clericus coniugatus quando gaudeat priuilegio clericali.

Epitome.

QUidam clericus solutus prime tonsure depre- hensus sine habitu ⁊ tonsura non admonitus deci dit q non potest puniri per principem. h. d.

Consilium. VIII.

VIdetur super primo dubio prima consideratione dicendū Imperatorē punire posse dictum clericum[c] non vxoratum deprehensum si- ne habitu ⁊ tōsura probatur in. l. oēs. circa prin. C. de episc. et cler. vbi cleri. trahi possunt corā prefec. pretorio. multomagis per imperatorem qui super omnes est. l. j. ff. a quibus app. non licet. l. bene a zenone. C. de quadrien. prescrip. viij. distinc. quo iure. vij. q. j. in apibus. cōfirmatur per id qđ habetur in authē. clerici. C. de episcop. ⁊ cleric. qui text. canonizatus est. xj. q. j. in c. si quis cum cleri. vbi aperte dicit clericum pro crimine ciuili puniri posse a iudice seculari laico: sed pro crimine ecclesiasti- co, puniendus est a iudice ecclesiastico. ⁊ crimina ciuilia sunt: homicidium: falsitas: adulterium: ⁊ similia vbi per gl. ⁊ doct. ¶ Pro hoc facit: quia qui non incedit in habitu ⁊ tonsura videtur indignus priuilegio clericali saltē si immiscet se enor mibus sceleribus ⁊ in illis fuerit deprehēsus. c. cū non ab ho- mine. de iudi. ⁊. c. perpendimus. de sent. excom. ⁊ in. c. ex parte. l. iij. de priui. ⁊. c. ij. de apost. saltem quando sunt in minoribus constituti. vt not. doct. in dictis locis. l. qui sub pretextu. C. de
1 sa. san. ec. l. j. C. de colle. li. x. ¶ † Cōtrarium dico de iure veriˀ esse: qz a Deo distincte sunt iurisdictiones. est enim pape assi- gnatū sacerdotiū ⁊ omnis iurisdictio in spiritualibus ⁊ im- peratori in secularibus. xcvj. distinct. c. cum ad verum: in aut. quomodo opz episco. cum ibi not. vnde dicit Bald. in aut. sta- tuimus. de epis. ⁊ cler. in prin. qđ prohibēs clericum trahi co- ram laico non dicitur ponere ius nouum: sed dicitur recedere ab errore veterū legum: quia clerici nunquā a principio fue-
d runt[d] de iurisdictione laicorū: quia deus istas iurisdictiones distinxit. ¶ Cōfirmantur predicta expresse per id qđ habetur

[redacted]

in.c.clerici.ꝛ in.c.at si clerici.ꝛ in.c.cū non ab homine.extra de
iudi.ꝛ in.c.si diligēti.ꝛ in.c.significasti.de fo.compet.ꝛ in aut.
statuimus.preallega.ver.nullo modo laicus quacunqꝫ digni
tate fulgeat potest cognoscere in crimine ciuili:ꝛ multo ma-
gis in criminali cōtra clericum etiam cōsentiente ipso clerico
ꝛ episcopo suo.ꝛ damnatur cōsuetudo que esset huic contra-
ria:ꝛ hoc etiā procedit in clerico prime tōsure vt probatur in
d.c.de foro compe.in ver.clericum vllum.ꝛ ibi ad hoc illū tex.
ponderant doct.ꝛ etiam probatur in.d.c.cū non ab homine.
ꝛ.xij.q.ij.c.clericū.bene facit quod habetur in.c.cū contingat.
de eta.ꝛ qual.¶ Quinimo nec propter defectū iustitie seu ne-
gligētie iudicis ecclesiastici permittitur qḋ trahatur clericus
coram seculari.c.quanto.de iudi.ꝛ no.xj.q.j.placuit.ꝛ tunc re
currendum est ad summum proximum superiorē.c.nullus.de
iurepatronatus.ꝛ in aut.vt differentes iudices.in prin.nisi cū
fuerit clericus a suo iudice ecclesiastico depositus ꝛ postea si

a [redacted]

monitus incorrigibilis perseueret excōmunicatur:ꝛ crescente
adhuc contumacia traditur curie seculari.vt ple.legi.ꝛ not.in
d.c.cū ergo.ꝛ.xvij.q.j.c.nec licuit.¶ Potest etiam imperator
condemnare clericū:vbi papa hoc sibi delegasset: vt habetur
ij.q.iiij.mennā.ꝛ.xij.q.j.clericus.ꝛ.xcvj.di.bene quidē.ꝛ in qui
busdam paucis alijs casibus se potest princeps laicus contra
clericū immiscere quos no.glo.xxiij.q.v.princeps.ꝛ.xj.q.j.pla
cuit.ꝛ per Spe.in tit.de compe.iud.adi.§.j.ver.in quibusdā.ꝛ
not.doct.in.d.c.at si clerici.als non debet se de talibus impe-
dire.¶ Unde pie memorie Cōstantinus princeps cū sibi con
tra episcopos accusatores porrigerēt libellos quos omnes ac
cepit ꝛ eoidē qui accusati fuerāt episcopos absoluit ꝛ in eorū
cōspectum libellos quos susceperat incēdit dicēs. Ite ꝛ inter
vos disponite causas vestras:quia dignum non est vt iudice-
mus deos:vt testatur Gregorius in trāssumptione ꝛ habetur
xj.q.j.sacerdotes.ꝛ.xj.q.j.futurā.¶ Difficultas igitur si qua
est cōsistit in rūdendo ad allegata in contrarium. Ad que re-
spōdeo:ꝛ primo dico nō obstare id qḋ habetur in.d.c. omnes.
ꝛ in aut.clerici.de epi.ꝛ cler.quia respondeo ꝙ illa iura corre-
a cta[a] sunt per nouas cōstitutiones:tam imperiales quam cano
nicas:vt in.d.aut.statuimus.ꝛ in.d.c.clericus.ꝛ fere per totā.
xj.q.primam.cum alijs etiam alleg.¶ Non obst.quando non
defert habitum ꝛ tōsuram saltē si se immiscet enormitatibus
perdat priuilegiū clericale per id qḋ habetur in.d.c.perpēdi-
mus.de sent.excō.ꝛ in.d.c.cum non ab homine.de iudi.ꝛ alijs
2 s.alleg.quia respōdeo † quod imo nō perdat priuilegium fori
nisi prius fuerit a diocesano suo seu prelato suo admonitꝰ tri
na admonitione:vt a predictis desisteret ꝛ habitū reassume-
ret:vt in.c.in audiētia.ꝛ.c.cum cōtingat.el.ij.de sent.excō.ꝛ in
c.si iudex.e.tit.lib.vj.ꝛ.d.c.perpēdimus.ꝛ.c.fi.e.ti.in antiquis.
nisi fuerint publici ioculatores histriones seu buffones exercē
do illam artem ignominiosam per annū.vt inquit litera in.c.
vniuersitatis.de sent.excō.ꝛ hoc probatur ibi tamē contrariū
est decisum in clemē.coniugato.c.j.de cler.cōiug.lib.vj.ꝛ in se

b [redacted]

quēti dubio dicā.¶ Et ad.d.c.perpēdimus.plures dātur re-
spōsiones qꝛ plures habet intellectus.de quibus p glo.ꝛ doc.
ibi.in.d.c.cum nō ab homine. Quidā enim intelligūt vt iura
iuribus cōcordentur ꝙ ibi precessit vna admonitio vel qḋ ibi
loquatur in clerico incorrigibili vel ibi loquitur quo ad per-
cutientē talem clericū:qꝛ nō inciderit in canonem si quis sua-
dēte.xvij.q.iiij.ibi statutū erat qḋ percutiens subiaceret ana-
thematis vinculo a quo preterꝙ in articulo mortis absolui p
ordinariū nō poterat.sed habeat necesse se conspectui aposto-
lice sedis presentare ꝛ eius mādata suscipere:sed ꝙtum ad p-

c [redacted]

sonam ipsius clerici:an perdat priuilegium fori habebat locū
illud qḋ traditur in.d.c.in audiētia.ꝛ in.d.c.cum cōtingat.cū
cōcor.s.alleg.s.qḋ requiratur admonitio.ꝛ iste intellectus vi-
detur planior ꝛ verior ꝛ optime ꝯuenire litere.vt ibi dicūt do
cto.ꝛ eodē modo est respōsum ad.d.c.cum non ab homine.de
iudi.¶ Nō ob.id ꝙ habetur in.d.c.ex parte.el.ij.de priuile.ꝛ
quia illud ꝑm gl.ꝛ doc.ibi procedit quādo non cōstat eos esse
vere clericos lꝫ aliquā.do assumpserint habitū clericalē ꝛ ton-
suram ꝛ postea deposuerint:nam per hoc nō possunt defendi
vt clerici si in delicto deprehēsi fuerūt ꝛ prius cōmuni opinio
ne nō putabātur clerici:etiam si deinde velint assumere habi-
tum ꝛ tonsurā.Questio autē nostra procedit in eo quē cōstāt
vere esse clericum:ꝛ etiam verū ꝙ Odof.intelligebat illū tex.
procedere in clerico cōstituto in minoribꝰ vt si deprehēdatur
in enormitatibus dimisso habitu ꝛ tonsura perdat priuilegiū
clericale etiā si nō fuerit admonitus:tamē iste intellectus ni-
mis violat illū tex.in.d.c.cum cōtingat.qui nō magis loqui-
tur de clerico constituto in sacris quam in cōstituto in minori
bus vel ecōtra.vnde precedens solutio ꝛ intellectus videtur
verior ꝛ magis cōmunis:nam ad hoc vt clericus constitutus

in minoribus priuilegium fori perdat non sufficit ꝙ dimiserit
habitum ꝛ tonsuram ꝛ se immisceat enormitatibus:vt.j.dicā.
nec potest dici intellectum Gof.probatum per text.in.d.c.ex
parte.cū habeat plures intellectus debet probari p alias ra-
tiones.vt no.Bar.in.l.in ambiguo.ff.de reb.dub.per illū tex.
¶ Nō obstat etiā id qḋ habetur in.c.j.de apostatis. qꝛ potest
pluribus modis rūderi sicut plures hꝫ intellectus. ¶ Unus
est ꝙ ibi solum querebatur an iudex laicus detinens clericum
deprehensum in crimine q relicto ordine ꝛ habitu clericali in
apostasia tanꝙ laicus cōuersabatur arctetur p censuras eccle-
siasticas ad relaxandū clericum.ꝛ dꝛ ibi ꝙ non.Nam sicut ipse
clericus cōtempsit ecclesiam:ita ecclesia contempsit eum:ꝛ sic
per hoc ibi non dicitur qḋ de iure talis clericus sit sub iurisdi
ctione laici,vel qḋ pdat priuilegiū clericale:sꝫ solū ꝙ ecclesia
nō cogit iudicē ad relaxandū eum:vt ibi in glo.ꝑm do.Abb.
¶ Scḋs est,qꝛ ibi querebaᷓ an iudex laicus detinēs talē cleri
cum ita deprehensum incurrat excommunicationem iuxta id
qḋ habetur in.d.c.si quis.de homici.¶ Et respondetur ibi ꝙ
nō tamē remanet sub foro ꝛ iurisdictione iudicis ecclesiastici:
vt probatur in.d.c.si iudex.saltē quando in his non est in ve-
ritate iudex.iuxta id quod habetur ꝛ not.in.d.c.j.de vi.ꝛ ho.
cleri.in.vj.ꝛ no.expresse Ioā.and.in.d.c.perpēdimus.¶ For-
tius dixit do.Car.in.d.c.perpēdimus.quem ibi sequitur do.
Abb.quod etiā quādo esset in veritate deprehensus in enor-
mitatibus nō perderet priuilegiū clericale absqꝫ admonitio-
b ne:[b] qꝛ tex.in.d.c.j.de vita ꝛ ho.cler.in.vj.loquitur de materia
penali:ideo non debet extēdi ad alios casus.l.si preses.ꝛ.l.in-
terruptione.ff.de penis.l.cum quidem.de lib.ꝛ posth.c.in pe-
nis.ꝛ.c.odia.de reg.iur.in.vj.ꝛ ibi no.Ioā.and.in mercuriali-
bus.ꝛ not.in.c.statutū.de elec.lib.vj.ꝛ.c.j.ne cleri.vel mona.in
vj.ꝛ in cle.j.de reb.eccle.non alie.facit.l.fi.C.de inter.ma.ꝛ no.
Cy.in.l.ij.C.que sit long.consuet.ꝛ improbat do.Anto.primū
intellectū quem.s.retuli.quia ꝑm intellectum iudices secula-
res detinentes talem clericum essent excommunicati.ꝛ sic pro
talibus debebant declarari ꝛ excōmunicari.xj.q.iij.cum excō
municato.ꝛ in.c.cum desideres.de sent.excommu. Item quia
si tales clerici non defenderētur ab ecclesia per tonsuras feren
das ab eis qui illos clericos detinent quid prodesset eis cleri-
cale priuilegium.¶ Alia est lectura qḋ ibi intelligatur quod
clericus ille fuerat admonitus:ꝛ iste intellectus ibi ponitur in
fin.vltime glo.ꝛ sic ꝑm vnumquemqꝫ intellectum apparet ꝙ
iste textus nō obst.quo ad perdendū priuilegium fori potest
etiam respōderi ad.d.c.j.de aposta.quod loquitur in his qui
sunt in sacris,quia in alijs clericis nō cadit proprie apostasia.
vt no.glo.ꝛ doct.in.c.j.eodem tit.¶ Confirmantur predicta
per eā que dicit Hosti.in prealleg.c.j.de aposta.vt dixit quod
ad hoc vt clericus constitutus in minoribus conuersans: vt
3 laicus perdat priuilegiū fori † sine alia monitione requiritur qḋ
exerceat actum omnino contrarium actui clericali : vt qꝛ du-
cat vxorem secundam vel corruptam:vel effectus sit miles et
exerceat seua per id quod habetur.lxxxiiij.dist.ꝛ.c.quisquis.ꝛ
c.j.de biga.lib.vj.secus si exerceret actum non omnino cōtra-
rium vt quia duxerit vnicam ꝛ virginem vel effectus sit miles
sed non exercet seua iuxta illud quod habetur in.c.j.de cle.cō-
iug.ꝛ.c.fi.in antiquis.¶ Pet.de anch.etiā in.d.c.j.de apost.
in disputatione sua ibi expresse cōcludit quod clericus q di tu
lit habitum clericalem ꝛ tonsurā ꝛ immiscet se enormitatibꝰ
ꝛ perseuerat in illis:ita quod hoc faciēdo fuerit deprehēsus:
secularis iudex non potest punire eum:sed debet remittere eū
ad iudicem ecclesiasticū:nisi monitio precesserit per.d.c.si iu-
xta.ꝛ per no.p glo.in.d.c.ex parte.ꝛ qꝛ est speciale in causis nu
meratis.in.d.c.vniuersitatis.ꝛ per id qḋ habetur in.c.degrada-
tio.de pen.in.vj.nam degradatio nō fit nisi pro enormibus in
c.cum non ab homine.ꝛ in.c.at si clerici.de iudi.ꝛ tamē anteꝙ
iudex secularis se possit intromittere requiritur degradatio vt
ibi.ꝛ in.c.nouimus.de ver.sig.ꝛ dicit quod ita videtur sentire
Inn.in.c.j.de aposta.Et dicit Pet.de anch.ꝙ si ipse esset iu-
dex quod ita semper seruaret:ꝛ hec videtur veritas per predi-
cta.¶ Ex his infertur ad aliud quesitū.s.quid in clericis vxo
4 ratis.ꝛ in hoc standū est decisioni.c.j.de cler.coniug.in.vj. † qꝛ
si vnicam duxerit virginem ꝛ tonsuram ꝛ vestes deferat cleri-
cales gaudebit priuilegio clericali.als secus vt ibi:ꝛ cēsure ec
clesiastice que locum habent indistincte in clericum coniuga-
tum:vt.s.quando gaudet priuilegio clericali ita not.doc.ma
xime Anto.de but.in.c.ij.de fo.compe.per illum tex.indistin-
cte loquentem:ꝛ cognoscere an sit clericus ꝛ gaudere debeat
c priuilegio clericali[c] ꝛ sit an duxerit vnicam virginem specta.
ad iudicem ecclesiasticū.ita concludunt.d.de rota sua conclu.
in ordine meo.cxcvij.incip.Item si clericus coniugatus ꝛc.et
per id qḋ habetur in.d.c.si iudex.ibi not.doc.precipue moderni.

ꝛ in.d.

7 in.d.c.j.de cle.cōiug.in.vj.7 faciunt not.per Cy.7 Bal.in.l.si qua per calumniam.C.de epi.7 cler. ¶ Et dato q̄ talis clericus coniugatus ante tēpus commissi criminis non incessit in habitu 7 tonsura:tamen nō perdit priuilegium clericale.dum modo appareat quod tempore cōmissi criminis reassumpsisset habitum 7 tonsuram. Ita decidit Jo.and.in.c.sane.el.ij.in x.q.de cle.cōiu.7 q̄d habetur in.c.fi.de vi.7 ho.cle.7 ar.l.si quis libellos.C.de app.7 ita tenēt cōmuniter alij scribentes in.d.c. sane.7 idem tenet Joā.mo.Archi.Jo.an.7 Jo.de lig.in.d.c. j.de cle.cōiug.in.vj.Pau.de leaza.in cle.j.de vi.7 ho.cler.pro quo est optimus tex.in.d.cle.in ver.q̄diu.s̄m primum intellectum ibi positum in glo.in verbo oratio que est magis cōmuniter approbata. ¶ Pro hoc etiā est bonus tex.in.c.clericus si tonsuram.de vi.7 ho.cler.7 etiam dato q̄ post tempus delicti deposuisset habitū 7 tonsuram nō per hoc quo ad delictum commissum perdit priuilegiū.quia ad cognoscendū ad quem forū spectet cognitio attenditur status in quo quis erat tempore delicti.ita proprie in clerico cōiugato deportātē 7 tonsuram 7 habitū:tenuit notabiliter Bal.in.l.affinitatis.in fin.C. cōmunia de succes.alleg.not.per gl.in.l.nemo potest.ff.de le.j. ¶ Nec etiam perderet talis clericus coniugatus dictū priuilegium etiam si appareret eum se immiscuisse negotijs secularibus que interdicta reperiūtur clericis nisi iudici cōstaret eū fuisse ab episcopo ter monitū,vt dictis negotiationibus desisteret,vt probat in.d.c.fi.de vi.7 ho.cle.7 in.c.j.de cle.coniu.in vi.7 firmat Joā.de imo.in.d.c.j. ¶ Et licet ipse dicat q̄d istud in clerico cōiugato non meminit se legisse tactū per alios:tamē istud v̄r clare decisum in.d.c.j.de vi.7 ho.cle.facit q̄d habetur in.d.c.in audiētia.7 in.d.c.cū cōtingat. ¶ Et q̄uis vt dixi requiratur q̄d talis clericus cōiugatus fuerit tēpore cōmissi criminis in habitu clericali:tamē dico quemlibet honestū dici habitū conuenientē dictis clericis:q2 clerici non habēt habitum determinatū a iure:vt est glo.no.in cle.j.in fi.de elect.7 not.glo.7 doct.in.c.j.de vita 7 hone.cle. Unde ibi dicit Inno. quod illa que ponūtur in.d.c.j.in tex.nō sunt de precepto:sed de cōsi.vt no.doc.maxime do.Car.in.d.cle.j.in fi.de vita 7 ho. cle.7 no.xxx.dist.c.si quis virorum.Alexā.de tarta.de Jmo.

Summarium.

1 Nepos comprehenditur in substitutione facta de filio.
2 Filij appellatione comprehenditur nepos cum resultat absurdum q̄ plus grauaretur filius q̄ nepos.
3 Testatoris dispositio vno casu extenditur ad alium in quo verisimiliter disposuisset.
4 Sermo vulgaris vulgariter debet intelligi.
5 Lego verbum,est obliquum.
6 Dispositio facta de bonis mobilibus 7 immobilibus non dicitur vniuersalis sed particularis.

Consilium.IX.

Jsis verbis testamenti laurentij de galeuare:7 his q̄ narrantur in themate. Uidetur prima cōsideratione dicendum dictam cōgregatio.sancti Franc.nō posse venire ad bona immobilia hereditatis dicti laurentij virtute dicte substitutionis.eo quia non videtur q̄d casus dicte substitutionis euenerit.Et ostenditur ex pluribus. ¶ Et primo quia testator instituit Petrum filium suum 7 quēlibet alium suum filium legitimū 7 naturalem qui superuiueret ipsi testatori:7 etiam disposuit quod si quis ex eius filijs predictis qui extabunt tēpore mortis ipsius testatoris decederet sine filijs masculis legitimis 7 naturalibus quandocunq3 alij superstites:siue sui heredes:sit heres taliter decedentis.7 si omnes dicti filij dicti testatoris decederent quandocūq3 sine filijs masculis ex se legitime descendentibus:tunc 7 eo casu legauit dicte cōgregationi omnia bona immobilia tunc existētia de hereditate ipsius testatoris:sed ita est q̄d nō euenit casus prouisus in vltima substitutione:quia nulli filij extantes tempore mortis dicti testatoris decesserunt sine filijs:q2 nullus fuit filius testatoris qui superuixerit a tempore mortis testatoris. duos enim habuit filios.s.Pet.7 do.7 ambo decesserunt ante mortem testatoris:ergo casus qui euenit tāquam omissus nō facit locum dispositioni substitutionis.l.commodissime.ff.de lib.7 posth.l.si cum dotem.in prin.ff.sol.matr.l.si extraneis.de condi.ob causam. ¶ Scd̄o q2 dictū testamentū videt omnino ruptū 7 nullum:quia fuerūt instituti filij:7 nō fuit institutus nepos testatoris:s.dictus Pe.ant.qui cepit primū locum viuente testatore per mortē dicti do.decedentis viuo testatore,7 sic testamētum ex causa preteritionis ruptū est.l.posthumorum.ff.de iniusto rup.7 irri.test.l.gallus.§.nūc de lege.ff.de lib.7 posth.7 etiam est irritum testamentū ex eo:q2 nullus heres ex testō hereditatē adiuit:q2 quos instituit decesserunt viuo testatore.l.j.ff.de iniusto test.l.proxime.de his que in testa. delen. ¶ Nec obst.si diceret q̄ imo videtur institutus etiā dictus nepos,quia instituendo quēlibet eius filium legitimum 7 naturalē qui ipsi testatori superuiueret videt instituisse etiā quēlibet nepotem cum appellatione filiorum in dispositione testatoris instituentis videantur comprehendi nepotes.l.lucius.la.ij.ff.de here.insti.7 not.Bar.in.l.liberorum.ff.de verb. sig.q2 responderi potest q̄d imo non comprehendūtur nepo-
a tes[a] per.l.quod si nepotes.ff.de testa.tut.7 insti.q dari tut.ad fi.in ratione sui succedit cōmunis vsus loquendi qui in vnaquaq3 dispositione d3 attendi.l.labeo.ff.de supel.leg.l.lib.§. q̄d tamen cassius.7 q̄d ibi not.ff.de leg.iij.c.ex literis.de spō.7 ad.d.l.lucius.potest rn̄deri vt inquit Bald.7 Joan.de imo.in d.l.gallus.§.instituens.quod appellatione filiorum ideo cōprehenduntur liberi,7 sic nepotes ne al's extranei preferātur his qui essent de agnatione testatoris:q2 nō videtur fuisse de mente ipsius testatoris.l.cū acutissimi.C.de fideicom.7.l.cum auus.ff.de condi.7 de.7 per hoc etiā facit q̄d in vltima substitutione facta est mentio de filijs sub cōditione:ergo debet intelligi q̄d impleatur in forma specificata:7 sic in psona filiorū 7 nō nepotum s̄m Bar.in preallèg.l.liberorū.arg.l.qui heredi. in prin.de condi.7 demon. ¶ Tertio q2 testator dictā substitutionē fecit in casu quo dicti omnes filij decederent qn̄cunq3 sine filijs masculis:sed falsum est quod omnes decesserint sine filijs masculis:quia Dominicus decessit cum filio masculo.s. dicto Pet.Ant.ergo deficit cōditio substitutionis.l.si is qui ducenta.§.vtrū.ff.de reb.dub.7.l.pe.C de impu.7 alijs substit. ¶ Tamē premissis nō obstātibus:puto firmiter casum dicte
1 substitutionis euenisse ex infrascriptis. ¶ † Et p̄mo in.d.substitutione facta de quolibet alio filio qui superuiueret dicto testatori:est cōprehensus etiam dictus nepos. per.l.filij.7.l.iusta.ff.de verb.sig.iuncta.l.in testō.ff.de re.iu.7.c.cum dilectus. de donat.7 firmat Bar.in preallèg.l.liberorum.7 sequitur hic Ant.de bu.in.c.in quibusdam.de penis.7 Pet.de anc.in cle. j.de bapt.7 dn̄s Cardi.flo.in.c.ij.de verb.sign.7 Ang.i.d.§.instituens.hoc etiam quo ad casum istum videtur tenere Jac. de Are.7 Bal.in.d.§.instituēs.dū dicunt aut testator quādo dixit instituo filios habebat filios 7 nepotes:videt voluisse instituere tantū filios aut habebat tantū nepotes,7 tunc vt actus valeat comprehendētur nepotes.arg.l.quoties.ff.de reb.dub.7.c.Abb.de verb.sig.iūcta.d.l.liberorū.ad fi.ergo in proposito cū testator dixit q̄d instituebat quēlibet aliū eius filium legitimū 7 naturalē qui superuiueret dicto testatori. 7 ita q̄d nullus alius filius fuerit qui superuixerit testatori, in quo possit valere institutio:nisi dictus Pet.Anto.nepos ergo in eo verificabitur 7 valebit dicta institutio. ¶ Adidē facit alia ratio quā addūt And.de Pisis Cy.7 Bal.in.d.§.
2 institués.dū dicūt † q̄ vbi resultaret aliquod absurdū 7 durum nisi appellatione filiorum comprehenderētur nepotes: tunc cōprehenduntur nepotes:ita intelligūt.d.l.lucius.bene facit.l.vxorē.§.cōcubine.de leg.iij.s3 ita est q̄ testator sine dubio voluit grauare filios primi grad' onere substōnis p̄dicte si cōtingeret ipsos filios supuiuēte testatore decedere sine liberis.ergo idē dicendū est testatorē voluisse seruare in nepotibus superuiuētibus ipsi testatori 7 tenētibus primū locū tempore mortis testatoris si postea decedāt sine descēdētib' masculis,q2 al's sequeret absurdū q̄ deterioris essent conditiōis filij q̄ nepotes cōtra.l.si viua matre.versi.nā licet. C.de bo.mater.hoc idem quo ad casum nostrum voluit Joā. de imo.dum vult q̄d quando dispositio confertur in futurū seu fit de filijs nō presentibus seu de futuris:tūc illa appella. filiorū cōprehendit nepotē:nam qn̄ confertur in futurū euētū in quo verosimiliter est dubiū:an tūc extabūt filij p̄mi gradus:an vero nepotes.Uerosimile est q̄ tūc testator late intellexit vbū filij p̄sertim s̄m eū cū verosimiliter pp̄ter affectionē debuit presumi fuisse de mēte testōris q̄ veniant nepotes si illi extarēt filijs p̄mortuis:7 ita dicit q̄ loquit.d.l.lucius.7 pp̄terea dicit q̄ testator instituit fratrē suū:7 si decederet sine filijs substituit filios sempro.7 postea p̄tingat fratrē mori sine liberis 7 extare nepotes Sēpronij filijs Sempronij premortuis admittunt nepotes p predicta:sed ita est q̄ testator habēs tp̄e testamenti dictū Pet.vnicū filium cōtulit in eā dictā substitutionē dictorū filiorū:nec nō in futurū euentū.s. si cōtingeret aliquē aliū filiū sibi nasci 7 supuiuere mortuo te

a ¶ Nepotes. Uide s.consi.j.nu.xij.

statore:ergo appellatione filiorũ debent comprehendi nepotes. a Nã ex filio premortuo[a] etiã superuiuẽte testatore veniũt nepotes:⁊ sic apparet saltem in casu nostro veram esse opini. Bar.in.d.l.liberorũ.⁊ illam in huiusmodi casu esse cõmunẽ. ¶ Nec ob.d.l.si nepotes.quia respõdet Bart.in.d.l.liberorũ.⁊ Anto.de but.⁊ in aliis locis.s.alle.qd nõ loquatur in testatore instituente filios:sed in testatore dante tutorẽ filiis quo casu licet ex parte filiorũ sit fauor:tamẽ ex parte dicti testatoris est onus necessarium:vnde tam lata sit interpretatio sicut in institutione:⁊ modicũ preiudiciũ sit nepotibus:sed illa donatio tutorũ non comprehẽdit nepotes:q2 extat prouisio legis qua mediante prouidet de tutore legitimo vel datiuo. Et hanc rñsionem etiã sentit glo.in.d.§.instituens.pro hoc facit
3 † q2 prouisio facta per testatorẽ in vno casu extẽditur ad aliũ in quo casu verosimiliter testatore ꝓuidisset si de eo cogitasset vt.l.titius.§.luci⁹.Et ibi no.Bar.ff.de lib.⁊ posth. Accedit ꝙ no.in.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac. ¶ Nec etiã obst.qd dicitur de cõmuni vsu loquẽdi:q2 dico qd oporteret primo de illo ꝓbare. Nam frustra disputaret Bar.in.d.l.liberorũ.⁊ alii vbiq3 an in statutis ⁊ testamentis ⁊ aliis dispositionibus appellatione filiorũ comprehẽderentur nepotes.q2 semper dicendũ esset ꝙ non cũ vnaqueq3 dispositio interpretet̃ ſm cõmunem modũ loquẽdi:⁊ tamen Bar.in.d.l.liberorũ.in fi.j.col.habuit considerationem dicti communis vsus loquendi:q2 imo vt inquit Bal.in.l.maximũ vitium.in.iiii.co.vel.v.C.de lib.preter.ꝙ de cõsuetudie anorũ est appellare nepotes filios:ꝓpterea vt in-
4 quit Bal.in.l.lex.xii.tab.C.de le.here.ad fi.† Uerum est ꝙ sermones qui sunt in vulgari sermone debent interpretari scdm cõem modum loquẽdi sed si sunt literati sermones vt in proposito debent interpretari ſm artem literatorũ vel secundum grossum modũ loquendi literaliter.alleg.not.p Cy.in.l.ante.C.de do.ante nupt.⁊ id qd no.in.d.l.liberorũ.§.qd tñ cassius. ¶ Bene facit qd no.Bar.in.l.si quis filiabus.de testa.dũ di-
b cit qd verba notarii debẽt intelligi ſm iuris[b] interpretationẽ non scdm ꝙ idiote accipiunt p no.in.l.j.C.de vsur.⁊ in.l.sciendum.ff.de verb.oblig.⁊ idem est de mente Bal.in.c.j.in princ.pen.col.de success.feudi.⁊ Joã.de imo.in.c.cũ tibi.in fi.de test.vel dato etiam qd aliter appellarẽtur filii ⁊ aliter nepotes ex cõmuni vsu loquendi qui semper attenditur:vt sonat tex.cum glo.insti.qui dari tut.pos.ad fi.⁊ in.d.l.ꝙ si nepotes.tamen in dispositione institutionis saltẽ collata in futurũ euẽtum quo non supersunt filii:sed nepotes veniẽs nepotes appellatione filiorũ:vt in.d.l.titius.⁊ approbatur per autoritates ⁊ rationes superius adductas. ¶ Non etiã ob.ꝙ qñ per modũ conditionis sit mentio de filiis intelligitur de filiis primi gradus ⁊ nõ de nepotibus vt dixi.s. Quia rñ.ꝙ in.d.substitutione ad quã fit relatio.l.asse toto.ff.de here.insti.l.si ita scripsero.ff.de cond.⁊ demõ.⁊.l.institutio talis.ff.de cõdi.insti. Nam qñ relatio ad precedẽtem dispositionẽ intelligitur facta cũ oibus suis qualitatibus,vt inquit Bar.in.l.si quis seruum.§.fi.ff.de leg.ii.in versi.Sed quero testator reliquit alicui partẽ bonorũ per.l.a filio.§.si testator.cũ.§.seq.ff.de ali.⁊ cib.leg.⁊ not.Bar.in.l.j.ad fi.si fa.fur.fe.dic.⁊ in.l.j.in prin.ff.de recepta. Cũ ergo fuerit verũ ꝙ dictus Pe.decesserit sine filiis masculis verificata est cõditio dicte vltime substitutionis q2 nullus alius fili⁹ fuit cõprehensus in institutione vel p substitutionẽ vt ptz ex predictis:⁊ clare ostẽdunt ibi verba testamenti:⁊ per hoc apparet responsio ad tertium ⁊ ad vltimum argumẽtum contrarium:⁊ ista sufficerent ad ostendendũ dictã congregationem admitti debere ad substitutionẽ predictã. ¶ Sed adhuc potest ⁊ alio mõ cõfirmari.nã posito etiã ꝙ dictus nepos nõ intelligeretur cõprehensus in ista substitutiõe loquẽte de filiis ⁊ nõ de nepotibus specifice nullus alius etiã filius dicti testatoris fuit cõprehẽsus in dicta institutione:excepto dicto Pe. qui fuit similiter institutus. Alii vero filii nascituri nõ fuerant similiter instituti ⁊ vocati:sed illi qui superuiuerẽt testatori.⁊ sic Dñicus q successit Ant.a testatore nõ fuit cõprehensus.si ergo de numero dictorũ filiorũ Pet.fuit cõprehẽsus.⁊ cõstat ꝙ Pet.decessit sine filiis:ergo verificata sunt vba dicte substitutionis vltime q2 illa vba vez etiã si omnes filii dicti testatoris decederẽt verificant̃ si sol⁹ vnus filius decessit qñ nullus alius extitit filius qui fuerit cõprehẽsus in dispositione testatoris.l.lucius.j.rñ.ff.de lib.⁊ posth. ¶ Nec obst.si diceret̃ ꝙ testamentũ fuit ruptũ vel irritũ ex causa ꝑteritionis nepotis ꝑdicti.iuxta.d.l.posthumorũ.vel ex eo capite q2 nõ fuit adita hẽditas ex testõ. ¶ Qñ rñdeo ꝙ dato ꝙ testamentũ rũperet̃ etiã q̃tũ ꝑtinet ad dictã substitutionẽ:tñ saltẽ ꝓpter clausulã codicillarẽ insertã solẽniter in dicto testõ viderẽt̃ veniẽtes ab intestato rogati restituere dictã hereditatẽ dicte cõgregationi:vt plene no.p Bar.in.l.j.ff.de iure codicillo.i.v.vii.xj.et

a ¶ Premortuo. aduerte ex his vñ limitatio ad.q.oldra.xxi.vt nõ ꝓcedat si filius grauatus si decederet sine filiis ꝯcedat ante p̃rez relicto nepote q locũ p̃ris ingredit̃:s3 nõ est ita.q2 ale.hic loqtur qñ ẽt nepoti ẽ facta substõ: vez qñ nõ cert⁹ tñ fili⁹ s3 etiã qcũq3 filiorũ qui tẽpore mortis supeẽẽt erat institut⁹ ⁊ si postea sine liberis decederet grauatus ⁊ sic sicut nepos includit̃ i institutione,ita ⁊ in substõne ⁊ onere accedente institutioni. [redacted]

¶ Juris.vide.s.e.lib.cõsi.ii.nu.j.adde hic bo.tex.in.l.si dictũ.in ꝑn.ff.ꝺ ꝯxic.Ni.nõ vt vulgaris existimat Bal.l.j.C.de succ.edic.c.j.co.ii.ꝺ succes.feu.in vsi.feu. Lãcelo.deci.in.l.oẽs popul.co.xi.vsi.scda regula.ff.de iust.⁊ in.Curt.senior ꝯs.ix.n.xxiii.Alcia.in.l.liberorũ.i fi.ff.de vb.sig.Nico.nerat.in locis leg.loc.ii.ab opinio.vulgi.i fi.

¶ Uniuerso.idez Bar.Ang.Pau.Ful.Ale.i.l.cogi.§.inde queritur.p illũ tex.in legato residuo vñeris qd superit.ff.ad treb.Bal.ꝯsi.xlvi.li.ii.Are.ꝯs.liii.col.fi.Cor.cõsi.liii.li.iii.cõs.cv.li.ii.ꝯsi.ccxlii.litera.l.ii.iiii.licet Jo Jmo.cõtra in.d.l.cogi.§

xii.q.⁊ per alios in aut.ex causa.C.de lib.ꝑte.⁊ in.l.fi.C.de codicil.cum suis cõcor.⁊ per hoc nõ est insistendũ an talis dispositio cõseruetur p prouisionẽ dicte aut.ex causa.vt no.p doct. ¶ Ueriorẽ tñ puto esse cõclusionẽ primã.s.ꝙ in dicta substitutione cõprehendat dictus nepos per superius dicta.⁊ est communis conclusio:vt ꝓbani.⁊ dato ꝙ mater dicti Anto.tanq̃ proximior sit heres filii sui intestati seu intestabilis ex eo q2 di-
5 cta substitutio facta de dicta cõgregatione facta fuit p † vbũ lego.⁊ etiã sic non põt trahi ad substitutionẽ pupillarẽ vel ad aliquã substitutionẽ directã scdm magis cões ꝯclusiões.l.moribus.§.fi.cũ ibi no.ff.de vul.in vsi.Sed quid si testator cõpendiose substituit p hec vba.Quãdocũq3 sine liberis decesserit lego ⁊c.⁊ Saly.in fi.C.fa.erc.⁊ quicqd dixerit Bal.quẽ reprehẽdit imo.in.l.j.§.si ex fundo.in repe.in.xxix.col.⁊ in.l.his vbis.in ꝑn.ff.de here.insti.⁊ no.etiã Ant.⁊ imo.in.l.j.ff.de leg.j.⁊ in.c.Ray.in.xiiii.col.de testi.vbi multis modis rñdet ad illum tex.q videt facere in ꝯtrium ⁊ probat̃ in.l.cũ ex filio.in ꝑn.de vulg.⁊ pup.ſm Ang.⁊ imo.ibi. ¶ Tãto magis hoc veruz est:q2 nõ fuit adiectũ hoc vbũ lego vniuersitati oĩm bonorũ: sed certe parti bonorũ seu certis bonis.s.bonis immobilibus quo casu nõ pñt talia verba trahi ad hereditatẽ seu directam substitutionẽ.l.si qs seruũ.§.fi.cũ ibi no.p Bar.ff.de leg.ii.etiã si facta fuisset dispositio p verbũ cõe.vt probat̃ in.d.l.cẽturio.in ver.q̃ro quid sit substitutio cõpendiose facta in re certa per verbũ cõe ⁊c.⁊ in v.q̃ro vlterius qd si in ꝑsonis.⁊ Bar.in rep.legis si arrogator.in añpe.col.ff.de adop.⁊ Ang.⁊ imo.in.d.l.his vbis.⁊ in.l.nã ꝙ.§.fi.cũ.l.seq.ad treb.per illũ tex.⁊ Bal.⁊
6 Saly.in.l.preci.ad fi.C.de impu.† Et dispositio facta de bo-
c nis immobilib⁹ ⁊ etiã de mobilib⁹ non ꝺ2 facta de vniuerso:[c] q2 nõ cõprehendunt̃ iura ⁊ noĩa debitorũ:q2 est tertia spẽs.l.a diuo pio.§.in vẽditione.ff.de re iudi.l.q̃ tuberonis.§.pen.ff.de pec.c.ii.in prin.cũ ibi no.de reb.eccle.nõ alie.in.vj.not.doc.in.l.mouẽtium.de vb.sig.in.l.post finitã.de auto.tut.c.nulli.de reb.eccle.nõ alie.cũ suis cõcor. ¶ Tñ mater ex ꝑsona dicti eius filii pupilli cognoscit hereditatẽ dicti Laurẽtii ex testõ tanq̃ heres dicti pupilli ⁊ clarũ est qd tenebit̃ ad prestãdũ dicte cõgregationi id qd ei cõgregationi legatũ est in testõ dicti Laurẽtii:⁊ dicta bona immobilia siue etiã vellet dicta mater ex persona dicti pupilli adire abintestato hereditatẽ dicti Laurẽtii casu quo pupillus solẽniter se nõ immiscuisset dicte hereditati ex testõ:adhuc etiã tenebit ad prestationẽ dicti legati dicte cõgregationi ex clausula codicillari q̃ h3 locũ etiaz quãdo hereditas nõ est adita ex testõ.l.eam q̃.C.de fideic.l.q autẽ.in prin.ff.si qs omis.causa.⁊ no.Bal.in.d.l.i.in.xii.q.ff.de iure codic.l.iũctis not.per eũ ibi in.vii.q.⁊ adhuc etiã tenetur ex edicto de quo loquit̃ titu.ff.⁊.C.si qs omis.cã testa.probat in.d.l.qd aũt.in prin.⁊ Bal.in rub.C.eo.tit.si qs omis.cã testa. ex qbus remanet firma cõclusio ꝙ bona immobilia de qbus in dicta substitutione debent̃ dicte cõgregationi vigore substitutionis predicte.⁊ illa peti possunt aduersus dictã matrez vel aliũ succedentẽ ab intestato dicto pupillo.⁊ ex ꝑsona dicti pupilli amplectantẽ hereditatẽ dicti Laurẽtii quã pupillus predictus trãsmisit ad heredes suos etiã nõ aditã.iuxta.l.infantis.de iure delib.⁊.l.apud hostes.C.de suis ⁊ leg.⁊.l.ex mili.§.pe.⁊ fi.ff.de test.mil.⁊ plene no.in.l.vẽtre.ff.de acqui.here.cũ si.⁊ ad omnia allegata in ꝯtrium fuit superius specifice rñsum. ¶ Ad primũ argumentũ tñ dũ dicebat̃ ꝙ nõ euenit casus prouisus in substitutione.⁊ qd casus qui euenit fuit casus omissus. Specialius rñdendo ꝙ imo venit casus prouisus in substitutione:q2 in institutione ⁊ cõsequenter in substitutione fuit facta ꝓuisio de dicto Pe.qui fuit in eo ⁊ etiã in dicto nepote similiter cõprehensus:vt.s.probaui. Alex.de Jmo.⁊c.

Summarium.

1 ☞ Dominium retransfertur ipso iure in pactis.l.commissorie,⁊ adiectionis in diem.⁊ nu.4.
2 Dominium vbi ex solo titulo nõ transfertur:eo resoluto non transfertur ipso iure.
3 Dominii trãslationem non impedit prohibitio alienationis in contractu.
5 Fictio non extenditur.
6 Pactum.l.commissorie vt sit requiruntur verba directa.
7 Pactum.l.commissorie si fiat ex interuallo, non operatur re translationem dominii.
8 Contractus est absolutus post conclusionem partium.

Consilium.X.

Idetur fortasse Prima conside ratione dicendū quod si probetur dictam conuentionem initā fuisse inter dominum titium primum venditorem, et dictum Fran. secundum emptorem de retrouendendo potest agere dictus Titius saltem actione in rem ad dicta predia cōtra dictum dominum Bap. pretio ei oblato secundum formam dicte conuentionis. per. l. si quis hac. l. in prin. ff. de rei ven. et l. commissorie. C. de pac. inter emp. et ven. l. fi. ff. de lege
1 commisso. vbi habetur† q si dictum sit a partibus cū pacto legis cōmissorie. s. qd si non soluat pretium certa die res sit inempta et cōtingat ptium nō solui die statuta emptori ipso iure desinit esse dns et dñium ipso iure redit ad vēditorē adeo q ipsi venditori datur rei vendicatio ꝯ possidentē vel detinētē. et idē si vendit cū pretio adiectionis in diem. l. q si aliꝰ attulisset venditori meliorē conditionē ad certum tps res eēt inempta, et contingat meliorem conditionem offerri intra dictum tempus ipso iure redit dñium ad venditorē, et ꝯ quēlibet detinētē dat sibi actio in rē ad vēdicādū, vt in dictis iuribus. Cū ergo videat eadē esse rō in hoc pacto de retrouēdēdo adiecto in fauorē vēditoris, sicut in pacto legis cōmisso. vel adiectionis in diē dꝫ esse eadē iuris dispō. l. illud. ff. ad. l. aq. c. inter corporalia. de trāſ. pla. ¶ Pro quo facit qꝛ si ratio ꝑpter quā hic operant pdicta. s. vt trāsferat dñium iure absqꝫ retraditione ꝯ. l. traditionibus. C. de pac. et in. l. si ager. ff. de rei ven. est illa quā reddit Bar. et Ange. in. l. j. ad fi. ff. de doñ. l. p
a pter frequētiā dictorū pactorū ꝑpter quā lex spāliter[a] ei concessit hoc priuilegium nō minus: idē statui dꝫ in hoc pacto de retrouēdēdo q fortasse vr esse saltē modernis tpibꝰ non minori frequētia et vsu quā sit pactū. l. cōmissorie, et adiectionis in diē. ¶ Et p hoc vr esse tex. in. l. si cū vēderet. de pi. act. vbi creditor cui a debitore res pignori data fuerat debitore nō soluēte vēdidit rē illā alteri creditori pacto apposito q si debitor pretium emptori redderet liceret ipsi debitori rē recipere, et tex. ibi dicit q cū tali pacto pōt debitor offerens ptiū rē vendicare, et sic dñiū cū ipso iure transfertur. Unde in terminis Pau. de ca. ibi dicit q licet istud non sit pactum. l. cōmissorie. vt no. gl. iuncto tex. in. l. ij. C. de pac. inter emp. et vē. tamen tale pactum de retrouendēdo operatur vt reddito ptio dñium ipsum vtilē transferat et directum ipso iure. sꝫ per pactum. l. cōmissorie vel adiectionis in diē trāsfert dñiū. vt i iuribus. s. alle. Uñ dicit habuisse casum de facto: qꝛ vsurariꝰ qui emerat rē cū pacto de retrouēdendo vendidit eam alteri, et dubitat an primus venditor offerendo pretium possit rem recuperare. et dicit qd multi tenebāt q nō, qꝛ ex tali pacto solum oriebat personalis actio primo venditori ꝯ vsurariū primum emptorē in cuius ptāte non erat amplius res, qꝛ eā in alium transtulerat, sed ipse dicit se rñdisse ꝯrium si primꝰ venditor obtulit pretium vsurario. i. primo emptori anteq ipse primus emptor in alium transferret, per. d. l. si cū venderet. si aūt obtulisset post dicit esse maius dubiū, tñ adhuc dicit idem videri: qꝛ nō potuit primus emptor transferre: nisi cum sua cā et sic oblato pretio vsurario. i. primo emptoris ius ementis re
b solueret ab eo. l. vecti. ff. de pig. ¶ Sed pmissis nō ob. ꝯriā sententiam in casu de quo querit puto veriorē maxime ex in
2 frascriptis. ¶ Et primo† qꝛ vbi ex titulo et traditione transfert dñium: tūc etiā si postea rescindatur non trāsfert dñium ipso iure vt actio in rē cōpetat antiquo dño contra possidentē vel detinētē, lꝫ secus sit vbi ex solo titulo sine traditione transfertur dñium ipso iure: vt est gl. que vtrunqꝫ dicit in. l. j. in gl. fi. C. de inof. do. ad quā bal. ibi in fi. verbis reputat multum no. et ita etiā per illā gl. no. Bal. in. l. j. in. vj. q. C. si quis in frau. pro. vbi ad hoc reputat subtilē. Et no. ad hoc quod no. Bar. in. l. si ita quis. §. ea. l. ff. de ver. ob. in ver. quero vtrum phibitio legalis ꝛc. et Bar. in. l. cum mulier. in repe. ff. sol. mat. in. xiij. col. in ver. de. ij. dubio ꝛc. et in. l. j. in. iiij. col. eo. ti. bñ facit l. prout quisqꝫ. ff. de sol. iuncta regula posita in. d. l. traditionibus. et in. d. l. si ager. ergo in proposito q dictus titius primꝰ venditor reuenderet dicto Fran. offerenti pretium diceremꝰ rescindi venditionē aut ipso iure: aut per retrouenditionem quam faceret Francis. dicto titio. tñ per hoc non transferatur dñium in dictum titium quo dño mediāte possit actione in rem agere contra dictū dñm bap. nūc dñm et possessorē: quinimo si Franc. possideret. vr ex predictis q nō cōpeteret dicto titio rei vendicatio ꝯ dictū Fran. posito q ꝯ eum posset competere actio personalis ex vendito: vel actio prescriptis verbis: p alle. l. ij. C. de pac. inter emp. cū personalis actio nō detur ꝯ singularē successorē dicti Frā. i. ꝯ dictū dñm Bap. l. fin. §. fi. ff. de ꝯhen. emp. l. j. §. si heres. ff. ad trebel. l. quedam. §. is au tē. ff. de edēdo. ¶ Scdo probat per id qd leg. et not. in. l. ea le. C. de condi. ob tur. cau. et in. d. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de ver. ob. et per id quod no. in. l. qui autem absenti. §. j. ff. de acqren.
3 pos. † vbi si vendo tibi fundum apposito pacto quod nō possis alteri vendere, vel alienationis titulū concedere: tñ nō obstante hoc pacto, et si tu alij vendas transfertur dominiū in secundū emp. lꝫ cōpetat actio person. puta condictio ob cām primo venditori ꝯ primū emptorē: per quā cōsequetur primus venditor oē dāñū et interesse suum satisfaciendum i pecunia. et sic patet q etiā si expresse fuit fuisset actū inter dictum titium et dictū Fran. q nō posset alienari alteri: tñ nō per hoc impediatur transferre dñiū irreuocabiliter in dictū do. bap. a ad idē faciunt no. per bar. in. l. creditores. C. de pig. in. iiij. qō. prin. dñ tractat: an pactū de ingrediēdo rē autoritate ꝑpria possit exerceri ꝯ singularē successorē, et dicit q non reguľr qñ nō apponit ad executionē iuriū pignorum, et q fallit in casu spāli posito in. l. si qs sub cōdi. ff. de ꝯhen. emp. et l. titius. ff. de
4 ser. expor. ¶ † Tertio p hoc facit qꝛ fm gl. et doc. cōiter dicūt est spāle in pacto. l. cōmissorie et adiectionis in diē: vt ipso iure transferatur in venditorem dñium: si nō impleatur cōditio apposita in venditione vt pbāt iura q allegantur p parte cōtraria. et ita no. gl. et doc. in. d. l. si ager. et in. d. l. traditi. et in. d. l. iuregentium. §. quinimo. in gl. in verbo incōtinenti. ff. de pac. ergo in ꝯrium est ius cōe. l. ius singulare. ff. de legi. et in regľa q a iure. in. vj. de re. iur. Constat aūt qd tale pactū de retrouēdendo nō est pactū. l. cōmissorie. vel adiectionis in diē. d. l. ij. C. de pac. inter emptorē. iuncta gl. igit ꝛc. Et rō spālitatis q militat in dictis pactis nō hꝫ locū in casu nostro. ¶ Nā ratio erat fm Dy. quē et sequit Cy. Ja. bu. et bal. in. d. l. traditio. et Cy. in. l. j. ff. de in diem adie. et bal. in. l. j. ff. de le. commissoria. in lec. antiqua. qꝛ i pacto. l. cōmissorie. pretio nō soluto ad diē contractus venditionis resoluitur ipso iure: et sic res nō remanet ad emptorē in eo, sicut in principio nō potuisset sine cā in emptorē per solā traditionē trāsferri dñium. l. nunq nuda. ff. de acqui. re. do. ita nec dꝫ ex postfacto remanere apud eum dñium resoluta cā. ar. l. in oibus. post principiū ibi: vt quēadmodum ꝛc. ff. de sol. ¶ Uel fm pe. et Cy. in. l. j. in. ij. oppon. C. qñ liceat ab emp. discedere nō soluto ptio ad diē lex fingit retro nunq fuisse rē traditā. d. l. cōmissoria. cū alijs. s. alleg. que rationes nō hñt locū in alijs pactis in quibus lex non fingit hoc, vt apparebit ex his q statim dicam allegando. l. pe. C. de edi. act. Et preterq in dictis specialibus casibus non est verū q lꝫ esset cā trāslationis dñij dicat dñium ipso iure trāsferre, qꝛ hoc est ꝯ. l. j. in fi. et l. pe. ff. de condi. sine cā. vbi quādo aliquid datū est ex cā legitima: si tñ illa postea deinde redeat ad nō causam hꝫ locū cōditio sine cā: ergo apparet quod dominium ipso iure nō est translatum: qꝛ nō daret cōdō sine cā, cū nō det ꝯdō dño preterq contra furem. l. fi. in fi. ff. vsufruc.
5 quemadmo. ca. et insti. de acti. §. sit itaqꝫ. ¶ † Et in fictione nō fit extensio qꝛ est ꝯ veritatem, et ꝯ ius cōe, ptꝫ in. l. pater insti tutio. §. fi. cum ibi no. ff. de capti. et in. l. lex cornelia. cū gl. ff. de vulg. et pup. vbi fictio legis cornelie validās testamētū principale nō extendit ad tabulas pupillares: vñ ex tabulis pupillaribus nō pōt adiri hereditas de iure ciuili: put ex testō principali. sꝫ solum pōt peti bonorū possessio fm tab. iure ptorio ex tabulis pupillaribus q pupillus patre mortuo captus est ab hostibus et ibi decessit, qꝛ ius pretorium illud validat vt ibi: confirmo etiā: qꝛ illud q statuit in pacto. l. cōmissorie. et adiectionis in diem nō attendit ad alia pacta per q ꝯtus rescinditur: etiā si pactū esset factū p verba directa et ipo iure rescissiua ꝯtꝰ. patet ex no. per gl. in. d. l. j. ff. de do. in ver. mortis. cum ibi no. ibi dñ ōt q in illis tñ casibus datur qñqꝫ in rem. et sic illud quod gl. ibi dicit esset seruandum in pacto l. cōmissorie vel adiectionis in diē, vt det in eis qñqꝫ actio in rem venditori. s. qñ verba sunt directa gl. ibidē circa princip. eiusdē gl. negat habere locū in donatione facta sub quocūqꝫ pacto: qꝛ nō potest cōpetere donanti ex verbis recisso. actio i rem nisi esset donatio facta ob causam alimentorum, vt ibi in gl. ¶ Hoc apertius voluit Bar. et Ang. in. d. l. j. ad fi. de do. vbi expresse volunt q in alijs pactis hic sibi locum nō vēdicet, et hoc dicunt pbari per. l. pe. C. de edi. ac. vbi fuit venditū pdiū sub hac cōditione q si displiceat emptori inemptū esset et tñ ibi tex. vult q si displicuisset prediū agendum sit actiōe psonali redhibitoria ad resoluendū ꝯtum. ¶ Hoc idē tenet bar. Ang. per illum tex. in. l. si hominem. ff. de vsuca. et tamen ibi fuit factū pactū per verba directa tendētia ad resoluendū contractum ipso iure nihilominus nō transfertur dñiū ipso iure eueniēte cōditi. de dicto pacto resolutiuo cōtractus. Et ita etiam intelligit Ange. et Joā. de imo. in. l. naturaliter. in prin. ff. de vsuc. ¶ Uñ dicūt Bar. et Ang. in. d. l. j. ff. de dona. qd ratio specialitatis in. d. pacto. l. commissorie. et adiectiōis

a ¶ Specialiter dicendum q verba l. commissorie. nō sunt de forma: sed sufficiunt quecunqꝫ verba directa, vel executionem facti importātia vt plene scripsi sup cōsue. paris. §. xxiij. nu. xi. cū seq. et sniā quā ibi refero consilio meo latam paulo post ipressionē eorū q scripsi super. d. §. ex indicibus supmis transmissi confirmata fuit p arestum mense Junio. Anno. 1539. [redacted]

b ¶ Sed. recte rñd. Alexā. rigore iuris ispecto: qꝛ hic neqꝫ res erat hypothecata pro obseruātia pacti, nec allegat fraus neqꝫ participatā ab vltimo bonefidei emptore et sic relinquit nuda personalis obligatio q nō sequitur fundum. Tñ ex equitate puto actionē in factum dandā tāq in rē scriptā. Et ita obseruamꝰ ex quo dñiū non exiuit simpliciter sed sub hoc onere alias vbi tale pactū nō esset appositū i alienatione rei ꝑprie nō esset actio in rem scripta: qꝛ cessaret

hec equitas vt plenius dixi in nouis itellec. c. xxx. multi autē tenuerunt ꝛ consuluerunt ꝯ Alexā. hic vt Joan. ana. c. cō questus col. iij. de vsur. Soc. consil. lxxx. lib. iij. Deci. cō. ccccccxiij. co. ij. Jas. consil. cxxviij. col. v. libr. iij. Stepha. bertran. consi. lxxxvi. ponitur in facto. lib. j. Ang. Aret. Inst. de excep. in prin. char. xxix. X. quo ad secundam speciem simula. Rugeri de mota i re. l. traditiōib⁹. nume. liiij. C. de pac. ꝛ mouetur per. d. l. si cum venderet, que non probat Paul. etiā ibi nō vr̄ loqui de quocunꝗ pacto d re trouendendo sed demū qñ [redacted] sumptio pignoris vl' vsure ponit eñi exemplum in vsurario remitto ad d. c. xxx. vbi plene ꝛ noue discussi nouissime. do. And. tiraq. in trac. retr. conuen. §. j. gl. vij. nu. vj. cum seq. in in effactu idez nobiscum tenere videtur. [redacted]

a ❡ Testis. Adde Hypo. de marsi. plene in. l. marit⁹. ff. de questio.

in diem esse potuit, q: ita visum legislatori propter frequentiam dictorum pactorum: ideo de illis legislator habuit specialem mentionē ponendo de eis titulos speciales, quod quidem non facit in pacto de retrouendendo: ꝙuis enim legislator de pacto illo cogitauerit. d. l. ij. C. de pac. inter emptorez. Tamen non habuit illam ipecialē curā nō priuilegiādo ipz ꝛ faciendo de eo titulū specialē, q: nullum habemus titulū specialem de illo pacto. ꝛ istud decidit istam. q. q: sit trāslatio dominij que fit ipso iure in pac. l. cōmissorie. ꝛ adiectionis in diē. nō hz locū in alijs pactis resolutiuis: Ɔctus etiā fact⁹ p verba directa: vt bar. ꝛ prefati doc. tenent qd̄ nostra remanet expedita. ꝛ ita se hz cōis opi, vt inquit Rapha. cu. in. d. l. j. ff. de dona. a qua cōi opi. in iudicando non est recedendum vt traditur in locis vul. licet Raph. cu. in. d. l. j. videat tenere ꝯrium per. l. voluntatē. §. fi. ff. qui. mo. pigno. vel hyp. sol. ꝛ per l. fi. C. de le. ❡ Ad ꝯria rñdeo. Et primo dico qd̄ nō ob. d. l. voluntatē. q: ibi nō dr ꝙ ex sola rescissiōe tituli trāsferat dñiuz in antiquum dominum de necessitate intelligit qd̄ ibi nō solum fuit rescissus titulus, sed etiā fuit res tradita vel restituta venditori: patet q: ibi etiā loqt qñ propter vitiū rei vēdite erat locus redhibitorie ex dispōne legis tñ absqz alio pacto. l. j. in prin. ꝛ fere per totū. ff. de edi. edi. ꝛ tñ nemo ita supinus diceret ꝙ qñ ex dispositione legis ɔct⁹ resoluit per redhibitoriam non ex pacto ꝙ dñium transferat ipso iure. Imo tūc est locus ꝯdōni sine cā res nō est restituta: vt probat in. d. l. si ita quis. §. ea lege. ꝛ dixi. s. ꝛ facit. d. l. prout qsqz. ff. de so. ❡ Nō ob. d. l. fi. C. de leg. quia respondeo ꝙ ibi loquitur in legato in quo, fateor ꝙ sicut ipso iure transfert dominiū in legatariuz sine traditione. l. a titio. ff. de furtis. ita potest ipo iure sine traditione transferri. vt etiā dixi velle gl. in. l. j. in fi. C. de inof. dona. ꝛ ita est de mente bar. in. d. l. fi. C. de leg. ꝛ in. l. ꝛ ideo. ff. de condi. fur. ❡ Quarto quia videmus† ꝙ ad hoc vt cōuentio sit ꝓprie pactū. l. cōmissorie. requirit ꝙ sit pactū p verba resolutiua directe: puta si nō solueris pretium intra tps conuentum res sit inēpta. secus si per obliqua. i. sonātia ꝙ facto dñi interueniente transferat dñium puta p rei vendicationē vel traditionē. q: nunꝗ operat translationē dñij ipso iure: sz tunc est opus qd̄ agatur actione personali. l. j. §. ij. ꝛ. iij. cum his que nor. in vtraqz earū. C. de pac. inter emptorē. Et not. gl. mag. ꝛ no. in. d. l. j. in ver. mortis cā donatio. ꝛ ibi doc. ff. d dona. ❡ Quinimmo ibi plus voluit notabiliter gl. quod etiaz si verba essent dubia non retransferat dominium ipso iure sed iudicet perinde ac si essent obliqua: vt si essent directa verba quod in certo euentu res vendita seu dominium rei vendite ad venditorem pertineret. ꝛ probatur in. l. j. cum gl. C. de pac. inter empto. ergo ꝙuis per testes ꝓbaret ꝙ actū fuisset ꝙ dicto titio offerente pretium. d. Francis. Fran. ipse tenetur reuendere dicto titio: aut ad eum reuerteret vel ad emptorez pertineret: tamen hoc pactum non hz vim pacti. l. cōmissorie. ꝙuis teneremus ꝙ ibi esset factum pactū p hec verba res sit inempta: dominium etiā hoc pacto transfert ipso iure. Cuius tñ ꝯrium tz bar. ꝛ alij: vt dixi in tertio ar. ꝛ certe si dictum fuisset: quod res sit inempta non esset pactum de reuendendo pront presupponitur in themate. ꝛ sic iura loquētia de pacto facto per hec verba directa resolutiua: seu per illa verba res sit inempta nō faciunt ad casum nostrū in quo ꝓsupponit ꝙ sit pactum factum fuit dr pactū fuisse de reuendendo: quod quidem nō pōt dici factū per verba directa cū sonat, ꝙ capiat ꝛ per manum alterius. l. eam quā. ꝛ ibi gl. in verbo directe. ꝛ ibi Bart. ad fi. C. de fideicō. l. ij. cum ibi no. C. cōia de leg. no. Bar. in. l. centurio. in. v. ꝛ vlt. q. principali. cū si. de vul. ꝛ pu. ❡ Ad hoc etiam facit quod no. Ang. in. l. ij. ꝛ. iij. C. de pac. inter emp. vbi per illa iura dicit ꝙ pactum. l. cōmissorie formiter conceptum. i. fm formam traditā a lege operat trāslationem dominij ipso iure: secus si informiter sit conceptum id est per alia verba ꝙ per ea que fuerunt inducta a lege commissoria lz ꝯhentes hoc in mente gessissent. Sed clarū est qd̄ istud pactum per verbum de retrouendendo nō est factum p verbum seu secundum formam inductā a lege cōmissoria: vt ptz. ff. de leg. cōmisso. per totū ꝛ. C. de pac. inter emp. ꝛ ven. et fere per totū: vbi ponit dispositio. l. cōmissorie. ergo non operatur translationē ipso iure. ❡ Quinto confirmat: nā dr qd̄ dictū pactum fuit extra instrumentū: nō sic pactū. l. cōmissorie vel equipollens nunꝗ operatur translationē dñij ipso iure in venditorē: nisi qñ appositum est tpe cōtractus venditionis in ipso ɔctu, ꝛ sit anteꝙ sit acquisitum ius ex cōtractu: secus aūt si post: vt no. gl. reputata singularis in. l. ab emptiōe. ff. de pac. in verbo cogit ꝛ illā sequunt oēs doc. ꝛ Bal. ꝛ Sa. in. d. l. traditionib⁹. circa pri. ꝛ Bal. in. l. ij. C. cōia de le. ꝛ illud dr esse factum in cōtractu quod est factū anteꝙ ɔctus sit ab-

6

7

solutus a partibus. l. contractus. C. de fi. instr. ꝛ no. Cy. ꝛ bar. in. l. in bone fidei. C. de pac. ꝛ Cy. in. l. cum antiquioribus. C. d de test. ꝛ bar. in. l. j. ff. de pac. ꝛ in. l. lecta. ff. si cer. pe. †sz qñ per notarium coram partibus ꝛ testibus lectum ꝛ publicatū est instrumentum ꝛ partes concorditer illa ita publica consenserint dicitur contra. tus a partibus absolutus, vt nota. glo. in d. l. contractus ꝛ Sal. in. d. l. in bone fidei. circa vlt. colum. vbi hoc dicit esse verum etiam si nondum notarius nomina testium apposuerat, sed illa postea apposuit: vt ibi per eū. ꝛ sic etiā ex hoc capite ꝙ nō posset agi contra domi. Baptistam predictum. ❡ Et ꝙuis ex predictis apparet de multiplici rñsione ad allegata in contrariū: tñ spālius rñdeo ꝛ dico ꝙ nō ob. dū dr ꝙ pactū. l. cōmissorie. operat translationē dñij ipso iure in venditorem: quia respondeo quod illud non est pactum. l. commissorie. sz pactū de reuendendo, in quo casu non transfertur dñium ipso iure, sz solum orit actio personalis ꝯ emptorem. l. ij. ꝛ. iij. C. de pac. inter emp. ꝛ ven. ꝛ probaui. s. in iij. ꝛ. iiij. arg. ꝛ tantomagis si non fuit adiectum pactū in ɔctu sed extra. vt in. v. ar. ❡ Uel potest dici ꝙ tex. in. d. l. si cū venderet. loquitur in venditore qui non erat domin⁹, sz creditor qui vendendo non vr̄ transferre dominium: sed ius pignoris: ꝛ ꝙ hic fuerit mens creditoris colligit ex illo pacto facto per creditorem eo tempore cuz conuentum fuit ꝙ debitori offerenti pretium liceret recipere eum suam. ꝛ ponderāda sunt illa verba rem suam: q: per hoc colligebat qd̄ voluit trāsferre ius pignorum. non autem plenum dominium. Hec est intentio Ful. licet non ita clare aperire videat ꝛ ꝙ saltē quando verba pacti resolutiui non sunt directa, pront nō sunt verba pacti de reuendendo nō cōpetat rei vendicatio nō solū d recta, sed etiā vtilis. ꝛ hoc aperte tenet Raph. cu. in. d. l. j. l. fi. ff. de do. dicens ita esse de mente gl. ꝛ doc. in. l. ij. de pact. inter empt. ꝛ vend. nō violando tex. ❡ Et subdit ꝙ certe inutiliter ꝛ superuacuo diceret ille tex. nō dare rei vendicationez si intelleximus tantum directam denegari vt ibi, sed bene dari vtilē per. d. l. si cū venderet. Et hoc ar. vtitur gl. insti. de inu. stipu. i. §. si qs alij. in gl. magna. in fi. in ver. nihil agit. ❡ Subdit tamē Raph. cu. in. l. j. ff. de dona. in fi. quod in contrarium faceret. d. l. si cum venderet. ꝛ lz non respondet tamen multiplex responsio patet ex ꝓxime dictis. Pōt etiā rñderi ꝙ illa non obstat in casu nostro: q: in casu de quo queritur pactū nō fuit appositū in ɔctu per ea que dixi. in. v. ar. Posset etiā responderi ꝙ in. d. l. si cū venderet. emptor nō alienauerat in aliū successorē: tñ precedentibus rñsionibus magis adhereo tanꝙ tutoribus. ꝛ ideo istā vltimā rñsionē non pono pro cōstanti: q: non expedit. ex quibus concludo dictū titiū cōtra dominum Baptistam experiri non posse. Alexander.

8

Summarium.

1 ☞ Testis vnus, nisi sit integer, non sufficit ad torturam: et in clausula lese maiestatis vel simonie: ꝛ n u. 2.
3 Testes infames torture subijciuntur.
4 Accusatoris falsi pena.
5 Iustitiam denegans puniendus est per superiorem.
6 Mulier an possit esse testis in causa capitali.
7 Accusari an quis possit sepius de eodem delicto.
8 Curiarum dominicaliū nequitie. ꝛ. s. nu. 5.
9 Ius sibi dicere nemini licet, nisi superioris copia haberi non possit.

Consilium. XI.

Circa primum dubium quo queritur an aliquis rex vel dominus superiorem non recognoscēs possit in territorio suo torqueri facere aliquē tanꝙ criminosum, ꝛ ad penam vltimi supplicij condemnare ad solā declarationem seu informationē in publice meretricis: respōdeo qd̄ non, quia in causis criminalibus probationes debēt esse luce meridiana clariores. l. sciant. C. de proba. l. absentē. ff. de pe. l. qui sententiam. C. de penis. ❡ † Itē vnus testis a nisi sit integre opinionis ꝛ fame nō facit sufficiens indicium ad torturam. l. j. l. lex corne. ff. de fal. ꝛ ibi no. Bart. ꝛ Bart. in l. admonēdi. in. xij. col. ff. de iureiur. ꝛ Bald. in. c. sacramentū. de consuetudine recti feudi. ❡ Et dicit Bar. in. l. cūctos populos. in. iij. colū. C. de sum. tri. qd̄ infames etiā sola infamia facti repellunt a testimonio in criminalibus p. d. l. sciāt. ꝛ per id qd̄ habet in. c. testimonium. de testi. Sz publica meretrix est infamia

1

est infamis a testimonio repellitur saltem in criminalibus: vt dixi in.l.iij.§.l.iulia.& qd ibi gl.in verbo palã.ff.de testa. Et no. Inno.in.c.cũ.p.de accusa.probatur in ca.tanta.in fi. cum gl.de simo.& no.etiam Nico.de neapo.in.l.pantonius.
2 ff.si quis a parente fuerit manumissus.¶ †Et posito qd in crimine lese maiestatis vl' simonie specialiter sit inductũ q testes infames non repellantur a testimonio vel accusatione.c. licet.el.j.c.per tuas.de simo.l.famosi'.&.l.ij.ad.l.iul.maie.no. gl.in.d.l.iij.§.l.iulia.tamen non dicuntur integri testes.vt in d.c.per tuas.& ideo non sufficeret vnus testis ad torturã inferendam in illum contra quem testificatur per id q habet in d.l.item.l.cornelia.& in aliis allegatis cum vtrobiq nota.p Bar.¶ Quinimo in casibus in quibus specialiter est indu-
3 ctum† q tales testes infames accipiantur ad testimoniũ contra accusatum vel inquisitum nõ debent recipi tales testes
a sine tortura[a] ſm qd no.gl.Inno.& alij in.c.cum.p.de accusa.& gl.in.d.c.per tuas.& clarum est qd nullo modo ex dicta attestatione vnius solius non est aliquis cõdẽnandus.c.cũ a nobis.de testibus.l.iureiurã.C.eod.titu.& si illa mulier fuerit accusatrix non poterit accusatrix esse & testis.l.3.el.j.de simon.
4 ¶ Super secundo dubio quo queritur an si accusatus a muliere p̃dicta fuerit torturã passus & repertus absq culpa:& d ei' innocentia constiterit per plures testes,an pena aliqua veniat.d.l.mulieri irrogãda.Rñ.q si mulier accusauit illum de crimine publico:vt de crimine lese maiestatis vel de adulterio vel alio ex delictis si.vt in.l.j.de pub.iu.tunc dz imponi ea pena qua venisset puniendus accusatus.& ea pena dz puniri.l.fi.C.de collusio.l.fi.C.de accu.l.j.in prin.cum ibi no.ff.ad turpil.¶ Pro aliis vero casibus ipsa etiam punienda est extraordinarie iudicis officio.l.si priuatis.& ibi not.ad turpil. posset etiam dicta mulier actione iniuriarum ciuiliter conueniri per dictum accusatum.l.apud.§.si quis libello.de iniur. &.l.iniuriarũ actio.§.si quis per iniuriã.ff.eo.ti.in qua actiõe veniet oẽ dãnum & interesse dicti accusati.l.iniuriarũ estimatio.Et ibi no.de iniuriis.l.dãnũ.cũ ibi no.C.eo.ti.¶ Posset etiã dicta mulier criminaliter accusari tãq si falsum cõmisisset propter falsam attestationẽ,& acc.& tenebit.l.corne.de fal. l.si quis ob repserit.& ibi no.bar.in prin.ff.ad.l.corne.de fal. ¶ Super tertio dubio quo querit an dictus dñs denegare potuerit audientiam & iustitiam fieri contra dictã mulierẽ p dicta iniuria illata.Nã mandauit dictus.d.pfato accusato ne vllam molestiam inferret dicte mulieri vel per se:vel p
5 aliũ in aliquo loco sub pena amputationis capitis.¶ † Rñ. q iniuste facit dictus dñs denegãdo audiẽtiã & iustitiã ministrare super dicta iniuria:vt in auc.de defen.ciui.§.ius.in pn. & per totã illã constitutionẽ.&.l.sed & si per pretorem.§.3 & si magistratibus.&.§.seq.vsq ad.§.fi.ff.ex quibus cau.maio.l3 ex suscepto.&.c.se.de fo.cõpe.& in auc.statuimus.C.de epis.et cle.& ibi tractãt Pe.Cy.& Bal.& quez penã pati debeat magistratus ille qui iustitiã facere denegauit.Nã tex.i dicta authen.statuimus.dicit qd ille qui ecclesiasticis personis denegat facere iustitiam si ter requisitus in negligentia perseuerauerit priuatur iurisdictione sed si denegat facere iustitiã aliis s.laicis,tunc dicunt prefati doc.ibi qd nõ reperit iure cautũ q priuetur iurisdictione,sed tñ incurrit in indignationẽ pncipis & teneatur ad interesse ei cui iustitiam denegauit:vt in §.si tibi quem.in auc.de manda.prin.& in auc.de questio.§.super hoc.& secundum Bal.in.d.auc.statuimus.puniri poterat extraordinem arbitrio superioris cum ei' indignationẽ incurrit per iura preall.& ita dicit fuisse de facto in persona comitis standrensis denegantis facere iustitiam subditis suis. Unde subditi sui habuerũt recursum ad regem Frãcorũ nec etiam debuit dictus do.mãdare dicto accusato qd nullo mo-
b do molestaret[b] dictã do.occasione iniurie per eã sibi illate qr per hoc videt mandasse qd de iure nõ debeat eã iudicialr inqrere super dicta iniuria:vt probatur in auc.de fideiussorib.in prin.in verbo molestum sit.& in.l.j.& ibi ponderat Bal.C.de nundinis.& Bar.in.l.lucius.§.tres heredes.ff.ad treb.& sic tale mandatum sine iusta causa prohibens dictum accusatũ vti iure suo fuit illicitum & iniustum.d.l.sed & si per pretorẽ.§.ait ptor.cũ sequẽ.&.d.l.iniuriarum actio.§.si quis prohibet.cum similibus.¶ Circa quartum dubium quo querit an si accusatus repertus est non culpabilis possit petere accusantẽ tanq calumniatẽ puniri similitudine supplicij quo puniend' fuisset accusatus si cõuict' fuisset.¶ Rñdi.3.in secũdo dubio su
6 per eo ẽt quesito quo dubitat †an mulier cuiuscũq fame possit testificari in causa criminali vel capitali.Dico q Jac.de are.dicebat qd in cã capitali ppter magnitudinẽ piudicij nõ poterat mulier esse testis:sicut nec in testamẽto.l.qui testã.§. mulier.de testa.vt refert Joan.and.in addi.Specu.in titu.de teste.§.j.super verbo qd est mulier.& Jo.fa.insti.de testa.§.te
c stes.contrarium tñ magis cõiter est de iure ciuili[c] p.l.ex eo. ff.de testib'.& qr est speciale in testamẽto.d.§.mulier.ergo &c. Sz de iure can.seruãdo in terris ecclie regulariter mulier nõ posset esse testis in criminalibus in.c.forus.ad fi.de ver.sign. xxxiij.q.vj.mulierem.fallit in casibus exceptis in.d.c.tãta.de simo.vt in crimine simo.heresis.& in crimine lese maiestatis & aliis enumeratis per gl.ij.q.ij.c.firmatum.maxime quando non est bone fame seu vite honeste:non est mulier idonea et integra persona p testimonio.l.ij.in prin.ff.de test.&.d.c.for'. in fi.& no.in.d.c.p tuas.vt dixi in primo dubio.¶ Circa quin
7 tum dubiũ quo querit,†an pro vno & eodẽ delicto possit qs
d sepius[d] sub eodẽ superiore torqueri & carcerari.rñdeo quod si semel fuit absolutus nõ debet iterũ 3 eum inquiri de eodẽ delicto.l.si cui.§.iisdẽ.ff.de accusa.l.j.§.fi.cum ibi nota.ff.nau. cau.sta.c.de his.de accu.nisi primo accusaretur ab vno ille q fuisset accusatus ab aliquo & per preuaricationẽ fuisset absolutus.l.ij.ff.de preuari.vel si ille qui primo accusauit proseq- a tur suam propriam vel suorum iniuriam & tẽpore quo a primo fuit accusatus reus ignorauit iste qui primo accusat accusatum fuisse a primo accusatore accusationem institutam.d. §.iisdem.cum ibi no.¶ Et illud q dixi in eo qui primo accusatus procedit similiter in eo contra quem fuisset processuz p inquisitionem qr ille succedit in locum accusationionis.Ita concludit Bar.in.d.§.iisdem.per id quod habetur in.c.cũ dilectus.cum ibi no.per Innocẽ.de elec.& similiter si fuisset cõdemnatus & punitus non potest amplius accusari vel condemnari.l.sepulchra.ff.de sepul.vio.& in regula bona fides. de re.iur.in.vj.& no.doc.in.d.c.de his.¶ Si autẽ non fuisset cõdemnatus nec absolutus in primo iudicio in quo ipse re' comparuisset obstaret exceptio pendentis litis & sic impediretur secundus processus.l.vbi ceptum.&.l.si quis posteaquã b ff.de iudi.l.j.in fi.C.de asser.tol.l.qui de crimine.C.de accusa. &.l.senat'.ff.eo.ti.cum ibi plene no.per bar.in.d.l.sepulchra. c & can.in.c.pposuisti.de fo.cõpe.& in.d.c.de his.cum suis concord.&c.¶ Hic alia multa scribi possent,sed ea putaui superflua attenta facili contrarietate secundum quod plenius.s.
8 expositum est.¶ Circa sextum dubium quo queritur† an dictus dominus potuerit de iure extorquere pecunias a dicto accusato vt ab eius manibus liberaretur:non obstante q de eius innocentia probatum esset.& constat qd non,vt in.l.iij.& iiij.& in.l.antep.ff.ad.l.iul.repet.& in auc.de iud.§.j.&.l.ij.in fi. de condic.ob turp.causam.c.j.de reg.iur.in.vj.¶ Circa septimum dubium quo queritur an dictus mercator per iniustitiã d & iniuriam sibi illatam a dicto.d.posset dictum domi.vel aliquẽ ex suis subditis in quacunq prouincia incarcerare vel
9 incarcerari facere.¶ † Respondeo primo quod nõ est licituz dicto accusato sibi autoritate propria ius dicere contra aliquem ex subdictis dicti domi.nec etiam contra dictum do. posito quod de facto ad hoc potens esset.l.null'.C.de iudeis l.extat.ff.quod me.cã.l.j.C.ne quis i sua causa.l.j.C.de priui. carcer.sed debet recurrere ad superiorẽ dicti domi.& ibi corã eo vel delegato ab ipso principe instituere iudicium quemadmodũ ipse elegerit aut ciuiliter,aut criminaliter.l.ij.&.iij.C. vbi sena.vel cla.& in auc.vt diffi.iudi.circa medium.non aũt debent ex hoc conueniri subditi eius quia nullam in hoc culpam commiserunt:in auc.vt non fiant pign.col.vj.& in.l.j.C. vt nullus ex vica.lib.xj.& in auc.habita.C.ne filius pro patre.& in.c.j.de iniu.& dã.da.li.vj.Et hoc verum est si recursus haberi potest ad superiorem contra dominum qui iustitiam facere neglexerit vel qui iniuriam intulit & dictas extorsiones fecit,sed vbi copia superioris haberi nõ possit etiã ppria autoritate sibiipsi iusdicere potest iniuriam passus 3 dictum domi.si alius.§.bellissime.& ibi no.glo.& Bar.ff.quod vi aut clam.& in.d.l.nullus.cum gl.Et no.Inno.in.c.cum olim.el.j. de restit.spo.& Barto.in.l.hostes.&.ff.de captiuis.& in.l.j.in ij.col.C.de serui.& aqua.& in.l.si quis a se fundũ.C.ad.l.iul.de vi.Itẽ eodẽ in casu quo non potest haberi recursus ad superiorem dictus accusatus pro eo quod sibi fuerit per dictũ.d. denegata iustitia potest in ciuitate sui domicilij impetrare represalias cõtra subditos dicti Do.xxiij.q.ij.dominus.& per id qd habet in auc.si nõ dñs imperialis.C.d hereti.& p no.in l.pro herede.§.si quod.ff.de acquiren.here.factis tamen & reseruatis prius per potest.seu rectorem loci in quo petuntur represalie requisitionibus ad dictum domi.super facienda iustitia & aliis requisitis secundum quod plene traditur p bar, in trac.suo represa.& per Jo.an.in regula nõ dz.in mer.& bal, in auc.& omnimodo.C.ne vxor pro marito.&.l.ex hoc iure.ff. de iust.& iur.& in.c.de mili.va.q cõtumax est.¶ Circa vltimũ dubium quo querit an post mortem dicti dñi successor possit

a ¶ Tortura.Addẽ Bal.hyppoli.i.l.diuus.ff.de quest. cepo.cõs.lxj.inter cõsi.criminalia.3 caue ne sine sale itelligas sed demũ qñ testes huiusmodi sunt cõuicti de mendacio i sua depositiõe vel de pticipatione eiusdem criminis.[redacted]xi.

b ¶ Molestaret.ad de.j.cõsil.lij.lib.ij.

c ¶ Ciuili.ad hec q nõ sit itegra.cep.9si.criminaliũ 9s.xxxij.vid ste.auf.in trac.de reprob.testi.x.mulier.al cia.trac.de psumpti.reg.j.presum.xlvj.adde in li.ij.consi.xxiiij.nu.xi.

d ¶ Sepius.Adde Bal.cõsil.cccxcij.& prio lib.iij.Albe.in.ij.par.statu.q.clxiiij.pau.consil.xviij.nõ video.li.j.

iudicare indicta cā coram eo tractata si nondum reperiatur
diffinita per sententiam. & quia istud non videtur habere du-
bitationem, dico quod idem potuit facere successor quod ipse
dominus si tunc viuere. l. mortuo, ff. de iu. l. pe. C. de peda. iu.
cum similibus. Alex.

Summarium.

1 Stipulatio non potest fieri inter absentes.
2 Testamentum non valet ad responsionem eius, qui non po-
test articulate loqui.
3 Mutus non prohibetur donare, vel testari.
4 Iuramentum supplet insinuationem.
5 Insinuatio in donatione ob causam non requiritur.
6 Testamentum valet ad interrogationem alterius.

Epitome.

Concludit valere donationem vel te-
stamētum in extremis & ad
interrogationē alterius dūmodo testator possit
articulate respondere. sit q̄ sʒ ego puto hoc valde
piculosū & bonū esse. l. lata hoc act⁹ nullos declarare. L. M.

Consilium. XII.

Viso instrumento donationis
fctē an. M.
cccl. die. x. mēsis augusti. per Bar. achim de fere
ijs Bonucio quondam Iacobi deferijs. ¶ Ui-
detur prima consideratione dicendū dictū actū nō valere: q̄r
dicti ꝯhentes videnẗ voluisse adinuicē cōtrahere p̄ stipula-
tionē vt sonāt illa verba: vcʒ donauit dicto Bonutio quon-
dam Iacobi de fererijs deducta tertia eius affini presenti p̄
se & pro suis heredibus stipulanti & recipienti &c. ¶ Sed ad
cōtractum stipulationis requirit verborū expressio. l. j. i p̄nc.
ff. de verbo. ob. l. j. §. mutuum. & l. obligamur. §. verbis. ff. de ac.
& ob. ideo cū nō valente loqui nō pōt celebrari dictus cōtra-
ctus stipulationis, vt in dictis iuribus. Sed do. Bar. vt asse-
rit in instrumento notarius paucos sermones intelligibiles
exprimere & proferre valebat nisi affirmationem vel negatio
1 nē hanc vulgarē: vcʒ sic & nō. ¶ Secundo p̄batur: † q̄r stip̄lo
nō pōt cōfici per nuncium seu p̄ ministrū, ideo iura dicunt q̄
inter absentes cōcipi nō pōt stipulatio q̄uis alij contractus
q̄ cōsensu perficiuntur pn̄t celebrari inter absentes, & possunt
perfici p̄ nunciū vel per epistolā. hoc p̄banẗ in. d. l. j. in princ. &
in. l. inter absentes. de inuti. stip. & §. itē verborū. insti. de iuti.
stipu. iuncta. l. iiij. & fi. cū ibi no. ff. de spon. & l. j. §. fi. ff. de ꝯhen.
emp. & l. cōsensu. ff. de act. & ob. Sʒ ad stipulationē req̄rit ver-
borū expressio. s. interrogatio & responsio. l. iurisg. §. sʒ q̄ fere.
ff. de pac. l. stipulationū alie. §. stipulatio. de ver. ob. & de acti.
& obli. d. l. obligamur. §. verbis. sʒ ita est q̄d dicta interrogatio
nō fuit facta p̄ dictū Bonuciū, sed per notariū. vt in istrumē-
to dicit: agitur dicta stipulatio tanq̄ per nuncium vel alium
organum aut instrumentum sic confici de iure nō potuit.
¶ Tertio probat, q̄r ille qui articulate loqui nō pōt mortuo
similis est, & ideo testari non potest. l. iubemus. C. de testamē.
2 ¶ Unde dicunt doc. † q̄ si notarius interrogauit testatorē:
an ipse instituat heredē titium & respondeat q̄ sic nō vale-
bit institutio si talis testōr nō poterat loq articulate f̄m pet.
a & Cy. & Bar. in. d. l. iubemus.[a] p̄ illū tex. Et albe. Papien. vt
refert Io. an. in addi. Spe. in ti. de testa. §. j. super verbo q̄ si
is, sed dictus Bart. nō poterat articulate loq vt affirmare vr̄
notarius in. d. instrumento: vt retuli. s̄. ad interrogationem
notarij interrogantis an donaret sibi Bonucio: respondit sic
ergo nō debet valere talis donatio. ¶ Sed premissis nō ob
stātibus puto cōtrariā sn̄iam esse de iure veriorē: & sic q̄ dict⁹
contractus firmiter valeat ex eo, q̄r donata fuerunt bona pre
sentia tm̄ quod fieri pōt. l. si quis argētum. §. sed si quis. C. de
dona. l. oēs. §. lucius. ff. que in frau. cred. & plene no. p̄ gl. & doc.
in. l. fi. C. de pac. & doc. in. l. stipulatio hoc modo cōcepta. de v.
3 ob. † ¶ Itē q̄r dato q̄ fuisset mutus: nō tamen prohibeẗ do-
nare. l. qui id q̄d. §. mutus. ff. de dona. cū ibi no. & facit. l. item
q̄r. ff. de pac. & l. mutus. in prin. ff. de iure do. & l. mutus. in p̄nc.
ff. de p̄cu. c. cū apud. de spō. nec etiam q̄ esset cec⁹: nā cec⁹ pōt
testari. l. hac ꝯsultissima. C. q̄ test. fa. pos. & actus testādi diffi-
cilius cōceditur q̄ actus ꝯhendi in quo versatur maius peri-
culum insti. qui. ex cau. ma. non pos. §. cum ergo. & patet in. l.
qui in potestate. & l. cecus. ff. de iud. & l. obligari. in princ. ff. de
auto. tut. & l. tam his. §. filius. ff. de dona. cā mor. & cū non re-
periatur cecū ꝯhere prohiberi nō intelligitur p̄hibitus do-
nare. l. ab ea parte. ff. de proba. l. necnō ex qui. cau. ma. ¶ Fa-
cit in rōne sui. l. j. §. casum. ff. de postu. nec in tali donatione
requirebaẗ insinuatio: q̄r presupponimus q̄ oīa bona illa nō
ascendebant ad cōmunē estimationē q̄titatis in qua req̄rit
insinuatio que quātitas est hodie quingentorū aureorū, sed
olim erat trecentorū. l. si quis p̄ redēptione. in fi. iuncta. l. san
cimus. C. de dona. q̄ seruareẗ etiā q̄n vnus donaret totā sub
stantiam suā q̄r est attendēdū an ascendat dictā q̄titatem, vt
est tex. f̄m verū intellectum in. l. si quis argētū. §. sed & si quis
eo. ti. ibi dū tex. dicit obseruatione monumētorū f̄m q̄ iā sta
tuimus oīmodo querēda &c. & sic habet ibi: rn̄dit litera ad id
q̄ prouisum fuerat per. d. l. sancimus. & ita intelligūt ibi Cy.
Ray. Ang. Sal. ¶ Itē dicta donatio nō fuit plena dona-
tio oīum bonorū pn̄tiū: q̄r donās reseruauit sibi oēs fructus
percipiendos ex illis bonis toto tēpore vite ipsius donantis
& posito q̄ in pura & propria donatione oīm bonorū require
4 reẗ insinuatio tn̄ ista donatio nō fuit huiusmodi. ¶ † Prete
b rea ēt stante iuramēto[b] apposito in ꝯctu vr̄ quod contract⁹
in effectu firmetur etiā si non interuenerit insinuatio requisi-
ta a iure ciuili per ea que habenẗ in ca. q̄uis. de pac. e. li. & hoc
tenet Io. an. in addi. ad Spe. in titu. de instrumēto edi. §. por-
ro. in vlti. addi. & Fede. de senis in consi. suo. cclxxxi. incip. ca
sus talis est. Statuto caueẗ q̄d si donatione &c. Et Imo. sa-
tis plene firmat in. d. c. cū cōtingat. in antep. c har. vbi rn̄det
ad ea que adduci possent in cōtrarium. Et idem tenet ibi do.
Abb. Sicu. in. xxij. col. Idē tʒ Ang. in. l. sancimus. §. fi. C. de
dona. dū se remittit ad no. per Io. an. in. d. §. porro. & pro illa
etiam parte consuluit Ang. in cōs. xciij. q̄d incipit cū lis &c.
5 † Insup̄ dicta donatio nō fuit simpliciter donatio, sʒ ob cām
q̄r ecōtra promisit donatarius alere donātē expensis ip̄i⁹ do
natarij toto tēpore ipsius Bar. Item q̄ mitteret vnū ad visi
tandum limina beati Anto. & solueret expensas funeris sui,
& erogaret certos & certas quantitates pecunie in pios vsus
p̄ aīa⁹ dicti donantis: prout asserit. d. donatari⁹ se impleuisse
c in qua donatione nō requiriẗ insinuatio[c] sicut requiriẗ i sim-
plici donatione: vt no. gl. & Bar. in. l. aquilius. ff. de donatio.
bene facit. l. fi. in prin. C. de iur. do. & l. fi. cum auẗ. ibi posita d.
donatione ante nup. & consuluit Oldra. in consil. cxxxix. incr
ad habendam aliqualem &c. in nono quesito. & Ioan. And.
in addi. ad Specu. in. d. §. porro. in addi. magna. in versic. fuit
etiam alia questio de facto. cum quo cōcordat etiam Albe. de
Rosa. in. l. fin. C. de pac. & Ange. in. d. l. fi. in princ. & in. d. l. cum
multe. in princip. C. de dona. ante nup. & in. d. l. fi. in princip. C.
de iure do. per illū tex. cū gl. sua. & sic dictus cōtractus tenet. &
notarius diligēter in eo practicam seruauit traditā per Bar.
& alios in. d. l. nutu. ff. de le. iij. & per Bal. in. l. mut⁹. ff. de p̄cu.
& in. l. discretis. C. qui testa. face. pos. & per Angel. in. d. l. ex fa-
cto. in princ. & in. l. item quia. ¶ Nō ob. ea que in cōtrariū ad-
ducebātur. Et primo dū dicebatur q̄d ad validitatem ꝯctus
stipulationis requirebaẗ verborū expressio: q̄r rn̄. q̄ in casu in-
teruenit verborū expressio saltē affirmādo & respōdendo vul-
gariter si. & illud sufficit: q̄r non requiriẗ q̄ oīa verba p̄lata p̄
interrogantē repetat promissor: sed satis est q̄d aliquo modo
p̄ v̄ba affirmet: nā intelligūtur repetita oīa q̄ expressa fuerūt.
per interrogātē & stipulātē tex. est in. §. preterea. insti. de inuti.
stipul. ¶ Nec etiā in stipulatione req̄ritur q̄d quis debeat ita
articulate loqui: vnde gl. in. l. mulier. ff. de verb. obl. quā Ang.
& Imo. ibi dicunt nō esse alibi. vult q̄ etiā valere possit stipu-
latio facta ab eo q̄ nō poterat ita articulate loqui: sed balbu-
tiens erat. ¶ Hoc etiā probatur in. d. l. iubemus. cum ibi not.
6 per gl. & doc. C. de test. vbi tenet q̄ nō requiritur: † q̄d testator
exprimat nomē heredis: nā sufficit q̄d alio interrogāte, an ve-
d lit instituere titiū heredē testator dicat, q̄ sic,[d] q̄uis nō nomi
net aliū expresse heredē ita expresse dicit ibi Cy. & facit. l. asse-
toto. ff. de herede. insti. & l. si ita scripsero. cum ibi no. per Bar.
ff. de condi. & demon. nisi testator esset ita oppressus, morte q̄
non posset loqui articulate: quoniam tunc habet locum q̄ di-
citur in. d. l. iubemus scilicet q̄d sit mortuo similis. ¶ Et ideo
licet tunc respōderet tātum sic: nō valeret testamentum: quia
si tunc quereretur ab eo interfecisti hominem responderet sic
quia cum sit extra memoriā nescit quid loquatur, sed vbi non
esset ita oppressus morte, sed esset in bona memoria: tūc bene
valebit: ita formaliter dicit Pet. & Cy. in d. l. iubemus. maxi-
me per l. pamphilo. §. propositū. de leg. iij. ¶ Et q̄ dictum te
stamētum valeat. tenet etiā Bal. in. d. l. iubemus. & expressius
Io. an. in addi. Specu. in ti. de testa. §. j. ver. quid si is, vbi hoc
tenet

¶ Iubem⁹. & in. l. q̄m indignuʒ. eo. tra. vbi Alexand. Iaso & oēs. Panor. Barb. in tra. de testa.
¶ Iuramēto. vid̄ s̄. cōsi. iiij. nu. x.
¶ Insinuatio. vide plenissime do. andr. tiraquel supreme hui⁹ curie senatorē dignissimū i rep. l. si vnq̄. ver. donatiōe largitus. nu. xliiij. C. de reuocā. dona.
¶ Q̄d sic. Idem Alex. & oēs. & i. d. l. iubem⁹. Alexā. cōsil. xxxiij. lib. iij. cōsi. cv. & libr. vij. Roma. cōs. cccvj. Calderi. cōsil. xl. sub fi. de test. Cor. cōsi. lxxiij. cōs. ciij. in fi. cōsi. ccxxxij. ꝯ. cccxix. col. libr. j. cōsi. lxxiij. li. iiij. Gui. pap. cōsi. lxiiij. deci. cō. clxxv. cōsil. ccccl xxxix. Imo. c. cū tibi. co. ij. nu. iij. versic. q̄d aūt. si testator. de testa. Soci. Iaso Lancelo. Galio. Frā. rip. Alcia. l. j. §. si quis ita. de ver. ob. Ias. consi. cxxiiij. in fin. lib. j. Socinus consilio ccxxix. li. ij. limita vt p̄cedat dūmō ꝯstet testatorē eē sane mētis & articulate loqui limi ta sc̄d̄o vt p̄cedat q̄n apparet testm̄ ab initio scriptuʒ de volūtate & scia testatoris secus, si eo inscio scriptuʒ collatū electū & rn̄dit q̄ sic, q̄r nō valet vt decidit Io. an. in addi. Spec. de testa. §. j. Roma. d. consi. cccvj. in fi. Cor. ꝯsi. j. col. ij. li. iiij. ꝯsi. cccxix. co. ij. li. iiij. Hypp. d̄ mar. nota. ccccxlix, Ias. in. d. l. iubem⁹. in fi. & in cōsi. cxcvj. col. iij. lib. ij. Matthe. de afli. in deci. neapo. cxliij. [redacted]

tenet in eo testatore qui bonam memoriam ⁊ intellectum haberet,⁊ ita refert Jo.an.plures antiquos ita tenuisse maxime per.d.§.propositum.⁊ per.l.nemo.in prin.ff.de hered.inst. ⁊ dicit istam opinionem sibi placere.¶ Subdit tamen quod Albe.papien.tenebat contrarium.videlicet institutionez nō valere si erat facta ab infirmo ⁊ non morte oppresso.Sed nō presupponitur in casu nostro quod iste donans esset oppressus morte.⁊ quod per illud impediretur articulate loqui ⁊ careret propter hoc sano intellectu:prout requiritur ad hoc vt impediať testari,vt etiā proxime ostendetur,⁊ sic opi.Petr. Cy.⁊ Joan.and.videtur esse communis:vt patet per pdicta ⁊ cum ea videtur concordare in effectu Bar.in.l.heredes palam.in princi.ff.de test.⁊ Angel.clare in.l.in fraudem.§.j.de testa.mili.¶ Pro ista opi.est optimus tex.in.l.quoniam indignum.C.de test.ibi dum dicit momenta verborum que forte seminecis ⁊ balbutientis lingua profudit in glo.ibi in verbo seminecis.quam Ang.dicit nob esse alibi.⁊ per illū text. cum glo.ibi dicit Ang.singulariter probari per seminortuū: sicut ⁊ ille qui haberet linguam grossam ⁊ balbutientem:qꝛ cum in extremis laborat non impeditur condere testamentum dummodo habeat sanam mentem.¶ Pro quo etiam allegat.d.l.iubemus.Et ita dicit Ange.⁊ Moderni in.l.in aduersa.ff.de testamen.¶ Et dictum Pe.habuisse suam mētem satis indicat forma dicte donatiōis in qua prudenter se habuit seruando sibi vsumfructum omnium bonorum ⁊ obligando donatarium ad alimenta ⁊ ad alias pias erogatiōes ex quibus eum apparet consuluisse saluti corporis ⁊ anime. Ex his enim apparet de sana mente disponentis:vt declarat Ange.⁊ Moderni in.l.furiosum.C.qui test.facere possunt. ¶ Et ad adducta in ꝯriū rñdeť ꝙ dato ꝙ dict⁹ cōtractus nō esset validus ex defectu expressionis verborum dicit Bart.⁊ non potuisset valere in vim stipulatiōis:tñ valet in vim pacti ⁊ ꝯctus innominati in quibus non requiruntur verba,sꝫ sufficit quomodocūq; appareat de ꝯsensu,qꝛ etiaꝫ mut⁹ pōt tales conuentiones explicare.d.l.item quia.⁊.d.l.quicqd.§. mutus.cum simi.¶ Et attento qḋ in ꝯctu illo interuenit iuramentum videntur partes voluisse qḋ si actus ille nō valeret in vim stipulationis seu prout agebatur valeret omni meliori modo quo valere posset,⁊ sic in vim pacti nudi:vt.l.cū pater.§.filius matrē.de leg.ij.⁊ no.Barto.⁊ alij in.d.l.ij.§.si qs alij.de ver.ob.⁊.l.si quis pro eo.in.vij.⁊.viij.membro.ff.de fideiusso.⁊ sic saltem in vim pacti ⁊ con tractus innominati valebit,sed hoc sufficit dicto ser Bonucio quod res tradite fuerant ⁊ apud eum sunt.¶ Secundo non obst.quod stipulatio non possit confici nisi vtroq; contrahentium loquente,⁊ nō per notarium vel ministrum ⁊c.Et sic videtur quod non potuerit fieri ad interrogationem dicti notarij dicta stipulatio qꝛ respondeo quod etiam intercessit interrogatio ser Bonucij:vt ostendunt illa verba,vcꝫ ser Bonucio stipulanti.⁊ sic in instrumento probatur interrogationem ser Bonucij intercessisse solenniter.l.sciendum.de ver.ob.⁊.l.j.cum ibi no.C.de vsuris.⁊.l.j.C.de contrahen.⁊ commit.stipu.⁊ insti.de inuti. stip.§.si scriptum.⁊ in.§.fi.insti.de fideiuss.¶ Posset etiam aliter responderi vt dixi in vltima responsione data ad precedens argumentum.¶ Non ob.id quod vltimo dicebatur scꝫ eum qui non valet articulate loqui esse similē mortuo,⁊ ideo non posse testari.d.l.iubemus.Quia tamen patet ex predictis.Nam illud intelligitur qñ erat adeo oppressus morte ꝙ nō potuit ꝑpter hoc articulate loqui nec retinebat sanuꝫ intellectum.alias enim secus esset,vt ptꝫ in.d.l.quoniam indignum.cum gl.⁊ per no.per Cy.in.d.l.iubemus.cum alijs.ꝯ.al leg.alias sequeretur ꝙ mutus qui nullo modo loqui potest non posset testari nec ꝯhere ꝯ.l.discre.C.qui testa.face.⁊ contra.d.l.si id quod.§.mutus.cum si.ff.de donationibus.Alex.

Summarium.

1 ☞ Confessio probat in alia causa inter easdem partes.
2 Promissio vel confessio sine causa non valet.
3 Promissio sine causa facta in dubio presumitur per errorē.
4 Promitto verbuꝫ,non importat stipulationē,nisi in scriptura ad obligandum facta.
5 Confessio facta coram arbitro,nō valet vt iudicialis.⁊ nu.7.
6 Confessio tanꝙ corā arbitratore in dubio videtur facta.
8 Scripture tabellionis non statur sine testibus.Idē de actis arbitrorum.
9 Arbitri si sint plures,non valet factum coram vno.
10 Confessio facta coram iudice incōpetēti nō vꝫ vt iudicialis.
11 Stipulatio alteri facta non valet:etiā pro dote,nisi ꝑ dote restituenda.
12 Stipulari quis potest nomine alieno,vt valeat secuta ratificatione ⁊ cessione.
13 Cedens non est idoneus testis pro cessionario.
14 Proxenete non sunt testes nisi consensu vtriusq; partis.
15 Doctoribus grauioribus standum.
16 Cognati,affines,vel amici non sunt integri testes.
17 Probare tractatū nō ꝓdest:qꝛ multa tractanť,q̄ nō ꝑficiūť.
18 Indicium quodlibet remotū,duobus testibus probādū est.
10 Indicia plura non iunguntur nisi vnuꝫ quoq; per se sufficienter probatum sit.
20 Testes singulares multi tantum valent quantum vnus.

Consilium.XIII.

Ex his que in themate narrata sunt difficultas reducitur ad duo principalia.¶ Primum est:vtruꝫ intētio actoris fundetur per dictam responsionem oliue,vt diciť facta ꝑ dictum.Ja.cal.de persico rñdēdo dicte positioni corā arbitro.¶ Scōm est verū posito ꝙ nō releuet agentē dicta
1 confessio:an saltē eū releuēt ꝓbatiōes facte ꝑ testes.¶ †Circa primum vr̄ prima cōsideratione dicēdū ꝙ sic:qꝛ nulla effi
a cacior probatio ꝙ ꝓpria cōfessio[a].l.cū te.C.de transl.l.fi.C.de fideiuss.l.j.ad fi.ff.de inter.act.⁊ cōfessio facta in vna cā vel in stantia ꝯ cōfitentē inducit in alia cā ꝓbationē inter easdē ꝑsonas,saltē.qñ vtraq; cā vel instātia tēdebat ad eūdē effectū vt in ꝓposito nr̄o.l.iubemus.cū ibi no.de lib.cā.l.cū antea.§. fi.C.de arbi.⁊ ibi ꝓprie loqť de cōfessione facta corā arbitro: vt no.Cy.⁊ alij in.l.ij.C.de edē.⁊ Inn.in.c.cū dilectū.ad fi.de ord.co.⁊ do.in.c.ꝑ inquisitionē.de elec.Jo.an.in addi.Spe. ī ti.de ꝯfessiōe.§.nūc vidēdū.ver.qd de cōfessiōe facta in vno a

¶ Confessio.vide late Egid.bellemer.dec.ccccccxcvij.

iudicio:vbi idē dicit in cōfessione facta in vno iudicio ꝙ ꝓbat in actione quo ad easdē personas.⁊ no.bar.in.l.ij.ff.de iu. sol.bene facit.l.gñaliter.C.de nō nu.pe.⁊.c.per tuas.de proba.⁊ hoc est verū etiā si cōfessio sit facta ī iudicio nō plenario b

¶ Cā.vide.ꝯ.cō. iiij.nu.ij.cō.lxvij. adde Alex.Jaso. l.a titio.ff.de ver. obliga.

vt colligiť ex no.ꝑ Inn.in locis pal.⁊ reputat notādū Ant. de bu.i.c.dilect⁹.ī pe.col.de capel.mo.¶ Tñ pdictis nō obstātibus puto ꝯriū verius,⁊ primo qꝛ Joā.Thadeus rñdendo positioni cōtinēti ꝓmissionē factā dicto magistro Pe.nomine dotis dicte dñe Anne ducatos.cccc.de bono atq; condecēti auro:si dict⁹ magr̄ Pe.ꝯheret mr̄imoniū cū.d.do.Anna de ꝓprijs pecunijs ⁊ bonis dicti Jo.Thadei.¶ Rñdit ꝑ hec verba nō credit ꝓut poniť,sꝫ credit ꝓmisisse duc.cccc.auri in tot mobilibus ⁊ imobilib⁹ q̄ dict⁹ magr̄ Petr⁹ habuit in certa ꝑte possessionis de ꝫemula:cetera nō credit:ergo nō pt̄ dici ꝙ Jo.Thade⁹ cōfessus fuerit nisi ꝓmissionē.cccc.ducatorum,sꝫ cām promissionis insertam in positione.s.ꝑ dote dñe Anne negauit per illa verba:cetera nō credit q̄ referūtur ad oia alia in positione cōtēta.l.ceterorū.de ver.signifi.l.cetera.in prin.ff.de lega.j.l.nam quod.§.si quis compulsus.ff.ad tre.¶ Unde dato ꝙ illa rñsio facta positioni pdicte ꝓbet dictam promissionē:nō tñ diciť ꝓbare ꝓmissionem efficacem:
2 †qꝛ promissio facta sine causa[b] etiā per stipulationē in du
b bio nō valet tanꝙ indiscreta:nisi appareat ꝙ fuerit facta aīo donādi.l.ij.§.circa.de do.exce.l.si ita stip.esses si.a me.ff.de fideiuss.in.l.cum de indebito.ff.de ꝓba.c.si cautio.de fi.instr.firmat gl.in.l.generaliter.in verbo casum.C.de non nu.pec.que gl.in hoc est clarior ceteris.⁊ in hoc eam reputat sin.Joā.de Imo.in.l.a titio.ff.de verb.ob.licet idē videatur velle glo.in l.nunꝙ nuda.in prin.in gl.vj.ff.de acqui.rer.do.⁊ in.l.j.§.fin. ff.de interro.act.⁊ in.d.§.circa.de doli exce.⁊ in.§.de constit. institu.de actio.⁊ Jac.de are.in.d.l.generaliter in.xiiij.quest. ¶ Itē etiam tenet ibi Jaco.bu.dicens hoc ꝓbari in.l.iiij.§.
3 fi.ff.si quis cau.†Ubi promissio facta sine causa seu de eo ad quod quis nō tenebatur presumiť in dubio facta per erroreꝫ non ex certa scientia,⁊ sic non animo liberali.patet ibi in fi. dum dicit quod datur exceptio ꝓmissori,⁊ sic is qui vult repellere dictaꝫ exceptionē habet necesse replicare de certa sciētia,⁊ sic habet illam probare.¶ Idē etiam tenet Raynu.in d.l.generaliter.quia nemo presumiť donare dicta.l.cum de indebito.in prin.l.si cum aurum.ff.de sol.c.super hoc.de renū. ¶ Ita etiam tenet Bald.in.l.generaliter.in.iiij.opposi.⁊ in vj.qui refert etiam ita tenere Nico.de nea.ita etiam tenet ibi Ang.vbi refert ita cōsuluisse.¶ Ita etiam firmat ibi Saly. referens istam esse cōem opi.vltramontanorum.hoc etiaꝫ tenet Glos.in libellis suis in rub.certi cōdō.q̄ ex stipula.⁊ Jo. an.in addi.Spe.in ti.de cōcessione.§.nunc vidēdū.super ver. que est rō.⁊ Ant.de bu.⁊ Imo.⁊ do.Abb.in.d.c.si cautio.et

Jo. de imo. in. l. a titio. de ver. ob. et idē tenuit ibi Rapha. cu. hoc etiam sequitur Pau. de ca. in. l. si diuortio. ff. de verborū obli. et Lud. de ro. in. l. generaliter. de verborum oblig. ¶ Ex quibus patet hanc esse communem opi. et ideo prefati doct qui fuerunt post bar. communiter in dictis locis reprehēdūt eum in eo quod tenuit in. d. §. circa. vbi tenuit φ in dubio valeat stipulatio sine causa p. l. hoc iure. ff. de donatio. in pnci. ibi pro causa sufficit ipsa liberalitas. ¶ Pro hoc allegat ēt l. campanus. ff. de ope. lib. qr respondeo vt responderent prefati doc. qd tex. in. d. l. hoc iure. nihil facit: qr loquitur in casu in quo constabat de animo donandi. ¶ Sed dubitabaī quenam causa moueret ad donandum: vnde licet in donatione q̄ fit priuato sufficiat liberalitas pro causa tamen in donatione que fit reipublice requiritur alia causa specifica in promissione continente donationem: vt dicta. l. hoc iure. ff. de dona. ¶ Non obstat etiam dicta. l. campanus. quia illa lex loqtur quando constabat φ quis ex certa scientia promittebat sciens se non teneri quo casu potest procedere: qr videatur factum animo donandi: sed in dubio quando hoc nō cōstabat an ex certa scientia vel per errorem an animo donādi vel nō conclusio magis communis est quod non presumatur certa scientia seu animus donādi maxime per predicta. ¶ Quinimo posito φ promissio facta sine causa presumeretur facta animo donandi: tamē illud procedit quando est facta p stipulationē precedente scilicet interrogatione et responsione secuta: sed vbi est promissio simpliciter facta sine solennitate stipulationis non presumitur facta ex causa donationis et nō valebit. vt no. Ray. in. l. iurisgentium. §. sed cum nulla. et seqtur ibi Ang. ff. de pac. et Bal. in. l. si chirographus. §. fina. C. si cer. pe. et Pau. de ca. in. l. que dotis. sol. matri. et in. d. §. sz cum nulla. s. alle. d. Abb. in. d. c. si cautio. et Ricar. et Sal. et Bart. in. l. creditori. C. de pa. et in. l. legē. in. vj. q. eo. tit. ne duo spālia concurrāt contra. l. j. C. de dot. promissione. et in. l. cū post. §. gener. et ibi no. ff. de iur. do. scilicet φ presumatur donatio cōtra dictam. l. cum de indebito. in prin. et qd conuentio nuda producat actionē contra dictam. l. iurisgentium. §. quinimo. cum vul. vel saltē talis pmissio nō erat efficax ne dicta duo specialia cōcurrāt. et no. bal. in. d. l. iurisgē. §. quinimo. ad fin. facit quod no. Jo. de imo. in. l. etiam. §. j. de donationibus. sz non confitetur dictus Jo. Thadeus se promisisse per stipulationem vel precedente interrogatione: sed simpliciter dicit

4 pmisisse† quod verbū non importat stipulationem quando nō est redactum in scriptura facta ad obligandum. l. j. cū ibi no. C. de vsuris. tñ proxima precedens responsio magis placet et illi adhereo. ¶ Nec illi obst. si adduceretur id quod not. docto. in. l. j. §. fi. ff. de interro. actio. vbi habetur qd cōfessio facta sine causa in iudicio valet. et idem sentit glo. et doc. in. d. c. si de confessis. et Cy. in. d. l. generaliter. quia dico qd dicta cōfessio nō fuit facta in iudicio, sed facta corā arbitro quo casu non dicitur facta in iudicio: vt no. Pe. et Cy. in. l. j. C. de con fes. in. v. q. et in. l. j. C. de arbitris. ¶ Et licet quandoqz sñia arbitri puta emologata pariat actionem: sicut sñia iudicis. l. cū

5 antea. C. de arbi. † tamen in confessione[a] sola facta coram arbitro non reperitur ad aliquid immutatum. vt dicant prefati docto. et idem tenet Joan. andr. in addi. ad specu. in titulo de confes. §. nunc videndum in additione incipiente. est vera questio &c. et Anto. de but. in ca. quintauallis in. xiij. differentia inter arbitrum et arbitratorē. de iureiu. et Pau. de leaza. in commento. c. ex parte. circa penult. et antepe. col. de confes. et licet bar. in. d. l. j. in fi. C. de confes. et Anto. de butr. in ca. fina. circa. iiij. col. eodem ti. dicant φ sicut hodie quando sñia arbitri est emologata pariat actionem sicut sñia iudicis: ita nūc dicendum est de confessione facta coram tali arbitro: cuius sententia fuit emologata per. l. cuz antea. tamen istud nō habet in proposito obstare: quia nulla fuit lata sententia a tali arbitro qui potuit emologare. ¶ Preterea et fortius talis non erat arbiter sed arbitrator qui poterat procedere sine figura iudicij et omni iuris solennitate omissa. et tam de iure φ de facto cognoscere et diffinire quo casu indicantur arbitratores. per no. per Barto. in. l. si societatem. §. arbitratorum. in j. col. ff. pro socio. in ver. sumus expediti de apparatu &c. et p doc. in. c. quintauallis. de iureiuran. ¶ Uel posito quod intelligeretur cumulata potestas arbitratorum et arbitrorum: et sumus in casu in quo constare non potest an actus illius cōfessionis et responsionis fuerit explicatus coram eis vt arbitris vel vt arbitratoribus: attento φ coram eis fuit cōparitū

6 vt coram arbitris et arbitratoribus: † tamē debemus interpretari φ actus potius intelligit factus vt ab arbitratore: vt singulariter decidit Bar. et Ange. in. l. si seruus pluriū. de leg. j. ar. §. fi. l. si mihi. ff. pro donato. et illā decisionē regulariter no.

Jo. de Imo. in. l. nemo potest. in quarta vel quinta colum. de leg. j. et dicit se alibi non legisse. et idē no. Bal. in. l. non codicillum. C. de testi. vbi dicit φ ita etiam de consuetudine seruatur ita etiam cōcludit Ang. in sua dispu. inci. duo adinuicem litigantes promiserunt &c. in pe. col. vbi dicit in practica ita seruari. idem etiam no. Pet. de anch. in cle. sepe. de verb. sig. in vlti. colum. ¶ Et precipue hec procedere dicit in casu isto in quo cum nō appareat: an dictus Jo. Thadeus adierit dictos compromissarios tempore dicte responsionis: vt arbitros an arbitratores dz fieri interpretatio: vt videatur adiuisse prout ipsi fauorabilius erat. l. si quis eū. ff. de iu. l. inter stipulantē. §. j. de ver. ob. et sic potius tanφ arbitratores cum id ei minus nocere possit per id qd statim dicam. ¶ Si ergo iudicari dz talem confessionem factam fuisse corā arbitratoribus: ergo debet iudicari de illa tanφ de cōfessione extraiudi

7 ciali: quia dato† φ antiqui licet pauci dubitauerint: an sit verum quod confessio facta coram arbitro valeat solum vt extraiudicialis. tamen qñ est facta coram arbitratore dicitur φ valet vt extraiudicialis, vt patet ex his que no. Cyn. in. l. j. C. de confes. et Jo. an. in. d. §. nunc videndum. cū cōcor. s. alleg. et firmat expresse Bal. in. d. l. j. in pe. char. C. de confes. in verbo nunc quero quid de confessione facta corā arbitratore: et etiā Saly. ibi in. v. q. quia coram eo non est iudicium per nota. in auē. vt diffe. iudi. §. j. et per Inno. in. d. c. quintauallis. ¶ Nec ob. si diceretur φ statutum sub ru. de compromissis videatur tribuere iurisdictionem dictis arbitratoribus eo quod disponit: qr eorum sententie et diffinitiones executioni mandanē: et sic videtur fortasse tunc sic dicendum: idem iudicari de cōfessione facta coraz iudice: vt quidam sub dubio forte dicere voluerunt. et posito qd dictum statutum diceret qd tales diffinitiones habeant executionem paratam: sicut sñie iudicum, φ tamen ita non dicit: attamē non obstaret: quia illud statutū ita prouidet qñ essent electi tales cōpromissarij a personis cōiunctis de specificatis, sed vbi compromissum fuisset factum extra illas personas: prout fuit in casu nostro: tunc non pñt cōpromittētes ex sola electione eorū cōpromissione tribuere et iurisdictionē priuatis iurisdictiōe. l. priuatorū. C. de iu. om. iud. cū si. ¶ Nec ob. d. l. j. de interro. act. qr loquitur in confessiōe qua quis cōfitetur in iudicio se debere nulla expressa cā. Nos autem loquimur de cōfessione qua quis cōfiteē pmisisse simpliciter. Insuper et alia rōne nō potest se fundare magister Petrus ex allegata cōfessione: eo qr vt verbo fertur de ea cōfessione nō cōstat nisi scriptura tabellionis facta corā vno ex dictis compromissarijs et nullis interueniētibus testibus.

8 † Cōstat aūt φ scripture tabellionis nō creditur nisi habeat testes: vt in auē. de tabel. in pn. et in auē. de instrumētor. cau. et fi. §. sed si instrumenta. et no. glo. et doc. in. l. iurisgentiū. §. qd fere. in glo. j. ff. de pac. et gloss. in. l. gñaliter. C. de tabel. lib. x. et Spec. in tit. de instru. edi. §. breuiter commemoremus. versi. j. Joan. And. in addi. Spe. in tit. prime allegato in pe. col. cū si. ¶ Et licet quādoqz in iudicijs dicamus valere acta iudicij sine testi. l. in dona. C. de do. qd tamen nō est expediens, vt ibi not. per glo. et doc. in. c. qm̄ contra falsam. de pba. et in. §. si vero absunt. in auē. de here. et fal. tamen posito φ ita esset in iudicijs: tamen aliter esse dz corā dictis cōpromissarijs per ea que. s. proxime dicta sunt. ¶ Et tanto fortius pcedunt predicta cuz coram vno tantū ex dictis cōpromissarijs facta sit

9 dicta responsio: † qr si duo vel tres erant cōpromissarij non potuit actus explicari corā vno tm̄. l. itē si vnus. §. fi. cum duobus seq. et l. pedius. §. fi. ff. de arbi. et c. fi. de arbi. in. vj. imo nec potest vnus ex eis cōmittere vices suas alteri: vt est gl. no. in l. sicuti. ff. de arbi. et cōfirmat Bar. in. l. pomponius. alias incipit. si cum. ad fi. ff. de regu. iur. et Guil. de cu. in. l. item vnus. §. sed ita. ff. de arbi. et Barto. in. l. cum magistratus. C. quando

10 prouo. non est necesse. ¶ † Fortificari etiaz possent predicta: quoniam cōfessio facta coram iudice incompetenti[b] non valet vt ex ea coram iudice competenti possit sequi condemnatio. capit. at si clerici. de iudi. in versiculo nullatenus. ad hoc qd no. Cy. in. l. j. C. de cōfes. in. iiij. q. et expresse vult hoc Spec. in ti. de cōfes. §. nūc videndū. ver. nunc dicendum restat. et cōfirmat. Ant. de bu. in. c. per inquisitionez. de elec. et in. d. c. at si clerici. in vlti. col. in prin. per plura ibi allegata per eū que breuitatis causa pretermitto: ita etiam tenet do. Abb. in. d. c. at si clerici. saltē quādo esset facta per eū qui inuitus fuisset tractus coram illo iudice corā quo litigauit non voluntarie pnt hoc vltimum est de mente Innocē. in. d. c. per inquisitionez. in vlt. opi. ibi relata per eum et eam sequitur Joan. de imo. in d. c. per inquisitionē. et dicit ipse in. d. c. at si clerici. quod putat opi. Ant. de But. esse de iure veriorem per istum text. et ideo etiaz si diceremus dictos cōpromissarios ex dispositione statuti

a ¶ Confessione φ facta coram arbitro nō valeat nisi vt extraiudicialis Cy. l. j. C. de cōfes. Matth. de afflic. deci. nea. clxxviij. nu. x. Sed veriorē puto sñiaz Jmo. Panor. in. c. psentata. de testi. φ vz vt iudicialis. Uide late Alex. cōs. xix. lib. iiij.

b ¶ Incōpetēti. qd spōte facta valeat vt extraiudicialis tenent Panorm. Jmo. Areti. deci. in. c. at si clerici. in princ. de iudi. Jas. l. seruus. ff. de iure iurā. Fran. ripa. l. j. §. si quis ita. nu. xx. ff. de ver. obli.

tuti haberi loco iudicum: tñ cõfessio illa corã eis facta cũ fuerint incompetẽtes cõpromissarij nõ debet sufficere: vt postea possit corã competenti condẽnari saltẽ si inuit⁹ fuit tractus dictus Joan. Thadeus ad dictos cõpromissarios vt verbo fertur: tamen quia in hoc aliqui ad hanc opi. variauerunt et attento quod superiora fundamenta sunt tutiora nõ pono p nunc istud vlt. pro constanti. ¶ Nunc capio secundũ principale dubium an p testes sit probata intentio agentis adeo ꝙ debeant dicti rei conuenti cõdẽnari: in quo vr̃ de iure cõcludendum qȯ nõ: nam primo nõ ob. id qȯ deponit Jo. de capite ferri qui attestatur qȯ Jo. Thadeus promisit ipsi testi et Jac. de fonta. recipientibus nomine dicti magistri Petri ab sentis velle dare ĩ dotẽ. d. dñe anne duca. cccc. auri ⁊ ipsam dominam Annã vestitã. ⁊ ipse testis ⁊ dictus Ja. de fontanelis concluserunt dictu3 matrimonium noĩe dicti magistri Pet. cum dicto Jac. Thadeo nomine dicte neptis eius: certe huic testi nulla est adhibenda fides de iure in hac causa ex conuẽtione seu ex contractu celebrato cum isto teste vel saltẽ eius

11 pbatio nõ releuat qȯ ostẽditur. †nam ex stipulatione alteri facta regulariter nulla acqrit̃ actio. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ver. ob. ⁊ l. j. C. per quas perso. no. acqui. fallit in quibusdam casibus enumeratis per gl. insti. de inuti. stipu. §. si quis alteri. ⁊ p Gui. de cu. ⁊ Bal. in. l. certi cõdi. §. si nũmos. ff. si cer. pe. ⁊ per Cy. in. l. multum. C. si quis alteri vel sibi. ⁊ per bart. ⁊ alios ĩ. d. l. stipulatio ista. §. si stipuler. ⁊ inter alios q possunt videri facere ad ꝑpositum nostrum est quando auus maternus vel similis coniuncta persona dotẽ quem dabat pro nepte seu muliere sibi cõiũcta stipularetur ei mulieri reddi quo casu vtilis actio querit̃ mulieri sine cessione. l. caius. ff. so. ma. ⁊ no. gl. in. d. §. si quis alij. ⁊ Guil. de cu. ⁊ Bar. in. d. §. si nummos. Bar. ⁊ Bal. ⁊ Jmol. in. d. §. si stipuler. ⁊ Bal. i. l. ad executionẽ. C. de dotis promis. ¶ Uel posito ꝙ etia3 extraneus stipulando reddi mulieri dotẽ in casu soluti matrimonij acqreret ei vtilem actionem per. d. l. caius. in verbo maxime ⁊ ibi Bar. etiam si non stipularet̃: tñ de iure venit ei acquirenda dicta actio mulieri so. ma. per. l. vnicã. §. accedit. C. de rei vxo. ac. ⁊ ista est rõ propter quã põt sustineri opi. Bar. in. d. l. caius. §. ꝙ ⁊ extraneus stipulatio reddi mulieri acqrat ei vtilẽ actionẽ: vt ibi dicunt moderni. ⁊ precipue Pau. de ca. ibi ⁊ clari⁹. in. d. §. si stipuler. tñ locũ sibi non vendicat in extraneo stipulanti futuro marito alicuius mulieris p dote, q2 nõ reperitur ꝙ tũc acquiratur vtilis actio contra regulã. d. §. alteri. qua in marito cessat rõ concessa in fauorẽ mulieris ipsi a lege data in. d. §. accedit. vt proxime dixi: vnde aut dicimus ꝙ testes pbãt ꝑmissionẽ fuisse factã dicto Jo. de capite ferri. ⁊ Jaco. de fontanellis de dãdo mulieri: ⁊ sic verba executiua essent collata in mulierem: vt videtur deponere. d. Jo. ⁊ tũc dato ꝙ diceremus esse acquisitam vtilem actionẽ mulieri. per. d. l. cai⁹. tñ non põt dici ꝙ dicta probatio releuet dictum magistrum Petru3 agentem nomine suo cum sibi nõ sit acquisita actio. Aut dicimus ꝙ dicti testes pbẽt ꝑmissionẽ fuisse factã Jo. ⁊ Ja. de dãdo magistro Pe. ⁊ sic verba executiua fuisse collata in magistrũ Pet. vt vr̃ attestari dictus Jac. ⁊ etia3 talis pbatio non releuat, q2 hic nõ est de casibus in quibus quis alteri possit stipulari ⁊ acquirere actionẽ saltem sine cessione vt tenent omnes in. d. §. si stipuler. ¶ Plus tenuit gl. reputata sin. in. l. j. in prin. ff. de stip. seruo. ꝙ tũc stipulatio nullo modo valeat si stipulãtis nõ intersit. ⁊ sic nulli acquirat̃ actio. ⁊ hoc ẽt t3 Barto. Ang. Raph. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. si stipuler. ⁊ d. Car. floren. ⁊ Joan. de imo. in. c. accedens. de preben. per plura maxime per. l. eum qui. §. iul. liberto. ff. de cõsti. pe. non violãdo tex. ꝙuis Bar. in. d. §. si stipuler. in ver. secundus mod⁹ ⁊c. in. ix. col. tenuerit ꝙ stipulatio valeat vt acqrat̃ directa actio stipulanti. ⁊ eã cedere debeat ei cui stipulatus est dari: nisi in casibus specialibus in quibus transit vtilis sine cessiõe vt no. per glo. in. d. §. si quis alij. ⁊ per. l. l. pe. C. ad exhi. sed respondit Ang. ⁊ sequaces ꝙ ibi est casus specialis. l. qñ procurator stipulatus est rem domini restitui domino: iuxta no. i. d. §. si qs alij. dum gl. alle. l. si res. C. ad exhi. que est. l. pe. ⁊ sic magis cõmunis op. vr̃ esse ꝙ nõ valeat stipulatio, sed vt dixi posito ꝙ valeret nõ valet vt acquirat̃ sine cessione vtilis actio cui stipulator esset stipulatus dari, ⁊ patebit ex his que statim sub

12 iunga3. ¶ †Plus dico ꝙ etiam si testes pbarent oĩa verba

a obligatoria ⁊ executiua[a] etiã collata in stipulantẽ vel paciscẽtem nomine dicti magistri Pe. ⁊ ꝙuis tunc stipulatio valeret, nõ tñ tunc quereret̃ directa vel vtilis actio sine cessione dicto magistro Pe. 13 op3 qȯ dictus Jo. de capite ferri. ⁊ Ja. actionẽ prius cedãt. d. magistro Pe. l. possessio quoq3. §. fin. ff. de acqui. pos. l. pe. cum ibi no. C. de neg. gest. ⁊ declarat glo. in. §. alteri. in gl. ij. in fi. insti. de inuti. stipu. ⁊ in. l. quecunq3 gerimus. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊ in. l. huiusmodi. in prin. ff. de le. j. et a in. l. damni infecti stipulatio competit. §. fi. ff. de dam. ĩfecto. ¶ Ex quibus apparet qȯ probatio istius testis etiã vbi esset omni exceptione maior non releuaret agentem quod non deponit quod magister Petr. fuerit sibi ipsi stipulat⁹ vel pactus vel ꝙ alius fuerit taliter stipulatus vel pactus quod stipulatio valeat saltem adeo efficaciter ꝙ ex ea sit quesita actio dicto magistro Pet. vt probaui: alia rõne nõ pbat quia etiã dato ꝙ illa stipulatio valuisset: tamẽ actio directa fuit quesita stipulãti. d. l. possessio quoq3. §. fi. cum ibi no. ⁊ in. d. l. dam

13 ni. §. fi. cum si. †sed ille cui quesita est directa: non est idoneus pro eo in quem est translata vtilis: quoniam ipse testis vult deponere ⁊ testificari super cõtractu celebrato cum ipso teste ex quo cõtractu sibi quesita directa, ꝙuis ipsi testi attento qȯ vtilis est translata in alium nullum spectat commodũ vel incommodum, ⁊ de euictione aliqua non teneat̃. vt pt3 ex no. p

b Cy. Bar. Ange. Saly. in. l. in omnibus C. de testi. ⁊ Cyñ. in. l. si cum te. C. ad. l. cor. de fal. ⁊ Guil. de cu. ⁊ Angel. in. l. ⁊ heredi. §. nos autẽ. de procur. ⁊ Joã. and. in addi. ad Spe. in titu. b de procu. §. fi. in fi. ⁊ Joan. an. Anto. de butr. ⁊ Joan. de imo. in. c. insuper. de testi. Saly. in. l. nullus. ff. de testi. vbi volũt ꝙ cedens actiões nõ possit esse testis ad validitatem cessionarij sup eo quod dicitur competere cessionario dato quod illa cessio esset vera, q2 representare imaginem cedentis licet cedẽs nõ teneatur de euictiõe vel periculo aliquo. l. qui stipẽdia. C. de procur. ⁊ quia etiam repellitur proxeneta vel mediator in autenti. de testi. §. antepe. ¶ Si ergo dictus Jo. de capitibus ferri. ⁊ Jac. de fontanellis nõ possunt esse testes in dicta cã si actionem eis quesitã cessissent vtiliter magistro Pet. multo minus possunt esse testes nũc ad probandum contractum ex quo omnis actio eis est acquisita. ⁊ adhuc in eorum persona

14 residet. ¶ †Ite3 per dictam rationẽ, quia mediatores ⁊ proxenete non admittuntur: nisi vtraq3 parte volẽte secundum quod no. glos. Jo. and. in. c. Romanũ. de testi. in. vj. vbi glos. refert idem tenuisse Innocen. ⁊ Hostien. idem tenet etiam c Barto. in. d. l. omnibus. ⁊ Barto. plenius in. l. differre. §. ide3 decreuerunt. ff. de iure fisc. ⁊ Anto. de bu. in. c. cum a nobis. in vltima colũ. de testi. ⁊ etiam Jo. de imo. ibi ⁊ eadem ratione idem dicunt in procuratore ad negocia: vt tenet Jac. de aret. ⁊ Cy. in. l. quoniam. C. de testi. ⁊ videtur pbari in. d. cap. romana. bene facit tex. in capitu. j. de testi. in. vj. vbi videtur in attestatione criminis symonie specialiter eẽ inductũ qȯ mediatoribus testificantib⁹ credatur: ergo in contrariũ est ius commune. l. ius singulare. de le gi. l. j. ff. ad municipa. ¶ Hoc etiã tenet gl. in. d. c. j. in versi. aliter. etiam tenet in proxeneta ⁊ in mediatore etiam si nullum commodum habeat: tenet Joã.

c and. Anto. de butr. ⁊ Joan. de imol. in. c. dilectum.[c] de testib. cog. vbi dicũt qȯ licet glossa in. d. autẽ. de testi. §. quoniã no. ad finem. videatur velle qȯ licet mediator non possit inuit⁹ cõpelli testificari: nisi vtraq3 parte consentiente: tamen si spõte velit testificari productus ab vna parte, licet alia pars nõ consentiat poterit testificari: vt voluit Bald. in. d. l. omnib⁹. tamen vt dicit Joã. andr. ⁊ alij in locis. s. allega. contrarium videtur tenere, quia ratio reddita per gl. magnã. in. d. §. quoniam. in versicu. prohibere. ostendit eodem modo nõ admittendum proxenetam quãdo sponte vult testificari: sicut quãdo inuitus compellitur: quia ratio propter quam proxeneta compellitur est secũdum illam glossam ratione commodi ꝙ specialiter sentit vt cõtractus perficiatur: vel dato quod nullum commodum sibi datum vel dãdum esset per operã eius tamẽ repellitur, quia verosimile est ꝙ optet pfici ⁊ firmitatẽ habere id quod ipse tractauit, ⁊ pro quo perficiendo laborauit. Nã hec rõ militat qñ sponte vult testificari ad instãtiam neutrius partis ⁊ iste casus nõ decidit̃ in tex. in. d. §. qm̃. ista3 opi. etiã firmat gl. i. aut̃. de instrumẽtorũ cau. ⁊ fi. §. i his. vȝ. ꝙ si etiam administratorẽ. in ver. admini. ita etiam tenẽt Jo. de imo. in. l. si cui legitur. §. si titio. ff. de lega. j. ⁊ in. c. ex literis. de trãl. post alios ibi. ⁊ sic patet hãc esse magis cõem opi. ⁊ melioribus rõnib⁹ munitã. ⁊ ideo eã sequẽdam: vt tradit̃ in locis

15 vulg. †Nã opi. eorũ doctorũ qui grauiores sunt stãdũ est. vt

d inquit Ang. in. l. si idem cum eodem. §. fi.[d] per illum tex. ff. d iuris. omni. iudi. ⁊ facit. l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. ⁊ capitulo ĩ nostra. de test. si ergo mediatori nõ creditur multominus debet credi dicto Joã. ⁊ Jaco. qui nedum fuerunt mediatores sed cõtrahẽtes: vt supradictum est. ¶ Alia ratione non probat etiam iste testis: quin vn⁹ est. c. omni. de testibus. l. iurisiurandi. C. eodem tit. ¶ Nec obst. ꝙ dictus Jaco. videatur esse d cõtestis: quia ad depositionem eius respõdebo. Ad quã nũc deuenio. ⁊ dico qȯ dictum Jaco. de fontanellis non obst. responsionibus quas dixit ꝑut non ob. dictum testis precedẽ

¶ Executiua. dic hac verborũ formula non attẽta qȯ põt qs noĩe alieno stipulari ⁊ valet secuta ratificatione ⁊ cessiõe t3 Bar. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ṽ. ob. pa. ꝯsi. lxxx vj. li. ij. Jas. l. huiusmodi. in princ. col. iiij. n. xvij. ff. d leg. j. Deci. l. gtu texta. in fine. ff. de reg. iur. fa. l. si pupilli. §. si qs. ff. de nego. gest.

¶ Jn oĩbus. ide3 Jo. fa. bal. ibi ro. cõl. cccixxxij. quo ad ꝑmũ. Alex. l. ⁊ hẽdi. §. nos autẽ. ff. de pac. cõsi. xix. co. vij. li. iiij. deci. tholo. xciiij. Gui. pap. ꝯ. lxxiiij. co. fi. Stepha. aufre. trac. ȯ re p. testiũ ṽsic. cedẽs. nõ tñ ĩtelligas ꝙ prius repellit̃ s3 erit in dic. arbitriũ ꝙta fid. adhibẽda sit.

¶ Dilectorũ. idẽ io. imo. ꝯ. cxxxiiij Alex. ꝯi. cxxviij. lib. ij. Pan. consl. ccl. in fi. lib. ij. cor. ꝯsi. lxiij. lra. i. li. j. ꝯsi. xxxiij. co. fi. li. ij. hypo. de mars. no. dxxxiij. Stepha. aufra. trac. ȯ repro. test. ṽ. mediator. s3 hec opi. innixa litere. c. j. ȯ testi. in. vj. male ĩtellecti falsã ẽ ⁊ s3 legẽ ciuilẽ ĩ autẽ. de test. §. qñ cõstit. ix. vbi non regrit̃ cõsensus vtriusq3 partis ad hoc vt proxeneta volẽs admittat̃ in testẽ s3 solũ vt inuit̃ cõpellat̃ ergo volẽs ab alterutro pductus põt nõ obstãt d. c. j. q2 dico p ṽbũ admittunt ibi nõ d3 intelligi ita demũ si idem mediato. velint ⁊ nõ alias vt male putant canoniste sed d3 ĩtelligi idẽ cogunt p iudicẽ nõ requirẽte ẽt vtraq3 pte limita vt il le text. aliqd operet̃ in odiũ criminis symonaici qȯ vix aliter deregi [redacted] Jas. deci⁹. [redacted] cõsi. vij. lib. iiij. ma thesi. tract. opin.

tis: q2 non deponit qd magistro Petro fuerit promissum sz φ ipsi testi pmisit Jo. thadeus velle dare magistro Petr. et sic stipulatio seu conuẽtio nõ valuit saltẽ ad acquirẽdã actionem ipsi magistro Pet. vt. s. pbaui. ¶ Itẽ fuit mediator et contrahens. vt etiam circa superiorẽ testez dixi. itẽ discrepat et contradicit precedenti testi: q2 precedẽs testis dicit quod verba executiua fuerunt relata in personam domine Anne. iste vero dicit qd fuerũt relata ad magistrum Pet. inter que est longa differentia: maxime vt patet ex his q̃ dixi. s. circa id φ leg. τ no. in. d. l. lcaius. ff. so. ma. ergo istis testibus cõtrarijs

16 non est credendum, vt. d. c. in nostra. cum ibi no. ¶ † Itẽ non est integer testis: q2 est germanus: vt no. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. circa. ix. col. in ver. venio ad tertium τc. vbi dixit qd testis consanguineus vel multum amicus non est omni exceptione maior: nec facit semiplenam probationẽ: per no. in. l. etiam matris. ff. de proba. τ sequitur Anto. de bu. in cap. si. τ de iureiur. τ est de mente Pet. τ Cy. in. l. parentes. C. de testi. τ Spe. in ti. de teste. §. j. ver. sed nunqd frater τc. τ Bart. in. l. qui testamento. §. j. ff. de testa. τ bene facit quod no. gl. in auth. de monachis. §. cogitandum. quinimo testimoniuz affinis est suspectum vt no. Bar. in. l. aut affinitate. ff. de procu. τ Guil. de cu. in. l. aureorũ. §. affinitatis. ff. de postu. τ Bald. in. c. in literis. de testibus. τ si suspectum est sequitur qd ei nõ creditur. l. iij. circa principium. ff. de testibus. ¶ Alij vero testes pluribus iuribus non sunt alicuius momẽti in dictis eorum. nam magister Lud. mazantus non deponit qd Jo. thadeus promiserit aliquid magistro Pe. vel alteri recipienti p eo sed quod dixit ipsi testi φ volebat maritare. d. dominam Annam: τ cum ipse testis alloqueret magistruz Pe. pdictũ interrogans quid vellet dare ei in dotẽ rñdit φ ei dare volebat de suis bonis pprijs duca. cccc. τ vestire ipsam: τ sic iste testis deponit de certo tractatu ex quo nullum ius acquirit

17 parti, † q2 multa tractant[a] que non perficiuntur. l. si ex causa. §. nunc videndum. de mino. l. si voluntate. C. de rescin. vend. l. sciendũ. §. edictuz. ff. de edi. edic. que iura ad hoc allegat bal. in. l. multum. in. ij. co. C. si quis alteri vel sibi. τ in. l. cum allegas. in. iij. col. C. de vsu. τ fa. l. fi. ff. de interroga. act. τ. l. nec ambigit. cum ibi no. C. de dona. cũ si. τ tanto magis cum dicti testes tanφ nuncij non receperint pro ipso Pet. licet postea retulerit dicto magistro Pe. iuxta no. in. d. l. nec ambigit. τ l. illud. de sacrosan. eccle. dictum etiã magistri Jo. mazola nihil releuat, q2 nihil de aliqua promissiõe attestat. ¶ Preterea iste testis est vnicus τ singularis in dicto suo, pposito φ si verũ esset illud quod ipse ponit τ faceret aliquod indiciuz tñ attẽto φ iste testis nõ deponit super substantia cõtractus

18 promissionis dotis facti magistro Pe. vel equipollẽti: † nõ oporteret tale indicium probare per duos testes: alias autez vnus non facit indicium: [b] vt est gl. reputata sin. τ ibi Bart. et alij in. l. fi. C. fami. erci. τ no. Inno. in. c. sicut elapso. de simo. τ bar. in. l. fi. ff. de questio. τ Ang. in. l. fi. ff. quod met. causa. τ in aut. de test. imperfe. col. viij. vbi ponderat ad hoc etiam aliaz glo. ibi. τ no. Bal. in. l. cum certa. C. de iur. dot. τ Saly. in. l. fi. C. de quest. τ p easdẽ rõnes, τ ptz nihil releuare illud quod deponit Baldasar zoldarollus qui etiam i dicto suo est vnic[us] τ sing. τ non deponit de actu pmissionis facto magistro pe. sed solum de cõfessione dicti Jo. Thadei qui dixit ipsi testi φ promiserat magistro Pe. duca. cccc. τ qd habebat certas conuentiones cum dicto magistro Pet. quod debebãt recuperare dotes matris. d. dñe anne φuis ipse testis dicat se nõ recordari quid rñderit ipse Jo. Thadeus ipsi testi interrogãti eũ quid esset si recuperaret dotẽ matris tñ dicit φ iudicio suo fuit quod dictus magister Pe. eo casu nõ haberet de bonis Jo. Thadei: qd etiã dictus Jo. Thadeus dixit quod dabat dicto magistro Pet. tot possessiones in zumula, τ sic potius faceret illud testimoniuz contra magistrũ Petrũ φ pro eo. ¶ Et quia ẽt non deponit de substantia pmissionis dotis sz de confessione que facta fuit absente parte etiam si probaretur per duos testes nõ esset plena pbatio: vt in. c. si. de succes. ab intest. τ in. d. l. fi. ff. de interro. act. τ no. i. l. capite quinto. ff. de adul. τ Bar. τ alij in. d. l. admonendi. merito hoc casu vn[us] testis nõ facit indicium, sz requirerent duo in talibus vt pri

19 me dictum est: † τ ideo tales testes singulares qñ vnusqsque per se non facit indicium non iunguntur, nec tũc hz locuz id quod dicitur que singula nõ iuuãt multa iuncta prosunt: iuxta illud quod habetur in ca. cũ cãm. cum cõcor. alle. ibi i gl. fi. de proba. τ no. in. l. ij. in prin. ff. de excu. tu. ¶ Solum eñ iñ guntur indicia plura simul ad perficiendam vnam integram probationem: qñ vnũ quodque indicium est per se sufficiẽter probatum: ita notabiliter tradit Bal. i. l. si qs ex argẽtarijs. §. i. ff. de eden. vnde dixit ipse ibi qd si vnus testis est qui deponat de veritate substantia facti seu cõtractus: vt q2 interfuit

c contractui: alius testis deponat de fama[c] τ alius testis deponat de aliquo alio adminiculo vel indicio certe isti tres testes non debebunt iungi ad plenam probationẽ. per. l. j. §. in tutele. de tute. τ ra. di. τ ratio est in sua spẽ pbationis q2 est imperfecta pbatio: q2 fama ad hoc vt sit pbata dz pbari per duos testes: τ sic facit semiplenã pbationẽ regulariter: vt not. l. iij. §. eiusdẽ. ff. de testibus. τ. d. l. admonendi. cum vul. vñ si probatur fama per vnum testem tñ nõ est perfecta probatio in sua specie probationis. ¶ Et idẽ est in alio indicio pbato p vnũ testem: nam illa est imperfecta pbatio in sua specie: q2 spẽs probationis resultans ex indicio vel adminiculo faciente ad negotium principale debet pbari p duos testes: vt dixi. ¶ Sz si probaretur fama p duos testes: τ probaretur per vnum testem de veritate τ de substantia facti principalis seu cõtract[us] vt q2 interfuit cõtractui de quo agitur, vñ iungunt adinuicẽ, quia ille testis deponens de veritate negotij vel contractus principalis cui interfuit facit indiciũ seu semiplenã pbationem, sicut fama, vt no. in. l. si quis. C. ad. l. iuli. maie. τ in proposito declarat Barto. in. l. j. §. idẽ cornelio. ff. de questio. τ in. l. maritus. eo. ti. τ in. l. admonendi. circa. xij. col. in fi. cum ɔcor. ¶ Comprobantur ẽt proxime dicta ex his que dicimus de testibus singularibus φ nõ pbãt nec ẽt iungunt ad faciendã vnam plenam probationẽ quotcũqz sint: tñ inquit Bal. in. l.

20 iurisiurandi. circa. ij. vel. iij. col. C. de testib. † φ tñ vz probatio facta per vnũ testem φtũ vz pbatio facta per multos testes singulares, alleg. no. per Spe. in ti. de inquisi. §. nunc videndũ. ver. si autem semiplene. τ idem tenet Ant. de but. in. c. veniẽs. el. j. ad finẽ. de testibus. post Jo. an. Cal. per id quod habetur in. c. licet cãm. de proba. τ in. c. cũ ecclesia. de causa pos. cũ si. et ita etiam no. Bal. in. l. spadonẽ. §. qui multa. ff. de excu. tuto. τ Pet. de anch. ɔs. cclxxvj. visa diligenter narratione. ¶ Possent alia adduci ad infringẽdas depositiones dictorũ testiuz de quibus habetur per clarissimum aduocatum heredem dicti Jo. Thadei. τ ista puto abundãter sufficere τ per hoc nõ oportere insistere circa probationes factas pro parte heredũ dicti Jo. Thadei. quia satis est quod actor nõ probauit sibi incumbentia.

Sumarium.

1 ☞ Donatio causa mortis non dicitur quando animo donandi fit irreuocabiliter, licet fiat mentio mortis.
2 Donatio causa mortis non fit in verbis executiuis, neqz per modum dilationis.
3 Donatio causa mortis non dicitur quando fit mentio heredum.
4 Donatio causa mortis deputatur inter vltimas voluntates.
5 Heres restituere grauatus quod superest potest legare.
6 Statuto stante, φ non liceat dare vltra quartam partẽ bonorum inspicitur status qui est tempore mortis donantis.
7 Jus ciuile non attenditur in legato ad pias causas.
8 Prior in possessione etiam ciuili prefertur.

Consilium. XIIII.

Circa primum dubium quo queritur. nũ quid dicta donatio facta. d. Apolonie videat facta cã mortis vel inter viuos: prima cõsideratione dicẽdũ videretur φ esset causa mortis: q2 vbi fit mẽtio de morte itelligit in dubio qd sit donatio cã mortis. l. seia. §. fi. ff. de donat. causa mor. τ. l. seia. cum gl. ff. de do. prelega. τ no. gl. τ doc. in. l. fi. C. de pac. τ in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. de ver. ob. τ in. l. ij. C. de iur. do. τ in. l. que dotis. ff. sol. mat. cum si. sed in. d. donatiõe est facta mentio mortis. imo expresse dicta dña Maria donatrix in donatione expressit velle dictam donationẽ valere immediate post mortem eiusdẽ non ante. ¶ Tamẽ his non obstan. ɔriam sniam in casu nr̃o dico esse de iure veriorem τ di-

d ctam donationẽ esse inter viuos[d] maxime ex. j. scriptis. ¶ Et primo propter illa verba titulo τ causa donationis inter viuos mere pure τ simpliciter τc. ergo sumus in casu certo τ claro scilz qd donatrix voluit donare inter viuos: vt verba dicunt. l. non aliter. de leg. iij. τ. l. labeo. de supel. leg. Unde dicit Cy. in. l. ij. C. de iure do. τ Bart. in. d. l. que dotis. circa primam

1 col. dũ opponit d. l. cum marit[us]. in fi. ff. de pac. dota. † φ illud φ dicitur donationẽ intelligitur esse ex cã mortis qñ est facta mentio

a ¶ Tractãtur. ad hoc Alex. i eo. li. ɔsi. xviij. nu. ij. ɔs. xxiij. colum. ij. Ias. ly. l. cuz allegas. col. vj. C. de vsur. Deci. l. si ago. τ. l. si omnis. i pn. ff. si cer. pet. l. fi. in fin. ff. de pba. bal. d. p hib. feudi alie. p lothar. i vsi. feud.

b ¶ Indiciũ. s. cõsi. v. nu. iiij.

c ¶ Fama. ad hoc Felix. c. si cautio. col. xxvj. de fi. instru. Ias. admonendi. co. xxj. ff. d iureiur. Math. d afflic. deci. neap. xij. Cur. in trac. d testi. cõclu. xliiij. τ. xlv. Ui. ẽt Bal. i auth. rogati. C. de testi. quẽ sequitur. Cor. cõsl. lviij. a co. iij. li. iij. Alex. i. l. gall[us]. §. ille casus. τ ibi Ias. §. fi. ff. de lib. τ posth. hyppo. de marsi. no. dlxxxv. Nico. emeri. in locis lega. loco. xj. a cõiunctiõe duarum legum.

d ¶ Inter viuos. adde Alex. consi. lxxviij. co. j. li. iiij. bal. l. j. i fi. C. si qdb i frau. pa. Steph. bert. cõsi. ccclxvj. τ si. lib. ij. cõsil. ix. multa. sunt li. iij. Frãc. Aretin[us] ɔs. lxxiiij. col. ij. So. consi. liij. ɔs. cxxvij. lib. j. Ias. ɔ. v. τ. vj. lib. iij. consi. clxix. co. ij. li. iiij. vide d hac materia p Alex. Ias. i. l. q dotis. ff. so. ma. φ si libet videre casus τ ɔsilia vbi d cidit eẽ donationez cã mortis. vi. Ro. ɔsi. ccxxix. p declaratione ɔsil. dxiij. i casu pposito. alex. i eo. li. ɔs. lxxxj. cor. ɔsi. cxxiij. cõsi. cclix. colũ. iij. ɔs. cclxxxix. lra r. li. iiij. Frã. ripa i tract. de peste fol. xxxj. v. sextodecimo [redacted]

mentio de morte procedit in dubio sed qñ apparet q aio donandi simpliciter seu inter viuos facta est donatio tunc nõ curamus an sit facta mentio mortis vel nõ: z erit donatio irreuocabilis.l.pfecta.C.de dona.que sub modo.z cõsuluit Oldr.in cons.v.inci.Titius dedit duobus zc.vbi si quis dedit duabus cõiugibus oia bona retento sibi vsufructu per hec verba rõne matrimonij inter vos cõtracti cõscius z attendẽs qd vos cõiuges multa grata mihi fecistis etiã de die in diem impẽditis: volens vos remunerare saltẽ in parte ex certa scientia ac spontanea voluntate ac libere proprio iure donaui z dedi ac tradidi pure libere z simpliciter ac inter viuos z irreuocabiliter talia bona nec dictam donationem ingratitudinis cã vel alia qualibet reuocare volo zc. Querebatur an dicta donatio dicat ob cãm an vero pura z simplex. z cõcludit qd est simplex donatio z nõ ob cãm, z hoc propter illa verba pure libere z simplici
a ter.ª alle.l.fi.C.de dona.ante nup.ibi dũ tex.dicit q quasi zc, iunctis illis verbis z nõ simplex donatio zc.mouet etiam per l.j.ff.de dona.cũ ibi not.nec ob.ꝑm eum cã matrimonij expressa in prin.donatiõis: q adiectio talis videt in dubio causa impulsiua nõ finalis.l.titio centũ,in prin.ff.de cõdi.z demon,z.l.ij.§.fi.ff.de do.z ibi descendit ad speciẽ meritorũ: vt ibi plenius per eũ multo magis in casu nostro operant ista verba qd ista sit donatio inter viuos: cũ nihil repugnet q actus dicat actus inter viuos: q̃uis sit collatus in tps mortis.l.j.C.vt actiones ab herede z cõtra heredẽ.l.hereditarijs.ff.de bo.auc.iud.poss.l.fi.de cõtrahen.z cõmit.stip.z expressius in.l.nã si cũ moriar.ff.de condi.inde.cũ ibi no.per Guil.de Cu.z Bar.in vlt.opp. ¶ Et dicit et Bar.in.l.stipulatio hoc modo cõcepta.de verb.ob.in ver.quero aliqs vult parere zc.z in.l.fi.C.de pac.in ver.q si promittẽdo tibi etiã.z q si dono tibi post mortẽ: quãuis in dubio dicatur ee donatio cã mortis: tñ fallit nisi sit dictũ qd sit inter viuos.bñ facit.l.cũ maritus.§.fi.ff.de pact.dota.ꝑm vnũ intellectũ ibi positũ in gl.cõiter approbatã q doc.in.d.l.que doti.sol.mat.ex cuius verbis casus iste aperte decidit. Predicta enim maria donatrix promisit in dicto contractu donationis cõtra illã donationẽ non venire: ergo dato qd facta mentione mortis vel collata in tẽpus mortis transit: tamen in donationem inter viuos.l.vbi ita donauit.z in.l.senatus.§.mortis causa.ff.de dona.causa mortis. ¶ Et in proposito nostro consuluit Ange.in cons.clxxix.visis predictis.col.pe.nu.vj.faciunt no.per Bar.in.d.l.fin.C.de pac. ¶ Quinimo fortius in dicta donatione sunt expresse adiecta hec verba irreuocabiliter: ita quod nulla ingratitudinis causa vel offensa, aut odio quoquo modo reuocari posset: per que verba apparet q donans voluit istam donationem esse fortiorẽ quã de sui natura sit etiam mera donatio inter viuos: scz que ex talibus causis regulari
2 ter põt reuocari.l.fi.C.de reuocãn.do.c.fi.de dona. ¶ † Insuper vero decidit per ea q̃ no.per Bald.in.d.l.ij.C.de iure dot. vbi voluit q qñ in donatione est facta mentio mortis per modum dilationis: tunc non intelligimus esse donatũ causa mortis, sed inter viuos.ita dicit velle Dyn.in.d.l.seia.§.fi.z potest intelligi in cã dilationis factã esse mentionẽ mortis: qñ in verbis importãtibus executionẽ donationis facta est mẽtio mortis z nõ in verbis importãtibus substantiã donationis. Nam tunc mẽtio mortis non facit presumi illam esse donationem cã mortis: ita vult Bal.in addi.ad Spe.in ti.de instru.edi.in vlt.col.in ver.si quis dona.z ita dicit esse de mente Spe.in.d.tit.§.porro.ver.aut firma zc.z in proposito nostro dz intelligi factã esse mentionẽ mortis cã donationis etiam in executione: quia in illis verbis dedit z donauit, adiecit verbum inter viuos: z sic alias donatrix esset sibi contraria qd euitari dz.§.quibus.in prima cõstitutione.C.z in.c.cũ tu.de testi.z no.Cy.in.l.in exercendis.in.ij.q.C.de fide instru.z Bart.in.l.scripture.eod.titu.
b ¶ Hoc etiã innuit reseruatio vsufructus ᵇ in vita facta a donante que alias stare nõ posset si diceremus substantiã donationis esse collatã in tẽpus mortis, z prius nõ intelligi esse donatuz per quã reseruationẽ vsufructus donans videt dedisse donatario res donatas.l.si quis argentũ.§.sed z si quis.C.de dona.z per vltima declarant precedẽtia.l.si seruus plurĩu.§.fi.z.l.qui filiabus.in prin.ff.de leg.j. ¶ Postremo et ex alio colligit q fuit donatio inter viuos, lz fuerit facta mẽtio mortis: q dicta donatrix donauit dicte dñe Appollonie absenti z notario stipulãti z recipiẽti pro.d.dña Apollonia z eius heredibus z successoribus quo casu propter mentionem heredum dona
3 ri voluit, vt no.Bal.in.d.l.ij.C.de iure dot.† quod intelligatur esse donatio inter viuos in dubio, lz esset facta mentio mortis: q mentio heredum magis adaptatur ad donationẽ inter viuos, quam ad donationem causa mortis cũ donatio inter viuos transmittat ad heredes.sed donatio causa mortis non si prius decederet donatarius q donator vel prius quã existat

conditio donationis: quia hz naturã legati, z legatum conditionale non transmittitur.§.alie.insti.de dona.iuxta.l.vnicam.§.sinautẽ sub cõditione.C.de cad tol.ex quibus apparet multipliciter rñsum ad alleg.in contrariũ. ¶ Circa scdm dubiũ an dato qd dicta donatio facta dicte Apollonie sit inter viuos valeat attentis his que contra voluntatem eius allegantur. ¶ Videtur prima consideratione dicendũ q non: q ista bona donata fuerunt de bonis.d.branche qui reliquit in sua vltima voluntate dicta bona prefate dñe Marie cũ hoc qd posset dicta dña Maria vendere z donare dicta bona, z quocunque titulo trãsferre pro libito voluntatis sue pro aia ipsius testatoris z predecessorũ suorum etiam vltra quartã partem dictorũ bonorũ sue hereditatis cũ hoc qd post mortẽ dicte dñe Marie illud q superest de dicta donatione seu hereditate remaneret z esset dicte dñe Marg.vnde cum dicta donatio facta dñe Apollonie per dictã Mariã videat collata post mortem dicte dñe Marie fuit facta z collata in tps quo fieri vel cõferri non potuit, q paria sunt aliquid fieri tpe nõ pmisso z cõferri in tps a prohibitũ, z econtra.l.in tempus.ff.de he.insti. ¶ Scdo q dicta dña Maria semel donauit quartã partem bonorũ suoruz.d.branche.ergo ex forma dicti statuti incipientis. Si qua mulier zc.non debuit posse vlterius donare aliquid de bonis suis in preiudiciũ descẽdẽtiũ.d.dñe Marie.sed premissis non ob.cõtrariũ puto de iure verius q dicta bona donata dñe Apollonie non poterant dici bona subiecta restõni alicuius fideicom. post mortẽ dicte dñe Marie donatis: z sic non posse per eum alienari: eo q dico defecisse conditionem fideicõmissi: q dicta dña Margareta que erat per fideicõmis.vocata post mortem dñe Marie decessit ante mortẽ dicte dñe Marie: z per consequẽs defecit fideicõmissum.l.heres meus in prin.z de condi,z.de.l.si cũ heres, que est.l.iij.ff.quãdo dies lega.ced.Nã in testõ b branche fuerat instituta heres vniuersalis dña Maria: postea in codicillis brancha dixit se instituere heredẽ dñam Mariam z do, Marga.cum hac cõditione vcz qd dña Maria durante eius vita habeat oẽs fructus z vsufru.z redditus oĩm bonorũ z iuriũ dicte hereditatis, z de dictis bonis.z ipsa possit vendere: alienare: donare: z quocunqz alio tit.trãsferre pro libito volũtatis pro aia dicti testatoris z suorũ predecessorum. ¶ Item q durante vita.d.dñe Marie; dicta dña Margareta de.d.hereditate seu aliquomodo impedire nõ possit.Et post mortẽ dñe Marie illud quod super fuerit de hereditate ipsius testatoris remaneat z sic dicte dñe Marga.Unde in dictis codicillis intelligitur relictum.d.dñe Marga.fideicommis.prestandũ ab heredibus scriptis in testamento.z sic.d.dña Maria.l.sceuola.ff.ad tre.l.illud.§.tractari.z.l.conficiunt.ff.de iure codi.l.ij.C.de codi.z nõ fuit dictũ fideicõmissum purũ: sed conditionale: vt ptz per illa verba.s.cũ hac conditione.z p illa alia verba, sz ita tñ q durãte vita.d.dñe Marie.d.dña Marga.se aliquo modo impedire non possit, z post mortem.d.dñe Marie illud quod super fuerit sit dicte dñe Marga.Cum ergo decesserit dicta domina Marga.ante mortem dicte dñe Marie remanet hereditas pura absque fideicommisso ad predictam dñam Maria.preterea dicta donatio facta per dicta dñam Mariam fuit facta in vita eius, z dicitur donatio inter viuos, quamuis dilatione tpis executio esset collata in tps mortis: vt
4 probaui in precedẽti dubio.† Et ois donatio inter viuos dicit esse actus celebratus in vita, z donatio causa mortis dicit esse actus vltime volũtatis q quo ad substantiam z executionem expectat z exigit mortem testatoris, z an z qñcunqz reuocari possit z non enumerat inter actus z cõtractus alienationis explicandos in vita: vt probat Bar.in cons.inci.Punctus talis est pater filio suo emãcipato zc. ¶ Cõfirmo etiam quia posito q dicta donatio facta.d.Apollonie quo ad substantiam haberet vires solũ post mortem domine Marie: tñ quia testator voluit qd illud qd superfuerit de bonis z hereditate sua post mortem dñe Marie remanere z esse debet.d.dñe Margarete videtur quod bona donata.d.dñe Apollonie non sunt de illis que dicuntur superfuisse post mortem domine Marie adeo qd venirent in fideicommisso predicto: vt probat per ea que decidit Bal.in auc.contra rogatos.C.ad treb.in vlt.col.in ver.pone quod non alienauit inter viuos zc.iuncto tex.illo z eo quod
5 habetur in.l.titius.ff.ad treb.nam vult Bald.† qd heres grauatus restituere per fideicommissum id quod superesset ex hereditate post mortem heredis non intelligitur grauatus restituere id quod legauit heres in testamento suo alteri quia illud non dicatur superesse post mortem heredis qui legauit, cum legatum a tempore mortis acquiratur iuxta.l.vnicam.§.cum igitur.C.de cad.tol.l.a titio.ff.de fur.cum si.per que apparet responsum multipliciter ad primum argumentũ addu
6 ctum in contrarium. ¶ † Non ob.supradicta: q rñdeo quod

[redacted]

[redacted]

a ¶ Siplicter.imo q benemerita nõ erant expressa nisi in genere, velut ex cõmuni stylo ideo nihil operantur vt cons.Soci.consi.cccxv.lib.ij.licet eum male reprehẽdat deci.cõsi.xx.z in.l.si donatione.C.de colla.colum.iij.

b ¶ Usufructus.caue q loquit cõtra casum.l.in.l.seia.in prin.ff.de donat.cau.mor.

a ¶ Mortis. not. pro consuetudinibus que vetāt inter vivos dare ultra quartam partem hereditariorum [redacted]

b ¶ Pias. contra fa. no. in. l. ij. consi. ccx. [redacted]

c ¶ Mariam. huic cōsilio subscripsit Aureli. mut. ut in lib. iiij. consi. xlvj.

a in hoc dz attendi tēpus mortis a dicte donatricis ꝛ quantitas substantie quam tunc habebat: unde si quispiā donasset in vita etiā dimidiam oīm bonorū que tunc habebat postea acquisivit tot bona quot confusis illis bonis donatis una cum bonis postea acquisitis nō reperit̄ q̄d illa que donata fuerunt excedant quartā oīm bonorū: tunc donatio irrevocabiliter firma manebit hoc aperte probat̄ per no. per gl. in. l. i. C. de inoffi. dona. in gl. mag. ꝛ ibi Bal. in ver. viij. quero quid sit ab initio donavit quis totū suū patrimoniū ꝛc. Et ibi in hac parte cum sequit̄ Cy. in. iiij. q. ꝛ cōiter alij scribentes per. §. quia vero hactenus. in auk. de nup. ¶ Sed dato quod dn̄a Maria donasset quartā partē oīm bonorū branche: tamen plura re acquisivit ultra illam quartā partē, ꝛ etiam ultra oīa bona dicti branche ꝛ sic satis est q̄ habito respectu ad bona que erant tēpore mortis in bonis dn̄e Marie nō requiratur q̄ ipsa alteri donavit in preiudiciū descendentiū ultra quartā partē. Nā si reversa sunt bona donata branche ad dictā donatricē nullum ex dicta prima donatione facta brāche senserint preiudiciū descendentes cū ante mortē dn̄e Marie nullū ius habeāt descendētes in bonis ascendentium. l. i. §. si impuberi. ff. de colla. bo. l. fi. ff. de lib. agno. ꝛ ibi per Bar. l. si qn̄. §. fi. ꝛ ibi Bal. C. de inoff. tēsta. preterea dicta donatrix donando dicte Appolonie cum illo onere solvendo singulo anno pro tp̄e. xx. annorū florenos quinq3 fratribus sancti Dn̄ici pro celebrando unū officiū singulis annis pro aīa dicti Branche ꝛ suorū predecessorum ꝛ dicte dn̄e Marie non tn̄ tn̄ donasse videat̄ q̄ exsolvisse legatum a dicta Brancha relictū ad pias causas, q̄ quidē potuit conferre in liberam voluntatem heredis. s. dn̄e Marie per. c. cum tibi. cū ibi not. per glo. ꝛ doct. de testa. ꝛ no. Barto. in repetitione. l. i. C. de sac. san. eccle. ꝛ in ver. iij. quero an in relictis ad pias causas valeat voluntas captatoria ꝛc. Et in. l. captatorias. ff. de lega. j. ꝛ ibi etiam Bal. ꝛ no. Bar. in. l. j. de leg. ij. ꝛ in. l. theopompus. ff. de do. pre leg. in. l. quidam. ꝛ in. l. utrū. ff. de rebus dubi. ꝛ Bal. in repeti. c. si pater. de testa. in. vi. materia compendiose substitutionis. ꝛ Ange. in. l. captatorias. ff. de heredi. insti. ꝛ ita sum
6 solitus semper tenere: † quia in dispositione ad pias b causas
b non attendimus prohibitionem iuris civilis: sed iuris divini vel canonici etiam in terris imperij per ea que habentur in. c. cum esses. ꝛ in. c. relatum. lo. primo. de testa. ꝛ not. Barto. in repe. d. l. j. in ult. q. iuncta no. per doc. in. c. ecclesia sancte Marie. de consti. ꝛ videtur esse magis cōis opi. licet quidam aliter dixerint de qua in dictis locis que dispositio non videtur tn̄ hic necessaria stantibus alijs que supra deducta sunt. ¶ Circa tertium dubium quo queritur dato q̄ valuerit dicta donatio facta dn̄a Apollonia quis in dictis bonis donantis plus iuris habeat an dicta dn̄a Apollonia: an secundus donatarius. Et clarum est quod dicta prima donataria. s. dn̄a Apollonia
8 potior esse videat̄ † q3 prius traditio sibi facta fuit. l. quoties. C. de rei vendi. ꝛ. l. si autem. §. si duobus. ff. de publi. quod autem prius fuerit facta traditio dicte dn̄e Apollonie: patet tam per dictam reservationem ususfructus. d. l. quisquis. ꝛ. l. si quis argentum. §. sed ꝛ si quis. C. de dona. q̄ per constitutum. l. quod meo. in princi. cum ibi no. per doct. ff. de acqui. pos. ꝛ in. c. cum venissent. de restitu. spo. ꝛ quod sufficiat ac preferatur in casu proposito cōi tale consti. donantis ꝛ possidentis actuali traditioni primo facte secundo donatario firmat Joā. And. in addi. Speeu. in titu. de emp. ꝛ vendi. §. sciendum. super ver. ꝛ not. quem communiter alij sequuntur: ꝛ per canoni. in. d. c. cum venissent. ꝛ per Bal. in rub. C. de cōtrahen. emp. in. xi. q. ꝛ fuit decisio Guid. de suza. in. d. l. fi. C. de sac. san. eccl. ꝛ in. d. l. quoties. ¶ Alex. padue iura civilia legens.

Summarium.

1 Plures si percusserint unum, etiam si non constat cuius ex eis ictu perierit. omnes tenentur de homicidio. ꝛ nu. 8.
2 Conatus sine effectu nō punit̄ scd̄m statuta ꝛ consuetudines.
3 Sententia que fertur ex presumptionibus temperari debet.
4 Plures quid si in rixa percusserint, ꝛ ignorat̄ a quo sit occisus.
5 Testis deponens per verbum, videtur. non probat.
6 Testes in criminalibus dn̄t reddere ratiōnē etiam non rogati.
7 Quasi, dictio notat impropríetatem, nec statuta intelliguntur de casu improprio.
9 Opinio Bart. reprobat̄ in. l. fi. in rixa. ff. ad legem cor. de sicca.
10 Auxiliator quis dici non potest, si nō cōstat de principali delinquente.
11 Medici dicuntur etiam obstetrices, ꝛ cuiuscumque doloris curatores.
12 Bannum ꝛ publicatio bonorū nō extenditur ad post quesita.

Epitome.

Tenet istum. inquisitū non posse cōdemnari de homicidio etiam si cōstet quod animo occidendi venerit ꝛ cū alijs percusserit ex quo nō constat q̄ vulnus illud mortale inflixerit stantibus statutis que non imponunt penā nisi occidenti in quo meo iudicio male dicit inquantum loquitur quando constat de animo occidendi. ¶ M.

Consilium. XV.

Viso processu. inquisitionis formate per potestatē Parme contra ꝛ adversus Joannem mariam. c Jo. de Col. de pluribus vulneribus illatis per dictum inquisitū, ꝛ nonnullos alios in personā Mariam de gasis quibus omnibus unus alteri ꝛ alter alteri auxiliū opem ꝛ favorem invicem prestiterunt super dicto maleficio assistendo ex quibus omnibus vulneribus dictus Marianus mortuus fuit: prout plenius in dicta inquisitione continetur ꝛ visis attestationibus testium per curiam receptorum ꝛ visa specifica depositione duorum medicorum attestantium in effectu quod excepto uno vulnere magno illato super capite dicti mariani ꝛ penetrato usq3 ad cerebrum: alia vulnera non erant letalia, ꝛ dicunt quod illud magnum vulnus super capite illatum tanquam letale fuit illud solum ex quo marianus fuit mortuus ꝛ q̄d ab alijs vulneribus bene ꝛ faciliter fuisset liberatus: prout plene continetur in scriptura dictarum attestationum: ꝛ neq3 ex forma inquisitionis neque ex attestationibus patet clare quis fuerit ille qui dictum mortale vulnus super suum caput intulerit. ¶ Unde queritur posito quod vere vel ficte dictus Joannes maria. intulerit aliq̄d aliud vulnus ex vulneribus illatis in personam dicti mariani: ꝛ q̄d prestiterit auxilium: utrū possit cōdemnari capitaliter tanquā homicida, ꝛ videtur prima cōsideratione dicendum quod sic. primo per text. in. l. item mella. §. si plures. ꝛ. l. ita vulneratus. §. idemq3 est. ff. ad. l. aqui.
1 † ubi si plures percusserent hominē: ideo q̄ mortuus est si non constat cuius ictu perierit omnes tenent̄ de homicidio. simile habens in. l. i. §. fina. cum. l. seq. ff. de his qui deiece. vel effu. hoc expresse videtur velle glo. ff. de sicca. l. si rixa. hoc idē videtur esse de mente Bar. in. d. l. si rixa. in distinctione sua inquātum voluit q̄d quādo primo ab uno illatum fuit vuln⁹ mortale, ꝛ posito q̄d constaret quis intulerit illud si tamē post illud per alium illata sint alia vulnera que per se non fuissent letalia in homine prius non vulnerato: tamen casu quo illata sunt post aliq̄d vulnus letale teneantur etiam de occisione illi qui talia vulnera non letalia intulerunt. allegat. l. qua actione. §. si quis servum egrotū. ff. ad leg. aquil. ꝛ. d. l. ita vulnerat⁹. iuxta principium. sed ut ex inspectione inquisitionis apparet post illatum vulnus per unum ex socijs dicti Jo. marie super capite dicti mariani cum una arma maxima sanguinis effusione fuit adhuc vulneratus letaliter, ꝛ per ipsos omnes multis percussionibus: tam super capite q̄ super pectore ꝛ flāchis ꝛ licet dicti testes medici videantur deponere ut dixi excepto illo vulnere illato super capite cū maxima sanguinis effusione alia vulnera non fuerunt letalia. attamen secūdum Barto. quamvis non essent letalia: si tamen illata fuissent ante dictū vulnus letale facerent vulnerantes teneri de occiso per iura preallegata. ¶ Fortius dicit q̄d ꝛ si vulnera non letalia prius fuerunt illata per aliquos ꝛ postea per alium fuit vulnus letale illatum: quamvis teneatur solū de occiso ille qui vulnus letale intulit per dictam. l. si in rixa. et per. d. l. ita vulneratus. ꝛ per. d. §. item si plures. tamen illi qui intulerūt vulnera non letalia potuerunt puniri tanq̄ prestantes auxilium homicidio assistendo ad homicidium committendum per illum qui postea vulnus letale intulit. l. in actione. §. ope. ff. de fur. ꝛ Baldus in. l. qui servo. §. fi. ff. de furt. et Bal. in. l. nō ideo minus. in antepe. q̄one. in versi. sed et iuxta hic venit q̄no ꝛc. C. de accu. ꝛ per Ange. in. l. reos. in princi. ff. de duo. re. ꝛ in. d. l. si in rixa. ꝛ eadem videtur pena prestātis auxilium tali delicto que est ipsi⁹ principaliter delinquentis. l. nihil. ff. de sica. l. i. ꝛ ibi Bal. C. de crimi. pecu. l. is cuius opē. de adul. et in cle. i. ꝛ ibi not. de offi. de lega. ꝛ no. Bart. Ang. in. l. is qui opē. ff. de fur. ꝛ Cyn. ꝛ clare Bald. ꝛ Angel. in. l. i. C. de nili agge. non rump. ꝛ Jo. andr. in. c. dilectus. ff. de peñ. cum si. ergo cum formata sit inquisitio etiam de auxilio prestito maleficio assistendo debet posse Joā. maria puniri eadem pena qua veniret puniendus ille qui

ille qui intulit vulnus letale. ¶ Subdit etiam Bart. in d. l. in rixa. quod etiam vbi non potest apparere quis intulerit illam percussionem letalem tamen constat qd omnes percusserunt: ⁊ non apparet quis primo percusserit, ⁊ quis post, ⁊ sic nō apparet an vulnera non letalia illata fuerunt ante vel post percussionem factam ab illo qui letaliter vulnerauit punientur oēs vt homicide, qꝛ presumunṭ oēs simul vulnerasse: sicut alibi quādo nō apparet quis primo decesserit, ⁊ quis postea presumunṭ omnes simul periꝫsse. l. cū hic status. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. l. si fuerit. ff. de reb. dub. Et ideo oēs teneanṭ per. d. l. itē mella. §. sed si plures seruum. ⁊ §. si plures. ⁊ Bar. Bald. ⁊ Ang. in. d. l. ita vulneratus. in fine. ¶ Facit quod no. Dyn. in reg. in obscuris. in fi. de reg. iu. lib. vj. ⁊ qd not. doc. in. l. quoniā multa. C. ad leg. Jul. de vi. ⁊ bon⁹ tex. xxiiij. q. viij. si quatuor. ⁊ in. c. significasti. el. ij. de homicidio. ⁊ bona gl. in. c. cupientes. §. ceterū. in verbo culpabiles. de elec. in. vj. ⁊ qd no. Spe. in tit. de homici. §. j. ver. si. sed pone. iiij. ex quibus oībus videṭ qd ex pluribus capitibus veniat concludendum dictum Jo. mariā esse puniendum vt homicidam capitaliter. ¶ Sed premissis non obstantibus puto in casu nostro cōtrariam sniam esse de iure veriorem: ad qd ostendendum presuppono ꝙ licet de iure cōi vulnerans cum gladio seu instrumento apto ad occidendum teneatur pro homicidio: quāuis vulneratus nō moriaṭ. l. si quis cum telo. C. ad. l. Corn. de sic. ⁊ l. j. §. diuus adrianus.
2 eo. tit. tñ attenta dispositione † statutorū a que cōiter vigent per
a italiam que solam penam capitalem imponūt ei qui occiderit non intelligiṭ talis pena imposita ei qui vulnerauit si effectualiter non sequatur homicidium: vt probat Bart. in preallegato. §. diuus. ⁊ in dicta. l. si in rixa. ⁊ probaṭ in. l. si certus sit percussor. §. fi. cum. l. seq. ff. ad sille. ⁊ illum tex. ad hoc ibi ponderauit Bal. in. l. j. §. hec verba. ⁊ ibi etiam no. Ang. ff. quod quisqꝫ iur. not. Bar. in. l. damni. §. sabini. ff. de dam. infe. ⁊ Bal. in. l. si quis non dicam rapere. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in cle. ⁊ in. c. j. §. iniuria. de pace iura. firman. ⁊ in. l. data. C. qui accu. ⁊ in. l. si fugitiui. C. de seruis fugiti. ⁊ dicit Spe. in tit. de accu. §. j. versi. sed quid si primo, ⁊c. quod de consuetudine non seruatur vt puniatur pena capitali homicida nisi effectualiter occiderit: nec sufficit vul-
b nerasse animo occidendi. b Et etiam ita refert tenuisse Cy. in d. l. is qui cum telo. in. iij. oppo. ⁊ Bar. in. d. l. diuus. ⁊ Ange. in d. l. j. §. hec verba. ¶ Hoc premisso dico dictum Jo. Mariam non esse condemnandum vt homicidam pena capitali. quia vbi agitur de pena criminaliter imponenda ⁊ plures fuerunt percussores ictus vniuscuiusqꝫ percutientis contemplari oportet: ita proprie habetis in. d. l. si in rixa. que proprie loquitur quando agitur de pena criminaliter imponenda: vt patet ex titulo sub quo situata est. l. imperatores. ff. de in diem addi. l. fi. ⁊ ibi not. in princip. ff. de condi. indebi. ⁊ sic attendi debet qualitas ipsius percussionis: vt si ex illa percussione sit mortuus debet percutiens puniri pena homicidij. Si vero non sit mortuus ex illa percussione non letali sed ex alia letali non debeat de occiso puniri ille qui non lethaliter percussit. ¶ Secundo quia vbi agitur de pena criminali saltem capitali probationes debeant esse liquidissime. l. sciant. C. de proba. ⁊ l. qui sententiam. C. de penis. Unde ex presumptionibus non est damnandus sed potius absoluendus si probatio est dubia. l. absentem. ff. de penis. vnde ibi ex attestationibus seu probationibus rei redditur dubia probatio accusatoris seu iudicis inquirentis non debet reus damnari. vt not. declarat Barto. ⁊ alij in. l. non solum. §. sed vt probari. circa princip. ff. de noui ope. nun. ⁊ not. Bald. in. l. j. C. an seruus ex suo facto. ⁊ Salic. in. l. matrem. C. de probatio. circa. iiij. colum. ⁊ in. c. auditis. circa vltim. chartam. de presump. sed ita est quod ex probationibus factis presertim per dictos medicos non potest negari quin reddatur dubia intentio curie requirentis quia illi deponunt quod solum vulnus illatum super capite cum vno ronchono prout comprehendi poterat fuerat letale ⁊ alia vulnera non: ⁊ non apparet etiam ex forma inquisitionis vel per aliquam probationem veram vel fictam quod dictum vulnus lethale fuerit illatum per dictum Joan. Mariam super capite. imo ex inquisitione videtur potius comprehendi quod illud vulnus fuit illatum per vnum ex socijs Joan. Marie ergo condemnari non potest saltem capitaliter de homicidio Joan. Maria. ¶ Tertio per id quod dixit singulariter Innocen. ⁊ Hostien. in. c. quia verosimile. de presumptio. Bal. in l. fin. in vlti. colum. de probatio. ⁊ doct. maxime dominus Abbas in. c. iij. de presumptio. ⁊ Anton. de Butr. in. c. quanto. de presumpti. Ludo. de Roma. in. l. j. §. si quis in vil. ff. ad sille. vbi
3 voluit † quod quando iudex procedit in criminalibus ex pre-
c sumptionibus c quamuis tales presumptiones tanquam euidentes sufficerent ad condemnandum in causa ciuili: tamen in penis criminalibus debet se tenere ⁊ non ita procedere ad condemnandum, ⁊ si condemnet debet modice condemnare. hoc probatur in. d. c. afferre. vbi iudex ex illa presumptione violenta bene condemnauit mulierem ad restitutionem filij matri sue: tamen noluit illam mulierem condemnare ad mortem ad quam iustissime fuisset condemnanda si legitime fuisset probatuꝫ contra eam quod filiū alterius surripuisset iuxta. l. quoniā. ⁊ l. fi. C. ad. l. fal. de pla. ⁊ l. j. ⁊ pe. ff. eo. tit. sed ita est quod neque ex forma inquisitionis neqꝫ ex forma probationis clare comprehenditur qd dictus Jo. maria letaliter vulnerauerit Marianum stante hoc ꝙ vnum tantum vulnus fuit letale. s. illud ꝙ fuit illatū super capite vt fuit probatū ⁊ non apparet quod tale vulnus fuerit illatuꝫ per Jo. mariam. imo potius per aliū vt dixi, ergo si aliquo modo dici potest qd ex percussione vel percussionibus illatis per Jo. mariā decesserit marianus hoc resultare non potest nisi aliqua presumptione iuris seu violentia prout etiam loquitur tex. in. d. c. afferte. vbi etiam loquiṭ in presumptione violentia id est que mouet iudicem ad condemnandum vt ibi no. gl. ⁊ doct. ¶ Quia presupono quod violenta dicitur esse presumptio iuris. vt not. Cy. in. l. siue possidetis. C. de proba. ⁊ Specu. in titu. de presum. §. species. ver. violenta. ⁊ doc. in. c. is qui. de sponsal. ⁊ in. d. c. quando de presum: ¶ Quarto moueor quia questio nostra deciditur per Alber: de Gandino in suo tractatu maleficiorum sub rubrica de ho-
4 micidio. in rubrica que tractat † vtrum si plures d percusse-
d rint aliquem qui inde moriatur tamen ignoratur ex quo vulnere ille sit mortuus: vt quia non habebat nisi vnum vulnus letale an debeant omnes mori an solum teneantur de vulnere. Et primo arguit quod omnes debeant mori per dictam regulam. d. l. item mella. § sed si plures. ⁊ per. d. l. ita vulneratus. ⁊ l. si plures. ff. de admini. tu. ⁊ per not. per gloss. in. d. l. si in ri-

a ¶ Statutorū. aduerte ꝙ hec statuta ⁊ cōsuetudines de nō puniendo conatu pena mortis nisi secutus fuerit effectus quicquid hic innuat Alex. nō debēt ita iudaice ⁊ inepte intelligi vt oporteat effectū esse secutū manu ꝑpria eius qui accusat. Sed debent ita intelligi vt oporteat delictū esse consummatū puta hoiem occisum quo facto si tres vel quatuor occidēdi proposito accesserint ēt si vn⁹ solus gladiū eduxerit ⁊ occiderit oēs pena mortis tenenṭ etiā stātib⁹ dictis statutis ⁊ ɔsuetudinib⁹, sec⁹ si aggress⁹ euaserit qꝛ tūc nullus pena mortꝫ sꝫ aliter puniēdi sunt ⁊ ita obseruamus in hoc Regno. ⁊ generaliter ꝙ non serueṭ l. is qꝯ cū telo. C. ad leg. corne. de sica. no. Bal. Salic. ibi Bar. l. j. §. diu⁹. ff. eo. pau. Ale. Jas. l. j. §. fin. in si. ff. qd qsqꝫ iu. cepo. cau. crimi. cō. vlt. ale. j. lib. ij. consilio. cxl. nu. ij. cor. cōsi. cclj. lib. j. Feli. trac. de cona. col. pe. thomasi. Grammat. voto. viij. ⁊ consil. xxxvj. quod tamē limitādum est ex circūstātijs a grauātibus ⁊ atrocitate facti vt cū insidiosus percussor nō discessit nisi q putabat percussum esse mortuum vel in veneficio si quis venenū datum euomuerit. Sed reijciende sunt ridicule ille interpretationes italicorum qui vsqꝫ adeo verbis statutorum suorum herent vt sensum peruertant. vt Fran. Aret. cōs. cxxvj. visa consul. ⁊ statutis. col. fin. nu. ix. decidit ꝙ nō tenetur de homicidio percutiēs animo occidendi pugno armato si percussus ex hoc cadens in terrā capite lapidi illiso mortuus sit qꝛ inquit nō est mortuus ex percussiōe immediate nec ex instrumēto quo ꝑcutiens occidere volebat sed ex collisione capitis ad lapidem ⁊ sequiṭ Fely. in trac. de cona. col. fin. ⁊ in. c. decetero. de homi. hyppo. de marsi. in. l. j. num. ix. q. C. ad leg. corne. de sica. ⁊ gloriātur multos hac via liberari posse a morte quod est absurdissimū. Sequeret eū si quis volens occidere de ponte deiecerit in flumē ēt morte secuta nō deberet de homicidio dānari in terminis dictorū statutorū frustra aūt adducūt sniam Bal. in. l. de pecoribus. C. ad le. aquil. in. l. ait pretor. §. quacūqꝫ. ff. de iureiurā. ⁊ in tra. statu. in ver. pax. ꝙ statutum vetās concordiā de percussionibus sanguinolentis non habet locum si impulsus cadens caput illiserit lapidi cum sanguine sequiṭ Pau. in. l. qui domum. ff. loca. quia Bal. ibi nō loquitur in eo qui animo occidendi vel mutilandi impulit ⁊ ibi etiam agitur de statuto odiosissimo quodqꝫ nisi interpretatione muetur esset contra legem dei nec valet excusatio Steph. bertrā. consi. clxix. lib. iij. qd predicta procedūt quādo agitur de pena imponenda non fm dispositionem iuris cōmunis sed secundum dispositionem statuti, ⁊ in vim statuti tantum quod non intelligitur nisi in casu vero: quia dico post Bald. in. l. j. col. penul. in fin. ff. si certum petatur. quod Ratio ⁊ mens statuti essentialiter est ipsum statutum non cortex verborum Dy. c. fi. de regulis iuris. in. vj.

b ¶ Occidendi. quod deprehenditur ex genere armorum Bartol. in. l. j. §. diuus. ff. de sic. ⁊ in. l. omne delictum. §. qui non militat. de re mil. not. gloss. Fely. in. c. significasti. de homici. Hald. Hyppol. de Marsi. l. j. C. ad le. cor. de sicar. Thomasi Grammati. consi. ij. consi. xx. numero. iiij.

c ¶ Presumptionibus. Adde Jo. An. add. Spe. de proba. §. fi. ver. iij. Bal. l. sciāt. C. de proba. Roma. in. l. lege cornelia. ff. ad sillania. Deci. l. j. col. iiij. ff. de reb. credi. late hyppo. de marsi. l. j. nu. lvij. C. ad le. cor. de sica.

d ¶ Si plures. Adde infra consil. xiiij. lib. iij. consi. xlvj. libr. iij. Albe. in. iiij. par. statu. q. lxj. Ange. in trac. malefi. ver. si. andream auxiliatorem. Ancha. consi. ccxvj. Pau. cōsil. cccxxxv. visa ⁊ ponderata. lib. ij. Fely. c. significasti. ij. de homicidio. Jo. igne. l. j. §. si qs in villa. ff. ad sillania. hypp. de marsi. no. ccxvj. ⁊ in. l. si in rixa. ff. ad. l. cor. de sica. Conclude qd si plures accesserunt animo occidendi siue eque principaliter siue ad auxiliandum vni ex eis ad homicidium deliberatum ⁊ hoc constat tunc omnes nedum ciuiliter sed etiam criminaliter lege cornelia tenentur non distinguendo an omnes vel vnus percusserint quod verū puto etiam in terminis statuti de quo hic per Alexand. quia satis dicitur occidere qui per se solum vel simul cum pluribus eo animo vel per alium vel alios occidit vel occidentibus ad homicidium in ipsum perpetrandum auxiliatur ⁊ inde sequitur homicidium quicquid dicat Alexand. hic respectu autem eorum de quibus non constat quod accesserint animo deliberato occidendi sequere sententiam ⁊ distinctionem Alex. hic.

xa, ⁊ q2 in dubijs non debemus recedere a verbis edicti.l. per spexit.ff.qui ⁊ a quibus.l.i.§.si is qui nauē.ff.de exercito.sed dicit qd contrariū tenuit dñs Albertus papiensis: ⁊ ita dicit tenere cōiter oēs doctores modernos scʒ ꝙ nullo modo damnētur ad mortē: q2 in maleficijs probationes debent esse luce clariores vt dixi: ⁊ in criminalibus non debemus vti mendicatis suffragijs.l.singuli.C.de accusa.Et q2 pena nō dʒ egredi vltra quā reperiat̄ delictū esse cōmissum.l.sancimus.C.de penis. ⁊ principaliter per dictā.l.si in rixa.vbi dicit̄ ictus vniuscuiusque cōtemplari oportet,⁊c.Unde si vnus occidit titiuʒ cū forcato alter cū paruo gladio ⁊ non apparet cuius ictu perierit si dicimus oēs vt homicide capitaliter teneri in tantū puniretur ille qui modicū vulnus intulisset quātū ille qui intulit vulnus letale qd esset iniquū ⁊ durum, ⁊ in tali dubio impossibile esset oēs insolidū occidisse, vnde cū deficiat probatio quo ad hoc quis eorū occiderit.neuter de occiso debet ad mortē damnari.arg.l. scientiā.§.cum stramenta.ff.ad.l. aquil. ⁊ l. duo sunt titij.ff. de test.tute. ⁊ respōdet ad no.per gl.in.d.l.si.in rixa.inquantū dicit ꝙ vbi nō cōstat cuius ictu perierit qd oēs teneant̄: ⁊ ꝙ quilibet presumat̄ occidisse qd istud nō pōt procedere in criminalibus penis q2 neuter ex presumptionibus damnandus est.d. l.absentē. ¶ Fallit in duobus casibus ibi not.in gl. ⁊ cū nō appareat cuius ictu perierit pena potius est mollienda.l. interpretatione.l.si preses.ff.de peñ. ⁊ dum gl.in.d.l. si in rixa. dicit ꝙ oēs tenent̄ subaudi ſm ꝙ iudici videbit̄ non autē ꝙ debeāt mori.Rñdet etiā ad.d.l.item mella.§.sed si plures. ⁊ ad.d.l.ita vulneratus.que loquunt̄ qñ agit̄.l.aquilia ciuiliter pro damno dato ex presumptione habita contra eos quilibet insolidū damnet̄.Sed aliud est vbi criminaliter agit̄.Et differūt ciuile ⁊ criminale.insti.de pub.iud.in prin.ex quibus cōtra eos non debent ad mortē cōdemnari.tñ ne delicta remaneāt impunita cū cōstat eos deliquisse debēt aliqua pena puniri.d.l.ita vulneratus. ⁊ l.licitatio.§.qd illicite.ff.de pub. ⁊ l.si areo.§.fi.ff.de fideiuss. ⁊ refert qd hec questio fuit de facto Parme vbi in tali casu potestas condemnauit de cōsilio sapientum tales delinquentes in penā pecuniariā: dicit tamē ꝙ vbi apparet eos habuisse animū occidēdi,⁊c.tunc verū est.s.vbi esset seruandū ius cōe ꝙ quilibet etiā pro vulnere non letali teneret̄ acsi occidisset d.l.is qui cum telo. ⁊ in.d.§.diuus.tamē hoc nō dʒ attēdi stāte statuto ⁊ cōsuetudine italie vt dixi.š.Si ergo videmus esse cōclusum qd vbi non cōstat quis intulerit illud vulnus letale nō debeat teneri de homicidio tanto magis in casu nostro in quo ex inquisitionis inspectione dictorū attestantiū potius videat̄ apparere ꝙ vnus ex socijs dicti Jo.marie fuit qui intulit dictū vulnus super capite qd vt dicūt medici solū erat mortale quo casu glō teneant̄ de vulnerato non de homicidio vt probat̄ in d.l.itē mella.§.sed si plures.ibi dū tex.dicit ⁊ sic quidē apparet cuius ictu perierit,⁊c. ⁊ hoc ēt expresse no.Bald.ibi ⁊ Host. in summa in titulo de homicidio.§.qua pena.ver.sed quid si in rixa. ⁊ Archi.in.xxiij.q.vlt.c.si quatuor.bene facit.l.huic scripture.§.si seruus.cū se.ff.ad.l.aquil. ⁊ est de mente gl.in.c.significasti.el.ij.in ver.discerni.de homicidio. ⁊ not.Inn.in.c.si aliquis. in gl.mag.ad fi.eo.ti. ¶ Quinto moueor q2 hoc precise firmat Old.in.d.l.si in rixa.vt ibi dixi qd illud ꝙ firmat gl. qd oēs tenent̄ qñ plures percussissent ⁊ nō pōt apparere cuius ictu perierit percussus seu quis cā occidēdi percusserit ⁊ quis nō attēto ꝙ de iure cōi idē operat̄ illatio vulneris animo occidendi qd operat̄ occiso vt dixi debet intelligi ſm Old.ꝙ oēs teneant̄.s. pecuniariter tantū dicit qd ita dixerūt oēs doc. bononie legētes ⁊ ꝙ non obstat.l.itē mella.§.sed si plures.quoniā loquit̄ qñ ciuiliter agit̄. ¶ Et hec verba refert ⁊ sequit̄ Pe.de Anch.in cōs.suo.ccxvj.inci.Nos Bartholomeus de Sal.vbi approbat Pet.de Anch. ⁊ dicit ꝙ hoc innuit tex.in.d.l.si in rixa.que loquit̄ qñ plures percusserūt, ⁊ tunc non dicit omnes.l. cornelia teneri ⁊ frustra diceret tex.vulnus cuiusqʒ debere cōtemplari si omnes vulnerātes eadem pena.l. Cornelie tenerent̄. ⁊ illud consilium Pet.de Anch.pariter cōprobat̄ per Bar.de Sal. ⁊ Gasparem de Calde. ¶ Sexto moueor quia si curia inquirēs dicit non plene constare qd vulnus mortale de quo deponunt medici fuerit illatum ab vno ex socijs dicti Jo.marie attento qd medici deponunt qd vulnus mortale fuit illud magnum vulnus ꝙ illatum fuit super capite cū fractura cranei vsqʒ ad cerebrū: ⁊ in inquisitione dicit̄ ꝙ postquā Jo.Maria vulnerauerit marianū vna percussione in pectore cū magna sanguinis effusione incōtinēti vnus ex socijs dicti Jo.marie percussit dictū marianū super capite cū vno ronchono vna percussione cū sanguinis effusione: ⁊ demū per oēs ipsos percussus fuit ⁊ vulneratus letaliter multis alijs percussionibus tam super capite quā in pectore ⁊ in flanchis cum sanguinis effusione: ⁊ medici etiā deponunt ꝙ in capite habebat tria vulnera: ergo cuʒ plura fuerint illata vulnera in capite de quibus omnib9 predicti sunt inquisiti etiā preterea vulnus de quo in inquisitione dicit̄ specifice fuisse illatū ab vno ex socijs dicti Jo.marie super capite cuʒ magna sanguinis effusione.Sequit̄ ꝙ dicta pluralitas vulnerū super capite parat dictam incertitudinē: qñō ergo pōt dici qd vulnus ꝙ in inquisitione specifice dicit̄ fuisse illatū super capite ab vno ex socijs predicti Jo.marie fuerit predictuʒ vulnus letale: de quo deponūt medici ꝙ nullum aliud ex alijs vulneribus super capite illatis fuerit letale vulnus de quo deponūt medici.l.ita fideiuss.ff.de iure fisc.l.si fuerit.ff.de reb.dub. l.si quis seruū.§.si ita.ff.de le.ij. ¶ Et non sunt duo testes qui deponūt ꝙ illud vulnus letale fuit illatū cū ronchono sʒ vnus solus.s.frater.s.Jacobus de Bertholotis. ⁊ ille etiā nō deponit hoc cōcludenter.sed dicit simpliciter ꝙ videbat̄ illatū cum
5 vno ronchono.† quo casu testis in ciuilibus deponēs per verbum videt̄ nō probat: vt no.Bar.in.l.quid tñ.§.si arbiter.ff.de arbi. ⁊ in suo tractatu de teste.circa.ij.chartā. ⁊ Jo.An. in addit.Spe.in ti.de teste.§.nūc tractandum.in addi.inci.hic ergo regulariter. ⁊ Bal.in.l.de quibus.ff.de le.in.xx.col.ver. sed qd si testis.dicit videri.⁊c. ⁊ Ang.in repe.l.sciendū.de ver.ob.in.ij.
6 col.presertim† cū testibus in criminali nō credat̄ qñ etiā nō interrogati nō reddūt sufficientē causam dicti sui: vt signāter tradidit Sal.in.l.fi.C.de proba. ⁊ in inquisitione etiā dicit̄ ꝙ oēs inquisiti erāt etiā armati spatis lanceis ⁊ ronchonis. ⁊ adhuc habet Jo.Maria intentionē suā fundatā ex isto capite q2 sumus in casu in quo non constat quis intulerit illud vulnus letale quo casu Dy.cōsuluit ꝙ posito ꝙ de iure punirent̄: tamē per hoc non hʒ locū in statutis.i.vbi tractat̄ de imponēda pena ex forma statutorū q2 tex.in.d.l.itē mella.dicit ꝙ si nō appa
7 ret cuius ictu perierit, oēs quasi occiderint teneri.† Nam di
a ctio quasi ª ibi posita notat improprietatē.l.si cū dotē.§.fi.ff.sol. ma. ⁊ ibi no.in.l.posthumorū.ff.de iniu.testa. ⁊ statuta non intelliguntur de casu improprio.l.i.§.si is qui nauē.ff. de exerci.l. iij.§.hec verba.ff.de neg.ge.c.in nr̄a.de iniur. ⁊ no.Bar.in.l.j. ⁊ in.l.liber homo.ff.de ver.ob.signanter. ⁊ in.l.apud Julianum. §.fi.ff.ex quib.cau.in pos.ea. ⁊ Bal. ⁊ Ang.in.l. more.ff.de acquiren.here.cum multis suis concor. ⁊ licet Bar.in.d.l.si in rixa. nō sit cū opi. Dy.dolens ꝙ illa dictio quasi, posita in.d.§. sed si plures, sit veritatis expressiua sicut stat in primo rñso illius.§. dū ibi dixit ꝙ si quidem apparet ex cuius ictu perierit illū quasi occiderit teneri.que rñsio cū suppositatione vr̄ fuisse satis fragilis q2 dictio quasi ſm subiectam ⁊ practicatam materiam ponitur modo tanꝙ veritatis expressiua ⁊ modo tanꝙ vere denotās similitudinē.l.lucius.l.a.j. Et ibi gl.in ver. interesse.ff.de admi.tut.l.ait pretor.§.itē ei qui.ff.ex qui.cau.ma.l.si quis cū a fideicō. ⁊ ibi not.ff. de cōdi. indebi.c. parochianos. ⁊ ibi not.Joan.and.de deci. ⁊.ij.dist.in.c.quedam etiam. ⁊ ibi not.Archi.qd idem importat qd dictio tanꝙ.que tñ est nota. improprietatis.l.pecuniā.ff.si cert.peta.l.iubemus.§.sane.el.j. C.de sac.san.eccl. ⁊ no.Bart.in.l.j.in fi.principij.ff.de offi.eius cui man.est iu. ⁊ Bald.in.l.apud antiquos.C.de fur.lʒ aliqñ sit expressiua veritatis.c.solite. ⁊ ibi gl.de maio. ⁊ obe.in versi. tanquā.c.j. ⁊ ibi no.Arch.de homi.lib.vj.l.j. ⁊ ibi not.in princ. ff.de here.insti. ⁊ qd dictio quasi pōt in vna ⁊ eadē.l. vel.§. stare ꝓprie ⁊ improprie ſm subiectam materiam.etiā tex.cū glos. in.l.si pater.§.qui duos.ff.de adop.que incipit. hec tria. Unde licet iuriscōsultus in.d.§.sed si plures. rōne subiecte materie accipiat in prima parte dictionē quasi vt veritatis expressiuam: quia aliter accipi nō potest cū verum sit vnū occidisse. ⁊c.ibi cuius ictu vulneratū perijsse: tñ non est eadē rō ꝙ in sequēti rñso accipiat̄ pro dictione veritatis expressiua: q2 si non apparet cuius ictu perierit non videt̄ dici posse ꝙ vere oēs occiderunt saltē in casu nostro qñ apparet qd tm̄ vnū erat vulnus letale ꝑ dictā.l.si in rixa.inducendo vt dixi: ⁊ sic posito ꝙ qñ non constat ꝙ vnū vulnus tñ erat mortale non posse stare oēs viderentur occidisse, ⁊ sic seruetur intellectus in.d.§.sed si plures. ⁊ ꝙ ibi etiā in.ij.responso dictio quasi sit veritatis expressiua, ⁊ sic ille casus habet locum in casu nostro qñ ꝯstat qd vnum tm̄ erat vulnus letale: quia tūc oēs non dicerent̄ vere occidisse per.d.l.si in rixa. ⁊ hoc casu optime ꝓcedit decisio noua Dy. ¶ Ex his ergo apparet ex sufficienti partium ⁊ casuum enumeratione dictū Jo.mariam non posse ad mortem condemnari vt dixi: ⁊ q̄uis ex his apparet responsio ad alle
8 gata in contrarium: tñ specialiter respondeo, ⁊ primo† non ob.d.l.item mella.§.sed si plures. ⁊ dicta.l.ita vulneratus. cuʒ concordantijs.quia respondeo primo ꝙ ille text. ⁊ similes loquuntur quando agitur ciuiliter: quia aliud est quando criminaliter agitur vt in casu nostro quia tunc requiruntur probationes luce meridiana clariores, ⁊ saltē quia agitur de imponenda pena capitis vt multis autoritatibus supra cōprobaui ⁊

a ¶ Quasi.š.consil.ij.nu.iiij.

baui.⁊ ita ad dictum.§.sed si plures.ad dictā.l.i.§.fin.cum seq.
ff.de his qui dele.vel effu. respondet vltra doctores superius
allegatos. Alb.de Ros.in tertia parte statutorum.q.lxii.incip.
Item queritur quando erant in domo vna,⁊c. ¶ Secundo
respondeo quod aut tenemus ꝙ vulnus illud vnicum morta
le fuit illatum a socio Joannis Marie magis quam a Jo.ma-
rie vel ab alio,⁊ tunc respondeo qd tex.in.d.§.sed si plures.nō
loquitur quando constat vnum tantum fuisse illatum vulnus
mortale.quo casu non teneātur capitaliter de occiso:vt firmat
Oldr.⁊ multi alij quos supra allegaui. ¶ Uel etiam respon-
deo quod ille tex.non militat in penis que imponuntur vigore
statutorum:quia proposito ꝙ omnes videātur occidisse: illud
enim est improprie que proprietates non habent locum in sta
tutis vt proxime dixi circa sextum fundamentum secundum
Dyn.Et per hoc etiam fuit responsum ad not.per gl.in.d.l.si
in rixa.ad quam etiam fuit responsum in quarto fundamento.
¶ Ex his modis patet esse responsum ad.c.si quatuor.xxiii.
q.vi.⁊ ad.c.significasti.de homicidio.el.ii.nam ibi non appare
bat quod vnius ictu perierit.id est non apparebat quod vnū
solum vulnus fuisset mortale prout hic. ¶ Item ibi non agi-
tur de pena capitaliter imponenda sed de pena irregularita-
tis:tamen tutior via est ibi eligenda,scilicet quod tanquam ir-
9 regularis non puniatur alias puniatur:vt ibi per do. ¶ † Nō
obst.notata per Barto.in.d.l.si in rixa.inquantum dicit quod
si in primo fuit ab vno illatum vulnus mortale:⁊ postea ab
alijs illata fuerint alia vulnera quod quilibet tenetur de ho-
micidio.per dictam,l.qua accusatione.§.si quis seruum egro-
tum.⁊ per.d.l.ita vulneratus.in princ.quia illi tex.loquuntur
quo ad actionem.l.Aquil.⁊ sic quando agitur ciuiliter:quo
casu illud est ⁊ ex presumptionibus potest quis damnari vt
dictum est.⁊ opi.Barto.confunditur per.d.l.si in rixa.que in-
distincte vult ictus cuiusque contemplandos denique iura il-
la non dicunt quod vulnera secundo loco illata non essent le-
talia in illo homine:tamen tutior est prima responsio. ¶ Po-
test etiam dici quod stantibus his que dixi in.vi.fundamen-
to non apparet sufficienter quod vulnus mortale fuerit prius
illatum quam alia vulnera. ¶ Et si tunc dicatur quod quan-
do nō apparet an vulnus mortale precesserit vel secutum fue-
rit:nihilominus secundum Bartol.in.d.l.si in rixa.omnes te-
nentur sicut retuli supra in primo responso posito quod Bar-
to.dicat omnes teneri non tamen dicit de occiso teneri,⁊ sic ca
pitaliter.⁊ si etiam intentio ⁊ mens Bartol.ita fuisset contra
eum faciunt omnes decisiones ⁊ autoritates quas supra alle-
gaui in fundamentis deductis pro ista parte ⁊ in responsioni-
bus supra traditis. Item est contra.d.l.si in rixa.⁊ Bartol.
profecto in hoc casu videtur cum supportatione multum fra-
giliter locutus cum se fundet in iuribus loquentibus in pre-
sumptionibus in dicta materia vbi non agitur ad crimen seu
ad penam criminaliter seu capitaliter imponendam.l.si inter
virum.⁊ l.sed ⁊ in illo.ff.de reb.dub.non autem loquuntur in
penis capitalibus quo casu in dubio semper potius fit inter-
pretatio ⁊ presumptio in minorem partem vt est dictum.
¶ Non obstat quod saltem auxilij prestiti assistendo debeant
puniri esto quod vulnus letale non intulerint per notata per
Barto.in dicta.l.si in rixa.cum concordantijs.quia primo re-
spondeo quod non est formata inquisitio nisi contra socios
Joan. Marie de eorum auxilio prestito de vulnere illato per
Joan.Mariam in pectore dicti mariani:non autem de auxi-
lio prestito per Joann. Mariam alijs vulneribus illatis per
alios vt clare ex inquisitione apparet. ¶ Secundo respondeo
quod non apparet sufficienter quis fuerit ille qui vulnus illud
intulit: stante quod de iure verum est tanquam principalem
vnum solum teneri de homicidio quando constaret quis fue-
rit ille qui letale vulnus intulit ⁊ alij non tenerentur de homi-
cidio vt principales si vnum tantum est vulnus mortale per
dictam.l.si in rixa.vt probaui non potest isto casu puniri ali-
quis predictorum de auxilio si non constat quis fuerit princi-
10 palis.s.ille qui occidit siue qui vulnus letale intulit. † quia in-
a certitudo[a] principalis vitiat in accessorio. Ita concludit Pe.
de Ancha.in.d.cons.cxvi.ad fi.consilij in quo vt dixi interue-
nit assensus Barthol.de Salic.⁊ Gasparis de Calde.allegat
not.per Barto.in.l.si is qui rem.§.si tu titium.de fur.per illum
tex.⁊ ibidem aperte est de mente Tancredi de Corne.in com-
pendiosa sua in rubri.ix.q.incipiente.queritur hic duo vel tres
accesserunt,⁊c. Non obstant supra no.per Spec.in tit.de ho-
micidio.§.i.ver.sed pone.quia respondeo quod illa decisio non
potest adaptari ad casum nostrum. ¶ Bene facit quod not.
Sal.in.l.i.C.de raptu virg.in.x.colum.in ver.quero successiue.
an si quis opem prestans,⁊c.quia verba statuti punientis pos-
sunt esse concepta adeo in personam qd non comprehendant
prestantes opem per notata per Bar.in.l.nihil.ff.de sicarijs.⁊
in.l.is qui opem.de furtis.sz quia verba statuti non habeo nō
insistam circa hanc vltimam responsionem quo capitaliter pu
niatur ex animo percutientem occidendi non letaliter quia de
consuetudine ⁊ de iure municipali est ꝙ vulneratus animo oc
b cidendi si non occidat[b] nō puniatur pena capitali vt in primo
proposito fuit ostensū.⁊ quia dictū est esse probatū per duos
testes peritos ⁊ iuratos vnum tantū fuisse vulnus letale dico
sufficiēter probationem illā factā fuisse per duos testes.§.que
autē.in auf.de non alie.l.cōparationes.C.de fid.instr.c.quoniā
cōtra.de proba.no.Bar.⁊ alij in prohe.ffo.ū;⁊ Bar.in.l.quo-
ties.C.de pondera.li.x.⁊ in.l.i.§.fi.de ver.ob.⁊ in.l.j.in prin.de
ven.inspi.⁊ Bal.⁊ Sal.in.d.l.comparationes.⁊ canoniste in.c.
proposuisti.de proba.⁊ satis est ꝙ tales qui habēt super predi
cta cognitione deponere ꝙ sint experti in predictis vt inquit
text.in.c.si.de frigi.⁊ malefi.vel ꝙ sint medici.l.quoties.C.de
re mili.li.xij.⁊.c.significasti.el.ij.de homi. ¶ Et medici in pro-
posito dicunt illi qui eas egritudines de quibus in proposito
curare ⁊ sanare solēt.l.j.post prin.per Bar.ff.de var.⁊ extraor.
11 co.† vnde medicorū appellatione veniūt etiā obstetrices.⁊ qui
nō vniuersaliter sed certā partē corporis curare solent vt dolo-
res dentiū seu auricularū nisi per incantationē curaret vt ibi di
cit tex.⁊ no.Bal.in.l.j.C.manda. ¶ Et sic apparet non opor-
tere qd sit doctoratus.ꝙ patet etiā ex.l.j.§.ne autē.C.de com-
muni ser.manu.vbi serui vtriusqz sexus possunt esse medici.ꝙ
esse nō pōt si ad hoc vt quis dicatur medicus requireretur docto-
ratus,qr cū doctoratus sit dignitas.c.quāto.de magistris.ne
aliquid exi.not.Bar.in prima cōsti.in.l.ex eo.ff.de testi.⁊ Bal. a
in.l.i.in prin,ff.de in.⁊ iure.cū si.serui autē a dignitate repellun
tur.l.j.⁊ fi.C.qui mili.non pos.lib.xij.ergo nō possunt esse medi
12 ci.d.§.nō autē. ¶ † Postremo a me queritur an si dictus Jo.
Maria fuisset capitaliter bannitus cū publicatione bonorū ob
contumaciam ⁊ post dictū bannū obuenerunt sibi denuo alia
bona cōprehenditur illa in publicatione.⁊ hac dubitatione stan
tibus his que conclusa sunt.s.nō videtur necessaria:qr si Jo.
Maria est.j.tēpus qd possit post bannū audiri apparet qd iu-
dex debet reuocare predictū bannū ⁊ ad pene pecuniarie im-
positionem procedere. ¶ Tamen dico vnum verbum ꝙ non
veniunt bona post bannum vel publicationē quesita.l.si man
dauero.ff.is cuius.ff.manda.l.is cui.§.j.ff.de testa.⁊ ponderat
Bal.in.l.ij.C.eo.tit.⁊ Bar.in.l.certa forma.per illum tex.C.de
iure fisci.li.x.⁊ Bal.in.l.fi.per ibi no.per gl.C.que res pig.ob.
pos.⁊ not.per Bar.in.l.j.in.j.col.de here.insti. ¶ Alexander.

a ¶ Incertitudo. ⁊ hoc qñ non apparet nisi de vno vulnere ⁊ vnius percussione nec cōstat omnes venisse animo delinquendi, ⁊ sic non apparet oēs deliquisse. Sed vnū incertum ex certis,⁊ tunc nullus capitaliter punietur. Sed bene ciuiliter omnes vt per Alber.Bart.in.d.l.si in Rixa.⁊ d.l.item mela.§.j.

b ¶ Occidat. intellige nec per se nec per eum cui mandat vel cui ad hoc auxiliatur [illegible]

Summarium.

1 ☞ Statuta siue in rem siue in personam non egrediuntur lo-
ca sua.
2 Mobilia censentur in loco vbi mansura sunt.
3 Domicilium incolatus attenditur non originis.
4 Actio iudicatur secundum id ad quod competit.

Consilium. XVI.

Viso titulo questionis
premisse in sententiam domini.Ottonis primi cō
sultoris cōcurrens paucis absoluam propter ma-
ximam nuncij celeritatem. Et primo circa primum dubium.
An dictum statutum dicte Lucane ciuitatis quatenus vide-
tur excludere ab intestato filias defuncte persone superstite
patre ⁊ fratribus defuncte persone extendatur ab bona posi-
ta extra territorium statuentium. Si recte consideretur vide-
tur quod quo ad terminos questionis nostre magis commu-
nis opinio sit quod non.vt tenet Jacob.de Ra.Guil.de cun.
Ray.in.l.cunctos populos,C.de sum.tri.⁊ fide ca.argu.l.pu-
pillo.ff.de tuto,⁊ cura.da.ab his.⁊ l.titium.§.tutores.ff.de ad
mini.tuto. ¶ Et quia statutum predictum est contra ius com
mune ergo restringendum est ne ad bona alterius loci tra-
hatur secundum eos.argum.l.certa forma.C.de iure fisci.libr.
x.⁊ l.constitutionibus.ff.ad municip. ¶ Petr.etiam istud
idem tenebat.vt refert Cy.sed addebat vnum quod istud pro
cederet quando statutum loquebatur in rem.sed vbi loque-
retur in personam tunc statutum illud non solum non trahe-
tur ad bona alterius loci sed etiam non trahetur ab bona lo-
ci statuentium quando decedens persona non fuisset subie-
cta statuentibus.argum.l.rescripto.§.fi.de munc.⁊ hon.⁊ l.i.
C.de mulie.⁊ in quo loco.libr.x.⁊ opin.Jacob.de Ra.in.l.cun-

ctos populos.⁊ inclinat in proposito nostro ꝙ debeant atten-
di statuta loci in quo decessit ille de cuius hereditate agitur.ar
gu.l.ij.C.quemadmodum test.ape.iuncta.l.conficiuntur.⁊.l.si
quis cum nullam.ff.de iure codic.⁊ iste cuius lucanus decessit
in ciuitate Romana in qua non presumitur vigere statuta pre
dicta excludentiam casu nostro filias defuncti propter existen
tiam patris vel fratris defuncti pro ista parte ꝙ statutum lu-
canum non extendat ad bona alibi posita.⁊ est snia Bar.in.l.
cūctos populos.in.vj.questione dicētis ꝙ tale statutū est odio
sum ⁊ ꝙ tale statutum qn̄ excludit filiā dicatur odiosum.tenet
etiam Bal.in.l.ij.C.qui ad liber.perue.non poss.⁊ in.l.certū.in
princi.C. vnde cogna.⁊ in.l.fi.in prin.C.de suis ⁊ legiti.hered.
licet aliud sit in statuto disponente qd ad successionem fratris
vocet frater exclusa sorore.vt per Bald.in.l.ij.per ibi no.C.qui
ad liber.perue.nō possunt.⁊ qd non extendat dictum statutū
ad bona alibi sita.probat late Bar.per.d.l.cunctos populos.
in.vij.q.ver.posset dubitari in tali.q.cōsuetudo est in Anglia,
⁊c.istam opin.etiam sequitur Bald.in.d.l.cunctos populos.
xvj.co.in ver.venio ad fin.⁊ in ver.sed hic quero de effectu,⁊c.
per aliam rationem ⁊ ibi tenet Bald.in.l.ij.in.iiij.col.C. que sit
longa consu.idem tenet Pe.de Anc.in repeti.c. canonum sta
tuta.de constit.parum post medium.in vers.sed remanet forte
dubiuz.⁊ plenius in verbo quero iuxta predicta de questione
1 tali.Cauet statuto tuderti,⁊c.ibi dicitur qd magis † cōmunis
conclusio est ꝙ siue statutū loquatur in rem siue in personā ha
beat locum in bonis positis in territorio statuentium ⁊ non in
a alijs[a] ⁊ refert ꝙ ita consuluit Bal. in cons. inci. in nomine dñi
punctus talis est.istam opinionē etiā tenere videt Bal. in.l.si
arrogator.in pe.col.ff.de adop.vbi dicit qd si vnus erat origi-
ne ciuis regij:⁊ alio respectu erat ciuis bononie.⁊ in vtroqꝫ fo-
ro habebat bona regij erat statutum prohibens vxorem suc-
cedere marito suo ex testamento certe talis vxor non impedie-
tur succedere in bonis existētibus in territorio bononiensi sed
solum in bonis existentibus in territorio regino.⁊ ita dicit se
cōsuluisse per aliquas rationes quas ibi ponit quas breuitatꝫ
causa omitto.¶ In eadem sentētia quo ad casum nostrum cō
currit Sal.in.d.l.cunctos populos.in ver. ex predictis infero
ad decisionem, ⁊c. ⁊ etiam in ver. precedenti dum vult quod
quando statutum puta ciuitatis lucane prefert aliquem ad
successionem contra ius commune nō extendit ad bona alibi
sita si ciuis origine lucanus decedens legi alterius loci per do-
micilium vel incolatum ante mortem se subiecit.l.i.ff.ad mu-
nici.sed ita est qd iste ciuis lucanus se subiecit alij legi propter
incolatum quē ꝯtraxit in ciuitate romana per dicenniū vt.l.ij.
⁊.iij.⁊ vtrobiqꝫ no.C.de incolis.lib.x.⁊ etiam per maiorē par-
tem fortunarum suarum quam habebat in ciuitate romana.l.
ciuis.⁊ ibi plene no.C.de incol.lib.x.ergo nō potest statutū lu-
canum extendi ad bona sita in ciuitate romana. ⁊ per hoc ap-
paret nō obstare id qd dicit Io.cal.in consi.xxiiij. posito sub
rub. de testamentis. vbi vult qd si statutum ferrarie excludit
filias feminas ad intestato existentibus filijs masculis.⁊ con-
tingat qd totū patrimoniū vel maior pars patrimonij ipsius
defuncti sit extra territorium ferrarie.ꝙ tale statutum priuans
filias hereditate seu successione excludit eas etiam a patrimo-
nio existenti extra territorium statuentium si tales filie erant
subiecte statuentibus qꝛ statutum priuādo eas eo iure intelle-
ctuali scilicet hereditate alias intellectuali operatur quod ille
filie aliqua bona consequi non pn̄t nec intra territorium nec
extra.quia filie nulla bona capere possunt nisi vt heredes, sed
si priuantur potentia consequendi vniuersale sub quo parti-
cularia continentur. videntur etiam priuari potentia conse-
quendi omnia particularia inclusa sub vno vniuersali.l.si quis
totū.in princi.§.fi.de excep.rei iudi.⁊ in hoc etiā satis inclinat
Bald.in repetitione magna.l.cunctos populos .in.xxx.q.in
versicu.quinto queritur statutum, ⁊c. quia respondeo vt pa-
tet ex proxime dictis quod conclusio sua fortasse ꝓcedere pos-
sit quando filia non esset subiecta legi alterius loci ratione
proprie originis vel incolatus prout contingit in proposito
nostro tunc debent in bonis alterius illius loci.i. ciuitatis ro-
mane seruari leges ipsius ciuitatis Romane vt per expres-
sum dicit Salyc.in.d.l.cunctos populos.argumen.d.l.incola.
¶ Preterea contra dictam cōclusionem Ioā.Cald. expres-
se tenet Bartol. in dita.l. cunctos.in.vj.⁊.vij.q. cuius opin.
est magis communis vt supra retuli. ⁊ ad rationes Bartol. ⁊
aliorum non est responsum per Ioan.Cal. in loco preallega-
2 to.¶ † Venio ad secundum dubium videlicet an illa que in
ciuitate romana habebat.s.in mercantijs pecunia actionibus
⁊ alijs mobilibus rebus ibi existentibus debeant iudicari
bona sita in territorio ciuitatis Romane adeo quod statu-
tum ciuitatis lucane in eis sibi locum non vendicet prout fuit

a ¶ Nōn in alijs. hec vera reiecta verbali distinctione Bar.an loquatur in rem vel in personam licet eā sequatur Marti. Lauden.in trac. de primogeniti. char.v.Alex.consi.xliiij.lib.v.Sed teneas indistincte quod statuta vel cōsuetudines tanquam reales nō extenduntur extra sua territoria.l.fi.ff.de iuris.om.iud.⁊ ita practicamus. Et ita tꝫ Bald.in.l.i.col.xij.ver.subsequēter quero.C.de sum.tri.Bald.l.ij.C.que sit lon.consuet.Pe.de Anc.in rep.d.capit.j.col.j.cum seq.de cōsti.lap.allega.xci.in primis.videdum Car.flo.consi.ij.Soci.ꝯsi.ccxcij.visis statutis.lib.ij.cclxxviij.co.pe.li.ij.coꝛ.ꝯsi.cxv.lib.ij.cōs.ccij.col.iiij.lib.ij.consi.clxij.cōstat.lib.iij.Alex.ꝯsil.cxxviij.j.eo.li.ꝯs.xix.li.vj.Alber.bru.in tracta.de statu.exclud.femi.q.xxv.Lud.de Bozadi.cōsil.xlix.

b ¶ Loci.hanc tꝫ Ale.hic.⁊ est verior sꝫ.j.eo.li.ꝯsil.xxxi.colū.ij.tenet opi.bal.quod sequant personam dicendū ⁊ plene dixi super cōsue.parisi.§.cxlv.vide ēt Soci.consi.xxxvj.consilio.cj.lib.j.

c ¶ Actiōes.Adde.j.eo.lib.consil.xxxj.nu.vj.

conclusum supra.⁊ in hoc breuiter cōcludo quod sic per.l.si ita
legatum.ff.de lega.iij.⁊.l. debitor. de pignoribus.⁊.l.ex facto
proponebatur.§.rerum.ff.de here.insti.cum multis si. vbi mo-
bilia que sunt in loco ad tempus ibi mansura nō censentur esse
res illius loci sed ea que sunt ibi perpetuo mensura censentur
esse res illius loci vt pecunia ⁊ alia bona que essent extra ciui-
tatem Romanam reuersura tamen ad ciuitatem Romanam
censentur esse de bonis ciuitatis Romane.cum ergo hic ciuis
lucanus per decennium ⁊ vltra domicilium haberet in ciui-
tate Romana ⁊ ibi haberet maiorem partem fortunarum sua
rum presumitur ibi habuisse animum perpetuo manendi cuꝫ
eadem parte fortunarum suarum quas ibi sciebat habere.ita
no.Sali.in.l.ij.in fin.C.de iuris.omnium iudi. per.l.incol.C. de
incolis.lib.x.⁊ in.l.ij.eod.titu.¶ Ad hoc bene facit quod not.
Pet.⁊ Cy.⁊ Ange.in.d.l.ex facto.vbi dicunt quod res quas
quis secum habet vt vtatur in certo loco censetur esse illius
loci.⁊ ideo dicunt quod si scholaris forensis infirmus existens
in ciuitate bononie relinquat titio bona que habebat bononie
videtur reliquisse libros quos ibi habebat causa statuendi in
loco illo.argu.d.l.si debitor.⁊ id quod habetur in.d.l.si non in-
ducta.C.in quib.cau.pig.taci.contraba.⁊ licet Innoc.ibi du-
bitet de hoc quando constabat quod bona non debebant ibi
manere sed debebant ad alium locum transferri vt ibi perpe-
tuo essent: tamen quia non est casus noster ideo non insisto.
⁊ ita in terminis nostris firmat Sali. in.d.l.cunctos populos
in pe.col.pro hoc etiam tex.in.c.j.in prin. de pace tenen.quem
text. Bald. ibi in.ij. colum. dicit esse singularem ad hoc quod
mobilia censentur esse de territorio loci[b] vbi reperiuntur ⁊ ideo b
fisco illius loci confiscantur. ⁊ illud videtur verius quam illud
quod ponit Bald. in.l. mercatores.C. de commer. ⁊ merca.⁊
dato quod etiam tenemus decisionem Bald. ibi tamen non
obst. quo ad propositum nostrum:quia Bald. in.d.l. merca-
tores.vult quod mobilia personam concernant ⁊ non locum
vbi sita sunt. Nam si velimus attendere locum vbi erat per-
sona dicti defuncti adhuc habemus intentum nostrum . ⁊
idem dico de actionibus seu nominibus debitorum: quia in
ciuitate Romana sunt celebrati contractus ex quibus crea-
ta sunt illa nomina debitorum.⁊ tunc dicendum est quod cen
sentur esse de bonis illius loci vt est casus. in.l. titium ⁊ me-
uium.§.tutores.ff. de admini.tuto. illud idem est si alibi cele-
bratus esset contractus tamen solutio esset collata in ciuitate
Romana.l.quero.ff.de solutio. ¶ Pro confirmatione predi-
ctorum facit quia actiones dicuntur coherere persone credi-
toris , ⁊ illam committantur.l. quis ergo casus.ff. de pec.l.iij.
⁊ ibi not.ff. pro socio. ⁊ in notabili questione declarat Bald.
in.l.ij.ff.de statu hominum.† vbi si quis habeat duo domicilia 3
vnum ratione originis aliud ratione incolatus semper consi-
deremus potius locum incolatus in his in quibus persona est
in consideratione.patet ex gloss. valde notabili in.c. statutum.
in versi.vnam dietam.⁊ ibi not.doc.de rescri.in.vj. Fortifican-
tur predicta † quia quando actiones[c] dantur ad quid mobile 4
iudicatur de eis prout in re mobili vt not.gloss. in auf. de non c
alienan.§.illo.⁊ ibi clarius declarat Ang.⁊ no.Dy.⁊ Bart.in
l.potest.ff.de auf.tuto.⁊ gl.in.l.j.⁊ ibi no. Bart.C. si aduersus
transa.⁊ Bar.in.l.mouentium.ff.de ver.sig.⁊ Io.An.in addi.
Spec.in titu.de fruc.⁊ interesse.§.j.super verbo.sed quid si de-
beo.⁊ Ang.in.l.i.§.fuit quesitum.ff. ad trebel.ergo sicut dixi-
mus res mobiles censent esse territorio illius loci quo site sunt.
ita esset etiam dicēdum de actionibus que dantur ad res mo-
biles.¶ Idem etiam firmat lapus allegatione.c.inci. In no-
mine dñi amen casus est talis videlicet quidam Nicolaus,⁊c.
in fi.de qua facit mentionem.Ludo.de Roma.in.l. si constan-
te.§.fi.ff.so.ma.Nam concludit lapus quod si in varijs locis de
functus habet bona.⁊ in quolibet dictorum locorum varia sit
consuetudo ⁊ queratur de quo loco iudicentur esse nomina de
bitorum debet dici quod ad illum locuꝫ pertinent vbi exactio
de iure de facto fieri potest.Nam intelligentur esse de loco vbi
est collata solutio si ibi reperiatur debitor allegat dictam.l. ex
facto.§.reum.⁊.d.l.quero.Nec obstat secundum eum quod no
mina debitorum non sint in loco sed videantur esse vbique.ff.
de iudi.l.fideicommissum.§.tractatur.l.fi.C.de prescript.long.
temporis.l.caius.in prin.de lega.ij.Quia respondet lapus qd
illud est verum cirscunscripte sed per effectum exactionis sunt
in loco.vnde secundum eum debitum mercatorum florentino
rum in Italia contractum ⁊ soluendum in Italia annume-
rantur bonis Italicis contractum vero ⁊ soluendum in An-
glia annumerantur bonis Anglicis.Alex.

Summarium.

Creditores

1 Creditores habentes nomen hypothecatū possunt impedire executionem sententie late in fauorē cessionarij debitoris.
2 Statuti verba si non conueniunt, nec eius dispositio.
3 Solutione eius quod debetur omnis tollit̄ obligatio. ꝛ nu. 5.
4 Creditores habentes nomen hypothecatum vtilem personalem habent contra decitorem debitoris.
5 Hypothecaria auocat res hypothecatas.
6 Exceptio, quando aliter periculum reparari non potest, admittitur. alias non admittenda.
7 Carcer preiudicium irreparabile.

Consilium. XVII.

Equisitus in causa vertente inter nōnullos creditores cuiusdam habentes obligatum nomen creditoris ꝛ quendam habentem ab ipso debitore iura cessa contra dictum nomen debitoris ꝛ prosequit̄ tamen nomen predicti qui erat obligatus dictis credi
1 toribus. in quo cōsului† ꝙ non obstante dicta cessione ꝛ sententia lata cōtra dictos creditores in fauorē dicti cessionarij posse per dictos creditores denunciari ꝛ inhiberi dicto debitori ne soluat dicto cessionario. ꝛ hoc modo posset de iure cōmuni impedire executionē sentētie late in fauorē dicti cessionarij cōtra dictū debitorem. nunc vero dicit̄ ꝙ dictus cessionarius cōfugit ad quoddam statutū disponēs de executione sententiarū. in quo inter cetera cauetur qḋ nulla persona extranea que nō fuerit in litigio possit impedire executionē alicuius sententie nisi fuerit in vera possessione non ficta cōstitutus rei in qua fit executio saluo tamē omni iure ipsi extraneo qḋ habebat in dicta re in qua facta fuit dicta executio nisi ille extraneus primitus obtinuisset aliquam sententiā diffinitiuam cōtra illum cōtra quem fieret executio quo casu dictus extraneus audiatur ad ius ꝙ habet vigore dicte sentētie, ꝛc. sed nō obstāte statuto predicto puto nos esse in terminis iuris communis secundum qḋ militabāt ea que in superiori cōsilio dixi. qḋ autē dictū sta
2 tutū non obstet patet† qꝛ nō cōueniunt verba dicti statuti nec
a conuenire intelligitur dispositio [a] eiusdē. l. ita autē. in prin. de admini. tu. l. iij. §. pretor. ver. toties. ꝛ ibi no. Bar. ff. de dam. infec. c. ad nostram. el. iij. de iureiu. c. indemnitatibus. §. pe. de electio. in vj. secundū verba dicti statuti non cōueniunt casui nostro: ergo ꝛc. ¶ Quod autē verba non cōueniant patet qꝛ verba dicti statuti loquuntur in casu in quo facta executione pōt manere saluū ius extraneo ꝙ haberet in re aliqua. sed hec verba nō possunt conuenire casui nostro: quia dicti creditores habentius in nomine debitoris sibi obligati. iuxta. l. nomē. C. que res pig. ꝛ. l. si cōuenerit. ff. de pig. ac. ꝛ facta executione sentētie late pro ipso cessionario contra debitorem condemnatum erit extinctum nomen debitoris. quia illud extinguitur quam primū satisfactū est obligationi qua tenebat̄ creditori. ꝛ sic erit extinctum qḋ erat obligatum dictis creditoribus. vt dicit text.
3 in. l. fideicommissa. §. si rem. ff. de leg. iij. † Nam solutione eius ꝙ debet̄ omnis tollit̄ obliga. l. nulla. l. obsignat. C. de sol. insti. quib. mod. tollitur obligatio. in prin. ꝛ non est dubium quod si verum est illud quod asserit dictus cessionarius. s. ꝙ dictus debitor iure permittente possit soluere ipsi cessionario non posset amplius per dictos creditores cōueniri dictus debitor vt probat̄ in. d. l. nomē. ꝛ rationem proxime allegatam. s. ꝙ solutione eius quod debetur facto creditori vel representāti omnis tollitur obligatio, ꝛ sic debitor soluens liberatur in. l. vero procuratori. ff. de sol. l. solutum. §. solutā. ff. de pig. ac. nec etiam agere possent creditores predicti aduersus predictum cessionarium
4 aliquo remedio. Nam actione personali nō possent: † quia creditores predicti habentes predictum nomen debitoris obligatum habent vtilem actionem personalem contra ipsum debitorem creditoris sui. l. postquam. C. de here. vel ac. ven. ꝛ. d. l. nomen. ꝛ ibi no. ꝛ hoc nemo negat. sed constat qḋ illa personalis actio non potest dari dictis creditoribus contra dictum cessionarium facta executione dicte sententie: quia nullus cōtractus vel quasi est gestus inter dictos creditores ꝛ dictum cessionariū cuius occasione posset dari vel nasci aliqua actio personalis contra dictum nomen iuxta. l. si in area. ff. de condi. inde. l. paulus. ff. de doli except. ꝛ personalis actio non sequitur rem sed possessorem rei. l. j. §. si heres. ad trebel. l. non aduersus. C. si cert. pet. l. pe. de obl. ꝛ ac. vnde liceat ad dictum cessionarium peruenerit pecunia vel res debitoris data insolutum dicto cessionario tamen per hoc non posset dictis creditoribus dari actio personalis contra dictum nomen vt in iuribus proxime allegatis. ¶ Nec etiam posset dari dictis creditoribus vtilis actio hypothecaria contra dictum cessionarium facta executione dicte sententie duplici ratione. primo quia vt tenuit. Ja. de Are. Cy. Ray. in. d. l. nomen. non competit vtilis hypothecaria creditori habenti obligatum nomē debitoris quia hypothecaria solet solam possessionem rei hypothecate aduocare. l. si cū venditor. in prin. ff. de euic. sed hic erit hypothecatum nomen debitoris dictis creditoribus. quia nomen debitoris possideri nō potest. l. seruus. §. incorporales. de
5 acq. re. do. † Item qꝛ per hypothecariam cōsequitur res obligatas. l. si fundus. §. si domus. ꝛ. §. in venditore. ff. de pign. sed pecunie vel res debitorū que perueniunt ad dictum cessionarium nō sunt ipsum nomē qḋ est quid incorporale. ergo per hypothecariā nō petet̄ ipsum nomē obligatū sed peteret̄ id qḋ in nomine debet̄ qḋ aliud est. l. si sponsalibus. §. fi. in fin. ff. de iure do. ꝛ ita etiam tenet Hof. vt refert Cy. ꝛ Ray. ibi. ꝛ idem tenet Ang. in. l. grege. §. cum pignori. ff. de pig. in. d. l. nomen. ¶ Secunda ratione tutiori ꝛ que magis placet. quia dato qḋ vtilis hypothecaria de iure possit cōpetere creditori in rebus ipsius debitoris cuius nomē est sibi creditori ab alio suo debitore obligatum. vt quedam gl. ꝛ nonnulli scribentes tenuerunt tamē facta executione dicte sententie in fauorē dicti cessionarij cōtra dictum debitorem non possit competere dictis creditoribus vtilis hypothecaria in rebus predictis. Ratio est euidens qꝛ si verum est qḋ dictus debitor debet soluere dicto cessionario sequit̄ qḋ facta solutione extinguit̄ omnis actio psonalis que poterat competere cōtra dictum debitorem tam dicto primo creditori quā etiam dictis creditoribus causam ꝛ nomē predictum obligatū habētibus. vt insti. quibus mo. tol. obl. in prin. prout iam dixi ꝛ extincta personali actione per solutionē seu satisfactionē necesse est vt dicamus ꝙ ois hypothecaria actio sit etiā extincta. l. etiam liberat̄. in prin. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. ꝛ. l. nouatione. ff. de noua. extincta enim in ipso iure principali obligatione extinguitur accessoria. vt dicunt iura vulgaria. apparet ergo ex premissis ꝙ facta excussione predicta non remanet saluum ius in dictis creditoribus contra dictū nomē debitoruꝫ ꝛ eius bona. hoc ergo cessante cū verba ꝛ mens statuti per hoc optime facere videt̄ qḋ dicit Bal. in. l. j. circa vlti.
6 col. qui accu. nō possunt. † vbi dicit qḋ qñ aliter periculū reparari nō pōt exceptio admittit̄ vbi alias nō admitteretur. ꝛ no. a
per Cy. in simili. in. l. fi. ix. q. C. de cōpensa. ꝛ id qḋ habet̄ in. l. ij. ꝛ. iij. ff. de fer. ꝛ. l. senat⁹. ff. de offi. presi. ¶ Propterea videmus quod vbi alias non admitteretur exceptio nullitatis ad impediendum executionē. tū admittitur quando esset irreparabi b
b lis. [b] vt no. Pau. de leaz. in cle. j. de iudi. quem etiam ibi tenet ꝛ sequitur Pe. de anc. ꝛ alij. ꝛ idē Bal. in. l. ab executione. l. circa. ij. col. post Cy. C. quorum appel. non reci. ꝛ Bal. in. l. esi qui duas. C. de adulte. ꝛ Bald. in. l. si feriatis. in lec. antiqua. ff. de ferijs. ꝛ not. Imol. in. l. qui a latronibus. ff. de testa. ꝛ in. l. iij. §. sempronius. ff. de acqui. pos. ꝛ in. l. nō solum. §. morte. ff. de no. ope. nun. ꝛ similiter videmus ꝙ etiā in casibus in quibus petitio restitutionis in integrum non impediret executionem sñie. tamē si executio irreparabilis est suspendetur executio, ita inquit Bald. in. l. j. C. de in integ. resti. in ver. propterea ne quid fiat. vbi dixit qḋ pendente petitione restitutionis in integrum
c nō poterit fier. executio sñie per capturā [c] seu carcerationē persone vt ibi per eū allegat qḋ in simili no. in. l. ij. ff. de appella. reci. ꝛ etiam ita tenet Pau. de cas. in. l. iiij. §. de condemnati. ff. de re iudi. cum ergo executione dicte sñie ius quod habent dicti creditores aduersus dictum nomen debitoris ꝛ eius bona sit irreparabile ꝛ omnino extinctum. sequitur ꝙ debet per talem exceptionem impediri executio eius ꝙ alias impediri non potuisset. ꝛ si diceretur quod saltem possint dicti creditores agere contra heredes dicti principalis debitoris cōtra quem ꝛ eius bona nō est facta executio. quia respōdeo multipliciter. primo quia vt fertur notorium est principalem debitorem non esse soluendo. Unde perinde est ac si cōtra eum facta esset excussio ꝛ repertum esset eū non esse soluēdo. vt no. per glo. ꝛ doctores in. l. decem. ff. de verb. obli. ꝛ in. l. fi. ff. si cer. pe. ꝛ in. l. ij. princ. ff. qui satis. cog. ¶ Deniqꝫ excussio hoc casu non est necessaria vt possint creditores exercere ius suum contra nomen debitoris ei obligatum ꝛ ita se habet communis opini. vt inquit Bald. in. l. grege. §. cum pignore. ff. de pig. ꝛ alij quos plenius retuli in alio cōsilio super hac causa reddito vel etiam potest rñderi quod dato qḋ non eēt notorium debitorem principalem non esse soluendo: tamen cum nostra interest plures habere obligatos. vt. l. iiij. §. fi. de lib. le. ab hoc commodo habere plures obligatos excluderentur irreparabiliter dicti credito
7 res per dictam executionem. ¶ † Nam etiam Bald. in. d. l. j. C. de integr. resti. postulan. appellat carcer. preiudicium irreparabile adeo quod illo casu per petitionem restitutionis

a [redacted]

b ¶ Irreparabilis. adderot. ccl xxxiiij. inci. licet in nouis. Ale. l. iij. §. cōdemnatū. co. iij. ꝛ ibi Ja. co. iij. ꝛ. ff. de re iudi. consil. lx. Jas. l. ij. §. si seruus quē. ff. de acq. vel amit. pos. ꝛ in ɔsi. lx. consi. iij. li. j. Hyppo. de marsi. no. ɔsi. xxxvj. Bart. cōsi. xliij: etiam si. lib. j.

c ¶ Capturā, nō practicamus i ciuilibus, qꝛ p prouisionem soluēdo cautiōe accepta potest euitari captura.

a ¶ Exequendam.verum est absolute. Sed nisi creditor opponens prompte vel breui termino doceat de iure suo exequetur sententia ad commodum cessionarij, dando per eum cautionē de restituendo si dicatur in fine litis ⁊ ita practicamus. [redacted]

b ¶ Non probabit. Idem Alex.consi.xxxix.lis ⁊ questio li.v.⁊ in.l.si duo patroni.§.marcellus.ff.de iureiur. Lud.Roma.sing.dccxlij.hypp.de marsi.singu.xxxviij. fa. Ale.consi.xxviij. col.ij.li.ij.cōs.lvij. nu.v. Sz hoc itellige qñ agitur ad traditionē ꝯ ipm vēditorē vel eius heredē negātem venditionē prout etiā loquik Alex. hac.i.d.ꝯs.xxxix. li.v. Secus si agerek ꝯ tertiū, vt qñ est qstio de probādo titulo ad finez pscriptionis, quia tūc probāt testes venditionē etiā si nō recordek qtā fuerit pcij qtitas ex quo de pciō nō disputak vt decidit Bal.i.l.j.⁊ ibi Pau.C.de Reb. alie. non alienan. Raph.Cu.Alex. in.l.sciendū.co.iij. ff.de verbo.oblig. Fulg.pau. Ias.l. si duo patroni.§. marcell⁹.ff.de iureiu.Rom.consil. [illegible] coliū.iiij. pau.l.j.ff.loca.ias. rep.l.admonēdi. col.iiij.ff.de iureiur. Fran.Bal.in tra.de prescrip.in ij.part. tertie par. pn.q.ix.i fi. Rug. de mota in Rep. l.traditionib⁹.nu. xlix.C.de pac.verūz est ꝙ Alex.in addi.ad Bal.d.l. j.C.de reb.alie.nō alienā.⁊ i.d.l.sciēdum. col.iij.iprobat Bal.qꝛ, inqt, hi testes nō ꝯcludūt cū possit vēditio esse facta vno numo ⁊ sic eēt nulla.l.si qs añ.ff.de acq.posse.nec potest Alex.aliter se hinc extricare quā restringēdo dictū Bal.vt procedat dummodo testes deponant de certo precio saltē vltra vnū numum. Sed hec dubitatio Alex.futilis est in proposito. qꝛ licet vbi partes remanserunt in terminis simplicis cōtractus dubitari possit an valeat tanquā donatio vel cōtractus innominatus de quo per Bar.Alex.⁊ alios in.l.si quis ante.ff.de acq.poss. Tamē postquā secuta est traditio ⁊ agik cōtra tertiū, vt in hoc limitatione, non est dubitādum quin titulus validus sic sufficienter probatus siue sit venditio vel donatio vel cōtractus innominatus: qꝛ de specie non curat. inuenio etiam ꝙ Alex.in addi.ad Bar.in.l.ꝙ sepe.§.illud.ff.de cōtra.emptio.⁊ vendi.mouet circa hec aliam dubitationē, si testes deponētes de precio vnus de minori aliud de maiori summa deponat: ⁊ dicit ꝙ nō probant nec sunt concordes etiā in minori summa que nō in est maiori in causa onerosa.l.si decem.ff.loca.qd est intelligendū quādo agik contra venditorē negantē venditionē ⁊ est indubitatū quando actor: vult offerre solum minus precium. Sed si offerat etiā illud maius preciū pōt dubitari. Sed adhuc verā puto decisionem Alex. si nō sint alie probationes nec alie cōiecture quā illorū duorū testium qui nō probāt ex quo discordant in vno substantiali. Itē limito predicta si testes deponerent precium conuentum fuisse solutum ⁊ venditorem in eorum presentia recepisse ⁊ contētum fuisse quia tunc licet non possint precise deponere de quantitate precij, puto ꝙ probant etiam cum agitur contra venditorem vel eius heredem negantem venditionem. Idem si probetur pretium fuisse donatum vel remissum: quia cum non amplius agatur de eo soluendo ⁊ offerendo, non est necessaria probatio ipsius quantitatis. Sed sufficit probare certitudinē in genere ⁊ in residuo de quo agitur. [redacted]

in integ.possit impediri tunc executio sentētie que alias impediri nō posset.⁊ tamen quāuis sit carceratus pōt excarcerari ⁊ etiā pōt agere actione iniuriarum per quā consequitur etiam damnū ⁊ iniuriam si iniuste fuit carceratus.l.j.C.qui bon.ced. pos.l.si creditor.in fi.ff.de priuile. credi.⁊.l. si vero.§.j.ff. qui satisda.cog.⁊ no.Bal.in.l.fi.§.si prefatam.C.de iure.delibe.⁊ no. Ang.in.l.nemo carcerem.C.de exac.tribu.lib.x. tamen qꝛ ille actus carcerationis ex toto est irreparabilis propter incōmodum ⁊ aliqualē infamie notā debet impediri seu suspendi eius executio. ita in proposito qꝛ facta executione extinguik nomen debitoris vt est dictum. nec potest reuiuiscere. vt.l. qui res.§. aream.ff. de solu. merito debet impediri dicta executio. ¶ Ex predictis ergo apparet non obstare statutū in terminis iuris communis ſm qꝫ dixi ⁊ dicti creditores habētes vtiles actiones preferunk dicto cessionario. qꝛ ex cessione nō potuit habere nisi exercitiū directarū etiā si lata esset sentētia pro dicto cessionario cōtra dictum debitorē vt opportune probaui in cons. j.per.l.iij.cū gl.in ver.eo.modo.C.de noua.tūc.no.per doc.in.l. nō quocunqꝫ.§.qui cainm.ff. de leg.j.cū alijs allegatis in predicto consi.⁊ etiā ex doctrina Bar.⁊ aliorū in.l.a diuo pio.§.si super.ff.de re iudi.cui doctrine quo ad casum nostrum nō obstat qd no.per Inno.in.c.cū inhibitio. de clande.dispon.⁊ per Ang.in.l.pe.ff.de pet.her.vbi limitat.d.l.pe.⁊.l.is a quo.ff. de rei vendi.vt ille leges locū habeant quādo tractarek de preiudicio irreparabili.quia omnino tūc suspenditur executio secus de preiudicio non irreparabili, qꝛ tunc habet locum id qd habek in.d.l.pe.qꝛ respōdeo.ꝙ sumus in casu.d.l.iij.cuz gl.⁊ non sumus in casu.d.l.pe.scilicet.ꝙ vnus habet vtiles prout habēt dicti creditores ⁊ alij habent directas seu exercitiū earū vt habet dictus cessionarius. ¶ Patet etiā alia ratione qꝛ tex.in.d. l.pe.loquik quādo facta executione sentētie remanebat saluuz ius cōtra ipsum obtinentē executionē ipsi tertio volēti impedire ipsam executionē vt ibi dicit tex.in fi.sed in casu nostro facta executione non pōt remanere saluum ius dictis creditoribus, nec cōtra eum cōtra quē fit executio nec cōtra illū pro quo fit executio: qꝛ vtilis actio personalis vel hypothecaria erit extincta.vt.s̄.probaui: vnde potius sumus in casu nostro per Inn. in.d.c.cū inhibitio.⁊ per Ang.in.l.pe.volētes ꝙ quando preiudicium est irreparabile tūc impediak executio. Nec etiā habet obstare qd non probauerint dicti creditores agentes de graui eorū preiudicio si dicta executio sentētie fiat vt videk requiri si volunt dictam executionem impedire per id qd habetur in.c. cum super.de re iudi.quia eodem modo respondeo quo respōdi.s̄.ad.d.l.pe. Quinimo in casu dicti.c. cum super.si voluisset titius ostendere de magno preiudicio non potuisset impedire executionē sententie a qua appellasset.vt in.d.l.pe. Nec cōtrariū dicik in.d.c.cū super.solum enim differt decisio posita in.d. l.pe.qꝛ in casu posito in.d.l.pe. Tertius comparuerat ante latam sententiā in fauorē primi agentis.secus in casu.d.c. cū super.vt ibi per glo. Preterea de euidenti preiudicio etiam irreparabili dictorum creditorum videtur constare.vt.s̄.probaui.

¶ Non curo respondere ad vnū qd audio allegari per partem aduersam.s.ꝙ illud nomen debitoris obligat. occasione tutele non venit in obligatione facta dictis creditoribus. eo qꝛ obligatus obligatione tutele potius videtur obligatus ex delicto vel quasi: quā ex cōtractu vel quasi: ⁊ sic non potest dici debitor: qꝛ ad hoc est plus quam opportune responsum per clarissimum do.aduocatum dictorum creditorum in allegationibus suis.⁊ certe hoc fundamentum pro honore partis aduerse potuisset pretermitti. ¶ Ex quibus concludo dictam sentētiam
a non esse exequēdam [a] in fauorem dicti cessionarij. ¶ Alex.

Summarium.

1 Instrumentum vel testes de venditione sub certo pretio probant venditionem contra venditorem.
2 Tractatum probare non prodest.
3 Summe maiori non inest in causa onerosa.
4 Affinis non est testis integer.
5 Testificari qui non coguntur, an volentes admittantur.
6 Testis quis sit maior omni exceptione.
7 Testes contradicentes se se infringunt.

Consilium. XVIII.

Viso processu cause vertentis inter Antonium quondam Ioannis Bertini de laurano ex vna parte agentē.⁊ egregiū viruz ser Ioannem Antoniū de abbatis de cesena ex altera se defendentem. ¶ Videk mihi partes dñi iudicantis esse debere in absoluendo prefatū ser Ioannē a petitione dicti actoris maxime ex infra scriptis. Nam si bene inspiciak non videk pro parte actoris opportune probatū id qd erat fundamentū intentionis sue. ⁊ sic sumus in regula quod actore non probante reus debet absolui.l.qui accusare.C.de edē.c.vno extra vt eccle.bene. Nā ad probandū allegatam venditionē pretorij de quibus in libello actor produxit duos testes videlicet, Eximiū iuris doc.d.Egidium quondam Matthei de cesena ⁊ do.Masium de Cusano quorū attestationes nō videnk aliquo modo intentionem dicti actoris probare.⁊ in primis capio depositionē dñi Egidij: ipse enim dixit ⁊ deposuit quod audiuit dictos Ant.⁊ do.Io. Ant.adinuicē alloquētes de quadā venditione quā faciebant eidē do.An.de certis pratis ad rationē librar.x.⁊ solidorū xv. siue librarum.xi.iudicio ipsius testis de quo pretio dicit se precise nō recordari nisi ꝙ iudicio suo fuit vt.s̄. dictum est per eū. ⁊ ꝙ tamē inter dictas partes erat tūc aliqualis differentia de dicto ptio eo qꝛ vt dixit Antonius dicebat velle solidos quinque vltra dictū pretiū ꝙ dare nolebat dictus Antonius. ⁊ ꝙ dictus Antonius numerauit ⁊ soluit eidē ser Ioanni Antonio aureos.x.vel circa cū pacto de soluendo aliā quantitatē in hebdomada tūc proxime vētura. ⁊ ꝙ dict⁹ ser Io. Antonius dixit statim hec verba vcʒ Antonio sel te parte de hauere facto male inanti che tu me dagili dinari che tu me hai promesso de pagare questa altra septimana io sono cōtento che nō ne sia facta cosa alcuna finadamo hoc est in effectu qd deponit quod ipsemet postea repetitus ad declarationē dicti sui etiā illud asserit se affirmādo ꝙ partes in effectu remanserūt in differētia circa dictū pretiū in quinqꝫ solidis: cōstat autē ꝙ ad hoc vt perfecta dicak emptio: adeo qd inter emptorē ⁊ venditorē dari possit actio ex empto ⁊ ex vēdito requirik ꝙ cōuētio facta sit de pretio tūc certo vel alias postea ſm ordinē contrahentiū legitime certificato vt in.§.pretiū.insti.de emp.⁊ vē.⁊.l.si voluntate.C.de rescin.vēdi.l.fi.C.de cōtrahen.emp.l. qd sepe.§.j.ff. eo.ti.⁊ etiā oportet emptorē antequā cum effectu agere possit actione ex empto ꝙ offerat pretiū debitū ⁊ conuentū.l. Iulianus.§.offerri.ff.de ac.emp.l.ediles.⁊.§.fi.ff.de edil.edic. ¶ Ergo cū nō cōstet de depositione dicti testis ꝙ pretiū fuit li.x.⁊ soli.xv.pro qualibet tornatura an vero libra.xi.sequik ꝙ nō pōt dici per eū esse probatū de perfecta venditione.⁊ etiā cū nō soluerit aut obtulerit se soluere emptor vēditori ad rationē librarū xj.nō pōt dici qd ex parte sua adimpleuerit emptor. Bene facit qd dicit Io.de Na.⁊ Nay.in.l.j.C.de cōtrahē.⁊ cōmit.stip.
1 vbi dixit † ꝙ si producak instrumentū emptionis facte per titiū a tali prelato de tali re si in tali instrumēto nō continek cer
b tum pretium.ꝙ tale instrumentum nō probabit. [b] ¶ Nec etiā presumek venditionē factam fuisse pro iusto pretio seu pro aliquo determinato pretio. Nam nō presumitur solennitas materialis cum non sit vniformis.d.§. pretium.⁊ sic non est illud quod in

ꝙ in solẽnitate formali. vt no. Bar. in. l. sciendũ. ff. de ver. obli.
in prin. ¶ Et dato ꝙ vbi tale instr̃m vel similis ꝓbatio facta
per testes deponentes de venditione sʒ non de p̃tio certo pro-
duceret̃ non cõtra vẽditorẽ sʒ ꝯ̃ tertiũ possessorẽ. esset dubium
an standũ esset tali proba. per no. ꝑ Bar. in. l. j. C. de reb. alie. ⁊
per Cy. in. d. l. j. de ꝯ̃hen. stip. quasi non posset iste cõtra quem
producitur opponere de iure tertij tũ qñ producit̃ contra ven-
ditorẽ qui non confitetur sibi esse satisfactum de pretio. tũc ne-
mo negat ꝙ oporteat esse probatũ de pretio certo vt ipse pos-
sit cũ effectu agere vt etiã specifice ⁊ in terminis decidit Ra-
pha. Cu. in. d. l. sciẽdũ. ⁊ etiã Ful. ⁊ Pau. de Ca. in. l. si duo pa-
troni. §. si quis iurauerit. ff. de iureiuran. ⁊ est de mente Ray. in
l. j. C. de contrahen. ⁊ commit. stipu. ⁊ patet ex alle. s̃. ¶ Quin
imo ⁊ fortius in casu nostro si bene inspiciatur depositio dicti
testis ipse nescit testificari nisi de tractatu emptionis ⁊ vendi-
tionis non autem de aliqua certa conclusione celebrati cõtra-
2 ctus. † Unde probare tractatum [a] non releuat cum quis agit
a ex contractu nisi probat formatum fuisse certo modo contra-
ctum: quia multa tractantur que non perficiuntur. l. si ex cau-
sa. §. nunc videndum. in fi. ff. de mino. d. l. si volũtatem. ⁊. l. sciẽ-
dum. §. deinde. ff. de edil. edic. ⁊. c. dudum. de reb. eccle. nõ alie-
nan. in. vj. ⁊ his verbis per preallegata iura vtitur Bald. in. l.
multũ. in. ij. col. C. si quis alte. vel sibi ⁊ in. l. cum allegas. in. iij.
colũ. C. de vsu. ⁊ in. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obli. ⁊ dato
ꝙ dominus Egidius deponat ꝙ dictus Antonius soluit du-
catos. x. vel circa cum pacto de soluendo aliam quantitatem
in hebdomada sequenti non potest dici ꝙ arguat contractuʒ
fuisse firmatum pro pretio librarum. x. ⁊ solidorum. xv. vt asse-
rit Antonius in libello q2 in proposito non sufficit ꝙ apparet
in genere ꝙ fuerit cõtractus firmatus nisi appareat quod fue-
rit certum limitatum pretium ⁊ de illo satisfiat per emptorem
vel illud offerẽdo vt dictũ est q2 aliter non potest obtinere em-
3 ptor agens ex empto. d. §. offerri. † nec isto casu iuuat dicere ꝙ
in maiori summa inest minor. ⁊ ꝙ censeantur fuisse concordes
in minori summa. lege diem proferre. §. si plures. de arbi. l. si sti-
pulanti. ff. de verbo. ob. c. j. de arbi. in. vj. q2 illud non vendicat
sibi locum in contractu facto ex causa onerosa vt in proposi-
to nostro. l. si. x. ff. locati. ⁊ not. in. d. l. si stipulanti. ⁊ sic apparet
ꝙ dictus Egidius non probat legitime de emp. ⁊ vendi. vt re-
quirit̃: dñs Masius vero etiã nõ probat saltem tanq̃ integer
testis: q2 est coniunctus affinitate cũ dicto anto. eo q2 vxor di-
4 cti Anto. est amica ipsius testis. ¶ † Cõstat autẽ ꝙ affinis q̃-
uis non reperiatur ꝓhibitus testificari. ⁊ sic non repellatur a
testimonio. tñ minus ei creditur q̃ testi qui est omni exceptio-
ne maior vt vidim9 in multis: vt fratre ⁊ similibus. q2 licet non
intelligatur prohibitus testificari in cã ciuili pro fratre. vt not.
glo. ⁊ doc. in. l. parentes. C. de testi. ⁊ no. Inno. in. c. insinuãte.
de offi. deleg. ⁊ spe. in. ti. de testi. §. j. in versi. sed nunquid frater
argu. l. j. ff. de testib. tamen ei minus credit̃ q̃ extraneo testi. vt
inquit Spe. in titu. proxi. alle. ⁊ Pet. ⁊ Cyn. in. d. l. parentes. ⁊
Bar. in. l. qui testõ. §. j. ff. de testa. per not. in. l. etiam matris. ff.
de proba. istud etiam vult Bar. in admonendi. in. ix. col. ff. de
iureiur. in verbo venio ad tertiũ. vbi dicit quod testis consan-
guineus vel multum amicus parti nõ dicitur omni exceptio-
ne maior. ideo s̃m eum nõ facit semiplenã probationẽ ⁊ sequi-
tur Anto. de Bu. in. c. fi. de iureiur. bene facit licet nõ alleget
glo. in auť. de mona. §. cogitandũ. in versi testes. hoc idem vo-
luit Guli. de Cu. in. l. cui eorum. §. affinitatis. de postu. vbi me-
lius quo ad propositum nostrũ dixit ꝙ non solum fratris te-
stimonium est supectum qñ deponit ꝓ fratre verũ etiam illud
idẽ erit in vxore fratris tui testificante pro te. ar. l. j. §. fi. eo. titu.
⁊ sic apparẽt ipsum velle ꝙ vxor fratris tui que affinis est quo
ad testimoniũ pro te ferendũ sit suspecta. ita etiã expresse tenet
Bar. in. l. affinitatẽ. ff. de procu. ⁊ Bal. in. c. in literis. de testi. ⁊
vbicunqʒ testimonium alicuius est suspectum tunc non facit
semiplenam probationẽ nec eius testimonium dicitur esse in-
tegrum. l. iij. in prin. ff. de testib. ibi. nam si careat suspitione ⁊c.
glo. in versi. admittendus est. ⁊ ꝙ testimoniũ affinis non sit in-
tegrum pro affine etiam est de mente gl. in. l. iiij. ff. de testi. iun-
cto tex. ⁊ licet illa glo. iuncto text. videatur ꝯ̃ dicere glo. que est
in. d. l. parentes. q2 glo. que est in. d. l. iiij. videtur velle ꝙ perso-
ne ibi enumerate repelluntur a testimonio glo. vero in. d. l. pa-
rentes. vult contrarium: tamen reducuntur ad concordiã per
Jac. But. quem refert ⁊ sequitur Barto. in. d. l. qui testamen-
5 to. §. j. † quod quando persone que nõ possunt cogi de iure ad
testificandum cõtra quosdã sicut persone que non coguntur
testificari rõne coniunctionis. sez cõtra coniunctum ⁊ non ra-
tione reuerentie quam habẽt illi persone. ⁊ sic si sponte volunt
testificari pro illo non repelluntur. vt not. in. d. l. parentes. ar-
gu. l. qd fauore. C. de legi. tamen minus sufficienter probãt per

no. in. d. l. etiã matris. ⁊ in. d. §. cogitandum. ⁊ in. d. l. iij. in princ.
[…]m si. aut ratione reuerentie prohibeantur testificari contra
eum cui reuerentiã debẽt. ⁊ sic si sponte pro eo velint testificari
b non sunt admittẽdi. ita procedit ꝙ no. gl. in. d. l. iiij. [b] exemplũ
est in filio emancipato testificãte pro parte vel genero testificã-
te pro socero. l. testis idoneus. cũ glo. ff. de testib. ¶ Nec predi-
ctis aliquo modo obstat statutũ sub rubrica de testi. q2 quan-
tum ad hoc vt admittãtur vel non admittantur testes volun-
tarie testificantes istud statutũ non discrepat a iure cõmuni ⁊
dato vt dixi. ꝙ dictus affinis non repellatur a testificãdo non
sequitur ergo est testimoniũ integrũ non obstante coniunctio-
ne vel affinitate vt ꝓbaui. s̃. ⁊ sic nihil habet obstare ꝙ affinis
non repellatur a testimonio. vt not. per glo. in. c. accedens. el. j.
in vers. subesse vt lite contesta. ¶ Nec etiam obstat statutum
sub rubrica de iure ⁊c. quia respõdeo qd statutum in casu no-
stro ita demum vult vt actoris deferatur iuramentum in sup-
plemẽtum probationis si ipse actor habuerit pro se vnũ testẽ
omni exceptione maiorẽ ⁊ alia indicia ⁊ p̃sumptiones vrgen-
tes sed ita est ꝙ actor nõ habet ꝑ se ista reqsita vt ostendã. er-
go non põt ei ad supplẽdam probationẽ sacramẽtum deferri.
¶ Quod autem actor nõ habeat predicta requisita ptʒ. quia
6 nullũ habet testem omni exceptione maiorẽ. † Nam ille testis
dicitur omni exceptione maior contra quẽ nulla exceptio põt
opponi. vt not. glo. insti. de inuti. stip. §. item verborum. in ver-
bo idoneos. not. glo. in. c. j. de consang. ⁊ affi. ⁊ no. Bar. in. d. l. a
admonendi. in colum. allegata in verbo venio ad tertium ⁊c.
vbi intelligit hoc etiam si exceptio que opponitur non repellit b
testem a testimonio sed diminuat de fide prout est quando es-
set consanguineus. vt. s̃. dixi ⁊ eam sequitur Anto. de But. in
prealleg. c. fi. de iureiur. vnde eodem casu dicit Bart. ⁊ Anto.
de but. in locis proxime allegatis ꝙ ex probatiõe vnius talis
testis nunq̃ defertur sacramentũ in defectum semiplene pro-
bationis. quia nõ facio semiplenam probationem per nota. in
d. l. etiam matris. ⁊ not. etiam Bald. in. cap. sacramentum. de
consuet. rec. feudi. ¶ Sicut etiam dicit Bald. in. l. optimam.
C. de contrahen. ⁊ commit. stipu. quod ille testis dicitur omni
exceptione maior: quando qualitas testis vincit qualitatẽ ex-
ceptionis. sed clarũ est quod si cõsideremus attestationem do-
mini Egidij. non est omni exceptione maior. quia non depo-
nit quod contractus fuerit firmatus concorditer per partes
⁊ nescit testificari de certo pretio cõuento. posito adhuc quod
depositio eius nõ tenet vt. s̃. probaui. si etiam testationem cõ-
sideremus domini masij non est omni exceptione maior quia
est affinis per ea que supra proxime dixi. ¶ Preterea vltra
vnum testem omni exceptione maiorem statutum predictum
requirit alia indicia ⁊ presumptiones vrgentia que non con-
currunt hic: quia dato qd dominus masius predictus fuisset
omni exceptione maior cum non sit, attamen non potest dici
qd ex depositione predicti Egidij resultant illa alia indicia ⁊
presumptiones vrgentia prout statutum exigit qd patet q2
primum statutum exigit plura indicia vel presumptiones cũ
in plurali loquatur. l. vbi numerus. ff. de testib. l. fi. ad trebel. c.
pluralis locutio. de regu. iur. libro. vj. ¶ Secundo ⁊ fortius ⁊
melius quia si volumus dicere quod ex his que deponit do-
minus Egidius presumatur contractum fuisse firmatum ⁊
celebratum dum dicit quod Anto. soluit circa. x. duca. ⁊c. ta-
men dominus Egidius non asserit quod fuerit concorditer
firmatus contractus: imo dicit potius contrarium quod par-
tes erant discordes. vnde si volumus quod ex his que depo-
nit possit resultare indicium quod contractus fuerit per am-
bos conrahentes concorditer firmatus ⁊ approbatus opor-
tet tale indicium probari per duos testes. vt not. glos. ⁊ docto.
in. l. fin. C. famil. ercis. ⁊ Inno. in. c. sicut. el. j. de simo. ⁊ Bartol.
in. l. fi. ff. de questio. ⁊ Angel. in. l. fi. ff. quod met. causa. in auť.
de testib. in princ. vbi ponderat esse aliam glo. ibi ⁊ not. Bar.
in. l. cũ circa. C. de iure dot. ⁊ Saly. in. l. non. C. de questio. at-
tento quod dominus Egidius vt dixi non attestatur directe
contractum fuisse firmiter ⁊ concorditer celebratum. ⁊ dato
quod dominus masius alius testis hoc dicat. ⁊ sic sint duo
testes tamen statutum exigit quod vltra vnum testem omni
exceptione maiorem concurrant alia vt dixi. ¶ Preterea po-
sito quod dictum domini Egidij faciat iudicium quod con-
tractus fuerit celebratus inter dictos contrahentes. non ta-
men facit indicium quod fuerit celebrata venditio pro pretio
librarum. x. ⁊ solidorum. xv. vt asserit actor vel de alio pretio
certo. nec precise deponit dominus Egidius prout requiri-
tur ad hoc vt agi possit actione emptionis: ⁊ possit fieri in-
strumentum venditionis dicto emptori prout ipse petijt in
libel[…]non potest instrumentum validum fieri sine expres-
sione dicti pretij. vt not. Petrus. in dicta. l. prima. C. de con-

a ¶ Tractatuʒ. s̃. cõsi. xiij. nu. xvij.

b ¶ L. iiij. Sed. d. l. iiij. non hʒ locũ in subsidiũ ⁊ causa cognita vt no. hosti. Jo. an. panor. c. j. de testi. cogẽ. Ro. sing. cccxliij. mathesi. not. clix. ⁊ci. tho. iij. […]

trahe. ꝛ commit. stipu, vt et refert Cy. ibi ꝛ refert Pau. de Ca. in. l. j. ff. loca. ꝛ sequitur ibi etiã Ray. qui etiam dicit ita tenuisse Pe. ¶ Fortificatur predicta qꝛ statutũ sub rub. de testi. dicit ꝙ si testes reperiantur variare vel discordare inter se in pũcto de quo deponunt in nullo credat eis sed ita ꝙ hmõi videntes esse testes actoris quia dominus Masius attestat qd dicti cõtrahẽtes fuerũt concordes. sed dñs Egidius dicit quod erant discordes. ꝛ in sua repetitione dicitur ꝙ remanserunt in differentia pretij. bene faciunt no. per Joã. An. ꝛ alios in. c. in
7 nostra. de testi. vbi dicunt † ꝙ si vnus testis contradicit vni alteri neuter debet valere nisi alter testis forte in tãtum esset dignior ꝙ prouocet iudicẽ ad defendendũ iusiurandũ ſm formã. l. in bonefidei. C. de reb. credi. ꝛ. c. fi. de iureiu. ꝛ proposito nostro potius attendendum est dictum domini Egidij tanquam dignioris cum sit constitutus in dignitate doctoratus. c. quanto. de magistris. ꝛ habetur in prima constit. codicis cũ suis concordan. Alia possunt adduci ad ostendendum quod dictus actor non potest obtinere. sed premissa putaui bene sufficere. ¶ Alexander.

Summarium.

1 ¶ Mulier iure canonico non est idonea testis in criminalibus.
2 Offendens ex superueniente causa noua, non rumpit pacem.
3 Auxiliationem introducere volenti non sufficit semel adire ꝛ requirere superiorem.
4 Statutum etiam impropriando intelligi debet vt iuri communi conformetur.
5 Appellatus an possit preuenire appellantem in causa committenda.

Consilium. XIX.

Viso processu cause vertẽtis inter procuratorẽ camere magnifice ac potẽtis dñi. d. Cesene ex parte vna agẽtis ꝛ Jacobum Bartholi quinsoni ex alia se defendẽtẽ. ¶ Omisso superuacuo argumẽtorũ apparatu adherẽs his paucis fundamẽtis in quibus rei veritas consistere mihi visa est: dico stipulationẽ penalẽ de qua in instrumento dicte pacis nõ fuisse necesse cõmissam. ꝛ per cõsequens dictũ Jacobũ a penis absoluendũ esse ꝛ maxime principaliter moueor qꝛ posito ꝙ esset probatũ ꝙ paulus cesenus cõiunctus dicto Jac. infra quartũ gradũ percusserit Catherinam filiã dicti marci cũ stocho qd non pono: tñ pro cõstanti esse probatum maxime qꝛ agitur de pena applicanda fisco occasione delicti.
1 † quo casu de iure cano. qd etiã est seruandum in terris ecclesie mulieres nõ sunt testes idonei. vt Inno. no. in. c. forus. de verb. sig. §. j. ꝛ Spe. in ti. de teste. §. j. ver. itẽ ꝙ si mulier ꝛc. ꝛ versi. seq. ꝛ ibi Jo. An. ꝛ no. Moder. in. l. qui testã. §. mulier. ff. de testi. ꝛ ois substãtialis ꝓbatio delicti in casu nostro facta est per mulieres testificantes tñ omissa ipsa disputatione quã non puto in proposito esse necessariã capio principale fundamentum ex
2 eo ꝙ facta eit ibi pax inter aliquos offendentes † ꝛ ex postfacto vnus ex eis ex noua cã superueniente offendat aliũ nõ intel-
a ligit pacẽ[a] esse ruptam vt probat Bar. in. l. aut facta. §. causa. ff. de penis. per. l. si de certa. C. de trans. ꝛ. l. cũ querit. ff. de exce. rei iudic. ꝛ sentit Bar. in. l. verũ. ff. de feu. ꝛ Bal. expresse in. c. j. in prin. de pace te. in ver. feu. in. j. vel. ij. colũ. ꝛ Anto. de Butri. ꝛ Jo. de Imo. in. d. c. cum inter. de renũ. per illũ tex. cũ ibi not. Pau. de Ca. in. l. q seruũ. ff. de ver. ob. faciũt nota. per Bart. in l. qui Rome. §. duo fratres. in. vj. q. de ver. ob. sed ita est ꝙ probat per aliã cãm supueniẽtẽ dictus Paulus percussit dictã Catharinã qꝛ ꝓbat ꝙ pcussit eã eo. qꝛ ipsa expulerat seu pcusserat quẽdã bouẽ dicti Pau. igit nõ committit stipulatio penalis. ¶ Qd aũt sit ꝓbatũ ꝙ Paulus pcussit ex dicta cã patet qꝛ apparet primo esse probatũ per vnũ testẽ. scꝫ peregrinũ ꝙ ipse in die in qua fuit verberata dicta Catharina ipse viderat eam percutientẽ ꝛ expellentẽ dictũ bouẽ dicti Pauli ꝛ cõstat ꝙ illud fuit anteꝙ Paulus eã pcussisset vt apparet ex attestationibus dicte diamãtis ꝛ marie que deponũt ꝙ tpe quo Paulus percussit Catharinã cõquestus est ꝙ ipsa pcusserat bouẽ suum nõ eñ potuisset vaticinari Pau. de futura percussione bouis faciẽda per Catharinã. l. si putator. in fin. ff. ad. l. aquil. l. iubemus. ad fi. C. de test. ꝙ ex hoc ergo apparet ꝙ iste testis. scꝫ pedigranus probat de visu supueniẽte. d. Catha. ꝛ sic facit semiplena probationẽ. l. vbi casus. ff. de testi. c. in oi. extra de testi. ꝛ

a ¶ Pacem. Adde Bal. alex. l. semel mora. col. j. ff. sol. ma. alex. ɔsi. cxv. lib. iiij. Alcia. l. cũ ppõnas. C. de pa. Roma. ɔsi. clviij. in casu pposito.

plene no. in. l. admonendi. ff. de iureiurã. cũ vulgar. ¶ Subsequenter probatum est per tres testes ꝙ publica vox ꝛ fama est ꝙ dictus Paulus percussit dictam Catharinam eo qꝛ ipsa expulerat ꝛ percusserat bouẽ dicti Pauli seu eius patris ꝛ fama facit aliã semiplenã probationem que iungitur cum superiori semiplena probatione vt no. in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testa. ꝛ in. c. veniens. de testi. ꝛ in. c. j. de appel. ꝛ in. d. l. admonendi. ꝛ plene per Bar. in. l. de minore. §. si plurium. ff. de questio. ꝛ per alios in. l. iiij. C. de proba. cum ɔcor. accedit qꝛ in his que depẽdent ab animo alicuius: statur dicto eius. vt no. glo. j. §. alie. insti. de act. ꝛ plene not. Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here. ꝛ declarauit dictus Pau. qñ dictam Catharinã percussit qꝛ cã propter quam mouebat ad eam percutiendam erat qꝛ ipsa pcusserat suum bouẽ. ¶ Nõ obst. si diceret quod illa percussio bouis non erat iusta cã propter quam debuisset moueri Paulus ad percutiendũ ꝛ offendendũ eã sed solum ad offendendum iuxta. l. j. cũ ibi no. C. vñ vi. l. iij. §. eũ igit. ff. de vi ꝛ vi ar. c. olim. el. j. de resti. spo. vnde dicit Bal. in. d. c. j. in prin. de pa. tenen. ꝙ illa promissio de non offendendo facta in contractu pacis nõ cõprehendit offensam factam ex superueniẽti iusta cã ꝛ tamẽ certum est ꝙ superueniens discordia nõ est iusta causa offendendi. vt dixi. hoc etiam verũ est vt ptꝫ ex rõne qua mouebatur Bartol. in. d. l. aut facta. §. causa. ꝛ ita quo ad veritatem ꝛ mentẽ iuris iudicio meo dicunt faciliter sedere in animo cuiuslibet recte iudicantis inspectis dictis ꝓbationibus. ꝛ vbi esset causa dubia proñũciandum esset pro reo maxime in penis. c. ex litteris. de proba. l. si preses. ff. de penis. ꝛ in regula cum sint
3 partium. lib. vj. ¶ † Circa scdm dubiũ principale puto esse verum ꝙ dictus appellans per illam solam introductionem appellationis cum requisitione presentie domini semel facta non dicitur diligens quantum ad hoc ꝙ non currat tempus appellationis si postea est reuersus. d. dñs ꝛ amplius non fuerit requisitus qꝛ iterũ debuit requiri qñ rediit vt probat in. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. cũ ibi no. per Bar. de no. ope. nu. in. iiij. oppo. faciũt no. per glo. fi. in. c. j. de consue. rec. feud. que dixit ꝙ si magistratus abest debet expectari ꝛ tũc actus geri debet. ꝛ sola absentia non excusat. hoc etiam expresse decidit Anto. de Bu. in. c. ex ratione. circa medium. de appel. in versi. ex his deciditur ꝛc. vñ dicit ꝙ si appellantes accedunt ad sedem apostolicam ꝛ non possunt habere copiam pape oportet ꝙ protestent de impedimento vt no. glo. in. c. cupientes. §. qd si per. xx. de elect. lib. vj. ꝛ dicit ꝙ non sufficit ꝙ iste qui appellauit fuerit tñ semel impeditus sed oportet ꝙ duret impedimentũ ꝛ constet illud durare. Nã si non potuit hodie habere copiam pape poterit cras. ſm eum quod not. Ange. in authen. sed lis. C. de tem. appella. vbi dicit qd illud qd dicitur in tex. scꝫ ꝙ causa appellationis que sperat in consistorio principis inferri manet intacta absqꝫ damno more donec preses faciat causam introduci qd a proceribus ſm morem dirimi ꝛc. Debent intelligi ſm eũ: si appellans fuit solicitus in introducendo causam sed non potuit qꝛ nõ habuit aditum ad imperatorem. ¶ Pro hoc facit quia appellans in prosecutione sue appellationis debet summa ope niti. vt dixit tex. in. l. fin. §. illud. C. de tempo. appel. per quem tex. in proposito dicit Bald. in auc. item si appellatione. eo titu. ꝛ Saly. in. d. §. illud. quod licet alias vnica interpelatio sufficiat regulariter vt. l. Titia. §. Seia. cum ibi no. per Bar. de leg. ij. ꝛ in. l. mora. in prin. cum ibi no. per Bar. ff. de vsur. ¶ Tamen in causa appellationis nõ sufficeret vnica interpellatio ꝛ requisitio facta iudici quia nõ esset ista summo ope niti. vnde ſm eos debet interpellatio fieri cum ea instantia ꝛ diligentia cũ qua debent apostoli peti. illud videt velle Ang. in cõsi. cxxvj. in ordine meo incipi. quidam mattheus ꝛc. Ubi concludit ꝙ si fuit appellatum ad dominos priores qui ex forma statutorũ debẽt cõmittere dictam cãm appellationis infra tres dies vni iudici neutri parti suspecto. ꝛ quod iudex ex forma statuti debeat cãm intra decem dies a die commissionis terminare. ꝛ contingerit qd domini priores nunꝙ cõmiserũt cãm dicte appellatiõis eo qꝛ nõ fuerũt solicitati ꝛ etiam transiuerunt decem dies ꝙ talis appellatio intelligitur deserta eo qꝛ dictum statutũ disponens quod priores teneantur cãm committere infra tres dies: dꝫ intelligi si postulatus fuerit a partibus. l. iij. §. hec aũt. ff. de magistra. conue. ¶ Uñ debuerunt priores requiri per appellãtẽ ꝙ cãm cõmitterent ꝛ debuit dicta requisitio fieri cum importunitate sicut dicimus quando requiritur iudex vt det apostolos. l. j. ff. de lib. dimis. c. ab eo. de appel. lib. vj. Et propterea concludit Angel. qd dicta appellatio intelligitur deserta eo quod non fuit terminata in fine decem dierum. ¶ Unde puto verba dicti statuti quo ad casum propositum licet videantur aliquantulum ambigua quod intentio statuti predicti non fuit quod sufficiat

sufficiat appellantē appellare. ⁊ q̄ nō habeat necesse instare ⁊
solicitare cām cōmitti. ⁊ eo non solicitante q̄ nō possit pre-
ueniri ab appellato in faciendo cām cōmitti. Nam si ita est se-
queretur qd̄ de facili tempora finiende appellationis de facili
esse possent longiora quā essent de iure cōi. ⁊ tñ intentio statu
ti fuit ꝓuidere q̄ cāe appellationis non protraherētur in lon-
gum. vt patet ex prefationibus dicti statuti ex quibus cogno
scitur intētio finalis statuti. l. fi. ff. de hered. insti. ⁊ l. cū hi. in pn.
cū ibi no. per Bar. ff. de transf. plene no. Bar. in. l. ambitiosa. ff.
de decre. ab or. faci. ⁊ Bal. in. §. quibus. in prima cōsti. C. ⁊ do.
4 in. c. pe. in fi. de cleri. coniu. ¶ † Ad cū statutū d3 semper inter
pretari vt cōformitatē habeat cū iure cōi magis quā fieri pos-
sit. etiam si verba statuti improprie acciperentur. vt probat
tex. in. c. cum dilectus. vbi hic ponderat An. de Bu. de cōsue.
⁊ per ɔ̄is vr̄ q̄ statutū interpretari debeat s̄m id qd̄ habetur
5 in. c. Abbate. de appel. vbi habet † q̄ appellatus pōt preueni-
re appellantē in faciendo cām commiti dūmodo nimium non
precurrat ad hoc q̄ appellantē in cōmissione impetranda sup-
plantet. ¶ Et s̄m Jo. An. ⁊ alios si queraꝶ qñ appellatus di
catur nimiū precurrere in impetrāda cōmissione cause hoc est
arbitrariū inspecta qualitate persone ⁊ loci distātia ⁊ qualita-
te cause ar. c. cū sit Romana. de appe. ¶ Et in proposito satis
mihi placet maxime inspecta mente dictorū statuentiū q̄ si q̄
primum potuit appellās impetrare cōmissionem cause inspe-
cta qualitate persone ⁊ distātia loci ⁊ non impetrauit dicatur
esse negligens iuxta no. per gl. no. in. l. j. C. de his quib. vt indi.
cū ibi no. per Bar. in ver. quero dicit. ⁊c. ⁊ per Bart. in. l. in co-
gnitiōe. ff. ad Sil. ⁊ ideo possit appellatus preuenire eū in im-
petrāda cōmissione cause. nec dicaꝶ nimiū precurrere nec sta-
tutū hoc ꝓhibet appellatio si bene inspiciaꝶ. ⁊ si nullus inste-
tit vt cōmitteretꝶ causa ⁊ sic cā non fuit cōmissa tunc putarē q̄
elapso anno ⁊ ex cā impedimēti biēnio cā appellationis deser-
ta iuxta auꝶ. ei qui. C. de tēpo. appel. ⁊. c. ex rōne. de appel. tan-
quā casus sit omissus a statuto ⁊ sic remanet in dispositiōe iu-
ris cōis. vt no. Bar. in. l. oēs populi. in. vi. q. prin. de iusti. ⁊ iur.
cu cōcor. ¶ Et ista videꝶ mihi in ꝓposito ꝓbabilior ⁊ huma-
nior cōclusio q̄ illa quā facit Ange. in dicto cōsilio vbi videꝶ
velle qd̄ si pars fuerit diligēs in faciēdo cām appellatiōis com
mitti. ⁊ cā non fuerit terminata intra tp̄s intra qd̄ a die cōmis-
sionis debebat terminari dicaꝶ esse deserta. Nā certe statutū
in casu suo nec in casu nostro disponebat q̄ si qs fuerit negli-
gēs in faciēdo cām cōmitti q̄ tūc elapso termino. x. dierum vel
vnius mēsis a die cōmissionis cā sit deserta. vñ concludendu3
vr̄ vt dixi q̄ iste casus tāquam omissus a statuto remaneat in
dispositione iuris cōis ⁊ constat de iure cōi qd̄ negligentia ali-
qua in faciendo cām cōmitti non inducit per se desertionē ap-
pellationis sed solū inhibet ptātem appellato preueniendi in
impetrando cām cōmitti. vt. d. c. Abbate. ⁊ dixi. s̄. Differt em̄
aliqualiter casus super quo consuluit Ang. a casu nostro quia
in casu suo statutū limitabat tp̄s intra qd̄ cā debebat commit-
ti. secus in casu nostro: ⁊ ad omne dubium tollendū in futuru3
videtur q̄ consulte ⁊ laudabiliter ageret iustissimus ille supe-
rior si per statutum prefigeret certum terminum appellāti ad
faciendum causam committi intra quem si negligens fuerit
appellans causa haberetur pro deserta. ¶ Alexander.

Summarium.

☞ Hereditas non adita transmittitur ex potentia suitatis.
1 Statutum excludens feminas propter masculos, intelligitur
2 si illi volunt esse heredes.
3 Nepos succedit ex propria non patris persona.
4 Jus transmissionis habet locum etiam in portione que ex sta
tuto vel speciali iure defertur.
Femine excluse per statutum habentur pro mortuis, ⁊ desi-
5 nunt esse sue. ⁊ nu. vj.
7 Jus substitutionis iunctum cum iure accrescendi transmit-
titur.
8 Mortis tempus attenditur ad exclusionem vel admissionem
successionis.
8 Statutum quando venit derogando ad ius commune, non
interpretatur secundum ius commune.
10 Heres heredis restituitur ad adeundum.
11 Testamenti ⁊ delate successionis ignorantia presumitur pro-
pter absentiam.
12 Decessisse sine liberis quis presumitur.

Epitome.

1 ¶ Filias. hec famigerata questio in fortioribus terminis tractatur per Cy. ⁊ alios
in. l. j. in fi. C. de adult. qñ stante hoc statuto decessit aliquis relicta filia ⁊ filio qui nul
la immixtione facta mox decessit. Relicta filia seu nepte que omnia bona vendicat
ex statuto contra amitam, que solum vult habere dimidium ex iure communi tan-
quam cessante statuto, hinc q̄ succedant equaliter tenuit Jaco. de Are. ⁊ Uber. de
Bo. contrariū ꝓ
nepte tenuit q̄ de3
Ugo. de Fonta.
ꝓmēsis quē secu-
tus est Cy. d. l. j. i
fi. Sal. aūt ibi di-
stinxit aut per fi-
liū fuit adita here
ditas p̄ris ⁊ tunc
ꝓcedat opin. Cy.
aut vero nullo mō
adiuit nec se im-
miscuit ⁊ tūc locꝰ
sit opi. Ja. de are.
⁊ tribus rōnibus
moueꝶ q̄s breui-
tatis cā nō refero
in hac qō. Jas. in
l. emācipata. in. ij.
col. C. qui admit-
ti. non audet deci
dere sed remittit
ad. l. si arrogato.
ff. de adop. vbi in
col. viij. relinquit
sub dubio. S3 po
stea in cōsi. ccj. li.
ij. vbi tm̄ fere trās
scribit q̄ scripsit
i. d. l. emācipata.
sequiꝶ opiniones
Sal. consulendo
pro amita. Guli.
aūt b̄ndi. in repe.
c. Raynutius. in
v̄b. mortuo itaq3
testatore. ij. numi.
cxviij. cxx. volēs
cōcordare distin-
guit. An statutū
pure simpliciter
⁊ absolute stātibꝰ
masculis exclu-
dat feminas i to-
tū vt tūc ꝓcedat
opi. Cy. an v̄o nō
excludat in totu3
sed iubeat eas do
tari tūc procedat
distinctio Saly.
s3 dicēdū indistin
cte verā esse opi-
nionē Cy. ꝑ ea q̄
hic tradit Alex.
quē etiam secuti
sunt Bal. in auꝶ.
s3 ⁊ si qs. l. in qbꝰ.
C. de secū. nup. ⁊
c. j. episcopū vel
abbatē. i vsi. feu.
Albe. Ang. i. d. l.
j. C. de adu. Alb.
ij. statu. q. cij. Lu.
Ro. in. l. vētre. in
fi. ff. de acq. here.
Pau. in. l. fi. eo. ti.
Frā. Are. l. si qs
posthumos. §. si
filium. ff. de lib. ⁊
posthu. in cōsi. l.
copiose. nume. v.
Socy. in repe. l.
mulieri. in fi. ff. de
cōdi. ⁊ demō. i cō
si. cliij. li. ij. [illegible]

ub statuto q̄ stātibus masculis fi-
lie non succedāt sed sint
dote contente. Quidā io. de quistello decessit reli-
cto Bartholomeo filio ⁊ vna filia filius autē dū es
set absens non adita hereditate paterna decessit sine liberis,
Relicto Raymūdo fratre patruele de quo non dubitaꝶ quin
excludat sororem defuncti in bonis defuncti. Sed dubitaꝶ an
excludat in omnibus bonis dicti Jo. hoc est nedū in dimidia
iure cōmuni delata Bartholomeo sed etiā in altera dimidia
⁊ parte dicte filie speciali iure statuti salua dote delata Bar-
tholomeo, licet non constet q̄ Bartholomeus adierit heredi-
tatem ⁊ vti voluerit statuto Respon. Alex. q̄ sic.

Consilium. XX.

iso processu cause verten-
tis inter
Raymundū qnōdā Antonij ser. Joānis ex par-
a te vna ⁊ dñā3 Margaritā ⁊ Joannē filias [a] quō-
dam Joannis de quistello ex alia se defendētes mediantibus
eorū intercessoribus ⁊ viso puncto mihi transmisso vna cū al-
legationibus clarissimi aduocati dicti Raymundi. ¶ Ur̄ qd̄
fuerunt deducta ⁊ liquidata pro parte dicti actoris oīa q̄ fue-
rūt necessaria ad firmādā ⁊ roborādā intētionē suā in petitio-
ne hereditatis Bartholomei quōdā filij ⁊ h̄rdis dicti Jo. de
quistello. sed ex his que in pūcto cōtinenꝶ. ¶ Videꝶ q̄ dictus
iudex qui sn̄iam tulit existimauerit q̄ attēto qd̄ non reperitur
ꝓbatū q̄ Bartholomeus filius dicti quōdā Jo. se immiscue-
rit h̄rditati paterne nō potuerit ad Raymūdum heredē suu3
trāsmittere totā hereditatē Jo. nō aditā sed solū tertiā partem
h̄rditatis ad quā de iure cōi vocabaꝶ ex potētia suitatis recē-
1 ta magis cōi ⁊ approbata opi. que h3 † q̄ hereditas non adi-
ta transmittaꝶ ex potentia suitatis iuxta. l. si fratris. C. de iure
deli. ⁊ l. vētre. ⁊ ibi plene doc. ff. de acqui. here. ⁊ l. ex militari. §.
fi. cū. l. seq. §. ad mili. testa. cū vul. ¶ Et hoc maxime attento ⁊
dato q̄ Jo. instituerit heredē vniuersalē Bartholomeum: tñ
de iure cōi non deferebaꝶ recta via tota h̄rditas Jo. ad Bar-
tholomeū attēta preteritione filiarū Jo. que reddebāt testamē
tum nullum. iuxta. l. filio preterito. ff. de iniusto rup. testa. cum
ma. ⁊ in auꝶ. vt cū de app. cog. §. aliud quoq3. ¶ Et posito q̄
esset ibi clausula codicillaris. que operaꝶ q̄ hereditas veniat
in fideicommissu3 restituēda h̄rdi scripto iuxta no. in. l. ex ea. ff.
de test. ⁊ in auꝶ. ex cā. C. de li. pre. ⁊ in. l. j. ff. de iure codi. ꝑ doc.
in infinitis cōcordātijs. ⁊ Bar. in. l. q̄ q̄. C. ad. l. fal. tñ cōsidera
to q̄ nulla facta nec petita fuit restitutio fideicō. a dicto Bar-
tholomeo vel eius heredibus re vel v̄bo, ꝓut requiriꝶ iuxta. l.
facta. in prin. ⁊ l. restitula. ff. ad Treb. nō potest dici ēt q̄ de iure
cōi plꝰ q̄ tertia pars h̄rditatis. Jo. delata eēt Bartholomeo.
¶ Est ergo vidēdū an sit verū q̄ dictus Bartholomeꝰ solū
trāsmiserit ex potentia suitatis ad Raymūdū tertiā partē here-
ditatis Jo. que sibi de iure cōi deferebaꝶ ex statuto repellente
feminas etiā ab intestato extātibus masculis, ꝓut latiꝰ in di-
cto statuto cōtineꝶ. ¶ Et vr̄ prima cōsideratione dicendū qd̄
nō transmittat totā ex potētia suitatis q2 priuilegiū concessu3
a statuto ipsi Bartholomeo descēdēti ad excludēdū feminas
ita demū h3 effectū si acceptatū ⁊ agnitum fuisset per ipsum
Bartholomeū dū viuebat. l. emancipata. C. qui admit. ⁊. l. j. §.
ibidē. ff. de col. bo. s3 ꝑ dictū Bartholomeū non fuit acceptatū
q2 nō fuit agnita hereditas ipsius Jo. sibi insolidū delata vir-
tute dicti statuti. ergo nihil operari pōt priuilegium a dicto sta
tuto cōcessum. ¶ Secundo q2 priuilegiū cōcessum a lege filijs
in potestate de trāsmittēdo hereditatē ascendentiū cōcediꝶ so-
lū in portione eis debita a lege. xij. tabularū seu debita de iu-
re nature q2 fraudari nō d3 vt patet ex. l. j. C. de his q añ aper.
tab. iuncta. l. cū ratio. ff. de bon. dā. in princi. sed nō reperiꝶ qd̄
in portione que vltra dispositionē iuris cōis cōcediꝶ in effectu
filio excludēti filias, habeat filius priuilegiū trāsmittēdi ab sq3
aditione ergo sumus in regula q̄ h3 q̄ hereditas non adita nō
transmittaꝶ. l. quoniā sororē. C. de iure deliber. l. j. §. in nouissi-
mo. C. de cadu. tol. ¶ Tertio q2 in casibus in quibus h̄rditas
nō adita transmittiꝶ fit trāsmissio talis hereditatis non tanq̄
adite sed tanq̄ ad eū delate. l. si quis filium. in prin. ff. de acqui-
rē. here. ⁊ in. l. j. C. de his qui ante aper. tab. sed ita est q̄ dictus
Raymūdus nō debet per suā aditionē posse excludere filias

dicti Ioã. quia istud priuilegium excludit filias a successione
patris concedit solũ personis descendentiũ masculorũ prout
erat Bartholomeus. ergo nõ trãsit ad transuersales heredes
Bartholomei, put est Raymũdus. ar. l. qz tale. ff. solu. mat. ⁊
in. c. priuilegium personale. de reg. iur. in. vj. l. Titia seio. §. vsu-
ras. de leg. ij. ⁊ per istas rationes istam partem videtur tenere
Saly. in. l. j. in fi. C. ad. l. Iul. de adulte. ¶ Quarto quia viden
tur preferri ⁊ vocari dicti descendentes nõ tanꝙ̃ sui heredes
sed solũ per hoc nomẽ nature. l. tutelas. cũ ibi not. per Barto.
ff. de ca. dimi. sed ita de iure beneficiũ trãsmissionis heredita-
tis nõ adite ad quoscunqz solũ conceditur illis q sunt sui here-
des. d. l. si fratris. ⁊ l. quoniam sororem. C. de iure delib. ⁊ d. l. i.
de his qui ante aper. tab. ergo non videtur qđ iste Bartholo-
meus transmittat ad Raymũdum suũ fratrẽ patruelem illud
ꝙ ipsi Bartholomeo a statuto defert̃ vltra ius cõe. ¶ Quin-
2 to † qz statutũ predictum excludens feminas ꝓpter masculos
intelligitur si masculi volunt esse heredes. l. ij. §. sed si sine. ⁊ ibi
no. Bar. ff. ad terty. ⁊ l. i. §. qđ si filium. ⁊ ibi Bart. ff. de contra
tab. ⁊ no. Bal. in. l. maximum vitium. in vi. col. C. de libe. prete
ri. in versi. Item quero enim ꝙ statutum ⁊c. sed dictus Bar-
tholomeus non agnouit hereditatem patris: ergo non ha-
bet locum statutũ: per quas duas vltimas rõnes Lu. de Ro.
in. l. ventre. ff. de acqui. here. reliquit super hoc passu cogitan-
dum. ¶ Sexto quia cessante ratione legis cessare debet ipsi⁹
dispositio. l. adigere. §. ꝙuis. ff. de iure pa. c. cum cessante. de ap-
pel. sed ratio dicti statuti vt apparet ex dictis prefationibus
ipsius statuti. iuxta. l. fina. ff. de heredi. institu. fuit vt cõserua-
retur dignitas ⁊ nomẽ familiarum, que per masculos ⁊ agna-
tos conseruatur. l. pronunciatio. §. i. ff. de verb signi. institu. de
legi. agnat. suc. per totum. sed si diceremus quod dicta portio
delata filio masculo statuto transmitteretur etiam non adita
sequeretur quod etiã quando esset extraneus heres dicti filij,
puta ex testamento: excluderet sorores dicti filij ab hereditate
ascendẽtis quamuis per illũ extraneum non veniet seruandũ
nomen ⁊ dignitas ipsius familie primi defuncti: de cuius suc-
cessione tractaretur quod non est dicẽdum. ¶ Septimo, quo-
tiescunqz defertur aliqua portio de iure speciali non habent
in ea locum beneficia iuris cõmunis. vnde videmus quod in
portione delata filio masculo de iure speciali ipsius statuti:
non habet locum transmissio si non fuit adita. ¶ Octauo ꝓ-
batur per. l. i. §. si sit. in. ij. responso. ⁊ quod ibi not. Barto. ff. de
col. dotis. ⁊ Barto. in. l. j. §. si filius. ff. de coniungen. cum emã-
3 ci. libe. † vbi licet nepos regulariter subintret gradum ⁊ locum
patris sui, tamen non succedit nepos ex persona patris sui: sz
ex persona ꝓpria. ⁊ attẽduntur qualitates que sunt in persona
nepotis: ⁊ non ille que erant in persona patris. Ita in propo-
sito quanuis Raymundus succedit in locum Bartholomei,
tanꝙ̃ eius successor, tamẽ debent in hac successione cõsidera-
ri qualitates ꝑsone Raymũdi ⁊ etiã Bartholomei: ergo cum
Raymũdus nõ sit de descendentibus Ioã. non debet exclu-
dere feminas Ioã. que solũ excludunt̃ per descẽdẽtes in dicto
statuto. ¶ Nono, qz statutum debet interpretari vt minus le-
dat ius cõe ꝙ̃ possit. c. cum dilectus. de consue. l. ij. C. de noxa-
li. sed cum statutum predictum nõ disponat aliquid de trans-
missione, debet intelligi qđ descendẽtes masculi excludant fe-
minas: scilicet si ipsi masculi succedant per seipsos. non autẽ si
ante aditam hereditatẽ decedant: qz tũc non excluduntur fe-
mine. Nam hoc modo intelligendo minus leditur ius cõe vo-
lẽs per masculos non excludi feminas. l. fi. C. de libe. preterit.
l. lege duodecim tabularũ. C. de legi. here. ⁊ etiam volens he-
reditatem non aditam regulariter nõ transmitti. ¶ Quibus
non obst. sententiã cõtrariã de iure probabiliorem esse puto ex
infrascriptis. ¶ Et primo secundũ veras cõclusiones ius cõe
vult ꝙ portio que in bonis patris defertur filio in ptãte trans-
4 mittatur ad quoscunqz: vt dixi in prin. † ergo talis dispositio
iuris cõis locum habere dz in portione que ex forma statuti in
bonis patris defert̃ filio: qz ista appellatur extẽsio passiua que
habet locum in statutis. l. j. §. lex falcidia. ⁊ ibi no. Bart. ff. ad. l.
fal. l. j. §. illo. de mune. ⁊ hono. Bar. ⁊ alij in. l. omnes populi. in
vi. q. prin. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ in. l. ij. de legat. j. cũ si. sicut enĩ vide
mus qđ ius cõe disponens ꝙ de leg. relictis in testamẽto pos-
sit detrahi falcidia habet locũ etiã in testamẽtis que non vale-
bãt de iure cõi: sed solũ ex dispositione statuti, vt in. d. §. lex fal-
cidia. ⁊ ibi Bart. ita in proposito dicamus iura cõia, volentia
qđ portio delata filio in ptãte in bonis patris transmittatur
ex potentia suitatis debet habere locũ qñ fili⁹ in ptãte succe-
deret in aliqua portione sibi delata a statuto in bonis patris.
⁊ istud tenet Cy. post antiquos in dicta. l. in fi. C. de adult. licet
non adducat rõnem predictã. Nam vult ipse quod dispositio
l. j. C. de his qui ante aper. tabu. que vult quod descendentes
qui non sunt sui heredes transmittant ad descendentes suos
hereditatem ascendentium aditam ⁊ consimilia iura loquẽtia
de transmissione hereditatis non adite habeant locum etiam
quando talis portio hereditatis deferebatur a statuto ipsi de-
scendenti in bonis ascendẽtis. ⁊ refert ipse tenuisse vgolinũ de
fontana Parmensem. ¶ Secũdo probat̃ quia portio accre-
scens sapere debet naturam eius rei cui accrescit. l. si ex toto.
in princ. ff. de lega. j. l. inter socerum. §. cum inter. in fi. ff. de pac.
do. l. etiam. C. de iure do. cum simi. ergo portio filiarum que ac-
crescit portioni ipsius filij masculi dz sapere naturam portio-
nis ipsius filij que sine dubio trãsmittebatur ex potentia suita
tis. ¶ Tertio, qz absurdũ esset dicere predictum Bartholo-
meũ in hereditate sui patris esse pro parte suum heredẽ ⁊ pro
parte heredẽ non suum: id est non transmittentem ⁊ ex poten
tia suitatis. arg. l. titie si non nupserit. de conditio. ⁊ demonst. ⁊
l. si priuatus. in fi. ff. de libe. cau. ⁊ l. eum qui edes. ff. de vsucap.
c. per venerabilem. qui filij sint legitimi. ⁊ quod notat in. c. cum
inhibitio. de clandest desponsa. ⁊ per istas rationes consuluit
Bal. in cõsilio incipiẽte. In Christi noĩe factũ preponitur sub
hac forma. Quidã noĩe ⁊c. vt etiam refert Lud. ro. in. d. l. ven-
5 tre. ¶ † Quarto, quia dictũ statutum excludens feminas ab
hereditate facit eas haberi pro mortuis. l. j. §. si pater emanci-
patus. ff. de coniungen. cum eman. lib. l. i. §. pen. in fin. ff. de bo.
pos. contra tab. ⁊ sic tota hereditas defertur iure suitatis filio
masculo ac si femina non esset in rerũ natura per. d. l. pen. §. fi.
de bo. pos. cõtra tab. ⁊ ideo masculus debet ex potentia suita-
tis transmittere etiam portionem ipsius femine non aditam,
⁊ per istam rationem Pau. de cast. in. l. fi. ff. de acquir. heredit.
affirmat in terminis huius statuti disponẽtis quod extãtibus
masculis femina non succedat. Et dicit ipse quod etiam Bal.
ita consuluit non per istam rationem sed per aliam vz quia ꝙ
iuris est de principali, idem debet esse de augmento per. d. §.
cum inter. ¶ Quinto, fortificatur per id quod dixit Barto. in
l. j. §. sciendum. per illum text. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ Bal. in. l. maxi-
6 mum vitiũ. circa fi. C. de lib. pret. vbi dicũt † quod si statutum
dicat quod extantibus masculis filia femina non succedat ꝙ
a talis femina desinit esse sua [a] heres. Sicut ergo si duo essent
filij, quorũ vnus tantũ esset in patria ptãte ⁊ alius esset eman-
cipatus succedat olim suus in totum ac si emancipatus fuisset
mortuus. instit. de here. que ab intest. in. §. emancipati. l. sed cũ
patrono. §. i. ff. de bono. posse. Ita ergo in proposito cum per
dictum statutum filie desinant esse sue filius masculus solus
remanet suus: ⁊ per consequens totam transmittere debet ex
potentia suitatis cum prima causa sit suorum, instit. de heredi.
que ab intesta. in princi. l. i. §. post suos. ff. de suis ⁊ legit. simile
videmus quando vnus filius est in totum institutus ⁊ alius
est exheredatus. l. si filius qui patre. de vulga. ⁊ pup. ¶ Sexto
probatur, pone quod pater habet tres filios in potestate. scz
Titium sempronium ⁊ caium ⁊ instituit titium in vna dimi-
dia reliquos duos in alia dimidia dicemusne ꝙ Titius dece-
dens trãsmittat suã integrã dimidiam ex potẽtia suitatis ad
quoscunqz etiam decesserit anteꝙ̃ hereditatẽ adierit. certe sic
vt videtur probari in. l. iij. in versic. sine ex parte. C. de iure de-
lib. non restringendo illum tex. generaliter ⁊ distincte loquen-
tem: tamen clarum est quod de iure nature ⁊ de iure commu-
ni non erat debita Titio integra dimidia sed solum legitima
vel ad plus, portio virilis: ergo eadem ratione si portio filij
augeatur ex dispositione. l. municipalis: cum dispositio legis
⁊ dispositio testatoris a pari procedant. l. fin. C. de rebus alie.
non alie. ⁊ in authen. de nup. §. disponat. ¶ Septimo pro hac
parte videtur bonus text. in ratione sui in illa singulari. l. qui
7 patri. ff. de acquirẽ. heredi. † vbi licet regulariter ius substitu-
tionis non transmittatur ad heredes. l. toties. eod. titulo. l. qui
liberis. §. hec verba. ff. de vulga. ⁊ pupil. Tamen fallit quando
ius substitutionis pupillaris esset cõnexum cum iure accre-
b dendi vel cum iure accrescendi[b] quia tunc trahit a iure accre-
scendi quod transmittatur ad heredes suos sicut transmitti-
tur ipsum in ius accrescendi. l. qui ex duabus. ff. de acquiren.
hered. l. si ex pluribus, ff. de suis ⁊ legi. Item hoc propter con-
iunctionem ⁊ connexitatem quam habet portio que aufertur
filie cum ea que iure proprio defertur debet filio induci trans-
missio patris filie per patrem filij que iure suitatis transmit-
titur: simile videmus in casu. l. qui ex duabus. in princip. ff. de
acquiren. heredi, vbi secundum vnum intellectũ quem ponit
Barto. ibi licet institutio conditionalis non transmittatur
ad heredes. l. liber homo. §. si ita. ff. de heredib. institu. l. fina. in
princi. ff. de vulga. ⁊ pupil. tamen fallit quando institutio
conditionalis esset iuncta cum iure accrescendi: quia tunc
trahit a loco vt transmittatur ad heredes. ¶ Octauo
quia posito quod non transmisisset Bartholomeus ad here-
des suos

a ¶ Sua. cõtrariũ decidit infra eod. lib. 2. consil. cxxxi.

b ¶ Accrescẽdi. ad de Alex. Ias. l. si Titius. ff. de vulga. ⁊ pupi.

des suos ex potẽtia suitatis portionẽ quã statutum aufert fi-
liabus tamẽ de necessitate oportet dicere q̃d cum Bartholo-
meus ex potẽtia suitatis trãsmittat saltẽ suam propriam por-
tionẽ ad raymundũ tamen propter ius accrescendi raymun-
dus consequitur etiã portionem quã statutum aufert filiabus
qui alias sequeretur quod ille cui delate essent plures partes
huius hereditatis prout erat Bartholomeus posset pro vno
parte esse heres pro alia non quod est contra.l.ij.ff.de acquir.
here.⁊ dicit Ang.in.l.j.ff.eod.tit.quod istud nedum procedit
quando certe partes ⁊ certa cõmoda essent delata a testatore
sed etiã a.l.allegat casum quẽ dicit esse singularẽ in.l.iiij.C.de
omni agro deserto.lib.xj.vnde siue dicamus istas portiones
hereditatis esse delatas a testatore siue a testato idem iuris
est.Itẽ sequeretur ꝙ testator decederet pro parte testatus ⁊
pro parte intestatus contra regulas iuris. ¶ Nono ⁊ vltimo
per hoc adduco tex.in.c.j.§.in omni.in tit.episcopũ vel Abb.
in vsi.feu.⁊ q̃d ibi per illũ tex.inquit Bal.vbi dixit ꝙ statutum
disponens ꝙ extantibus masculis filia femina non succedat
operatur ꝙ quam primũ extitit masculus post mortem pa-
tris filia intelligiũ perpetuo exclusa adeo quod licet decedat
postea masculus superstite filia tñ non admittetur filia predi-
cta.⁊ ita etiã dicit Bal.in auc.sed ⁊ si quis.in.vj.colũ.⁊ in.l.in
quibus.C.de secũdis nup.vnde in ꝓposito ꝙ̃ primũ mortuo
Joann.viuus extitit Bartholomeus sunt excluse dicte filie
adeo quod etiam mortuo postea dicto Bartholomeo non
possunt ipse ad successionem venire. ¶ Et per ista apparet de
facili rñsum ad allegata in contrarium. ¶ Quibus tñ specia-
liter respondeo.Et primo ad primũ argumentum dum dicit
ꝙ priuilegiũ non habet effectũ nisi fuerit acceptatum:Rñdeo
ꝙ ista transmissio dicit̃ fieri ex potẽtia suitatis de iure cõi q̃d
habet locũ in casu nostro propter extensionẽ passiuã.⁊ etiam
q̃ dicte filie quo ad succedendũ in hereditate haberentur pro
mortuis vt probaui.s̃.⁊ sic ista portio videt̃ quo ad transmis-
sionem agnita ⁊ acceptata ex potentia suitatis.l.j.§.qui in po-
testate.ff.si quis omissa cã testa.l.si post mortẽ.in prin.de leg.j.
preterea etiã priuilegiũ si non sit acceptatũ transmittit̃ ad he-
redes patet in.l.nõ solũ.ff.de in integ.resti.⁊ in.l.heredes.C.ad
Velleia. ¶ Ratio autẽ quare in casu.d.l.emãcipata.nõ trans-
mittebatur hereditas nõ addita erat q̃ illo tẽpore nõ trãsmit-
tebat emãcipatus hereditatẽ non aditã.vñ glos.in.d.l.eman-
cipata.⁊ clari⁹ ibi Jac.But.Bal.Ful.⁊ Pau.de Ca.⁊ Cy.
in.l.j.in.ij.q.C.de his q̃ ante aper.tab.tenet ꝙ etiã bonorũ pos-
sessio nõ agnita per descẽdẽtes in bonis ascendentiũ transmit-
tatur ad descendẽtes sicut hereditas de iure ciuili in tali casu
transmittit̃ per.d.l.j.de his qui añ aper.tab. In aliis aũt casi-
bus bonorũ possessio nõ agnita regulariter non transmitteba-
tur.vt.d.l.emãcipata.⁊ in.l.iij.§.acquirere.ff.de bo.pos.sic nec
hereditas nõ adita vel nõ habita pro adita nõ transmitteba-
tur. ¶ Ad secũdũ ar.scz q̃d nõ reperit̃ ꝙ filius transmittat ni-
si portionẽ que sibi de iure nature debita est.vñ patet rñsio ex
his que.s̃.dixi maxime in.ij.iiij.v.vj.vij.⁊.viij.arg. ¶ Ad ter-
tium arg.dũ dicit̃ ꝙ istud priuilegiũ excludendi filias est con-
cessum descẽdẽtibus:vñ nõ dz transmitti ad alios ⁊c.rñdeo ꝙ
nõ transmittitur priuilegiũ excludẽdi:sed transmittit̃ ipsa he-
reditas q̃ attẽto ꝙ Bartholomeus erat in ptãte Joã.⁊ suus
heres etiã ante aliquã expressam immistionẽ hereditatis per-
inde est ac si fuisset heres ⁊ se inmiscuisset quo ad ea que sunt
ipsi filio fauorabilia ꝑut est ius trãsmissiõis.l.si filius q̃ patri.
ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.j.§.q̃ in ptãte.ff.si quis omissa cã test.iun-
cta.l.⁊ q̃.in princ.ff.de interro.act.hoc ptz de iure cõi in here-
ditate paterna que a lege delata est filio in ptãte in qua filius
habet priuilegiũ ꝙ sit suus.Nã licet istud priuilegiũ nõ trans-
mittat̃ ad heredes filij q̃ nõ erunt sui heredes.s.patris:sed he-
redes ipsius filij:tamẽ bene trãsmittit filius ipsaz hereditatem
etiã nõ aditã ad extraneos hr̃des suos ⁊ excludit quoscunq̃
alios de agnatione patris ipsius.d.l.si fratris.cũ si. ¶ Preter
ea rñdeo ꝙ cum Bartholomeus sine dubio transmittat de iu-
re cõi ex potẽtia suitatis portionẽ sibi delatam de iure cõi ne-
cesse est etiam ꝙ alia portio filiarũ que a statuto deferebatur
filio etiam accrescat Raymundo per rõnes quas adduxi.s̃.
maxime in.vij.⁊.viij.argu.⁊ per easdem rõnes patet rñsio ad
quartũ arg.dum dicebat̃ ꝙ statutũ vocat istos filios tanquã
descẽdentes nõ tanꝙ̃ eo ipso quo ad statutũ excludit filias:⁊
sic eas facit hr̃i pro mortuis quo ad succedẽdũ in hereditate ⁊
succedit dispõ iuris cõis q̃ facit filios esse suos heredes in to-
tũ:vt probaui.s̃.in.iiij.v.⁊.vj.arg.⁊ in.j.arg.vlt.partis. ¶ Nõ
ob.arg.vcz ꝙ dictũ statutũ sit excludẽs feminas propter ma-
sculos intelligit̃ si masculi voluerũt esse heredes aliter non.l.
ij.§.sed si sint sui.ff.ad ter.⁊ ibi Barto.q̃ rñdeo ꝙ illud proce-
deret quando filij masculi repudiassent hereditatem vel alio

modo essent incapaces.ita loquit̃ Dy.in.d.§.sed si sint sui.cũ
aliis iuribus ibi ad hoc allegatis per Bart.sed in casu nostro
Bartholomeus nõ abstinuit.imo.l.facit eũ incõtinenti suum
heredẽ.d.§.qui in ptãte.cũ si. ¶ Non ob.sextũ argu.scz,quod
cessante rõne statuti ⁊c.q̃ rñ.primo ꝙ cũ Raymũdus sit ma-
sculus ⁊ de agnitione vendicat in eo loco rõ statuti. Item se-
cũdo rñdeo ꝙ satis est vt satisfactũ sit statuto q̃d tẽpore mor-
tis Joã.extiterit viuus Bartholomeus ⁊ capax successionis
⁊ hereditatem non repudiauerit ad hoc vt filie intelligantur
8 excluse:q̃ † ad videndũ q̃s preferat̃ ⁊ excludat̃ in successione
attendit̃ soluz tp̃s mortis illius de cuius hereditate agitur.§.
proximus.insti.de legiti.agna.succes.l.ij.§.interdum.ff.de suis
⁊ legi.maxime cũ eo tp̃e filius masculus censeat̃ esse suus he-
res vt sic testamentum sit cõfirmatum.d.l.si filius qui patri.
⁊ sufficit filiã semel esse exclusaz per existentia masculi ad hoc
vt perpetuo videat̃ esse exclusa etiam deficiẽte postea mascu-
lo.vt in.d.c.j.§.qñ etiam.⁊ ibi Bal.in tit.ep̃ni vel Abba.vt di-
xi.s̃.in vlti.arg. ¶ Preterea satis est ꝙ filius masculus in sua
principali parte fuerit suus heres ex dispositione legis.ad hoc
vt postea ratione augmẽti totum accrescere oporteret illi por-
tioni alias sequerentur absurditates de quibus dixi maxime
in.vij.⁊.viij.argu. ¶ Non ob.vij.argu.fundatũ per.d.l.mulie-
ri.q̃ rñdeo q̃d illud q̃d ibi habet̃ procedit qñ ille q̃ succedit de
iure speciali succedit cõtra voluntatẽ defuncti.secus si non es-
set contra voluntatẽ defuncti vt in casu nostro per filiũ.§.fina.
ff.de leg.prestan.secundum docto.in.d.l.mulieri. ¶ Preterea
dispositio illius.l.non habet locum nisi in legatis ⁊ non in he-
reditatibus vt in terminis nostris statuti firmant Bar.⁊ doc.
in.l.re coniuncti.de leg.iij.⁊ alij in.l.j.C.quãdo nõ pet.partes.
¶ Non ob.octauum arg.de lega.j.§.si sic.de colla.docto.quia
rñdeo quod ibi non fuit delata hereditas patris in cuius locũ
succedebat nepos:ideo cõsideratur nepos ex persona patris
secus si delata fuisset patri sicut hic delata fuisset Bartholo-
meo:quia tunc considerari debet succedens non ex persona
propria sed ex persona eius in cuius locuz succedit.vt est text.
in.l.si quis filium.C.de inoffic.testa. ¶ Ad vlti.argu.dum di-
cebatur quod statutum debet interpretari vt quãtominus sit
possibile ledat ius cõe.rñdeo q̃d minus leditur ius cõe si totũ
deueniat ad Raymundũ quia non decedit testõr pro parte te-
status.Nec erit quis pro parte tm̃ suus vt augmẽtũ imitetur
naturam eius cui accrescit ⁊ satisfiat legibus volẽtibus quod
hereditas que obuenit filiis in ptãte transmittatur ad quos-
cunq̃ saltem vigore extensionis passiue prout hec omnia cla-
9 re relinquẽt ⁊ argumẽtis pro scd̃a parte adductis. ¶ † Pre-
terea expresse qñ statutũ venit derogando ad ius cõe vt in ca-
su nostro etiam statutum non interpretat̃ fm̃ ius cõe,vt egre-
gie voluit Bal.in.l.maximum.in.v.q.C.de libe.prete.⁊ Pau.
de cast.in.l.fi.§.in computatione.C.de.iur.deli. ¶ Ex quibus
concludo veram ⁊ magis cõem esse istam opi.ꝙ totum trans-
mittatur ad Raymundũ,⁊ dato etiam ꝙ vellemus dicere ꝙ
opi.Saly.esset vera.s.ꝙ ex iure transmissionis seu ex potẽtia sui
tatis non trasmitteret̃ portio quã statutũ aufert filiabus,ta-
men negari non potest ꝙ saltem ius accrescendi nõ vadeat ad
Raymudum ne incidamus in absurdum ⁊ in incõueniens de
quo in.l.ij.ff.de acquiren.heredi.⁊.l.ius nostrum.ff.de reg.iur.
⁊ plures possent esse effectus ⁊ diuersitates inter acquisitionẽ
que fieret per ius transmissionis ex potentia suitatis:⁊ acqui-
sitione que fieret ex iure accrescendi,⁊ sufficit vnam exempli
gr̃a adducere:q̃ si portio filiarum delata per statutũ masculo
non fuit transmissa Bartholomeo ex potẽtia suitatis potuis-
set raymundus incipere adire portionem feminarum delatam
Bartholomeo a statuto:⁊ licet deberet adire tñ non efficeret̃
heres nec in illa portione,nec in illa que de iure cõi deferatur
barth.sed si portio filiarum fuisset ad eum transmissa ex poten-
tia suitatis posset incipere aditionem ab illa portione ⁊ illam
agnoscendo haberet reliqua ex iure accerescendi per.l.ij.cũ ibi
no.ff.de acqui.he. ¶ Non omitto etiã ꝙ dato ꝙ dicta portio
filiarum non esset transmissa vel acquisita dicto raymun.pro-
10 ut in veritate est acquisita † tñ incidenter põt peti per raymũ.
in integrum restitutio ex clausula gñali si qua mihi iusta causa
presuppoto ꝙ dictus Barth.heres institutus tempore mor-
tis patris nec post vnꝙ̃ fuit in ciuitate,sed stetit absens a ciui-
tate vsq̃ in tempus mortis sue vt in themate presupponitur
pro casu si fuit absens etiam ex causa voluntaria ⁊ non ex de-
a licto debet heredi suo concedi restitutio in integrũ [a] aduersus
lesionem causatam non aditione,⁊ morte ipsius Bartholo-
mei:vt firmat Barto.in.l.pãtonius.ff.de acquirẽ.here.⁊ An-
gel.in repeti.l.ventre.ff.de acquiren.heredit.⁊ Imol.⁊ Paul.
de castro in.d.l.pantonius.⁊ Imola in.l.si filius heres.ff.de
lib.⁊ posthu.in.v.colum.⁊ Paul.de castr.in.d.l.ventre.⁊ sal-

a ¶ Integrũ.i.li.ij.consi.clxiij.nu.iij.cõsil.clxix.nu.xiiij.⁊ lib.iij.cõsi.lxxxvj.nume.ij.

a ¶ Absentiā.no.illud ꝙ tollit ne Alex.sit sibi cōtrarius.j.li.ij.cōsi.clxxxiiij.nu.ij.vt ibi dixi.adde benedi.Rep.c.raynutius.ver.mortuo.itaqꝫ testatore.ij.nu.clxxxij.

b ¶ Liberis.vide.j.eod.lib.consi.xxxix.

c ¶ Nō noceāt.nisi ad aliquale preiudiciū:vt tenet idē dom.Alex.in.l.cū lite.ff.iudi.solu.elegans gl.in.l.si duo.de iureiur.de quo vide do.Ias.in.l.is apud quē.col.xiij.in psi.secūdus casus.C.d edē.bar.z doc.i.l.j.C.quo.bono.nun⁹ tñ ꝙ semiplena probatio.Cur.senior.cōsi.lxxij.col.ij.cui⁹ duos effectus vide super consuet.a parisi.§.v.nume.xxxix.[redacted].

d ¶ Enūciato tūc enim etiā iter easdē partes verba enunciatiua non plene ꝓbāt sꝫ tātū semiplene vel ꝑsumptiue pano.Fel.d.c.illud.Fe.in.c.per tuas.col.iij.z ibi Deci.col.iiij.de ꝓba.Lud.Ro.not.cccclxvj.nūquid matthe.no.lxxx.nota qd quotiescūqꝫ alex.ꝯsi.cxxxvj.col.fi.j.eo.cōsi.ccij.col.ij.li.ij.ꝯsi.cxxxij.col.v.lib.v.bal.i.l.approbationē.C.de loc.Egid.bellam.deci.cxxv.si appellatus reminal.l.si certis annis.colū.iiij.C.de pac.Fran.are.in auꝭ.si qs i aliquo documēto.in pn.z ibi Ias.lācelo.deci.i fi.Phi.de ci.co.vij.C.d edē.cur.i.l.ij.§.qd obseruari.col.vij.C.de iureiu.pro cal.deci.c.lꝫ.causaꝫ.co.iij.de ꝓba.c.cū venerabilis.col.xiij.de excep.ꝯsi.cxix.ꝯsi.clxxviij.consi.cccx.consi.cccxlviij.in fi.Limito pmo qñ illd enunciatū importat dispositionē z offertꝭ ab eo vl'ab his q disponere possunt vt cū qs cōtrahit tanꝙ heres p no.Bart.z alio.i.l.gerit.ff.de acqui.here.limito secundo cōcurrentibus alijs ꝑsumptionib⁹ z verisimilitudine vt ad probandū cōfines in facto antiquo Matth.de affli.deci.neap.lxxxiij.nu.ij.limito tertio nisi sint enunciatiua z assertiua de eo quod potuit tunc esse vel fieri quia tunc plene probāt etiaꝫ inter alios vt per Bar.z doc.in.l.predia.ff.de acqui.poss.male ergo consuluit Ro.consi.clvj.honorāde.col.ij.vbi dixit ꝙ verba tabellionis in fine instrumēti attestantis presentiam z cōsensum mariti non probant illam presentiam z consensum inter extraneos z male[redacted].

tem ꝓcedat hoc in hereditate delata filio.i.Bertholomē.prout fuit in casu nostro quo casu imo.in.d.l.vētre.in.xvj.col.transit cū opi.Bar.per.d.l.pātonius.versi.cū filius.zc.que loquiꝭ in hereditate delata filio in hereditate vero delata extraneo tenet contra Bar.sed illa disputatio de extraneo nō est necessaria in casu nostro z dicit Pau.de cast.in.d.l.pantonius.quod
11 vidit opi.Bar.vbiqꝫ seruari. ¶ Et hec procedit attento † qd
a propter absentiā [a] habuit presumptā cām iguorādi testamentum Ioā.z successionis sibi delate.c.cum in tua.qui ma.accu.poss.z declarat Bar.in.l.j.circa.vj.col.ff.de acquirē.hered.ergo zc.Et predicta procedunt qñ bona petita fuissent in hereditate Io.sed quo ad ea que pars aduersa respōdēdo petitionibus actoris cōfitetur fuisse in bonis z hereditate Bar.predicte disputationes essent superuacue:quia nemo dubitat qd ex forma dicti statuti ad ea que erāt in hereditate dicti Bar.admittatur raymundus. ¶ Nec faciat dubium iudex qd nō videatur prima facie probatū dictū Bartholomeū decessisse sine liberis.z sic raymūdum esse proximiorem agnatum mas-
12 culum:quia dico quod hoc nō obstat dicto raymundo † quia
b qui allegat aliquem decessisse sine liberis [b] habet intentionem suam fundatam ex presumptione iuris communis.vt probatur in.l.ex facto.§.pen.z ibi not.hoc Bar.z Ang.ff.ad treb.z Bart.in.l.qui duos.§.cum in bello.ff.de reb.du.non nego qd tutius esset ꝙ peteretur committi per iudicem nuncijs publicis z exploratoribus vt vadant z inquirant per viciniam seu apud natos.s.an Bar.decesserit cum filijs aut alijs proximioribus dicto raymundo quo casu sufficeret qd nuncij referrent se non potuisse inuenire ꝙ decesserit cum filijs ac proximioribus dicto raymūdo.vt satis sentit Bar.in.l.in illo.ff.de verb.obli.ad fi.dum alleg.d.l.ex facto.§.pe. ¶ Ex quibus concluditur pro victoria raymundi. ¶ Alexan.de imo.iur.vtriusqꝫ doct.excellentissimus consuluit.

Summarium.

1 ☞ Minor quis non probatur ex eo quod datus fuit sibi curator cum alio.
2 Acta inter alios alij preiudicantia requiritur quod sint gesta cum legitimo contradictore.
3 Restitui si quis petat tanꝙ minor non tamen debet ei statim dari curator.
4 Enunciatiua plene probant inter easdem partes ad effectum principalis dispositionis non autem si de ipso enunciato seorsum disputatus.
5 Testes ad probandū minorē etatē debent reddere rationem.
6 Minor vt restituatur ab aditione hereditatis oportet etiā probare hereditatem damnosam.
7 Satisdare interpellatus manet in mora nisi actu satisdet.

Consilium.XXI.

Viso processu satis longo z inuoluto inter Alexā.z magistrum Ioan.baptistam ac Petrum venturam filios quondam benedicti venture de bura agentes.z do.Meldinem quondā vxorem dicti benedicti se defendentem ac ex diuerso petētem z literis Spectabilis do.potestatis mediolani quibus me requisiuit vt consulerent que future sunt partes iudicis in iudicando. ¶ Omissis superfluis dicam in primis que debēt esse partes iudicis circa petitionē restitutionis in integrū petitam per doctos filios benedicti aduersus immistionē hereditatis paterne. ¶ Secūdo quod super petitione librarum.ccc.facta pro parte.d.do.Meldi. ¶ Circa primum dico partes iudicis esse in pronūciando.d.restitutionem in integrum non esse cōcedendam. ¶ Et primo quia nō est probatum legitime quod dicta immistio fuerit facta tempore quo ipsi essent minores.xxv.an.prout requiriꝭ.l.si maior.z.l.minoribus.C.de in integ.rest.z p totū tit.C.si vt se ab here.abstine.z.c.cōstitutus.de resti.in integr.nec sufficeret si se immiscuissent post.xxv.an.intra quadriennīū q2 pro lesione eueniēte in tali tpe non datur restō in inte.l.doli ibi diuersum est si iā excessit zc.ff.de nouat.z.l.ea que.de tēp.in integ.resti.pe.lꝫ in vno casu reperiat priuilegiuꝫ vltra dictū quadriēniū.s.qñ filius abstinuit ab hereditate paterna pōt intra triennium si bona non sint distracta reuocare abstinentiam suam z adire,z dictū tps triennij non currit nisi elapso tpe etatis.xxv.an.z elapso quadriennio post perfectaꝫ etatē.xxv.an.vt est casus in.l.fi.C.de repu.here.qui non est casus noster.Sed de ista minore etate tpe immistionis nō repe-
1 rio probatum legitime.Nec ad hoc obstat si dicatur † ꝙ satis probaꝭ eoipso ꝙ dicto Alex.z magistro Ioā.baptiste datus fuit curator z.d.Petro vēture datus fuit tutor.z sic prima facie videꝭ illud sufficere ad fundandā intentionē dictorum minorū per ea que not.Bal.z Ang.in.c.cū te.C.de proba.q2 rūdeo primo:vt inquit Salyc.in.d.l.si maior.in vlti.col.vbi querit quidā petijt sibi curatorē dari vt autoretur in quodaꝫ ꝯctu:z ita cū illius autoritate z iudicis decreto mediante ꝯxit cum titio vult postea probare se fuisse minorē tpe illius ꝯctus per instrumentū dicte cure z ꝯctus queriꝭ an possit z rūdet ꝙ sic cōtra dictū titiū cū quo cōtraxit:vt minor sed non ꝯ alios per regulā.C.res inter alios acta.Item q2 ille actus nō dr factus in iudicio cum contradictore z tūc cōstat qd in casibus in qui-
2 bus † acta facta inter alios preiudicat alijs requiritur quod gesta fuerint cum cōtradictore legitimo:vt.l.cum nō iusto.ff.de col.detegē.z no.Iac.but.Bal.z Ang.in.l.ingenuum.ff.de sta.ho.z Ia.but.in.l.papi.§.ex papi.§.ex causa.ff.de inof.test.z in.l.ij.C.quib.res iudi.nō no.z dicit etiā Salyc.in.d.l.si maior.qd hoc etiam suadet ratio fraudis euitande. ¶ Ad idem tendunt verba Bal.in.l.iij.§.qd obseruari.C.de iura.cal.circa quartam col.vbi per illam glo.ibi positam dicit ꝙ quis debet esse cautus vt non litiget cū curatore eius quē putat maiorem q2 aperit sibi viā ad restitutionē in integrum.z sic sentit ꝙ sola datio curatoris nō sufficiat nisi cum eo litigetur vt cum curatore minoris.vñ in processu procurator.d.Meldi.nunꝙ confessus est istū esse legitimum curatorē predictorum agentium:imo sepenumero negauit.accedit ꝙ not.Bart.ff.de iureiur.in l.admonēdi.circa vlt.char.in ver.quero.qd si dictus testis zc.voluit quod facta vel acta z attestationes facte inter alias p-
c sonas non noceant [c] alij quo ad aliam probationem posito ꝙ quo ad aliquam presumptionem nocerent iuxta.l.a sententia.in prin.de appel. ¶ Confirmo per id qd no.Bal.in.l.idem
3 fiet.ff.de test.tute.vbi per illū text.colligit † quod si dubitatur an aliquis sit restituēdus quod dicit se minorem iudex ex hoc non debet sibi dare curatore interim ne quasi inducatur presumptio qd sit minor z paretur principali liti preiudiciū.z sic posito qd aliquis vbi non tractaret de dādo curatore ei vellet tūc cum illo curatore tanꝙ cum minore restitui potest aliquo modo precedere illud qd dicit Bal.z Ange.in.d.l.cum te.tamen quando ad hunc effectum petitur dari curator.s.vt cū eo tanꝙ minor restituatur non procederet illud quod dicit.z ita fuit in casu proposito z minus caute prouidit qd fecit dictus dominus iudex qui eo modo dictū curatorē dedit. ¶ De errore etiam dicti interponētis decretū apparet quod eodeꝫ die etiam dedit dictos Alexan.z magistrum Ioan.ba.tutores.d.Petro vēture:hoc autē arguitur quod essent maiores.xxv.ann.quia aliter dari non potuerūt tutores.l.fi.C.de legi.here. ¶ Potest etiam rūderi ad not.per Bald.z Ange.in.d.l.cum te.quod loquuntur quo ad sustinendum tantum validitatem illius actus in quo interuenit decretum.Sed quod ad alium effectum principaliter deductum in iudicio per actorem se defendentem in minori etate quod per dictum decretum in alio actu interpositum probetur minor etas.vt in casu nostro hoc non dicunt prefati docto. ¶ Pro hoc etiam benefacit quod habetur in.c.illud.de presumpt.z quod ibi per illum tex.not.Anto.de but.in.iiij.notabili.vnde dixit per illum text.proba-
4 ri † quod enunciatum propter se instrumento si conferāt ad validitatem eius quod principaliter agitur in instrumento
d probat inter partes:sed non probabit si de illo enunciato [d] contingat principaliter disceptari inter partes in iudicio.z ita dicit limitari ad quod habetur in.l.optimam.C.de contrahen.z commit.stipul.vnde in casu dicti.c.illud.enunciatio matrimonij in instrumēto dotali confert ad validitatem dotis quia non est sine matrimonio.l.fi.C.de dona.ante nupt.z hoc si principaliter de dote agatur que erat principalis in dicto instrumento:sed si contingeret principariter tractari in iudicio de illo enūciato.i.matrimonio illud instrumentū non ple-

ne probaret

ne probaret. ⁊ ita est in ꝓposito posito qđ nõ principaliter disputaret de validitate cure illa renunciatio minoris etatis sufficeret in casu in quo loquit̃ Bal. ⁊ Ang. i. d. l. cũ te. tñ si postea contingat principaliter tractari in iudicio de ipsa minori etate illud solum nõ h̃z sufficere ⁊ hoc est qđ sentit Saly. in. d. l. cũ te. in fi. dũ dicit ꝙ illud decretũ operabitur vt facilius probetur minor etas in cã restitutionis in integ. ¶ Nõ obst. attestationes quorundã testiũ productorũ pro parte dictorũ agẽtium quibus dicti agentes nec vidẽtur velle vti: qꝛ dicũt fuisse examinatos post compromissum ⁊ sic tote clausule adiecte in cõpromisso. s. qđ nisi ꝑ arbitros causa fuerit terminata q̃libet partium remaneret in eo statu quo prius erat cõpromissum ⁊ posito qđ essent legitime recepti dicti testes adeo qđ eis standum esset, attamẽ si bene inspiciat̃ non probãt qđ eo tp̃e quo se immiscuerunt dicti fratres hereditati paterne essent minores. ⁊ qđ nũc sunt minores. xxviij. an. imo potius probãt ꝯtrariũ
5 saltẽ de dicto Alex. ⁊ † quia nõ assignant aliquã cõcludentem rationẽ dicti sui prout tenẽtur assignare testes ad probandum minorẽ etatẽ iuxta no. per Bar. in. l. de etate. maxime in. vij. q. ff. de mino. ⁊ Bal. in. l. solã. circa vlt. col. C. de testib. ⁊ notabiliter per Bar. in cõsi. suo incip. in qõne vertẽte inter dñm simonem Jac. ⁊ Saly. in. d. l. si maior. nec ad probãdum etatẽ petri venture attẽditur tp̃s cõfessionis instrumẽti dotis dñe Meldine vxoris dicti benedicti: qꝛ illud instr̃m fuit cõfectum post ꝯtractum matrimoniũ: vt ex eiꝰ inspectione apparet ⁊ ꝑ hoc non opꝫ insistere suꝑ virtute attestationũ. d. do. Meld. que ꝑ plures testes conata est probare de maiori etate dictorũ fratrum. ¶ Alia rõne vr̃ etiã qđ nõ pñt circa restõnem in integrũ obtinere dicti agẽtes qꝛ requirebat̃ ꝙ ꝓbarẽt de lesione. d. l. minoribus. ⁊ l. nam ⁊ postea. §. si minor. ff. de iureiu. ⁊. d. c. cõstitu
6 tus, † ⁊ quod nõ sufficiat ꝓ obtinẽda restitutione in integrũ aduersus immixtionẽ ꝓbare dũtaxat aditionẽ hereditatis siue mixtionẽ ⁊ minorẽ etatẽ nisi aliter probet̃ de lesione seu hereditate dãnosa apparet ꝑ. l. verũ. §. si locuples. ff. de minor. ⁊ ita post multa firmãt Joã. de are. Cy. ⁊ Ray. in auẽ. si oẽs. C. si vt se ab here. absti. Et ibi rñdent ad ea que possent in ꝯtrarium allegari. Et plus dt Jmo. in. l. necessarijs. ff. de acq. here. ꝙ licet Bal. post Jac. but. in. l. j. C. si vt se ab heredi. absti. velit ꝙ satis dicatur probatũ de lesione si minor probauit debita esse in hereditate nisi ex aduerso probetur qđ facultas sufficiat ad soluendum non videtur esse verũ secũdum Jmo. qꝛ potest esse, ꝙ debita sint in hereditate ⁊ tamen hereditas sit soluendo locupletior. i. locuples ⁊c. l. nõ ab hoc. C. vnde cogn. c. in p̃sentia. de proba. nisi s̃m eũ seruaret̃ practica tradita ꝑ gl. in. l. cũ de lege. ff. de proba. que tñ non videt̃ seruata in proposito. s. qđ heres allegauerit tacita bona extare in hereditate benedicti que valent vsq; ad tãtam quantitatẽ non sufficientẽ ẽri alieno. ⁊ qui vult dicere qđ essent plura probet. ¶ Illud qđ tñ me principaliter mouet est effectꝰ probationis etatis: ex q̃bus apparet q̃tum ad hoc non esse opus insistere super satisdatione petita pro parte dictorũ agentiũ qꝛ licet ꝓ parte. d. do. Meldine non fuerit prestita: sed ṽbo tantũ oblata ab eo q̃ eius noĩe cõparuit tñ talis defectus nõ facit qđ actor q̃ non probauit de iure suo debeat obtinere. c. fi. de iureiu. l. qui accusare. C. de edẽ. ⁊ in dicta prima causa debebit victus victori in expẽsis legitimis condẽnari. vt in iuribus vulgaribus ⁊ in statuto sub rubri. qđ victus victori ⁊c. ¶ Nec videndũ est q̃d sit pronunciandũ circa petitionem dicta dñe Meldine dum petit sibi assignari de bonis dicti benedicti pro quantitate librarũ. ccc. ex causa dotis s̃m formam statuti sub rubrica qđ mulier possit defendere bona viri ⁊c. ¶ Et licet circa hoc plura dici possent: attamen attẽto ꝙ fuit ꝓ parte dicti Alex. ⁊ fratrũ petitũ p̃stari satisdationẽ a proccuratore. d. dñe Meldine s̃m formã statut de satisdatione prestãda ⁊ ꝓcurator rñdit qđ qꝛ negare hoc nõ poterat s̃m formam statutorũ offerebat se paratũ illam prestare presente ser. Joã. quondã de noĩe dicti Alexã. ⁊ fratrũ ⁊ acceptãte in parte in partibus ⁊c. ⁊ tñ. d. satisdatio actu nunq̃ fuit prestita. vñ succedit dispositio dicti statuti ꝙ ꝯ recusantẽ prestare. d. satisdationem iudex in sua petitione non audeat ⁊c. ¶ Nõ ob. si diceretur ꝙ statutũ loquitur ꝯ denegantẽ seu recusantẽ prestari satisdationẽ sed procurator. d. dñe Meldine nõ recusauit imo obtulit se paratũ illã prestare: ergo non su-
7 mus in casu statuti. ¶ Qꝛ rñdeo qđ vbi est opus facto verba non sufficiunt. satis eñ recusat prestare satisdationem ille qui interpellat̃ cũ causa re ⁊ actu nõ prestet vt prestare tenet̃. l. seruus si heredi. §. fi. ff. de statu lib. ⁊ l. cum. ff. de solu. c. j. de eo qui mit. in pos. cã rei seruã. c. pastoralis. in fi. cũ glo. fi. de offi. deleg. no. Bar. ⁊ alij in. l. pretor. §. si qs paratus. ff. de no. ope. nũ. ⁊ in l. creditor. in vlti. col. ff. de distra. pig. cũ simi. Alias facile esset semꝑ deludere dispositionẽ dicti statuti ⁊ facere ꝙ dispositio intelligeret̃ imposita verbis ⁊ nõ rebus cõtra. l. ij. C. cõmunia de leg. ⁊. c. cõmissa. de elec. in. vj. ¶ Non obst. etiã si diceretur ꝙ filij dicti benedicti nolebant se impedire de ista causa dotis ergo quo ad hoc nõ debet intelligi petita satisdatio: qꝛ rñdeo ꝙ imo non fuerunt cõfessi ipsam dominã Meldinam esse audiendam ea parte qua dixit sibi assignanda bona pro dictis libris. ccc. in causam dotis s̃m formã dicti statuti: imo expresse negauerat tale ius sibi cõpetere: vt patet maxime in comparatione facta per ser Jo. die. xx. Februa. de mane. Ex quibus concludo in hac secunda parte partes iudicis esse in pronunciando. d. do. Meldinam ⁊ eius intercessorẽ non fuisse nec esse audiendã circa dictã consignationẽ bonorũ pro causa asserte dotis propter. d. satisdationẽ non prestitã ⁊. d. do. Meldinã ⁊ eius procuratorẽ tanq̃ in hac parte succubentes in expensis legitimis condemnari debere parti aduerse. Alexand.

Summarium.

1 ☞ Renunciationes oẽs ⁊ clausule similes posite in compromisso, habent tacitam cõditionem si arbitri sententiã tulerint.
2 Compromissum non valet post rem iudicatam, nisi sententie renuncietur.
3 Compromissum est quedam transactio.
4 Liti ⁊ instantie renunciatio exponitur, idest instantie.
5 Coniunctio vna accipitur pro alia quoties menti expedit.
6 Renunciari instantie soli potest, parte volente.
7 Renunciatio iuris etiam non liquidi, donatio est.
8 Donatio cum libera non venit in mandato quantuncunq; generali.
9 Syndici sicu. tutores possunt ea que requirunt speciale mandatum.
10 Procurator non põt renũciare appellationi per se interposite.

Consilium. XXII.

VIso instrumento syndicatus cõis ascandiani ⁊ instr̃o cõpromissi facti per syndicos dicti cõis ex parte vna ⁊ syndicos cõis arceti ex altera cum renunciatiõe facta per syndicos dicti cõis terre scãdiani a litis ⁊ instãtie litis vertẽtis inter dicta cõia occasiõe cõfinium ⁊ nonnullorũ terrenorũ in territorio existentiũ inter dicta loca ⁊ cõia visisq; cõsilijs prestãtissimorũ doctorũ. s. tã primi q̃ scdi cõsultoris omissis nõ necessarijs vr̃ mihi de iure cõcludendũ dictã renunciationem nõ obesse dicto cõi adeo qđ nõ intelligetur cũ effectu renunciatũ per dictos syndicos cause dicti cõis scãdiani. ¶ Moueor primo qꝛ verbo fertur ꝙ nullã sñiam vel arbitramentũ tulerunt arbitri seu arbitratores: ⁊ compromis-
1 sum tp̃e expirauit. † vnde clausule apposite in compromisso tẽdentes ad renunciandũ vel derogandũ alicui iuri partiũ habent in se tacitam cõditionem si arbitri sñiam tulerint. ita no. Bal. in. l. si diuersa. in versi. ex predictis ⁊c. C. de transac. l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pac. ⁊ in. l. si super possessione. C. de trãsac. Idem tenet Raph. Fulg. in. d. l. si diuersa. vbi di-
2 xit † qđ licet nõ valeat cõpromissum post latã sententiam que b transiuit in rem iudicatã: vt. l. si causa. ⁊ ibi not. doc. C. de trãsact. ⁊ l. damnũ. in prin. ⁊ ibi not. Bar. ⁊ alij. ff. de cõdi. indeb. ⁊ l. post rem. ff. de transac. ⁊ l. j. cũ ibi no. per Bal. ⁊ Ang. ff. de transac. ⁊ in. c. exposita de arbit. tamẽ fallit nisi in cõpromisso sit renunciatum sententie que in rem iudicatã transiuerat: vt no. Bal. in. l. iuris gẽtium. §. si paciscar. el. j. per illum text. ff. de pac. ⁊ in. l. elegãter. in prin. ⁊ in. d. l. si diuersa. ¶ Unde si tantũ in cõpromisso adijciatur clausula nõ obstante sñia ante lata cũ tunc videat̃ per illã clausulã renunciatũ sentẽtie valet cõpromissum tñ illa clausula importãs renũciationẽ prioris sñie solum operabit̃ in casu quo sñia arbitratoris sequet̃ non aliter: ita dt Fulg. ad. l. pactũ. §. j. ⁊. c. dilectus. de arbi. ⁊ sic vult idem qđ Bal. licet Ful. adhuc clarius ⁊ expressius loquat̃ q̃ Bal. de ipsa renunciatione sententie. ⁊ istud ꝑ se sufficeret pro victoria dicti cõis scandiani. Fortificatur qꝛ si videret̃ renunciatũ iuri ⁊ cause cõpetenti dicto cõi scandiani compromissum ip̃m factũ esset suꝑ re nõ dubia ⁊ nõ valeret. d. l. j. de transac. ⁊. d. l. post rem cũ alijs. §. alle. iunctis ibi notatis per doct. Et iuncto eo qđ not. in auẽ. vt diffe. iudi. §. j. ⁊ ꝑ Jnno. in. c. quintauallis.
3 de iureiur. cũ multis cõcor. vbi habetur † qđ tale cõpromissum
b censetur quedã trãsac.[b] que super re nõ dubia fieri nõ potest. ⁊ sic viderentur dicti compromittẽtes per dictam renunciationem elegisse viam ad impugnandum dispositionem ipsorum

¶ Cõis. syndicꝰ castri habẽs mãdatũ gñale cũ libera in cõpromisso renunciauit instantie liti ⁊ cõpromissum expirauit lapsu tp̃is. An illa renũciatio noceat ⁊ an virtute dicti mãdati potuerit renunciare decidit Alexand. quod non nocet.

¶ Trãsact. Ale. ꝯs. lxxxij. in fi. j. e. cõs. cxix. col. ij. li. ij. Lãcel. deci. l. legatũ ciuitati. ff. de vsufru. leg. no. in. l. iij. §. si seruꝰ. ff. de pecu. deci. cõs. dcxxx. col. j. sed ꝓprie ⁊ stricte non est transactio vt not. Bald. l. fi. §. j. col. j. C. cõia de leg. Lanfranc. tract. de arbi. col. j. pau. consi. xlix. in questio. li. j. co. cxxij. viso puncto lib. ij. deci. c. si quãdo. col. ij. ⁊ off. dele. c. q̃to. co. ij. de iudic. Alciat. in. l. quãte trãsegisse. C. de transactio.

compromittentiũ qd iura nõ admittunt.l.similes qui destina-uerat.ff.de test.mil.l.meuius.in prin.de le.ij. facit.l.quoties.in stip.de ver.obli.z c.abbate.de ver.sig.ad idem qz renunciatio fuit facta syndico cõis arceti in eodem instrumẽto compromiserũt de eisdẽ litibus z causis inter ipsas partes vertentibus z versis occasione predictorũ confiniũ zc. ¶ Et sic apparet euidenter qd syndici cõis arceti in eodẽ instrumento videant̃ recessisse in dicta renunciatione facta eis per syndicos scandiani.z per q̃ns renũtiatio eis facta per syndicos cõmunis scandiani pro non facta hr̃ vt.l.qui sic. ff. de sol.facit l.pleriq3.cum §.ff.de ritu nup.z.l.diuortium.ff.de diuort.z quod no.Bar.in l.titia.que in verbo quod si in veritate zc.ff.de ver.obli.z.l.singularia.ff.si cer.pe.z Ant.de but.in.c.gemma.de spon. ¶ Cõprobatur predicta:qz cũ hoc nomen z liti possit accipi varijs
4 modis,† z q̃nq3 accipiatur lis instãtia tm̃.l.cũ lite. ff.iudic.sol. z ibi not.l.properandũ.in prin.z.§.j.z ibi gl.C.de iudi.z.l.nulla.C.de procu.l.mo.C.de rei vend. Potest etiã accipi pro iure deducto in iudicio vt.l.postq̃ liti.C.de pact.z.l.litis nomen. ff.de ver.sig.z in.l.litis.C.de procur.z no.glo.in.d.l.properandum.§.fi.z gl.in.c.j.§.in verbo liti.de procur.in.vj.z licet in dicto instrumẽto dicatur qd renunciauerũt liti z instantie ipsius litis illa copula z stabit expositiue pro.i.prout alibi exponitur in.l.decernimus.C.de epis.aud.ibi in glossella parua.pro hoc facit etiam qd not.Bar.z alij in.l.vbi pactum. C.de transact. circa prin.vbi dixit qd licet proprie vel qñ ponatur disiunctiue seu alternatiue inter genus z speciem significat proferentẽ voluisse illam speciem super illo genere cõprehendi.vt.l.j.ff.de reb.dub. tamen vt deseruiat menti disponentis accipitur dictio alternatiua:vel pro id est vt in.d.l.vbi pactum.in.l.ij.ff. qd.l.aqui. ¶ Bene facit quod not.glo.in.eas causas.ff.de cõdi.z demon.† que vult qd quoties expedit quod vna coniunctio accipitur pro alia z vt deseruiat mẽti verba impropriantur.l.insulam.ff.de prescrip.verb.l.si vno.ff.loca.z.l.si stipu. de vsuris.c.cõstitutus.de reli.do.cũ ibi not.ergo,cũ ibi appareat de mente cõtrahentium z dictorũ syndicorũ communis scandiani quod non intẽdebant renunciare cause z iuri principali ipsius imo super eo voluerũt cognosci z examinari per arbitros vt indicat cõpromissum.debent accipi illa verba renunciantes liti z instãtie ipsius litis vt importent idẽ ac si dictũ fuisset renunciantes liti z instantie ipsius litis z sic dictio z.stabit pro.i. ¶ Et licet Bar.in.d.l.postq̃ liti.C.de pac.fuerit solus in vna
6 opi.†quod renunciando instantie videatur renunciatũ iuri z semel:quia soli instãtie renunciare non poterat:vt in auth. qui ciando.C.qño z qñ iudex.z no.in.l.edita.C.de eden.z sic renũciando instãtie vt valeat renũciatio vr̃ etiam renunciatũ fuisse iuri z cause.arg.l.illud.ff.de acqui.hered. Sed communiter doct.in.d.l.postq̃.tenent cõtrarium:vt Franc.tigri.Bal.Saly.Fran.de rã.Ful.z Pau.de cast.post Iac.but.qz renũciari potest solum instantie vtraq3 parte volente prout fuit in casu nostro vt no.p glo.in.l.j.C.de pres.lon.tem.licet secus sit parte inuita z cõtradicente.z ita loquuntur allegata in contrarium. ¶ Ex alio insuper capite videtur posse infringi dicta renunciatio qz posito sed nõ concesso qd verba renũciationis essent talia qd importarẽt omnimodã renunciationem etiam posito q̃ nihil fuisset arbitratũ per arbitratores tamẽ videtur qd dicti syndici nõ habuerint potestatẽ faciendi dictam renunciationẽ per quã dictũ cõe excludat̃ a iure suo in dictis terrenis
7 seu territorijs:probatur† quia renũciatio iuris principalis est donatio.l.hoc iure.§.j.ff.de dona.l.si qs delegauerit. ff. de nouat.l.si qs obligatione.ff.de re.iur.z per doc.in.l. modestinus. cũ §.ff.de donat. ¶ Et dato etiã qd ius non sit liquidũ vel liquidatum tñ gratis remittẽdo donare vr̃ adeo qd ille qui non põt donare nõ potest gratis facere remissionẽ talis debiti non liquidi.ita voluit Bal.in.l.j.in.iiij.col.C.de pac. alleg.l.preses. cum ibi no.z.l.de fideicõ.C.de trãsac. ¶ Et idẽ videtur tenere Sali.licet alleget in cõtrarium tex.cum gl.in.l. cõtra iura.§.fi. in glo.fi.ff.de pact.z non respondet.tamen respondeo dupliciter. Primo qz illa gl.fm Ang.in.l.j.ff.de duob. reis. debet intelligi qñ remissio illius debiti nõ liquidi nõ poterat damnum afferre.vt qz fortasse plus expẽdisset quam potuit cõsequi. facit.l.mediterranee.z qd ibi Bart.C.de anno.z trib.li.x.vel fm Imo.in.l.ex duobus.la.ij.in.viij.col. ff. de duobus reis. Illa gl.nõ bene dicit nec allegat aliquid quod probet dictũ suum: z pro hoc facit fm Imo.in.d.l.ex duobus. quia melius videtur dimittere rem sic in suspenso donec fortasse postea prospera fortuna succedet que ipsum ius pacto gratuito extinguere licet nõ sit ius liquidũ. ¶ Attento ergo quod talis remissio nõ potest fieri nisi ab eo qui potest donare dico quod dicti
8 syndici non potuerint donare:† quia in mandato quandocunq3 g̃nali cum libera z plena potestate equipollẽte speciali mandato iuxta.l.procurator cui libera,cum glo.z melius in.l. mandato.cũ glo.z ibi Bar.ff.de procu.z.c.qui ad agendũ. de procur.in.vj.l.nam z nocere.z ibi Bal.ff.de pac.z no. Bal.in l.illud.ff.de mino.non venit q̃ mandatarius possit remittere z donare.d.l.cõtra iura.§.fi.z.l.filiusfa.ff.de dona. ¶ Et expresse firmat Fed.de senis in cõsi.ij.inci.Quidã habet ptãtem trãsigendi vbi decidit habẽs mandatũ ad transigendũ z cõponẽdum cũ g̃nali potestate nõ potest debitũ gratis remittere per d.l.3 iur.§.si filius.z.d.l.nã z nocere.ff.de pac.hoc et clare voluit Bal.post Iac.but.in.d.l.si procurator.C.de procura.vbi vult q̃ procurator habens liberã que dicitur equipollere speciali mãdato.vt no.Bal.in.l.illud. ff.de mino.cũ concor.suprã alle.tñ non põt donare nec dilapidare nec debitũ remittere p l.creditor.§.lucius.ff.mand. z.d.l.filiusfa.z.l.si pater.ff.que in frau.cred. ¶ Unde videmus q̃ isti administratores etiã legitimi vt tutores z consimiles donare nõ possunt.l.j.post princ. ff.de tute.z rationibus distra.l.per hi.§.clarũ.ff.qd vi aut clã quamuis habeãt liberã administrationem cũ generali potestate:vt not.glo.z doc.in.l.mandato generali.ff.de procurat.
9 †qbus tutoribus equiparatur syndicus ab vniuersitate constitutus:vt probant Bart.z alij in.l.iusiurandum.§.defensor. per gl.ibi.ff.de iureiur. quia dicuntur legitimi administratores habentes liberam administrationem.l.j.in prin.z.l.munerum.ff.de muner.z hono.l.preses.cum ibi not.de transac. not. Cyn.clare z expressius Bal.in.l.j.C.etiam per procu. causam in integ.rest.z sic possunt ea que speciale mandatũ requirunt vt ibi per eos z patet in.d.l.preses.z tñ donare non pñt.vt.s. dictum est. ¶ Unde dicit Ioã.and.z alij.in.c.ij.de donat. vbi per illũ tex.dicunt q̃ prelati ecclesiastici z similes administratores nõ possunt remittere exceptionẽ peremptoriam. Et ide3 not.Innoc.in.c.j.de deposi.z in.c.cum olim.el.j.de offi. deleg. vbi etiam idem dicit in procuratore. ¶ Et idem etiam nota. Bart.z Ang.in.l.fi.in princ.ff.de fer.z in.l.procurator cui generaliter.ff.de procur.z Ang.in.l.j.ab executore.§.fi.ff.de appellat.vbi etiam concludit† quod procurator non potest re-
10 nunciare appellationi per se interposite per id quod habetur in.l.rescriptum.§.fi.cum.l.sequen.z.l.contra iure.§.fi.ff.de pac. z.l.apud celsum.§.mandaui.ff.de doli except. ¶ Et no.etiam ipsemet Ang.in.l.bonorum. ff. rem ratam haberi. z in.l.j.§.j. ff.a quibus appella.non licet.z Bal.in.l.fi.§.primo. C.de tempor. appella.z per hoc confirmatur id quod dixi supra videlicet ille qui non potest donare non potest gratis debitum liquidum remittere. ¶ Et licet sit adiecta clausula in dicto syndicatu,quod possit facere circa predicta z quolibet predictorum ac connexa z dependentia ab eisdem etiam si talia forent que mandatum exigerent speciale zc.tamen hoc non potest obstare duplici ratione prima quia dicta clausula non operatur nisi quo ad casus similes expressis non quo ad maiores: vt in terminis not.docto.in.c.qui ad agendum.§.j.de procur. in.vj.quos ibi refert z sequitur do.Dominicus de sancto geminiano,arg.c.sedes.de rescrip.z cle.non potest.de procura.z eorum que not.glo.in.c.qui ad agendum.in verbo non expressos.sed nullus casus erat expressus in mandato qui saperet omnimodam donationem seu renunciationem totalis iuris imo verba dicti instrumenti in multis partibus ipsius instrumenti sonant contrarium ergo ad talem casum non extenduntur. ¶ Secunda ratio est quia dicta clausula refert se ad precedentia z connexa non ad alia patet ex verbis.s.in predictis z circa predicta,vnde non extenduntur nisi ad ea que cõcernerent casus ibi specificatos non alios:ita loquitur Bart. in.l. qui rome.§.callimachus.ad finem.ff.de verborum obligationibus. Ex quibus concludo dictam renunciationem non preiudicare dicto communi.precedens tamen responsio tutior est. Alexand.

¶ Cõiunctio.ad hoc.Bal.l.iij.i fi.5 C.de actio.empt.z Alber.auth.hoc ius. C.de procu. Ro.cõ.cccl xxvj. questio est.co.iiij. Ias.l.si mater.co. ij. C.de inst.z substitu.l.gallus.§.z quid sit tãtũ.col. iiij. lec.j. ff.de li.z posthu.

Summarium.

1 Fideicommissarius ad vitam suam confiscare potest.
2 Confiscationi non veniunt postea requesita.
3 Alienari prohibita,z in extraneos heredes non transmissibilia non confiscantur.
4 Emphyteusis ecclesie non transit in fiscum.
5 Emphyteusis priuati,vel feudũ si ad extraneos heredes non transeant,non confiscantur.
6 Alienare prohibitus an possit confiscare.
7 Missio an fieri possit in rebus alienari prohibitis.
8 Usufructus non publicatur,etiam viuo fructuario. z nu.13.
9 Bannitus cum publicatione bonorum habetur pro mortuo.
10 Bannitus perpetuo non potest heres institui.

Continuo

9 Continuo verbum, non admittit interpellationem.
12 Alienandi prohibitio tacita, differt ab expressa.
13 Alienari non possunt res subiecte restitutioni in redemptionem delinquentis.

Epitome.

Testator instituit filios heredes & statuit q̄ certe domus starent cōtinuo vsq3 in infinitum pro suis heredibus & eorū filiis. Unus heredum ob delictum bannitus est bonis confiscatis fiscus vult habere partem eius in d. domibus saltem ad ratam banniti respon. Alexan. q̄ non debet habere, sed q̄ statim spectat ad filios banniti quia est res perpetuo prohibita transferri in extraneum heredem. h. d.

Consilium. XXIII.

Opportune cōsideratis his q̄ in themate referuntur. ¶ Prima consideratione dicendū dictam domū pro iure spectantē ad dictū bānitū seu cōdēnatū sub dicta cōfiscatione cōprehendi & apud fiscū residere posse durāte
1 vita banniti. ¶ Quod primo probari videtur. † Nam bona subiecta restitutioni fideicōmissarie de iure alienari nequeūt. l. fi. §. sed q2. & in aut. res que. C. cōia de lega. & tamen si contingat confiscari bona filius qui post mortem de restituēdo per fideicōmissum grauatus erat cōfiscabuntur bona illa restitutioni fideicōmissarie subiecta cum sua tñ causa scilicet qd adueniente conditione fideicōmissi intra tempora mortis illius qui post mortem grauatus erat restituere per fideicōmissum fiat per fiscum restitutio fideicōmissaria: ita in specie decidit Angel. in l. pap. §. meminisse. ff. de inoffi. testa. pro quo alle. l. ex facto. ff. ad treb. cū ibi no. & l. nam ad ea. ff. de condi. & de. l. viā constitui. §. si fundum. ff. de serui. ru. predi. & intelligit ipse text. in d. §. meminisse. vbi dicit q̄ qñ bona heredis grauati de restituendo cōfiscantur non debet fieri confiscatio cum iniuria illius cui fideicommissum restituendum erat. & idē est de mente Bal. in d. §. meminisse. ergo dato qd sempronius testator in proposito prohibuerit dictā domū alienari: tñ durante vita dicti filii bāniti d3 domus occasione dicte confiscationis residere apud fiscū pro iure q̄ ad ipsum bannitu3 pertinebat. ¶ Scđo pro hoc videt tex. in l. statius florus. §. cornelio felici. & quod ibi not. glo. ff. de iur. fis. & l. cum pater. §. hereditatē. de leg. ij. vbi si heres institutus fuit grauatus restituere hereditatem suam post mortē cornelio felici. bona oīa damnati seu deportati heredis ante mortē sunt cōfiscata trāsibit in fiscū etiā illud qd erat subiectū fideic. & per fideicōmissariū a fisco vendicabitur fideicōmissu3 eueniente tempore mortis naturalis ipsius heredis. ¶ Tertio per hoc videtur tex. in l. si cōstante. §. fi. ff. solu. ma. vbi sol. ma. dos mulieris ob delictū eius cōfiscatur vt ibi. & l. quinq3. cū l. seq. de bonis dāna. & tñ dos alienari non potest etiā sol. mat. vt l. etiā directo. de fun. do. ergo licet ista domus sit prohibita alienari debet posse confiscari. ¶ Quarto per hoc facit, quia si diceremus q̄ ista domus nō confiscatur sequeretur qd domus ipsa deberet remanere apud filios dicti banniti qui subintrant locū dicti banniti. l. si qua pena. & ibi hoc not. Iuli. de cu. Bart. & alij. ff. qui sunt sui vel alie. iur. l. j. §. qui filiu3. ff. de bo. pos. cōtra tab. l. si necē. §. si deportatus. de bo. liber. & per consequēs si dicta domus quo ad proprietatem acquireretur filiis dicti banniti sequeretur q̄ ex ista acquisitione vsufructus reuertetur ad patre3. & sic ad dictum bannitum per l. cum oportet. C. de bonis que liberis. & ista esset noua acquisitio quo ad istum vsumfructum acquirendum bannito ex persona filiorum. & ideo confiscatio non
2 comprehendit istam vltimam acquisitionem † quia confisca-
a tio [a] non comprehendit nisi iura que ante confiscationē erant ipsius damnati. l. si mandauero. §. is cuius. ff. man. glo. Bart. in l. j. ff. de bo. dāna. & Cy. & alij in l. j. C. de bo. prescrip. & Bar. in l. certa forma. C. de iure fisci. lib. x. & Bal. in l. fi. in fi. C. que res pigno. obli. pos. facit quod no. in l. nō ad ea. ff. de condi. & demonst. & in l. ex facto. §. fin. cum ibi no. per Bal. ff. de vulg. & pupilla. sed ita est quod delictum patris debet nocere filio vbicunq3 si nō noceret filio ad patrem reuerteretur commodum: vt not. gl. in l. diui fratres. ff. de iure patrona. per l. queritur. ff. de bonis liber. & not. Bart. in l. j. in fi. ff. de interdi. & relega. ergo in proposito nostro: quia commodum vsusfructus reuerteretur ad patrem banniti. dicendum est quod delictum patris noceat filiis. & sic quod interim excludantur donec pater eorum vixerit ¶ Fortificatur ex his que no. Bal. in l. antiquitas. in fin. C. de vsufruct. vbi queritur quid si legatus est vsusfructus titio & heredibus suis & postea sit capite diminutus: nunquid vsusfructus finiatur quo ad eum & quo ad heredes eius. & finaliter concludit q̄ titius excluditur ab vsufructu: & eo viuente consolidatur proprietati: sed eo mortuo reuertetur ad heredem suum allegat in arg. ea que not. in dicta l. diui. de iure patro. ¶ Sexto per hoc videtur casus in l. peto. §. predium. & in l. vnu3 ex familia. §. quod si talia verba. de lega. ij. vbi testator disposuit fundum remanere debere in familia. & ex aliqua causa necessaria causata facto heredis fundus ille fuerit alienatus in extraneū tunc ille in quē alienatio facta est retinere poterit fundū quādiu fund[9] ille fuisset apō alienantē māsurus si alienatio facta nō fuisset: ergo dato qd ista publicatio bonorū fuerit causata a facto banniti: tamen apud fiscum domus debet remanere quādiu remāsura fuisset apud bannitu3 si cōfiscatio facta non fuisset, bene facit quod notat glo. in aut. ingressi. ad fi. C. de sacrosan. eccl. ¶ Sed premissis nō obstantibus contrariam sententiā de iure probabi-
3 liorem esse puto vc3 † qd nullo mō dicta domus apud fiscum residere debeat occasione dicte confiscationis hoc primo probat in l. imperator. in princi. ff. de fidei. liber. & illū text. ibi ad hoc pōderat Bar. qui ex illo tex. nō. q̄ res prohibita alienari non potest deuenire in fiscū per publicationē bonorū & loquitur ille tex. proprie in prohibitiōe testatoris, de qua etiā nos tractam[9]. ¶ Scđo pbat: q2 iura que nō possunt in extraneū heredē transire nō possunt etiā transire in fiscum qui habetur loco extranei successoris. l. iura libertoru3. que est tex. iij. & ibi not. Bar. ff. de iu. pat. & in l. eor. ff. ad l. iul. l. j. C. de bo. liber. & in d. l. eum qui. ff. de interdic. & relega. sed ita est qd dicta domus non poterat ad extraneos heredes transire extātibus filiis dicti testatoris & filiis filioru3 pro quibus voluit testator a
dictas domos in familia remanere debere cu3 hmōi prohibitio testatore fieri potuerit. d. l. peto. §. sicut. & l. filiusfamilias. §. diui. de leg. j. ergo dicta prohibitio prohibet dictā rem posse fisco queri saltem efficaciter. ¶ Tertio per hoc facit text. in auten. de aliena. & emphy. §. illo. & c. felici. §. si qua vero. de pe-
4 nis. in vj. † vbi emphyteusis ecclesiastica non transit efficaci-
b ter in fiscum [b] confiscatis bonis emphytheute: quia talis emphytheusis non poterit transire ad extraneos heredes: vt in §. emphyteusim. & §. alienationis. & §. si vero perpetuā. in auten. de nō alie. aut per. fm magis cōem opi. quā approbat gl. c
& doc. in l. etiā. so. ma. & Spe. in titu. de locato. §. nunc aliqua. vers. ex ius. Jo. an. in c. presentia. de prob. & Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de operis liber. & in l. si patroni. in princ. ff. ad treb. & in l. si tibi. x. §. si pactū. ff. de pact. & in l. gallus. §. quidam recte. ff. de lib. & posthu. & in l. qd dicit. de verb. obli. & Bald. in l. cum virum. in fin. C. de fideic. & in l. vsufructu. ff. solu. ma. vbi refert ita consuluisse Bart. & idem Bal. in l. ij. C. de suis & legiti. & in l. assiduis. C. qui potio. in pigno. habeantur.
5 † Idē etiam cōiter cōcludit in emphyteusi cōcessa a priuato qñ est cōcessa ea conditione & lege qd ad extraneū heredē non transeat. nā tunc non confiscatur dato q̄ cōfiscata sunt bona emphyteute: vt concludit Bar. & cōiter alij in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infec. & not. Iulier. & alij in l. si quis presbyter. C. de epis. & cleri. & Bald. in l. j. C. de liber. & posth. & in l. si ita. §. fi. ff. de lib. & posthu. & in l. in insulam. in prin. ff. sol. mat. & Old. in consi. xvij. incip. thema tale est quidā clericus &c. Imo. in c. ex parte. de feud. & Pet. de ancha. in repet. c postulasti. in x. q. de fo. competen. ¶ Idē videmus in feudo quod quidem non transit ad heredes extraneos vt in c. j. §. si clientulus. de alie. feu. c. fi. si de feu. fue. contro. inter domi. & agna. nam si vasallus delinquat & bona publicentur non confiscatur feudū. c. j. si vasallus feu. priue. & in c. si vasallus. in tit. si de feu. fue. contro. inter domi. & agna. & in ca. j. an ille qui interfecit fratrē do. sui. & in ca. imperialis. §. istud quoq3. de prohi. feu. alie. per Fede. & c. felicis. & in ca. in quibus. §. fin. Et ibi no. doc. de pen & per doct. in d. §. de vectigalibus. in d. l. j. C. de bon. que lib. & in d. §. in insulam. ¶ Quarto pro hoc facit doctrina Bart. in l. si quis in tantā. circa mediū. in ver. quero.
6 an dñs teneatur de facto serui &c. C. vnde vi. † vbi concludit qd
c aut res est prohibita alienari fauore [c] persone alienātis: & tūc alienatio que fit delinquēdo nō est prohibita ratio q2 propter suū delictum perdit fauorem seu priuilegium suum per id qd no. gl. in d. l. si quis in tanta3. que tenet q̄ pena illius. l. h3 locū in minore: quiq3 alienatio est prohibita fauore alteri[9] q̄ delinquētis: & tūc per delictū talis res nō pōt alienari. hoc probat ipse per plura maxime per id qd habet in l. quinq3. ll. cu3 duobus seq. ff. de bo. dā. vbi si mulier delinquit cōitāte matri-

¶ Confiscatio. §. consi. xv. in fi. Cur. senior cōsil. lix. col. vij. deci. l. iij. in fin. ff. quod quisq3 iur. & consilio. ccccxlv. col. pen.
¶ In fiscum. vide late. j. lib. iiij. cons. lxxxix.
[redacted]

a ¶ Certis. Adde a
Lu. ꝺ ro. i.l. ꝺ die.
§. qui mulierē. co.
ij. ff. q satis. cogan.
q ꝺiscutit per oēs
casus. Bal. ⁊ doc.
in. l. j. C. ꝺ bo. q̄ li.
Alb. in. ij. par. sta-
tu. q. lx.

b ¶ Bal. idē expres
sius Saly. ibi col.
xij. versi. secundo
qd in prohibitis.

monio dos nō publicat̄ nisi in casibus certis ibi expressis: q꜄
qꝺ mulier nō possit alienare dotē cōstante matrimonio fuit
inductam non solum fauore mulieris: sed etiā viri. Cum ergo
in proposito dicta domus fuerit ꝓhibita alienari non solum
fauore dicti filij bāniti, sed etiam fauore ⁊ cōtemplatione alio
rū descendētiū vt ptꝫ in dicto testō. ergo delinquēdo non po-
tuit aliquo modo alienari. ¶ Quinto moueor per ea que no.
b Bal. [b] in aut. ei qui. in. xvj. col. in ver. quero. nunquid in rebꝰ
7 prohibitis per testa. ⁊c. C. de bo. aut. iudi. pos. † vbi querit nū
quid in rebus prohibitis per testatorem alienari: possit fieri
missio in possessionem. ⁊ respondet ꝙ aut opꝫ ea bona in cor
pore pr̄imoniali retinere, ⁊ non pōt fieri missio. alleg. l. ij. C. de
vsuc. pro empto. que. l. ꝓprie loquitur in rebus prohibitis alie
nari per testatorē: ex causa autem dicta bona subiacebāt resti
tutioni statuti cum quis se alienū facere intendit in rei dñio:
⁊ tūc istud idē fit: aut sunt bona subiecta restitutioni sub alia
cōditione: ⁊ tunc ante conditionis euentum potest fieri in eis
missio. alleg. l. fi. §. si autem. C. cōia de leg. ecce ergo Bal. aper-
te vult ꝙ vbi bona debent cōtinuo remanere in corpore ⁊ pa
trimonio hereditatis: q꜄ indistincte fit facta ꝓhibitio aliena-
tionis prout in casu nostro tunc nō potest fieri missio in pos-
sessionem in talibus bonis: ꝗ̄uis talis missio non sit aliena-
8 tio voluntaria. ¶ † Sexto ꝑ hoc facit q꜄ ſm opi. quā tꝫ bal.
⁊ Saly. in. l. j. C. de bo. lib. si publicantur bona vsufructuarij
nō cōfiscat̄ ius vsufructus etiam naturaliter viuente vsufru-
ctuario. alleg. l. corruptionē. in fi. C. de vsufru. ꝗ̄uis vsufructꝰ
alienari nō pōt. l. si vsufructꝰ. ff. de iur. do. ⁊ instit. de vsufr. §.
itē finitur. ¶ Septimo probatur q꜄ illa que per mortem ali-
cuius transeunt ad filios eius nō ad heredes sed vt ad filios
transibunt ad eosdem etiam si pater non sit naturaliter mor-
tuus. sed ciuiliter tm̄ vt probatur in. l. insulam. in princ. ff. so-
lu. ma. vbi actio de dote que mortuo patre deportato ⁊ sic ci-
uiliter mortuo consolidat̄ in filiam. vt. d. l. in insulā. sed ita est
qꝺ post mortē dicti banniti dicta domus ꝓ rata spectante ad
bānitū predictū ꝓuentura esset ad filios banniti non vt ad he
redes dicti banniti: sed ad eius descendentes. vt ptꝫ ex ꝟbis
dicti testamēti no. ꝑ Bar. in. l. vt iureiu. §. si liberi. circa ꝑnc. ff.
de ope. libe. cū cōcor. ¶ Octauo probat̄ quia bannito dicto
filio debent descendentes sui admitti ac si naturaliter ipse
9 mortuꝰ esset † q꜄ talis bannitus [c] cum publicatione bonorū.
c ⁊ qui forte ex forma statutorum que cōiter sunt per italiā po-
test impune offendi habetur pro mortuo sicut deportatus: vt
not. glo. in. §. relegati. insti. quib. mod. ius pa. pos. sol. ⁊ glo. in
c. domino guerram. in tit. hic finitur lex. ⁊ not. Spec. ⁊ Joan.
and. in tit. de instru. edic. in. §. cōpendiose. versi. quid de banni
to. ⁊ in tit. de acto. §. j. in ver. Itē qꝺ est bannitus. ⁊ not. Joā.
and. in addi. Spec. in tit. de actore. in. ij. parte. in. §. sequit̄. in
addi. iter que incipit Odof. Spe. in titu. de arbi. §. disert. vers.
quid de bannito. ⁊ refert Joā. de imo. idem tenuisse Guli. de
suza. in. l. pedius. ff. de arbi. ⁊ in. l. actione. §. publicatur. ff. pro
socio. ⁊. l. j. ff. de bo. pos. cōtra tab. ¶ Refert etiā Jo. an. in. d.
10 §. cōpendiose. † perpertuo bannitū non posse heredē institui
sicut nec deportatū nec damnatū in metallū. allega. l. iij. C. de
his que pro nō scrip. habē. ⁊. d. §. publicatio. ita etiā in effectu
tenuit Dy. in. l. si queramus. ff. de test. ⁊ Jac. de bel. in dispu-
tatione sua incip. Sempronius ⁊ titius inimici capitales ⁊c.
⁊ Bar. in. l. seruū quoqꝫ. §. publice. in. iiij. col. ff. de procu. ⁊ in
l. iij. in vl. col. C. si pēdē. appel. mors interue. ⁊ in. d. l. corruptio
nem. in vlt. col. Ang. latius ceteris in sua disputatione inci-
pien. duo adinuicē litigantes ⁊c. ¶ Et hoc verum est quo ad
beneficiū iuris cōmunis si tractatur de bonis ⁊ rebus existēti
bus in territorio illius ciuitatis in qua bannitus est. vt pro-
bat Ray. in. l. j. C. de heredi. insti. ⁊ ibi Pau. de ca. dicit se ita
cōsuluisse pluries florētie cū multis alijs: ⁊ ita etiā dicit vidis-
se cōsultum per Rapha. Fulgo. ⁊ ita limitauit conclusionem
Bartho. in disputatione que incipit Lucane ciuitatis statu-
to ⁊c. ⁊ sequentiū. ita etiā tenet Jo. de imo. in. l. ex facto. ff. ad
treb. ⁊ est de mente Bald. in. l. si qua pena. post Guli. de cu. ⁊
Bart. ibi. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ Jo. an. in. d. §. cō-
pendiose. ⁊ istis diebus ita cōsului per plures rationes apud
mutinam ⁊ illi consilio plures solēnes viri se subscripserunt.
¶ Nono manifeste cōprehenditur ex istis verbis testatoris.
vbi dicitur disposuit ꝙ dicte domus stare debeant continuo
vsqꝫ in infinitum pro dictis eius heredibus ⁊ eorum filijs ⁊c.
11 ¶ † Nā illud verbuꝫ cōtinuo denotat qꝺ possessio dicte do-
mus nunq̄ ad aliū perueniat. c. cum venisset. in verbo perpe-
tua possessio. de instit. ⁊ in verbo. l. cōtinuo triēniū. C. de vsuc.
trāsfor. cū si. ⁊ sic euidēter colligit de mēte testatoris fuisse qꝺ
eo ipso alter ex heredibus faceret se alienum. ¶ Ad hoc facit
tex. in. l. cum auus in ratione sui. de cōditi. ⁊ demō. ⁊ in. c. j. de

c ¶ Bannitus. vi-
de. j. cōsi. cxvj. li. ij.

duobus fratribus a capitaneo inuestit. q꜄ alter non possent
verificari illa verba continuo ⁊c. ⁊ sic sumus in terminis que-
stionis formate per Bal. in. d. aut. ei q. in. xj. col. vbi voluit ꝙ
vbi bona subiacebant restitutioni: scꝫ in casu in quo qs se alie
nū facere intenderet ab istis bonis qꝺ tūc in illis nō pōt fieri
immissio in possessionē ꝗ̄uis talis missio nō sit alienatio vo-
luntaria. ¶ Et pro hoc optime facit. l. imperator. in princi. in
narratione sui. ff. de fideicommis. liber. vbi testator disposuit
quod serui sui nulli alij ꝙ̄ titio seruiant cui eos legauerat ac
voluit eos esse in seruitio titij cōtinuo: ita qꝺ alijs nō seruiāt.
⁊ propter hoc in effectu ad fiscū non transeunt cōfiscatis bo-
nis. titij. ⁊ sic non remanent apud fiscum durante naturali vi-
ta ipsius legatarij. ¶ Non obst. allegata in cōtrarium. ⁊ pri-
mum id qꝺ not. Ange. in. d. l. papi. §. meminisse. quia respon-
deo ex his que not. gl. reputata singularis in. l. pater. §. duobꝰ
12 libertis. ff. de leg. iij. que per illum tex. facit † differentiam in-
ter illū casuꝫ qñ bona sunt subiecta simpliciter restitutioni in
euentum certe cōditionis, ⁊ sic tacite sunt prohibite alienari:
vt. d. aut. res que. ⁊ inter casum qñ expresse est prohibita alie-
natio a testatore: q꜄ primo casu alienatio facta ante euentum
conditionis valet interim. l. seruo legato. §. si seruuꝫ. ff. de leg.
j. ⁊ ibi not. doc, ⁊. l. fina. §. ⁊ q꜄. cum seq. C. communia de leg. ⁊
not. glo. in aut. de resti. ⁊ ea que par. in princ. ¶ Secūdo vero
casu qui est casus noster nullo modo tenet alienatio: vt. d. glo.
in. d. §. duobus libertis. ⁊ tūc nō possunt talia trāsire in fiscū.
l. imperator. ⁊ ibi Bar. de fideicom. liber. ¶ Vel secūdo rñdeo
ꝙ in cōtrario illa non erant reseruata filijs ⁊ descendentibus
tm̄: sed erāt etiā transitoria ad heredes extraneos successores
minorum: ideo poterāt cōfiscari: sed in casu nostro ipsa bona
extantibus dictis descendentibus non poterant ad heredes
transire proter prohibitionem testatoris nimirum si ad fiscuꝫ
non transeunt. ita not. in. l. j. in princ. ff. de interdi. ⁊ relega. vt
dixi in secūdo ⁊ tertio argumēto cōtra fiscū aductus. ¶ Ter
tio respōdeo qꝺ illud verbum cōtinuo appositum in testamē-
to operatur qꝺ nullo tempore dicta domus esse possit apud
aliam vt in vlti. argu. fuit ostensum ⁊ eisdem modis respon-
deo formaliter ad secūdum argumentū. ¶ Ad tertium autē
veꝫ ad. d. l. si cōstante. §. j. sol. ma. respondeo primo qꝺ dos so.
matri. est prohibita alienari principaliter fauore mulieris nō
mirū ergo si ex delicto mulieris potest alienari, secus vbi esset
prohibita alienari. ⁊ sic fauore alterius: vt in casu nostro: q꜄
delinquēdo nō posset alienari: vt probat̄ per doctrinā. Bart.
in. l. si quis in tantam. C. vnde vi. vt deduxi in. iiij. argumen. ꝺ.
¶ Preterea dos potest alienari a testatore. Item res dotalis
transire poterat semper in extraneū heredem nimirum si po-
test cōfiscari. secus in re que nō poterat transire ad extraneuꝫ
vt proxime dixi. ¶ Non obstat quartum argumētum de his
que no. in. d. l. diui fratres. ff. de iure patrona. quia respondeo
quod ad bannitū isto casu non potest reuerti cōmodū vsufru
13 ctus dicte domus nec reuolueretur ad filios banniti † quoniā
bannitus cuius bona cōfiscata sunt nō est capax ipsius vsus-
fructus vt decidit Mart. felin. ⁊ Bart. in. l. corruptionem. de
vsufruc. per illum tex. faciūt que dixi supra in. vij. argumento.
¶ Non obstat quintum argumentū de eo qꝺ not. Bal. in. l.
cum antiquitas. C. de vsufru. q꜄ respondeo ꝙ in questione ibi
formata per Bald. vsusfructus nō transit ad fiscū sed reuertit̄
ad proprietariū durante vita vsufructuarij qui fuerat capite
minutus. ⁊ ideo vsusfructus ibi nō transit ad heredē vsufru-
ctuarium viuente vsufructuario: quia impossibile erat viuen-
tem habere heredem. l. j. ff. de heredi. vel act. vēdi. l. qui super-
stitis. ff. de acqui. hered. sed in casu nostro nō oportet expecta
re mortem bāniti: quia illa domus nō transit ad eius filios vt
heredes eius vt dixi. vij. argumēto. ¶ Et similiter respondeo
ad. vj. argu. videlicet qꝺ in. c. fin. de capi. cōra. nō erat alia per
sona ad quā transiret possessio ⁊ feudū a prelato qui copulaꝫ
commisit, ideo oportet expectare aduētum successoris: sed hic
extant filij eius banniti q ex dispositione testatoris sunt voca
ti eo ipso qꝺ pater eorum ad alienandum mediante delicto ⁊
cōfiscatione cogebatur. Postremo non obst. l. peto. §. prediū.
⁊. l. vnum ex familia. versi. qꝺ si talia verba. ff. de lega. ij. q꜄ re-
spōdeo primo ꝙ ibi loquit̄ in alienatiōe expresse facta ab ho
mine: sed in alienatione que fit a lege ob delictum alicuius di
cendū est qꝺ similis alienatio est prohibita etiam fauore alte-
rius quam delinquētis prout est in casu nostro quia talis alie
natio fieri non potest: vt not. Bart. in. d. l. si quis intantum. ⁊
dixi. in. iiij. argumento. Et pro hoc optime facit. l. imperator.
in prin. de fideic. liber. vbi etiam viuēte legatario cuius bona
confiscata sunt nō remanēt apud fiscum serui prohibiti alie-
nari. ⁊ pro hoc facit q꜄ mitius agitur cū lege. j. cum alienatio-
ne quam cum homine seu quam cum ministro legis. l. celsus.
in prin.

in prin. ff. de arbi. not. Bart. in. l. amplius. cum si. ff. rem ra. ha. ¶ Preterea tex. in. d. §. predium. cum sim. loquitur in aliena
14 tione necessaria secus in voluntaria. vt ibi dicitur † vnde alienatio que fit propter delictũ non est digna habere illos fauores & priuilegia que hz alia alienatio necessaria facta absque delicto: arg. l. sed si ex parte. §. quanq̃. ff. qd cum eo. & l. etiã. §. j. solut. mat. vnde videmus q̃ licet bona subiecta restitutioni possint alienari per heredem vt se in captiuitate detentuz redimat tamẽ hoc nõ posset facere si esset carceratus ex delicto
a suo. vt not. Ange. & Moder. in autẽ. res que[a]. C. ad treb. licet Barto. hoc reliquerit indecisum. in aut. res que. in fin. C. cõia de lega. & presertim procedũt ista in casu nostro propter illud verbum continuo. ex quo declaratur ita fuisse de mente testatoris. & pro hoc eodem modo est responsum ad gloss. & ad ibi no. in autẽ. ingressi. C. de sacrosanctis eccles. ¶ Preterea illa glos. dum loquitur de emphyteusi cõmuniter reprehenditur per docto. per tex. in auten. de alie. & emphy. §. j. dum autẽ loquitur de vsufruc. non habet etiam obstãte quia magis communiter per docto. tenetur in cap. presentia. de proba. & Cyn. & Joã. de imo. in. l. cum filio. ff. de leg. j. & quãuis vsusfructus in totum extinguatur vel quod duret tunc durabit ius vsufructus in monacho ad commodum monasterij: vt ibi probatur sed in casu nostro nullum ius durat in bannito post confiscationem bonorum. d. l. imperator. de fideicommis. liber. & d. l. actione. §. publicatus. ff. pro socio. Ex quibus concludo fiscum a dictis domibus exclusum esse &c. Alex.

Summarium.

1 Alleganti incumbit onus probandi q̃ filius vel filia acquisiuit ex bonis patris.
2 Mulierem ex bonis viri quesisse non semper presumitur.
3 Dos matris an competet nepti in legitimam in successione aui.
4 Dos acquiritur filiefa. quando pater stipulatur ei reddi.
5 Societas ex cohabitatione nõ presumitur, nisi quo ad redditus, & impensam victus.

Consilium. XXIIII.

Jsis dubijs probabiliter elicitis per clarissimum dominum iudicantem in causa domine Catharine quod de iure sanctio dicã. ¶ Et in primis super primo dubio quo queritur an dos quondam domine Atonine matris Catharine debeat computari in legitimam petitam per Catherinam in bonis ser. Jo. quondam aui materni ipsius Catharine. & iste est notabilis articulus qui mihi de facto sepenumero accidit & circa ipsum consului, & semper mihi visum fuit: & nunc videtur istam esse meram veritatem quam infra subijciam non attinguam tamen vltra quã pertinet ad casuz nostrum in quo. ¶ Dicẽdum mihi primo videtur quod quo ad dimidiã dicte dotis nos non sumus in casu in quo est cõsultum inter doctores animaduerto enim qd magister Ant. quondam maritus dicte Antonine cõfessus fuit habuisse & recepisse a ser Joãne & dicta domina Antonia libras septuaginta prõ dote eiusdem domine Antonine per que verba probatur q̃ habut a dicto ser Joan. dimidiam dicte quantitatis & a dicta domina Antonina aliam dimidiã. l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duobus reis. l. si mihi & titio. de verbo. obligati.
1 ¶ † Et onus probãdi q̃ dicta dimidia habita a dicta domina Antonina fuit de bonis patris incũbit aduersario dicte domine Catharine opponenti compensationem de dicta dote in legitimam computari: quia Catharina illam dotem habens & opponens compẽsationem dicit petere agere & requirere. l. amplius nõ peti. ff. rez ra. ha. & ibi no. Bar. in. l. si neq3. C. de compensa. not. glos. & docto. in. c. cuz inter. de excep. & qd petenti incumbat onus probandi & qd illud qd habet filius acqsiuerit ex bonis patris firmat Jo. an. in addi. Spe. in tit. de actore. §. j. super verbo. sed quid si dubitetur. cũ versic. seq. & Bal. in autẽ. ex testamento. C. de colla. in. vij. col. in versic. xj. membrũ bene facit quod voluit glo. no. xij. q. j. in. c. sint manifeste. & ea. causa. q. v. nulli. & quod not. Bart. in. l. inter. ff. de re. dnb. ¶ Et attento q̃ in eodẽ contractu maritus confitetur recepisse a patre & a filia, videtur pater cõfiteri illam pecuniã: scilicet pro dimidia pertinere ad filiam: & sic tunc cessabit illa presumptio quod in dibio presumatur acquisiuisse de bonis patris per ea que notabiliter tradidit Saly. in. l. mater. C. de

a ¶ Res que. Jdem Saly. Jaso. nu. xx. ibi & Ang. Jmol. Roma. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebelia. ¶ Quod limitat Fulg. in. d. autẽ. res que quando grauatus esset de liberis testatoris quod Alex. putat de iure verius in. l. quamuis. col. ij. ff. sol. mat. & in. d. §. res que. col. j. & placet.
b ¶ Per Bar. certe explicuit Alex. sententiã Bar. & concordiã Bal. cum Bar. que
2 cõtrahen. empt. vbi hoc vult † q̃ quãdo maritus interuenit in eo cõtractu in quo cõuenit pecuniã processisse a muliere: q3 tunc non poterit allegari postea q̃ illa pecunia presumat acquisita ab vxore ex bonis viri: licet alias regulariter presumatur habuisse de bonis viri. l. quint[9]. ff. de do. inter vi. & vxo. l. etiã. eo. titu. ¶ Quantũ vero ad aliam dimidiam que a patre domine Antonine profecta est dubium facit quia Bart. in. l. in
3 quartam. ff. ad. l. fal. & in consi. suo incip. Silbertus tenuit † q̃ dos matris computaretur filie in legitimam quando agitur de legitima debita nepoti in bonis aui materni, vt q3 mater predecessit superstite ipsa nepte & auo. ¶ Et mouetur per. l. illam. C. de col. & per. l. omnimodo. in fin. & l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. ¶ Et quia dicta neptis nõ habet vt heres matris: sed tanq̃ de bonis aui cui refert dictã dotem de consuetudine de qua loquitur gl. in. l. dos a patre. C. so. ma. sed q3 moriente filia in matrimonio cũ liberis superstite patre a quo dos perfecta est remanet dos apud liberos filie cõtra ius cõmune. & ideo consuetudo aufert ex bonis aui. in. d. l. quoniam nouella. & ista est principalis ratio in qua se fundat. ¶ Sed circa hoc est aduertendũ quod Bar. in. d. l. in quartam. dicit q̃ ista consuetudo procedit quando liberi non habẽt iure hereditario a matre. d. dotem filie: sed ab ipso patre aut simpliciter quo casu est communis actio de dote patris & filie & filia precedente consolidatur de matre in partem. d. l. dos a patre. ¶ Sed vbi patet expresse vel tacite in casu existentiuz liberoruz esset stipulatus filie quo casu liberi habent vt heredes matris: tunc an debeat cõputari in. d. legitima. dixit se dubitare. & ibi relinquit indiscussum: sed ipsemet Bart. in. l. post dotez. circa pe. vel vlti. colũ. in versi. Jta prodest ad aliud: an filij filie &c. ff. sol. mat. Recte intuenti decidit istuz casum iunctis no. per eũ in. l. si cũ dotẽ. in princip. ff. sol. mat. & in. d. l. post dotez. in. iiij. q. ¶ Nam Bart. vult in. d. l. si cum dotẽ. & in. l. post do-
4 tem. in. iij. q. quod † qñ pater stipulatur expresse vel tacite dotem reddit filie qd filia mortua in matrimonio cũ liberis dos spectat ad liberos vt heredes matris. per. l. post dotez. fm. vj. lectu. Dyn. & per. l. inter socerũ. §. cum inter patrez. ff. de pac. dotalibus. & per. d. l. si cum dotẽ. in princip. & ita tenebant antiqui quos ipse refert & sequit Bald. in. l. si extraneus. ff. de cõdi. ob cau. & in. l. quoniam nouella. in. vij. colũ. C. de inoffi. testa. & in. l. quod scius. C. de bonis que liber. & in autent. sed & si quis. in. vij. col. C. de secundis nup. & in. l. auus. ff. de iure do. & in. l. ij. C. de hered. act. & in. d. l. dos a patre. Paul. de castro in. d. l. filie. ff. sol. mat. & in. d. l. si cum dotem. ¶ Sed in casu in quo liberi habent dotem: vt heredes matris: tunc Barto. in. d. l. post dotem. circa vlti. col. in. d. ver. Jtem prodest ad aliud an dicti filij &c. ponit pro cõstanti quod tunc nõ computatur liberis in legitimaz ergo ibi habemus decisum casum nostrũ quoniaz si sumus in casu in quo ser Joan. videatur fuisse stipulatus expresse vel tacite dicte domine Antonine dotez reddi in casu existentium liberorũ prout nos sumus q̃ tunc non debeat computari in legitimam predictam in qua non debet computari nisi illud qd habet: neptis habet immediate titulo hereditario. vt probat in. l. sancim[9]. §. repletionẽ. C. de inof. testa. & per not. per Bart. in. l. cum oportet. in prin. C. de bon. que liber. in versicul. quero ergo qualiter intelligitur &c. dum alleg. d. §. replectionez. Et pro ista opi. cõsuluit Jac. de belui. in casu isto quem sequit Bald. in. d. l. illam. scilicet quando liberi habent vt hrdes. & sic decisio Bald. ibi scilicet qd filij habent vt hrdes matris non contradicit decisioni Bart. Nam
b isto casu cessant omnes rationes allegate per Barto.[b] in. d. l. in quartam. ¶ Et non est verum qd omnia que conferuntur tur. quod enim dicunt non imputari in legitimam nisi illud quod est de substantia relicta per defunctum vel ab eo immediate acquisitum non est verum vt patet in. l. omnimodo. §. imputari ibi que occasione. C. de inoffi. testa. preterea per personã heredis eius qui tenetur imputare in legitimã non debet cõditio imputationis mutari. Sed hoc esset absurdum, quid enim absurdius q̃ filiã ipsam si superuiuat teneri imputare dotem suam in legitimam & hunc nepotẽ ex ea predefuncta heredem matris & eandem dotẽ habentem nõ teneri eam imputare: sequeretur enim q̃ melioris esset conditionis nepos remotior in successione aui materni, q̃ ipsa filia in successione patris sui quod est contra equitatẽ & rationẽ naturalem & ciuilẽ. l. si viua. C. de bo. mater. quare dicta communis sententia semper mihi displicuit. Sed q̃ non possit sustineri & de iure falsa sit probo, quia licet si quid conferendũ sit non continuo sequatur in legitimam imputandum nisi iure caueatur tamen hic manifeste iure cauetur per

Bald. in lec. sequitur & approbatur licet dum non pene percipit dicta Bar. verbis tantũ ab eo discordare vi sus sit in. d. l. illaz. col. ij. qd Pau. d. l. illam. in fi. & d. l. in quartam. in fin. & passim i cõsilijs suis prius iudicauit quã etiã Bart. sententiam sequitur Alexan. hic & semper secut[9] fuit consulendo & legẽ do vt in. d. l. illam. col. pe. d. l. in quartam. col. xiij. & in effectu vult q̃ dos premortue mortis nõ imputet nepotibus eius heredibus in legitimam in successione aui materni. & hoc qñ dos erat acquisita filie & suis ex stipulatione expsa vel tacita dotantis. & mouentur q3 tunc illa dos non reperit esse de substantia aui vnde reputatio legitime fieri debet: sed spectant ad nepotes tanq̃ hrdes matris nec habent eaz immediate ab auo, sec[9] si illã caperent immediate ab auo. Jdẽ volũt Petr. Ancha. consilio. l. visis consil. cccxv. dominus Barto. Rapha. cu. cõsi. x. consi. lxxxvi. & plures quos allegat Deci. qui hoc sequitur. in. d. l. illã. col. fin. & vltra adductos per eũ. idẽ tenet Stepha. bertran. cõs. cxxxviij. thema cõsi. co. ig. cõsi. cxlij. viso puncto. gl. clxxvij. statuta per rõ. lib. j. & omnes fere vbiq3 ita decidunt. Sed multum decipiun

tex.in.l.qm̃ nouella.C.de inoffi.testa.vbi eodem modo ⁊ eodẽ casu quo dos ⁊ donatio propter nuptias cõferuntur: eodemmodo eisdemq; casibus in legitimam imputantur, siue a filijs siue a nepotibus vel pronepotibus. ⁊ omnino quantuz ad dotem ⁊ donationem propter nuptias collatio ⁊ imputatio in legitimam equiparantur ⁊ exequantur per illum tex. Sed sic est ꝙ per.l.vt liberis.⁊ clarius per.l.illã.C.de colla. non soluz filia que dotẽ accepit: sed etiam ea predefuncta nepos ei⁹ ⁊ heres tenetur dotem quam immedtate habuit tãq̃ heres matris cõferre in successione aui materni a q̊ data fuit ergo respectu successionis eiusdem aui tenetur imputare in legitimam. istud argumentuz est clarũ ⁊ ineluctabile, non enĩ euitari põt dicendo vt Rapha.cu.d.consil.x.in prin.ꝙ.d.l. quoniã.vbi loquitur de nepotib⁹ loquit᷑ de dote eisdẽ data ab auo, non autẽ inquãtũ sunt heredes predefuncte m̃ris cui dos data fuerat, quia hec mera cauillatio est ⁊ verborum captatio cõtra mẽtem ⁊ seriẽ.d.l.qm̃. ⁊ omnino satis est mibi manifeste collatio ⁊ imputatio in legitimam q̃tũ ad dotẽ ⁊ donationem propter nuptias equiparant᷑, vt ex hoc per interpretationez passiuam.d.l.illam habeat locum etiã in nepotibus dotem maternã tanq̃ heredes matris habentibus. ⁊ ita deinceps cõsulendũ ⁊ iudicandũ est.cõfirmo per tex.in.l.vnica.§.videam⁹.cuz.§.seq.C.de rei vxo.actio.vbi dicit᷑ ꝙ si filia viuo patre per emancipationem fiat sui iuris, actio de dote in eaz cõsolidat᷑ ⁊ hinc infert text. indistincte ꝙ equaliter cadit in collationem ⁊ imputationẽ in legitimaz. ⁊ sic siue ꝑmoriat᷑ patri relictis nepotibus siue superuiuat semper idẽ iuris esse debet. Et inuenio qδ ita tenuit Paul.naturali ratione motus.in.d.l.illam.in fi.licet in.d.l.quoniam.⁊ in consilijs sequatur communem errorem.plenius scripsi, super consuetu.parisi.§.cxxv. vbi dixi quid si dos casu vel culpa filie vel nepotis consumpta sit, ⁊ quid si nepotes non cum patruis sed cum alijs nepotibus ex eis succedant, ⁊ quid in patria consuetudinaria dicendum. [redacted],

debant in legitimam computari.licet econtra sit.vt.l.illud.C.de colla. ¶ Et per hoc apparet quod non ob.tex.d.l.illã. istã opi.in casu istõ sequit᷑ Jac.bu.in.l.scimus.in prin. C.de inoff.testa.⁊ Bald.in.d.l.qm̃ nouella.⁊ Angel.in.l.illud. C.de col.⁊ in.d.l.in quartam.⁊ Petr.de ancha.in consi.l.incip.visis diligenter verbis testamenti.⁊ in consilio.ccxv.incipien. dominus Bart.⁊ Pau.de castro in consilio.cclviij.incipiẽ.visis ⁊ poderatis omnibus ⁊c.⁊ sequuntur hoc moderni vbicunq;. ¶ Quod autem dictus Joan.videatur stipulatus dotẽ reddi filie in casu existentie liberoruz ex filia patet ex instrumẽto dotis in verbo in casu, quo ꝑdecederet filia sine liberis stipulatus est reddi dimidiã eius quibus de iure reddẽda erat seu quibus ipsa Antonina legauerit in testamẽto per que verba alternatiua intelligitur stipulatũ fuisse in casu illo s̃m ꝙ ius cõe disponit.s.qδ si filia decederet sui iuris actio de dote integra esset sua.l.vnica.§.videam⁹.C.de rei vxo.act.ea vero decedente in paterna potestate dos integra spectaret ad patrem iuxta.d.l.dos a patre.ita singulariter decidit Bart.⁊ melius q̃ alibi quantũ ad hec in.l.vxore.§.testamento.el.j.de leg.iij.⁊ Bal.in.l.fi.C.communia vtriusq;.iu.⁊ no.alij in.l.caius.ff.sol.matri.⁊ in.l.post dotem.vbi loquitur quando matrimonium solueretur per mortem mariti precedentis siue extarent liberi siue non fuit actum quod integra dos perueniret ad dictam Antoninam.⁊ si iste casus euenit res est expedita. Si autem contingeret casus ꝙ domina Antonina decessit sine liberis constante matrimonio ⁊ iste esset casus omissus in quo dicimus qδ pater videt᷑ voluisse qδ dos reuerteret᷑ ad liberos filie tanquã ad heredes filie: vt.d.l.si cum dotẽ.in princip.s̃m magis communem intellectum approbatũ ibi per Bar.⁊ alios.⁊ no.aperte Bal.in.d.aut.sed ⁊ si quis.circa vl.col. ¶ Plus voluerunt docto.quos statim referam qδ etiã casu in qua pater non esset stipulatus tacite vel expresse reddi dotem filie siue heredibus eius: vt heredibus matris tñ adhuc nõ computetur dos in legitima nepoti seu nepti nisi quando nepos seu neptis cõcurrerẽt ad successionem cum auunculis suis. Nam qñ cum auunculis concurreret oportet qδ neptis succedat ex persona matris sue ne excludatur ab auunculis tanq̃ proximioribus in gradu.vnde sicut si mater sua succederet computaretur dos in legitima vt.d.l.quoniam nouella.ita debet cõputari nepti succedenti ex persona matris ne melioris sit cõditionis q̃ mater.l.si viua matre.C.de bonis maternis.⁊ istã opin.amplectitur Bald.in.d.l.illam.confirmat eam Salyce.in.d.§.repletionẽ. ⁊ Jmo.in.d.l.in quartaz.⁊ in.l.post dotẽ. sed veriorez puto opinionem precedentem que est magis cõmuniter approbata. ¶ Super alio vero principali dubio quo queritur an per accessum Jo.lenti eius fratris ad cohabitandum in domo dicti ser Jo.cum ipso ser Joãne qui iaz duxerat matrem dicti Jo.lenti ⁊ fratrum in domo dicti ser Jo. vt secum simul viuerent in victu ⁊ vestitu ipso tamẽ ser Jo.oĩa gubernante.vt tam bona sua ipsius ser Jo.q̃ etiã Jo. lenti ⁊ fratrum videatur inter dictum ser Jo.⁊ fratres re ipsa contracta aliqua societas ⁊ quomodo ⁊ qualiter siue de quibus rebus an omnium bonorum vel quorum vt verbo fertur ꝙ de hoc queritur vt intelligantur communia seu cõmunicanda.⁊ iste articulus quo ad id qδ queritur videtur absque difficultate
5 procedere. † Nam ex premissis in facto nõ potest plus intelligi contracta societas quam quo ad expensam victus ⁊ cõicationez reddituũ dictarũ terrarũ per.l.j.§.si qs hoc interdicto. cum glo.in versi.quo ad vsq;.ff.de itine.actuq; priua.quaz in argumentũ ad hoc inducit Bar.ibi. Et expressius habet᷑ in.c. si duo fratres.in cõmuni cã.in tit.de fratribus de nouo beneficio inuesti.⁊ ibi tex.probat qδ emptũ vel acquisitum ab vno nõ pertinet ad aliud.⁊ not.Bald.⁊ Ange.in.l.fin.C.de col.⁊ Ang.in.l.si duobus.ff.de nego.gest.⁊ Bal.in.c.j.de beneficio fratris.hoc etiã patet ex doctrina Bart.in.l.titiũ ⁊ meuiũ.§.altero.ff.de admi.tuto.⁊ in.l.cũ duobus.§.papi.ff.pro socio.⁊ in.l.si patru⁹.C.cõmu.vtriusq;.iud.⁊ ibi tradũt oẽs.⁊ Bal.in addi.quas fecit ad tractatum Bar.de duobus fratribus.vbi concluditur quod si nemo eorum negotiatur vel vnus tantũ non inducitur tacita societas.si autem omnes negotiabãtur: ⁊ tunc quatenus cõmunicauerunt inducatur tacita societas vltra illam vt ibi per plura probatur. ¶ Ex quo ad propositũ infert Bar.in.d.§.altero.quod si vnus forte emisset fundũ qδ si emisset ex pecunia acquisita ex ea negotiatione in qua tacitam societatem contraxisset teneretur illam possessionẽ cõicare aliter non.l.si vnus.ff.pro socio.⁊ clare Salyc.in.d.l.si patruus.circa vlt.col.probat quod si omnes fructus ⁊ redditus adinuicem cõicauerunt inter cohabitantes tamen non indutur tacita societas omnium bonorum adeo quod si fundũ acquireret nomine proprio veniant in communione. alia plura possunt ad huius conclusionis confirmationem adduci: sed arbitror ista quo ad propositum sufficere precipue: quia res agitur corã viro doctissimo ⁊ integerrimo qui cetera suppleat ⁊ iustitiam pro suo optimo more ministret. Alexan.

Summarium.

1 ☞ Usus loquendi communis, facit vt legitimatus non excludat substitutum.
2 Legitimatio per subsequens matrimonium non mutat ius primogeniture.
3 Filij dicuntur proprie nati ex legitimo matrimonio.
4 Nobilitas deturpatur per illegitimos.
5 Legitimatio limitata, est dispensatio.
6 Papa non potest legitimare in preiudicium tertij.
7 Pater in legitimatione debet etiam facere mentionem de alijs liberis ⁊ agnatis.
8 Legata ⁊ prelegata veniunt in substitutione.

Consilium. XXV.

Circa primum dubiũ quo queritur an per existentiam dicti Juliani ita legitimati excludatur substitutus per fideicõmissum patris dicti Julia.qr copiose allegatũ est per excellentes dominos consultores florentinos breuiter me expediam.⁊ licet iste articul⁹ sit in iure satis tritus ⁊ disputabilis: ⁊ plures rationes pro vtraq; parte adduci possent: tamẽ quo ad casum nostrũ magis insistendo ad illud ꝙ in themate presupponit᷑ scilicet qδ tẽpore testamẽti dñe Lucie in loco ipso cõis vsus loquẽdi esset qδ appellatione filiorum legitimorũ ⁊ naturaliũ nõ comprehendant᷑ legitimati: vnde s̃m talẽ vsum loquendi regulariter restringit᷑ dispositio testatoris.l.librorũ.§.ꝙ tñ cassius.⁊ qδ ibi no.ff.de leg.iij.l.labeo.ff.de supel.lega.l.cum de lanionis.§.asinã molendinariam.de fun.instru. ¶ Et ideo vbi est talis cõis vsus loquendi fatent᷑
1 doc. † ꝙ ꝑpter existẽtiã filij legitimati nõ excludit᷑ substitut⁹. vt firmat Jmo.in.l.ex facto.§.si qs rogat⁹.ff.ad trebel.⁊ in.l.si ita qs.§.is cui⁹.ff.de le.ij.⁊ Pau.de cast.in.l.fin.de his q veniã eta.impe.⁊ in.l.cum acutissimi.C.de fideicõ. ¶ Quimmo quando etiam nõ esset talis vsus loquẽdi tenuerũt q̃ plures doctores qδ nõ excludat᷑ substitut⁹: tenuit Bald.in.l.lucius la.ij.ff.de here.insti.⁊ in.l.si ita qs.§.is cui⁹.ff.de leg.ij.⁊ i.l.si quis posthumos.in prin.de lib.⁊ posthu.⁊ Saly.in.l.generaliter.§.cũ autem.de insti.⁊ substi.⁊ in.l.adoptio.ff.de adop.⁊ Jo.de imo.in.d.l.ex facto.in princi.de vulg.⁊ pupil.⁊ in.d.§.si quis rogatus.⁊ in.d.l.si ita qs.⁊ Jo.calde.cõsulẽdo subti.qui filij sint legi.cõsi.j.ita tenuit Pe.de ancha.in consi.ccxlj. ex tenore. ¶ Et ibi inter cetera adducit vnum qδ in casu nostro est summe notandũ. Nã dicit qδ substitutus in casu sue cõsultationis non excludebat᷑ per filiũ legitimatũ ex ipsius legitimationis natura que ad ius succedẽdi nõ extẽdit᷑ ad aliũ quã ad patrẽ qui preces obtulit nõ ad bona aliorũ de cognatione: vt in aut.qui.mo.na.effi.sui.§.filiũ.sed ita est in casu nostro ꝙ tenore dicte legitimationis expressa videt᷑ rescripta ad succedẽdũ ipsi patri scilicet Jo.l.coheredi.§.cũ filie.ff.de vulga.⁊ pupil. ¶ Adducit etiam Petr.de Anch.in.d.cõsilio. quare tẽpore legitimationis testator au⁹ illi⁹ spurij erat mortuus.⁊ sic in bonis eius erat ius acqsitũ fideicõmisso substituto saltẽ in specie: sc; si substitut⁹ decederet sine filijs legitimis ⁊ naturalib⁹: ergo nõ potuit ius fideicõmissi tolli ꝑ legitimationẽ q̃ videt᷑ esse species alienationis rerũ fideicõmisso suppositarũ cũ ꝑ ipsam legitimationẽ deuoluent᷑ ad aliã quã testator disposuerit cõtra.l.fin.⁊.§.qr.⁊ aut.res q̃.C.cõia de le.⁊ c.quãuis.de rescri.li.vj.⁊.l.ij.§.si qs a ꝑncipe.ff.ne qd in loco

publi.per

publi.per hoc specialiter adducit id qđ no.Ioã.an. in regula
2 sine culpa.de regu.iu.⁊ in mercu.dũ determinat † qđ legitima
tus etiam per consequens matrimoniũ non aufert spem suc-
cessionis quam quis habet in bonis nondum defuncti ratio
a prime geniture.[a] multominus in bonis tunc defuncti si legi-
timatio superueruenit:pro hoc etiã adducit id qđ vult Bar.
in.l.gallus.§.⁊ quid si tantũ.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ Iac.de are.
in.l.si.alias pe.ff.de in integ.resti.vbi fc.eum tenet quo ad hoc
vt legitimatus succedat requititur citatio ⁊ cõsensus agnato
rum quibus ius successionis adimit̃ per dictã legitimationẽ
preterq̃ quo ad bona ipsius patris porrigentis preces ipsius
legitimationis.⁊ ita intelligitur f̃m opinio.Federi.de senis.⁊
quod requiratur hoc casu citatio tenuit etiam Bald.in.l.j.in
vlti.col.C.de inoffi.dona.⁊ Ange.in consi.xvij.inci. Comes
brandelisius.⁊ Bald.in.j.constit. C.in.v.colũ.⁊ in.l.nam ita
diuus.ff.de adop.⁊ Io.de imo.in cap.nisi cum pridem.de re
nun.⁊ dicit Pet.de ancha.in.d.consi.quod reperit ita etiam
consuluisse preceptorem suũ Bald. ¶ Ad predictam conclu-
sionem bene facit.l.fideicõmis.ff.de condit.⁊ demonstra.⁊ in
d.l.si ita quis.§.is cui.ff.de lega.ij.⁊ instit.de excusa.tuto.cir-
ca principi. iuncta.l.v.que est lex legitimos.§.legitimis.ff.de
legi.tut.⁊.l.fin.C.de his qui ve.eta.impe.⁊ in.l.ex ea.§.insulã.
ff.de verbo.obliga.⁊ in.l.filium diffinimus. ff.de his qui sunt
3 sui vel alie.iur.† vbi appellatione filiorum intelligitur de his
qui sunt nati ex legitimo matrimonio. ¶ Et presertim quã-
do de eius est facta mẽtio per modũ cõditionis vt in casu no
stro:q2 debet conditio impleri in forma specifica ⁊ magis pro
pria.l.qui heredi.in princip.ff.de condi.⁊ demonstra.⁊.l.fidei
cõmis.filius eñ legitimus dicitur quasi f̃m legem natus: sed
legitimatus nõ est f̃m legem natus.xx.q.iiij.monachos cum
simi. ¶ Facit ⁊ ad hoc cap.naturales.in titu.si de feu.fue.cõ-
trouer.inter domi.⁊ agnatũ.ideo ibi nõ cõprehenditur filius
legitimatus appellatione liberorum:quia ex hoc posset con-
tingere fieri preiudiciũ domino feudi. ¶ Et tãto magis hoc
procederet vbi persona de cuius successione tractatur fuisset
nobilis seu in dignitate:Nam tũc quemadmodũ filius natu-
ralis nõ excludit substitutuz.d.§.si quis rogatus. cuz ibi no.
quia non presumitur testatorem de illis sensisse.vt ibi:q2 sunt
magis debitori quaz esset in viro ignobili.l.si qua illustris.C.
4 ad orfi.† per tales enim filios nobilitas patris vel aui prede-
functi nõ seruatur.l.lex nature.ff.de statu homi.⁊ tales illegi
b time nati censent̃ infames[b] infamia facti:vt no.Azo in sum.
C.de infami.circa princ.quem docto.vbiq3 sequuntur. ¶ Et
cuiuscunq3 interest hereditatem suam non deuenire ad infa-
matam prolem.vt dignitas ⁊ fama eius conseruetur illesa.
¶ Propter que cõcludit Ang.in sua disputatione incipien-
te:Nobilis quidã.in scđo dubio.⁊ sequitur Ant.de butr.in.c.
per venerabilem.qui filij sint legitimi qđ talis filius legitima-
tus non excludat substitutũ quando testator erat nobilis ge-
nere.⁊ hanc dicit esse rationem dicte.l.naturalis.quia non est
verosimile nobilẽ feudũ concedentem de tali prole sensisse.⁊
etiã sufficeret quod Ioan.institutus ⁊ grauatus per fideicõ-
missum fuisset nobilis ⁊ in dignitate:quia illud quod dicitur
in.d.§.si quis rogatus.scilicet qđ naturalis non excludit sub
stitutũ vendicat sibi locum hoc casu vt est de mente glos.⁊ ibi
hoc ibi tenuit Angel.⁊ Ioan.de imo.⁊ etiam Guliel.⁊ Sa-
lyce.in.l.generaliter.§.cuz autẽ.C.de instit.⁊ substit.sub cõdi.
factis. ¶ Et plus etiam dicũt docto.⁊ Barto.⁊ clarius.Io.
de imo.in.d.§.si quis rogatus. circa.j. colũ.quod idem etiam
esset si non esset nobilis.si tñ esset talis cõditionis quod vere
cundia esset sibi habere tales spurios heredes attenta eius vi
ta honesta:q2 tunc habet locuz id quod dicitur in.d.§.si quis
rogatus. ¶ Per quam.l.in ratione sui infert Ang.postea in
dicta disputatione quod illud etiam militabit in legitimato.
¶ Et licet non ponam pro constanti quando facta esset ple-
naria legitimatio ⁊ cessaret dictus communis vsus loquendi
⁊ testator ⁊ heres grauati essent ignobiles legitimatus non
excluderet substitutum quando tamen vel testator vel heres
grauatus fuisset nobilis vel quãdo adisset vt in proposito cõ
munis vsus loquendi vel qñ legitimatio esset limitata prout
est ista puto posse optime cõcludit q̄ nõ excludit̃ substitutus.
5 ¶ Accedit ad predictorum confirmationẽ † quia pater põt
impetrare legitimationẽ pro filio quod certo modo succedat:
vt no.Barto.in.l.quesitum.in suis antiquis recollectis.ff.de
adop.per text.in cap.j.de filijs natis ex matrimonio ad mor-
ga.contracto quod dictum secutus est Anto. de butri.in.d.
capi.per venerabilem.post mediũ. in versic. sed an pater pos-
sit:vt patet not.per Ioan.And.in addi.ad Specu.in titu.de
successio.ab intest.§.j.in addi.que incipit vbi hoc dixit Hos.
⁊ illud dictum Bartol.in.d.l.quesitum.sequitur Roma.in.l.

qui superstitis.ff.de acquiren.heredi,⁊ in.l.pactũ.C.de colla.⁊
idem in effectu dicit Pau.de castro referens se ita vidisse con
sultum per Ray.de forli.in ciuitate pisarum. ¶ Et facit quo
niam tunc non proprie legitimatio sit sed dispensatio[c] cuz nõ
c efficaciter est legitimatus quo ad omnia.l.ij.cum glo.C.de iu
re aureorum annullo.⁊.l.cum ex oratione.ff.de excusa.tuto.⁊
sic talis etiam legitimatio limitat vt etiam fuit presens legiti
matio parit limitatum effectum. ¶ Ad predictorum confir-
mationem bene facit singulariter decisio quam ponit Ioan.
de imo.⁊ Do.de sancto geminiano in cap.grandi.in princip.
6 de sup.neg.prela.in.vj.vbi querũt † an Papa põt legitimare
filium regis arogonum qui nõ recognoscit superiorem.⁊ pri-
mo affirmauit quod sic per dictum capi.per venerabilem.ta-
men ad illud respondẽt quod illud procedit vbi fieret sine pre-
iudicio tertij:sed vbi consuetudo defert alteri consanguineo
regnum rege decedente sine filio legitimo non posset secundũ
eum legitimare filium regis ad preiudicium illius consangui
nei sine causa legitima priuando ipsum regno etiã si fiat legi-
timatio de voluntate regis. ¶ Nec ob.f̃m eos id qđ no.Bar.
in.d.§.⁊ quid si tantũ.q2 respondent q̄ illud procedit in patri
monialibus bonis que possent per testatorem auferri consan
guineo: sed in regno secus vt in.d.c.grandi.⁊ subdant quod
si ipse legitimet aliquem quod in dubio presumitur legitima
re sine preiudicio tertij.cap.q̃uis.de rescrip.in.vj.ergo ad pro
positum cum ius euertendi fideicõmissum predictum nõ pẽ-
deat a voluntate dicti Ioan. testatoris non debuit posse di-
ctam legitimationem facere in preiudiciuz substituti sicut in
casu predicto non potest tex.etiam per legitimationem quam
impetrat preiudicare consanguineo in regno.tutiora etiã sunt
fundamenta superius adducta. ¶ Fortificantur etiam predi-
7 cta per id quod volunt docto.† q̄ in legitimatione que fit etiã
d viuo patre a principe debet fieri mẽtio[d] quod pater alios li-
beros vel agnatos habebat successores:alias si hoc non fuis-
set expressum principi non valet legitimatio ad tertij preiudi
ciũ.vt firmat Iaco.de bel.in.§.⁊ qñ.in auten.quibus mo.na.
effi.sui.⁊ firmat Anto.de butrio in.d.c.per venerabilem.post
medium dum tractat q̄ citatio requiratur ⁊ refert ita sentire
Vbertuz de bobio.⁊ recitat Ioan.and.in addit. Spec.in ti-
tul.de succes.ab intest.§.j.in additione de qua feci mentionẽ.
e s̃.⁊ idem dicit Paul.[e] de castro in consilio.ccxxj.incipiẽ.su-
per eo solo ⁊c. multomagis debuit in dicta impetratione le-
gitimationis fieri mentio de dictis substitutis quibus preiu-
8 dicare non pendet a potestate heredis grauati. ¶ † Quantũ
autem ad secundũ dubiũ quo queritur vtrum dicta duo pre-
dia relicta Gregorio mente capto.⁊ post eius mortem Ioan.
predicto heredi veniant in restitutionem fideicõmissi vniuer-
salis.iuncto.d.Ioan.puto veram esse conclusionez factã per
dictos dños cõsulentes.s.qđ veniant q2 particulare fideicom
missum relictũ.d.Io.precessit grauamẽ substitutionis fidei-
cõmissarie simpliciter facte per indefinitã.d.Io.quo casu cõ-
muniter concludit̃ q̄ illud qđ obuenit heredi ex causa legati
vel fideicõmissi venit in substitutione fideicommissaria facta
ipsi heredi.l.marcellus.§.quidã liberis.cum ibi no.per Guli.
⁊ doc.ff.ad treb.⁊ in.l.heres meus.cum ibi no.per Guli.eo.ti.
l.si titius.cum glo.ff.de lega.iij.⁊ firmat late Io.de imol.in.l.
ita tamen.§.qui suspectam.ff.ad trebel.⁊ not. docto.in.l.cum
veruz.C.de fideicõmissis. ¶ Et maxime Salyce.ibi dũ dicit
se vidisse dubitari an legata prius facta veniãt in restitutionẽ
fideicõmissi si testator est vsus his verbis quãdocũq3 aliquis
heredũ decesserit sine filijs eidẽ substituo titiũ ita cõcernit tm̃
personas ⁊ nõ res.tñ ipse cõtrariũ tenet:q2 si ibi testator dicit
portionem tuam restituas vel portiones tales veniũt prelega
ta:vt.d.§.quidã liberis.fortius in casu nostro vbi in substitu-
tione est verbuz substituo:q2 verbum substituo est etiã aptum
cõprehendere singularia legata.vt probatur in.l.j. C. cõia de
le.⁊ in.l.ab eo.C.de fideicõmis.⁊ hoc etiã dicit probari per.d.
l.cum virũ.Et f̃m euz in casu predicto veniẽt nõ solũ prelega
ta sua sed etiaz a coherede recepta inducit.d.l. si titius.a rõne
cessante. ¶ Cũ ergo post relictuz prediorum factorum filio mẽte
capto ⁊ post mortẽ dicti Io.testator instituit vniuersa. tex.d.
Io.cõpendiose substituerit simpliciter pro dimidia hospitale
pro alia dimidia dictũ Ber.nepotẽ suũ sequit̃ q̄ veniũt dicta
predia. ¶ Nõ obstat q̄ testator in substitutione dixerit in om
nibus autẽ suis bonis mobilibus ⁊ immobilibus.⁊ in oĩbus
iuribus ⁊ in omnibus actionibus instituit.d. Io.⁊ post eius
mortem substituit ⁊c.quasi per illa verba.In omnibus autez
bonis debet intelligere qđ in illa dispositione voluerit cõpre-
hendi illa duo predia de quibus in precedẽti dispositione ꝓui
derat:q2 respõdeo qđ istud nihil obstat:q2 expssio eius qđ ta-
cite ineit nihil operat̃.l.iij.de lega.j.⁊.l.non recte.C.de fideius-

a ¶ [redacted]

b ¶ Infames. Ad de.s̃.consi.ij.nu.v.

c ¶ Dispensatio. Adde not.consil. clxxxix.lib.v.

d ¶ [redacted]

e ¶ Paul. consilio cvij.lib.ij.

fortibus.l.si arrogator.ff.de adop. ¶ Sed qñ testator facit primo aliquid parti. ularitet relictũ alicui ꝛ postea aliquez instituat heredem simpliciter vel indefinite nõ intelligit instituere heredem illum quo erat prius specialiter dispositũ.l.vxorem.§.felicissimo.ff.de lega.iij.l.alimenta.§.basilice.ff.de alimen.ꝛ ibi.l.g a l.qd in rerum.§.si q: post.ad fin.de lega.j.ergo sicut qñ inst.tuit simpliciter heredẽ vniuersalẽ ꝛ simpliciter substituit per fideicõmissum veniunt prelegata ꝛ fideicõmissa particularia.ꝛ in hac substitutione fideicõmissaria vniuersali vt in iuribus ꝛ locis.s.allegatis. ¶ Ita etiã debet venire quãdo exposuit illud qd tacite inerat: scz in alijs bonis instituit sibi heredem ꝛc. ¶ Scdo rñdeo qd illa verba in omnibus autem alijs ꝛc.fuerũt solũ adiecta in institutione.substitutio autem fuit postea in fine apposita simpliciter.vnde fatet qd illa substitutio referẽ ad institutionẽ etiam vltra institutionem dico ꝙ referẽ ad prelegata ꝛ fideicõmissaria particularia precedentia.l.talis scriptura.in fi.de leg.j.C.de libe.prete.ꝛ d.§.quidã liberis.cum alijs.s.allegatis.ꝛ substitutio dr esse caput per se diuersum a capite institutionis.l.iij.§.filiꝰ.ꝛ ibi declarat Bar.ff.de libe.ꝛ posthu.ita qd nõ repugnat ꝙ ipsa substitutio simpliciter cõprehẽdit qd in institutione fit deductũ. ¶ Nec etiã predictis obstat si diceretur qd dicta predia obuenirẽt dicto Ioan.ex substitutione exemplari facta mente capto:q: exemplaris est ad instar pupillaris.l.humanitatis.C.de impub.ꝛ alijs substit.l.humanitatis.§.qua ratione.sed illud qd obuenit ex substitutione pupillari est ipsius grauati per fideicommissum:vt tenuerũt nonnulli quos refert Bal.in.l.ex tribus.in vlti.col.C.de inof.tes.ꝛ Bal.in.d.l.cum virũ.ꝛ Ang.in.d.§.qui suspectã.ꝛ alias in.d.§.qdã liberis.q: rñdeo qs posito pd aliqui hoc tenuerũt tñ istud nõ põt adduci ad propositũ nrm eo q: substitutio facta dicto mẽte capto fuit cõpẽdiosa ꝛ fuit facta in re certa ꝛ nõ per verba directa ciuilia quo casu nõ põt comprehẽdere pupillarẽ nec pari ratione exemplariaz sed purã fideicõmissariã.vt firmat Bar.ff.de vulga.ꝛ pupil.l.centurio.in ver.quid si testator instituat aliquẽ cõpendiose directe in certa portiõe aut in certa re:an valeat in tẽpore pupillaris etatis ꝛ in ver.quero vlterius.qd si substitutio cõpẽdiosa sit in re certa per verbũ cõe.ꝛ Azo ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.precibꝰ.in vlti.co.C.de impube.ꝛ alijs substi.ꝛ Bald.in.d.l.humanitatis.in antepe.col.in vers.q̃rto q̃rit̃ pncipaliter in quibus rebus ꝛ vbi hoc expresse dt de exemplari substitutione:ergo substitutio facta dicto mẽte capto cõpẽdiose habuit effectũ fideicommissarie.ꝛ sic sequit̃ ꝙ illa duo predia veniunt in substitutione vniuersali per fideicommissum in.d.l.sceuola.ad treb.ꝛ qd ibi Bart.ꝛ firmat Bar.d.§.alij.in.d.§.quidã liberis.cũ alijs allegatis.Et ita vt.s.dictum est puto iuris esse.Alex.

a ¶ Deportato.adde.j.cõsi.cxvj.li.ij.

b ¶ Banno.scilicet extra ciuitatẽ vnde est bannitus vt hic secus in eadem ciuitate vt.j.e.lib.cõs.lxxv.col.j.ꝛ.ij.

Summarium.

1 Bannitus cum publicatione bonorum deportato similis est,ꝛ insuccessibilis in ciuitate a qua est bannitus:extra quaz iura communia retinet.
2 Reprobatꝰ a certo collegio nõ amittit nisi iura dicti collegij.
3 Filius non tenetur conferre dotem nepti datam a patre.
4 Testamentum matris annullat preteritio neptis, licet non habeat in potestate.
5 Clausule codicillaris vi valet testm̃ iure fideicommissi:in quãtum scripto heredi erat relictum ꝛ non plus.nu.6.
7 Filij solam detrahunt legitimam quando nõ sunt conditionaliter grauati.
8 Coniunctorum plurium proximior prefertur.

Consilium.XXVI.

Irca primum dubium scz an succedere possit dictus Iaco.bannitus etiã in quarta parte. ¶ Uidetur primo qd in aliquo effectualiter succedere nõ possit qd probatur sic.†deportatus cui ex testõ vel ab intestato delata esset hereditas est incapax ꝛ perinde succeditur defuncto per alios institutos vel venientes ab intestato ac si deportatus institutus non esset sm magis cõem ꝛ veram sententiam.l.j.cuz ibi no.C.de heredi.insti.l.j.§.pe.ff.de bo.pos.cõtra tab.l.in metallũ.ff.de his que pro non scriptis.sed bannitus cuius bona publicata sunt prout a dicitur fuisse in banno Iacobi equiparatur deportato [a] ꝛ nõ relegato,vt no.glo.in.§.relegati.insti.quibus modis ius patri.po.sol.ꝛ glo.in.c.domino guerrã.in tit.hic finit̃.l.ꝛ Spec.ꝛ Ioan.an.de instru.edi.§.cõpendiose.versi.qd bannito.ꝛ in tit.de arbi.§.differt.vers.quid de bãnito.ꝛ ibi refert Io.an.idẽ tenuisse Guido de suza.in.l.pedius.ff.de arbi.per.l.actione.§.publicatione.ff.pro socio.ꝛ in.l.j.§.fina.ff.de bo.pos.cõtra ta.ꝛ Io.an.in addi.Spe.in tit.de accusa.in.iij.parte.§.sequitur.addi.magna.que incipit Odofredus.ꝛ Dy.in.l.si queramus.ff.de testa.ꝛ Iaco.de bel.in disputatione incipiẽte Sempronius ꝛ titius inimici capitales quam.ponit in.l.ij.C.vt intra certũ tẽpus.ꝛ Bal.in.l.seruũ.§.publice.ff.de procu.in.iiij.col.ꝛ in.l.ij.in vlt.col.C.si pen.appel.mors interuenit.ꝛ in.l.corruptionem.C.de vsufr.ꝛ idẽ tenet ibi mar.si.ꝛ Hug.de fontana in disputatione sua incipiente.quidã nomine sempronius:vt refert Ang.in sua disputatione incipiẽte.duo adinuicẽ litigãtes. ¶ Et probat̃ ratione.istam ex propria natura relegationis non venit bonorum publicatio nisi iudex ex causa penaz augere possit.l.relegati.ꝛ.l.relegatorũ.§.hec est differentia.ff.de inter.ꝛ releg.ꝛ.l.bona.ff.de iure fisci.secus est in deportatione:q: eoipso qd quis per sententiã deportatur venit ex natura cõdemnationis bonorum cõfiscatio.l.iij.C.si pendẽ.appel.mors inter.l.j.ff.de bonis dam.vnde cum talis bannitus magis participet de natura deportationis quã relegationis sapiet deportationis naturã.l.legatis seruis.§.si vnus.ff.de lega.iij.l.queritur.de statu homi.ergo a successione debet Iac.repelli. ¶ Sed premissis non obstantibus cõtrariaz sententiã probabiliorẽ cõsultoris esse puto ꝙ nõ obstãte bãno [b] possit Iaco.petere tertiam partẽ ab intestato in hereditate dicte testantis secundum qd dicaz infra in tertio dubio. ¶ Nec etiã habet obstare bannũ nisi cum cõfiscatione bonorũ quia tale bãnum cum publicatione non potest operari ꝙ bãnitus perdat beneficia iuris communis seu facultatem succedendi de iure communi ad instar deportati probatur quia preses pronunciet,ꝛ per consequens potestas dicte ciuitatis ferrarie vt alij similes magistratus nõ possunt deportare.l.inter penas.in pn.ff.de inter.ꝛ releg.ꝛ in.l.j.§.deportatos.ff.de leg.iij.ergo bannitus ab eis nõ põt amittere ea que amittebãt deportati qui perdebant omnia beneficia ciuium Romanorũ ꝛ sic iura ciuilia.l.quidam sunt serui.ff.de penis.sicut ꝛ transfuge qui velut hostes ciuium romanorum habentur.ꝛ ideo perdunt ciuitatem romanaz ꝛ iuris ciuilis beneficia.l.amissione.§.qui deficiunt.cum gloss.ff.de capi.di. ¶ Non autem perdunt tales deportati vel hostes populi romani ea que introducta essent de iure getiũ:ꝛ sic ea que non erãt beneficia romane ciuitatis d.l.quidam. Ita ergo dicendum in dicto bannito:cum enim ipse censeatur esse trãsfuga ꝛ hostis ciuitatis in qua bãnitus est posito qd ex forma statuti possit impune offendi prout communiter sunt statuta per italiã.non tamẽ per hoc debet amittere nisi beneficia dicte ciuitatis cuius banno suppositus est: alia autez bñficia sicut de iure cõmuni deportati a principe ꝛ transfuge ꝛ hostes populi romani non amittebãt nisi bñficia populi romani ꝛ non alia.d.l.quidã.cum enim iste non sit bãnitus vel trãsfuga totiꝰ imperij.ꝛ sic iura communia non pditsed tm̃ bñficia inducta a legibus illius ciuitatis:vt sit idẽ iuris de parte quo ad partem qd de toto quo ad totũ. ¶ Si
2 cut etiam videmus † quod reprobatus ab vno collegio amittit iura propria illius collegij in reliquis remanet sub protectione iuris cõmunis.l.j.C.de tab.li.x.l.miles.C.de questio.ꝛ firmauit Iac.de Are.Barto.ꝛ Ang.in.d.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad treb.ꝛ Cy.ꝛ Bar.in.l.j.C.de here.insti.referentes ita disputando publice fuisse determinatum per Fede.de senis.in questione incipiente.questio talis est titius filiusfa.ꝛc.ꝛ late concludit hoc Bar.in sua disputatiõe incipiẽte.lucane ciuitatis statuto cauetur.ꝛ Bar.ꝛ Bald.in.d.l.amissione.§.q deficiunt.in quibus locis concludunt quod tales bãniti nõ sunt capaces earum successionũ que etiam loco in quo banniti nõ sunt eis deferebant̃ ex forma statutorũ illius ciuitatis a qua banniti sunt.secus si defertur ex testamẽto valido de iure cõmuni:vel ex alia successione data de iure communi. ¶ Et ꝑ hoc est optimus tex.per quẽ ita ibi decidit Bar.in.l.certa forma.C.de iure fisci.lib.x.inducendo vt ibi per eum ꝛ loquit̃ illa lex de successione delata etiam in loco a quo qs translatus seu bannitꝰ erat vt ibi per gl. ¶ Et omnes tenent istaz opi.ꝛ sequitur Ang.in.l.gallus.§.et quid si tantũ.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ in disputatione sua incipiente.duo adinuicem.ꝛ Bart.ꝛ Bald.in.l.eius qui.§.j.ff.de test.ꝛ ibi hoc sequit̃ Ioã.de imo.ꝛ bal.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tantũ.ff.de libe.ꝛ posthu.idem videtur ipse velle in repeti.l.j.in.xj.col.C.de sac.san.eccle.ꝛ Ange.in.l.si cum dotem.§.si pater.ff.sol.mat. ¶ Et per hoc patet esse cõmunẽ opin.a qua in iudicando discedere non licet vt in locis vulgaribus habetur.ꝛ per predita patet respõsio ad allegata in contrariũ quia dato quod bannitus equiparet̃ deportato vel trãs

vel transfuge aut hosti ciuitatis: tamen non perdit beneficia
3 iuris communis vt probaui. ¶ † Circa secundum dubium a precedenti dependens: scilicet an Jaco. teneatur conferre dotem relictam & datam filie ipsius Jacobi de bonis ipsius testatricis. & hoc est indubitatũ scilicet quod non: qr illud est patrimoniũ ipsius filie in quo nullũ ius habet pater. l. pomponius philadelphus. ff. fa. ercis. & cõstãte matrimonio est in dominio mariti pro oneribus matrimonij supportãdis. l. pro oneribus. C. de iure dotiũ. l. dote. C. de rei. vẽdi. & filia Jacobi successionem aliquam non petit: ergo conferre non tenetur: qr is demũ cogitur ad collationem faciendã qui se admitti petit ad vniuersum ius hereditatis in quota vel in tota hereditate. l. nõ est. & ibi hoc colligit Bal. in. l. ea que. C. fa. ercis. l. fi. C. de col. dotis. in auten. vnde & si parens. C. de inoffic. testa. ¶ Preterea de hoc est glo. in terminis quã ibi sequitur Bar. & docto. in. l. dedit dotẽ. ff. de colla. bon. que vult ꝙ si viuit neptis tẽpore mortis aui nõ teneaꝛ pater ipsius neptis dotẽ datam ab auo nepti cõtemplatione filij conferre. ¶ † Circa ter-
4 tiũ quesitũ an preteritione dicte neptis ex Jaco. precedentis in vita dicte testatricis reddatur testm̃ nullũ: & per cõsequens qualiter postea successio diuidatur inter predictos stãte clausula codicillari omissis argumẽtis ad partes concludẽdo qd testamentũ reddiꝛ nullũ preteritiõe dicte nepti. l. posthumoꝝ. l. si quis filio exheredato. vers. sed & si pater. ff. de iniusto test. & l. gallus. §. nunc de leg. & §. se. de libe. & posthu. ¶ Et hoc procedit etiã hodie in preteritione sine causa facta a matre vel ab auia, vel ab alio qui talem preteritũ descendentẽ in ptãte non haberet in aut. vt cum de app. cog. §. aliud quoqꝫ. & §. si naũte hec obseruata nõ fuerint. & firmat glos. in aut. de here. & falci. in. §. exheredatos. & sequunꝛ oẽs in aut. ex causa. de lib. pte. & in. l. filio preterito. ff. de iniusto testa. no. Dyn. in. d. l. gallus. in sua disputatione magna. & Bart. in preallegata. l. gallus. §. in omnibus. & §. & quid si tm̃. & ibi sequitur Bald. & Ange. & plene Bald. in repe. l. in suis. & in. v. colũ. ff. de libe. & posthumis.
5 ¶ † Unde nũc est vidẽdũ de virtutibus clausule codicillaris que operaꝛ qd heredes succedentes ab intestato restituãt scriptis heredibus. l. ex testõ. & ibi no. C. de fideicõmis. l. qr autẽ. in prin. & ibi not. ff. si quis omis. causa testa. l. ex ea scriptura. §. j. ff. de testa. ¶ Etiam quando testm̃ deficeret ex causa preteritionis: vt est text. singu. in lectura vgolini. in. l. si patroni. §. fi. ff. ad trebel. & ibi hoc sequiꝛ Angel. & est text. reputatus ad hoc singu. in. l. generaliter. §. ex testamento. ff. de fideicommis. liber. & glos. & Bart. no. & Bald. in. l. ij. ff. de. leg. iij. & Dy. in. l. codicillis. §. fin. ff. de leg. ij. & Cy. Bart. & Bald. & alij cõiter in d. aut. ex causa. C. de lib. prete. & Jac. de bel. in. d. disputatione incipiẽte. Queritur pater vel mater cõdidit testamentum &c. quam ponit post. l. iij. C. de lib. prete. & Specu. & Joan. and. in tit. de instru. edi. §. compendiose. ver. item vide Bart. Bald. & Ange. in. l. j. ff. de iure codi. & Bal. in. l. fin. C. de codi. & Bald. in. l. titia. ff. de inoffi. test. & Ange. in. d. l. ex ea. & autẽ. vt cũ de appel. cog. §. fi. in fi. ¶ Nec ad hoc ob. glo. in. d. autẽ. ex causa. que cõtrarium tenuit mota per. d. l. titia. ff. de inoffi. testa. & vide Bal. in. d. l. tita. vbi testamentũ inofficiosum & querelatũ non valet quo ad legata tanꝙ factum a demente etiam si testamento sint repetita legata ab intestato: quia respondeo ꝙ
a cõmuniter doct. in locis preallegatis damnãt [a] opinio. d. glo. & recte per superius allegata. ¶ Nec obstat. d. l. titia. quia est correcta per. d. autẽ. ex causa. Nam hodie testamẽtum in quo filius est preteritus vel exheredatus nõ irritatur tanꝙ factũ a demente: quia si hoc esset verum eadem ratione etiam lega. irritarentur sicut irritatur heredis institutio cõtra dictã aut. ex causa. iuncta. l. titia. que aut. ex causa habet locũ etiam quã do filius est preteritus vel exheredatus nulla causa prout in proposito nostro. & excepto Dy. firmant oẽs in. d. l. filio preterito. & in. d. auꝛ. ex causa. & in corpore per tex. in. d. §. si vero obseruata. iunctis precedẽtibus vel aliter responderi põt prout dicebat Oldra. & sequitur Bald. in. d. l. titia. quod licet testamentum in quo preteritus est filius iam natus qui de necessitate testamenti institui debet censeatur factum a demẽte & ea ratione clausula codicillaris nihil operatur tamen secus est quando aliquis est preteritus qui de necessitate tẽpore testamenti institui nõ debeat in casu introducto per. l. velleia. in. d. §. nũc de lege. quia aliud est erga liberos charitatem nõ habere, aliud est non perpendere de consilio. l. velleij. vt in casu nostro. ¶ Uel potest responderi ꝑm Bald. in. d. aut. ex causa. in vij. q. ꝙ aliud est in preteritione in qua non habet locum id ꝙ dicitur in. d. l. titia. que loquitur in exheredatione. & rationeꝫ diuersitatis assignat ibi clare Bal. ad quẽ me refero. Et operaretur etiam virtutem suam dicta clausula codicillaris dato ꝙ testatrix ignoret sibi esse natos post testamentũ dictos ne-
b potes ꝑm magis communem [b] sententiã de qua non disputo ad presens: quia puto quod veruꝫ sic: quia testatrix habuerat seu habuisse presumatur scientiam dictorũ nepotũ. ¶ Dico igitur quod ab intestato succedet Jaco. in. iij. parte. & apud Jac. remanebit alia tertia pars & apud filios Catharine alia tertia pars cum succedãt in locum matris. l. ij. C. de suis & leg. §. cum filius. insti. de here. que ab intest. tenebuntur tamen dicti Jacob. ex parte vna. & dicti filij Catharine ex altera parte restituere dicto Jacobo tantũ de portionibus suis quod vltra tertiam partem que apud ipsum Jaco. remansit ipsa habeat dimidiam hereditatis in qua dimidia fuerat scripta heres: quia clausula codicillaris operatur vt veniẽtes ab intestato videantur rogati de restituendo id ꝙ fuit relictum heredibus scriptis testamento. l. querebatur. ff. de test. mili. l. posthumus. §. fin. de iniusto testamen. & dixi. s. ergo quum cũ Jacobo fuerit vniuersaliter instituta in dimidia illa sibi debet restitui computato eo ꝙ apud eam ex hereditate ab intestato esse reperiretur. & illa. ꝙ que fuerunt relicta Jacobo conseruantur etiam rupto testamento per dictã aut. ex causa. & per dictam clausulã codicillarem: tamen postꝙ testatrix voluit eam cõpensare debere dicta decem in legitimam portionem quã petere possit sequiꝛ qd ex expressa prouisione testãtis prouisum fuit qd vltra legitimã portionẽ nõ hꝫ illa decẽ ergo non poterat cõsequi ista precipua vltra portionẽ sibi ab intestato veniẽtem. ¶ Attẽto qd qñ locus est clausule codicillari quãtũ fieri potest seruari debet mẽs testãtis. d. l. querebaꝛ. cũ similibus. ¶ Nec predictis obstat decisio Bartol. in. l. j. ff. de iure codi-
6 cil. in versi. xj. quero quid si testamentũ rumpaꝛ &c. † vbi querit quid si testator instituat tres filios equaliter vnus decessit viuo testatore remanentibus ex eo nepotibus qui reperiũtur preteriti: an tunc operabiꝛ clausula codicillaris. & putat qd sic quo ad legata in quantũ nõ seruanꝛ per aut. ex causa. nõ tñ qd nepotes debeãt patruis institutis restituere portionẽ eoꝝ patris quod illa clausula codicillaris operatur qd iure fideicom missi restituatur id quod fuit directe relictũ heredib' scriptis d. l. querebatur. versi. vtrũ si portio filij precedẽs nullo modo relicta fratribus: ergo non debet eis restitui &c. Itẽ cum dicti heredes non teneantur ad fideicommissum restituendũ quo-
a niam sunt equaliter instituti in quota & equaliter grauati: qr tñ debet vnus alteri quantũ alter alteri. & sic esset derisorium qd vnus restitueret alteri & alter alteri. l. ab omnibus. §. si titio. in fi. cum gl. de leg. j. qr respondeo & dico qd casus videtur esse longe diuersus: qr in casus questionis formate per Bart. omnes fuerunt instituti equaliter. hic autem secus: qr Jac. nõ fuit institutus equaliter. vnde in patre que sibi defertur ab intestato cessat illa ratio ꝙ nõ sit vtile ꝙ fiat restitutio Jacobe
b pro parte in qua fuerit instituta: quia nihil ipsa econtra restituere haberet Jacobo cum fuerat equaliter institutus. Item in casu nostro non debet restitui hereditas filijs Catharine ꝓ parte in qua Catharina fuerat instituta: qr portio Catharine fuit effecta caduca ipsa decedente in vita testatoris: iuxta. l. j. §. j. C. de cadu. tollen. nec etiam potest dici ꝙ debeat restitui filijs Catharine: quia ipsi non fuerunt instituti. d. l. post mortem. ¶ Item non potest dici quod portio Catharine accreuerit Jacobe per ius accrescẽdi ne testator decederet pro parte testatus & pro parte intestatus: quia dico quod incontinẽti decedente Catharina extantibus nepotibus preteritis testamentum fuit nullum vt fuit probatum supra. & sic decedẽte testatore incontinenti habuit locum successio ab intestato per clausulam codicillarem que operatur solum quod debeat restitui heredi scripto quantũ sibi fuit relictum vt dictis. ll. sed Jacobe nõ fuit relictũ nisi dimidia: ergo vltra habere nõ debet hoc etiã patet in questiõe formata per Bar. in. l. j. in. xj. q. de iure codicilloꝝ. Nam in casu suo clare aperit quod portio deficiens nõ accrescit coheredibus institutis: sed defertur
7 venientibus ab intestato. † ¶ Nec potuerunt dici Jacobus & filij Catharine de eo quod habent restituere Jacob. aliquam trebellia. detrahere quia cũ restitutio nõ fuerit conditionalis nec suspensiua non possunt predicti vltra legitimam portionem quam habent detrahere trebellia. secundum magis communem sententiã que probatur in. l. pap. §. meminisse. versi. eo autem. ibi id qd iure falcidie potuit habere solũ perdere. ff. de inoffi. testamen. & ibi hoc firmat glos. Bartol. Cyn. Bald. ad idem. l. quanꝙ. C. ad. l. fal. & ibi firmat glo. Jac. but. & Bar. & communiter alij. & in. §. quãobrem. in autẽ. de restit. & ea que parit. ibi hoc tenet Jacob. de bel. in. ij. q. & in. l. iubemus. C. ad trebel. & ibi Barto. & not. glo. in. c. Ray. de testa. & etiam Jac. bu. & Bal. in auꝛ. res que. C. communia de leg. & Dy. & Bart. in. l. j. §. idem. ff. si cui plusꝙ per. l. fal. & Odofr. Pe. & Bal. in l. filium. & in. l. filij. C. fami. erciscun. & Bald. in. l. sancimus. in

a ¶ Dãnãt. oẽs presertim Alex. in. d. aut. ex cã Bal. cõsil. cccxcv. li. j. deci. Tholo. ccccly. deci. cõs. ccxlij. Alex. in eo. li. cõs. xxxvij. nu. iiij.

b ¶ Cõem. sꝫ hodie cõis est in ꝯtrariũ. & veritas vt tenẽt Bar. Pau. Jas. d. aut. ex causa. Frã. Are. cõs. vl. Alex. j. eo. lib. cõsil. xlj. in fi. & li. ij. cõsi. xlvij. Guli. benedic. in repe. c. Raynu. vers. in eo. testat. relinquẽs. j. nu. ccxxxij. Bar. cõsi. ccxxxv. Lap' & ipse Alex. j. lib. ij. cõsil. xlj. co. fi. ego tamen non approbo opi. bar. hodie cõem inquã tum limitat si diu sciẽs superuixit testator: qr teneo ex hoc nõ confirmari vt dixi cõtra Ale. j. consil. ij. lib. xxx. [redacted]

princi. C. de inoffi. testa. ⁊ Ang. in. l. in ratione. §. qd vulgo. ff.
ad. l. falci. ⁊ in. l. coheredi. §. cum filie. ff. de vulga. ⁊ pupill. vbi
dicit hāc opi. esse approbatam in iudicijs ⁊ in scholis: ⁊ in ter
minis nostris sequitur Angel. in. l. j. ff. de iure codi. ⁊ Angel.
in cōsi. ccv. ¶ Preterea quotiescūqz ex volūtate ⁊ dispositio
ne defuncti aliquid maneret apud heredē grauatū de restituē
do illud qd apud eum remaneret cōputat̄ in trebellianicū. l.
in quartam. ⁊ ibi plene not. ff. ad. l. fal. sed ita est qd apud Ja
cobū ⁊ filios Catharine remaneret dicta pars hrditatis que
restituēda nō venit Jacobe: ⁊ sic remanet apud eos ex dispo
sitione defuncti per dictā clausulā codicillarem. d. l. si quis cū
nullū. que est lex tertia. ⁊ l. cōficiunt̄. ff. de iure codicil. ergo sibi
debent illud cōputare in trebellianicaz ⁊ sic saluo iure calculi
Jacobus habebit dimidiam hereditatis ⁊ Jacoba habebit
quartam partē dictis libris ducētis cōputatis ⁊ filij Cathari
ne reliquā partē. ¶ Postremo capio quartū ⁊ vltimū dubiū.
scilicet apud quē pars Jacobi esse debeat dū ipse supersedit
in petitione partis sue an apud Jacobā sororē an apud filios
Catharine sororis predefuncte. ⁊ hec in paucis decido in his
a que no. Cy. in. l. exigēdi. in. iij. ⁊ in. v. q. C. de procur.[a] ⁊ cuz eo
8 trāsit ibi Saly. Querūt enim ipsi † pone φ plures sunt per
sone cōiuncte volētes agere pro cōiuncto nūquid oēs admit
terent̄ certe nō. ff. de pcur. l. nō tñ. sed admittet̄ proximior. ff. de
his q deiece. l. si vero. §. hec actio. Itē querit ibi Cyn. pone qd
tres sunt fratres. primus scds ⁊ tertius. primus abest. scds tz
totū patrimoniū. tertius nihil tz: ⁊ ideo vult agere ꝯ scdm fra
trem noīe fratris primi an pōt. refert qd Jac. de are. ⁊ Pet. te
nēt φ nō q: in pari cā melior est cōditio possidētis. ff. de pcu.
l. q proprie. §. vl. l. si seruū. §. sequit̄. ff. de ver. ob. ⁊ dicit Cy. esse
verū qñ par est cōiunctio: alias magis cōiūctus prefert̄. d. l. si
vero. Idē tenuit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de cōiuncta psō
na. in addi. q̄ incipit. ⁊ si plures. allegat in arg. c. dilectꝰ. §. fi. de
procur. idē sentit Bal. in. l. sed ⁊ he. in prin. ff. de procu. lz non
ita clare cū ergo Jacoba sit magis cōiūcta: q: est in scdo gra
du φ filij Catharine q̄ sunt in tertio. l. iuriscōsultus. §. secūdo
gradu. cuz se. ff. de gra. ergo ipsa prefertur φ sane intelligēduz
est nisi tanta esset virtus statutorū quod eorū autoritate dene
garet̄ audientia bannito: q: ⁊ similiter cōparēti nomine eius.
si aūt ipsa Jacoba possideret res esset expedita: q: non esset
opus agere ⁊ potior esset quam filij Catharine. Alexan.

a ¶ Procura. ⁊ ibi Alexan. Jas. adde Panor. Feli. c. coram. J. de offi. dele ga. in ca. nonnulli. §. sunt ⁊ alij. de re scrip.

b ¶ Producto. minor cum iuramēto contraxit sine solēnitate statuti pꝛohibitiui vult restituit ⁊ docere de lesione rñ. Alex. nō audiēdū sed cōdēnandū pꝑter iuramentū [redacted]

c ¶ Liberatuz. adde no. in cōsil. xxviij. col. pen. lib. ij.

Summarium.

1 ☞ Precarium habet vim traditionis, que etiam pendente iudicio fieri potest.
2 Iuramentū obseruandum si non nocet eterne saluti.
3 Iuramentū facit non opus esse certiorationē beneficij.
4 Iurando non venire contra, videtur cogitatuz de omni iure ⁊ remedio.
5 Statutū etiā prohibitoriū nō censetur loqui de actu iurato.
6 Legem fauore sui latam transgrediēs, non peccat.
7 Statuta laicorum nō possunt disponere super iuramento.
8 Statuta iuramento firmata non intelliguntur cassari.
9 Opinio fauorabilis anime prefertur.

Consilium. XXVII.

b Viso libello producto [b]
per procuratorem Petri de villa buchaleonis ex
ceptionibus super inde oppositis per Dominicū
de rastis reum conuentum necnon instrumento venditionis
molendini statutoque loci sub rubrica de minoribus cuz alio
contrahere volentibus ⁊c. super his omnibus diligenti ad
nimauersione posthabita videtur prima consideratione di
cendum stantibus exceptionibus pro parte rei conuenti do
minum iudicantem procedere non posse ad condemnationē
ex pluribus. Et primo quia agenti ad pretiū rei vendite ob
stat exceptio rei nō tradite. l. ediles. ⁊. §. sed sunt. ff. de edi. edic.
l. iulianus. §. offerri. de act. emp. ergo cum non constet de tra
ditione rei vendite non poterit venditor pretium consequi.
1 ¶ † Secundo quia stante quod deceptus ⁊ lesus fuerit Do
minicus vt asserit etiā si deceptio sit intra dimidiā potest per
viā exceptionis obtinere restitutionē in integū aduersus cō
tractū emptiōis. l. nā ⁊ postea. §. si minor. cū ibi no. ff. de iureiu
rā. l. ij. C. si aduer. vendi. l. ait pretor. in prin. ff. de mino. nec ipsi
reo debet obstare iuramentum per ipsum prestitū in cōtractu
venditionis: quia cum renūciauerit beneficio restitutionis in
integrum nec de illo fuerit certioratus tale iuramentū nō vi
detur sibi aufferre beneficiuz restitutionis in integrum vt cō
suluit Dyn. cōsilio. v. incip. questio talis est quidam nomine
Jofredus ⁊c. ⁊ cano. in capi. pen. de emp. ⁊ vendi. ⁊ Cyn. in. l.
ij. C. de rescin. vendi. quia minor presumitur ignorare benefi
cium sibi a iure concessum. l. regula. in princip. ff. de iur. ⁊ facti
ignorā. Et quis non videtur renūciare iuri quod ignorat sibi
competere. l. mater. ff. de inoffi. testa. l. legi. mā. ff. de peti. here.
capi. ij. de renun. ¶ Nec dicenduz est debere presumi certiora
tus minor de beneficio restitutionis ⁊ factam fuisse a notario
tēpore contractus vel ab alio: quia illud esset presumere solen
nitatē extrinsecaz que non presumitur. l. quecunqz. §. fin. ff. de
publi. ⁊ l. eum qui. ff. de proba. ⁊ plene not. in. l. sciendum. ff. de
verbo. obligat. ¶ Tertio quia oppositū est per Dominicū
quod est deceptus vltra dimidiam quo casu nedū minor: sed
etiam maior potest contractum rescindere. l. ij. C. de rescind.
ven. cap. cum dilecti. ⁊ capit. cum causam. de emptio. ⁊ vendi.
que iura loquuntur in vēditore decepto tamē extēduntur ex
identitate rationis etiaz ad emptorem vltra dimidiam dece
ptum. vt not. glo. ⁊ docto. in. d. l. ij. ⁊ in. d. capit. cum causam. ⁊
Specu. in titu. de emptio. ⁊ vendi. §. nunc dicendū. el. ij. versi.
etiam eo modo: nec impeditur dictam restitutionem contra
ctus petere propter iuramentum: quia cuz iurauit simpliciter
nos venire contra aliqua ratione vel causa presumitur in du
bio iurasse non venire contra aliqua ratione minoris etatis
tantū: vt not. glo. ⁊ docto. in. d. capi. cuz causam. ⁊ doct. in pre
alleg. l. ij. maxime cum in forma iuramenti dictū fuerit quod
dicte partes quia minores. xxv. annis iurauerunt ⁊c. faciēdo
mentionem de minori etate viderentur contrahentes restrin
gere voluisse iuramentum ad contrauentionē que fieri potuit
ratione minoris etatis tantum vt dixit Salyce. in auten. sa
cramenta. C. si aduer. ven. argu. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de
leg. j. ⁊ l. titia. §. idem respondit. ff. de verbo. obliga. ⁊ idem te
nuit Joan. de imo. in repeti capi. cum cōtingat. xxv. chart. de
iureiuran. ⁊ in. d. c. cum causam. ¶ Quarto videtur dictū cō
tractū esse nullum stante prohibitione statuti sub rubrica de
minoribus ⁊c. disponētis qd nullus qui sit minor. xxv. anno.
cōtrahere possit nisi in presentia vicecomitis vel alterius fun
gētis vice eius seu eius iudicis ⁊ cū eoꝝ siue alterius eorū vo
luntate ⁊ autoritate ⁊ cōtractus aliter celebratus reddit̄ ipso
iure nullus ex forma dicti statuti. Et aduertendū est qd statu
tum dirigit prohibitionem in personam minoris non autem
simpliciter annullat contractum vel prohibet contractū fieri:
vnde cum statutum precipiat minores non cōtrahere nō va
lidabitur cōtractus gestus a minore sine dicta solēnitate etiā
interueniente iuramēto minoris: quia quilibet qui facto ꝯtra
legem vel preceptum statuti conditi ab habente autoritatem
peccat mortaliter. capi. ij. de maiori. ⁊ obe. vbi habetur φ qui
non obedierit principi morte eternali morietur: ergo Domi
nicus contrahendo nō seruata dicta solēnitate peccauit mor
taliter: ⁊ per consequens iuramentum ab eis prestitum nō li
gat: iuramentum ita demum seruandum est si seruari potest
absqz dispēdio salutis eterne. c. si vero. ⁊ ca. cum cōtingat. de
iureiu. ⁊ per hanc rationem ita concludit Bart. in. l. si qs pro
eo. in tertio membro principali. ff. de fideicommis. ⁊ in aut. sa
cramenta. ⁊ in. l. ij. in fi. C. ne fideius. do. den. ⁊ ita tenuit Ang.
2 d. l. si quis pro eo. ⁊ in dicta aut. sacramēta. ¶ † Sed premis
sis non obstantibus contrariam sententiam de iure probabi
liorem ex pluribus etiam puto primo: quia res vendita tradi
ta esse censetur per venditorē emptori stante precario de quo
in instrumēto. l. iul. §. ex vendito. ff. de act. empt. not. gloss. in. l.
ab emp. ⁊ ibi docto. ff. de pac. ⁊ not. per Bald. in. l. j. C. quādo
liceat ab emptiōe dis. ⁊ in. l. j. C. pro donat. ¶ Preterea obstat
Dominico: quia petit quod intus habet: quoniam in verbo
fertur iam possessionem sciente ⁊ patiente venditore adeptus
est emptor ⁊ ex re vendita percepit fructus que fructus perce
ptio est actus possessionis apprehense. l. quamuis. §. j. ⁊ l. qui
vniuersas. §. quod per colonum. ⁊ ibi no. ff. de acquirēda pos
sessio. l. litibus. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. l. titia. ff. de sol. l. ij. C. d
acquiren. posses. Consulo tamen quo ad maiorem cautelam
Petrus offerat Dominico separatum rem sibi tradere eaqz
tradat vt se reuelet ab onere pbandi traditionem ⁊ sufficeret
traditionem fieri pendēte iudicio adeo quod reconualescit iu
dicium intentatū per petitorem. l. si rem mihi dederit. §. fin. de
pign. act. l. si mādauero tibi. ff. man. ⁊ plene no. in. l. nō potest.
ff. de iudi. ¶ Nec predictis obst. id quod no. glos. in. l. iul. §. ex
vendito. de act. emp. ff. vbi voluit gloss. venditorem nō esse li
c beratum[c] ab actione ex vēdito licet interuenerit precariū: q:
respōdeo qd aut vēditor cōstituit se pcario nomine emptoris
possidere: ⁊ tūc liberabit̄ vēditor: ita loquitur gl. in. d. l. ab em

ptione.7 ibi clare Bart.7 ita fuit in casu nostro aut venditor tradidit rē emptori 7 emptor cōstituit se pcario nomine possidere a vēditore puta quousq venditori pretium solueretur: tunc nō habet pro perfecta tradita emptori cum venditor renouare possit precarium 7 rē aduocare:7 ita loquitur gl.in.d. Iulian⁹.§.ex vendito. ¶ Scdo quia de nulla lesione seu deceptione dominici cōstat qnimo nec sufficeret pbare de modica lesione iudicis arbitrio estimāda.l.scio.de in integrū resti.l.res bona fide.ff.de contrahē.emp.vbi propter minimam lesionē non restituitur minor.7 dato qd constaret etiā de lesione nō modica:tamē dico qd restitutio in integrum ei denegaretur pter iuramentum ab eo prestitū in cōtractu.d.aut.
2 sacramēta puberum.† 7 q2 vbi iuramentum serui potest siue
a interitu salutis [a] eterne debēt iudices etiā seculares illud seruare.c.licet mulieres.de iureiur.lib.vj.c.j.de penis.codem libro.nec vlla necessaria fuit certioratio bñficij restitutionis in integrum.nec etiam alia specialis renunciatio ad hoc vt minor iurans excludatur a beneficio restitutio.in integrū vt determinauit Bar.in.d.l.sciendum.ff.de verb.oblig.7 idem tenet ibi Ange.in repeti.idem etiam tenet Bar.7 Ang.Pau. de ca.in.d.aut.sacramēta.7 Bar.in.l.ij.de rescin.ven.7 Bar. Raph.Fulg.7 Pau.de ca.in.l.si duo patroni.§.idem iulianus.ff.de iureiu.7 Archi.7 Ioā.an.c.ij.per illū tex.ff.de pac. in.vj.7 Bal.in.l.j.C.de rebus credi.in.l.j.C.si aduer.vēdi.facit tex.7 Ange.in.l.qui iure militari.ff.de test.mili.7 Raph. Cu.7 Ludo.ro.in.d.l.sciendum.quia iuramentum representat ipsum esse maiorem:vt no.gl.in.l.ij.C.de rescin.vendi.per dictā aut.sacramēta. ¶ Pro hoc facit ille tex.q2 indistincte vult iuramēta sup cōtractibus prestita seruāda esse.7 expressius pbet in.l.j.eo.tit.vbi lex loquit qñ minor iurauit 7 volebat venire contra contractū per beneficium restitutionis in integrum.vt patet ex rubrica iunctis not.p glo.in rubri.C.de resti.in integrum.7 iura debent intelligi fm subiectam materiam.d.l.imperatoris.ff. de in diē adiect.7.l.fina.7 ibi not.ff. de cōdi.inde.7 ptz ex predictis istam esse magis cōmunē opi. ergo in adiudicando seruāda est.l.j.in ver.crebrior.C.de offi. questo.7 ponderat Bar.in rub.ff.de sena.7 no.Inn.7 Ioā. and.in.c.ne innitaris.de cōsti.7 Bar.in.l.fi.C.de pen.iudi.q male iudica.7 presertim cum vt dicūt doctores in dictis locis 7 maxime Ioā.de imo.in.c.cū causam.de emptio.7 vendit.7 in dicta.l.sciendum.7 in dicto.ca.cum contingat.Pratica 7 consuetudo videtur approbasse istam opi.cū nūq in instrumētis sit consuetum apponi istas certiorationes bñficij restitutionis in integ.minoris ergo a cōi obseruantia discedendum nō est.l.cum de cōsue.ff.de legi.l.fi.C.de iureiurā.c. quam graui.de crimine falsi. ¶ Non obst.qd minor psumatur ignorare beneficium sibi a iure cōcessum:7 quod iuramē-
3 tum nō trahatur ad cognita:† quia respondeo qd iuramentū operatur qd illa certioratio nō est necessaria.tex.est in.c.ex rescripto.de iureiurā.vbi mulier intercedēs pro alio cum iu-
b ramento obligatur absq alia certioratione [b] de beneficio senatuscō.velleia.7 ibi hoc sequunt omnes:licet alias vbi non interuenit iuramentum requiratur certioratio:vt no.glo.in.l. fi.§.pe.ff.ad velleia.7 in.d.l.sciēdum. ¶ Ubi enim interuenit iuramētum presumitur quis accedere deliberatus:7 cum interuenit reuideatur duplex consensus propter iuramentum actus:ideo est efficacior:vt not.in.d.c.cum contingat.argu. autētice siue a me.C.ad veleia.ideo nimirū si muliere intercedente pro alio cum iuramento non requiratur certioratio. ita inquit Ant.de but.in.c.si diligenti.de foro comperen.vbi etiam pro hoc allegat id qd habet in.l.cū pr.§.filius matrē. ff.de lega.ij.7 ita dicit Archid.tenere in.c.ij.de pe.in.vj.et idē not.Pau.de cast.in.d.l.fin.§.pe.ff.ad velleia. ¶ Uel vt ibi respōdet Bar.7 alij in.d.l.ij.C.de rescindē.vēditio.7 in.d.l.sciē-
4 dū.cū cōcordātijs.s.allega.† ad hoc vt quis sibi piudicet p iuramentum nō requirit quod sciat particulariter 7 in specie omne ius dependens a facto super quo iurat:sed satis est qd
c iuret super facto:quia videtur iurare sup omni iure [c] descendente ex illo facto.l.si duo patroni.§.idem iulia.7.l.duobus. §.si quis iurauerit.cum seq.ff.de iureiu.vnde iurando nō venire cōtra contractū videt in genere cogitare de omni remedio per qd venire pōt cōtra contractū.vnde esto qd specialiter nō habuerit scientiam de omni iure qd sibi cōpetere posset ad rescindendum contractum.7 sic de beneficio restitutionis in integrum:tñ satis est qd in genere cogitauerit de omni remedio q sibi cōpetere posset.l.qui iure militari.ff.de testa. militis:7 eo ipso qd gñaliter iurat nō venire cōtra videtur in genere cogitasse qd per aliquod remedium nō intendit venire cōtra vt dicta.l.duobus.fm Bar.7 doct.in dictis locis.7 per consequens nō obst.q certioratio tanq solēnitas extrin-

seca nō presumitur:quia propter dictum iuramentū in genere prestitū patet q de tali beneficio restitutionis cogitauit in genere,7 per consequens alia certioratio necessaria nō fuit.l. j.in fi.ff.de act.empt.7 per predicta patet esse respōsum duobus articulis primo loco in cōtrariū allegatis. ¶ Nō obstat q tertio dicebatur q si deceptus esset vltra dimidiā sibi deberet succurri etiā si maior esset,nō obstante dicto iuramento prestito ab eo tanq minore:quia dico q si constaret de tanta lesione.s.vltra dimidiam putarē posse contractū rescindi per allegata in contrarium nisi per Petrū probaretur,q dñicus habuit scientiam valoris dicti molendini:quia tunc nō audiretur dictus Dominicus,vt no.gl.7 docto.in.d.l.ij.de rescinden.vendi.quia scienti 7 volenti dolus non infertur.l.cū donationis.C.de transactio.7 in.d.l.j.in fi.C.de actiōe empt. ¶ Non obstat id qd vltimo dicebatur.s.q statutū prohibet minores contrahere sine solennitate que nō interuenit:quia respondeo q statuto non obstante propter iuramentum valī datur contractus eo maxime quia statutum non facit men-
5 tionem de iuramento.† Nam statutum disponens sup phi-
d bitione certi actus [d] nunq habet locū si in tali actu iuramētum interuenit.patet in.d.c.cū contingat.7 hoc tenēt canoniste reprehendentes opi.Bar.in.d.l.si quis pro eo.cū simi.nā contra eū tenet Anto.de but.Ioā.de lig.Ioā.de imol.7 do. Abbas in.d.c.cū contingat.7 Saly.in.d.aut. sacramenta. idem tenet ibi Ful.idē tenet etiā Rapha.cuma.in.d.l.si quis pro eo.vbi refert 7 ita dicit audiuisse domi.Uincē.idē tenet Pau.de ca.in.d.l.si qs pro eo.vbi refert se in hoc pluries cōsuluisse cōtra opi.Bar.7 sic videmus quod fere omnes doc. canoniste 7 legiste tenent hanc opi.concludentes non debere fieri differentiam an lex vel statutum loquatur in personā phibendo personam contrahere,vel loquat in rem prohibēdo vel irritando contractum mouetur:quia etiā si verba dirigātur in rem,tamen contrafaciens videt dici transgressor.l.vel statuti.l.non dubium.C.de legi.7 sic videtur debere incurrere peccatum inobedientie per id qd habetur in.c.generali.de elect.in.vj.tamen Barto.isto casu fatet firmari contractū iuramento. ¶ Secundo quia talis dispositio statuti nō videt habere perpetuam causam prohibitionis,ex quo potest cum certa solennitate fieri contractus.7 per cōsequēs debet posse iuramento firmari.vt not.gl.in.d.c.cum contingat. ¶ Tertio quia dispositio facta super effectu intelligitur facta super causa inducēte effectum:q2 qui vult consequens videtur velle antecedens.l.ad rem mobilem.l.ad legatum.ff.de procurat.l. illud.ff.de acqui.here.Et ideo ex quo statutū annullat cōtractum videtur phibere contractū,7 per consequēs causam efficiētem.s.ipsos cōtrahētes tanq antecedens:7 tamen quādo statutum nō prohibet personam.Bar.7 alij fatentur q iuramentum firmat cōtractum:ergo eodem modo si statutū pro-
6 hibet personam. ¶ † Quarto vbi lex vel statutū emanat per viam precepti fauore persone cui sit preceptū:tunc transgressio talis precepti nō obligat ad peccatū:quia tale preceptum habet vim cōsilij.l.cum pater.§.māda.ff.de leg.ij.l.titio cētū: in princ.ff.de cōdi.7 demonstr.l.ij.in fi.ff.manda.7 plene not. doc.7 maxime domi.Ant.in.c.nam cōcupiscentiam.de cōst. 7 per hoc arg.patet responsio ad ratione allegatam per Bar. quia cū isto casu tale statutū emanauerit fauore minoris preceptum statim nō habet vim precepti,sed cōsilij vt est dictū. ¶ Quinto per tex.insti.quibus aliena.licet,in prin.7.l.lex iu li.in prin.de fundo dotali,vbi dirigit phibitio alienationis fundi dotalis in personam mariti.7 tamē si alienet consentiēte muliere cum iuramento obligat iuramentum.d.capi.licet. ¶ Sexto probatur in.d.autē.sacramenta.iuncta.l.fi.ff.de rebus eo.vbi prohibitio dirigitur ad personam tutoris 7 curatoris:7 tamē si alienet cū cōsensu 7 iuramēto minoris tenet cōtractus:q2 fiebat ista phibitio alienationis fundi dotalis fauore ipsius minoris 7 mulieris.idē probatur expressius in.l. non solum.C.de pre.minorum.vbi expresse prohibitio dirigebatur in personam minoris,7 tamē si iurat obligat in.d.aut. sacramēta. ¶ Septimo probatur in.c.7 si Christ⁹.de iureiu. vbi patet q licet quis peccet iurādo per demones tñ tenetur seruare iuramētū,vt ibi.7.xxij.q.j.c.moneat.vnde nō sequitur cōtrahens nō seruata solennitate iurans peccat:ergo nō tenetur seruare iuramētum. ¶ Octauo probatur per.l.j.7.ij.ff.ad velleia.vbi lex dirigit prohibitionem in personā mulieris ne intercederet pro alio,7 tamē si intercederet cū iuramēto obligatur.c.ex rescripto.de iureiu. ¶ Nono cōfirmatur per ea q no.Ioan.and.in addi.Specu.in tit.de senten.§.vt autem.in addi.incipien.ad hec 7c.vbi sequutus Iac.de bel.in disputatione incipiente lege perusina cōcludit q si statuto phibetur fieri cōtractum per minorē sine curatore,7 cōtingat minorem

a ¶ Salutis,vide Imo.Pan.7 oēs can.in.c.cū cōtingat.de iureiu. [redacted]

b ¶ Certioratione. idē Alexā.in vul. co.iij.ff.de vb.ob. 7 in.d.l.sciendū.§. c.2.q.xlij.nu.9.2ū. cxxvij.li.ij.Pau. col.viij.i cā q vertitur.li.ij.Autr.in addi.ad Dec.tho lo.xxxvij.Ant.de peru.in re.l.j.ff.de iureiu.i.x.effectu. [redacted]

c ¶ Omni iure.ad [redacted] repe.l.i vnqi.i p nu.cxxvij.7 in.l. cōnub.gl.v.in.iij. genere [redacted]

d ¶ Actus.imo iuramentū cōtra legem nō valet.l.nō dubium.in fi.C.d [redacted]

iurare super cōtractu facto ꝑ eū sine curatore ꝙuis talis con
tractus nō valeat de iure ciuili per.l.nō dubium.C.de legi.tñ
a de iure canonico valebit [a] per dictū.c.cū contingat.sed ita est
qꝺ vbi agit̄ de ꝯtu iurato iudices seculares vbiq; seruare te
nent̄ ius canonicū ꝑpter peccatū periurij euitādū,⁊ est casus
in.d.c.licet.⁊ ibi Jo.an.ponit rationē:ergo ptꝫ ꝙ etiā Jac.
de bel.⁊ Jo.an.vltra alios supradictos concordāt in hāc sen
7 tentiā cōtra Bar.¶Decimo probat̄ † q: statutū simpliciter
disponēs in ꝓhibitione alicuius actus nō pōt vel saltē in du
bio nō intelligit̄ disponere.in casu in quo in actu interuenis
set iuramentū:q: statutū laicorū nō pōt disponere sup iura
mēto velut super re spirituali,vt clare firmat Ray.⁊ Barto.
in.l.oēs ppli.ff.de iusti.⁊ iur.in.ij.q.prin.⁊ Bar.in cōsil.inci.
quero dicit statutū ⁊c.q: de iure diuino scriptū est,reddite iu
ramēta vestra Deo.c.debitores.⁊.c.⁊ si Christus.de iureiur.
¶Et ꝙ nō possit lex ciuilis ⁊ pari ratione statutū dispone
re sup actu iurato tenuit Host.in.c.quēadmodū.eo.tit.⁊ Jo.
an.in.c.tua.el.j.de decimis.pro quo bñ facit ille text.⁊ q: iu
ramentū spectat ad ecclesiā.c.venerabilem.de elec.c.nouit.de
indi.xcvj.dist.si imperator.idem tenet Ang.in.d.l.de quib⁹.
in vlti.colum.ff.de legi.alias est in.l.j.ff.de constit.princi.⁊.d.
Anto.⁊ Jmo.⁊ Abb.in.d.c.cum cōtingat.pro hoc facit:q:
statutū debet interpretari ſm ius cōmune.l.ij.C.de noxa.c.
cum dilecti.de consue.sed de iure communi semper potētius
operatur actus iuratus qui etiam non dicitur subiacere iuri
positiuo.vt probatur in.d.c.cū contingat.iuncta.l.j.§.⁊ cum
l.C.de rei vxor.act.⁊ in.c.quāuis.de penis.in.vj.iuncta.l.pa
8 ctū.C.de sol.¶† Cōfirmo per not.per glo.in.c.cum non de
ceat.in gloss.fin.de elect.in.vj.per quam dicit Ange.in.l.j.§.
que onerande.ff.qua.re.actio non datur:quod licet papa vel
imperator cassat cōsuetudines vel statuta nō intelligit̄ cassa
b re statuta iuramento firmata [b]:⁊ sequitur hoc Lapus Ab.et
Joan.and.in nouella.in.d.c.cum nō deceat.pro quo allegat
c.j.de consti.in.vj.⁊.c.q: sepe.de elect.in.vj.⁊.c.cū aliquibus.
de rescrip.eo.lib.⁊ idem not.Joan.an.in.c.j.de filijs pſby.in
vj.in nouel.idem not.Joan.de imo.in.c.dilecto.de pben.⁊ in
clemen.dudum.de sepul.⁊ in.d.c.cum non deceat.⁊ do.Abb.
in.c.j.de his que fiunt a maio.parte ca.vbi inquit illam gl.c.
cum non deceat esse ad hoc singularem.per quam etiam alle
gat text.in.c.constitutus.de rescrip.⁊ not.Jnno.in.c.cum in
ter.de renuntia.⁊ Cyn.⁊ Salice.in.l.fi.C.si contra ius.¶Di
gnū est ergo ꝙ statutū loquēs simpliciter de cōtractibus et
obligationibus minorum non debet intelligi de cōtractibus
iuramento vallatis.⁊ dico quod in.iij.ar.diceret quispiā esse
9 aliquam dubitationē que tñ non est † in re dubia.magis at
tendenda est illa opi.per quā fauetur anime contrahētium:⁊
sic obseruantie iuramenti.c.iuuenis.de spons.⁊ patet respon
sum esse ad rationem allegatam per Barto.in.d.l.si quis pro
eo.ad quam rationem potest etiam responderi ſm quod sen
tit glo.in.d.c.ij.de maio.⁊ obe.⁊ Jo.de imo.in.d.c.cum con
tingat.scilicet quod peccat mortaliter qui facit cōtra ꝑceptū
superioris,id est pape,qui habet potestatem disponendi sup
peccato,⁊ sic super spiritualibus:secus in principe seculari q
non habet potestatem ligādi animā tanquam rem spiritua
lem:per id quod habetur in.c.pastoralis.§.cum autē.⁊ quod
ibi not.glo.in ver.a rege.de offic.de leg.Jdem habetur,xj.q.
iij.qui resistit.ibi dum dicit litera in carcerem:vel etiā pōt re
sponderi quod statutum laicorum gñaliter loquens nō vide
tur voluisse comprehendere actum,quando in eo interuenis
set iurm.vt est gl.in.d.c.cum non deceat.vt dixi.s.Ex qbus
resultat vera conclusio,ꝙ cōtractus nō obstante statuto fir
matur iuramento,⁊ obligatur Dominicus ad obseruantiā
premissorum cum iuramento.¶Alex.

a ¶[redacted]

b ¶Firmata.Adde Alex.in ꝯsi.cxxv.ꝯsi.xxxvij.co.viij.cōsi.cxcv.col.pen.cōsil.ccv.in fi.li.ij.cōsi.xxxviij.co.ij.lib.ij.cōsi.lxij.in fi.li.vij.Ro.sin.vij.Albe.j.par.statu.q.xvj.in fi.matth.de afflict.in deci.neap.v.⁊ deci.cxj.nu.13.deci.c.cōstitutus.col.iij.de rescrip.bertrā.consi.clxvij.visis instrumentis.li.j.ꝯs.xxiij.statutū de donatiōe.li.iij.limita singulariter vt ꝓcedāt qñ iuramentū est particulariter interpositū:secus si gñaliter nō specifice.Gemi.cōsi.lxxxiij.opponitur.in fin.

c ¶Sensus.Adde j.li.ij.cōsil.xxxiiij.

d ¶Tractatus.s.cōsi.xiiij.nu.17.

Summarium.

1 ☞ Jntentio prestat verbis in contractibus.
2 Fructuum tempus respectu emptoris non dies locatiōis attenditur.
3 Tractatus non probat contractum.
4 Reseruatio specialis non tantum operatur quantum indefinita.
5 Jnfinitiui modi verbum importat omne tempus.
6 Dictum notabilis viri causat iustam credulitatem.
7 Concessio quicquid iuris non valet,nisi constet de illo iure.
8 Uerbis standum nisi de alio sensu vtriusq; partis constet.
9 Jnterpretationi alterius si quis stare promisit,intelligitur ꝙ sit iusta.
10 Suscipiens casum fortuitum non tenetur de prorsus insolito ⁊ extraordinario.
11 Exceptio non extendit regulam.
12 Juramentum non extendit actum.
13 Uerba debent de aliquo operari.
14 Jnterpretatio extensiua cessat in contractibus.

Consilium.XXVIII.

Uisis ⁊ accurate ponderatis his que in titulo questionis narrata sunt.
Uidetur prima consideratione dicendum cōdu
ctorem petere posse a dictis vniuersitatibus ⁊ hominib⁹ ca
strorum plebis centi quartum vnum pro centenario et pro
vno duntaxat anno ⁊ non pro octo quia in contractu cōdu
ctionis expresse actum extitit quod conducto seruare nō re
neretur capitula ⁊ conuentiones noniter inita inter magnifi
cam communitatem Bononie ⁊ homines dictorū castro
rum centi ⁊ plebis.sed est ita quod nulla alia erant capitula
ad que possunt hec verba cum quis referri.d.capi.in quibus
habitus fuerat tractatus inter communitatem ⁊ castra.ergo
quanquam firmata non essent debet intelligi communita
tem ⁊ dictos conductores sensisse de istis capitulis cum in a
lijs hec verba verificari non possunt.vt probat optime text.
in.l.fundus qui locatus.ff.de fundo instructo.facit.l.si quan
1 do.in princip.ff.de legatis primo.† ⁊ in contractibus etiam
c magis sensus [c] ⁊ intentio quam contrahentiū verba atten
di debent.l.fina.C.que res pigno.oblig.poss.l.ita stipulatus.
de verborum obliga.alias enim verba nihil operarent̄ quod
minime dicendum est ca.si papa.de priuile.in.vj.l.meuius.in
princi.ff.de leg.ij.¶Nec dicendum est dictum quartum pro
centenario deberi conductori pro tempore octo annorū esto
quod anno presenti teneātur homines dictorum castrorum
soluere ratam octo annorum prout in dictis capitulis conti
netur:quia respondeo qꝺ dato quod anno pñsenti debeat fieri
integra solutio per obligationem octo annorū,tamen per ta
lem representationem non alteratur nec immutatur dispo
sitio obligationis anni quo ad effectum obligationis sicut
si esset obligatus ad centū:⁊ ratiōe cōmodioris prestationis
conuentū esset quod quolibet anno teneretur soluere decimā
partem non immutatur ipsa obligatio:quia tantū vna esset
vt hec probantur in.l.nec semel.in princip.in verbo nisi forte.
⁊ in.l.firmio.§.fin.ff.quando dies lega.¶Et fortificatur per
2 ea que no.Bar.in.l.fina.ff.de iure fisci.vbi voluit † ꝙ si vendi
tor vendidit fundum quem alteri pro certa pensione locaue
rat tempore venditionis fructus erant percepti per condu
ctorē:tamen dies pensionis soluende nondum venerat certe
de pensione que percipitur post venditionem nihil emptori
dandum erat ecōtra si tpe venditionis dies pensionis soluē
de venerat ⁊ soluta erat venditori:tñ fructus ex fundo non
dum percepti erant certe tunc emptori debetur pensio pro ra
ta fructuum ⁊ temporis vt ibi per eum:per ea q̄ habētur in.l.
iulianus.in.§.si fructibus.in glo.ff.de act.empt.⁊ in.l.j.C.de
vsufructu lega.bene facit.l.defuncta.in princip.ff.de vsufru
ctu:patet ergo quod non debet considerari dies solutionis:
sed potius illud propter quod soluitur dictum quartum pro
centenario soluetur hoc modo integre pro octo ānis ex eo q:
per dictos octo annos commune Bononie tenetur durante
dicto tpe non imponere nec exigere a dictis hominib⁹ ali
qua onera vel grauamina pro bonis immobilib⁹ q̄ possidē
tur in comitatu Bononie:⁊ sic dicta solutio ⁊ prestatio que
fit de presenti subrogātur loco dictorum onerum ad que sin
gulo anno grauari potuissent dicti homines.⁊ per cōsequēs
de ista solutione que fit pro octo annis debet iudicari ac si
fieret singulis annis per predicta.¶Sed premissis nō obst.
aliam sententiam de iure probabiliorem esse puto videlicet
quod dictus conductor perinde exigere possit medium pro
centenario a dictis hominibus castrorum centi ⁊ plebis vi
gore dicti capituli incipiētis.Jtem che tuti attesani ⁊ foreste
ri,ac si apposita nō essent illa verba in fine dicti capituli dicē
tia in predictis semper obseruando,⁊ capituli ⁊ conuentione
manifeste facta intra questa magnifica citade et li homini et
vniuersitade de cento e de la plebe.⁊ per consequens capitu
la postea firmata inter commune Bononie ⁊ dictos homi
nes castrorum centi ⁊ plebis non habēt in aliquo obstare di
ctis conductoribus ac si facta non fuissent.ad quod respon
3 dendum.¶† Presuppono quod tractatus [d] circa aliquem
d contractum habitus non inducit ius alicuius obligationis
ipsorum tractantium donec res ipsa firmata et approbata
fuerit

fuerit.capitulo tua.de his q̄ fiunt a prela.c.j.de reb.eccle.non alie.in.vj.l.si voluntate.C.de rescin.ven.⁊.l.si ex cā.§.nūc videndum.in fi.ff.de mino.q̄ iura ad hoc allegat Bal.in.l.multum.in.ij.col.C.si qs alteri vel sibi.⁊ in.l.si quis cum aliter.ff.de verbo.obliga.vbi allegat bonum tex.l.l.contractus.C.de fide instru.oportet enim qd cause que sunt tractate a partib⁹ habeātur ꝓ absolutis perfectis ⁊ firmatis ad hoc vt ius alicui partium tribuat vt ibi.multa enim dicuntur ⁊ tractātur que postea non fiunt.l.sciendum.§.edictū.ff.de edi.edic. quē ad propositum nostrum ita allegat Bal.in.l.cum adegas.in ij.colū.C.de vsuris. ¶ Ex his infertur qd cū tempore dicte cōductionis non essent dicta capitula firmata ⁊ approbata per dictū magnificū commune bononie ⁊ homines dictorū castrorum licet super his faciendis tractatus ⁊ practica precesserit nō fuit acquisitū ius aliquod hominib⁹ dictorū castrorum.⁊ hoc sic presupposito infertur quod si nullum ius erat acquisitū dictis hominib⁹ ergo vtiliter fuit postea in cōductorem ex sua conductione translatū ius cōtra omnes:attento quod nihil operat̄ illa reseruatio posita in fine dicti capituli quod illa verba in predictis semper obseruādo:idest capituli ⁊c.quod autem talis reseruatio nihil operatur ostendo primo per tex.in.l.si in venditione.in fin.ff.communia p̄dio-
4 rum.vbi tex.dixit† qd si vendidi edes quas emptori dixi debere seruitutem titio putans me esse obligatum titio ad illaz seruitutem sibi constituendum:certe si ad nullam seruitutem constituendam obligatus eram titio non potero agere contra emptorem vt seruitus titio constituatur:sec⁹ si efficaciter erant titio obligatus ad seruitutem sibi constituendam:quia eam sibi firmiter promiseram.Nā tunc actione ex vēdito contra emptorem agere potero vt patiatur dictam seruitutē constitui:licet ergo commune Bononie tempore dicte cōditionis putauit se teneri dictis hominib⁹ cētū ⁊ plebis ad obseruātiā dictorum capitulorū.⁊ propter hoc illa seruari voluerit per conductorem:nō tamen propter hoc arbitrabit̄ cōductor. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur ergo si cōmune Bononie,seu domini regentes scientes se non teneri hominibus dictorum castrorū ad obseruantiam dictorum capitulorū nōdum firmatorum debent posse dicta capitula firmare postea: vt videtur innuere tex.in.d.l.si in venditiōe.q: ad hoc aperta est responsio. ¶ Nam secundū glo.⁊ docto.in.d.l.si in venditione.dū dicit quod vēditor dixit indefinite ⁊ in genere edes seruas fore determinat̄ per.l.ibi sequentem que incipit:in tradendis.in princip.que.l.iūcta gl.vult qd.vbi in traditione alicuius rei excipitur seruitus in genere:vt q: seruire seu seruitutem debere ego dico talē rem quam tibi vēdo nulla facta expressione de aliqua specifica seruitute possum post vēditionē
5 ego venditor quamlibet seruitutem imponere illi rei. ¶ † Et est ratio:q: ego vendens vsus sum verbo infinitiui modi dum dixi edes seruire seu seruas fore quod infinitū denotat et importat omne tempus ⁊ sic est aptum comprehendere tēpus futurū:vt not.glo.in.l.stipu.alie.§.stipulatio.ff.de verborum obliga.vnde non mirum si possunt dicta verba verificari etiā in seruitute que post venditionem constitueret̄.sec⁹ si ꝑ verba presentis temporis venditor in genere expressisset seruitutem tunc debitam:quia non posset in futurū seruitutem cōstituere.tex.est in.l.quicquid.in princip.ff.de verbo.oblig.⁊ ita ibi in terminis Barto.declarat.d.l.in tradendis.per quā determinat.⁊.l.si in venditione.secundum glo.ibi.sed in ꝓposito nostro.in.d.cap.inci. ¶ Itē che tuti chiacumi forestern:⁊ in fine sunt apposita illa verba videlicet in p̄dictis semper obseruanda capitula e cōuentione nouiter facta:⁊ sic verba hic non fuerūt prolata per infinitū aptum comprehendere capitula facienda in futurum:sed per participium preteriti tēporis quod denotat rē perfectam.l.quintus mutuus.§.si factū aurum.ff.de auro ⁊ argēto lega.l.in bello.§.facta.ff.de cap.l.j.§.hec verba.ff.qd quisq̄ iuris.⁊ not.Bar.in.l.j.ad fin.ff.de condi.⁊ demon. ¶ Potest etiam aliter ⁊ multis modis respondert ad dictam.l.si in venditione.in princip.prout.j.ꝑxime dicam. ¶ Accedit etiam illud verbum positum in dictis capitulis videlicet e cōuētione qd denotat cōsensū vtriusq̄ partuis fuisse in vnam ⁊ eandē sententiam firmatam.l.j.§.cōuentionis.ff.de pactis. ¶ Comprobantur predicta ꝑ.l.si qs legauerit.ff.de legatis.j.⁊ in.l.minor.§.fina.ff.de euictio.⁊ qd ibi nota.vbi habetur quod si quis dixerit concedo tibi talem fundum excepto iure titij qui in eo fundo habet vsumfructū ⁊ postea in veritate reperiatur titium non habere vsumfructum nec aliquod ius illa reseruatio vel exceptio nihil operaretur. ¶ Et ideo dicit Jaco.de are.⁊ Bart.cōmuniter doct.in.d.l.si quis delegauerit.⁊ Ange.in.l.si in venditione.quod si dixero vendo tibi fundum excepto iure coloni q̄ medieta-

tem fructuum habere debet,⁊ nullus reperiatur colonus:sed ipse vēditor coluerat fundū,illa reseruatio nihil operabitur ⁊ omnes fructus erunt emptoris nisi secundum Bart.ibi emptor etiam sciuisset nullū fuisse colonum quo casu intelligit̄ locum habere.d.l.si in vēditione.⁊ sic tunc reseruatio haberet effectum:ergo in proposito cū nulle tunc essent cōuentiones ⁊ capitula firmata inter commune Bononie ⁊ dictos homines:talis reseruatio nihil operabitur eo maxime si,conductor nesciebat non fuisse firmata illa capitula inter commune Bononie ⁊ dictos homines dictorum castrorum prout p̄sumendum est,tamen q: ex quo per regimina allegabantur:⁊ reseruabantur dicta capitula vt facta debuit cōductor credere fa
6 cta esse.† Nam dicto notabilis viri [a] debet credi,⁊ ei⁹ dictū
a instissimā credulitatē inducit,vt est glo.no.in.l.titio fundus.ff.de condi.⁊ demonstra.quam ita allegat Bald.in.l.iudicia.C.de rei vendic.⁊ Ang.in.l.j.in principi.ff.de eo per quē factum erit.⁊ not.Cy.in.l.j.in.iiij.questio.C.de serui.⁊ Bart.in a l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.viij.questio. in fin.ff.de ope.noui nun.⁊ in.l.qui fundum.§.procurator.ff.pro emptore.⁊ in.l.cum intestante.eodem titu.⁊ Innoc.in.c.cum in iure.in princip.de offic.delega.ad hoc.xcvij.dist. nobilissim⁹.cū cōcor.⁊ in dubio presumitur conductorē ignorasse capitula non fuisse facta ⁊ firmata per regulam.l.verius.ff.de prob.⁊.c.presumitur.de reg.iur.in.vj.⁊ sic patet quod Bart.in.l.si quis legauerit.intellexit dictam.l.si in venditione.circa prin. habere locum tantum quando emptor sciebat ꝙ illud ius reseruatum non debebatur ei cui reseruabatur:sec⁹ si nesciuisset nō deberi.⁊ sic patet illa respōsio ad illā.l.vltra responsionem datam superius. ¶ Corroborantur predicta ex his que not.per Joan.de imo.in.d.l.si quis legauerit.vbi voluit qd aut in reseruatiōe habetur principaliter respectus ad ius alicuius persone ⁊ propter eius personam:⁊ tunc si illi persone illud ius nō debetur reseruatio nihil operat̄.d.l.minor.§.fin. secus si principaliter excipit̄ ius nō respectu persone:q: tunc reseruatio potest operari,vt.d.l.si in vēditione.sed in casu nostro non poterat illud ius reseruari respectu personarū ⁊ hominum dictorum castrorū:q: illa reseruatio ipsos tantū respi b ciebat:ergo talis reseruatio conuentionū non firmatarū nihil operatur.⁊ ex hoc habet̄ alia responsio ad.l.si in vēditione.in prin. ¶ Preterea ibi illud ius seruitutis reseruatū semper habet iustam ⁊ limitatā determinationē:q: seruitus semper debet esse s̄m necessitatem predij,cui seruitus debet̄ ergo ⁊.l.se.⁊.l.si is qui duo.ff.de serui.ru.pred.sed ius qd ↄcedi potuisset per commune Bononie hominibus dictorū castrorū de sui natura non habet determinationē nec limitationem aliquā nisi s̄m ꝙ inter cōe Bononie ⁊ dictos homines appareret esse conuentū,sic suberat maior incertitudo que ipsum actuz incertū vitiat.l.qui insulam.§.qui stip.in p̄n.ff.de ver.obl.l.qui post.§.gener.ff.de iur.do.l.locus.ff.de acqui possef. ¶ Ad predictorum confirmationem facit quod not.Cy.et
b Bar.in.l.si sic.[b] §.j.in fi.de leg.j.vbi dicunt† ꝙ si comes dicit
7 concedo ecclesie quicquid iuris habeo in tali fundo nisi ostēdatur quale seu quātū ius h̄ret miles in tali fundo nihil operabitur illa concessio propter incertitudinē.⁊ idem dicit Oldra.in consilio.clxiij.inci.Viso priuilegio ⁊c.per.l.ꝙ si in venditione.cum seq.ff.de here.vel act.vend.l.si nō designata.⁊.l.fi.C.de fal.causa adiec.leg. ¶ Corroboratur hec conclusio ꝑ legem eleganter.in princ.ff.de condi.inde. vbi si ego suspicās vel putans eum in cuius locū successi ex causa alicuius cōpositionis vel trāsactionis esse tibi ad aliquid obligatū,⁊ illud tibi dedi hec falsa causa mihi repetitionem parit.In proposito ergo conductor succedens in loco cōmunis Bononie putans capitula fuisse firmata per cōmune Bononie cū hominibus dictorum castrorum ꝓpter hoc seruauit aliquid ad cōmodum dictorum hominū:certe si illa causa fuit inducit resolutionē illius actus,⁊ sic possit cōductor se exceptiōe vel replicatiōe tueri aduersus dictos homines. ¶ Et licet durāte conductione.d.capitula cum hominibus castrorum dictorū fuerint firmata tamen non potuit cōmune Bononie post dictam cōductionem auferre dicto cōductori ius ei iam vniuersaliter quesitum.l.fi.ff.de pac.l.non quocunq̄.§.qui caium.⁊ ibi not.per Jac.de are.⁊ Barto.de leg.j.patet in dicta.l.minor.§.fin.cum si.Et ex his satis manifeste liquet responsio ad allegata in cōtrarium. ¶ Non obstat dicta.l.fundus qui locatus.q: ibi natura verborum prolatorum erat apta cōprehendere instrumētū coloni qd tūc in fundo legato erat:sed in proposito nostro illa verba preteriti tēporis erāt apta tam cōprehendere cōuentiones ⁊ capitula ante cōuentionē firmata nō autem firmanda vt superius probaui. ¶ Non obstat qd magis sensus quā verba in cōtractibus debent attēdi:⁊ quod de

a ¶ Viri. Alberi.l.j.⁊ ibi Alex.i.col.j.Jas.col.ij.ff.d eo.per quem fac.erit Alex.cōsi.cxc.nu.7.lib.vij.Cepol.cōsi.criminalis.cōsi.xxvj.x.secūda ratio.Cur.senior.cōs.lxxvj.cōs.vij.cur.iunior.cōs.xix.co.ij.Lap.alle.c.bal.l.vniuersi.C.d vec.⁊ cōmis.Feli.c.veniens.j.de testi.c.de quarta,col.viij.de p̄scrip.hyppo.de marsi.in pract.in princ.nu.8.

b ¶ Si sic.⁊ ibi ange.Imo.alex.Jaso.itē Bal.Imo.i l.ēptor.ff.de vsuc,ꝓ empt.Spec.tit.de loca.§.nūc aliqua.ver.lviij.Albe.Ange.Alexā.Areti.Jas.in.l.locus.ff.de acq.pos.Alexā.cōsi.xviij.co.iij.li.ij.Pau.l.ij.C.de fal.cau.lega.adiec.Fabi.in trac.de emp.⁊ vē.in.vj.q.prin.verū.circa sextū.Alex.in.lib.ij.cōsil.xuij.nu.vij.

8 bent aliquid operari &c. quia respondeo † quod illud est ve-
rũ, quando constaret de ipso sensu vtriusq; partis: alr̃s nõ re-
cedit a proprio significato verborũ. l. si aliũ. ff. de vsuf. l. nõ ali-
ter. ff. de lega. iij. negatur autẽ cõductorem consensisse quo ad
dicta capitula nõdum firmata. & licet ex forma contract⁹ te-
neatur dictus conductor in omni occurrenti dubio stare in-
terpretationi dñorũ regiminũ a qua nec reclamare nec appel
9 lare possit vt sonant verba dicti contractus †: tamẽ intelligi-
tur ꝙ illa interpretatio debeat esse iusta: alias non obstanti-
bus dictis verbis semper posset reclamari. l. si libert⁹ ita iura
uerit. ff. de oper. lib. c. quintauallis. de iureiu. cũ ibi no. per do
cto. & no. glo. in. l. pen. ff. de arbi. & Cyn. & aliĩ in. l. si postea. C.
de do. pmis. & no. Bar. in. l. si societatẽ. §. fi. ff. pro socio. in ver
bo quero vtrum posset renuntiari. cũ si. ¶ Capio sm dubiũ
in quo videtur prima facie dicendum nullam remissionẽ per
conductorem peti posse occasione qualiscunque dãni ob di-
ctam societatem contingentis: quia dictus conductor pericu
lum casus fortuiti in se suscepit in forma satis efficaci & solẽ-
ni. voluit enim periculum certorũ casuum fortuitorum quos
specificat ad se pertinere, & demum subiecit clausulam gñalẽ
ꝙ volebat teneri de omnibus aliĩs casibus q imaginari pos-
sent propter quã clausulã generalẽ dicitur cũ effectu obliga-
tus ad omne periculum alterius casus fortuiti. & no. glo. et
doc. in. l. iij. §. quesitum. ff. si quis cau. & not. Dyn. in. c. cõtra-
ctus. de regu. iur. in. vj. & doc. in. l. j. C. commo. canoniste in. c.
j. de cõmo. & per Bar. & alios in. l. titius. in princi. ff. de libe. et
posthu. & l. si is qui. ff. de acqui. re. do. & Spe. & Jo. an. in ad-
di. Spec. in tit. de loca. §. iam videndum. ver. Azo autem &c.
quinimo specialiter assumpsit conductor in se periculũ sicci-
tatis. patet ibi dum dicit promisit &c. ¶ Cui ergo dubiũ ꝙ
tale periculũ specialiter assumere potuit cõductor. l. ꝗuis. ff.
de pigno. actio. l. j. C. commo. ¶ Ad hoc etiã viget illa exce-
ptio guerre & pestis gñalis: hi enĩ duo fortuiti casus dũtaxat
de generali renunciatione excepti fuerũt: ergo talis exceptio
firmat generalem renunciationem in omnibus aliĩs casibus.
l. quesitum. §. deniq; neratius. & cũ concordantiis ibi allega-
tis in gl. ff. de fun. instru. xxxij. q. vij. dominus. & ibi gl. no. in
l. in his. ff. de leg. & circa hoc etiam debet aliquid operari iura
mentũ in supradictis pstitũ a conductore. nam iurm operat
ac si casus specialis esset expressus: vt sic actus valeat omni
meliori modo quo valere potest. l. cum pater. §. filius matrẽ.
ff. de lega. ij. & no. doc. in locis vulgaribus: facit. c. quãuis. de
10 pac. in. vj. cũ si. ¶ † Sed his nõ obstãtib⁹ in casu in quo ꝗri-
tur puto cõtrariũ esset verius: qr presupponitur ꝙ iste casus
a siccitatis fuit casus valde insolitus [a] intantũ ꝙ cõi opi. nũ-
quam tanta siccitas visa fuit: ergo dato quod quis in se susci
piat periculum casus fortuiti nõ debet intelligi de casu for-
tuito nõ consueto euenire, nec de verosimili, ita dicit Bar. in
d. l. sed & si qs. §. quesitũ. ad fi. §. ff. si qs cau. & dicit esse de hoc
tex. valde notabilẽ in. l. fistulas. §. fi. de cõtrahẽ. emp. Idẽ vo-
luit Bar. in. l. seio. §. medico. ff. de ann. leg. per illum text. etiã
colligit Bar. in. l. fistulas. hoc etiã voluit Bald. in. l. falsus. in
pen. col. C. de fur. vbi dicit ꝙ suscipiens in se casum fortuitũ
non videt suscipere casum extraordinarium: allegat. d. l. fistu
las. Idem tenuit Ant. de bu. in. c. j. de commo. nõ obstat alle
gata in contrarium. & primo id quod not. in. d. §. quesitum. &
in. d. l. que fortuitis. cũ si. qr pcederet si ita fuisset siccitas que
aliquãdo cõsueta fuisset euenire: secus in causa extraordina-
ria, & nũꝗ visa siccitate vt probaui. ¶ Nõ obstat ꝙ exceptio
dictorum casuum. s. guerre & pestis generalis debet firmare
11 gñalẽ renunciationẽ in omnibus aliĩs: qr fateor † ꝙ exceptio
firmat regulam generalẽ in casibus nõ exceptis: sed nõ facit
b ꝙ sub regula generali comprehendatur vltra [b] quam de sui
natura debeat regula vel generalis dispositio comprehende-
re. text. est & ibi hoc not. Cy. & Bar. in. l. generali. §. vxori. ff. de
vsufru. leg. & l. lucius. §. pluribus. & ibi etiã no. Ray. Bart. et
Ang. ff. ad trebel. Idem ibi not. Joan. de imo. dicens illum
tex. ad hoc esse singularem. & not. Oldr. Bar. & Ang. in. l. j. in
fi. ff. de re. iu. & Bart. in. l. in his. ff. de legi. sed illa vniuersalis
renunciatio casuum fortuitorũ de sui natura nõ cõprehende
bat hunc casum siccitatis tam extraordinarie & nũꝗ vise: qr
de tali non presumitur esse cogitatum vt superius est osten-
sum: ergo exceptio illorum duorũ casuum nõ ampliauit illã
vniuersalẽ renũciationẽ. ¶ Non ob. ꝙ interuenerat iuramẽ-
12 tum †: qr respondeo ꝙ iuramẽtum [c] nõ trahitur nisi ad illos
c casus ad quos traheretur renũciatio nõ iurata: ita in termi-
nis nostris dicit Bar. Bal. & Ang. in. d. §. quesitum. per. l. fi.
C. de nõ nu. pec. & l. fi. ff. qui satis. cog. & l. fi. in prin. ff. ad mu-
ni. & p hoc Bal. & Ange. allegant gl. in aut. sacramenta. C. si
aduer. vendi. Idem tenent Cyn. & Bald. in. l. j. C. commod. &
idem sequitur Sali. ibi q respõdet ad. d. l. cum pater. §. filius
matrem. illam dicit ipse qd iuramẽtũ hz vim specialis dispo
sitionis. s. in eo in quo consentitur. vt in. d. §. filius matrẽ. non
in aliĩs. d. l. fin. de non nume. pecu. cum simi. Sed hic nõ tra-
hitur dicta renunciatio ad dictum casum valde extraordina
riũ & nunꝗ visum qr presumit de eo nõ cogitatũ. ergo iura-
mẽtũ nõ trahit ad illũ casum incogitatũ. facit. c. veniens. de
iureiur. & c. cũ inter. p. de renũcia. hoc etiã sequitur Bal. in. c.
j. de cõtrouer. feu. inter par. ter. & Jo. an. & Ant. de bu. Pe. de
auch. & dñs Car. in. c. j. de commodato. & sic est cõis sententia
a qua in iudicando descendum non est: vt habetur in locis
vulgaribus. & ex quibus concluditur ꝙ tali renunciatione nõ
obstante conductor pter dictũ guerre dãnũ eodẽ mõ pote-
rit remissionem petere ac si nulla renunciatio facta fuisset iu-
xta. l. ex conducto. §. j. & l. si merces. §. vis maior. & ibi not. ff.
locati. & in. l. licet. eo. tit. iunctis not. p Bar. in. cotẽ. §. qui ma-
ximos. ff. de publi. & satis est quod sm vulgarem opinionem
dictum damnum estimetur esse intollerabile seu estimet ca-
sus sterilitatis insolite quo ad redditum dicti datiĩ locati vt
not. gl. & Cy. in. d. l. lz. Et sequit ibi Sal. dicẽs ꝙ ita se hz cõis
opi. & sequitur Jo. an. & aliĩ in. c. pter sterilitatem. de loca. &
ita audio ꝙ pro non maiori damno solitũ fuit bononie ser-
uari ꝙ talibus cõductoribus fiat remissio. minime ergo sunt
mutãda q̃ ad obseruãtiã certam interptationẽ semp habue-
rũt. l. minime. ff. de legi. ¶ Et sic debebit fieri remissio p rata
habito respectu ad redditum qui percipi consueuit: vt decla-
rant docto. in. d. c. propter sterilitatem. ¶ Attento psertim
qd dicti cõtrahentes senserunt hunc contractum potius iu-
dicari contractũ locationis ꝙ venditionis pt3 qr actũ fuit ꝙ
in certis casibus fieret remissio mercedis, & sic fuit expresse
actum quod casus fortuiti aliqui spectarent ad cõe bononie:
hec autẽ nõ sunt de natura contractus emptionis: nã emens
perceptionẽ fructuum vni⁹ anni remissionem aliquam pete-
re nõ põt quicũq; fructus nascantur & periculum spectat ad
eũ. l. nec emptio. ff. de contrahen. emp. l. necessario. in prin. & §.
fin. ff. de pericu. & commo. rei ven. & declarat Bart. in prealle.
§. qui maximos. in. l. cotem. ff. de publica. colligitur etiam ex
illa parte instrumẽti in qua cauetur ꝙ dictus conductor pro-
misit non petere remissionẽ ex capite nõ pstite patientie in di
cto datio: superuacuo enim apposita fuissent ista vba si par-
tes intellexissent celebrare contractum venditionis qr in con
tractu locationis venit patientia in 3ctu venditionis non. d.
l. ex cõducto. in prin. & l. necessario. cum omne periculum spe-
13 ctare debeat ad emptorẽ vt ibi. † verba enim in dubio nõ de-
bent intelligi frustra esse apposita sed vt aliquid operetur. l.
si stip. in prin. ff. de vsur. l. hac. l. ff. de contrahen. emp. colligit
etiã hoc qr fere in omnib⁹ partibus instrumenti ille appellat
conductor vnde ex sequentibus declarantur precedentia. l. si
14 seru⁹ pluriũ. §. fi. ff. de leg. j. l. vtrũ. ff. d peti. here. ¶ † Postre-
mo inquantum queritur an hoc casu remissio fieri debet eo-
dẽ modo quo fieri deberet in casu gñalis guere vel pestis sm
qd specialiter in dicto instro cautũ est. & puto breuiter ꝙ nõ
sit hoc casu seruanda forma 3ctus qr in cõtractibus nõ ha-
bet locũ interpretatio extẽsiua imo casus omissus habet p
omisso & remanet in dispositione iuris nisi aliter de mẽte cõ-
trahentiũ constat. l. quicquid astringende. ff. de ver. ob. l. si ex-
traneus. ff. de condi. ob causam. ¶ Alexan.

a ¶ Insolit⁹. adde Alex. cõsi. cviij. co. pe. lib. iij. Bal. cõsi. cxix. lib. j. Cor. cõsi. xxiij. co. fi. lib. ij. cõsi. xij. col. ij. lib. iiij. Matt. de affli. in deci. neapo. cl. nu. 22. Fran. rip. trac. de peste. f. xvij. vs. quarta restrictio. Jas. cõsi. cvij. lib. j. [redacted]

b ¶ Ultra. Adde Alberi. j. per stat. q. lxviij. Imo. cõsi. lxxxiiij. Alex. j. e. cõsi. xxxix. col. fin. Are. cõsil. viij. in fi. Ang. Areti. insti. de excep. in ru. col. ij. deci. liij. nu. 28. ff. de reg. iur. in ru. de prob. extra co. ix. consil. ccclxxix. co. ij. And. Tira. trac. retrac. proximi, in fi. nu. 94.

c ¶ [redacted]

Summarium.

1 ¶ Specialis derogat minus speciali.
2 Consuetudo ꝙ femina succedat in feudo valet.
3 Feudum paternum defertur iure inuestiture, non iure accre-
scendi.
4 Qui, relatiuum, restringit & declarat.
5 Femina non intelligitur succedere in feudo, nisi deficientib⁹
masculis.
6 Filia dotata an a solius dotantis successione excludatur.
7 Filia semel simpliciter non suspensiue exclusa, perpetuo est
exclusa.

Consilium. XXIX.

Uoniam abunde & eleganter scriptũ est & cõclusum p dños supra cõsulẽtes q̃ dictur⁹ sum paucioribus absoluã. ¶ Uidetur nãq; prima consi deratione dicendum dictum fundum ad dictũ feminã decedente

dente primogenito peruenturū.nā dictū feudū ɔcessum fuit a principe dño Jacobo ꝓ se ⁊ heredibus suis a quo dño Jacobo traxit originem cōmunis omnium predictorū descendētium agnatio.vnde dicta verba pro se ⁊ suis heredib⁹ debent intelligi scd̄m naturam rei de qua facta est cōcessio.c.si clientulus.§.⁊ si clientulus.de aliena.feu.c.si titius cū sempronio.si de feu.fue.controuer.inter dñm ⁊ agna.⁊ doct.in.c.j.de eo qui fecit finē agna.no.in.l.ex facto.§.fin.ff.ad treb.⁊ p bar. in.l.gallus.§.etiam si parente.ff.de lib.⁊ posth.⁊ per alios in l.liberti.C.de operis liberto.⁊ Canoniste in.c.in presentia.de ꝓbatio.⁊ si natura rei patitur veniunt heredes quicunq3.l.in annalibus.C.de lega.l.sciendum.⁊.l.heredes.de verbo.significa.sed ita est q̄d feudum pro quo nullum est prestandū seruitium vt est presens feudum vt sonant verba instrumenti concessionis ibi dum dicitur liberum ⁊ expeditum ab oī debito: questione:molestia:obligatione:onere sensus ⁊ cuiuslibet alteri⁹ seruitij:⁊c.trāsit non solū ad masculos sed etiā ad feminas.text.est in quibusdā extraordinarijs capitulis in.c.si cui militi.cuius verba formaliter recitat Bald.in.l.fi.in.ij.col.C. de suis ⁊ legi.⁊ Bal.in.c.j.in.§.pe.in vltia col.qui feu.da.pos. ergo dictum feudum cōcessum dicto Jacobo pro se ⁊ heredibus transibit ad dictam feminam. ¶ Secūdo hoc videt̄ expressum in vna ex constitutionibus sub rubrica de successī.nobilium in feudis.in princ.ibi dum dicit descendētes cuiuscūq̄ sexus sint libere ⁊ absolute possunt succedere seruata tamē sex⁹ prerogatiua vt mulieri masculus p̄feraī:necnō maioris etatis iter eos ⁊c.nā dicta cōstitutio vult priuilegiare masculinū sexū.Jtē vult priuilegiare primogenitū iuxta id q̄d habetur.vij.q̄.j.quam periculosum.cum ibi no.⁊ in.c.l3 de voto.⁊ in.c.j.§.preterea ducatus.cū ibi not.de prohi.feu.alie.p Federi. ¶ Unde si dubitatur quid potius debeat inspici an sexus an ius primogeniture cum dicta cōstitutio hoc nō aperiat dicam potius attendendum ius primogeniture quo inspecto femina prefertur nepoti nato ex filio vltimo loco geni

1 to ⁊ q̄d poti⁹ debeat inspici ius primogeniture † ꝓbatur q̄ vbi duo specialiter sunt disposita nec apparet q̄d magis attēdi; debeat semp magis attēdendū est illud q̄d speciali⁹ est q̄i illud deroget minus speciali.l.si seruo manumisso.ff.de pec. leg.l.vxorem.§.codicillis.ff.de leg.ij.⁊ not.Dy.in regula generi per speciem.de reg.iur.in.vj.⁊ Bar. ī.l.j.de noui ope.nū. ¶ Et expssi⁹ Bal.in.l.hac cōsultissima.C.qui test.fac.poss. ⁊ in.l.fi.§.necessitatem.in.vj.colum.de bon.que lib.vbi per.h. d.q̄d si duo sint statuta in ciuitate.vnum q̄ filiusfami.nō pōt se obligare sine cōsensu patris:aliud q̄d oēs cause debeāt cōpromitti.nunquid filiusfa.poterit compromittere sine consensu patris.certe magis attenditur statutum disponens quod omnes cause debeant compromitti.vnde poterit filiusfami. compromittere sine cōsensu patris:q̄ statutū de compromissis est magis speciale secundū eū:sed ita est q̄d cōstitutio predicta in ea parte in qua cautum est q̄d maior etas p̄ponatur est magis specialis q̄ in ea parte in qua cantum est q̄ masculi preferantur feminis:vt nunc ostendam:ergo ⁊c. ¶ Quod autē sit magis specialis euidēter constat ex his que egregie tradidit Bal.in.l.executionem.in.vj.col.C.de execu.rei iudi. querit.Pone duo sunt statuta.vnum est quod sentētie pupillorū mandentur executioni per priores artium tantū:aliud q̄d sententie a centum libris supra mādantur executioni per potestatem tantummodo est lata sententia pro pupillo:querit̄ quis ex istis debeat exequi respondet q̄d specialior iudex. Et subdit q̄d specialior iudex cognoscet per hāc doctrinam videlicet illa qualitas q̄ potest pluribus inesse illa est generalior illa autē que pōt vni soli inesse est specialis:vt nota.ff.de pact.l.iuris gentium.§.sed fraudandi.vnde qualitas potest inesse cuilibet de gn̄e ⁊ cuicūq̄ etati:etas autē nō pōt inesse nisi sibi:ergo inspicitur iudex datus etati,quod reputat menti tenendū.Jta in proposito illa qualitas masculini pōt inesse cuicunq̄ tam primogenito q̄ secundo ⁊ tertio genito:et sic de singulis.⁊ sic conuenire potest multis simul ⁊ eodē tpe: quia q̄s potest habere plures filios descēdētes masculos eodem tempore varie etatis:⁊ illa qualitas primogeniture non potest eodem tempore conuenire nisi vni tantum:quia ille dicitur primus qui omnes alios antecedit:vt in proemio ff.ꝯ. §.discipulis.⁊ in.l.proxi.ff.de verbo.signifi.ergo potius attēdenda est qualitas primogeniture que est in dicta femina tāquam magis specialis quā masculinus sexus qui est in nepo

2 te. ¶ Et p̄sertim † q̄ cōsuetudine induci pōt q̄ femina succedat in feudū etiam extātib⁹ masculis.c.significauit.⁊ ibi no. doc.de rescrip.⁊ not.Spec.⁊ Joan.and.in tit.de feudo.§.q̄m. ver.xxj.ad hoc q̄d habetur in.c.j.de natu.succes.feud. ¶ Nec h3 obstare dicta cōstitutio in versi.ex collaterali linea ⁊c. vbi

dicitur q̄ sorores cōiugate ⁊ dotate a fratribus successorib⁹ repellant:⁊ ista femina dotata fuit ⁊ cōiugata est:ergo videtur q̄ debeat excludi quasi tractetur de successione ipsi⁹ fratris sui primogeniti,⁊ nō successione communis parētis eorum cum post agnitam hereditatem non dicatur ampli⁹ hereditas maiorum suorum sed ipsorum fratrum.argu.no.per glo.⁊ per doc.in.l.j.§.veteres.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.heres.per seruum.ff.de acqui.here.⁊ in.l.qui hereditarij.ff.de acq.rerū domi.quia respondeo quod ideo non dicitur tractari de successione hereditatis fratris,sed ascendentium ex natura inuestiture:patet quia posset repudiari per filios vltimo geniti hereditas paterna primogeniti ⁊ feudū agnoscere:vt est casus in.c.j.an agnatus vel fili⁹. ¶ Patet etiā quia si censeret̄ esse in hereditate primogeniti nō accresceret per ius accrescendi dicte sorori vel filijs natis ex dicto vltimo genito s3 rediret ad dñm.c.j.§.cum vero Conradus.qui feu.da.poss.c.j.de gra.

a succes.in feu.q̄ feudū est paternum [a] seu antiquum:† tūc em̄

5 dicitur esse paternū seu antiquum illud feudū, q̄ fuit illius parentis qui fuit genitor agnatiōis communis vt est melior tex.qui sit in iure.in.c.j.de grad.succes.in feu.fm Jac.de bel. ⁊ Bal.ibi ⁊ habetur in.c.j.de natu.suc.feu.⁊ ī.c.j.§.hoc quoque.⁊ ibi declarat Bal.de suc.feu.Jac.de bel.de constit.feudi.in prin.⁊ ibi etiā Bal.in.xvj.co.⁊ Bal.in aut.defuncto in ij.col.ad tertu. ¶ Unde tunc vno de agnatione decedēte sine descendentibus transit feudū ad alios ꝓximiores trāsuersales non proprie per ius accrescendi,sed magis proprie dici-

b tur transire ad eos ex iure inuestiture [b] primi parētis.tex.est quē ad hoc ibi reputat Bal.in.c.j.in ver.qui inuestiturā p̄ris ⁊c.de feu.marchie.⁊ no.per Bar.in ɔsi.incipiēte,ex themate predicto tria dubia oriunt̄.⁊ Jaco.de bel.⁊ Bald.in.c.j.ver. decedenti.qui feud.da.possunt.per Bal.in.l.j.in vlt.char.C. quādo non peten.par.Et in auf.si quas ruinas.C.de sac.san. ecc.⁊ in.l.ij.C.de iure emphy.in.l.si qua mulier.C.ad tert.⁊ p doc.in.l.si mihi ⁊ titio.ff.de verb.oblig.⁊ sic patet quod non tractamus de successione fratris prout loquitur dicta cōstitutio. ¶ Uel potest ad dictam constitutionem responderi:q̄ inquantum dicit q̄ soror dotata excludatur a successiōe fratrum debet intelligi si fuit dotata de bonis fratris de cuius hereditate tractatur ⁊ non alterius.vt not.Bal.in.l.j.C.de le. here.⁊ ibi no.per gl.vbi inquit Bal.quod statutum disponēs q̄ frater excludat sororē dotatā intelligitur ab hereditat dotantis ⁊ non alterius.⁊ idem not.Bald.in.l.mater.C.de iure dot.⁊ Pet.de Anch.c.canonū statuta.de constitutio.sed dicta soror non fuit a fratre dotata sed a patre:ergo dicta cōstitutio hoc casu locū sibi nō vēdicabit. ¶ Sed premissis non obstantibus cōtrariam sententiam de iure probabiliore3 esse siue cōmunes cōstitutiones feudales inspiciamus,siue etia3 particulares cōstitutiones regni.nam de iure certū est q̄ feudum antiquum ⁊ paternū quale est hoc:vt.s.probaui vno ex descendentibus masculis decedēte sine liberis masculis trāsire debet ad ꝓximiores cognatos masculos feminis exclusis d.c.j.de succes.feu.⁊ in.c.j.de gradi.suc.feu.c.j.hoc autem notandū.qui feu.da.pos.ergo sequitur q̄ filius masculus illius vltimo geniti velut ꝓximior inter ceteros agnatos prefertur femina predicta exclusa.Jdem colligitur ex cōstitutione regni supra allegata que incipit vt de successio.⁊c.ibi du3 dicit seruata tñ sexus prerogatiua vt mulieri masculus preferatur ⁊c.vt etiā ex constitutione posita sub rubrica de succes.filiorū comitū ⁊c.que incipit,in aliquibus ⁊c.in verbo sinautem filij masculi vna cū filiabus ⁊c.ibi dū dicit preferri volumus masculos feminis que cōstitutio etiā cōprehendit casum nō solum quādo extant fratres sed etiam filij fratrū prout in casu nostro patet ibi ex verbo auitas.⁊ in v̄bo nepotes,⁊ pt3 etiā in illa cōstitutione que incipit,vt de successionibus ⁊c.in ver. nepotes,⁊ ex eis pronepotes,⁊ vsq̄ ad infinitum ⁊c.⁊ in ver. filij aūt fratrū ⁊c. ¶ Confirmat̄ siue dicat̄ tractari de hereditate transuersalis.s.dicti primogeniti omnino excludit̄ femina p̄dicta.nam siue tractat̄ de hereditate ⁊ successione ascēdētis q̄ est verissimū vt ꝓbaui.s̄.per tex.in.c.j.an agnatus vel filius:⁊ per alia capitula.s̄.allegata.⁊ tūc casus est clare decisus etiā per dictā cōstitutionē q̄ incipit,vt de successionibus ⁊c.in prin.du3 loquit̄ de successione descēdentiū quo ad ascēdentes,vbi masculi p̄ferunt̄ feminis. ¶ Nec obstat q̄ in dicta cōstōne dicat̄ necnō maioris etatis inter eos ⁊c. vbi pt3 cōstitutionē illā velle p̄ferri maiorē natu:⁊ femina p̄dicta maior est natu:q̄ rñdeo q̄ dicta cōstitutio loquit̄ de masculis,et disponit q̄ maior natu inter masculos p̄ferat̄.hoc patet ex

4 illis v̄bis necnō maioris etatis q̄ inter eos q̄ viuūt ⁊c.† Nam illud relatiuū qui,q̄d est masculini gn̄is restringit ⁊ declarat q̄ in ancedēti sensit de masculis.l.a filio.§.fi.⁊ ibi bar.ff.d ali-

[a] ¶ Paternū.plene dixi sup cōsue. parisi.ti.j.§.v.nu. 80.vide consi.seq. nume.5.

[b] ¶ Inuestiture. cur.senior cōsi.xlviij.col.ij. Cur.iunior.cōsi.xviij.co. iij. Alex.j.eo.consil.xliij.nu.ij.

a ¶ Masculis. Roma. cõs. j. cõsil. xxxiiij. consi. cccixvij. Alex. cõsil. xv. i fi. lib. v. Calder. cõsi. iij. sub ti. de feud. Jac. i inesti. feud. ver. et feminis. Albe. bru. cõsi. xxxix. Jas. cõsi. cxiij. li. j. hypo. de mar. no. cccccxj.

b ¶ De bonis. bal. in trac. stat. in ver. fratre. cõsi. ix. lib. ij. Ancha. cõsi. lxxx. dec. cõsi. cccxlvj. cõsi. ccclxxix. co. ij. cõsi. dlxxxix. Cor. cõsil. lxxiiij. li. j. Jas. l. vt liberis. col. ij. C. de colla. consil. clx. colu. j. lib. iiij. Ber. au. cõsi. xv. vi so themate. in fin. lib. j.

c ¶ Clara. Anch. cõsil. clxviij. i prin. Pau. cõsi. xcj. li. ij. Cor. cõsi. xlij. litera. i. lib. iij.

d ¶ Quo ad. Vide in consi. clxxxviij. lib. vj.

men. et ciba. leg. l. omnes. ff. ad treb. et l. ea tamẽ adiectio. ff. de lega. iij. et sic nõ ob. fm ar. adductũ pro parte cõtraria vñ dicebatur potius debere attendi primogenituram quã sexum: qr respõdet quod dicta cõstitutio aperte disponit cõtrariũ, vñ voluit masculũ femine preferri primogenitũ. idem fuit de mẽte precedẽtis cõstitutionis vbi etiam habetur quod extãtibus masculis excludant sorores: et nõ dicit inter tales attẽdendũ esse primogeniturã. et sic cõstitutio sequẽs determinat et declarat p precedẽtẽ. l. sz et posteriores. ff. de legi. l. vtrũ. ff. de peti. he. l. si
5 seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. ¶ Fortificant pdicta † qr etiã vbicũqz cautũ reperit quod femina succedat i feudo, illud intelligit
a deficiẽtibus masculis [a] vt in. c. j. §. filia. de suc. feu. et in. c. j. epm vel abbatẽ. vt no. in. c. j. de natu. suc. feu. no. Bar. in. l. vt iurisiurãdi. §. liberi. de oper. lib. et in cõsi. incip. qõ ista hz duo dubia. et in cõsi. incip. dñs a matre. et Bal. in. l. fi. C. de suis et legi. et in. l. liberti liberteqz. in. xj. col. C. de oper. liber. et Saly. in. l. ij. in. xvij. q. C. de iure ẽphy. ergo posito quod p dictã cõstitutionẽ regni essent simpliciter habilitate femine ad feudũ: debet tñ intelligi deficientibus descendẽtibus masculis. nã dispositio exorbitãs a iure cõi debet interpretari et intelligi fm dispositionẽ iuris cõis: vt minus ledat ius cõe quod sit possibile. l. ij. cũ ibi no. C. de noxa. l. vt gradatim. §. sed si lege. ff. de nume. et ho. c. cũ dilectus. de cõsue. no. in. l. fi. §. in cõputatiõe. C. de iur. deli. sed ita est fm dispositionẽ constitutionum feudaliũ que in successionibus feudaliũ sunt ius cõe est inductũ, quod vbi femina est habilis ad feudũ: ita demũ succedat si masculi descendẽtes nõ extẽt: vt in iuribus pxime allegatis: ergo ita dz interptari dicta cõstitutio regni exorbitãs a iure cõi. ¶ Quinimo si bene cõsiderent dicte cõstitutiones regni hoc expresse disponũt, quod preferant indistincte masculi si etiã diceret tractari de succes. trãsuersalis. s. primogeniti: qd tñ non vr posse procedere per predicta: tñ adhuc excluderet femina pdicta ex
6 scda cõstõne premissa incipiẽte: vt de successoribus et c. q̃ vult quod femina dotata excludat a successione fratris. ¶ † Nec obstat quod talis cõstitutio debeat intelligi vt intelligat exclu-
b sa soror, qñ dotata fuit de bonis [b] illius de cuius hrditate tractat p no. p Bal. post gl. in. d. l. j. de legi. here. qr illud verũ est qñ statutum simpliciter disponeret quod frater excludat sororẽ nec dicit in bonis cuius secus si diceret excludat soror dotata a successione fratris: vt dicit constitutio predi. qr tũc cõstitu-
c tio est certa et clara [c]: ita fuit de mẽte Bal. in. d. l. j. de leg. her. ibi dum dicit et statutũ est vltra non diceret et c. Et ita precise consuluit Pau. de ca. in consi. cccxxxiij. et in cõsi. cccxxxvij.
7 et in consi. ccix. ¶ Cõprobantur predicta † quoniã eoipso quod per existentiam masculorum semel fuit exclusa femina iudicari debet exclusa ppetuo. probatur per ea q̃ decidit Bald. in auf. sed et si quis. in. vj. col. C. de sec. nup. in ver. et per hoc infertur. vbi querit statuto cauetur, quod si quis habuerit aliquã filiam dotatam quod ei succedat filius masculus et alij descendẽtes ex ipso filio masculo. pone quod filius decessit relicto filio postea decessit iste filius sine prole: nunqd successio deferat ad sororẽ: dicit primo videri quod sic: quasi priuilegiũ excludẽs sororẽ sit finitum. ¶ Item qr in exclusione filie ponunt soli masculi: ergo nõ dz excludi ab extraneis heredibus filiorũ masculorũ. sed cõtrariũ vr esse verius: qr filia semel exclusa ppetuo est exclusa nisi fm eũ statutũ esset per verba importantia tẽpus: vt qr diceret quo ad existerẽt masculi. Nam tũc eis mortuis non inuenit causa vel persona excludens filium. vñ successio reuerteret ad sui naturã per not. per Cyn. in. d. aut. sed et si qs. et Bar. in. l. fi. ff. ad tre. idem voluit Bal. in. d. l. in quibus. C. de se. nup. in ver. sed occurret. vbi ad hoc põderat esse gl. in xbo peruenire decreuimus. bñ facit qõ legit et notat i. c. j. §. j. episco. vel abba. ¶ Non obstat etiam quod ex forma inuestiture dictũ feudũ erat francũ et liberũ a premij prestatione. ergo eodẽ modo succedere debet femina sicut masculus per tex. in. d. c. cui militi. et dixi. s. qr respondeo prout dixit Bal. in. c. j. de gra. suc. in feu. vbi dicit quod tex. in. d. c. si cui. et alia extraordinaria et alia capla posita in illo extraordinario ti. et qr magis cõiter nõ habent sunt apocrypha. i. nõ sunt autẽtica. et exponit xvj. dist. in. c. ij. in verbo apocripha. ex quibus cõcludit dictum feudum ad feminam antedictam in casu pmisso peruenire non posse. ¶ Alex.

Extãt priuilegia Caroli imperatoris Henrici et ceterorũ successorũ vsqz ad Federicum presentẽ imperatorẽ semp augẽtes cõfirmationes preteritorum et augmẽta quibus liquide apparet quod nobilis Frãciscus prẽdeparte thomasius et spinata quondã Pauli de lamirãdula et Robertus et Joan. Frãciscus de prẽdeparte quondam Nicolai de lamirãdula inuestiti sunt per feudum nobile per se et eorum cuiuslibet filijs et successoribus masculis ex eis in ppetuum legitime descendentibus toto territorio curie dicti possidonij, curie roureti et c. cum omnibus locis villis iuribus iurisdictionibus et pertinẽtijs suis cũ mero et misto imperio et gladij potestate. ¶ Cõtingit autẽ quod oẽs successores masculi dictorum nobilium de la mirandula deuenerunt in duos tantum hoc est in magnificum comitem Franciscum carente filijs masculis legitime natis et magnificũ comitẽ Jo. Francis. nepotẽ eius habentẽ duos filios legitimos et naturales. Qui comes Franciscus dum viueret condidit testamentum in quo legauit dñe Petre vxori sue duo milia ducatorũ pro dotibus suis et pro merito bñficiorum suorum et post plurima legauit ei multas pulchras et bonas possessiones partim ad propriũ et partim ad vsum de iuribus et pertinẽtijs et iurisdictione dictarum curiarũ et iudicijs curijs existẽtes: post hec mors est secuta ipsi dño comiti Frãcisco superstite dicto comite Joã. francisco successore suo vxor pretẽdit apprehendere possessionẽ corporalem dictarũ possessionum legatarũ tam ad proprium q̃ ad vsumfructum Joan. franciscus instat ne apprehẽdat et asserit ipsas omnes possessiões ad se vnicũ successorem masculũ et legitimum pertinere iure feudali et vigore dictorum priuilegiorum et quo ad proprietatem et quo
d ad [d] vsumfructũ rebus sic stãtibus queritur quid iuris et pariter an nonnulle alienationes facte per Franciscũ de bonis in inuestitura comprehensis sint in preiudicium dicti Joan. francisci. Itẽ an appellatione pertinentiarum veniãt vna cũ possessionibus edificia domus et palatia tempore cõcessiõis constructa.

Summarium.

Consilium. XXX.

Quoniam omne datum optimum et omne donũ perfectum de sursum est descendẽs a parte luminum. ij q. ij. quam pio. ideo opportuna animaduersione prehabita in hac consultatiõe. ¶ Videtur prima consideratione dictum magnificũ comitẽ Joan. franciscum de la mirandula in parte bonorũ feudalium que ad obseruande memorie magnificum comitẽ Francis. p iure dicte inuestiture spectabat nullũ ius habere ex pluribus. ¶ Et primo quia cum posteriori loco facta fuerit concessio per serenissimum regem Romanorum Federicum di-
1 ctis comitibus francisco et Joan. francisco pro se et † eorũ heredibus, videtur quod cum dicta verba in feudis accipi debeant pro descendentibus masculis, capit. et si clientulis. de aliena. feud. et cap. titius cum sempronio. si de feud. fue. controuersia inter do. et agna. capitulo primo de eo qui finem facit agnatio. not. in. l. ex facto. §. finali. ff. ad treb. no. Bartolus in. l. gallus. §. etiam si parente. ff. de liberis et posthumis. et per alios in. l. liberti. C. de oper. libertorum. vnde decedente comite Francisco masculis descendentibus non relictis videtur

detur quod non succedat comes Jo.frāciscus neqꝫ iure suc- cessionis neqꝫ per ius accrescēdi sed reuertat̄ ad concedentē: tex.no.in.c.j.§.fi.iuncto.d.§.pe.de succes.feud.ꝛ in.c.j.de fra- tri.de nouo beneficio inuesti.ꝛ in.c.j.§.finautem vnius.in ti. q̄ feu.dare possunt.ꝛ i.c.ij.de feud.marchie. ¶ Scđo qꝛ ꝓut in posteriorib⁹ priuilegijs seu inuestituris continet Sigismū dus ꝛ federicus Romanorum reges dictos dominos creaue runt comites terre cōcordie quem locum cum omnibus per- tinētijs in comitatu dicti reges in feudum dictis comitibus concesserunt: sed ita est ꝙ feudum comitatus qđ quidem ap- pellat̄ nobile non pōt ad heredes trāsire nisi ipsi heredes spe cialiter a rege inuestiturā impetrarēt vt est text.in.c.j.de feu. mar.ꝛ in.c.si clientulus.in fi.iuncta glo.in verbo vsurpatū.de
2 alie.feu. ¶ † Tertio qꝛ vbi alicui feudū concedit̄ ꝛ nullū ve- nit prestandum seruitiū pro feudo: tale feudum de sui natura transit ad feminam.tex.est in quibusdam ordinarijs.c.feudo rum.in.c.inter fi cui militi.cui⁹ verba formaliter recitat bal. in.l.fin.in.ij.col.C.de suis ꝛ legi.ꝛ Bal.in.c.j.§.pe.in vlt.col. qui feu.dare possunt. Sed dictum feudū est huiusmodi vt ex tenore inuestiture cōstat: ergo cū ꝑsertim i illis vltimis dua- bus concessionibus de heredib⁹ facta sit mentio vr̄ qđ ad fi- liam comitis frācisci tale feudū transire posset. ¶ Quarto ꝓ hoc facit qꝛ cum vt dixi verba dictorum posteriorum priuile giorū sonant in dictos comites ꝛ heredes ꝛ dictū feudū cum
3 sit cōcessum ab imperatore ꝑstita fidelitate absolute ꝛ † nul- lius alterius fidelitate conseruata quo casu feudum dicit̄ esse ligium.vt est gloss.singu.in cle.pastoralis.in verbo: homoqꝫ ligius.de re iudi.fm Bal.in.l.j.in.v.col.de cadu.tol.ꝛ Spec. in.c.primo.de feud.§.quoniam.in.j.col.ꝛ Hos.ꝛ Jo.an.in.c. recollētes.de sta.mona.ꝛ in.c.ex diligēti.de simo.sꝫ ita est qđ in feudo ligio filia femina de cōsuetudine succedit.vt no.spe. in tit.de feu.§.quoniā.q.xxj.ꝛ Jo.an.in addi.incip.est sciē- dum quod Jac.de bel.ꝛ probatur in.c.significauit.de rescri. ergo de iure non succedit comes Joā.franciscus sed fi̅lia co- mitis Francisci. ¶ Quinto comes francisc⁹ alienando de bo nis feudalibus vel legādo vt fecit irrequisito superiore priua tur feudo qđ quidem ad dn̄m concedentē redire debet.vt in c.j.de va.qui cōtra cōsti.lotha.de prohibi.feu.alie.per lotha. ꝛ in.c.imperialem.in princ.ꝛ.§.j.de prohi.feud.alie.per fede- ri.vbi etiam prohibet̄ legare pro anima.ꝛ in.c.j.§.donare.in ti.qualiter olim feu.pote.alie.ꝛ qđ isto casu non transeat feu- dū ad agnatos sed reuertatur ad dn̄m vt voluit glo.in.c.j.§. idem si fuerūt.in verbo: ad dominum.in ti.qui.mo.feu.amit. ¶ Ita etiam velle videt̄ tex.in.c.j.§.fin.q̄ fu.pri.causa bene- fi.amit.vt in recōpensatione contempt⁹ dn̄i ad ipsum reuer- tatur feudū.ad idem tex.in.c.fin.extra de feu.ꝛ istam opi.se- quebatur Pet.de cer.indistincte vt refert Bal.in.c.j.ꝛ in.ij. apo.de succes.feu.ꝛ Odof.in summa sua sub rubrica ad quē feud.reuer.qn̄ amisit.ꝛ Joā.de fa.in summa sub rubrica alie- natione amittitur feudū vt refert Bal.in.c.j.si vasallus feu. priue.bene faciunt not.per Bart.in.l.eum qui.cū concor.ibi allegatis per eum.ff.de interd.ꝛ relega.ꝛ facit.l.ij.C.de iure emphy.ꝛ.c.potuit.de loca. ¶ Sexto saltem vr̄ obstare dicto comiti Joā.francisco si illi in quos comes Frācisc⁹ alienauit feudalia bona possiderunt per annos.xx.ꝛ sic obstabit prescri ptiōis exceptio.l.sup lōgi.ꝛ.l.emptor.ꝛ.l.pe.cū si.C.de ꝑscri.
4 long.temp. ¶ Septimo cōsidero † ꝙ feudū concessum di- ctis comitibus videtur liberū ꝛ francum: qꝛ non fuit datum vt aliquod seruitium cōcedenti prestaretur vt ptꝫ ex priuile- gijs ꝛ concessionibus ꝑdictis.c.j.in fi.in tit.in quib.cau.feu. amit.vnde feudū tale potest alienari ꝛ legari etiaꝫ ecclesie: vt not.Host.ꝛ Jo.an.in.c.fi.de reb.eccle.non alie.ꝛ no.Bald.in aut.nisi rogati.in fi.C.ad treb.vbi dicit ita posse intelligi tex. in.c.inter dilectos.de fide instru.ꝛ not.etiam Bald.in prelu- dijs feudorū.in.xvj.col. ¶ Octauo aut comes Jo.frāciscus agnoscit hereditatem comitis francisci ex testamento delatā ꝛ certum est qđ tenebitur ad legata: nec poterit venire contra factum defuncti.l.cum a matre.C.de rei vendi.l.vnum ex fa milia.§.si rem.cum simi.ff.de leg.ij. Aut repudiat heredita- tē: ꝛ tunc videtur indignus omni cōmodo qđ ex hereditate aut successione sua consequi possit.l.si patroni.§.qui fideicō missariā.ff.ad treb.l.heredes.C.de omni agro deser.lib.xj. ¶ Nono nā in duabus vltimis concessionibus factis dictis comitibus francisco ꝛ Jo.frācisco etiā eorū genitori contine tur qđ imperator eis ꝛ eorū heredibus concessit: ergo cū co- mes Joan.franciscus hereditatē comitis francisci respuere intendat sequitur quod ad ipsum non porrigit vires dicta concessio.l.tale pactum.§.fin.de pact.l.si pactum.ff.de ꝓba. ¶ Sed premissis non obstantibus in casu de quo q̄ritur con trariā sententiam de iure probabiliorem puto ꝙ ex infra scri-

ptis proculdubio ostendit̄.nā feudum de quo tractat̄ nō di- citur esse feudum nouum sed paternū seu antiquum quo ad a dictos comites Frāciscum ꝛ Joā.fran.qꝛ processerūt ipsi ab eodē stipite scꝫ a Frācisco.vnde quo ad eos nō dicit̄ feudum nouū.tex.est in.c.j.de gradi.succes.in feu.ꝛ in.c.j.§.hoc quo- qꝫ.ꝛ in.§.pen.ꝛ fi.de succes.feud.ꝛ in.c.j.de natura successio. feu.ꝛ declarat Bal.in.d.§.hoc quoqꝫ.i fi.ꝛ Ja.de bel.in pric. cōstitutionū feudaliū.ꝛ ibi etiam Bal.in.xxj.col.ꝛ Bald.in
5 aut.defuncto.in.ij.col.C.ad tertyl. † Nā dicitur paternū illud feudum quod fuit illius parentis qui fuit genitor agnatio- nis communis vt est melior tex.qui sit in iure in.d.c.j.de gra. succes.in feu.fm Jac.de bel.ꝛ Bal.ibi. ¶ Et licet noua con- cessio facta fuerit dictis comitibus dicto Francisco ꝛ Joan. Frā.tñ nō per hoc cēset̄ esse feudum nouum: sed per oīa imita tur naturam feudi paterni seu antiqui, super quo est renoua- ta concessio: ꝛ ita in specie voluit Bart.in.l.si mihi ꝛ titio.ff. de verb.oblig. ¶ Ad idem glo.ꝛ ibi Dy.ꝛ Bar.al's Bald.in
6 l.ꝙ dicit̄.la.j.ff.de impē.in reb.dota.fa.vbi forti⁹ dicūt † ꝙ si vnus ex pluribus fratribus habētibus feudum paternū ce- cidit a feudo, tādē fuit facta renouatio ꝙ illa renouatio ope- ratur vt feudū censeat̄ esse antiquum seu paternū sicut prīo erat, adeo ꝙ in eo succederet frater fratri: licet in feudo nouo frater fratri non succedat.ꝛ Bal.idem in.l.j.in.ix.q.ff.de rer. di.ꝛ bonus tex.in.c.j.de vasallo decrepite etatis.ꝛ ibi late ꝑ And.de iser.idē dicit gl.ꝛ ibi sequūtur doc.in.c.j.§.insup.de prohi.feu.alie.per fed.ꝛ glo.in.l.peculium.§.si opem ferentē. ff.de pecu. ¶ Et Bal.in.c.j.an agna.vel filij.in antep.col.ibi dum dicitur ꝙ si filius renūciauit domino feudū consentien tibus agnatis, ꝛ postea idē renūcians fuerit inuestitus ab eo- dem domino tanꝙ̄ de veteri feudo succedent in feudo agna- ti nō obstante renūciatione ꝛ renouatione: vt in terminis fir- mat Bald.in.l.vnica.in pe.col.C.qn̄ non pe.par.vbi dicit.ꝙ si dominus emphyteusim paternā duobus fratribus reno- nauit qđ per hūc nouū contractū nō erit ius accrescēdi sub- latū: qꝛ vident̄ repetita ea que erāt de natura primi cōtractus l.itē querit̄.§.qui impleto.ff.de loca.ꝛ quia renouatio videtur facta ad confirmationem non ad derogationem secundū eū allegat tex.in aut.si quas ruinas.cum ibi no.C.de sacrosanc. eccle. ¶ Et ita etiam colligitur ex verbis dictorum priuile- giorū dū in eis dicit̄ ꝙ concessio intelligatur cū omnib⁹ pū- ctis ꝛ clausulis prout se habebāt cōcessiones facte antea ma ioribus ꝛ progenitoribus dictorum comitū ac si de verbo ad verbū in dicta vltima cōcessione facta esset insertio.nā per ta lia verba habetur ac si facta esset singularis expressio ꝛ men- tio omnium contentoruꝫ in primis cōcessionibus: vt est tex. quem in ꝓposito nr̄o dicit Ang.esse singularē.in.l.oēs.C.de prescrip.xxx.anno.bene facit.l.j.§.fi.ꝛ quod ibi no.Bal.C.de lati.liber.tol.cum si. ¶ Fortius dixit Bald.in.c.j.de alie.feu.
7 pa. † ꝙ si rex concedit de nouo mihi castrum iure antiqui feu di possidendum assumit qualitates feudi paterni.allegat in argu.C.de omni agro deser.lib.xj.l.quicunqꝫ defectū quod reputat esse notandum.vnde dato ꝙ ista concessio vltimo fa cta esset omnino nouū feudum: tñ qꝛ concedens voluit quod ista imitaretur ꝛ sequeretur naturam antiquarum ꝛ paterna- rum cōcessionū censeri debet prout de antiquo ꝛ paterno feu. ¶ Si ergo censetur esse feudum antiquum: ergo sequitur ꝙ vno decedente sine filijs transit ad agnatos, ꝛ sic ad comitem Joannem franciscū vel iure accrescendi vel ex successione seu natura feudi etiā inuestiture.vt in.c.j.§.hoc quoqꝫ sciendum. qui feu.dare pos.ꝛ est bonus tex.in.c.j.de natu.succes.feud.in verb.per inuestiturā patris ꝛc.quē Bal.ibi dicit esse mirabilē hec etiā declarat Bar.in suo cōsilio incipiēte, ex themate ꝑdi cto tria dubia oriunt̄.ꝛ Jac.de bel.Bal.in.c.j.versi.decedēte. qui feu.da.pos.ꝛ in.l.j.C.quando non peten.partes.in vltima charta.ꝛ in aut.si quas ruinas.C.de sac.sanc.eccle.ꝛ in.l.ij.in vlti.col.C.de iure emphy.ꝛ in.l.si qua mulier.C.ad tertyl.per Bar.ꝛ alios in.l.si mihi ꝛ titio.ff.de verborum obliga. ¶ Et per hoc est respōsum ad primum argumentū, ad quod etiam alie responsiones ex sequētibus patebunt. ¶ Secundo dato quod istud feudum esset nouum ꝛ fraternum, an quo regula- riter vno decedente sine liberis masculis cōsueuit feudum in
8 concedētem redire: tñ † illud fallit qn̄ feudum ab imperatore concessum fuit ꝛ non ab inferiore: quia in talibus locus est iu
a ri accrescendi [a]. hec fuerunt solennia verba Bald.in.l.vnica. in.§.j.C.de cadu.tollend.in penul.colum.ꝛ hoc per tex.in.l.j. C.si socius liberali.impe.lib.x.vbi in concessionibus princi- pe factis semper est locus iuri accrescendi altero decedente si- ne herede: istud idem voluit Bald.in.c.j.de frat.de nouo be- neficio inuestit.ꝛ in.c.j.de duobus fratribus a capi.inuestit. ꝛ idem ibi dicit in concessione feudi facta a Rege.hoc etiam

a ¶ Accrescēdi.idē tꝫ alex.in.d.l.si mi hi ꝛ titio.co.ij.vbi dt se cōsuluisse vt pꝫ hic, ꝛ in li.v.ꝯs. xxiij.col.ij.idē an ge.i.l.vnica.C.qn̄ nō petē.ꝑ Cutr.se nior ꝯsi.xlviij.col. j.ꝯs.xlix.num.10. Ja.in tra.feu.ver. pīceps.col.v.ꝑpo si.j.§.ꝛ qꝛ qui feu. dar.pos.ca.j.ꝺ fra. de no.bñfi.iuest.c. j.de duo.fra.a ca- pita.lue.i vsi.feu. Ni.euerard.in lo. al.a Zrio sensu.co. xv.ꝛ dt Jas.i.d.l. si mihi ꝛ titio.hāc esse cōeꝫ opinionē sed si opiniōes nu merem⁹ Zria non esse locū iuri accre scēdi etiā in feudo cōcesso a principe crebrior inuenit̄ quā tꝫ Cy.i.l.vni- ca.i fi.ꝛ ibi Sal.q. xj.C.quād.nō pe tē.par.Andr.iser. Alua.marti.lo.c. j.ad fi.de duo.fra. a capita.inuesti.c. ꝯsi.cxcvj.li.ij.frā. in trac.feu.nu.72. Jaꝫ.in tract.feud. par.viij.Jas.in.d. l.si mihi ꝛ titio.et in rep.l.re cōiūcti. co.xlv.xlvj.de leg. iij.ꝛ h̄ verior ꝛ cre- brior ꝑuis Jas.cō sulēdo in cōtrariā sniaꝫ desaltauerit ꝯsi.j.col.v.li.iij.cō si.cxvij.col.v.cōsi. cxxxvj.nu.iiij.lib. iiij.moueor qꝛ ita speciale ꝛ gnāle ē decisum iure feu- dorum: ergo dꝫ ha bere locū ēt in con cessionib⁹ feudali bus pncipis per.l. digna vox est.C.ꝺ leg ex qua iure feu dorum nihil spe- cialiter in hoc ca- tuit̄ a pncipe nisi aliter cautū sit in inuestitura. fallit i feudis indiuiduis vt.j.eo.cōsi.nume. xvij. [redacted]

a ¶ Quibuscunq;. In hoc pacto q̃to plura legi tãto min⁹ discernere queo q̃ sit crebrior opinio, adeo doctores doctoribus imo idẽ sibiipsis cõtradicũt, ⁊ prio pte affirmatiuã ꝙ sit verbis stãdũ, vt tale feudũ nedũ ad feminas sꝫ etiã ad extraneos heredes ⁊ quoscũq; successores etiã legatarios vel fideicõmissarios transferatur. tenet Bal. in.l.j.q.xxxiiij.ff.de rerũ di.⁊ in.l.imperialẽ.in pri.co.pe.ver.sed quid sit cõcessum.de prohi.feu.aliena. per Feder. Sed in c.j.§.donare.co.ij. versi.sed dubitari potest quali.olim feud.poter.alie.in vsib.feu.tꝫ ꝙ hec verba intelligunt solũ de succedentibus ab intestato. idẽ Bal.in.l.cũ virũ,col.fi.C.de fideicõ.in hoc vacillat sed mihi videt ꝙ Bal.in.d.l.imperialem, vbi etiã est dictũ suũ vltimũ, magis deliberate loquit ꝙ facile est ex vbis eius colligere Alex.aũt passim i lec.vt i.l.qdã §.nihil iterest.col.j.ff.de eden.l.etiã. in pñc.col.fi.ff.sol.ma.l.gall⁹.§.etiã si parente,col.ij.ff.de lib.⁊ posth.l.si patroni.in pri.col.pe.ff.ad trebellia. fixe tꝫ priorem sententiã stãdo vbis licet in hoc solo cõsilio icidẽter vtriq; cause inseruiat videatur tenere contrariũ tñ prior sententia est eius vera opinio quam etiã latius tꝫ infra ɔsi.vij.colũ.j.in fi.lib.vij.idem tꝫ Ia.in trac.feudo.versi.⁊ cũ pact.ꝙ de ipso feu.pos.col.iij.x. quod dixi Franc.in tract.feud.par.iij.q.pe.et par.iij.num.cxxx.pariter Ias.vbicunq; tam legendo vt in prelu di.feud.col.xv.nume.48.in.l.quodcũq;.in prin.ff.de verb.ob.in.l.j.§.nuntiatio.nu.6.ff.de ope.no.nũtia.in.d.l.quedã.§.nihil.ff.de eden.in.l.cum filiusfa.colũ.xv.ff.de leg.j.quam consulendo.vt consilio lvij.col.ij.lib.j.consi.clv.col.ij.eo.clvj.colũ.ij.lib.ij.consi.xvij.colum.ij.consi.lxxxix.col.ij.lib.iij.consi.clv.col.vij.consi.cxviij.col.iij.cõsi.cxxiij.col.v.cõsi.cxxv.col.vj.eãdem priorem sententiã pbat quã etiã secut⁹ est Roma.l.id tps.ff.de vsucap.d.l.et.ff.solu.mat. Idem sentit Cor.consi.xvj.cõsi.cccxxix.lib.j.idem tenet Albe.bru.consi.x.colum.j.consi.xiiij.inter consilia feudalia Sozi.autem idem transitorie tenet in l.quidem relegatus.col.ij.ff.de reb.dub.l.si rem.ff.de excep.sed in.d.l.gallus.§.etiam si parente.vbi plenius assumit relinquit cogitandum. Contrarium autem quod dicta verba restringuntur ad habiles firmant Areti.in.d.§.etiam si parẽte. Preposi.in.d.c.j.§.donare. Iac.in trac.feu.ver.⁊ quibuscũq; heredibus. Uldalri.zasi.in exi.feu.par.viij. Decius in.c.in presentia.col.xix.de proba.lꝫ cõsulendo cause magis seruiset vt conũ.ccviij.col.fi.cõsi.dcxix.vt ⁊ Curt.senior.consi.lxxij.col.iiij.⁊ Ant.rub.consi.lxxxiiij.col.j.consi.cx.col.ij.ego puto in dubio verbis geminatis ⁊ vniuersalibus standum, vt est etiã crebrior ⁊ verior opinio nisi aliter ex tenore inuestiture appareat.l.nõ aliter.ff.de leg.iij.l.j.§.si is qui nauem.ff.de exerci.actio.nec obstat generalis feudorum natura:quia tenori inuestiture cedit non ecõuerso.ca.j.de duob⁹ fra.a capi.inuesti.in vsib.feud.[redacted].

sentit Barto.in.d.l.j.C.si liberali.imperialis.in.j.q. ¶ Facit quod not.Bar.in.l.re cõiuncti.in vlt.col.de leg.iij.idẽ etiam tenet Rap.⁊ Pau.de ca.in.d.l.si mihi ⁊ titio. ¶ Et per hoc patet responsio ad octauum ⁊ nonũ arg.quia dato ꝙ comes Ioã.franciscus non sit heres comitis Francisci tñ p ius accrescẽdi põt admitti cum decesserit comes Francisc⁹ sine herede masculo.cõprobatur etiam infra.vj.arg. ¶ Tertio cõsidero verba antiquarũ cõcessionũ in quibus dr ꝙ imperator cõcedit Frãcisco pandeparte thomasino ⁊ relicis ibi noĩatis p se ⁊ eorũ ⁊ cuiuslibet eorũ filijs ac successoribus eorũ masculis ex eis in perpetuũ legitime descendẽtibus ⁊c. ¶ Pondero verbũ cuiuslibet eorũ, quod attribuit insolidũ illã ɔcessionẽ cuicũq; masculo descẽdẽti ex pdictis vt no.i.l.ex plurib⁹. in prin.ff.de leg.ij.l.non distinguem⁹.§.cũ plures.ff.de arbi.

9 Sed ita est † ꝙ vbicunq; cõceditur feudũ duobus, vel cuilibet eorũ vel conceditur duobus insolidũ videtur esse actum ꝙ inter eos sit locus iuri accrescendi vt decidit Bal.in.c.j.§.filia.in fi.de succes.feu.nota dũ allegat in.d.l.si plurib⁹.⁊ i ar.l.creditor.§.duobus.ff.man.idẽ voluit Bal.in.l.j.in.xv.col.C.qñ nõ petẽ.par.in verbo sed dubitat ꝙ si instro ⁊c.vbi concludit ꝙ isto casu potius hꝫ locũ ius non decrescendi, postꝙ actus cuilibet attribuit insolidũ.arg.l.j.§.si vo nõ omnes.C.de cad.tollẽ.⁊ per plura ibi allegata per eũ:erit ergo inter oẽs descẽdẽtes pdictorũ Francisci ⁊ Thomasini ⁊ aliorũ ius accrescẽdi seu non decrescendi in dicto feudo. ¶ Quarto videt tex.in.c.j.de duo.fra.a ca.inuestit.vbi si cõcessum fuit feudũ duobus fratrib⁹, vt q̃diu ipsi vel eorũ hrdes masculi viuerẽt feudũ haberẽt vr esse actũ ꝙ inter eos sit loc⁹ iuri accrescendi.⁊ est ratio sm Bal.ibi:qr verba ipsi vel ipsorũ heredes accipiunt diuisiue quãdiu viuerent iste vel ille vel heredes alterius:ergo idẽ in casu nr̃o pp̃ter illud verbũ cuiuslibet eorũ, qd nil aliud importat nisi ꝙ in persona cuiuslibet descẽdẽtium illõ ius sit infixũ sed existẽte aliquo descẽdẽte masculo ex eis firmũ maneat ius feudale cõcessum vt pxime dixi. ¶ Quinto pro hoc facit tex.in.c.j.de duo.fra.de nouo bñfi.inuest.vbi si duo fratres fuerũt inuestiti non de pr̃no sed de nouo bñficio ꝙ vno sine herede defuncto ad alterũ non pertinet feudũ:ergo a ɔrio sensu innuit tex.ꝙ si duo fratres fuerũt inuestiti de paterno vno decedẽte sine herede masculo feudũ ad aliũ ptinebat. Cum ergo dictus comes Franci.⁊ Io.fran.⁊ etiã pater fuerint simul inuestiti de feudo paterno, vt in duab⁹ vltimis cõcessionibus cõstat, sequit ꝙ locus est iuri accrescendi. dicit enĩ tale feudum quo ad eos paternũ seu antiquũ, vt in

10 primo argu.huius partis deduxi. ¶ † Sexto pro hoc adduco text.in.c.j.an agnatus vel filij.vbi in feudo antiquo seu paterno put est hic vno decedẽte sine heredibus masculis succedit agnatus pximior etiã si talis agnat⁹ hereditatẽ defuncti repudiet.⁊ ille est valde singularis casus sm Bald.in.l.ij.C.de suis ⁊ legi.ergo licet in proposito nostro comes Io.frã. repudiet hereditatem comitis Francisci nihil obst.⁊ per hoc patet alia rñsio ad octauũ ⁊ nonũ arg.quia cum istud sit feudum antiquũ etiam si agnatus non sit heres defuncti nõ repellit cũ null⁹ heres extet ex comite Frãcisco.s.mascul⁹ cũ de masculo tantũ intelligatur vt in.c.j.§.si clientulus.de aliena.feud.vt supra dixi. ¶ Septimo pro hoc bon⁹ tex.in pri.c.pe.de succes.feu.vbi nulla ordinatione defuncti inter eos manẽte vel valẽte ibi litera voluit ꝙ nõ possit vasallus in testõ immutare naturam feudi ⁊ inuestiture.vnde dr ibi ꝙ si masculi descendentes succedere debeant in feudo ex natura feudi vel inuestiture non poterit filie femine vel alteri relinquere.ergo quicquid disposuerit comes Franciscus in testamẽto de dicto feudo vel ei⁹ pte relinquẽdo vxori vel alteri nihil potuit

11 immutare pter naturã dicte inuestiture. ¶ Octauo † qr vasall⁹ feudũ legare nõ põt alteri in quẽ de natura feudi trãsire nõ põt puta in nõ descendentẽ masculum.c.j.§.donare.qualiter olim feu.poterat alie.⁊ plene declarat Oldra.in ɔsil.suo cccxvj.incip.perlectis ⁊c.qd est verum etiam quãdo feudum est concessum pro recipiente pro se ⁊ heredibus suis quibus-

a cunq; [a] sm Bald.ibi qr lꝫ legatarius in re legata cẽseat esse heres.l.id tempus.§.j.de vsu.tñ si isto casu veniret vxor appellatione heredũ quorũcunq; due sequerent improprietates vna cum feudum transiret ad eos qui nõ essent de agnatiõe alia ꝙ trãsiret in feminã cõtra feudi ppriã naturã.alleg.in argu.l.j.C.de do.promis.⁊ hoc modo saluatur ⁊ limitatur id qd ipsemet Bal.dicit in.l.j.ff.de rer.diui.in.xxxiiij.q.et in c.imperialem.in princi.in.vij.col.de prohi.feu.alie.per feder.⁊ per tale legatũ nõ acquirit domino imperatori qui feudum cõcessit, sed imo debet reuerti ad agnatos. Hoc in specie sentit gl.in preallegato.c.imperialem.in princi.in gl.que incipit. Si aũt dũ gl.dicit qd si vasallus legauit feudum vni qui nõ sit de agnatione reuertitur ad dñm nullis agnatis vel descendentibus relictis:ergo innuit ꝙ extantibus agnatis non reuertitur ad dñm.⁊ illam glo.ibi ad hoc ponderat ⁊ sequitur Bal.in.iij.col.⁊ ista est decisio questionis nostre in terminis p quã pꝫ rñsio ad allegata in ɔrium in quinto argumẽto prime partis:quia ibi loquunt in alienatione facta inter viuos, nos autem in vltima voluntate. ¶ Et potest assignari ratio diuersitatis in casu nostro in.l.vxor patrui.C.de lega.⁊.l.qd in rerum.§.j.ff.de lega.j.per que iura dicit Bar.in dictis lo-

12 cis † ꝙ si habẽs feudum in emphyteusim que finiebat morte eius qui legauit illud feudum.videt tñ legasse ius ꝙ habet licet sit finitum morte. Et idem not.Guil.de cu.in.d.l.si dña.C.de vsufruc.⁊ Bar.in.l.sticho.de vsufruc.lega.⁊ Bald.per l.habitatio.C.de vsufruc.⁊ in.d.l.vxor.⁊ Bald.⁊ Ange.in.l.dotalem.de test.mili. ¶ Ita est in comite Francisco legante bõna feudalia in quibus ius ipsius decedẽtis sine herede masculo finiebat morte. ¶ Forti⁹ tenuit glo.in.c.j.§.hoc quoq;.

13 in ver.partem.de succes.feu. † qd si vasallus inter viuos irrequisito domino feudum alienauerit nõ rediret ad dominũ stantibus agnatis:imo ipsi agnati in feudo paterno vel auito do-

b minũ excludũt.[b] p qua videt tex.ibi non supplẽdo. Idẽ tenet Iac.de bel.per rationes ibi assignatas in gl. Idem tenet ibi And.de iser. ¶ Idẽ tenet ipse in.c.j.§.item si fuit.intitu.quibus mo.feu.amit.dicens ꝙ glo.ibi se inuoluit. vnde ipse approbat glo.positam in.d.c.j.§.hoc quoq;.de suc.feu.quã etiã approbat Ia.de bel.in.d.c.imperialẽ.de prohi.feu.alie.per.Fed.in fi.presenti alleg.⁊ p hoc tex.in.c.j.§.sed ⁊ tres.in tit.p quos fiat inuestitura. ¶ Et idẽ tꝫ Andr.de iser.in.d.c.j.de alie.feu.pater.⁊ in.c.j.si vas.feu.priue.cui defer.⁊ ibi dicit ꝙ si feudũ est paternũ seu antiquũ ⁊ vasallus offendat dñm: aut offendit indirecte aut directe ꝙ si indirecte tũc feudũ redit ad agnatos p dictũ.§.hoc quoq;.cũ gloss.⁊ ponit exẽplũ in vasallo alienãte feu.irrequisito dño:qr tunc videtur quodã modo ɔtẽnere. Aut offen.directe ⁊ tũc redeat ad dñm.c.j.§.deniq;.q̃ fue.prima cã bñ.amit.ad quẽ text.⁊ ad text.in eo.e.§.si aliter respõdit scꝫ put respõdit gl.in.d.§.hoc quoq;. Idẽ tenet Iac.de bel.in.d.c.j.§.deniq;.que fue.prima causa bene.amit.vbi ponit distinctionem suam in qua in proposito concludit ꝙ per alienationem feudi factam in casu non permisso nõ excludunt agnati.allegat tex.in.c.titi⁹.si de feud.fuerit cõtrouer.inter do.⁊ agna.⁊ in.c.j.§.porro.qualiter olim pot.feu.alie.⁊ dicit Bal.in.d.§.deniq;.in fin.qd ista opin.vera est. ¶ Pro hoc facit quedam ratio quam ibi ponit Bal.dicens quod alias aperitur vasallo via delinquendi ⁊ priuãdi agnatos feudo quando in nulla culpa essent:vt quia non consensissent traditioni possessionis rei feudalis imo sciẽtes se oppo

14 suissent ne possessio traderetur † nã per alienationẽ nõ facta

c traditione [c] possessionis nõ perditur feudum.allegat.l.alienatã.in princip.cũ ibi notatis per Dy.de verb.signifi.⁊ not.Spe.in ti.de loca.§.nunc aliqua.ver.xcv.⁊ sequitur Io.and.⁊.d.Ant.in.d.c.potuit.de locato.⁊ Bal.in.c.j.§.an si libellario.quibus

b ¶ Excludunt. Idẽ late Iacobi.de.S.Georg.in tracta.feudorum.versic.⁊ cũ pac.de non alienan.col.viij.versic.sed quero. Franc.tract.feudorum par.quinta conclusione quarta. Alber.bru.consi.cccvj.in princi.

c ¶ Traditione. Adde in lib.vij.consi.lxxvj.

rio.qui.mo.feu.amit.τ in.d.c.imperialem.in.ij.col. ¶ Bene facit quod notat gl.in.l.j.§.si rem depositam.ff.depositi.sʒ vt verbo fertur nondū tradita est possessio dicte legatarie: nec aliquid innouatum ex quo culpa aliqua dicto comiti Joan. Francisco merito possit ascribi.mero penā pati nō meretur l.sancimus.cum vulgaribus.C.de penis.d.§.quocꝫ.τ ab illa opinione quam firmat gl.non est recedendum ſm Joan.de imo.in.c.ex parte.de feu. ¶ Et ad dictum.c.ex parte.respondit eodem modo prout respondeatur ad.d.§.denicꝫ.cum seq.
15 per gl.in.d.§.hoc quocꝫ.pro hoc etiam facit† qꝛ vbicunque feudū est expresse cōcessum generi τ agnationi τ peruenit ab auo vel a proauo prout in casu nostro: tunc delictum vniꝰ nō nocet alteri.l.cū qui.ff.de interdi.τ rele.τ no.Cy.in.l.is.C.ḋ libe.τ eorū libe.τ Dy.in.c.nō pōt.de reg.iu.in.vj.τ Bald.in d.§.denicꝫ.in prin.τ Sal.in.l.si quis presbyter.C.de episcop.
16 τ cle. ¶ Nō ob.l.ij.C.de iure emphy.τ.c.potuit.de locato.† vbi alienatio rei emphyteutice facta irrequisito dño,vř idistincte operari qḋ res redeat ad dominū nō ad agnatos: naʒ non debemus per hoc inferre quod idē sit in feudo: quia nō
a procedit argumentū[a] de vno ad reliquum.vt no.per Bart. in.l.vt iusiurandi.§.si liberi.ff.de ope.lib. Ita in specie respōdit Jo.de imo.in.d.c.ex parte.de feu.in.xxij.col. ¶ Non ob. ea que no.per bar.in.l.eum qui.ff.de inter.τ releg.quia bart.
17 ibi querit† an delictuʒ patris noceat filio in feudo.τ illa questio non habet aliquod commune cum questiōe nostra: qꝛ iu
b ra aperte volunt quod in feudo delictuʒ patris noceat filio[b] non autem agnato vt domino Jac.Franc.vt est casus in ca. j.si vasal.feu.priuetur.c.si vasallus culpam.si de feudo fuerit controuersia inter do.τ agna.c.j.an ille qui interfecit fratrē τ est rō differentie ſm doc.in dictis locis.τ maxime ſm Andre.de iser.in.d.§.denicꝫ.τ bal.in.l.qui se patris.C.vnde liberi.qꝛ pater τ filius censenť eadem persona.l.fi.C.de impub.τ alijs substitutionibus.l.cū scimus.C.de agri.τ censi.lib.xj.secus aūt in agnatis.l.ij.§.fratris.ff.si quis aliquē testa.phib. Itē potest esse rō secundum Bal.in.l.nepotes.C.de suis τ legiti.qꝛ filius non potest venire ad feudum nisi sit heres patris q feloniā in feudo cōmisit: iō sibi nocet.vt est casus in.c. j.an agnatus vel filius. secus in agnato qui venit ad feudū etiā si nō sit heres vltimi decedētis vt ibi.ergo eo.mō loquūtur ea que no.in.l.emancipatū.ff.de senatoribus.τ in.l.adoptiuum.§.fi.ff.de in ius vo.τ in.l.diui fratres.ff.de iure patr. Nec ob.ꝙ no.bal.in.c.j.si vasallus feu.priuet. post Odoffre. quia respondeo quod ibi non loquitur in alienante feudū sed dicit qḋ committens culpam seu feloniam in dominū priuabitur ipso feudo τ reuertiť feudum ad dominū exclusis agnatis vt dominꝰ habeat sue iniurie vltionē per dictū.§.denicꝫ. τ ponit exemplum quando delinquit indominum puta quia non petijt inuestiturā intra tempus legitimū: de quo in.c.j. quo tempore miles τ in.c.j.de capit.conra.vel si cū vxore domini iacuerit vt dimisit eum solū in prelio ꝑut hec oīa habētur in.c.j.τ per totū qualiter do.propri.priuatur.eam tamen amit.non autem dicit de alienante.vnde delictum cōmissum in alienando est alterius nature.τ ipsemet Bal.in.§.denique secutus Jac.de bel.in distinctione sua tenuit. ¶ Ex quibꝰ patet magis communem τ veriorē opinionē esse ꝙ in casu isto per talia legata nō amiserit feudū comes Franciscꝰ ea.l.qua debebat ad concedentem reuerti sed ad agnatos τ sic ad pdictum comitē Jo.Franciscū. ¶ Et per hoc apparet sublata esse ea que allegabanť in ꝯtrium in.vj.arg.qꝛ primo illa nō habent locum in actu legādi in quo neminē reperio discedere ab opi.gl.τ Bal.in.d.c.imperialē. ¶ Secūdo etiā quia ī actu alienationis inter viuos magis communis opinio esse videť ꝙ in proposito nō excludanť agnati vt probaui. ¶ Nono ꝑ
18 hoc† qꝛ feuda quibus annexa est dignitas ꝑut ī casu nostro in dignitate comitatus dicunť esse indiuidua.c.j.§.preterea ducatus.de ꝓhibi.feud.alie.per Fredericū. ¶ Et etiā isto casu si tale feudum duobꝰ concessum esset de natura ꝙ vno decedente sine herede nō debet accrescere alteri: tamē ꝑpter indiuiduitatem eius semper remanet in totū apud superstitem. ita firmat Jac.de Bel.τ And.de Iser.τ Bal.in.c.j.de duobꝰ fratribus de nouo benefi.inuesti.super questione ibi formata per gl.arg.l.cū filius.in prin.τ.l.cū pater.§.cū estimaret.ff.de leg.ij.τ.l.proprium.ff.cōia pred.τ.l.aqua.ff.quemadmo.seru. amit.τ idem tenet Joan.an.in addi.Specu.in rub.de feu.et Bal.in.l.j.in vlti.co.C.quando non pe.par. ¶ Nec huic obstat quod feudum cui annexa est dignitas nō trāseat ad aliū mortuo vasallo.d.c.j.de feu.marchi.qꝛ rūdeo pluribus modis.primo qꝛ illud ꝓcedit si esset cōcessum vni qꝛ nō trāsit ad eiꝰ heredes vt ibi.secus si pluribꝰ ꝑut cōcessuʒ fuit dicto comiti Frācisco τ comiti Joā.Frācisco ab imperatore qꝛ tunc est locus iuri accrescendi.d.l.j.C.si so.libe.imperia.vt dixi.s.in secundo ar.huius partis.τ presertim cū dicatur indiuisibile ꝑ ea q̄ in proximo arg.dixi. ¶ Item respondeo ꝙ tex.in prin. d.c.de feu. marchi.ꝓcedit,nisi specialiter esset actū quod trāsiret ad alios vltra ipsum recipienteʒ prout in casu nostro vt ꝯstat ex dictis priuilegijs hoc est de mente litere in.d.c.j.in versic.nisi ab imperatore.de feu.marchi.τ in specie Ang.in consi.clxxxix.incipiente magnificus miles do.Ant.τc. Preterea de consuetudine vsurpatum est ꝙ talia feuda ad oēs ad quos transirent alia feuda transeant vt est tex.in.c.si clientulus.in fi.in ver.vsurpatum est.de alie.feu.τ exponit ibi Jac.ḋ Bel.τ And.de Iser.vsurpatū.i.abrogatum consuetudinē q̄ ſm eos seruari debet τ ꝑ tali cōsuetudine dicit And.de iser. esse hodie tex.in.c.imperialem.§.preterea ducatus.de prohi. feu.alie.per Fed.τ qḋ ita seruandum sit tʒ etiam Ang.in dic. cōs. ¶ Et per hoc rñsum est ad ſm argumentū.ꝑ predicta ēt satis liquet responsio τ clara,ad omnia ar.in contrarium adducta tamen specialius illis quibus per indiuiduum responsum nō extitit respondebo: nam primo τ secundo argumen. formaliter respondi in primo argumēto partis affirmatiue.
¶ Ad tertium arg.respondeo primo prout dicit Bal.in.c.j. de grad.suc.in feu.vbi dicit qḋ ille tex.in dicto.c.si cui.τ alia a extraordinaria.c.posita in illo extraordinario ti.que communiter non habentur sunt apocripha id est nō sunt auť.vt.xvi. distin.c.j.in verbo apocripha.preterea tex.in dicto.c.si cui.loquitur quando feudum datum est ad certum seruitium quod potest per feminam expediri eque sicut per masculum vel qñ b est actum quod nullum seruitium prestetur sed in casu nostro non est actum quod seruitium prestetur nec quod nullū prestetur: vnde cum fuerit prestitum iuramentū fidelitatis vt in dictis priuilegijs continetur de cuius natura qḋ teneať vasallus iurare se facturū id qḋ sit incolume tutum honestum τ vtile τ rem quā casu fortuito vel iniuste amitteret dñs eam ipse recuperabit: τ qḋ dominum volentem alium in se offendere cū causa fuerit requisitus iuuabit τ alia que sunt de forma talis iuramēti vt ex tex.in.c.j.de noua forma fide.xxij.q. vlti.in.c.de forma.τ cum in priuilegio fiat mentio de iuramēto presumitur illud solēniter esse prestitū.l.sciendū.ff.de ver. obli.l.j.C.de vsur.l.j.C.de inuti.stip.τ sic patet quod promissum esse cēsetur seruitium.τ determinatum ſm qḋ est de natura feud.ergo nō sumꝰ in terminis dicti.c.si cui. ¶ Preterea respondeo quod istud feudū a principio fuit cōcessum pro recipientibus pro se τ pro eorū descēdentibus masculis τ vltime renouationes τ cōfirmationes non dicunť immutare naturam primarū concessionum: vt probam in primo argumēto partis affirmatiue: ergo nō debet ad feminā trāsire ex forma inuestiture a qua nō recedendū est.c.j.de forma fideli.cum simi. ¶ Ad quartū arg.respōdeo ꝙ dato ꝙ hoc feudū dicatur esse ligium tū non transit ad feminam nisi vbi appareret ꝙ in loco feudi esset talis cōsuetudo.ita loquiť Spe.in.d.x. xxi.τ expresse no.doc.in.c.significauit.de rescri.nō presupponitur autem in casu nostro talem in loco extare cōsuetudinē. rursus tale feudū ex speciali forma inuestiture ad feminā trāsire non pōt vt proxime dixi. ¶ Ad quintum argu.rñsum est pluribus modis euidētissime ꝑut dixi in.vij.arg.partis affirmatiue. ¶ Ad sextū arg.rñdeo prio: qꝛ prout ferť nondum venit possessio bonorū feudalium ad aliquē qui longo tēpore possederit eum titulo τ qui ex prescrip.sua se fundare possit: quinimo alienatio bonorū feudaliū cum nō sit permissa non tribuit causam prescribendi possessori spatio longi tēporis sʒ solū spatio.xxx.annorū.c.j.§.ꝑterea.de capi.Cōra.τ ibi not. in.d.c.imperialē. ¶ Ad septimū arg.rñdeo primo ꝙ tale feudum nō potest dici francū.nam Joan. An. in addi.Spec. in rub.de prescri.in pe.τ vlti.col.refert Ubertum dixisse ꝙ a vasallo habente feudum honorificū nihil potest dñs exigere.vñ dicit Jo.An.ꝙ ipse habuit examinare quādam causam feudalem in qua dicebatur vasallum inuestitū de feudo gentili τ c frāco seu de feudo nobili libero τ franco τ qḋ fuit dubitatum qd sonarēt illa verba.τ refert ꝙ Jac.de Bel.in.prin.ꝯsti.feu.
19 ponit ꝙ † feudū nobile[c] diciť ex ꝑsona concedētis vt quādo
c cōcediť ab imperatore regi: duci: marchioni: vel alteri habenti dignitatē τc. Feudū minus nobile est illud ꝙ cōcediť a rege: duce: marchiōe τc. ¶ Feudū aliquale nobile dicitur illud qḋ cōcediť a minimis vasallis τ inferioribꝰ a qbꝰ nulla nobilitas vel dignitas cōseq possit.allegat.d.c.j.q feu.dare pos. τ in.c.j.qs dicať dux: marchio,comes τc.sed per hoc dicit Joā. And.non constat quādo dicatur liberum vel francum.vñ refert qḋ quibusdā videť qḋ sit accipienda vulgaris τ cōmunis dictorū verborū interpretatio.l.auunculus.ff.de verb.sig.c.ex literis.de spon.τ sic erit ab oī obligatione liberum τ ab omni

a ¶ Argumētum. [redacted]

b ¶ Filio. adde Ja. trac. Feud. versi. dictiqꝫ vasal.pro nō ꝯ. col. xviij.vers.videamus. Francisc. trac. feu. par.v. nu me.xiij. Albe. bru.ꝯsil.viij.in fi. Zaš. tranc. feud. parte.x. Alex.j. lib.iij.ꝯsl.l.x.n.ix.

c [redacted]

seruitio absolutū, facit ſm eū. c. significauit. de teſti. ⁊. l. ſi qs
duos. in prin. ⁊. l. in traden dis. cum ibi no. ff. cōia predio. ſed
ſm eum. hoc dicere ſonat in abſurdū propter manifeſtā repu
gnationē propter quā dici poteſt talem infeudationē nō va
ler e. c. ſolicitudinē. de app. ff. de here. inſti. l. ſi Titius. ⁊. l. vbi
repugnantia. de reg. iur. vnde ſicut qs nō poteſt eē liber ⁊ ſer
uus: ita nec in totum liber vel non obnoxius ⁊ vaſallus: pro
pter quod dicit concludendū. qđ ſi qua ſeruitia fuerunt ex-
preſſa in conceſſione ad illa tenet̄. l. vt iuriſiurandi. de ope. li.
l. ſi. C. de lib. cau. ⁊ ad illa non extendunt̄ illa verba liberum
ſeu francum. ſi nihil fuit expreſſum: ſed ſi iuſiurādū fidelitatis
preſtitit ad illa capitula iuramēti nō extendet̄ libertas illa. ſi
vero non iurauit ꝙ eſſe pōt ꝑ pactū in perſona feudi datiōe
appoſitum; vt in ti. de ca. cōra. in prin. tūc puta qđ remiſſio
iuramenti non eximat a fidelitate quo ad. c. q̄ cōtinent̄ infi-
delitatis for. in. c. j. de for. fide. hoc aperte ptꝫ in. c. veritatis. đ
iureiu. ⁊ ideo tunc erit verū dicere put dicebat Ubertus exa-
ctionē fieri nō poſſe. ſ. vltra illa que cōtinet fidelitatis formā
⁊ ſic ptꝫ Io. an. ꝙ lꝫ nullum ſit promiſſum ſeruitium per hoc
nō cenſet̄ feudū eſſe francū ⁊ liberū niſi ex hoc expreſſe ſit fa-
ctū quo caſu extendit̄ preterꝙ ad ea q̄ ſunt de forma iuramē
ti fidelitatis ergo cū i dicta inueſtitura nō ſit actū ꝙ ſit frācū
⁊ liberū lꝫ nō ſit actū ꝙ ſit nobile nō dꝫ cēſeri frācū: ꝑ hoc ēt
allego notata ꝑ bal. in preludijs feudorū. in. xv. col. vbi dicit
ꝙ in conſtitutionibus feudalib⁹ nō habet̄ hoc verbum ſeu vo
cabulū nobile francū, ſꝫ equipollens videlicet in ti. de feu. nō
habente propriam naturā feudi: vbi dicit̄ ſi feudū fuerit con
ceſſum hoc qđ recipiēs ⁊ ſui heredes ⁊ cui ipſe dederit id ha-
beāt nō dicet̄ tale feudū habere naturā feudi: qꝛ videt̄ vaſal-
lo data ptāſ alienandi in quēcūqꝫ: ⁊ ſic ſentit Bal. ꝙ fran-
cū feu. nō dicat̄ eſſe niſi qū data eſſet ptās alienandi feu. irreq
ſito dn̄o: hoc aūt non fuit conceſſum in dictis priuilegijs: er
go ⁊c. ¶ Confirmo per id qđ in ꝓpoſito dixit Andr de iſer.
20 in. c. j. in vlti. col. quib⁹ cau. feu. vbi dixit † quod ſi det̄ feuduꝫ
hoc acto ꝙ nullū ſeruitium inde fiat: cēſebit̄ hoc feu. iure feu.
niſi quantum ad ea de quibus cōueniet vt non fiēt ⁊ quātum
ad expreſſe remota: id eſt q̄tuꝫ ad ſeruitij preſtationē tū ijſdē
modis cauſis ⁊ culpis admittet̄ exceptio, etiā ſi nō ſeruiret.
qꝛ ad illud non tenet̄ ex pacto ita dicit qđ poteſt intelligi. c.
j. de feu. non ha. ꝓpri. na. feudi. ⁊. c. feudi. in titu. ſi de feu. fue-
rit controuer. Ecce ergo deciſio in terminis ꝙ lꝫ ēt eſſet expſ
ſe actum quod nullū ſeruitiuꝫ preſtaret̄ ꝑ tali feudo tū qꝛ nō
poſſet tale feudum legari vel alienari: qꝛ per talem alienatio-
nē ꝑdit̄ feudū de ſui natura: ita expreſſe vult Andr. de Iſer.
in loco proxime allegato. ¶ Ex quo apparet hoc dubiū eſſe
ſublatū. ¶ Et qđ feudum non dicatur francum niſi qū expſ-
ſe ſit actum: ita tenuit Oldra. in conſi. ccxxxiij. inci. factum ta
le eſt: quidam miles ⁊c. ⁊ idē bal. in. c. j. in vlti. qđ. de ca. qui cu
riam vend. ⁊ Bal. in. l. ſtipulatione. in. ij. co. C. de condit. inſer.
vbi inquit ꝙ poſſit dici francum. i. ſine fidelitate. ſi hoc ex pa
cto eſt actum ⁊ quando eſt actum quod ex toto omnis pro-
prietas tranſiret in vaſallū ꝙ fieri poteſt. ⁊ no. Io. Mo. in. c.
Abbate. de re. iur. lib. vj. poſt prin Bal. idē in. l. j. in. xxiij. col.
C. de confeſ. ¶ Ad octauum ⁊. ix. argu. eſt reſponſum. ſ. in. ij.
⁊. vj. arg. partis affirmatiue ⁊ etiam patet ex deductis in pri
mo argu. ¶ Ex quibus indubitata reſultat concluſio vide-
licet dominum comitem Ioan. franciſcū in dictis omnibus
feudalibus bonis eſſe preferendum.

Quedam mulier forēſis que

habitauit in certo loco per ſpatium. xij. ann. ⁊ vltra. ⁊ ibi de-
ceſſit ab inteſtato: ⁊ ibi ſepulta fuit nullis aſcendentibus vel
deſcendentibus vel agnatis vel cognatis vel viro relictis.
¶ Qua de re dominus dicti loci in quo diu habitauerat iu-
re fiſci: qꝛ dn̄s eſt hn̄s regalia, vt ſucceſſor de iure accepit vt
heres ⁊ occupauit omnia bona dicte mulieris mobilia ⁊ im
mobilia exiſtētia i territorio ſuo. ipſa tū mulier habebat quē
dam ſuum debitorē: ⁊ ſic nomē debitoris exiſtentis in alieno
territorio alterius dn̄i qui etiam habebat fiſcū ⁊ regalia. Nūc
ille dominus vbi habitauit dicta mulier ⁊ ſucceſſor vniuerſa
lis qui adiuit hereditatē dicte mulieris vult dictum nomen
debitoris exigere: ſed ille dominus in quo habitauit ⁊ habi
tat ille debitor dicit ſe dicte mulieri ſucceſſiſſe in illo nomi-
ne debitoris: cum debitor ille ſit ſibi ſubditus ⁊ in ſuo territo
rio eſt originarius ⁊ incola: ⁊ perpetuo habitator ēt tpe de-
biti cōtracti ⁊ tpe mortis dicte mulieris ⁊ ēt de pn̄ti. tunc q̄ritur
quid iuris. Reſpon. ꝙ ſpectat ad dominum loci domicilij.

a ¶ Speciali. Idē Alberi. in. iij. par. ſtatut. q. ij. Ioan. An. in addi. ſpec. de accuſ. §. querit̄.

Summarium.

1 ☞ Fiſcus cuiuſque loci occupat bona delinquētis i eo ſita.
2 Ius tutele remanet inſoliduꝫ licet adminiſtratio diuidatur ⁊ nu. 10.
3 Fiſcum a principe nullus habet niſi iure ſpeciali, quod non debet extendi.
4 Conceſſio legaliorum implicat ſucceſſionem bonorum vacā tium.
5 Bona immobilia ſequuntur perſonam: immobilia ſequunt̄ locum.
6 Actio iudicatur ſecundum id ad quod competat.
7 Donans quicquid habet perufij non veniunt nomina debitorum ibi exiſtentium.
8 Es alienum pro rata bonorum confiſcatorum diuiditur inter plures dominos fiſcales.
9 Decedenti abinteſtato ſi proximiores paterni ſuccedunt in immobilibus: materni in mobilibus diuidentes alienū pro rata bonorum.

Conſilium. XXXI.

Iſo ti. q. premiſſe ⁊ his
que accutiſſime ⁊ copioſe deducta ſunt per celeber
rimum ⁊ preſtantiſſimum dn̄m conſulentē. ¶ Ui
detur prima facie dicendum, dn̄m loci in quo mulier diu ha-
bitauit non admittendū iure ſucceſſionis ad nomē debitoris
alterius territorij: pro quo adduci pōt id ꝙ no. decidit Pet.
⁊ Bal. in. l. ex facto proponebatur. ff. de here. inſti. vbi cōclu-
1 dūt † ꝙ ſi quis habeat bona in diuerſis territorijs quorum
quodlibet ſeparatam habeat burſam fiſcaleꝫ: ⁊ diſtinctā: ⁊ de
lictum cōmiſerit taliter propter quod oīa bona vbicūqꝫ ſit a
publicētur: vnuſquiſqꝫ fiſcus occupat bona ſui territorij: ⁊ cū
habeat fiſcus loco heredis. l. tutoris. C. ad. l. iul. de vi. l. j. C. de
bo. que li. l. nō intelligit̄. §. cū ex cauſa. ff. de iure fiſ. ⁊. l. recuſa
re. §. ſi fiſco. ff. ad treb. quilibet fiſcus agere poteſt in ſuo ter-
ritorio contra debitores illius cuius bona confiſcata ſunt, et
pariter reſpondere tenebuntur quilibet fiſcus debitorib⁹ ſui
territorij: ſicut contingit in duobus tutoribus quorum admi
niſtratio diuiſa eſt per certa territoria qꝛ nō īpediet ſe de his
q̄ cōcernunt alterius territoriū. l. inter tutores. ff. de admi. tu.
⁊. l. quero. ff. de ſol. ⁊ ſic prefati fiſci cenſebuntur eſſe heredes
diuerſarum hereditatū. facit ſꝫ eos. l. huic queritur. §. poteſt.
ff. de pe. ⁊. l. ſi certarum. §. j. ff. de teſt. mil. l. heredes. §. i. ff. fam̄.
erciſ. non autē dicunt̄ proprie eſſe coheredes vnius ⁊ eiuſdeꝫ
hereditatis quia vno repudiante bona ſui loci nō accreſcent
alteri fiſco cum nō habeant adinuicē eius accreſcēdi: eo quia
non proprie dn̄r eſſe heredes vt probatur in. l. quoties. ⁊ bar.
ff. de nouat. ⁊ not. in. l. inter eos. §. j. ff. de fideiuſſor. ita cōclu-
dit Bal. in effectu in preallegata. l. ex facto. ⁊ etiā Bal. in. l.
j. C. quando non pe. par. in. xiiij. col. verſi. ſed ponamus quidā
habebat bona padue ⁊c. Ita ergo videtur in ꝓpoſito noſtro
dicendum ꝙ ad dominū cuiuſlibet loci ſpectēt bona iſta ī ſuo
territorio. ¶ Cōfirmo predicta ꝑ tex. in. l. tutores. §. heredes
2 ff. de admi. tut. † vbi ſi inter duos tutores diuerſa eſt admini
ſtratio bonorum pupilli exiſtentium in diuerſis territorijs:
vt qꝛ vni tutori aſſignata eſt adminiſtratio bonorū exiſtētiū
in territorio Bonoū. alteri eſt aſſignata adminiſtratio bo-
norū exiſtētiū in territorio mutinēſi: ⁊ reperiat̄ in territorio
Bononiēſi vnus qui erat debitor pupilli pretextu rerū exi-
ſtentiū in territorio Mutinenſi: nihilominus qꝛ debitor erat
in territorio Bononiēſi, ptās eū cōueniēdi ſpectat ad tutorē
territorij Bononienſis: eodē modo cōſidero in caſu noſtro
ꝙ ſi perſona debitoris eſt ſuppoſita territorio alterius dn̄i:
dꝫ iudicari de eo prout de bonis ſitis extra territorium dicti
loci in quo habitauit ⁊ deceſſit dicta mulier. ¶ Ad idē ad-
duco: nam dn̄s loci habitationis mulieris dato ꝙ dicte mu-
lieri ſuccedat: non poteſt illi ſuccedere de iure cōi: ſed tantum
ex priuilegio ſpeciali, qꝛ eſto ꝙ fiſc⁹ ſuccedat nullis extātib⁹
agnatis cognatis ⁊ quibuſdā alijs perſonis in iure enumera-
3 tis vt. i. dicam: † tamen nullus habet priuilegia fiſcalia niſi fiſ
cus. l. camera imperialis: vt. l. j. C. de bo. vac. lib. x. probat̄ in
l. properandum. §. pe. C. de iud. in ver. fiſcale. iuncto verbo iu
re ciuitatū. ⁊ in. l. j. §. illud ſciendum. cū ſeq. ff. de edi. edi. l. ſimi
le. ff. ad muni. ⁊ no. gl. ⁊ doc. in. l. iteꝫ veniunt. §. ſenatus. ff. de
pet. here. ⁊ in. l. ij. in prin. ff. de iure fiſ. ⁊ in. l. iij. §. municipib⁹.
ff. de bono. poſ. ⁊ gl. ⁊ doc. in rub. C. de iu. ſi. li. x. ⁊ in terminis
noſtris declarat Bal. in. l. j. ad ſi. C. de here. vel actio. vendi.
¶ Hoc preſuppoſito vr̄ ꝙ ſucceſſio delata dn̄o loci habita-
a tionis dicte mulieris, tanꝙ ſit de iure ſpāli non extendat̄ ad
ea que

ea que sunt extra territoriũ illius domini:vt no.Jac.de ra.
Guil.de cu.Cy.Bar.ꝛ Bal.in.l.j.C.de sum.tri.alleg.l.j.in fi.
ꝛ.l.pupillo.ff.de tut.ꝛ cu.da.ab his.ꝛ.l.titium.§.tutores.ff.de
ad mi.tuto.ꝛ idem Pet.de ancha.in repe.c.canonũ statuta.
maxime in.xij.questione princi.de consti.ꝛ Jo.cal.de.in cõsi.
luis cõsi.xxxiiij.posito sub.rubr.de testa.ꝛ incipit statuto fer
rariensi cauet ꝙ stantibus masculis ꝛc. ¶ Et ideo dicunt iu
xta predicta docto.ꝙ si delinquẽtes habent bona in diuersis
territorijs puta Bononie ꝛ mutine ꝛ bona eius fuerunt Bo
nonie confiscata de speciali iure:vt qꝛ ex forma statuti Bo
noniensis bona veniebant ex illo delicto confiscanda q̃ alˀs
de iure communi non veniebant confiscanda:certe talis bo
norum confiscatio nõ extendit ad bona sita extra territoriũ
Bononiense:maxime quo ad hoc vt bona alibi sita applicẽ
tur camere Bononiensi:vt firmat Bar.ꝛ doc.in prealleg.l.j.
C.de sum.trini.ꝛ no.Jo.an.in addi.Spe.in ti.de accu.§.seqꝛ.
in addi.q̃ incipit:felicis Nicolai.ꝛ in.c.cũ ſm.de here.lib.vi.
per Guil.de cu.in.l.ij.ff.de capi.dimi.ꝛ no.Anto.in.c.postu
lasti.de foro cõpe.ꝛ bal.in.l.iurisperitos.§.cum oriundˀ.per
illũ tex.ff.de excusa.tut.ꝛ.in.l.ſꝫ si plures.§.in arrogato.per
illũ tex.ff.de vulg.ꝛ pup.substi.ꝛ Pet.de ancha.in.d.c.cano
num statuta.cum concordan. ¶ Sed predictis nõ ob.3riam
sententiam puto de iure probabiliorem:ad qd̃ ostendendum
pretermitto id quod est iure firmum ꝙ fiscus succedit subdi
to ab intestato decedenti deficiente liberorum parentum ꝛ p
pinquorum ꝛ coniugis legitima successione inter quos nõ cõ
prehenduntur affines.l.affinitatis.ꝛ.l.vitrico.C.communia
de succes.hoc probatur in.l.j.ꝛ in.l.si vacantia.C.de bo.va.li.
x.ꝛ in.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor. ¶ Excluditur etiam fiscus a nõ
nullis alijs personis enumeratis per gl.magistram in.d.l.j.
C.de bo.vacã.a socio defuncte persone in libertate seu dona
tione imperiali.l.j.C.si liber.imperia.socius. ¶ Jtem exclu
ditur fiscus a collegio licito in quo defuncta pſona incorpo
rata fuisset.l.j.ꝛ per totũ.C.de her.tu.l.iij.ꝛ.l.si qs presbyter.
C.de epi.ꝛ cle. ¶ Jtẽ excludit a patrono in hereditate liber
ti.§.sed nostra.instit.de succes.lib.ꝛ in.d.l.si quis presbyter.
¶ Jtem excluditur a tutore pupilli defuncti:vt est gl.singu
laris ſm Dy.ꝛ docto.in.l.qua tutela.ff.de re.iu.quem quidã
reprehendunt sed non examino:qꝛ nõ expedit.Cum ergo cõ
stabit illum ex premissis extare locus erit fisco:vt in pluribˀ
4 prealllegatis. ¶ †Videamus ergo vtrum dñs dicti loci ha
bitationis mulieris habeat quo ad dictã successionem ius fi
scale:ꝛ in hoc dico qd̃ sic:qꝛ in themate ante posito presuppo
nitur quod domino loci habitationis concessa fuerunt rega
lia per quam concessionem indultum intelligitur quo ad he
reditatem ꝛ bona vacantia iure fisci succedere possit ita dicũt
Barto.Bal.ꝛ Ange.in.l.j.C.de bonis vacã.lib.x.allegando
tex.in.c.j.que sunt regalia.Jtẽ si iura ꝛ puilegia fiscalia a pn
cipe motu proprio cum clausula:non obst.ꝛc.cõcessa fuissent
domino predicto:vt no.per gl.ꝛ docto.in prealllega.l.j.bart.
in.l.cunctos populos.in vlti.colum.ꝛ Bal.in.l.j.C.de hered.
vel actio.vendi.vbi idem dicunt in dominis vel ciuitatibus
que prescripserunt merum imperium per not.per gl.in.§.iuſ
iurandum.in authen.de defenso.ciuita.ꝛ per hoc dicunt qd̃
omnes domini vel ciuitatis hodie non recognoscentes su
periorem habent iura fiscalia,ꝛ idem Barto.in.l.ij.in princi.
ff.de iure fi.ꝛ in.d.l.itẽ veniunt.in.§.senatus.de peti.hered.et
Anto.de but.vt in.c.per venerabilem.qui filij sint legi.cũ cõ
cordan. ¶ His sic presuppositis videndum est vtrum in suc
cessione ad quam admittatur dominus loci domicilij mulie
ris includat nomen debitoris antedicti:ꝛ puto dicẽdũ ꝙ sic.
¶ Pro quo primo allego autoritatem bal.in.l.mercatores.
5 de commer.ꝛ merca.vbi per illũ tex.elegãter dicit notabilr †
imperator confiscat bona mobilia subditorum existentia ex
tra territorium suum quod est retinendum ꝛ menti tenendũ
secũdũ eum:ꝛ subdit ꝙ ratio est:qꝛ bona mobilia concernunt
personam illius cuius sunt:immobilia vero concernũt terri
torium.vult ergo Bal.quod licet alˀs in confiscatione bono
rum non veniunt immobilia sita extra territorium publican
tisˀmaxime quo ad vtilitatẽ confiscantis:qꝛ illa coherẽt ter
ritorio vt dixi supra:tamẽ mobilia sita extra territoriũ confi
scantis bene veniunt in confiscatione quia persona concer
6 nunt. ¶ Sed ista est†quod actio competẽs cõtra debitorem
quando continet aliquod mobile:vt ad quantitatẽ put casu
nostro iudicatur esse quid mobile nõ autem immobile vt no.
gl.in auť.de non alien.§.j.in verbo connumeranda.vbi dicit
Ang.quod licet proprie ꝛ stricte sumendo actio seu nomẽ de
bitoris sit species inter immobilia ꝛ immobilia.l.quã tube
ronis.§.pe.ff.de pecu.l.a diuo pio.§.in vẽditione.ff.de re iu.
tamen vbi queritur quem effectum sortiatur actio tũc illa iu
dicantur eẽ mobilia si dicat ad mobile:secˀ si cõpetebat actio
a ad quid immobile ſm illã gl.ª ꝛ hoc etiam voluit Dy.ꝛ bar. a
in.l.ij.ff.de auto.tut.ꝛ gl.in.l.j.ꝛ ibi sequitur Bar.§.si aduer.
trantẽ.ꝛ Bar.in.l.mouentium.ff.de verb.sig.ꝛ Joan.andr.
in addi.spe.in ti.de fructibus ꝛ interesse.§.j.super verbo.ſꝫ qd
si debeo.in.l.j.§.fuit quesitum.ff.ad treb.bene facit ꝙ no.bar.
ꝛ Ang.in.l.si sic.§.fi.in fi.ff.de leg.j.ꝛ no.Bal.in.c.j.in fi.prin b
cipij.de pace tenen.ꝛ in.c.j.§.j.de cog.feu.cum si. ¶ Ex his
infertur qd̃ nomen dicti debitoris non censetur esse extra ter
ritorium domicilij creditricis tanq̃ eius persone inherẽs vt
dicit Bal.ideo in iure dicti noĩs debitoris succedere dꝫ do
b minus loci domicilij b sicut in alijs in eodẽ territorio existẽti
bus succedit. ¶ Confirmo per ea que voluit Bal.in.l.j.ff.de
7 sta.homi.vbi dicit†ꝙ si quis dixerit dono tibi quicqd habeo
perusij:qd̃ actiones psonales quas ibi habebat donans non
veniunt in donatiõe qꝛ locus seu territorium nõ circũscribit
illa incorporalissima prout sunt actiones psonales:allegat.
l.cauis.ff.de leg.ij.ꝛ.l.fi.C.de prescri.lon.tem.ꝛ.l.fideicõmis
sum.§.tractatum.ff.de iud.ꝛ in.l.hac edi.§.his illud.de secun
nup.C.ꝛ.l.princeps bona.ff.de ver.signi.Si ergo nomen de
bitoris non coheret territorio loci domicilij ipsius debitoris
ergo nihil obstat domino loci domicilij mulieris qn iure di
cte actionis succedat sicut succedit in vniuersum ius etiã in
corporale dicte mulieris vt dixit tex.in.l.heres in omne.ff.d
acqui.he.in.l.nihil.ff.de ver.sig.ꝛ in.l.hereditas.ff.de reg.iu.
cum contra eum allegari nõ possit quod cohereat alieno ter
ritorio.ꝛ idem dicit Salic.in.d.l.cunctos populos.quam ad
hoc allegat supra dictus dñs consultor:quia actiones ossi
bus creditoris inherent vt ab eius persona euelli nõ possint.
l.quis ergo casus.ff.de pecu.ꝛ.l.iij.ꝛ ibi not.ff.p socio. ¶ Et
predicta tanto fortius procederent si preinpponeremus di
ctum contractum celebratum fuisse inter debitorẽ ꝛ credito
rem in loco domicilij creditricis sicut quo casu si alicui terri
torio dici potest inherere actio resultãs ex 3ctu qui inheret
illi territorio in quo celebratus est 3ctus vt est tex.in.l.titiũ.
ꝛ meuiũ.§.tutore.ꝛ de admi.tut.ꝛ.l.quero.de solutio. ¶ Nũc
venio ad responsionẽ eorũ que primo loco in cõtrarium alle
gaui. ¶ Et primo non obstat quod no.Pet.ꝛ Bal.in.d.l.ex
facto proponebatur.quia respondeo quod ipsi loquuntur
quotiescunq̃ delinquens in territorijs diuersis habebat bo
na immobilia territorio coherentia:quo casu fiscus cũ vtriuſ
que territorij ratione confiscationis capiat immobilia sita in
suo territorio ꝛ ppter id qlibet fiscus habeatur loco heredis.
vt.l.tutores.C.ad.l.iul.de vi.cum concordantijs supra alleg.
Nimirum si etiam actiue ꝛ passiue actiones diuidi debent in
ter eos sicut fit inter heredes.l.pro hereditarijs.C.de here.vel
act.ven.l.j.C.si cer.pe.cum vulgaribus.sed in casu nostro pre
supponitur quod in territorio loci domicilij istius debitoris
nulla sunt bona immobilia vacãtia que fuerunt dicte mulie
ris sed solum istud nomen debitoris qd̃ vt dixi ꝛ probaui su
pra nõ dicitur coherere territorio imo coherebat persone cre
ditricis ꝛ sicut transit in fiscũ loci cui supposita erat psona di
cte creditricis sicut in dictũ fiscum tanq̃ in successorẽ vel trã
seunt alia iura etiam incorporalia specta ia ad dictam credi
tricem vt plenius supra est ostensum ꝛ probatum ꝛ per conse
quens patet qd̃ in casu nostro dicta mulier nõ dicebatur ha
bere bona in diuersis territorijs prout supponũt dicti doct.
8 ia.q.sua in loco prealllegato. ¶ †Unum subdo qd̃ inquantũ
Pet.ꝛ Bal.in.d.l.ex facto.videntur velle qd̃ actiones actiue
ꝛ passiue transeunt in quemlibet fiscũ non pro rata bonorum
sed tãtũ modo inspecto territorio videlicet vt debitores ꝛ cre
ditores vnius territorij puta Bononie sequantur indistincte
agendo ꝛ respondendo fiscũ ciuitatis Bononie.ꝛ sic innuere
videntur quod iura ꝛ actiones territorio coherẽat ꝛ territo
rio diuidantur.nam istud non videtur concludentibus iuri
bus cõprobari:quia leges inter tutores cum similibus de illa
materia loquentibus non faciunt:quia habent diuersam ra
tionem:vt statim dicam. ¶ Nec etiã probatur per.l.hinc que
ritur.§.potest.ff.de pecu.qꝛ ibi loquitur de seruo cui a diuer
sis personis concessum erat duplex peculium.nã si contrahit
ex causa dictorum peculiorũ diuersarum personarum illi qui
sunt creditores ex causa vnius peculij agere primo debẽt cõ
tra dominum ꝛ possessorem illius peculij ꝛ sic a principio tẽ
pore create actionis patrimonia erant diuisa ꝛ respiciebãt di
uersos dominos:sed in casu nostro secus:quia tẽpore quo no
mina debitorũ ꝛ creditorum in esse fuerunt producta vnicum
tantũ patrimonium erat vnde nõ potuit es alienum respicere
partẽ patrimonij sed totum patrimoniũ pro indiuiso respicit.
d.l.fideicõmissum.§.tractatũ. ¶ Et ad ostẽdendũ hoc qd̃ di
co esse verũ adduco verba Guil.de cug.in.d.§.potest vbi dicit

¶ Sl.Addõ latiſ
sime domi.And.
tiraq.in ꝯsue.pu
cta.tit.retrac.§.
j.glo.vij.
¶ Domicilij itẽ
Jac.trac.feu.x.
cum mero mist.
imp.col.iiij.ꝟs.13
formo.ꝛ in tra
cta.de operis.
col.ij.vide nell.i
tract.bañ.par.j.
secundi temp.q.
xvij. [redacted] idem
Soc.cõsi.xxxvj.
consi.cj.lib.j.

9 ¶ Statuto cauet† q aliquo decedēte abintestato primiores ex parte patris habebunt bona immobilia, proximiores ex parte matris habebunt mobilia. Queritur quos debeant creditores conuenire. Dicit ipse q prima facie videt distinguendum prout distinguit ibi in tex. in vsufructuario ꝛ proprietario, vcȝ aut agit ex ɔctu cōcernente bona immobilia, ꝛ cōuenientur primiores ex parte patris: aut concernente bona mobilia ꝛ conuenient proximiores ex parte matris. facit ēt ſm eum. d. l. si certarū. §. j. de testa. mili. Tamē finaliter ipse determinat: qꝛ dictus. §. potest. ꝛ d. l. si certarū. loquit qñ tempore contractus celebrati erāt patrimonia diuersa vel diuersa peculia: sed in casu questionis proximo loco formate viuēte illo cum quo fuit celebratus ɔctus nō erat nisi vnicū patrimonium. qꝛ. l. dicit qd paganus non potest habere plura patrimonia licet possit habere res existentes in diuersis locis. Sȝ oēs res faciūt vnū patrimonium. l. iurisperitos. §. cū qꝛtū dus. ff. de excu. tu. ¶ Licet ergo post mortē scindat primonium ex forma dicti statuti: tn̄ nō dȝ alterari ɔdō dictorū. l. §. §. ex his. ff. de ver. ob. vnde concludit q bona debent estimari ꝛ ille qui plus habet ta plus soluere dȝ. arg. ff. de relig. l. celsus, cum seq. vsq ad. l. sic pro rata. §. j. ff. ad. l. falcid. l. si vir vxori. Et sic patet q iura allegata p Pet. ꝛ Bal. nō pbāt q actiones actiue ꝛ passiue debitorū vel creditorum existentium in vno territorio debeāt sequi fiscū illius territorij: ꝛ sic censeantur inherere territorio cōtra ea que superius dixi. ¶ Unde reperio q Guil. de cu. in. l. ij. in prin. per illum tex. ff. de cap. di. cōtrariū tenet ꝛ meli9 iudicio meo. nā dicit q qñ propter publicationem bonorum existentium in diuersis territorijs quilibet fiscus capit bona sui territorij tūc es alienū diuidit inter eos non pro modo territorij nec pro virili: sed pro rata[b] bonorū ad quēlibet fiscū pertinentium per. d. l. ij. adducit ēt qd in simili dicit de viro ad quē dos peruenit titulo lucratiuo: qꝛ pro rata dotis tenet ad expensas funeris vxoris vt preal. le. l. celsus. cū seq. vsq ad. d. l. sic p rata. ꝛ in simili etiā allegat l. sed ꝛ si le. §. quod autē quis. ff. de peti. he. ꝛ facit tex. optim9 ſm eum in. l. fi. C. de dila. lib. xj. ¶ Joan. de Jmo. etiā in preallega. l. ex facto. impugnat dictam opinionem Pe. ꝛ Bald. in eo qd tenentes alienū diuidi territorio. ꝛ dicit q iura allegata per eos nō probāt. ꝛ per predicta etiā patet respōsio ad ea que dixi. ſ. q talis successio cōpetit dn̄o loci domicilij mulieris de iure speciali: ꝛ sic nō dȝ extēdi ad bona sita in alieno territorio ꝛc. quia vt dixi. ſ. respondeo q dicta actio q cōpetebat mulieri ɔ dictū debitorem nō videt residere in alieno territorio: imo territorio in quo habebat mulier domicilium et actualiter habitabat vt est in iure. ſ. probatū. Postremo nō obstat tex. in. l. tutores. §. heres. ꝛ in. l. inter tutores. cū si. ff. de admi. tuto. quia illa iura loquuntur quo ad diuisionē administrationis que fit vt cōmodius bona pupilli administrētur vnde in casu dicti. §. heres. qꝛ ibi heres erat in prouincia iniquum fuisset dicere qd cura cōpellendi ipsum heredē ad restituendam hereditatē pupillo ſm volūtatē defuncti spectaret ad tutores qbus cōmissa erat administratio bonorū extra p̄uinciā quibus hoc cōmodius fuisset: vnde dicitur qd spectat ad tutores qbus cōmissa erat administratio rerū prouincialiū qui hoc cōmodius expedire possunt. ¶ Et ideo tex. in. d.

10 l. inter tutores. dicit† q diuisio tutele nō iuris sȝ iurisdictionis est: id est lȝ diuidat administratio sola: tn̄ ius tutele remanet insolidū ꝛ indiuiduū apud quēlibet tutorū: ꝛ ideo dicitur qd si agat per vnū ex tutoribus cui assignata est administratio certi loci. ɔ debitorē illius loci poterit opponere cōpēsationē de eo qd sibi debetur ex administratione alterius cōtutoris habentis administrationē alterius loci qꝛ quo ad effectum iuris maxime ɔ ius actionum actiue ꝛ passiue nihil immutatur per dictā diuisionē administrationis in qua vt dixi inspicit sola cōmoditas ꝛ facilitas administrationis: vt etiā dicit Saly. in prealle. l. cūctos populos. Ex quibus cōcludit qd etiam exactio dicti nois debitoris spectare debet ad prefactum dominū loci domicilij mulieris que intestata decessit.

a ¶ Plus hȝ. idem Albericus. ij. par. statut. q. cv. Jacobi. in trac. de operis. col. vj. sȝ quia Pan. j. d. l. hincq rit. de pecul. ꝛ in cōsi. cccxc.. in fi. lib. ij. aliter tenet vide in cōsue. parisi. tit. xiij. §. cl. vbi hoc ex cussi. nos obseruamus q qcunqȝ in re successiuo vl' beneficio cōsuetudinis capit mobile. tenet soluere debita.

b ¶ Pro rata. idem Alberic. i. d. l. ij. ꝛ in. l. fideicōmissum. §. tractatum. ff. de iudic.

c ¶ Sufficeret. ias. repet. l. admonēdi. col. lxix. ff. de iureiur. Felin. c. cum causam. de testib.

d ¶ Factū. Alexā. cōsil. xxxix. col. fi. lib. v.

Summarium.

1 Juramentum non defertur ob vnum testem, nisi sit omni exceptione maior: ꝛ reddat cām, ꝛ dicat plene factū. ꝛ num. 2.

3 Colonus non est integer testis.

4 Mendacium obreptionis impedit ratificatificationem.

5 Testes singulares non iunguntur.

Consilium. XXXII.

Viso puncto et dubijs de quibus queritur puto verum esse de iure q dicto domino. P. actori non sit deferendū iuramentum in defectum semiplene probationis: ꝛ quod intentio dicti domini Pet. non sit plene pbata per dictos duos testes scilicet Bernardum ꝛ Bernabeum. ¶ Ad qd ostendendum

1 presuppono quod† ad hoc vt actori possit deferri iuramentū in defectum semiplene probationis iuxta. l. in bona fide. cum ibi nota. C. de reb. cred. l. admonendi. ff. de iureiurando. ꝛ ca. fi. de iureiuran. requiritur qd si intentio secus sit probata per vnum testem talis testis sit omni exceptione maior. ¶ Et id si testis esset talis qd eius fides esset in aliquo debilitata non

c sufficeret[c] ille testis ad hoc vt possit deferri iuramētum i defectum semiplene probationis. ita inquit Bartol. in. d. l. admonendi. circa. viij. col. in versicu. venio ad tertium. ¶ Unde dicit quod si testis esset consanguineus ꝛ multum amic9 parti aut aliquid simile, non posset in eius defectum iuramētum deferri. allegat no. per gl. in. l. etiam matris. ff. de probationibus. ꝛ istud sequitur Anto. de bu. in. c. fi. de iureiuran. ¶ Bene facit quod no. Bal. in. c. sacramentum. de consue. recti feu.

2 vbi voluit† quod licet duo testes non interrogati de cau. et deponentes sine redditione cause faciunt plenam probationem iuxta plene no. in. l. solam. C. de testi. ꝛ in. c. cum causa q inter archiepiscopum. de testibus, tamen si vnus solus testis est examinatus, ꝛ non interrogatus non reddit causam sui dicti non facit semiplenam probationem adeo q possit deferri iuramentuȝ semiplene probationis. ¶ Et idem si talis testis

d non dixisset plene factū[d] per not. in. l. lucius. ff. de his qui notan. infa. quia talis examinatio nō caret tali suspitione boni viri: ꝛ ſm eum medius defectus impedit semiplenam probationem vnius testis. ¶ Nec mirum secūdum ipsum quia satis exhorbitat fides vni9 testis a iure cōi. extra de testi. c. a nobis. ꝛ c. innotuit. ¶ Sed ita est q domestici testes nō reputātur idonei ꝛ integri testes: l. etiā. C. de testib. c. in literis. de testib. ꝛ inter tales domesticos enumeratur colonus. l. presenti. §. fi. C. de his qui ad eccle. confu. ꝛ no. expresse Spec. in tit. de test. §. j. versi. item excipitur quod est domesticus vbi expsse dicit q ſm Uber. de bobio† q̄uis colonus nō repellat ex

3 toto tamē nō est integer testis ꝛ minus ei creditur q̄ alijs vt not. glo. ꝛ doc. in. c. in literis. ¶ Sed ita est q Bernardus est affictuarius dicti domini petri ꝛ ipsemet testis fatet ergo nō est integer testis pro declaratione dicti iuramenti obtinēda. nam ꝛ talis qui soluit pro terra certā mensurā frumenti appellatur colonus ꝛ conductor. glo. ꝛ doc. in. d. c. in literis. sed ita est qd pluribus modis potest dici colonus: ꝛ est nomē largum ꝛ generale vt per glo. in rub. C. de agri. ꝛ censi. li. xj. ꝛ quo ad propositū nostrum est eadē ratio in eo qui pro fundo quē colit debet prestare domino certam mensuram frumenti que est in eo qui debet soluere certam mercedem pecuniariam: debet ergo esse eadem iuris dispositio. c. trāslato. de cōsti. l. illud. ff. ad. l. aquil. ¶ Et licet affictus qui prestatur per dictū testē sit modicus tamen hoc nō habet obstare. quia etiā dicit Bal. in. d. l. sacramentum. q quo ad impediendum q vnus testis non facit semiplenam probationem modicus defectus sufficit: vt retuli. ſ. ¶ Et quādoq potest contingere q maior esset suspicio in eo qui modicum affictum solueret q̄ in eo qui magnum. nam potest cōtingere q soluit affictum modicum pro re que maiori affictu digna esset: vnde testis ne subtrahat per dominum a tali commodo facilius induceretur ad testificandum pro domino aliter quam se habebat veritas. ¶ Accedit vltra predicta quia etiam dictus testis vt dicitur fuit productus ꝛ receptus ad instātiam vnius qui nullum habebat mādatum a domino. quo casu aduertendum: quia licet sit disputatio an gesta per aliquem nomine meo sine mādato meo possint ratificari per me: ꝛ secuta ratificatione valeant in fauorē meum ac si fuissent gesta cum mandato meo de quo per glo. ꝛ doc. in. l. si tutor. C. qui. cau. in integ. rest. non est neces. ꝛ in. l. si mater. §. hoc iure. ff. de excep. rei iudic. ꝛ in. l. licet. ff. de iudi. ꝛ ꝛ per Bal. in. l. falsus. C. de fur. ꝛ p cano. in. c. ex parte decani. de rescri. ꝛ in. c. cum in iure. de offi. dele. tū dicit Bal. in. l. Jul.

4 in. q. v. ff. qui satisd. cog. quod ipse audiuit Bar. dicentem† q si ille qui actum fecit nomine meo: ꝛ in fauorem meum falso allegauit se mandatum habere cum non haberet non potest ratificari propter vitium obreptionis. ar. l. si quis obrepserit. in verbo nihil agit. ff. ad. l. cor. de fal. ꝛ ita cū eo transit Bald. in. d. l. iul. ¶ Si ergo apparet eum qui nomine domini Pet. dictum testem producit ꝛ examinari fecit falso allegasse se habere mandatū non motus aliqua probabili ratione: non possit talis actus ratificari a domino Pet. Sequitur ergo quod dicto

dict o do. Pet. vigore attestationis dicti Bernardi non potest deferri iuramentum in supplementum probationis: qnimo cōtra dato q dictus testis ex toto semiplene probasset: attamē adhuc haberet iudex arbitrari, an ista quātitas esset magna vel parua attenta qualitate persone actoris. nam si ei videretur magna nō deberet iuramētum deferri: vt no. gloss. Bar. & alij in d. l. admonendi. & gl. & doc. in d. c. fi. ¶ Nec pdictis etiam ob. si diceretur quod est probatum plene per duos testes. s. per bernabeum vltra bernardum. qr rñd. q bernabeꝰ non probat aliquid: qr non deponit q lazarinꝰ cōfessus fuerit: se habuisse certam quātitatē bladorū, & sic obscure deponit: & ideo non releuat. c. in presentia. de probatio. l. Pomponius scribit si frumentum. §. fi. de rei ven. no. Spe. in ti. de te-
5 ste. §. j. ver. item quod testis obscure &c. ¶ † Preterea quilibet dictorum testium est singularis: ergo non pñt simul iungi. c. licet causam. de proba. c. bone. de elec. l. ob carmen. §. fi. ff. de testib. Ex alijs etiam apparet euidenti inspectione quod dictus vltimus testis nihil probat. ideo superucuū est super eius dicto latius insistere eo presertim: quia audio causaz versari coram doctissimo viro. Concludo igitur non esse deferēdum iuramentum dicto do. Pet. in defectum semiplene probationis: nec per dictos duos testes esse probatum opportune intentionem ipsius actoris. Alex. de Imo.

Summarium.

1 ☞ Exceptio nullitatis non censetur sublata.
2 Habita ratione, verbum vel distincte, vel iudicio, importat arbitrium boni viri.
3 Commissio si facta sit per verba importantia arbitrium boni viri tunc seruari debent omnes regule iuris.
4 Dispositio superioris dz, quātū potest, intelligi vt iuri communi conformetur non dispensando nec inutile cōfirmādo.
5 Verba nihil operantur quādo exprimitur quod tacite inest: vel quando sequeretur intellectus contra ius commune.
6 Sententia lata eo instanti quo quid petitur, non valet.
7 Sententia non valet lata contra sententiam que per desertionem transit in rem iudicatam.
8 Sententia que transiuit in rem iudicatam inducit notoriū.
9 Exceptio nullitatis statim probanda impedit executionem sententie.

Consilium. XXXIII.

Viso themate super quo copiose allegatum & consultum est per celeberrimum dominum. d. consulentem ideo paucioribꝰ agā. ¶ Primo itaqꝫ videndum erit an stante vltima commissione facta massario mutine de expediendo ſm formam relationis domini consultoris illustrissimi principis possit coram dicto massario opponi de nullitate vltime sententie late cōtra Jo. ferrarium per iudicem appellationis. ¶ Secundo erit vidēdū an allegate exceptiones sint legitime & cōcludentes ipaz nullitem etiam quo ad impediendum ipsam executionem sententie. ¶ Et circa primum breuiter omissis argumētis cōcludo q non obstantibus verbis dicte relationis potest corā dicto massario opponi de nullitate vltime sententie iudicis appellationis regij. Nam relatio dictat fieri q iuris sit habita ratione sententie vltimo late per iudicem appellationis regij.
1 † Nam non ob. verbis illis primo & ante omnia dz videri an illa vltima sententia sit lata: & sic an sit aliqua vel nulla hoc probari possit ex pluribus. ¶ Et maxime no. per Bart. in l. diuus. ff. de testa. mi. & no. per bar. in l. j. §. parui. ff. quod vi aut clam. & Jo. and. in addi. Spe. in ti. de sen. prola. §. vt autē. que incipit ad hoc. & Bal. in l. ij. in j. colum. C. de except. rei iud. & cano. in ca. item cum quis. de resti. spo. vbi dicunt quod si ex forma statuti prouisum est, quod cōtra sententiam vel instrumentum guarentigie nulla possit opponi exceptio: tamen super poterit opponi qd illa non est sententia vel istud non
a est instrumentum ratione alicuius nullitatis.[a] ¶ Secundo
2 propter illa verba relationis dicentia † habita rōne j snie &c. nam illa verba importāt idē ac si dixisset habita discreta inspectione sententie: ita dixit gl. in l. duos reos. §. j. in ver. temporis. ff. de duo. re. si ergo est commissum q habeatur discreta inspectio snie non est dubium: qr videtur cōmissum massario qd discrete & arbitrio boni viri tanqꝫ iudex habeat respectum ad dictā sniam, verbum enim discrete non importat liberam potestatem: sed arbitriū boni viri: vt no. Lap. & Abb. in c. ij. de iura. cal. lib. vj. & Ant. de bu. & alij post eum in c. j. in vlti. col. de cōsti. & Bal. in l. fi. ad fi. C. de iure do. impe. ¶ Qd probatur quia verbum discretio importat idez quod iudiciū in l. cum pretor. §. j. in verbo iudicio. cum gl. de iudicijs. vbi vult quod arbitrium & discretio idem sint alleg. no. in c. quintauallis. de iureiur. ¶ Et verbum iudicio importat arbitriū boni viri quod probatur in l. thais. §. lucius. in versicu. arbitrium. ff. de fideicommiss. lib. secundum verum intellectū quez posuit Bar. in extrauagā. ad repri. in verbo videbat. & Anto. de bu. & Jo. de Imo. in c. j. de consti. & Jo. de lig. & Pet. de ancha. in cle. sepe. de ver. sig. & Jo. de imo. in l. si sic. in princ. ff. de leg. j. & Lud. ro. in rub. ff. de arbitr. & probatur in c. illud. in ver. iudiciū. de cleri. excom. & cap. inter corpora. in fi. de trāslatio.
3 ¶ † Et vbicunqꝫ aliquid committitur alicui per verba importantia arbitrium boni viri: tūc debet seruare oēs regulas iuris communis. vt no. Bar. in d. extrauagan. in verbo videtur. & Ant. de bu. in c. j. de cons. & Ang. in l. & si post tres. in xj. col. ff. si quis cau. Pet. de anch. & Joā. de lig. in d. cle. sepe. ar. l. j. ff. de arbi. ¶ Ad confirmationem huius argumenti secundi bene facit tex. l. si id quod dominus. ff. de condi. indeb. cum glo. in verbo ratio, vbi ratio accipit pro iure, vt ibi. & in cām que. el. ij. in fi. & c. exhibita. in fi. cū si. de iudi. Et sic perinde est ac si massario cōmissum esset qd faciat qd iuris sit habita ratione vel inspecto iure dicte sententie & nō est dubium quod verbū ratione. i. iure importat arbitrium boni viri. l. pe. ff. de
4 iusti. & iu. ¶ † Tertio probatur qr cū fieri potest semper dispositio superioris dz interpretari vt nō intelligat superior dis-
b pēsare: nec inutile cōfirmare: sed potius cōe ius[b] sequi. vt not. Inno. & Joā. an. in c. dudū. de deci. q dictū sequitur ibi Ant. de but. dicens quod illud dictū de facili alibi non reperitur. & idem dicit Bal. in l. bonorū. in j. col. C. qui admit. facit quod no. Inno. in c. innotuit. de elec. & no. Ant. in l. bene a zenone. C. de quadri. prescri. ¶ Nec ad hoc obstat si diceretur verba debent interpretari vt aliquid operētur. l. si quādo. de leg. j. si papa. in prin. de priuil. in vj. sed si dicta verba habita ratione sententie interpretātur illo modico qd dixi nihil operarētur stātibus alijs verbis videlicet fiat qd iuris est. quia ad hoc respondeo ſm qd dicit Jo. an. in c. solite. super gl. in verbo tan-
5 quā. de maior. & obe. videlicet † qd illud fallit nisi vba exprimāt illud qd tacite inerat de iure. l. nō recte. C. de fideius. l. iij. ff. de leg. j. ea enim que dubitationis tollende causa inserūtur non ledunt ius commune. l. qui mutuam. in prin. ff. mand. sed hic fuit fecta expressio eius qd tacite inerat per eum modum quo inerat. patet quia ista verba habita ratione que sunt verba importātia arbitrium boni viri & ius commune: vt probaui. Quādoqꝫ enim fit expressio specialiter qr magis animaduertitur ad id qd specialiter iniungitur quā ad id qd generaliter interpretat. c. si ad ver. de here. xxiij. dist. §. ¶ Itē respōdeo q licet regulariter vba debēt interpretari vt aliquid operentur: tamen fallit secundū Dominicum de sancto ge. in d. c. si papa. quādo verba que exprimūtur si intelligerent eo modo quo fit expssio: resultaret cōtrarius intellectus iuri cōmuni: vt est tex. in c. causam que. de rescri. sed ita est in proposito: ergo &c. Circa scdm principale dubiū vcz an allegate exceptiones nullitatis de quibus in themate sint legitime exceptiōes cōcludētes nullitatē & presertim illa allegata exceptio nullitatis q surgit ex eo q illa vltima snia fuit lata contra sententiam precedētem que transiuerat in rem iudicatam. nam ante illam vltimam sentētiā lata fuit vna alia sententia per iudicem appellationū mutine qui pronūciauit partē aduersam incidisse in dictā penam: non autē ipsum Joannem: & licet a tali snia fuerit appellatum: tamē deserta fuit appellatio ſm formam statutorū, qr libellus appellatorius nō fuerit productus in termino statuti & non seruatis seruandis quāqꝫ iudex appellantem restituerit, tamen vt in puncto recte dictū
6 est nō valuit illa sentētia qua fuit restitutus appellans † qr
c presumit lata sine cause cognitione attēto q eo instanti[c] quo fuit petita restitutio fuerit lata sentētia super restitutione ca. cum ex literis. de restit. in integ. no. Bar. in l. prolatā. in fine. C. de sentē. & Spe. in tit. de sent. prola. §. quoniā. versi. oppone q iudex. & ibi Spe. nō loquitur magis in diffinitiua qꝫ in interlocutoria. nam eadē ratiōe qua reddetur nulla diffinitiua snia si iudex leuato velo fulminatus processit: qr tūc nō presumit processisse cū cause cognitione q est necessaria. l. ex stip. C. de sen. & l. ij. de sen. ex peri. rec. eodē mō interlocutoria si eadē hora expedit que est preiudicialis: nā etiā in interlocutoria preiudiciali necessitas est & de substātia cause cognitio. l. a procedēte. C. de dila. no. Bar. in l. quod iussit. in pe. col. ff. de re iudi. & l. ne quicquā. §. vbi decretū. ff. de offic. procō. ¶ Unde

a ¶ Nullitatis. Gemi. phi. c. si quādo. de rescrip. in vj.
b ¶ Cōmune ius. Alex. ias. l. qꝫ. l. in testamēto. C. de testa. mili. Cepol. cō. ciuiliū. cō. v. in fi. Cor. cōsi. clxvij. col. ij. lib. ij. Jas. cō. si. j. col. pe. lib. j. alcia. trac. presump. Reg. iij. presump. xxxvi.
c ¶ Eo instāti. Ad de in lib. ij. cōsi. cxviij. col. ij.

per dictam desertionem sñia transiuit in rem iudicatam.l.fi.
7 §.illud.C.de tempo.app.l.si causa.C.eo.ti.❡†Et sic sñia la
ta contra sñiam que per desertionē transiuit in rem iudicatā
nō valet:⁊ est nulla vt est gl.ordi.in cle.appellanti.in verbo
appellatus.de appel.⁊ no.Hostien.⁊ alij in.c.ex rōne.de ap.
❡Et licet do.Anto.ibi in.q.viij.dicat hoc verum nisi post
desertam appellationē iudex appellationis pronuntiet se
iudicem competentem ⁊ tempus non esse decursum p id qd
no.Compost.in.c.super literis.de rescri.⁊ Jo.in.c.si duob⁹.
de appel.Spe.in ti.de citatione.§.j.ver.antepe.ergo in pro
posito valuit sñia iudicis appellationis q cōcessit restitutio
nem in integrum aduersus desertionem:⁊ postea diffinitiue
pronuntiauit:ergo precedens sñia iudicis appellationū mu
tine non transiuit in rem indicatam:qz respondeo ex his que
no.ipsemet Anto.de bu.in.d.c.ex ratione.in.viij.q.in fin.vbi
dicit qd predicta procedunt:nisi manifeste appareat ꝙ iudex
illi appellationis non esset amplius iudex.alleg.no.p Fe.
in consi.cclxxxvj.sed ita est in proposito:qz constabat appel
lationem esse desertam:⁊ iudex leuato velo ⁊ sine cognitio
ne restituit appellantem.❡Secundo respondeo ꝙ ꝯrium
procedit quando iudex valide pronuntiasset se iudicē cōpe
tentem:⁊ tempus non esse decursum.sed in proposito iudex
in causa restitutionis pronuntiauit nulliter,qz cā nō cogni
ta pronuntiauit presupponendo ꝙ appellans nō fuit cōfes
sus tale qd propter qd restitutio cōcedi potuisset.❡Ex pdi
ctis etiam infert ꝙ vltima sñia ēt fuit nulla.❡Ad qd osten
dendum adduco inter cetera q̄ adduci possent ea que late no.
Ant.de bu.in.c.ab excōicato.de rescri.vbi in illo articulo an
sñia lata ꝯ sñiam que transiuit in rem iudicatā sit nulla indi
stincte siue in eadē instātia feratur siue in diuersa.cōcludit cō
cordando opi.que varie fuerunt vt ibi plene refert:ꝙ si sñia
lata est ꝯ sñiam que nullo remedio rescissiuo poterat reuoca
ri sit nulla tanꝙ lata ꝯ notorium iuxta no. in.c.inter cetera.
sm vnum intellectum.extra de re iud.dum tamē ꝯstet ꝙ iu
dex fuerit certificatus de sñia ⁊ nihil de validitate sñie pba
biliter reuocatum fuit in dubium.secus si non fuerit certiora
tus:vel fuit probabiliter reuocatum in dubio de inualidita
te dicte sñie:vt ibi per plura cōprobat:⁊ ad istud.❡Sed qd
debeat considerari an fuerit reuocabiliter reuocatū in dubio
de inualiditate sñie:est de mēte Fede.in.d.consil.cclxxxvi.et
Ant.de bu.in.d.c.ex ratione.in.viij.q.Sed ita est ꝙ nulla erat
pbabilis dubitatio quin dicta sñia transiuerit in rē indicatam
vt superius est ostensum.ergo sñia contra illā lata non tenet.
⁊ idē tenuit Ant.de bu.in.c.pastoralis.in prin.de rescrip.⁊ se
quit ibi Joā.de imo.in.xiij.col.per ea que ibi Inno.⁊ in.c.cū
M.de constit.❡Et firmat hoc etiam Ant.de bu.in ca.inter
8 monasterium.in vlti.col.de re iud vbi dicit†ꝙ sententia que
a transiuit in rem iudicatam inducit notorium[a] in.c.si.de coha.
cleri.⁊ mulie.⁊ sententia lata contra notoriū est nulla.vt not.
in ca.romana.in.§.j.de sen.exc.in.vj.vt no.Inn.in.c.fraterni
tatis.de frig.⁊ malefi.⁊ in.c.cum nostris.de conces.prebend.⁊
9 probat in.d.c.inter ceteras.❡†Et talis exceptio nullitatis
b impedit executionem[b] sentētie:qz potest incontinenti pbari
per inspectionem actorum.l.si ptor.§.marcellus.ff.de re iudi.
l.fi.C.si ex fal.instru.⁊ est no.opinio cōmunis doctorū vbiqz
⁊ tanto pronior debet esse iudex ad nō exequendam dictā sen
tentiam:quia constat illam esse iniustam.vt not.Inn.in.c.cū
M.in fi.de offi.deleg.Constat autem dictam sñiam esse iniu
stam quia in instrumento treuge nullus est stipulatus penā
ad commodum camere fiscalis.vt no.Bar.in.l.arbiter intra
certum.ff.de arbi.⁊ in.l.j.in prin.ff.de iure fisci.

a ❡Notorium.bal.l.is cui.ff.de testa.Jas.l.si vero.in fi.ff.qui satisda.cog.l.fin.in fi.prin.ff.si cer.pe.l.sed ⁊ si pos sessori.i fi.ff.de iu reiur.l.j.col.fi.lec.ij.C.de sum.tri.li mitat deci.ca.at si clerici.in prin.col.ij.de iud.

b ❡Executionē.li mita in lib.v.cōsi.lxxxiij.in fi.

c ❡Incontinenti.bal.cōsil.lxxxviij.ꝯfessio.li.ij.secūdū veterē impressio nem quod est ꝯsi.xlj.li.iiij.i nouis.

d ❡Alius.adde in consil.cciij.colū.ij.lib.ij.

Summarium.

1 ☞Confess⁹o circa probationem statim reuocari potest.
2 Alias,verbum,refert similem qualitatem.
3 Supplicatione sola nō dicitur ꝯuentum,nisi qs vsus fuerit.
4 Citatione sola non dr contrauētū si citatus nō comparuit.
5 Acceptatio ⁊ prorogatio compromissi nō astringit nisi a no tificatione.
6 Dilatio non currit nisi a notificatione.

Consilium.XXXIIII.

Viso themate suprascri
pto.❡Quāuis prima facie videt dictum Anto.
incidisse in penam cōpromissi:quasi venerit cōtra
promissa supplicādo principi de alio iudice dando per id ꝙ
legitur ⁊ no.in.l.si quis maior.C.de transac.⁊ per bar.⁊ alios
in.l.amplius nō peti,ff.rem ra.hab.per casum in.c.si diligen
ti.de fo.cōpe.❡Tamen in proposito puto contrarium esse
de iure verius.s.ꝙ verba predicta prolata p dictū Ant.in cā
cellaria regij nō dicatur esse probatum ipsum ꝯuenisse cōpro
misso ⁊ in penam cecidisse.⁊ moueor infrascriptis.❡Et pri
mo qz dictus Anto.platis illis verbis primo docis.⁊ And.
verbis dicti zanoti:implicauit ꝙ nil aliud dixerat principi.
nisi ꝙ succurreret indēnitati sue.vnde si Antoni⁹ postꝙ ptu
lerit illa prima verba correxerit se incōtinēti anꝙ dict⁹ Ant.
seu cancellarius redigeret in scriptis.videtur ꝙ dictā reuoca
1 tionē facere potuerit†qz pars pōt reuocare confessionē suam
incontinenti etiam absque probatione erroris si tempore quo
c continenti[c] reuocauit nondum erat redacta in scripturā:vt est
gl.no.xxij.q.j.in.c.apud misericordē.⁊ gl.⁊ docc.in.c.si.vsi.
iusta causa.de iureiur.lib.vj.⁊ no.Bal.in.l.edita.in.xxxj.col.
de edē.in repe.patauina.⁊ Host.Jo.an.Ant.de butr.in.c.ex
literis.de diuor.do.Abb.in.c.preterea.de test.cogen.in.j.char
ta.facit ꝙ no.gl.in.c.si epũ de cōsti.ergo si attendimus dictā
reuocationem que attendi debet si fuit incontinenti facta an
teꝙ redigeret in scripturam sequitur ꝙ nō dr Ant.contraue
nisse cōpromisso:qz dato ꝙ dixisset principi ꝙ cōsuleret in
demnitati sue in talibus verbis gñalibus nō cōprehendit ali
quid propter quod proferens illa verba gñalia possit in pe
nā incidere.l.si procurator.⁊ ibi no.per Bar.ff.de cōdi.inde.l.
fi.ff.ꝙ quisqz iur.l.pater.ff.que in frau.cre.⁊ no.Bar.in.l.co
dicillis.§.instituto.ff.de leg.ij.facit.l.obligatione gñali.ff.de
pig.l.j.C.que res pig.ob.pos.⁊ qd habet in cle.nō pōt.de pc.
❡Secūdo moueor:qz ad hoc vt per illa verba primo plata
per Anto.dici possit eum incidisse in penā:oportet apparere
ꝙ factum esset cōpromissum predictum in dictū baldasarem
eo tempore quo Ant.dixit principi illa verba:qz nōdū erat
factum cōpromissum.vnde nō pōt dici ꝙ per illa verba ven
tum fuerit ꝯ cōpromissum ꝙ nōdum factum fuisset:vñ fun
damentum intentionis zanoti est ꝙ dicta verba fuerint pla
ta tempore quo iam factum erat cōpromissum.ergo debuit za
notus probare quod tempore quo Ant.protulit dicta verba
principi iam erat factum cōpromissum.alr illa probatio nō
releuaret zanotū.l.matrē.C.de proba.l.eum actū.ff.de nego.
gest.⁊ no.in cle.si.de resc.⁊ no.Bar.in.l.non solum.§.sed vt p
bari.in prin.ff.de ope.no.nun.Nec ob.si diceret quod ex pro
latione ipsorum verborum satis apparet quod fuerat iam fa
ctum compromissum in dictum zanotum:qz Ant.dicit prin
cipi ꝙ supplicabat ꝙ sua excellentia in illa cā q̄ erat cū dicto
Ant.⁊ Fratribus vellet dare vnum alium iudicē ⁊ princeps
respon.come baldasar scaiola non la spezela Anto.respon.el
me tienne in tempo.qz dico ꝙ pro certo illa verba nō inferūt
qd eo tpe factū esset compromissum in dictum Baldasarem.
patet:qz verba Antonij indicant potius ꝙ Baldasar eēt iu
dex delegatus ꝙ arbitrator ex compromisso:ptz qz dictus
Antonius supplicabat principi ꝙ vellet sibi dare vnū alium
iudicem pondero illud verbum alium qd verbum implicat ꝙ
2 ille qui tunc vel ante erat cognitor etiam erat iudex†qz illa
d dictio[d] iudex implicat de suo primo significato qd precedēs
esset iudex.c.si.in ver.alij mēdicantes.⁊ ibi no.Arc.de pac.in
vj.⁊.l.ij.de colla.⁊ no.in.l.solū.ff.de vsuca.⁊ verba in dubio de
bent accipi proprie.l.j.§.si is qui nauē.ff.de exerci.⁊.l.non ali
ter.de leg.iij.cum vul.ergo non intelligitur de zanoto arbi
tro vel arbitratore:qz arbiter vel arbitrator nō dicitur iudex
l.a diuo pio.in prin.de re iud.l.fi.C.de iudi.c.cum dilectus.de
arbi.c.vno delegatorum.de offi.dele.❡Preterea licet prin
ceps tunc respondet per hec verba vz come Bardasar sceio
la non la spazela.⁊c.nō includunt de necessitate ꝙ baldasar
predictus tūc esset arbiter in dicta cā:qz per dicta verba pri
cipis varijs modis intelligi potuerunt de expeditione Bal
dasaris:puta per viam compositionis ⁊ concordie tractande
de voluntate partium:vel vigore alicuius cōmissionis date
dicto Baldasari ab alio quā a partibus:⁊ sic nō est verū ꝙ di
cta verba de necessitate includāt qd tunc tpis esset factū com
promissum predictum,probatio aūt dz de necessitate conclu
dere.vt in.c.in presentia.de probatio.quinimo ad hoc vt qs
incurrat penā oportet probationes esse liquidas ⁊ apertas,
vt dicit Bal.in.l.j.in.iij.op.C.de his que pe.no,facit.l.fi.C.de
3 proba.❡Tertio principaliter moueor illud quod dr†ꝙ per
supplicationē factam principi videt supplicans cōtraueni
re:dz intelligi ꝙ quando quis supplicauerit ⁊ impetrauerit:
⁊ sic supplicatio fuerit cum effectu:ita declarat Pau.de cast.
in prealleg.l.si quis maior.C.de transact.vbi fortius dicit ꝙ
ad hoc vt talis supplicās incipiat in penam ⁊ dicatur cōtra
uenire:

uenire: requiritur quod impetrauit rescriptum delegatoriũ q̄ vsus sit rescripto: & dicit q̄d istud est verius facit q̄d not. Host. & Jo. an. in c. ex cõquestione. de resti. spo. vbi per plura concludunt q̄ si actor impetrat rescriptum delegatoriũ & voluit illo vti: nõ poterit reus illud rescriptum allegare & vti inuito actore, vt no. bal. in. l. j. C. vt li. pen. & in. l. post q̄ liti. ad fi. C. de pac. ¶ Et pro hoc etiã bñ facit id q̄d no. Bal. in. l. q̄-
4 nis. C. de in ius vo. vbi voluit per illum tex. † q̄ si quis in cõtractu promisit penam si veniret contra ꝯtum: & talis promittens postea facit citari eum ad aliquid q̄d erit ꝯ premissa in dicto contractu certe per solam citationem nõ incidit iste qui citare fecit. si citatus nõ cõparuit & ipse aduersari⁹ citatus non fuit in cõmodo: itaq̄ dictus zanatus per talẽ supplicationem non fuit incommodatus nec iniuriatus. non potest dici ex hoc q̄d pena sit commissa. ¶ Preterea hoc in spẽ decidit gl. in. d. l. si quis maior. ver. supplicãdo. q̃ intelligit q̄ per supplicationẽ. s. cũ impetratione cõmittaꝛ pena, impetrare autẽ nõ d3 ille qui obtinet rescriptum super eo quod supplicauerit. l. iij. in prin. ff. q̄ quisq̄ iu. & l. iij. §. j. ff. de bo. li. c. fi. de excep. & c. j. de rescrip. in. vj. cum si. Sed Anto. non impetrauit a iudice. ergo &c. Ex quibus oĩbus concludo Ant. p predicta in penam non incidisse & multipliciter patet esse responsum ad dictam. l. si quis maior. preallegatam. fortificanꝛ etiam predicta per id q̄d voluit glo. in. l. si cum dies. in prin. iuncta gl. j. ff. de arb. per quam gl. dicit notanter Bal. quod compromissum non dicitur esse ante acceptationẽ: ita dicitur in themate proposito quod nondum erat acceptatũ cõpromissum tempore quo fertur dictum Anto. dixisse dicta verba principi. ergo &c. superiora tñ fundamẽta mihi melius
5 placent. ¶ Super eo autẽ q̄d vltimo queriꝛ. s. an stante statuto q̄ instantia cõpromissi currat a die acceptationis compromissi: intelligitur incepisse currere a die qua arbiter scripsisse d3 dictas literas potestati bagnoli, quoniam sonat in acceptationẽ: an vero die qua apparet per publicum instrumẽtum acceptasse qua die partes inceperunt acceptare corã arbitro & habere notitiã acceptatiõis r̃ndeo breuiter q̄ quo ad partes & quo ad ipsam instantiam decurrendam partib⁹ non debet attendi tp̃s dictarũ literarũ attento quod tunc de illa acceptatione priori nihil vnq̄ fuit notificatũ partib⁹ ante tp̃s quo facta fuit acceptatio de qua tunc facta fuit publica scriptura. ¶ Hoc probatur per ea que decidit Bald. in. l. eos. §. apostolos. C. de appel. ver. quero nunqd iudex. vbi inquit se consuluisse q̄ licet ex clausula posita in cõpromisso q̄ arbitri possint prorogare absentibus ignorantibus partib⁹ cõpromissum: tamẽ nisi talis prorogatio notificetur vr̃ dolose fecisse arbiter, & talis prorogatio non astringit litigantes nisi notificetur. allegat not. per glo. pen. in. d. cle. j. de appel. & in. l. ij. C. d decur. li. x. idẽ sequiꝛ Bal. in. d. l. eos. §. apostolos. ¶ Ita in proposito si arbiter acceptauit secrete & partib⁹ nõ notificauit, videꝛ dolose & culpabiliter agere: & talis acceptatio non astringit litigantes ad procedendum añq̄ fuerit eis notificatum. ¶ Et idẽ vr̃ in effectu velle Bal. l. j. C. de senten. ex peri. recit. in ver. quero an inter curatoria. vbi dixit q̄ habens potestatem prorogandi cõpromissum potest facere nulla parte citata: q2 talis prorogatio nõ est ꝑprie s̃nia. sed quedam exceptio pacti conuenti: tamẽ ꝑm eũ debet arbiter istaꝫ
a prorogationẽ notificare[a] partibus per seipsum vel per nũciuꝫ aut epistolã. alle. l. idẽ proferre. in prin. de arb. idẽ voluit bal. in auꝫ. ei q. C. de tempo. app. ¶ Pro ista conclusione etiam adduco tex. in. l. ij. C. vbi in rem ac. per quẽ dicit ibi Bal. in. j.
6 col. q̄ in casibus in quibus põt statui † dilatio absenti nõ preiudicat talis assignatio dilationis: nisi cum notificeꝛ absenti. bal. etiam in. c. pe. C. qui accusa. dicit q̄ absenti & ignorãti nõ currit terminus nisi a die notificationis. allegat id q̄d no. j. q. j. in sum. ideꝫ no. Bal. in. l. j. in pe. col. ff. si quis cau. vbi ad hoc allegat plura & notanda verba Bar. in. l. labeo. per illũ text. cum gl. ff. de iureiur. Bal. in. l. j. in fi. C. de temp. appel. ad hoc tex. & gl. x. q. j. de his. debet ergo subaudiri tempus sciẽtie seu notificationis: quia alias partibus non potest imputari negligentia: vt plene not. Bar. in. l. genero. per illum tex. de infa. & in. l. quinquaginta. C. de excu. tu. & ibi no. gl. & Bal. in. d. l. quandiu. C. qui admitti. cum infinitis concordantijs.

Consi. XXXV.

Lege. in lib. ij. cõsil. clxxix. vbi correctius habes.

Summarium.

1 Presumitur in dolo qui alium possessiõe sua vti ꝓhibet.
2 Presumptio mandati non cadit sine scientia & patiẽtia.
3 Conductitij laboratores quando non excusantur.
4 Possessor potest ab alijs, in suo, factum destruere.
5 Statutum prohibens mouere questionem, intelligitur etiã excipiendo.
6 Possessor iniustus agit vti possidetis contra tertium.

Consilium. XXXVI.

Jsis ijs que per dominos aduocatos reorũ adducta sunt p r̃ñ. eorũ que pro parte nostra paucis absoluã: tñ ꝑpter rei euidentiam: tñ ꝑpter prestantiam dñorum iudicare debentium. ¶ Non ob. vtiq̄ in primis dũ dicitur q̄ requiriꝛ dolus dato q̄ nõ requiraꝛ lata culpa, tamẽ dicti accusati presumunꝛ debuisse dictos & brucis destruere seraleam quam ipsi rei fecerũt bona fide ratione officij castaldionis: q2 vt laboratores domini spinete hoc fecerunt per no. in. l. in rẽ. §. tignũ. ff. de rei ven.
1 & q2 ipsimet seraleam fecerũt: † q2 r̃ndeo q̄ in dubio presumũtur dicti accusati fuisse in dolo eoipso q̄ alium possessiõe sua vti prohibẽt: q2 illud q̄ sciuit suum nõ esse intelligũt ad aliũ pertinere. l. fi. C. vnde vi. & q̄ prohibere aliquẽ vti re sua dicitur esse de genere prohibitorũ & inferre iniuriã & vim turbatiuam. l. apud labeonem. §. si quis bona. & ibi Bar. de iniurijs. Bar. in. l. si quis operas. ff. de ope. lib. & in his q̃ sunt de genere prohibitorũ in dubio presumitur dolus. l. si non cõuicij. C. de iniur. c. j. de ꝑsum. ¶ Non ob. q̄ tãq̄ laboratores castaldiones domini spinete hoc fecerunt: quia respondeo primo q̄d non est probatum q̄ castaldiones sint seu laboratores cõstituti ad hoc a dño spineta. ¶ Nec ob. q̄ aliqui testes asserãt q̄ reputantur castaldiones: q2 dico q̄d requirebatur probatio: vel q̄d dñs spineta cõstituerit eos castaldiones ad hoc vel q̄d sciẽte & patiente dño spineta gesserũt se in hac re ꝓ castaldio
2 nib⁹ suis. † al's sine sciẽtia & patientia nõ cadit ꝑsumptio mãdati. l. j. §. magistrũ. ff. de exer. & l. j. §. scientiam. ff. de tribu. l. fi. ff. q̄ cum eo. c. olim. de offi. dele. no. Inno. in. c. ex parte decani. de rescrip. sed ista minime sunt probata. ¶ Et per hoc patet non obstare id q̄d no. in. d. §. tignũ. & sic dato q̄ probarent dñm spinetam habuisse ius tñ ex eo q̄d non fecerunt mãdato suo non posse excusari quoquo modo etiã si illi de brucis haberẽt iniustissimã possessionẽ: q2 quo ad dictos accusatos nõ potest dici iniusta. l. j. in fi. cũ. l. seq. ff. vti pos. C. in literis. de resti. spo. ¶ Nec predictis obstat id q̄d habeꝛ in l. si vicinus. C. b
de nup. in fi. vbi sufficit quẽ probare fuisse reputatũ filiuꝫ alicuius vt probeꝛ filiatio: q2 illud procedit qñ difficilis est probatio in his que nõ pendẽt a cõsensu alterius: secus si pẽdẽt a cõsensu alterius: vt est mandatũ: q2 requiriꝛ probari de sciẽ
3 tia & patiẽtia, in dictis legib⁹. ¶ † Preterea dixit sing. Ant. in aut. vt omnes obediãt iudici. in prin. in. ij. col. ver. q̄ illud. q̄ no. in. d. §. tignũ. procederet qñ aliquis nulla probabili resistẽtia sibi facta aliqd ageret in re aliena iussu vel mãdato alicuius: sed vbi vellet aliquid agere in re aliena cõtradicẽte aliquo tunc iussus vel mandatũ alterius eum non excusarent: & idem dicit Ang. in. §. tignum. dicens se habuisse de facto. allegat. l. si fundum sciens. C. de rei vẽdic. ¶ Idem etiam tenet Jo. de imo. in. l. de pupillo. §. nũciationem. & in. §. si quis forte. in fine. ff. de ope. no. nun. per ea que ibi no. gl. sed dicti accusati prohibuerunt per vim & cum resistentia dictos de brucis se reparãtes: & etiã cõtradicẽtes dictis accusatis ne prohiberent: & sic fuit actus gestus cũ contradictione & resistentia, vnde non habet locum excusatio de qua habetur in. d. §. ti
b gnum.[b] ¶ Fortius probant testes maxime nostri boñ. Jacobus acarter quõdã filius ser zapri in primo testificatu. Bart. vero & multi alij forte. xv. vt in cõpendio fit mentio q̄d fama publica est quod ille res spectabant ad dominos possessionis de la ganila: ergo non potuerunt pretendere ignorantiã: nec se excusare dicti accusati: q2 non pñt allegare se ignorasse id de quo erat publica fama. vt no. in. l. si tutor petierit. de periculo. tut. in auꝫ. quomodo oportet episcopos. in. §. fi. & in. §. qui matri. accusa. possunt. & no. in. l. j. ff. de recep. plenius p Bart. in. l. is potest. ff. de acq. here. ¶ Item accusati erant vicini in loco vt testes deponunt: ergo presumuntur sciuisse dictos de brucis possidere. l. si ita. in fi. ff. de fundo instruc. c. quosdã. de ꝑsump. & vbicũq̄ apparet ex aliqua ꝑsumptiõe q̄d titius sciebat me habere ius in re ipsa q̄q̄ de mãdato alterius in dicta re aliquid faciat nõ excusatur a dolo: nec habet locum id q̄d no. in. d. §. tignũ. ita inquit Sal. in. l. nõ ideo minus. in. q. §. C. de accus. ¶ Itẽ vn⁹ ex dictis accusatis videlicet peregrinus

[a] ¶ Notificare. late Jaso. l. nec q̄cq̄. §. vbi decretũ. co. ix. nu. lvj. de off. pc. & leg. vltra quẽ cur. senior consi. xxxj. cõs. xxxij. Bal. cõsi. incip. nobiles viri. colũ. fi. quod est cõs. ccxix. lib. j. secũdũ veterẽ. §. ꝯsi. vero. cj. lib. ij. secũdum nouã impressionẽ cũ duob⁹ ꝯs. sequẽtibus. Ale. cõs. lxiij. lib. iij. Fely. c. cum olim. co. viij. no. iij. de re iudi. dec. cõs. xxxix. col. j. ꝯs. clxix. col. ij. hyp. de marsi. rep. d. l. vnoquoq̄. nu. lxiij. de re iudi.

[b] ¶ §. tignũ pariter q̄ dicti laboratores nõ excusenꝛ. Pau. consi. cccclxx. ad primũ. in fi. li. j. sꝫ quatenus constat eos esse in culpa: al's excusanꝛ vt plene p Ro. alex. Jas. l. d pupillo. §. nũtiationem. ff. de ope. no. nũ. Bal. cõs. cxliij. ꝯs. ccc. xiij. lib. j. ꝯs. cccc. lxiij. li. ij. ꝯs. cccc. xxxvj. li. v. Pet. de Ferra. i fer. li. pro tur. posse ꝯs. animo Bal. l. nõ ideo min⁹. col. j. C. de accus. Ang trac. malefi. ver. sempro. mãdatorem. col. v. Soci. l. rẽ q̃ nobis. ff. de acqui. pos. Cor. ꝯs. xxiij. li. j. dec. l. velle nõ crediꝛ. ff. de regu. iuris.

confessus est dicta pascua esse illorum de brucis. vt patet etiã in remissione petitionis accuse petite per ipsum peregrinum vt in actis apparet: ⁊ sic non potest ipse Joã. refricare ⁊ ignorantiam allegare. ¶ Et ex his apparet multipliciter rñsum esse ad id quod dicit pars aduersa: videlicet qd accusati predicti fecerunt: vt conseruarent ius domini spinete: quia dico ꝙ ad eos non spectabat hoc facere: tum quia ad hoc mandatum non habebant: tum etiam dato ꝙ haberent: tamẽ stante ꝯdictione dictorum de brucis nõ licuit istis turbare illos de brucis vti re ad eos pertinente: stante etiam fama ⁊ his de quibus expresse dixi. ¶ Non ob. ꝙ dicti accusati fecerunt illam seraleam, sic debuit deiecto licere turbare deiectorem. vt no. in. l. j. C. vti possidetis. ⁊ in. l. j. §. quod ait pretor. ⁊ ibi Bart. ff. vti pos. quia rñdeo quod vbi sum deiectus de possessione mea possum etiam ex interuallo turbare ⁊ non dicor expellere deiectorem meum: vt ibi habetur: sed in casu nostro accusati nunquam fuerunt deiecti a possessione sua per illos de brucis: quia accusati nullã possessionẽ in re ista habuerunt si seraleam fecerũt non per hoc acquisiuerunt possessionẽ suam: quia possessio erat primo ante constructam seraleã apud ipsos de brucis: vñ per constructionẽ seralee non amiserunt illi de brucis possessionẽ suam: quia retinebant saltem ciuilẽ. no. in. l. clam possidere.
4 §. fi. ff. de acqui. pos. † vnde postea volentes vti possessiõe sua in re sua, potuerunt propria autoritate destruere id quod factum fuerat in re sua. l. quemadmodum. §. si protectum. ff. ad l. aqui. ⁊ l. si vitem. §. si ad ianuam. ff. quod vi aut clã. per bar. in. l. de pupillo. §. meminisse. de ope. no. nuncia. Item faciendo dictam saraleam fuerunt in dolo presumpto ijsdem rationibus, quibus dixi eos esse in dolo prohibendo: quia fecerãt in eo quod non erat ipsorum qui accusati sunt: ergo debebant scire ad alium pertinere, ⁊ ex suprascriptis patet quod nõ esset necesse respondere ad principalia fundamenta. tamẽ non pigebit particulariter ad singula respondere. ¶ Non ob. dum vltra alia fundamẽta adducebatur decretum iuncto statuto. ad quod respondet pars aduersa quod statutum prohibet tempus prefixum a cridis aliquẽ agere, sed pars aduersa nõ agit imo nos agimus vt in possessione teneamur, quia respondeo primo quod statutum habet vnum caput generale aliud speciale, primum est quod post tempus cridarum manuteneatur emptor in ipsius possessione per potestatem ciuitatis Ferrarie. Secundum est caput speciale ꝙ post annum non audiatur volens litem vel questionem mouere: vnde non potest negari exceptio ex generali capite disponente qd emptor in possessione manuteneatur, hoc modo videlicet qd turbare volens possit conueniri tanquam inquietans post tempus cridarum. hoc probatur in. l. j. per totam. ff. ne vis fiat ei. vbi vult quod missus non intelligitur solum si alius velit agere cõtra eũ in iudicio: sed etiam si aliquis iudicialiter eũ molestauerit possit conueniri ⁊ condemnari. siue etiam consideremus secundum caput dicti statuti, ⁊ ad hoc dico qd illud caput habet locũ in reo conuento: probatur ex no. per glo. ⁊ doc. in. l. ita. vt si fur. ff. cõmo. vbi gl. dicit ꝙ si ille qui rem commodauit agat commodatarium actione commodati ad rem: non potest commodatarius repellere actorem mouendo questionem dominij: puta opponendo ꝙ commodans subtraxerat furto rẽ illã quam postea commodauit, ⁊ qd non erat dñs: ecce ergo ꝙ reus op-
5 ponendo exceptionẽ dicitur mouere questionem, ⁊ sic dictum statutum disponens qd post annum nullus possit mouere. q. habet locum etiam in eo qui moueret questionẽ non solũ agendo: sed etiam excipiendo. ¶ Non ob. contractum habitum a camera. ad qd respondeatur ad. l. bñ a zenone. cũ si. ⁊ dñ dicit pars aduersa ꝙ nõ fatemur esse ecclesie. quia respondeo ⁊ dico dato qd dñium directum sit ecclesie: quia respondeo ⁊ dico dato ꝙ dominium directum sit ecclesie. tamẽ vtile ꝙ erat apud cremoninum fuit translatum in camerã. ¶ Nõ obst. dũ dr ꝙ filij dñi Ludouici erãt pupilli, ⁊ sic contra eos nõ potuit currere prescriptio: quia negatur ꝙ illo tempore esset mortua dña Ludouica: imo viuebat, vt apparet ex rñsionibus factis ad positiones secundo loco productas in actis Frãcisci bardelle notarij. ¶ Non ob. ꝙ camera non possedit quia ꝯtrarium est verũ quia camera accepit tenutã. vt cõstat per instrumẽta. ¶ Nõ ob. qd notat Bar. in. l. j. §. fi. ver. ex predictis. ff. vti posside. quia cũ supportatione aut dñi aduocati partis aduerse putãt nos dormire, aut ipsi somniãt. nã bar. dicit ꝙ si quis agit interdicto vti possidetis ⁊ reus velit eũ excludere, probet ꝙ alius possidet naturaliter ⁊ ciuiliter, ⁊ excludit actorẽ, quia si alius possidet ciuiliter ⁊ naturaliter sequitur ꝙ actor nõ põt aliquo mõ possidere. l. iij. §. ex ꝯtrario. ff. de acquir. pos. sed quis hoc negat: sed non dica-
6 mus vbi apparet aliquem habere iustã. aliũ iniustã. † habẽtes iniustam, agãt interdicti vti possidetis ꝯ tertium eũ ingetantem obtinebit ꝯ eum. casus est in. d. l. j. §. fi. cum seq. ff. vti pos. ⁊ in. c. in literis. de re. spo. vt si quis recesserit de fundo quẽ possidebat: ⁊ accessit ad nundinas nullo in possessione relicto. certe si alius ingrediatur fundum aïo acquirendi possessionem acquirit possessionẽ naturalẽ quã bar. appellat corporalem ⁊c. iniustam: quia est iunior possessio quã possessio dominij. ille aũt primus retinet aïo possessionẽ iniustã. s. ciuilem. ⁊ hec habentur in. l. clam possidere. in fi. plene no. gl. ⁊ doct. in l. j. in prin. ff. de acqui. pos. ¶ Non obstat ꝙ alias ibi seraleã habuerunt, ⁊ quod fieri fecit magnificus Ugutio, quia rñ. qd negatur quod magnificus Ugutio fecerit fieri seraleam. ⁊ si facta fuit, illã fecerunt laboratores inscio domino Ugutione. ⁊ ideo fuerunt destructa, vt deponunt testes. ¶ Non ob. id ꝙ dr ꝙ fossatũ est forma ꝙ fit in confine. c. forus. de ver. si. l. ij. §. preterea. cũ gl. j. ff. de aqua plu. arcen. quia respondeo, ꝙ hoc est verũ vbicunque fossatum esset inter duo pdia diuersorũ dñorũ. ita dicunt illa iura: sed ibi non apparet ꝙ pdia ab vtraque parte fossata, sint diuersorũ: quis tã supinus diceret ꝙ intelligitur fossatum pro cõfine iuris illius qui facit fossatũ. ¶ Nõ ob. ꝙ testes dicãt ꝙ cremoninus fecit sibi pro confine: quia rñdeo primo ꝙ testes hoc dicentes sunt singulares. Secundo ꝙ testes nostri longe plures cõtestes deponunt ꝯtriũ. Preterea assertio cremonini dicentis se facere pro cõfine nõ potuisse preiudicare iuri ecclesie ad quam res iste spectabãt saltem iure directi dominij: vt constat esse ex inuestituris ⁊ per testes nostros qui deponunt de longe antiquior possessione etiam quinquaginta annorum: vt probant testes nostri, ergo dato qd possessionem aliquam habuisset pars aduersa, illa fuit iunior ⁊ clãdestina. ca. licet causam. de probationi. ⁊ l. clã possidere. probatur in. l. si duo. ff. vti posside. ¶ Nõ obstat qd isti fuerunt accusati iusta vel cum colorata causa moti: quia alias fuerunt pro parte domini spinete facte accuse. pro re ista vere: ergo nõ video ꝙ ista ratio vel argumentum aliquid ꝯcludat. ideo omittamus. c. in presentia. de probatio. ⁊ l. non hoc. C. vñ cogna. ¶ Non obstat dũ dicebamus qd dominus Ugutio dato qd aliqualiter vsus esset cõmodo possessionis, presumitur illud fecisse iure familiaritatis. l. qui iure. ff. de acq. pos. ⁊ quod ibi per Bar. in. l. generaliter. in ver. amicus. eo. ti. iuncto eo quod deponunt testes de familiaritate. nam pars aduersa dicit quod hoc posset esse verum qñ constaret quod dñs Ugutio nullum ius habuisset: in re vera. sancte ⁊ optime dicit: ⁊ in hoc cõcordes sumus: nam cum apparet per testes qd res ista per lõgam ⁊ antiquiorem possessionem quinquaginta annorum spectauit ad dominos possessionis legatula: ergo sequitur non spectauit ad magnificum Ugutionem. l. si vt certo. §. si duobus. ff. cõmoda. ⁊ d. l. iij. §. ex contrario. ¶ Non ob. quod accusati sint iustis rationibus moti: quia hoc non inuenio quinimo cõtrarium est. s. ostensum. quo autem ad filios domini spinete dico ꝙ cum ipse comparuerit pro interesse suo ista sñia habet etiam eos afficere. vt per Bar. in. l. cũ filius. in prin. in. iij. col. de ver. ob. dum allegat no. per Cy. in. l. j. C. de aduo. diuer. iu. no. Inno. in. c. pe. de re iudi. cum si. attento quod per nos probatum est de antiquiori possessione per no. per Barto. in. d. l. duo. ⁊ per doc. in. d. l. licet causam.

Summarium.

Consilium. XXXVII.

N causa mota per Angelum simonis contra dominas Gasparinã, Mariam Doroteam Orsolinam quondam simonis de nichio: viso libello cum statutis ⁊ alijs de quibus in themate fit mentio, ⁊ his que eleganter deducta sunt per clarissimus dominum aduocatum omissis non necessarijs.
¶ Dico ex pluribus dictum Angelum obtinere non posse. Primo quia agit tanquam heres domini Joannis de nichio
1 testamento dicti domini Joannis. † Sed per secundum testa

testamētum in quo dictus testator instituit dictam Catharinam eius testatoris matrem tollitur primum.l.si quis prio re.ff.ad trebel.instit.quibus mod.testamen.infirmā.§. posteriore.ergo obtinere non pōt. ¶ Nec ad hoc obst.si dicatur qd̄ dictum testamētū in quo dicta Catharina fuit instituta non tenuerit:qꝛ dictus Simon Angelus legitimat⁹ fuit in eo preteritus:ergo non potuit tollere primū.l.si filius q in potestate. ff.de lib.ꝛ posthu.l.si iure.ff.de leg.iij.qꝛ respondeo ad hoc vt secūdum testamentum tollat primū:satis est ꝙ inspecto tempore cōditi testamenti secūdi:ipsum secundum testamentum tale fuerit quod aliquo casu cōtingere potuerit,ꝛ ex eo possit adiri hereditas,licet hoc postea non contingat.l.cum in secundo.ff.de iniusto testamen.l.pater filio.ff.de here.insti.ſꝫ ita est ꝙ inspecto tempore testamenti secundi:secundum valebat eo ꝙ asserta legitimatio facta de filio predicto scilicet Simone Angel.non valebat,eo quia fuerat legitimatus sine licentia principis ꝛ ex decreto principis talis legitimatio facta nō tenet tanꝗ facta contra prohibitionem dicti decreti:per quem intelligitur actus annullari dato etiam quod nō exprimeret. l.non dubium.C.de leg.ꝛ.l.cum lex.de fideiusso.ꝛ non obstante ꝙ in decreto alia pena imponatur comiti legitimāti tamen actus est nullus,ꝛ quod sit de mente legis ita volentis appa ret in.l.j.C.de sepul.viola.l.iubemus nulli.C. de sacrosan.ecc. quod autem ita fuerit de mente dicti decreti patet:quia in dicto decreto declarant̄ dictas legitimationes in casu certo factas sine licētia prefati ducis infringi.nam ex prefatione declaratur regula:lege nam quod liquide.§.fin.ff.de penu lega. not.Bald.in ca.j.de cap. qui cur.ven.in.vij.colum.in versicul. idem Oldra.ꝛ Joā.de imo.in.l.filio preterito.in.xvij.colum. de iniusto testa.videtur ad hoc allegare dictum.§. fina.quem dicit non esse alibi. ¶ Nec dicatis quod legitimationis confirmatio principis postea secuta post mortem dicti Joan.trahatur retro ad tp̄s conditi testamenti : quia pluribus modis posset responderi,sed quia illa est indubitata clausula ꝛ clara: ſꝫ ꝙ hoc nō facit quod primum testamentum nō sit sublatū per secundum patet,quia satis est ꝙ aliquo casu contingere potuisset ꝙ ex secundo testamento potuisset adiri hereditas. ad hoc vt per secundum tollatur primum.d.l.pater filio.sed si dicta confirmatio legitimationis facta non fuisset prout po terat contingere:certum quod ex secundo testamēto potuisset adiri hereditas:ideo alia responsio non videtur necessaria ad dictam cōfirmationē legitimationis:que cōfirmatio non dicitur valere quo ad preiudicium dicte domine Catharine:
2 que iam hereditatē apprehenderat,†ꝛ sic preiudiciū tertij:cui iuri non videtur principē voluisse derogare.c.super eo.de offi. delega.ꝛ.l.ij.§.si quis a principe.ff.ne quid in loco pub.ꝛ in ꝓposito not.Barto.in.l.j.§.filius.in fi.ff.ad tertyl.per not.in.l. gallus.§.ꝛ quid si tantum.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ not. Bald.in c.domino guerram.in titu.hic finitur lex cōradi.ꝛ.l.ij.C.de iu. ꝛ fac.igno.ꝛ in.l.eam quam.in versic.quero vtrum.C.de fideicō.in aut.ingressi.in titu.C.de sacrosan . eccle.et in.l.ij.in.viij. colum.C.de preci.impera.offer. Joā.an.in addi.Specu.in tit. de succes.ab intesta.§.j.versicu.per primam.q.ꝛ per Hostiē.in summa qui fil.sint legi.in princip.antepe.colum.cum si. ¶ Et ita etiam in alio decreto principis expresse est cautum,scilicet quod non intelligitur per aliquam suam concessionē esse sublatum ius quesitum alteri:nisi in concessione sit adiecta specialis clausula non obstante qd̄ alteri sit ius quesitum,sed ista clausula nō est adiecta in dicta confirmatione,nec etiam equipollens:nec sufficit generalis clausula non obstante.vt.l.si qs in prin.testamenti.ff.de leg.iij.not.gloss.in.l.j.ꝛ ibi Bart.C.de peti.bo.sublatis.lib.x.ꝛ in.l.omnes.C.de aqueductu.libro.xj. not.Bald.in.l.fin.C.si contra ius vel vti.publi.Anto.de but. ꝛ Jo.de imo.in.c.nonnulli.de rescriptis.cum si. ¶ Et saltem cum non fuerit facta dicta concessio citata dicta domina Catharina:vt requiritur per id quod habetur in.l . penulti.ff. de nata.restitu.ꝛ alij post Barto.in.l.nam ita diuus.ff.de adop. not.per Bartol.in.d.§.ꝛ quid si tantum.ꝛ in.l.ij. C.de tempo. appel.Hostien.ꝛ alij in.c.cum olim.de re iudi.ꝛ in.c.per venerabilem.qui fil.sint legi.not.Bald.in.l.fin.C.qui res iudi.non nocet per eundem in princip.in.vj.colum.ꝛ.l.j.in pen.col.C.de inoffi.do.ꝛ etiam per docto.maxime domi.Cardin.ꝛ Jmol.in capi.nisi cum pridem.§.j.de renuncia.cū suis cōcor. ¶ Etiam ꝛ alio principali capite dico ꝙ etiam si secundum testamentū fuisset nullum ratione preteriti filij legitimati,dato qd̄ legitimatio a principio valuisset. tamen fuit sublatum precedens testamentū propter cōsuetā clausulā codicillarē quā existimo fuisse appositā in.d.scd̄o testō.nā in hoc casu cū per talē clausulā dicti scd̄i testamēti videat̄ velle ꝙ si testamentū non valet iure testamēti heredes venientes ab intestato habeāt hereditatem:vt adimpleāt cōtenta in ipso testamento inualido iuxta l.ex eo.§.j.cū ibi no.ff.de testi.ꝛ ibi Bart.in.l.j.ꝛ ibi per Bart. ff.de iu.codicillo.tollitur primum testamētum.vt no. Bar.in
3 l.si mater.in fi.ff.de leg.iij. ¶ Et licet Barto.dicat†ꝙ tollitur primum testamētum adita hereditate per venientes ab intestato:tamē in hoc communiter tenetur ꝙ nō requiratur aditio:qꝛ ad hoc vt primum testamētum tollatur per sequēs non est necesse qd̄ ex sequēti volūtate adeatur hereditas,sed satis est ꝙ contingere potuerit adiri.vt.d.l.pater filio.ꝛ ita in proposito no.Bald.Ange.Jmo.ꝛ Raphael cuma.in . l.sed si in conditione.ff.de here.institu.ꝛ Rapha.cuma.in repetitione.l. si filius qui in potestate.in.xxvj.col.ff.de liber.ꝛ posth.Paul. de castro in.l.sancimus.C.de testamen. ¶ Et constat esse de
4 iure verum†ꝙ rupto testamēto ex causa preteritionis filij iam nati vel nascituri clausula codicillaris operatur effectum suū
a ſm magis communem[a] opinionem.l. generaliter.§.ex testamento.ff.de fideicom.liber.l.ab intestato.ꝛ.l.si qs cū nullum. ff.de iure cod.etiam si fuisset ignoranter preteritus.vt plene p doc.in aut.ex causa.C.de libe.preteritis.in fin.C.de codicil.in l.j.ff.de iure codicillo.in.l.filio preterito.ff.de iniusto testamen to.Oldra.in consilio.cxlix.incipiente super.j.q. Et Specu.in ti.de instru.editio.§.compendiose.versi.item vide.ꝛ Salyce.ꝛ Pau.de castr.in.l.j.de posth.here.insti. Joan . de imo.in.l.qui filiabus.in princ.ff.de leg.j.vbi pōderat Barto.in hoc sensisse. ꝛ ita sequut⁹ sum legēdo dictā aut.ex causa.ꝛ ibi rn̄deo ad ea que per nonnullos adducuntur in contrarium ꝙ hic non exa mino:quia non video oportere.ꝛ quatenus pertinet ad istum a articulū refero me ad id quod concludo in illa aut.ex cā.vbi istā partem tanꝗ veram ꝛ magis communem approbaui. Et b ista sufficiant ad conclusionē dicti agentis. ¶ Sed alia insuper ratione ostenditur eū obtinere nō posse.nam ipse videtur suam petitionem fundare in possessorio recuperande:qꝛ dicit ꝙ ex forma decreti ducalis possessio defuncti:etiā actualiter non apprehensa intelligit̄ cōtinuata in ipsum Ange. Simonem heredem ꝛ petit se ad illam possessionē restitui ꝛ reintegrari,sed talis ficta possessio nō parit interdictū recuperāde: vt decidit Bald.in aut.defuncto.C.ad tertyl.circa mediū.vbi
5 dicit†ꝙ ficta possessio cōtinuata non parit[b] remediū posses-
b soriū recuperande cū pariat adipiscēde.iuxta.l.j.C.quorū bo. ꝛ sentit hoc etiam Bald.in.l.fi.C.de appel.ꝛ ibi de ista continuatione ꝛ ficta possessione multa dicūt Bald.ꝛ alij scribētes. sed quo ad propositum videt̄ Bald.aperte loqui in.d.aut.defuncto. ¶ Jtē ꝑterea ꝛ fortius dicti decreti possessio fuit continuata in dictā dn̄am Catharinā que post tēpus mortis dicti dn̄i Joā.fuit heres dicti dn̄i Joā.virtute dicti testamenti vltimi:stāte tūc defectu legitimationis,ꝛ sic cū possessio legitime esset trāslata in eū fuerūt verificata verba statuti.vn̄ posito ꝙ aliquo mō cōtigisset ꝙ dn̄a Catharina postea desijsset esse heres ꝛ fuisset noua cā hereditas dicti dn̄i Joan.trāslata in.d.Aug.Simonē non pōt dici ꝙ tūc dictū decretū auferat possessionē dicte Catharine vel eius heredib⁹,ꝛ eā trāsferat in dictū Angelū simonē:qꝛ iste est casus omissus i.d.decreto correctorio iuris cōis:ergo remanet in dispositiōe iuris cōis.l.cō modissime.ff.de lib.ꝛ posthu.l.si extrane⁹.ff.de cōdi.ob cām.l. ꝑcipim⁹.de appel.ꝛ dictū statutū dꝫ intelligi de ꝑmo herede. l.boues.§.hoc sermone.ff.de vb.sig.l.hec conditio filie mee.ff. de cōdi.ꝛ demō.l.dotis.ff.de iur.do.ꝛ bn̄ in ꝓposito no. Bar. in.l.liberorū.ff.de v.sig.i.pe.col.v.q̄ro si in aliqua dispōne sit mētio de filijs.cū si. ¶ Saltē in casu nr̄o in quo Simon Ang. nō dicit se heredē esse primi heredis.i.dn̄e Catharine,ꝛ si diceret se heredē dn̄e Catharine q̄ adiuit hereditatem dn̄i Jo.ex scd̄o testamēto res est expedita ꝯ eū:qꝛ nō posset venire cōtra factū dicte dn̄e Catharine.l.cū a matre.C.de rei vē.l.si adulta. C.de here.act.l.ij.C.si in frau.patro.ꝛ sic videmur approbasse testm̄ secundum:in quo dicit se fuisse preteritum ꝙ facere potuisset.l.filio ꝑterito.ff.de iniusto testamēto.ꝛ ꝯstat qd̄ de iure cōi non potuisset dictus actor agere:prout egit:qꝛ de iure cōi nō trāsit possessio in herede etiam si sit filius in potestate:nec in eum cōtinuat:nisi eā apprehēdat.l.cū heredes.in princi.de acqui.pos.ꝛ no.in.l.j.§.sceuola.ff.si quis testamēto liber esse.ꝛ no.in.l.cum miles.in prin.ff.quib.ex cau.maio.ꝛ est cōis conclusio vbiqꝫ. ¶ Presupponit̄ ēt in dicta cā in qua dict⁹ actor aliū libellum ꝓduxit ꝑsertim intētādo remedium.l.edicto.C. de edic.diui adria.tol.fuit probatū dictā dn̄am Agnesiā matrē dicti Simonis angeli fuisse ꝯiugatā tp̄e quo ꝯcepit dictū Ang.simo.merito patebit accessus ad eā ad libitū ipsius mariti,vt in pūcto narrat̄,ꝛ ꝑpterea videbat̄ h̄re ꝑsumptionem quod esset natus nō ex dicto Jo.presbytero,sed ex legitimo matrimonio,ēt si ꝓbaret mulierē adulterasse:vt est tex. quem ibi doc.ad hoc singularē reputāt in.l.miles.§. defuncto.ff.de

a ¶ †Cōmunnem.s. eo.cōs.xxvj.nu.v.
b ¶ Nō parit.imo. vt decidit Jo.fa. insti.de here.quali.ꝛ differ.§.j.co.ꝛ ita obseruam⁹ [redacted]
[redacted]

adul. τ cōcurrit etiā presumptio qḋ nō fuerit filius dicti Joā. q̄r eum preterit in secundo testamēto, τ sic eum non vt filium tractauit. ¶ Unde succedit dubitatio tacta per Bal. in c. per
6 tuas. in fi. de proba. vbi querit † quid si perinstituit aliquem tanq̄ verum filium ex vxore postea mutauit testamētum: τ ei modicā rem reliquit iure institutionis: nō nominando ipsum vt filium, sed tanq̄ nutritum in domo: an possit tanq̄ preteritus rumpere testamētū. τ arguit φ sic, q̄r pater non tractauit
a eum vt filium.[a] Item quia videtur dubitasse an esset filius, et sic pretextu dubitationis eum quodāmodo preteriisse. ¶ Itē quia dubius similis est erranti. l. fi. C. de condi. inde. l. manifestissimi. C. de fur. in §. siue autem dubius. sed error h3 vitiare. l. eam quam. C. de fideicom. cum similibus in contrarium arguit: q̄r non debet esse melioris conditionis in rumpēdo fili⁹ dubius q̄ errās. l. qui de inofficioso. ff. de inofficio. testa. τ sufficit etiam si relictum in vno minimo consisteret quod not. in l. si quis priore. ff. ad treb. l. iiij. §. sed vtrum. ff. de mino. τ tādem dicit se non soluere dictam questionem: quia depēdebat de facto in causa multum ardua secūdum eum. minus dubia videtur questio nostra. quia in casu nostro testator dictum Simonem in secūdo testamento omnino preteriit, τ sic videtur eum non habuisse pro filio: tamē quia nō habeo illas probationes testium, τ etiam quia non video esse necessariū stantibus quibusdam fundamētis de quibus. s. ideo in hoc insistendum nō putauit. ¶ Et quia in omnem euētum est conclusum φ dicti testes repetantur in ista causa nō ex eo quod libellus productus fuerit ineptus quo casu quidam dixerunt attestationes τ pbationes factas super inepto libello valere τ experficere: τ super inepta instātia possit fundari sententia: quidam dixerūt contrarium. vt per Hostien. no. τ alios in c. causam. el. j. de testi. per Bal. in l. ij. in iij. col. C. de fructi. τ lit. expē. τ in l. si patronus. ff. de iureiur. quod nō discutio: q̄r nō videtur φ dictus primus libellus fuerit ineptus: quia satis tollerari potest illa narratio et conclusio: sed bene deficit ius et iustitia ipsi actori stante maxime secundo testamento per id quod non poterat competere actori dictum ius agendi per dictam. l. edicto. vbi gloss. et docto. dn̄ tractant quis sit legitimus contradictor, et etiam patet per ea que dixi. s. dum fuit ostensum φ per secundum testamentum fuit sublatum primū testamētum. ¶ Tamen, vt dixi, cōsulo vt repetantur dicti testes in hac causa: vt tollatur dubitatio: an testes recepti in vna causa probent in alia causa inter easdem personas iuxta no. per Bar. in l. cum lite mortua. ff. iudi. solu. in l. ij. §. j. ff. vi bo. rap. Cyn. Bal. τ alij in l. ij. C. de eden. τ per docto. in d. capit. causam. vbi varie loquuntur. ¶ Juuari etiā possunt ex alio capite partes reorū, quia nō videtur dictam legitimationem non valuisse ex alio capite: quia si natus τ conceptus est dictus Simon Angel. ex dicto domino Joanne existente in sacris τ ex agnete coniugate de tali qualitate non fuit facta mētio saltem specialis in ea parte legitimationis: que mihi transmissa est: in qua nō narratur φ tempore conceptionis dicti Angeli Simonis dictus dominus Joannes esset in sacris: vt dixi. nec quod dicta Agensia esset coniugata. ¶ Unde succedit id quod not. dixit Bald. in l. eum quam. C. de fideicom. in xiij. col. in versicu. sed pone quidam erat filius ex adultero τc. vbi querit de illa vul-
7 gari. q. † quis fuit legitimatus tanq̄ spurius τ nō fuerunt ex-
b presse qualitates[b] spurietatis. nō valet legitimatio: saltem qn̄ sunt adiecte clausule: non obstante generaliter in lata forma. Inter cetera quo ad propositum nostrū inquit qḋ clausula nō obstante esset in nube ille qui legitimatus esset plurimū odiosus: vt q̄r ex sacrilego vel monacha natus nō sufficerent verba generalia que tam odibiles nō comprehendunt. vt. l. luci⁹. §. lucis titi⁹ damam. ff. de lega. ij. c. j. de fil. presby. in vj. ¶ Ad hoc quod trahitur per Oldr. consilio. ccxlvj. incipiē. factū tale est quidam τc. Specula. in titu. de legi. versi. cum nunc de episcoporū. no. Joā. an. in addi. Spec. in rubri. qui filij sint legi. τ Joan. andr. in c. nisi cum pridem. §. persone. de renū. Hostien. Joa. an. in c. de fi. presby. in antiquis ibi. τ dum dicit quod sedes apostolica nō facile dispensat cū genitis ex religioso vel adultero vel ex incestuoso coitu: τ idem reasumit Joan. an. in c. j. eo. tit. in vj. τ quod traditur per Pet. de ancha. in consilio cccclxxvij. inci. circa primum quesitū. τ Anto. de butr. in c. per venerabilem. in xx. col. qui fil. sint legi. τ Bene. de plūbi. in l. j. ff. de natali restitu. per illum tex. τ bonus tex. in l. si non lex. cū ibi no. per Angel. ff. de here. insti. ¶ Nec puto super alijs de quibus in themate expediret vltra scribere. quia ea que. s. tetigi putaui esse potiora τ saltē fundamenta primo loco relata. Ex quibus omnibus cōcludo reos conuētos esse diffinitiue absoluendos. τ victum victori esse condemnandū in expensis iuxta. l. properandum. §. finautem alterutra. C. de iudicijs.

a ¶ At filium. In hoc dubio puto accipiēdū in benigniorē τ iustiorez partez, vez prout ē vtilitas filio. vt si est institutus in magna portione valeat istitutio τ hoc ē certū, vo sit institut⁹ in modico nō valeat. quia verisimile est qḋ si pr̄ certo sciuisset eū filiū non fraudasset ad hoc aūt pbādū sufficit psumptio iuris. l. si liij. ff. d his q sunt sui vel al. iur. non obstante dubitatiōe patris. l. fi. ff. de pba. et ita sentit Alex. i. l. si pater. C. de hr̄di. isti. non adduco. l. j. §. [illegible] quia nō pbat vt recte ait Jas. i. d. l. si pater. [illegible]

b ¶ Qualitates. vide in cōsi. ccxcv. lib. ij.

c ¶ Partē. Bal. əsi. ccccij. in substitutiōe, lib. ij. cōsil. cclxxi. substitutio fideicōmissaria. lib. iij. Cor. cōsi. xx. col. iij. li. iiij. Ale. əsi. xcij. col. ij. əsil. xciiij. lib. iij. əsl. cix. col. iij. libr. vij. Jas. l. gdez testō. ff. de vulga. τ pup. l. si qs ita stipulat⁹. fuerit. ff. d p. ob. Alex. in eo. cōsil. xcj. nu. vij.

d ¶ Secus. Alex. l. ex facto. §. j. co. vj. ff. ad trebel. soci. rep. l. cū auus. col. j. ff. de cōdi. τ demon.

Summarium.

1 ☞ Substitutio facta pluribus habet locum altero eorum decedente in parte eius.
2 Fratres τ transuersales non excludunt substitutum ex tacita mente. vnde. l. cum acc. non habet locum nisi quando grauatus est liberis testatoris.
3 Substitutio vulgaris facta pluribus, an habeat locum vno repudiante.
4 Substitutio tacita pupillaris neminē excludit ex cōiecturis.
5 Substitutum nō excludit ex tacita mente testatoris, qui non succedit.

Consilium. XXXVIII.

Visothemate de quo. s. omisso longo verborum apparatu: adheres conclusioni quam puto de iure veriorem in hoc pulchro articulo. ¶ Puto de iure concludendum dictam artem integram marangonum ciuitatis Regij vocari ex substitutione facta in testamento dicti Laurentij, que obuenit dicto Jacobo qui decessit sine filijs legitimis et naturalibus, et per consequens vocari ad partem que obuenit loco dicti Jacobi. Nam post mortem Martini τ Frācisci vocati sunt ad hereditatem dicti Laurentij ipsi filij masculi dictorum Francisci et Martini, et eisdem filijs est facta substitutio compendiosa, scilicet quod in casu quo ipsi filij masculi Francisci et Martini decederent sine filijs legitimis τ naturalibus: substituta fuit ars marangonum cum onere faciendi certum anniuersarium singulo anno in ecclesia sancti Petri, et quod dicta ars debeat distribuere certam quantitatem frumenti. Et sic fuit substitutio compendiosa facta per verbum commune que post tempora pupillaris etatis trahitur ad fideicommissum in l. precibus, et ibi plene not. C. de impub. et alijs substitu. l. centurio, cum ibi no.
1 ff. de vulgari et pupillari. τ capitu. Raynu. de testa. † constat iure quod substitutio facta per illa verba videlicet in casu quo filij dictorum Francisci et Martini decederent sine filijs substituit artem marangonum: operantur quod vno ex pluribus dictorum filiorum Francisci τ Martini decedente si-
c ne filijs ad partem[c] talis decedentis vocari debet ars marangonum substituta: vt est text. in l. lucius. §. caio. ff. ad trebell. τ in l. fin. §. filium. ff. de lega. ij. ¶ Nec obstat si dicetur qḋ illud fallit quādo superextaret persona: que ex psumpta mēte defuncti substitutum excluderet vt. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebellia. cum ibi no. per Bartol. τ alios scribentes. τ. l. cum quidam. cum ibi not. C. de impub. τ alijs substi. τ arg. l. si is qui ducenta. §. idem. ff. de reb. dub. τ. l. cum acutissimi. C. de fideicommis. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. τ substi. sub condi. fac. τ mortuo dicto Jacobo superest saltem persona rodulphi fratris patruelis ipsius Jacobi τ filij fratris dicti testatoris qui rodulphus ab intestato successurus fuisset dicto Jacobo si decessisset intestat⁹ τ nullus alius proximior extitisset: ergo substitutus debuit excludi. ¶ Nam nedum descendentes, sed etiam transuersales dicuntur esse de personis que verosimiliter ex presumpta mente testatoris defuncti excluderent substitutum extraneum: vt sub dubio forte voluit Joannes de imo. in d. l. heredes mei. §. cum ita. ¶ Quia pōt
2 pluribus modis responderi. † ¶ Et primo φ non videt iure probari illud qḋ sub dubio forte dicit Joan. de imol. per iura allegata p Bar. τ doc. in d. §. cū ita que solū loquunt in descēdentibus testatoris: patet in d. l. cum acutissimi. cū similibus allegatis p eos. vnde cōtra illud quod dicit Jo. de imo. in d. l. cum auus. ff. de cōdit. vbi concludunt quod illa presumpta mēs testatoris que operatur exclusionē substituti fideicōmissarij in casu, d. l. cū acutissimi. cum simi. solum colligitur qn̄ filius grauatus p fideicōmissum decedit cū liberis qui sunt de
d descendētibus testatoris: secus[d] si trāsuersalis testatoris institut⁹ τ rogat⁹ sit: vt alteri p fideicōmissum restituat: q̄r nō intelligit grauat⁹ si decedat sine liberis. Et huic opi. vr̄ adherere Bal. in d. c. cū quidā. post mediū dn̄ tractat de substitutione. ibi dn̄ dicit si quidā aliquis de liberis τ qlibet testator cogitauit: est in medio τc. τ etiā Ang. i. d. §. cū ita. dn̄ tractat de vulg. subst. τ Pau. de cast. in d. l. si pater impubes. ff. de vulg. τ pup. τ Saly. c. expressius in d. l. cū quidam. in vlt. col. dn̄ tractat. de vulga. sub. Et hoc etiā videtur esse de mēte Bal. in §. cū ita. in fine. dn̄ dicit φ supest aliquis de liberis. ¶ Nec obstat illud qḋ dicit Bart. in d. §. cum ita. dn̄ opponit. d. l. Quis.

C. de

3 C.de impube.z alijs substitu.z dicit † qd substitutio vulgaris
a facta duobus institutis non hz effectũ nisi vtroqꝫ[a] repudiante.non autem repudiante tm vno cum supererit alius coheres cui potest queri ius accrescendi ex presumpta mente testatoris p.d.l.q̃uis.cũ gl.fm vnũ intellectũ.z istud est illud in quo se fundat Joã.de imo.in.d.l.cum ita.quia respondeo q argumentũ procedit in persona superstite que ex dispositiõe testatoris vocabat ad partẽ coheredis vacantẽ per ius accrescendi que appellatur quedam tacita substitutio a testatore facta.l.si titio z meuio.§.iulianus.ff.de leg.ij.sed in proposito nostro persona superstes.s.rodulphus non vocabatur ex dispositione testatoris ad portionem Jacobi decedentis sine liberis:qz non ex iure accrescendi quoniam Jacobus adiuit partẽ suam:z sic cessat ius accrescendi.l.j.ad fi.ff.de vsufru.ac.l.j.C.quando non peten.partes.Non ex iure alius substitutionis:quia non fuerũt adinuicem substituti per illa verba videlicet. Et in casu quo filij dictorũ Francisci z Martini sine liberis decederent substituit artem marãgonum:vt in.d.l.lucius.§.caio.z.l.fi.§.filiũ.¶ Item responderi posset ad illud qd dicit Bart.de iure accrescẽdi q in hoc opinio sua est dãnata p antiquos.z Jmo.in.d.§.cum ita.z Bald.in.d.l.cum quidam.z etiam per Pet.z Cyn.in.d.l.cum quidam.per.l.pe.ff.de iniust.testa.Nec text.in in.d.l.q̃uis.probat opi.Bart.vt fatetur ipsemet Barto.in.l.hoc articulo.circa princi.ff.de here.insti.z latius comprobat Jo.de imo.in.d.c.cum ita.z.l.quidam tex.per illũ tex.de vulga.z pupil.z ita tenui legendo illam.l.cum quidã.¶ Vel potest responderi ad id qd dicit Bart.de iure accrescendi fm qd respondet Bal.in.l.j.de cõdi.inser.vcz q dictum Bar.loquitur in vulgari substitutiõe q̃ ordinatur in testatoris fauorem intẽdentis habere scriptum heredem:vnde substitutio cessare debet eo ipso qd adiuit hereditatem vnius ex pluribus heredibus scriptis quibus datus est substitutus vulgaris,qz propter ius accrescẽdi apparet q testator habiturus est omnino illud qd desiderat.s.heredem ex testamento:aliud est in fideicõmissaria substitutione de qua tractamus: qz in eo cessat rõ predicta cum illa locum habeat post aditam hereditatem: et est onus ipsorũ heredum quibus facta est substitutio quoniaz sufficit q in persona vnius verificetur conditio substitutionis fideicõmissarie.vt in.d.§.caio.cuz si.¶ Preterea dato q esset persona superstes:que etiam si non esset de descendẽtibus testatoris posset dici persona que ex presumpta mente testatoris excludebat substitutũ:z sub dubio forte tenet Jo.de imol. potest tamẽ ad hoc responderi q attento q dicta substitutio facta de arte marangonum cum onere faciendi singulo anno annuariũ z certam distributionẽ frumẽti in pium vsum concernat fauorem anime testatoris z piam cãm.c.fi.de test.et ibi no.z.xiij.q.ij.in.c.non existimemus.z.c.anime defunctorũ.sed ita est qd in parte que obuenit dicto Jacobo q postea decessit sine liberis,non dicit superextare persona que ex presumpta mente defuncti excludat substitutum.i. causam ordinatam a testatore in fauorem anime ipsius testatoris q̃uis superextaret dictus rodulphus aut similes trãsuersales dicti testatoris. ¶ Hoc probo per ea que notanter voluit Ange.in.l.precib[9].
4 C.de impu.z alijs substitu.in.ij.col.ibi dicit † q licet regulariter substitutio pupillaris tacita non excludat matrem vt.d.l. precibus.z.l.fi.C.de insti.z substi.tamẽ fallit qñ ex coniecturis cõtrarium appareret fuisse de mente testantis.vt no.gloss.magna in.d.l.precibus.z late Bar.z alij in.l.ij.in prin.ff.de vulg. z pupil.z inter ceteras cõiecturas adducit Ange.in.d.l.precibus vnum.videlicet q si substitutio facta esset ad fauorẽ anime testatoris:qz tũc tacita pupillaris substitutio facta ad fauorẽ anime excluderet matrẽ:qz verosimile est qd testator pdilexerit z preposuerit animã suã ceteris rebus.l.precibus.et qd ibi not.C.de seruii.z aqua.z.l.sancimus.C.de sacrosan.eccle.et c.cũ infirmitas.de pe.z re.mis.cu similibus.z istud dictũ Ang.
b sequitur etiam Paul.de cast.in.d.l.precibus.[b] z reputat illud perpetuo mẽti tenendum.¶ Jta ergo in pposito ex presumpta mente testãtis esse videtur potius qd quo ad patrem Jacobi vendicet sibi locum substitutio facta in fauorẽ anime testatoris q̃ qd admittatur rodulphus vel similes trãsuersales qui ex dispositiõe legis ab intestato successuri essent Jacobo si intestatus decessisset:sicut in.q.quam ponit Ange.in.d.l.precibus.prefertur ex mente testantis tacita substitutio fauorabilis anime potius quã mater pupilli q̃ ab intestato successura erat pupillo:q̃uis regulariter ipsa mater cõsueuerit excludere tacitam substitutionez pupillarem vt dictum est. ¶ Ad confirmationẽ huius accedit qd no.Bar.in repe.l.j.C.de sacr.san.eccle.in antepe.col.in verbo citra ordinem.dum dicit preferẽdum esse fauorem anime fauori liberorum quinimo dato q fauore aie nõ esset preferẽdus affectioni testatoris erga dictũ rodulphũ:sed qd esset par affectus:tũ debet in pari causã affectionis preferri persona substituta.i.ars marãgonũ:vt est casus in proposito nostro in.d.l.heredes mei.§.cum ita.et ibi no.hoc Bar.ff.ad tre.¶ Fortificat Joã.de imo.in.d.§.cũ ita. circa pe.col.vbi voluit q illud dicitur qd qñ facta est substitutio fideicõmissaria duobus descẽdentibus testatoris quibus datus est post mortẽ eorũ titius,qui est substitutus ad partez illius eo qz superest cõfrater qui ex presumpta mente testatoris excludit substitutũ:procedit quando dicti instituti descendẽtes quibus datus fuit substitutus fideicõmissarius fuerunt inuicem substituti:secus si non fuissent inuicem substituti:tũ dicit probari in.d.§.cũ ita.a cõtrario sensu. ¶ Et probat hoc per rationem talẽ.vcz qz quilibet institutus intelligit grauatus p fideicõmissum titio substituto fideicõmissario restituere partem suam tm:id est ipsius instituti decedentis sine liberis nõ añt intelligit grauatus de parte coheredis que sibi relicta nõ est.arg.l.sed si sit.§.fi.ff.de lega.iij.z.l.pater filiã.§.fi.in fi.ff.ad.l.falc. ¶ Ergo cũ testator voluerit vtroqꝫ mortuo sine liberis substitutũ habere totũ:nisi diceremus q eueniẽte cõditione substitutionis fideicõmissarie in personam vtriusqz nõ deberetur portio primo substituto:qz vltimus non intelligit grauatus de restituẽdo per fideicommissum substituto illud qd ad ipm vltimũ peruenit ex successione abintestato vel ex testamẽto ipsius primi decedẽtis sine liberis ex quo illud non habebat vltimus ex dispositione primi testantis quod no.per gl.z docto.in.l.cũ qui nouissimus.ff.ad trebel.z per docto.in l.marcellus.§.quidam liberis.eo.tit.sed ita est qd filij dictoruz Frãcisci z Martini non fuerant inuicem substituti.vt dixi.s. ergo mortuo vno ex ipsius filijs sine liberis superstes non excludit substitutũ.fm q dicit Joã.de imo.nõ tñ in hoc vltimo facio principale fundamẽtũ.¶ Fortius voluit Pau.de cast. in.d.l.si pater filiũ impuberem.ff.de vul.z pup. q illud qd dicitur q si eueniat cõditio substitutionis:in persona primi nõ admittitur si substituto superest alius institut[9] qui erat de liberis testatoris procedit solũ in substitutione pupil.vt in.d.l. cũ quidã.z ibi Bal.in qua substitutione tractatur de hereditate pupilli:qz vr intentio testatoris fuisse cõseruare ius legitimarũ successionũ abintestato inter ipsos impuberes qui testari non valẽt:sed secus est in substitutione fideicommissaria in qua tractat de successione testatoris:quo casu eueniẽte conditione substitutionis in psonã primi decedentis sine liberis dz indistincte admitti substitutus p.d.§.caio.q indistincte loquit:z ita dicit Pau.de ca.esse de mẽte Bal.magis tñ placẽt superiora fundamẽta.¶ Accedit etiã ad cõfirmationẽ predictorũ istud qd no.dicit Flico.de matarellis z Bald.in.d.l.cum
5 qdã.in vlti.col.z sequunt ibi moderni:vcz † q si testator duos filios instituit z post mortẽ eorũ decedentiũ sine filijs substituit p fideic.titiũ,z primus decedit sine liberis:z non instituit fratrẽ suũ q cũ eo fuerat institut[9] sz extraneũ qd tũc substitut[9] nõ excludat p existentiã dicti fratris supstitis:qz presumit primum testõrẽ solũmodo voluisse q vno ex dictis filijs primo decedẽte sine liberis excludat substitutus p existẽtiam fratris superstitis:qñ prim[9] sine liberis decessit ab intestato:z sic qd ab intestato superstes habet partẽ precedẽtis intestati: secus si decessit cõdito testamẽto in quo extraneũ instituit: qz fuit:
c nõ excludet substitutus vt dixi in preall.l.cũ qdam.[c] col.iij.ff. de reb.dub.l.q duos.in prin.de vulg.z pup.l.q duos.z ita limitat.d.l.cũ quidam.sed ita est q vt verbo fert dictus Jaco. q decessit nõ decessit intestatus:imo cõdidit testamẽtũ in quo quartã partem tm hereditatis reliquit dicto rodulpho quibusdam añt alijs reliquit residuũ:ergo nõ debet per super existẽtiam dicti rodulphi excludi dicta ars marãgonũ substituta:z ꝑtertim cũ non dz dici q testm̃ dicti Jacobi principaliter fuerit cõductũ gratia dicti rodulphi cui nõ maior ps relicta est:z sic nõ vr esse in consideratione qd aliud relictũ fuerit in testamẽto.d.Jac.dicto rodulpho per no.Bart.z doc.i.l.cũ res.§.sed si culpa.ff.de leg.j.arg.l.si seruus legatus.§.cũ quis. eo.titu.ex quibus omnibus concludo qd dicta ars marangonum debet admitti ex substitutione ad partem hereditatis Laurentij delatam Jacobo. Alex.de imo.

a ¶ Vtroqꝫ. add Ale.in.l. q̃uis.in fi.l.pe.C.de imp.z ali.substi.l. quid testõ.ff.de vulga. z pup.plene dixi nouis ĩtelle.meis ca.xlj.sup.d.§.cum ita.

b ¶ Precibus.z ibi Alexã.Jas.col.v. Alex.l.morib[9].in pn.co.fi.ff.de vul. z pup.z.j li.ij.cõsi. lxvj.nu.ij.z lib.iij. consil.xij.numero xxv.[redacted]

c ¶ Cũ qdã.col.iij. C.õ imp.idẽ pau. ibi Alex.cõs.xcij. co.pe.li.iij. Et sic decius.in.d.l.cũ q dã.col.fi.male attribuit Alex.cõtrã opi.imo.Alex.eã dẽ opi.cũ bal.semper tenuit.

Summarium.

1 ☞ Negatiua probanda est,si est fundamentum intentionis.
2 Decessisse sine liberis quis presumitur.
3 Lex super facto presumptionem inducit.
4 Pater presumitur precessisse,etiam si decedat simul cuz filio.
5 Juris idem est de parte quo ad partem,sicut de toto quo ad totum.

Consilium. XXXIX.

Viso themate de quo supra omisso longo verborũ apparatu ꝛ adherens ei cõclusioni quã puto verã: dicam ꝛ breuiter ꝙ sentio ꝛ certe omissis non necessarijs.
1 ¶ Videt mihi ꝙ licet alias † quando negatiua est fundamentum intentionis alicuius: teneatur ille eã probare. vt in. l. hoc iure. ꝛ in. l. ita stipulatus. versi. quid si ab initio. ff. de verbo. obliga. l. si quis cõsortium. C. de fabri. lib. xj. l. magis puto. §. non passim. ff. de rebus eorum. ꝛ plene per Imol. ꝛ alios in. l. ij. C.
2 de iure emphyteu. cum si. ¶ Tamẽ in. q. proposita † quando aliquis est substitutus titio sub hac conditione si decesserit titius sine liberis seu filijs: mortuo titio substitutus petat hereditatem, allegans titiũ decessisse sine filijs: certe qui velit hoc negare ꝛ allegare titium nõ decessisse sine filijs, habet necesse
a hoc probare: a scilicet quod tẽpore quo titius decessit habuit filios, hic est text. per quam literam ibi decidit expresse Bart. ꝛ Angel. in. l. ex facto. §. si quis autem susceperit. in fin. ff. ad trebellia. ¶ Et idem tenuit Bar. in. l. qui duos. §. cum in bello. ff. de reb. du. vbi subdit ꝙ qui allegat aliquem decessisse cum liberis, eo ipso quod probatur eum decessisse: fundata est de iure communi intentio allegantis ꝙ decessit sine liberis per. d. §. si quis autem susceperit. et faciat ẽm eum. l. spadonem. §. qui
3 absolutus. ff. de excusa. tuto. ¶ † Istã etiam super his que facti sunt lex quandoꝗ presumptionem inducit in. l. siue possidetis. cum gloss. ff. de proba. in. l. filium. cum simili. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ꝛ fingit etiam lex super his que facti sunt. l. qui in vtero. ꝛ. l. ii. ff. de statu ho. Et declarat Bart. in repe. l. si is qui pro emptore. in. iij. q. princip. ff. de vsuca. nisi quando extrema non essent habilia. vt ipse declarat in eadem. l. in. v. et in. vj. colum. vbi subtiliter respõdet ad. l. deniꝗ. ff. ex qui. cau. maio. Et dicit Ange. in. d. §. si quis autem. quod hoc est specialiter inductum fauore fideicommissi seu fideicommissarie substitutionis ne pereat, ꝛ ita dixit fuisse de mente glo. in. d. §. si quis autem. in. d. §. cum in bello. fatetur Ange. ꝙ tutius est facere quod iudex faciat discussionem in vicinia per exploratores referentes se inuestigasse ꝛ inuenisse ꝙ nullus filius remansit: et iam vt not. Barto. in. d. l. in illa. ꝛ ibi dicit Barto. in fi. q. etiam exploratores referrent se diligenter inuestigasse et non potuissent certiores fieri, presumetur ꝓ negãte seu allegãte liberos nõ superextasse. allegat. d. l. ex facto. §. si quis autẽ. qui est. §. penul. ¶ Et sic tacite videtur sentire Bartol. in. d. l. in illa per tex. in. d. §. si quis autem. ꝙ intelligatur quando facta fuit discussio per exploratores referentes non apparere filios superuixisse. ¶ Sed vt dicit Ioan. de imo. in. d. §. si quis autem. iste intellectus diuinat ad illũ tex. vbi nihil de tali discussione dicitur. et licet Ioã. de imo. in. d. §. si quis autem. sub dubio forte dicat ꝙ ille tex. in fi. est intelligendus quando apparet patrem ꝛ filios decessisse simul casu subitanee mortis: secus autem vbi separatim ex diuersis temporibus decessissent: quia tũc deberet ille probare illam negatiuam qui ex ea vult se fundare per. d. l. hoc iure. cum si. tamẽ certe iste intellectus ad. d. §. si quis autem. versic. cum autem. non videtur posse facere: quia ẽm hoc ille versi. esset superfluus: quia hoc iam satis aperte dictum erat in superiori ver. incipiẽte. sed si naufragio.
4 ¶ Nec etiam predictis obstat text. in. d. §. cum in bello. † vbi etiam quando pater ꝛ filius simul perierũt presumit patrem predecessisse superstite filio. cuius cõtrariũ videtur dicere tex. in. d. §. si quis autem. versic. sed si naufragio. quia vltra ea que respondet glo. in. d. §. cum in bello. potest responderi qd text. in. d. §. cum in bello. loquitur quo ad effectum resultantem ex dispositione. l. que quidem ꝓcedit ex equitate ẽm ordinẽ naturalem vt filius consequatur hereditatem patris potius ꝙ ecõtra. vt in casu. d. §. cum in bello. nam quo ad hoc vt filius trãsmittat hereditatem patris fingitur patrem predecessisse. Sed text. in. d. §. si quis autẽ. loquit ex dispositiõe hominis. i. testatoris. Et hanc diuersitatem in materia facit Barto. in. l. quod de pariter. ff. de reb. dub. ¶ Et propterea concludendo dico non esse in iudicãdo recedendum ab autoritatibus tantorũ virorum, scilicet Bartol. ꝛ Ang. nec obstat ꝙ loquantur quando erat probandum quẽ decessisse sine liberis sed in casu nostro erat ꝓbandũ maritinũ decessisse sine liberis excepto Iacobo eius filio; quia respondeo qd inter casum nostrum et
5 casum quem ponit Barto. ꝛ Angel. nulla est differentia: † qꝛ idem iuris est de parte quo ad partem: que est de toto quo ad totum. l. que de tota. in princip. ff. de rei vendi. ꝛ in. l. qui scit. ff. de vsur. qꝛ illud quidẽ dicit de probando quem decessisse sine filijs excepto vno filio, scꝫ Iacobo. vnde cõcludo fundatã esse quo ad predicta intentionẽ agentiũ allegantiũ Martinũ decessisse sine filijs excepto Iacobo. ꝛ Iacobũ postea mortuum esse sine filijs cũ de morte tã Martini ꝙ Iacobi nõ dubitetur.

¶ Probare. Idẽ Alex. s. cõsi. xx. in fi. Pau. cons. ccclxxxvij. nu. iiij. li. j. 3 ba. Soc. l. q duos. §. i. ff. de reb. dub. Deci. cõsi. delij.
¶ Manu. vide. j. eo. lib. cõsil. cxxix. ꝛ lib. ij. cõsi. cxlvij.
¶ Cõscribe. ita habent omnia exemplaria sꝫ intelligẽ dũ manu notarij scdm ea q̃ allegat limita in antiqs ꝛ vbi esset periculũ multorũ vt per Bar. in. l. si qs ex argẽtarijs. §. si initiũ. col. fi. ff. d edẽ. Anto. rub. consi. x. in fi. Itẽ fallit in ꝓuatis scripturis vel qñ appositũ est sigillũ Roma. cõsi. ccciij. hec scriptura.

Consilium. XL.

Vide in consilio. xxix. lib. iiij.

Summarium.

1 ☞ Scriptura diuersarum manuum suspecta est nisi notarius attestetur.
2 Instrumentum debet esse scriptum manu notarij rogati: et ab eo subscriptum. ꝛ nu. 3.
4 Instrumentum vitiat repugnantia.
5 Testamentũ ad pias causas si fiat, in eo sufficiunt duo testes.
6 Clausula codicillaris non operatur quando filius fuit ignoranter preteritus.

Consilium. XLI.

Viso tenore, allegati producti instrumenti testamẽti quondã dñe Thomasine barnabenis, qd quidem presupponitur non fuisse scriptum manu notarij in ea parte in qua factũ est legatũ vsusfructus syluestro Gregorij stadiorũ. xxx. nec in ea parte in qua relict⁹ est vsusfruct⁹ Petro fratri ipsius testãtis exceptis illis verbis positis in fine dicti legati ogni quantita cheli tochasse. que verba estimant fuisse notarij, ꝙuis institutio heredũ ꝛ quoddã legatum relictũ pro duab⁹ virginibus maritãdis: ꝛ illa finalis clausula que incipit actũ in apotheca ꝛc. sint de manu notarij. ¶ Puto esse de iure cõcludendũ qd dictũ legatũ relictũ fratri dicti testatoris et relictũ. d. sylue. peti non possit ꝑ eos occasione. d. scripture te-
1 stamẽti ꝛ maxiẽ ꝯiecturis. ¶ Et primo † qꝛ cũ dicta scriptura testamenti sit de manu diuersarũ personarum scripta ꝛ notarius nõ faciat mentionẽ qd sit de diuersa manu reddit suspecta, vt est tex. sing. in auẽ. de triẽ. ꝛ semi. §. etiã qd sepe. colũ. iij. quem ita allegat Bald. ꝛ Salyc. in. l. Sctus. C. de fide instru. ꝛ ibi no. doc. ꝛ no. glo. fi. in. c. cũ venerabilis. de reli. do. ꝛ Spec. in tit. de instru. edi. §. instrumẽtum. versi. itẽ qd habet subscriptiones. ꝛ etiã no. glo. in. l. fi. in ver. figura. C. de edic. diui adri. tol. ꝛ dixit ibi Bal. in. xiij. col. talẽ scripturã ex hoc reddi falsam. ꝛ idẽ dicit Bal. in effectu in. l. si vnus. C. de testa. in vlti. col. ꝛ in. l. nostrã. in. ij. col. eod. ti. ꝛ no. doc. in. c. ex literis. de fide
2 instru. ¶ Scdo † qꝛ instrm dꝫ esse scriptum de manu notarij
b de eo rogati: nõ manu b alterius: vt hr in auẽ. de tabellio. §. nos aũt. ꝛ ibi glo. in ver. ipsi per se. no. Spe. ꝛ Ioan. an. in tit. de instru. edit. §. instrumẽtũ. ꝟ. itẽ opp. qd nõ est cofectum per eum. ꝛ Bal. in rub. C. de fi. instr. in. xij. col. in ver. sed tamẽ hic dubitaẽ. expresse dixit qd notarius debet scribere ꝓtocolũ de manu sua, ꝛ nõ ꝑ aliũ. ꝛ no. doc. in. d. c. inter dilectos. ꝛ Bal. in. l. j. §. ne aũt. C. de cad. tol. ꝛ Ang. in. l. qdã. §. nihil. ff. de edẽ. ꝛ Io. de imo. i. c. fi. de offi. deleg. Accedit qd no. Bal. i. l. fideicõmissa. §. fi. ff. de leg. iij. vbi dicit qd imbreuiature notarij fidem faciat si est in mũdum redacta adeo ꝙ ibi nullũ appareat vitiũ: allegat, id qd hr in auẽ. de tabel. §. pe. iuncta. l. contractus. in ver. in mũdũ. C. de fide instru. sꝫ dicta imbreuiatura nõ est huiusmodi: qꝛ cũ sit scripta manu diuersorũ, ꝛ etiam partim manu illius qui nõ erat notarius qui quidẽ sint patet ex iã dict s
3 ergo fidẽ nõ facit. ¶ Tertio † quia scriptura notarij ad hoc
c vt fidẽ faciat requirit ꝙ sit subscripta manu cõscribe. c vt. l. ij. C. de tabel. eo. ti. ꝛ gl. in auẽ. de instru. cau. in fi. in. §. sꝫ si instrã. ꝛ no. Spe. in ti. de instr. edi. §. breuiter. ꝟsi. j. ꝛ. §. instrm. ꝟ. item qd nõ est tabellio. ꝛ Iac. de aret. ꝛ Bal. in. l. testiũ. §. si qs. ff. de testa. ꝛ Ant. de but. in. c. j. circa pn. extra de fide instru. ꝛ ibi dꝫ esse descriptũ nomẽ ipsius tabelliõis: vt dicit Spe. in. d. §. bre-
4 uiter. ꝟ. j. sꝫ hoc nõ est in dicta scriptura: ergo ꝛc. ¶ † Quarto qꝛ in dicta scriptura sunt repugnãtia: qꝛ ipsa scriptura in pnc. est annotata sub die. xxvj. Ianuarij non tñ de manu notarij se in fine de manu notarij est annotata sub die. xxiiij. Aug. ergo aut opꝫ dicere ꝙ scriptura ꝓpter repugnãtiã ꝛ icertitudinẽ vitiet. vt no. Cy. in. l. in exercẽdis. in. ij. q. C. de fid. instru. ꝛ Bal. ibi. ꝛ no Bar. in. l. scripture. eo. tit. ꝛ etiã ibi Bald. ꝛ in c. imputari. de fide instru. iuncto eo qd habet in auẽ. vt prepo. no. impera. post princi. Aut oportet dicere qd non dꝫ attendi
5 illud ꝙ non est scriptũ manu notarij: vt iã dixi. ¶ † Quinto qꝛ in dicto testõ nõ interuenerũt nisi tres testes ꝛ vn⁹ presbyter parochian⁹: quo casu nullo iure sustineri potest tale testamentum:

mentum, scȝ quo ad dicta legata que non sunt ad pias causas
facta iuxta. l. si vnus. C. de testa. ⁊ c. cum esses. de test. tamen in
hoc non facio fundamentũ: quia audio ꝙ in loco extat statu-
tum ꝙ coram tribus testibus possit fieri testamẽtum, ⁊ sic tũc
esset discutiendũ de illa dubitabili questione: an tale statutum
valeat de qua late per Bart. ⁊ alios in. l. cunctos populos. in
v. vel. vj. col. de sum. trini. ⁊ Jo. and. in addi. Specu. in titu. de
instru. edi. §. cõpẽdiose. in addi. incip. dicit Jo. ⁊c. cũ suis mul-
tis cõcordantijs: tñ quia erat instituta ecclesia heres quo ca-
su sicut sustinet̃ pncipalis institutio facta ad pias causas co-
ram duob⁹ vel tribus testibus. c. relatũ. de test. ita sustinemus
a legata ibi relicta etiam laicis ad non pium[a] vsum vt singula-
riter decidit Anto. de but. in. c. quod clericis. de fo. competen.
circa antepe. col. ⁊ Salyce. in aut. cassa. in versic. non quero. C.
de sacrosan. eccle. ¶ Sexto quia in dicto testamẽto filius fuit
a matre preteritus: nec vlla de eo mẽtio facta est, ergo sic red-
ditur nullũ hodie postq̃ nulla est expressa causa in preteritio
ne. §. aliud quoqȝ capi. iuncto. §. finantẽ hec obseruata. in aut.
vt cum de app. cogna. omnes. in aut. ex causa. C. de lib. prete.
et in. l. filio preterto. ff. de iniusto test. ¶ Et si dicatur ꝙ saltez
legata debent firma remanere per dispositionem dicte authẽ.
ex causa. vel per dispositionem statuti prouidẽter. vbi dicitur
ꝙ in quolibet testamẽto intelligatur adiecta clausula codicil
laris: que operatur: vt valeat testamentum non obstante de-
fectu preteritionis. vt. l. generaliter. §. ex testamẽto. ff. de fidei-
commis. liber. l. si patroni. §. fin. ff. ad trebel. ſm vnam lectu. est
communis conclusio docto. in. d. authẽ. ex causa. ⁊ in corpore
vnde sumitur ⁊ Bar. ⁊ aliorum in. l. j. ff. de iure codicillo. ⁊ per
Specu. in titu. de instru. edi. §. compendiose. versi. item viden-
dum. per Bald. in. l. titia testa. ⁊ in. l. fi. C. eo. titu. ⁊ in repe. l. in
6 suis. de lib. ⁊ posthu. ⁊ in. d. l. filio preterito. cũ si. ¶ † Respon
detur ad hoc ꝙ dispositio dicte aut. ex causa, nõ habet locum
b quando filius fuit ignorãter[b] preteritus: prout dicitur in ca-
su nr̃o: quia tũc ignorabat filiũ hũc viuere sed putabat ipsum
esse mortuũ. ⁊ propterea in themate narrat̃ in legato relicto
fratri ipsius testatoris, adiecta enim illa verba per ogni quan
tita che gli tochasse ⁊c. ⁊ ꝙ illa dispositio aut ex causa nõ ven-
dicat sibi locum quo ad legata saltem nõ pia quãdo fili⁹ fuit
ignoranter preteritus. probat̃ in. §. finañt. al's est in. §. siue igi-
tur. in aut. vt cũ de app. cogno. in verbo falsis accusatoribus.
⁊ in versi. aliã circũstãtiã. inducendo vt late p Bart. in. d. aut.
ex causa. vbi hoc tenet ipse etiam Angel. ⁊ Pau. de cast. ibi
⁊ Bart. Bald. ⁊ Ang. in. d. l. filio pterito. ⁊ Bart. in repe. l. j.
C. de sac. san. eccle. in ver secũdo quero an relicta ad pias cau-
sas irritentur ex causa preteritionis. ⁊ cõsuluit ita Bar. consi.
ccxxxv. Lapus fecit testamentum. Bald. in repeti. dicte. l. in
suis. in xxij. col. l. j. ff. de ꝯdi. Moderni ⁊ Ang. in. l. j. in princi.
C. de bo. pos. ꝯtra tab. Ange. in. l. miles codicil. §. miles in su-
p̃mis. ff. de test. mil. ⁊ ibi refert ꝙ ibi fuit orig. opin. Odofr. ⁊
eam tertiam tenet Nic. de mata. vt refert Bal. in. d. aut. ex ca.
maxime in. vij. q. ⁊ in. l. fi. C. de codicil. vbi etiam inducunt pro
hoc. l. sicut certi. C. de testamen. mil. ⁊. l. si vnquã. C. de reuoca.
dona. ⁊. l. pe. ff. de iure cõdicil. ⁊ idem etiã tenet Bald. ⁊ Ang.
in. l. vxore. ff. de manu. testa. ⁊ in. §. aliud quoqȝ capitulum. in
aut. vt cum de appel. cogno. ⁊ Benedic. de plũbi. in. d. l. vxo-
rem. ⁊ respondet ad allegata in cõtrariũ: vt ibi latius per eos
quod breuitatis causa non refero. Presertim cũ alia etiã sint
potissima superiora fundamenta ad excludendos dictos le-
gatarios. ¶ Non ob. etiã id quod dicitur d: clausula codicil-
lari subintellecta a statuto: quia posset responderi ꝙ Bar. in
d. l. pe. de iure codi. in. vj. q. dicit qd̕ illa clausula operatur qñ
preteritio filij facta fuit scienter: secus si ignoranter: quia non
cogitauit seu non putauit filios habere. ad hoc adducit. d. l.
si vnquam. C. de reuoc. do. ⁊. l. cum vel in vtero. C. de test. mi.
iuncta. l. iij. ff. de testamen. mil. ⁊ ita late concludit Bart. in. d.
cõsi. inci. lapus. vbi respondet etiam ad. l. si quis cum nullum.
ff. de iure codicil. ⁊ ad alia que possent allegari in cõtrarium,
⁊ idem tenet Bald. in. l. si totas. C. de reuoc. dona. vbi refert se
ita consuluisse. ⁊ Bald. in. l. si quis. C. de codicil. ⁊ in. l. qui filia
bus. in princip. de lega. j. ⁊ Ange. in. l. idem erit dicendum. ff.
de testamen. mili. per illum text. ⁊ Ange. in. l. j. ff. de iure codi-
cil. ⁊ ita etiam quo ad casum nostram tenet Paul. de castro
in. l. sicut certi. C. de testa. mili. ⁊ etiaȝ tenet Ang. in consi. ccc-
lxiiij. incip. pierus fecit suum testamẽtum ⁊c. ¶ Non inficior
qd̕ nonnulli tenuerunt contrarium, ad quod fundamentum
patet responsio ex notatis per Bal. proxime allegato consi-
lio: tamen quia superiora fundamenta sunt tutiora. ideo vim
facio in illis concludens dicta duo legato ex dicta scriptura
testamenti non posse cum effectu obtineri per dictos duos le
gatarios. ¶ Alexander.

Summarium.

1 Matrimonio soluto fructus percepti reddi debẽt vxori.
2 Mulier potest habere bona triplicis generis. ⁊ nu. 15.
3 Reuerentia eleuat presumptionem consensus.
4 Lex. ij. C. de rescind. emp. habet locum in transactione contra nume. 11.
5 Renunciatio generalis non extenditur ad ignorata.
6 Dolus presumitur ex magna lesione. ⁊ nu. 20.
7 Clausula ex certa scientia nullo errore tollit omnem presumptionem erroris.
8 Renunciatio generalis trahitur ad omnia ⁊ nu. 13.
9 Juramentum excludit remedia iuris, etiam sine certioratione. ⁊ nume. 22.
10 Juramentum facit valere actum omni meliori modo, quo potest.
12 Uestes quotidiane non preciose cedunt lucro vxoris soluto matrimonio.
14 Statutum potest auferre ius tertij ⁊ vnuȝ pro alio obligare.
16 Statuti forma ad vnguem seruanda.
17 Timor litis sufficit ad transigendum.
18 Mulieri scienter indebitum soluenti vel vilius vendenti non subuenitur.
19 Juramentum quomodo debet habere tres comites.
21 Leso facilius subuenitur per tertium q̃ ex proprio actu.

Consilium. XLII.

Uper premisso themate di-
ligenti ani-
maduersione prehabita. ¶ Uideretur pri-
ma consideratione dicendum dominã Joan
nam petentẽ restitutionẽ bonorum ac red-
dituũ hereditatis paterne puentorũ ad ma-
nus domini Deodati eiusdẽ Joanne quondã mariti audien
1 dam esse instrumento transactionis nõ obstante: † nam mari-
tus ⁊ eius heredes soluto matrimonio: nedum tenent̃ vxori
ad restitutionem paraphernaliũ ⁊ aliorum bono. vxoris non
c dotaliũ sed etiam ad fructus[c] ⁊ redditus ex eisdem bonis per
maritũ perceptos. l. si ego. ij. dotis. ff. de iur. do. l. hac lege. et. l.
fi. C. de pac. cõuen. ⁊ ibi expresse glo. iuncta. l. maritus. in prin.
q̃ est lex pe. ff. ad. l. fal. nõ violando illũ tex. ⁊ ibi no. per Barto.
⁊ Ang. ⁊ no. in gl. in. l. vbi adhuc. in verbo ad sustentationem.
d C. de iure do. ⁊ ibi Bald. in penul. col. ⁊ per Bar. in consilio.[d]
inci. titius habens vxorem. ⁊ Bald. in. l. assiduis. C. qui po. in
pign. habe. ⁊ in. l. pe. C. de bo. ma. ⁊ in. c. j. §. si duo fratres. de fra
tribus de nouo bñfic. inuesti. in dicto. §. dotis. ¶ Et eleganter
per Bald. in consil. incipien. est sciendum qd̕ mulier etiam ⁊c.
2 † vbi dixit ꝙ mulier habere põt patrimoniũ triplicis[e] generis
e vcȝ dotalia: item paraphernalia que sunt illa que mulier secũ
defert in domum viri. d. l. si ego. §. dotis. in aut. de exhi. reis.
§. fi. cum gl. in verbo proprias. ⁊ no. gl. in rub. C. de pact. conuẽ.
⁊ habetur in. d. l. fi. eod. tit. ⁊ not. Azo in sum. C. de iure dot. in
princ. ⁊. C. de pac. conuen. in fi. ⁊ si illorũ bonorũ custodiã viro
tradidit mulier videt̃ ei tradere administrationem ⁊ vsum ⁊
si fructus percipit maritus ex talibus paraphernalib⁹ tenetur
tradere rationem quatenus vir conuertisset in vsus proprios.
q: debuit ad cões vsus conuertere. preallegata. l. fin. in istis di-
cit Bald. quod procedit distinctio Martini silimani. ⁊ Bart.
in. d. l. maritus. C. ad. l. fal. ⁊ glos. in. d. l. fin. Quedam sunt bona
mulieris nec dotalia nec paraphernalia veluti ea que sunt ex
tra dotẽ, ⁊ certa ea que vxor in domũ mariti inducit: ⁊ tunc si
maritus cõtra voluntatẽ mulieris fructus percipit ex talibus
bonis tenet̃ eos restituere. l. de his. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo.
aut volũtate mulieris percepit. ⁊ tunc aut querit̃ de fructibus
extantibus ⁊ illos restituere tenet̃. l. stipulata. §. fi. de do. inter
virũ. aut querit̃ de fructibus cõsumptis ⁊ tũc aut q̃rit̃ de fru-
ctibus industrialibus, ⁊ non tenetur restituere. d. l. fi. cum glos.
aut querit̃ de naturalibus cõsumptis ⁊ tenet̃ quatenus locu-
pletior effect⁹ est maritus. d. l. stipula. §. j. ¶ Si vero voluntas
mulieris est dubia, ⁊ hunc casum omisit Barto. ⁊ Bald. in. d.
l. consilio. dicẽtes ꝙ oẽs fructus etiã cõsumptos ⁊ tam natu-
rales q̃ industriales restituere cogitur. ⁊ de hoc peoprie loqui-
tur. d. l. marit⁹. in. l. subaudiẽdo ad tex. ¶ Quia in dubio non
dȝ intelligi virũ illo casu cõsumere fructus de voluntate mu-
lieris. Ex pluribus presumptionibus. Primo q: nemo presu-
mitur velle iactare suum. l. cũ de indebito. in prin. ff. de proba.
l. si cum. ff. de sol. ¶ Secũdo q: auarissimũ est genus mulierũ,

a ¶ [redacted]
b ¶ Ignorãter. idẽ Jas. ibi colũ. pe. ⁊ hoc hec adiecta lȝ valde se inuoluãt alexã. ⁊ Cor. in. d. aut. ex causa adde Guli. bñdic. repe. c. Raynuti⁹. vers. in eodẽ test. reliq. j. nu. ccxxxij. Ale. j. lib. ij. cõsil. xlvij. nu. viij. limita vt j. li. ij. cõsi. xlij. nu. vj. cuȝ seq. adde. j. lib. iij. consil. xxx.
c ¶ Fructus. adde Matth, affic. deci. neap. xliiij. bal. ꝯsi. ccccxxxvij. super dubia. lib. iij.
d ¶ Cõsilio. ccxxv.
e ¶ Triplicis. ale. j. li. ij. consil. lxiij. col. ij. Jas. consil. cxcvij. lib. j. Pe. d̕ Ferra. i trac. libel. quo vxor agit ad dot. ṽ. tãq̃ bona.

l. si ego. ff. ad vellelanum. ¶ Tertio ex congruentia persona-rum: q mulieres debent sustentari a maritis de propriis bonis eorũ: vel de dotalibus: non aũt econtra viri ab vxoribus l. ex annuo. ff. de dona. inter virũ. ¶ Quarto ex qualitate per-
3 sonarũ. † quia in vxore est annexa reuerẽtia viro ꝓpter quam inducitur presumptio dissensus. l. j. §. que onerande. ff. qua. rerum actio non da. no. Bar. in. l. que do. ad fi. ff. solu. ma. ⁊ cum agatur de preiudicio mulieris in dubio presumitur dissensus. l. j. ff. de fur. l. filius. §. inuitus. ff. de procurato. ex quibus patet heredes domini Deodati fuisse obligatos ad restitutionẽ dictorum bonorum ẜm distinctionem premissam. ¶ Et ex his nõ videtur obstare statutum predictum quod incipit ꝓ supportandis oneribus matrimonij ⁊c. quia responderi põt qd illud statutum loquitur in fructibus bonorũ paraphernaliũ sed ista bona non videntur fuisse paraphernalia: q ea mulier secum ad domum viri non traduxit: sed sunt alia bona tertij generis, prout superius dictũ est. ¶ Secundo quia trãsactio facta cum ser Bartholomeo herede ꝑdicto non videt̃ obstare dicte domine Joanne: nam quid egerit seu exegerit dictus dominus Deodatus eius maritus aut procurator de bonis hereditatis dicti Francisci ipsa iustam ⁊ ꝓbabilem ignorantiam habuit cum probabiliter procuratoris factũ ignoretur. l. quod vulgo. ff. pro emptore. l. fi. ff. pro suo. no. gl. ij. in. l. si res obligata. ff. de lega. j. ⁊ in. l. si quis delegauerit. ff. de noua. sed transact. nunq̃ trahitur ad ignorata ⁊ incognita. l. cum aquiliana. ff. de transac. nec etiam iuramentum trahitur ad ea. l. fi. C. de non nume. pecu. l. fi. qui satisda. cog. c. cum inter. ⁊ ibi no. de renun. c. veniens. de iureiur. ¶ Tertio quia esto ꝙ transactio comprehenderet bona dicte hereditatis Francisci: ⁊ redditus inde perceptos per dominũ Deodatum, tamen quia si
4 cõstaret dominam Joannam fore † enormissime lesam: prout ꝓ eius parte allegat̃ videt̃ transactionẽ ꝑdictã velut enormiter lesam retractari posse, presertim si esset decepta in dimidia ꝑ remedium. l. ij. C. de rescinden. vẽdi. et. c. cum dilecti. ⁊. c. cum causam. de emptio. ⁊ vẽditio. quod quidẽ remedium videtur locum habere in contractu transactionis. vt. l. lucius. §. fi. cum glo. ⁊ ibi Bartol. ⁊ alij. ff. ad trebellia. ⁊ not. Barto. Angel. et alij in. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obli. ⁊ do. Cardi. ⁊ Joã. de imo. ⁊ Ab. in. d. c. cum cãm. ⁊ Jo. de imo. in. c. quintauallis. in. xvj. charta. de iureiur. Nã videt̃ esse eadem ratio in contractu trãsactionis que est in alijs contractibus: in quibus videmus habere locum remediũ. d. l. ij. vt ibi per Bar. ⁊ doct. in. l. si quis cũ aliter. oportet enim vt deceptis succurratur ⁊ ꝑsertim q ista nõ videt̃ ꝓprie fuisse transactio cũ nulla lis subesset. l. j.
5 ff. de trãsac. ¶ † Quarto cũ ꝑsumat̃ ignorantia quo ad dictam dominã Joãna vt ꝓbaui: ergo lʒ in instrumẽto renunciauerit generaliter oĩbus beneficijs sibi cõpetẽtibus nõ videt̃ renunciasse remedio dicte. l. ij. C. de rescin. vend. ita dixit Bal. in. d. l. ij. C. de rescin. ven. in. v. q. referens ita tenuisse Nic. de matarellis. q gñalis renũciatio nõ sufficit vbi alicui ratione ignorantie prouidet. allegat dictam. l. cum aquiliana. ⁊. l. j. ff. si quis in ius voc. nõ ierit, facit. l. si quis. §. quentum. ff. si quis cau. plus dicit Bal. in. d. l. ij, in. iiij. q. ꝙ mulier rusticus ⁊ minor debent esse certiorati de benefi. dicte. l. ij. ¶ Et ideo licet alienãs sciẽter rẽ suã deceptus vltra dimidiã nõ hʒ remedium. d. l. vt. l. j. C. si minor fuerit. et. l. maioribus. C. cõia vtriusq̃ iudic. et not. Bar. ⁊ doc. in. d. l. ij. tamẽ secus in minore muliere ⁊ in rustico scientibus valorem ⁊ quãtitatẽ ⁊ qualitatẽ rerum. q requiritur ꝙ sint certiores de benefi. d. l. ij. qm̃ talium personarũ simplicitas suadet poti⁹ hoc ꝓcessisse ex facilitate q̃ ex liberalitate, arg. l. cũ de indebito. §. j. ff. de proba. ⁊. l. athlete. §. de rusticis. ff. de excusa. tu. ẜm Bal. in prealleg. l. ij. ergo cum domina Joãna nõ fuerat certiorata de remedio. d. l. ij. non videt̃ ab eo exclusa: etiã si habuisset scientiam quantitatis dictorũ bonorũ et reddituũ. q̃to magis si ignorauit. ¶ Pro hoc etiã facit tex. no. in. l. fi. §. idẽ queſijt. ff. de condi. indeb. Et ibi dicit egregie Bar. per illum tex. ꝙ si in instrumẽto continetur ꝙ titius renunciet condictioni indebiti condi. sine causa ⁊ omni alteri auxilio nullũ fiet preiudiciũ erranti seu ignoranter cõtrahẽti: quia eo errore quo facit principalem cõtractum eodem errore apponit. d. verba facit. l. doli, versic. diuersum. ff. de noua. cũ ergo presumatur ignorantiã habuisse dictam dominam Jo. vt dixi: ergo sequitur qd ille generales renũciationes sibi non hebẽt obstare si est decepta vltra dimidiam quo casu tũc semper presumitur ignorãtia. l. quisquis. ⁊ ibi Barto. C. de rescin. ven. ¶ Quinto quia stãte dicta deceptione seu lesione re ipsa non videtur obstare etiam iuramentum quod regulariter est seruandum vbi seruari possit sine dispendio salutis eterne. c. si vero. de iureiuran. c. licet. eodem titu. lib. vj. cum simi. Nam vt dixit Petrus de ancharano in repetitione ca. canonum statuta. de consti. in versic. quid dices de iuramento ⁊c. ¶ Accidit casus in ciuitate Senarum vbi erat statutum qd nullus contractus finis vel quietantie qui fieret per minorẽ. xxv. annis valeat: nisi interuenerit certa solennitas: contingit qd patruus neptem habens ex filio tradidit illam nuptui dans in dotem sibi quinquaginta: neptis minor renunciauit patruo predicto omni iuri sibi cõpetenti in paterna hereditate q̃ valebat in quadruplo plus: iurauit non contrauenire: querebatur si aliquod erat remedium rescissiuũ talis quietantie: refert se consuluisse peti posse absol. seu relaxationem a iuramento: q iuramentum non debet esse iniquitatis vinculũ. c. quanto. de iureiur. xxij. q. ij. animaduertendũ. xxij. q. iiij. inter cetera dʒ iuramẽtum habere tres comites. s. veritatem iudicium ⁊ iustitiam. c. et si Christus. de iureiuran. ⁊ not. in authẽ. qd eis. C. de nup. item q paria sunt inesse dolũ ex ꝓposito vel dolũ re ipsa d. l. si quis cũ aliter. et. l. ij. §. circa. de doli excep. ⁊ id. o cũ iuramẽtum nõ obliget interueniẽte dolo. c. cum contingat. de iure iuran. ca. ij. de pac. in. vj. debet intelligi etiam de dolo re ipsa. ¶ Pro hoc etiã allegat dictũ vincentij in. d. c. cum cõtingat. dicẽtis ꝙ licet in casu illius capituli iuramẽtũ obliget mulierem ad obseruantiã cõtractus: tñ poterit mulier instare vt iuramentũ sibi relaxet̃. ¶ Et ita dixit Pet. de anch. singulariter debere limitari tex. in aut. sacramenta puber. si aduer. ven. vt nõ ꝓcedat illa aut. qñ euidẽter cõstaret adultũ esse re ipsa enormissime lesum vltra dimidiã. d. l. ij. C. de rescin. ven. ¶ Et licet Pet. de ancha. teneat in minore: tñ idẽ vr̃ esse in maiore: q iuramentũ ꝑstitũ a minore representat eũ maiorẽ p. d. aut. sacramenta. in. l. ij. C. de rescin. ven. ⁊ in. d. c. cũ cãm. ¶ Et ideʒ voluit ipsemet Pe. de anch. in disputatione sua incipiẽte cũ. C. laicus. ⁊ in. c. q̃uis. de pact. in. vj. ¶ Fortius etiã videt̃ voluisse Anto. de but. in. c. cũ cõtingat. de iureiur. in quarto casu
6 principali. vbi cõcludit † ꝙ si qs iurauit in ꝯtu in quo cõstat
a ipm fuisse deceptũ nõ dolo ꝓposito, sed re ipsa[a] tñ si deceptio est in magna q̃titate in qua ꝑsumit̃ dolus. l. omnes. §. lucius ff. que in frau. cred. ⁊ no. l. q testmẽtum. ff. de proba. siue deceptus sit maior siue minor poterit resilire a contractu, ⁊ adhuc ẜm eũ nõ esset necessaria absolutio a iuramento: q tales enormes deceptiones videntur a iuramento excepte. l. si libertus iurauit. de ope. lib. c. qntauallis. cũ ibi no. per eũ. de iureiuran. ergo text. in. d. c. cum cõtingat. excepit iuramẽtũ dolo ꝑstitũ. ergo siue dolus interuenerit actu siue reipsa: iuramẽtũ nõ dʒ obuiare potestati rescindendi cõtractum lʒ dicat esse cautius ꝙ petatur absolutio a iuramẽto. ⁊ hoc dicit esse verum etiam si iuratũ fuit nõ cõtrauenire aliqua rõne vel casu a quocũq̃: q ab istis verbis vt ciuili modo intelligat̃ tales deceptiões debet ⁊ possint excipi. l. creditor. §. lucius. ff. mã. ⁊. d. l. tres fratres. ff. de pac. ¶ Et hoc putat esse verum etiam si iuratũ fuerit omnia ⁊ singula cõtenta in instrumento esse vera: prout in casu nostra: q cõstito de oppo. talia possunt reuocari. c. cum in positiõibus. ⁊ ibi no. de iureiur. in. vj. q iuramẽtũ cẽset̃ esse prestitũ sub cõfidẽtia ꝙ illa sunt vera: vñ reperio rem aliter se habere non est periurus, lʒ temere iurauerit. c. quẽadmodũ. ⁊ c. veniens. de iureiu. xxij. q. ij. per totum. ¶ Et ita dicit se consuluisse: nisi a maiore esset facta specialis mẽtio ꝙ promittebat cõtra predicta nõ venire ratione enormis receptionis: vt ibi per eũ: cũ quo etiã trãsit dñs Abbas, que verba in ꝑdicto instrumẽto transactionis minime sunt inserta. ¶ Ad idẽ ꝙ no. Ricar. ⁊ Bart. ⁊ Salyc. in. l. pactũ ꝙ dotali. C. de pac. vbi dixerunt ꝙ illud qd habetur in. c. q̃uis. de pact. in princi. scʒ ꝙ filia que habita dote a patre renũtiauit cũ iuramẽto future hereditati paterne non potest venire contra instrumentum nõ procederet quando filia nihil pro dote habuisset. q posset venire ꝯtra iuramentũ quando illud iuramentũ tũc cõtineat inquitatis vinculũ. ⁊ ideo non seruãdum. d. c. inter cetera. cũ si. ⁊ ita limitauit. d. c. q̃uis. ⁊ ita dicit Pet. de anc. i. d. c. q̃uis. ⁊ no. Jo. de imo. in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. qui supersti. de acqr. heredi. ¶ Sed premissis non obstã. ꝯriã sniam de iure probabiliorẽ esse puto ex infrascri-
7 ptis. ¶ † Et primo q in instrumẽto trãsactiõis sunt illa verba ex certa sciẽtia ⁊ nullo iure vel facti errore ducte dicte partes, sed animo ⁊ ꝓposito deliberato vigore presentis transactionis cõpositionis ⁊ pacti absoluerũt ⁊c. per q̃ verba tollit̃ omnis erroris presũptio. l. sʒ ⁊ si quis. §. fi. ⁊ ibi hoc no. Bart. ⁊ Bal. ff. si quis cau. ⁊ Bart. in. l. fi. §. item queſijt. ff. de condi. inde. ⁊. l. si dari. ff. de ver. obli. Et no. Bal. in. l. mater. in. iij. col. C. de rei ven. vbi ad hoc allegat. l. cum precibus. C. de proba. ⁊ Bald. in rubrica. C. de confes. ⁊ in. l. ij. in. vij. q. in fi. C. de rescin. ven. ergo sequitur ꝙ per scientem ⁊ nolentem non potest allegari dolũ esse cõmissum. l. cũ donatiõis. C. de trãsa. l. j. in fi. de ac. emp. ¶ Scdo aut dicta deceptio est infra dimidiã totius aut vltra

¶ Sed reipsa ad de eũdẽ But. ꝯsi. xlv. col. j. Bal. c. j. §. item sacrã. de pac. iura. fir. ⁊ in ꝯsi. xvij. ꝯsi. ccliij. in fi. lib. j. ꝯs. cliij. lib. ij. Bar. l. fi. ff. de ꝑto. stipu. Calderi. cõsi. iij. sub tit. de arbi. Roma. ꝯs. liiij. consil. lxviij. Pau. ꝯsi. clxxiiij. li. j. Cor. ꝯs. cxiiij. col. ij. li. iij. deci. l. fraudis. ff. de re. iur. c. ad hec. j. i fi. d ap pell. vbi late qd ex magna lesiõe dolus presumit̃ ⁊ in spẽ ꝙ lesio enormis re ipsa equipare tur dolo ex ꝓposito q̃tũ ad rescissionem ꝯct⁹ tradũt Pe. d anch. ꝯs. xxxix. cõsi. clxxxj. col. fi. ꝯsil. cccxxx. col. v. consi. cccxxxix. in fi. Are. consi. xciij. col. j. Cor. l. pactũ ꝙ dotali. co. iij. C. de colla. ⁊ ꝯsi. clxvj. col. ij. ꝯs. clxxxix. col. pe. lib. j. cõsi. lxxij. li. iij. consi. cxlvij. cõsi. cclviij. li. iij. Cur. senior. ꝯsi. xliij. col. ij. viij. cõsi. lxv. col. xvij. Deci. ꝯsil. cccxlix. nu. iiij. Alcia. l. pacta q̃. colũ. v. C. de pac.

aut vltra dimidiã.si infra dimidiam ⁊ conqueri nõ potest do-
mina Joãna.qꝛ cõtrahẽtibus licitum est inter se decipere nisi
constet de dolo ex proposito.l.in cause.la.ij.§.pe.⁊ ibi no.ff.de
minoribus.l.si voluntate.C.de rescin.vẽ.aut deceptio fuit vl-
tra dimidiam,⁊ adhuc audiri nõ debet qꝛ ex quo presumitur
dñam Joãnam nõ fuisse ductã ignorãtia,vt in ꝑmo argu-
mẽto ꝓbaui.sequit̃ qꝺ cessare debeat remediũ rescissiuũ ꝯtra-
ctus.vt no.Pet.Cy.Bar.⁊ Bald.⁊ cõmuniter omnes in.d.l.
ij.C.de rescinden.⁊ per Innocẽ.in.d.c.pe.per.l.j.C.si maior fa.
8 ¶ Tertio qꝛ† generalis[a] fuit renũciatio seu liberatio de qua
a in.d.instrumẽto,liberatio autem generalis indistincte ⁊ gene
raliter facta ad omnia trahitur.l.pluribus.ff.de acceptila.ſm
Jac.bu.⁊ Saly.in.l.age.C.de trãsa.⁊ Saly.in.l.si de certa.eo.
ri.volebat vim trãsactionis ꝙtum ad specificata ⁊ narrata tm̃,
de qb⁹ lis vertebat̃ vel verti sperabat̃:sed quo ad oĩa alia va-
lebat in vim pacti.qꝛ pactũ verbis generalibus factũ extendi
tur ad omnia etiam de qbus cõtrouersia nulla erat.l.emptor.
§.lucius.⁊ ibi glos.⁊ doc.ff.de pac.⁊ hoc ne a verborũ signifi-
catu recedatur,qui est,vt ꝟba generaliter prolata generaliter
operãtur.l.regula.§.fi.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.j.§.cũ vrbẽ.de of-
fic.prefec.vrb.⁊ expresse in dicto instrumẽto partes ostendunt
voluisse facere nõ solum transactionem sed etiã pactum,vt ibi
in verbo cõpositionem transac.⁊ pactũ ⁊c.q̃ verba sunt vtilia.
vt ꝯuẽtio ⁊ liberatio generalis possit generali⁹ operari ⁊ ad q̃
cunq̧ trahi.vt no.Bar.in.d.l.de certa.Et Anto.de but.in.c.j.
de transactio.bene faciũt no.per Bald.in.d.l.pactum qꝺ do-
tali.et ibi propter hoc subdit ꝙ cauere debent contrahentes
vel renunciantes a verbis generalibus ne ex effuso sermone
periculum incidãt.C.de do.promis.l.fi.⁊ idẽ scꝺm eum credi-
tores cõpelli non possunt apponere in replicatione clausulas
generales nisi quatenus veniũt ad robur specialiũ scꝺm Jac.
de are.in.l.iij.§.j.ff.de cõtrario iudi.tu.⁊ no.Bar.in.l.cũ aquil.
cũ seq.per illũ text.ff.de trãsac.¶ Quarto,qꝛ etiã si dicta dña
Joanna habuisset ignorãtiam predictorũ,prout per eã alle-
gat̃,tñ nõ obstãte videretur eam audiri nõ debere : ꝓbatur ex
his que dicit Bal.in.l.tres.ff.de pac.in.iiij.no.⁊ in scꝺa oppo.
⁊ in.l.sub pretextu specierũ.per illũ text.in prima oppo.C.de
transac.vbi inquit ꝙ generale pactum sui natura ad oĩa por-
rigat̃ etiã incognita,nisi aduersarius fuit in dolo.per.d.l.tres
fratres,⁊ ꝙ sibi imputare dꝫ generaliter trãsigẽs,si non cogi-
tauerit sub generalibus verbis oĩa comprehẽdi:etiam incogi
tata,nisi ex inaduertẽtia ei⁹ opposita sint dicta verba genera
lia.qꝛ non debẽt aduersario nocere:arg.l.quicquid astringen-
de.ff.de verb.oblig.ſm Bald.ibi dum respõdet ad.l.cũ aqui-
lia.ꝙ propter verba generalia in dubio vr̃ saltẽ in genere co-
gitasse de oĩbus:arg.l.que iure militari.ff.de testa.mili.⁊ not.
etiã Bart.in.d.l.sub ꝓtextu specierũ.in princ.sed.l.cũ aquilia-
na.loquitur quoties cõstabat ꝙ in genere non cogitauit.qñ
aũt constare possit declarat Ang.in.d.l.tres fratres.s.per cõ-
fessionẽ partis vel per cõiecturas quas ibi latius ꝓsequitur.
¶ Quinto,pondero verba posita in dicto instrumẽto transa-
ctionis ⁊ absolutionis ibi vꝫ,⁊ etiam quibuscũq̧ alijs causis
rationibus cognitis ⁊ incognitis.⁊ q̃ verosimiliter excogita-
ri possent.etiã si qd esset iter partes de quo dici posset:ꝑ ipsas
partes verosimiliter excogitatũ vel deductũ non fuisse ⁊c.istã
vt dicit Bart.in.l.ab aurelio.§.caius.de li.leg.in vlti.col.licet
alias trãsactio nõ porrigatur ad incognita tamen fallit,nisi
verba ꝯhentiũ hoc dictarent per.d.l.cũ aquiliana.⁊ no.gloss.
in.l.de his.de transac.⁊ Bar.in.d.l.sub pretextu specierum.⁊
ibi notant omnes docto.vbi dicunt ꝙ tunc videtur saltem in
genere cogitasse.vt in.d.l.qui iure mili.⁊ ibi dicit Ange.ꝙ sit
cautus debitor,vt in quictatione generali faciat apponi illa
verba ꝙ trahat etiã ad incognita:qꝛ tunc erit securus perpe-
tuo ſm ipsum.⁊ idem no.Ang.in repe.l.qui rome.§.duo fra-
tres.in.ij.q.ff.de ver.obli.⁊ per hoc ptꝫ ꝙ nõ possumus dicere
dictam do.Joãnam errasse:cũ in genere cogitauerit,vt colli-
git̃ ex verbis dicti instrumẽti de quibus ꝑme mentionẽ ha-
bui.¶ Sexto ꝙ per hoc no.gl.⁊ doc.in.l.ij.C.de rescin.vendi.
⁊ gl.⁊ doc.cõiter in.d.c.cum causam.de emp.⁊ vendi.vbi ha-
9 bet† qꝺ si maior[b] in cõtractu fuit deceptus vltra dimidiam,et
b iurauit nõ venire cõtra:qꝺ nullo modo audiet̃ volẽs rescinde
re cõtractũ,⁊ idem no.Ang.⁊ Saly.in.d.aut.sacramẽta.⁊ tñ
loquunt̃ gl.⁊ doc.in dictis locis qñ fuit errore ⁊ igno.ductus
qꝛ aľs in sciẽte non habet locũ remediũ rescissionis vt iã dixi:
sed ita est ꝙ dña Jo.iurauit cõtra predictam transactionem
nõ venire:ergo ⁊c.¶ Septimo,optime facit qꝺ no.archid.et
Jo.an.in.c.ꝙuis.de pac.in.vj.vbi ꝑ illũ tex.indistincte loquẽ
tem voluit ꝙ vbi in aliquo actu vel renunciatione interuenit
c iuramẽtũ[c] etiã si talis renũciãs.de illo beneficio cui renunciat
non sit certioratus:tñ excludet̃ ab eo nec poterit ꝯuenire etiã

si renũcias sit mulier,vt in casu illius.c.¶ Pro hoc tex.opti-
mus in.c.ex rescripto.⁊ ibi gl.⁊ doc.de iureiu.vbi mulier ĩter-
cedens ꝓ alio cum iuramẽto non potest se iuuare bñficio vel-
leiani:etiam si nõ appareat eã certioratam fuisse.¶ Et idem
no.Anto.de bu.in.c.si diligenti.in.vj.col.de fo.cõpe.vbi dicit
ꝙ ideo mulier intercedens ꝓ alio cum iuramento nõ iuuatur
velleiano:qꝛ ꝑsumit ad iur̃m venire deliberate et qꝛ ibi adest
duplex consensus qui plurimũ operat̃.in aut.siue a me.C.ad
velleia.⁊ qꝺ no.gl.in.d.c.cũ cõtingat.⁊ qꝛ ibi interuenit iura-
mẽtum ꝑsumitur certificata:allegat no.ꝑ arch.in.d.c.quam-
10 uis.† ⁊ qꝛ scꝺm eum iuramẽtum hꝫ vim clausule ꝙ actus va-
d leat omni meliori modo[d] quo valere potest.l.cum pr̃.§.filius
matrẽ.ff.de lega.ij.⁊ idẽ est de mente Bar.in.l.si quis pro eo.
in.v.mẽbro.ff.de fideiuss.¶ Et sic pꝫ non obstare id qꝺ dixit
Bald.in.l.ij.in.iiij.q.C.de rescin.vẽ.vbi dixit ꝙ in muliere mi
nore ⁊ rustico renũciãtibus remedio.d.l.ij.requirit̃ certioratio
illius beneficij:qꝛ esto qꝺ illud esset verũ:ꝓcederet qñ nõ inter
uenisset iuramẽtum per ꝑdicta.Itẽ dictum Bald.procedit
vt dicam in responsionibus:⁊ sic stat cõclusio qꝺ interuenien
te iuramẽto de nõ contraueniendo:prout interuenit,fuit domi
na Joã.exclusa a remedio rescissionis,qꝺ etiam tenuit Bart.
in.l.sciendum.in fi.de ver.oblig.vbi idẽ tenuit Ange.in repe.
vbi voluit ꝙ etiam si minor deceptus iurauit in ꝯtu non ve-
nire cõtra excludetur a bñficio restitutionis in integrum,⁊ si
aliter in specie nõ renũciauit,nec de bñficio restitutionis cer-
tioratũ esse cõstat.vt probat̃ in aut.sacramenta puberum.C.si
aduer.ven.nõ supplẽdo illũ tex.⁊ hoc ibi tenuit Bar.Ange.⁊
Pau.de ca.⁊ Bar.⁊ Fulgo.⁊ Ludo.de ro.in.l.si duo patroni.
§.idem iul.ff.de iureiurã.⁊ Bald.in.l.j.C.de reb.credi.⁊ in.l.j.
C.si aduer.vendi.⁊ Barto.in.d.l.qui iure mili.de testa.mili.et
Raph.cu.⁊ Lud.in.d.l.sciendum.⁊ Pau.de ca.in.l.fin.§.fin.
ff.ad vellei.⁊ est magis cõmunis opinio quã approbat com-
munis stylus ⁊ obseruantia ſm doc.in dictis locis.ergo ab ea
11 nõ est discedendum.l.minime.ff.de legi.† ¶ Octauo,qꝛ dato
ꝙ dici posset,in alio ꝯtu potuisse locũ eẽ rescissioni cõtract⁹
ꝓpter deceptionem tñ in cõtractu trãsactionis nõ pñt rescin-
di cõtractus dato ꝙ interuenerit deceptio vltra dimidiam re
ipsa,vt no.per glo.Inno.⁊ Joan.and.Pe.de ancha.in.c.per
uenit.de emp.⁊ vend.⁊ Spe.in ti.de emp.⁊ vend.§.nũc dicen-
dum est.de testa.versi.quid.de transac.⁊ gl.in.l.lucius.§.scꝺm
intellectum Dy.ff.ad treb.⁊ Guli.de cu.in.l.ex causa.de vsuc.
ꝓ emp.⁊ Dy.in.l.si quis cum aliter.de verb.oblig.Pet.Ric.
malũ.Cy.Bal.⁊ Salyc.in.l.ij.C.de rescin.vend.⁊ Bal.in.l.or
do.C.de executio.rei iudi.et in.l.iij.§.j.C.de transac.et ibi sen-
tit gl.⁊ Bal.in.l.fi.§.j.ff.cõia de lega.⁊ in.l.j.C.de pac.in.ij.col.
⁊ Rapha.in.d.l.si quis cum aliter.⁊ probatur in.d.l.lucius.§.
fi.nõ violando illũ tex.⁊ per hoc Bal.alle.l.j.C.de plus pet.⁊
l.sub pretextu specierũ.C.de transact.¶ Bene facit.l.in sum-
ma.in princi.ibi,res nulla.⁊ qꝺ ibi gloss.ff.de condi.inde.⁊.l.a
diuo.§.si pignora.ibi velut rẽ.ff.de re iudic.cũ ibi no.⁊.l.si su-
perstite.⁊ iuncta.l.ij.C.de dolo.⁊.l.quod si deferente.ff.eod.nã
trãsigentes et remittentes dubium ⁊ incertum litis euentum
l.ꝙ debet̃.ff.de pecu.non possunt dicere se esse deceptos:l.j.C.
de pac.l.si ea lege.C.de vsuris.¶ Non obst.qꝺ in contrarium
allegabatur nõ posse assignari rationem differentie inter con
tractum transactionis ⁊ alios nõ cõtractus:qꝛ ad hoc potest
responderi,ꝙ imo alia est ratio in transactione:qꝛ illa fuit in-
ducta vt esset litiũ finis.l.fratris.C.de transact.⁊ qꝛ habet in-
star sententie.l.ij.ff.de iureiu.cõtra quam sententiam si transi-
uit in rem iudicatã nihil regulariter opponi potest.l.ij.C.qñ
prouo.l.j.C.sententiam rescin.non posse.c.qꝺ ad consul.de re
e iudi.¶ Et sic patet hanc opinio.esse magis communẽ[e] ideo
ab ea non discedendum:vt habetur in locis vulgaribus : licet
Bart.voluerit ꝙ possit habere locum remedium dicte.l.ij.C.
de rescinden.vendi.quando deceptio est vltra dimidiam non
inspecto vero valore rerũ,sed inspecto dubio euentu future li-
tis.⁊ ita intelligat dictam.l.lucius.¶ Et inspecta opinione
Bar.difficillimũ esset ꝓbare in casu nostro de tali deceptione
ꝑsertim stante quod dictus heres domini Deodati ex causa
transactionis relaxauit dicte domine Joãne omnes vestes et
pannos cuiuscunq̧ conditionis ac textutos et anulos depu-
tatos per dictam dominam Joannam : ⁊ eius ornatum : que
de iure tamẽ non debebant spectare vniuersaliter ad dictam
12 dominã Joannam.¶ † Nam exceptis his que erant ad quo-
f tidianũ[f] vsum mulieris reliqua omnia restituenda erãt here-
dibus viri.l.mortis sue causa.§.j.ff.de donat.inter virum.et
no.in.l.sꝫ vsusfructus.§.dos legata.ff.de dona.inter virum.⁊
no.Dy.Bar.⁊ alij in.l.pe.in prin.ff.solu.ma.⁊ Bart.in.l.si vt
certo.§.mundum.ff.cõmo.⁊ in.l.j.§.nec castrense.in pen.col.et
ff.de col.bon.⁊ Bal.in.l.cũ te.C.de do.ante nup.⁊ in.l.filie.C.

a ¶ Generalis.vid in lib.ij.consi.xj.
b ¶ Maior.idẽ imola cõsi.xiiij.Alex.cõsil.cxxvij.j.li.ij.sed falsum est [redacted] ¶ [redacted]
d ¶ Meliori mõ.idẽ ro.alex.Frãc.rip.l.j.§.si qs ita.ff.de ꝟ.ob.Alex.⁊ oẽs.in.l.eã quã.C.de fideic.deci.c.cũ sup.col.v.de offic.deleg.sed istud nõ est verũ nisi q̃ten⁹ ꝯstat de volũtate persone nõ prohibite. [redacted]
e ¶ Communẽ.idẽ Ale.l.si qs cũ aliter.⁊ ibi Jas.co.vj.ff.d ꝟ.ob.mathe.affic.deci.nea.ccxx.co.j.Alcia.l.ꝙuis.co.ij.C.de trãsac.l.interpositas.gl.pe.C.eo.sꝫ dec.cõsi.cciij.col.ij.dt opi.Bar.eo colore ꝙ vltra allegatos ꝑ eũ,seqt̃ Pãthal.cre.i rep.d.l.ij.co.xj.cor.aũt ꝯ.clxvj.ꝯ.clxxxix.li.j.ꝯ.xxvij.co.ij.iiij.li.iiij.distiguit an sit excelsus in modico vltra dimidiã ⁊ nõ rescindat,sed bñ si sit maxima lesio vltra dimidiã ꝙ seqt̃ dci.vbi ꝗ.d.cõsi.cciij.ꝯsi.ccxvj.ꝯ.ccccIxxix ꝯsi.dlj.ꝯsi.dxcvij.⁊ in.l.cum te.C.de trãsac.ꝙ habet ratione et obseruari solet,ꝙ si clare doceat̃ de enormi lesione vltra dimidiam rescinditur. [redacted]
f ¶ Quotidianuz.idẽ Alex.j.lib.v.cõsi.xlij.vbi vide.

fami.erciscun.in.vj.colũ..τ in aut.ex testamento,versicul.duo
decimum capitulum.cum seq.C.de col.τ Bald.in tractatu de
duobus frat.τ Bart.in consilio filius Petri de Florentia.et
Ray.in repe.l.post dotem.ff.solu.matrimo.¶ Item similiter
stante conuentione qđ omnia debita et credita contracta per
dictum dominum Deodatum seu per dictam dominam Jo-
annam in policino rodigĳ,spectare debeant ad dictam domi
nam Joannam:nam ad hoc constaret de dicta exceptione in
specto dubio euentu oporteret particulariter cõstare de qua-
litate τ quantitate dictarum vestium textorum τ anulorũ τ
dictorũ debitorum τ creditorum,τ etiam rerũ bonorũ τ red-
dituum dicte domine Joanne ad manus dicti domini Deo-
dati peruentorum,tamen vt dixi posito ꝙ de tali deceptione
cõstaret adhuc ꝭm vnam τ magis communem opin.pretextu
talis deceptionis nõ potest rescindi cõtractus transactionis,
τ posito qđ alias rescindi possit tamẽ stante iuramẽto τ clau-
sulis de quibus supra hoc fieri nõ potest,vt superius est osten
sum,nec aliqua potest concedi absolutio a iuramẽto , vt pro-
13 babo respõdendo ad quintum argumẽtum. ¶ †Nono quia
fuit in dicto instrumẽto renũciatum generaliter,quia renun-
ciatum fuit exceptioni doli mali condictioni sine causa quod
metus causa actioni in factum:omniq; alĳ exceptioni de suo
iure et beneficio et legum auxilio τc.nam dũ dicit exceptioni
doli mali,patet quia expresse renũciauit remedio quod datur
illis qui sunt decepti re ipsa,quia si cõueniatur ex tali contra-
ctu,habent exceptionem doli.d.l.si quis cum aliter.τ etiã illa
clausula generalis subsequens post speciales casus expressos
operatur,vt renunciatio generalis trahatur etiam ad omnia
alia remedia competentia saltem nõ maiora expressis.vt not.
glo.τ docto.in.l.iiĳ.§.quesitum.ff.si quis cautio.τ in.c.qui ad
agendum.de procura.in.vj.in.c.sedes. de rescript.in cle.non
potest.de procu.τ no.in.c.j.τ ibi per doc.de cõmoda.et Dyn.
in regula contractus.de regu.iur.libr.vj.τ Cyn.τ alĳ in.l.j.C.
commoda.¶ Decimo τ vltimo attendẽdum est dictum sta-
tutum quãtum est respectu fructuũ per dictũ dominũ Deo-
datum perceptorum ex dictis bonis paraphernalibus , quia
lucro ei⁹ τ heredum cedere debẽt autoritate dicti statuti hoc
clare disponentis,τ pro expedito habeo dictum statutũ va-
lere:quia factum fuit cũ causa,vt in prefationibus patet,dum
dicit pro supportandis oneribus matrimonĳ, que varia sunt
τc.ex prefationibus colligitur enim ratio τ causa finalis sta-
tuti.l.fi.ff.de here.insti.τ ibi no.Bart.l.ambitiosa.τ ibi Bar.
in versi.visis τ examinatis dictis regulis sic.ff.de decr.ab or.
fac.τ not.per Bald.in.j.consti.C.§.quibus.τ per docto.in ca.
14 pe.in fi.de cleri.cõiug.†vnde cũ causa potest lex vel statutum
auferre ius tertĳ etiam sine illius culpa cui ius aufertur.c.sine
culpa.de regu.iur.in.vj.plene no.in.c.ĳ.de consti.l.item si ver-
beratum.§.fin.ff.de rei vend.l.vẽditor.§.si constat.ff.cõmunia
predi.no.Bar.τ Bal.in proemio digestorum.τ cano.in.c.que
in ecclesiarum.de constit.cũ simi.Et specialius quo ad termi-
nos nostros firmat Bart.in tractatu represaliarum. in.iĳ.q.j.
questionis principalis.vbi dixit valere statutũ ꝙ vnus tenea
tur pro alio τ exemplificat in statuto disponẽte ꝙ vxor tenea
tur pro marito.per.l.satis.C.in quibus cau.pig.ta. contra ha.
l.fin.C.primipilo.libr.xĳ.τ not.Bald.C.de iure dotium.in.l.
dotis.vbi dixit valere statutũ ꝙ filĳ teneantur ad debita pa-
tris etiam si non fuerint eius heredes per.d.l.fi.C.de primipi.
τ sequitur illud Pet.de anch.in.c.canonum statuta.de consti
tuti.in.vj.charta.in verbo quero vlterius scriptũ est τc.τ Jo.
de imo.in.c.pe.de cõsue.facit text.in.c.ĳ.de delic.puerorum.τ
quod no.glo.in rub.de decre.decur.lib.x.τ no. Albe.in.j.par-
te statutorũ.q.xlvĳ.τ.lxj.cũ simi.¶ Nec obstat qđ dicta bona
nõ sint paraphernalia de quibus loquitur statutũ per ea que
dixi in primo argumento adducto in cõtrariũ:quia imo dico
ꝙ dicũtur paraphernalia.vt no.Azo in sum.C.de iure do.in
15 j.col.vbi inquit†ꝙ quedã res dicũtur paraphernales , vt q̃ a
muliere iuxta dotẽ afferunt in domũ viri:τ si quedaz inferan-
tur ea intẽtione vt fiãt viri:erũt eius,alioqui remanebũt mu-
lieris,in dubio tamẽ nisi aliud appareat nõ transit dominiuz
in virũ,licet viro tradãtur,vel vir scribat se accepisse : tradunt
enim plerũq; vt maritus custodiat,nõ vt sint eius,τ ideo de-
positi cõuenietur maritus vel etiam mãdati si mulier retinuit
res,sed ad earum custodiam commisit viro . hec sunt verba
Azo.in effectu.τ sic vult ꝙ sufficiat commissam esse custodiã
τ diligentiam bonorum mulieris marito per ipsam mulierem
vt bona dicantur paraphernalia.hoc autem factũ fuit in pro-
posito nostro vt cõstat ex instrumẽto illo pcurationis τ man
dati facti per.d. Jo.in personam domini Deodati eius viri.
l.in re mãdata.C.mãda.l.procurator totorũ.ff.de procu. idem
in effectu voluit Ja.but.l.maritus.C.de procura.vbi dixit qđ
mulier habere potest patrimonium triplicis generis : primo
dotalis,quod marito tradidit in dotem.scđo paraphernales
quos marito tradidit,sed nõ in dotẽ.quo casu,tradẽdo ei ta-
les res,videtur in ipsis eũ cõstituere pcuratorẽ.l.fi.C.de pact.
cõuen.τ in illis seu pro illis maritus agere põt absq; manda-
to,τ absq; eo ꝙ de rato caueat.l.fi. C.de pac.cõuen.tertio ha-
bere põt mulier alia bona non dotalia nec paraphernalia: vt
sunt illa que viro nõ tradidit,τ in his cum maritus custodiaz
nec tacitum mandatũ habeat,si vult maritus agere tanq̃ cõ-
iuncta persona habet necesse cauere de rato,τ isto casu loqui-
tur.d.l.maritus.ꝭm Jac.bu.vult ergo Jac.qđ vbi marito cõ-
missa est ab vxore custodia bonorum vxoris vel in eis datum
est sibi mãdatum,cẽseantur illa bona paraphernalia:et idem
sentit Bart.τ Bald.in.d.l.maritus.licet non ita aperte sicut
Jac.but.sed ita est ꝙ maritus in casu nostro habuit mãdatũ
τ custodiam.ergo τc.τ ita etiam puto se habere communem
vsum loquendi,ꝭm quem etiam intelliguntur verba statuti.l.
labeo.τ ibi Bart.de suppel.leg.l.librorum.§.qđ tamẽ cassius.
τ ibi Barto.ff.de leg.iĳ.τ.l.j.in princ.τ ibi Barto.ff.de suis et
legi.no.Bart.de no.ope.nun.in rubri.τ in.l.j.C.de iur.calũ.et
Jac.but.in.j.cõsti.C.¶ Nec habet obstare qđ statutum acci-
piat casum,qñ mulier in presentia viri esset protestata saluum
sibi esse ius in fructibus:qr respondeo ꝙ in tali protestatione
nil cõstat,nec illud mãdatũ seu ꝯstitutio pcuratoria videt̃ ha
bere vim talis ptestationis,vcz quia cum illud mandatũ fuit
factum marito absente vt constat in ipso instrumento.in ver.
absentẽ tanq̃ presentem τc.que verba hoc probãt ꝯtra ipsam
mulierẽ q̃ actum illius constitutionis pcuratoris fecit.l.opti
mã.C.de ꝯhen.τ cõmit.stip.l.cũ precibus.C.de pba. ¶ Pre-
terea statutũ reqrit ꝙ mulier ptestet̃ ꝙ in fructib⁹ sibi salua
sit repetitio suo loco τ tpe,qđ in eis oẽ ius sibi saluum τc.hoc
16 aũt nõ fuit expressum in.d.instrumẽto pcurationis † τ semp
forma data a statuto est ad vnguẽ seruanda.vt not.glo.in.c.j.
in versi.vocationẽ.τ ibi Bald.in.ĳ.col.de mili.vas.qui contu.
est.τ glo.in cle.j.in verbo tertio.de vi.τ ho.cle.τ clare Bald.in
l.ĳ.in vlt.col.C.qñ τ qñ iu.τ in aut.q semel.in fi.iiĳ.col.eo.tit.
τ in.l.non sunt liberi.de sta.ho.facit.l.qui rome.§. flauius.ff.
de ver.ob.τ qđ no.gl.in.l.hac cõsultissima.C.qui testa.fa.pos.
τ qđ no.Ang.in.l.j.de libe.τ posthu.cũ si.¶ Superest ad alle
gata in contrarium respondere.¶ Et primo nõ obst.qr para-
phernalia τ fructus eorũ reddi debent vxori ꝭm distinctio-
nem traditã per Bart:τ doct.in.l.maritus.cũ si.ff. ad.l.falci.
qr rñdeo qđ illud posset procedere vbi nõ extaret statutũ de
quo.in.x.ar.dixi vbi etiã pbaui.d.bona esse paraphernalia.
¶ Respõdeo scđo ꝙ illud posset esse verũ:nisi facta eẽt trãs
actio τ absolutio gñalis,q̃ trahit̃ ad oĩa vt superius est ostẽ-
sum.¶ Nõ ob.scđm ar.ꝙ.d.dña Joãna presumat̃ habuisse
ignorantiã eorũ,que peruenerant ex dictis bonis ad manus
eius viri,τ p ꝯñs trãsactio nõ dz trahi ad incogitata.d.l.cũ
agliana.qr rñdeo ꝙ imo presumit̃ habuisse sciẽtiã vt ostẽdũt
verba instrumẽti trãsactionis in verbo ex certa sciẽtia,τ etiã
vt probaui in primo ar.vltime partis.¶ Scđo rñdeo ꝙ po-
sito ꝙ ignorasset,tñ ex quo liberatio fuit gñalis τ p̃sertim cũ
fuerit adiecta clausula illa q̃ trahit̃ ad incognita,etiã trahet̃
quo ad oĩa in casu nostro. vt pbaui in quarto τ quinto arg.
τ eo magis qr iurauit nõ venire cõtra,per ea q̃ dixi in.vj.ar.
τ maxime in cõtractu trãsactionis per ea que dixi in.viĳ. ar.
vltime partis. ¶ Nec ob.tertium argumentũ:qđ est lesa do-
mina Joãna vltra dimidiã iusti pretĳ quo casu oporteret re-
scindere cõtractum trãsactionis per.l.lucius.§.fi.cum gl. ad.
treb.qr in cõtrariũ est magis cõis opi.vt probaui.in.vĳ.arti-
culo vltime partis.Nec obst.ꝙ ista non fuerit transactio ex
17 quo lis mota nõ erat:†qr rñdeo ꝙ satis est ꝙ subesset timor
litis.vt dicat̃ esse trãsactio,lz lis nõdũ mota esset.vt est text.
in.l.ĳ.C.de trãsac.τ no.Bar.ibi.τ in.l.causas.C.eod.tit.τ no.
in.l.iĳ.ff.eo.tit.Preterea dato ꝙ in ꝯctu transationis possit
habere locum remediũ.d.l.ĳ.C.de rescin.ven. in casu nostro:
qr illud remediũ cõpetit ignoranter decepto, τ p cõsequens
nõ potest cõpetere.d.Jo.scienti vt probaui in primo τ secũ-
do argumento vltime partis. Itẽ dato ꝙ ignorauerit tamẽ
iuramentũ excludit eam vt probaui supra in sexto argumẽ-
to.¶ Non ob.quartum argumentum ꝙ generalis renuncia-
tio nõ sufficit vbi pretextu ignorãtie alicui succurrit̃.vt not.
Bald.in.l.j.C.de rescin.vend.in.v.q. τ per illud qđ habet̃ in
l.fi.§.idem quesĳt.ff.de condi.inde.cum ibi no. per Bart. qr
respondeo ꝙ hic erat sciens.d.Jo.vt probatur in instrumẽ-
to:vt dixi.¶ Preterea illud posset pcedere,nisi esset appo
situm iuramentum vt no.gloss.τ docto.in.d.l.ĳ.de rescin.vẽ.
τ in.c.penul.eo tit.¶ Nam propter iuramentum presumitur
magis deliberate quis actũ gerere.vt probaui.s.in. vĳ. arg.
τ per

ꝛ per hoc patet nõ obstare id qđ no. Bald. in. d. l. ij. in. iiij. q. C. de rescind. ven. dum dixit qđ mulier minoꝛ ꝛ rusticus, etiam si sciẽter decepti sint infra dimidiam in ɔ̃ctu, possint rescindere ɔ̃ctũ: nisi fuerint certioꝛati de beneficio dicte. l. ij. C. de rescind. ven. qm̃ illud dictum posset ꝓcedere, vbi nõ interuenisset iuramẽtũ: nã interueniẽte iuramento, oẽs tenent ꝙ nulla requirit certioꝛatio bñficioꝛũ, etiã in muliere, per. c. ex rescripto. de iure iur. ꝛ cap. ij. de pact. in. vj. ꝛ latius dixi in septimo argumento. ¶ Quinimo etiam qñ non esset appositum iuramentũ. vr̃ ꝙ nõ ꝓcedat decisio. Bal. in. d. l. ij. in. iiij. q. ſm Imo. in. c. cũ contingat. de iureiuran. in tertio mẽbꝛo pꝛinc. in ver. Et aduerte ẽt qꝛ nõ dicit Bal. in. d. l. ꝛ cũ seq. vbi dixit ꝙ hoc dictum Bald.
18 nõ vr̃ verũ, qꝛ si mulier † sciẽter vendidit rẽ pꝛo minoꝛi pꝛetio ꝙ̃ valeret, adeo qđ decepta fuerit vltra dimidiam: tñ videt qđ voluerit donare residuum. per id qđ habet in. l. j. ff. de ɔ̃di. inde. vt sicut si mulier sciẽter soluerit indebitũ, non posset petere ꝑ. d. l. j. ꝛ. l. cuius per erroꝛẽ. de reg. iur. ita videt ꝙ hoc casu sibi non subueniat. ¶ Pꝛo hoc etiã allegat: qꝛ cũ non subueniat masculo, nõ dꝫ etiam subueniri mulieri, cũ non reperiatur hoc expꝛessum ꝑ id ꝙ habet in. l. fin. C. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ rñdit ad. l. cũ de indebito. §. j. ff. de pꝛoba. allegatã ꝑ Bald. qꝛ loquitur illa. l. qñ dubium est an sciuerit indebitũ aut non: vt patet in. d. l. cũ de indebito. post pꝛin. ibi vel aliquã iustam ignoꝛantie causaꝫ ꝛc. ¶ Vñ tunc, mulier, rusticus ꝛ minoꝛ pꝛesumitur putasse fuisse debitũ id ꝙ soluit, ideo sibi non incumbit pꝛobatio, sed aduersatio, secꝰ in masculo maioꝛe non rustico: qꝛ pꝛesumptio est ɔ̃ ipsum soluenteꝫ, ꝛ ideo dꝫ pꝛobare ꝙ sit indebitum, vt ibi dicit. ꝛ sic. d. l. non facit ad ꝓpositũ qñ per scientem fieret ſm Joã. de Jmol. in. c. cũ contingat. ¶ Postremo non obstat quintũ, ꝑncipale argumentũ, dũ dicebat, ꝙ stante deceptione vltra dimidiã, non hꝫ obstare iurm̃: qꝛ debet cõcedi dicte do. Jo. absolutio ꝛ relaxatio iuramẽti, velut pꝛestiti dolo interueniente re ipsa: ꝛc. quia rñdeo pꝛimo qđ ista dubitatio nõ est necessaria stãte sciẽtia dicte do. Joã. que excludit eã ab omni remedio, vt. s̃. dixi. ꝛ etiam posito ꝙ ignoꝛasset. tñ attento ꝙ sumus in cõtractu transactionis. nõ est locꝰ dicto remedio rescissionis ɔ̃ctꝰ, vt dixi in. viij. ar. ꝛ pꝛesertim stantibꝰ renunciationibus supꝛadictis, ꝓut dixi in nono arg. ¶ Jtẽ rñdeo ꝙ etiã in alio cõtractu non videtur, ꝙ possit cõcedi absolutio a iuramẽto, imo illud seruari debeat. postꝙ̃ seruari potest sine interitu salutis eterne, ꝑ regulã canonistarum, ꝛ in specie no. in terminis nostris gl. ꝛ doc. in. c. ꝑuenit. de emp. ꝛ ven. ꝛ in d. l. ij. C. de rescind. vend. ¶ Pꝛo hoc facit ratio ibi allegata in ꝓposito ꝑ Bal. in repe. in. v. q. ꝑn. scꝫ ꝙ iurans videt velle valere actũ omni melioꝛi modo quo valere põt. l. cũ pater. §. filius matrẽ, ff. de leg. ij. ¶ Nõ ob. ꝙ iuramentũ non dꝫ esse iniquita-
19 tis vinculũ, ꝛ † qđ dꝫ haberet res comites. s. iustitia ꝛc. qꝛ rñdeo ꝓut dixit Jo. de imo. in. d. c. cũ contingat. in fi. pꝛimi membꝛi. s. ꝙ iuramẽtũ dicat continere iustitiã, dũ tñ non contineat
a qd turpe, vel nõ tẽdat ad obseruãtiã peccatoꝛũ: alias [a] sequeretur ꝙ cũ iustum sit minoꝛem nõ obligari efficaciter sine debita solennitate ꝛ autoꝛitate administratoꝛis vel decreto iudicis, maxime vbi aliqualiter leditur. l. j. in pꝛin. ff. de minoꝛi. non deberet ꝑ tale iuramentũ obligari ꝛ excludi a beneficio restitutionis in integrũ ꝙ est cõtra text. in. d. auf. sacramẽta. cũ ibi no. ꝑ Bar. ꝛ similiter sequeretur cũ iniquum sit valere alienationẽ fundi dotalis, qñ contigit mulierem effici indotatam. l. j. §. ꝛ cũ lex. C. de rei vxo. actio. non debet iuramẽtum interpositum suꝑ alienatione obligare qđ est cõtra. d. c. cum contingat, nec est verũ qđ a tali iuramento: ꝙ̃uis mulier maximam lesionem sentiat, possit obtinere absolutionẽ, ſm Archi. in. c. ꝙ̃uis. de pac. in. vj. ꝑ illũ tex. in ver. omnimodo. ꝛ idẽ tenet Ange. in l. si quis ꝓ eo. ff. de fideius. in pꝛinc. dicens ꝙ nec in casu. c. cum contingat, nec in casu. d. auth. sacramenta habet locũ absolutio a iuramẽtn: qꝛ iuramẽtum in dictis casibus firmat ɔ̃ctum, qui non valebat cũ effectu fauoꝛe ꝑsone iurãtis, idem tꝫ imo. in l. cum vir. in. xv. col. ff. de vsuca. ꝛ in. d. c. cũ contingat. in. ix. col. ꝛ in. c. quintauallis. in pe. charta. de iureiu, vbi refert quod licet Jnno. in. d. c. cũ contingat. dixerit se credere qđ possit peti absolutio a iuramẽto in casu illius decretalis: tñ ſm eum illud est contra illam decretalem inducendo vt ibi late per eũ: nisi appareat quod mulier pꝛecedentibus minis cõtraxisset, nam tũc posset seruari opin. Vincen. no. per Jnnocẽ. ꝛ Joan. and. in. c. causam matrimonij. de offi. de leg. ꝛ in. l. j. §. que onerande. per Bar. ff. quarum rerum actio nõ datur. vel quando per aliqua mendacia fuisset ad hoc inducta. per no. in fin. per gloss. in. l. item si pꝛetio. in fin. ff. loc. ꝛ istam opin. tenet do. Abb. in. d. c.
20 cum contingat. in. xiij. col. ¶ Non ob. † qđ dolus re ipsa equiparetur dolo ex pꝛoposito. per. l. si quis cum aliter. ergo iuramentum nõ debet cũ effectu seruari, qñ dolus interuenit. d. c. ꝙ̃uis. qꝛ respondeo pꝛout etiã respondet Jmo. in. d. c. cũ contingat. in. xxxij. charta. in. iij. mẽbꝛo. qđ tex. in. d. c. quãuis. ꝛ in d. c. cũ cõtingat. in versi. dolo. intelligunt de dolo ex ꝓposito. non de dolo re ipsa, vt colligitur ꝛ no. per. glo. ꝛ doc. in. d. l. ij. ꝛ in. d. c. pe. alias eñ lex in. c. cũ ɔ̃tingat. ꝛ in. c. quãuis. ꝛ in auf. sacramenta. C. si aduer. ven. esset imposita verbis ꝛ non rebus. si propter deceptionẽ re ipsa, de qua loquuntur illa iura, posset peti absolutio a iuramento, qđ nõ est dicendũ. l. ij. C. communia de legatis. c. commissa, de elec. in. vj. ꝛ esset contra tex. in. d. auf. sacramenta. in verbo inuiolabiliter, ꝛ in. d. c. ꝙ̃uis. in verbo oĩmodo, ꝛ similiter dicit Jo. de imo. in. d. c. quintauallis. in
b pe. charta. qđ nõ est verum [b] ꝙ dolus ex pꝛoposito ꝛ dolus re ipsa per oĩa equiparẽtur: ptꝫ, qꝛ ꝓ dolo ex pꝛoposito in ɔ̃ctibꝰ stricti iuris, datur actio de dolo, sed vbi est dolus re ipsa: sola exceptio cõpetit, vt. d. l. si quis cũ aliter. cũ ibi notatis ſm euꝫ ꝛ propter hoc non videtur bene dixisse Pe. de anc. in. d. c. canonum statuta. ꝛ Ant. de but. in. d. c. cũ contingat. in quarto casu pꝛincipali cum cõis opinio glossatoꝛum ꝛ doc. sit ɔ̃ eos. s. gl. ꝛ doc. in. d. l. ij. ꝛ in. d. c. pe. alias eñ sequeret ꝙ iuramentum nihil operaret in casu. d. l. ij. ꝛ in. d. c. pe. qđ non est dicendum: ar. l. si quãdo. de lega. j. ꝛ. c. si papa. de pꝛiuile. in. vj. ¶ Nec ad hoc ob. qđ habet in. c. quintauallis. ꝛ in. l. si libertꝰ ita iurauerit. de ope. liber. † vbi non obstante iuramento põt qs propter
21 lesionem venire cõtra, qꝛ ibi loquitur qñ qs leditur ꝑ arbitratoꝛẽ ꝛ sic per tertium, sed in casu nostro, ledit quis, ex cõtractu suo immediate. ideo nõ casu facilius dꝫ sibi pꝛeiudicari, vt ꝑtꝫ in. l. si. de re. cũ se. ff. de arbi. iuncta. d. l. ij. Et no. Barto. in. d. l. si societatẽ. §. arbitroꝛum, ꝛ ver. quero que dicit etiam. ff. ꝓ socio.
22 iuncta. d. l. ij. ꝛ Jac. but. in. d. l. ij. pꝛo ista opi. etiam facit: † qꝛ qñ mulier vel minoꝛ iurat non venire cõtra cõtractum, nõ põt, rõne lesiõis, petere restitutionẽ in integrũ, nec vti beneficio velleiani: dicto. c. ex rescripto. ꝛ. d. auth. sacramenta. vt dixi. s̃. ergo eadẽ rõne, maioꝛ non dꝫ posse rõne deceptionis impetrare absolutionẽ a iuramento, vt sequat beneficium. d. l. ij. ꝙ aperte fuit de mente archi. in. d. c. quãuis. per illũ tex. ꝛ ideo cõmuniter repꝛobat limitatio Ricar. ꝛ Saly. ꝛ Pet. de anc. dicẽtium ꝙ text. in. c. ꝙ̃uis. nõ ꝓcederet vbi nihil pꝛo dote datũ esset filie renuncianti: nã cõtrarium tenuit Joã. de imo. ꝛ dñicus de sancto geminiano in. d. c. ꝙ̃uis. ꝛ Joã. de imo. Ludo. de ro. in l. qui superstitis. ff. de acquir. here. ꝛ in. l. stipulatio hoc modo. de verb. ob. ꝛ Jo. de imo. in. d. c. quintauallis. in pe. charta. propter rõnẽ expꝛessam. d. c. ꝙ̃uis. scꝫ qꝛ iuramentum põt seruari sine interitu salutis eterne: nã vbi agitur de fauoꝛe anime: puta, de vitãdo ꝑiurio, ẽti coꝛrectoꝛijs sit extẽsio ex identitate rõnis, vt colligitur ex no. ꝑ gl: ꝛ Bar. in auf. sacramenta. Et not. Ant. de but. in. c. fi. circa antepe. char. de ɔ̃suetu. vbi ꝓ hoc allegat no. ꝑ gl. in. l. oẽs. in verbo passionis. C. de ferijs. ꝛ iõ non mirandũ si plures doc. voluerũt se subscribere cõsilio Pet. de anc. in casu pꝛedicto: ꝓut ipsemet refert in. d. c. ꝙ̃uis. ¶ Pꝛeterea etiaꝫ decisio sua loquit in minoꝛe cui iura magis subueniũt ꝓpter eiꝰ imbecillitatẽ: nimirũ si iurauit simpliciter non contrauenire, si intelligitur solũ exclusus a beneficio restitutionis in integrũ: non autem a beneficio. d. l. ij. vt ibi expꝛesse not. glo. ꝛ doct. in. d. c. pe. ꝛ in casu nostro etiã res est extra dubitationem propter illã clausulam, ex certa scientia, ꝛ alia de quibus plenius dixi supꝛa. Ex quibus cõcluditur, qđ dicte domine nullo remedio succurri potest, ꝛ a lege conuentionis ꝛ iuramenti discedere non licet.

Summarium.

1 Castri vicina non sunt de pertinentijs eius nisi pꝛobetur.
2 Ciuitas destructa sine spe constructionis, amittit pꝛiuilegia, secus si alio transferatur.
3 Jus seu quasi possessio subiectionis per obedientiã pꝛobatur.

Consilium. XLII.

E celerrima expediti. reqsitꝰ qd suꝑ ꝓmisso themate sentiam: pꝛetermissis argumẽtis. in paucis absoluã. ¶ Dico nãqꝫ pꝛimo quod licet Cesar de montecuculo fuerit ab illustrissimo pꝛincipe inuestitus de pluribus castris ꝛ oppidis planoꝛsij cadignani ꝛ cum villis locis ꝛ territoꝛijs, iuribus ꝛ pertinentijs suis: pꝛout latius in inuestitura cõtinetur, ꝛ ville, ꝛ de qbus vertit cõtrouersia, essent iuxta ca-
1 strũ planoꝛsij: † nõ ꝑ hoc intelligũt esse de ꝑtinentijs planoꝛsij:
c quia de iure castro [c] nihil coꝛpoꝛale pꝛo ꝑtinẽtijs deputatum

a ¶ [redacted]

b ¶ Verum. Jdeꝫ Alexã. j. eo. cõsi. cxxv. n. ix. cur. senioꝛ ɔ̃si. xliiij. col. vj. consil. lv. colũ. xviij. Ber. consi. cliiij. multa sunt si. lib. j. Ant. rub. consi. xij. nu. xvij.

c ¶ Castro. Jaco. trac. feu. ver. ꝛ castri. Rub. ɔ̃sil. col. j. fa. q̃ dixi in consue. ꝑisi. §. j. glo. v. nu. xliiij. cum seq.

est: nisi vt ab hominibus: vel statuto reperiat̃ assignatum: ita dicit Innocē. in c. cum ad sedē. de resti. spo. vt not. Ioā. and. & Mod. in c. si ciuitas. de sen. excō. in vj. & Oldr. cōsi. x. incipiēte venditum est castrum. &c. ad hoc quod no. Barto. in extrauaganti qui sunt rebelles: in verbo lombardie, & in consilio suo incipiente, queritur vtrū iurisdictio. in .j. col. habet ergo Cesar necesse ostēdere ꝙ ville, de quib⁹ est questio, fuerint ꝑ habentem potestatē ex aliqua priuilegiata concessione assignate castro planorsij. ¶ Quinimo, posito ꝙ ita constaret, adhuc dicendū esset dictas villas nō comprehēdi in inuestitura predicta: q2 cū eo tpe iam cū autoritate superioris castrū predictum fuisset euersum & diruptum nō sub spe reedificandi: imo ante diruptionem, vt verbo fertur, cōstructum fuerat castrum rascandori eo animo vt castrum planorsij euerteret: quasi loco planorsij haberetur oppidum rascandorij: † vn̄ ciuitas vel ca-
2 strum fundit⁹ destructum. sine spe noue ɔstructionis, nō retinec iura que ante habebat, sed illa perdit: vt. l. si vsusfructus. §. vj. ff. quib. mod. vsusfru. amit. l. pater. §. tusculanus. vt ibi not. Dy. ff. de leg. ij. no. Inn. & doc. in c. abbate. in fi. de verb. sig. & no. gl. in c. priuilegium. de reg. iur. in vj. gl. q. vij. in c. & hec diximus. in c. statutū. in .x. collegiatis. de elec. in vj. ¶ Not. clare Bald. de pace constan. in verbo. nos romanos. & Bald. in l. sicut. §. in decurionib⁹. ff. qd cuiusq; vniuer. no. & Ange. in rubrica. ff. de colleg. illi. ¶ Preterea dicit Innoc. in c. ij. de ope. no. nun. & glo. in preallegato. c. priuilegium. ꝙ ciuitas vel castrum destructū, & alio loco translatum retinet iura que habebat ante. arg. xvj. q. j. & temporis. & c. seq. & de relig. domi. c. cū ad monasterium. ff. de cōtrahen. emptio. l. ede. sed ita est ꝙ dictum castrū rascandorij representare videt̃ castrum planorsij & locum eius edificatum extitit, ꝙ satis constat ex actu illo destructionis incontinēti subsecute post constructionem rascādorij: ex vicinitate eni actuum perpēditur intentio: vt. l. si ventri. §. fi. cum glo. & ibi no. Bar. de priuileg. credi. & no. Barto. in l. post contractum. in ver. qnto presumit. ff. de donat. & ꝑ Bal. in. l. multum. C. si qs alteri vel sibi. facit. l. titia. §. idem rn̄dit. de ver. obli. & l. item queri. §. j. ff. de pac. ergo videtur ꝙ iura castri planorsij censeant̃ esse trāslata in castrum rascādorij. ¶ Fortificantur predicta, q2 presumitur quod etiā ante tp̄s dicte vltime inuestiture collate in Cesarem, dicte ville ceperant obedire castro rascandorij, sequitur ꝙ ceperunt esse subiecte isti castro
3 & eius dominio, tanꝗ ꝑtinentie castri † q2 per obediētiam acquiritur ius seu quasi possessio subiectionis: vt no. gl. Inno. in c. olim. el. ij. de restit. spo. & declarat Bald. in l. ij. in. xiij. col. C. de serui. & aqua. & in l. liberti libertecq;. in prin. C. de ope. liberto. pro hoc in specie facit qd no. Bal. in l. data opera. C. qui accu. non pn̄t. in. xj. col. in verbo super quesita cadit testimonium &c. vbi dicit qd si vertit̃ questio an ager titianus sit territorio perusij vel eugubij, testes inducti, vt probent debent reddere rōnes super iurisdictiōe: vt q2 viderunt commune Perusij ibi furcas erigere vel malefactores ibi capere, vel viderunt homines illius agri ibi obedire: saltem in faciendo: vt ibi latius per eum. Comprobant̃ ex his que habentur in. l. iij. C. de natu. libe. & ibi no. Bart. vbi dicit qd probato ꝙ castrum vel villa sit de territorio talis ciuitatis: probatur eo ipso qd probatur qd castrum vel villa subibat onera illius ciuitatis: vt q2 ibi soluebat collectas & similia: allegat etiam ea que habentur in auth. qui. mo. na. effic. sui. §. si quis igitur ex qualibet. & ibi no. glo. sed ita est ꝙ dicte ville subeunt, & subibāt etiam ante tēpus dicte inuestiture onera custodire de dicto castro rascandorij sciente patiente & volente superiore: secundum Bartol. in l. fina. ff. vti possi. no. in cle. j. de fo. cōpet. in glo. fi. ergo sequitur ꝙ censetur esse subiecte illi castro. Ex quibus cōcluditur quod in concessione facta dicto Cesari dicte ville nullatenus comprehense intelliguntur.

a ¶ Vtrūq;. Idē Bal. ɔsi. lxx. pūctus. lib. ij. consil. cccclxxv. bartholomeus. li. v. pau. ɔs. cccclxj. visis. col. fi. li. j. alex. cōsi. cxxviij. nu. vj. j. e. & n. ij. ɔsi. ix. nu. vij. consi. lvj. col. j. & lib. iiij. consil. lv. col. iij. cor. ɔsi. xiij. lib. iiij. deci. consi. clxxv. cōsi. cccxc. col. iij. ɔs. cccclxv. Alex. l. quedam. §. j. co. ij. ff. de edē. l. qd dicitur. colū. xiiij. ff. de ver. obl. Ias. l. ij. n. clxxxviij. C. de iure emphy. l. si nō sorte. §. libertus. co. fi. ff. de con. indi. Iacobi. in tract. feu. & ita ꝙ ipsi Frācisch. tra. feu. par. j. q. viij. nu. xix. & j cōsi. j. nu. xv. cōsi. xxxiij. ɔsi. lxxviij. Alber. bru. ɔsi. x. col. iij. cōsi. xj. col. iiij. cōsi. xiiij. iasi. in epit. feud. par. viij. & hec sane itellige. vt dicaz. j. e. consi. cxx. [redacted]

b ¶ Decisio. q̃ in hoc nō est verat [redacted]

c ¶ Cōtrariū. put Alex. tenet. j. eo. ɔsi. cxxviij. col. fi. & male [redacted]

Summarium.

1 ¶ Verbā, ꝑ se suisq; liberis & heredib⁹, requirūt vtrāq; qualitatem ideo tunc non veniet filia per statutum exclusa vel instituta in re certa. & nu. 2.
3 Feudum vel emphyteusis non iure accrescendi, sed iure inuestiture confertur.
4 Pecunie expense per patrem computantur in legitimam prorata.
5 Syndicus non potest preiudicare iuri singulorum.
6 Causa non presumitur in inferiore a principe.

Epitome.

QVi accepit in emphyteusim ꝑ se & filijs & successorib⁹ decedēs filios masculos instituit heredes vniuersales & vnicā filiā in re certa. Postea vn⁹ filiorū si de liberis decedens. d. sororē suam & helisabet sponsam suam heredes instituit. q. est an hi heredes instituti a filio debeant cōsequi portionem ei⁹ integram in bonis. d. emphyteusis vel saltē vsq; ad ratam legitime. d. filij. Rn̄. Alexā. ꝙ non quia. d. helisabet non est de liberis primi capientis. d. autē filia licet sit de liberis, tū non fuit heres vniuersalis sed solū in re certa. tū q2 non est cōprehensa in inuestitura, ꝑpter statutū loci ꝙ stantib⁹ masculis femina nō succedit. & sic concludit ꝙ tota portio emphyteusis filij defuncti reliquis fratribus accrescit.

Consilium. XLIIII.

VIso themate suprascripto de oib⁹ de quib⁹ in eo super quo abunde scriptum & allegatum est per celeberrimum dominū. s. consulentē paucioribus agaz, & pro conclusione dicte cōsultationis, presupono in primis qd illa verba inserta in inuestituris dicti Gasparis. vcz pro se et suis liberis & successoribus non intelligūtur comprehendere successores qui non essent de liberis Gasparis: maxime dum extarent de liberis ipsius Gasparis, vt no. Bart. in l. vt iure-
1 iur. §. si liberi. ff. de operis lib. dum dicit † ꝙ si pater recepit in emphyteusim ꝑ se suisq; liberis & heredibus &c. intelligit̃ esse
a actū ꝙ reqrat̃ vtrūq; [a] i psona volētis succedere i emphyteusim. s. ꝙ sit filius & heres, vt. §. emphyteusim. in auf. de nō alie. & sequit̃ Bal. in l. tale pactum. §. fi. in prin. per illum text. ff. de pac. & Ang. in l. gall⁹. §. etiam si parente. ff. de libe. & posthu. & Imo. in c. potuit. de loc. & in c. qd dicitur. ff. de ver. obl. & idem dicendum est, in verbo. successoribus, qd in verbū heredibus: quia appellatione successoris, intelligitur de herede. l. quedaz. §. his autē. ff. de eden. & no. per Bald. in l. emptprem. in. iij. colum. C. locati. & in terminis nostris no. Imo. in l. qd dicitur. in fi. vlti. col. ff. de ver. ob. ad idē qd no. Bald. in l. j. in. ij. col. C. de iure emphy. vbi voluit ꝙ si cōcessio facta fuit titio ac eius filijs & heredib⁹, nō intelligitur ꝙ extātib⁹ filijs possit emphyteusis venire ad extraneos heredes. argu. l. ex facto. §. fin. cū alijs allegatis per eum. ff. ad tre. Et idē dicit Io. de imo. in l. gallus, §. etiam si parente. in fi. ff. de liber. & posthu. arg. l. cum pater. §.
2 j. ff. de leg. ij. ¶ † Secundo, presupono ꝙ ad dictam emphyteusim non voeat̃ filia femina honestina predicta virtute inuestiture: prout verbo fertur seruari in loco in quo vertitur questio extātibus masculis, & istud potuit fortasse contingere, vel q2 sit ibi statutum qd extantibus masculis filie femine nō suc-
b cedant, & propter hoc ibi seruet̃ decisio [b] Bart. in d. l. vt iuret̃. §. si liberti. & Imo. in d. c. potuit. in fi. & consuluit Bart. consi. cliij. ista questio habet duo dubia. Primū vtrū verba statuti vbi dicit quod propter tale statutū cōcessio facta in emphyteusim titio pro se suisq; filijs masculis & feminis intelligenda est ordine successionis. s. ꝙ filie femine non cōprehendātur nisi deficientibus omnibus masculis. per no. in l. gallus. §. quidam recte. ff. de lib. & posthu. q2 presumendū est disponentē se voluisse conformare cū dispositione statuti per quod ius commune seruatur in loco, qua coniectura ēt vtitur Bar. in l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. & istud maxime procedit cū concessio facta fuit recipiēti ꝑ se ac filijs & heredibus, sed successoribus copulatiue: put in ꝑposito: quo casu tz Salyc. in l. ij. in xvij. col. C. de iure emphy. ꝙ in inuestitura intelligātur prelati masculi feminis. ¶ Pōt etiam cōtingere istud vbi seruat̃, qñ contingit filiū institui in re certa & non vniuersaliter: vel in quota: quo casu nō admittantur ad emphyteusiz receptā pro liberis & heredibus seu successoribus q2 intelligit̃ de vniuersali. vt dixi. s. & institutus in re certa nō dicitur proprie heres. l. quoties. cum ibi plene not. ff. de here. instit. & no. per doct. in l. ex facto. eod. tit. & in proposito nostro istā opinio. tz Bal. in l. liberti libertecq;. in. vj. col. C. de ope. lib. & Ang. in d. §. etiā si parente. & Saly. in l. ij. in. xx. qō. C. de iure emphy. licet in hoc nō
c nulli teneāt cōtrariū [c] ꝙ nō puto oportere examinare hic nec rē huic periculo subijcere: attento ꝙ notādum est extare illud statutū. de quo, prime dixi, seu ɔnunē obseruantiā, ꝙ filie femine, extātib⁹ masculis, nō nominant̃ ad dictas res emphyteuticas qb⁹ sic psuppositis infert̃ qd dicte res emphyteutice non possint, quouis mō transire in totū vel in partē in dictam honestinē sororē dicti vendi. vnde etiā ad dictā helisabet eius sponsam nec nō heredes dicti bude. q2 decedente buda sine liberis, extinctum remanet omne ius dicti bude, quo ad dictū budam

budã & dictos eius heredes, qui non sunt de comprehensis in dicta inuestitura: vt ex duob⁹ presuppositis antea premissis ꝓbatum est, & per cõsequens, portio dicti bude deuoluitur ad cõfratres, siue per ius accrescẽdi, vt dicebat Bart. in. l. si mihi & titio. de ver. obl. & in suo cõsilio incipiente ex themate predicto tria dubia oriuntur. & Bal. in. l. j. §. j. C. de cad. tol. & in. l. ij. C. de iure emphy. & Pet. de anc. & Jmo. in. c. ex parte. de feu. & in. d. c. potuit. siue taciti pacti & inuestiture sic concesse: cuius verba intelliguntur importare vt deficiente vno ex liberis reliqui admittãtur ad portionem suam ex illo contractu. argu. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de verb. obli. & in. l. si cum in annos. in princi. ff. qui. mo. vsusfruc. amit. vt declarat Bart. in. d. consil. & in. d. l. si tibi & titio. ¶ Pro hoc bene facit text. in. d. c. j. de feu. marchie. in verbo ꝑ inuestiturã patris quẽ tex. Bald.
3 ibi reputat mirabilẽ. dicens ibi ꝓbari † qꝺ in feudis post portionem acquisitã non dicitur ꝓprie habere locũ ius accrescen-
a di, sed ius inuestiture [a] primi parentis: vt ibi. & si diceretur qꝺ iste tex. loquit᷑ in feudis de quo non põt argui ad emphyteusim, vt ꝑ Bart. in. d. §. si liberi. & per Bal. in. c. j. an agnatus vel filius. cũ si. respondeo quod non per equiparationem feudi ad emphyteusim procedũt predicta, sed ex vi verborũ concessionis & inuestiture a paritate rationis & ab ipsa natura verborũ. ſm qꝺ dicit Bar. in ꝑrime allegato ↄsili, & per predicta ptz nõ obstare. si diceretur ꝙ alibi videmus ꝙ bona emphyteutica, cõcessa patri pro se & filijs cõputantur ipsis filijs legitimã: vt no. Bal. & Salv. in. l. oĩno. §. j. de inoff. testamen. ergo & pari ratiõe debẽt dicta bona ꝓ iure legitime dicti bude transire ad
4 heredes predictos: q2 ad hoc respondeo † ꝙ postꝙ̃ bona em-
b phyteutica ꝓ rata [b] pecunie expẽse ꝑ patrem. in acquisitis dictorũ bonorũ receptorũ ꝑ ipso & filijs suis cõputant᷑ in legitimã tanꝙ̃ bona ꝓfectitia. ꝑ dictã. l. omnino. §. j. & l. qm̃ nouella. e. ti. tũ nõ sequit᷑: ergo eo filio mortuo, poterũt heredes sui non ↄprehẽsi ĩ inuestitura succedere: q2 imo extinguit᷑ ius illud emphyteuticũ morte ipsius bude quo ad ipm̃ & heredes, & attenditur natura inuestiture. ſm ꝙ alij liberi dicti Gasparis vocãtur. d. c. j. de feud. marchie. cũ alijs preallegatis. ¶ Restat videre an illa cõcordia facta inter dictos syndicos cõis rauenne ex parte vna, & dictos clericos & prelatos ex altera, habeat prodesse dictis mulierib⁹ & obesse descẽdentib⁹ masculis gasparis, & dico qꝺ nõ ꝑ aliquas ex rõnibus adductis ꝑ dictum cõsultorẽ, qꝺ comprobo: nã lʒ Bar. in. l. iiij. §. actor. ff. de re iudi. & in. l. sicut. ff. qꝺ cuiusꝗ vniuer. no. & in. l. pe. C. de do. inter vi-
5 rum. & in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. tenuit † ꝙ syndicus cõstitut⁹ ab eo populo vel vniuersitate que hʒ ptãtẽ. l. condende: possit per suũ ↄctum preiudiciũ facere singularib⁹ personis, in iure spectãte ad eos tanꝙ̃ ad singulas ꝑsonas: eo q2 tale instrumentum syndicatus habet᷑ vro. l. ꝑ dictam. l. pecunie. & l. Cesar. ff. de publi. tũ contrarium tenuit gl. in. l. ij. C. que sit lon. consuet. quam cõiter sequunt᷑ docto. que vult ꝙ ꝑ ↄctum factũ a maiore parte populi vel vniuersitatis nõ possit fieri preiudicium singularibus personis per regulã. c. cum oẽs. de consti. & l. j. in prin. ff. de magi. cõue. & plene Barto. in. l. qꝺ maior. ff. ad muni. & idem Bal. in. d. l. ij. in. iij. col. C. que sit lon. ↄsue. volens saluare opi. Bar. in. d. §. actor. cum si. dicit ꝙ concordari debent opi. hoc' mõ ꝙ aut negotiũ est principaliter vniuersorũ & secũdario singulorũ, & tũc est vera opi. B. exẽplũ, ꝓ collectis soluẽdis. ad quas oẽs de vniuersitate tenentur constitutus fuerit vn⁹ syndicus, q postea occasione predicta obligauit singulos de vniuersitate & eorũ bona certe potuit preiudicare iuri singulorũ. & eos & bona eorũ obligare, q2 singuli põt cogi ad collectas soluendas iuxta not. in. d. l. j. §. ꝙ si merito. ff. qꝺ cuiusꝗ vni. no. sed si negotiũ eẽt principaliter singulorũ. tũc nõ procedit opi. Bar. ſm Bal. ꝑ id qꝺ ibi no. gl. nã tunc cũ illud nõ ꝑtineat principaliter ad vtilitatẽ & necessitatẽ ciuitatis, sed quarundam singulariũ ꝑsonarum. s. illorũ q ↄducũt dictas res in emphyteusim: prout in ꝓposito nr̃o. iõ tunc ꝓcedit opi. d. glo. ꝙ syndicus non põt preiudicare iuri singulorũ. ¶ Quinimo fortius voluit Bal. in. l. j. C. ne filius ꝓ patre. & sentit etiam ipse in. l. j. §. qbus. in. ij. col. ff. qꝺ cuiusꝗ vni. no. & aperte Paul. de ca. in. d. l. ciuitas. & d. §. actor. ꝙ dicta opi. Bart. nullo mõ procedit: mouetur, q2 opʒ ꝙ primo fiat statutũ ꝙ syndicus possit obligare ꝑsonas singulares, & postea fiat syndicatus, & si aliter fiat, talis syndicatus non haberet vim legis: q2 alia est forma. l. condẽde in qua requirit᷑ maior delibꝰratio. l. humanum. C. de legi. alia cõstituendi syndicum & ꝓbat᷑ in simili. ſm eos: nã pretor q hʒ ptãtem. l. condẽde, põt remouere ferias per decretum suum, & tũ si anteꝙ̃ remoueat ferias per decretum ferat sñiam: nõ valebit sñia: nec intelligit᷑ per illã sñiam voluisse quod ad eam remouere ferias: hoc probatur in. l. j. post principium. cum glo. in ver. derogari opʒ. ff. de ferijs. sicut ergo ibi pretor per sñiam non videtur remouere obstaculũ: ita hic populus per syndicatum non vr̃ remouere obstaculum qꝺ est in his que spectant ad singulas ꝑsonas maior pars preiudicare non possit, vt dictũ est, illud autẽ qꝺ dicitur illius q hʒ ptãtem legis condẽde, hʒ vim legis, est verum ꝙ̃tum ad hoc: vt pacta & capitula que fiunt in tali ↄctu debeant seruari per singulas personas: vt si vẽdũtur gabelle cum certis pactis & capitulis nam nullus de populo poterit venire ↄ. ita probatur in. d. l. cesar. non autẽ quantũ ad obligãdũ singulas ꝑsonas per predictas ſm prefatos doctores. ¶ Nec obstat autoritas illius vicarij ecclesie Rauenne: q2 illud decretum & autoritas simpliciter interposita non potuit actum nullum confirmare: quia
6 inferior † a principe ius priuati auferre non potest. glo. & doct. in. l. venia cum. C. de in ius vocã. s. sine causa. que nõ presumitur in eo. vt no. Bal. in. l. si testamẽtũ. C. de test. cũ ↄcor. ad predicta vide Bart. in. l. ambitiosa. per totũ. ff. de decre. ab or. fa. a ¶ Jnuestiture. s. cõsil. xxix. nu. iij.

b [redacted]

c ¶ Leui. dixi sup cõsue. parisi. §. vj. gl. vj. nu. xx. & latius. §. cj. adde. j. eo. consi. xlvij. nu. iij. j. lib. iiij. consil. lxij. in lib. ij. consi. liiij. in lib. vij. cõsi. lxxiiij.

Summarium.

1 ¶ Analogistes esse iussus nõ tenetur de leui culpa, sed de dato & lata: vnde non tenetur de furto, quia in dubio nõ presumitur nisi culpa leui accideret nu. 2.
3 Bona quomodo probantur consumpta sine culpa.
4 Confessio in testamento simplex legatum operatur, nisi fiat in presentia patris. & nu. 5.
6 Confessio dotis recepte facta constante matrimonio maxime in testamento censetur animo donandi.
7 Confessio geminata potentior est.
8 Actiones omnium bonorum mobiliũ & immobilium appellatione non veniunt, etiam si pauperibus relicta sint.
9 Substitutio compẽdiosa etiam verbis directis facta, in certis bonis non valet directo.
10 Substitutio vniuersalis cõpendiosa per verba obliqua nunquam valet vt directa.
11 Legitima non minuitur per legata pia, nec per legata cõpensatoria, vel confessionem debiti, nisi constet.

Consilium. XLV.

Habita super his quibus dubitari contingit opportuna animaduersione, videtur prima consideratione dicendũ. ¶ Circa primũ, de quo queritur dñam tutricem teneri ad consignationem reliquorum, de quibus in primo inuentario: quia liberatio a redditione rationis administrationis relicta in testamento non extenditur ad consignationem reliquorũ vt. l. ab aurelio. §. caius & ibi plene not. de liber. lega. in. l. si quis rationes. l. procur. l. aurelius. §. meuiam. ad fin. §. titia. ff. de libe. lega. l. dominus sticho. §. seruus. ff. de penu lega. bene faciunt notata per Bart. in. l. non solum. §. fi. ff. de libe. lega. & per Bal. in. l. cum necessitatem. C. de fideicõmis. & in. l. pactum. in. xij. q. C. de colla. & inuentariũ tutricis plenam probationem facit cõtra tutorem: vt est casus in. l. finali. C. arbi. tute. & plene in. l. tutor qui repertorium. in prin. ff. de admi. tuto. & in. l. tutores. C. eo. titu. & ex quo res semel in tutricis administratione fuerunt, extare adhuc presumuntur. l. si creditor. C. de pigno. actio. l. non ignorabat. C. ad exhiben. & plene, in. l. siue possidetis. C. de proba. in. l. cum ad sedem. de restutio. spoliato. ¶ Sed his non obstantibus pro-
1 pter rei euidentiam, breuiter concludo † qꝺ tutrix in administratione tutele, tenetur regulariter de dolo lata & leui culpa l. tutori. C. de neg. gesto. l. quicquid. C. arbi. tute. & plene in. l. ij. eo. titu. & in. l. tutor qui repertorium. §. cõpetit. ff. de administr. tuto. & no. Barto. in. l. quod nerua. in. x. q. ff. depositi. & Bald. in. l. pignus. in. xij. colum. C. de pigno. actio. per Canonist. in. c. bona fides. depositi, & vbicunꝗ relicta est liberatio a reddi. administrationis tutele: prout in proposito nostro: tunc non
c põt conueniri pro culpa leui. [c] vt est text. in. l. seruus. & ibi hoc no. Bal. & Ange. de lega. j. & l. cum tale. §. j. de condi. & demon. ideo si probatur per tutricẽ quod bona fuerunt furto subtracta. vt in themate presupponitur, licet furtum presumatur in dubio factum non sine culpa eius qui ad custodiam tenebatur. l. cum duobus. §. damna. ff. pro socio. & not. in. l. j. C. depositi. & no. gloss. insti. quib. mod. contra. obliga. in. §. pe. & notat Barto. in. l. si quis ex argentarijs. §. penul. ff. de eden. & per doc. maxime Bald. in. l. si creditor. C. de pign. ac. & not. Joan. and. in. c. j. de commo. & alij in. c. ij. depositi, tamen cum in dictis locis habeatur quod furtum non presumitur fieri sine

2 culpa† appellatione culpe a intelligitur in dubio de leui. q2 la
3 ta compreheditur sub appellatione doli. ita dicit gl. in. l. si filio fa. §. j. in ver. culpa. ff. solu. matri. ⁊ not. in. l. si cū venderet. ff. de pigno. ac. quā glo. ad hoc ponderat Bal. in. l. acceptam. in. vj. q. C. de vsur. ⁊ no. Dy. in. l. etiā. §. j. ff. sol. ma. ⁊ gl. in. l. in vendi. tio. §. j. in ver. culpa. ⁊ ibi no. Bart. ff. de bo. auc. iudi. pos. cum ergo ipsa tutrix non teneatur de leui culpa ꝑpter liberationez ꝯ redditiōe administrationis tutele. d. l. si seruꝰ. sequit̄, ꝙ ꝓbato furto, ipsa merito est absoluenda, nisi ꝓbet̄ dolus aut lata culpa, que ꝑ allegantem ꝓbari dꝫ. l. cū ita. §. species. ⁊ qꝺ ibi no. ff. de lega. ij. l. quoties. §. qui dolo. ff. de proba. ¶ Comperto autē dolo tutricis, fateor dictā liberationē, de qua in testamento ad doli futuri remissionē non esse trahendā. l. quidam decedēs. ff. de admini. tuto. l. nō solum. §. si heres. de libe. lega. ⁊ l. si vnus. §. illud. ff. de pac. plene no. per glo. ⁊ doc. in. l. actione. C. de transac. ⁊ Cy. in. l. sub pretextu specierū. C. eo. ti. ⁊ per Guil. in. l. pomponiꝰ. la. j. ff. de ne. gest. ⁊ probat̄ in. d. §. caius. ⁊ per predicta constat idē dicendū in bonis cōsumptis, dummodo cōsumpta sint absqꝫ dolo vel lata culpa ipsius tutricis.
3 que culpa nō presumit̄: vt dixi. ¶ † Probatur autē rerū consumptio per tutricē ⁊ alios officiales habētes reddere rationem. hoc modo ſm Bart. in. l. qꝺ ad presens. C. de murilegu. lib. xj. ¶ Nam dicit ꝙ tutores officiales publici: qui habent reddere rōnem de aliquibus supellectilibus ⁊ alijs rebus que cōsumūtur: sufficit ꝙ probent ꝙ in tanto tpe debent posse esse corrupte vel cōsumpte tot ex illis supellectilibus vel rebus alleg at. l. fi. C. de ali. pu. prestan. posset etiam ꝓbari ꝑ librū rōnū ⁊ iuramentū. ſm no. in. d. l. diuꝰ. ff. si cui pluſꝙ per. l. fal. ⁊ in. l. fi. §. in cōputatione. C. de iure delibe. ⁊ in. l. si quis pro redemptione. C. de dona. ⁊ no. Barto. in. l. j. §. officio. ff. de tutel. ⁊ ra. distrahē. ⁊ per Bald. in rubrica. C. de fide instru. in. xviij. col. ⁊ in. l. in restituenda. C. de peti. here. ⁊ in. l. j. in vlti. col. C. de edēdo. ⁊ alius modus ēt ꝑ Bar. in. l. qui sub cōditione. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ ꝑ Bart. in. l. non ignorat. C. de fruc. ⁊ lit. expen. vbi etiam dixit ꝙ iudex officio hoc arbitrabit̄ ⁊ pulchre Fede. de senis in consil. cxiiij. incip. nulli dubium ⁊c. accedunt nota. per Bart. in. l. cū seruus. de verbo. obliga. cum si. ¶ Circa secundum dubium, videtur prima fronte dicendum, nihil peti posse ex primo nec ex secundo testamento. ¶ Et primo, quia illud est sublatum per secūdum. l. si qs in priore. ff. ad treb. l. cuz in scꝺo. ff. de iniust. test. c. cum marthe. de celeb. mis. potuit reuocari in preiudicium vxoris: etiam dato ꝙ in dicto primo testamento emanasset dispositio testatoris per modum confes-
4 sionis recepte dotis. † q2 talis confessio non inducit probationem sed simplex legatum. l. lucius. §. qui respubli. de legat. ij. ⁊ ibi Bart. ⁊ in. l. lucius. ff. de lega. iij. ⁊ in. l. aurelius. §. fi. ff. de lib. leg. l. qui vxori. in prin. ff. de auc. tu. ⁊ qꝺ in dictis locis no. per Bart. l. cum quis decedens. §. codicilli. de lega. iij. cū ibi plene no. per Bart. maxime inter personas: inter quas est prohibita donatio. d. l. cum quis decedens. §. titia. cum ibi nota. per Bart. in. l. qui testō. de proba. prout in ꝓposito nostro in viro ⁊ vxore. ¶ Nec etiam ex scꝺo testō videtur posse se fundare vxor: quia in secundo nulla expressa fuit quātitas: quare ex eo agi non pōt. l. si nō designata. ⁊ l. fi. C. de falsa causa adiect. legat. §. sed si vxori. insti. de lega. quinimo verba illa verba dotē ⁊c. videntur verba enunciatiua. quia dispositionem non inducunt. l. titia cū testamēto. in prin. de leg. ij. l. cum tale. §. falsam. ff. de condit. ⁊ demon. ⁊ l. ex facto ꝓponebat̄. ff. de here. instit.
5 ¶ † Sed premissis non ob. cōtrariā sniam de iure ꝓbabiliorē puto. mouet me principaliter q2 confessio illa, de dote recepta in priore testamēto, facta fuit muliere presente: quo casu ꝯfessio illa habet eundem effectum ⁊ irreuocabilē: ac si inter viuos facta esset. ita dicit Ja. de bel. in auc. de iureiur. a mori. prestito. in. x. q. allegat que leguntur ⁊ notantur in. l. heredes palā. §. fi. ff. de testa. ⁊ idem tenet Bartol. in. d. l. lucius. in. §. antepe. ff. de leg. ij. ⁊ in. d. l. cum quis. §. codicillis. argu. l. publica. §. fin. ff. deposi. ⁊ ita soluatur id qꝺ no. Pet. ⁊ Cyn. in. l. generaliter. in. xij. q. C. de nō nu. pec. ⁊ idē tenet Bal. in. l. rōnes. C. de proba. ⁊ in. l. generaliter. in. x. q. ⁊ Anto. de bu. in. c. fi. de succes. ab
6 intest. ⁊ Pet. de anc. ⁊ Joā. de imo. in ru. extra de test. † Sed ita est, ꝙ confessio facta constante matrimonio inter viuos de dote recepta ſm magis cōem opinionē, presumit̄ ꝑ maritum
b facta aio donandi b ⁊ non sub spe future numerationis: vt tenuit Joan andr. in addi Specu. in rubrica de dona inter vi. ⁊ vxo ⁊ not Barto. in. l papi. ff. de dona inter virum. ⁊ vxo ⁊ in. l. si diuortio. ff. de verb. oblig. l. quod de suo. C. de dote cauta ⁊ in. l. si voluntate C de do promis. ⁊ Bald in. l. j. C. de do. ante nup. ⁊ in. l. ij. § creditum ff si cert. peta. ⁊ in l. pe. § mulier. ff. solu matri ⁊ presertim vbi facta esset confessio in actu testādi: quia tunc nunꝙ presumitur quod confessio sub spe futu-

a ¶ Culpe. Alex. Jas. l. si mora. co. ij. ff. sol. ma. Jas. l. si qs nec causaz. ff. si cer. pet. Frācischi. cōsilio. xix. nu. vj. dci. l. i actionibꝰ col. vij. ff. de in. lit. iurā. l. 3ctꝰ. nu. xix. ff. de regu. iuris. Alcia. l. magna. i pn. ff. de verbo. signifi.

b ¶ Donādi, vīd. J. lib. ij. consi. xxvj.

re numerationis emanauerit, vt est glo. ibi cōiter approbata: ⁊ in. l. j. C. de fal. cā. quam ad hoc dixit esse sin. Bal. in titu. de pace constā. in verbo vasalli el. j. etiā si per modū obligatoriuz emanauerit. vt not. Cy. in. l. cōtractus. in. v. q. C. de nō nu. pe. ⁊ Bald in. l. si eo titu. ⁊ in. l. j. in princi. C. de confes. ⁊ in specie qꝺ maritus videtur talem cōfessionem in actu testandi facere animo donādi, adeo ꝙ morte mariti confirmetur: tenuit Bar. in. l. cum quis. § titia ff. de lega. iij. ⁊ Bald. in. l. j. in. v. col. C. de inoffi. dona. ⁊ Ang. in consi. v. inci. Andreas Joānis de vulterijs. in fi verbis dn̄i allegat. l. q testiū. de proba. ergo sequitur ꝙ censet̄ dicta donatio cōfirmata morte mariti. l. pe. C. de dona. inter virū ⁊ vxo. cum cōcor. ⁊ loco traditionis que requirit̄ vt dicta donatio confirmet̄. l. papi ff. de do inter vi. ⁊ vxo. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. sufficit ipsa confessio de recepto. vt no. gl in. l. ij. de dote cauta. ⁊ expressius Bar in. d. l pap. ⁊ Bal. in d. l ij. § creditū. per talē eīn confessionē fingit̄ mulierē a marito accepisse ⁊ in cām dotis cōstituisse arg l. iij. § sciēdum. ff de
7 dona. inter virū. ⁊ in. l. licet § j. ff. de iur. dotiū. ¶ † Fortificantur predicta ex cōfessione facta in posteriori testamēto. nā geminata confessio, adhuc potentius operat̄, ꝙ simplex: vt not. Barto. post glo. in l. cū sinnus. in fi C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. nec attendo an verba, de quibus in scꝺo testō, fuerint enunciatiua vel disposita: q2 fuerūt emissa principaliter ꝑpter se. quo casu inducūt dispositionem l. ex hac scriptura. ff. de donat. l. j. C. de fal. cā. ⁊ licet in scꝺo testamento quantitas non fuerit specificata. tū tollitur ⁊ declarat̄ ex primo testō etiam inutili: ad hoc. l. si ff. de tribu. eorū. l in testō. ff. de fideicō. libe. ⁊ propter ea ptꝫ hic esse rn̄sum ad allegata in cōtrariū. q2 illa procedunt vbicunqꝫ cōfessio in vltima volūtate fuit, parte absente: secus aūt si pn̄te: vt ꝓsupponit̄ in casu ꝓsupposito. ¶ Circa tertiuz, videt̄ prima cōsideratione respondēdum matri nullam legitimam deberi: q2 dicta substitutio filijs decedētibus in pupillari etate valuit iure directo, ⁊ sic iure pupillaris substitutionis. vt ꝓbabitur: ergo per pupillarē substitutionē mater excluditur ab omni legitima. c. si pater. de test. in. vj. l. papi. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa l. lucius. ff. de vulg. ⁊ pupil. l. precibus. C de impu. ⁊ alijs subst. ¶ Quod autem dicta substitutio valuerit de iure directe pupillaris durāte pupillari etate, ꝓbat̄: q2 testator disposuit ꝙ filijs decedētibus sine liberis oīa bona mobilia ⁊ immobilia vēdant̄ ⁊ distribuātur pauperibus Christi ⁊ in eodē testamento eligit generaliter executores quosdā: quibus sue vltime voluntatis executionem cōmisit. nā in dictis verbis subintelligit̄. ꝙ qn̄cūqꝫ filij decederent sine liberis: executores testamētarij accipiāt bona illa hereditaria, que vēdant ⁊ in pauperes distribuant. l. alio. in fi. glo. ff. de alimē. ⁊ ciba. lega. l. deniqꝫ. § interdū ff. de pecu. leg. l. Proculꝰ. ff. de vsufru. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de lega. ij. in auth. de eccle. tit. §. finautē ꝑ redemptione. ¶ Preterea dictis filijs sine liberis decedētibus, nō est ꝓuisum de aliquo speciali herede: ergo dicti executores seu fideicōmissarij habētur per oīa loco heredum. c. cum tibi. ſm vnū intellectum. ⁊ ibi no. Jnno. de testamen. ⁊ no. Bar. in. l. si quis ad declinandam C. de epis. ⁊ cleri. ⁊ in. l. si quis titio. ff. de leg. ij. ⁊ in q̄one sua incipi. filium ⁊ adultum. post Rofre. in tit. de ac. ex testō. ver. item quis erit. ⁊ Specu. de instru. edi. §. nunc vero aliqua ver. itē pone ꝙ aliquis not. Bald. in auc. licet. C. de natu. lib. ⁊ in. l. j. ff. de testa. ⁊ in. l. j. C. ad l. falci. ergo si cēsentur isti executores esse heredes intelliguntur vocati per verba directa: prout est illud verbuz accipiat, qꝺ quidē sunt vt propria autoritate capiant: videtur qꝺ sit pupillaris substitutio intra tēpora pupillaris etatis per regulam positam in. l. cēturio. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ in. d. l. ꝓcibus. ⁊ idem etiaꝫ si diceremus, quod illud verbum subintellectum. s. accipiant. esset verbū commune tū adhuc videretur qꝺ dicta substitutio compendiosa facta per verbum cōe, deberet valere intra tēpus pupillaris etatis iure pupillaris substitutionis ſm opi. quā plurimi tenent vt tenuit glo. in. §. qua rōne. insti. de pupil. substi. ⁊ Archi. ⁊ Joan. andr. in. d. c. si pater. ⁊ Ange. ⁊ Mod. in. d. l. centurio. ⁊ Oldra. in consil. cxxv. inci. in ꝓposito themate. ⁊c. cū si. ⁊ maxime ꝑ tex. in. d. c. si pater. rursus dato qꝺ isti executores nō tenerentur in locū heredum sed pauperes Christi: quibꝰ hereditas est tū oīno videt̄ esse idē: q2 post illa ꝙ verba directa sub intelligunt̄ in personis executorum vcꝫ ꝙ accipiant ⁊c. dato ꝙ nō censeant̄ instituti ipsi executores tū paria esse vident̄ relinquere directo pauperibus ⁊ relinquere certis administratoribus. i. executoribus predictis cōtemplatione pauperum. l. annua. §. titia. ff. de annu. leg. l. peto. §. matre. ff. de lega. ij. ⁊ l. etiam. C. de fideicōmis. sed certum est qꝺ si dicta verba relata essent ad pauperes qꝺ substitutio esset: directa in pupillarem etatem ergo idem esse debet in casu nr̄o si verba relata sunt ad executores. i. administ

ministratores eorũ, ⁊ istam opi. tenuit Bar. ⁊ Ang. in. d. l. centurio. ⁊ in ꝟ. quid si testator dixit quãdocunq; filius meꝰ decesserit sine liberis volo ꝙ bona mea dentur ⁊c. ⁊ Barto. in. l. fundi trebatiani. ff. de vsufru. leg. ⁊ ita reperit etiam Bal. cõsuluisse. tñ contrariũ in proposito. arbitror de iure verius ꝙ ex pluribus ostendit. ¶ Primo enĩ considero ꝙ ista substitutio
8 pauperum fuit facta quo ad bona mobilia ⁊ immobilia † sub
a quorum appellatiõe non cõprehenduntꝰ iura a ⁊ actiones actiue ⁊ passiue. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudic. ⁊ in. l. ꝙ tuberonis. §. pen. ff. de pecul. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. no. in. l. mouẽtium. ff. de ver. sig. l. põt pupilius. ff. de autu. per docto. ⁊ Cano. in. c. nulli. de reb. ec. non alien. ⁊ Bald. ⁊ Ang. in. l. si constante. §. fi. ff. solu. matri. vbi dicunt ꝙ si in snia publicata ⁊ cõfiscata sunt bona mobilia ⁊ immobilia non veniunt noĩa d. bitorũ p preallegata iura, ⁊ fuit decisio Gui. de suza. in. q. suis m. q. incipiente pone questio de facto est in ciuitate bergami, ⁊ proprie in legato ⁊ donatione cõcludit hoc Oldr. in cõsi. ccxviij. incipi. factũ tale est dñs rex frãcie ⁊c. Itẽ sub appel. bonorũ mobiliũ ⁊ immobilium intelligiꝰ exclusum es alienũ. l. nõ ampliꝰ. in prin. ff. de leg. i. ⁊. l. subsignatus. §. bona. ff. de verb. signi. l. si qs seruum. §. fi. cum. l. seq. ff. de leg. ij. ⁊ ideo ille cui relinquentꝰ bona mobilia ⁊ immobilia etiã si in eis esset institutus non intelligiꝰ esse institutꝰ p parte hereditatis quia hrditas cõtinet actiones actiue ⁊ passiue. vt in. d. l. si qs seruum. §. fi. cum. l. seq. ⁊ ibi declarat Bartol. ⁊ oẽs sequũtur. ⁊ no. in. l. matrẽ. §. fi. ff. ad treb. nisi gñaliter dictum esse relinquo oĩa bona mea. q; tũc etiam veniũt iura actiue ⁊ passiue p consequẽs videꝰ sensisse de hereditate. l. quoties. §. fin. ⁊ ibi not. ff. de vsufru. ⁊ nota. Cy. in. l. filium quem habentem. vbi loquitur de trebellianica. C. famil. ercisc. ⁊ Angel. in. l. non amplius. §. fi. ff. de lega. i. ⁊ Bart. in. d. l. si qs filiũ. ⁊ habeꝰ talis institutus ⁊ pari ratione sustitutus ac si esset particularis legatarius. l.
9 quoties. C. de here. insti. ¶ Scdo considero † ꝙ vbicunq; aliquis est substitutus compẽdiose filio impuberi in certa re aut incertis bonis nõ sub noĩe quote hereditatis put est in ꝓposito nostro q; substitutio est facta in certis bonis. s. mobilibꝰ ⁊ immobilibꝰ nõ aũt i hrditate nec in quota pte hrditatis talis substitutio ẽt si facta sit p verba directa put est ꝟbũ accipiat. ⁊ similia nunꝙ trahiꝰ ad directã substitutionem pupillarem filio decedente in pupillari etate. ita decidit Bart. in. l. centurio. in verbo quid si testator substituit aliquem compendiose directo in certa portione ⁊c. q; fm eum in relictis particularibus nulla est differentia an apponanꝰ verba directa vel obliqua. l. ij. C. cõmunia de le. ⁊ insti. de singulis re. per fideicõ. rel. §. directo. nisi talia verba essent mere ciuilia vt est verbum heres esto. l. verbis ciuilibus. ff. de vulga. ⁊ pupil. q; tunc traherẽtur ad directam substitutionem pupillarẽ: allegat. l. coheredi. §. fin. ff. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ argu. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. insti. ⁊ cum hac snia transeunt cõmuniter doct. in. d. l. cẽturio. ⁊ Salic. idẽ tenet in. l. precibus. C. de impu. ⁊ alijs subsitit. post Bald. ibi in vlti. col. ⁊ expressius in. l. humanitatis. in antepe. col. in verbo. quarto principaliter quero in quibus rebus ⁊c. eo. tit. ⁊ Joã. de imo. in. c. Ray. in materia cõpendiose. de test. ⁊ ibi dicit ꝙ nõ ob. tex. in. c. si pater. de testa. in. vi. vbi filia fuerit instituta in re certa ⁊ tamen ibi diciꝰ qꝺ substitutio facta filie de filio per illa verba si filius decederet sine liberis moriatur filio. i. ad vtilitatẽ filij censetur esse directa pupillaris ⁊ trahiꝰ ad oĩa que rñdet qꝺ vbi substitutio fit expresse in certa re leu in certis bonis. vt in proposito nostro ⁊ tunc procedit opi. Barto. vbi vero fit simpliciter substitutio filio instituto in certa re, ⁊ substitutione nulla res exprimitur sed simpliciter substituit ⁊ tunc procedit tex. in. d. c. si pater. ⁊ tanto fortius ꝓcederent predicta si substitutio esset facta per verbũ cõmune per no. in. l. his verbis. ff. de heredi. insti. ⁊ in specie no. Bart. in. d. l. centurio. ver. quero vlteriꝰ qd si substitutio compendiosa fiat in re certa ⁊c. ⁊ in ver. seq. ⁊ Bal. in. d. l. precibus. ad fin. ⁊ in. d. l. humanitatis. in. xvj. colum. in versi. quarto principaliter. ⁊ in verbo quarto quero. ⁊ Ang. in. l. nam quod. §. fin. ff. ad treb. ⁊ Ang. ⁊ Imo. in. l. i. §. si ex fundo. de here. insti. in. vj. col. ⁊ plus concludunt tunc doc. in dictis locis ꝙ idem erat isto casu si facta esset substitutio in quota parte hereditatis vt ibi per eos: ⁊ sic patet ꝙ talis substitutus in certis bonis non tenet locuz heredis substituti pupillaris. ⁊ similiter illi executores isto casu non censentur instituti. pro quo est text. expressus in. l. hereditas. la. ij. ff. de hered. institu. vbi testator grauando titium quod det rem aliquam etiam si nullus alius sit institutus heres non videtur ibi titium instituere. Et ibi etiam no. Barto. ⁊ doct. ita ergo licet grauentur executores distribuere in pauperes certa bona non videntur propter hoc pauperes instituti dato quod si grauati fuissent executores vniuersam hereditatem distribuere: posset aliud dici quod censerentur instituti sui quod tenent locum heredum: per id quod legitur ⁊ not. in. l. his verbis. in princ. ff. de here. insti. ⁊ in. §. si vero nullam. in auc. de here. ⁊ fal. ⁊ istam differentiam inter particularem institutionem ⁊ vniuersalem quo ad executores facit Barto. in. d. l. hereditas cum statutum. Et ibi clarius Bald. ⁊ Innoc. in. c. cum tibi. de testamẽtis. Ex predictis dico procul dubio decisum esse casum de quo queriꝰ qꝺ dicta substitutio non valet tanꝙ pupillaris nec excludit in legitima matrẽ. potissime per ea que no. Bartol. in. d. l. centurio. ver. quid si testator substituit aliquam in compendiosa directa in certa portione ⁊c. vbi expresse dicit quod non trahitur ad pupillarem substitutionẽ intra tẽpus pupillaris etatis, ⁊ subdit Bart. quod in tali casu nõ est differẽtia an testator vtatur verbis directis vel obliquis p. l. omne ꝟbum. C. cõmunia de lega. sed cui dubium est ꝙ si testator vsus esset in qõne nostra ꝟbis obliquis ⁊ substitutio est fideicommissaria. l. coheredi. ff. de vulga. ⁊ pup. l. heredes mei. in. §. cum ita. ff. ad treb. per quam fideicõmissariam substitutionẽ filiꝰ nõ potuit grauari in legitima. d. l. coheredi. §. cum filie. l. qm̃ in prioribus. C. de inoff. testa. ⁊ no. in. l. ex tribus eod. tit. Itẽ ꝙ non possunt isti executores ⁊ pauperes admitti ex directa substitutione pupillari: quia substitutio pupillaris est testamentum filij impuberis. l. ij. §. quisquis. ⁊. l. si quis. cũ. §. fi. ff. de vul. ⁊ pup. filij autẽ dicti testatoris fuerant instituti in vniuersa hereditate. vnde si substitutio non est facta nisi in bonis mobilibꝰ ⁊ immobilibus sequereꝰ ꝙ quo ad iura ⁊ actiones in quibus nõ est facta substitutio quo ad oĩa bona filiorũ si qua haberẽt decederent intestati. quo autez ad mobilia ⁊ immobilia decederẽt testati. hoc autẽ esse nõ potest vt in regula ius nostrum. ff. de reg. iur. in proposito nostro in. l. si arrogator. ff. de adopt. ⁊ declarat Bal. in. l. precibus. in. viij. col. in ver. oppono ergo. vñ. ergo illa nõ potest esse substitutio pupillaris. ¶ Fortificanꝰ predicta p ea que in ꝓposito nostro not. Saly. ⁊c. in. l. precibus. ⁊ ibi dixit ꝙ si testator instituto filio impubere substituit p hec verba quãdocunq; filius meus decesserit p cõmissarios meos bona mea distribuantur in pauperes Christi talis substitutio nunꝙ erit pupillaris, q; testator restrinxit se ad bona ipsius testatoris ⁊ nihil disposuit de bonis pupilli. ideo videtur noluisse pupillariter substituere: quia per pupillarem succeditur in bonis pupilli. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ insti. de pupil. substi. in prin. sed per fideicommissum succeditur testatori. d. §. cũ filie. s; ita est qꝺ testator in ꝓposito nostro similiter disposuit: quod patet ex verbis illis qꝺ omnia eius bona ⁊c. que verba denotant bona spectãtia pro suo iure tantũ ad testatorem. l. ij. ff. de religio. ⁊ sump. fu. post princip. l. v. §. argento omni. leg. ff. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ not doc. in rubrica. ff. de no. ope. nun. ⁊ Bar. in proemio. C. ⁊ no. glo. in. c. i. in ver. propositum. de post. prela. ⁊ tanto fortius in casu nostro in quo dixit bona eius mobilia ⁊ immobilia, ⁊ sic cum non fecerit vniuersaliter substitutũ in omnibus bonis intelligãtur illa verba deducto iure ad alium spectãte. l. generaliter. § fi. ⁊. l. fin. ff. de vsufru. lega. ⁊ p consequens deducta legitima que est de iure spectante ad filium. l. si arrogator. ff. de adop. l. i. §. si quis impuberi. ff. de col. bo. l. si quãdo: §. gñaliter. cum simili. C. de inoff. testa. filius enĩ in legitima dicitur esse creditor: vt probatur per no. in auf. res que. in fi. C. cõia de leg. ⁊ Bald. in. l. filium. in verbo alterius quero de tali qõne. C. fami. ercisc. ⁊ in. l. scimus. in princ. C. de inoffi. test. ⁊ in. l. ij. C. ad. l. fal. ⁊ Specu. in tit. de confes. §. nunc videndum. ꝟ. sed nunquid patris. ⁊ p illa verba non est opportunum subtilius attingere an habuerit potestatem pater faciendi substitutionẽ predictam taliter qꝺ trahatur ad legitimam filiorũ, esto ꝙ non esset directa prout ostendũt ver. testatoris quod non habuit intentionem cõpehendi ius ad alium seu ad filios de iure pertinens. ¶ Fortius tenuerunt Bald. ⁊ Saly. in. d. l. precibus. ⁊ Bald. in repetitione. c. si pater. de testa. in. vj. in materia compendiose. ⁊ in. l. si quis ad declinãdam. in. l. ij. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ dominus Cardina. in. d. c. cum tibi. ⁊ Jo. de imo. ibidẽ
10 in dicta. l. centurio. ⁊ in. c. Raynutius. de testa. † quod substitutio vniuersalis facta filio impuberi cõpendiose per illa verba si sine liberis decesserit omnia bona dentur seu distribuantur p executores in pauperes Christi sit fideicõmissaria etiam filio decedente in pupillari etate. ⁊ non excludat matrem pupilli: mouetur quia substitutio est facta per verba obliqua: scilicet dentur seu distribuantur per executores in pauperes Christi. l. fundi trebatiani. de vsufructu lega. ergo est fideicõmissa. dicto. §. cum filie. ¶ Preterea si testator non dixisset per quem volebat distributionem ⁊ venditionem fieri substitutio esset fideicommissaria: quia episcopus vt legitimus executor videretur per fideicommissum grauatus vt fatetur ipse

a ¶ Jura. Idem bal. ɔ̃s. lxxxix. andreas. li. v. secundũ nouaz impressionẽ qꝺ fm veterẽ brixie est consi. cccclxxiij. li. iij. Alberi. iij. par. statu. q. xiij. Alex. cõsil. lxviij. cõsi. ccxliij. lib. vj. Gui. pap. deci. delp. cccxcj. ⁊ cõsi. lij. cor. consi. vj. co. fi. li. iiij. bertrã. ɔ̃s. lxxxv. viso instrumẽto. col. ij. cõsi. clxviij. donatio. in fi. lib. i. ⁊ latissime And. tira. in ɔ̃suet. picta. ti. retrac. §. i. glo. vij. nu. lx. cũ seq. Sed i hac specie puto alex. male dicere propter verbum oĩa vt p Alci. i. l. mouẽtium. ff. de ver. sign. ⁊ do. Tiraq. vbi. s̃. nu. xx. Puto tamẽ decisionem Alex. hic veraz q; substitutio est facta p verba obliqua vedẽtur ⁊ distribuenꝰ ⁊ si nũꝙ valet nisi vt fideicõmissum nec verũ est qꝺ Bar. i. d. l. centurio. licet eũ ibi sequatur Alex. co. xxvij. vult subaudiri verbum directũ q; cõtrarium meliꝰ tenẽt Bal. Saly. i d. l. pcibꝰ Lancelo. pol. in trac. d ɔpẽd. substi. nu. xxvj. plenius dicaz. i. lib. iij. cõsi. xlj. [redacted]

a ℭ Legitimã.idẽ Alexã. l.sepe.col. pen. ff.de re iudi. Panor.c.pe.eod. Alex.consi.xxvj. colũ.j.lib.ij.consi. xviij.lib.iiij.consi. lvij.co.j.lib.v.Cepol.cau.xxxvj.lã celo.ðci.l.si cõstãte.in prin.col.viij. ff.solu.ma. Jas.l. si arrogator.n.xx.v. ff. de adopt.l.j. col. j. ff. de eo per quẽ fac.erit.l.naꝫ posteaꝙ.§.ſꝫ ⁊ si qs.i prin.ff.de iureiu.Ant.vnde si parẽs. col.j.C.de inoff.testa. [redacted]

b ℭ Quia tũc.adð j.li.ij.ꝯsi.xj.col.ij.

met Bar.in.d.l.centurio.ergo idem videretur dicẽdum si datus est executor testamentarius:qꝛ mortuo vel negligẽte executore testamentario deuenitur ad legitimũ vt in auť lꝫ.C.de epis.⁊ cleri.c.si heredes.⁊.c.tua nos.de testa. ℭ Item aduertẽdum quia testator in ꝑposito iussit bona vendi per executores ⁊ postea distribui.⁊ sic intẽtio testatoris fuit qð pretiũ distribueretur vñ dicit Bal.in.d.l.precibus.ꝙ isto casu ipse cõsuluit qð ista substitutio nõ erat pupillaris.qꝛ habere debens pretium non est heres vniuersalis.allegat.l.non amplius.§.fi. ff.de leg.j.⁊.l.cogi.ver.generaliter.ff.ad trebel.⁊ quia pretium intelligitur deductis oneribus allegat.l.illud.cum glo.in ver, lucrũ.C.de colla,⁊ ita dicit do.Cardi.in.d.c.cum tibi fuisse padue cõsultum,ita etiam dicit Joã.de imo.consuluisse se apud forũliuium.⁊ ita dicit sentire Barto.in sua disputatione incipiente filiũ adultum ⁊c. ℭ Nec ꝭm eũ obstat ratio Barto. videlicet ꝙ executores censeantur instituti ⁊ tenere locum heredum quod verũ est quod nullus vnꝙ fuit heres, ⁊ ita loquiť Jnn.in.c,cum tibi.⁊ Spe,⁊ alijs in locis supra allegatis, sed in casu nostro alij fuerunt heredes.s.filij instituti. ideo cessare dꝫ heres tacitus ex quo testator sibi ꝓuidit de expresso.arg.l. cũ ex filio.§.j.ff.de vulg.⁊ pupil.vel scðm Joã.de imo.non est verum ꝙ dicti executores ꝓprie teneant locũ heredũꝫ adeo ꝙ censeatur instituti.d.l.hereditas.⁊ ibi Bar.sed habentur loco heredum quo ad hoc vt agere ⁊ cõueniri possint.l. si quis ad declinandam.⁊.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.vel est verũ qð tenẽt locum heredis quando pauperes essent directe instituti. ⁊ tunc executores tenẽt locum pauperũ.d.l.si quis ad declinandam. sed in proposita questione pauperes vidẽtur vocati per fideicommis.ꝓpter ꝟba obliqua que sonãt ꝙ accipiant pauperes de manu alteriꝰ ergo ꝑ fideicommissum sunt voca. vt no.in.l. eam quam.C.de fideicõ.⁊ ꝑ consequens isto casu executores debent censeri tenere locum heredum non directorũ sed fideicõmissariorum. ℭ Item non obstat ratio Bar.dicentis quod subintelligitur verbum accipiant ⁊c.quia respondet Joan.de imo,in,d,c,cũ tibi.qð illud est verum quo ad hoc vt agere possint pro relictis ad pias causas non quo ad hoc vt censeantur instituti.d.l.hereditas.⁊ ibi Bar.max.ex quo reperitur quod alius fuit directo vniuersaliter institutus scꝫ filius ⁊ nil fuit relictũ ipsis executoribus ſꝫ solum fuerant grauati.⁊ secundum Bald.in.l.precibus.potest isto casu deduci legitima ex persona filij decedẽtis in pupillari etate;qꝛ videtur filius grauatus post mortem restituere per fideicõmissum.⁊ ita etiam expresse ꝙ possit retineri per matrẽ legitima firmat Joan.de imo.in.d. c.cum tibi.⁊ in.d.c.Raynutiꝰ.⁊ in.d.l.centurio. nec obstat qð pari sunt relinquere directo pauperibus vel relinquere eorum executoribus.l.annuis.§.titia.ff.de annua.leg. qui respondet Jo.de imo.in.c.cũ tibi.ꝙ in casu isto nihil est relictum executoribus sed solum sunt grauati,⁊ ideo cum pauperes fuerint ꝑ fideicõmissum vocati ⁊ executores eorum locũ teneant non potest iudicari substitutio directa ꝑ superius dicta ⁊ plenius etiam ad oĩa iura allegata per Bar.rñdit Joan. de imo.in dictis locis ⁊ sic ptꝫ rõnes Bar.non obstare que ꝓfecto in casu nostro presentis qõnis nullo modo militare possunt quia non fuit facta substitutio nisi in certis bonis ⁊ sic non põt trahi ad pupillarem directã vt ipsemet Bart.tenet.d.l.cẽturio.nec tales executores tunc tenẽt locum heredum vt latius dixi superius,⁊ maxime ꝓcedunt hec vbi testator in bonis suis tantuꝫ substitutionem fecit qꝛ non potest trahi ad pupillarẽ vt inquit Saly.⁊ dictũ est.s. ℭ Quo ad quartã dubitationem breuiter rñdeo ꝙ legitima dictorũ filiorum que ad matrẽ spectare debet est tertia omniũ bonorum testatoris deducto ere alieno ⁊ funeris impensa vt in auť.nouissima.C.de inoffi.testa. iuncta

11 l.papi.§.quarta.ff.de inoffi.testa.† nec minuitur talis legitima per legata ad pias causas cũ tãtũmodo es alienũ ante detractionem legitime deducatur.d.§.quarta.⁊.l.scimꝰ. §. repletionem.C.de inoffi.testa.⁊ ꝙ non possunt deduci legata ad pias causas ante detractionẽ legitime est expressum. xvij. q. vlti.c. quicunqꝫ vult.Et glo.in.l.si quis ad declinandã.in verbo simili modo.C.de epis.⁊ cle.nec etiam ante defalcationẽ legitime deducẽtur relicta in compensationẽ seruitiorum receptorũ nisi aperte cõstaret tantũdem exigi potuisse ab his qui dicta seruitia prestiterunt,hoc probatur euidenter in.l.qui vxori. ff.de au.⁊ arg.leg.⁊ ibi dicit Bart. ꝙ si relinquitur ꝓ male ablatis vel ꝓ vsuris extortis poterit heres de tali relicto veluti de vero legato falcidiam deducere nisi per testes vel instrumentum probaretur testatores in tantumdem fuisse efficaciter obligatum pro male ablatis ⁊ vsuris, ⁊ idem dicit Federicus de senis in consilio.ccxiij.⁊ est de mente Bartol.in repet. l.C.de sacrosan.eccle.iij.q.ij.principalis.in fin.⁊ Specu.in titu.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.ver.⁊ scias.in fi.illius ver.⁊ Bald. in auť.similiter.C.ad.l.falci.⁊ in. l. si quis ad declinandam.in v.col.in ver.iuxta hoc quero ponamus ⁊c. ℭ Pro hoc facit qꝛ vt dicit Bar.in.l.cum quis decedens.§.codicillis. ff.de leg. iij.si testatore confitente se debere pro seruitijs receptis vel ob aliam cãm diceretur ꝓbari de debito sequereť qð pater posset filium priuare legitima,⁊ sic apta esset via malicijs ꝭm euꝫ qð nõ est dicendũ in.d.c.Raynutius.⁊. c.Raynaldus. de testa.facit.l.lucius.§.quisquis.el.ij.de leg.ij.cum concor.allegatis.s. ℭ Circa scðm dubium hic etiam firmat Specu.⁊ Joã. and.in tit.de confes.§.nunc videndum.ver.sed nunqd patris. vbi dicit qð confessio patris cõfitentis se esse debitorem alicu-

a ius non preiudicat filio quo ad minuendam legitimam [a] sibi debitam cum in eo dicatur quasi creditor.allegat.l. papin. §.si quis impubes.ff.de inoffi.test.⁊ cũ hac decisione transit etiam Anto,de but.in.c.ꝙuis.in.iij.col.de re iudi. ℭ Ex quibus resultat cõclusio quod matri debetur pro legitima filiorum tertia omnium que extabãt tempore mortis testatoris deducto ere alieno:non autem deductis aliquibus legatis vel ad pios vsus:vel ob seruitia relictis.

Summarium.

1 ℭ Liberatio generalis generaliter accipitur,si salua ratione certi sermonis non potest ad specificata restringi.
2 Habere posset,verbum includit omnia iura de presenti.
3 Enunciatiua per modum cause prolata,disponunt.
4 Liberatio generalis non extenditur ad ea que possunt vendicari.
5 Uendicatio possidenti non proprie competit.
6 Sententie ⁊ laudi,verba sunt stricti iuris.
7 Intentio dubia iudicatur a causa finali.
8 Liberatio generalis restringitur,ne sit captiosa.
9 Prout dictio,quid.
10 Communi diuidundo agi non potest contra possessorem negantem communionem.
11 Diuisio vel alienatio prohiberi non potest per laudum vel contractum.
12 Remissio tacita vt inducatur,tria requiruntur.

Consilium.XLVI.

Uisis ⁊ accurate cõsideratis his que in themate seriose narranť. ℭ Videť prima cõsideratione dicendũ dictũ camillum non posse ꝓ dimidia agere ad possessionẽ predictã positam in fundo gambolagie ex pluribus qꝛ ei videť obstare exceptio laudi a partibus emologati l.cũ antea,⁊.l,ne in arbitris.C.de arb.nã intentio dictoruꝫ arbitratorũ fuit assignare.B.possessionẽ predictã qð manifeste colligitur ex verbis illis:vcꝫ sed qñ vt cõstat pñti nr̃o laudo adiudicauimus ⁊ in parteꝫ dedimus.d.B.domũ ⁊c. ℭ Iteꝫ vnã possessionem positã in fundo gambolagie.⁊c. ⁊ nulla alia inter eos erat possessio posita in foro gambolagie:ergo ⁊c.l. fundus qui locatus.ff.de fundo instru.l.ij.ff.de lib.⁊ posthu. vnde ibi cõstat de mẽte que colliguntť ex precedẽtibꝰ ⁊ sequẽtibus.l,qui filiabꝰ.in prin.⁊.l.si seruus plurium. in fi. de lega.j. nõ sunt exquirẽda verba.l.iij.C.de lib.prete.l.si quis.§.in venditione.in fi.ff.cõia predio.facit.l.⁊ puto.in prin.cũ gl. ff.fa.ercis. ℭ Scðo colligiť hoc ex illis verbis vcꝫ ꝓ adequatiõe partium omni ⁊ toto quod ipse camillus ex predictis vel aliqua ipsarum ⁊ omni alio ⁊ toto ꝙ ab ipso.B.petere posset aut habere pretenderet directe vel indirecte aut quacũqꝫ ratione vel cã tam expressa ꝙ non expressa cõdemnamus dictum. B.ad dandum ⁊ soluendum.d.camillo libras.ccc. marchesanorum

1 a reliquis veroꝰ absoluimus ⁊c.† Nam hec verba liberationis sunt gñalissima,ergo generaliter debent ad oĩa extendi. l.pluribus. ff. de accep. l. emptor. §.lucius.⁊ ibi gloss.⁊ docto.ff.de pac.no.Pet.Cy.Ray.⁊ Bal.in.l.sub pretextu specierum.C. de transac.⁊ Bald.in.l.si de certa.eod.tit. ⁊.l.qui cum tutoribus.§.fina.ff.de transac.⁊ in.l.si ex pluribus.in princi,ff.de solu.⁊ in.l.aurelio.§.caius.de libe.leg.⁊ no.doct.in.c.j. de transact. ℭ Presertim cum illa verba generalia vcꝫ omni alio eo ⁊ toto ex causis predictis ⁊ quacunqꝫ alia ratione vel causa non pñt referri ad specificata tm̃ salua ratione recti sermonis

b quia tunc [b] nunꝙ absolutio generalis restringirur ad specificata vt no.doc.in locis preallegatis per.d.l.pluribus.in princi ⁊ in hoc exemplum ponit Jmol.in.d.c.j.de transact.vbi dicit qð si in instrumento cõtinetur ꝙ talis promisit ex causa trãs-

actio

actionis nihil amplius petere occasione rei petite in iudicio
vel alia quacunqȝ de causa:qꝛ tunc patet dicta verba non pos-
se referri salua ratione recti sermonis ad specificata tantum al-
legat qd̓ legitur ꝛ no.in preallе.l.pluribus.ꝛin.d.l.si pluribus.
in princ.ꝛ.l.alimenta.§.basilice.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ.l.coheredi.
§.cum patrē.ff.de vulg.ꝛ pup.l.doli.ff.de verb.ob.ꝛ subditur
hec clausula gñalis per hec verba.s.ꝛ ꝓmisit cā transactionis
nihil amplius petere qꝛ tunc salua rõne recti sermonis põt re-
ferri ad specificata tm̄:ꝛ intelligitur nihil amplius petere oc-
casiõne dicte rei puta rõne vsurarũ vel interesse ꝛc.ꝛ ita loqui-
tur.l.si de certa.ꝛ etiā exemplificat ꝛ declarat Pe.de anch.in
preallegata.l.emptor.§.lucius.¶ Et illud quod decidit per
dictos docto.in.d.locis in cõtractu transactionis tendētis ad
liberādum habet etiam locum in cõpromisso ꝛ laudo arbitra-
a toris,qd̓ quidem transactio [a] dicit:vt in auẗ.vt differentes iu-
di.ꝛ ibi no.ꝛ no.Moderni.in.c.quintauallis.de iureiurā.ꝛ per
doc.in.l.si societatē.§.arbitrorũ.cum simi.ff.ꝓ socio.ꝛ dato qd̓
dici posset nõ fuisse specifice assignatam dictā possessionem.d.
B.tñ per dicta verba generalia debet intelligi liberatum esse
do.B.ab omni actione que ad dictum fundum competebat
dicto camillo.benefaciũt no.p Bal.in.l.pactũ.in.xiiij.ꝛ in.xv.
ꝛ.xvj.qõne.C.de collat.ꝛ in.l.tres fratres.in.iij.notabili.ff.de
pact.ꝛ.l.qui iure milit.ꝛ quod ibi not.Angel.ff.de testa.milit.
2 ¶ † Tertio ponderanda sunt illa verba.s.omni eo toto ꝙ ab
ipso.B.petere posset.Nam negari non põt ꝙ dicta possessio
erat cõis ꝛ competebat actio cõi diuidũdo dicto camillo qua
mediāte poterat agere ꝛ prouocare.d.B.ad diuisionem.ꝛ illa
actio causabaẗ ex iure de presenti ꝛ ex coniunctione dñij:ergo
illud verbum petere posset ꝙ extensiuum trahiẗ ad oēs actio
nes que causanẗ de iure de presenti.l.si ita qs.de lega.ij.ꝛ.l.qd̓
seruus.ff.de condi.ob causam.no.Barto.in.l.qui rome.§.duo
fratres.in.vj.q.ff.de verb.ob.ꝛ in.l.si hominē.ff.mā.ꝛ in.l.post
emācipationē.§.fi.ff.de adop.ꝛ in.l.qui cũ tutoribus.in princ.
ff.de trāsac.no.Bald.in.c.j.in tit.imperator lotha.in vsi.feu.ꝛ
in.l.fi.in.ij.col.C.de pac.ꝛ in.l.spem.C.de dona.ergo non po-
terit aliquo modo prouocare.d.B.ad diuisionem propter ab
solutionē.¶ Quarto quia dictus camillus post laudum pas-
sus est ꝑ triennium dictum.d.B.possidere possessionē ante-
dictā ergo stante coniunctione sanguinis ꝛ dicta patientia vr̄
acquisiuisse si qd habeat.l.ꝓcul.ff.de probatio.facit.l.si seruus
cõis.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.ꝛ qd̓ no.in.l.filiusfa.§.inui-
tus.cum si.ff.de procu.facit.l.qui grauatos.C.de agri.ꝛ cen-
sitis.lib.xj.ꝛ.l.penul.C.de apo.pub.lib.x.ꝛ.l.si filius.C.de pe-
3 ti.hered.cum si.¶ † Quinto quia verba enunciatiua per mo-
b dum cause [b] ꝓlata que tpe enũciationis poterat actum enun-
ciatum disponere inducũt dispositionē.l.qui volebat.ꝛ ibi no.
oēs.ff.de here.insti.l.emptor.§.ancilla.ff.de rei vē.l.penul.ff.de
colla.do.per no.ꝑ gl.ꝛ doc.in.l.si socer.§.lucius.ff.solut.matri.
ergo illa verba enũciatiua prolata ab arbitris dicentibus,sed
qm̄ vt constat presenti nostro laudo adiudicauimus.d.B.d.
domũ vel possessionem de gambolagia ꝛc.sunt verba enũcia-
tiua per modum cause prolata circa id qd̓ poterat ipsi arbitri
tũc disponere.ergo inducunt dispositionem.faciunt no.in.c.
abbate sane.de ver.signi.¶ Sed premissis non obstantibus
cõtrariam sniam de iure ꝓbabiliorem esse puto.¶ Et primo
qꝛ aut tēpore diuisionis ꝛ laudi predicti dictus.B.insolidum
possidebat dictam possessionem positā in fundo gambolagie.
ꝛ videẗ ꝙ dicta generalis liberatio ꝛ absolutio nõ trahitur ad
actus reales.s.rei vē.vel publicianā quam ꝓ dimidia intenta-
re potuisset camillus cõtra.d.B.per tex.in.l.aureli⁹.§.meuia.
4 cũ gl.in ver.pup.ff.de libe.leg.¶ † Ubi in generali liberatio-
c ne non cõprehenduntur que possunt vēdicari. [c] ꝛ ita colligit
Bart.qui etiam pro hoc allegat.l.ꝛ vno.§.j.ff.de acceptil.vbi
iurisconsultus dans formā gñalis liberationis facit mentionē
specialē de actione in rē in ipsa liberatione ꝗuis gñaliter pre-
miserat factā fuisse liberationem ab omni eo pro quo actio pe-
titio vel prosecutio cõpetere potuisset.idē no.Bal.in.l.non so-
lum.§.fi.de libe.leg.ꝛ etiā Bal.in.l.cum necessitatē.C.de fidei-
com.pro quo dicit esse tex.cum glo.sing.in.d.§.meuia.ꝛ idem
Bal.in.l.pactum ꝙ dotali.in.xij.q.C.de col.aut non solum.d.
B.sed etiā dictus camillus possidebat pro dimidia pro diuiso
dictā rē tempore dicti laudi ꝓut ꝟbo fertur:ꝛ tunc respectu di
cte dimidie ab ipso camillo possesse non puto quouis modo
per dictũ laudũ exclusum fuisse vel esse camillum a iure vendi-
candi dictam dimidiā.qm̄ nulla rei vendicatio vel publiciana
competebat camillo quo ad dimidiā suam a seipso possessam.
l.j.C.de aliena.iudi.mu.cā fac.l.vranius.§.sed cum deo.ff.de
5 fideiusso.ꝛ expressius in.c.examinata.de iud.¶ † Et dato qd̓
dicatur possidenti competere vendicatio in habitu seu poten-
tia vt dicunt Pe.ꝛ Cy.in.d.l.j.de alie.iudi.tñ illud est impro-
prie ꝙ proprie nõ dꝫ competere rei vēdi.nisi qñ cõpetiẗ actua-
liter vt not.glo.in.l.fi.C.de here.vel actio vēdi.ꝛ ibi Bal.ꝛ gl.
ꝛ Bar.in.l.emptor.ꝛ Bald.in.l.qui tibi.eo.ti.ꝛ in.d.l.ꝛ idē te-
6 net ibi Bald.† ꝛ verba sniē ꝛ laudi tanꝗ̄ stricti iuris accipien-
d da sunt stricte [d].l.j.C.si plu.vna sentē.l.paulus.la.j.ff.de re iu-
dic.l.penul.cũ ibi not.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.sententia
eñ est stricti iuris sicut ꝛ contractus.l.iij.§.idē scribit.ff.de pe-
cul.oim.ff.de iudi.ſm Bart.ꝛ Bal.in.l.j.C.de sen.ꝛ ideo sicut
in contractibus non receditur a ꝓprio significatu verborum.
l.si mihi ꝛ titio.ꝛ.l.quicquid astringende.de verb.obli.ita erit
in sniam.facit.l.j.§.si is qui nauē.de exercito.ꝛ in.l.non aliter.
de leg.iij.ꝛ ꝙ arbitratores in dicto laudo cõsiderauerint tan-
tũmodo actiones que erāt in actu ꝛ non in habitu patet ex il-
lis verbis ab ipso.B.petere posset.ꝛ sic ꝯsiderauerũt actionez
prout datur cõtra aduersariũ formaliter.¶ Nec obst.illud ꝟ-
bum petere põt,qd̓ est extēsiuum ad futurum.l.si ita quis.de
leg.ij.qꝛ intelligiẗ ex causa subsistente de presenti.l.qd̓ seruus.
de condi.ab cām.l.j.ff.de sta.lib.per no.per Barto.in.l.qui ro-
me.§.duo fratres.in.vj.q.de ver.obli.cum concor.superius al
legatis,ꝛ nulla subsistebat causa tēpore laudi propter quam
possessio fundi pro rata spectāte ad camillum debeat transire
ad.B.ergo ad rei vēdicationem considerata tali potentia non
habuerunt respectũ arbitratores:qꝛ verba hoc nõ important
ꝑ.d.l.ꝙ seruus.cũ ibi no.ꝛ ex isto vltimo capite ex quo princi-
paliter ad consulendũ sum motus:res ita videẗ clara.¶ Con
7 firmantur predicta:† quia vbi dubitatur de intentione dispo-
nentis semper recurritur ad causam finalē ex qua mentē eius
colligimus ꝛ interpretamur.l.fi.ff.de here.insti.l.conuenticu-
las.de epi.ꝛ cle.l.adigere.§.ꝗuis.de iurepa.c.cum cessante.de
appel.no.plene in.c.post translationē.de renun.sed cā finalis
ꝓpter quam designata fuerunt dicta bona.d.B.ꝛ alia bona
dicto camillo fuit vt partes essent equales vt expresse colligi-
tur ex illis verbis laudi ꝓ quibus ꝛ ad quantũ partiũ.ꝛc.que
quidē ꝟba denotant causam finalem:qꝛ arbiter datus in iu-
dicio cõi diuidundo dꝫ curare ꝙ inter eos inter quos fit diui-
sio inequalis nõ seruetur.l.maioribus.ver.inequaliter.C.cõia
vtriusꝗ̄ iudi.vnde cause que coherent ipsi dispositioni,ꝛ que in-
specta iuris dispositione inducunt ꝛ artant ad ita disponen-
dum dicitur esse causa fi.l.j.ꝛ ita no.Bar.C.de fal.causa adie.
lega.ꝛ Bart.in.l.demonstratio falsa.§.j.in verbo.iij.quero de
effectu cause.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ in.d.l.dominus.ff.de ꝯdi.in-
debi.ꝛ expressius Imo.in.l.ij.§.fi.ff.de edē.ꝛ in.d.c.post trās-
lationē.¶ Sed ita est ꝙ si dicta possessio cēsetur assignata.d.
B.in partem resultaret magna lesio,ꝛ inequalitas respectu
partis debite.d.c.camillo:vt cõstat ex eis que demõstrata fue-
runt arbitratoribus vt verbo fertur:ergo inspecta causa fina-
lis nõ debemus interpretari mētē arbitratoris fuisse ꝙ dicta
posses.intelligereẗ fuisse assignata.d.B.nec ēt arbitratores vt
mihi relatũ est attestantur fuisse eorũ intentionis dictā posses-
8 sionem i totũ ad ipm.B.deuenire debere.¶ † Pro hoc etiā
liberatio generalis in dubio nõ dꝫ extendi ad ea in quibus ca-
ptio esse posset.l.cũ aquiliana.ff.de transac.l.obligatione gña-
li.ff.de pigno.ꝛ facit.l.tres fratres.ff.de pact.sed hoc casu si
extēderetur dicta liberatio ad ipam possessionē respectu par-
tis spectantis ad Antoniũ resultaret enormis captio ac lesio
ꝛ inequalitas vt iā dixi ergo ꝛc.ꝛ maxime qꝛ in gñali disposi-
tione nõ est verosimile quem noluisse comprehendi illud ꝙ ve
rosimiliter in specie nõ fuisset dispositur⁹.l.j.C.quib⁹.mo.pig.
tacite contra.ꝛ in.d.l.obligatione generali:sed in specie dicti
arbitratores nõ disposuissent ꝙ dñium toti⁹ dicte rei spectas-
set ad.d.B.quia ex eo resultabat maxima inequalitas ꝛ lesio
camilli,ꝙ fuisset cõtra mentē eorum:vt colligitur ex illis ver-
bis vꝫ adequatis,ꝛ qꝛ non est putandũ dictos arbitros vo-
luisse in specie ledere camillũ maxima lesione.c.accepimus.in
versic.non credimus.de eta.ꝛ quali.l.is.C.de offic.ciui.iudi.l.
merito.ff.pro socio.c.fin.de presumptio.ergo nec in genere.d.
l.obligatione.¶ Ex responsionibus ad allegata in cõtrarium
adhuc clarius liquebit dictā possessionē pro dimidia vendica-
ri posse.¶ Nam nõ obstat quod dicebatur primo per illa ver-
ba apposita in laudo vꝫ sed qm̄ vt constat pñti nostro laudo
adiudicauimus,ꝛ in partem dedimus.d.B.domum ꝛc.Itē
vnam possessionē positā in fundo gambolagie:qꝛ rñdeo quod
illa verba enunciatiua fuerunt propter aliud prolata per mo-
dum demostrationis.nam fuerunt prolata propter aliud vꝫ
ad inducendum obligationē ad defendendũ ꝛ manutenēdum
bona predicta ꝑ camillũ.d.B.vt ptꝫ ex sequētibus.ꝛ fuerunt
adiecta demonstrādo vt ptꝫ ex illis verbis vꝫ vt constat pre-
senti nostro laudo ꝛc.l.j.C.ad.l.pompe.de pari.ibi vt est mos
regionis.l.edita.C.de eden Sed ista est ꝙ verba enunciatiua
prolata per modum demonstrationis,si illa demonstratio est

a ¶ Trāsactio.ad.
s.cõsi.xxij.nu.iij.
b ¶ Cause.ad.cor.
consi.cviij.lib.ij.
c ¶ Uēdicari.j.li.
ij.consi.clxx.co.ij.
iij.Idez Lācelo.
dci.l.si fideiussor.
col.ij.ff.de lega.j.
Ias.ꝯsi.clxxi.co.
iij.lib.j.ꝗuis con
tradicat,ꝛ male,
Alici.i.l.pecunie.
i.gl.fi.ff.de ꝟ.sig.
limita qñ verba li
berationis nedũ
essent gñalia sed
vniuersalia de oi
eo ꝛ toto qd̓ pete
re posset vt ꝑ cor.
cõsi.xxix.videtur
lib.j.vl' si aliās de
mente cõstet Al-
ci.l.sub pretextu.
gl.ij.C.de trāsac.
ad ꝯsil.seq.nu.ix.
d ¶ Stricte.idem
Alexan.l.a diuo
pio.§.si pignora.
col.iij.versi ꝙ vl-
timum.ff.de iudi.
cõsi.lxxxiiij.li.iij.
cõsi.cixiiij.colũ.j.
lib.vij.Pau.cõsi.
ccxcv.nu.iiij.lib.j.
Are.c.fin.col.j.d
accusa.Bald.l.q
nõ ꝓbasse.in pn.
C.de calũ.Cepol.
consi.ciuiliũ cõsil.
lvij.col.iiij.Soci.
cõs.cxxxiiij.col.ij.
lib.j.Ias.l.miles.
§.j.ff.de re iudi.d
ci.l.ij.nu.cxv.l.i⁹
nostrũ.nu.ix.ff.d
reg.iur.

falsa non inducāt dispositionem vt no. Bartol. ⁊ alij in.l.hac
scriptura.ff.de dona.in ver.opp.de.l.cum tale ⁊c.mouetur per
no.ꝑ glos.in.d.l.ex scriptura ⁊.d.l.cum tale.§.si de condi.⁊ de-
mon.⁊.l.ex mili de test.mili.ita ꝙ cum ꝟba illa fuerint relati-
ue ꝓlata ad vēdicationem factā in eodem laudo ad qd fuit fa-
cta relatio non contineret possessio gambolagie. sequeret qd
de necessitate debet deficere dispositio se referens.l.in testō.la.
j.ff.de cōdi.⁊ demō.l.ij.in prin.ff de here.insti. Pro hoc etiam
faciunt illa verba scꝫ ꝓ quibus adequat partiū ⁊c. ⁊ inducen-
do prout superius adduxi. ¶ Fortificant hec verba ꝑ ea que
ad ꝓpositum cōcludit Bart.in extrauagā. ad reprimendū in
verbo prout:[a] vbi dixit† ꝙ in sentētijs ⁊ alijs dispositionibus
9 est ista dictio prout constat ⁊c.refert ad aliqd ꝙ non sit de fu-
turo sed de preterito,⁊ de illo facto cōstet tunc dictio ꝓut stat
limitatiue ⁊ restrictiue.vt.l.edita.⁊ ibi no.Barto.in pe.col C.
de eden.si de illo facto nō constaret tūc dictio ꝓut staret cau-
saliter:vcꝫ prout tui maiores soluerunt.i ꝙ tui maiores sic sol-
uerunt.c.abbate.de ver.signi.no.Cy.in.l seruum C.de cōtra-
hen.⁊ cōmit.stipu.⁊ Bar.in.l.eū qui.§.iulianus.ff.de cōsti.pe-
cu.⁊ in.l.admonēdi.in.iij.col.ff.de iureiuran.ergo in proposito
nostro illa verba vcꝫ vt constat p̄senti nostro laudo ⁊c.se refe-
runt ad actū de quo constat scꝫ ad ip̄m laudū in parte in qua
continebat adiudicatio. ⁊ de ipso laudo cōstat ex inspectione
scripture debēt ꝟba illa accipi limitatiue ⁊ restrictiue scꝫ ꝓut
in ipso laudo adiudicationis continetur,⁊ in ipso laudo con-
cernente adiudicationē non reperit dicta possess.o.⁊ per hoc
ptꝫ responsum esse ad argumentum q: in iuribus ibi allegatis
nō fuerunt prolata illa verba enūciatiue ꝓpter aliud per mo-
dum demonstrationis false:seu relationis ad aliud qd postea
reperiatur aliter se habere,⁊ sic verba ibi non fuerunt limita-
tiua prout in ꝓposito nostro vt no.Barto.in extrauag.ad re-
primen.in verb.prout.Non ob.quod secūdo dicebatur in ab-
solutione facta per verba generalia per.l.pluribus ⁊c. quia re-
spondeo quod illa liberatio generalis ab omni eo ⁊ toto quod
camillus dictus petere potuisset.nō potest extendi ⁊ trahi ad
illam dimidiā rei quam tp̄e laudi possidebat ipse camillus q:
per illa nec agere nec petere vnquam potuisset vt probaui.s.
¶ Similiter non ob.id quod tertio dicebatur vcꝫ qd si dicta
possessio erat inter dictos. B. ⁊ camillum competebat actio
cōmuni diuidūdo dicto camillo:qua mediāte poterat agere ⁊
prouocare.d.B.ad diuisionē ergo ad illam actionem dꝫ trahi
dicta generalis absolutio q: rūdeo qd hoc nō obstat. nā dicta
generalis liberatio non trahitur vt excludat dictuꝫ camillum
a dn̄io sue partis pro indiuiso dicti fundi quā possidebat tp̄e
laudi q: ad dictam dimidiam pro indiuiso vendicandam non
competebat vlla actio tūc sibi possidenti contra.d.Bar. vt su-
perius probaui.⁊ sic si nunc vellet camillus agere rei ven. vel
publiciana ad dimidiam dicti fundi pro indiuiso quam post
tp̄s dicti laudi cepit possidere. d. B. non ob. camillo exceptio
laudi. ¶ Ergo est solum vidēdum an si vellet agere cōi diui-
10 dundo obstaret sibi exceptio: in quo dicendum est ꝙ † aut.d.
B.negaret cōmunionē dicte rei de p̄nti vt verosimiliter cre-
dendum est,⁊ tunc certum est ꝙ de iure non posset intentare
actionem cōmuni diuidundo:sed haberet necesse primo age-
re rei vendicatione vel publiciana ad dimidiam pro indiuiso.
vt no.gl.⁊ doc.in.l.ij.C.cōi diuidun.⁊ in.l.si mācipium.§. fi.ff.
de euic.⁊ in.l.j.ff.fami.ercis.⁊ camillo agenti rei vendi vel pu-
bliciana ꝓ indiuiso exceptio laudi non obstaret vt iam osten-
sum fuit ⁊ sit obtineret in rei vendi vel publiciana quo facto
postea sequeret an posset camill9 agere cōi diuidūdo ad con-
sequēdam partem suam ꝓ indiuiso laudo non obstante. ¶ Et
dico in effectu qd sic,q: si dn̄ium adhuc residet penes camillū
pro dicta parte sua:ergo nō possumus dicere qd ꝑ laudum in
11 telligat camillus esse ꝓhibitus petere diuisionē quia † etiā si ꝑ
laudum fuisset prohibita specifice dicta diuisio.tn̄ illo nō ob-
stante peti posset:q: cōpromissum siue laudū arbitratoris cē-
sentur esse quedā transactio vt dixi superius. ¶ Sed ꝑ cōtra-
ctum fieri non pōt ꝙ nunꝗ liceat socium ad diuisionē prouo-
care.l.in hoc iudicio.§.si conueniat.ff.communi. diui. hoc pro-
batur ex decisione Bart.⁊ aliorum in.l.si filiusfa.§.diui.in ver.
quero an per sentētiam arbitrorum ⁊c.ff.de leg.j. vbi quesiuit
an ꝑ sn̄iam arbitratoris ꝓhibentis alienationem possit impe-
diri dn̄ij trāslatio.⁊ dicit ꝙ non q: arbitraria assumunt vires
a pacto ergo non p̄nt plusꝗ pactū l.non distinguemus.§. de
offi.ff.de arbi Sed ꝑ pactum nō pōt impediri dominij trans-
latio.l.ea.l ⁊ ibi not.C.de condi ob cām. ⁊. l.si ita quis.§ ead.l.
ff.de verb obl.⁊ quod nō possint hoc arbitri probat.c.Raynu-
tius.⁊ ibi no doc.de testa.⁊ per hoc infertur quod non debēt
perpetuo posse impedire diuisionem.per.d.§.si conueniat. at-
tēto etiā quod diuisio est alienatio.l.j.C.cōmunia vtri.iudi.l.si

a ¶ Prout.add q̄ à dixi i ꝯsue.parisi. §.v.nu.lxxv.

b ¶ Sine tertio.ad de Ias l.q̄ dotis. col iiij.ff.solu.ma. consil. cclxiij.li.ij. Matth.afflic.de cisi.neap.xiij.nu. xij.Alcia.trac.p̄sump.Reg.j.presump.xxxij.

12 pupillorū.in prin.ff.de rebus eorū.† nō obstat ꝙ camillus per
triēnium passus est.d.B.possidere ꝑ ea que habētur in.l.pro-
cula.ff.de proba.q: rn̄.ꝙ tria necessaria sunt ad hoc vt indu-
catur remissio.de qua in.d.l.procula. Primo em̄ requirit vsus
longi tp̄is.Scdo ꝯiunctio sanguinis. Tertio calculatio ratio-
nis sepius facta absqꝫ eo qd de illo debito referatur in dubiū
vel fuerit facta mētio.ita no.gl.⁊ Bart.i l.libertis quos.§.j.ff.
de alimen.⁊ ciba.lega.Bar.⁊ Bal ⁊ Salyce.in.d.l.procula.⁊
Bart.⁊ alij in.l.dotem.ff.sol ma.alias illa duo prima sine ter-
tio[b] requisito non sufficerent.per.d.l.libertis.§ j.⁊ ibi no.⁊ no-
tat Bald in.l.cum proponas.la.j.⁊ in.l.si certis annis.in.v
col.C.de pact.Sed non interuenit nec cursus longi temporis
nec calculatio rationum.ergo ⁊c. ¶ Ex quibus concluditur
camillo volenti vendicare dimidiam fundi predicti de indiui-
so,⁊ demum agere volenti communi diuidundo non obstat
ceptio laudis quamuis emologati.

Summarium.

1 ☞ Socius tenetur de leui culpa testamenti, executor de le-
uissima.
2 Apothece appellatione veniunt merces.
3 Remissio latissima non includit dolum,nec reliqua.
4 Sors ⁊ lucrum potest committi declarationi socij.
5 Dolus non presumitur nisi sit lesio in toto vel quasi.⁊ num.15.
6 Gestor non dans operam vt lucretur est in leui culpa non in
dolo.⁊ nu.12.
7 Socius non dicitur in culpa nisi minus cōmunia curet ꝙ so-
litus erat ꝓpria.idem de eo cuius arbitrio cōmittitur.⁊ nu.9.
8 Arbitrio si quid committatur vel libere potestati,in eo nō ve-
nit leuis culpa.
10 Presumitur ne ex preterito in presens.
11 Culpa cum culpa compensatur.
14 Voluerit verbum,importat liberam voluntatem.
16 Error responsionis positionum,facile reuocatur.
17 Interpretatio fit contra eum qui se fundat in scripto.

Consilium. XLVII.

Irca primum de quo
querit. ¶ Videret prima ꝯsideratione dicēdū.B.
teneri ad restitutionē dicti capitalis ⁊ ad lucra se-
cuta seu similit ꝑcepta ex.d.capitali ab anno. M.cccc.xxxviij.
⁊ die prima Januarij vsqꝫ ad tempus presens equis portio-
nibus diuidenda qm̄ hec est societatis natura vt ea dissoluta
omnia compendia ⁊ lucra inter socios equaliter diuidantur.l.
cum in societatis. C.pro socio. ⁊. l.pro socio arbiter.§.j.⁊.l.si
non faueri.in prin.ff.pro socio. ¶ Et dato ꝙ ex inspectione li-
brorum non apparēt lucra ꝑcepta esse saltem talia qualia pe-
tita sunt,tn̄ videtur quod.B.ad lucra petita teneatur si appa-
reat qd alij diligentes viri eiusdem exercitij cōiter sic super lu-
1 crati sunt† cum in cōtractu societatis teneat socius nedum de
dolo ⁊ lata culpa sed etiam de leui.l.de illo.§.fi.cū tribus seq.⁊
l.socius socio.ff.pro socio.instit.pro socio.§.fin.l.contractus.ff.
de regu iur.l.pe C.cōmuni diui. Unde si probetur qd alij dili-
gentes viri eiusdem exercitij ⁊ qualitatis super lucrati sunt
tantum quantum petitum est,tūc diceretur probatum quod
B.fuisset in culpa leui negaret se esse superlucratū. ita colli-
gitur ex nota.per Barto.in.l.si cum venderet.§.fin.per illum
text.cum seq.de pigno.actio.⁊ Bald.in.l.solum.in.v.col.C.de
testibus.Barto.in.l.quod nerua.ff.depositi.⁊ ꝙ non.Ang.in
l.continuus.§.cum ita,post Barto.per illum tex.in versi ple-
riqꝫ eiusdem condi.de verb.ob. ¶ Et hoc procedit si dictum
administratorem Bartol.dicimus fuisse ex causa societatis
pront certe fuisset vsqꝫ ad tēpus mortis Alexandri. ¶ Post
mortē vero Alexandri quo tēpore finita fuit societas.l.actio-
nem.§. morte. ⁊. l. filium.§.in heredem.⁊.l.adeo.in principio,
ff.pro socio.nec aliter fuit renouata cum dicto Ludouico pu-
pillo cum tutoris autoritate iuxta.l.vt in conditionibus.ff.pro
socio.d.B.gubernauit ex potestate ⁊ mandato sibi dato ab
Alexandro in testamento. vnde tanquam mandatarius vel
executor similiter tenetur nedum de dolo ⁊ lata culpa sed etiā
de leui ⁊ leuissima.l.procurator.⁊ ibi not.per gloss.⁊ doct.C.
māda.⁊ no.in.l.contractus.ff.de reg iur.⁊ in.l ij.⁊ Joā.and.⁊
Dyn.in regula contractus.de regu.iur.in.vj.⁊ Bar.plene in
l.qd nerua.in ver.quero principaliter.ff.de positi.⁊ in.l.eum
qui.§.fin.ff.de fur.cum aliquali distinctione ibi tradita per euꝫ

ꝛ Bal.in.l.pignus.C.de pig.act.ꝛ imo.in.l.cũ res.§.sed si cul-
pa.ꝛ in.l.si seruus legatus.§.cũ quid.de leg.j.ꝛ ibi Ang.ꝛ Pe.
de Anc.in.c.bona fides.de depo. ¶ Nec ob.si dicaꝶ qđ per in
strumentũ absolutionis facte inter viuos nõ põt circa predi-
cta cõueniri ꝛ inquietari.B.qꝛ rñderi potest ꝙ instrm̃ absolu-
tionis limitate loquiꝶ:nam nõ absoluerunt se inuicẽ dicti socij
nisi quoad accepta ꝛ prouẽta de dictis rebus cõibus ad alte-
rũ ex dictis socijs de quibus apparet in libris societatis.Et sic
limitata absolutio limitatũ parere debet effectum.l.ita autẽ. in
prin.de admi.tut.l.in agris.ff.de acq.rer.do.Preterea dicitur
in ipso instrumento remanentibus inter ipsas partes commu
nibus ꝛ pro indiuiso capitale apothece ꝛ similia mercãtie.ipsa-
rum partiũ ꝛ ipsis apotheca fundo ꝛ capitali: sed appellatio-
2 ne † apothece veniunt oẽs merces que ibi sunt vt dixit Bar.in
l.cum pater.§.cum imperfecta.de leg.ij.ꝛ Bald.in.l.in legatis.
C.de lega.ꝛ Bar.in.l.librorũ.§.pen.de lega.iij.ꝛ per Bal. in.l.
predia.in.j.col.C.de fideicom.Pe.de Anch.ꝛ Imo.in.c.indi-
cante.de testa.ꝛ sic nedũ capitale ꝫ etiã oia lucra ꝛ iura in mer
cibus consistentia. ¶ Nec etiam videtur obstare si dicatur qđ
Alexander in testamento disposuit ꝙ.B.habeat liberã admi
nistrationẽ dicti fundi ꝛ capitalis:ꝛ ꝙ non possit vexari vel in-
quietari pro dicto capitali ꝛ lucris perceptis vel percipiendis
aliqua ratione vel causa vel aliter quam.d.B. voluerit ꝛ pla-
cuerit ꝛ mandauit stari libris scriptis ꝛ scribendis per.d.B. ꝛ
stari simplici verbo.d.B. ꝛ super quãtitate capitalis ꝛ lucrorũ
preteritorum:ꝛ futurorum ꝛ absoluens eum a redditione ratio
nis gubernationis ꝛ administrationis dicte apothece societa
tis ꝛ capitalis ꝛ lucrorũ predictorũ preterito ꝛ futuro tempore
ꝛ confectione inuentarij ꝛ reliquorũ residuorũ consignatione.
ordinans ꝙ dictus Bartholomeus super predictis omnibus
sit gubernator ꝛ administrator ꝛc.cum plena ꝛ libera potesta
te faciendi ad eius liberã voluntatẽ ꝛc.prout latius in dicto in
3 strumento continetur:qꝛ potest responderi † ꝙ per dicta verba
non intelligiꝶ remissus aliquo modo dolus nec cõsignatio reli
a quorũ [a].l.ab aurelio.§.caius.ꝛ ibi plene no.ꝛ in.l.non solũ.§.si-
militer.ꝛ.l.procurator.l.si quis rationes.l. aurelius.§. meuia.l.
si.§.titia.ff.de li.leg.l.si vnus.§.illud.ff.de pact.ꝛ.l. quidã dece-
dens.ff.de admi.tu.l.dominus sticho.§.seruus.de pec.leg.no.
gl.ꝛ doc.in.l.actione.C.de transac.ꝛ Cy.in.l.sub pretextu spe-
cierũ.eo.tit.ꝛ Guil.in.l.pomponius.de nego.gest.ꝛ Sali. post
Bal.in.l.cum aliter.C.de fideiuss.ꝛ ꝙ voluerit testator reliqua
legare Bartholomeo patet dum dicitur in testamento qđ di-
ctus Ludouicus debeat cõtinuare in dicta munitione ꝛ ꝙ di-
ctus Bartholomeus possit dictum capitale ꝛ emolumenta. ꝛ
pro parte dicti Ludouici inuestiri.ꝛ cum dolus non videaꝶ re
missus vt dixi, infertur ꝙ dictus Bartholomeus tenereꝶ de
lucris reddere rationem. ꝛ declarationem taliter facere ꝙ in-
spectis his que cõiter gesta ꝛ lucrata sunt per alios eiusdẽ cõ-
ditionis nõ appareat Ludouicũ enormiter seu in magna quã
titate fore lesum:alias enim dicereꝶ ipsum Bartholomeuꝫ esse
in dolo.argu.l.oẽs.l.lucius.ff.de his que in frau.cre.ita dicunt
Bar.ꝛ scribentes in.l.si.ff.de pretorijs stip.ꝛ in.l. si societatẽ.§.
arbitrorũ ff.pro socio.in ver.quero vtrũ possit renunciare ꝛc. ꝛ
Ant.de But.post Host.in.c.quintauallis.de iureiu.ꝛ Bal.in
l.j.in.viij.col.C.de his que pe.no.ꝛ in.c.j.§.item sacramenta.in
viij.col.de pace iura.fir.ꝛ in ru.C.de pena iudi.ꝛ in.l.si cum ea.
C.de dot.promis. ¶ Confirmanꝶ predicta ex responsionibus.
B.factis dictis positionibus productis pro parte Ludouici:
quibus respondẽdo videꝶ se arctare ad reddendã bonã ꝛ cla-
rã rationẽ.ꝛ sic liberationi sibi facte in testõ ꝛ in cõtractu renũ-
ciare quod sine dubio facere potuit.l.pe.C.de pact.l. pactũ in-
ter heredes.ff.eo.tit.c.si diligenti.de foro compe. ¶ Preterea
qđ non debeat stari simplici verbo ꝛ declarationi.B.in capita
li ꝛ lucris suadet ratio qꝛ alias iste esset facilis modus ad frau-
dandũ filium legitima qđ plurimum leges abhorrent.l.j. cum
ibi plene no.quasi per totum ti.C.de inoffi.dona.ꝛ.l.j.C.de in-
offi.do.ꝛ qđ no.Bar.in.l.hereditarium.ff.de bo.auto.iudi.pos.
ꝛ in.l.non vsqꝫ.ff.si quis a pa.fue.manu.ꝛ Bald.in.l.papin.§.
quarta.ff.de inof.test. ꝛ in.l.j.in si.C.de reuoc. his que in frau.
credi.ꝛ cano.in.c.Raynutius.de testa.cum si. ¶ Sed premis-
sis non obstantibus contrariam sñiam de iure probabiliorem
4 esse arbitror † sc ꝙ stari debeat simplici declarationi ꝛ verbo
b Bartholomei de capitali ꝛ lucris. põt enim quis dicto [b] ꝛ de-
clarationi debitoris cõmittere.l.si.C.de fideiusso.l.hec vẽditio.
ff.de contrahen.emp.l.in personã.§.generaliter.ff.de re.iu.no.
gl.in.l.pen.ff.de arbi.ꝛ in.l.j.in gl.si.C.ne quis in sua causa.ꝛ in
l.iij.C.de do.promis. ¶ No.Dy.Ray.Bar.ꝛ Ang.in.l.si.ff.de
preto.stipu.ꝛ Jo.And.in addi.Spec.in tit.de proba.§.viden-
dum.ver.quid si ibi ꝛc.no.Bal.in.l.ij.in.ij.ꝛ pen.co.. C.de sen.
que pro eo quod interest.ꝛ in.l.iusiurandum qđ ex conuentio-
ne.in prin.post Ja.Bu.ff.de iureiu.per illũ tex.ꝛ An. de Bu.
in.c.finẽ litibus.in pe.co.de dolo ꝛ contu.ꝛ faciũt no.per Inn.
in.c. veniens. de renunc. ꝛ potissime in vltimis voluntatibus
prout in casu nostro.l.theopom.ff.de dote prelega.ꝑm Bar.in
d.l.si.ꝛ maxime quando declaratio voluntatis concernit com
modnm declarantis.l.si ita legatum.§.illi si volet. cum si.ff. de
lega.j.ꝛ nisi ostendatur de dolo declarantis tali declarationi
standum est.l. creditor.§. lucius.ff. mand. ꝛ de dolo diceretur
constare si appareret excessus in nimis magna quantitate se-
cundum Bar.in.d.l.si.ꝛ in.d.§.arbitrorũ.cum concor.s̃. proxi
me allegatis.ꝛ Pet.de Anc.in disputatione sua incipiente.cũ
5 clericis.alias laicus. ¶ † Et nimis magna quantitas dicereꝶ
qñ in toto vel quasi toto lederetur Ludouicus ex declaratio-
ne. B.vt patet in.d.l.oẽs.§.lucius.per quã se fundat Bar.ꝛ ex
l.nomen.§.filio.cũ ibi no.per Bar.post gl.ff.de leg.iij. expresse
no.Imo.in.c.quintauallis.de iureiu.in ver. qđ autem dicatur
modica ꝛc.nã magna lesio ex qua ledens non presumitur esse
in dolo:sed in modico ledere.ꝛ ꝑm opi.Bart.in.d.§ .arbitrorũ.
sexta totius valoris ꝛ dimidia ꝛ ꝑm Ant.de But.in.d.c.quin-
tauallis.ꝛ Jo.de Imo.ibi est tertia totius vt probaꝶ in.l.nã si
contractu.cum.l.seq.ff.pro socio.Et idẽ tenet ipsemet Imo. in
l.si quis arbitratu.de verb.ob.in si.ꝛ Ludo.de Ro.in.l. si quis
cum aliter.eo.tit.vel arbitrio iudicis ꝑm Bal.in.l. cum antea.
C.de arbi.ꝛ no.gl.elegans in.§.pretium.insti. de em. ꝛ vend.ꝛ
in hac opi.videꝶ etiã residere imo.in.c.quintauallis.ꝛ sic rema-
net ꝙ nimis magna lesio est in qua presumitur dolus dꝫ exce-
dere dictã magnam lesionẽ.ꝛ sic erit quãdo in totum vel quasi
versatur lesio.vt est dictũ. ¶ Quinimo Federicus de senis. in
cons.cxx.incip.super eo quod queritur.ꝛ expressius Jo.Cald.
in disputatione incip.duo ligantes.ꝛ Jo.And. in addi. Spe.
in tit de arbitris.§.si.sup ve.qd si cõpromissum. ꝛ Imo in.d.
c.quintanallis.super vers.nunc restat videre que lesio dꝛ enor-
mis ꝛ nõ apparet ꝛc.Concludũt ꝙ ex lesione ꝛ iniqtate laudi
vel alicuius declaratiõis nõ inferꝶ declarãtẽ fuisse in dolo nisi
aliter probeꝶ:alle.ij.q.vj.c.hoc etiã placuit.ꝛ de ꝓui.c. cũ olim.
el.ij.ꝛ.l.quoties.§.j.de ꝓba.ꝛ.l.dolus.C.de dolo.ꝫ dicereꝶ ꝑm
eos ꝓbatũ de dolo qñ appet ꝙ grã vel odio vel alia simili cã
motus qs esset ad inique declarandũ ꝑ ea que habenꝶ in.l.ve- a
nales.C.qñ prouo.ꝛ in.l.seruo inuito.§.cu pretor.ff.ad trebel.ꝛ
in.l.si.C.de pena iudi.q male iud.cũ auꝶ.ibi posita. ¶ Confir- b
matur ista opi. ꝑm Imo.nã certũ est ꝙ arbiter vbi fert sñiam
corruptus ꝓcibꝰ vel pecunia ꝛ sic ꝑ dolũ ꝯtra eius sñiam ob-
stat exceptio si petatur pena.l.ita demũ.ff.de arbi.l.iij.C. eo.ti.
ꝛ tñ lꝫ arbiter excessiue lederet stari deberet eius sñie. vt ptꝫ in
l.diem ꝓferre.§.star..ff.de arbi.ꝛ ad.l.oẽs.§.lucius. rñdet Jo.
de imo.ꝙ ibi loquiꝶ qñ sit alienatio totius debitoris substan-
tia sed declaratio hic nõ fit sup tota substãtia vel maiori parte
ludouici ꝓpterea ꝑm eũ loquiꝶ ibi qñ per actũ q fit ledítur ius
tertij ꝛ actũ faciens nõ habebat potestatẽ actũ illũ faciẽdi sibi
in aliquo attributã:sed hic hꝫ Bar.potestatẽ sibi latissime at-
tributam a testatore.ideo ibi facilius presumitur dolus ꝙ̃ hic.
¶ Preterea dato ꝙ excessus in minis magna quãtitate face
ret presumptionẽ.B.dolose versari.tñ hic nõ apparet euiden-
ter. B.ex dicto exercitio superlucratũ fuisse tm̃ ꝙ̃tũ petitur.li-
cet cõstaret oẽs alios diligẽtes eiusdẽ ꝯditionis ꝛ exercitu su-
perlucratos fuisse tm̃ ꝙ̃tũ petitũ est ꝛ vltra ꝛ sic verosil'r tan-
tũdẽ debuisse superlucrari.B. nõ ꝑ hoc possumus dicere fuisse
in dolo.B.negantem aliquid vel tm̃ fuisse superlucratũ pluri-
6 bus rõnibus. ¶ † Primo qꝛ ille q non dat operã vt lucreꝶ ex
re cuius administrationẽ ꝛ custodiã hꝫ nõ dꝛ esse in dolo sed in
culpa leui nisi aliter de dolo ꝓbeꝶ.hoc ꝓbaꝶ in.l. si. de dolo. in
l.si mora.sol.ma.nã maritus in re dotali teneꝶ custodiam ꝛ di-
ligẽtiam adhibere etiã soluto matrimonio. vñ tenetur de dolo
lata culpa ꝛ leui.l.etiã.§.lꝫ.qui est.§.ij.ibi no.ff.so.mat.l.si vt cer-
to.§.nũc videndũ.ff.cõmo.l.in rebꝰ.ff.de iure do.l.ꝯctus.ff.de
reg.iur.vñ si sol.ma.obtulit fundũ dotalẽ mulieri vel eius he-
redibus existentibus in mora ad accipiendũ liberaꝶ a leui cul-
pa.ꝛ ideo si nõ curauit fundũ maritꝰ postea colere ꝛ fructꝰ ex
eo capere nõ dꝛ esse in dolo nec lata culpa. sed in leui. sic leg. ꝛ
no.in.d.l.si mora.ꝛ idẽ probaꝶ in.d.l.si vẽditor.ff.de hered. vel
act.ven.facit.l.j.§.si qs.ff.si qd in frau.patro.ꝛ.l.q aũt. in prin.
7 cũ si.ff.que in frau.cre.ꝛ.l.nemo.§. illud.ff.ꝓ socio. ¶ † Forti-
ficanꝶ predicta qꝛ ad oñdendũ ꝙ socius teneaꝶ de aliqua cul-
pa teneꝶ ꝓbare ꝙ socius in rebꝰ cõibꝰ nõ adhibuerit diligen-
tiã quã solitus erat adhibere proprijs tpe ꝯcte societatis.l.so-
cius socio.ff.pro socio.ꝛ insti.eo.§.si.ꝛ declarat Bar. in.l. quod
nerua.ff.deposi.dũ tractat de leui culpa. sed istud nõ est alle-
gatũ neqꝫ probatũ.ergo ꝛc. ¶ Ad idem qꝛ vbicunqꝫ aliquid
committitur arbitro tuo tunc illa verba hoc importaut qđ fa-
cias illud in re, tuo arbitrio cõmissa ꝙ faceres in re tua. etiã y

a ¶ Reliquorũ.s̃. cõsil.xlv.in prin.

b ¶ Dicto.adđ alexã.j.eod.lib.cõsi.cxxx.ꝛ ꝯs.xxxvij.col.si.cõsilijiij.col.j.cõsil.lxvij.col.ij.lib.ij.ꝯsi.cxiij.col.iij.lib.iiij.Angel.Aret.§. nõ solũ.col. ij. insti.de ꝟ.obli.maria.Soci.c.dilecti filij.col.j.de for.cõpe. deci.c.veniens.in si.de testi.c.ij.col.iij.de fid.instr.Mathe. affli. decisio.nea.xcj. colũ. iiij.Panor. consil.lj.libro.j.

minus diligenter faceres, ita dicit Bart. in. l. j. ff. de sol. per illũ tex. iuxta gl. in. l. ceterũ. in ver. dictũ est. eo. ti. ⁊ idẽ ibi sequitur Ang. ⁊ no. Bal. in. d. l. j. in. ij. opp. C. de his que pene nomine. ⁊ ibi dicit ad hoc illã. l. j. esse sin. ⁊ no. etiã Bal. in. l. j. ff. de so. Sz B. nõ aliter se habuit in parte sua propria quo ad dictũ exercitiũ qui se habuerit in parte Ludouici ergo nõ põt redargui ꝙ culpabilis fuerit si nõ est lucratus quantum alij lucrati fuissent attẽto qđ in predictis habuit a testatore liberũ arbitrium. vt ptz in testamento. ¶ Rñdeo igit̃ ex predictis ꝙ posito qđ excessus in nimis magna quãtitate iudicaret dolũ tamẽ nõ dicit̃ esse in dolo. licet nõ fuerit superlucratus tantũ quantũ alij fuerũt. ⁊ dato ꝙ diceret̃ esse in culpa leui si probaret̃ eum fuisse magis diligentẽ in rebus suis tamẽ per relictũ liberationis a redditione rationis tadicis sibi factã in testõ nõ põt cõueniri de leui culpa, vt est tex. in. d. l. si seruus vetit⁹. de leg. j. ⁊ ibi hoc no. Bal. ⁊ Ang. ⁊ in. l. cũ tale. §. j. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ pro hoc
8 † qꝛ vbicunqꝫ aliquid cõmissum est arbitrio alicuius nõ venit leuis culpa, vt est tex. opt. ⁊ ibi no. Bar. in. l. in rẽ. in ver. de tẽpore. ff. de bo. aut. iudi. pos. Itẽ vbicunqꝫ cõmissum est aliquid sub libera ptãte ⁊ excipit̃ nisi dolus. l. creditor. §. lucius. ff. manda. no. Bar. in. l. pcurator cũ libera. ff. de procu. in. l. filius. ff. de dolo. ⁊ in extrauagã. ad reprimẽdũ. in ver. videbit̃. in. l. si sic. in prin. ff. de leg. j. ⁊ do. in. c. j. de consti. ¶ Et hoc vbi agit̃ de preiudicio cõcedentis partẽ liberã. vt in. d. §. lucius. licet secus vbi agit̃ de preiudicio tertij cui ptãtem predictã nõ cõcessit. vt per Bar. in. d. ꝟ. videbit̃. ⁊ dñs An. ⁊ Imo. in. d. c. j. de ꝯsti. ⁊ Bar. in. l. si quis maior. C. de transa. ⁊ in rubrica. C. de pena iudi. qui male iudi. ⁊ in. l. ⁊ si post tres. in. x. col. ff si quis cau. sed. B. in administratione pdicta cõcessum fuit arbitriũ etiã liberũ in testõ. ergo de leui culpa ⁊ per cõsequens de negligẽtia in nõ lu-
9 crãdo nõ tenet̃. ¶ † Aduertẽdũ est ꝙ nedũ etiã legata est. B. liberatio a redditione rõnis sed etiã voluit testator ꝙ nõ possit B. per heredẽ vexari pro delicto capitali ⁊ lucris perceptis nisi quantũ ipse. B. voluerit ⁊ liberauit eũ a reliquorũ ⁊ residuorũ cõsignatione. ꝙ quidẽ indubitanter fieri põt. d. l. quidã decedẽs. ⁊. l. si quis rõnes [a] ⁊ innuit tex. in. l. si ei cui fundũ. cũ. l. seq. ⁊ l. legaui. ibi prohibeat exigere. de li. le. ⁊. l. dñs sticho. §. seruus. de pe. leg. ¶ Nec obst. qđ not. Bar. in. l. nõ solum. §. fi. ff. de lib. leg. ⁊ Bal. in. l. cũ necessitatẽ. C. de fideic. ⁊ qđ no. Bar. in. l. sub pretextu specierũ. C. de trãsac. ⁊ Bal. in. l. pactũ. in. xij. qõne. C. de col. vbi voluit ꝙ lꝫ legata sit liberatio debitoribus ex causa depositi per hec verba libero titiũ vt nõ possit cõueniri depositi ex cã depositi vel si simpliciter lego liberationẽ debitoribus meis tamẽ poterit talis debitor nõ obstãte liberatione cõueniri rei vendicatione tanꝗ̃ quilibet extraneus possessor: qꝛ rñ. qđ rñsio est clara qñ fuit legata liberatio vt non possit cõueniri depositi ex causa vel ex cã depositi nõ mirũ si potest cõueniri rei vẽdicatione qꝛ tũc nõ conuenit̃ ex cã depositi sed tanquã quilibet possessor. l. nesennius. §. fundũ. de re iudic. nec conuenitur tanquã debitor qꝛ ille cõuenit rei vẽdicatione nec dicit̃ obligatus nec debitor. insti. de act. §. j. no. in. l. creditor. de ver. sig. Declarat Bal. in. l. fi. in. ij. col. de bo. auto. iudi. pos. sed in casu nostro testator non dixit ꝙ nõ possit cõueniri. B. ex causa societatis. sed ꝙ non possit conueniri pro capitali ⁊ lucris ⁊ qđ liberabat eum a reliquorũ cõsignatione. Itẽ in proposito nõ agitur contra. B. tanquam contra extraneum possessorẽ rei vendicatione ad merces specificatas prout oportet in rei vẽdicatione. sed petit merces in genere ad quas non dat̃ vendicatio. l. si in rẽ. ff. de rei vend. Nec etiam apparet qđ tempore litis contestate possederit dictas merces. B. vel dolo desierit possidere prout requirit̃ quãdo agit̃ actione reali. l. cũ autẽ. §. j. ⁊. l. qui petitorio. ff. de rei vend. ¶ Et ex his patet ꝙ nedũ de lucris sed etiã de capitali nõ põt vexari. B. virtute dicti testamẽti. ⁊ dato ꝙ possit conueniri pro capitali debet stari dicto eius quãtum sit capitale predictũ per verba in testamẽto apposita. nisi declaratio esset dolosa circa totum capitale vel quasi fm opi. Bar. volẽtis ꝙ tunc presumatur dolus vel fm Io. And. ⁊ sequaciũ etiam si circa totũ esset preiudicialis nõ presumitur dolus nisi aliter probetur vt plene supra probaui. ⁊ hoc inspectis verbis testamenti comprehendentibus totũ tẽpus tam preteritũ quã futurũ. ¶ Sed quo ad tẽpus preteritum vsqꝫ ad tẽpus anni Mccccxlviij idem dicendum est per predicta vltra que quantum ad hoc accedit instrumentũ absolutionis factũ inter. B. ⁊ Alexandrũ de dicto anno in quo partes asserunt ⁊ qđ occasione dicti Francisci receperũt plures quãtitates pecuniarũ ⁊ res ⁊ bona ⁊ qđ de predictis inuicẽ bonã assignauerũt rationẽ cum assignatione reliquorũ. ⁊ qđ de predictis omnibus nõ cõstat per eorũ libros. ⁊ de predictis fecerunt inuicẽ bonã ⁊ generalem absolutionem quantum est pro his que scripta nõ apparẽt in libris saluo remanẽte capitali inter eos cõmuniter vt latius in dicto instrumento. ¶ Debet ergo attẽdi quantitas capitalis que tũc erat tẽpore facti instrumẽti. ⁊ illa dꝫ esse cõis. ¶ Et si diceremus qđ deberet arbitrari capitale tantũ fuisse librarũ Mdccc. vt erat de anno. Mccccxxxviij. vt ptꝫ in libris
10 † quasi ex preterito presumat̃ in presenti. l. siue possidetis. cũ ibi no. C. de proba. l. si quis ex argentarijs. §. fi. cũ. l. seq. ff. de eden. in. c. semel malus. ⁊ ibi Dy. de re. iu. in. vj. ⁊ plene Bal. post Nico. de mata. in. l. ex psona. C. de probat. ⁊ in. l. ij. ad fi. C. quãdo prouo. nõ est neces. ⁊ in. l. nõ ignorabit. C. de exhib. per Bar. in l. si cui. §. usdẽ. ff. de accu. per illũ tex. ⁊ in. l. si prius. in oppo. tertie partis. ff. de ope. no. nun. aliquid per Inn. in. c. proposuit. de cle. excõ. cũ si. ¶ Ad hoc respõdet̃ pluribus modis. ¶ Et primo qꝛ licet quo ad presumendũ dñium certe rei: vel ad presumendũ cõtinuationẽ qualitatis cũ de preterito in presens fm ꝙ leg. ⁊ no. in. d. l. siue. ⁊ no. in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spol. ⁊ in. d. c. semel malus. quo ad probandũ cõtinuationem alicuius vniuersitatis. vt si probat̃ ꝙ in preteritũ habuisti substantiam locupletẽ ⁊ tantũ valentẽ nõ infert̃ de preterito in presens. ⁊ sic non probat̃ de presenti durare. ita elegãter voluit Bar. in. l. in confirmatione. ff. de cõfir. tut. per illum text. sed nos loquimur in vniuersali quodã vt in fundo seu capitali apothece seu peculio ⁊ mensa vt no. Bar. in. l. cũ pater. §. mẽse. cũ seq. de leg. ij. per illũ tex. ⁊ in. l. taberne. ff. de fun. instru. ⁊ no. Bal. in. l. predia. C. de fideicõ. ⁊ in. l. in legatis. C. de leg. ¶ Scđo qꝛ ipsemet partes in dicto instrumẽto asserunt ꝙ de pecunijs rebus: ⁊ bonis cõmunibus in dicto trafico receperũt varias summas ⁊ sic affirmãt partes diminutionẽ trafici ⁊ se absoluũt. dꝫ ergo attẽdi capitale ꝙ tũc reperiebat̃ tẽpore facti instrumẽti qꝛ illud remanet cõe: quantũ autẽ fuerit illud nõ est probatũ. ideo si Bar. allegat ꝙ capitale tũc tẽporis non ascẽdebat vltra summã librarum. Mdcccc. in totũ. ⁊ ita ostẽdit per libros suos: seu per inuẽtarium tũc cõfectũ: seu per suã simplicẽ assertionẽ allegãti maius esse capitale incũbit onus probãdi. vt dixit Bar. in. l. si cõstante. in prin. in pe. q. sol. ma. allegãdo gl. no. in. l. cũ de lege. de probat. ⁊ Bar. in. l. fi. §. in cõpu. in prin. per illũ tex. de iure deli. ⁊ Bar. in. l. x. in prin. de ver. ob. ⁊ in simili not. Bart. in rub. de ope. no. dũ allegat. d. l. cum de lege. cũ gl. ⁊ sequitur do. Anto. in. c. j. ad fi. de proba. ⁊ in. c. cõtingit. de fide instru. qđ maxime est verũ in casu nostro: cũ hoc sit fundamentũ intẽtionis. ergo illud probare debet. l. ei qui. ff. de probat. l. actor. C. eo. tit. c. j. vt eccle. benefi. ¶ Tertio rñ. ꝙ vsqꝫ in tẽpus vite dicti Ant. quilibet socius poterat licite accipere de dictis capitalibus ⁊ mercibus. l. merito. ff. pro socio. facit. l. item apud labeonẽ. §. si cõe. ff. de iniur. aut dicimus ꝙ ille accepit ⁊ diminuit capitale ⁊ hoc non potest per heredẽ dicti Alexandri imputari Ludouico. qꝛ nõ põt imputare ad ea que quis lucrũ sentit. l. cũ in fundo. §. ꝙ si mulier. ff. de iure do. aut Ludouicus dicit ꝙ Bartholome⁹ de stagna accepit ⁊ de capitali diminuit. ⁊ illud probet. d. l. ei qui. aut ignorat̃ vnde processit diminutio ⁊ dicendũ est ꝙ quilibet socius teneat̃ socio prestare diligẽtiã in rebus societatis.
11 l. socij socio. ff. pro socio. ⁊. l. de illo. §. fi. eo. tit. cum si. † Ideo cuꝫ diminutio capitalis processerit ex negligẽtia vtriusqꝫ culpa cũ culpa compensat̃. l plane si ambo. ff. pro socio. ⁊ maxime attẽto ꝙ vterqꝫ administrabat vt in dicto instrõ absolutionis continetur ⁊ sic apparet ꝙ vsqꝫ ad tẽpus administrationis etiam inspecto solo instrõ absolutionis nõ apparet tũc extitisse tantũ capitalis quantũ erat. Mccccxxxviij. nec etiam extitisse lucra que petunt̃ ⁊ verosimiliter per alios diligẽtes acquiri potuissent non tenet̃ Bartholomeus qꝛ si quilibet socius fuit negligens in nõ lucrãdo vel in nõ lucrũ seruãdo cũ culpa cõpensat̃ vt dixi. Itẽ ex quo nõ reperit̃ probatũ. B. adhibuisse minorẽ diligentiã rebus cõmunibus quã esset solitus adhibere in rebus pprijs nõ tenet̃ vt est dictũ. s̃. nisi probet̃ Bartholomeũ capitale ⁊ lucra in proprios vsus cõuertisse: quãto magis idem dicendũ inspectis verbis testamenti vberioribus ⁊ latioribus ad fauorem. B. vt superius ex ostensum. ¶ Superest ad allegata in cõtrarium rñdere. ¶ Et primo nõ ob. ꝙ teneatur. B. de leui culpa ⁊ per cõsequẽs teneat̃ ad lucra que verosimiliter fieri poterant inspecto eo ꝙ alij diligentes eiusdem qualitatis superlucrati sunt quia respon. ꝙ aut nos consideramus tẽpus anni. Mccccxxxviij. vsqꝫ ad annum. Mccccxlvj. ⁊ certũ est ꝙ lucra peti nõ possunt nisi ea que probent̃ vere facta fuisse: qꝛ si facta nõ apparerẽt hoc processit ex cõi negligẽtia vtriusqꝫ sociũ. vnde culpa cũ culpa cõpensari debet. d. l. plane. ⁊. d. l. si ambo. ¶ Preterea lucra que non apparẽt ex libris peti nõ pos-
12 sunt per absolutionẽ factã in dicto instrõ. † Itẽ quia nõ dicitur probari de culpa socij nisi probetur qđ nõ adhibuit in re cõi eã diligentiam qua tẽpore societatis adhibebat in rebus pprijs d. l. socius socio. ⁊ Barto. in. d. l. ꝙ nerua. ⁊ dixi. s̃. sed istud non est nec allegatum nec probatum ergo ⁊c. ¶ Preterea per liberationem

[a] ¶ Rationes. j. li. ij. consi. cl xx. nume. iij. consi. xiij.

liberationē relictam in testō non tenetur.B. de leui culpa.d.l.
si seruus vetitus.z.d.l.cum tale.§.j.sed non acquirere vel non
lucrari est culpa leuis vt probaui.s.per illā.l. si mora. z per te-
stes duas vltimas rōnes.patet etiā ꝙ ad dicta plura post an-
nū.Mcccccxlvj.nō pōt cōueniri:pro quo etiā facit quia pro di-
cto tēpore secuturo post annum. Mccccxlvj. habebat dictus
Bartholo.a testatore potestatē administrādi arbitrio suo etiā
libero quo casu non tenetur nisi de solo dolo.d.l.creditor.§.lu-
cius.z sic eo modo se habuit in parte socij ꝓut se habuit in pro
pria.excusatur fm Bar.in preallegata.l.j.ff.de solu. ¶ Itē qr
stari debet declarationi Bar.fm dispositionem testatoris nisi
appareat de dolo.qd qualiter intelligatur discussi superius ac
etiā tam pro lucris preteritis quā futuris nō pōt cōueniri qr in
testō liberatus est a cōsignatione reliquorū ꝙ qualiter veniat
intelligendū statim aperiam. ¶ Item nō ob.ꝙ instrumentuz
absolutionis tantū modo referat ad ea que nō appareāt in li-
bris zc.qr respondeo primo ꝙ nō est cōtrouersia de quātitate
capitalis qr Ludouicus petit capitale quod erat.Mccccxviij.
sed Bartholo.dicit ꝙ tempore absolutionis facte.Mccccxlvj.
capitale nō erat tantū:qr fuerat per ambos socios diminutuz
vt patet per ipsos in dicto instrumēto in rōne diminutionis di
cte partes inuicē se absoluerunt.vñ attēto ꝙ vterqz socius ad-
ministrabat.nos dicimus ꝙ allegāti capitale esse maius ꝙ di-
cat Bartholomeo incūbit onus probādi.l.cum de lege. cū gl.
de probat.z qr est fundamētū intētionis Ludouici qr ipsi Lu
douico incūbat onus hoc probādi vt est ostēsum latius supra.
Comprobat etiā qr de capitali quātitate stari dz dicto Bart.
vt plenius prosecutus sum. ¶ Deniqz vltra predicta rñdetur
ꝙ nec ad lucra nec ad capitale conueniri pōt.B.nisi inquantū
13 velit.† qr in testō liberatus est a cōsignatione reliquorū quorū
appellatione veniūt oīa que debentur ex administratione.l.cū
seruus.cū gl.in ver.reliqua.de cōdi.z demō.z.l. qui noībus. cū
gl.de admini.tut. Non ob.l. si quis rationes.z.l. aurelio. cum
concor.in cōtrarium allegatis:qr aliud est simpliciter dispone
re ꝙ administrator non possit cōueniri ad redditionē rationis
vel verba similia vt in legibus cōtrarijs.aliud est dicere qd nō
possit conueniri z inquietari pro capitali z allegare liberationē
a cōsignatione reliquorū qr hoc casu dispositio est clara per.d.
l.decedēs.z patet.ex.l.si cū quis ei cui fundum.cū.l. seq. de lib.
leg.z.l.dñs sticho.§.seruus.de pecu.leg. ¶ Non obst.quod te-
stator nō videat legasse liberationē a cōsignatione reliquoruz
attento ꝙ dixit qd volebat Ludouicū perseuerare in societa-
te z cōione:z ꝙ possit Bartholomeus ad vtilitatem Ludoui-
ci retrahere capitale Ludouici z ad eiusdem vtilitatem in alia
re inuestire. ¶ Quia respondeo presupponendo duo. ¶ Pri-
mum est qd verba testamenti debēt taliter interpretari ꝙ te-
stator non videatur se statim voluisse corrigere.l. nam ad ea.ff.
de condi.z demon. ¶ Secundum est ꝙ precedentia limitant
z declarant sequentia.l.si seruus plurium.§.fi.z.l.qui filiabus.
de leg.j.in prin.l.j.ad treb.l.plautius.ff. de auro z argen.leg.z
l.vtrū.ff.de peti.here. ¶ Sed in testamēto testator predixit ꝙ
nolebat quouis modo inquietari per heredē suum ipsum. B.
aliqua ratione vel causa de predicto capitali vel lucris perce-
ptis vel percipiendis plus vel aliter quā ipse Bartholomeus
14 voluerit z sibi placuerit zc.z sic locutus est per † verbū volue-
rit:qd importabat liberā voluntatē.l.lucius.de leg.ij.l. fideicō-
missa.§.quāquā.de leg.iij.z.c.j.de his que fi.a maio.par.ca.etiā
quādo iunctū est cum verbo videbitur vel placuerit. vt voluit
Bart.in.l.imperator.ff.de fideicom.liber. ¶ Item subiungit
testator ꝙ dictus Bartholomeus valeat z sibi libere liceat z
quādo z.prout sibi.B.videbitur z placuerit dictū capitale z lu
cra trahere de societate z omnia sub nomine Ludouici cōuer-
tere z inuestire in emptionē alicuius rei immobilis. z in oībus
z per omnia prout ipsi Bartholomeo videbit z placuerit ad
eius omnimodā voluntatem.z sic etiā loquitur per verba im-
portantia liberam voluntatem. vt patet in ver. libere. z in ver.
omnimodā voluntatē.z plene no.Bar.in.l.alio.ff.de ali. z cib.
lega.z in repet.l.j.in.v.q.prin.de sacrosan.eccle.z in.d.l.si sic.de
leg.j. ¶ Postea subdit dictis testator quod absoluit.d.Bart.
a reddenda ratione administrationis predicte a confectione
inuentarij z consignatione reliquorum z ne contrarius sit sibi
testator debet hoc vltimum intelligi quod absoluit eum a con-
signatione reliquorū.s.quatenus dictus.B. voluerit vt osten-
dunt precedentia nec vitiatur legatum si in voluntate lega-
tarij conferatur.l.si ita legatum.§.illi si volet.l.senatus.§. mar-
cellus.de leg.j.z.l.si ita expressum.de condi.z demon. ¶ Non
ob.etiā quod presumitur esse in dolo.B.si declararet capitale
z lucra esse minora quam essent de anno.Mccccxxxviij.z quā
ab alijs diligentibus lucratum sit per not.per Bart. in.l.fi. de
15 preto.stipu.cuz concor. ¶ † Quia respondet primo ꝙ nō pre-
sumitur esse in dolo nisi rōne maxime lesionis.s.super toto vel
quasi.vt not.Bar.in.d.§.arbitrorū.cū alijs cōcor.s. allegatis.
imo etiā fm Io.An.z Io.Cal.z Fed. de senis z alios nec tūc
presumeret esse in dolo.vt relatū est supra quinimo dato ꝙ nō
requireretur ꝙ esset magna lesio vt ab eius declaratione rece-
di posset sed sufficeret ꝙ nō esset modica lesio:prout requiritur
ad hoc vt dici possit iniqua declaratio cuiuslibet liberationis.l.
si de meis.§.recepisse.in gl.z.l.sed z si seruū.in.§. si quis iudex.
in gl.ff.de arbi.necesse est qd in dimidia totius lesio intercessit
secūdum do.Ant.in preallegato.c.quintauallis. vel saltem in
tertia totius fm Imo.ibi z probatur in.l.seruum.cum.l.seq.ff.
pro socio.z sequitur idem Imo.in.l. si quis arbitratu. z Ro.in
l.si quis cum aliter.de ver.ob.sed declaratio.B.non est aliquo
modo iniqua respectu capitalis saltem in tertia parte.imo non
potest dici iniqua in aliquo.qr vt dixi supra incumbit Ludoui
co onus probandi:quantum fuerit capitale tempore instrumē
ti absolutionis non attento quantum fuerit de anno. Mcccc-
xxxviij. Item nec in lucris est enormis quia non apparet ꝙ
lucratus fuerit.b.aliquid vltra quam ipsemet asserat. nec alle-
gari potest contra eum negligentiam in non lucrando tantum
tempore vite dicti Alexandri quam post:vt superius est pro-
batum. Item si est legata liberatio a consignatione reliquorū.
vt dixi frustra vagatur. ¶ Non obstant responsiones.b. circa
positiones.qr respondeo primo ꝙ.b.assignādo rationem dicti
capitalis qd asserit fuisset in apotheca tempore cōfecti instru-
menti absolutionis : attēto ꝙ non probat ꝙ nunc esset maius
capitale quā affirmetur per.b.assignādo rationē de aliquibus
lucris etiam minimus.vel etiā si assereret.b.nihil forte lucratuz
si vero cōtrarium non doceatur videtur assignare illā bonam
rationē quam tenetur assignare virtute dicte absolutionis con
tente tam in dicto instrumento quam in testō:vt per plura est
ostēsum. ¶ Et dato ꝙ forte veritate inspecta talis redditio ra-
tionis posset dici iniqua tñ inspecto instrumēto absolutionis
z testō z libris inter dicta bona postquā virtute predictorū ad
rationē assignandam nō tenetur vt in simili dixit gl.Cy. Bar.
Bal.in.l.eos.de app.z Bar.in.l.j.circa prin.ff.de app. z mod.
l.in summa.ff.de re iud.vbi habet ꝙ si iudex cause principalis
absoluit reū eo qr actor probauit ꝙꝙ vere debitū subesset post
ea in causa appellationis actor probauit debitū iudex appel-
lationis pōt pronunciare sñiam fuisse iniustā. inspecta verita-
te.tñ iudex cause pncipalis non dr male iudicasse : sed bene
inspectis actis eo qd de iure sibi liquebat. ita in proposito at-
tento ꝙ.b.inspecto instrumento absolutionis z testamento li-
citum est rationē reddere non attentis lucris que fieri potuis-
sent.vel que ꝑ alios facta essent z in oībus fm qd simplici ver-
bo declarauit talis redditio rōnis dr bona. dato qd etiā veri-
tate z iuri cōi inspectis aliqualiter iniqua appareat. ¶ Secū-
do rñdeo quod dato ꝙ per dictas rñsiones Bar. fateri vide-
retur ꝙ ipse esset obligatus talis cōfessio fuit erronea. z debet
reuocari docto de errore de quo dr esse doctum eo ipso ꝙ per
productionē testamēti apparet rē aliter se habere.l. si post di-
uisionē.C.de iu.z fac.igno.z in.l de etate.§. qui iusto.ff. de in-
terro.act.z in.l.cū de indebito.in prin.cū gl.ff. de proba.z in.l.
nō fateatur.vbi hoc plene not.ff.de cōfes.z cano.in.c.fi. de cō- a
16 fes. ¶ Et † maxime in errāte rñdendo positionibus,qui nedū
qñ errauit in facto alieno prout est in casu nostro in errore.b.
circa dispositionē cōditam a testatore potest reuocare errorem
dicendo rē aliter se habere : sed etiā si errasset in facto proprio
pōt similiter reuocare qr dr esse ductus ad ita rñdendum per-
a suasione aduersarij [a] ita ponētis. hoc voluit Bar. in.l.error. in
j.col.C.de iur.z fac.ignor.per not.in.l j.in fi,ff.qñ acti.de pecu.
est anna. ¶ Successiue nō ob.ꝙ si diceremus propter dispo-
sitionem testatoris stare debere declarationi dicti.b. possit fi-
lius priuari legitima zc.qr rñ. ¶ Et primo qr standū esset de-
clarationi z dicto talis:tñ si probaret ꝯrium eius qd dictum z
declaratū fuerit z appareret ex declaratione auferri filio legi-
timam retractaretur talis declaratio saltē vsqz ad legitimam
sicut dicimus inofficiosa donatione.l.j.z per totū.de inoffi.do-
nat.l.titia.§.imperator.de leg.ij.facit.l.z per totū.C. si quis in
frau.patro.vt in Spe.no.d.Ant.z.d.Abbas in.c.ꝙuis.de re
iudi.z Spe.in ti.de cōfes.§.nunc videndū.versi.sed nunqā cō-
fessio pris. alias em sequeret qd vbi sup maxime parte bono-
rū verteret qō,non possit a parte parti deferri iuramentū litis
decisiuū eade rōne ꝯtra.l.nō erit.§.dato.z.l.ait pretor. in prin.
de iureiu. ¶ Scdo rñ.ꝙ cū hoc cōsequebatur.b. ex testamen-
to.z sic ex cā legati legitima nō diminuit per legata.sed per es
alienū tantū.l.papi.§.quarta.ff.de inof.testa l.etiam.ff. de bo.
libe. ¶ Circa secūdam dubitationem principalem per dictas
postas an probatur quemlibet dictorum sociorum esse debi-
torem in dictis libris.M.dccc. verum totum capitale ambo-

¶ Aduersarij. Adde Bar.Ale. Soci.l.j.ff. de eo per quē fact.erit. Pau.d.l.j. in fin. quan.de pecu.ac. consi.cccxlij. in fi. li.j.Franc.Balb. Repe.l.celsus.numero.xxxv.ff. de vsuca.Bal.consi. xxxviij.confessio. li.ij. nudum veterem brixie.qd est consi.xli.lib.iiij.secundum nouam impressionē Ant. cor.trac.de gemina.vers.lix.Alex. consil.viij.ad fin. lib.ij.

rum sociorũ fuisse in totũ libras. Mdccc. ⁊ hãc questionẽ iuxta id ꝙ sentio paucis absoluã puto qđ non qꝛ verba dictarũ postarũ producunt in vim probationis. vnde clara esse debent ⁊ necessario cõcludẽtia. alias interpretamur cõtra producentẽ. c. in presentia. de proba. l. neq̃. C. eodẽ. l. nõ hoc. C. vnde cog. sꝫ illa põt referri ⁊ ad capitale totius apothece ⁊ ad capitale. i. ad partẽ vnius sociorũ tantũ ergo nõ cõcludũt certitudinarie vel
17 necessario. † Itẽ semper fit interpretatio cõtra eum [a] pro quo
a scriptũ vel conuentũ est ⁊ contra fundantẽ se ex eo. l. veteribus cum materia. ff. de pactis. ¶ Preterea dico quod non est vis an referat ad capitale vnius tantũ an amborũ. nã ex quo capitale ꝙ tũc erat nõ presumit durasse vsq̃ ad annũ. Mccccxlvj. ⁊ Bar. asserit ꝙ saltẽ. Mccccxlvj. non extabat tantũ capitale. sed minus prout cõtinet in libris scriptis de anno. Mccccxlvj. sed si Ludouicus allegat fuisse maius capitale debet illud probare ex quo quilibet erat administrator vsq̃ ad mortẽ Alexãdri. Nam omnis diminutio capitalis cedit pariter ad damnũ vtriusq̃ socij. l. si nõ fuerit. §. fi. ⁊ l. cũ duobus. §. proinde. ff. pro socio. ⁊ hoc magis abunde demonstraui in principali dubitatione. ¶ Postremo circa vltimam dubitationem an Bartho. possit se tueri allegando ꝙ Alex. administrauit tẽpore vite sue sicut. b. clara est responsio quia hoc prodest. b. quo ad hoc vt si culpa. b. in non lucrãdo vel in non seruando capitale intercessisset possit cõpensari cum pari culpa Alexandri. d. l. si ambo. cum magis de culpa. b. quam dicti Alex. nõ cõstet. certum est quod etiam in his in quibus culpabilis fuisset Alexander ratione dicte administrationis posset dictus heres cõueniri per dictam. l. socius socio. cum concordantijs supra allegatis. per que breuiter patet esse satisfactuꝫ dubitationibus ante dictis.

¶ Statutum Bononie.

¶ Rubrica de vacatione patris ⁊ filij ac fratrum de eorum commune seu diuisione.

¶ Anchora che il primo che fusse extracto in officia da vtile. li sei mesi proximi passati etiã se a la extractione che al presente se fara come che per lo aduenire se fesse dia vocatione al figliolo per spetio de sei mesi: ⁊ similiter el figliolo al padre. ⁊ questo medesimo habia loco in dui fratelli dal lato del padre. habitãdo il padre ⁊ li doi figlioli ⁊ fratelli insieme ⁊ cõmunione de li beni. ma habitando dispartimente: o insieme: pur che diuisi sian li beni. ⁊ non siano de quelli in cõmunione. ⁊ in quella forma ⁊ modo che appare in lo quinto capitulo. nõ debian dare vacatione alcuna luno ⁊ laltro apperendo loro esser diuiso come e dicto de laquale diuisione se debia far fede per publico instrumẽto rogato per publico notario in bona forma il qual instrumento se ritroui esser sta facto de sei mesi prima a la presente extractione altramente non gli sia data fide alcuna. dechiarando nientedemeno che ad vn medesimo tempo padre figliolo ⁊ fratelli o insieme o diuisi che siano non possano obtenere officio da vtile. ma essendo extracto luno obtegna: laltro sia remisso come de sotto se contiene.

¶ De vacatione officiorum in patrem ⁊ filium ⁊ fratrẽ ⁊ patruum ⁊ nepotes existentes in communione vel diuisim.

¶ Anchora sel padre o figliolo fusseno tractati ad vno medesimo tempo ad alcuno de li dicti offici. el primo tracto rimanga ne lo dicto officio. ⁊ laltro sia remesso in loco del quale se ne tragi vn altro ⁊ questo se habitasseno da persi. ma se gli habitasseno insieme rimanga quello che fusse tracto al piu digno officio. ⁊ laltro sia remesso in loco del quale se ne tragi vn altro. ⁊ questo medesimo habia loco in li fratelli dal lato del padre ⁊ etiam dio nepoti ⁊ cusini che stiano in vnione ⁊ communione de li beni: si che ad vno medesimo tempo padre ⁊ figliolo e dui fratelli dal lato del padre insieme o dispartitamente che li habitã dui cusini barba ⁊ nepoti che habitano insieme ⁊ cõione de li beni come e dito in vn medesimo tẽpo non possano intrar in officio da vtile. ma se dui cusini ⁊ barba ⁊ nepoti serano diuisi possano intrar da vno medesimo tempo in officio come qui de sotto se contiene. ⁊ questo capitulo che parla de la diuisione dicta se intenda qñ la diuisione non e fraudulenta o sia voluntа se intẽda per questo capitulo iudicamo diuisione essere volũta qñ da po la dita diuisione li pdicti se ritrouasseno possidere in cõione de li loro beni. ⁊ viuesseno ad vn pane ⁊ ad vn vino.

¶ Stantibus dictis statutis Alfonsus sex mensibus preteritis habuit offiñ. nũc Bonifacius pater ipsius extractus est ad aliud offiñ dicit ꝙ pater ipse hꝫ vocationẽ. Replicat per patrẽ qđ filius iã est annus qđ cũ vxore ⁊ filijs seorsum habitauit ⁊ habitat in alia domo distãte a domo habitationis patris per vnum quartũ miliaris. ⁊ hoc est notorium ⁊ cõsequẽter nõ sumus in casu statuti qđ requirit duo. vcꝫ qđ habitent simul ⁊ in cõmunione. duplicatũ, ꝙ ex pꝫ dit qđ probet diuisio facta inter ipsos modo. s. declarato. idẽ dubiũ occurrit in duob⁹ fratrib⁹ in eiusdem patris potestatẽ existentibus ⁊ constituitur seorsuꝫ habitantibus de bonis quorum instrumentum diuisionis nõ apparet. queritur: quid iuris?

a ¶ Contra eum. Adde Alexan. j. consi. cciiij. lib. ij.

b ¶ Precedentia. Adde text. l. heres meus. §. vxori. de leg. iij. Bal. cons. ccclvij. li. iiij. Alexã. consi. lxv. lib. ij. consi. cij. col. iiij. li. iij. Are. consil. cxvj. Guido pape dec. delphi. dxlv. dxcij. Feli. c. c. causam que. co. iiij. de rescr. Jas. l. l. si idem cum eodem. in fi. ff. de iurisd. om. iud. l. pretor ait. §. si initiũ. ff. de edẽ. l. j. C. de lib. preti. deci. consi. ccxij. ꝯsi. dxxxix. Bart. in. l. centurio. col. vj. ⁊ ibi Jaso. col. xv. ff. de vulg. ⁊ pupil.

c ¶ Pro vno. Albe. j. par. statu. q. lxxi. cix. Bald. in addi. Specu. de feud. ⁊ in trac. statu. ver. filius. Lepo. repe. auf. sed nouo iure. C. de ser. fugi. ⁊ cõs. xxj. in fi. Corn. consi. cclxviij. li. iij. Anto. cor. trac. de potest. regi. q. xxv. Pau. cõsi cx. nu. iij. lib. j. Jas. l. pacta successorum. C. de pact. l. sciendum. in fi. prin. ff. qui satisda. cogãt. do. And. tiraq. in repe. l. si vnquam. in prin. num. xxij. cum seq. C. de reuo. do. Alcia. tracta. de presump. Reg. j. presum. x.

Summarium.

1 ☞ Qualitas refertur ad omnia precedentia. ⁊ numero. 6. cuꝫ sequentibus.
2 Pater ⁊ filius pro vno computantur.
3 Et copula, requirit vtrunque.
4 Ratio vnica si assignari potest, habetur pro expressa.
5 Fratres non censentur socij ex eo ꝙ habẽt bona in communi.

Consilium. XLVIII.

Uper extractione de qua querit. ¶ Uisis ⁊ opportune digestis verbis statutoruꝫ seu reformationũ dubijs propositã questionẽ attingentiũ de quibus supra videret prima cõsideratione dicendũ patrẽ Alfonsi beneficio noue exactionis minime posse gaudere cum Alfonsus eius filius in semestri proxime alio officio functus esset. ¶ Nec separata patris habitatio suffragari videretur cũ de diuisione bonoruꝫ nõ cõstet per instrumentũ vt precise velle vident verba reformationis premisse ⁊ statuto incipiẽte. ¶ Anchora chel padre ⁊c. a quibus verbis nullaten⁹ discedi põt. l. prospexit. ff. qui ⁊ a quibus. l. nõ aliter. de leg. iij. l. j. §. si is qui nauẽ. ff. de exerci. ¶ Quod autẽ verba statuti hoc aperte sonẽt cõcipi videt ex verbis illis vcꝫ. Ma habitãdo dispartitamẽte o insieme pur che siano diuisi li beni ⁊c. nõ debiano dare vacatione ⁊c. Nam illa qualitas denotata per verba predicta vcꝫ. Pur che siano diuisi. qualificant ⁊ referri debent non solũ ad illã particulã proxime precedentẽ dum dicit. Ma
1 habitãdo dispartitamente. † Quia natura qualitas ⁊ clausule
b est, vt ab omnia precedentia [b] referat. ¶ Modo ad ea referri possit salua ratione recti sermonis: ⁊ maxime qñ nõ apparet ratio quare magis debeat ad vnũ tãtũ quã ad aliud referri. l. j. C. de li. pt. l. iij. §. filius. ff. de li. ⁊ posth. l. j. in prin. iũcta. l. ij. §. q ait pretor. ff. de incẽ. rui. ⁊ naufra. c. olim. de rescri. ⁊ c. ij. requiris. extra de app. ⁊ ꝙ not. Bar. in. l. iiij. §. eritq̃ differentia. ff. vi. bo. rap. ⁊ maxime Anto. de but. ⁊ Jo. de imo. in cle. j. §. fi. de sup. negli. pla. ¶ Scđo in specie videt ꝓbari ⁊ decidi in. l. j. in pñ. iuncta. l. doli. ff. de ser. cor. ver. illa ṽba dolo malo. posita post illa verba recepisse persuasisse ne quid ei diceretur. Referũtur tam ad verbũ recepisse quam ad verbũ persuasisse. ⁊ hoc dicit Bart. in. d. l. doli. in prin. esse notandum ad statutum dicẽs, si quis faceret sic ⁊ sic puta furtũ vel incendiũ, ⁊ post hoc statutum subdit vnã qualitatẽ. puta ꝙ dicat de nocte ꝙ ista qualitas de nocte refertur ad vtrũq̃ dictũ. qđ dicit Bar. esse multum notandũ. ita vr̃ dicẽdũ in ꝓposito quod illa qualitas denotata ꝑ illa verba vcꝫ pur che siano diuisi. debent referri ad vtrũq̃ dictũ proxime precedẽs. vcꝫ ad illa ṽba: ma habitãdo
2 dispartitamẽte o insieme. ¶ Tertio ꝓ hoc facit † qꝛ pr̃ ⁊ fili⁹
c pro vno [c] capite cõputantur: vt no gl. in. l. ij. C. qui etate. lib. x. quã ita pro nota. alle. Bal. in. l. etiã. in pe. col. C. de exe. rei iudi. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de impu. ⁊ alijs substi. vbi in proposito subdit ꝙ id qđ vnus hꝫ alter vr̃ habere. l. cũ scimus. C. de agri. ⁊ cẽsi. li. x. in talib⁹ em̃ muneribus pr̃ ⁊ filius censent qđ inseparabile. ita dixit Bal. in. l. nõ plures. in fi. C. de sac. sanc. ecc. alle. gl. in prealle. l. ij. ꝑ quã glo. etiã dicit ipse in. l. j. §. illud. C. cõia de manu. ꝙ habitatio patris cẽsetur habitatio filij. ⁊ dixit Bal. in. l. diximus. §. si pater. ff. de excu. tut. ꝙ gl. in. d. l. ij. in ꝓposito nõ reperit alibi. si ita ergo est ꝙ de iure cõi cẽseant qđ indiuiduũ pater ⁊ filius quo ad munera subeũda: ergo interpretatio de qua. s. quo ad dictũ statutum est amplectẽda ⁊ iuuãda vt iuri cõi deseruiamus. l. ij. C. de noxal. l. vt gradatim. §. sed ⁊ si lege. ff. de mu. ⁊ hono. c. cũ dilectus. de cõsue. ¶ Quarto probatur in. l. j. in fi. C. de hono. ⁊ mu. nõ cõtinuandis inter patrẽ ⁊ filiũ. lib. x. cũ ibi not. ⁊ in. l. filio. ff. de leg. j. vbi ptꝫ ꝙ pater qui ad aliquẽ honorẽ vocatus fuit prebet vacationem filio quo ad aliud offiñ ꝯtinuationis exercendũ post patris officiũ ⁊c. ⁊ idẽ dꝛ in duob⁹ fratrib⁹ in eiusdẽ patris ptãte cõstitutis: vt not. glo. in l. j. ¶ Sed premissis nõ obstãtibus ꝯtrariã sñiam arbitror de iure probabiliorẽ ac verbis ⁊ mẽti statuti magis amicã ⁊ consonã vt colligit euidẽter ex verbis dicti statuti. in. c. inci. Anchora chel padre. ibi dũ dꝛ habitãdo in dicti padre filioli ⁊ fratel-
3 li insieme ⁊ cõione de beni. ¶ † Nã de natura illius copule ⁊ illius clausule in cõione ⁊c. est qđ ẜm verũ ⁊ propriũ significatum requirit

tum requirit vtrumq simul verificari videlicet simul tantũ esse
habitãtes ⁊ bonorũ cõmunionem.l.si habeat.§.heredi plures.
ff.de cõdi.insti.si quis ita stipulatus fuerit.x.aureos.ff.de ver.
ob.⁊.l.si is qui ducenta.§.vtrũ.⁊ ibi doc.ff.de rebus dub.c.ij.⁊
ibi plene not.de rescrip.c.is qui.de elect. in.vj.gl.ordi. in cle.in
plerisq.de ele.⁊ plene doc.in.l.j.in prin.ff.de iust.⁊ iure. ¶ Et
potissime quãdo duo copulant respectu eiusdẽ finis: vt in di-
ctis iuribus.⁊ in.c.cum eterni.in verbo ⁊ iustitiã.⁊ ibi not. Jo.
mona.⁊ Jo. And.de re iudi.lib.vj.⁊ glo.in clem.sepe.in ver.fi-
gura.de ver.sig.⁊ plene Bal.in.l.gallus.§. etiam si a parente.
de lib.⁊ posth. ¶ Alias nõ autẽ esset differentia inter coniun-
ctũ ⁊ disiunctum qd est cõtra dictũ.§.vtrũ.⁊.c. inter cetera.de
rescrip. ¶ Et licet interdũ copula ⁊.ponat pro vel: vt.l.sepe.ff.
de ver.sig.⁊.l.si titio fundus.ff.de vsufr.leg. tamẽ illud est im-
proprie que improprietates vitãde sunt.c.preterea. de ver.sig.
c.ex literis.de sponsal.⁊.d.l.nõ aliter.cũ simi. ¶ Pro hoc etiã
secundo facit illa alternatiua posita in preallegato statuto ibi
dum dicit habitãdo dispartita mente o insieme. de cuius alter
natiue significato est importare alterã partẽ tantum oportere
esse verã.c.referẽte.de preben.⁊ plene in preallegato.c.inter ce
teras.⁊.d.§.vtrũ.⁊ in.l.pe.C.de ver.sig. ¶ Ad idem ⁊ tertio qr
ratio que mouere potuit statuentes ad disponendũ qd diuisio
bonorũ ⁊ separata habitatio facerent cessare vocationem non
videt alia assignari posse nisi hec, videlicet qd acquirit vnus
nõ acquirit alteri.⁊ quia maiora supportãt onera ⁊ impensas
gerendo se pro patribusfamilias separatim habitando quam
simul ergo.arg.l.solent.ff.de alimẽ.⁊ ciba.leg.⁊.l.plane.ff.fami.
ercis.⁊ declarat expresse Bart.in.l.caio.§. imperator.ff. de ali-
men.⁊ cib.leg.⁊ Bar.in.l.j.C.de le.⁊ in.l.illis libertis.ff.de cõ-
4 di.⁊ de.⁊ in cons.inci.quidã sibi filios. ¶ † Et cũ nulla alia ra-
tio propter quã fuerint moti statuentes possit assignari illa ra-
tio que põt assignari debet haberi pro expressa in statuto. vt
est gl.no.quam ibi multũ cõmendat Bal.in.l.quãnis.C.de fi-
deicõ.⁊ no.Bal.in.l.quoties ab omnibus.eo.ti.⁊ in.l. maximũ
vitiũ.in.iiij.co.de li.prete.in.l.si serui nostri.C.de noxa.⁊ Jo.de
Jmo.in.l.fi.ff.de her.insti.vbi etiã ad hoc alle.l.milites agrũ.
in prin.ff.de re mili.⁊ ꝙ voluit gl. elegans.in.l. tale pactum.§.
fi.ff.de pac. Ad hoc tex.in.c.ij. requiris.⁊ ibi hoc expresse not.
Abb.de appel. ¶ Et ita est qd.d.ratio locũ habet si filius ha-
bitat seorsum a patre: ⁊ frater seorsum a fratre patre eorũ viuẽ
te in cuius potestate sunt: quia per segregatã habitationẽ ma
iora ferunt onera ⁊ impensas: ⁊ illud qd acquirit filius non ac-
quirit patri cũ tale emolumentum percipiat ex officio publico
autoritate ⁊ vtilitate dicit esse peculiũ quasi castrense.l.fi. ⁊ qd
ibi Bal.⁊ Cy.de inoffi.testa: ⁊ in.l.fori.cum ibi no.per doc. de
aduo.diuer.iudi.⁊ no.Spe.in tit.de act.§.j.ver.item cum agit.
de pecu.⁊ ibi Jo.⁊ no.Bal.in.l.cũ oportet.C.de bo.que li.⁊ sic
nõ acquirit patri: etiã quo ad ipsum vsumfructũ: preallegata
l.cũ op3. ¶ Alias dato ꝙ patri deputaret quo ad ipsum vsum
fructũ eodẽ modo acquireret vsusfructus patri si per publicũ
instrumentum diuisa ⁊ separata sunt bona aduentitia patris
⁊ filij dũmodo nõ sit emãcipatus filius: sicut ⁊ si non essent di-
uisi. ¶ Non enim diuisio bonorũ enumerat inter causas exclu
dẽtes patrem ab vsufructu bonorũ filij vt plene in auf. Jdem
hereditas.⁊ in auf.idem est.⁊ in.d.l.cum op3.⁊ in.l. cu3 multa.
5 C.de bon.que lib. ¶ † Et idẽ dico in duobus fratribus patre
viuẽte: qr quamuis nõ fecerint diuisionẽ bonorũ: sed habeant
bona in communi: ⁊ vnus habitet seorsum ab alijs: illud quod
vnus ex fratribus acquirit nõ venit cõmunicandum cũ alte-
ro: qr patre viuẽte non presumit inter fratres bona cõmuniter
possidẽtes tacita societas contracta: etiã si simul habitarent ⁊
negociarentur quod est plus: vt plene declarat Bal. in.d.l.cũ
op3.in ver.quero quare fratres ⁊c.⁊ in.l.certũ.in.ij.co.C.fami.
ercis.⁊ in.l.cũ duobus.ff.pro soc.in lectura antiqua. ¶ Quin-
imo etiam regulariter mortuo patre fratres separatim habitã
tes quãuis habeant bona in cõmunione non censent pro hoc
socij: adeo ꝙ lucrũ factũ per vnũ debeat cum alio cõmunicari
nisi interueniant promiscui actus societatis negociando ⁊ o-
mnia lucra inuicẽ conferendo.l.cũ duobus.§.papi.⁊ ibi plene
no.per doc.ff.pro socio.⁊ Bar.in.l.titiũ ⁊ meuiũ.§. altero.ff. de
admi.tut.⁊ Bar.⁊ alios post eum in.l. si patruus.C. cõmunia
vtriusq iudi.⁊ Bald.in.c.j.§.si duo fratres.de duobus fratri-
bus de no.bene.inuesti.⁊ in.l.fi.C.de col.⁊ in.l.si socius.ff.si cer.
pe.⁊ in.l.j.C.qui test.face.pos.⁊ in tractatu de duobus fratri-
bus.cũ similibus. ¶ Et sic patet ꝙ ratio que mouit statuẽtes
h3 locum in casu nostro inter predictos segregatim habitãtes
dato qd de diuisione ipsorum bonorum nõ appareat.ergo de-
bet habere locum decisio statuti.l.adigere.§.quamuis.ff.de iu-
re patro.l.quod dictũ.ff.de pac.inter corporalia.de transla.qd
etiam inferius per hanc rationẽ alijs argumentis comproba-
bo respondendo ad allegata in cõtrarium. ¶ Nec ob.illa ver-
ba posita in statuto prealleg.vc3 pur chesiano diuisi in li beni.
quia rñ.qd veniunt dicta verba ad qualificandũ ⁊ restringen-
dum illud verbũ proxime precedẽs dũ dictio insieme.nõ autẽ
referũtur ad alia verba supra posita in eodẽ statuto: vc3 ibi dũ
dicitur.ma habitãdo disparita mẽte: ꝙ probatur: quia si talis
relatio fieret induceret correctio ⁊ irritatio precedentis parti-
cule posite in eodẽ statuto ibi habitãdo in dicti padri ⁊ figlioli
insieme ⁊ cum vnione di beni. vbi cautũ est qd ita demũ offi-
cium patris inhibeat vacationem filio ⁊ econtra si habitant si-
mul in cõione retineant.⁊ sic requirũtur dicta duo copulatiua
esse vera propter coniunctionem ⁊ vt dixi.s.sed si dicta verba
vc3.pur che siano diuisi.referunt vt qualificẽtur illa verba vi-
delicet.ma habitanda dispartitamente sufficeret alternatiue
verum esse vel qd habitarent simul vel qd bona in cõione reti
6 nerẽt. ¶ † Sed ita est qd nunq̃ debet fieri relatio ad oĩa pre-
a dicta quoties talis relatio induceret contrarietatem [a] in ipsa
dispositione vel quoties ipsa dispositio irritaret.l.si idem cũ eo-
dem.§.fi.⁊ ibi glo.⁊ doc.ff.de iurisdi.om.iudi.l.j.§.deinde.ff.de
postu.l.serno alieno.§.ab impubere.⁊.l.si quis a filio. in princ.
ff.de leg.j.⁊.l.fi.ff.de fideicõ.lib.l.cum vulgari.ff.de do.prele.⁊
plene not. Bar.⁊ scribentes in.l.talis scriptura.ff.de legat.j. ⁊
Spe. in tit.de instru.edi.§.nunc autẽ.ver. item excipe. ⁊ in tit.
de dispu,⁊ alle.§.post hoc.versi.vel quod.in prin. ⁊ cano.in.d.
c.ij.requiris. Nec enim est verosimile qd stauentes voluerunt
illico se corrigere .l.nã ad ea.ff.de cõd.⁊ demon. ¶ Preterea
qñ sumus in materia in qua latissima d3 fieri interp̃tatio. puta
in beneficijs sine p̃iudicio alterius prout in casu nostro.l.fi.ff.
de cõdi.insti.l.si quãdo.C.de bo.vacã.lib.x.c.ex parte.el.iij. de
deci.⁊ in.c.cum olim.de verb.sig.nunq̃ ea que sequuntur de
bent referri ad oĩa precedentia qñ per talem relationẽ restrin-
geretur dispositio que de sui natura esset late interpretanda.
tex.est ₰m intellectũ Jnno.⁊ doc.in.c.cum dilectus.de donat.
sed ita est ꝙ si talis relatio fieret vocationes p̃dicte ampliarẽ-
tur ⁊ beneficia restringerentur ergo dicta relatio fieri non de-
bet. ¶ Accedit quod dixit Jaco.de bel.in.l.quoties.C.famil.
ercis.vbi inquit ꝙ quando sequentia non possunt apte referri
ad omnia precedentia referuntur ad proxima tãtum: allegat
l.in adoptione.in fi.ff.de adop. ⁊.d.l.si idem cum eodem.in fi.
¶ Optime facit quod decidit in.q. similis statuti Bal. in.l.j.
7 C.de legi.here.vbi dicit † ꝙ accidit questio ardua pisis sub il-
lis terminis cauetur statuto qd frater excludat sororem dota-
tam alio statuto cautum erat quod si frater qui sororem exclu-
dit decedat sine liberis ⁊ fratre consanguineo vel filio fratris
agnato masculini sexus: teneatur dicte sorori relinquere dimi-
diam partis sue. Accidit quod titius habens filium ⁊ filiã do-
tatam condidit testamentum in quo masculum heredem insti
tuit ⁊ filie predicte reliquit.x.titulo instit.demum dictus frater
decessit relicta quadam filia femina condito testamento in quo
instituit agnatum: querebatur an filia ⁊ sic illa soror dicti titij
deberet habere dimidiam predictam.arguit Bal. primo vide
ri ꝙ sic: quia illa verba masculini sexus videntur referri ad illa
verba sine liberis quia verbu3 commune refertur ad omnia.l.
iam hoc iure.ff.de vulga.⁊ pup.⁊ quia clausula in fi. posita re-
fertur ad omnia.alle.d.c.ij.requiris.sed refert se consuluisse cõ
trarium quia quando prima clausula habet propriã ⁊ specialẽ
determinationẽ clausula vltima posita non refertur ad aliud:
alleg.ad idem.l.talis scriptura.de leg.j.⁊.§.deinde. ⁊ qr clausu
la posita in coniunctione ⁊ non absolute non refert nisi ad pro-
ximum determinabile.allegat not. per se in.l.j. de libe.preter.
¶ Subdit etiã ꝙ vbi precedẽtia sunt aduersatiua clausula se-
quens respicit illud cui probabilius adaptatur. ⁊ si est dubiu3
respicit vltimo loco dictum.alle.d.l.si idem cum eo.q.fi.ergo in
proposito illa verba seu illa clausula pur che siano diuisi non
debet referri ad illã partẽ videlicet. ma habitando dispartita-
mente qr quantũ ad hunc actum habitandi seorsum erat pro-
uisum.s.in eodẽ statuto.qr sola cõmunio bonorũ cum habita
tione segregata non attribueret vacationem. ¶ Confirmant
8 ex his que not.tradit † Bart.in.l.fi.ff.de rebus dub.vbi inquit
quod illud quod dicitur clausulam in fi.positam debere refer-
ri ad omnia precedentia est verum quando illa clausula poni-
tur de per se principaliter.sed si apposita esset ad aliquã dispo-
sitionem qualificatã tunc nunquam refertur nisi ad vltimum
sicut dicimus quando modus vel conditio inseritur legato vl-
timo loco apposito tunc ad aliud non refertur nisi ad illud vl-
timum.l.filium.⁊ ibi no.ff.quando dies leg.ce. sed ita est quod
d.clausula apposita ibi videlicet pur che siano diuisi, venit ad
qualificationem precedentis dispositionis: ergo debet referri
ad illud vltimum dum dicit in statuto,o insieme. ¶ Postre-
mo fortificantur predicta non mediocriter per ea que singu-

a ¶ Cõtrarietatẽ. bal.q.ccclvij.ci'a. lib.iiij. Alex.cõsi. xcv. col.j. in fine. libro.vij. Anto. cons.vij.ver. clausula. Ro.cs.cxvij. visa.cor.cs.lxxvj. lib.j.csi.clx. libr. iij. Cur.senior cs. lxiij.col.viij. Jas. cõsi.xcvij.colũ.ij. lib.j.l. talis scriptura. col. vj.ff. de lega.j. Anto. rub.csi.xlix.in.ij.

lariter scripsit An.de Bu.in cle.j.ad fi.de supplen.ne.prela.vbi
10 ait † quod licet regulariter vbi plura in eadem ratione prolata
sunt: ita ꝙ ab eodem verbo regantur dicta in vno: seu quali-
tas expressa in vno intelligant̃ repetita in alio.l.j.in princ.iun-
cta.l.iij.§.ꝙ ait.ff.de incen.rui.naufra.⁊ not.Bar.in.l.iiij.§.ait.
ff.de vi bo.rapt.fallit vbi mens verificaretur in omni casu etiã
qualitate nõ repetita: etiam si mens verificaretur in quolibet
distributiuo sine repetitione qualitatis.ita dicit probari in.c.
cum singula.in prin.de prebend.in.vj.vbi per illa verba pluri-
bus foribus vel ecclesijs curam habentibus animarum non
intelligitur illa qualitas videlicet curam animarum repetita
in prioribus sed tantũ in ecclesijs vt est declaratum in.d.cle.j.
in fi.de sup.ne.prela.⁊ ꝙ ibi gl.pe. ¶ Sed ita est ꝙ ratio ⁊ mẽs
statuentium videtur verificari etiã in patre ⁊ filio: ac etiam in
duobus fratribus in patria potestate consistentibus separa-
tim habitantibus vt debeant admitti ad officium vnus post
alium etiam si non cõstet de diuisione bonorũ:qꝛ ratio que ad
hoc mouet statuentes habet locum in casu isto propter maio-
ra onera ⁊ impedimenta.⁊ quia vnus non acquirit alteri.vt
aperte.s̃.probaui: ergo qualitas predicta pur che siano diuisi
⁊c.nõ debet referri nisi ab vltimo loco positũ. ¶ Et hoc modo
patet esse responsum ad ea que not.Bar.in.l.doli.ff.de ser.cor.
quia illud limitatur per ea no.Ant.de Bu.in.d.l.j.Item illud
quod dicit Bar.fallit vbi per talem rationẽ que fieret ad vtrun
que resultaret repugnantia siue contrarietas vel ineptitudo ⁊
plene habentur in.d.l.si idem cum eo.§.fi.⁊ in.d.l.talis scriptu
ra,vel nisi in precedentibus esset specialiter prouisum de casu
ad quem quis vellet relationem fieri.vt dixi referendo questio
nem Bal.in.l.j.C.de legi.here.Item posset responderi qꝛ illa
procedunt quando in eadem oratione est opposita dicta qua-
litas.ita loquitur.l.j.in prin.de seruo cor.⁊ in.l.j.in prin.ff.de in
cen.rui.nauf.Sed in casu nostro illa qualitas importata per il-
la verba pur che siano diuisi,⁊ posita in alia oratione ad qua-
lificandum aliam dispositionem.Ideo debet referri ad vltimũ
precedens duntaxat vt dicit Bald.in.d.l.fin.ff.de rebus dub.
¶ Non ob.ꝙ iure pater ⁊ filius censeantur quid indiuiduum.
ꝙ nõ possit pater continuate vocari ad honorem vel officium
post officium filij incontinenti per.d.l.j.C.de hono.⁊ mune.nõ
continuandis.lib.x.⁊ qd no.in.l.ij.C.qui etate.li.x.cum si.quia
respon.ꝙ illa procedunt de iure cõi.sed statutũ limitatius cõe
procedere quãdo filius ⁊ pater vel duo fratres habitarent si-
mul ⁊ in cõmunione bonorũ qd statutũ debet attendi in loco ⁊
nõ ius cõmune.l.oẽs populi.ff.de iusti.⁊ iure.l.an in totũ.C.de
edifi.priua.l.de quibus.ff.de leg.⁊ qd no.gl.in.l.nec pretorio.⁊
in.l.neqꝫ pignus.§.priuatorum.ff.de reg.iur.⁊ in.l.ij.C.que sit
longa consuet.cum si. ¶ Preterea intelligendo tex.⁊ in.d.l.j.
C.de hono.⁊ mune.non continuan.in ver.in eadem domo.qd
loquatur de domo habitationis prout sumit̃ in.l.pleriqꝫ.ff.de
ius voc.⁊ in.l.lex Cor.§.domũ.ff.de iniurijs.⁊ in.l.j.§.domũ.ff.
de aleato.⁊ in.l.nemo de domo.ff.de regu.iur.ille text.in.d.l.j.
non obstaret.imo esset casus pro ista decisione. ¶ Ex quibus
concludo officiũ filij fratri suo pro semestri iam exacto non tri-
buere vacationem patri vel alteri fratri. Alexand.

a ¶ Pupillo. Ad-
de Corne. consil.
ccxiiij. lib.iiij. deci.
consil.dlvj. Ang.
consi.lx.morte di
cti filij. consi.cxij.
Raynu. Alexan.
in.lib.ij.cons.xxx-
num.vj.

Summarium.

1 ☞Societas non censetur contracta cum pupillo nisi factus adultus ratificet ⁊ nume.2.9.
2 Societas si sit tacita non veniunt nisi questualia ⁊ fructus. nume.10.
3 Communicatione fructuum facta,si vnus plus altero posuit. non repetit.
4 Minor potest tacere contrahere societatem quo ad fructus.
5 Societas presumit̃ inter cohabitãtes cõmunibus impensis.
6 Causa cuius fuit pigneratione tenetur nisi denunciauit.
7 Statutum comprehendit etiam minores.
8 Nepos an stet pro filio fratris.
11 Res empta nomine proprio de communi pecunia,non est cõmunis nec communicanda nisi pupillo vel socio omnium bonorum,vel fratri qui ignorauit.
12 Statutum interpretandum vt addat iuri communi.

Consilium. XLIX.

Ature ponderatis his que in p̃mis-
so themate cõtinentur. ¶ Videtur prima conside-
ratione dicendũ circa primũ dubiũ inter Philip-
pum patruum ⁊ Ant.nepotem ex fratre non censeri esse con-
tractam societatem omnium bonorum:⁊ si promiscui actus so
cietatis hincinde intercessissent.⁊ per consequens molendinũ
⁊ omnia que hereditati Philippi vndecunqꝫ obueniunt vna
cum fructibus ad solum Philippum ⁊ eius heredes pleno iu
1 re etiam insolidum pertinere ex pluribus. ¶ †Et primo quia
contractus societatis est vltro citroqꝫ obligatorius.l.societa-
tes contrahuntur.§.fi.ff.pro socio.Sed pupillus sine tutoris
autoritate contractum obligatorium facere non potest.l.obli-
gari.ff.de aut.tuto.l.iij.C.de aut.prestan.⁊ in contractu societa
tis vt est tex.in.l.⁊ in conductionibus.ff.pro socio. ¶ Et quod
hoc procedat non solum in societate expressa sed etiam tacita:
a vt illa non possit intelligi contracta cũ pupillo [a] ex promiscuis
⁊ socialibus actibus firmat Bart.in.l.titium.⁊ meuium.§.al-
terum.ff.de admini.tutor.⁊ in.l.si patruus.⁊ ibi etiam Bal.C.
communia vtri.iudic.⁊ Angel.consil.cxiij.incipien.quod au-
tem si fratres.Bal.in.l.cum oportet.in prin.x.col.C.de bo.que
lib.vbi inquit quod si vnus ex pluribus fratribus est pupillus
non presumitur inter fratres contractam esse societatẽ ex quo
vnus erat pupillus qui negociari non poterat ⁊.h.d.esse verũ
etiam si de vtilitate pupilli tractetur,quod videtur fortius per
d.l.obligari.secundo respon.nisi pater mandasset communi no
mine exerceri ⁊ negociari: qꝛ quo nomine testator iussit eo no-
mine facta presumitur.ita dicit Bal.in.d.l.cum oportet.Pro
quo dicit esse text.vnicum ⁊ singularem in.l.qui negociationẽ.
2 in prin.ff.de admi.tutor. ¶ Secundo † quia esto qd inter Phi
lippum ⁊ Antonium posset videri tacite contractam esse socie
tatem omnium bonorum.tamen dicta hereditas que Philip-
po obuenit non debet iudicari esse cõmunis:quia in tacita so-
cietate nõ veniunt nisi ea que acquiruntur ex actibus questua
rijs.puta ex emptione ⁊ venditione ⁊ locatione,secus si ex le-
gato vel hereditate.l.coiri.cum quatuor seq.⁊.l.si duo.§.fin ff.
pro soc.licet aliud sit in societate expressa.l.iij.§.cuꝫ specialiter.
eo.ti. ¶ Tertio confirmo ex his que decidit Bald.in.d.l.cum
oportet.in prin.in.j.col.vbi querit an si aliquid donatũ est vni
ex socijs vel vni ex fratribus simul habitantibus debet com-
municari ⁊ cõcludit ꝙ in dubio non debet communicari. Sed
id quod obuenit ex hereditate que sit soluendo.dicitur obueni
re ex tit.lucratiuo.sicut si obuenerit ex donatione.l.inter stipu-
lantem.§.si rem quam.⁊ ibi no.Dy.⁊ Ang.ff.de ver.ob.l.si ser
uus legatus.§.stichum.ver.item si dominus.de leg.j.l.j.C.de
impo.lu.descrip.ergo sequitur ꝙ dicta hereditas communica-
ri non debet. ¶ Quarto hoc videtur expresse decisum autori-
tate dicti versiculi donamenta ⁊c. ¶ Sed premissis non obstã
tibus puto de iure verius esse de dictis fructibus perceptis ex
hereditate obuenta dicto Philippo vel aliunde,⁊ positis in
communi nil ab eo repeti possit. ¶ Hoc probatur primo quia
licet pupillus expresse vel tacite societatem cõtrahere nequeat
vt iam dixi:tamẽ si aliquid secum iam communicatum est vel
cõmuni nomine factũ põt ipse pupillus cuꝫ pupillarẽ etatẽ ex-
cesserit ratũ habere si fuerit vtiliter gestũ.ita in ꝓposito voluit
Bald.in additionibus suis quas fecit ad tractatũ de duobus
fratribus editũ per Bal.alle.l.si pupilli.in prin.ff.de noua.Sꝫ
in themate presupponit̃ ꝙ Philippus patruus dictos fructꝰ
cõicabat seu in cõi ponebat cum dicto Ant.ergo cõicationem
talẽ ex postfacto põt ratã habere Ant.maior effectus. ¶ Se
cundo probat̃ ex his que decidit Bal.in.l.fi.C.de colla.vbi di
3 xit † pone qd fratres simul vixerunt ⁊ in cõione vnus de fru-
ctibus aduẽtitiorũ ⁊ laborũ suorũ posuit plusquã alius querit̃
an aliquid repetere possit,⁊ cõcludit ꝙ nõ lꝫ proprietas cõica-
ta nõ sit:qꝛ fructus cõsumpti iure societatis cõuiuendi cõmuni
cati censent̃.dicit de hoc esse casum expressum in.c.si duo fra-
tres in cõi.de duo.fra.de nouo bene.inuesti.⁊ idem de hoc est
casus clarissimus:⁊ no.Bar.in cons.inci.Quidam habens bo-
na cõmunia.etiã bene faciunt no.per Bar.in.l.fi.in.j.col.C.fa.
4 ercis. ¶ † Tertio negari non potest qd etiã absqꝫ alia ratihabi-
tione quo ad fructus perceptos postquam Anto.pupillarem
etatẽ excessit nulla dari potest Philippo vel eius heredibus re
petitio:qꝛ quo ad fructus qui percipiebant̃ tam ex rebus ⁊ bo
nis dicti Philippi patrui quã ex bonis dicti Ant.potuit taci-
te ⁊ expresse cõtrahi contractus societatis ⁊ quilibet alius cõ-
tractus cum dicto Anto.qui curatore carens quo ad hoc ha-
bebatur pro maiore.xxv.annis.l.si curatorem habens.C.de in
integ.rest.mi.iuncta.l.lex que tutores.de admi.tu.⁊ qd not.in
c.cõstit.de resti.in integ. ¶ Fructus enim censentur de rebus
que seruando seruari nõ possunt.⁊ iuris presumptione nõ cen-
sent̃ posse triennio conseruari:ideo in eis minor sine alia solen-
nitate vt maior disponere potest:vt est gl.in.l.j.C.si aduer.vsu
ca.quam ita pro singulari ad hoc allegat Ange.⁊ Imo.in.l.j.
§.fuit quesitũ.ff.ad treb.⁊ Ang.in.l.procurator tutorum.ff.de
procura.⁊

procu.⁊ in.l.j.ff.so.mat.⁊ clarius hoc voluit gl.in.l. diuortio.§.
interdũ.in ver.reddet.sol.mat.⁊ ibi no.Imo.facit.l.igitur.iun-
cta.l.precedẽti.in fi.ff.de iur.deli.⁊ ibi Bal.§.constituitur.insti.
de vsufr.⁊.l.is cui.§.queri.⁊.§.seq.⁊ qđ ibi gl.in ver.primo tẽpo
re.ff.vt in pos.leg.iuncta.d.l.lex que tutores. ¶ Quod autẽ ex
predictis collationibus adinuicẽ presumatur societas,colligitur
ex no.per Bar.post Oldra. in.l.titiũ ⁊ meuiũ.§.altero.⁊.l.cum
duobus.§.papi.ff.pro socio.⁊ in.d.l.si patruus.⁊ Bal.in.l.hac
consultissima.qui testa.face.pos.⁊ ibi post Nico.de mata. dicit
5 † ꝙ ex quo fratres simul habitauerunt diu ⁊ oĩa bona habue-
rũt cõibus expẽsis,⁊ absq3 eo ꝙ rationes cões cõputauerunt
a vixerũt ⁊ negocia sua promiscue egerũt ⁊ presumitur societas:[a]
arg.l.j.cum.l.seq.ff.de his que deie.c.j.⁊ ibi no.per Bal. de be-
nefi.fratris.arg.d.l.cũ seq. ¶ Et ita dicit Bal.seruare consue-
tudinem in maioribus ⁊ qualiter accipiantur maiores.dixi.s̃.
quia quo ad propositũ nostrum sufficit qđ nõ fuerit pupillus.
⁊ ideo Bar.in locis.s̃.allegatis quando tractat de minore lo-
quitur expresse de pupillo. ¶ Et talis societas potest etiã tacite
cõtrahi:nõ solũ inter illos qui negociantur:sed inter eos qui non
negociantur dũmodo omnia vndecunq3 obueniẽtia conferant.
vt late prosequitur ⁊ firmat Bal.post Ja.de Are.Richar.ma
lumb.⁊ Old.in.d.l.patruus.in pe.co.in dictis allegationibus.
¶ Et idem dicit si vnus negociatur alter non dummodo ille
qui non negotiatur conferat ea que sibi obueniunt. cum qua
opinione transit formaliter consulendo dominus Pe.de An-
cha.in cons.ccciij.inci.materia de qua queritur. ⁊ idem videtur
esse de mente Angeli in consi.cx.inci.Ray.⁊ Ant. ⁊c. ¶ Sa-
tis enim constat de societate ex actu protestationis facte per
dictum Philippum.de qua infra in themate. ¶ Et licet pos-
set dici quod dicta protestatio potuerit fieri propter aliam cau
sam emanatam quam propter periculum societatis:quia po-
tuit emanare ne si Ant.tanquam vnus de populo terre Pe-
6 tresancte † propter represalias concessas contra illos de terra
sancta ob aliquod pretensum,factũ Philippi exigeretur ⁊ reti-
neretur:posset recuperare a dicto Philippo.vt.l. nesennius.⁊
ibi no.Bar.ff.de neg.gest.l.ij.§.item si in facto.⁊ ibi no.Ja. de
Are.⁊ Bar.⁊ ibi expressius.Jo.de Imo.ff.de ver.obl.⁊ Bar.
in tracta.represaliarum.in.x.q.prin.⁊ Ang. in.l.ij.§.ex his.eo.
titu.per illum tex.⁊ Bald.in aut.⁊ omnino.in fi.C.ne vxor pro
marito.⁊ Bar.in aut.vt non fiant pignora.in prin.⁊ Bal.in.l.
si vero.§.cum autem.per illum tex.ff.de his qui deie.vel effu.⁊
Ang.in.l.fi.ff.si fa.fur.fe.di. ¶ Unde Philippus denuncian-
do Antonio ne per illas partes transiret propter periculum re
presaliarum,stante quod represalie essent iniuste,nõ teneretur
Philippus Anto.propter dictam denunciationem vbi alias
obligatus fuisset non facta denuntiatione predicta.⁊ si repre-
salie forent iniuste:ita in specie decidit Imo.in.d.§. itẽ si in fa-
cto.per no.in.l.si merces.§.culpe.ff.locati. ¶ Tamen attento
ꝙ dicta protestatio cõprehendit aliũ casum ⁊ aliud periculum
quam represaliarũ:vt patet ex illis verbis videlicet etiam ꝙ es-
set per alias vias indirectas.do.Ant.posset habere aliqua im-
pedimenta in persona sua.⁊ in ere ⁊c.Nam ex hoc capite intel-
ligitur quod illa protestatio non potuit causari aliunde quam
ob causam societatis sue.de cuius natura ita erat qđ damna
contingentia aliquo periculo vel casu fortuito in persona An.
deberet esse cõmune.l.pompo.§.fi.ff.pro soc.ergo cum non po
tuit dicta protestatio fieri citra ius ⁊ nomẽ societatis sequitur
ꝙ arguit dictum Philippum fuisse sociũ.l. pro herede.⁊.l. ge-
rit.ff.de acq.her.⁊.l.paulus respondit non tantum.ff.rem rat.
ha.⁊.l.procula.ff.de proba.⁊.l.plane.la.ij.ff.pro soc. ¶ Postre
mo hoc aperte cautũ est in statuto predicto in verbo vel aliun-
de peruenerit ⁊c. ibi dum dicit fructus ante percepti veniant
7 in communi ⁊c. ¶ † Et cõstat statutum comprehendere non
b solu3 maiores sed etiã minores[b].l.sine here.§. lucius.de admi.
tut.c.cõstitutus.⁊ ibi no.doc.de resti.in integ.Pe.⁊ Cy. in.l.ij.
in vlt.co.C.que sit long.consue.⁊ ibi etiã no.hoc gl.magistra.⁊
Ja.Bu.in.l.de quibus.in fi.ff.de leg.⁊ Bal.in.l.fi.C.de resti.in
integ.⁊ Ang.l.si plures.ff.de pac. ¶ Et statutũ loquitur non
8 solum in fratribus,sed etiam in patruis ⁊ nepotibus. ¶ † Et
c statutum ibi accipit nepotem[c] pro filio fratris prout accipitur
in.c.j.de schisma.in.vj.⁊ in.c.j.§.similiter si dominu3.quib. mo.
feu.amit.⁊.c.tua nos.⁊.c.super his.de consang.⁊ affi.⁊ in.c.nõ
fine.de arbi.⁊ ibi no.doc.in.c.felicis.§.ceterum.de penis.in.vj.
⁊.d.l.vxor.C.qui accu.non pos.⁊ Bald.in.l.fi.C.de suc.edic.⁊
Dy.in cons.xvj.inc.diligenter considerata ⁊ inspecta forma or
dinãdi.⁊ Bal.⁊ Imo.in.l.si dotali.ff.so.ma.⁊ no.Bal.in repe.
c.si pr̃.in.xviij.co.de test.in.vj. ¶ Et ꝙ de tali nepote oĩno itel
ligi debeat clare decidit Bal.in.d.l.fi.de suc.edic.⁊ Pe.de anc.
in.c.canonũ statuta.de cõsti.in ver.circa nepotes ⁊c.vbi q̃rit qđ
si statutũ dicat ꝙ filij ⁊ nepotes excludãt feminas an itelligatur
de filio fratris:⁊ cõcludit ꝙ nõ.secus s̄m eos si diceret statutũ
ꝙ fratres ⁊ nepotes defuncti excluderent feminas quia tunc
filius fratris diceretur nepos ex natura copule:⁊ que copulat
ea que sunt ex eodem genere.ff.de fun.instru.l. cũ delanionis.
§.asinã.l.fi.§.cui dulcia.de vino tritico ⁊ oleo lega. ¶ Sed ita
est in proposito statutũ dicit ꝙ predicta etiã habeant locũ in
patruis ⁊ nepotibus:ergo d3 intelligi de nepotibus.i.filijs fra
tris qui sunt de genere transuersaliũ sicut sunt patrui. ¶ Nec
etiã videtur aliter sane intelligi posse,q2 si intelligeretur de nepoti-
bus ex filio non caderet illa frequẽs dubitatio quando bona ⁊
fructus intelliguntur cõicata cũ nepos quo ad vsumfructũ ac-
quirat ascẽdẽti suo in cuius ptãte est. ¶ Nec dicat aliquis ꝙ di-
ctũ statutũ sit intelligendũ quãdo plures patrui simul habita-
rent sine nepotibus vel quãdo plures nepotes habitarẽt sine
patruis:q2 nõ sane sentirẽt qui ita dicerẽt:qm̃ si statutũ intelle-
xisset de patruis tantũ simul habitãtibus sine nepotibus:⁊ sic
nõ habuisset respectũ ad nepotes nõ dixisset idem in patruis:
sed dixisset idẽ in duobus fratribus:sed de illo erat iam proui- a
sum in prima parte statuti. ergo nõ debet ita accipi ⁊ restringi
statutũ:quia alias nihil operaretur:quia finis statuti, quod non
est dicendũ.l.si quando.in prin.ff.de leg.i.c.si papa. de priui.in
vj. ¶ Et per predicta patet euidens responsio ad allegata in
contrarium.nam non obst.qđ primo dicebatur non posse cum
9 pupillo videri contractã societatẽ † q2 respon. ꝙ quãuis tẽpore
pupillaris etatis non potuisset tunc cõtrahi societas cum pu-
pillo de infante qui carebat cõsensu, ⁊ qui nõ poterat obligari
tamen si aliquid fuit cõmunicatum per Philippũ ad vtilitatẽ
pupilli ponẽdo fructus in cõi.⁊ per consequens videtur nomine
vtriusq3 fructus accepisse ⁊ gubernasse.bene põt per Ant.qui
amplius nõ est pupillus hoc ratũ habere.vt dixi.s̃.s̄m Bald.
Item q2 si statutum decidit casum nostrum vt dixi supra s̄m
Bal.Item si consideremus tempus post pubertatem Anto.
etiam absq3 alia ratihabitione etiã de iure cõi dicti fructus cen
sentur cõmunes,vt probaui. ¶ Non ob. s̄m ⁊ tertiũ arg.s.qđ
ea que obueniunt iure hereditario non cadũt in societatẽ taci-
10 tã.per.d.l.coiri.cum si.† q2 rñ.ꝙ verum est molendinum ⁊ alia
bona que erant in hereditate tẽpore aditionis hereditatis non
debent censeri cõia:sed tñ fructus debẽt censeri cões. tñ ex dis
positione dicti statuti.tñ etiam ex iure cõi.vt est casus in.c.duo b
fratres.nã fructus percipiebãtur ex actu questuario.s.ex loca-
tione molẽdini,vel in eius vsu ⁊ exercitatione.⁊ sic cadũt in so-
cietatẽ tacitã.d.l.coiri.Itẽ post tempus adite hereditatis per
philippũ fructus non censentur obuenire amplius ex heredita- c
te.vt not.glo.in.l.j.§.veteres.ff.de acquir.poss.⁊ in.l.heres per
seruũ.ff.de acqui.here.⁊ in.l.per hereditarium.ff. de acqui.rer.
dom. ¶ Nec obst.vlti.arg.de statuto.quia vt dixi quo ad fru-
11 ctus precise statutũ fauet Ant. ¶ † Quo ad vltimũ dubiũ.s.
an predia empta de cõibus bonis per philippũ sub noĩe pro-
prio.i.nulla facta mentione de Anto.debeant cõicari. videre-
tur prima facie rñdendũ qđ non.vt vr̃ casus in.l.pe.C.si quis
alteri vel sibi.vt dixit tex.formaliter:cũ itaq3 de rebus cõibus
fratrem tuum patruelem tuum quedam cõparasse cõtendas
hunc conueniendo consultius facias.nam in rem de rebus ab
eo cõparatis tibi cõtra eũ petitio nõ cõpetit.⁊ sic ibi text.aper-
te decidere videtur quod Antonio cõpetat actio ad repeti.pe-
cunie pro parte sua cõuerse in emptionem prediorũ. non autẽ
predia cõsequi põt. ¶ Secũdo videtur casus in.l. si patruus.
C.cõia vtriusq3 iudi.vbi si patruus tuus ex cõibus bonis pre-
dia cõparauit nõ cogitur predia cõicare nisi essetis socij omniũ
bonorum.Sed in casu nr̃o cũ dicto infante vel pupillo nõ po-
tuit esse societas omniũ bonorũ vt i primo dubio dixi.ergo ⁊c.
¶ Tertio pro hoc.l.si ex ea pecunia.C.de rei vẽd.l.ad proba-
tionẽ.in fi.C.de proba.vbi res empta ex pecunia mea nõ effi-
citur mea nec mihi debita si meo noĩe empta nõ fuit.⁊ hoc vi-
detur verũ etiã tpe quo Anto.erat pupillus. q2 etiã illud ꝙ p
alium redigitur ex re pupilli nõ acquiritur pupillo.l.filie.⁊ ibi
Bar.ff.de sol.⁊ no.Jac.de are.⁊ Bar.in.l.ij.ff.qñ ex facto tut.
⁊ legitur ⁊ no.in.d.l.titiũ ⁊ meuium.§.altero.cũ si. ¶ Quarto
pro hoc facit quod not.Bar.in.d.§.altero. ad fi. ibi dũ dicit ⁊
ideo forte si vnus emisset fundũ suo noĩe non cogeretur fun-
dum cõmunicare:sed pecuniam.l.si vnus.§.si vnus.ff.pro soc.
¶ Sed p̃missis nõ obstãtibus puto aliter cõcludendum, ve3
qđ si predia empta fuerint tpe pupillaris etatis Ant.per Phi
lippũ de bonis cõibus talia p̃dia cẽsentur esse cõia si philippus
erat tutor Antonij.l.ij.ff.quãdo ex fact.tut.l.curator.C.arbi.
tute.⁊ no.doct.in.l.si vt proponis.C.de rei vend.⁊ in.d.§.alte-
ro.cum si.aut tempore quo predia empta fuerunt Antonius
excesserat pubertatem, ⁊ tũc per promiscuos ⁊ sociales actus
constat inter eos contracta societas tacite.vt in primo dubio.
ergo sequitur quod predia empta per Philippum proprio

a ¶ Societas.Ad de Soci: consilio lxxij.cõs.lxxxvij. li.j.cõsi.clx.cclxv. ccxcj.libro.ij. late consi. iiij.libr.iiij. Roman. consilio cccclxx.cum seq. Pet.Anc.consi. ciij.cons.cxlix.cõsi.ccclj.Pau.cõs. cccxlix. lib.j.cor. consi.ix.lib.j.consi.cclj.lib.iiij.deci. cons.dcxxviij.Jaso.cons.ij.consi.iij. lib.iij.Anton.rube.consi.xcv.Alcia.trac. presum. Reg.j.p̃sum.xxv.

b ¶ Minores.vide.j.consil.ccliiij. lib.vj.

c ¶ Nepotẽ.S3 ꝙ stet pprie p descẽdẽte solũ Dy.cõs. xvj.Fed.cõs.xxxix.viso pũcto.alexã.l.si dotali.co.j. ff.so.ma.phi.c.fũdamenta.de elec. in.vj.Jas.deci.l. fi.C. de success. edic.

nomine de cõi pecunia ignorante Antonio debent communicari. ¶ Hoc expresse decidit Bal.in.l.j.C.si quis alteri vel sibi.vbi dicit ꝙ si duo fratres stant simul:⁊ sunt socij omniũ bonorũ: tamẽ si vnus de cõi pecunia emit ꝓ se solo seorsum quãuis ipso iure nõ acquirit alteri fratri suo per illã.l.cũ ibi not tamẽ per actionem pro socio tenetur cõicare:alleg.l.si quis societatem cõtraxerit.ff.ꝓ socio.⁊ no.gl.in.l.pe.C.si quis alteri vel sibi. ¶ Idẽ decidit Bal.in.l.si vt proponis.in fi.C.de rei vẽd. vbi dicit si patruus ⁊ nepos simul stãt ⁊ fructus simul percipiunt de cõi:⁊ patruus magis sagax vendidit fructus ⁊ emat inde predia suo noie:tñ tenebitur cõicare si erant socij oĩm bonorum ſm Bal.ibi qui subdit ꝙ intelligitur talis tacita ⁊ presumpta societas in dubio cõtracta pro equis partibus.l.si nõ
a fuerint.ff.pro socio. ¶ Idem etiã voluit Bald.in.l.si socius.[a] ff.si cert.pet.vbi inquit si plures sunt fratres socij omniũ bonorũ ⁊ vnus emit altero ignorãte ⁊ recipit chartã pro se tantũ fiet ꝙ emit pro se tñ ipsius proprium.sed iure societatis cõicare tenebitur:quia ignorãtibus non potuit distrahere societatem.sed si hoc fecisset illis volentibus ⁊ patientibus secus esset.vt ibi per eum.arg.l.itaqꝫ.ff.pro socio.⁊.l.i.§.magistrum.ff.de exercito. ¶ Firmat hoc etiã Bal.in.l.cum duobus.⁊.l.si fratres.alias est lex papin.ff.pro sociol.in lec.antiqua post Cy.ibi.vbi dicit quod accidit questio de facto quia duo fratres remanserunt in hereditate paterna quorum vnus maior natu ibat ad emendum merces:⁊ alter domi stationem continebat: maior frater q pecuniã retinebat ⁊ expẽdebat: fecit quasdam emptiones fundorum:⁊ instrumenta faciebat fieri in persona sua ignorante fratre: ⁊ his rebus emptis promiscue vtebatur cum fratre. demũ frater minor predicessit relicta filia herede. frater maior dicebat res emptas esse proprias.dicit Bald. qđ Cynus.ibi refert se in.d.q.cõsuluisse contra fratrem maiorem ⁊ cum eo transisse simpliciter ibi Bal.sequitur etiam Bald.in d.l.cum oportet.in prin.in.iiij.col.C.de bo.que libe.referẽs ita tenuisse Rica.malumb.⁊ Cy.in.d.l.si fratres. ¶ Idem etiam voluit Bal.in.l.fin.§.quatuor.per illum tex.de leg.ij.⁊ est text.in.d.l.si patruus.⁊ ibi hoc not.Bald. vbi per illum text.dicit ꝙ si sunt plures vel patrui vel nepotes socij ⁊ vnus clam emat possessionem pro se ⁊ heredibus suis, quod nihilominus talis possessio debet cõicari,q: clandestina empta nõ debet sibi i patrocinari quia non potuit clam altero inscio renunciare societatem.l.actione.§.diximus.⁊.§.renunciare.ff.pro socio.ita etiam.cõsuluit Pet.de Anc.in conf.cxxxviij.⁊ Ang.in cons.cclxxj.inci.filius Hugonis. ¶ Et ita limitatur illud quod no.Bar.in d.§.altero.ad fi.s.ꝙ decisio Bar.non procedit in socijs omnium bonorum:vel non procedit in emptione facta per vnũ ex pluribus fratribus altero ignorante.⁊ hoc patet ex eo quod leg.⁊ no.in.ll.alle.per Bart. ¶ Fortificãtur hec ex aperta decisione dicti statuti hoc expresse disponentis ibi dum dicit etiam aliunde peruenerit totum debeat redigi in communi:⁊ ita generaliter debet intelligi dictum statutũ prout generaliter loquitur in.l.i.§.generaliter.de leg.prestan.⁊.l.prospexit.ff.qui ⁊ a quibus. ¶ Et presertim vt statutum aliquid addat iuri commu-
2 ni † quia statutum debet interpretari vt addat[b] aliquid iuri
b communi.vt no.Bar.in.l.iiij.§.pretor.ver.quero quid si statutum dicit.ff.de dam.infec.⁊ Bar.⁊ Ang.in.l.non solum.ff.de rei vend.in fi.per ibi no.per gl.⁊ doc.no.gl.⁊ ibi clarius Ang.in.§.oportet.in auẽ.de iud.⁊ Ant.de But.in.c.causam.de dolo,⁊ contu.cum si.⁊ declarat Io.de Imo.in.l.si vero.§.de viro.in.iiij.col.ff.solu.matri.facit.l.si quando.in prin.cum si.ff.de leg.i. ¶ Et per hec non videntur obstare que in contrarium allegata sunt:videlicet.l.pe.C.si quis alteri vel sibi.⁊.l.ex ea pecu.C.de rei vend.cum alijs alleg.quia non loquuntur in emptione facta ab vno ex socijs: nec in emptione facta a tutore. vt specialius ostensum est in superioribus. Alex.

a ¶ L.si soci⁹.late ibi Alex.Ias.dci.⁊ Alex.in cõsilio lxxviij.lib.ij.cõsi.xxxvij.col.vlt.li.iiij.cõsi.clij.col.ij.lib.vij.late And.Tiraq.i cõsu.pacto.§.xxxij.num.xx.

b ¶ Addat.Alex.Ias.⁊ oẽs.l.fi.§.i cõputatiõe.C.de iure delib.Imol.Alex.d.l.iiij.si pretor sit.Albe.par.j.statu.q.cliij.per ancha.Rep.c.j.col.lxxi.de cõstit.cor.cõsil.cclxxix.co.j.li.j.vbi.col.ij.limitat.adde deci.c.ecclesia.col.vj.de cõsti.c.j.col.iij.de rescript.rub.de ꝓba.col.xij.col.xvij.c.pastoralis.in princ.de appellat.

c ¶ Fũdata.⁊ qđ sit fundata locatoris intẽtio cõtra cõductorẽ vt ei⁹ culpa leuis presumat nisi ꝓbet: casus est Bal.cõsi.incip.factum.q.ꝙ est cõsi.xxiij.li.j.secũdum veterẽ bixium ⁊ consil.cxlviij.lib.ij.secũdũ nouã impressionẽ Ang.consi.cxcv.incẽdium.

Summarium.

1 ☞ Incendium factum videtur culpa habitantium.
2 Clausula,quod statuta non recipiant interpretationẽ.⁊ nu.11.
3 Culpa leuissima faciendi non omittendo.venit in.l.aquilia,⁊ numero.12.
4 Ignis quando ab alio est immissus dicitur incendium casus fortuitus.
5 Incendium licet culpa habitantium processerit, non continuo tenetur inquilinus.
6 Occisus si reperitur in strata presumitur ab eo qui locum frequentat.
7 Unus tantum si ex pluribus incertus percussit,oẽs tenentur.
8 Conscius furti presumitur pene quem res furtiua reperitur, si talia emere consuetus sit.
9 Incendium non presumitur accidisse nisi culpa leuissima in omittendo.
10 Statutum restringitur secundum ius commune: ne quis indebite damnificetur.

Epitome.

Uidam habitabant in superioribus domus sub qua erat fundicus siue apotheca in qua dominus domus vel alius tenebat mercantias. Accidit quod domus combusta est queritur an in superiori habitantes occasione dicti incendij sint condemnandi, an habitantes fundicos ⁊ conuersans in eis. si probetur ignem in vno ex fundicis visum fuisse satis magnum siue non constet quod ignis satis magnus visus fuit siue etiã non possit apparere quorum culpa processit incendium.

Consilium. L.

Isis ⁊ oportune põderatis his de quibus in prescripto themate fit mẽtio. ¶ Videt prima consideratione dicendum dictos ragusinos reos conuentos occasione dicti incendij esse condemnandos infrascriptis rationibus. ¶ Et primo.nã presupponit ꝙ tẽpore incendij ⁊ ante domũ combustã inhabitabãt.vz in partibus superioribus. Sanctus vero qui actor est domũ illã non habitabat sꝫ dũtaxat duos fundicos existẽtes sub dictis partibus superioribus retinebat in quibus suas mercãtias tenebat; ex quo actu non infert ꝙ sanctus dictos fundicos inhabitare diceretur.nã differt fundicus siue apotheca ab habitatione.l.lex cornelia.§.si tãtũ.in ver.mercatoria.de iureiu.⁊ in.l.j.§.j.cũ ibi not.per Bar.ff.de lib.agno.⁊ no.Bar.in.l.iiij.§.pretor.ff.de dam.infec.⁊.l.j.§.habitare.ff.de his qui deie.vel effu.⁊ no.doc.in.c.
1 causam.de dolo ⁊ cõtu. ¶ † Modo sic iura dicũt ꝙ incendium plerunqꝫ fit culpa inhabitantiũ.l.iij.§.cognoscit.ff.de offi.prefec.vigilũ.in gl.l.si ven.ff.de peric.⁊ cõmo.rei ven.⁊ illa dictio plerunqꝫ facit regulã.vt no.gl.in.l.nõ dubitabimus.ff.de condi.⁊ demon.quã gl.ibi ad hoc ponderat Io.de Imo.qui etiã pro hoc alle.d.l.iij.de offi.prefec.vigilũ.ergo sequit ꝙ dictũ incendiũ presumit euenisse culpa dictorũ ragusinorũ habitantiũ ⁊ nõ culpa sancti qui non dicebat ibi habitare. ¶ Et ad hoc primũ fundamentũ accedit doctrina Bar.⁊ Ang.in.l.si quis ex argentarijs.§.pe.ff.de eden.⁊ doc.in.c.ij.de deposi.⁊ Sal.in l.si creditor.C.de pig.ac.⁊ Io.de imo.in.l.domus.de leg.j.vbi
c cõcludũt ꝙ probato incẽdio est fundata[c] intẽtio cõtra inhabitãtes nisi ipsi probẽt ꝙ absqꝫ sua aut suorũ culpa incendiũ secutũ est per iura supra alleg. ¶ Et istud vr̃ verũ etiã in cõtractibus.in quibus quis nõ tenet de leuissima culpa:sed tantũ de dolo,lata ⁊ leui culpa:vt probat in.d.l.si vẽdita.nã si venditor tenebat de dolo lata ⁊ leui culpa quemadmodũ cõductor.l.si vt certo.§.nũc videndũ.ff.cõmo.l.qui mercedẽ.cum ibi no.ff.loca.l.cõtractus.ff.de reg.iur.⁊ tenet de incendio venditor.vt in.d.l.si vendita.ergo ⁊ eodẽ modo cõductor. ¶ Scđo fortificant autoritate statuti dicte ciuitatis pisauri, quo cautũ est ꝙ pro leui ⁊ leuissima culpa incẽdiarius nõ tenet nisi ad emendationẽ damni. ¶ Et per cõsequens dato qđ dictũ incendiũ presumeret etiã cõtigisse ob leuissimã culpam dictorũ inhabitantiũ prout no.gl.insti.quib.mod.re cõtra.ob.§.preterea.quã ad hoc singularem ponderat Sal.in.l.que fortuitis casibus.C.de pig.act.⁊ in tractatu quẽ facit de incendio. ¶ Tamẽ propter dispositionẽ dicti statuti videt ꝙ omnino teneant ad estimationẽ dãni dati:dato ꝙ de iure cõi pro leuissima culpa nõ tenerent.vt dixi. ¶ Et eo presertim tenebunt ad emendationẽ di-
2 cte domus vigore dicti statuti:q: alio statuto cautũ est † ꝙ verba statutorũ nõ recipiãt interpretationẽ:sed statuta intelligantur prout verba sonãt ⁊c.⁊ hoc importat ꝙ verba statutorũ sicut prolata sunt sic fideliter exponant ad literã absqꝫ alia expositione,nisi forte per ꝗ ipsa verba sensus seu cõstructio quasi grãmaticaliter ad literã seu intelligibiliter exponat ne intellectus verborũ ad aliud trahat ꝗ literã sonet.ita Bald.in auẽ.si qua mulier.in fi.C.de sacros.eccl.⁊ Bal.in.l.iubemus.§.fin.C.ad tre.vbi đt ꝙ statutũ nõ recipit interpretationẽ.si lex interpretationẽ ꝓhibet.nisi sit interpretatio literalis de veritate sermonis vt per Ang.in.l.si ita scriptũ.ff.de lib.⁊ posth.⁊ Bal.in l.nõ dubiũ.in.iij.col.C.de leg.⁊ in.l.ij.de exec.rei iud.⁊ in.l.ꝓcibus.in

bus.in.v.col.C.de impu.⁊ al'ijs subst.⁊ in.l.ij.C.de patri.q fi. distra.⁊ in.l.maximũ vitiũ.C.de libe.pter.⁊ in.l.ij.C.de cõdi.
3 inser. ¶ Tertio videtur dici posse qd imo etiã de iure cõi p leuissima culpa teneantur ad emendationem damni saltẽ ac. l.aqui.in qua venit leuissima culpa.l.in.l.aquilia.ff.ad.l.aqui.⁊ ita vr̃ tenere Sal.in.l.data opera.C.q accu.nõ pos.⁊ in cõsi.inci.Saluatoris nomine inuocato ad questionẽ ppositam ⁊c.per.l.in.l.aquilia.ff.ad.l.aqui.⁊ sic dato qd si sanct' ageret actiõe locati nõ possit obtinere:q: in ea nõ venit legitima culpa vt dixi:tñ agit cõdi.ex dicto statuto vel ac.l.aquilie.videt̃ ꝙ debeat obtinere. ¶ Quarto:q: dato ꝙ esset dubiũ in culpa ragusinoꝝ habitantiũ partes superiores an culpa sancti retinẽtis fundicos edes cõbuste sint videt̃ negari nõ posse ꝙ oẽs saltẽ teneant̃.s.tam causa ragusini ꝙ̃ sancti.l.item mella.§.sed si plures.ff.ad.l.aqui.⁊ melius probat̃ in.l.j.§.fi.cũ seq.⁊.l.si vero.§.interdũ.x.qd si ex medio.de his q deie.vel effu. pter q̃ iura Bal.in.l.ij.§.cognoscit.de offic.prefec.vigi.ponit vnã questionẽ in nostris terminis ⁊ p eũ formatã.licet relinquat indecisam.nã ibi querit quid si locauit partẽ inferiorẽ dominus titio:⁊ supiorẽ meuio:deinde orto incẽdio cũ nõ appareat an sit ortũ prius inferius ꝙ superi' tota dom' cõbusta est.Querit̃ quis teneat̃ ad emendãdũ domũ.⁊ p'o arguit ꝙ neuter propter incertitudinẽ.⁊ hic adducit similẽ qõnem disputatã p Richa.mal.vt ibi plenius p eũ.In 2ium adducit.d.l.itẽ mella.§.sed si plures.cum 2cor.proxime alle. ⁊ finaliter dicit se nõ determinare.subdit tñ ꝙ iura vltio allegata nõ faciũt ad propositũ.⁊ r̃ndet prout infra dicã.retento ergo quod nõ oẽs tenerent̃ vn' soluẽs totũ repetit virilẽ ab alijs.l.receptiõe.ff.de his qui deie.vel effu.⁊ p Bar.in.l.j.§.si plures.de eo per quẽ fac.erit. ¶ Sed pmissis nõ obstantibus cõtrariã sniam de iure pbabiliorẽ esse puto. ¶ Et p'o pono casus indubitabilẽs ⁊ qui nulla disceptatione egent vt publicatũ attestationibus apparebat probatũ est ꝙ a principio ignis satis magn' visus fuit in vno ex dictis fundicis: quo claues ⁊ custodiã habebat sanctus.⁊ tũc constat ragusinos nõ teneri.q: culpa eorum nõ est secutũ incendiũ,cũ nõ ad eos spectaret custodia dictoꝝ fundicoꝝ.⁊ hãc partẽ pbat text. in.l.si vero.in prin.⁊.§.j.⁊.§.interdũ.de his qui deie.vel effu. ⁊ no.Saly.in.d.l.q fortuitis.⁊ in tractatu suo de incendijs.
4 † hoc eni casu incẽdiũ appellat̃ casus fortuit' qñ ignis non est immissus ab ipsis ragusinis habitãtib':sed aliũde pcessit:ita intelligit̃.l.cũ duobus.§.dãna fatalia.ff.pro socio.⁊.l. si vt certo.§.dãna fatalia.ff.cmo.⁊ probat̃ in.l.videamus.§. ij.cũ.l.seq.a 2trario sensu.ff.loc.⁊.l.3ct'.de re.iur.⁊ tenet hoc Jo.an.An.de bu.⁊ exp̃ssi' Jmo.in.c.j.cõmo.⁊ bal.in.l.pignus.in.ij.col.C.de pig.act.⁊ per Bal.in.d.§.cognoscit.⁊ in l.j.C.depo.faciũt q̃ infra proxime dicent̃. ¶ Scd'os est casus qñ nõ constaret ꝙ a pricipio ignis satis magn' visus fuisset in fundicis vel altero eoꝝ,tñ cõstaret ꝙ sanct' p se seu eius ministros erat solit' de sero ⁊ noctis tpe claudere ostia dictorũ fundicoꝝ ⁊ in eis ire cũ lumine accẽso.⁊ hoc casu etiã erit idẽ in casu proxime dicto. ¶ Hoc probat̃ primo ex his q̃ di-
5 cit Bal.in.l.si creditor.C.de pig.act. † vbi q̃siuit quomodo probetur in incẽdio culpã abesse.⁊ respõdit probãdo vñ incẽdium habuit originẽ,puta ad ostium incursum.Successiue querit quid si hoc nõ põt apparere prout dicit fuisse in cõbustione hospitij leonis,q: nõ apparebat vtrũ incendium pcesserit culpa hospitãtiũ vel culpa exercitoris aut famuloꝝ ei'. ⁊ respõdet ꝙ hoc casu 3 exercitorẽ nõ põt ferri sententia.alleg.in arg.d.l.si vero.§.interdũ.ver.qd si ex mediano.de his qui deie.vel effu. ¶ Ecce ꝙ Bal.ibi vult in incendio pariter psumi culpa tã in hospitalibus ⁊ viatorib' ꝙ̃ in cõtinuo habitãtib'.⁊ iõ in hoc dubio nõ põt agi 3 exercitorẽ q nõ tenetur de facto viatorum.l.j.§.fina.alias est.l.ij.ff.de fur.aduer. nau.cau.sta.⁊ declarat Sal.in.d.l.que fortuit. ¶ Hoc idem videt̃ decidere Bald.in.l.pignus.in versi.itẽ quero de igne. in.ij.col.C.de pig.act.vbi querit an presumat̃ ignis immissus
a ab habitãtib' seu cõuersantibus in domo.⁊ respõdit ꝙ sic [a] per.d.l.si vero.versi.quod si ex mediano.nisi demõstrarẽt immissionem per.d.l.dñs horreoꝝ.ff.loc.⁊.l.si ita.§.fi.ff.de fun. instr.⁊.l.ne quid.ff.de incẽ.rui.naufr. ¶ Et iuxta hoc querit Bal.quid si multi conuersabant̃.ita quod de aliquoꝝ facto tenetur hospes de facto suorum,⁊ de aliorum facto nõ tenetur:vt de facto aduenarũ,vt.d.l.j.§.fi.respõdet ꝙ vbi est incertitudo ibi deficit pbatio.⁊ ibi tex.dicit qd certi hominis factũ probãdum est.l.licet.§.possumus.ff.nau.cau.stab.ita resi det Bal.in.d.l.pignus. ¶ Et sic pz ꝙ Bal.ibi nõ facit differentiam inter habitãtẽ ⁊ cõuersantẽ.⁊ vult q̃ illa incertitudo eximat habitãtẽ a 2dẽnatione.idẽ voluit Saly.in.d.l.q fortuitis.in vlt.col.in versi.sed tunc insurgit dubiũ pone incendium ⁊c.vbi in effectu cõcordat dictis Bal.in.d.l.si creditor. ⁊ in.d.l.pignus.licet de ipso nõ faciat mentionem. ¶ Cõprobantur predicta per id qd no.Ray.⁊ Ang.in.l.iusto.in prin.
6 ff.de vsuc.† vbi per illũ tex.dicũt ꝙ si quis reperit̃ occisus in strata nec apparet a quo presumetur occisus ab illo qui locũ frequẽtat:⁊ idẽ in simili rõne dicit Albe.de rosa.in.ij.parte statutoꝝ.in.q.clxxxj.que incipit,Talis questio disputata ⁊c.in fi.ergo ⁊ incendiũ presumit̃ processisse a facto sancti seu ministroꝝ eius pter 2seruationẽ quã habebat in fundicis: q: in his que occulte aguntur de nocte qñ ciuiliter agit̃ suffi- a ciunt probationes per cõiecturas propter difficultatẽ,vt no. Bar.⁊ alij in.d.l.si quis ex argentarijs.§.pen.⁊ Spec.in tit. de pig.§.j.ver.⁊ no.cũ se.in tit.de fur.ver.pe.⁊ Bar.in.l.si qñ. C.vñ vi.⁊ in.l.de pupillo.§.si qs ipsi pretori.de oper.no.nũ. in.viij.q.⁊ Fede.de senis in cõsi.cix.inci.Nulli dubiũ.⁊ Hostien.in.c.fin.quod metus cau.ar.l.non omnis.§.a barbaris. ff.de re mi.⁊.l.sancim'.C.de nup.cũ simi. ¶ Ad pdictoꝝ cõfirmationem accedit questio formata per doct.in.c.significa-
7 sti.el.ij.de homi.† qd de lapide proiecto de domo ab vno ex quatuor qui erãt in domo,sed nescit̃ a quo an oẽs teneant̃ de percussione lapidis.⁊ licet doct.ibi dicant ꝙ si queratur de pena irregularitatis seu qui esset indẽnis.⁊ tunc omnes tenent̃ p tex.i.d.c.significasti.eo q: in hac pena indẽnitatis nullum subest periculũ.Sed dicit Abb.Mod.ꝙ si queratur de
b alia pena,tunc nullus [b] tenet̃:q: ex tali impositiõe pene posset subesse periculũ:vt q: posset cõtingere ꝙ innocẽs pena et dãno afficeret̃ contra.l.absentẽ.ff.de penis.⁊ similẽ decisionẽ ponit Alb.ij.par.stat.q.lxj. ¶ Et ex predictis infert̃ ad decisionẽ tertij casus vc3 qñ probarent̃ ea que dixi in scd'o casu principali:excepto ꝙ nõ probaret̃ quod dictus sanctus vel eius ministri in dictis fundicis irent cũ lumine,⁊ adhuc dico idẽ esse per easdẽ rõnes ⁊ iura.Nã doc.i locis supra allegatis dũ presumũt cõtra cõuersantẽ in loco non faciũt differentiã an appareat cõuersantes cõuersarent̃ cũ lumine vel sine,⁊ similr̃ Ray.⁊ Ange.in.d.l.iusto.nõ requirũt,ꝙ pbet̃ illũ frequẽtãtẽ in loco visum fuisse cũ armis offensibilib'.Ad hoc vt ille q ibi fuit interfect' psumat̃ ab eo occisus.Sed satis est ꝙ cũ cõuersatiõe cõcurrat habilitas aptitudo,seu potẽtia si-
8 cut alibi dicũt gl.⁊ doc.in.l.in ciuilẽ.C.de fur.† qd si res furtiua reperit̃ apud aliquẽ qui eã emit certe psumet̃ fuisse con-
c scius ⁊ pticeps furti si frequẽtauit [c] siles emptiões rerũ furtiuarũ quãuis eni nõ cõstet ꝙ actui particeps fuerit,tñ sufficit potentia vna cũ frequẽtatione ⁊ ad hoc plura exẽpla adduci possent q̃ breuitatis causa omittã. ¶ Preterea dato ꝙ qs fundicũ cõtinue nõ inhabitaret tñ si claues:⁊ per 2ñs custodiam fundici retinebit,iuxta.l.cum pater.l.§.pater plurib'. de leg.ij.in eodem fundico cõseruabunt̃ ⁊ incendio cõbustũ sic debet eadẽ ratione imputari culpa huic habẽti custodiã fundici.queadmodũ inhabitãtib' cõtra quos nõ psumitur dolus cõmissus in incẽdio:s3 solũ culpa leuissima.i.nõ pstita exactissima diligẽtia in precauẽdo ex incẽdio vt no.glo.in.d. §.preterea.nã ⁊ nõ bene custodire ab incendio sine dubio est culpabilis custodia.d.l.si vẽdita.⁊ per 2ñs idẽ ius d3 esse vt in iuribus vulgaribus. ¶ Cõfirmo predicta.nam dicti ragusini cõductores non tenent̃ nisi de dolo lata ⁊ leui culpa,non
9 de leuissima,vt in prin.dictum fuit:† sed in incẽdio nisi aliter probet̃ non presumit̃ interuenisse nisi leuissima culpa:vt est sin.in.d.§.preterea.que idẽ dicit in furto:⁊ istud dicit esse singulariter no.Sal.in.d.l.que fortuitis.q: nõ semper qs tenetur de leuissima culpa.Nec ob.ad hoc si dicatur saltem tenebunt̃ ragusini actione.l.aquilie.in qua venit leuissima culpa l.in.l.aqui.la.ij.ff.ad.l.aqui.qñ rñ.ꝙ illud est verũ qñ apparet culpam leuissimam esse cõmissam in faciẽdo,⁊ nõ in negligẽdo diligentissime custodire ⁊ precauere ab incẽdio.ita illã.l. intellexit glo.in.l.si maiora.in glo.pe.ff.sol.mat.⁊ Bar.in repe.l.quod nerua.ff.depo.in.xij.col.in ver.itẽ quero vtrũ culpa leuissima ⁊c.⁊ do.maxime Jmo.in.c.j.de cõmo.⁊ Bald. in.l.pignus.in.x.col.C.de pig.act.⁊ Saly.in.l.si nulla.in eo. ti. ¶ Sed nõ pbat̃.l.qd illa culpa leuissima que in dubio psumitur interuenisse in incẽdio dicat̃ esse culpa in omittendo ⁊ in faciendo:imo potius illa glo.in.§.preterea.videtur sentire contrarium,dum in hoc equiparat furtum ⁊ incendiũ ⁊ culpa leuissima que in dubio presumitur,videtur esse in negligẽ b do custodire,vt.l.cum duobus.§.damna.ff.pro socio.et ista fuit intentio Saly.in.d.l.que fortuitis.ad fi.si bene ponderetur dum dicit ꝙ istud erat singulariter notandum in incen- c dio:quia non semper quis tenetur de leuissima culpa.nam si verum esset quod in incendio presumeret̃ culpa leuissima in faciendo commissa,semper posset talis culpabilis cõuenir. ad estimationem damni per actionem.l.aquilie.etiam nihil

a ¶ Quod sic.et sic in genere ⁊ psone indeterminate sed non psumitur culpa vel factu3 certi hois,⁊ sic i dubio nõ est fundata intentio locatoris 3 2ductorẽ ita decidit bal.2s.cccccxlj. quidã magister.li. j.cõsi.cccccxlij.quidã nomine Restorinus.li.iij.Repetito 2si.cccccxcj.lib. iiij.Roma.consi. ccccj.Anch.cõsil. cccxlviij.pro decisione Alex.in.l.si quis ex argẽtarijs §.ptor ait.⁊ ibi ia. ff.d ẽdẽ.l.domos. ⁊ ibi Jas.ff.d leg. j.2s.lxxiij.i li.iij. Cepo.cõsil.crimi. consil.lxx.Jo.an. 2si.lxxj.Bal.Sali.in.d.l.q fortuitis.Cor.2si.cclxij. lib.j.Matthe.afflic.deci.neap.lvij. Cur.iunior.i.l.dominus Horreoꝝ. col.ij.ff.loca.Jas. in.l.i3 ⁊ si quis.§. quesitũ.co.pe.ff.si qs cautio.⁊ i cõsi. cxvj.lib.j.Hypp. marsil.l.j.in princ. nũ.9.ff.ad leg. corne.de sica.bertrã.cõsi.cxl.etiam si pbaretur.li.iij. Tho.ferra.cau. xxxvj.Tho.grãmat.cõsi.xxij.Ludo.goza.2si.lxiij. d3 ergo agẽs fundare intẽtionẽ suã amplius ꝙ̃ ex nuda ⁊ generali presumptiõe 3 habitãtẽ.⁊ ecõuerso si habitans agat ex statuto cõtra ciuitatẽ ad repetitionẽ dãni d3 pbare ignẽ ab extraneo immissum sine sui culpa.vt per Alberi.par.ij.statu. q.lxxx.[redacted]

b ¶ Nullus.3.consi.xv.

c ¶ Frequentauit. Alcia.de psump. reg.ij.presumpt. xxx.Jas.consi.ij. col.iij.lib.j.

operaretur qd esset culpa leuissima magis q̃ leuis. ¶ Et q illa culpa sine qua incendium plerūq; cōmittitur sit culpa cō missa in negligendo: videtur probari in.l. qui edes. in versi. ne gligētia. ff. de incē. rui. & nau. qui tex. intelligit de culpa leuis sima secundum Bal. in.l. data. in. iij. vel. v. col. C. qui accu. nō poss. & ista apertius declarabuntur circa responsiones ad ar gumēta. & per pdicta etiā remanet casus iste decisus. Quar tus & vltimus casus. s. qn simpliciter probetur quod ignis fa tis magnus fuit visus in fundico inferiori. nam dato quod non esset probatum q incēdium & ignis habuerit originem in ipso fundico magis q̃ in partibus superioribus. attamen pter rōnes. s. deductas que etiā militāt in casu isto seq. de bet absolutoria p quo etiā bene facit ratio allegata in pun cto: q2 cū non appareat q potius ignis cōbusserit partes su periores & inferiores quam econtra. s. q ignis existēs in fun dico fuit causa incendij in re dubia non potest actor obtine re. vt in pposito dicit Bal. in.l. si creditor. cū 3cor. s. alleg. fa cit regula cū sint partiū iura obscura. potius reo fauendū est vt in iuribus vulgaribus. ¶ Non obst. allegata in contrariū et. in primis primū argm̄ quod presumptio sit cōtra inhabi tantes &c. q2 respōdeo q q̃tū ad propositā materiā. idē iudi catur de conuersante q de continuo habitante. est eadem ra tio propter aptitudinem & potentiā. & maxime in eo qui reti nebat claues & custodias fundicorum. vt seperius abūde de ductū est. pro quo. etiam bene facit quod no. gl. in. c. pe. in ver. cōmorantes de stat. mo. vbi glo. vult q rōne subiecte materie appellatiōe cōmorātiū veniūt nō solū cōtinuo & pperuo cō morātes sed ad tēpus. ¶ Nō ob. q intētio actoris sit funda ta per no. Bar. in. d.l. si quis ex argētarijs. cū si. q2 rñ. q illud esset verū vbi tm̄ ptes habitate per ragusinos 3busse essent: sed vbi oēs ptes tā supiores q̃ inferiores cōbuste sunt: & que partes tenebant sub custodia diuersorū ibidē cōmorātiū. vel cōuersantiū q sec⁹ est p. d.l. si vero. ff. de his qui deie. vel effu. ¶ Scdo rñ. q illud qd no. Bar. in.l. si quis ex argētarijs. p cedit in eo qui tenebat. etiā de quacunq; leuissima culpa. vt in cōmodatario & sitib⁹.l. in reb⁹. cū si. ff. cōmo. & etiā interdū in 3ctu locationis venit leuissima culpa. vt.l. qui mercedē. ff. lo. sec⁹ in eo q nō tenebat de leuissima culpa psumpta in in cendio q̄ l3 leuissima tñ nō onerat cōductorē. vt superius est ostēsum. ¶ Nec ad hoc ob. d.l. si vēdita. q̄ loquit in 3ctu ven ditiōis in quo nō venit leuissima culpa: q2 rñdet q ille tex. po ti⁹ dicit 3riū. nā ille tex. in pri. dicit q incēdiū sine culpa fieri nō pōt. postea subdit tex. q̃ obrē si diligētiā vēditor eā adhi buisset in insula custodiēda quā debēt homines frugi & dili gētes pstare. si qd accidisset nihil ad eū ptinebit &c. & sic text. ille vult q qs non fuerit in leui culpa ad hoc vt quis excuset a culpa sine qua incendiū esse non pōt: hoc pz ibi ex ver. dili gētes. qd quidē vbū adaptat ad exclusionē leuis culpe nō le uissime.l. si cū vēderet. §. fi. cū.l. se. ff. de pig. ac. iūcta.l. in reb⁹. in pri. ff. cōm. plene p Bar. in.l. q nerua. & ff. depo. cū concor. dū tractat de leui & leuissima culpa. & illud verbū potest cōue nire omni culpe. s. tam late q̃ leui & leuissime fm̄ subiectā ma teriā & no. Bal. in.l. pign⁹. in. viij. col. & Sal. in. d.l. si cum nul la. e. tit. & Barto. in.l. in venditione. §. j. ff. de bon. aut. iud. pos. ¶ Nec etiā ob.l. mulier. §. si tibi. ff. ad tre. & .l. domus. cū.l. seq. ff. de leg. j. q2 eī nō dicit q incēdiū psumat esse sequutū inter ueniente culpa lata vel leui que interuenisset prout est rñsum prout in puncto & recte. ¶ Non obst. fm̄ argu. de statuto pi sauri: q2 rñdet & primo: q2 statutū in casu nostro nō vendicat sibi locū: q2 nō apparet an culpa statuti an culpa ragusino rū incēdiū secutū sit. put sepe dictū est. ¶ Scdo respōdeo q
10 † statutum d3 interpretari & restringi fm̄ ius cōmune ne qs indebite dānū patiat.l. si serui. C. de noxa.l. adigere. §. quāuis. de iurepa. c. cū dilect⁹. de cōsu. & sunt doctrine cōmunes bar. & aliorum in.l. oēs populi. in. vj. q. prin. & vbiq;. sed de iure cō muni cōductor non tenet de leuissima culpa que presumitur fuisse in incendio: ergo debet intelligi statutū de his que pro culpa leuissima cōueniri possunt. vel etiam melius de iure cō muni pro incēdio pōt quis cōueniri ad emendationē damni etiā pro leuissima culpa. d.l. in.l. aqui. tamen istud intelligat qn̄ apparet culpā esse cōmissam in faciēdo de quo nō constat in casu nostro. put hec omnia seriose deducta sunt et pbata.
11 ¶ † Nec ob. q alio statuto cautū sit q verba statutorū nō re cipiāt interpretationē: sed intelligant prout verba sonant &c. q2 per hoc nō tollit iusta[a] interpretatio. vt per plura late pro bat Bar. in. d.l. oēs populi. in. vj. q. principali. in fi. & etiam ibi Bal. in. x̄ij. co. & Jmo. in.l. cesar. ff. de public. & in. c. raynuti⁹. de testa. circa tractatum pupillaris substitutiōis in fin. illius tractatus: & hoc esse verū colligitur ex mente statuentiū. nam illud statutum de incēdio emanauit ad minuandam obliga tionē incendiarij. s. vt p leui culpa nō possit puniri criminali ter cui⁹ 3riū erat de iure cōi scdm̄ verā opi. vt est tex. in.l. si for tuito. iuncta. gl. j. & .ij. ff. de incē. rui. & naufra. & not. Bar. in.l. iij. ff. de offi. prefec. vigilū. & expressius Bal. in.l. data opera. in. iij. & .v. col. C. qui accu. nō pos. per Bar. in.l. respiciendū. §. delinquunt. ff. de pe. ergo tale statutū inductū ad diminuen dū non debet inducere argm̄: q2 esset absurdū.l. plane. la. j. in prin. ff. de leg. j. & .l. si transferam. ff. de adimen. leg. ¶ Etiam ex hoc colligitur q̄ fuerit mēs statuētiū. vt no. Bar. i. d.l. oēs populi. in. viij. qō. pricipali. ibi dū dicit de mente statuentium est q voluerint recedere a pprio significatu verborū qn̄ statu tū fm̄ propriū significatū resultaret absurdū.l. in ambigua. ff. de lega. idē si resultaret repugnātia iuris cōis vel lesio iuris tertij. vt signanter dicit Ant. de bu. & Jmo. in. d. c. cū dilect⁹. in notabilibus per illū tex. de cōsue. sed ita est qd vbi apparet de mente statuentiū semper statutū recipit interpretationem restrictiuā etiā si statutū reijceret cōem interptationē. vt not.
12 Ja. bu. & Bal. in.l. nō dubiū. circa. iij. col. C. de legi. ¶ † Non ob. tertiū arg. qd p leuissima culpa de iure cōi tenet incēdia ri⁹ p. d.l. in.l. aquilia &c. quia rñ. duob⁹ modis. Primo scdm̄ primā responsionē datam ad secundū argu. Secundo respō deo q illud est verū vbi apparet culpā fuisse commissam in faciendo prout dictū. est. s. & dictum statutum intelligatur de culpa commissa in faciendo: pz q2 statutū loquitur de incen diarijs. iste autem terminus videtur attribui facienti: nō au tem negligenti & culpabili in non faciendo: vt probatur in.l. capitalium. §. grassatores. in versicu. incendiarij. ff. de penis. ¶ Non ob. vltimum argu. q2 respondeo ad.l. item mella. §. si plures. fm̄ quod etiā respōdeo Bald. in. d.l. iij. §. cognoscit. ff. de offi. prefe. vigi. quod ibi constabat de principio delicti sc3 q omnes percusserint. sed non cōstabat de fine delicti scilicet cuius ictus perierit hic autē nō constabat de principio. s. cui⁹ culpa ortū fuerit incendium. ita dicit Bal. ibi etiam respō det ad.l. j. §. fin. cum.l. seq. & ad.l. si vero. ver. qd si ex mediano. ff. de his q deie. vel effu. videlicet q ibi loquitur in quasi ma leficio ex illo edicto. vt.l. ex maleficijs. §. al's quoq;. el. ij. ff. de act. & oblig. & agitur ibi ex eo q fideicōmissum est in faciēdo: sed in casu nostro agi oportet ex contractu. nam ex delicto cō misso in faciēdo agi non potest hoc casu nisi aliud pbaretur: vt. s. dixi circa intellectū.l. in.l. aquilia. & ideo hoc casu tenent doc. vbiq; reū esse absoluēdū: vt p Bal. in. d.l. si cre. cū 3cor. s. al. ¶ Preterea in legibus allegatis in cōtrariū cōstabat ex quo particulari loco habuisset originē illud quasi maluz. vn de omnes in eodem particulari loco existentes tenentur: licet non cōstet quis fecerit. sed in casu nostro non constat ex quo loco habuerit originē. ergo actor qui se fundat quod habita bat in partib⁹ superioribus habitatis per ragusinos si nō p bat intētionem suam & locum succumbit.l. non soluz. §. sed vt probari. cum ibi not. per doc. ff. de ope. no. nunc.l. libellorū. ff. de accu. ¶ Nec ob. q Bald. in. d. §. cognoscit. reliquerit istum casum indecisum q2 illum postea in effectu decidit in.l. si cre ditor. & in.l. pignus. cum si.
¶ Nō omitto q vbi probaretur q dicti cōductores nō erant hoc cōsue. sed vigiles. si alia indicia contra eos non apparēat
b nō tenentur de incēdio. ita expresse inquit Bal.[b] in cōsi. inci. Quidam viscomus. ar.l. non oēs. §. a barbaris. ff. de re mil. & .l. argentum. ff. commo. Alex.

a ¶ Justa. s. e. cōsi. lxxx. col. ij.

b ¶ Bal. habet. in cōsil. ccccxlij. qui dam nomine Re storius. li. iij. quod est repetitū. li. iiij. consi. ccccxcj.

c ¶ Quod. vide. s. lib. iij. consi. vj.

Summarium.

1 ☞ Remedium. c. reintegrāda. & cōtra quē ex. d. c. agitur.
2 Filiationis quasi possessio sufficit.
3 Fama inducēs quasi possessionem trāsfert onus probandi.
4 Opinio communis quomodo probatur.
5 Fama & communis opinio probantur etiam per testes singu lares.
6 Testis deponens de detentione probat possessionem.

Consilium. LI.

Viso & discusso processu inter nicolaum quondam zilioli de Cesena &c.
1 ¶ † Primo presuppono in hac causa intenta tum fuisse vltimo loco remedium capit. reintegranda. tertia
c questio. j. quod[c] competit cuilibet qui a possessione acciderit sine iusta causa tam pro possessione rerum ecclesiasticarū quā aliarum rerum quarumcunq; fm̄ doc. magis cōmuniter in. c.
cum ad

cum ad sedem.⁊ in.c.sepe.de resti.spo.⁊ Bar.in.l.si coloni.de agri.⁊ censi.⁊ Ang.in cōsi.clvij.incip.in predicta.q.vertente. inter cōe castri ⁊c.⁊ notant Mode.in.l.rem que nobis.ff.de acqui.poss. ¶ Et presertim quādo intentatur cōtra possidentem sine titulo prout in proposito nostro.nā possessio iunior que peruenit ad reū conuentū presumitur clandestina.c.licet causam.de proba.no.Bart.in.d.l.si duo.in prin.ff.vti pos.et Ja.bu.in.l.incerti.C.de interdi. ¶ Ex hoc patet ꝙ non ob.l.siue autem.§.si duobus.ff.de public.⁊ ad no.per Bar.in.d.l.rem que nobis.in.l.manifestissimi.§.sed cum in secūda.C.de fur.q: loquuntur quando reus conuentus possideret cum ti. ¶ Quinimo tenuit Anto.de bu.⁊ do.Abb.Moder.in.d.c.sepe.⁊ nouissimi in.d.l.rem que nobis.ꝙ etiam remediū.d.c.reintegran.daretur cōtra titulo possidentē prout etiam dant plura alia remedia possessoria.l.fi.C.de edict.diui.⁊ not.glo.in.l.si duo.in prin.⁊ ibi no.Bar.in versi.ꝗro qd si ille q possidebat a me tibi. ¶ Sed pro nunc de hoc disputare nō expedit q: reus conuentus de aliquo titu.nō probauit. ¶ Et dato ꝙ cōstaret ipsum reum conuentum tanꝙ heredē sui patris ⁊ aui paterni continuasse in possessione dicte rei:tamē nō per hoc diceretur habere titulum pro herede:quia tit.ꝓ herede nō habet locum in descendentibus qui sunt sui heredes:
2 vt in.l.j.§.fin.ff.pro herede glo.fin.in.l.j.eo.tit. ¶ † Ad ostendendum autem quod sit probatum de filiatione legitima et naturali predictorum. Presuppono quod interdum queritur qualiter probetur quasi possessio filiationis que qualiter vnaqueqꝫ probetur.vide Bar.in.l.j.§.idem per contrariū.ff.de lib.agno.⁊ in.l.fi.de proba.nam dicitur esse probata quasi possessio filiationis si probetur quod talis tractabat talē vt filium.l.j.§.j.⁊ ibi hoc not.Bar.ff.de questio.⁊ Bar.in.l.non nudis.C.de proba.⁊ in.l.j.C.quorum bo.⁊ ibi dicit Barto.ꝙ tantū aduocati faciunt duos articulos.vnum de proprietate filiationis in quo dicunt ipsum esse filium:alium de cōmuni possessione filiationis.scilicet qd pro filio habebat̃:reputabatur tractabatur. ¶ Et sufficeret probare articulū quasi possessionis filiationis:quia propter quasi possessionem transfer
a tur [a] onus probādi cōtrariū in aduersarium:vt no.in.l.non nudis.⁊ in.l.non epistolis.C.de proba. ¶ Idem si probetur qd cōi opinione titius reputabatur filius sempronij:nā hoc sufficit absqꝫ eo quod probetur ꝙ fuit tractat⁹ a sempronio tanꝙ filius:ita inquit Jac.but.in.l.quidam.ff.de proba.alle.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fundo instr. ¶ Et ideo dicit ipse ꝙ cauti aduocati faciūt tres articulos.vnū qd titi⁹ est filius sempronij nat⁹ ex eo ⁊ Berta ei⁹ vxore in domo sua vicinis sciētib⁹.Scdm ꝙ sempronius ⁊ berta tractauerunt Titiū vt filiū.Tertiū qd fm vulgi opi.reputabat̃ eorum filius. ¶ Et si aduocat⁹ non potuit vnū articulū probare saltē ꝓbet aliū ⁊ sufficit. ¶ Et idē tenet Anto.de but.in.c.transmisse.qui.fi.sint leg.vbi dicit ꝙ sola cōmunis opi.absqꝫ tractatu parentum sufficit q: per hoc dicitur probari de fama.alleg.d.l.cū delanionis.⁊ q: probatio filiationis de facili non est probabilis.l.lucius.de cōdi.⁊ demō.⁊ hoc videt̃ esse de mēte Bar.in.l.j.C.quo.bono.prout.s.retuli. ¶ Ad idē qd no.Bart.in
3 l.de minore.§.si pluriū.in vlt.col.de qō.vbi dicit † ꝙ sola fama est sufficiens ad trāsferendū onus probandi in aduersarium qñ per famam vel cōem opi.aliquis esset constitutus in quasi possessiones alicui⁹ qualitatis.puta serui.vel liberta.l.si mater.C.ne de statu defun.l.ij.C.si seruus aut lib.ad decur.aspira.lib.x. ¶ Et magis debet sufficere talis ꝓbatio in possessorio in quo nō requirunt̃ ita plene probationes sicut i petitorio:vt plene probat in.d.l.j.C.quorum bonorū. ¶ Quo
4 autē probet̃ † cōmunis opi.vulgi credētis titiū esse filiū sempronij.dic quod eo ipso qd testis deponit ꝙ ab oibus cognoscētibus eos habebat̃ ⁊ reputabat̃ filius eius:vt no.Bar.in.l.j.per illum tex.C.de testi.⁊ ibi no.idē Bal.in.x.q. ¶ Item si testis dicit se scire eo q: vicinus dꝫ reddere bonā cām.vt no.Bar.⁊ alij in.l.j.ff.si cer.pe.in suo tracta.de testi.⁊ Bald.in.l.de etate.in.ij.q.de mi.⁊ Bal.in.l.testiū.in vlti.col.C.de testi.⁊ in.l.cōuenticulā.C.de epis.⁊ cleri.⁊ Lud.ro.in.l.j.in.vij.co.C.de seruis fugi.in auf.quas actiones.ad fin.C.de sacros.eccle.⁊ Anto.de bu.in.c.literis.de presumptionibus.ar.c.quosdā.⁊.c.quāto.de presum.⁊.d.l.si vicinis.C.de nup. ¶ Et ad hoc facit quia ratio reddita a teste debet reduci ad ipsum actum vt cōcludat si scdm s anū intellectū cōcludere pōt.vt no.Bal.in.l.ij.C.de tēpo.ap.vbi ponit de teste q deponit titiū esse maiorē.xxv.annis.⁊ dicit se scire q: recordat̃ de die natiuitatis sue. ¶ Et vide etiā in proposito Sali.in.l.ea quidē.C.de accusa.dū tractat de fama.in versi.ij.circa idē quero ⁊c.vbi vult ꝙ satis est qd rō testis implicite inferat ad veritatem dicti,lꝫ nō explicite:vt ibi late per eū. ¶ Nec est curādū etiā si dicti testes

5 essent singulares:† q: ad ꝓbādū cōem opi.⁊ famā [b] nō nocet
b esse singulares testes,vt no.Bar.in.d.l.de minore.ver.sed qd si testes diuersi ⁊c.post Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ.de accusa.et Spec.in ti.de inquisi.§.nunc tractemus.ver.super probatiōe autem ⁊c.⁊ Bal.in.l.j.C.de test.per no.in.l.ob crimen.§.fi.ff.de test.cū si. ¶ Non obstat etiam quod no.Bar.in.l.filiū.de his qui sunt sui.dū dat practicā ad probandū filiationē qd si quis putaret ꝙ Bar.⁊ do.ꝙ omnia predicta ibi per eum posita copulatiue ꝓbari debeāt falleret̃.nā non dubiū ꝙ sufficeret ꝓbari de veritate filiationis ⁊ de veritate matrimonij cōtracti inter parētes absqꝫ eo qd probaretur alius tractatus,⁊ cōis opinio vel quasi possessio:q: preualet ꝓprietas filiatiōis ipsi quasi possessioni.c.cū dilecti.de causa pos.sed Bar.⁊ docto.tradūt illā practicā ad cautelā.vt q: si vnus articul⁹ non probabit̃ sufficiat ꝙ alius ꝓbet̃.⁊ hoc patet ex no.etiam per Bar.in.d.l.j.C.quo.bon.⁊ i.l.j.§.j.ff.de qstio.⁊ hoc mō itelligendo Bar.in.d.l.filium.scilicet quod loquatur ꝙ illa de necessitate nō sint omnia copulatiue probanda,sed alternatiue:tūc erit ibi decisio pro nobis.s.ꝙ sufficiat probari ꝙ iste tenebatur ⁊ reputabat̃ filius ab oibus agnoscētibus eos. ¶ Nō obst.etiam dictum Jac.in.l.j.ff.de proba.vbi dicit ꝙ si fact⁹ est articul⁹ ꝙ titius fuit filius sempronij ⁊ ꝙ probantur accidentia,puta fama:⁊ ꝙ parentes sic volebant ⁊ tractabant eū vt filiū,per hoc nō est probata filiatio.⁊ idē refert etiā Bald.in.l.nō nudis.C.de proba.⁊ reprehēdit Jac.but.⁊ bñ.⁊ dato quod esset verū dictum Jaco.but.tū nō facit ad propositum
a q: ibi fuit vnū capitulatū ⁊ aliud probatū:ideo ꝓbatio ruerit:sed hic fuit capitulatū id qd fuit ꝓbatū.s.quod reputabant̃ filij ⁊c. ¶ Preterea dico ꝙ dictū Jac.but.corrupte allegatur:nam nō ponit illud.l.j.ff.de proba.sed in.l.quidā.eo.tit.vbi dicit totū contrarium eius ad quod allegat̃.nam dicit ipse,quid si dico me filiū ⁊ ꝓbo ꝙ Titi⁹ ⁊ Berta me tractauerint vt filiū,an debeo obtinere.Et arguit primo ꝙ non:q: nō probaui intentionē meā.posui enim proprietatē ⁊ probo possessionem:tandē concludit ꝙ imo prodest talis probatio:quia quoties est possessionis questio ⁊ proprietatis,iudex ex suo officio potest videre cui incumbat onus probandi et illi iniungere.l.si quis liberum.⁊ in.l.cum de etate.ff.de proba.vnde si iudex cognoscit ꝙ ego ꝓbauerim quasi possessionem filiatiōis iniūget onus ꝓbādi aduersario:⁊ si nō ꝓbabit ego ex quasi possessione obtineo.l.si filius.eo.tit. ¶ Itē nō obst.si dicitur ꝙ requirebatur probari de fama cū tractatu paterno.vt no.Ant.de but.in.c.transmisse.qui filij sint legi.q: cum supportatione domini cōsultoris Ant.de bu.ibi dicit totum cōtrariū,vt clare videre poteris. ¶ Itē dico quod septimus testis in causa productus probat.nā deponit se vidisse separatim habitare dictam domū anteꝙ dictus magister petrus
b inceperit eā tenere ⁊ possidere. ¶ Nec ad hoc ob.respōsio data per dominum consultorē dum dicit ꝙ per hoc nō est probata possessio necessaria:q: etiam conductor habitat.l.si qs domū.⁊.l.habitatores.ff.loca.⁊ tamen non possidet.l.si quis ante.⁊.l.de eo.§.fin.ff.de acquirē.poss.quia ad hoc respondeo
6 quod eo ipso † ꝙ testis deponit ꝙ aliquis detinuit rē dicitur probare de possessione quod infertur ex illa detētione facti,vt no.in.l.stipulatio ista.§.hi.alias hec quoqꝫ [c].ff.de ver.
c oblig.nam cum testes debeāt deponere solum de eo quod cū sensu corporis percipiunt.vt.l.qui testamento.§.fi.ff.de testa.⁊ in authen.de hered.⁊ fal.§.si do absunt.⁊.l.testiū.ff.de test. ¶ Nam nō potest deponere nisi de detētatione ⁊ actu facti,ex qua presumitur possessio que est iuris,vt no.vij.q.j.c.pontifices.⁊ no.do.in.c.cum ad sedē.de re.spo.⁊ Pau.de leaza.in commento.c.literis.in.ij.col.eo.tit.vbi ad hoc alleg.gl.in.d.§.hi qui.⁊ idem Bald.in.l.data opera.in.xviij.col.C.qui accu.non poss.⁊ in.l.j.in vlt.col.C.de ser.fugi.⁊ in.l.pen.in.vij.col.C.de excep.rei iudi.⁊ in sua disputatione incipi.Accusatus de vi turbatiua.in pen.col.⁊ in tit.de pa.constan.in ver.recuperauit.Alias enim nunꝙ quis posset sufficiēter probare in interdicto vti possidetis:in quo etiam non sufficit detētio.l.si duo.§.creditores.ff.vti possi.ita dicebat Bart.in.§.hi qui.cū quo cōcordat Ant.de but.post Jo.an.in.c.licet causam.de proba.in princ.vlti.char.⁊ p Jmo.in.l.inter pares.ad fin.ff.de re iudic.⁊ in.d.c.cum ad sedem.in versicu.ad quintū ⁊c.⁊ Bal.in.d.l.solam.in.iij.colum. ¶ Quantum autē ad vltimā partem.s.presumptionis allegate non insisto:q: cū testes nō deposuerūt de identitate temporis cōfirmate possessiōis adeo ꝙ sint contestes de eodē tempore initij possessionis nō potest dici esse probatum sufficiēter possessionem requisitam ad prescriptionem.xxx.ann.vt not.Bar.in.l.celsus.ad fi.ff.de vsuca.⁊ Bal.in.l.fin.in.xv.col.C.de edic.diui.⁊ Anto.de bu.in.c.licet causam.de proba.

a ¶ Trāsfert̃.Saly.l.non epistolis.in fin.C.de proba.Saly.Jaso.l.neqꝫ professio.C.de testa.soci.cōsi.xxxix.cōsi.lxxxix.col.ij.li.j.Cur.senior cōsi.xvij.co.iiij.Mat.afflic.deci.neapo.xxv.Alci.trac.de presumpt.par.ij.nu.5.Ang.consil.lxxxvij.ꝓ decisione.in fi.Feli.c.per tuas.conclu.ij.de proba.deci.cōsi.liiij. [redacted]

b ¶ Famam.Vide q.tholo.ccclxxx.Fely.c.cum oporteat.de accu.

c ¶ Hec quoqꝫ.idē Alex.Jas.ibi alex.j.e.li.cōsi.cxxxiij.Cor.consil.cclj.co.j.Fel.c.cū causam.col.v.de testi.sed nō puto verū nisi et asserat possidere vt̃ ꝙ detinebat ꝓprio nomine vel alias excludendo nudam detentionē [redacted]

Summarium.

1 ☞ Statutū debet accipi prout min⁹ derogat iuri cōmuni.
2 Statutum sic debet accipi, etiam impropriando, vt seruetur mens & vitetur absurdum.
3 Statutum de immobilibus nō extenditur ad vsumfructū.
4 Statutum quod licet cōsorti retrahere nō habet locū in necessaria adiudicatione in solutum.

Consilium. LII.

VIso themate. Et statutis duobus vz statuto sub rubrica de cogendo debitorē ad soluendum, & statuto de prohibita alienatiōe rei cōis irrequisito ꝯsorte. Necnō viso elegātissimo ꝯsilio celeberrimi do. dñi Othonis de nicolinis de Florētia qui adeo subtiliter & copiose in ea cōsultatiōe elaborauit: vt alijs nullus fere dicēdi loc⁹ relictus esse videat̄ vt sit potius ei subscribendū & approbandū quā addendū esset. ¶ Tñ ne ad rem incognitā accessisse videar eandē cōclusionē dñi cōsultoris paucis infrascriptis cōprobabo. ¶ Pretermissa disputatiōe validitatis dicti secundi statuti sub rubrica de ꝓhibita alienatiōe rei cōis irreqsito cōferre qm̄ ꝑ cōstāti ponēdū est statutū valere vt etiā concludit ꝓfat⁹ dñs cōsultor. & vr̄ de hoc casu in. c. cōstitutus. de restit. in integ. quē ad hoc alle. Bal. & Sal. in. l. j. C. cōi diui. & Bal. in rub. C. ne res inter alios acta. ¶ Quod igit̄ statutū predictū sub rubrica de ꝓhibita alienatione maxime in verbo qlibet in solutū accipiēs &c. Nō vr̄ arctare dictos creditores q iudicialr̄ acceperūt insolutū domū & bōa debitoris sui ad vēdendū dicta bona predicto Ant. cōsorti dicta cōione mediāte ꝓbat̄: q2 dictio insolutū de iure appellat̄ qñ debitor sponte creditori dat rem pro aliquo debito, vt. l. ꝑtij. C. de rescin. vē. l. eleganter. in prī. & ibi no. ff. de pig. ac. l. cum a quo. C. de sol. l. si predium. C. de eui. qñ vero assignat̄ iudicialiter res debitoris creditori habēti eam obligatā res illa adiudicat̄ creditori. l. a diuo pio. §. si pignora. & fere in oib⁹ sequētib⁹. ff. de re iudi. & l. fi. C. si res alie. pig. data sit. ¶ Nec obst. quod statutum sub rubrica de cogēdo debitorē ad soluendū &c. videat̄ istā iudicialē assignationē appellare donationē isolutū. & etiā quāuis ita se haberet cōis vsus loquēdi: tñ hoc nō facit quin dictū statutū sub rubrica de ꝓhibita alienatiōe &c. ī ver. qlibet in solutū accipiēs &c. nō debeat restringi ad dationē insolutū factā spōte a dbitore creditori q pz: † nā statutū dz large vel stricte intelligi ſm q minus derogat iuri cōi & iuri tertij etiā si oporteat ꝟba impropriari. ita ꝓbat̄ in. c. cū dilect⁹. de ꝯsu. & illū tex. ad hoc ibi pōderāt Ant. de bu. & Jo. de imo. in no. ¶ Sed nō est dubiū q si verba dicti statuti in. d. ver. quilibet insolutū accipiēs &c. solū intelligant̄ in datiōe insolutū facta a debitore spōte dāte creditori insolutū & non iudiciali adiudicatiōe minus derogare iuri cōi, & minus offendūt ius tertij id est creditoris cui ex adiudicatiōe est acquisitum ius quā si comprehendant dictā adiudicationē: ergo debet interpretari statutū in dationē insolutū sponte factā a debitore creditori. vñ potius intelligat̄ statutū de illa que facta est sine decreto iudicis q̄ de illa in qua īteruenit decretū iudicis cū illa sit firmior & magis suspitione careat. l. j. C. de pre. cur. & q ibi bar. l. nō est verosimile. in prin. ff. qd met. cau. & ꝑ id qd not. Spe. in tit. de empt. & ven. §. nunc dicendū. el. j. ver. hoc antē scias. cuius dictum sequuntur magis vbiqz doc. & q2 est magis necessaria acquisitio: ideo magis fauēdū est, vt ī aut. hoc si debitor. C. de so. & ar. l. si fideiussor. §. si necessaria. cum si. ff. q satis. cog. ¶ Scdo confirmo per ea que no. Bar. in. l. nō dubiū. C. de leg. & in. l. oēs populi. in. vj. q. prin. ff. de iusti. & iur. in versi. iuxta ꝑmissa q̄ro quid si in statuto est aliqd verbū &c. vbi vo-
2 luit † q si ꝟba statuti possunt accipi duob⁹ modis. s. ꝓprie & improprie q̄uis regulariter debeāt accipi ꝓprie vt. l. j. §. is q nauē. ff. de exerci. & l. nō aliter. de leg. iij. tñ fallit si aliter appareat esse de mēte statuentis. vt in. d. l. nō aliter. de qua mēte diceret̄ apparere vbi si assumeremus verba ſm propriā significationē statutū contineret absurditatē vel iniquitatē. nā tūc accipient̄ verba ſm impropriā & non ſm ꝓpriā significationē per. l. in ambigua. ff. de leg. & l. scire. §. opz. de exc. tu. vel qñ rō statuti repugnaret q2 rō statuti est mēs statuti. l. cū mulier. la j. ff. sol. ma. no. in. l. cū tale. §. falsum. ff. de cōdi. & demon. et per Dy. in. c. fi. de re. iu. in. vj. ¶ Sz ita est q si ītelligerem⁹ dictū statutū in ꝟ. qlibet accipiēs insolutū &c. in eo cui facta est adiudicatio īsolutū ꝯtinere posset maximā absurditatē & iniquitatē. s. q creditor q accepit res debitoris insolutū ſm estimationē factā ꝑ estimatores iudicialiter electos ſm formā statuti sub rubrica de cogēdo debitorem ad soluendū &c. cogeret̄ postea vēdere cōsorti ꝑ eo pretio [a] quo estimari cōtingeret ꝑ nouos estimatores eligēdos ſm formā statuti scōi sub rubrica de ꝓhibita alienatiōe rei cōis: & sic si estimatores isti vltimi min⁹ estimarēt q̄ primi etiā nulla secuta varietate aut mutatione statuti rei seu qualitatis tēporū sequeret̄ absurdū & iniquū q creditor necessario veniēs ad accipiendū adiudicationē bonorū debitoris ꝑ legitima estimatiōe sentiret dānum sine culpa sua. & sibi in effectu nō remaneret satisfactum de debito. Accidit ne qs indebite patiatur dānum & statutū gñaliter loquēs restringit̄: vt no. in. l. fi. §. in cōputa. C. de iure deli. ar. l. ij. C. de nox. c. in reintegranda. iij. q. j. no. Bar. in. d. l. oēs populi. in. vj. q. prin. ¶ Tertio moneor. q2 dato q dictū statutū in ꝟ. qlibet accipiens insolutū &c. intelligat̄ de datione insolutū facta a parte parti sponte. Et sic accipiendo ꝓut ꝓprie accipitur de iure cōi nō reddit̄ ille versicul⁹ superfluus et ꝑ dicta in prin. eiusdē statuti. qd ostēdo: q2 statutū ī superiori ꝑte prohibet alienari vel cōcedi nō solū rē ipsam immobilē q̄ dr̄ res corporalis, sz etiā vsumfructū vsum vel habitationē que dicunt̄ iura incorporalia. l. j. ff. de rerū diui. & insti. de reb. corp. & incorp. & ꝓprie talia iura dicunt̄ esse tertia species inter bona mobilia & immobilia: vt in terminis probat dominus Abb. in. c. nulli. de reb. ecc. nō alie. bñ faciūt not. ꝑ Bal. & Ang. in. l. si cōstāte. §. fi. ff. so. mat. & ꝑ Ang. in. l. j. §. fuit q̄situm. ff. ad tre. & per Bal. in. c. j. in fin. in prin. in tit. de pace tenen. & per Spec. & Joā. an. in tit. de fruc. & interesse. §. scias. cū suis cōcor. ¶ Et q ea q̄ nō sunt corporalia sz īcorporalia nō dicantur proprie mobilia nec immobilia voluit Bal. in. c. fi.
3 de cog. feu. & Lappus allegatione sua. xcj. ad fin. † sed statutū in preallegato ver. quilibet accipiens insolutum &c. prouidet specialiter in datione insolutum facta de bonis immobilibus. vt talis acquirens teneatur bōa ipsa immobilia vēdere cōsorti. nō aūt vltra idē esse de vsufructu [b] vel vsu aut habitatiōe q̄ idē tanq̄ iura a qua incorporalia sunt tertia spēs vt dixi: merito cū dictus versiculus sit specialis quo ad dationē insolutū superior vero pars sit generalis debet quo ad dationē insolutum superior obseruari & attendi iste versicul⁹ l. sanctio legum. ff. de penis. l. alimenta. §. basilice. ff. de alimē.
4 & cib. lega. l. doli clausula. cum si. ff. de ver. ob. ¶ † Quarto, q2 constat quod statutū in sui prima parte dum loquitur generaliter de omni alienatione non apprehendit dationem insolutū que fieret a iudice quia loquitur in alienatione facta voluntarie per alienantes, vt patet ex illis verbis dum statutū dicit nisi q2 alienare voluerit &c. sed ista alienatio que fit per dationē insolutum nō est voluntaria in ipso dño rei: q2 iudiciuz redditur in inuitiū. l. inter stipulantem. §. j. ff. de verb. ob. l. quoties. in princ. ff. de nox. in. c. cū inter. & c. fi. de exce. ¶ Sequit̄ ergo q casus noster in aliqua parte statuti nō intelligit̄ cōprehēsus, & ꝑ ꝯsequēs remanet in dispositione iuris cōis. l. cōmodissime. ff. de li. & posth. l. si seruuz. §. nō dixit ꝑtor. ff. de acqui. here. l. si extraneus. ff. de ꝯdi. ob. causam. ſm quā proculdubio nō cogit̄ dñs & possessor alteri etiā cōsorti vēdere. vt. l. j. C. cōi diui. ¶ Quinto q2 ex premissis apparet negari nō posse quin res sit dubia ergo in re dubia pro reo iudicādū. c. ex literis. de proba. c. fi. de re iudi. l. inter pares. ff. de re iudi. Ex quib⁹ oib⁹ cōcludo videri tuti⁹ esse q̄ dictū statutū hoc casu locū nō habeat vbi nō appareat dictum creditum & subsequenter dationem insoutum factam fuisse in fraudem dicti statuti.

a ¶ Eo pretio. imo semꝑ intelligit̄ eodem pretio & dicēdum q Alex. male ꝯsuluit per ea q̄ scripsi in consuet. parisi. §. xiij. gl. v. nu. 9. ꝟsi. amplia. vij. & §. xxij. num. 12. nu. 14.

b ¶ Usufructu. idē sentit do. Andre. tiraq. in cōsue. picta. de retract. §. j. gl. vij. nu. lviij. cuz se. Et ita firmaui super cōsue. paris. §. lxxxi. q2 ī his q̄ cū persona finiuntur cessat finalis rō cōsuetudinis.

Summarium.

1 ☞ Liber rationū tantum semiplene probat nisi ex statuto.
2 Testis probat licet non deponat de tempore.
3 Testes concludere sat est per verisimilia.
4 Testes concordare sat est in principali facto.
5 Juramentum in supplementum deferri potest etiam parte non petente.
6 Juramentum in supplementum defertur etiam ex presumptionibus.

Consilium. LIII.

IN causa Uertente inter Michaelē controli ex vna parte agentē & thurā de cardelis sen. Jac. de bona gratijs procuratorio nomine eius ex altera se defendentem. ¶ Presupposito

supposito quod agitur ex cōcessione facta precario per ipm
Michaelē ipsi thure de nōnullis planetis seu vigore cōsen-
sus prestiti per dictū Michaelē Danieli vt super dictis pla-
netis penes dictum Danielem existentibus ad instantiā di-
cte mulieris mutuaret dicto thure florenos.xx.auri sub vsu-
ris,quod in effectu ad idem tendit.probantur hec in.l.lucius.
de dona.in.l.j.ff.de preca.cum ibi no.⁊ quod habet et not.in
l.in cōmodato.§.sicut.ff.commo.⁊ Bar.in.l.j.in fi.eo.ti.⁊ qđ
idē no.in.l.aquilius.ff.de dona.ex quo infertur dictū thurā
teneri qn̄cūq̧ ad voluntatē dicti Michaelis releuare dictas
planetas,⁊ liberare eas ab obligatione predicta cū quando-
cūq̧ ⁊ ad beneplacitum concedentis precarium reuocet̃.d.l.
j.ff.de preca.⁊.l.ij.in prin.ff.eo.ti.alias enim sequeretur dictū
thuram locupletari cum aliena iactura quod est absurdum.l.
si me ⁊ titiū.ff.si cer.pet.de cōdi.inde.l.nā hoc natura.de reg.
1 iur.lib.vj.c.locupletari.¶ †Et ad predicta probanda indu-
cit primo dictus Michael libros hebrei vz Danielis predi
cti vbi hoc aperte cōtinetur,que scriptura [quāq̄ de iure cō-
muni non faciat nisi semiplenam probationem] iux.not.per
glo.⁊ doc.in.l.admonendi.ff.de iureiur.⁊ in.l.in bonefidei.C.
de re.cre.⁊ no.per glo.⁊ doc.in.l.quedā.§.nummularios.ff.de
edend.⁊ ibi hoc Mar.⁊ Jac.but.vt refert Bar.ibid.⁊ Bald.
post Jaco.but.in.l.j.C.de eden.⁊ in.l.instrumenta.C.de pro-
ba.⁊ plenius in rubri.C.de fide instru.⁊ Joan.and.in addi.
Spec.in tit.de instru.edi.§.restat.in addi.super versi.priuato
rum.¶ Et per consequēs in eius defectū potest suppleri per
iuramentum.¶ Attamen vigore capitulorū seu priuilegio-
rū cōcessorū libris hebreorū de qbus in actis dictis libris ad-
hibetur plena fides.⁊ integrā faciunt probationem vt in illis
priuilegijs cōtinet̃:que priuilegia tribuentia plenū robur pri
a uate a scripture certū est tenere:vt firmat Bal.in.l.cūctos po
pulos.in.xiiij.col.C.de sum.tri.⁊ in.l.j.ad fi.C.de eden.et in.l.
quoties.C.de iud.sicut ⁊ hoc pōt operari consu.tex.in.c.cum
dilectus.de fide instr.⁊ in.c.ij.de proba.⁊ qđ no.Jo.Andr.de
instr.edi.§.compendiose.ver.sed nunquid.de cōsue.¶ Et ad
probationem predictorū etiam inducit quinq̧ testes deponē
tes de cōfessione dictū thure in presentia dicti Michalis spō
te promittentis ⁊ cōfitentis se obligatū esse ad releuationem
dictarū planetarū.¶ Et maximē secūdus testis qui vocatur
Christophorus parolarius qui dixit:ꝙ dictus thura dicit.d.
Michaeli.nō te dari malēconia chio sunto disposto rescode
requelli planete.⁊ lz ibi non sit aliqđ verbum promissum , vz
io te prometto rescodere:tamē talia verba inducunt probatio
nem.licet non obligationē,vt declarat Bal.in.l.contractus.
C.de fi.inst.in.v.col.ver.quero circa secundā profectionem ⁊c.
¶ Non em̄ est presumendū quod thura protulisset dicta ver-
ba nisi ad hoc fuisset obligatus:cū nemo presumatur velle ia-
ctare suum.l.cum deinde.de prob.l.elegāter.§.qui reprobos.
2 de pig.ac.l.si cum aurum.de sol.¶ †Et licet dictus testis nō
deponat de tpe: qr non fuit interrogatus tamē probat:vt no.
glo.⁊ Bar.in.l.ij.§.idem labeo.ff.de aqua plu.arcen.⁊ plene
in.l.testium.C.de testi.⁊ Inno.in.c.qualiter ⁊ quando.de ac-
cu.⁊ qđ no.in.c.cum causam.de testi.⁊ Sal.in.l.presbyteri.C.
de epis.⁊ cler.¶ Et similiter Jac.manfredi dicit se audiuisse
dictū thurā dicētē dicto Michaeli:como io ho venduto qlli
morsi te restituero quelli planeti.¶ Et idem in effectu di-
cit Thomasinus de la vechia qui dicit se audiuisse dictū thu
ram dicētē Michaeli.io ho vno paro de manzi a butrio io
li faro venire e si li vendero ⁊ rescodero li planeti:⁊ ꝙ dictus
Michael tunc rn̄dit trienni si facto modo chio te posse serui-
re vnaltra volta.⁊ sic de alijs testibus quibus quāta fides ad-
hibenda arbitrio iudicantis relinquitur.l.iij.§.eiusdem.ff.de
testi.ibi tu magis scire debes ⁊c.quod magis aperte declarat
Bal.in.d.l.testium.⁊ quod no.Barto.in.l.Lucius.ff.de infa.
¶ Ex qua cōfessione inducit plena probatio si presente par-
te fiat.l.cum te.C.de trans.⁊.l.cū de indebito.in fin.ff.de pro-
ba.plene not.in authē.de test.§.⁊ licet.col.vij.⁊ in.l.j.in fin.C.
de interrog.ac.⁊ in.c.ex parte.de confes.⁊ in capi.si cautio.de
fide instru.¶ Nec ad hoc ob.si diceretur quod non deponunt
de identitate planetarū,⁊ per consequens cum non dicat̃ ne-
cessario cōcludere ⁊ probare nihil releuent.ar.l.non hoc.C.vñ
cog.⁊ in.l.neq̧.C.de proba.qr rn̄detur ꝙ pluralitas planeta-
rum neq̧ rerum nunq̄ presumitur nisi probetur.l.qui habe-
bat.ff.de reb.du.no.in.l.cū qui.§.in popularibus.ff.de iureiur.
⁊ Jac.But.⁊ ibi Bal.i.l.fi.i fi.C.de reb.cre.⁊ Bal.i.d.l.neq̧.
3 natales.¶ †Sufficit ꝙ testes cōcludāt per verisimilia,lz nō
per necessitatē.l.ob carmē.§.fi.ff.de testi.⁊.§.itē in criminali.⁊
quod hr̃ in.c.in nr̃a.de test.⁊ qđ notabiliter voluit Bart.in.l.
ij.in fi.ff.de fur.cum si.¶ Et cui dubiū ꝙ testes p̄dicti verosi-
milia dicūt ⁊ deponūt vt vnicuiq̧ recte itelligēti pz:ergo ⁊c.

¶ Jmo etiā ex p̄sumptione tam legis q̄ hominis puenit̃ ad
diffinitiuā,nō tm̄ in ciuili sed etiā in criminali.c.afferte.de p̄-
sum.⁊ ꝙ no.in.l.excusationē.in prin.ff.de excu.tuto.plene ꝑ
canonistas.in.c.qr verosimile.de presump.Cyn.⁊ Bal.in.l.
siue possidetis.⁊ in.l.fi.C.de prob.⁊ qđ no.Bar.in.d.l.ij.ff.de
4 fur.¶ Nec ob.p̄dictis etiā si testes dicerent̃ singulares † qr
sufficit ꝙ testes sint cōcordes i pricipali fcō,lz sint discordes
in aliquibus circūstantijs vel qualitatibus:vt no.ꝑ gl.in.c.du
dū.in ver.siue.de cōuer.cōiug.⁊ in gl.in.c.cū ecclesia sutrina.
in ver.vacillasse.de cā poss.⁊ ꝓprie.plene in.c.nihil.de x.sig.
⁊ Bal.in rub.de cōtrouer.inue.⁊ in.l.de quibus.de legibus.⁊
in.l.testiū.C.de testi.⁊ late ꝑ Pau.de leaz.in.q.sua incipiēte
cōtra istrumētū debiti opponit̃.¶ Preterea vt supra dictū
est de iure cōi liber Danielis ꝓductus facit semiplenā ꝓba-
tionē:ergo etiā si sumamus vnū teste tm̄ q facit semiplenā ꝓba
tionē:qr vna iperfecta ꝓbatio iūgit̃ cū alia,⁊ faciūt plenā.
c.fi.de succes.ab inte.c.j.de appel.no.ꝑ Bar.in.l.admonendi.
p̄allegata.⁊ in.l.criminalibus.§.idē cornelio.ff.de qđ.⁊ Bal.
in aut.rogati.C.de test.cano.in.c.cū venisset.⁊ i.c.lz ex qua-
dā.de testi.¶ Ergo etiā presupposito ꝙ testes essent singu-
lares plene ꝓbatū est,⁊ maxime cū dictus actus cōfessiōis sit
actus reiterabilis:quo casu nūq̄ possunt dicti testes singula
res,vt no.gl.in.d.l.ob carmē.§.fi.de testi.per Jnn.in.c.quali
ter ⁊ qñ.de accu.⁊ i.d.c.lz ex quadā.de testi.Quinimo ⁊ vigo
re dicti puilegij ꝯcessi largissime libris hebreorū plena fides
5 eis adhibēda esset:vt supra dixi † vltra q̄ etiā p̄t deferri iu-
ramētū in defectū semiplene ꝓbatiōis iuxta materiā.d.l.ad-
monēdi.⁊.c.fi.extra.e.ti.¶ Et hoc pōt facere iudex ad xitā-
tē eruēdā,etiā si a parte nō petat̃ ꝑ.l.vbicūq̧.iūcta gl.de iter-
ro.ac.⁊ no.Bal.in.l.actor.in pri.C.de ꝓba.etiā per cōclusio-
nē in cām,vt refert.d.Ant.se cōsuluisse in.c.j.de iudi.ꝑ.c.cum
Jo.de fid.instr.⁊.c.ꝑ tuas.de test.⁊ ꝑ.l.gñaliter.§.j.C.de reb.
cre.ꝙ dictū etiā tenet Jo.de imo.in.d.c.j.de iudi.¶ Qđ iu-
ramētū etiā ante cōclusum in causa petitū est pro parte dicti
6 Michaelis † ꝙ qdē iuramentū non tm̄ deferendū venit vbi
b est semiplene ꝓbatū:sed etiā b vbicūq̧ actor hz ꝑ se tales te- a
stes qui solū p̄sumptionē inducāt,vel aliquas cōiecturas per
quas iudex inducat̃ ad suspitionē vel opinādū ꝓ pte acto-
ris,vt no.in.c.tam literis.de test.⁊ Bar.in.l.admonēdi.in.iij.
col.in ver.post dubitationē autē.iūcto ver.sequē.vbi hoc cla- b
re voluit.⁊ Bal.post Ja.de are.in.l.si fundum.C.de rei vē.sed
nemini dubiū ꝙ ꝓbatiōes facte pro parte dicti Michaelis:
non tm̄ presumptionem ⁊ cōiecturā inducunt de p̄dictis,sed
etiā plenā probationem:vt de se patet:⁊ tu magis scire potes
⁊c.¶ Nec ob.allegata exceptio litis pēdētie qr sublata ē ꝑ re
scriptū,vt no.in.l.j.⁊.ij.C.vt li.pē.maxime per Bal.¶ Pre-
terea cū super hac exceptiōe fuerit ꝓnūciatū.nā cōtra rescri-
ptū fuit opposita hec exceptio.⁊.d.c.vica.ꝓnūciauit nō ob-
stante exceptione procedēdū esse ad vlteriora nullis reserua-
tis exceptionibus debebat qui se grauatū sentiebat appella-
re.als autē per talem pronunciam transactam in rē iudicatā
repelletur de nouo opponens talē exceptionē.c.ex parte.el.ij.
de appel.⁊ quod not.Bar.in.l.a procedente.C.de dila.⁊c.Ex
predictis ergo clare comprehenditur dictū Michaelē obti-
nere debere ⁊ partem aduersam cōdēnandā ad reluendum:⁊
ad releuandum dictas planetas ⁊ in expensis ⁊c.

a ¶ Priuate.Tem
pore per not.j.de
ij.consi.iij.nu.6.

b ¶ Sed etiam.sed
contrariū ꝙ nūq̄
deferat̃ istud iura
mentum si est mi-
nus q̄ semiplena
probatio tenet,et
melius,Alex.in.d.
l.admonendi.col.
xij.reprobādo bar
to.ibi.⁊ ibi Jas.in
lect.nu.75.Pan.
c.fi.§.sane.co.ij.in
fine.de iureiuran.
[redacted]

Summarium.

1 ☞ Matrimonium non potest contrahi per personā nō sane
mentis,aut mentecaptam.
2 Mulier quomodo fatua ⁊ mente capta probetur.

Epitome.

Uidā vxorem duxit mulier est,que tūc erat,
⁊ postea fuit non sane mentis querit
ab ea separari tanq̄ nullum sit matrimonium an
possit,⁊ quomodo dementia probetur.

Consilium.LIIII.

D quesitum breuiter concludo,⁊ re-
spondeo quod sic:quia
de hoc est casus in capi.dilectus filius.de sponsa.et
xxxij.q.vij.c.neque.⁊.l.patre furioso.ff.de his qui
1 sunt sui vel ali.iu.⁊.l.furor.ff.de spō.¶ †Sic etiā videmus

in matrimonio spirituali: quoniam illud contrahi nõ potest
per eum qui est mente alienus.c.sicut tenor.de regula. Nã cũ
matrimonium sit actus qui consensu cõtrahitur ⁊ perficitur
c.cum locum.⁊.c.cum apud.de spon.l.nuptias.ff.de reg.iur.
est impossibile talem actum a persona non sane mentis seu a
mentecapto celebrari vt.l.qui ad certum.ff.locat.l.in nego-
cijs.ff.de reg.iur.Et hanc rationem reddit text.in.l.oratione
§.fin.ff.de ritu nuptiarum.¶ Ex qua ratione apparet quod
nõ refert an dicta mulier sit furiosa: an vero dũtaxat sit men-
tecapta absq; furore.nam a pari procedũt in huiusmodi acti-
bus mentecaptus ⁊ furiosus.l.ij.⁊ ibi Bal.C.de cura.furio.
⁊ patet in dicto cap.sicut tenet.⁊ not.per docto.maxime per
Joan.de imo.in.l.ex facto.in.xiij.col.de vulgari ⁊ pupillari.
¶ Nam furiosus proprie est ille qui est cum rabie euidentis
furoris,mentecaptus vero est ille cui mens ⁊ consilium ani-
mi defecit tamen nullum furorem ostendit: vt declarant doc.
maxime Bal.in.l.si furiosi.C.de nup.⁊.l.humanitatis. in.iij.
colum.C.de impub.⁊ alijs substit.in versicu.venio ad quartũ
notabile.⁊ in.l.sed ⁊ milites.§.iam autem.ff.de excusa.tuto.
2 ¶ † Probari autem dicitur dictam mulierem fuisse fatuam
⁊ mentecaptam si articuletur ⁊ probetur quod tempore quo
dictus vir eam accepit in vxorem seu ante ⁊ post per aliquot
menses ipsa habebat ⁊ habere consueuerat sermones furioso
rum seu mentecaptorum.l.ob que vitia.ff.de edil.edic.⁊.l.is
qui.§.fina.ff.de tuto.⁊ curato.da.ab his.⁊ ibi per Bart.⁊ le-
gitur ⁊ notatur.xciij.distin.legimus.ita inquit Bar.in.§.itẽ
furiosi.insti.quibus nõ est permissum fac.test.¶ Ubi etiam
dicit probari quam furiosam si probatur quod omnes sui cõ-
sanguinei habebant eam pro furiosa.ar.l.octaui.ff.vnde cog.
⁊.l.de tutela.C.de in integ.resti.mi.¶ Uel si probatur quod
pater habebat eam pro furiosa.l.si furioso puberi.ff.de cur.
fur.vel quod publice seu cõmuniter habebatur pro furiosa:
alle.l.de minore.§.tormẽta.ff.de questio.vel qđ visa est proij-
cere panem: vel lapides more furiosorum.l.ij.de iudeis.not.
in.l.si cum dotem.§.si maritus.ff.soluto matrimonio.⁊ tradi
tur in tractatu de teste edito per Barto.in capit.incipiente.

a ¶ Querela.fa.que scripsi super cõsu. parisi.§.viij.gloss. iij.nu.19.

Opposita prudentie.¶ Item videtur quod sufficeret si p-
betur quod nescit exprimere quid velit.ca.j.§.si vero.de elect.
lib.vj.⁊ ibi ad hoc not.illum tex.Domini.de sancto gemin.
¶ Et plus dicit ipse in cap.filij.de hereti.in.vj.per illum tex.
scilicet ꝙ sufficeret probari quod ipsa memoriam ordinatam
non habebat: tamen hunc vltimum modũ probandi nõ po-
no pro cõstanti: sed alij videntur sufficere per predicta.iũctis
no.per Bar.in.l.ij.ff.de bo.posses.fu.⁊ infanti delata.cum si-
mi.Alex.consuluit die.xviij.Octobris.1471.

Summarium.

1 ☞ Alienata in fraudem arrogati vel patroni vel lucri debi-
ti ex statuto,reuocantur per vtilem Caluisianam non p que-
relam inofficiosi.
2 Emptio censetur titulus lucratiu⁹ quatenus res superualeat.
3 Confessioni donantis de meritis nõ statur inter ꝓhibitos.
4 Remuneratio debet esse iuxta seruitij meritum.
5 Bona omnia vel quasi,si alienantur: presumitur fraus.
6 Plus esse in bonis dicens,probare debet.
7 Juramentum non releuat in preiudicium tertij.
8 Dos dicitur etiam post restitutionem dotis,in vidua.

Consilium.LV.

Onsideratis verbis
dicti statuti sub rubrica de dotibus restituẽ-
dis ⁊ alijs de quibus in themate suprascri-
pto.¶ Presuppono quod euenit casus qđ
dicta domina.B.tenebatur relinquere tertiã
totius dotis ⁊ eius augmenti ⁊ aliorum bonorum ipsius di-
cto Anto.eius fratri attenta dispositione dicti statuti: quia
presupponitur in facto quod dicta.B.decessit nõ extantib⁹
ascendentibus neq; liberis ⁊ superstite dicto.A.eius fratre
vtriusq; cõiuncto ⁊ licet ipsa in testamẽto dicta.d.B.relique
rit dicto eius fratri libras.xxv.pro omni quacũq; portiõe ⁊
rata que eidẽ fratri suo quomodocũq; seu qualitercũq; debe
retur in bonis ipsius testatricis grauans eum esse tacitum et
1 contentũ ⁊c.† tamen hoc non obstante petere potest integrã
tertiam predictã.§.ceterum.in authen.vt cum de appell.cog.
⁊ hoc expresse etiam disponit statutum dum dixit ꝙ tertiã
petere possit etiam si non sit relicta per dictam mulierem.
¶ Presuppono ⁊ secundo ꝙ dicta.d.B.per dictam dona-
tionem de qua in themate fit mentio factam.d.L.per.d.do-
minã.B.de bonis ibi specificatis que sunt fere omnia bona
que reperitur habuisse.d.do.B.non potuit auferre aut per hoc
diminuere dictam tertiam partem sibi debitã ex forma dicti
statuti.⁊ quod propterea potest reuocari dicta donatio ⁊ alie
natio per dictũ.A.vt sic in effectu cõsequatur suam tertiam:
hoc probatur maxime per.l.fina.ff.si quis in frau.patr.vbi si
arrogator alienauerit bona sua in fraudem quarte,qua ex cõ-
stitutione diui pij arrogator de bonis que habet tẽpore mor-
tis relinquere debet arrogato: potest arrogatus illam aliena-
tionem rescindere ⁊ reuocare.tamen illa quarta debita ex cõ-
stitutione diui pij non debetur ex contractu: id est ex eo quod
promissa sit: sed conditione ex.l.vt patet in.l.non aliter.et in
l.si arrogator.⁊ ibi expresse glo.in versic.quartam.ff.de ado-
ptio.⁊ ibi docto.⁊ not.gloss.instit.de adoptio.§.cum autem.
in versic.bonorum.⁊ in.l.j.§.si impuberi.in versic.personalis
actio.ff.de collatio.bon.¶ Sed ista tertia de qua in casu no-
stro similiter debetur conditione ex.l.vel statuto vt.l.j.ff.de
condi.ex.l.⁊ not.Barto.in.l.si duo patroni.§.si quis iuraue-
rit.ff.de iureiur.⁊ in.l.j.in princ.ff.ad.l.fal.⁊ in.l.omnes popu
li.circa vlt.col.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ in.l.de quibus.ad fin.ff.de le
gi.Et de illa quarta debita ex cõstitutione diui pij ad lucrum
debitũ ex dispositiõe statuti arguit expresse bal.in.d.l.si arro-
gator.in.ij.col.etiã ibi Bart.in repetitione illius.l.que hodie
quasi cõmuniter est inserta in secundus lec.modernis Bart.
⁊ ponit ibi in quinta oppositione.¶ Et est aduertendum ꝙ
tex.in.d.l.fin.ff.si quid in frau.patro.habet locum siue illa alie
natio facta fuerit titulo lucratiuo: siue titulo oneroso.cũ indi
stincte loquitur illa lex: vt ibi expresse voluit Ray.⁊ Nic.de
neap.⁊ est de mente glo.in.l.fi.in fine.C.si quid in frau.patro.
a ¶ Illi enim filio arrogato non datur querela[a] inofficiose do
nationis pro reuocanda donatione titulo lucratiuo facta in
fraudem eius: sicut enim non datur ei querela inofficiosi testa
menti.l.papi.§.si quis impubes.ff.de inoffi.testa.ita nec datur
ei querela inofficiose donatiõis que est inducta ad instar que
rele inofficiosi testamenti.l.fi.C.de inof.dona.⁊ no.Barto.in
l.nõ vsq;.ff.si quis a pa.fue.ma.sed dãtur ei remedia de qui-
bus in.d.l.fi.ff.si quid in fraudẽ patro.scilicet vtilis caluisia-
na vel fauiana.¶ Pro hoc facit: quia etiam patrono cui dz
libertus tertiam relinquere dantur eadem remedia si aliena-
uerit libertus in fraudez illius partis debite patrono.l.j.⁊.ij.
cum ibi no.maxime per Cy.C.si quid in frau.patr.¶ Et qua
tenus ista alienatio facta est ex causa lucratiua non video hic
subesse dubium quod nõ reuocetur vsq; ad dictã tertiam par
tem: alias esset aperta via fraudandi ⁊ excludendi dispositio
nem dicti statuti: quia semper mulier inter viuos donare pos-
set bona sua cui vellet: ⁊ fratrem excludere.vnde non debet ca
pi interpretatio per quam aperiatur via malicijs.l.in fundo.
ff.de rei vendica.⁊.l.quoties nihil.ff.de regu.iur.¶ Sed vbi
alienatio facta titulo oneroso fuisset dubium an illa potuis-
set reuocari.per.d.l.non vsq; adeo.cum ibi no.per Bart.ff.si
quis a parẽ.fu.ma.⁊ per no per Cy.in.d.l.j.in.viij.q.C.si quid
in frau.patr.⁊ in.l.j.in.vij.q.C.de inoff.dona.¶ Et ibi vide
tur Cy.post Petrum concludere quod nõ possit reuocari nisi
appareret ꝙ ille qui acquisiuisset ab alienante participasset
de fraude: alij aliter dixerunt ⁊ nonnulli dixerunt ꝙ est bene
speciale tunc in filio arrogato: vt talem alienationem factam
ex causa onerosa reuocare possit per.d.l.fina.¶ Quod nõ ex
2 pedit hic attingere † quia omnes fatentur ꝙ quatenus etiaz
venditio vel alia alienatio esset facta pro non cõuenienti pre
tio vel recompensatione: quod tunc eatenus reuocetur: adeo
qđ si etiam res vendita esset pro centum cum valeret centum
quinquaginta reuocetur vsq; ad quinquaginta: ac si pro illis
quinquaginta facta fuisset alienatio titulo lucratiuo per.l.j.
§.si quis in fraudẽ.cum seq.vsq; ad.§.si mutuam.ff.si quid in
frau.patro.⁊ ita tenet Cy.in locis supra allegatis.⁊ Bartol.
in.d.l.non vsq;.⁊ can.in.c.Raynutius.de testa.⁊ Bal.in.d.
l.j.C.de inoff.dona.sed in proposito non fuit facta donatio ti
tulo oneroso vel saltem mere oneroso: vt declarabitur statim
ergo habet locum reuocatio saltem quatenus nõ est facta ti-
tulo oneroso.¶ Quod autem sit facta titulo lucratiuo hoc
ostendunt verba donationis dicentia donauit ⁊ tit.⁊ ex cau-
sa donationis tradidit pure mere libere simpliciter irreuoca-
biliter inter viuos ⁊c.¶ Nec obstat quod in dicta donatione
dicatur quod donat pro remuneratione obsequiorũ ⁊ benefi
ciorũ sibi impensorum per dictã donatariam,⁊ per cõsequẽs
talis donatio nõ dz posse reuocari.l.vnus.in ver.benemeren-
3 tibus ⁊c.ff.si quid in frau.patro.† quia respõdeo ꝙ oporteret
apparere

apparere de istis meritis aliter quã per cõfessionem donãtis l.si forte & quod ibi no. Bar. ff. de castrẽ. pec. l. j. §. si mutuam. ff. si quid in frau. patr. no. glo. & docto. in l. si donatione. C. de colla. & no. Joan. an. in addi. Specu. in titu. de reb. eccle. non alie. in rub. & Bal. in l. iubemus. in fin. princ. de sacrosan. ecc.
4 fuit de mente glo. in. d. l. vnus. ¶ † Et dicitur benemerit⁹ in proposito ille qui aliquod insigne seruitium fecisset: vt not. glo. xij. q. ij. c. si quis. & quando quis nõ potest liberate dona re: sed bñmerito sic debet donare iuxta seruitij meritũ: vt di cit Jo. an. in. d. rub. de rebus eccle. nõ alie. per. c. ad hec. & c. relatum. el. ij. §. licet. de test. & l. cum plures. §. pen. ff. de admi. tu. l. j. §. j. ff. de tut. & ra. distr. ¶ Et subdit ibi Joan. an. quod nõ debet stari dictis donantis: quia in prohibitis certo casu ꝑ missis non statur verbo dicentis casum permissum subesse. l. qui testamentũ. ff. de proba. l. cum quis decedens. §. titia. de lega. iij. vnde donatio per quam minuitur tertia est ꝓhibita regulariter vt dixi. fallit si donetur ꝓpter merita. d. l. vn⁹. non debet in hoc stari dicto ipsius donantis, ¶ Vñ refert Joã. in. d. rub. quod a quodã episcopo promotores sui extorserũt gratuitũ contractũ ad vitã ipsorum de tanto ꝙ trãscendebat duas partes redditũ episcopalium expressa cã seruitiorũ ꝗ̃ impenderãt ecclesie & promittebãt impẽdere ꝙ̃diu viuerent: & fuit factũ instrumentũ cũ magna solẽnitate ꝙ̃diu viuerẽt: & sic querebat̃ an valeret etiã ad preiudiciũ successoris. dicebat̃ ꝙ sic: quia prelatus potest donare pro remuneratione merito rũ & seruitiorũ erga ecclesiam. xij. q. ij. quicunqȝ suffragio. etiã in preiudiciũ successoris. xvj. q. vj. c. illud. & per alia ibi allegata ꝑ eũ & per eũdẽ in. c. ij. de dona. ¶ Sed ɔ̃triũ tenet Joã. an. in. d. rub. referens ita fuisse iudicatũ: q2 remunerationes debent esse iuxta seruitij meritũ. d. c. relatum. & c. relatũ. & debẽt probari aliter quam per confessionẽ donãtis. d. l. si forte. & d. l. iubemus. la. ij. post princ. ibi scientes nulla sibi occasione vel tempore ad vicissitudinem beneficij colorati &c. ¶ Ut ibi plenius per eum dicentem etiam debere considerari temp⁹ seruitij: & quãtũ durauit eius causa. argumento. c. statutum. ad fi. de rescrip. in. vj. & c. cũ nõ deceat. de electio. eo. lib. ¶ Habebit ergo dicta donataria probare merita interuenisse: & alia ꝗ̃ essent digna tali remuneratione & arbitrabitur bonus iudex quomodo est verosimile quod a iuuencula quedam tot seruitia habita fuerint que equolleant dicte maxime danationi. ¶ Et similiter per hoc apparet responsum si diceretur quod in dicta donatione actũ est quod dicta donataria & ei⁹ maritus promiserũt eidẽ eam non relinquere toto tempore eius vite: sed ipsam adiuuare regere & gubernare in oibus ĩ quib⁹ ab ea fuerint requisiti iuxta posse ipsorũ: & perinde ac si esset eorũ propria mater. Nã in casu quem ponit Joã. an. in dicta rub. etiã fuit promissum per illos impendere donec viuerent seruitia: & tamen dicit ipse esse attẽdendũ tempus & qualitatẽ seruitij qd̃ prestiterũt: si qd̃ prestiterunt. ¶ Et qd̃ debebat attendi qualitas meritorũ ꝗ̃ sint competẽtia donationi: & qd̃ requiratur eorũ probatio quo ad casum nostrũ tenuit Bald. in l. illõ. in. iiij. q. C. de sac. san. ecc. post Guil. de cu. ibi & Bal. in aut. vnde si parẽs. C. de inoffi. test. vbi per hoc alleg. l. illud. ff. de manumis. vindi. & Guil. de cug. in l. fina. ff. de exercito. et Old. in ɔ̃si. v. incip. Titius dedit. &c. & Jmo. clare in l. alumnus. ff. de dona. & per Bar. in l. si tibi. ff. si cer. pet. & in l. si mortis. C. ad l. fal. & in l. iij. C. qui bo. ce. poss. ¶ Quod autẽ dicta
5 alienatio facta fuerit in fraudẽ dicti. B. satis patet † q2 ꝑ do
a natiõẽ vel alienatiõẽ oĩuȝ bonorũ ꝓsumit̃ fraus. l.ª oẽs. §. lucius. ff. de his ꝗ̃ in frau. cre. iunctis no. per glo. & doct. in l. q testamentum. ff. proba. ¶ Jdem si non omnia bõa: sed quasi omnia donauit vt sentit not. Bal. C. si qd in frau. patro. in l. j. in. ij. q. dum alleg. no. in. d. l. nomẽ. & expressius no. Bal. in l. si vnq̃. C. de reuo. dona. facit qd̃ no. ꝑ glo. & doc. in l. propter lit. ff. de excu. tut. ¶ Et dicit Bal. in l. fraus. ff. de legi. qd̃ ex vna magna alienatiõe presumit̃ fraus. ¶ Et dicit Ang. in. d. l. oẽs. §. lucius. qd̃ si alienat oia bona meliora ꝓsumit̃ in fraudem. allegat tex. quẽ dicit sing. l. summa cũ ratiõe. ff. de pecu. in prin. fecit ſm eũ in quo habet̃ in. §. & quod sepe. cum seq. in
6 aut. de tri. & semis. ¶ † Et satis erit ꝙ volens reuocare dicat qd̃ dicta dñã. B. que donauit nõ habebat alia in bonis: & volẽs dicere cõtrariũ habebit necesse probare contrariũ per no.
b per glo.ᵇ in l. cum de lege. ff. de proba. & l. fin. §. licet iam. & ibi Barto. no. C. de iure deliber. & no. Barto. in l. si constante. in prin. in. j. q. prime partis. sol. matri. & in l. decem. ff. de verbo. ob. & Ang. & Moder. in l. mutuum. §. j. ff. de acqui. here. et in l. cum ex causa. ff. de re iud. & qd̃ no. Barto. in l. conficiuntur. §. codicilli. in fi. ff. de iure codicil. ¶ Et si donatari⁹ probabit donantem habuisse certa alia bona tunc probet dictus. A. ꝙ bona que fuerant donata erant meliora illis aliis: vel ꝙ bona donata erãt maior pars, vt patet ex supradictis. ¶ Nec pre
7 dictis obstat ꝙ interuenerit iuramentũ donãtis †: q2 tale iuramentũ vbi agit̃ de preiudicio tertij nihil releuat. c. quãuis. de pac. in. vj. c. licet. de iureiu. e. li. & not. in proposito Bart. in l. titia seio. §. imperator. de leg. ij. & in l. hac edictali. in fi. princ. C. de secun. nup. & Bal. & Saly. in l. j. C. de inoffi. dona. Bal. in l. fi. §. filiis añt. C. de bo. ꝗ̃ lib. ¶ Nõ ob. si dicitur ꝙ statutũ predictũ non habet locũ in vidua decedẽte: sed in ea ꝗ̃ decedit in matrimonio quasi statuẽtes suspicati sint ꝙ si mulier decederet nupta, maritus nõ pateretur ꝙ ipsa relinqueret fratribus ipsius mulieris. que ratio cessat in vidua. ¶ Et ꝙ ista sit mens statuti videt̃ ostendere verba statuti dum facit mentionẽ de tertia parte dotis relinquende fratribus. dos autẽ nõ põt esse sine matrimonio. l. fi. C. de do. añ nup. ¶ Sed certe meo iudicio nihil obstat istud, nec ista fuit mẽs statuẽtiũ.
8 ¶ † Et ad hoc primo adduco decisiõnẽ Bal. in l. j. C. vñ vir & vxor. vbi querit statuto ciuitatis cauetur ꝙ si mulier cõtraxerit secundas nuptias, & de vtroqȝ matrimonio liberos habuerit dotẽ suã teneat̃ relinquere liberis vtriusqȝ matrimonij equaliter. vtrũ mulier que erat vidua tpe mortis teneatur ad obseruãtiã dicti statuti. dicit primo videri ꝙ non: q2 tũc non est dos ꝗ̃ sine matrimonio esse nõ põt. vt. s. dixi ꝑ. d. l. fi. & ꝑ l. ij. ff. de iu. do. & ꝓ hoc ẽt alle. l. j. ff. vñ vir & vxor. tñ dicit cõtrariũ: q2 etiã dotata dicitur illa que dotem recuperauit sol. ma. l. fi. C. co. ma. in. & l. si soci⁹ ꝑ filia. ff. ꝓ socio. & l. filie. C. de colla. & q2 etiã sic se h3 cõis vsus loquẽdi ſm eũ & cũ illa decisione trãseũt Saly. & Pau. de cast. & Roma. in. d. l. j. C. vñ vir et a vxor. vbi etiã ꝓ hoc alle. no. ꝑ Bar. in l. titio centũ. §. titio genero. de condit. & demõ. & ita etiã tenet Pau. de ca. in rub. ff. sol. ma. ¶ Nec ob. ꝙ ratio statuti fuerit ne marit⁹ possit im b pedire vxorem relinquere fratri &c. q2 respõdeo ꝙ attento ꝙ ista ratio nõ est scripta in statuto nõ possum⁹ sup ea nos fundare, vt inqt Bar. in l. liberorũ. ff. de ver. sig. circa. vij. vel. viij. col. in ver. his ꝑmissis reducam⁹ &c. & Bal. in l. si defunct⁹. C. de suis & legiti. ¶ Quinimo ratio dicti statuti si qua reddi potest videtur potius fuisse causa cõseruẽde agnationis & familie a qua procedit dicta mulier iuxta not. per Joã. an. in addi. Spec. in tit. de succes. ab intest. in rubrica. & per Cy. in l. j. C. de adul. & per Bal. in l. titia cũ testamẽto. §. lucius. el. ij. ff. de lega. ij. est igit̃ dictũ statutũ indistincte intelligẽdũ cũ indistincte loquatur. l. de pretio. ff. de public. l. j. §. & generaliter. cũ si. de leg. prestã. ¶ Preterea licet mulier esset nupta tñ si vellet relinquere bona fratribus suis attẽto ꝙ statutũ vt puto non requirit ꝙ in actu testandi interueniat consensus mariti. imo ſm aliquos non valeret si hoc disponeret statutum, vt inquit Pau. de ca. per rationem illius tex. in l. ex facto. in princi. de vulg. & pup. posset mulier: & per contractum & vltimam volũtatem inscio marito relinquere vel concedere fratribus ita qd̃ c illa ratio est fragilis. Ex quibus concludo dictam donatio
c nemᶜ posse reuocari quatenus est in preiudicium dicte tertie partis debita. d. Anton. que conclusio veritati & equitati ac menti statuentium iudicio meo multum amica videtur.

¶ Fraus. Cor. cõsilio. cxl. lib. ij.

¶ Per glo. idem Alex. Jas. co. xix. l. si cõstante. solu. mat. l. cũ ex causa. de re iudi. l. fi. §. licẽtia. C. de iure de lib. Roma. consil. cclxxvj. l fi. Pau. consi. ccxij. libro. j. Are. consilio. cxx. Guid. pap. decisi. Delph. cxliij. curt. senior cõsil. xxvij. col. vij. Jas. consil. xxxiiij. lib. j. Alci. tract. ꝓsum. Reg. iij. presum. xx.

¶ Donationem. & sic male reprehẽditur per Jas. l. si ita quis. §. ea lege. col. ix. nu. 38. ff. de verb. ob. q2 Alex. hic nõ loquit̃ nisi quatenus dispositio cadit in donationem.

Summarium.

1 ☞ Prohibitio alienationis nõ extenditur vltra quartũ gradum, nisi fiat omnibus descendentibus.
2 Heredes eius, verba hec, referuntur ad heredes testatoris.
3 Alienari prohibita in testamẽto, an possint alienari ꝓ dote.
4 Femina & nupta dicitur de heredibus & successoribus testatoris.
5 Prohibitio alienationis indefinita non excludit venientes ab intestato.
6 Prohibitio alienationis etiam extra familiã testatoris non excludit venientes ab intestato.

Consilium. LVI.

Onsideratis verbis testamenti in ea parte que icipit itẽ affectans ꝙ omnia bona immobilia ipsius testatoris cum sequentibus capitulis, & maxime vsqȝ ad capitulum quod incipit item legauit, voluit & mandauit ꝙ dicti sui heredes & successores & fideicommissarij ipsi⁹ nõ possint nec debeant aliquid petere &c. & etiam tenore institutionum, & substitutionum in. d. testamẽto cõtẽtarum quãuis d. Catharina sit de descẽdentib⁹ dicti. d. Leonardi vltra quar
1 tũ gradũ. ¶ † Et verũ sit de iure quod dispositio testatoris

prohibētis alienari rē extra familiā imppetuū.eo qr vult rem
remanere in familia nō extēdit illa ꝓhibitio,vltra quartū gra
dū.post psonā primo ꝓhibitā:vt probat in aut.de resti.fidei
cō.in versi.codicillū.iūctis precedētibus.ꝛ ibi ponderat illū
tex.Jac.de belui.ꝛ Ange.¶ Tamē attēto ꝙ dicta ꝓhibitio
alienatiōis bonorū īmobiliū,ꝛ maxime dicte dom⁹ fuit fa
cta oībus successorib⁹ ꝛ heredib⁹:qr voluit ꝙ ppetuo rema
nerēt dicta bona immobilia in hr̄des ꝛ successores suos,ꝛ di
cta domus semper remaneret ad vsum ꝛ habitationem dñe
Marguarite vxoris ipsi⁹ testatoris toto tpe vite sue ipsa ma
nente in viduitate ꝛ post ipsius mortē ad ipsi⁹ hr̄des ꝛ suc
2 cessores.s.ipsius testatoris.¶ † Ita eī intelligunt ꝟba illa
a s.de hr̄dibus testatoris[a] nō de heredibus dicte dñe Marga
rite vt probatur in.l.ex facto.in prin.cum glo.ꝛ ibi no.Bart.
ff.de au.ꝛ arg.leg.ꝛ satis pz ex p̄dictis ꝛ sequētib⁹ ꝟbis te
stamēti per q̄ declarant media.l.si seru⁹ plurīū.§.fi.l.qui filia
bus.in pri.de leg.j.l.vtrū.ff.de pe.he.l.iij.§.pe.ff.de li.ꝛ post.
¶ Uidet ꝙ cōprehendantur oēs in infinitū hr̄des seu saltē
descendentes testatoris.l.sciendū.ff.de verb.sig.in annalib⁹.
C.de le.l.ex facto.§.fi.cū ibi no.ff.ad tre.ꝛ plene per Barto.ꝛ
alios in.l.gallus.§.etiā si parētes.de lib.ꝛ posth.ꝛ p Bald.in
l.fi.C.de here.insti.ꝛ in.l.antiquitas.C.de vsufruc.ꝛ per cano.
in.c.in presentia.de proba.¶ Et ita est de mente Jac.de bel.
in.d.aut.de restit.fideic.in fin.dū dicit ꝙ si testator prohibuit
liberos vel hr̄des alienare volens ad descendētes suos perpe
b tuo remanere seu peruenire talis prohibitio extendit vltra[b]
quartū gradū ꝛ in infinitū:qr descendentium nomen ad oēs
in infinitum extendit alleg.l.fin.C.de suis ꝛ legi.ꝛ tex.in aut.
de here.ab intest.§.j.ꝛ.ff.de ver.sig.l.cognoscere.§.fi.ꝛ.l.libe
rorū.licet aliud sit in nomine familie.vt.d.§.nos igit.ver.co
dicillū.fm eum.¶ Hoc expressius decidit Bart.in.l.luci⁹.§.
sempronie ꝛ Ray.de lega.iij.vbi post Jaco.de are.dixit qđ
aut testator prohibendo nominauit heredē dicēdo ꝓhibeo
te ne alienes,ꝛ tūc nō porrigitur ad heredem heredis.aut in
diffinite ꝓhibuit,vt qr dixit ꝓhibeo hr̄dē ne alienet,vt fuit
in casu nostro:ꝛ tunc porrigit ad oēs successores.arg.l.luci⁹.
in princ.ꝛ.l.si plures.ff.de leg.iij.in aut.de resti.fideicō.§.ij.et
idē voluit Dy.Barto.ꝛ Jmo.in.l.filiusfa.§.diui.de lega.j.ꝛ
Roma.in.l.si quis filiusfamilias.§.fi.ff.de acqui.her.¶ Bñ
facit ꝙ no.Bart.in cōsi.incip.Andreas martini.¶ Et hoc
est verū,licet Saly.in.d.l.volūtas.quesierit an si testator ꝓhi
bet hr̄des suos alienare intelligatur alienare prohibuisse oēs
hr̄des in infinitum.ꝛ sic hr̄des hr̄dis:ꝛ simplr rñdet sup hoc
esse cogitandū,ꝛ nil allegat nec mentionē aliquā facit de pre
dictis doctoribus decidentib⁹ prout.s.¶ Et per hoc appa
ret quid tenendum circa primum dubium quo queritur an
dicta Catharina sit comprehensa inter personas prohibitas
3 alienare:qr dicendū est quod sic.¶ † Quo ad secundū dubiū
an bona subiecta restitutiōi alicuius fideicōmissi que regula
riter nō pñt alienari possint pro dote restituēda vel ꝯstituēda
alienari secundum qđ tradit in aut.res que.C.cōmu.de leg.
tñ si exp̄sse sit a testatore prohibita alienatio,illa res non pō
alienari etiam pro dote constituenda:vt firmat egregie Bal.
in.c.j.§.donare.per illū tex.in tit.qualiter olim feu.po.alien.
qr dispositio illi⁹ aut.res q̄.est exhorbitās a regulis iuris cō
munis.ius ideo nō debet extendi ad alios casus.l.singulare:
ꝛ ꝙ ibi no.ff.de leg.facit ꝙ no.Bal.in.c.iperialē.in princi.iij.
col.in tit.de prohibi.feu.alie.per Feder.¶ Uerū quia in hoc
c cōtrariū[c] tenuit Jac.de are.Cy.Bal.ꝛ Saly.in.l.voluntas.
C.de fideicō.ꝛ Bar.in.l.filiusfa.§.diui.de leg.j.ꝛ Saly.in fin.
in pe.q.C.de reb.alie.nō alie.vbi cōcludūt qđ etiā si res sit ex
presse prohibita alienari pro dote si non essent alia bona ex
quibus dos cōstituitur allegant in argumentū.l.mulier.§.cū
proponeretur.ꝛ.l.a filia.ff.ad tre.ꝛ.d.aut.res que.tamen ista
dispositio in proposito nostro non est necessaria:tum qr testa
tor prohibuit expresse dictaz domū posse alienari in causam
dotis quo casu non loquuntur iura allegata per do.¶ Tum
etiam quia illud ꝙ dicitur posse alienari pro dote res ꝓhibi
ta alienari ꝓcedit qñ alia bona non extarent de quib⁹ pos
sit congrue dotari vt inquit Jac.de are.ꝛ Sali.in.d.l.volun
tas.ꝛ Saly.in preallega.l.fina.C.de rebus alie.non alienan.
¶ Ex quibus patet nō esse tutū quod dicta Catharina det
4 dictam domum in dotem:sed eam pro se retineat.† ꝛ quidem
pro se retinere potest,tum quia ipsa est de agnatiōe ꝛ familia
seu descendentibus dicti testatoris.l.pronunciatio.ff.de ver.
signi.l.fi.C.eo.titu.ꝛ in aut.de here.ab intestato.§.j.¶ Tum
qr ipse dicitur esse de heredibus testatoris:quia ipa est heres
Ant.qui etiam in effectu fuit de heredibus dicti testatoris:ꝛ
heres heredis dicitur ipsius primi testatoris heres.l.fi.C.de
heredib.insti.l.paterfami.ff.de vulg.ꝛ pupil.in.l.j.de castren.

pecu.l.si quis filium.§.fi.ff.de acqui.here.no.in.l.ij.ꝛ.iij.ff.de
peti.here.cum simi.¶ Cum ergo testator voluerit quod di
cta domus post mortē dicte do.marguarite semper debeat re
manere seu peruenire ad heredes ꝛ successores dicti testato
ris:vt dixi.s.sequit ꝙ pōt ꝛ debet remanere apud dictam ca
tharinam:qr est de heredibus dicti testatoris:vt probaui:et
sic nō est de personis prohibitis.¶ Et per hoc apparet quid
concludendum super secundo dubio quo querebatur an Ca
tharina se tradendo nuptui possit retinere dictam domū nō
obstante dicta ꝓhibitione attēto quod superest Leonardus
patruus suus.nam certe ipsa potest pro se retinere ꝛ licet Ca
tharina nubat tñ quo ad hoc dicitur adhuc esse de descēden
tib⁹ ꝛ agnatione ac heredib⁹ ꝛ liberis dicti testatoris.facit.l.
j.ꝛ quod ibi Bart.C.de bo.que lib.ꝛ qđ not.per gl.ꝛ doc.in.l.
si vxorem.C.de condi.inser.ꝛ Bar.in.l.fin.§.penul.ff.ad mu
ni.ꝛ per Bal.in.l.cum quedam puella.ff.de iurisdi.om.iudi.ꝛ
facit.l.j.C.de condi.inser.ꝛ.l.recognoscere.§.liberorū.de ver
bo.sig.ꝛ satis est quod non desinat esse de heredibus testato
ris:quia ad illos voluit testator domum peruenire.vnde cum
semel ipsa extiterit heres dicti testatoris per mediā personā
alterius nō desinit ex postfacto esse heres licet nubat:nuptie
eī non sunt modi ad faciendum desinere quem esse heredē.
¶ Quo autē ad tertium dubium quo queritur an casu quo
Catharina haberet filios tales filij in dicta domo excludant
Leonardum ꝛ in hoc dico ꝙ si dicti filij erūt heredes matris
scz dicte Catharine excludēt Leonardū in dicta domo:qr li
5 cet Catharina sit de psonis ꝓhibitis alienare vt dixi:† tamē
quia dicta prohibitio alienatiōis est facta absolute ꝛ indiffi
nite:quia testator non prohibuit alienare in certas determi
natas ꝛ specificatas personas marito non intelligitur prohi
bita alienatio q̄ fiet per Catharinam instituentem vniuersali
ter filios vel etiam alios heredes vel ab intestato relinquen
tem filijs suis aut in filijs sibi ab intestato succedentib⁹ ꝓba
tur in.l.quedā.ff.de acqui.rer.domi.ꝛ probat in.l.j.ff.de fun
do dot.ꝛ in terminis decidit Bar.ꝛ alij omnes sequunt in.l.
si ita quis.§.ea lege.de ver.ob.ꝛ ratio est secundū eū qđ Ca
tharina vel alia psona ꝓhibita alienare nō potest semp viue
re:ideo opz ꝙ habeat heredem.bene facit text.in.l.ex hoc edi
cto.§.alienare.ff.de alie.iu.mu.causa fa.ꝛ firmat etiam clare
Ang.in consi.vij.incip.ex dicto themate.ꝛ in consi.lvij.inci.
6 Domina andrea.¶ † Quinimo etiam si prohibitio aliena
tionis esset facta intelligeretur sub hac forma scz ꝙ nō possit
d alienari extra familiā tamen adhuc[d] non prohiberetur Ca
tharina habere in dicta domo heredem ab intestato illum vel
illos q essent ei de iure proximiores in successiōe abintestato:
vt probatur in.l.cum pater.§.cuz inter.de leg.ij.ꝛ.l.pater.§.iu
lius agrippa.de leg.iij.ꝛ ita no.Jac de are.Dy.Bart.in.d.§.
fratre.ꝛ ibi gl.in.d.l.si ita quis.§.ea.l.de verbo.oblig.vbi hoc
tz Bald.Ange.Jmo.ꝛ Paul.de cast.ꝛ ita est cōis opi.vt re
fert Raph.cu.in.d.l.cum pater.§.cum inter.ꝛ ita etiam tenet
Bal.in.l.ea.l.in.vj.col.C.de condi.ob causam.ꝛ dicit Jmo.in
d.§.ea.l.ꝙ etiam non ꝓhiberet hoc casu relinquere domū i te
stamēto illis qui ipsi Catharine fuissent ab intestato successu
ri non alijs extraneis:ita videtur tenere gloss.quam ipse repu
tat singu.in.d.l.pater.§.iulius agrippa.de lega.iij.ꝛ ita est de
mente Bar.in.d.§.frater.ꝛ clarius hoc firmat Jmo.ꝛ ita con
cludo.¶ Et lz Pet.ꝛ Bald.in.d.§.fratre reprehendant glo.
ibi positam ꝛ teneant qñ testator prohibuit alienari extra fa
miliam suam non possit tacite abintestato relinqui aliquibus
qui ab intestato essent successuri si nō essent de familia ipsi⁹ te
statoris qui prohibuit alienari extra suā familiā eo qr sicut ex
testamento non posset relinqui extra familiā:ita nec tacite ab
intestato qr idē debet iudicari de tacito ꝛ expresso:arg.l.cum
quid.ff.si cer.pe.tñ per hoc nō est recedēduz ab opinione com
muni q̄ in iudicando sequēda est maxie cū sit opi.gl.vt dicūt
doc.in.locis vulgarib⁹.¶ Et etiam qr ad dictam rōnem pe.ꝛ
Bal.possit responderi ꝙ verū est qđ nō pōt relinqui expresse
ex testamēto scz illis q nō essent ab intestato successuri,sz illi q
ab intestato essent successuri nō impediunt capere.vt probat
in.d.§.cū inter.¶ Preterea illa disputatio nō est necessaria in
casu nostro in quo testator nō ꝓhibuit alienationē p̄ter ꝙ in
certū gen⁹ psonarū:sed simplr ꝛ absolute ꝓhibuit alienari quo
casu indistincte oēs tenēt ꝙ nō ipediat alienare titulo vlt̄i here
ditario.ex testamēto vel ab intestato.vt.d.l.j.ff.de fundo do.
cū alijs alle.s.¶ Hoc etiā apparet expresse fuisse de mēte te
statoris:qr dixit ꝙ volebat ꝑuenire ad heredes suos cōstat ꝙ
heredū appellatiōe in ꝓposito ꝯprehēdit hr̄s heredis in infi
nitū ꝓbaui supra.ergo ꝯphēdūtur heredes dicte Catharine:
ꝛ ex his pz rñsio et quo ad quartū dubiū quo querebat an Ca
tharina posset de domo testari ꝛ per testm̄ excludere Leonar
dum

a ¶ Testōris.idem Jmo.c.indicante.col.vij.ꝟsi.quarto querit.de testa.de ci.l.fin.col.fi.C.de impu.ꝛ ali.substi.ꝯsi.cccclxx.nu.xij.Jas.l.si pecuniaz.ff.si cer.pe.francischi.in cōsil.v.nu.3.hyp.marsi.sing.xxj.alias Ste.bertrā.ꝯsi.cclvj.multa sunt.col.j.li.iij.

b ¶ Ultra.idē Alex.j.lib.iij.ꝯsi.lix.nu.4.Ja.l.fin.colū.ij.C.de hered.insti.ꝛ cōsi.iiij.nu.3.lib.j.l.filiusfa.§.diui.lectu.j.ī fi.ff.de leg.j.deci.consi.dxvj.nu.16.ꝛ oēs quotquot leg.sed est falsissimū ꝛ ꝯ text.notādū.d.aut.de resti.fideicō.dixi ī cōsu.paris.§.cxx.et sic Alex.male cōsuluit in hoc.j.dubio.[redacted]

c ¶ Cōtrariū.ꝛ placet.dixi in ꝯsu.pari.§.cxx.vbi remitto:qr hic nimis lōguz doct.pugnas referre.

d ¶ Adhuc.idez.j.li.ij.ꝯsi.clv.Jmo.Jas.l.si ita quis.§.ea lege.nu.xliiij.ff.de ver.ob.

dum:qꝛ dico ꝙ ipsa potest testari relinquēdo iure hereditario
domū maxime illis qui ab intestato essent successuri dicte Ca
therine etiam si ipsi nō testentur ⁊ alios habeat proximiores
ab intestato quam sit dictus Leonardus transibit domus ad
eos ⁊ non ad Leonardum vt in superioribus est probatum.

Summarium.

1 Usure non possunt permitti, ⁊ etiam ob publicam vtilitatem.
2 Usure non permittuntur nisi iudeis.
3 Fideiussor coactus soluere, vsuras repetit.
4 Fideiussor non tenetur de casu fortuito.
5 Precepto superioris cogentis iniusto parens, excusatur.

Consilium. LVII.

Quoniam in questione proposita satis abunde allegatū est
in fauorē Jo. fideiussoris per clarissimos dños ad
uocatos paucioribus agā. ¶ Videt enim prima
cōsideratione dicendū predictū Joan. vsuras per eū promis-
sas ⁊ postea solutas dicto hebreo feneratori repetere nō posse
a Petro ⁊ Martino principalibus:⁊ sibi fideiussori imputā
dum deberi quod contra feneratorem ad vsuras agentem nō
opposuit exceptionem quod promissio vsurarū eum nō obli-
gat tanquā omni iure improbata. l. idemq;. §. generaliter. l. si
fideiussor. in prin. ⁊ maxime in ver. nō male tractabit. ff. in an.
vbi inquit litera si quid enim ignoraret fideiussor se inutiliter
obligatum soluerit an mandati actionem habeat. ⁊ si quidē
factum ignorauit recipi ignorantia eius pōt: si vero ius aliud
dici debet ⁊c. ¶ Cum ergo non ignorauit fideiussor factū sci-
licet se vsuras promisisse ignorauit recipi siue sciuerit de iure
feneratorē exigere nō posse nō pōt repetere: cum ergo fideius-
sor in culpa fuerit repetere nō potest. l. exceptionē. ff. de fideius
so. istud etiā in terminis nostris firmat glo. ⁊ cōiter doc. in ca.
peruenit. de fideius. ⁊ Spe. in ti. de fideius. §. j. in ver. quid fide-
iussor soluerit. ⁊ Hosti. in sum. de fideius. v. ad quid fideiussor.
⁊ Joan. an. in regula damnū. in mercu. ⁊ Bal. in. l. cōstitutio-
nibus. per illū tex. C. de vsuris. ⁊ Laurentius de rodulphis in
repe. in. c. consuluit. de vsu. in. ij. parte in. q. xlvij. ¶ Et hoc qꝛ
presupponitur in. d. obligatione nō interuenisse iuramētū de
soluendis vsuris quo casu aliquid esset dicendum: vt per doc.
in locis supra alle. ¶ Et nō videt excusatus dictus fideiussor
lꝫ denunciauerit principalibus ꝙ iudiciū fuerat motū contra
ipsum fideiussorē nā hoc nō videt sufficere vbi fideiussor ha
bebat exceptionem sibi competentē ex sua propria persona vt
probat in. d. §. generaliter. ¶ Solum ergo restat videre vtrū
dictum decretum principis disponens qđ hebreis feneratori
bus mutuantibus sine pignore fiat ⁊ reddatur ius summariū
tā pro sorte ꝙ ꝑ vsuris nō obstāte aliquo iure ciuili municipa
li vel canonico ⁊c. an habeat excusare dictū fideiussorē si non
opposuit exceptionem. ¶ Et videt dicendū ꝙ non qꝛ nō va-
let decretū aut statutū sup vsuris prohibitis. l. eos. §. j. in ver.
1 cōsuetudinis. ⁊ ibi pōderat Bal. C. de vsur. ⁊. d. l. cōstitutioni-
a bus eo. ti. ⁊ in cle. j. eo. ti. † ¶ Et etiā si fieret ꝑpter aliquā pu-
blicam [a] vtilitatē vel aliquod bonum publicū inde resultans:
vt probat in. c. sup eo. de vsuris. vbi tex. dicit ꝙ permittere vsu
ras esset cōtra vetus ⁊ nouū testamētū ⁊ qđ propterea super
hoc dispensatio aliqua fieri nō potest eo qꝛ cū scriptura sacra
prohibeat ꝑ alterius vita mētiri: multomagis prohibēdū est
quia ne etiam pro redimēda vita captiui vsurarū crimine in-
uoluatur: ita inquit litera in. d. c. super eo. ⁊ ideo per plura Jo.
an. in regula peccatum. in mercu. in ver. iij. querebat ⁊c. cōclu
dit ꝙ iura canonica nō debent concedere vel permittere con-
tractum vsurariū propter aliquod bonū qđ inde oriatur vel
propter aliquod malū quod inde vitetur. ¶ Accedit qꝛ etiā
iudeis est interdicta vsurarū exactio. c. post miserabilē. de vsu
ris. ⁊ ideo dñs Laurētius de rodolphis in cle. j. de vsuris. que
ibi refert ⁊ sequit dñs Cardi. in. xv. q. querit quid de rege ara-
gonum qui accipit tributū a iudeis vel sarracenis ꝑpter vsu-
ras quas permittit eos exercere: an rex vel eius officiales tali
rei fauentes incidant in penas excōmunicationis scđꝫ dispo
sitionem dicte cle. j. ⁊ cōcludunt dicti docto. quod sic per text.
in. d. cle. j. in ver. repetitionem impediūt: qꝛ nedum Christiani:
sed nec etiam iudei possunt vsuras exercere cum etiā lege ve-
teri sint vsure prohibite. ⁊ hoc maxime si exigantur a christia
nis. c. quanto. ⁊. c. post miserabilem. de vsur. ad hoc etiā bene
facit quod not. glos. in dicta cle. in ver. censura. ¶ Bene facit
quod not. etiā dominus Car. in. d. cle. j. §. fi. in. xvij. q. vbi post
Lauren. ibi querit an sicut papa decreuit in certis casibus nō
esse peccatū recipere vltra sortē iuxta ea que habētur in. c. j. ⁊
in. c. cōquestus. de vsuris. ita possit disponere in omnibus ita
quod de peccato vtraq; lege damnato possit facere nō pecca-
tum. ⁊ concludit vna cum Lau. qđ nō per no. in simili in. c. ex
parte. de cōuer. cōiuga. alias enim peruerteret statutū fidei.
ꝙ non lꝫ ad idem quod no. Bal. in. l. cunctos populos. in. iiij.
col. C. de sum. tri. vbi concludit quod imperator etiā propter
bonū publicū nō potest permittere qđ feneretur qꝛ inferior
non pōt permittere id quod vetat superior. i. deus. c. cum infe
rior. de ma. ⁊ obe l. nā si magistratus. de arbi. ⁊ quod no. in. l.
fin. cum si. C. si contra ius vel vti. pub. ¶ In contrariū ꝙ di-
ctum decretū superioris habeat excusare adducit. ⁊ primo qꝛ
in tali decreto non videt posse ex aliqua parte deprehēdi pec-
catum vel delictū nam nō ex parte christianorum recipientiū
2 sub vsuris c. debitores. ⁊ ibi no. in gl. fi. de iureiur. † nec etiam
b ex parte iudeorū [b] mutuantiū: qꝛ nihil ad nos de his que fo-
ris sunt. c. gaudemus. de diuortijs. nam vt dicit canon super-
uacue dare rei operā videtur qui coercere iudeos nititur a pec
cato ⁊ vt pote iam damnati propter perfidiam tollerantur in a ¶ Publicā. dixi in consue. parisi. §. j. gl. ix. nu. xix. ⁊ latius sup. l. eos. C. de vsur.
eorū erroribus. xl. dis. qui syncera. si ergo nō reperitur hoc de
cretū continere in se peccatum: ergo validum cum omnia sint
de genere permissorū nisi expresse reperiantur prohibita. c. in-
ter corporalia. de trāsla. prela. l. necnō. §. ꝙ ex aliquo male ge-
sto sequit ipsum malū toleratur vt habet. iiij. dist. deniq;. xiij. b ¶ Judeorū. Idē j. cōsi. i. ij. cvij. li. ij.
di. nerui. versus fi. sed prefatus princeps ad dictum decretum
processit. vt vtilitatibus ⁊ necessitatibus subditorū prouideret c ¶ Fallit. Matth. aff. ic. deci. Neap. xcj.
ergo propter hoc bonum tolerari potest dictū decretū. ¶ Et
non ob. id qđ habetur in. c. super eo. de vsur. qꝛ ratio illius de-
cretalis militaret quādo permitteretur per decretum christia
nis fenus exercere. Sꝫ in iudeis ista ratio cessat. vt ostendunt
rationes proxime alle. Et iste fuerūt rationes quas in propo
sito adducit Petr. de anc. in cōsi. ccxliij. christianissime ⁊ illu
stris princeps ⁊c. vbi ꝑ ista parte etiā adducit plures alias ra
tiones, verum qđ formaliter referuntur per dñm aduocatum
scđo loco allegantem: ideo reticebo. ⁊ lꝫ Pet. de anch. ibi du-
bitet ⁊ non audeat hoc firmare. tñ non puto qđ hec dubita-
tio in proposito sit necessaria: vt patebit ex. j. dicendis. ¶ Ac
cedit ꝙ no. Bal. in aut. ⁊ omnino. in. vj. col. ne vxor pro mari.
vbi dicit valere statutū disponens ꝙ feneratores qui veniunt
ad ciuitatem tractentur pro ciuibus mutuādo sub vsuris pu
ta ad duos denarios pro libra: qꝛ nō indulget beneficio eo qꝛ
fenerant: sed qꝛ leuioribus vsuris fenerāt. ⁊ ꝑpter publicā vti
litatē. ⁊ ꝙ per dictum decretum hoc cōcedi possit hebreis vꝫ
firmare Pau. de ca. in cōsi. ccclxviij. qđ incipit quoddā com-
mune cōuenit ⁊c. ꝙ refert dñs aduocatus dicti Joānis: ideo
non est opus repetitione: tū qꝛ vt dixi hec disputatio aľs du
bitatio nō est in proposito necessaria. ideo ea pretermissa dico
ꝙ in specie. q. nostram decidit. d. Car. Florentinus ⁊ Imo. in
preallegato. c. peruenit. de fideius. super glo. in ver. seruet indē
3 nē. † vbi inter cetera dicunt ꝙ lꝫ regulariter sit verum qđ quā
do creditor petebat vsuras a fideiussore imputatur fideiussori
si nō opposuit exceptionē qđ vsuras tanꝙ illicitas ⁊ indebi-
c tas soluere nō tenet. iuxta ea que ibi no. in glo. tamē fallit [c] si
exceptio nō solebat admitti in loco: vt qꝛ fm eos vsurarius erat
priuilegiatus a ciuitate qđ possit exigere vsuras. ⁊ sic de facto
ibi seruabat. ¶ Nam tūc nō est qđ imputetur fideiussori ⁊ ita
residet. Vñ nisi verū esset ꝙ dicti feneratores non obstante de
creto nō cōsueuerūt exigere vsuras in loco, nō video qđ isti fi-
deiussori possit culpa imputari. ¶ Cōfirmo nam factū supe-
rioris censet esse casus fortuitus. vt est tex. in. l. lucius. ff. de eui.
4 † sed periculū procedēs a casu fortuito nō spectat ad fideius-
sorē nō culpabilem fm veram ⁊ magis cōem opi. vt probatur
in. l. exceptione. in ver. si culpa tua ⁊c. ⁊ ibi no. Ja. de are. Bar.
⁊ cōiter alij. ff. de fideius. ⁊ Bal. in. l. si pro eo. in pe. q. C. māda.
vbi pro hoc alleg. no. per gl. in. l. si quis ꝓhibuit. ff. de pu. ⁊ idē
tꝫ Jo. an. in. d. regula danū. in mercu. ⁊ per Bar. in. l. si procu
ratorē. §. si ignorantes ff. manda. Ergo propter dictum decre
tū emanatū a superiore dꝫ damnū vsurarum spectare ad prin
cipales nō ad fideiussorē; ⁊ sic succedūt iura q̄ nolūt fideiusso
res vsuras solutas creditori posse repetere. l. si mādato meo. §.
si fideiussor. cū glo. ff. māda. l. ⁊ q natura. §. nō tm̄. de neg. gest.
⁊ in. d. c. peruenit. cū ibi no. ⁊ no. Inn. in. c. j. de vsur. ⁊ no. doc. ⁊
maxie Bal. in. l. ij. C. de vsu. ¶ Et in hāc partē tāto procliuior
dꝫ esse dñs iudicans quāto equior est. Nā dicit Jo. an. in. d. re
gula dānū. in mercu. ꝙ ipse accepit a theologis qđ iure poli
⁊ in fo. cōsciētie: ipsi vrgerēt debitorē principalē ad restituēdū

fideiussori vsuras quas ipse fideiussor exoluit etiā qñ ipe spō-
te soluit vsuras non opposita per eum aliqua exceptione ꝙ di
cit Jo.an. habet magnā honestatem. ¶ Fortificantur predi-
5 cta per ea que no. Bar. in. l. si mulier. §. j. ff. re. amo. † vbi dixit
si quis precepto marchionis parēs domū alterius destruxit
iniuste certe nō tenebitur: q2 excusabitur si parere voluerit pre
cepto marchionis quāuis iniusto. ⁊ ita dicit se fuisse determi-
natū. arg. l. nec minorē. ff. qd me. causa. ⁊. l. prohibere. ⁊. §. pe.
ff. qd vi aut clam. ita ergo videtur excusandus fideiussor si vo
luit parere dicto decreto marchionis. ¶ Et idē in simili di-
cit Bar. in suo tractatu de tyrannide. in. vij. q. versus fi. dum
dixit ꝙ si tyrannus facit legē vel preconiū ꝙ oēs debitores
titij soluerēt tali officiali. certe debitores titij soluētes illi offi-
ciali dicentur liberari a titio propter preconium illud vel pro
pter illud simplex statutum excusabuntur: alleg. text. in. l. no-
uissime. in prin. ⁊ ibi etiā no. Bal. ff. qd fal. tu. au. ⁊ de materia
etiam per Dy. ⁊ Bar. in. l. creditor. in prin. cum suis concord.
ff. de sol. ¶ Et ex predictis patet esse responsum ad allega. in
contrariū q2 illa procedere possent vbi non extaret dictū de-
cretum principis ⁊ dato etiam qd decretum illud non fuisset
de iure efficax. tamē est tanti effectus in loco vt propter illud
reddatur excusatus fideiussor si soluit per predicta fm super-
sus dixi omitto quasdam alias exceptiones: de quibus men-
tionem faciunt dicti aduocati in eorum allegationibus: quia
videntur esse vt ita dixerim de indubitabili. ⁊ propterea puto
processum ad consultores non fuisse transmissū sine quo nō
posset ad plenum responderi. Alex. de Jmol.

Summarium.

1 ☞ Nomine suo mandato suscepto, si quis emat, tenetur: ac si nomine mandati emisset.
2 Agens mandati probari debet precedens mandatum.
3 Actione ad exhibendum vel in factū quando agi possit pro instrumentis.
4 Scripture aliene edictionem petere non potest, cuius mandato non est scripta.
5 Juramento in litem quando sit locus.
6 Amissionē iuramento probat qui tenetur ex officio iudicis.
7 Preparatorium est de dependentibus preparari.

Consilium. LVIII.

Circa primum quesitum videt̄ pri
ma consideratione
dicendū dictum Petrum bonū de iure obligatū
fuisse dicto Jacobo ⁊ socijs ad exhibitionē dicte
scripture per cōsequens preceptū fuisse iustū: q2 si Petro bo-
no cōmissum fuit per dictum Jacobum ⁊ socio vt accederet
ad dictū Joā. pro copia dicte scripture scribenda manu dicti
Jo. ⁊ ipse Petrus bonus dictā copiam a dicto Jo. recepit
quamuis etiā aliter nō appareat qd nō receperit nomine di-
cti Jacobi ⁊ sociorū tamen propter mandatū precedēs iniun
ctū sibi per Jacobum ⁊ socios videtur illam scripturam acce
pisse procuratorio nomine Jacobi ⁊ sociorum. Jmo etiā si Pe-
trus bonus nomine suo proprio eā petijsset ⁊ recepisset tñ te
netur actione mandati ad illā restituēdam. vt probat̄ in. l. qui
in aliena. §. si is qui. ff. de acq. her. ⁊ per illū tex. dicit ibi Bar.
1 in lect. modernis ⁊ expressis Ang. ibi † quod si procurator a
sumpto speciali mādato de emendo prediū titij vadat ⁊ illud
nomine suo proprio emat nō facta mētione de dño nihilomi
nus pōt actione mandati cogi a dño ad tradendū prediū ⁊ fa
cit fm eos. l. qui seruū. ff. de interroga. act. ⁊ qd no. in. l. si pup.
§. j. ff. de neg. gest. ⁊ probat̄ in. l. iiij. §. vnde queritur. ⁊ ibi not.
Bar. ff. de manumis. ⁊ est tex. in. l. pignori. §. fi. quē ibi ad hoc
ponderat Ang. ⁊ Mod. ff. de vsuca. ⁊. l. post dotem. fm sextā
lect. quam ibi ponit Dy. ⁊ Bar. sol. ma. ⁊ no. Bart. in. l. titiū
aut meuiū. §. alieno. alias. §. alteri. ff. de admi. tut. ⁊ sic videt̄
dictum Petrum bonū indistincte teneri actione mandati ad
exhibitionē dicte scripture. ¶ Sed premissis nō obstantibus
contrariā sententiam de iure probabiliorem esse puto videli-
cet quod dictus Petrus bonus non teneatur ad exhibitionē
vel restitutionem dicte scripture ⁊ in consequentiam qd pre-
ceptum non fuerit iustum quod probatur. nam actio māda-
ti nulla cōpetit dicto Jacobo ⁊ socijs: quia quod dictus Ja-
cobus ⁊ socij vel aliquis pro eis mandauerit. d. Pe. bono vt
deberet accipere dictā scripturā a Joanne ⁊ illā ad eos trans-
ferre. hoc nō est probatum nec ipse Petrus bonus hoc cōfi-
tetur si bene inspiciantur verba sue responsionis. imo dt Pe-
trus bonus quod Joānes data sibi scriptura dixit ei va ⁊ scri
ue pōctalmēte come sta questa ⁊ come tu la hai scripta o che
tu me la mandi o che tu la strazi ⁊c. vñ ex mandato aliquo nō
2 potest agere ⁊ se fundare dictus Jacobus ⁊ socij. ¶ † Quia
agens ex mandato oportet quod probet precessisse mandatū
antequam mandatarius expediuerit actum vt est gl. singula-
ris in dicta. l. si vero nō remunerandi. §. si post creditam. ff. mā
da. quam ita allegat. Ja. de are. ⁊ Bald. in. l. ob hec verba. ff.
de infami. aut volunt agere ex ratihabitione ipsorum condu-
ctorum que trahitur retro ⁊ mandato cōparatur. l. fin. C. ad
mace. l. licet. ff. de iudi. ⁊ etiam nō possunt hoc facere: quia ra-
tihabitio nō potest eis prodesse quo ad actum qui nō fuit eo
rum nomine gestus. l. si pupilli. §. sed si ego. ff. de neg. gest. ⁊. l. si
seruus. ff. de precario. Sed nō apparet quod ille actus tradi-
tionis ⁊ repetitionis scripture fuerit factus nomine dictorū
conductorū quantū ad hoc vt ipsamet scriptura manu Jo.
an. deberet peruenire ad dictos conductores: imo potius cō-
trarium fuit actum videlicet quod deberet reddi Joanni vel
3 lacerari ⁊c. ¶ † Nec etiam actione ad exhibendum agere po-
tuerunt pro dicta scriptura ex quo dominium charte ⁊ scriptu
re ad eos non spectabat vt. l. iij. §. penul. ff. ad exhiben. ¶ Nec
ob. si dicatur quod saltem actione in factū tenebitur dictus
Pet. bonus ad exhibendū per. d. §. pe. q2 respondet ꝙ posi-
to qd istud esset verū tamē procederet quando probatū fuis-
set de interesse conductorum. d. l. iij. §. sciendū. ⁊ in proposito
nostro not. glo. in. l. quedam. in princ. ff. de eden. sed de aliquo
interesse dictorum conductorum non est probatum ergo ⁊c.
4. ¶ † Secundo ⁊ melius respōdeo quod ad hoc vt tertiū pos-
set petere cogi ad edendum mihi scripturam aliquam requiri
tur ꝙ illa scriptura fuerit confecta per ipsum tertiū me man-
dante. l. si quis ex argētarijs. §. pertinere. ff. de eden. ⁊ ita intel-
ligitur tex. in. d. l. iij. §. pe. vt ibi not. gl. in ver. conscripsit. nā si
queratur vtrum pendente lite super fundo inter titium actorē
⁊ seium conuentum vnus ex eis possit petere cogi aduersariū
suum ad edendum aliquam scripturam ad fundandū vel iu-
uandū intentionem suam: ⁊ ista non est nostra materia: sed est
materia de qua in. l. fin. C. de eden. ⁊ in. l. j. §. editiones. ff. eo. ⁊
in. c. j. de proba. ⁊ cōmuniter cōcluditur ꝙ reus non cogatur
edere actori ad suam intentionem fundandā: sed actor bene
tenetur edere reo ad exceptionē probandam aut querit̄ an si
quis principaliter petit tertium cogi ad edēdum aliquam scri
pturā qua non vult vti in aliqua causa contra ipsum. ⁊ iste est
casus noster in quo communiter cōcluditur ꝙ tertius si vult
pōt edere: sed non cogitur si illā scripturam nō confecit man-
dante illo qui editionē petit. vt est glo. in terminis in. l. si frau
dē. §. neq3. in ver. edi. ff. de iur. fis. quā ad hoc multum cōmē-
dat Ang. in. l. j. §. edēda. ff. de eden. ⁊. d. Abb. ⁊ Mod. in. d. c. j.
de prob. ¶ Nisi originalia essent deperdicta per no. per Jnn.
in. c. j. de pba. ⁊ per Spe. in ti. de instr. edi. §. videndū. x. ex pre
missis. ⁊ no. dñi de rot. suo cōsi. ccviij. inci. itē lā pars ⁊c. sed ꝙ
illa originalis tabula Jo. sit deperdicta hoc non allegat̄ vel
probat̄. ¶ Vel nisi etiā scriptura fuerit ab initio originaliter
facta me mandante: vt si notarius fuit a me rogatus de certo
contractu ⁊ scriptura protocollorū illius notarij quomodocūq3 pue
nerit ad tertiū. nam tūc causa cognita poterit cogi ille tertius
ad exhibitionē illius protocolli: q2 aliūde nō pōt haberi illud in-
strumētū. l. quedā. §. nihil. ff. de edē. ¶ Secus si aliūde posset
haberi: vt q2 alia psona posset cogi ad illā exhibitionē facien
dā puta heres notarij. nam tūc tertia psona non potest cogi:
vt probat̄ in. d. ver. nihil. in ver. causa cognita. fm Ang. ibi: ⁊
istud etiā satis colligit̄ ex distinctione tradita per Bar. in. d. l.
quedā. in prin. lā nō ita perfecte quo ad propositū: ergo in casu
nostro cū illa originalis tabula nō fuerit cōfecta mādato Ja
cobi ⁊ sociorū ac etiā illa originalis tabula sit aut necesse esse
presumat̄ apud Jo. non pōt agi cōtra Pe. bonū. i. contra tertiū est
enim speciale in actis publicis: vt illa edi debeāt vnicuiq3 cuius
interest: vt no. gl. in. l. ij. §. diuus. el. j. in ver. agit̄. ff. de iure fis. ⁊
no. Cy. ⁊ alij in. l. ij. per illū tex. fm vnā lec. C. de eden. ⁊ Jo. an.
in addi. Spe. in ti. de instr. edi. in rub. ¶ Et per hec p3 respon
sio ad alle. in contrariū: q2 dico qd nō apparet ꝙ Pe. bonus suscepe
rit dictū mandatū a. d. Jo. ¶ Et per predicta p3 ꝙ superua-
5 cuo querit̄ † an locus iuramento in litē. dato enim qd diceret̄
Pe. bonū eē obligatū actiōe mādati vel actiōe ad exhibēdū
ad dictā scripturā exhibēdā: tñ nō vr̄ ꝙ contra eum posset prestari
iuramentū in litē: loquor de iuramento in litē qd est veritatis
per qd iuramentū probat̄ vera ⁊ cōis existimatio de quo iura
mēto loquit̄. l. in actionibus. §. plane. ff. de in lit. iurā. nō loquor
de iuramento in litē qd prestat̄ de affectione qd prestat̄ in re-
bus tm̄ in quibus cadit singularis affectio ⁊ singulare interesse

l. numis

l.numis.cum ibi no.ff.de in lit.iur. ¶ Nā tale iuramentū litē ꝙ est veritatis videt̄ habere locū qꝛ cōcurrit difficultas pro- bationis.s. qꝛ scriptura nō apparet. & ex quo semel fuit apud pe.bonū presumit̄ adhuc esse nisi eā perdidisse probet.l.si cre- ditor.C.de pig.ac.& presumitur esse in dolo eo ipso ꝙ degne- gat exhibere rem quā presumit̄ habere & quā tenetur exhibere l.si procuratorē.§.dolo.ff.manda. ¶ Unde si diceremus euz teneri actione mādati vel alia actione nō sufficeret ꝙ per suū sacramentū Petrus bonus probare vellet se perdidisse dictā scripturam: sed deberet probare manifestis probationibus se pirdidisse.d.l.si creditor. ¶ Sed si essemus in casu in quo nō teneret̄ Petrus bonus ad ipsam exhibendam iure actionis
6 † sed officio iudicis ex edicto pretoris de edendo ex quo orit̄ iudicis officiū.& not.in.l.si quis ex argentarijs.§.ex hoc edi- cto.ff.de eden.& in.l.j.C.eo.ti.& tūc posset solo sacramēto pro bare se perdidisse rem.l.fi.& ibi no.C.de fide instru.& istam di- stinc.tradit Bar.in.d.l.si quis ex argentarijs.§.pe.& per gl.in c.cum olim.el.j.in versi.sine reprehensione.de priuile.per Spe cu.in ti.de instr.edit.§.restat.versic.illud quoqꝫ.& per Bar.ff. de le.j.in.l.huiusmodi.§.si ita. ¶ Et in casibus in quibus per sacramentū vel per alias probationes probaretur omissio scri pture cessaret dolus & per consequens cessare deberet iuramē- tum in litem vt in preallegata.l. si quando.C.vnde vi.c.fin.ꝙ met.cau. ¶ In quibus autem casibus teneatur quis tantuz officio iudicis ad exhibendā scripturam declaratur per Bar. in prealle.l.quedam.in princ.& quia Petrus bonus vere nō tenetur nec iure actionis nec officio iudicis vt.s̄.fuit ostensuz
7 ideo nō insisto. ¶ † Quo ad vltimū dubiū breuiter concludo qꝺ ista causa exhibitionis videtur de dependentibus seu cō- nexis a causis gabellarum: nam cum ista exhibitio tendat ad preparendas probationes concernentes exactionem gabella rum dicitur dependens a gabellis qꝛ preparatoriū dicitur de dependentibus & connexis ipsius preparati.vt probatur in.l. ordinarij.in ver.ab eodem iudice.C.de rei vendi. vbi ille qui fuit iudex in preparatorio.i.in possessorio debet etiaz esse iu- dex in petitorio seu in causa proprietatis qꝛ preparatoriuz & preparatū dicuntur adinuicē continentia seu connexa. & ideo continentia cause non debent diuidi. vt ibi & in.l.nulli.C.de iudi.&.c.j.de sequest.possessio.& ideo videmus ꝙ si quis dictu rus esset contractum esse simulatū vel vsurarium petierit co- ram episcopo se absolui a iuramento certe post absolutionem non poterit coram alio iudice agere de vsuris vel de simula-
8 tione: sed coram episcopo [a] tantum propter connexitatē quā habet preparatorium cum preparato.vt dicit sin.Bart.in.l. ordinarij.in.j.col.per illū tex.& exhibitio scripture semper pe- titur vel incidenter in causa principali: vel ad preparationem alterius vt declarat Bald.in.l.j.in vlti.col.C.de edendo.& sic videtur semper esse de depentibus ab ipso principali. ¶ Nec obst.ꝙ ista exhibitio scripture non sit causa gabelle quia per hoc non sequitur quin sit connexa vel dependens. nam vide- mus ꝙ causa iurispatronatus dicitur coniuncta & connexa causis spiritualibus vt in.c.quāto.de iud.C.de iure patrona- tus.& ideo non potest tractari coram iudice seculari: vt ibi: ta- men ipsum ius patronatus non dicit̄ esse quid spirituale cum possit per laicum quasi possidere.c.cum laici.de iure patrona tus, iuncto.c.causam.de prescrip.cum simi.

Summarium.

1 Lex ciuilis potest validare actum iuramento firmatum.
2 Iuramentum potest remitti per eum cuius prestitum est.sed numero.10.
3 Contractus si est contra legem, tunc agitur ad remittendum iuramentum.
4 Statutum laicorum disponens contra iuramentum non va- let.& nume.7.
5 Statututum imponēs penam filie nubenti sine consensu pa- tris, non valet.
6 Causa vsurarum non spectat ad laicos.
8 Confirmatio non valet: nisi ex certa scientia que non presumi tur.
9 Confirmatio generalis non trahitur ad illicita.
11 Obligatio principalis quando irritatur speciali fauore ma- net illicita.
12 Turpitudinem suam allegans etiam replicando non audi- tur.

Consilium. LIX.

b Viso instrumento. [b] & ti- tulo questionis. Uidetur circa primum dubium dicendum.d.Bartho. non teneri ad obseruantiā dicti contractus venditionis domus.& do.Jo.emptorez vtē- tem dicto instrumēto incidere in penis statuti predicti ꝙ pri-
1 mo probatur: quia † lex etiam ciuilis & pari ratione statutum etiam laicorum potest inualidare contractum quantumcun- que iuramento vallatum.l.non dubium.& ibi hoc not. Bald. C.de leg.l.si quis inquilinos.§.fin.& ibi per eum.ff. de lega.j.l. que sub conditione.ff.de condi.insti.habet enim lex vim apo stolici quantum ad remissionē iuramenti.l.adigere.§.fin.ff.de iure patro.cum glos.ibi que reputatur sing. & istam opi. sequi videtur Bal.in multis locis maxime in l.nec patronis.C. de ope.libe.& in.l.j.si aduersus dona.& in.l.fi.qui satis. cog.& in.c. fi.C.de non nu.pec.& in.l.omnes populi.in.viij.col.de iusti.& iur.& in.c.j.§.itez sacramenta.de pac.iur.fir.& in.l.ij.in fi. C.de indi. vidui.tol.& in rub.ff.de iureiu.& in.l.pactū.C.de col.& in l.ij.in.ix.q.C.de rescin.ven.& in aut.sacramēta. C.si aduersus
c ven.& Pet.de anch.in regula ea que.[c] de reg.iur.lib.vj.& in.c. a canonum statuta.de consti.idem tenet Saly.in.d.aut.sacra- menta per alias rationes. & maxime qꝛ nō dicit̄ periurus ille qui ex iusta causa deserit sacramentuz.l.fin.ff.qui satis.cog.l.si
2 libertus ita iurauerit.ff.de ope.lib. ¶ † Secūdo qꝛ iuramentū potest remitti per illum in cuius fauorē prestitum est.c.ij.cuz ibi no.de spō. c.cōsuluit.de vsuris.l.fin.qui & a quibus. ergo si b pōt remitti per pactum debet posse remitti per statutum: qꝛ vident̄ partificari per no.in rub.C.de decu.lib.x.ad hoc addu cit etiā quedam alia que recitare non expedit maxime cuz ad illa formaliter respondeat Joā.de imo.in repe.c.cum contin gat.de iurepatro.in tertio membro principali. ¶ Fortificant̄ alia ratione qꝛ statutū de quo.s̄.vna cū alijs statutis fuit ge- neraliter approbatum a romano pontifice qui habet potesta tem disponendi super iuramento.c.quanto.cum ibi no.de iu- reiur.c.venerabilē.de elec.& licet dicatur in dicta cōfirmatione nisi quatenus esset reperitur contra libertatem ecclesiasticaz: tū hoc nō facit ad casum nostruz: qꝛ statutum de quo.s̄.nihil disponit cōtra ea que de iure cōi: item priuilegia que concessa sunt ecclesie vel ecclesiasticis personis.& per cōsequens nō dici tur esse contra libertatem ecclesiasticā per ea que habentur in aut.cassa.cū ibi no.per legistas.C.de sac.san.eccle.& in.c.cū in terrā.& ibi no.doc.de elec.& plene in.c.ecclesia.de cōsti. ¶ Cō firmat̄ dato qꝺ iuramentum in casu predicto ligaret nō tā vr̄ posse negari quin saltē concedi debeat absolutio a iuramen- to vt vr̄ velle Fed.de se.cōsi.cclxxij.alias.cclxxv.incip.factū
3 tale statutum ciuitatis Perusine vbi voluit † si statutū dispo nit ꝙ promissio facta a filiofam. minore sine consensu patris nō valeat etiā si iuramētum interueniat quod licet sit verum qꝺ nō obst.statuto filiusfa.sine cōsensū patris obligetur iura- mēto per.c.cū cōtingat.de iureiu.&.c.quāuis.de pac.in.vj.cuz si.tamen quia iuramentum recipiens fecit contra prohibitio- c nem statuti ciuitatis ex causa facti cui statuto obtemperare debuit.viij.distin.que contra.xj.q.iij.que resistit.cum ex dicta transgressione puniri deberet nō debet cōmodum reportare. c.eum qui.de preben.in.vj.q.j.legi.iō poterit compelli ad rela
d xationem [d] iuramenti secundum eum. ¶ Sed premissis non obstantibus cōtrariam sentētiam de iure probabiliorem esse puto vcz ꝙ Bar. cogi possit ad obseruationē iuramenti & di ctus Joan.petendo & allegando debet cogi ad obseruantiam iuramēti secundū quod in instrumento vēditionis cōtinetur d nō incidit in penā de qua in dicto statuto fit mētio rōnibus infrascriptis. Et primo quia iuramentum vbi seruari potest sine interitu salutis eterne seruandum est.c.si vero.cū vulg.de iureiur.& iurans cogitur etiam per iudicem secularem ab ob- seruatione iuramēti.c. licet mulieres. de iureiur. li. vj. ¶ Et presertim in casu nostro in quo statutū nō dirigit prohibitio nem ad personam non enim dicit statutum qꝺ nullus possit ꝯhere cum muliere volente ꝯhere an renunciare super bonis mariti obligatis pro dote. ¶ Nec etiaz statutum loquitur de prohibēdo personam mulieris dirigēdo verba in personā mu lieris.non em̄ dicit statutum ꝙ mulier nullis bonis mariti re nunciare possit vel contractū aliquem facere.&c. ¶ Sed si lo quit̄ in rem annullando ipso cōtractu vel renunciationē.naz si loqueret̄ in ꝑsonā ꝓcipiēdo vel ꝓhibendo ne cōtrahat̄ po- tuisset esse maius dubiū.qꝛ cōtrahēs cōtra preceptū aut ꝓhi bitionē legis peccat per id qꝺ habet̄ in.c.ij.de maio.& ob.& in d.c.qui resistit.& ideo tūc iuramētū nō ligaret, qꝛ tale iuramē tū nō posset seruari sine peccato: vt in.d.c.quāuis.cum simi.& ista fuit opi.Bar.& An.in.d.aut.sacramēta.& in.l.si qs ꝓ eo. in.iij.& iiij.mēbro.ff.de fideiuss.& in.l.ij.C.ne fideiu.dot.dētur.

a ¶ Episcopo. falsuz qꝛ.d.absolutio fit per libellū & ad habilitādū tantū. anc.ꝯsil.18. [redacted]

b ¶ [redacted]

c ¶ Ea que.co.xj.& d.c.canonū.iij.q. princi.col.xiiij.ro. nota.ccccxx.Gui. pap.ꝯsi.clxxv.ī fi. ꝯsi.ccix.in fi.hyp. mars.not.ccclxvij. deci.repe.c.ij.col. fi.de iud.

d ¶ Relaxationez. idem vinc.Jo.an. d.c.cū cōtigat.pa- nor.cōsi.viij.lib.ij. Christop.por.§.j. inst.q ali.licet.late Jo.igne.l.j.§.si vir aut vxor.nu.cxv. cū se.ff.ad sil.l.iij. §.eleganter.num. clxxij.ff.eo.

a [redacted]

b [redacted]

c [redacted]

d [redacted]

¶ Secundo moueor per ea que in terminis decidit Bar. in l. omnes populi. in. iij. q. principali. ff. de iust. ⁊ iure. vbi cócludit
4 † ꝙ no valet[a] statutū disponens qd contractus minoris sine
a consensu propinquorū non teneat etiā si interuenerit iuramētum: qz iuramentū spectat ad ecclesiam. c. venerabilez. de elec. c. fi. de fo. compe. lib. vj. ⁊ per cōsequens statutum laicorū non potest super hoc disponere. c. ecclesia sancte marie. de constit. facit qd habet in. c. tuā. de ordi. cog. ¶ Item qz statutū tale induceret peccatū periurij: qz per eam rationē propter quam moti sunt statuentes nō excludit peccatū periurij: ideo nō vz statutū. l. pactū. C. de colla. l. j. §. ⁊ cū lex. C. de rei vxo. iuncta. l. nō dubiū. C. de le. ⁊ iuncto. d. c. quamuis. ⁊ c. cū cōtingat. de iureiu. ⁊ iuramentū est de iure diuino quo scriptū est, reddite iuramēta vestra deo. c. ⁊ si Christus. de iureiu. ⁊ quis ɔtra ius diuinū videt nō posse fieri statutū per seculares: vt probat in d. l. non dubiū. ⁊ l. pactū. ⁊ d. c. quāuis. ⁊ si statutum valeret apperiret viā periurijs quod esse nō debet. l. ij. C. si aduer. vendi. l. ij. C. de indi. vidui. tol. istam opi. etiam firmauit Ray. de for. in repeti. d. l. omnes populi. vbi etiā voluit plus vcz. ꝙ nō valeat dictū statutū etiā si diceret qd iuramentū presumatur extortum per metū vel dolū. ⁊ in hoc vltimo discrepāt Ray. ⁊ Bar. sed quis eorū melius loquat nō pertinet ad presentem consultationem. istam opin. etiā tenuit Bar. in consi. incip. ¶ Quero dicit statutū ꝙ mino. ⁊ idem ibi tenuit Bar. in statuto imponēte penā cōtrahentibus iurantibus: idem Anto. de bu. in. d. c. cū cōtingat. ver. tertius casus. ⁊ qz disponere sup iuramento nō spectat ad. l. ciuilē vel ad iudices seculares. allegat no. per Host. in. c. quemadmodū. ⁊ qz iuramēta cū principaliter dirigant in deū. c. debitores. c. ⁊ Christ[us]. de iureiu. nō sunt subiecta. l. maxime ciuili. c. j. de reg. ⁊ id qd no. in. c. cū esses. ⁊ in. c. relatū. de testa. ⁊ idem dicit si statutū imponeret penā venientibus ad tales ɔctus iuratos ne illud qd directa via nō potest fieri fiat per indirectam. c. quanto. de priuile. ¶ Nec ob. ſm eum ꝙ legis resistentia impediat naturalē obligationem. l. si nō sortē. §. j. ff. de cōdi. inde. ⁊ pari ratione debet impedire vim iuramenti cum inter simplicē loquelā ⁊ iuramentū nō sit differentia: qz respondet ipse ꝙ illud est verū quando illi prohibitioni cōsonaret ius diuinū vt quando lex vel statutū prohibet vsuras. ¶ Itē licet legis resistentia possit infringere naturalē obligationē inquantū non obligatur parti ⁊ etiā iuramentū quo ad obligationem que dirigeē in partem nō tamē infringit nec infringere pōt obligationē inquantum principaliter dirigat in deū. ¶ Nec in hoc sunt paria simplex loquela ⁊ iuramentū: qz iuramētū dirigit principaliter in deū d. c. ⁊ si Christus. sed simplex loquela dirigitur in partē ⁊ quo ad ei[us] cōmodū lex potuit obligationē impedire. ¶ Pro hac cōclusione allegat. d. c. debitores. ⁊ cōcludit qd hoc casu quāuis iuramentū non firmet cōtractū adeo ꝙ ex eo agi vel excipi possit tamē obligat iurantē ad obseruantiā adeo ꝙ per viā denunciationis vel officio iudicis poterit agi ad obseruātiā iuramēti vel p alia remedia quib[us] cogit iurās de soluēdis vsuris iuxta dictū. c. debitores. ¶ Et per hoc cōludit ꝙ non poterit peti relaxatio a iuramento. ⁊ in hoc ipse reprehendit Fe. de senis in consilio. s. alleg. ¶ Et etiam concludit ꝙ tale iuramentū operabit etiam quo ad heredes iurātis scz ꝙ possint cogi ad obseruantiam iuramēti predecessoris per officiū iudicis vel per denunciationē euangelicam vel aliter: vt. s. proxime: vt ibi per eū. ¶ Istam opi. in effectu. etiā videt tenere Jo. de imo. in. d. c. cū ɔtingat. in tertio mēbro dū dicit quo ad casum nostrū ꝙ si statutū inualidat cōtractū etiam si interuenit iuramentū ꝙ tūc pōt ad forū ecclesiasticū recurri vt cogat iurans ad obseruationē iuramenti iuxta id qd habet de fo. compe. c. fi. li. vj. ⁊ ꝙ per iudicē ecclesiasticū possit cogi iudex secularis ad faciēdū obseruari iuramētū per. c. lz. de iureiu. li. vj. ¶ Fatetur tamē ipe ꝙ cōtractus erat nullus pp̄ter resistētiā legis p d. l. cū lex sz iuramētū obligauit. ¶ Et sz eū nō est opus hoc casu tractare an statutū phibere possit iuramētū ex quo illud expresse nō phibet nec infringit dato ꝙ statutū dicat ɔtractus sit nullus etiā si iuramentū interueniat prout in casu nostro. ¶ Sed ibi statutū expresse infringeret iuramentū vt qz statutū dicat ꝙ si cōtractus aliter fiat non valeat nec etiā iuramētū si interponat ⁊ tūc adhuc dicit Imo. ꝙ verior est illa opi. vcz non valeat statutū qz est quid spirituale ⁊ spectās ad ecclesiā vt dixi. ¶ Et etiam tenet ꝙ tunc non possit peti absolutio a iuramēto ex quo iurans sponte iurauit ⁊ dolus nō intercessit ex parte recipientis iuramentū per regulā. d. c. cum cōtingat. ¶ Et subdit ꝙ si statutū dicit ꝙ contractus taliter factus nō valet etiā si interueniat iuramētū: qd si quis vtatur tali instrumento incurrat penā capitis ⁊c. ⁊ tūc aut quis vtit tali instrumento pp̄ter contractū ⁊ incidet in penā statuti: qz statutū potuit inualidare contractū vt dixi: sz si vtatur instrumento propter sacramentum quod petit obseruari tantū nō incurrit penā statuti qz sicut statutum nō potest eneruare vires iuramenti sicut non pōt imponere penā vtenti ipso sacramēto. l. seius ⁊ augeri[us]. l. quod de bonis. §. j. ff. ad. l. falc. ¶ Et sic in specie decidit ipse casum nostrū. vnde cautus sit Jo. vt vtatur instrumento petendo dicto. B. cogi ad obseruantiam iuramenti nō autē simpliciter fundet se ex contractu. ¶ Pro hoc bene facit ꝙ no. Joan. An. in. c. statutum. el. j. de hereti.
5 in. vj. ⁊ Anto. de but. in. c. j. de spon. vbi tenet ꝙ non valet sta-
b tutum imponens filie contrahenti matrimonium penā[b] sine consensu parentis quia sicut statutum laicorum non pōt disponere super matrimonio: ita nec penam imponet contrafacienti: ad idē facit qd no. Bart. in. l. fi. de indi. vidui. ad fin. ⁊ in d. l. omnes populi. in. vij. col. in ver. sed nunquid statutū inualidū ⁊c. ⁊ quod no. Bar. in. d. l. seius ⁊ augerius. ¶ Istā opi. tenet Abb. in. d. c. cum cōtingat. vcz qd lz in effectu statutū infringat cōtractū ⁊ etiam iuramentū fauore iurantis ꝙ nihilo minus iurans teneat ad obseruantiā iuramēti per tex. in. d. c. cum contingat. ⁊ in. d. aut. sacramenta. ad qd etiam allegat no. per Inn. in. c. ij. de regu. vbi dicit qd in istis spiritualibus ius naturale preferē positiuo vnde cū cōtractus mulieris habeat suū esse ſm naturalem equitatem: ⁊ ſm ius gentium ⁊ interuenit iuramentū qd est spirituale nō est curādū de dispositiōe statuti. ad hoc. lxxxvj. dist. si imperator. vbi expresse habetur ꝙ imperator in spiritualibus dz habere recursū ad eccle-
c siam. ¶ Pro hoc allegat etiam que dicit Fede.[c] de se. in con-
6 silio. cxvij. † vbi voluit non valere statutū disponēs de modo probandi contractū vsurariū. quia causa vsurarū nō spectat ad laicos iuxta prin. no. in cle. dispendiosam. de iudicijs. ⁊ in c. cū sit generale. de foro compe. ¶ Istā opin. tenuit Rapha. cu. in. d. l. si quis pro eo. vbi dicit ꝙ verior est opi. Bar. in. d. l. omnes populi. ver. sed nunquid statutū inualidū. ¶ Idez tenet Pau. de ca. in. d. l. fin. qui satis. cog. ⁊ in. l. pe. C. de trāsac. ⁊ in dicta aut. sacramenta. qz iuramentum spectat ad ecclesiā. ¶ Et cum opi. Bart. transit Joan. de imo. ⁊ Do. de sanc. gemi. d. c. quis. ¶ Et per hoc patet istā opi. esse veram ⁊ pluribus ⁊ grauioribus autoritatibus esse munitā ⁊ magis cōmunem esse per consequens ab ea iudicando nō est recedendū: vt habet in locis vulgaribus. ¶ Restat nūc respondere ad allegata in cōtrariū. ¶ Nam nō ob. primo. d. l. si qs inquilinos. §. fi. cū simi. qz respōdeo vt dicit Hosti. ⁊ cōiter alij in. c. quemad-
7 modū. de iureiur. † ꝙ in materia iuramēti cū sit quid spirituale nō debemus attendere dispositionē iuris ciuilis cū nō spectat ad forū suū. d. c. venerabilē. sed debemus attēdere. l. cano. ⁊ ideo videmus qd illud quod habet in. d. l. nō dubiū. est correctū per. d. c. quamuis. ⁊ per. d. c. cū cōtingat. ¶ Pro hoc facit ꝙ vbi tractat de peccato semper stādū est iuri canonico in omni foro: vt no. in. c. possessor. de reg. iur. in. vj. ⁊ in. c. fi. de prescrip. ⁊ per legistas in. l. priuilegia. C. de sac. sanc. ecc. ¶ Et per hoc patet responsum esse ad secundā rationem Sali. dicentis qd nō est periur[us] qui iusta ex causa deserit sacramentū per. l. fin. ff. qui satisd. cogā. qz vt dictū est lex ciuilis ⁊ pariter statutum non hz potestatē remittendi iuramentū. ⁊ sic statutū nō est iusta causa excusans ab obseruatione iuramenti postꝙ nō pōt disponere super iuramento vt est pbatū. ¶ Nō ob. tertiū argumentū dum dicebat ꝙ per pactū pōt remitti iuramentū ab eo in cuius fauorem prestitū est ergo p statutū: qz rñdeo ꝙ
d pars[d] pōt remittere iuramētū iurāti etiā respectu vinculi cū deo ɔcti: qz deus recipit cōditionaliter scz nisi pars remittat. c. quemadmodū. cū ibi no. de iureiur. ⁊ no. doc. in. c. ij. de spōsa. vnde fateor ꝙ sicut pōt per pactū remitti ita per statutū scilicet cōditū ab habēte potestatē super hoc disponēdi, sed laici nō habent potestatē disponēdi super hoc vt dictū est: ergo sic videm[us] ꝙ lz spōsalia ⁊ matrimoniū fiāt per sponsionē ⁊ pactū ɔsentiū: non tamē semper pertinet potestas statuēdi sup matrimonio ad laicos vt no. Jo. an. in. d. c. statutū. pmo. de hereti. in. vj. ¶ Nec ob. qd adducebat de approbatione facta a ro-
8 mano pontifice: † qz respondeo ꝙ ad hoc vt talis approbatio validet tale statutū requirit qd sit facta ex certa sciētia. vt dicit Inno. in spe. in. c. ij. ⁊ in gl. in ver. infirmitatis. de trāsac. cū quo ibi trāseunt alij ad hoc qd legit ⁊ notatur. in. c. j. de cōfir. vtili vel inutili. ⁊ no. Bar. in. l. priuilegia. C. de sacrosanc. eccle. ⁊ in. l. si constat. ff. de appel. que certa scientia nō presumit. vt no. Inn. ⁊ doc. in. c. porrecta. de cōfir. vti. vel inuti. facit. c. j. de consti. in. vj. nisi probet de ipsa certa scia vt sic expressa cla ex certa scia in ipsa approbatione p id qd habet i. d. l. si motu pprio. de prebē. in. vj. vel qz de talib[us] statutis apparet esse factā mētionē vt p gl. in. c. pastoralis. §. pterea. in ver. certa sciētia. de offi. deleg. ⁊ p doc. in. c. pterea. ⁊ in. c. pe. eo. ti. vbi ponunt alij

mod

modi ad ꝓbandū de certa scientia. ¶ Pro hoc facit qđ not. Cy. in. l. cū oportet. in prin. in prima oppositiōe. C. de bo. q̄ libe. ꝛ Bar. in. l. j. per illū text. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iuris
9 in. l. j. C. de metropo. † vbi dicit ꝙ generalis cōfirmatio priuilegiorū nō trahit̃ ad iniusta ꝛ illicita. quinimo nō trahit̃ ad ea q̄ sunt iuri cōi ꝯ̃ria cū intelligat̃ talis cōfirmatio per obreptionē impetrata: ita dixit Bald. in. c. j. per quos fiat inuest. alleg. no. in. l. si qua loc. C. de fun. ꝛ sa. rei domi. li. xj. ¶ Preterea rñdeo per id qđ solenniter dixit Jnn. Joan. an. ꝛ Ant. de bu. in. d. c. dudū. in fi. de deci. vbi ꝑ illū tex. subtiliter pōde-
a ratū ꝑ eos voluit ꝙ cōfirmatio [a] quãcūq̃ faciēs mentionē de qualitate act⁹ in quo erat vitiū ꝛ defect⁹ q̃uis nō sit facta cōfirmatio in forma cōi. vꝫ cōfirmo talē actū sicut fact⁹ est ꝛc. iuxta. d. c. examinata. de cōfir. vti. vel inuti. sed sit facta cōfirmatio simpliciter ꝑ verbū, confirmo, ꝙ verbū denotare vr̃ rem firmā facere. c. inter dilectos. de fi. inst. tñ si pōt referri ad actū ꝯfirmatū q̄ erat null⁹ ꝛ ad actū q̄ erat aliq̄s debet in dubio referri talis cōfirmatio ad actū q̄ erat aliquis. ꝛ istud dictū fm Ant. de but. ibi de facili nō reperit̃ alibi. ¶ Cū ergo dicta approbatio romani pontificis gñaliter facta possit trahi ad statuta q̄ sunt aliqua ꝛ ad statuta q̄ sunt nulla ꝛ inualida dꝫ ad ea trahi q̄ sunt valida ꝛ sic nō ad statutū de quo q̄rit̃ ꝙ erat oīo nullū. ¶ Nec ad hoc ob. si dicat̃ ꝙ papa in. d. approbatiōe excipiēdo dicta statuta q̄ erāt ꝯ̃ libertatē eccl'iasticā vr̃ firmasse affirmationē in oībus aliĳs nō exceptuatis. l. q̄situ. §. deniq̃. de fun. istr. ff. ꝛ i aut. de nō alie. §. ꝙ aūt. qr rñ.
b ꝙ si exceptio [b] declaret ꝛ firmet regulā in nō exceptis nō tñ facit ꝙ rl'a ꝛ generalis dispositio cōprehēdat alia q̄ nō cōprehēdisset nō facta exceptiōe vt est tex. in. l. gñali. §. vxori. ꝛ ibi no. Bar. ff. de vsufru. leg. ꝛ in. l. lucius. §. plurib⁹. ꝛ ibi Bar. ff. ad treb. ꝛ no. Bar. in. l. j. in fi. de reg. iur. ¶ Jtē dato ꝙ papa reprobauerit statuta q̄ essent ꝯ̃ libertatē ecclesiasticā, nō ꝑ hoc vr̃ voluisse affirmare ꝛ cōprobare alia inualida nisi alia oīno fuerint discussa per papā. ita decidit Bal. ꝛ Jmo. in. l. leg. inutiliter. ff. de leg. j. post Bar. ibi ꝑ illū tex. qđ dicit Bal. ibi esse no. dignū. ¶ Et in dubio intelligit̃ discussa si fuerit sibi lecta alias nō fꝫ bal. ꝛ alias. i. d. l. leg a. inutiliter. ꝛ ibi expresse dicit Pau. de ca. ꝙ superior reprobans aliqua statuta vr̃ inualida cōfirmare si sciebat esse inualida alias nō allegat in ar. l. si qs. §. fi. ff. de te. tu. ¶ Jtē ꝙ nihil in ꝓposito operet̃ illa exceptio statutorū existētiū sup libertate: ꝓbat̃ qr expressio eorū q̄ tacite insunt nihil operabit̃. l. iĳ. ff. de leg. j. ꝛ in. l. nō recte. C. de fideiuss. ¶ Sed in generali cōfirmatione statutorū facta ꝑ papā tacita inerat ꝙ intelligerent̃ etiā cōfirmata q̄ nō erant cōtra libertatem ecclesiasticā, vt sin. decidit Bal. in. l. omnes populi. in. vj. col. versi. sed nunquid papa cōfirmādo statuta ꝛc. ar. l. si peculiū. §. si qd. de pecu. leg. ergo illa expressio nihil ope
10 rat̃. ¶ Non ob. † qđ vltimo loco dicebat̃ ꝙ saltē posset. d. B. petere absolutionē a iuramēto qr vt dixi. s. fm do. An. ꝛ imo nō est verū ꝙ possit absolui a iuramēto isto ex quo fuerit ꝑstitū spōte ꝛ sine dolo recipiētis iuramētū ꝑ. d. c. cū cōtingat. fꝫ magis communē opi. doc. ibi fm quā in casu illius. c. non pōt peti absolutio a iuramēto. ¶ Nec ob. ꝙ iuramentū recipiens facit cōtra prohibitionem statuti ergo nō debet commodum reportare. qr ad hoc rñsio ptꝫ ex supradictis vꝫ ꝙ statutū laicorū hoc casu nō arctabit preterea Fede. in. d. consil. tenens ꝙ possit peti absolutio a iuramēto loquit̃ qñ manif. ste cōstat ꝙ recipiens iuramētū videbat se recipere iuramētū cōtra formā statuti. qr sciebat iurantē esse filiūfa. ꝛ sic inspecto statuto iuramētū nō vr̃ licite recipi. secus fuit in casu nostro qr ista. d. B. in instrumēto vēditiōis asserebat istā rē ee suā seu ad eā ꝛ eius maritū legitime peruenisse ꝛ ꝑ cōsequens dici pōt nō cōstasse tūc dicto Joā. ꝙ dicta domus esset vltima res que esset in bonis mariti obligata ꝓ dote. ꝛ sic nō cōstabat ei iuramentū per d. dñam. B. prestari in cōtractu ꝓhibito a dicto statuto, ꝛ sic casus noster nō hꝫ cōionē cū casu qōnis in qua cōsuluit Fede. ¶ Quo ad fm ꝛ tertiū dubiū non opꝫ multū insistere presertim qr oīs hesitatio cessat stātibus v̇bis his que in primo dubio cōclusa sunt. vñ breuiter circa fm dubiū dico ꝙ etiā dato qđ dictū statutū valeret ꝛ obligatio siue cōtract⁹ factus ꝑ. d. B. nō preiudicaret sibi quo ad dictam rem principaliter vēditā quin possit ad eā habere regressuꝫ ꝓ satisfactiōe dotis sue. tñ dico ꝙ bñ sibi preiudicabit quo ad alia bona ipsius mulie
11 ris accessorie obligata ad defensionē dicte rei: † qr q̄tiescunq̃ dispositio vel cōtract⁹ ꝑncipalis irritat̃ aliquo speciali fauore
c tñ nō irritat̃ obligatio illi accessoria [c] q̄ nō sit eque fauorabilis. vt est tex. fꝫ vnū intellectū in. l. ꝛ si is. C. de pre. mino. ꝛ no. doc. i. l. nō dubiū. C. de leg. ꝛ legit̃ ꝛ no. i. l. j. §. j. ff. qb. mod. pig. vel hypo. sol. ꝛ in. l. si tibi. §. de pignore. ff. de pactis. fꝫ intētio dicti statuti fuit fauore ꝛ priuilegiare causam dotis nō autē personā mulieris. ptꝫ primo in rubrica que intitulat̃ de res. dotis. nā ꝑ rubricā statuti declarant̃ v̇ba dubia ipsius statuti vt inquit Bal. in. l. j. C. ne liceat tertio ꝓuoc. qui ad hoc pōderat ibi esse gl. Scđo ptꝫ ex verbis statuti ibi dū dicit mulieri non preiudicet: vel alteri cui petitio dotis cōpetit. ꝛ ptꝫ ꝙ statutuꝫ voluit priuilegiare actionē dotis. nō autem personam mulieris cū voluit cōpetere illud priuilegiū alteri etiā habēti actionē de dote. l. iĳ. C. de priui. do. ꝛ ꝯstat ꝙ alia bona mulieris nō habēt priuilegia cōcessa reb⁹ dotalib⁹. l. si cū pecuniā. C. de priui. fisc. cū si. ergo nō sit extēsio ad ea bona q̄ non respiciūt cām
12 dotis. ¶ † Quo ad tertiū dubiū ꝯcludo breuiter nō eē audiēdam dictā mulierē q̄ in ꝯtractu iurauit dictā domū esse suam ꝛ ad ipam ꝛ ad eius maritū legitimo tit. ꝑuenisse. nā si nūc velit mulier allegare ꝙ ista dom⁹ erat in totū mariti. ꝛ ad ipsaꝫ rē totā agere vellet hypothecaria excipiet Jo. emptor ꝙ imo ista res erat etiā ipsius mulieris prout ipsa in instrumēto iurauit. certe habebit necesse mulier replicādo dicere se mētitā fuisse ꝛ periurasse. ꝛ regula est ꝙ etiā replicādo quis nō audit̃ allegando turpitudinē suā contra eū qui tractat de dāno vitādo. l. viro atq̃ vxori. ff. so. mat. l. apud celsum. §. marcellus. ff. de doli excep. vel cōtra eum qui nō fuit particeps fraudis. l. transactione finita. C. de transac. no. Bal. in. l. iusiuran. qđ ex conuentione. §. fi. cum. l. seq. ff. de iureiuran. ꝛ per Bar. in. l. cū mulier. ff. so. mat. ꝛ not. Doc. in. c. cum super. de cōces. preb. ꝛ in. c. inter dilectos. de dona. sed ita est ꝙ. Joā tra. de dāno vitando. nec fuit particeps fraudis: ergo contra eum non audit̃. d. B. allegando turpitudinem suam in replicando.

a ¶ Cōfirmatio. ad de que dixi in consue. parisi. §. v. nu. lxix. cum. seq.
b ¶ Exceptio. s. cōsil. xxviĳ. nu. xj.
c ¶ Accessoria. hoc veru si principalis oblatio nō sit nulla nisi ex defectu solennitatis secus si alia ratione vt pulchre Pet. d. an cha. consi. cccxxx. Jas. consi. cxxiiĳ. col. pe. lib. iiĳ. tra. rip. rep. l. si vnquā. col. vj. C. d reu. do. adde. j. lib. iiĳ. consi. lxvj. in fi.

Summarium.

1 Legatum annuū vel vsusfructus factuꝫ ciuitati vel ecclesie centum annis finitur.
2 Prescriptio centum annorum nunq̃ intelligitur sublata.

Consilium. LX.

Omisso multiloquio
1 puto breuiter esse de iure † dicēdū legatū relictū dicto conuentui fratrū de tertia parte vsumfructuū pēsionū ꝛ redditūū perpetuo ꝑcipiēdorū ex domo predicta nō deberi cū effectu post centū annos probatur in. l. pe. cū gl. ff. de annuis leg. vbi dicitur ꝙ legatū annuū seu continens perpetuā prestationē relictū ciuitati extinguit̃ centū annis. ¶ Jdem probatur ꝛ no. per glo. in. l. si vsusfructus municipibus. ff. de vsuf. le. vbi gl. dicit ꝙ si legatur ciuitati aliquid annuum seu singulis
d annis prestādum nō debet̃ vltra centum [d] annos qr equiparatur legatū annuū ꝛ legatū vsusfructus. l. ꝛ in singulis. la. iĳ. ff. de ann. leg. Sꝫ ita est ꝙ legatū relictum ciuitati nō durat vltra centū annos. l. an vsusfructus. ff. de vsufru. ꝛ. d. l. si vsufructus municipibus. ergo idē debet esse in legato annuo. ¶ Et querit etiā glos. in. d. l. si vsusfructus. an idem sit in tali legato annuo relicto ecclesie sicut in relicto ciuitati ꝛ [illegible] ꝑut magis cōmuniter habetur: respondet ꝙ de hoc dicendū est vt habetur in. d. l. an vsusfructus. per quam. l. videtur probari quod finiatur centum annis. facit. l. fin. C. de san. eccle. vbi ciuitas ꝛ ecclesia equiparant̃. ¶ Et ita etiam no. per gl. in. d. l. an vsusfructus. volens q̄ illa. l. loquēs in ciuitate habeat locū in ecclesia. ¶ Hanc opi. etiam approbat Bart. in. d. l. si vsusfructus. volens tale legatū annuum relictum ecclesie non deberi vltra centū annos. ꝛ dicit ꝙ nō obstant iura dicentia perpetuo deberi. vt. i. l. pen. ꝛ in. d. l. annuū ꝛ in. l. annua. §. titio. ff. de annu. leg. qr etiam perpetuo dicitur fieri qñ vsq̃ ad centum annos fit cū sit lōgissimū vite tēpus. l. fi. C. de sac. san. eccle. ꝛ ad. l. an vsusfructus. ¶ Et istam partē sequitur Jac. de ra. ꝛ andre. de pisis quos refert ꝛ sequit̃ Ni. de neap. in. d. l. annua pecunia. vbi dicūt ꝙ dictum verbū perpetuū de quo in. d. l. pe. cū gl. debet intelligi fm rei. i. naturā legati relicti ciuitati: sicut in simili accipit̃ i. l. j. ff. ꝓ so. cū ibi no. ¶ Et ita se habet magis cōis opi. a qua in iudicādo nō est recedēdū vt traditur in locis vulgaribus. ¶ Bene facit quod no. Bal. in. d. l. an vsusfructus. vbi ꝑ illū tex. dicit̃ ꝙ iura ciuitatis presumunt̃ esse cētū annorū sicut vita hominis longeui ꝛ sic videtur secundum eum ꝙ emphyteusis cōcessa ciuitati nō dicatur durare vltra centum annos nisi remoueatur. ꝛ tamen vidimus qđ emphyteusis de sui natura intelligitur cōcessa perpetuo donec pensio annua soluatur. §. adeo. insti. loca. ¶ Confirmantur predicta quia

d ¶ Centum. idem Lancelo. deci. d. l. si vsusfructus. i fi. Alex. l. iĳ. §. fin. eo. ĳ. ff. ad leg. fal. sed contrarium tenet panor. c. fi. in fi. de test. ꝛ plures aliĳ. dicentiū [redacted].

si legatur singulis annis seu quolibet anno perinde est ac si dicerem omni anno qr est signũ vniuersale vt pt3 instit. de duo. reis. §. j. ⁊ l. ij. de duob⁹ reis. vnde nulla est ratio quare magis legatum relictum ecclesie singulis annis debeat finiri centum annis ꝙ legatũ relictu3 de fructibus perpetuo percipiẽdis ex domo, cum ergo ratio quare legatum relictũ singulis annis finiatur centu3 annis etiam si ciuitati vel ecclesie relinquat̃ qr equiparatur legato vsusfructus. d. l. in singula. la. ij. iuncta. d. l. an vsusfructus. est causa infinitatis euitande. que eadẽ ratio militat in legato relicto ecclesie de fructibus perpetuo ꝑcipiẽdis: ita accipit̃ verbũ perpetuo in materia legati multiplicabilis relicti ciuitati vel ecclesie: vt. d. l. pe. cũ ibi no. ⁊ dixi. s. nõ enim accipitur perpetuo vt nunꝙ deficiat: vt. l. eu3 debere columnã. ff. de serui. vrba. pred. nihil enim est sub sole tale perpetuũ. ¶ Corroborantur predicta qr quãdo testator legat quotam fructuum fũdi puta tertiũ vel quartũ prout in casu nostro fuit l3 nõ dicat singulis annis tamẽ intelligit̃ legare singulis annis: vt est casus in. d. l. defuncta. §. fin. ff. de vsufr. ⁊ ibi no. ⁊ sic in casu nostro testator dicit̃ legasse singulis annis tertiã partem fructuũ perpetuo percipiẽdorum ex domo. ¶ Et per hoc apparet qd si diceret̃ quod in testamẽtis larga d3 fieri interpretatio. d. l. in testamentis. de reg. iur. c. cũ dilecti. de dona. qr respondeo ꝙ etiam tex. ⁊ gl. in. d. l. si vsusfructus ciuitati. cu3 simi. loquitur in testamẽtis. ⁊ tamẽ relictũ singulis annis finit̃ spatio centũ annorum. preterea tex. in. d. l. in testamẽtis. vult ꝙ in testamẽtis nõ fiat latissima seu plenissima interpretatio sed mediocriter erit plena seu larga: cum ergo perpetuũ accipiat̃ varijs modis: qñq3 pro eo qd durat. xxx. annis. insti. de perpe. ⁊ tẽpo. actio. in prin. no. gl. in. d. l. j. ff. pro socio. ⁊. x. q. ij. ea enim. sup ver. perpetua. qñq3 id est sine tẽporis prefinitione. l. pure. § si. ff. de doli excep. nã varie accipit̃ ꝑpetuo: vt in dictis locis. ⁊ not. j. q. j. c. reperiuntur. ⁊ in. c. clericos. de cohabi. cleri. ⁊ mulie. ⁊ ꝑ Bal. in ti. de pace cõstan. in ver. nos romanos. ⁊ in ver. presentẽ mundi etatem ſm varietatẽ subiecte materie. vnde nõ est incongruũ dicere ꝙ perpetuũ importat idem quod spatium centum annoru3, qr hoc nõ est stricte interpretari nec clarissime. Ad confirmationem predictorum adduco etiã gl. not. in. l. ij. §. hoc interdictũ perpetuũ. ff. ne qd in loco publico. in ℣. perpetuũ. que vult qd perpetuũ dicatur illud qd durat vsq3 ad centũ annos: ⁊ illam gl. in hoc appro-
2 bat ⁊ no. ibi Ang. ¶ † Fortificat̃ predicta: qr videmus ꝙ licet in aliqua dispositione vel statuto esset ꝓuisum ꝙ instrumẽta vel testamẽta possunt executioni mãdari nulla tẽporis prescriptione obstãte: nõ tamẽ poterũt mandari executioni post tempus centũ annorum: qr perpetuo dicitur mandari executioni si vsq3 ad tale tẽpus centum annorũ executioni mandãtur. ita inquit An. in. l. j. C. ne rei dñi. vel tẽplo. ⁊ no. etiã Ang. in. l. j. iij. col. C. de anna. except. ⁊ in. l. omnes. in fi. C. de prescri. xxx. annorũ. ¶ Bene facit gl. in aut. vt decetero non fiãt cõmutationes. §. j. cum gl. in ver. prescriptione. col. v. quã ibi no. Ange. volens per ea ꝙ statutũ disponens ꝙ nulla currat pre-
a scriptio nõ intelligatur [a] de prescriptione centũ annoꝝ: vt etiã voluit Ang. in. d. §. hoc interdictum perpetuum. ⁊ in. l. nemo põt. ff. de leg. j. Ex quibus omnibus concludo dictũ legatum tertie partis redditũ predictoꝝ nõ debere vltra spatium centum annorũ dicto cõuentui Bononie pro hospitali de la vita cõtra fratres sancti Frãcisci ordinis minoꝝ. Ita vt superius conclusum est puto iuris esse: ita dico ⁊ consulo ego Alex. de imo. iuris vtriusq3 doct. Bononie iura ciuilia legens in quorum testimonium ꝓpria manu scripsi ⁊ sigillo solito sigillaui: alterius rectius sentientis consi. semper saluo.

a ¶ Non intelligat̃, vt dixi in consuet. pari. §. vij. nu. xij.

b ¶ [redacted]

c ¶ Cõsuluisse, imo, cõ. xxxviij. in casu premisso. vide oẽs doc. hui⁹ sententie cumulatos per do. And. tira. in cõsue. picto. tit. retrac. §. j. glo. ix. nu. clxxxj.

Summarium.

1 Filiorum ⁊ nepotũ appellatione non veniunt femine, nisi per extẽsionẽ: ideo nõ veniũt in cõtractib⁹ vt in emphyteusi.
2 Nepotes appellatione filiorũ non veniunt in contractibus: licet regulariter veniant in vltimis voluntatibus.
3 Masculinum concipit fœmininum in beneficijs ⁊ dispositione legali.
4 Concessio quid si fiat liberis vel generationi.

Consilium. LXI.

Uper eo de quo queritur an si ab ecclesia cõcessa est alicui res in emphyteusim ꝓ se ⁊ filijs ⁊ nepotibus cõprehendant̃ filie ⁊ neptes. ¶ Videret̃

b fortasse prima cõsideratione dicẽdũ ꝙ sic: [b] per id qd habet̃ in §. emphyteusim. in aut. de nõ alie. col. ij. vbi ita ad descẽdẽtes feminas sicut mares transit emphyteusis ecclesiastica. ¶ Secũdo probat̃ qr videtur qd in vlt. volũtatibus masculus comprehendit feminã vt appellatione filiorũ ⁊ appellatione collateraliũ veniũt sorores: ⁊ sic de singulis. l. si ita scriptũ sit filiabus. ff. de lega. ij. l. si quis ita. in prin. ff. de testa. tut. l. lucius. §. quesitũ. ff. de le. iij. l. lucius. § meuia. ff. ad trebe. cum simi. ⁊ argumentũ procedit de vltimis volũtatibus ad cõtractus. vt. l. pactũ inter heredẽ. ⁊ ibi no. ff. de pac. ¶ Tertio probat̃ per id ꝙ no. Bal. in. l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius vo. vbi per illũ tex. arguit ꝙ emphyteusis recepta pro se ⁊ liberis cõprehendit feminas pro hoc allegat̃ etia3. d. §. emphyteusim. facit qd notat Bal. in. l. ij. in col. ij. C. de iure emphy. ⁊ ibi istã partẽ indistincte videt̃ amplecti Sal. in. xxvij. questione. ¶ Sed istis
1 non ob. contrariã sententiã de iure veriorẽ sequor † qr ꝙ nomen masculini generis vt filius ⁊ nepos ⁊ similia cõprehẽdat femininũ illud nõ est ex propria significatione vocabuli sed ꝑ extensionẽ vt est tex. optimus. in. l. penul. in fi. in ver. extẽdi. C. de proxi. sacro. scri. lib. x. ⁊ in. l. pronũciatio. in ver. porrigitur. de ver. sig. ⁊ in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiesta. ⁊ no. per Bar. ⁊ Dyn. in. l. j. ff. de ver. sig. post glo. ibi ⁊ tex. in. l. quicunq3. C. de ser. fug. ⁊ Jac. but. ⁊ Barto. in. l. si quis in tantã. C. vnde vi. ⁊ Bar. in. l. j. ad fi. princip. ff. de pecu. lega. ⁊ no. doc. in cle. j. de elec. ¶ Sed in cõtractibus non est recedendũ a propria significatione verborũ imo in eis sit stricta interpretatio. l. quicqd astringende. ff. de verb. obl. c. cum dilecti de dona. ¶ Et in dubio etiam debet fieri interpretatio cõtra illũ qui se fundat ex verbis contractus. l. veteribus. ff. de pactis. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ff. de verb. oblig. ⁊ in. c. contra eum. de reg. iur. in. vj. ¶ Ergo fieri debet interpretatio contra filiã vel neptẽ illius qui fundum recipit in emphyteusim cu3 sit filia vel neptis que se fundat de dicta cõcessione dicẽs illius cõcessionis vigore sibi ius in emphyteusim ꝯpetere. ¶ Et in hoc precise ꝙ in cõtractibus masculinũ non cõcipiat femininũ tenet Guido de suza. in. l. quicũq3. C. de ser. fugi. qr ſm eum nõ reperitur cautum iure: ⁊ qr in cõtractibus debet fieri stricta interpretatio: nõ aute3 larga sicut in vltimis voluntatibus. l. ij. §. j. ff. de vino triti. ⁊ oleo legato. l. in testamentis. de regu. iur. ⁊ in. d. l. quicquid astringẽde. ⁊. d. c. cum dilecti. ¶ Hoc etiã firmat Arch. xvij. q. iiij. in. c. si quis suadẽte. per. d. l. veteribus. ⁊ per. d. l. quicquid astringende. ⁊ subdit necesse mirãdũ si aliud est testamẽtis quam in contractibus qr in testamentis fit plenior interpretatio quã in contractibus vt in iuribus s. allegatis. ¶ Et cum dicta doctrina Arch. videt̃ etiã transire Bal. in. l. gallus. in prin. vlt. col. ff. de lib. ⁊ posthu. ibi inquit ꝙ Archi. in. d. c. si quis suadente. melius scripsit in hoc articulo ꝙ alius. ¶ Hoc etiã tenet Jo. de imo. in. l. si ita scriptũ sit filiabus. ff. de leg. ij. vbi expresse etiam infert per hoc ad casum nostrũ sc3 ꝙ cõcessio in emphyteusim facta pro se ⁊ filijs non cõprehẽdit filias: ita t3 in. c. potuit. in fin. de locato. vbi refert se
c in terminis nostris ita cõsuluisse, [c] hoc etiã sequit̃ ipse in. l. cũ vir. ff. de cõdi. ⁊ demõ. vbi apparebit doctrina Arch. in preal leg. c. si quis suadẽte. ꝙ etiã sequit̃ Lud. ro. in. l. ij. in prin. xvij. col. ff. de ℣. ob. ⁊ in terminis nostris cõcludit etiã Ro. in. d. l. s3 in hac. §. liberos. vbi etiã dicit ita tenere Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ℣. xlvij. S3 veritas est ꝙ Spe. in alio casu loquit̃ ibi. ¶ Pro predicta cõclusione etiã bene facit qd no. Bar. in
2 simili. in. l. liberoꝝ. ff. de ver. sig. in. vj. col. vbi cõcludit † ꝙ licet appellatione filioꝝ in vltimis volũtatibus fauorabilib⁹ regulariter veniãt nepotes. d. l. lucius. ⁊. l. vl. ff. de here. insti. tamen in cõtractibus nõ veniũt nepotes qr fiet interpretatio cõtra eum cui fit cõcessio. d. l. veterib⁹. ⁊ ita etiã cũ Bar. transit Sal. in. d. l. ij. xxij. q. C. de in. emphy. ⁊ Jo. de imo. in. l. cũ vir. vbi proprie loquit̃ in cõcessione in emphyteusim. ⁊ Jo. de imo. in l. qd dicit̃. in antepe. col. de ver. obl. ⁊ Pet. de anch. in cle. j. de bapti. ⁊ istã partẽ etiam secutus sum legendo. d. l. sed si hoc. §. liberos. que etiã videntur de mente Bal. in. c. j. in fin. in ti. qui bus mo. feu. cõstitui potest. ¶ Non ob. allegata in contrariũ. ⁊ primo id qd probet̃ in. d. §. emphyteusim. vbi principaliter etiam videntur vocari filie in emphyteusim ecclesiasticã qr illud est verũ qñ illud fuit expressum secus qñ cõcessio fuit pro se, ⁊ filijs ⁊ nepotibus vt in casu nostro per ea que sunt. s. allegata. ⁊ ita respõdet Jo. de imo. in preallegato. c. potuit. in finalibus verbis ⁊ Lu. rom. in. d. §. liberos. ¶ Nõ ob. ꝙ in vltimis voluntatibus masculinum cõcipiat femininum quia supra est ostensum ſm Guid. de suza. ⁊ Arch. ⁊ plenior fit interpretatio in testamẽtis ⁊ propterea Dy. ⁊ Ray. ⁊ Jo. de imo. in. l. seruũ filij. §. eu3 qui chirographum. ff. de lega. j. ⁊ Gui. de cug. in. d. l. pactum inter heredẽ. ⁊ Ange. in. d. l. si a substituto.

dicunt

dicunt qđ illud dicitur procedere arg. de vltima voluntate ad contractū habere locū quando appareat ꝙ est eadē ratio in vtroqꝫ sed vbi essemus in dubio dicūt qđ maior presumit esse ratio in vltima volūtate per.l.testamētis.⁊ ideo tunc fm eos nō procederet arg. affirmatiue de vltima volūtate ad contractum per.d.l.in testamētis.qꝛ nō procedit argu. de maiori ad minus.vt no.glo.in.c.cuꝫ in cunctis.de elec.⁊ in.l.ij.C.de interdi.sed procedūt negatiue.l.obligationum fere.§.placet.de actio.⁊ obl. ¶ Non ob.id qđ habetur in.d.l.sed si hac.§.liberos.el.j.qꝛ respondet ibi Ro.ꝙ ibi text.loquit in materia que concernit beneficiū qđ est latissime interpretandum.l.fi.ff.de consti.principū.l.si qñ.C.de bo.vacā.lib.x.c.olim tibi.de ver.
3 si.† ⁊ ideo in beneficijs masculinū concipit femininū fm Archi.in.d.c.si quis suadente.⁊ sequūtur cōmuniter oēs. ¶ Vel possunt respōdere ꝙ tex.in.d.§.liberos.loquitur in dispositione legali:quo casu in materia indifferēti si nō tractat de odio irrationali masculinū concipit femininū.l. si quis id qđ.⁊ ibi doc.not.ff.de iuris.om.iud.⁊.l.si quis in tantā ⁊ ibi docto.C. vnde vi.l.j.§.j.de cōsti.prin.no.glo.in.c.gñali.de elect.lib.vj.⁊ Spe.in tit.de disputat.⁊ allega.⁊ post hec.ver.vlt.ibi:masculinū.⁊ Host.in.c.Raynaldus.de testa.⁊ Bar.in.d.l. j.de ver.
4 si.cum alijs concor.s.alleg. ¶ † Vel tertio potest rñderi ad.d.§.liberos.⁊ ad illud qđ ibi not.Bal.ꝙ illud possit procedere in cōcessione facta alicui recipienti in emphyteusim pro se ⁊ liberis suis quo casu vidētur cōprehendi nepotes ex filia taxta.l.j.C.de condi.inser.⁊.l.cognoscere.§.liberorū.ff.de ver.sig. ideo esset absurdū ꝙ cōprehenderent nepotes ex filia.l.si viua matre.ver.nam licet.C.de bonis maternis. ⁊ vbi absurdū resultaret verba accipiunt eo modo quo cessat absurdū l.ex facto.§.si.⁊ ibi not.ff.ad tre.l.vxorē.§.concubine.cuꝫ simi.de le.iij.tutiorē tamen puto rñsionem precedentē. ¶ Non ob.id qđ not.Bal.in.d.l.ij.in.ij col.C.de iur.emphyte.qꝛ respondeo ꝙ Bal.ibi potius videt tenere conclusionē quam.s.probaui.qꝛ Bal.ibi querit si fuit cōcessa emphyteusis talibus comitibus vel nobilibus in eorū cunctā generationē an includantur filij filie natis ex plebeis:⁊ cōcludit ꝙ si emphyteusis ecclesiastica in qua debet euitari infinitas trāsmissionis:⁊ est ibi verbū eorum ⁊ non dicit earū non cōprehendit natos ex feminis nuptis alicui alterius cōiunctionis qꝛ masculinū genus in preiudicium eccle.non cōcepit femininū:qꝛ est odiū contra proximi fauorē,id est,cōtra ecclesiā facit fm eum ꝙ not.in.l.etiā.⁊ ibi dicit.ff.solū.mat. ¶ In dubio autē in emphyteusim laicorum principū quorū beneficia sunt largissime interpretāda transeunt ad liberos ex feminis. ¶ Et idē dicit si concederetur sub genere masculino in tertia eorū gñatione per principē laicum.nam dictio illa eorū masculini generis cōiuncti cum illa feminini generis gñationē includit feminas:⁊ conformat se iuri cōi: vt.d.§.emphyteusim. ¶ Et sic in casu quo loquit
a Bal.fuit dictū nomē generationis [a] qđ est captum cōprehendere ex proprio significatu tam masculos ꝙ feminas.c.statutū.el.ij.de here.lib.vj.l.j.iuncta.l.iij.ff.de lib.causa.sed in proposito nostro solū fuit dictū de filijs ⁊ nepotib⁹: ⁊ sic per nomina que de propria significatiōe impōtāt masculos tantū: vt est dictum.s. ¶ Nō obstat id quod no.Saly.in.d.l.ij.de iure emphy.in.xvij.q.qꝛ rñdeo ꝙ Sal.sine.l.⁊ sine ratione loquitur ⁊ in discursu illa verba dicit ipsemet postea in ea.l.xxij. q. videt cōtrariū tenere inquantuꝫ vult ꝙ si quis recipit rem in emphyteusim pro se ⁊ filijs tamē comprehēdunt nepotes:qꝛ de propria ⁊ stricta significatione appellatione filiorū nō veniunt nepotes.l.filiū diffinimus.ff.de his qui sunt sui vel alieni.vt not.Bar.in.d.l.liberorū.cum suis vul.⁊ concordā.ergo cum ex propria ⁊ stricta significatione masculinum nō cōcipiat femininum:vt fuit.s.conclusum. idem debet esse eadem ratione in casu isto prout ipse tenet in.xxj.q. tractando an appellatiōe filij veniat nepos.Alex.die.xxvj.maij. M.cccclxx.

Consilium. LXII

Lege lib.ij.consilio.cxcv.

Epitome.

Testes recepti fuerunt in causa falcitatis cōtra quendā notariū criminaliter ⁊ aliquis dictorū testiū primo examinat⁹ extra iudiciū cū iuramento ⁊ certo modo deposuit postea vero in iudicio examinat⁹ sup eo deponit 9rium etiā circa substantiam facti cui facto interfuit. Quidā etiam ex dictis testibus prius extra iudiciū certo modo deposuit cōfirmando scripturam manu propria signatā ⁊ postea cōtrarium in iudicio deposuit. ¶ Querit an iudex recte fecerit si dictos testes ad torturā posuerit occasione dicte vacillationis. Rñ. Alex. ꝙ sic.

Consilium. LXIII.

Breuiter omissis non necessarijs. Dico qđ iudex fecit id qđ facere de-
1 buit si dictos testes torsit: † qꝛ testis vacillās pōt
b ratione vacillationis torqueri [b] postea quā facto de quo querit interfuit.l.ex libero homine.⁊ ibi gl.⁊ doc.in.l.vnius.§.testis.cum gl.ff.de quest.⁊ Inn.⁊ alij in.c.cum in cōtemplatione.de reg.iu.in antiquis.no.Dy.in regula sine culpa.li.vj.⁊ Cy.in.l.fi.C.de quest.⁊ Pau.de leaza.in. cōmento c.grauis.de pos.⁊ Bal.in.l.mili.C.de questi.⁊ Bal.in.l.iij.C. ad legē iul.de adul. ¶ Quod aūt testis qui extra iudiciū deposuit de hoc cōficiēdo scripturā manu propria annotatā ⁊ postea in iudicio dixerit cōtrariū videatur vacillare.patet in l.eos.in.ij.respon.duꝫ tex.dicit:⁊ eū qui cōtra signū suuꝫ.⁊ ibi not.Bar.ff.ad.l.cor.de fal.⁊ Pe.de anch.in.d.c.de test.extra
2 de test. ¶ † Et no. Ant.de bu.in.d.c.cuꝫ tua.extra de test.vbi dicit ꝙ quādo est ista variatio circa ea que ipse testis dixerat extra iudiciū ⁊ in iudicio reddit eum suspectuꝫ de falso : adeo ꝙ pōt torqueri allegat ea que not.in.l capite.v.ff.de adul.⁊ q̄ no.in.c.per inquisitionē.de elect. ¶ Etiā si primo deposuisset
c in iudicio ⁊ secundo deposuisset extra [c] iudiciū cōtra dictū in iudicio quanto magis dicendum si primo dixit extra iudiciū
3 postea cōtrariū in iudicio:† cum magis dictum in iudicio infringit ⁊ elidit quādo testis dixit contra prius dicta extra iudicium ꝙ quādo scđo dixerit extra iudiciuꝫ cōtrariū eius qđ primo dixerat in iudicio.⁊ Pet.de anch.in.d.c.de test. Ant. de bu.in.d.c.cuꝫ in tua.⁊ per Bal.in.c.j.in tit.quid sit inuestitu.⁊ per Bal.⁊ Sal.in.l.nullū.C.de testi.⁊ Ange.in consi.incī.quedam domina margari. ⁊ per do. Abb.in ca.literas.de presum.⁊.in.c.per tuas.de proba.qꝛ tunc nō disputatur an ex illa sola vacillatione dicatur cōuictus de falso:sed solū an pro inuestigāda veritate debuerit torqueri ⁊ in hoc communiter
4 oēs tenēt qđ sic:⁊ standū esset despositioni † ⁊ assertioni quā facerēt dicti testes potius ꝙ priori depositiōi ⁊ attestationi: vt.l.si postulauerit.§.ꝙ si negauerit.⁊ ibi no.Bal.ff.de adul. ⁊ Bal.in.l.ij.C.ad.l.iul.de adul.⁊ in.l.fi.C.de questi. ex quib⁹ firma manet ista conclusio:qꝛ illi testes potuerūt ⁊ debuerunt torqueri ꝓ veritate eruenda ratione dicte vacillationis ⁊ veritatis stādum esset attestationi que fieret per eos interueniēte tortura potius quam prime.

a ¶ Gñationis. [redacted] limitat imo cōsi.lxij. vide Andre.tiraq.in cōsue. picto.§.j. gloss. ix. nu.cxcvj.

b ¶ Torqueri. Ad de Cepol. cōsi.crimina.lxj. hyppo. marsil. l.diu⁹. l.ex libero.ff.de q̄stio.

c ¶ Extra. adde de ci.tho.cclxxxj.

Summarium.

Consilium. LXIIII.

Viso themate ⁊ dubiis de qb⁹ querit. ¶ Difficultas cōsistere vr̄ in intellectu.l.in testimoniū.ff.de tes.iij. q. iij. in.c.testes. ℣. item testimoniū.vbi tradit qđ in causa criminali minor quindecim annis nō est idone⁹ testis:⁊ si ita est sequit qđ dict⁹ canis debet absolui,qꝛ de crimine nō probatū.l.qui accusare.de
1 edē.c.j.vt ecclesia.bñfi.c.fi.de iureiu. ¶ † Sed 9 hoc facit dubiū hoc ꝙ no. Io.an.in additio.Spec.in tit.de teste.§.j. ver. item quod excipit ꝙ impubes.vbi inquit: qđ Guil. de suza. dicebat quod licet per dictā. l. in testimoniū accusat⁹ non dꝫ facere in testē citare illū qui est minor.xx.annis ꝙ saltē in defectum probationis recipere possit in testē ⁊ intelligit Io.an.ꝙ dictū talis testis recepti ꝓprio motu idē valeat tanꝙ dictuꝫ integri testis:facit etiā ad hoc qđ no. Io.an.in.d.§.j.℣. itē excipitur quod est impubes. vbi inquit ꝙ lꝫ in criminalib⁹ mulier de iure canonico nō potuit esse testis.xxxij.q.v.c.mulier.⁊ in.c.forti⁹.cū ibi no.de ver.sig.tñ secūdū eum vr̄ ꝙ admittat qñ p mares veritas haberi nō pōt.⁊ dicit qđ hoc est etiaꝫ fm equitatē.facit etiā quod habet in.c.puenit.el.ij. de testi. cogē.

a ¶ Illi⁹ facti. Idē in cōs. ciij. col. iij. li. v. Jas. l. fi. C. ō his quib. vt indi. Stepha. auffre. in addi. dec. tho. iiij. col. iij. Soci. cōsi. xvij. lib. j. hypp. marsil. sin. lxxiij. dxxxiij. l. infans. ff. ad le. cor. de sicar. Sera. sing. xxiiij. Franc. Rip. tract. de teste fo. xli. Bertrā cōs. xxiiij. nō obuerūt. in fi. lib. iij. Alcia. trac. presum. Reg. j. presumpti. xlvij. nu. v.

b ¶ Copia. Idē cepol. cōs. crimi. lxv. Ang. trac. malefi. ℣. fama pub. colū. ix. hypp. marsil. l. j. in pnc. n. viij. l. fi. nu. xiij. ff. de q̄sti. non intelligas ita ruditer vt debeat dari copia in scriptis dispungenda sȝ cōicatio hec fit per interrogatiōes rei presentationes testiuȝ ⁊ lectura depositionum coraȝ reo postq̄ coraȝ interrogatus fuit si quid habeat ad re probandū presentes testes singulos seorsuȝ. ⁊c. [redacted]

⁊ tex. in. l. serui. ff. de testa. ⁊ iiij q. iij. in. c. testes. ver. item fin. ⁊ xxiij. q. ij. c. quā q̄. cum gl. ¶ † Tamē istis nō obstantibus pu
2 to in casu nostro dictos testes non probare ⁊ presupponō qō nec Suli. de suza. nec Joā. an. firmat quod minor. xx. an. proprio nutu receptus a iudice faciat probationē nisi in defectuȝ aliarum probationū: tunc enim bene videtur hoc firmare sed
3 excepto illo casu non. ¶ Et pro hoc bene facit † qz quādo iudex procedit per modū inquisitionis ⁊ nō proprio recipit testes officiū iudicis succedit loco accusatoris. vnde dicit Bar. in. l. ij. §. publico. ff. de adul. ver. quero vtrū in inquisitione debeat poni ⁊c. in. l. j. ff. de suspe. tu. ⁊ in. l. libellorȝ in prin. ff. de accu. ⁊ Salyc. in. l. ea quidem. C. de accu. qō quando officium iudicis inquerentis succedit in locū accusatoris: ideo ille solēnitates que requiruntur in accusatione requirūtur inquisitione qz subrogatum sapit naturam eius in cuius locum subrogatur. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. c. ecclesia vt lit. pen. ¶ Et specialius ad propositum dicit Bar. in. d. §. si publico. ver. item quero vtrum contra iudicem inquirentem ⁊c. ⁊ q̄ oēs exceptiones que possunt apponi contra accusatorȝ possunt opponi contra iudicem per id quod legitur ⁊ no. c. diuersis. de cleri. coniu. excipit tamē Bar. aliquos casus qui nō sunt ad ꝓpositū nostrū: ergo sicut opponi pōt contra accusatorem producentē testes minores. xx. annis ita dȝ posse opponi contra iudicē inquirenteȝ producētem tales testes. ¶ Nec pōt dici qō in casu nostro non sit timor subornationis in indice: iuxta id q̄ no. Inn. in. c. cum clamor. de test. ⁊ Joan. an. in. c. qualiter ⁊ quādo. de accusa. ⁊ Bar. in. d. §. publico. ⁊ in. d. aut. qui semel. C. de proba. in vlt. col. cum si. quia respondeo q̄ ante publicatas attestationes non reperit q̄ in accusatore sit timor seu suspicio subornationis anteq̄ testes produxerint sȝ post receptos testes in aliquibus casibus de quib⁹ in aut. qui semel. ⁊ ibi plenius. C. de proba. ⁊ in criminalibus. ⁊ Bart. in aut. qui semel. in vlt. col. ad hoc qō not. Bar. in. l. non solū. §. quanq̄. ff. de iureiur. vbi vult qō qñ statutū repellit accusatorem videt etiā repellere iudicē inquirentē. ⁊ not. Bart. in. l. j. §. qō aūt. per illū text. ff. de accusa. ⁊. l. quesitū. ff. de in ius voc. ⁊ Bal. in repe. l. cū mulier. in vlt. q. ff. sol. mat. ⁊ Pet. de ancha. in. c. nulli. de accus. cum cōcor. ¶ Et ideo in proposito nostro Hos. in summa de test. §. si quis possit. ver. etas dicit absolute
4 † qō in causa criminali minor. xx. annis nō pōt esse testis: ⁊ nō distinguit inter causaȝ accusationis ⁊ inquisitionis vnde ratio quare in causa accusationis nō pōt nisi maior. xx. annis in testē deduci est magnitudo preiudicij causarū criminaliuȝ in quibus requiruntur pleniores probationes. l. fi. C. de prob. l. j. C. ad. l. cor. de fal. ¶ Unde videmus q̄ interdū aliqui sunt idonei testes ⁊ integri in causis ciuilibus, tñ secus in criminalibus vt in muliere. d. c. forus. ⁊. c. mulieres. nec laici cōtra clericum admittunt ad testificandū in causa criminali. c. de cetero. extra de test. ergo ista rō magnitudinis preiudicij militat tam in causa accusationis q̄ inquisitionis: ergo vtrobiq̄ idē ius esse dȝ. l. illud. ff. ad. l. aquil. trāslato. de cōstit. ¶ Restat ergo solū videre an sumus in casu in quo isti testes propter defectū probationū: alias minus idonei debeāt haberi pro idoneis per ea que not. Jo. an. in. d. ℣. item excipit qō impubes: cū alijs supra allegatis in hoc cōcludo q̄ nos nō sumus in illo casu. ¶ Et hoc esse verū ostendit. primo ex eo q̄ no. Ant.
5 de but. in. c. iij. loco. de proba. vbi per ea que ibi glo. not. † qō illud infert qō dicit qō debet credi testi alias minus sufficiēti qñ alia probatio deficit. nam illud est verū qñ ex natura illius
a facti ᵃ ⁊ negotij verosimiliter alij testes nō possunt occurrere: vt puta ad probandū ea que aperiunt in. c. canonicoꝝ. nā ipsi canonici erūt idonei testes. c. veniēs. el. ij. §. fi. de test. ⁊ not. i. c. dilecti. in gl. in ℣. si tres. de elec. ⁊ ea que fiūt in domo possunt probari p eos qui habitant in domo. l. cōsensu. C. de repudijs secus si alij testes ex natura illius facti vel negotij poterāt occurrere lȝ causaliter nō interfuerint. ¶ Et ita etiam dicit Anto. de bu. in suo consi. inci. qz dubia. q. vulgaris hȝ circa illam questionem: an arbitrator possit esse testis de his que corā eo seu per eum gesta fuerūt. Dicit inter cetera q̄ illa iura que dicūt posse recipi qui repelluntur vbi inter alia deficit probatio intelligunt, ⁊ loquunt in actionibus in quibus habitu ⁊ actu. attento cōi cursu testes alij non habentur: sed vbi actus habitus ⁊ cōmunis cursus sic se habet qō possunt alij testes haberi: licet forte non habeant actu tūc ad plenam fidē nō sufficiunt testes nō integri: alias sequeret qō semper testes etiā nō integri sufficerēt: qz semper allegarēt se alias probationes nō habere. itē ⁊ in talibus nō admittūtur: vt plene probēt sed vt gñalē probationē faciāt. not. glo. in. l. etiā matris. ff. de proba. ita formaliter dicit Ant. de bu. in. d. cōsilio. ¶ Pro hoc etiā alleg. text. cum glo. in. c. fi. de testi. cogen. ⁊ ibi dicit Abb. in. ij.

notabili. no. qō in defectū probationis si ex negotij aut actus natura nō potest haberi probatio: admittit probatio minus legitima. nam ibi admittuntur in testes participes ⁊ criminosi delictorū ad probandum coniurationem factam secrete per alios cum iuramento qō eam celatā tenerēt admittunt in testes aliqui de illis q in dicta cōiuratione interuenerūt. ¶ Ad idem q̄ no. do. Abbas in. c. decetero. extra de testi. vbi dicit q̄ licet text. velit in causa criminali non admittatur ad testimoniuȝ laici contra clericos: tamē dicit q̄ ipse intelligit hoc esse verum qñ delictum de quo clericus accusatur fuit cōmissum in loco vbi est dare clericorū copiā: alias secus. Quid enim si in villa in qua vnus tantum clericus esset ⁊ delictum esset cōmissum ab illo clerico: ⁊ esset hoc casu probādum delictū: vnde tūc admitterētur laici. d. c. veniēs. ⁊ in. d. c. dilecti. in ꝓposito ergo cum tale delictū fuerit cōmissum in populosa ciuitate ⁊ actus fuit talis cui potuissent occurrere alij plures lȝ casu non accurrerint nō debet posse fieri per testes non integros, enim magis verosimile est q̄ dicti duo testes minores ⁊ inhabiles interfuerint q̄ alij minores ⁊ habiles. ¶ Secūdo respōdeo posito q̄ verum esset q̄ quādo ad illū actū non occurrissent nisi illi duo testes q videre potuissent, deberent illi admit
6 ti tanq̄ idonei in casu deficientiū probationum: † tamē dico q̄ oportet cōstare q̄ alie probationes deficiāt: qz vt dixit Anto. de bu. in dicto consilio semper possunt allegari qō alie non possunt probationes haberi. ¶ Hoc idē probatur per ea que no. doc. in. c. j. de test. cogē. §. de testium. post princ. vbi dicunt q̄ cōiuncti ⁊ quidam alij qui alias non deberēt cogi ad testificandum compellūtur quādo aliter veritas haberi nō potest. ¶ Presupponunt ergo q̄ cōstet veritatem per alios haberi non posse vt qz probetur per titium ⁊ seium q̄ ad dictū actuȝ ⁊ locum interfuerunt solū titius ⁊ sempronius qui clare videre potuerūt illud qō fuit gestū ⁊ similia ⁊ q̄ titius illū actum discernere non potuit puta tanq̄ remotior ⁊ in hoc loco plura exempla facile dari possent. Si enim presupponit q̄ solum propter deficiētiā isti sunt idonei testes: oportet q̄ ista deficiētia probationū prius cōstet. ¶ Ad qō bene facit. l. diuus traianus. cuȝ ibi. no. per Bar. ff. de test. mili. ⁊ qz qō negatur probari debet per eum qui allegat. l. hoc iure. de ver. obli. l. magis puto. §. ne passim. ff. de rebus eorum. l. si quis. consortē. C. de fab. lib. xj. no. Inno. in. c. super his. de accu. ⁊ not. Barto. in. l. in illa stipulatione si talis. de verb. obli. ¶ Nec ad hoc obst. si diceretur qō est probatum qz si fortasse illi duo testes minores. xx. annis deponunt qō nullus alius erat ibi presens: quia
7 ad hoc respondeo q̄ † ad probandum qō testis sit idoneus qui alias non poterat admitti tanq̄ non idoneus non stetur dicto ipsiusmet testis. ita eleganter no. Bart. in. l. decem. ff. de verbo. obli. in. ij. col. qui ad hoc subtiliter inducit ea que habētur in aut. si dicatur. C. de testa. ⁊ etiā ad hoc allegat not. per glo. in. l. ij. post prin. in ver. inimicitie. ff. de testi.

Summarium.

1 Copia indiciorū reo dari debet priusq̄ torqueatur etiam si iudices habeant liberū ⁊ absolutum arbitrium. ⁊ nu. 2.
3 Ptās sequens consilium iudicis a superiore electi excusatur.
4 Suspectus est se fundās in negatiua non coartata, nec ei danda est dilatio.
5 Judex exceptionem calumniosam spernere potest.
6 Judex leges ⁊ iura trāsgredit ratione casuum emergentium.
7 Potestas habens latum arbitrium non tenetur de culpa sed de dolo.
8 Lata culpa non sufficit vbi requiritur dolus ex proposito.
9 Error potius quam dolus presumitur.
10 Stylus ⁊ consuetudo derogant citationi.
11 Paupertas sola non debilitat testem.

Consilium. LXV.

Abita super contentis in superiori themate congrua considera
1 tione. ¶ † Plura concurrere videtur ad respondendum dictum ser Petrum nō posse torqueri per prefatum dominum potestatē ⁊ dominum iudicem maleficiorum non concessa sibi prius co
b pia ᵇ indiciorum cum termino ad purgandam indicia secundum quod per ipsum ser Petrū petitum fuit. ¶ Nam de iure communi verum esse videtur differēdam esse torturā quando reus

do reus petit ad reprobandū indicia: vt decidit Pau. de leaza. in commēto. c. grauis. de deposito. circa vlt. col. in ver. quid si torquendus querit ꝛc. nam licet scdm eū in ꝯrium facere videretur ꝙ simile testes dicūt reum esse bone fame: ꝛ pauci dicūt ꝯtrariū nihilominus indiciū purgatio: qꝛ vtrūqꝫ esse pōt. vt videtur cōcludere Inno. in. c. inquisitionis. in fi. de accusa. ꝛ qꝛ videtur illud esse speciale in personis positis in dignitate l. iij. C. vbi senato. vel clarissi. ibi ne quas ante probationes in inimicitias pariant ꝛc. ergo in ꝯrium est ius cōmune. l. j. ff. ad munici. l. ius singulare. ff. de legib. Tamē dicit ipse verius esse qd̄ debeat deferri tortura qꝛ si talis defensio allegatur qua probata cessare debet tortura: qꝛ nō debet licere actori id ꝙ reo licere nō debeat. c. ij. de mutuis pet. ꝛ. c. nō licet. de reg. iur. in. vj. vñ sicut ꝯ reū potuerunt adduci indicia: ita dꝫ reo in ꝯrium licere adducere purgationes. ¶ Pro hoc etiā allegat id ꝙ no. in. c. cū in tua. in vlt. glo. de spōsa. ꝛ qd̄ not. Host. in. c. cū oportet. de accu. ꝛ Spe. in ti. de inquisitione. §. nunc tractemus. ℣. quid si plures. item qꝛ post torturā tarde ꝓbaret cū istud grauamē postea nō sit reparabile. l. ij. ff. de ap. reci. ꝛ qꝛ cōdemnatus ex cōfessione liberet̄ si cōstet de eius innocētia. l. j. §. si quis vero. ff. de questi. ꝛ facit. c. ij. de pur. cano. ergo fortius dꝫ ante audiri super innocētia. ¶ Et dicit̄ videri casus. in. l. vnius. §. cognitorū. de qd̄. ver. quo tēpore ꝛc. ¶ Idē voluit Gādinus in suo tractatu maleficiorū dū tractat de tormentis sub rubrica que incipit queritur nūquid torquendus sit audiendus ꝛc. ¶ Ad hoc qd̄ not. Bar. in. l. fi. in penul. questio. ff. de questioni. vbi dt copiam indiciorū dādam esse parti qꝛ sup eis debet disputari. allegat dictam. l. vnius. §. cognitorū. ꝛ not. per se in l. custodias. ff. de pub. iud. Et no. Bal. in. l. ij. in prin. C. de edē. ꝛ doc. in. c. cum oporteat. de accus. ¶ Etiam dicit̄ statuto loci
2 ita esse prouisum. ¶ † Nec pretextu alicuius liberi ꝛ absoluti arbitrij videtur ꝙ contrarium facere potuerunt prefati iudices vel ius dicētes: qꝛ pretextu talis arbitrij nō possunt defensiones denegari. vt in cle. sepe. cū gl. in ℣bo defensiones. de verb. sig. ꝛ ibi etiā doct. in cle. pastoralis. §. pe. de re iud. ꝛ not. Bart. ꝛ alij in. l. filiusfamil. ff. de donat. l. j. §. ff. de testa. mili. in. l. milites. per illū tex. cū ibi not. ꝛ Bar. in extrauag. ad reprimendā. in ver. videbatur. ꝛ ver. figura. ꝛ Ant. de but. ꝛ Ioā. de imo. in c. j. de cōsti. ¶ Maxime in his q̄ sunt grauis preiudicij ipsius tertij vt in proposito. ꝛ sequit̄ etiā Pet. de anch. in cōsilio suo ibi incip. in Christi noīe visis diligēter omnibus ꝛc. ¶ Bene facit. l. si a milite. §. edictū. ff. de testa. mili. vbi probatur ꝙ per libertatē arbitrij nō intelligitur cōcessum vt aliquid faciat ꝙ bonis moribus sit interdictū. ¶ Et etiam refert ibi Ang. per illum text. se consuluisse apud florētiam qd̄ nulla plenitudine arbitrij ꝙ debeat capitaneus cōtra magnates aut contra turbātes aut turbare tentātes pacificum statum non poterit eos ad perpetuū carcerem cōdemnare cū illa pena sit legibus interdicta. l. incredibile. C. de penis. ꝛ vigore talis arbitrij nō videtur circa predicta derogatū per. d. §. edictum. ꝛ quamuis ex forma statutorū florētie nō posūt talis sñia allegari nulla tñ poterit impediri executio talis sententie hoc casu quia nō est executio iuris sed iniustitie ſm eū ibi. ¶ Videtur ergo ꝯ bonos mores in proposito reum tormētis subire, ꝛ sibi defensiones inferre seu denegare, iuxta. d. cle. pastoralis. ꝛ facit qd̄ not. Bal. in. l. pacta. in fi. de trāsac. ꝛ in repe. l. negāda. in. vj. col. C. qui acc. nō possunt. ꝛ in. l. solā. ad fi. C. de testib. ꝛ ꝙ not. Pau. de leaza. in. d. c. grauis. circa vlt. col. inquantū dicit ꝙ quāuis iudex habeat arbitrium tamen nō potest sine indicijs torquere allegat qd̄ habet̄ in. c. veniēs. ꝛ in. c. quintauallis. de iureiu. ꝛ id qd̄ habetur per gl. in. d. cle. sepe. idē no. Gandinus. in tractatu superius allegato dū tractat de tormētis in rubrica incip. item quero nūquid potestas qui habet arbitriū ꝛc. ¶ Tamen premissis nō obstātibus puto ꝙ ad casum propositū ali-
3 ter esset dicēdum ꝛ nō insisto an potestas teneat̄ ex eo † qꝛ ea que fecit dicit̄ fecisse cum cōsilio iudicis maleficiorū electi nō per ipsum potestatem sed per superiorē ad hoc deputatū quo casu excusatus est potestas ratione talis cōsilij vt inquit Bal. in rubr. C. de pena iudi. qui male iud. in ver. quero nūquid potestas ꝛc. ꝛ Sali. in. l. fi. eo. tit. ꝓ no. in. l. polla. C. de his qb. vt indig. ¶ Et fortius dicit Sali. in. d. l. fi. quod etiā si talem iudicē elegisset potestas excusaret̄ potestas si ille iudex doctor habebat instrumentū sue approbationis facte vt moris est in studijs generalibus. arg. l. argentū. ꝛ. l. qui non tam idoneum. cum ibi not. ff. cōmo. vel si fuerat prius publice exercitatus in similibus officijs in quibus peritū se docuit. arg. l. j. cū ibi not. C. quibus ꝛ aduersus quos. ꝛ not. glo. ij. q. vj. in. c. hoc etiam. ꝛ Io. de imo. in. l. iiij. §. in eum. ff. de damno infecto. ita declarātur ꝛ limitant̄ not. in. l. ij. ꝙ quisqꝫ iuris. ¶ Sed deueniens ad id qd̄ principaliter queritur dico ꝙ si ante torturā fuissem de consilio requisitus consuluissem potestatem recte ꝛ sancte facturū si nedū vnā dilationē sed etiam plures ad indicia ante torturam purganda dedisset: nunc autem re non existente integra mihi de iure videtur concludendum dictos dominos iudicantes nulla per hoc pena esse plectādos. Moueor quia ser Petro petēti copiam indiciorū cū termino ad purgandum inter cetera fuit respōsum ei per dominum potestatē cum consilio iudicis maleficiorū qd̄ si dictus ser Petrus qui erat causidicus ꝛ iureperitus contra dicta indicia que fuerunt sibi sepius lecta ꝛ ostensa volebat dicere vel opponere ꝛ allegare ad sui defensionem deberet tunc dicere offerens dictus dominus potestas se super eis paratū iustitiam ministrare ꝛ dictus ser Petrus nunꝙ dixit expresse neqꝫ expressit qualē defensionē haberet ꝛ quomodo seu ꝑ quas probationes indicia illa purgare possit. Sed solum dicebat simpliciter indicia illa non esse vera sed falsa. ¶ Unde succedit illud qd̄ not. Bar. in. l. fi. in. j. col. ff. de ferijs. Ubi querit que cognitio requireretur in prima dilatione quā petit, ꝛ respōdet qd̄ a iudice petat̄ ꝙ velit probare argumēto. l. si duo patroni. §. idem iulia. ff. de iureiur. ꝛ. l. quis libertatē. cum ibi no. ff. de pet. here. ¶ Et per hoc quidā ſm Bar. anteꝙ dent terminū ad probandum dant terminum ad producendū positiones ꝛ articulos suos vt examinent̄ an sint admittēdi ꝛ dicit ꝙ iste est bonus modus: aliqui vero ſm cum dant dilationem simpliciter ꝛ intra dilationē illam examinant an articuli sint admittēdi. ¶ Ita etiam dicit Ant. de bu. in. c. vltra tertiam. de testi. vbi dicit ꝙ etiā adhibetur cause cognitio in aduertendo an per calūniam dilatio petatur. l. ij. C. ad. l. cor. de falsis. ¶ Et illi primo modo videtur adhesisse prefatus dñs potestas q̄ volebat qd̄ eo tēpore dictus ser Petrus q̄ erat causidicus ꝛ iure peritus duceret ꝛ deduceret que volebat ad defensionē suam. vnde videns qd̄ solum simpliciter allegabat ser Petrus meram negatiuā contentorū in depositionē testis qui in iudicio receptus erat pro parte curie et negatiua veritatis allegata per ser Petrū non erat coarctata loco ꝛ tpe etiā per cōsequens nō cōcludebat nec releuabat. c. bone. el. j. cū ibi plene no. per gl. ꝛ doc. de elec. c. quoniam cōtra. de proba. c. ex tenore. de testi. vj. q. v. actor. ꝛ plene not. in. l.
4 actor. C. de ꝓba. ꝛ in. l. ij. ff. de ꝓba. ꝛ ibi no. in gl. ad fi. ¶ † Unde suspectus est ille q̄ se fundat in negatiua nō coarctata loco ꝛ tempore. c. cum in ecclesia. cū ibi not. per Inno. de cau. poss. ꝛ nō. Ang. in. l. si per alium. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius voc. vi exi. ꝛ Bal. in. l. de die. §. pe. ff. qui satis. cog. ꝛ in. c. si quis. per. xxx. in tit. si de feu. cōtro. inter do. ꝛ agna. ꝛ in. l. actor. C. de proba. ¶ Facit quod no. Bar. in. l. j. in prin. ff. si quis ius dicē. non obtempe. ꝛ Dyn. ꝛ Bar. in. l. j. §. hoc interdicto. ff. de itin. actuqꝫ priua. ¶ Unde dicimus qd̄ testi nō credit̄ super negatiua nisi etiā deponat de causa sciētie coarctando dictū suum loco ꝛ tempore. vt no. Bal. in. l. cum hi. §. j. ff. de trāsac. ꝛ in. l. ij. in repe. magna. in vlt. col. ꝛ sentit Bar. in cōsi. incip. clarissime. ꝛ bene faciūt no. per Inno. in. c. cū causam. de test. ¶ Merito cum allegatio negatiua ser Petri nō esset cōcludēs ꝛ releuās imo suspecta per predicta sequit̄ ꝙ sibi ratione ꝓsumpte cause subterfugi potuit talis dilatio denegari per not. per Bar. ꝛ alios in. l. fi. ff. de ferijs. ¶ Corroborātur predicta ꝑ ea que no. Pau. de leaza. in repet. d. c. ꝙuis. depositi. circa vlti. col. cuius verba retuli. s. in princ. istā vult ipse ꝙ debeat differri tortura qñ petit̄ dilatio ad purgandū indicia si talis defensio allegat̄ qua ꝓbata cessare debeat tortura: ſꝫ ser Petrꝰ solū allegabat merā negatiuā simpliciter adeo ꝙ si testes deposuissent ꝛ affirmassent ita esse prout ser Petrus allegabat nō releuat talis probatio vt no. Bar. in ꝑallegato cōsi. cum cōcor. s. alle. ergo potuit potestas nō differre torturā. ꝛ est de mēte Paul. de
a leaza. i. c. ꝑalle. ¶ † Fortificant̄ ꝑdicta qꝛ nedū iudex calūnio-
5 se excipientē pōt nō audire ꝛ si vult pōt etiā ante pertransire[a] vt no. Inno. in. c. post electionē. de cōces. preb. ¶ Et ita refert eū Bar. i. l. perēptorias. in pe. col. C. sñiam rescin. nō posse. Sꝫ etiam qñ exceptio esset efficax ꝛ vera. Sed si iudex vehemēter opinet̄ illa opinio causa morāde litis pōt illā reijcere vt sentit Inno. in preallegato. c. post electionē. ad fi. ſm ꝙ ibi intelligit Ant. de bu. ꝙ in summario iudicio ex leui ꝓsumptione calūnie pōt repellere exceptionē sed in iudicio plenario nō dꝫ eā repellere sed ex vehemēti. ¶ Et subdit Ant. de but. ibi ꝙ in dubio semꝑ ꝓsumi dꝫ iudicē fuisse motū ex causa in repellendo exceptionē: arg. in. c. in ꝑsentia. de renū. ꝛ. c. sicut. de re iudi. ¶ Igitur tñ qꝛ vr̄ iudiciū illud in indicijs ꝛ ꝑparatorijs ipsius inquisitionis fuisse summariū cū in eo sufficiāt summarie ꝓbationes i. nō plenarie iuxta no. in. l. si qs. C. ad. l. iul. maiest. ꝛ in. l. j. §. itē cornelio. ꝛ in. l. fi. ff. de questio. ¶ Itē potuit moueri potestas ad opinendum qd̄ causa morāde torture predicta allegarentur per ser Petrū propter qualitatē indiciorum. ꝛ etiam pro-

a ¶ Pertrāsire. bal. cōsi. cclxviij. lib. v. l. ij. col. v. C. sen. rescin. nō posse. panor. c. sup eo. j. i fi. de appel. c. sup eo. in fi. de officio deleg. c. nullꝰ. de presum. fely. c. decetero. col. iij. de re iudi. Cur. senior ꝯs. lxvj. col. xix. bert. ꝯ. xlij. viso ꝓcessu. col. fi. li. j. Sed ad hoc debet esse ꝑsumptio multum vehemens. panor. d. c. post electionē co. fi. Jas. ꝯs. xliiij. col. fi. lib. iij.

pter qualitatem illius simplicis ꝛ generalis oppositionis negatiue non coarctare allegate vt dixi supra per dictū ser; Petrū in dubio dicit Ant.de butr.presumendū esse pro iudice vt retuli.s.proxime.
6 ¶ †Accedit q̄ vt inquit Inn.in.c.j.de cō. iudex etiā licite rōne casuū emergentiū leges ꝛ statuta transgrediuntur vt no.Bal.in.l.ꝛ si seuerior.in.iij.col.C.ex quibus causis infa.irrog.in.l.j.C.de iura.calū.ꝛ in.l.obseruare.§.proficisci.in.xi.q.ff.de offi.proc.ꝛ in.l.j.C.de preci.impe.offe.ꝛ suspicabat̄ potestas ne testes subornarētur eo q̄ ille Petrus erat in loco illo vir stipatus multis amicis prout sepenumero sunt causidici.ad hoc videnẗ dirigi xba dn̄i potestatis vt loquuntur illa que torturā precesserūt ꝛ fortasse in ciuitate illa de facili cōsueuerunt haberi testes in vitiū illius subornationis prerumpētes ꝛ vidi ex processib⁹ ꝛ actis publicis in ciuitate illa sepe agitari:facit.l.aut facta.in fi.ff.de pen. ¶ Ad predictorū
7 confirmationē adduco q̄ † qn̄ potestas habet arbitrium latuz non tenetur de culpa ſʒ de dolo.l.in vēditione.§.j.ꝛ ibi no.ff. de bo.auto.iud.pos.ꝛ.l.creditor.§.lucius.ff.de man.ꝛ no.Bal.
8 in rub.C.de pena iudi. ¶ †Nec sufficere videtur tūc qđ sit in lata culpa q̄ vbi requirit dolus ex proposito non sufficit lata culpa per id qđ habetur in.l.j.§.si quis ideo.ff.ne vis fiat ei.et l.ij.§.hac actione.ff.vi bo.rapt.no.in.l.magna.ff.de verb.sig.ꝛ Bar.in.l.qđ nerua.in.iiij.q.prin.ff.depo.in ver.itē quero vtrū lata ꝛc.iūcto.d.§.lucius. ¶ Et hoc videt̄ firmare Jo.de imo. in.c.quintauallis.de iureiu.in pe.charta.in vers.sed hic occurrit dubium an sufficiat lata culpa ꝛc.vbi tractat an in casibus in quibus arbitrator nō obstāte latissima potestate nō potest dolose arbitrare ad preiudiciū partiū ita etiā nō possit qn̄ interuenit lata culpa.ꝛ tʒ ꝙ hoc casu non equiparat̄ dolus ꝛ lata culpa:ꝛ dicit ita esse de mēte Jo.cald.in locis ibi allegatis per eū ꝛ ita etiā tenet ipse ibi in antepen.col. ¶ Sed ita est ꝙ dictus dominus potestas habebat arbitriū plenū ꝛ latū ꝛ vltra ꝛ aliter ꝙ̄ statuta disponūt vt patet ex narratis in themate que xba importāt liberū arbitriū dato etiā ꝙ cū dictis verbis iungeretur aliquod verbū importans per se arbitriū boni viri vt expresse decidit Bar.in.l.alio.ff.de ali.ꝛ cib.leg.in vers. procedo vlterius posito qđ ptās ꝛc.in repe.l.j.C.de sac.san.ec. in.v.q.prin.in xbo circa ipsam dispositionē vel volūtatē ꝛc.ꝛ in.l.si sic.in prin.ff.de leg.j.p.l.fideicō.§.ꝙꝙ.de leg.iij.ꝛ.l.vtrū. §.cū quodā.de reb.dub.ꝛ not.Bar.in.l.imperator.al's est in.l. lucius.ff.de fideic.lib.ꝛ ignorare iura est lata culpa.l.late.ff.de verb.sig.l.liberorū.§.notant̄.cū gl.ff.de his qui no.infa.ꝛ.l.regula.§.pe.ff.de iu.ꝛ fac.igno.etiā in iudicib⁹ vel peritis:vt declarat Bar.in.l.qđ nerua.in.v.q.principali.ꝛ Bald.in rub.de pena iudicis.facit.l.j.§.hec actio.ff.si mensor fal.mod.dixerit.
9 ¶ † Et potius videtur in dubio presumēdus error ꝙ̄ dolus: vt colligitur ex not.per Bar.ꝛ alios in.l.quod post.in prin.ff. de hered.instit.ergo virtute dicti arbitrij potuit fieri id qđ factū est nō seruata solēnitate iuris cōis vel municipalis: iuxta etiā not.in.d.cle.sepe.ꝛ in.d.l.filiusfa.de do.per Bar.cū cōcor. de quibus.s.dixi:magis tamen adhereo alijs superius deductis. ¶ Quod autem indicia fuissent sufficientia patet ex narratis in themate in quo presupponit vnū testē de visu cōmissionis dicti delicti deponere:ꝛ vnus testis ita deponēs est sufficiens ꝓm ea que tradunt̄ in.l.si qs.C.ad.l.iul.maie.ꝛ p Cy.et alios in fi.ff.de q̄stio.ꝛ Jo.and.in.c.cū in contēplatione.de re. iur.ꝛ per Bar.in.l.j.§.itē cornelio.ꝛ in.l.fi.ff.de questio. ¶ Et attento arbitrio qđ habebat dominus potestas de quo dixi sufficere etiā si non esset omni exceptione maior talis testis vt expresse vult Gādinus sub dicta rubrica incip.item quero nūquid potestas q habet arbitriū ꝛc.bene faciunt not.p Bart.in d.l.filiusfa.ꝛ per Pe.de anch.in.d.cle.sepe. ¶ Et dato qđ ille testis fortasse foret receptus parte nō citata:ꝛ sic nō sufficeret iuxta not.p Bar.in.l.fi.ff.de q̄stio.doc.maxime Saly.in.l.fi.ꝛ eo.ti.ꝛ p.l.si qn̄.C.de test.q̄ respōdetur ꝙ verbo fertur stylum ꝛ obseruātiam esse in cōtrarium:ꝛ qđ stylus attendendus est. l.fi.C.de iniur.l.iij.§.fi.de testib.c.quā graui.de crimine falsi.ꝛ plene tradidit Cy.in.l.ij.C.que sit lon.cōsuet.ꝛ doct.in.c.fin.ꝛ
10 cōsuet.† Et statutū vel stylus vel cōsuetudo pōt in similibus derogare solennitati citationis vt no.Bal.in aut.si qs in aliquo.in pe.col.C.de edē.ꝛ ibidē dicit Saly. ¶ Secūdo potest iuuari q̄ cōcurrebat indiciū:vt in pūcto presupponitur ꝙ al's similia fecerat:ꝛ qđ ꝓpterea fuerat priuatus iudicio notariatus:ꝛ sic talia arguunt ꝛ aggrauant ꝛ indicium faciunt contra eum.l.nō ois.§.a barbaris.ff.de re mil.l.de minore.§.si pluriū. ff.de questio.l.si cui.§.eisdem.ff.de accusa.ꝛ not.Bart.in.d.l.fi. ff.de questio.ꝛ Gādinus sub rub.de presump.ꝛ indicij dubi.ꝛc. ꝛ Spe.in tit.de presump.§.species.ver.penul. ¶ Accedit etiā fuga illius alterius qui dicebatur eiusdē delicti particeps vt deposuerat dictus testis:ꝛ sic succedit istud ꝙ qn̄ singula non iuuant multa prosunt.c.cum causa.ꝛ ibi not.de probat.c.fi.de succes.abinte.no.in.l.ij.ff.de excusa.tuto.ꝛ quando indicia dicuntur esse sufficientia vel non committitur iudicantis arbitrio.l.iij.§.fi.ff.de testib.ꝓm Cy.in.l.fina.C.de questio.ꝛ Joan. andr.in.c.cum in contemplatione.de regu.iuris.ꝛ Bar.in.l.fi. de questio.ꝛ Bal.in.l.ij.C.quorum appella.non reci.ꝛ pro iudice in dubio presumitur.d.c.in presentia.cū simi.ꝛ facit quod
11 no.Inno.in.c.fina.de ferijs.† nec fides dicti testis debilitatur
a ex eo quod diceretur ipsum esse pauperem [a] .c.si qui.ꝛ ibi not. de testib.ꝛ not.iiij.q.iiij.c.in testium.ꝛ Spe.tit.de teste.§.j.vers. item quod est pauper.nisi probetur eum aliter esse suspectum: vt habetur in dictis locis. ¶ Et ex predictis apparet responsio multiplex ad allegata in contrarium.

¶ Pauperē.ad de.j.lib.vij.consi. cccxxvij.lib.vj.

Summarium.

1 ☞ Iuramentum necessarium ꝛ in causa criminali pecuniaria defertur.
2 Inductio est de substantia actorum.

Consilium.LXVI.

Viso processu cause vertentis inter Elizeum capiolum agentem ꝛ accusantem.Et Antoniuz de bozelis defendentē. ¶ Puto breuiter dictum Antonium esse de iure absoluendum a cōtentis in denunciatione et accusatione ex infrascriptis.ꝛ primo quia per vnum testem optime ꝛ concludenter deponentem de denunciatione contractus facta per dictum Anton. conductori gabelle.ꝛ sic per illum testem est semiplene probata ꝛ fundata intentio rei.l.vbi numerus.ff.de testi.nota.in.l. admonendi.ff.de iureiuran.ꝛ.l.in bonefidei.C.de rebus credi.
1 cum similibus.† ꝛ regula est quod semiplene probanti regulariter deferendum est iuramentum in defectū semiplene probationis si petitum fuit prout petitum est in proposito nostro per do.Ant.ita legitur in.d.l.admonendi.ꝛ in.d.l.in bonefidei.ꝛ in.c.fi.de iureiur. ¶ Solum ergo circa hoc facit dubium an tale iuramentum possit deferri in causa ista:quia videtur esse criminalis:quia pena venit pro parte applicanda fisco ex forma statutorum et pro parte accusatori.iuxta nota. in.l.pretor.§.fi.ff.de sepul.viola.ꝛ Cy.ꝛ Bal.in.l.si qua per calumniam.C.de episco.ꝛ cleri.ꝛ no.docto.in rub.extra de iudi. ꝛ Moder.in rubri.ff.de publi.iud. ¶ Uel verius est causa mixta:quia concernit penam pro parte applicandā fisco:ꝛ commodum pro parte applicandum priuato:ꝛ in dicta pena venit etiam prosecutio rei ꝛ interesse ipsius accusatoris: patet quia venit gabella duplicata in quo duplo comprehenditur simplum:id est vera gabella pro iudice.l.hoc edicto.§.fin.ꝛ ibi no.Bar.ff.de publica.l.si cum exceptione.§.j.ꝛ.§.quadruplatur.ꝛ.l.quod si homo.ff.quod met.cau.ꝛ no.Bar.post gl.in.l. ab his.C.de nauicular.lib.xj.ideo talis causa appellatur mixta ꝓm Ant.de but.in rubr.extra de iudic.per tex.in.c.tue.extra de procur. ¶ Et in hoc dico ꝙ attento quod agitur de pena pecuniaria potest deferri dictum iuramētum reo.hoc probat tex.d.l.in bone fidei.in ver.in ceteris.ꝛ ibi hoc tenet glo.ij. idem tenet Jaco.de rauē.Cy.ꝛ Ang.per illum tex.ꝛ per.l.fallaciter.C.de aboli. ¶ Et dicit ibi Ang.quod illa glo.debet intelligi in reo.alie vero glo.que dicunt in criminalibus nō esse deferendum iuramentum intelliguntur in accusatore qui per iuramentū suum non potest perficere suas probationes imperfectas quia in criminalibus reus non debet condemnari ꝛ puniri nisi ex probationibus luce meridiana clarioribus.l. sciant.C.de proba.l.vbi.C.de fal.ꝛ ita proprie loquitur gl.iuncto tex.in.l.maritus.ff.de questio.ꝛ glo.in.l.iij.post prin.ff.de iureiur. ¶ Et ita intelligitur opi.Bar.approbātis illas glo. ꝛ glo.in.c.tam literis.de testi.ꝛ presertim vbi agitur de pecuniaria:vt in casu nostro quo casu dicit expresse Ray.in.d.l.in bonefidei.posse iuramentum tale deferri: quia non est magis presumēdum ꝙ in hac causa deesset res ꝙ̄ in alia causa de iure ciuili. ¶ Istam opi.etiam quo ad casum nostrum sequitur Bal.in.d.l.iij.§.fi.ff.de iureiurā.dum tractat de iuramento assertorio in.§.quando sit deferendū.ver.alias autem.ꝛ in.§.super quibus.ver.qđ si criminaliter.ꝛ idem sentit glo.in.d.l.admonēdi.in ver.iureiur.in fi.ꝛ expresse Hosti.ꝛ Ant.de but.in c.fi.in antepen.col.de iureiuran.quando pena est pecuniaria. Ex hoc patet istam magis communem esse opin.a qua in iudicando non est recedendum vt traditur in locis vulgaribus.

¶ Nec

¶ Nec ad hoc ob. si dicatur in causa magne quantitatis non defertur iuramentũ in defectũ semiplene zc. vt no. p gl. z doct. in. d. l. admonendi. in. c. cũ sint partium. de regu. iur. in. vj. cum concor. qꝛ rñdeo qḋ An. bozelus habet fundatã intentionem per regulã que habet ꝙ reo semiplene probanti deferri debet regulariter iuramentũ in defectũ semiplene probationis. p. d. l. in bone fidei. cũ si. ¶ Si ergo accusator vult dicere qḋ ista est cũ magna habebit necesse probare id qḋ est fundamentũ intentionis. l. ei qui. z in. l. exceptionib⁹. in prin. de proba. z. l. in illa. iuncta. l. hoc iure. z ibi per Bar. ff. de verbo. obli. nam debebat accusator pbare qualis erat stat⁹ dicti Antonij. s. quo ad diuitias z paupertatem z probare causam huiusmodi quantitatis cõiter reputaret magna cã in psona illius hominis illius conditionis cuius est. d. Ant. hoc em̃ modo discernunt causa magna z nõ magna ſm Bar. z omnes in. d. l. admonẽdi. z in. d. c. si. per. l. sed si susceperit. §. j. ff. de iudi. z quia istud fundamentũ probationis illius testis cum supplemento iuramenti videtur mihi adherere vie veritatis equitatis z dispositioni legũ ideo ex eo principaliter motus sum ad consulendum pro ista parte. ¶ Uerum qꝛ vltra predicta vt in pũcto mihi presupponitur non est probatũ per Ant. de cõductione gabelle ipsius asserti cõductoris a quo dictus Ant. dicit se habere cãm z sic si hoc non est probatũ nõ videtur ꝙ sit probata intẽtio accusatoris qui agit tanꝗ socius dicti cõductoris z statutum sub rubrica de denũciationibus z accusationibus zc. videtur solum concedere facultatẽ denunciandi ipsis cõductoribus aut socijs aut officialibus eorũ. ¶ Nec ob. si dicat qḋ ex instrumẽto societatis producto apparet enũciatiue narratũ ꝙ ille cũ quo Anto. cõtraxit societatẽ erat cõductor qꝛ rñdeo ꝙ illa verba enũciatiua solũ probãt inter ipsas personas inter quas prolata fuerunt nõ quo ad alios. l. optimã. C. de Zhen. z cõmit. stipu. iuncto tex. in auť. si quis in aliquo. C. de edẽ. z ibi no. doct. z patet ex rubro z nigro. C. res inter alios acta. ¶ Item nõ obst. si diceret ꝙ testis productus p Ant. hoc dicit qꝛ potest rñderi ex his que dicit Bal. in. c. in nostra. de testi. z Bal. in. d. l. in bone fidei. in vlti. col. dũ dicit ꝙ non videor approbare oĩa que deponit testis quem ego produxi. allegat. l. si quis testibus. C. de testi. ¶ Insuper etiã presupponitur in themate ꝙ dictus accusator ad probãdum se socium produxit acta carentia indictione. z etiã ex hoc capite potest dici nõ esse probatã intẽtio-
2 nẽ accusatoris † qꝛ appositio indictionis est de substãtia actorum vt in auť. vt preponatur nomẽ imperato. post princi. z in c. inter dilectos. de fide instr. plene p Jo. an. in data sexti libri. z Bar. in. l. si librarius. ff. de reg. iu. cũ si. ¶ Nec ob. si diceretur ꝙ in his in qbus scriptura non est necessaria tũc vz actus sine indictione vt videt sentire Spe. in tit. de instr. edi. §. instrumẽtum. ver. quid ergo si dies. vbi ad hoc allegat. l. pe. ff. de fid. instru. z. l. cõtrahitur. in prin. ff. de pign. z ita est ꝙ ex forma statuti sub rubrica de modo ius reddendi officialibus zc. põt in istis causis procedi sine scriptis ergo zc. quia respõdeo qḋ statutũ nõ dicit absolute ꝙ possit in talibus causis procedi sine scriptis: sed dicit qḋ iudex sup gabellis deputatus debeat facere cõductoribus gabellarũ plenam expeditã z summariam rationẽ sine datione libelli vel alia petitione in scriptis dãda z sic statutũ remouet qḋ non teneatur cõductor offerre libellũ z petitionẽ in scriptis prout de iure cõi compellebatur iuxta ea que tradũtur in auť. offerat. C. de lit. contest. sed qḋ de alijs productionibus instrumentorũ z iuriũ non debeat fieri no. in scriptis apud acta per notarium. iuxta. c. qm̃ contra. de proba. dico ꝙ lz statutũ dicat ꝙ nõ sit necesse dare petitionẽ in scriptis: tñ oportet ꝙ illud qḋ verbo peteretur per conductorem redigatur per notariũ in scriptis apud acta. tex. est in cle. sepe. de verb. sig. in ver. verũ. ibi dum dicit, verũ: qꝛ iuxta petitionis formã pronũciatio sequi debet pro parte agẽtis: z etiam rei si quid petere voluerit est in ipso litis exordio faciẽda petitio siue in scriptis siue verbo in actis tñ cõtinuo inserẽda zc. ¶ Et ce ꝙ vbi nõ requirit qḋ petitio producat in scriptis tñ semper debet redigi apud acta in scriptura actorũ illud qḋ verbo petit: vt not. Bar. in. l. in sacris. C. de proxi. sac. scrinio. lib. x. z etiã no. Bar. recte intuẽti in auť. nisi breuiores. C. de sen. ex peri. recit. preterꝙ in terminis illius auť. q̃ in tota causa pmittit procedi sine scriptis. z not. Bal. in. d. auť. offerat. in pen. q. z in. l. si qs se. z ibi gl. C. de recusa. z Spe. in ti. de lib. cõcep. §. nũc dicendũ. in prin. ¶ Scdõ rñdeo ꝙ Spec. in. d. §. instrumentũ. nõ dt ꝙ instrumentũ valeat sine die consule z indictione qm̃ actus ille nõ requirebat scripturã: imo dicit ꝙ cõiter dz ꝙ nõ valeat instrumẽtũ sine scriptura: z sic teneri dz cõis opi. l. j. in princ. in verbo arbitror. ff. de of. questo. no. Inn. Jo. an. in. c. ne innitaris. de cõsti. z Jo. mona. in. c. cupiẽtes. §. deniqꝫ. de elec. in. vj. z Bar. in. l. fi. C. de pena iudi. qui male iudi. z Bald. in. c. j. §. iudices vero. de pace iura. fir. cũ cõcord. z lz Spe. postea subdat ꝙ aliq distinguũt qḋ aut est tale factũ qḋ nõ dz fieri in scriptis: z tũc valeat p. l. pe. ff. de fide instru. z. l. Zhir. in prin. ff. de pign. aut debet fieri in scriptis, z tunc vitiatur. l. Zctus. C. de fide instru. per hoc Spe. nõ recedit a superiori cõclusione: nec putandum qḋ Spe. voluisset tenere illã opin. vltimo relatã q̃ est falsissima z cõtra tex. in. d. auť. vt prepo. nomẽ impera. post prin. maxime in verbo in omnibus. z ibi dum dicit quelibet forma documẽti zc. nec iura que refert Spe. aliqd faciũt ad propositum: qꝛ solũ quod qñ nõ est necessaria scriptura valet cõtractus, licet non fuerit facta scriptura dũmodo p testes probet: secus vbi necessaria est scriptura: qꝛ non valet Zctus sine ea in d. l. cõtractus. vnde bene fateor ꝙ vbi nõ requirit scriptura in certo actu z cõtingit de illo actu fieri scripturã sine indictione valebit ille actus dũmodo probet aliter puta p testes: sed per illã scripturã nõ poterit probari: z sic illa vltima opin. quã refert Spec. ꝙ ita intelligat: fateor ꝙ erit vera: sed nobis nihil obstabit. Ex quibus restat cõclusio dictum Anto. accusatum fore diffinitiue absoluendum. Et ita dico z cõsulo ego Alex.

Summarium.

1 ☞ Testator nedum falcidiam sed etiam trebellianicam prohibere potest.
2 Fideicommissum an cẽseatur iniunctum filio vel eius heredi.
3 Legitimati non excludunt substitutum.
4 Citatio z consensus agnatorũ requiritur ad legitimationem.
5 Nobilis legitimatus in successione non excludit substitutum.
6 Comes non potest legitimare in preiudicium legitimorũ vel substitutorum nisi expressis in mandatis habeat.
7 Princeps cum viuo patre legitimat debet fieri mentio de liberis vel agnatis.
8 Imperator non potest legitimare in terris ecclesie.

Consilium.LXVII.

Onsideratis his que in primo themate narrantur. ¶ Circa primum dubiũ quo querit an dictus ludouicus meleginus potuerit testari in preiudiciũ dictorum meleginisui fratris z thome quondã dicti Jac. stãte substitutione compẽdiosa facta in testamẽto. d. antiqui Thome disponẽtis ꝙ si aliquis vel aliqui melegini dictorũ melegini Joã. z Jac. melegini decederẽt vel decederet sine filijs legitimis z naturalibus pars sic decedentis vel decedentiũ perueniat z peruenire debeat ad quoscũqꝫ alios superuenientes vel ad eorũ z cuiuslibet eorũ mortuorũ filios legitimos z naturales. ¶ Et omissis nõ necessarijs dico ꝙ ꝗuis dictus Lud. decesserit sine liberis instituerit Joan. meleginum heredẽ vniuersalem: tamẽ dicti meleginus z thomas substituti in dicto testamento dicti alterius Thome. d. Ludo. p duas partes ex tribus possunt ex dicta substitutione cõpendiosa petere per fideicõmissum sibi restitui per heredem dicti Lud. duas partes ex tribus illius portionis hereditatis dicti quondã thome que obuenit dicto Lud. iuxta. l. pcibus. z ibi plene not. C. de impub. z alijs substitu. z. c. Raynutius. de testa. z plene. in. l. centurio. z in. l. coheredes. §. cũ filie. de vulg. z pup. est verũ quod heres. d. Lud. poterit deducere legitimã debitam dicto Lud. in qua non potuit grauari per fideicom. a dicto eius patre in substitutione predicta per. l. cum patronus. de leg. ij. z in. l. quoniam in prioribus. ibi no. C. de inof. testa. z in. l. ex tribus. z plene ibi per doc. no. eo. tit. z per Bart. in l. j. §. fi. de vul. z pupil. cũ cõcor. ¶ Sed est dubiũ an possit detrahere heres dicti Lud. trebellianicam non obstante prohi-
1 bitione dicti testatoris qui eam detrahi prohibuit. ¶ † Et licet an dicta prohibitio valeat sint opi. tamẽ magis cõmunis
a opi. est quod possit[a] prohiberi trebellianica sicut z falcidia per auť. sed cũ testator. C. ad. l. fal. iuncta. l. marcellus. in prin. vers. quod autẽ. ff. ad trebel. inducendo vt per Barto. ibi z ita tenet glo. in. §. sin vero expressim. in auť. de here. z falc. z glo. in. §. sed quia. institu. de fideicom. hered. z sequuntur hic Jaco. de aret. Odof. Cyn. Ray. Ange. z Salic. in. d. auť. sed cum testator. z Barto. z Ange. z Rapha. in. d. l. marcellus. in princ. z Cyn. z Jmo. in. l. j. §. ad municipium. ff. ad. l. fal. z Nic. de neap. in. l. j. §. inde neratius. ff. ad trebel. z Ang. in. d. §. sin vero expressim. z Bal. in. l. filium quem habentem. C. famil. ercis. in. xi. colum. Nam si prohibita est detractio falcidie quãdo testator eã prohibuit detrah. vt in. d. auť. sed cum testator. videtur prohibi-

a ¶ Possit. Rom. sing. cxcij. Jas. d. l. marcellus. z cons. lxxxiiij. co. viij. z cons. lxxxix. co. iij. lib. j. Ant. Cor. trac. de potest. re. q. lxxiij. etiam filijs filia legitima dempta. Alex. in lib. v. cõ. si. xxix. nu. ij.

ta detractio trebellianice eodem casu quia falcidia saltē large sumpta etiam comprehendit trebellianicam.l.pater filiam.in prin.l.titia.ff.ad leg.falc.l.cum filio.ff.de leg.j.ꝛ in aut.vnde si parens,vbi est bona glo.C.de inoffi.testa.ergo dispositio dicte autentice sed cum testator loquens in falcidia extendi debet ad trebellianicā.ex identitate rationis bene facit.l.filium habeo.ff.ad macedonianū.ꝛ qd̄ not.glo.in auten.vt hi qui oblig.§.j.ver.curatorē.ꝛ in aut.minoris debitor.C.qui dare tut.pos.ꝛ quod not.gl.in cle.auditor.de rescriptis.ꝛ in.c.j.de rerū permu.in.vj.ꝛ quod no.Cy.in.l.j.C.que sit longa consue.cū multis simi. ¶ Accedit quia fortior est falcidia quā trebellianica: vt patet in.l.in quartam.ff.ad.l.falc.merito si potest prohiberi per testatorē falcidia eadem ratione vel maiori debet posse trebellianica prohiberi,ꝛ latius disputarē istum articuluz:sed quia ista est communis opi.vt etiam fatetur Jmo.in.d.l.marcellus.ꝛ in iudicādo non est recedendū ab opinione vt habetur in locis vulgaribus.Jdeo circa hoc latius non insistam. ¶ Tamen prius respōdebo ad vnū videlicet ad id qd̄ voluit Bal.in.l.iubemus.in prin.C.ad trebel.in.j.ꝛ.iij.col.vbi per illū tex.dum litera dicit:licet testator hoc iusserit ꝛc.voluit q̃ posito quod vera esset cōclusio qd̄ testator possit prohibere trebellianicā:tamen hoc fallit in liberis primi gradus ꝛ in filijs grauatis restituere per fideicōmissum si decesserit sine liberis qꝛ tūc talis detractio quarte trebellianice nō poterit eis prohiberi ergo cū tractaremus de Lud.grauato per fideicommissum restituere si primo decederet sine liberis qui Ludouicus erat de filijs dicti testatoris:vñ videt̃ q̃ dicta prohibitio trebellianica non afficiat eum. ¶ Sed rñdeo qd̄ posito qd̄ illud dictū Bal.esset verū quod non pono pro constanti esse veruz imo Cy.in.d.l.iubemus.in prima opp.tenuit contrariū per.d.
a auk.sed cū testator.ꝛ ita etiam cōtra Bal.[a] sequēdo Cyn.tenet Raph.cuma.l.coheredes.§.cum filie.de vulg.ꝛ pupil.dicēs q̃ arg.Bal.nō procedit.nā Bal.se fundat per illam.l.iubemus. hoc modo.nam illa.l.vult q̃ testator non possit disponere qd̄ liberi primi gradus sibi computent fructus in trebellianicā: si ergo testator hoc modo nō potuerit minuere trebellianicam, ergo nō poterit in totū eam tollere seu prohibere:arg.l.videamus.§.pe.ff.de in lit.iur.sed hoc,vt dixi,fm Raph.nō pcedit qꝛ lz.d.l.iubemus.velit q̃ testator nō possit facere vt cōputentur fructus in trebellianicā:non tñ vult q̃ nō possit prohibere testator trebellianicā quia illud erat ius cōmune prius inductū scilicet q̃ testator illo tempore nō possit prohibere detractionē quarte.l.titia.l quod de bonis.§.j.ꝛ.§.fi.ff.ad.l.falci.ꝛ.l.j.§.inde nerat.ad trebel.ꝛ.l.si vt alleg.C.ad.l.falci.ꝛ sic text.in.d.l.iubemus.non inducit quod testator non possit prohibere trebellianicā sed inductū presupponit dato quod specialiter velit testatorē non posse disponere qd̄ fructus qui al's heredibus computarētur in quartam trebellianicam non computētur liberis primi gradus.vnde circa eam prohibitionem testatoris quod non detrahitur trebellianica non cōtinet illa lex aliquid singulare:vnde fm eum cū testator possit in totum prohibere trebellianicā:poterit etiam illam minuere ꝛ disponere q̃ fructus computentur in eam:ꝛ dato q̃ hodie testator non possit disponere qd̄ filij cōputent fructus in trebellianicā per illā.l.tamen ipsi fructus essent restituendi per fideicōmiss. fm Rap.in.d.§.cum filie.arg.l.ex facto.in prin.ff.ad trebellia. ¶ Jta etiā tenet Raph.cuma.in.l.in fideicōmissaria.in prin.ff.ad trebel.vbi dicit q̃ Bal.est solus ꝛ qd̄ superior conclusio contra Bal.est verior ꝛ dicit dictam conclusionē esse singulariter notandam. ¶ Tamen posito q̃ esset verum dictū Bald. adhuc rñdeo q̃ tex.in.d.l.iubemus.loquitur solum quando liberi primi gradus.i.filij instituti qbus erat iniunctū onus restituendi per fideicōmissum illud in quo erant instituti essent prohibiti detrahere trebellianicā:vt patet in.d.l.iubemus.in
2 prin.iuncto si.† sed in casu nostro hoc casu fideicōmiss.non vr̃ iniunctū fuisse dicto Ludouico in parte sua:sed gñaliter quibuscūq; heredibus dicti Ludouici:vt statim probo:ergo sumus extra casum dicte.l.iubemus.cū ibi not.per Bal. ¶ Qd̄ autē censeatur iniunctū dictū onus fideicō.dictis heredibus dicti Ludouici ꝛ nō ludouico probatur.constat enim q̃ si filiū meum heredem instituo possum filios aut heredes filij mei grauare onere fideicō.restituendi:vt est casus in.l.si fuerit.§.j.cum.l.seq.ff.de leg.iij. ¶ Modo in proposito dixit not. Bar.in.l.qui duos.in si.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ per illum tex.cū gl.ꝛ ibi oēs sequnt̃:ꝛ ibi expressius ad propositū nostrū not.Jmo.in l.coheredi.§.cū filie.e.ti.ꝛ in.c.Ray.circa finē tractatus vulg.substi.de test.ꝛ Fulg.in.l.eam quā.C.de fideicō.ꝛ Rapha.cuma.in.l.j.§.si.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ.d.§.cum filie.q̃ si filius impubes est institutus eius heredes veniētes ab intestato:vel eius substitutus pupillaris pōt grauari onere fideicōmissi in totū:

¶ Cōtra bal.Ludo.gozadi.consil.xlv.nu.xxi.
¶ Veriorē.Jmo melius examinādo tenuit Alex.s.cōs.ij.vbi num.xv.tenuit q̃ substituti nō sunt citādi q̃diu condictio substitutionis pēdet.

vt in.l.si fundum per fideicōmissum.§.si.ff.de leg.j.ꝛ in dubio si fideicōmissum est relictū post mortem impuberis,intelligitur tale fideicōmissum iniunctū substituto pupilli vel heredibus ab intestato succedētibus ipsi pupillo non autē intelligit̃ iniunctū ipsi pupillo.vnde qñ censeat̃ iniunctū fideicōmissum heredibus pupilli vel eius substitutis transit ad fideicōmissarium totū etiā nō deducta legitima per.d.l.si fundū p fideicōmissum.§.si.secus qñ est iniūctum filio impuberi fideicommissum.restituere debet totū:tñ deducta legitima per.d.l.qm̄ in prioribus.cū ibi no.ꝛ ita fuit in casu.d.§.cū filie.ꝛ ita etiā not.doct.in.d.l.j.§.si.eo.tit.ꝛ istud est etiā de mēte Bar.in.l.centurio.ver.quero vlterius quid si testator dixit si filius meus decesserit sine filijs ꝛc. ¶ Et maxime in casu nostro dz intelligi fideicōmissum iniunctū potius heredib9 filij q̃ ipsi filio.i.ipsi Ludouico:qꝛ ita interpretādo seruat̃ ꝛ adimplet̃ volūtas testatoris q voluit nullā detrahi trebellianicā:ꝛ ita interpretando q̃ fideicōmissum intelligat̃ iniunctū heredibus Ludouici seruat̃ etiā mens testātis:qꝛ tūc vz prohibitio:facit.l.quoties.cū simil.de reb.du.ꝛ qd̄ not.Bar.in.d.l.cēturio.ver.p alleg.ꝛ qd̄ no.Bal.in.l.precibus.in pen.col.cū si. ¶ Et hoc attento q̃ dicta vba substitutionis cōpendiose sint impersonaliter plata adeo q̃ nō apparet cui onus fideicōmissi iniungat̃ ipsis filijs an heredib9 eorū:vt pz ex inspectione verborū dicti testamēti que.s.retuli.in prin. ¶ Ex quibus concludit̃ q̃ heres dicti Joā.mediante psona.d.Joā.est heres dicti Ludouici ex eius testamēto tenet̃ dicto melegino ꝛ Thome ad restōnē fideicōmissi pdicti pro duabus partibus ex tribus partibus q̃ obuenerūt dicto Ludouico ex hereditate quondā Thome: deducta tñ prius per heredē dicti Jo.legitima debita dicto Ludo.
3 ¶ Nūc vero ad secundū principale quesitū quo queritur an dicti spurij instituti a dicto Jo.melegino legitimati:vt.s.excludant dictos melegiñ substitutos:ꝛ lz iste articulus sit satis tritus ꝛ plurimi sunt tenētes istam partē qd̄ non excludāt substitutos vt tenuit Bal.in.l.lucius.la.ij.ff.de here.insti.ꝛ in l.si ita qs.§.is autē.de leg.ij.ꝛ in.l.si qs posthumos.in prin.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ Sali.in.l.gñaliter.§.cum autē.de instit.ꝛ substit.sub condi.fac.ꝛ in.l.adoptio.ff.de adopt.ꝛ Joā.de cald.in cōsilio primo sub tit.qui fi.sint legi.ꝛ Jmo.in.l.ex facto.in pn.§.si quis rogatus.ad treb.ꝛ in.§.is autē.ꝛ Pau.de cast.in.l.si.C.de his qui veniam eta.impe.ꝛ in.l.cū acutissimi.C.de fideicom. ¶ Et dato q̃ multi alter senserint:tamē quo ad casum
b nostrum videtur omnino veriorē[b] esse istam cōclusionē q̃ illi substituti excludant vt attento q̃ tempore quo fuit facta legitimatio iam erat mortuus dictus testator de cuius fideicō.ꝛ hereditate tractabatur.s.Thomas quo casu indubie cōsuluit Pet.de Anch.consi.ccccxxvij.incip.circa primū quesitum fuisset satis expediens ꝛc.s.q̃ legitimatus non excludat substitutū si tempore legitimatiōis testator auus illius spurij erat mortuus cui erat ius fideicōmissi substituto quesitum saltē in Spe.s.si institutus decederet sine filijs legitimis ꝛ naturalibus:ergo nō potuit ius fideicōmissi subuerti per dictā legitimationē que vr̃ esse species alienatiōis rerū fideicōmisso suppositarum cū per ipsam legitimationē deuoluerent in aliū q̃ testator disposuerit cōtra.l.si.§.sed qꝛ.ꝛ in aut.res q̃.C.cōmunia de leg. ¶ Pro hoc etiā adducit q̃ nō videtur fuisse intētio legitimātis piudicare iuri tertij.c.super eo.de off.de lega,c.q̃uis.de rescrip.in.vj.ꝛ in.l.ij.§.si qs a principe.ne quid in loco publico. ¶ Pro hoc etiā specialiter adducit id quod determinat Jo.an.in regula sine culpa.in.vj.in mercu.dū dicit q̃ legitimatus etiā per subsequens matrimoniū nō aufert spē successionis quā quis hz in bonis nondū defuncti ratione primogeniture:multominus ergo in bonis tūc defuncti si legitimatio supueniat. ¶ Pro hoc ēt adducit id qd̄ not.bar.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tātū.de lib.ꝛ post.ꝛ Jac.de are.in.l.si.
4 alias pe.de nata.rest.ff.vbi fm eū tz † q̃ ad hoc vt legitimatus succedat requirit̃ citatio ꝛ cōsensus agnatorū quibus ius successionis adimitur per predictā legitimationē pterq̃ quo ad bona ipsius patris porrigētis pces legitimatiōis. ¶ Et qd̄ requiratur hoc casu citatio: tenet etiā Bal.in.l.j.in vlti.col.C.de inof.donat.in princ.iiij.col.ꝛ in.l.nam ita diuus.per illum tex.ff.de adop.ꝛ Ang.in cōsi.suo.xvij.inci.comes brandolisius.ꝛ Jmo.i.c.si nisi cū pridē.§.psone.de renūc. ¶ Et dicit Pet.de anch.in.d.consi.q̃ ita etiam ipse reperit sic cōsuluisse preceptorē suum.d.Bal. ¶ Ad predictā conclusionē cōfirmandā bene facit.l.per fideicōmissum.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ.l.si ita qs.§.his autē.de leg.ij.ꝛ insti.de excu.tuto.circa prin.iuncta.l.iij.§.legitimatos.ff.de excu.tu.ꝛ in.l.si.C.de his q veniam eta.impe.ꝛ.l.ex ca.§.insulā.de verb ob.ꝛ.l.filiū diffinimus.de his q sunt sui vel alie.iur.vbi appellatione filiorum intelligit̃ de his q nati sunt ex legitimo matrimonio.ꝛ de his q natura ꝛ natiui

natiuitate habēt legitimationē nō aūt de his q̄ p actus ciui-
les efficiūtur legiti. ¶ Saltē q̄ñ de his est facta mētio p mo-
dum cōditionis, q2 conditio d3 in forma specifica ꝛ ꝓpria im-
pleri. d.l. fideicōmissum. ꝛ.l. qui heredi. in prin. eod. titu. ¶ Ad
hoc etiā bene facit qđ habetur in.c. naturales. si de feu. fue. con
trouer. inter do. ꝛ agna. ideo enim sibi nō comprehendit filius
legitimatus appellatione liberorū: q2 ex hoc posset cōtingere
fieri preiudiciū dn̄o feudi. ¶ Juuatur ista cōclusio in propo-
sito per id qđ singulariter scribit Imo. ꝛ docto. in.c. grandi. de
suppl. negli. in. vj. in prin. vbi querūt an papa possit legitima-
re filium regis aragonū qui non recognoscit superiorē: ꝛ pri-
mo arguūt q̄ sic per.c. p venerabilē. qui filij sint legiti. tn̄ ad il-
lum tex. r̄ndetur q̄ illud ꝓcedit vbi fieret sine preiudicio tertij:
sed vbi cōsuetudo defert alteri cōsanguineo regnū rege dece-
dēte sine filio legitimo nō possunt scđm eos legitimari filij re
gis ad preiudiciū illius cōsanguinei sine causa legitima priuā
do illū regno etiā si fiat legitimatio de volūtate regis. ¶ Nec
ob. s̄m eos id qđ not. Bar. in.l. gallus. §. ꝛ qd si tm̄. q2 r̄ndetur
q̄ illud procedit in patrimonialibus que possunt per testato-
rem auferri cōsanguineo: sed in regno sec⁹ in.d.c. grādi. ¶ Et
subdunt q̄ si papa legitimat aliquē in dubio intelligit̄ legiti-
mare sine preiudicio tertij. d.c. quis. de rescrip. in. vj. ¶ Ergo
ad propositū cum ius euertēdi dictum fideicōmissum nō pen-
deret a potestate do. Jo. l. fi. §. sed q2. C. cōia de leg. non potuit
dictam legitimationē facere in preiudiciū substitutorū mor-
tuo testatore sicut in casu predicto nō potest rex etiam in vita
sua preiudicare cōsanguineo in regno faciendo spuriū legiti-
mū: ꝛ tāto magis ꝓcederet dicta cōclusio vbi probaret̄ q̄ tpe
conditi testamēti dicto Thome de cōi vsu loquendi appella-
tiōe filiorū legitimorū ꝛ naturaliū non intelligeretur de filijs
spurijs legitimatis per id qđ not. in.l. librorū. §. qđ tn̄ cassius.
de leg. iij. ꝛ in.l. labeo. de supel. lega. ¶ Fortificātur p̄dicta per
ea q̄ ponit Ang. in sua disp. Nobilis quidā genere. in scđo du-
5 bio. Nam inter cetera ibi dicit † q̄ vbi psona de cuius successio-
ne tractaret̄ fuisset nobilis seu in dignitate constitutus legiti-
matus non excluderet substitutum: sic nec filius naturalis tm̄
excludit substitutū. d.l. ex facto. §. si qs rogatus. ff. ad trebel. q2
nō presumitur testatorē de illis sensisse: vt ibi. imo talē sobolē
spuriā abhorrere presumit̄ talis testator nobilis ꝛ per eā nolle
excludi substitutū: quia tales spurij ei sunt magis dedecori q̄
esset in vno ignobili. d. aut. si qua illustris. C. ad orfic. ¶ Per
tales etiā filios nobilitas patris vel aui predefuncti nō cōser
uatur. l. lex naturalis. ff. de statu hominum. ¶ Et tales illegi-
a time nati cēsentur infames[a] infamia facti ꝛ not. Azo in sum.
C. de infa. circa prin. ꝛ cuiuslibet interest hereditatē suā nō de-
uenire ad infamatā prolē: vt dignitas ꝛ fama eius cōseruetur
illesa. ¶ Hinc dt etiā Ang. potuisse esse rōnē3 d.c. naturales.
quia nō est verosimile nobilē feudū concedentē3 de tali prole
sensisse. ¶ Ergo cū ex verbis primi testatoris appareat quod
donec extaret aliquis de filijs masculis legitimis ꝛ naturali-
bus abhorruisse illegitimos: q2 eos noluit vocari ad successio
nē: nisi deficiētib⁹ oībus legitimis ꝛ naturalib⁹: vt. d. testamē
to cōtinetur apparet q̄ sicut Ang. in. d. disputatione quē se-
quitur do. Ant. in.c. p venerabilē. qui filij sint legi. dn̄ tractat
an legitimatus excludat substitutū vult q̄ in substitutiōe fa
cta nobili spurius legitimat⁹ nō excludat substitutū: q2 talis
nobilis presumit̄ abhorrere talē prolē ita ꝛ in casu nostro nō
d3 excludi substitutus p tales spurios: q̄uis legitimatos: q2
testator nedū spurios: sed etiā naturales tm̄ in casu nostro: ni-
si defecissent oēs legitimi ꝛ naturales obhorruit succedere.
¶ Accedit q2 Ang. in.d. dis. vt. s̄. retuli se fundat p.d.l. ex fa-
cto. §. si qs rogatus. vbi nobilis seu in dignitate cōstitutus nō
presumit sensisse q̄ naturalis excludat substitutū. sed ita est q̄
istud qđ ibi dicit̄ h3 locū: etiā si testator nō esset nobilis: si tn̄
esset talis honeste vite ꝛ honorabilis cōuersationis q̄ sibi ve-
recūdia verosimiliter esset: q̄ sua domus ꝛ agnatio deueniret
ad bastardos. ita t3 Bar. ꝛ alij in.d.§. si qs rogat⁹. in. j. col. ar.
l. j. §. de inspiciēdo. ver. publice. ff. de vē. inspi. ꝛ. d. §. si qs roga-
tus. in vers. conditionē. ¶ Ergo etiā vbi solū appareret dictū
quōdā thomā fuisse hmōi honeste vite ꝛ cōditiōis satis esset.
¶ Uel ēt sufficeret q̄ ꝓbaret̄ dictū Jo. istitutū ꝛ i effectu gra
uatū de fideicōmisso fuisse talis cōdōnis q̄ ꝓxime dixi: q2 tūc
etiā h3 locū id q̄ habet̄ in.d.§. si qs rogatus. §. q̄ etiā filius nō
excludat substitutū: vt est de mēte gl. in.d.§. si qs rogat⁹. ꝛ ibi
hoc t3 Ang. ꝛ Jo. de imo. ꝛ not. gl. ꝛ Sali. in.d.l. gn̄aliter. §. cū
autē. C. de insti. ꝛ substi. sub cōdi. factis. ¶ Corroborātur p̄di-
cta: q2 dicte legitimationes facte sunt in terris ecclesie ab ha-
bēte ptātē legitimādi a papa ꝛ ab habēte ptātem legitimādi
a cesare: sed talis legitimatio ex aliqua dictarū autoritatū nō
potuit opari quo ad casum nostrū q̄ isti habeant vt legitimi
naturales ad excludendū dictū substitutū: hoc decidit primo
Bal. in.l. cū filiusfa. in prin. per illū tex. ff. de testa. mili. vbi di-
6 xit † q̄ comites sacri palatij qui habēt ptātem legitimādi nō
possunt legitimare in preiudiciū legitimorū: q2 ius aliorū mi-
nuere nō possunt ꝓtextu priuilegij nisi tenor priuilegij exp̄sse
dictaret 3riū. pro hoc etiā allegat id q̄ habet̄ in.l. impube-
ri. ff. de admi. tut. ꝛ qđ no. in.l. gallus. §. ꝛ qd si tantū. ꝛ ita etiā
vult Bal. in.c. domino guerrā. in prin. pe. col. in tit. hic finitur
lex deinde incipit cōsuetudo regni. ꝛ in.l. ij. in. viij. col. C. de ser
ui. ꝛ aqua. ¶ Sed papa in dicta cōcessione facta dicto comiti
nō dicit q̄ possit in casu isto legitimare post mortē testatoris
ad preiudiciū alterius: imo potius voluit papa cōtrarium: vt
sonāt illa verba. s. dūmodo eis qui in hmōi bonis abintestato
succedere deberēt nullū preiudiciū generet̄ ꝛc. ¶ Hoc expres
sius vult dn̄s And. in.c. p venerabilē. in. xx. col. versi. vnde ta-
mē puto ꝛc. vbi dixit q̄ habēs ptātem legitimādi a papa vel
a principe nō pōt legitimare ad preiudiciū alterius etiā respe
ctu spei: q2 tales cōcessiones intelligunt̄ sine alicuius p̄iudicio
d.l. ij. §. si quis a principe. ꝛ. d.c. sup eo. ꝛ.c. pastoralis. de priuil.
¶ Nec obstat s̄m eū q̄ talis spes non attēdatur, q2 imo q̄ñ vt
no. Bar. in.l. fi. ad fi. C. de pact. ꝛ in.l. is pōt. ff. de acqr. here. cir-
ca. iij. ꝛ. iiij. col. vbi dt q̄ spes de qua in casu nostro est in consi-
deratione. s. q̄ veniat casus substitutiōis fideicōmissarie facte
a testatore iam defuncto: q2 cū non dicat̄ sperari ꝛ tractari de
hereditate viuētis: sed mortui: q2 per fideicōmissariam succes-
sionē succeditur testatori: nō autē illi cui facta est substitutio.
l. coheredi. §. cū filie. de vul. ꝛ pup. ¶ Et ideo videmus q̄ he-
res grauatus p fideicōmissum cogit̄ ante euentū conditionis
fideicōmissi cauere fideicōmissario de restituendo in euētum
cōditionis. l. inter oēs. §. j. qui satisd. cog. per totū tit. ff. ꝛ. C. vt
leg. no. caue. ꝛ per cōsequens talis spes fideicōmissi est in cōsi-
deratione probabili. ¶ Ad predicta etiā bene facit quod no.
Ang. in.§. si quis igit̄. el. j. in aut. quib. mo. na. effi. sui. ꝛ qđ no.
Pau. de cast. in.d.l. gallus. §. ꝛ quid si tantū. in fi. ꝛ ibi dicit q̄
licet princeps legitimādo si velit possit auferre ius q̄situ parti
iuxta plene no. in.l. j. ff. si 3tra ius vel vtil. pup. ꝛ in.l. rescripta.
de preci. imper. offer. ꝛ in.c. que in ecclesiarum. de cōstitu. tamē
aliud est in comite palatino habēte potestatem legitimādi a
principe: q2 inspici debet potestas sibi data: ꝛ in dubio nō in-
telligit̄ data potestas legitimādi. nisi eo modo quo princeps
esse legitimaturus ex ordinaria potestate nō ex suprema. arg.
l. in testō. in fi. C. de testa. mili. ꝛ in.l. fi. ff. de offi. presi. ¶ Unde
si pater haberet filios legitimos ꝛ naturales etiam ad instan-
tiam eius: ꝛ eo viuente nō poterit comes legitimare bastardū:
quē ipse princeps nō legitimaret ex ordinaria ptāte: vt i. §. ge-
neraliter. in aut. quib. mo nat. effic. sui. sed posset imperator hoc
facere ex plenitudine potestatis faciēdo de eis mētionem: sed
dict⁹ comes nullo modo potuit si simpliciter sibi est data po-
testas legitimādi s̄m. ꝛ ita etiā cōsuluit ipsemet Pau. de castr.
b consi. incip. super eo quod primo loco.[b] ꝛ facit quod no. Bal.
in aut. preterea. C. de natu. libe. ¶ Ad idem adduco id quod
7 volunt doct. concludentes † q̄ in legitimatione que fit etiam
viuo patre a principe d3 fieri mentio q̄ pater habebat alios
liberos vel agnatos successores: al's si nō fuisset exp̄ssum prin-
cipi non valeret legitimatio ad eorum preiudicium. vt firmat
Jac. de belui. in.§. ꝛ quoniā. in aut. qb. mod. na. ef. sui. ꝛ firmat
etiā do. Ant. in.d.c. per venerabilē. post medium. dum tractat
quorum citatio requiratur: ꝛ refert ita sentire Uber. de bobio
vt recitat Jo. and. in Spe. de succes. abintest. §. j. in addi. incip.
vbi hoc dicit Rof. ¶ Jtē tenet Pau. de ca. dicto consi. ccxxj.
vbi etiā dicit quod ita erit in legitimatione que fit per comi-
tum: multomagis debuit in dicta petitione ꝛ cōcessione legiti
mationis fieri mētio de dictis substitutis quibus preiudicare
non pēdet a potestate dicti Jo. heredis grauati in effectu de
restituēdo cū fratrib⁹ si ipse decederet sine filijs legitimis ꝛ na
turalib⁹: sed in dicta legitimatione: vt ꝓbo fertur nulla de hac
substitutione facta est mētio: ꝛ per predicta etiā apparet mul-
tis modis esse respōsum ad facultatē legitimandi quā h3 di-
ctus comes a Cesare: q2 dato quod legitimatio in se valeret tn̄
nō quo ad preiudiciū substitutorū predictorū. ¶ Jnsuper ali-
ter ad aliā facultatē legitimādi cōcessam a cesare pōt respon-
8 deri † q̄ talis comes in terris ecclesie[c] nō potuit vti potestate
legitimādi sibi data ab imperatore: vt cōcludit Jac. bu. in.l. j.
C. de iure aureorū annullorū. ꝛ in.l. iij. ff. de offic. presidis. p illū
text. ꝛ est de mente Bar. in.l. qui in prouincia. ff. de ritu nupt. ꝛ
Jnno. Hosti. Jo. and. ꝛ do. Ant. in.d.c. per venerabilē. per illū
tex. saltem vbi non cōsentirent illi de quorum preiudicio agi-
tur etiam si fit preiudicium consistens in spe cuius spei licite
habet consideratio secundū do. Anto. ibi prout est spes fidei-
commissi conditionalis: vt. s̄. probaui. hanc opin. tenet etiam

a ¶ Jnfames. s̄. cōsil. ij. nu. v.

b ¶ Loco. consil. clxxx. lib. j. adde And. tiraq. Rep. l. si vnq̄. versi. donatione largitus. nu. ccliiij.

c ¶ Ecclesie. Deci. consi. cl.

Spe.in ti.de leg.§.fi.ver.sed illud querit.ꝛ tenet Bal.in.l.j.de iure annul.aureo.per plures rationes.ꝛ refert se ita cõsuluisse: ꝛ ita etiam tenet Bald.in.l.eam quam.in.x.col.de fideicõmiss. ¶Et etiam quo ad casum nostrũ idẽ videtur tenere Bald.in prin.post Jac.but.attẽto ꝙ in casu nostro de ordinaria ꝑtate requirebatur citatio dictorũ substitutorũ.vt.s.dictuȝ fuit que citatio non potest exerceri in loco nõ subdito.l.fi.ff.de iurisdi. om.iud.c.ij.de cõstitutio.in.vj.¶Et istã partẽ etiam sequitur Pet.de anch.cõsi.cccxx.incip.primũ dubium nõ est nouum: ꝛ ibi fortius cõcludit ꝙ legitimatio talis non valeret quo ad succedẽdũ in bonis q̃ esset pleno iure patri legitimari facientis. ¶Idẽ quo ad casum nostrũ:scilicet quo ad preiudicium alterius q̃ patris legitimãtis,tenet Pau.de ca.cõsi.ccxvij.incipiẽte.dubitat̃ primo an comes.¶Facit qd no.glo.x.di.c.j.qd no.Bar.in.l.cũctos ppłos.in.vij.q.C.de summa tri.dũ dt pa pã nõ posse legitimare aliquẽ quo ad succedẽdũ in terris ipe rij sibi nõ subiectis ꝛ qd not.etiã Bar.in auk.ex cõplexu.in fi. C.de incest.nup.¶Non etiam potest imperator mittere falcẽ suã in terris ecclesie.vt in clemẽ.pastoralis.de re iud.ꝛ in cle.j. §.porro.ibi aũt iurisdictionẽ quãcũqȝ p se vel per aliũ exercere de iure iur.que ꝟba innuũt ꝙ nulla iurisdictio cõtentiosa vel volũtaria possit p imperatorẽ exerceri in terris eccle.¶Facit qd no.in cle.j.ver.oĩmodã.de foro cõpe.ꝛ maxime q2 prorogatio volũtarie iurisdictionis nõ reperit̃ qd fieri possit ad ꝑiudiciũ alteri⁹ q̃ ipsius ꝓrogãtis iurisdictionẽ. ¶Facit.l.emancipari.ff.de adopt.ꝛ.l.ij.ff.de offi.procõ.iũcta.l.fi.cũ si.ff.de pac. ¶Et ita se habet magis cõis opin.a qua in iudicãdo non est recedendũ.l.j.in prin.ff.de offi.questo.cũ si.¶Et pro hoc etiã bene facit quod not.Jo.an.in Spe.in tit.de iurisdic.om.iudi. §.j.in additione incipiente.vidistis quas opin.dum dicit ꝙ in donatione valida q̃ facta fuit per imperatorẽ ecclesie romane taliter qd per ipsam donationẽ transiuerit in ecclesiã romanã merũ ꝛ mixtũ imperiũ:nulla ipsorũ iuriũ adhesio remãsit penes ꝛ donantẽ seu penes imperiũ:sed ferraria est de his rebus donatis ecclesie romane:vt no.p gl.in auk.vt eccle.roma.ad fi. col.secũde.ꝛ ꝓm approbatam opi.valuit donatio:ergo nulla forma iurisdictionis in dictis locis remãsit penes imperium. ¶Ex quibus concludo quod dicti legitimati non excludant dictos substitutos.ꝛ quod preterea potuerunt dicti substituti totam portionẽ hereditatis thome que obuenit Jo.cõsequi deducta legitima vt dixi in precedẽti dubio in qua restitutione fideicõmissi veniet etiã illa pars q̃ iure fideicõmissi debuit obuenire dicto Joã.de portione Ludouici primo decedẽtis.l. heredes mei.§.cũ ita.ꝛ ibi no.Bar.ꝛ aliȷ.ff.ad treb.l.sceuola.ꝛ Bar.ꝛ doc.in.l.marcellus.§.quidã liberis.cũ ibi not.p Bar.ꝛ alios eo.ti.ꝛ Ang.ꝛ alios in.l.ita tamẽ.§.qui suspectũ.eo.ti.ꝛ Ang.in.l.cum virũ.C.de fideicõmis.ꝛ per Bart.in.l.si titius. iuncta.l.fin.de lega.ij.¶Et si apparet me aliter consuluisse[a] quod legitimatus excluderet substitutum aduertatur qd consilium dicit in casu quo papa in terris ecclesie de plenitudine ꝑtãtis expresse disponebat ꝙ ille legitimatus esset habilis ad excludendũ substitutos de qbus facta erat mentio:seu in casu in quo de mẽte testatoris apparebat ita fuisse:ꝛ q2 in persona cui facta erat substitutio in tali statu qd nõ poterat habere filios legitime natos.Sed rebus stãtibus prout in casu nostro puto hanc esse purã veritatẽ qd dicti substituti nõ excludatur a iure substitutionis:ꝛ ita vbi iudicaturus essem intrepide iudicarem.¶Ita vt superius cõclusum est puto iuris esse: ideo ita dico ꝛ consulo ego Alexan.bononie legens.

¶Consuluisse.s. consi.ij.
¶Legitima.ideȝ Pau.ꝯsi.ccclxij.si statutũ.lib.j.Cor. cõsi.clxij.l.ij.soc.l. hr̃des mei.§.cũ ita co.fi.ad tre.cur.se nior ꝯsi.xvj.nu.xj. consi.xxvij.col.xj. xiij.dec.ꝯsi.ccclxx ix.in fi.Jas.d.auk. res que.ꝛ ꝯsi.lxix. in fi.li.j.bertã.cõ sil.clxj.supposito. col.iij.v.ꝛ si queris.li.j.and.tiraq. repe.l.si vnq̃.ver. liberos susceperit no.xcij.C.d reuo. dona.alex.in li.ij. ꝯ.vij.co.ij.ꝛ li.iiij. ꝯsi.lxxxiij.ꝛ lib.vj.a cõs.cxxj.ȝ ista nõ habent locũ quãdo filia dotatur a parente et future successiõi renũciat vt dixi.j.lib.iij.cõ sil.xxix.[redacted]
¶Bal.ꝯsi.cccxc viij.li.iij.repetitũ. cõsi.ccccvij.eo.lib.

Consilium.LXVIII. lege.j.li.ij. consi.clxv.

Epitome.

Petrus de rodulphis filius Andree cõdidit testm̃ ꝛ fecit legatum tenoris infrascripti.¶Itẽ reliqt ipse testator iure institutionis:ꝛ oĩ alio meliori modo quo põt agneti infanti eius testatoris filie legitime ꝛ naturali ex predicta dña Ysabeta ei⁹ vxore libras mille marchisanorũ:quas ipse testator dari ꝛ solui iussit ac voluit p infrascriptos eius hr̃des in dotẽ ꝛ p dote ipsi⁹ agnetis infantis tpe q̃ nubet ꝛc.mãdãs ipse testõr agnetem ei⁹ filiã ãndictã eẽ tacitã ꝛ cõtentã de ꝑdictis libris mille ꝛ bonis cõdecentib⁹ relictis:vt supra ꝛ oĩ sua legitima debita portione sibi debita iure nature:ꝛ qd vltra ꝑdicta nihil de bonis petere possit occasione alicuius falcidie:ꝛ debita portione vel alia quacũqȝ portiõe vel cãin oib⁹ aũt bonis suis instituit heredem suum vniuersalẽ filium suum masculum nasciturum vnũ vel plures ꝛ si filius masculus non nasceretur instituit sorores suas.s.virilẽ zenepream,catharinam ac polixenam heredes vniuersales:ꝛ decessit dictus petrus nullo nato sibi filio masculo ꝛ dicte sorores apprehenderũt dictã hereditatẽ: ꝛ eã adiuerũt cum beneficio tamẽ legis ꝛ inuẽtarij.¶Modo dubitatur an agnes filia dicti testatoris possit agere ad supplementũ legitime stantibus agnatis masculis:q tamẽ non fuerunt instituti a testatore:sed instituit sorores suas: vt in casu. ¶Itẽ an possit agere ad fructus legitime sue a tẽpore mortis testatoris vsqȝ in presentem diem:maxime presupponẽdo. ꝙ acceptauerit quãtitatem mille cum porrexerit libellum cõtra dictas heredes institutas in quo petebat dictam quantitatem mille relictam sibi ab eius patre.¶Item videatur testamentum Joan.de codeboue: ꝛ consulatur quid sibi agenti obueniat:cum fuerit filia petri filij quondam dicti Andree. ¶Et petitur consilium pro agente.

Summarium.

1 ☞Statuta cessant fauore agnatorum si illi non succedunt.
2 Filie dotate si per statuta excluduntur non debet dos esse minor legitima.
3 Supplementum legitime petent filie cũ fructibus a die mortis,non ab acceptatione legati.
4 Usure sunt vsqȝ ad quantitatem fructuum rerum:quarum loco debetur quantitas.

Consilium.LXIX.

Super primo dubio que ritur an dicta Agnes filia testatoris petere possit supplementum legitime stãtibus agnatis masculis qui tñ instituti nõ fuerunt.¶Breuiter omissis nõ necessarijs puto ꝙ sic de iure cõi filie auferri aut diminui nullo mõ põt legitima.l.qm̃ in prioribus.ꝛ.l.oĩmodo.in prin.C.de inof.test.
1 ¶Nõ ob.statuta de quibus in themate:† q2 primo põt rñderi ꝙ dispositio statuti militaret qñ instituti essent agnati masculi q abintestato vocarent̃ ȝ si instituti essent aliȷ vt in casu nostro tũc secus:q2 dictũ statutũ emanauit fauore agnatorũ masculorũ:vt.l.seruo legato.§.si testator.cũ ibi no.p Bar.ff.de lega.j.ꝛ.l.ij.§.fi.ꝛ ibi Bar.ff.de co.bo.ꝛ Bar.in.l.ij.§.fi.cũ si.ff.ad terty.ergo vbi sunt institute alie psone ꝛ nõ dicti agnati cessare videt̃ mens statuti excludẽtis filias ꝑpter dictos agnatos: ꝛ ita cõcludit Ang.ꝛ Jo.de imo.in.l.gallus.§.ꝛ qd si tm̃.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ Lu.ro.in.l.vt liberis.C.de col.ꝛ Pau.de ca.in.l. j.in.iij.col.circa fi.ff.de inof.test.¶Scdo rñdetur ꝛ hec secũda
2 rñsio magis me mouet.†q2 dos ꝑdicta quã ex forma statutorum habere dȝ filia exclusa p existentiã agnatorũ nõ dȝ in du
b bio esse minor q̃ sit sua legitima[b] saltẽ nõ existẽtibus descẽdẽtibus masculis ꝛ p masculinũ sexũ cõiũctis ipsi testatori:vt in casu nr̃o:hoc est qd decidit Sali.ꝛ Ful.in auk.res.C.cõ.de le. vbi p illũ tex.dicũt ꝙ qñ statutũ repellit filias a successione ꝓferẽdo masculos mãdat filias vel neptes dotari arbitrio propinquorũ ꝙ ꝓpinqui nõ debẽt arbitrari minus q̃ sua legitima:q2 in ea nõ est excessus:sed in plus si illa nõ sufficit vt ibi. ¶Idem cõsuluit Ang.in cõsi.ccclvij.inci.dñs Gregorius ꝛc. ubi ꝓm eũ legitima est minuscula.l.si qs in suo.C.de inof.testa.
c ¶Ita etiã cõsuluit Bal.[c] in cõsi.suo inci.Antonius plures filios masculos habẽs ꝛc.q2 ꝓm eũ bonus vir non dȝ arbitrari ꝙ legitima filie sit auferẽda cũ censeat̃ es alienũ,ꝛ debita iure naturali.l.papinianus.§.si qs impubes.ff.de inof.test.l.cũ ratio.ff.de bo.dã.ꝛ succedũt in locũ alimẽtorũ allegat no.p Cy. in.l.sancimus.C.de nup.ꝛ ita est de mẽte etiã statuentiũ vt priȝ ex statuto sub rub.de succes.abintes.ꝛ sub rub.intra q̃tum tem
3 pus frater ꝛc.¶†Sup secũdo dubio.s.an possit agere ad fructus sue legitime a tẽpore mortis testatoris non obstãte acceptatione legati resultãte ex eo ꝙ dicta domina Agnes produxit cõtra heredes dicti testatoris libellũ in quo petit dictã quantitatẽ librarũ mille sibi relictam:ꝛ puto ꝙ sic maxime ex infrascriptis.nã sicut filio deberet̃ legitima,ita ꝛ fructus legitime:vt in auk.nouissima.ꝛ ibi no.C.de inof.test.l.papin.§.vñ si qs.ff.eo.ti.ꝛ no.glo.in.l.fideicõmissaria.in gl.j.ad fi.ff.ad trebel.¶Et notabiliter declarat Bal.in.l.nõ est.C.fami.erc.vbi cõcludit hoc esse verũ,etiã si tales fructus essent cõsumpti ab herede bona fide possidẽte.¶Et cũ dos non debeat esse minor q̃ legitima:vt dictum est:sequitur ꝙ sicut in legitima veniunt

niunt fructus legitime:ita debent tales fructus talem dotem
augere subrogatum enim sapit naturam eius in cuius locum
subrogatur.l.si eum.§.qui iniuriarum.ff.si quis cau.ecclesia.vt
lit.pen.¶ Nec ob.si dicatur quod saltem postq̃ filia accepta-
uit dictum relictum videtur quod plus petere nõ possit sup-
plementum ipsius legitime:vt.l.si quando.§.⁊ generaliter.C.
de inof.testa.⁊ ibi Bal.in terminis format questionem de eo
qui reliquit filie.x.⁊ iussit eam esse contentam:ita quod plus
petere non possit occasione legitime vel alia quacunq̃ ratio-
ne:⁊ postea filia legatum istud acceptauit:⁊ illud recepit a fra
tre ⁊ de eo fecit finem ⁊ refultationem,⁊ querebatur an posset
petere supplementum legitime:⁊ concludit quod non impe-
dit petere:quia onus importatum per dictam clausulam ad-
iectam in testamento.s.de nõ petendo plus nõ valet.d.l.quo-
niam in prioribus.⁊ dicit esse casum expressum in.§.ceterũ.in
aut.vt cum.de app.cog.⁊ ibi plenius per eum hoc cõproban-
te per alias rationes ⁊ respondet ad ea que in cõtrarium pos-
sent allegari.que breuitatis causa omitto.⁊ idem no.Ange.in
l.iubemus.C.ad treb.⁊ Jo.de imo.in.l.quod de bonis.§.cũ fi-
deicõmissum.ff.ad.l.fal.⁊ colligitur ex no.per Bar.in.l.papi-
nianus.§.si cõditioni.in fi.ff.de inof.testa.⁊ per Guli.de cug.⁊
Bal.in.l.de his.ff.de transac.⁊ Bal.in.l.hac edictali.§.quam
obseruationẽ.C.de secun.nup.Accedit ad confirmationẽ pre-
dictorum quod dicta domina agnes non cogebatur accepta-
re dictam quantitatẽ pecunie pro.d.legitima.vt.l.scimus.ver.
repletionẽ.⁊ ibi declarat Guli.de cu.⁊ Bal.C.de inoffi.testa.⁊
Bar.in.l.suus quoq̃.in fi.principij.ff.de here.instit.cum simi.
igitur filia acceptando dictum legatum videtur consentire q̄
heredes pro rata dicte quãtitatis retineant bona hereditaria
equiualẽtia:ex quibus si dicti heredes fructus perceperũt di-
cuntur re ipsa esse in mora quo ad hoc vt ipsi domine agneti
teneantur ad vsuras equiualẽtes ad dictos fructus per id q̃d
habetur in.l.curabit.C.de ac.emp.⁊.l.Julianus.§.ex vendito.
ff.eo.tit.prout etiam cõsuluit clarissimus dominus consultor
Perusinus,cuius consilium mihi exhibitum est cum his,que
eleganter allegata sunt in iure per eximium dominum aduo-
catum domine agnetis que breuitatis causa omitto:⁊ etiam
4 quia puta expedire illa hic recensere.¶ † Addens ad eorum
confirmationem verum esse quod vsure tanq̃ interesse, intel-
ligitur in casu.d.l.curabit.cum simi.esse vsq̃ ad concurrentem
quãtitatem fructuum perceptorũ ex rebus quarum loco ve-
nit dãda q̃titas.vt voluit expresse Joã.de imo.in.d.l.insulã.
§.vsuras.in fi.⁊ Pau.de ca.in.d.l.iulianus.§.ex vendito.⁊ ta-
les vsure sunt etiam hodie permisse de iure cano.quia petun-
tur tanq̃ interesse damni emergentis:id est in loco fructuum
quos percepisset venditor ex re si eam non tradidisset per no.
per glo.in.d.l.curabit.⁊ in.l.ij.C.de vsur.⁊ in.d.l.Julianus.§.
idem.de vsur.cum si.¶ Circa tertium quesitum.s.quid perue-
niat ad.d.agnetam ex testamento magistri Jo.de coideboue
vnico verbo me expedio:quia res videtur carere dubitatione
⁊ ius consistit in facti contingentia que non ad plenum nar-
rata est in themate.Nam si decessit domina beatrix ⁊ successi-
ue dedecesserit andreas ⁊ cõstantinus cum liberis ⁊ finaliter
predefunctis alijs liberis eorum superfit dicta domina agnes
que est de descendentibus dicti andree:est enim neptis ex filio
andree ad eam spectaret dimidia fructuum ⁊ reddituum bo-
norum hereditatis dicti magistri Joannis vt clare ex inspe-
ctione dicti testamenti apparet:⁊ si res aliter in facto se habe-
rent ñat thema cum speciali ⁊ plena facti narratione ⁊ respon
debitur ad quesita.

Summarium.

1 Falsum vt vitetur quantum fieri potest per diuisionem vel disiunctionem scriptura interpretatur.
2 Tabellioni quam testi neganti non plus creditur quantum ad questio.falsi.
3 Stylus excusat a falso.
4 Notarius potest emendare instrumentum intra modicum interuallum.
5 Instrumenta plura eiusdem quid si sint difformia.
6 Frater non est testis idoneus in criminali.
7 Testis dicens se non recordari nil probat contra instrumentum.
8 Notarius non presumitur errasse per dolum.
9. Contumacia non facit haberi pro confesso.

Consilium.LXX.

Viso processu inqsitionis formate
cõtra odoricũ nota-
riũ filiũ leonardi per dñm potestatẽ pendente sup
ribus assertis falsitatibus:prout in inquisitione
continet ⁊ snia lata sup causa falsitatis ꝯ eum:⁊ visis his que
per celeberrimũ iuris vtr.doc.dominũ Bartholomeũ Cepo
a lam[a] mihi fratrẽ honorandũ in cõsilium reddita sunt decur
rens in eandẽ sniam.¶ Concludo non debuisse de iure con-
demnari pro crimine falsi dictũ odoricum.¶ Et primo capio
primum capitulũ falsitatis de quo in prima parte inquisitio-
nis fit mẽtio:nam est inquisitus odoricus q̄ cũ die penultima
ianuarij dictus leonardus pater odorici ad preces lazari fide-
iussisset pro eo de iudicio sisti ⁊ de iudicato soluẽdo quousq̃ ⁊
donec ipse lazarus aliam inuenisset fideiussionẽ in releuando:
prout in ceteris actib⁹ continebat.cõtingit postea q̄ die octa-
uo Februarij Lazarus predictus dedit in fideiussorẽ ser An-
gelum ⁊c.¶ Et ad vnũquodq̃ rñdeo.primo non obstat scri-
1 ptura sancti de eccle.q̃ † q̃tum fieri potest interpretari d3:vt
ad concordiã reducatur per aliquã diuisionẽ vel disiunctionẽ
cum scriptura odorici presertim ad crimẽ falsi vitandũ.c.cum
tu.de testib.not.Jac.de are.⁊ Cy.in.l.in exercẽdis.in.ij.q.C.de
fide instr.⁊ exp̃sse Bar.Bal.Ang.⁊ Sali.in.l.scripture.eo.tit.
per id q̃d habetur in.l.cõsti.C.§.qbus.⁊.l.illud.⁊.l.itẽ videndũ
ff.de peti.hered.¶ Quod autem reduci possit ad cõcordiam
patet q̃ licet datus fuerit ser Angelus in fideiussorẽ de iudi-
cio sisti ⁊ iudicato soluendo absq̃ eo quod esset expresse dictũ
quod non esset extincta ⁊ dissoluta obligatio primi fideiusso-
ris:tamẽ nõ fuisset extincta obligatio ipsius primi debitoris:
nisi fuisset actũ ⁊ facta fuisset nouatio prime obligationis p̃n
cipalis:vt no.Bar.⁊ alij in.l.valerianus.in fi.ff.de pretor.stip.
arg.l.si titius.ff.de fideius.⁊ probatur in.l.iij.§.si ex conuentio-
ne.cum glo.in versi.pignora.de re iud.⁊ ibi dato.⁊ ad hoc.l.fi.
C.de non nu.pecu.ergo non fuit necesse quod odoricus adde-
ret ista verba:scilicet quod dictus Leonardus remaneat obli-
gatus.¶ Nec ad hoc obstat si diceret q̃d imo necesse fuit ad-
dere ista verba:eo q̃ alias remanebit liberatus dictus Leonar
nardus qui fideiussit seu se obligauit de iudicio sisti:⁊ iudica-
to soluendo:quousq̃ ipse Lazarus inuenisset aliũ fideiussorẽ:
et in inqsitione patet ⁊ narratur ⁊ sic videbatur actũ quod per
nouum fideiussorem esset liberatus primus quia respõdeo q̃d
hoc non habet obstare:quia dicta verba q̃d Leonardus fide-
iussit de iudicio sisti ⁊ iudicato soluendo donec Lazarus da-
ret aliam fideiussionem intelliguntur de alia fideiussione.s.si-
mili.l.si fugitiui.cum glo.C.de seruis fugit.c.sedes.de rescrip.
cum ibi no.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vino triti.⁊ oleo leg.Sed dã-
do nouum fideiussorẽ solum in summa ducatorũ.xxv.nõ dice
batur dare nouum fideiussorẽ similẽ primo:q̃ primus erat in
totum:⁊ nõ pro ducatis.xxv.tãtum:nec obst.dicta verba sub-
leuando dictum Leonardum ⁊c.quia dico q̃d non potest ne-
gari quin prestatio etiã secũdi fideiussoris esset subleuatio di-
cti Leonardi:q̃ vbi si nullus fideiussor fuisset remãsisset inso-
lidum obligatus grauari potuisset absq̃ alia exceptione:nũc
autem quia alius erat fideiussor subleuat primus ex eo:quia
posset agenti cõtra eum opponeret exceptionẽ diuisionis:vt
pro rata diuidatur actio inter vtrunq̃ fideiussorẽ.l.inter fide-
iussorem.ff.de fideius.l.fi.C.de constit.pecu.insti.de fideius.§.si
plures.⁊ s̃m istam subdiuisionem ⁊ interpretationẽ que fieri
debet:vt dixi saluabit vtraq̃ scriptura.¶ Accedit quia vbi
verba possunt trahi ad falsum:⁊ non falsum fit interpretatio
q̄ nõ cõtineant falsum:nec de necessitate cõcludat:vt colligit
ex glo.no.in.l.iurisgentiũ.§.quod fere.in versi.approbetur.ff.
de pactis.quam ibi ponderãt doc.maxime Bal.in.l.impera-
tor.ff.de sta.ho.⁊ Sali.in.l.de tutela.C.de in integ.rest.mino.
2 ¶ † Secundo respondeo q̄ non magis debet stari scripture
andree contra odoricum quod econtra.ad hoc facit quod no.
Spec.in tit.de testi.§.j.ver.sed pone.ecce iudex.⁊ in titu.de in-
stru.edi.§.restat.vsl.sed quid si vnus ex testibus.⁊ Ant.de bu.
in.c.ad audientiam.de prescript.⁊ in.c.cum parati.de appel.et
Ange.⁊ imo.in.l.j.§.si quis neget.ff.quemadmo.testa.aper.⁊
Sali.in.l.si quis decurio post antiquos.C.de fal.⁊ do.Abb.
in.c.cũ causam.cl.j.de testi.⁊ in.d.c.ad audientiam.⁊ Lud.ro.
in.l.j.§.fi.ff.de verborum oblig.vbi per plura concludunt q̄ si
vnus ex pluribus testibus a tabellione receptus ⁊ examina-
tus ⁊ criminaliter accusatus quod falsum testimonium depo-
suerit:testis vero dicit quod tabellio aliter scripsit dictũ suum
quam ipse testis deposuerit.cui magis erit credendũ an testi-
b an tabellioni.⁊ concludunt q̃d quantũ ad dictã causam falsi[b]
criminaliter intentatã non creditur scripturis tabellionis cõ-
tra testem:nec econtra creditur testi contra notarium:quãto-
minus ergo debet credi scripture Andree contra odoricum

a ¶ Cepolã.pt3 inter ꝯsi.eius criminalia cõsi.xxj.vbi cau.⁊ exacte habes.
b ¶ Falsi.late.j.lib.ij.consi.lxv.

& cõtra eius scripturã cũ odoricus sit similiter publica psona & tabellio sicut est ille quãtũ ad hũc effectũ vt possit criminaliter cõdemnari odoricus, posset etiã alter rñderi: prout colligitur ex his que adducenẽ circa scõm casum asserte falsitatis. ¶ Non obst. etiã depositio dicti christofori: qꝛ si bene cõsideretur nõ minus ad defensionẽ & excusationẽ tendit dicti odorici q̃ ad 2rium effectũ. nã ipse testis deponit q odoricus qñ fuit facta & recepta dicta fideiussio nõ aderat: ergo nõ põt dici qd odoricus scripsit aliter q̃ dñs potestas tũc declarauerit fieri vel aliter q̃ ipse partes corã ipso odorico notario fecerãt qꝛ tũc non aderat & fides dicti christofori testis in dictis suis est indiuisibilis: & nõ potest vnũ dictũ eius acceptari. & aliud respui per curiam vt egregie dicit Bal. in. l. nulla. ff. de legib.
3 ¶ † Et lꝫ odoricus postea notauerit dictã fideiussionẽ ad relationẽ dicti collegȩ sui: prout debet esse cõsuetudo & stylus q̃ excusat a crimine falsi: vt no. Host. & Jo. and. in. c. ij. de fide instru. & ibi dñs Ant. in fi. no. Bal. in. c. j. de cogni. feu. & in. l. vnica. C. de cõfes. in vers. modo sequiẽ alia questio. ¶ Non tamen saltem est probatũ per duos testes qd dñs Ant. retulit odorico q fideiussio fuit facta illis verbis. s. qd remaneret firma fideiussio dicti Leonardi & christofori, & sic nõ probat: vt plene not. in. l. ij. §. pen. ff. de aqua plu. arcẽ. & ibi Bar, in. l. testiũ. & ibi Cy. C. de testib. & Spe. in ti. de testa. §. j. ver. itẽ qd deposuit de credulitate. & plene habeẽ in. c. quoties. de testib. & ibi dt Ant. de bu. q testis deponẽs de credulitate nõ dr verus testis: & dicitur de hoc esse gl. no. in. d. l. ij. §. pe. ¶ Et etiã si dicerẽt se pro certo credere nõ probant: nisi reddãt rationẽ bonam per sensum corporis: vt inquit Bal. in. l. sine possidetis. de proba. & id quod no. in. c. iij. loco. & c. literis. de presump. tũ quia etiam iste christoforus est etiam vnicus testis & singularis in dicto suo ideo nõ probat. l. iureiurã. C. de testi. c. in omni. de testa. ¶ Nec ob. etiã dictũ illius dicti Antonij: qꝛ nihil deponit qd cõtradicat instrumẽto seu scripture odorici: & tãtomagis excusareẽ a crimine falsi dictus odoricus si in scripta sua attestareẽ qd ita sibi fuit per collegã suũ relatũ: qꝛ tunc nullo modo põt puniri de falso etiã si probareẽ qd nõ fuit relatũ: prout ipse odoricus in sua scriptura attestatur. vt singulariter dicit Bal. in. l. ex his. C. de testõ mili. circa mediũ. per not. p Innoc. in. c. quoniã cõtra falsam. de prob. & in. c. cũ in iure. de offi. dele. ¶ Venio ad secundũ. c. a parte falsitatis. nã inquisitus est odoricus quod cũ de partium volũtate esset electus quidam Jacob hebreus ad videndũ quendã librum in hebreo scriptũ & productũ per dictũ Jsaac: & sic in eo erãt alique alie poste vltra vnã postã pductã & qualiter incipiebat pncipiũ dicti libri & si millesimus dicti libri sequebaẽ cũ Jacob p dictũ potestatẽ & eius officiũ ipsius dicti ptãtis informaẽ, & nõ ad instãtiam partiuꝫ fuit iniunctũ vt videret si dictus liber videreẽ autẽticus & ipsi dño ptãti referret: sed dictus odoricus scripsit qui de partium voluntate fuit electus a Jacob &c. que oĩa allegata non puto aliquo modo sufficere ad condẽnandũ dictũ odoricũ. ¶ Primo enim nõ vr obstare illa varietas note originalis. s. qd aliter scripsit in secũda quam illa prima ex qua secũda data fuit copia potestati: qꝛ rñdeo q hoc nõ arguit falsitatẽ. hoc probo per id qd no. Spe. in ti. de instru. edi. §. instrumẽ. v. sed nunqd cõfectio. & Joã. and. in data. vj. libri. Bar. in. l. si librarius. ff. de reg. iur. & in. l. imperator. ff. de sta. ho. & cano. in. c. ex literis. de
4 fideinstrumẽ. vbi voluit † q notarius emendare & corrigere possit suam originalẽ scripturam saltẽ incõtinenti intra modicũ interuallũ. sic dicimus in teste. in. c. pterea. de testibus cogẽdis. & ibi no. in auẽ. de testi. §. qꝛ vero. in magna glo. ¶ Et in dubio debet presumi q dicta emẽdatio facta fuit tpe pmisso ne incidat in penã falsi per ea que notabiliter voluit Bal. in. l. non solũ. §. sed vt probaui. ff. de no. oper. nunc. & in. l. j. in. ij. col. ff. sol. mat. & in. l. precibus. in. vj. col. in ver. & scias. C. de impu. & Sali. in. l. matrẽ. C. de pbat. & do. Abb. in. c. in presentia. in. iiij. col. de proba. in. c. auditũ. de prescrip. maxime per id qd habetur in. l. ij. iuncta glo. sing. in verbo probatur. C. de peti. hered. ¶ Et dicit Jo. and. in addi. Spe. super vers. sed nũquid cõfecto. in addi. Spe. inci. puta &c. quod quãdo notarius videt se errare melius est vt conficiat nouum originale seu protocollũ vel instrm q̃ primuꝫ corrigere ne resultet ex verbis cãcellatis aliqua suspitio. ¶ Et fortius vult Ja. de bel. in auẽ. de equali. do. in prin. & clare Bal. in. ij. cõsti. C. in fi. & est de mẽte Jo. and. in dicta data. vj. li. Et Bal. in. l. fi. in pen. col. C. de eden. & in. l. ambiguitatis. C. de testa. & in tit. de pace constant. in prin. & qd notarius licite emẽdat & corrigit quãdo hoc facit anteq̃ dederit copiam parti: non ergo põt ex hoc argui vel cõdemnari de falso: vt varie in hoc reperiuntur cõfecte scripture. ¶ Ad confirmationẽ predictorũ accedit id qd not. Bal. in. d. l. impe-
5 rator. in pen. col. in versi. sed nunquid per vnũ &c. † vbi querit nũquid per vnũ instrumentũ probeẽ error alterius si sunt scripta manu eiusdẽ. & arguit primo q sic: tandem concludit q sicut repugnantia neutra scripta valet qd si sit vna plus quam altera: & tunc aut illud plus põt reduci ad minus: vt in summis. & valet in minore summa. ff. de. arbit. l. diem proferre. §. si plures. aut non põt reduci: qꝛ vna scriptura est plenior q̃ altera, qꝛ cõtinet plura capitula quam altera: & tũc pleniori standum est. ff. de here. instit. l. si ita scriptũ fuerit titius. ¶ Est ergo q plenior scriptura manu eiusdẽ non presumiẽ falsa. nam si falsa presumereẽ ei nõ staretur: prout dicit Bal. propter illa verba adiecta: vcꝫ q Jacob haberet videre an ille liber esset autenticus. non haberet alterare quo ad effectũ illud qd continetur in illa scriptura: seu id qd deponũt testes. nã bm quod cõtinetur in alia scriptura & bm qd deponunt testes fuit commissum Jacob qd videret an dies & millesimi essent positi: et cõtinuati in. d. libro. sed istud dicitur etiã cõtinere scꝫ an liber sit autenticus: qꝛ bm magis cõmunem opi. priuata scriptura non requirit diem. l. cũ tabernã. §. idem quesiẽ. ff. de pig. tamẽ aliud est in libro rationũ in quo requiritur appositio temporis. l. j. §. rationẽ. ff. de edendo. & no. Ang. in. l. j. §. euictionis. in ij. col. de edẽ. & Bal. in rubri. C. de fide instr. in. xvj. col. in versi. viso de rescriptis que sunt publica manu &c. ¶ Nec etiam potest obstare quod in scriptura Andree collegȩ etiã aliter contineatur: quia non magis credendũ est scripture Andre contra odoricum quã econtra: vt probaui circa precedẽs capitulum falsitatis & patet ex no. per Bal. in. l. testium. in. iiij. col. C. de testa. ver. modo insurgit dubium. ¶ Non obstant dicta testium. ¶ Et primo non ob. id qd deponit Andr. quia respondeo primo qd licet ipse testis deponat quod nõ fuerint dicta illa verba in commissione data dicto Jacob: scilicet qd videat an liber esset autenticus &c. tamen fatetur qd fuit sibi commissum vt videat an liber sit ordinarie scriptis indictio & millesimus quod in idem recidit in effectu. vt. s. dixi: nõ dicitur ergo instrumentũ esse falsum: lꝫ varietas sit in verbis: licet non sit in effectu: vt in. c. dudum. & ibi no. Ant. de but. de conuer. coniuga. & not. Specu. in. d. §. instrumentum. iste testis erat frater Andree qui alias scripsit: sed ita est quod si verum sit dicere q propter talem varietatẽ dictarũ scripturarũ sit falsa scriptura odorici vel scriptura Andree. & in hoc iudicio pronũtiaretur in fauorẽ odorici ex eo qd scriptura eius esset verior talis sententia lata nõ citato Andrea: q̃uis nõ faceret plenũ preiudicium contra dictum attamen faceret aliquã presumptionem cõtra eum: vt no. Bar. & alij. l. lucius. ff. de his qui no. infa. per id qd habetur in. l. j. cũ gl. C. de fal. & in. l. si duo patro. in prin. ff. de iureiur. & ita probatur in. l. a sententia. in prin. & ibi doct. ff. de appel. & quod not. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. in versic. quero quid si dicta testium. & Anto. de but. in. c. j. de re
6 iud. & in. c. fi. de iureiur. ¶ † Sed ita est qd vbi agitur de preiudicio fratris quo ad crimen frater non est idoneus testis. vt. l. lex cornelia. in prin. cũ ibi no. per Bar. ff. de iureiur. & per glo. & doc. in. l. parentes. C. de test. & not. Bar. in. l. qui testamento. §. j. ff. de testam. ¶ Et per Bal. in. l. fi. C. de probat. vbi dicit q vbi agiẽ in causa criminali oportet quod testes sint omni exceptione maiores. & ideo dicit qd frater tunc non admittitur. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur quod dictus Anto. testis est descriptus in instrumento: ergo videtur approbatus & nihil ei potest opponi quod concernat defectum personȩ: vt est gl. in. §. licet. in v. supplicijs. in auẽ. de testibus. q̃ ad hoc singu. putat Ang. in. l. j. C. de testi. & not. Bal. & Saly. in. d. l. parẽtes. Et Bal. & moderni in. l. testium. §. j. de testam. quia respondeo quod glo. & doc. in dictis locis volunt quod non potest obtinere cõtra talem testem qui fuit rogatus: qꝛ ipse qui eum rogauit videtur eum approbare. facit. l. si quis testibus. C. de testi. Bal. in rubꝛ. de fide instru. in. xi. colum. & in. l. hac cõsultissima. in prin. C. de. testa. tamen illud est verum qd presumitur rogatus. s. a partibus ad quorũ petitionem sit actus: vt not. Bart. in. l. sciendũ. circa vltimam col. de verbo. obli. & Imo. in l. domitius labeo. in fi. ff. de testa. ergo nihil ad dictũ odorici ad cuius petitionem nõ fiebat dictus actus. ¶ Et per predicta patet etiam responsum ad illud quod deponit aliud testis Joã. & vltra predicta respondeo ad istum testẽ quod non deponit cõcludenter super negatiua: quia dicit quod non audiuit fieri commissionem dicto Jac. quod videret an liber esset autenticus. nam potuit esse q talis cõmissio fuit facta & ipse non audiuit vnde non approbat iste testis: vt no. p glo. & doc. in. d. §. sin vero absunt. in auẽ. de here. & fal. & l. pãtonius. §. rei. ff. de acqui. here. & in. l. j. §. j. ff. de iti. actuq3 pri. & per Cyn. & per alios in. l. actor. C. de probat. & Jo. an. i. c. bone. de elect. ¶ Et licet testis dicat se fuisse presentẽ quando Jacob fuit electus: non tamen concludit de necessitate quod habuerit intellectũ

qu o

quo ad omnia que dici poterūt ibidē.qꝛ iſte teſtis dicit ſe nō
audiuiſſe.l.j.§.ſi.ff.de aut.tu.l.ſi dictū.§.ſi preſente.ff.de eui.
⁊ in propoſito no.gl.in.c.preſentium.in ver.interrogatorio.
de teſt.li.vj.vbi autē teſtis affirmatiue deponeret:puta titiū
ſeio numeraſſe centum in preſentia ipſius teſtis:tunc probat
illud quod affirmat.l.teſtibꝰ.C.de teſtib.⁊ vbiq; hoc firmāt
ſcribentes multominus probat dictus Ant.q dicit ꝙ nō re-
cordat ꝙ in cōmiſſione expreſſum fuerit qđ videret Ja.an li
ber eſſet autenticus,⁊ quod potuiſſet hic dicere ꝙ ipſe nō au
diuiſſet.¶ Et ſimiliter etiā nihil probat chriſtoforus,quis
deponit ſe non recordari audiuiſſe fieri talē cōmiſſionē Jac.
7 †vnde talis teſtis nō dicit aliquid probare ꝯ inſtrumentum:
qū dicit ſe non recordari:qꝛ ita dictū vel factū ..it vt notat
Jnn.i.c.cū Jo.de fide inſtru.⁊ Bar.⁊ alij in.l.j.§.ſi qs neget.
per illum tex.cū gl.ff.quēadmo.teſt.aper.¶ Et hoc morbo
ēt vt dixi laborat p̄cedens teſtis.¶ Bene faciunt etiā excu-
8 ſationes dicti notarij:qꝛ vbi reperiuntur† ꝙ partes vno mō
dixerūt ⁊ qđ notarius alio modo ſcripſit preſumit potius p
a errorē[a] quā falſo vel doloſe dixiſſe ſi ex alijs cōiecturis dedo
lo nō probet vt no.Bar.⁊ alij.l.quoties.§.j.p illū tex.ff.de he
re.inſti.⁊ Bar.in.l.ſi.C.de cano.ſacra.largitionum.lib.x.⁊ in
l.j.ff.de dolo.⁊ ro.in.l.captatorias.ff.de teſt.mili.⁊ falſum nō
cōmittit:niſi dolū interuenit.l.nec exemplum.C.de fal.⁊ hoc
ſatis dictum fuit p.d.cōſulētem.¶ Nec etiā predictis h͡z ob
9 ſtare contumacia odorici:qꝛ†talis cōtumacia de iure cōi nō
facit eū haberi pro cōfeſſo ⁊ cōuicto.l.diuus.la.ij.⁊ ibi nota.
Dy.⁊ Bar.de cuſto.reo.l.j.cū ibi no.p Cy.⁊ Bar.C.de req-
rendis reis.⁊.l.quēcunq;.⁊ ibi Bar.eo.ti.⁊plene no.in.l.lege
cornelia.cū cōcor.ff.ad ſyll.¶ Nec ēt vigore ſtatuti potuit di
ctus poteſtas dictam ſnīam ferre:vt pt͡z in rubrica de modo
10 procedendi in delictis ꝯ abſentes.¶ † Nec etiā ob.ꝙ ſe ſubm
miſerit aſſertus ꝓcurator odorici miſericordie.d.ptātis:qa
illud nō eſt fateri delictū:ſaltem vt poſſit ꝯdēnari.vt pt͡z ex
eo not.p Bar.in.l.furti.§.pactꝰ.ff.de his q no.infa.¶ Et ēt
pt͡z:qꝛ perinde eſt ac ſi dixiſſet cōmitto iudicio tuo q̄ impor-
tāt arbitrium boni viri:vt no.Jnn.⁊ alij in.c.veniēs.de reū.
⁊ Ang.in.l.ſi cui.ff.de ſerui.⁊ ro.in rub.ff.de ar.in.xvj.co.ver.
ſed pone.¶ Et dicit Ang.⁊ moder.in.l.ſi.ff.de preto.ſtip.ꝙ
ille cuius miſericordie vel gratie me cōmiſi:niſi mihi gratiā
vel mīam facit d͡z me in priſtino ſtatu reponere.al.no.in.d.c.
veniēs.⁊ in.c.ſane.de renun.quinimo ſi aliud impetrat non
intelligitur dictus ꝓcurator adhuc habuiſſe mādatū.vt teti-
git oportune p̄fatꝰ dn̄s ꝯſulēs.¶ Nūc capio vltimū.c.aſſer-
te falſitatis de qua in inquiſitione fit mētio,ſ͡z circa hāc aſſer
tā falſitatē dico nō eſſe ſufficiēter ꝓbatū tale qđ p ꝙ potuerit
aliquo mō cōdēnari.¶ Et primo nō ob.dictū lazari iudei.
qꝛ reſpondeo primo ꝙ non eſt idoneus teſtis cōtra chriſtia-
nū.c.iudei.⁊ ibi no.de teſt.⁊.ij.q.vij.c.ſi hereticus.⁊.c.nō pōt.
¶ Preterea iſte teſtis dicit ꝙ ipſemet lazarus volebat dice
re illa verba,ſed neſciebat exprimere,⁊ odoricus expreſſit pro
eo ibi preſente.⁊ iſto caſu perinde ac ſi ipſe lazarus expreſſiſ-
ſet cum tenderet ad commodū ſuum.l.que pariter.⁊.l.remu-
nerandi.§.qui paſſim.ff.manda.¶ Nō ob.ꝙ deponit ſtepha
nus notariꝰ alius teſtis,qꝛ per illud ꝙ proxime.ſ.dictū eſt pa-
tet reſponſum.⁊ inſuper pōt rn̄deri ꝙ iſte teſtis deponit qđ
audiuit odoricū illa verba dicere pro lazaro ⁊ noīe dicti la-
zari:non tn̄ dicit ꝙ dictus lazarus non dicit vel dicere potue
rit illa eadē verba ſaltē quando fuerunt prolata a dicto odo
11 rico,⁊ eodē morbo laborat nicolaus alius teſtis.¶ † Preter
ea ad oīa ꝯ eū in hoc adducta poteſt reſponderi qđ nō d͡z pu
niri qs pena falſi quando illud falſum nō potuiſſet alij noce
b re[b] vt no.gl.⁊ doc.in.l.diuus adria.ff.de fal.⁊ eſt de mēte gl.
in.c.quāto.i gl.pe.extra de iureiu.quā ad hoc ponderat do.
maxime Jmo.⁊ no.Bar.in.l.is qui in omnibus.ff.de fal.et
Tancretus de corneto in compendio.ſub rub.viij.q.x.incip.
¶ Preterea queritur quidā produxit,⁊c.vbi ſingulariter di
xit,quia de falſo nō punitur qui ſcienter dictauit notam ex
qua eſt inſtrumentum redactum falſum:quia talis nota non
eſt ſcriptura publica,ſ͡z priuata:allegat not.in.d.l.diuus.ſed
ita eſt qđ eoipſo qđ dictus Jſaac producebat ſcripturā ꝯ di-
ctū lazarū cū abſq; eo qđ dictus lazarus vel aliqs alius qd
diceret nō per hoc fiebat p̄iudiciū dicto Lazaro:quia aut di-
cte ſcripture nō erāt ſolēnes ⁊ autentice.⁊ tūc ꝗuis nō cōtra
dixiſſet lazarus:tn̄ ei nō nocuiſſet vt declarat Bal.in.l.ſuper
chirographis.in vlti.col.ver.Ego autē.C.ſi cer.pe.⁊ preſer-
tim nō data prius copia dicto lazaro vel prius non lectis ſi-
bi vel exhibitis.d.l.ſup chirographis.cū antea nō poſſet in-
telligere qđ ſibi vellent dicere ſcripture.¶ Et nō pōt dici qđ
tacendo videat approbare id qđ ignorat.l.ſi p errorē.ff.de iu
riſdi.om.iu.l.ij.in prin.de iu.l.mater.ff.de inoffi.teſt.⁊ ita in-
telliguntur no.per Hoſt.⁊ alios in.c.quoniam cōtra.de ꝓb.
⁊ declarant doc.maxime imo.in.c.cum in iure.de offi.deleg.
Et per iſta apparet dictum odoricum demonſtratum nō poſ
ſe condemnari de falſo:prout factum extitit per prefatu͡z do
minum poteſtatem:an vero dictus poteſtas fecerit litē ſuam
ſatis pt͡z ex predictis.verū qꝛ non cōſueui in ſyndicatu ꝯ re-
ctores ⁊ preſertim doctores conſulere preſertim cum tunc di
catur agi de quaſi maleficijs,iđ equo animo ferret odoricus
ſi pro more meo ⁊ pro ea honeſte ſeruanda,quam erga eos q
de eadem profeſſione ſunt,ſeruari decet,ſpecialius non attin
gam an dominus poteſtas litem ſuam fecerit an non.

Summarium.

1 ☞ Bona fides preſumitur ex longiſſimo tempore.
2 Jgnorantia non probatur iuramento quādo eſt preſumptio in contrarium.⁊ nu.5.
3 Reſtituitur ex capite ignorantie contra preſcriptionem longiſſimi temporis.
4 Heres emphyteute virtute ignorantie reſtituitur aduerſus commiſſum.
6 Coniunctus vel vicinus an preſumatur ſcire.
7 Tempus ad reſtitutionem non currit niſi a tempore ſciētie.
8 Jus vt conſeruetur non refertur a quocunq; ſoluatur.

a ¶ Error ē.eod. cōſi.lxxiiij.nu.iiij. Alc.de preſump. re.iij.preſum.xiij.
b ¶ Nocere.j.li.vj. conſi.cxlv.

Epitome.

Quidā qui iure feudi tenebat quandam petiam terre a quodā dn̄o renunciauit in manibus domini ⁊ facta dicta renunciatione fuerunt inueſtiti de dicto iure feudi a domino duo fratres pro ſe ſuiſq; filijs maſculis legitimis ⁊ deſcendētibus tātum,⁊ inſolidū ⁊ virtute dicte inueſtitutionis dicti duo fratres eam petiam terre tenuerunt ⁊ poſſederunt toto tempore vite eorum.Accidit ꝙ dicti fratres deceſſerunt prius relictis poſt ſe filijs maſculis vltra relicto poſt ſe ventre ex quo tandem natus eſt poſthumus:dn̄s vero feudi forte credens fuiſſe finitā lineam feudatariorum inueſtituit aliū vaſallum qui ipſam petiā terre tenuit ⁊ poſſedit annis.xxx.⁊vltra continuis filij ⁊ deſcendētes maſculi dictorum duorum fratrum qui ⁊ de titulo ⁊ poſſeſſione parentum ſuorum probare poſſunt,vellent aduocare dictam petiā terre a dicto vltimo vaſallo:queritur nunquid poſſint.Dubium facit:quia cū ipſe ipſam petiam terre tenuerit ⁊ poſſiderit cum titulo ⁊ ſpatio xxx.annorum:videtur obſtare preſcriptione ſibi precluſam eſſe viam rei vendicande allegatur pro parte ad uerſa quod ipſi non egerunt:quia non habuerunt inſtrumenta inueſtitutionis facte dictis duobus fratribus ⁊ parētibus ſuis neque inſtrumenta tenute quod iura nouiter ad manus ſuas peruenerunt,⁊ quod etiam tanquam heredes in quibus preſumitur ignorantia ignorauerunt iura.¶ Uidendum eſt igit an iſtis filijs iuris remedio aliquo ſuccurri poſſit.¶ Et an ſibi ex capite ignorantie detur reſtitutio aliqua aduerſus preſcriptionem.¶ Et ſi detur ex illo capite in ipſis tanquā ſucceſſoribus preſumatur ignorātia a iure adeo ꝙ nulla alia exigatur probatio.¶ Et an ꝙ de nouo inſtrumēta ad eorū notitiam ⁊ poteſtatem deuenerunt ſit neceſſaria probatio ⁊ qualis.¶ Et ſi ſufficeret iuramentum ipſorum.¶ Et ſi cū iuramento ſufficeret aliqualis puta ſemiplena probatio.

Conſilium.LXXI.

Uideretur prima conſideratiōe dicendū dictos filios aduerſus vltimū vaſallum nullū habere efficax remediū ⁊ p̄ſertim qꝛ longiſſimo tp̄e videlicet ſpatio annorū.xxx.poſſedit ⁊ cū titulo legitime inueſtiture ⁊ per cōſequēs talis poſſeſſor quēlibet agētem exceptione preſcriptiōis repellere poterit:vt videt caſus in.c.ſi quis per.xxx.in titul.ſi de feud.fuer.controuer.inter domi.⁊ agna.per regulā.l.ſicut.⁊.l.oēs.⁊ in.l.ſi qs emptionis.C.de preſcriptio.xxx.anno.¶ Et hoc tam de iure ciuili ꝗ̄ de iure canonico:quia poſſeſſor preſumitur fuiſſe in bona fide:tn̄ quia habet tit.l.pe.C.de euic.no.in.c.ſi diligēti,⁊ in.c.vigilāti.de preſcr.⁊ plene doc.i.l.celſus.ff.de vſu.

¶ Ignorãtia. idẽ Alex. ↄſ. lxxxiiij. nu. iiij col. j. ↄſ. iiij. numero xix. consi. lxxxix. col. iiij. ↄſ. clxix. colũ. iij. li. ij. cõsi. viij. in fi. cõsil. lxix. col. fi. li. iij. ↄſ. lxiij. co. iiij. lib. iiij. cõsilio. cxvj. lib. v. cõsi. iij. lib. v. Are. cõsil. cjiij. breuitas Fulg. cõsil. ccxiiij. in fi. cõsil. cccxxiij. in fi. cu. ↄsil. cxlvij. Pano. Fel. in. c. j. de ꝑscript. Guid. pap. ↄsil. lxxxviij. in fi. consi. cxxxvij. ĩ fi. Feli. c. vigilãte de prescr. Cor. cõsi. c. consi. cxiij. ĩ fi. consi. cxv. in fi. lib. j. cõsi. clxiiij. consi. ccxix. litera. n. li. ij. cõsil. cxcv. col. fi. li. iij. Soci. l. cũ filius fa. §. ĩ hac. de vb. obli. l. q duos. col. viij. ð reb. dub. ↄſ. lxxx. in fin. libr. iij. Frãc. balb. trac. ꝑscri. iiij. par. ij. par tis princi. q. xxix. Jo. ð mõte ferra. rep. l. nemo ꝑt. co. xxxviij. ff. de leg. j. Jas. l. ij. c. lx. C. de iure emph. Matth. afflic. deci. nea po. xxxvij. Anto. a rub. consi. xcvij. in fi. Bertr. cõsil. vij. in fi. cõsi. xxiij. col. pe. libr. j. cõsi. cccj. ꝗuis lib. iij. Lud. gozadi. consi. lvj. nu. xj. vid tñ Alexã. in cõsi. clj. in fi. li. ij. ⁊ que ibi dixi. Adde plenissime Andr. tiraq. i con sue. picta. tr. retra. §. xxxv. glo. iij. nu. xliij.
¶ Iterũ. adde. j. cõsi. lxix. lib. iij.

1 tum quia possedit longissimo tempore ex quo presumit bo-
na fides: vt no. Inn. ⁊ doc. in. c. ij. de resti. in integ. ⁊ Archi. in
c. j. de prescrip. in. vj. ⁊ Jo. and. in addi. Spe. in titu. de teste.
§. nunc videndum. in prima additione magna. ⁊ Ange. in. l.
penulti. C. quibus non ob. longi temporis prescriptio. ⁊ Bar.
in. l. fi. C. vnde vi. ad fi. per illum tex. ⁊ Anto. de but. in. d. ca. si
diligenti. ¶ Nec ad hoc obstat si allegaretur quod filij dicto-
rum ignorauerunt ius suum: qꝛ ad hoc respondetur duplici-
ter. primo ꝙ prescriptio currit etiam contra ignorantẽ. l. fin.
C. de prescrip. lon. temporis. Secundo respondet ꝙ coniun-
ctus presumitur scire facta cõiuncti. l. octaui. ff. vñ cognati. l.
2 de tu. C. de in integ. rest. mil. ¶ † Et ideo cum presumptio sit
ꝙ quis sciat: ideo tunc nunꝗ statur soli iuramento iurantis
se ignorasse dato quod alias iuramentũ esset sufficiens ad ꝓ-
bationẽ ignorantie, ⁊ eius qd dependet ab aio: ita dixit bar.
in. l. inter oẽs. §. recte. ff. de fur. in. iij. col. qui ita limitat not. ꝑ
gl. in. §. alie instit. de actio. ⁊ ideo no. Jo. an. post Inn. in. c. ij.
de consti. faciunt no. in regula ꝑsumit. de reg. iur. in. v. ⁊ nota.
Pau. de leazar. in cle. constitutionẽ. de ele. per id qd habetur
in. c. j. de presum. ⁊ in. l. si non cõuicti. C. de iniur. ¶ Nec etiam
vr̃ tractari posse de aliqua restõne in integrum: qꝛ vr̃ lapsum
esse quadriẽnium statutũ ⁊ talẽ restitutionẽ obtinendam a tẽ-
pore lesionis si lesus erat maior vel si erat minor a tpe cõple-
te legitime etatis. l. fi. C. de in integ. resti. per. c. j. de in integ.
rest. in. vj. ¶ Secundo pro dicto vasallo principaliter facit:
quia aut dicti filij fratrum agant rei vendi. quasi habeãt vti-
le dominium acquisitum a vero ⁊ directo domino iuxta. l. j.
si ager vectigal. vel emphyte. petat. ⁊ in. c. j. de inuesti. de re
alie. fa c. ⁊ ibidẽ no. in. c. j. in gl. magna. de capitulis cõtradi. ⁊
hoc casu difficilimum erit dictis obtinere propter difficulta-
tem probationis dominij: vt no. in. l. cum res. C. de proba. et
per doct. in. l. rẽ q̃ nobis. ff. de acqui. pos. ⁊ in. l. rẽ alienaz. ff. de
pigno. act. ⁊ per Spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua. versi. lvj.
⁊ in ti. de act. ⁊ peti. §. sequit. ver. si autẽ velis. aut agent pu-
bliciana iuxta. l. cum sponsus. §. in vectigalibus. ff. de publi.
⁊ tunc non videt qd agentes possunt obtinere: qꝛ publiciana
non datur contra titulo possidẽtem. l. siue autem. §. si duobꝰ.
ff. de publi. ¶ Sed premissis non obstant. contrariã sniam ð
iure probabiliorẽ esse puto: vcz qd dicti filij agere possint pu-
bliciana: dicta. l. cũ sponsus. §. in vectigalibus. ¶ Et si oppo-
natur exceptio prescriptionis poterunt agentes incidenter
aduersus ꝑscriptionẽ petere restõnẽ in integrũ. iuxta. l. naz ⁊
postea. §. si minor. ff. de iureiur. ⁊ cũ ibi no. allegãdo ignoran-
tiam tituli. ⁊ iuris paterni. ⁊ sic petendo restõnẽ ex gñali cl'a
si qua mihi iuxta cã. ⁊c. que restõ cõcedit maioribꝰ vbicunqꝫ
equitas dicat eã esse concedẽdã. l. j. in fi. ⁊. l. sed ⁊ si pretorem.
3 §. hec clausula. ff. qui. ex cau. maio. ¶ † Quod aũt ignorãtia[a]
a sit equa ⁊ probabilis causa ad cõcedendam restitutionẽ in in-
tegrũ aduersus prescriptionẽ decursa est gl. no. in. l. si partez.
§. j. in ver. non vtendo. iuncto tex. ff. queadmodũ serui. amit.
gl. in. l. j. C. de pa. potesta. ⁊ firmat Spe. in titu. de prescrip. §. j.
ver. pone colonus. ⁊ Bar. ⁊ Ange. in. l. j. §. si quis autez pro-
pter illum tex. cum gl. ff. de iti. actuqꝫ priua. ⁊ Ange. in. l. fin.
C. de prescrip. lon. tem. ⁊ in. l. fi. ff. si quis testa. liber esse iussus
fue. ⁊ do. Abbas sicu. in ca. vigilanti. de prescrip. Ludo. rom.
in. l. qui vniuersas. §. fi. ff. de acqui. pos. ⁊ in. l. si vero. §. de viro
⁊ in. l. fallentia. ff. sol. ma. ⁊ Jo. de imo. in. l. pãtonius. ff. de ac.
here. ⁊ idẽ fuit de mente Bar. in. l. ab hostibus. in. §. sz et silr.
ff. qui. ex cau. maio. in. iij. col. dñ alleg. no. in. l. cũ filiꝰ. §. i hac.
de verbo. ob. ¶ Idẽ expresse voluit Joã. de imo. in repe. c. fi.
in. xij. char. de prescrip. vbi etiã dicit hoc esse verũ in prescri-
ptione. xl. an. ⁊ idẽ. d. Abba. in. d. c. vigilãti. in terminis illius
decretalis que de tali prescriptione loquitur. ⁊ Ang. in. l. he-
redẽ. alias est in. l. annus. ff. de calum. dum dicit hoc esse verũ
in prescriptione longissimi tẽporis. ⁊ ibi respondet ad not. ꝑ
gl. in. c. auditis. de resti. in integ. ⁊ ad no. ꝑ gl. in cle. j. in versi.
lapsu tpis. in fi. eo. ti. vbi ecclesia que vtitur iure maioris non
restituit aduersus prescriptionẽ. xl. annorũ. qꝛ sm Imol. põt
dici qd illud põt ꝓcedere in prescriptione. xl. annorum. sz in
prescriptione. x. xx. vel. xxx. annorũ. bene potest restitui qs si
fuit ignorãtia probabilis per predicta: vel responderi põt ꝙ
opi. gl. in. d. c. auditis. non est vera. ⁊ eã reprehendit In. in. c.
c. j. eo. ti. ⁊ Host. in. c. cum cõtingat. ⁊ trãsac. ⁊ Hosti. in sum-
ma. de resti. in inte. §. vtrũ. ver. prescriptionis autẽ. ⁊ Pau. de
leaza. zenzelinus. Stephanꝰ ⁊ do. Car. in. d. cle. j. per illũ tex.
generaliter loquẽtẽ. ⁊ ita etiã tz Anto. de bu. in. d. c. auditis.
¶ Et sic stabit conclusio qd ꝓpter ignorãtiã restituetur qs
aduersus prescriptionẽ ⁊ cursum temporis. ¶ Que opi. etiã
fuit de mente gl. in. l. ij. in gl. fi. C. de iure emphyteu. que vo-
4 luit † ꝙ si heres emphyteute nõ soluit canonẽ intra biẽniuz

iuxta. d. l. ij. ꝙ licet mero iure cadat a iure suo, ⁊ sibi tamẽ po-
terit ex clausula generali virtute probabilis ignorantie re-
stitui in inte. ⁊ idẽ tenuit Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. v.
xviij. ⁊ Dy. ⁊ Bar. in. l. cũ filius. §. in hac. ff. de ver. ob. ⁊ Dy.
in. c. cum quis in ius. de reg. iur. in. vj. ⁊ Bar. in. l. ad idez. ff.
de ver. ob. ⁊. l. emilius. ff. de mino. ⁊ Ang. in. l. si ad insulaz. in
vj. fallentia regule negatiue. ff. de ver. ob. ⁊ in. l. sed in condi-
tione. §. seruus alienꝰ. ff. de here. insti. ⁊ Bal. in. l. fi. C. si pend.
appel. mors interue. ⁊ Petr. de anch. ⁊ Joan. de imo. in. c. po-
tuit circa. xj. char. de locato. ¶ Et pro dicta opin. facit quia
vbicunqꝫ prescriptio currit cõtra aliquẽ impeditũ iusto im-
pedimento facti semper conceditur restitutio. l. attillicinus.
alias incipit hi q. ff. de serui. rusti. pred. §. si quis autem ꝓpter
cũ gl. ⁊ no. Pet. ⁊ Cy. in. l. quoties. in. iiij. q. C. de pre. impe. of-
fer. ⁊ per Gulie. de cu. ⁊ Bar. in. l. senatꝰ. ff. de offi. presidis.
¶ Sed impedimentum probabilis ignorantie dicitur eẽ iu-
stum impedimentum facti propter qd alicui subueniatur. l.
qui in alterius. cum ibi no. ff. de reg. iu. c. ij. de consti. c. cum il-
lorum. ad fi. de senten. excom. ¶ Pro hac opi. etiã facit id ꝙ
eleganter voluit Cy. ⁊ alij in. l. j. C. de condi. ind. ⁊ Jo. an. in
addi. Spe. in ti. de excu. sentẽtie. §. fi. super verbo illud autem.
ibi querit quid si quis conuentus a creditore cui solutũ erat
fuit condemnatus ⁊ postea sententia transiuit in rem iudic.
b iterum[b] soluit ignorans debitum esse solutum. nã cõcludũt
ꝙ si fuit iusto errore dictus iste q scdo soluit poterit ex clau-
sula generali restitui in integrum aduersus sententiam, ⁊ ꝓ-
batur. in. l. si mater. in prin. cum ibi no. per Bar. ff. de exc. rei
iu. ⁊ no. ꝑ Cy. ⁊ Ray. in. d. c. q testamento. ff. de excu. tu. per
Ang. ⁊ Jo. de imo. in. l. imperatores. ff. de re iu. ⁊ in. l. si is ad
quẽ. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. iij. §. si rẽ. ff. ad. l. fal. ⁊ doc. in. c. sub-
orta. de re iud. ⁊ Bal. in. l. argentarius. §. cum autez. ff. de edẽ.
¶ Et per hoc patet non obstare. l. fin. C. de prescriptio. lon.
temp. quia fateor quod ignorantia non impedit cursum pre-
scriptionis, vt ibi. tamẽ bene prebet iustam causam impetrã-
di restitutionem per supradicta. ¶ Nec etiam obstat. l. cũ in
antiquioribus. in ver. ⁊ si quidẽ is qui sciens, ⁊c. C. de iure de
libe. vbi si qs non adita hereditate decesserit intra annũ trãs-
mittit ius deliberãdi ad heredẽ suũ: si aũt decedens ignora-
bat sibi esse delataz hereditatẽ innuit tex. ibi ꝙ nullũ ius trãs-
mittatur: nec aliquo mõ succurrat heredi: ẽt ex persona de-
functi q ignorauit: qꝛ potest responderi quod ibi loquit quan-
do tractat de lucro captando id est de acquirenda heredita-
te: sed in casu nostro tractat de damno euitando, id est de nõ
perdendo ius iam acquisitũ, inter que est maxima differẽtia:
qꝛ magis subuenit tractantibus de damno. l. errore. ff. de iu-
ris ⁊ facti igno. l. fi. C. de codicillis. ¶ Vel respõdeo quod ibi
de esse ⁊ de substantia illius trãsmissionis erat scientia nimirũ
si ignorãs excludit quod nõ est in casu nostro. ¶ Vel etiã ꝑt
respõderi sm Ang. ⁊ Pau. de cas. in. l. vẽtre. ff. de acq. here. ⁊
Joã. de imo. ⁊ Pau. de cast. in. l. pantonius. eo. titu. qd etiã
in casu dicte. l. cũ antiquioribus. ⁊ in oĩbus casibus in quibus
ignorans hereditatẽ sibi esse delatam decessit hereditate non
adita poterit heres eiꝰ ex ꝑsona defuncti petere restitutionẽ
in integrũ ex dicta clausula generali per. d. l. pãtonius. cũ ibi
5 no. per Bar. ¶ † Ipsa autẽ ignorantia in dubio presumit in
quocũqꝫ succedente in ius alterius. d. l. q in alterius. ⁊. d. §. cũ
quis. ⁊. l. fi. ꝑ suo. ad cautelam etiã poterit ꝓbare ꝑ proprium
iuramentum. vt est tex. in. c. pastoralis. de excep. c. presentiũ ð
testibus. c. si vero. el. ij. de sen. excõ. no. glo. iij. in. c. significasti.
el. j. ð homici. no. in. c. vt circa. de elec. in. vj. ⁊ no. glo. in. l. si cui.
§. ijsdem. de accu. ⁊ gl. in. c. ad audientiã. el. ij. in glo. magna. de
6 rescrip. ¶ † Nec ad hoc obstat, ꝙ cõiunctus presumitur scire
facta cõiũcti: qꝛ illud est verꝫ quo ad iura sanguinis, id est quo
ad scientiã cognitionis, ⁊ quo ad ꝓcessum nature cõiũcti: ita
loquit. d. l. octaui. ⁊. d. l. tutel. sm Bald. ita dicentẽ in. l. qm̃. C.
de iure delibe. ꝑ illũ text. vbi allegabat sororẽ ignorasse testa-
mẽtũ fratris. ¶ Et similiter dicit Bal. in. l. j. C. de collu. dete-
gen. ꝙ licet vicinus presumat scire facta vicini. l. si ita. §. fin. ff.
de fundo instru. ⁊. l. filiũ. ff. de his qui sunt sui. c. quosdam. ⁊. c.
quanto. de presump. tamẽ illud debet intelligi de his qui ocu-
lis vicinorum latere nõ possunt: vt puta mulierẽ vicinam esse
publicam meretricem. secus aũt de his que oculis vicinorum
latere pñt per no. ꝑ gl. in. l. j. C. de collu. detegẽ. ⁊ idem Ange.
in. l. j. ff. si cer. pet. ¶ Vel aliud est verum in actibus q habent
tractũ successiuũ, ⁊ sic de facili possunt transire in notitiã vici-
norum ⁊ cõiunctorum, secus in his que habẽt causam momẽ-
taneã: prout est facere vnum contractum. ⁊ dicit Pau. de cas.
in. d. l. j. ff. si cer. pet. ¶ In ꝓposito ergo ꝙ cõtractus ⁊ instrm
inuestiture factus in dictos fratres est actus momẽtaneꝰ. idꝰ ð
facili potuit latere filios dictorum fratrũ q forte ⁊ dicto tem-
pore nati

pore nati non erãt:prout egat dictus posthumus,vel erãt in fantes quo tpe quicquid vident ignorant.l.j.C.de fal.mo.l.
7 pupillus.ff.de acqui.here. ¶ †Non ob.quod lapsum sit quadriennium datum ad obtinendã restitutionem in integrum quia respondeo quod tale tempus nunꝙ incipit currere,nisi a die scientie:qꝛ quo ad sui initium dictum tempus est vtile licet postꝙ incipit currere sit continuum,vt probatur in.l.fi. C.de tempo.in integ.rest.⁊ ideo si lesus staret per centum annos quod non peteret se restitui nunꝙ sibi ignoranti curreret tempus petende restitutionis in integruz,ita egregie dicit Bal.in.l.falsam.C.si ex fal.instrumentis.⁊ zenzeli.⁊ dom̃. Car.in cle.j.in.xxv.q.de resti.in integ. ¶ Et consulo etiam quod aut cautelam petat restitutionem in integrum aduersus dominum feudi propter canonem ignoranter non solutum que restitutio concedi debet,vt no.in.l.secunda.C.de iure emphy.⁊ dixi.s̃. ¶ Tamen non puto ẽt dictos filios dictorum fratrum cecidisse a iure suo propter non solutũ canonẽ postꝙ processit hoc facto domini qui minꝰ iniuste feuduz alteri consignauit.ad hoc lex in executione.§.fi.de ver.oblig. ⁊.l.iure ciuili.de condi.⁊ demon. ¶ Hoc decidit in terminis Guil.de cu.⁊ Bal.in.l.solennibus.C.de rei vendica.vbi dicũt
8 †quod si habeam rem in emphyteusim,⁊ illa peruenit ad tertium possessorem qui fuit inuestitus a domino ⁊ semper soluit canonem.ego autem non solui,res non incidit in commis
a sum,qꝛ sufficit a quocunqꝫ[a] soluat.allegat.l.forma.⁊.l.si cum ago.ff.de cen.idem tenuit Bal.in.l.arboribus.§.qui tamen. per illum tex.ff.de vsufru.⁊ ita dicit tenuisse Andream de pisis quod reputat Bal.esse no.dignum.bene facit.l.qui decez. §.j.ver.sed quid si ignoranter.ff.de sol. ¶ Ultimo non obst. ꝙ publiciana non datur contra titu.possidentem.l.siue autẽ. §.si duobus:qꝛ respondeo quod illud est verum qñ actor haberet titulum ab vno,⁊ reus ab alio:sed si ab eodẽ,prout ĩ casu nostro:tunc potior est ille qui prius possessionem habuit: prout fuerunt dicti fratres.d.l.siue autẽ.§.si duobus quis separatim.ff.de publiciana.⁊ habetur in.l.quoties.C.de rei vẽ. ⁊ per hec patet esse responsum ad omnia in contrarium alle. Ita vt superius conclusum est puto iuris esse.

Summarium.

1 ☞ Impetrans tenetur facere mẽtionem de valore bñficij.
2 Testes singulares sufficiunt ad probanduz quid generale.sz nu.4.6.
3 Testes singulares nõ sufficiunt si de certo tẽpore vel de certis factis probandum sit.
5 Tempus certum est de substantia accusationis.
7 Similitudo cause repellit testem
8 Blasphemare consuetus non dicitur per bis aut ter.
9 Dilapidatio non probatur ex alee ludo vel fama.
10 Locatio perpetua rei solite locari,fieri potest sine licentia.
11 Accusatio generalis non iuuat specifica probatione sequẽti.
12 Clericus non est ob simplicem fornicationem puniendus.
13 Uenari non presumitur nisi causa recreationis.
14 Probatio valoris vnius temporis non infert ad aliud.

Consilium. LXXII.

In Aspecto diligenter processu cãe dudũ verse inter nobiles viros ⁊ eximios decretorum do.dominum Paulum de naufre.accusatorem ⁊ dominum Jacobum de contrarijs accusatum.⁊ ponderatis presertim attestationibus testium.xxx.pro parte accusatoris receptorum. Uidetur in causa prima consideratione dicendum oportune probata esse crimina de quibus coram delegato accusatio instituta fuit:adeo quod merito iure quod veniat accusatus velut criminum reus ab administratione beneficij priuandus etiam ⁊ commenda eidẽ facta fuit reuocari debeat. ¶ Nam videt̃ inficiari non posse quin probatum sit dictum Jacobum feneraticia contractus vel saltẽ cõtractus in fraudem vsurarum sepe celebrasse presertim vẽdẽdo frumentum ad tempus cariori pretio quam venditionis tempore valeret capi.in ciuitate.⁊.c.consuluit.⁊ ca.nauiganti.de vsur. ¶ Et maxime quando venditur ea conditione et conuentione quod si plus valuerit per totum mensem maij futurum in certo loco istud debeatur et si minus valuerit de mense maij debeatur valor frumenti inspecto tempore venditionis ⁊ contractus.vt concludit Petr.de ancha.in prealle. cap.nauiganti. propter claudicationem ꝯctus.l.pe.C.de sol. ⁊.l.si non fuerint.§.aristo.ff.pro socio.⁊ idem.d.Laurẽ.de rodulphis in suo eleganti tractatu vsurarũ in questione.xxix. maxime in rebus consistentibus pondere numero vel mensura ⁊ no.Bal.in rub.de vsuris. ¶ Et hec in clericis grauiora sunt.lxxxviij.distincti.c.negociatorem.⁊ capi.fornicari.Sed ita est quod per plurimos testes probatur dominum Jacob. cõtraxisse,⁊ frumentum vendidisse modo quo.s̃.vt deponit iij.iiij.vj.x.xj.xiij.⁊ plures alij testes.ergo non dubium quod crimen vsurarum tam graue est qđ ex eo venit clericus deponendus.c.inter dilectos.de exces.prel.⁊.c.preterea.de vsuris. ¶ Secundo conuinci videtur dominus Jacob.per testes de consueta blasphemia dei sanctorum:vt deponit.ij.iiij.vij.ix. x.xij.xiij.xxiij.xxvj.xxvij.xxij.xxiij.xxv.xxvj.xxvij.sed ita est quod pro tali delicto venit clericus condemnandus.vt.xxij.
q.j.si quis pro capillum.no.gl.⁊ doc.in.c.secundo.de maledi. a ¶ Tertio videtur quod per testes conuictus dominus Ja. de dilatione ⁊ mala administratione,⁊ consumptione bonorum eccl.sie.⁊ de alienatione bonorum ecclesie nõ seruatis so b lennitatibus requisitis:vt deponit.viij.xvij.xviij.xxv.xxviij. propter quod sibi administratio auferenda est.vt capitu.qualiter ⁊ quando.el.ij.⁊ ca.fi.de acc.⁊ in.c.licet heli.de simonia.⁊ plene in.c.venerabili.de offici.delega. ¶ Quarto argui videtur de ludo taxillorum,nam propter tale delictum clericꝰ ẽt deponi ⁊ priuari potest preallegato capi.de exces.prela.c.clerici.cum ibi no.de vita ⁊ honestate clericorum.hoc probatur per tertium quartum septimum ⁊ octauum. ¶ Quinto videtur probatum contra quod fornicationem commisit propter quod potest deponi ⁊ priuari.lxxxj.dist.presbyter.⁊.c.si quis amodo.de excessio.prela.ca.ꝙ sit.hoc deponit.iiij.⁊.xij.testi. ¶ Sexto conuincitur quod consuetus erat dare operã venationibus ⁊ aucupationi propter quod venit etiã pena imponenda.vt.c.j.de cle.vena.c.j.ne clerici vel mona.in.c.j.de celemis.⁊ ibi etiã puniunt̃ q coreas faciunt in ecclesijs.de istis oĩbus em̃ videtur cõuinci dominus Jacobus per plures testes maxime per.xxij.⁊.xvij. ¶ Septimo videtur probatuz quod dominus Jacobus per subreptionem obtinuit commendaz ibi cõmissam narrando redditus beneficij esse valoris ducato
1 rũ centum,⁊ probatur ꝙ valẽt ducẽtũ.†Nã impetrans hodie tenatur facere mentionem de quantitate reddituuz beneficij. vt no.doc.in cle.j.in prin.de preben.⁊ in.c.in nostra.de rescri. ⁊ presertim cũ ita se habeat cõis stillꝰ a quo recedere non lz. c.quã graui.de crimine falsi.l.fi.C.de iniurijs.ergo stante cõmissione apostolica factã per Calixtuz in qua specialiter hoc de mandato extitit delegato cognoscendum debet do.Jacobus commenda vel prebẽda priuari.de maiori em̃ valore redditũum probant plures testes.⁊ presertim.xij.xiij.xvj.xvij.⁊
2 xxij. ¶ †Nec p̃dictis hz obstare si diceret̃ ꝙ testes ꝯ dominũ Jaco.producti sunt singulares ⁊ per consequens non probant.c.licet causam.de proba.ca.bone.el.ij.de elec.cum vulgaribus,qꝛ responderi potest ꝙ licet vbi tractaretur de probatione vnius particularis actus testes singulares non sufficere
b rent:tñ vbi tractat̃ de probando aliqđ in genere[b] puta titium esse vsurariũ vel esse hereticũ vel blasphematorẽ vel aleatorẽ ⁊ similia,⁊ vnus testis deponit ꝙ titius mutuauit sub vsuris seio de mense maij alius probat quod mutuauit titio suo vsuris de men Augusti,⁊ sic singulares non probãt illũ actum particularem.s.mutuatũ fuisse seio sub vsuris:tñ ꝓbãt in genere illum esse vsurariũ.vel si vnus testis deponit de vno articulo heresis,alius de alio articulo.isti probabunt illũ in gñe esse hereticũ ⁊ dãnãdũ.hec enim voluit gl.ex qua ibi in specie dicit ista Jacobus bu.in.l.ariani.C.de hereti.⁊ Inn.in.c.qualiter ⁊ quando.el.ij.de accusa.⁊ in Spe.in titu.de inquisi.§.j. versi.quid si vnus.⁊ in versi.seq.⁊ Pau.de leaza.in sua disputa.incip.contra instrumentuz debiti opp.⁊c.Bald.in.l.j.C.de testa.⁊ in.l.actor.in.iiij.col.C.de proba.⁊ in.l.j.C.qui numero tutelarũ. ¶ Faciunt nota.per Cy.in.l.ij.C.que sit longa consuetudo .dum tractat an testes singulares probent consuetudinem.⁊ no.doc.in capi.fina.de consue.⁊ Bald.in dicta.l.de quibus.ff.de legibus. ¶ Satis est em̃ quod testes concurrant ⁊ concordent in eundem rei finem ad hoc vt dicantur contestes.vt dicit Oldra.⁊ Bald.in.l.j.ad fi.C.si vnus ex pluribus app.per.l.qui sententiam.C.de penis. ¶ Sed premissis non obst.contrariam sententiam de iure probabiliorem esse puto. videlicet ꝙ perspectis probationibus depositionibus testiũ. productorũ pro parte accusatoris nullatenus potuerit iudex pronunciare reuocandam esse commendam ⁊ dñm Jac.monasterio ⁊ eiꝰ perpetuo regimine ⁊ administratione priuãdũ.
3 ¶ †Et ad hoc ostendendum p̃suppono ꝙ vbi tractat̃ de probatione alicuius rei in qua tp̃s sit de substantia rei tunc testes

a ¶ Quocũqꝫ.dixi super consu.paris. §.xxij.|qđ.xlvj.nume.clij.

b ¶ In genere.adde Alex.j.co.lib. cõs.cxlj.col.ij.⁊ li. ij.ꝯsi.lxxxv.col.fi. cõsi.lxxxvj.col.iij. ⁊ lib.iij.cõsi.xviij. in fi.Pan.consil. ccclxxx.ꝯ.ccccxliiij.nu.v.lib.j.bal. ꝯsi.ccclxj.ꝓponit. lib.j.secũdũ veterẽ ꝙ est ꝯs.clxj.secundũ nouã ĩpressionẽ Bald.consilio. ccv.qꝛ dicta.li.iiij. cõsil.cccccxiiij.ad euidentiam.lib.v. late Cepol.ꝯsi.iij. co.iij.in cõsi.ciuilibus. Cor.ꝯsi.xxxiiij.ꝯsil.ccxlvij.lr̃al.lib.ij.late consil. clxxxv. consilio cclxxxvj.co.iiij.li. iij.Betrã. cõsilio xlviij.ex processu. col. vij.nu.xxij.li. j. Calder.consi.v. de testib. Pe.ancha.cõsil.cclxxvij. ex predicta co.iij. qđ duplat̃ consil. cccclxxxix. Guid. pap. deci.delphi. cccccxliiij. Ange. dispu.astẽsis mar. col.xv.bal.l. rogasti.§.si tibi.colũ.ij. ff.si cer.peta.rep.l. ij.col.xlvj.ff.de in reiur.rep.l.j.colũ. pen.C.de emãcip. late Feli.c.licet ex quadam.columna iiij.lib.v.de testib.

a ¶ Uſuris.pulchre Pan. cõſi.. xlij.ex multis.li.j.ꝛ generaliter ꝙ hi teſtes ſint ſingulares.Alexã.j.eo.li.conſi.c.col.pe.ꝛ li.iij.cõſil.ij.col.fin.Bal.cõſi.cccxciiij. libro.ij.Deci.cõſ.cccch.i fi.Jaſ.ↄſ.cliiij.in fi.li.ij.conſi.lxxviij.col.ij.ↄſilio lxxxj.co.iij.li.iij. Et hec pars ſimpliciter verior eſt niſi teſtiũ aut cõiecturarũ multitudo accedãt,ꝛ ita ſentit Ale.j.eo.cõſi.nu.v.ad de Sal.l.teſtiũ.q.viij.C.d teſtib.Jaſ.repe.l.admonendi.colũ.lxxxiij.de iureiuran.

b ¶ Joã.an.quẽ a ſeq.Alex.cõſilio clxxij.colũ.ij.lib.ij.vbi reprobaui.

ſingulares nullo modo probant:etiam ſi velint probare aliqd in genere.gl.eſt ibi ordinaria quã ibi oẽs ſequuntur in prealle gata.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de teſti.que vult qꝺ lꝫ ad ꝓbandũ in genere quẽ poſſediſſe ſufficiat probatio per teſtes ſingulares: tñ ſecꝰ vbi qs vellet ꝓbare poſſeſſionẽ alicuius tẽporis. Hoc expreſſe voluit Barto.ꝛ alij in.l.celſus.ad fi.ff.de vſu.vbi voluit ꝙ ſi quis allegat ſe preſcripſiſſe,eo qꝛ dicit ſe poſſediſſe cũ ti.ſpatio.x.annorum:oportet ad hoc vt obtineat quod teſtes ſint concordes in eodẽ met tpe:ſeu in eiſdẽ met.x.annis:alias teſtis de alijs decẽ annis nõ obtineret ſi vnus teſtis deponeret dẽ quibuſdam decem annis. ¶ Et iõ dicit Bal.in.l.fin.in ver.xv.oppono ꝛc.C.de edic.diui.referens illud dictum Bar. dicit ex hoc inferri ꝙ teſtes nõ ꝓbãt poſſeſſionẽ tpis requiſiti ad cõplendam preſcriptionẽ:niſi ſint ↄteſtes in tpe poſſeſſionis.ꝛ ideo ſi vnus teſtis deponit de poſſeſſione decem annorum alius deponit ſimpliciter de poſſeſſiõe decẽ annorũ:ꝛ nõ cõſtat quod de eiſdẽ decẽ annis deponant non probant: qꝛ teſtes q vere ſunt ſingulares dicunt̃ ſufficiẽter ꝓbare.allegat illud quod habet̃.iij.q.ix.nihilominus.ꝛ idẽ voluit do.Ant. de bu.in.c.licet cãm.in.xviij.col.de proba. ¶ Scꝺo pſuppono qꝺ vbi nõ tractat̃ de ꝓbando aliqꝺ totũ vniuerſale:vt qꝛ nõ tractat̃ de ꝓbãdo vſum iuriſdictionis:ſꝫ tractat̃ de probãdo aliquas cãs ex quibus reſultat multiplicatio alicuius rei, vt ſi volo ꝓbare talẽ religioſum feciſſe miracula,ꝛ p vnũ teſtem probo ꝙ illuminauit cecum,ꝛ per alium probo ꝙ ſanauit vnum claudũ.certe iſti teſtes nõ ꝓbant:vt no.Arc.i.c.nec miruꝫ.xxvj.q.v.ꝛ Jnn.in.c.venerabilẽ.de teſt. Et Antoñ.de but.in.c.cũ oporteat.de acc.vbi ex hoc infert ꝙ ſi volo ꝓbare titiũ eſſe hereticũ,ꝛ vnus teſtis deponit ꝙ ipſe dicit ꝙ Chriſtus nõ venit in virginẽ:aliꝰ deponit qꝺ ipſe dicit qꝺ perſone trinitatis nõ ſunt equales:certe nõ ꝓbabunt:qꝛ ſunt ſingulares,lꝫ ſm eũ Jac.bu.dicit ↄtrium in.l.ariani.C.de he.ꝛ mani.ſecundum eũ per no.in.c.venerabili.ꝛ in.d.c.nec mi. ¶ Et ſimiliter dicit Ant.de bu.i.pallegato.c.cũ oporteat.ꝙ ſi vnꝰ teſtis deponit qꝺ titius eſt vſurarius qꝛ mutauit ſeio.x.ſub

a vſuris:[a] aliꝰ deponit quod mutuauit caio ſub vſuris tãquaꝫ ſingulares nõ probabunt titiũ eſſe vſurariũ,iõ ſi teſtis dicit ꝙ titius occidit ceſarẽ,alius dicit ꝙ occidit ſemproniũ:non probabunt titiũ eſſe homicidã:qꝛ tales cauſe ipſorũ teſtium potius inferunt multiplicationẽ delicti quã ꝓbent vnũ totũ, ꝛ ideo nõ probant,qꝛ precipue nõ habẽt teſtes deponere ſup homicidio in ſpẽ:prout eſt probabile ſeu viſibile i teſte ſꝫ eũ. ¶ Et quod per ſingulares nõ ꝓbet̃ quẽ eẽ vſurarium:tenuit Federi.de ſenis in cõſi.lxiij.incip.pe.cũ procur.ꝛc.in fi.ꝛ etiaꝫ in conſi.xvij.incip.queſtio talis eſt,nunquid cõſtitutio,ꝛ dñs Laurentius de rodulphis in ſuo tractatu vſurarũ.qꝺ.cxvij.

4 ¶ † Fortius videt̃ quod de iure verius ſit qꝺ etiam vbi tractatur de probando aliquod in genere nõ ſufficiãt teſtes ſingulares vt tenuit Hoſ.in ſumma de teſtibꝰ.§.que diuerſitas. ver.quid ſi agat̃ de decima.ꝛ idẽ tenuit Goſ.vt refert ibi Ho. vbi noluit ꝙ ad ꝓbandã quaſi poſſeſſionẽ iuriſdictionis iure decimãdi nõ ſufficiãt teſtes ſingulares.ꝛ idẽ no.gl.iij.q.ix.nihilominus. ¶ Nã dictũ teſtis regulat̃ ſm cãm quã aſſignat: vñ ſi nõ aſſignãt cãm vel aſſignãt minꝰ ſufficiẽtẽ nõ probãt: vt no.in.c.ſi qñ.de reſcrip.ꝛ in.c.cũ cãm.de teſti.ꝛ ideo ex quo teſtis eſt ſingularis in cã p eũ allegata,nec hꝫ conteſtem non probauit. ¶ Et qꝛ rõ propter quam teſtes ſingulares nõ probant actum particularẽ habet etiam locum in actu vniuerſali:eadẽ eñ rõne qua reddit̃ imperfecta probatio per teſtes ſingulares vno actu ſingulari:qꝛ oporteret i oĩ re ad minꝰ duos teſtes habere:qꝛ in ore duorũ,ꝛc.in oĩ negotio.de teſtibus.l. vbi numerus.ff.de teſti.eadẽ rõne idẽ dicẽdũ eſt in probatione alicuius vniuerſalis. ¶ Et in iſta opinione videt̃ reſiſtere Jnn.in.c.qualiter ꝛ qñ.el.ij.de acc.ibi dum dicit,ſꝫ alij dicunt cõtrariũ,ꝛc. ¶ Ja eſt vltima op.recitata per Jnn.ibi ꝛ vltra videtur in dubio approbata per Jnn.vt no.Joã.an.in.c.j.de penis.in.vj.in nouella.ꝛ in.c.ij.de ſen.excõ.li.vj.ꝛ bal.in aut̃. ex teſtõ.in prin.C.de col.facit qꝺ no.gl.in.l.q filiũ.§.ſabinus. ff.ad treb.ꝛ.l.ſi idẽ cũ eod.§.fi.de iuriſ.om.iud.ꝛ iõ illi qui aliter allegant Jnno.in.d.c.qualiter.vident̃ corrupte allegare. ¶ Jſtã opi.etiã pro tutiori allegat Jnn.in.c.licet ex quadã. de teſti.cum hac opi.etiã videt̃ vr̃ vltimo loco trãſire Spec. in ti.de teſte.§.iã de interrogatorijs.ver.itẽ de tempore.in fi. ¶ Jdem tenet Richardꝰ malũbre vt refert Bal.in prealleg. l.ob carmẽ.§.fi.in lectura antiqua:qꝛ quilibet teſtis eſt vnus ſolus,ꝛ vnus non probat.allegat.c.bone.c.cũ dilecti.de elect. fallit niſi ſm eũ negotiũ eẽt cõnexum.qꝛ tũc ſufficerẽt teſtes ſingulares:exemplũ ponit in volẽte probare talem ſacerdotẽ cantaſſe miſſam vnus teſtis deponit qꝺ interfuit qñ dicebat agnus dei,ꝛ alius qñ dicebat euãgeliũ.Nã nõ cenſentur eſſe

ſingulares ex quo deponũt de vno facto cõnexo:allegat in ar.l.cũ antiquitas.C.de teſti. ¶ Et iſtã opi.ẽt ſequit̃ Jo. de imo.in pallegato.c.cũ oporteat.in vlt.char.ꝛ plenius i.l. inter pares.in.iiij.col.ff.de re iud.vbi allegat pro hoc not.gl. in.d.c.nihilominꝰ.ꝛ qꝛ habemꝰ firmã regulã ꝙ teſtes ſingulares nõ ꝓbãt,ergo cũ p tex.nõ reperiat̃ vitiata dicta regula in caſu permiſſo ſtãdũ eſt dicte regule.alleg.gl.fin.i.l.oĩs diffini-

5 tio.ff.de reg.iur. ¶ † His pſuppoſitis dico ꝙ in accuſatione inſtituta p dictũ dñm Pau.erat de ſubſtãtia tempus certũ.ſ. annus ꝛ menſis in quibus cõmiſſa fuiſſent crimina de quibꝰ in accuſatione.l.libellorũ.ff.de accu.ij.q.viij.c.libellorũ.c.tue. ꝛ ibi no.de ꝑcu.l.pretor edixit.in prin.ꝛ qꝺ ibi no.Bart.ff.de iniur.l.itẽ exigit.§.qꝺ ibi exigit.ff.de dolo.ꝛ fuit expreſſuꝫ tẽpus in accuſatione,ſcꝫ a.xij.annis citra ꝛ quodlibet mẽſe dictorũ annorũ. ¶ Et licet ſubdat ꝛ ꝓut de veriori tpe conſtiterit:illud nihil releuat qꝛ oportet qꝺ tẽpus certum ꝛ limitatũ ſit expreſſum in accuſatiõe vt in dictis iuribus al's ãnt ẽt pte nõ opponẽte libellus accuſationis nõ ꝓcederet.d.l.libellorũ. ver.quid ſi libelli.ꝛ ibi no.Bart.ff.de accuſa.ꝛ no.Bald.in.l. edita.in.ij.col.C.de edendo.ꝛ no.Bal.in.l.j.in.xij.col.de confeſ. ¶ Et iõ probatio temporis ſpecificati in accuſatione eſt de ſubſtãtia adeo ꝙ licet delictũ probaret̃ ꝛ non probaretur qualitas temporis ſuccũbere dꝫ accuſatio.l.denuntiaſſe.§.qd tũ.ꝛ ibi hoc not.Barto.ff.de adulte.l.pretor.§.docere.ff.de vi bo.rap.no.Jac.de are.ꝛ Cy.in.l.ij.C.de proba.ꝛ Ja.bu.in.l.et ſi ſenior.ꝛ ibi Bal.in pe.ꝛ vl.col.C.ex qui.cau.infa.irrogatur. ꝛ Guli.de cu.ꝛ Bal.in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.eo.tit.ꝛ Joã.an.in addi.Spe.in rub.de accu.in vltima parte.ꝛ Bald. in.l.edita.in repe.peruſina.in.vj.q.princi.C.de eden.ꝛ in.l.j.in pen.chart.C.q ac.ꝛ Saly.in.l.ij.C.ad.l.iu.de vi. ¶ Et Angel. in.l.eũ actũ.ff.de neg.geſt.dũ p illũ text.dicit no.contra accuſantes qui punctualiter tp̃s in accuſatione deductum nõ probãt. ¶ Facit qꝺ notat Spe.in tit.de offi.iud.§.deſeruit.verſi. quid libellus ineptus.ꝛ Joan.andr.in.c.examinata.de iudi.et Bal.in.l.edita.in.xj.col.in ver.ſint dubitationes,an apta ꝓbatio,ꝛc.C.de eden.in repe.paduana.ꝛ in.l.j.ff.ſi mẽ.fal.mod. dixerit. ¶ Si ergo tẽpus certũ ꝛ limitatũ erat de ſubſtantia cãe accuſationis porrecte:ſequit̃ ergo ꝙ teſtes ſingulares nõ probãt,ẽt vbi quis vellet dicere ſe probaſſe aliquid in genere per ſingulares teſtes:vt iam in primo preſuppoſito oſtenſum eſt. ¶ Ex quo aparet nõ obſtare ea que primo loco in cõtra-

6 rium allegata ſunt. ¶ † Quinimo vt dixi in ſcꝺo preſuppoſito ẽt dato ꝙ tẽpus nõ eſſet de ſubſtantia, tñ ad probandum aliquas cauſas ex quibus reſultet multiplicatio actꝰ nõ ſufficiunt teſtes ſingulares vt ad probandum quẽ feciſſe miracula vel eſſe homicidã vel hereticũ, imo nec ad probãdum vnũ totũ vniuerſale debẽt ſufficere teſtes ſingulares: vt ſuperius eſt demonſtratũ, ſed cũ oẽs cõtra dñm Jaco.inducti ſingulares ſint ptꝫ reſolutã ꝛ inefficacẽ eſſe oẽm vim probationũ in dicta cauſa factarũ. ¶ Specialius etiam vltra predicta reſpondeo. ¶ Et primo ad teſtes q conantur deponere eũ feciſſe contractus fenerationis,qꝛ vltra id qꝺ dixi de ſingularitate teſtium

7 non probant ex eo † quia deponunt in facto proprio:nam ipſi teſtes deponunt quod tales cõtractus cũ ipſis teſtibꝰ celebrauit.nam vt inquit Bald.in.l.dictantibus.C.de teſtam.ſi tractatur de probando aliquem eſſe vſurariuꝫ: ꝛ in cauſa mota cõtra vſurarium ad probãdum qꝺ ille eſt vſurarius: quia ille ſibi mutuauit ſub vſuris, non erit idoneus teſtis. Fallit niſi affirmet quod ex hoc non intẽdit aliquod cõmodum querere hoc eñ voluit clare Federicus in conſi.lxiiij.incipiente:pridie cũ procurator, ꝛc.in fi.vbi ꝓ hoc allegat ꝙ ſimilitudo cauſe in perſona teſtis reddit eũ non idoneũ.c.pſonas.de teſt. ¶ Jdẽ etiam clariſſime tenuit dñs Laurentius de rodulphis in ſuo tractatu vſurarũ in.q.cxvij.quia ſi ex illis probationibus ille pronunciaretur vſurarius:ſaltẽ faceret aliquod argumentum poſtea in fauorẽ teſtiũ ipſorũ ꝛ agentiũ poſtea cõtra illũ tanq̃ vſurariũ.per id quod legitur ꝛ no.in.c.cum in dioceſi de vſuris. in clemen.j.cum ibi nota.eo.tit.ꝛ pro iſta parte dicit ſe vidiſſe pluries practicari in curia epiſcopali Florẽtie. ¶ Nec ad hoc

b ob.ſm eum id quod not.Joan.and.[b] in regula ſine poſſeſſione.de reg.iur.lib.vj.in mercu.in penul.col.vbi dixit ꝙ conſuetudo generalis de non ſoluẽdo quartam epiſcopo poterit ꝓbari per clericos ꝛ rectores eccleſiarum illius loci deponẽtes de ſuo facto negatiuo ad ipſorũ cõmodũ: qꝛ rñdet dñs Laurentius qꝺ ex tali ſñia illi rectores non ſunt ꝑcepturi aliquod cõmodũ,ſecus qñ agit̃ cõtra aliquem vſurariũ:quia in vſurarios ſufficiunt probationes minus exquiſite per id quod habetur in.d.c.cum in dioceſi.ꝛ in.c.illo vos.de pign.cũ ſi. ¶ Et per predicta nõ obſtat dum etiã dicebatur cõuictum eẽ dominum Jacob.de blaſphemia:quia non probatur per teſtes: qꝛ

non iuũ:

non sunt singulares. ¶ Preterea dato q̄ dici posset ꝓbatū
esse per aliquos qui essent contestes in actu blasphemie non
8 irritaret, quia dixit Host. in summa de maledicis † qđ ꝑ sim-
plici blasphemia etiam clerico imponitur hodie pena descri-
pta in. c. ij. de maledic. non autem potest deponi: nisi sepi⁹ sit
consuetus. ¶ Et ideo non sufficeret ꝓbari q̄ bis vel ter blas-
phemauerit ad hoc vt dicatur consuetus blasphemare: vt po
nit Cy. in. l. ij. C. de reb. credi. Et sic oportet talem consuetudi
nē blasphemie probari per testes q non essent singulares: vt
superius dictum est. no. Cy. in. l. ij. C. que sit lon. cōsuetudo. ꝛ
Pau. de leaza. in disputatione sua que incipit ꝯ instrumētū
debiti. ꝛ Jo. an. in. c. fi. de consue. ꝛ Ant. de bu. in. c. lꝫ ex qua-
dam. de testibus. ꝛ Bal. in. l. de quibus. ff. de legibus. cū simi.
¶ Pariter etiam non ob. quod dicitur esse probatum domi
num Jacob. esse dilapidatorē ꝛ dissipatorem bonorum eccle
sie: q2 vltra illud quod dictū est supra: vcꝫ testes esse singula-
res dico, quod testes non deponunt nisi de auditu, ꝛ per con
9 sequēs nō ꝓbāt. iij. q. ix. testes. ꝛ in. l. testiū. C. de test. ¶ † Et
licet quidam testes singulares dicant qđ viderunt eum lude-
re ꝛ perdere nō seq̄t de necessitate quod dilapidauerit bona
ecclesie cum dominus Jacobus habere possit: vt habeat alia
bona q̄ de ecclesia ꝛ dictum testis debet de necessitate cōclu-
dere. c. in presentia. de probationibus. ꝛ. l. neqꝫ natales. C. de
proba. ¶ Et pariter etiam non ob. quod quidam testes de
ponant dñm Jac. permutasse vel alienasse absqꝫ solennitati
bus requisitis vt deponunt primus ꝛ secūdus testis: q2 sunt
singulares, ꝛ deponunt in facto proprio nonnulli alij vt ter
tius testis deponit de auditu sic non probant per predicta.
¶ Nec etiam obstaret si aliqui testes deponerent publicā es-
se vocem famam quod do. Ja. dilapidauit fructus ꝛ bona di
cte ecclesie: q2 respondetur q̄ tales testes non probant q2 nō
assignant rationem vel causam scientie quā reddere tenētur
etiā nō interrogati: vt no. Inn. in. c. cū oporteat. de acc. faciūt
no. per Inn. in. c. cū causam. de test. ꝛ per Bar. in. l. solam. C.
de test. nō eñ sufficit simplr̄ probare famā: vt no. Bar. in. l. ꝺ
minore. §. si plurimū. in fi. ff. de questio. ꝛ Bal. in. l. proprieta
tis. C. de prob. lꝫ opꝫ. probare causas vñ fama traxit originē
l. decurionum. C. de penis. ꝛ q̄ a maiore parte populi ita di-
citur vt no. in. l. iij. §. eildē. ff. de test. ¶ Propterea fama non
facit plenā probationē. vt ibi in. c. veniēs. de testib⁹. ¶ Non
ob. ēt id qđ deponit. xxij. test. q conat̄ attestari qđ do. Ja. lo-
cauit in perpetuum quoddā molēdinū sine licentia superio-
ris ꝛ monachorū ꝑ certis perdicib⁹, q2 iste testis nō conclu-
dit primo q2 nō deponit dictū molēdinū esse molēdinū. d. ec
10 clesie scđo † q2 locatio in perpetuū potest ēt fieri sine lnia su-
perioris qñ res est solita locari. ꝛ sic non est de mēsa. cap. ij. de
feu. ꝛ ibi no. ꝑ gl. in cle. j. in verbo mēsam. de exces. p̄latorū. ꝑ
doc. in. c. vt super. de reb. eccle. non alie. Itē est singularis ipe
ꝛ quidā alij qui etiā ꝑ maiori parte deponūt de auditu. Non
obstat ēt qđ testes conant̄ ꝓbare dominum Jacobū persepe
lusisse vario genere ludi. q2 vt iam dictū est testes singulares
sunt. Preterea de hoc excessu non est singulariter habita mē
11 tio in accusatione: † oportet enim q̄ in accusatione specifice
exprimant̄ crimina ꝑ qb⁹ instituit̄ accusatio: alias non proce
dit accusatio q̄tūcūqꝫ generalis. l. libellorū. ff. de accu. l. item
exigit. de dolo. ꝛ no. in. c. tue. de procu. etiam accusato nō op
ponēte. d. l. libellorū. §. q̄ si libelli. ꝛ ibi Bar. de accu. ꝛ Bald.
in. l. edita. in. ij. col. C. de edendo. ꝛ expressius Bal. in. l. ij. in. ij.
col. C. de confes. in ver. iuxta hoc pone dicit, ꝛc. ¶ Vñ non iu
uat probari aliud q̄ qđ specifice deductū fuerit in accusatiōe
l. habebat. ff. de insti. no. Inn. in. c. ex parte abbatisse. de priui
legijs. ꝛ q̄ no. Spe. in ti. de of. iu. §. deseruit. in verbo qđ sit li
bell⁹ inept⁹. cū si. ¶ Nec ob. si dicat̄ q̄ saltē duo testes sunt cō
testes in ꝓbatione ludi. l. septimus ꝛ octauus: q2 vltra p̄dicta
rñdeo qđ septim⁹ affirmat se iniuriatū a dño rōne cui⁹ iniu-
rie ꝛ p̄sumpte inimicitie nō remanet testimoniū ei⁹ integrū,
ēt dato qđ nō possit dici inimicitia capitalis: vt non. gl. iij. q.
v. in. c. de accusatorib⁹, vt Inn. ꝛ Jo. an. i. c. cū oporteat. de ac.
ꝛ Bal. in aut. si dicat̄. C. de test. ¶ Itē nō ob. q̄ videat̄ ꝓbatū
de fornicatione ꝯ ipsum q2 vltra defectum singularitatis te-
12 stium dico † q̄ ꝓpter simplicē fornicationē nō venit puniēd⁹
nisi fornicatio caderet in incestū vel adulteriū. xxxj. di. maxi
mianus. ꝛ no. Jo. an. i. c. vt clericorū. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ doc. ple-
ne in. c. ac si cle. de iu. p̄terea de hoc ipso nō exiuit ipsā accu-
sat⁹ ꝑut p̄xie dixi. ¶ Nec ob. ēt qđ dicat̄ ꝑ testes eē ꝓbatū q̄
dederat operā aucupio ꝛ venationibus: q2 de hoc non fuit ac
cusatus: vñ nō potuit iudex ex hoc se fundare: vt. s. dictū est.
item testes sunt singulares. ¶ Preterea etiā talia licent cle-
13 ricis dūmō fiat retractationis cā: vt no. i. c. j. de cle. ve. ¶ † Et
venationē i dubio debem⁹ interpretari factā esse cā recreatio
nis: vt no. Car. in. c. q̄ venationib⁹. lxxxvj. di. vbi dicit quod si
electo in epm̄ obijciant̄ q̄ si sit venator: hāc exceptionē debe-
mus interpretari in meliorē partē. s. cā recreationis: ꝛ sic lici-
te hoc fecerit. ar. l. merito. ff. ꝑ socio. ꝛ. c. ij. de re. iur. ¶ Nō ob.
insuper qđ ꝑ subreptionē vel obreptionē impetrauerit cōmē-
dam ꝛ qđ probatum sit redditus ecclesie esse longe maiores
q̄ in impetratione fuerit expressum: q2 respondeo q̄ testes nō
deponunt q̄ tempore impetrationis redditus ecclesie ascēde
rūt ad summam ducentorum aureorū, ꝛ sic non concludūt de
14 subreptione: † nā nō sequit̄ res hodie esse tāti redditus: ergo
olim etiā fuit: ita dicit. l. in ꝯfirmando. cum ibi no. per Bart.
ff. de confir. tu. l. si defunctus. C. arbi. tu. ꝛ declarat Bart. in. l. si
quis adulteri. C. de adult. ꝛ expressius Barto. in. l. j. ad fin. C.
de fruc. ꝛ lit. expē. in verbo quero qualiter probentur. vbi di-
cit qđ si ꝓbat̄ q̄ ex re aliqua percepti fuerint aliquib⁹ annis
tanti fructus, non sequit̄ ergo, qđ tanti fruct⁹ nūc percipi de-
bent: allegat notata per Jacobum de are. in. l. si. fun. C. de rei
vendi. ¶ Postremo non obstat qđ testes singulares ꝓbent
quem esse vsurarium, ꝛc. ꝛ sic de singulis: q2 ad hoc fuit plene
supra responsum in presuppositis superius comprobatis.

Summarium.

1 ☞ Testibus duobus stantibus pro instrumento plus credi-
tur, quam pluribus contradicentibus.
2 Temporis diuersitas elidit testes maxime in criminalibus.
3 Testamentum non est imperfectum, si testator omiserit que-
dam addere.
4 Nominatio notarij valet testatore approbante.
5 Falsitas tripliciter accipiatur.
6 Instrumentum esse nullum vel falsum differunt.
7 Notarius rogatus presumitur.

Epitome.

Mutinensis infirmus di-
xit rogo te vt sis rogat⁹ ꝛ vos testes de testamen-
to quod facere volo: ꝛ incontinenti absqꝫ alia scri-
ptura testator publicauit voluntatem cum institutione here-
dis ꝛ legatis, ꝛ sic testator dixit notario non fare altro per fin
a a domane: [a] rogauitqꝫ testes ꝛ notariū vt cras adessent ne-
mo venit testator conualuit notarius testamētum posuit ad
memoriale iuxta formam statuti inquiritur contra notarium
de falso: quia tale testamentum in publicationis formam re-
degit, queritur quid iuris?

Consilium. LXXIII. Ant. de pra. vete.

Non puto hunc notarium incur-
risse penam falsi
ratiōe substantie testamenti, ꝛ contētorū in eo per
l. iubemus in fin. C. de testa. stante forma dicti in-
strumēti, ꝛ ideo cessat pena ꝛ suspitio falsitatis. de quo in. d. l.
iubemus. ¶ Nec quantum ad hoc obstant illa verba non far
altro per fin a domane: ex eo quia verba non declarant ꝑ hoc
imperfectionem testamenti stante forma ꝛ dicta depositione
dictorum testium in vnum conuenientium ꝛ dicentium post
publicationem voluntatis ꝛ dispositorum testatorum quo
ad institutionē ꝛ legata rogasse notariū, ꝛ testes: nec se aliud
dicturū obtulit qđ etiam si non dixerit ꝛ perfecerit non ꝑ hoc
dicitur imperfectum esse testamentum: vt est tex. in. l. ij. iuncta
l. asse toto. cum ibi no. per glo. ꝛ doc. ff. de here. institnē. ꝛ in. l.
si quis here. de instit. ꝛ substit. sub condi. fac. ꝛ quod q̄dam di-
cunt in. l. si ita scripsero. ff. de condi. ꝛ demon. ¶ Etiam ꝓba-
tur expresse attenta qualitate illorum verborum non far al-
tro ꝑ fin a domane: que includunt prohibitionem tēporalem
certi diei per cuius elapsum inducitur concessio: vt hr̄ perinde
ac si illa verba non essent prolata. ff. de postu. l. imperator. vbi
Bal. in pluribus exemplificat in. l. j. C. de postulando. i. l. rele-
gatione. §. ad tempus. ff. de interdic. ꝛ rele. ¶ Pondero etiam
q̄ duo ex testibus dixerunt se nō audiuisse illa verba nec etiā
aliquis ex testibus expresse dicit notariū audiuisse. nec ꝑ solā
p̄ntiam includitur necessario intelligentia. vt. l. j. §. fi. ꝛ ibi per
Bart. ff. de auto. tu. ꝛ iō dixit Bart. q̄ dꝫ dicere fuit tp̄s p̄ns
audiuit de quo Jo. and. in. c. p̄sentiū. de testi. li. vj. ¶ Facit no.
in. l. diē proferre. §. coram. ff. de arbi. ꝛ. l. coram. de verbo. sign. ꝛ

a ¶ Domane. i. nō faciaꝫ vel addam aliud vsqꝫ in crastinum.

do. Anto. post Nico. de mata. in. c. cum Jo. heremi. extra de
1 fi. instru. prout conclusit ibi Nic. de Mat. † q̄ si duo deponunt de substantia cōtētorū in instrumēto, et plures contra credit magis illis duobus affirmantibus pluribus ꝯdicētibus: quia satis est possibile q̄ ita non aduertebant sicut illi deponētes pro instrumento, et hoc etiā cōtingit in illis q̄ dicunt se nō audiuisse. ¶ Preterea inter illos qui deponunt testatorē ea verba dixisse est diuersitas: quia non omnes eodē sermone dicunt nec conueniunt capiti in quo dicitur quod incontinenti publicato testamento, et aliqui dicunt q̄ post modicū tp̄s, et aliq̄ dicunt q̄ testator stetit super se modicū: aliqui dicunt publi-
2 cato testamento, et sic in tempore non conueniūt † et diuersitas temporis inter cetera testimoniū elidit: et testimonia reddit singularia vel falsa. de test. c. ex tenore. et c. cum causam. et iij. q. ij. et nihilominus. et iiij. q. iij. in testibus, et in. d. c. cū Joānes heremita. ij. q. vj. libellorū. ff. ad sillc. l. prius. Cy. et Bald. C. de test. l. testium. ¶ Et lʒ testes in hoc varij reducant qūque ad cōcordiā. de test. c. cū tu. et in. l. ij. ff. si cer. pe. per Bar. post Jac. bu. Ang. et Moderni. in. l. inter stipulātē. §. j. ver. ob. et in. l. insulā p̄ Bal. ff. sol. ma. nō tū vt ꝓbent, sʒ ne falsum incurrāt vt dixit Inno. de offi. dele. c. cum cōtingat. et docto. vbi. s. in hoc vnum concludentes. ¶ Et attento q̄ ex hoc solo maxime pēdet dubitatio ad. d. l. iubem⁹. an voluntas fuerit perfecta quo casu non posset notario ascribi aliqua culpa vel defectus: an imperfecta: et tunc forte ascriberet̄ sibi ad crimē falsi: vt in. d. l. iubemus. vel testes deponentes super eo debent esse omni exceptione maiores: ita vt dictis illorū nō possit aliqd obijci sʒ dʒ esse fides indubitata. ¶ Et idē voluit bal. in. l. sciāt. C. de prob. p̄ illū tex. dū dicit luce meridiana clariores et indicij ad probationē dubietatis, et iō dixit q̄ cū sint tres species probationum parua maior et maxima, requirit̄ maxima i criminalibus. et maxime dʒ requiri in crimine falsi qd̄ lex multum abhorret. l. trāsigere. cum ibi no. per gl. et docto. C. ad. l. fal. ¶ Et hinc est qd̄ in tali iure requirit̄ maxima indago veritatis. l. vbi. C. de falci. de quo crīe multū suspicat̄ lex et ꝑcipue. j. testamētis. d. l. iubemus. et in. l. hac consultissima. C. q̄ test. fa. pos. et in. l. diuus. ff. de testa. mil. ¶ Vn̄ stāte diuersitate inter testes in hoc testō ratione. d. tp̄is, et etiā in di. quia quidam presentes dicūt illa verba nō fuisse dicta vel eos nō audiuisse: alij ꝯtra dicunt dicentes testatorē dixisse et audiuisse et horum qdā incontinenti post publicationē aliqui post modicū nemo sane mētis. iuxta. l. si ita qs. ff. de euic. diceret hos cōtestes: ergo eorū testimonia vel sunt falsa: vt sunt singularia: ergo nedū probāt, sʒ puniri debent: vt in. l. q̄ falsa. et in. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. et Guil. in spec. de teste. §. j. ver. itē q̄ sunt varij inter se et si essent mille nō ꝓbarēt: vt dicit Bal. in. l. j. C. de test. et plene
3 in. l. iureiurā. C. de testa. extra de testi. c. lʒ vniuersis. ¶ † Preterea etiā si in casu de quo querit̄ ex presupposito q̄ ꝓpter illa verba diceret̄ voluntas imperfecta: quia forte testator voluisset aliquid aliud: ex hoc quia in publicā formā redegit notarius nō incurrisset penā. d. l. q̄ solū hʒ locū cū defect⁹ fuerit i solennitate formali ō qua in. d. l. iubem⁹. imo p̄ illū tex. vr̄ ꝓbari q̄ si testm̄ est imperfectum ea imperfectione: que tū nō est certa q̄ valet in eo qd̄ est certū, vbi est tex. cū gl. fi. que incipit valet ergo secus si omnino esset certū qd̄ adhuc aliqd volebat facere et non fecit, quia tūc in eo qd̄ fecit non valet, et in. l. si q. t. l. ea scriptura. cū ibi no. ff. de test. ¶ Hic ergo p̄ illa ỽba: far altro: nō ꝯstat oīno de voluntate testātoris qd voluit facere vl̄ addēdo mutādo vel diminuēdo, et ideo elapsa die et non faciēdo videt̄ persistere in eadē volūtate et penitere ad ius adiectionis. arg. iuriū ꝑallegatorū. ¶ Seruata etiā fuit solēnitas dicte le-
4 gis: quia vel testator proprio ore nominauit h̄r̄des † vel notarius testatore coram testibus postea approbante: vt conclusit Bar. in. d. l. iubemus. et hoc hodie seruat̄ de consuetudine: fides tabellionis aufert oēm suspitionē falsitatis: etiā si cōmittitur ei tota substantia veritatis: ergo standū est ei arg. l. si qū. in princ. C. de testi. et Guil. in Spe. de test. §. j. versi. sʒ qd si is. et ibi Joā. and. in addi. tenet tale testamētum valere: nō vr̄ per alium fecisse, sed p̄ se. argu. insti. de ver. ob. §. preterea. et §. quoties. ff. de ver. ob. l. j. §. si quis ita. et Bar. seqt̄ idem si testator articulate loqui scribat. ¶ Et ad predicta facit vna sol. et in. l. si is qui. de testa. qui dixit q̄ ibi morte preuētus non potuit plus nominare, sed in. l. iubemus. noluit, et sic in casu de quo queritur: tū si in diē crastinū potuerit disponere et nō disposuit dʒ p̄ eū stetisse ex quo facere potuit, et nō fecit: ar. l. aure ciuili. ff. de condi. et demon. et voluit ibi Jac. de aret. dicens qd̄ ex quo plus nō adijciat cū potuit: vr̄ finē imposuisse suo testō arg. l. qd̄ in rerū. §. j. de leg. j. et si quibusdā non placeat hec solutio: sed quātū ad titulū nostre questionis placeat mihi: et iō tāq̄ hic testamētū fuerit perfectū notarius potuerit illud in

a ¶ Eo ipso. Idem Alex. in libr. v. cōsi. xlviij. dicā in li. ij. consi. cliij.

publicā formā redigere elapso tēpore predicto ad cōtestationē preter suspitionē alicu⁹ criminis. ¶ Arguit scd̄o defect⁹ notarij ex eo: quia dicit publicasse testibus voluntatē testatoris anteq̄ scripserit qd̄ fieri oportet pro solennitate instrumenti vt allegat tex. cū gl. ibi Bar. et Bal. i. l. fideicō. §. j. ff. de leg. ij. ¶ Et i uper hoc ēt sunt examinati testes quorū quis in examinatione extra iudiciū dicūt notariū scripsisse et tūc legisse et publicasse. et heredes duo ex eis idē dicunt examinati in iudicio vn⁹ ex eis narrauit in iudicio ab eo q̄ dixit extra iudiciū, alij dicūt non vidisse scribere, sed vidisse pugillare: alij chartā in manu et calamū aliq̄ q̄ testator dixit nō scribas aliqd vsqʒ ad cras p̄ qd̄ dicūt notarium incurrisse penā falsi: quia reducendo in publicam formam fecit instrumentū de eo q̄ nō erat instrumentum. ¶ Sed ex hoc nō pōt notario ascribi falsitas primo stāte diffinitione falsitatis de qua in. l. quid sit falsum. ff. de. fal. et qd̄ ibi Bar. dicēs falsum sumitur pluribus modis.
5 ¶ † Primo mō largissime omne qd̄ nō est verū siue dolo, se dicat siue sine dolo presumit̄ prout sumūt dialectici. et probatur. in. l. si is qui ducenta. §. verū. ff. de reb. dub. et hoc hic nō pōt dici: quia qcqd scriptū est in instrumento est verū: vt testes deponūt. ¶ Scd̄o dicit̄ falsum large omnis veritatis mutatio que in se hʒ dolū: vt in auť. de instru. edi. circa princ. et isto mō oīs q̄ cōmittit dolū pōt dici cōmittere falsum: nō tū q̄tū ad accusationē falsi ƀm Bar. ibi, nec etiā est probatus aliquis dolus quē probari necesse est in quocūqʒ actu et legitimis ꝓbationibus, quia nō presumit̄. l. quoties. §. qui dolo. ff. de prob. et ꝑsertim vbi caderet in speciē criminis. l. merito. ff. ꝓ socio. et no. Bar. in. l. qui erit. ff. de acqui. here. et Bal. in. l. potuit. C. de iur. deli. ibi Salyc. ¶ Tertio mō sumit̄ falsum qd̄ incidit in aliquod caput legis cornelie de falsis: quo casu dixit loq. d. l. qt sit falsum. ¶ Et iō concludit qd̄ pro quolibet delicto vel deceptione nō debet puniri crimen falsi vel in falsum incidit: nisi fiat talis q̄ sit decapitibus. d. l. cornelie. et ita dicit intelligi debere statutum excludens falsarium ab officijs. ¶ Et iō cum non est inuētū casu de quo queritur in capite legis cornelie: ēt si hoc dolo fecisset non potest contra eum de crimine vt falsum cōmittentem inquiri. ¶ Solum enim crimen falsi ex capite. l. cornelie incurrit qui testamentū viuentis peruertit: vt in. l. j. §. is qui. ff. ad. l. corne. de fal. ¶ Sʒ hic nō peruertit imo scripsit quod dixit testator: vel si intelligatur apparet, vt vult ibi gl. ƀm vnū intellectū loquit̄ in testamēto i scriptis ꝓut dʒ in. l. testiū. ff. de test. sʒ hoc testm̄ nuncupatiuū lʒ in scriptis redactū. vt Bart. et Ang. in. l. heredes palā. in p̄n. ff. de test. insti. de testa. et preterea hec volūtas testatoris fuit publicata testibus et palā non secreto, et sic nō hʒ locū illa lr̄a: preterea si publicauit ponendo ad camerā actorū ex necessitate vt legem seruaret. et ideo nō dʒ puniri: vt in. l. gracch⁹. C. de adulte. ¶ Et per hoc etiā deficiētibus alijs debet iuuari notarius a crīe falsi. q̄ crimē sine dolo nō pōt cōmitti stāte statuto imponēte penā notario nō ponēti ad camerā actorū instrumētū de quo fuit rogatus intra certū tp̄s cuʒ sit q̄ fuerit rogatus iustā causam habuit publicandi et ponēdi ad camerā: non discusso an nō valeat an nō valeat. ¶ Attento q̄ nedū iusta cā sed iniusta excusat quē a dolo in criminibus. l. igitur. de li. causa. C. de plagia. l. ij. et ibi p̄ Moder. ¶ Pro hoc ēt quia ex quo nō potest dici de falsitate nec large nec largissime nec stricte, quia verū scripsit. et quia p̄ publicationē factā non dedit instrumentum parti quo casu loqt̄ ƀm Bar. in. d. §. is q. ¶ Nec inter capita. l. cornelie reperit̄ q̄ q̄ primo publicauit volūtatē ꝯhentiū, vel testatoris: ꝓut fuit rogatus et postea scripsit incurrat i aliqd̄ ex capitib⁹. l. cornelie. ¶ Sʒ pōt obijci de nullitate tm̄ p̄ doctrinā gl. et Bar. et Bal. in. d. l. fideicōmissa. §. j. sequit̄ regula posita per gl. in auť. de nō alie. §. q̄ verosimile.
6 iuncta doctrina Bal. in. d. l. iubemus. dicēte † q̄ vbi instr̄m est nullū, licet p̄ notariū cōfectū notarius nō est falsari⁹: nec dʒ falso puniri dūmodo scripsit instrumētum ꝓprie et vere, lʒ inualide sicut hic quia primo legit vel ōreten⁹ publicauit, et postea scripsit: vt in protocollo vel alia scriptura publicata, et sic iualide. et istud solū dictū est sufficiēs ad excusationē notarij. ¶ Et vere ēt quia in multis et me presente vidi plures q̄ rogāt et postea scribunt et dicunt vos sitis rogati de his, et ego conficiam instr̄m: q̄ cōsuetudo plurimū esset attēdēda iuxta no. in auť. de fi. instr. in. §. sed si. ¶ Considero q̄ in dubio ꝑsumit̄ p̄ notario qd̄ primo scripserit stante doctrina Bal. in rub. C de fide instr. dicēte pro declaratione gl. in auť. de tabellio. q̄
7 dixit † q̄ presumit̄ notari⁹ rogatus eoipso[a] qd̄ fecit instr̄m
8 propter peritiā p̄ tex. cū gl. in. l. j. C. de vsu. et iō est ꝑsumenduʒ quod non scripsisset: nisi fuisset rogat⁹ pariter: vt hic dicēduʒ vt cum sciat se primo debere scribere q̄ legat partibus vel testibus q̄ ipse pmo scripserit quā legerit. ¶ Et precipue cum hoc sit

hoc sit de his que spectāt ad notarium ⁊ non ad partē:⁊ ideo etiam de his dꝫ ei credi.vt in.l.si quis decurio.vbi casus:⁊ ibi Cy.⁊ Sal.C.de fal.Dy.in.l.si librarius.de re.iu.⁊ eius testimonium preualet testimonijs testium:vt doc.in.d.c.cū Joā. heremita.¶Et precipue cum coadiuuet dictis testium descriptorū in instrumēto eo casu dixit.d.Ant.in.d.c.cum Jo.heremita plus credi duobus affirmantibus q̄ quinquaginta negātib⁹ ſm gl.in.d.l.diē.§.si plures.ff.de arbi.⁊ ibi late ꝓseq̄t vnde cum hic primo sit presumptio ꝙ primo scripsit per doctrinam Bal.de qua supra sic etiam de spectantibs ad notarium:⁊ notarius hoc attestatur,⁊ sic succedit regula si qs decurio.¶Concurrunt etiam tres testes saltem in primo dicto si in scđo aliqui contrarientur quo casu neutri eorū dicto creditur.Guil.in Spe.de teste.§.j.ver.quid si idem testis.alleg. de appel.c.solicitudinem.⁊ Barto.in.d.l.eos.⁊ alij testes in hoc non conueniunt ⁊ in qualitatibus discordāt.stat conclusio Bal.in.l.testum.dicentis quod discordantia in qualitatibus testimonij vitiat testimonium.¶Et ad hoc ēt cōueniūt que pulcherrime protuitione notarij induxit primus egregi⁹ consultor per que concludo dicto notario nullū crimē posse falsitatis ascribi.Et ita vt superius dictū est dico ⁊ consulo ego Ant.de prato veteri vtri.iuris doc.comes ⁊ sacri imperialis consistorij consiliarius Bononie iura ciuilia legens.

Summarium.

1 ☞Falsum non committitur sine dolo.
2 Notarius semel rogatus de testamento non dꝫ ad petitionē testatoris lacerare sed tamen cancellare.
3 Testamentum in dubio censetur haberi pro absoluto.
4 Error in notario potius quam dolus presumitur.
5 Juramentum suppletorium non defertur in causis magnis.
6 Testis deponens per verbum videtur,non probat.
7 Instrumentum scribi tempore actus non est necesse,nisi fiat in scriptis.
8 Testificatio iudicialis prefertur extraiudiciali precedenti.
9 Acta ⁊ attestationes debent probari per scripturam.
10 Falsum non committitur circa notam priuatam,que nocere nequit.
11 Falsi probatio debet de necessitate concludere.
12 Notario non plus creditur in.q.falsi quam testi neganti.
13 Falsum committit dans falsam schedalum notario.

Consilium.LXXXIIII.

VIso testamento Joannis liualdi:vt dicitur rogato per ser Antoniū bosellū ⁊ attestationib⁹ testium receptorum tam extraiudicium quā in iudicio ad probandum:an testamentum fuerit publicatū de voluntate ⁊ rogitu dicti testatoris,⁊ ad probandum alia q̄dam que in dicto actu testandi dicuntur interuenisse.¶Omissis nō necessarijs breuiter concludo dictū notariū q in publicam formaꝫ dictū testamētū redegit nō posse ex hoc puniri vel argui de falso,ad quod ostendendum.¶Primo adduco nota. per Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edi.§.ostenso.in addi. magna.in ver.item sciendum est,⁊c.vbi querit quid de instrumētis communibus inter partes que per pacta ipsorū ꝯtrahentium vel precepto arbitri cancellari debuerunt vel cācellata fuerunt:an si post hoc notarius vni parti fecit instrumētum predictum in forma autentica cōmittat falsum.⁊ dicit ꝙ ista fuit q̄stio Rofredi in questionibus suis.q.xlvij.⁊ arguit
1 primo ꝙ nō:†qr falsum nō cōmittit̄ sine dolo etiā si subsit lata culpa legis cornelie.ff.de sica.⁊ in.l.inter oēs . ad finē.ff.de furtis.in contrarium adducit:qr de iure est quod notari⁹ de voluntate partium faciat instrumenta.l.contractus.C.de fide instru.⁊ quia consuetudo ita se habet ⁊ equitas suadet,et minime sunt mutanda,⁊c.l.minime.ff.de legi.l.in summa.§. q̄ꝙ.ff.de aqua plu.arc.⁊ sic expedit ad fraudes euitandas.in aut.de instru.caute.⁊ fide.post prin.qr lata culpa cōparat̄ dolo.l.quod nerua.ff.depo.si.l.ij.ff.si mel.fal.mod.dixe.tādē decidit Jo.an.sequēs Rofr.in loco prealle.ꝙ si fuit in dolo punientur pena criminis stellionatus.ff.de cri.stel.l.j.alias non punietur:quod autem in casu nostro nō fuerit ser Ant.in dolo patet:quia omnes testes qui interfuerunt testamento examinati deponunt quod testator condidit testamentum ordinando legata ⁊ institutiones.⁊ qđ in dicto testamento notarius fuit rogatus a testatore ⁊ testes etiā fuerūt rogati,⁊ qđ etiā notarius ibi dictū testm̄ publicauit.¶Et licet plures ex dictis testibus examinatis in iudicio subdant,qđ paulo post factam publicationem testator dixit ad notarium hec verba
a teneti cosi fina a domane:[a] tamen per hoc non arguitur aliquis dolus dicti notarij in scribendo ⁊ autenticando dictum instrumentum:qr testator prohibendo notario quod nō subscriberet vsqꝫ ad dieꝫ sequētē vr̄ tacite permittere ꝙ post diē sequētē scribet ⁊ autenticet.l.imperator.ff.de postulan.l.statu liberū.§.stichum.ff.de leg.ij.Moueor etiā per id qđ habetur in.l.ij.§.si plura.cū ibi no.per Bar.⁊ alios.ff.quēadmodū testa.ape.ibi per illum text.ſm vnā lecturam dicit Bar.⁊ alij
2 scribentes ibi†ꝙ notarius postq̄ est rogatus de testamento non pōt:nec dꝫ ad petitionē testatoris testamentum dilacerare adeo qđ non appareat.⁊ si testator vult illud testamētuꝫ cancellare vel cassare illud faciat tamen notarius tenetur adhuc ipsum testamentum publicare ⁊ copiam facere vt ibi ſm tertiam lecturā gl.¶Presertim quia testator ordinato p eū
3 testamento,⁊ illud etiam per eū publicato †si nō appareret
b testatorē voluisse plus disponere videtur in dubio[b] habuisse actum testandi pro perfecto ⁊ absoluto:vt probat tex.notabilis in.l.is qui.⁊ ibi no.doct.ff.de test.⁊ per docto.in.l.ex ea.in princi.eodem tit.⁊ in.l.fideicō.§.j.de lega.iij.facit.l.cōtract⁹. C.de fide instru.cum ibi no.per Baldū circa.v.colum.¶Et vbicūqꝫ testator condito testamento diuertit se ad alios act⁹ extraneos a testamento dicitur haberi instrumentum pro absoluto ⁊ perfecto ſm Cy.⁊ in.l.in bone fidei.in.ij.q.⁊ ibi etiaꝫ Sal.C.de pac.arg.l.heredes palā.§.fi.de testa.¶Et hoc procedit in casu nostro saltem secuto die sequēti,⁊ aliquo nō mutato.d.l.imperator.⁊ dixi.s̄.¶Et per consequēs ꝙ ptꝫ non sumus in casu.l.iubemus.ad fi.C.de testa.cum ibi no.vbi notarius conficiens instrumentum de testamento imperfecto tenet̄ de falso.facit.l.nulli.⁊ qđ ibi bar.C.de numerarijs ⁊ actuarijs.lib.xij.¶Accidit ad cōfirmationē predictorū id qđ voluit Bart.⁊ alij in.l.quoties.§.j.p illū text.ff.de here.insti.
4 vbi voluit † ꝙ si reperiat̄ qđ notari⁹ aliter scripserit q̄ ꝓbatū
c fuerit a partibus tpe actus gesti presumit̄ potius p errore[c] q̄ per dolum,⁊ sic excusabitur a dolo notarius, ⁊ per cōsequens a falsi crimine quod cōmitti nō potest sine dolo.l.nec exemplū.C.ad.l.cor.de falsis.¶Nisi aliud appareret ex circūstantijs.ſm Bart.⁊ doc.in dictis locis no.Ludo.ro.in.l.captatorias.C.de testa.mili.que circūstātie hic cessare vident̄ presertim qr testator non decessit,sed viuit:⁊ sic non pōt dici ꝙ possit tractari de aliquo graui preiudicio cū testamētū ip̄m possit per testātē ad placitū reuocari,vt in iuribus vulgarib⁹,et per ꝯn̄s cessare videt̄ p̄sumptio suspitionis qđ notarius corruptus ob aliquod magnū eius cōmodū id fecit.¶Nec iura presumunt ꝙ facile quis velit delinquere ꝓ modico sicut pro magno commodo:presertim in crimine falsi.vt in.c.accedēs.
5 ⁊ ibi no.per gl.⁊ doc.de crimine falsi.¶Vñ videmus†in causis magnis lex noluit ꝙ deferri possit iuramētū parti ī defectum semiplene probationis propter suspitionē periurij rōne magni cōmodi:secus in causis non magnis:vt plene no.in.l. iij.⁊ in.l.admonendi.ff.de iniurijs.⁊ in.l.in bone fidei.C.de re. cred.⁊ in.c.fi.de iureiu.facit.l.thesaurus.ff.ad exhibēdū.Facit c.ad audientiā.de prescrip.cū ibi no.per doc.⁊ habet̄ in.c.quoties.§.q dolo.ff.de proba.⁊ in.c.fi.de presum.⁊ qđ no.Jo.an. in addi.Spe.in ti.de instru.edi.§.instrumentum.in.j.col.p̄sertim dum allegat.l.pe.de his qui sibi ascrib.in testō.¶Et fortasse etiā dici posset nō esse etiam sufficienter ⁊ concludenter probatum:saltem per duos idoneos testes ꝙ dictus notari⁹ audiuerit illa ṽba testatoris dicentis teniti cosi per fina a domane licet testis dicat qđ erat presens notarius.l.corpore.l.j. §.fi.cū ibi no.per Bar.ff.de aut̄.tut.l.heredes palā.in prin.ff. de testa.cū ibi no.per Bal.cū suis cōcor.tamē circa hoc non insisto:qr nō est necesse.¶Nec predictis hꝫ obstare quod quatuor testes ex septem testibus q rogati interfuerunt ī testamēto deposuerunt extra iudicium cū iuramēto quod dictus ser Anto.tempore conditi testamēti scripserit testamentum:vt videntur deponere in primis Franciscus Dionysius,Joan. continus,⁊ Bartholomeus fornarius:⁊ tamē postea examinati in iudicio vident̄ deponere ꝙ notarius tempore conditi testamēti nō scripsit testamētū,⁊ sic viderent̄ sibijsis ꝯrij,et sic non probant aliquid iuxta.l.eos.cū ibi no.ff.ad.l.corn̄.de falsis.⁊.l.qui fal.ff.de testi.qr ad hoc potest multipliciter responderi.¶Primo ꝙ Dionysius in prima examinatiōe nō deponit quando viderit notarium scribere,sed qđ audiuit et intellexit dictum testatorem dicere versus notarium stanteꝫ super lecto ipsius testatoris penes dictum testatoreꝫ cū charta ⁊ calamo in manibus iudicio ipsius testis q̄tum est de charta ⁊ calamo.⁊c.Jn secunda vero examinatiōe deponit quod

a ¶Domane.i.tenete sic vsqꝫ in crastinum.

b ¶Jn dubio.ideꝫ Bar.imo.Paul. in.d.l.si is q.Ale. Jas.decisi.l.re.C. de insti.⁊ substi.secus si inter testandum superueniat mors.Pan.cons. cv.videt̄.lib.ij.vel si testator dixit se velle differre pau. cōsi.ccccl.visa.lib. ij.adde Jas.in ru. co.ij.ff.de leg.j.cō si.cxcv.cū seq.li.ij. consi.viij.li.iij.con si.clv.lib.iiij.

c ¶Errorem.cons. lxx.nu.viij.

non vidit notarium scribere:τ quod notarius tunc recitauit
memoriter ipsum testamētū sine scriptura:itaq; si bene consi
deret vtraq; examinatio ist: testis non videt sibi ipsi ɔ̄triari:
q2 stāt simul ꝙ notarius staret cum charta τ calamo:τ tamē
non scriberet:vel dato ꝙ scripserit:tñ hoc non viderit ipse te
stis qd in scda examinatione deponit se non vidisse scribere.
¶ Item iste testis in prima examinatione loquit nō p visuz
6 vel p alium sensum corporis,sed p verbū iudicio suo† quo ca
su nō ɔ̄r deponere vt testis.l.testiū.C.de testi.l.q testamētuz.
§.fi.ff.de testa.in aut.de heredi.τ falci.§.sin vero absint.vnde
a testis deponens quod ita sibi videtur[a] nō probat,nisi premit
tat rationem dicti sui per visum vel alium accōmodatū sen
sum corporis.vt no.Jo.andr.in addi.Spe.in ti.de te.§.nunc
tractandum.ppe fi.τ Bar.in.l.quid tamē.§.si arbiter.ff.de ar
bitris.τ in suo tractatu de teste.τ Bal.in.l.de quib⁹.in.xx.ff.
de lega.τ Ang.in repe.l.sciendū.de ver.ob.in.ij.col.vbi exp̄s
se dicit ꝙ testis q deponit per ista verba iudicio suo,τc.non
pbat.Et illud etiā deponit dictus Dionisius in tertia exami
natione de facto non ɔ̄dicit in aliquo predictis:vt ptz ex in
spectione dicti sui iūctis his que supra prime dixi.Similr
Joan.continuus non vr̄ sibi ipsi cōtrariari:q2 licet in secūda
examinatione iudiciali interrogatus dicat qd non vidit no
tarium scribentē dictū testamētū,τ in prima examinatiōe nō
deponit aliquid qd sit huic ɔ̄rium si bene inspiciatur:q2 dicit
in prima examinatione ꝙ vidit dictum notarium stare super
lecto cum calamo τ charta in manibus τ scribere super ipsa
charta:non autem dicit quod viderit scribere testamētū:naz
pōt esse qd aliud scribebat quam dictū testamētum:vel quod
ipse testis ignoraret quod scriberet testamentum.est verū qd
ille Bartholomeus fornari⁹ videtur in secūda examinatiōe
aliquātulū cōtrariari his que dixerat in prima.tñ hic nō ha
bet obstare:q2 ꝗtū ad excusandū dictū notarium a dolo pre
dicto τ per consequens a crimine falsi satis est probatū p oēs
testes ꝙ dictū testm̄ fuit ordinatum τ cōfectum τ per dictuz
testatorē τ ab eo fuerunt rogati testes τ notarius.τ fuit pu
7 blicatum testm̄.¶ †Nā cōficere scripturā tpe act⁹ nō est ne
cesse in testō nuncupatiuo:sed solū in actibus requirentibus
scripturā:vt.l.heredes palā.in prin.τ ibi no.ff.de test.l.fi.cum
ibi no.C.de fideicom.l.ɔ̄ctus.C.de fide instru.Pōt ēt rūderi
8 ad obiectionez supradictā† ꝙ illa veritas testis[b] q vnū depo
b suit extraiudicialiter aliud iudicialiter nō impedit quin scda
examinatio iudicialis debeat preferri illi extraiudiciali scdm
magis verā τ cōem opi.vt no.gl.τ doc.in.c.cū causam.in ver.
ratas habere voluerūt.extra de test.τ pbat in.c.j.§.si eni dño.
in ti.quid sit inuesti.in vsibus feudorū,τ ibi ponderat Bald.
ad illū tex.τ firmat Spe.τ Jo.an.in ti.de teste.§.j.ver.quid si
idem testis.τ ver.seq.τ Bal.in consi.in Christi nomine:licet
assessores post Bart.sic recip.τc.τ Ang.in cōsi.cclxxv.incip.
quedā dña Margarita.τ in cōsil.cxxxviij.incip.Christofor⁹.
Petr.τ Bal.in.l.gesta.C.de re iud.bene facit tex.in.l.solā.cū
gl.C.de test.τ no.bar.in.l.qui p salutē.ff.de iureiu.τ nō debet
prestare impedimētum prima depositio que est inualida τ nō
sortitur effectum.c.illud.de iureiur.c.auditis.de elec.pcedēs
tū responsio tutior videt.¶ Nec etiam pdictis ob.ꝙ Anto.
de Trinisio τ Barth.de zandoriis deponere videant qd nō
nulli ex dictis testibus maxime Dionisius gentilis,Gerar
dus heluanus,τ Bartholomeus trinellus qui interfuerunt
dicto testamento dixerūt cum iuramento corā ser vētura exa
ctore camere principis τ examinante eos pro interesse came
re ꝙ cum ipse testator aliqua legata facere ceperit:postꝙ idē
testator dixit notario tornati de matina,τ ꝙ dicti Dionisi⁹
Gerardus τ gētilis dixerūt corā ser ventura pdicto quod di
ctus notarius nō scripsit nec publicauit dictum testamētuz.
9 q2 ad hoc potest multipliciter responderi.primo ꝙ† deposi
tiones dictorum testium facte corā dicto ser ventura nō pos
sunt probari per testes,scilicet per.d.ser venturam τ per dictū
ser Bartholomeū de zandoriis:q2 quando haberi potuit no
tarius qui conficeret acta publica τ scriberet depositiones te
stium,tunc debent acta τ attestationes probari per scripturā
τ non per testes.c.quoniā ɔ̄.τ ibi no.de proba.l.curēt.cuz ibi
not.ff.de test.τ.l.ne in arbitris.τ ibi no.Barto.C.de arbi.no.
Jac.de bel.in auth.in medio litis sac.ius.in fine.colum.viij.et
legitur τ nota.in.l.emancipatione.C.de fide instru.declarat
Bal.in.l.ij.in.iij.col.C.de eden.τ in.l.gesta.C.de re iu.τ in.l.li
tigatoribus.C.de appel.cum simili.ergo cum potuerit hri no
tarius qui de dictis attestationibus conficeret scripturam vt
dictus ser Bartholomeus de zandoriis notarius τ alij nota
rij in ciuitate mutine q est loc⁹ insignis vbi taliū adest et ad
esse psumitur magna copia.iuxta ea que habent in.c.statutū.
de prescrip.in.vj.τ per Bar.in.l.bonorū.ff.de bo.possessio.et

a ¶ Videtur.§.consil.xv.nu.v.Alex. Jas.in rubri.ff.de iureiuran.Jas.l.j.col.v.de insti.τ iu.

b ¶ Testis.ad.Ro.ɔ̄s.ccccv.si testis. Cepol.ɔ̄si.crimi.l.xj.Panor.Fely.c.cum i tua.de testib.Are.ɔ̄si.lxxj.deci.thos.cclxxxj.alcia.trac.psump.regu.ij.presump.xxix.

c ¶ Nocere.j.li.vj.consi.cxlv.

d ¶ Cōcludat.Jason.l.j.nu.xiiij.si qs i⁹ di.non obtē.l.singularia.colū.xvij.si cer.pe.ɔ̄sil.cliij.col.v.lib.ij.cōsi.xiij.co.iiij.lib.iij.

l.ideoq;.ff.p socio.τ in.l.si seruū.in fi.prin.ff.de verb.ob.τ in.l.
si ab hostibus.§.fi.ff.solu.mat.τ per Bar.in.l.iuris.C.qui ad
mit.cum simi.non sufficit probare per dictum ser venturam,τ
dictum ser Bartholomeum dictas attestatiōes.¶ Scdo re
spōdeo ꝙ dictus ser Bartholomeus τ vētura in dictis suis
sunt singulares:ergo non probant.c.licet causam.de prob.c.
bone.de elec.qd autem sint singulares patet quia vētura di
cit ꝙ dicti testes deposuerūt ꝙ Antonius bosellus notarius
neq; scripsit neq; publicauit testamētum.sed ser Bartholo
me⁹ nō dicit sic,sed dicit ꝙ dicti testes dixerūt ꝙ dict⁹ testor
dixerat io voglio lassare octo cēto liure a ciascaduna de le mie
figliole he stari.xxv.de formento a mio fratello,τ alia vba de
quibus dixit ipse testis nō recordari,τ ꝙ etiam dixerunt dicti
testes ꝙ postea dictus testator dixerat dicto notario nō scri
uiti couelle ma tornati de matina tu cōquesti testimonij che
io ve ne pregor:τ alia dicit ser Bartholomeus testis nō fuisse
dicta per dictos testes:nam iste ser Bertholomeus nō pbat:
tamē quia dicit se non recordari de omnibus que dixerūt di
cti testes.Nā potest esse ꝙ dicti testes dixerūt ꝙ testm̄ fuit per
fectum τ publicatum:τ p absoluto perfecto τ publicato te
stamento sine scriptura que nō erat pro tunc necessaria:vt di
xi.§.sed dict⁹ testor dixit notario non scriuiti couelle,τc.ꝙ v
ba nō potuissent operari quin notari⁹ iā rogatus de testō te
neatur facere scripturam de ipso testō:vt in.d.l.ij.§.si plura.
cū ibi no.per Bart.ff.quēadmodū testa.aperiātur.¶ Preter
ea licet ventura deponat ꝙ illi testes dixerūt quod nō fuit fa
cta scriptura nec publicatio:tñ hoc non habet obesse:q2 scri
ptura vt dixi que tunc non erat necessaria in testamēto nun
cupatiuo.Item q2 qñ testator facit institutiones heredū τ le
gata in testamento nuncupatiuo τ rogat notariū τ testes:nō
ɔ̄r necessaria alia publicatio:vt late pbat domi.Abb.in.c.cū
p.tabellio.de fide instru.que iura non regnunt hoc licet aliud
sit in testamēto in scriptis τ in alijs actib⁹ requirētibus scri
pturā:vel quādo testator corām testibus nō expressisset volū
tatē suā:ita intelligit ꝫm eū qd not.in.l.fideicō.§.j.de leg.iij.
τ in.l.contractus.cū ibi no.per Bar.C.de fide instru.τ qd no.
Joā.andr.in.d.§.ostenso.in ver.illud.in addi.magna.τ in.l.ex
ea.in prin.cum ibi no.per doc.τ in.l.si is qui.ff.de test.¶ Non
insisto eo quod pmo dicit do.Jo.cōtinuus:q2 est singularis:
τ etiā singularis in alijs dictis suis τ nihil substātiale conclu
dit,ex quibus concludo vt in prin.nō posse ex predictis dici
dictū notariū cōmisisse falsum.¶ Circa vltimū dubiū i quo
querit si qs accessit ad notariū.τ sibi dixit io voria che tu me
leuasse quello instrumēto de laquella fine refutatione crenū
tia de la quale tu sei rogato laquale voria che stesse i ꝗsta for
ma:ꝙ formā sibi ostēdit τ nō reperiatur ipsum notariū fuis
se rogatum,q2 notarius neget τ alius notarius reperiat ro
gatus:vel etiā aliter nō reperiat rogatus posse impingi ali
qua suspitio falsitatis cōtra eū qui accessit ad notariū dicen
do predicta verba τ in hoc puto cōcludendū breuiter ꝙ non:
nam aut querit an iste commiserit falsum certū est ꝙ non:q2
ipse nō cōmisit falsum.¶ Et licet scripsisset certam notā ꝫm
10 quam volebat authenticari instrimentū per notarium:† ta
men per authēticationē illius forme vel note que erat priua
c ta scriptura τ nullius fidei,τ ꝗ per cōsequēs nulli nocere[c] po
terat nō incidit in penā falsi:vt nota.in.l.dānis.C.de fal.no.
Bar.in.l.j.§.qui in rōnibus.ff.eo.ti.τ gl.pen.in.c.ꝗto.quam
ibi ponderant doctores ad hoc.de iureiur.facit text.cū gl.in
l.fundum.in fi.ff.de euict.¶ Nec etiā falsum cōmitti fecit:q2
non dicitur ꝙ notarius illi adictus fabricauerit instrumētū
falsum,vel in aliquo dolo fuerit:ergo iste non fecit fieri fal
sum instrumentū.facit qd no.Bart.l.si quis obrepserit.ff.de
fal.bñ facit.l.si is qui rem.§.si titium.ff.de fur.¶ Nec etiā vi
detur qd teneat ex eo quod tentauerit fieri facere instrumen
tum falsum:q2 presupponitur ꝙ requisiuerit notariū per hec
verba io voria che me autencasse τ leuasse quello instrumen
to de renuntia de che tu sei rogato.certe ista verba nō sapiūt
tentare qd falsum fiat cū petebatur illud instrumentum au
11 tenticari de quo sit rogatus:τ† quando verba pñt trahi ad
falsum τ ad non falsum in dubio sit interpretatio qd non cō
d tineat falsum:q2 oportet ꝙ probatio falsi concludat[d] neces
sario:vt colligitur ex no.per gl.in.l.iurisgētium.§.ꝙ fere.in
verbo approbet.ff.de pac.τ ibi ponderāt doct.maxime Bal.
τ Ang.τ Bal.in.l.imperator.ff.de sta.homi.τ Salyce.i.l.de
tutela.C.de integ.resti.mino.facit.l.si preses.τ.l.interpreta
tione.C.de penis.τ.l.si aliqs intētione.ff.de iudi.ergo vba il
lius debent intelligi plata vt importēt ꝙ notari⁹ petijsse itel
ligat instrumētū de quo esset rogatus,τ sic si nō est rogatus
non videat illud petijsse.¶ Et lz dixerit io voria che stesse
in questa forma:quam ipse sibi ostendit:tamen per hoc non

sequitur

sequitur quod ipse tentauerit illud quod notarius faceret falsum quia attento quod verba istius petentis intelligebantur de ipso instrumento de quo notarius esset rogatus, vt iam dixi licet dixerit io voria chel stesse in questa forma: hoc de necessitate non sonat quod fiat falsum, quia potuit esse quod illa forma quam notario exhibuit fuit exhibita ipsi notario: vt imbreuiaturam et protocollum autenticando extenderet sub illa forma tanquam continente clausulas consuetas in similibus apponi: prout facere et extendere debet notarius imbreuiaturam suam: vt no. Spe. et Jo. And. in ti. de instru. edi. §. ostenso. ver. quid ergo si imbreuiatura. et Jo. An. in eo. tit. §. instr. ver. quid si a contrahentibus. et Bar. in. l. gallus. §. idem credendum est. ff. de lib. et posth. et l. argentarius. in prin. ff. de ede. et cano. in. c. cum. p. tabellio. de fide instru. ¶ Ad predictorum confirmationem adduco id quod not. Tancr. de corneto in compendiosa sua in rubrica octaua. q. v. ver. preterea queritur quidam produxit etc. vbi signanter dixit quod de falso non punitur qui scienter dictauit notam ex qua redactum est instrumentum falsum. C. de test. l. dictantibus. est enim talis nota scriptura priuata que probationem non facit: allegat notata per. d. l. damus. ¶ Fortificantur predicta per ea que no. Spe. in ti. de teste. §. j. ver. sed pone esse iudex. et in ti. de instr. edi. §. restat. ver. sed quid si vnus ex testibus. et Ant. de But. in. c. ad audientiam. de prescri. et in. c. cum parati. de appella. et Ang. et Jo. de Imo. in. l. j. §. si quis negat. ff. quemadmodum testamen. aperiantur. et Sal. in. l. si quis decurio. C. de falsis. et do. Abb. in. c. cum causam. el. j. in fi. de testi. et in. c. ad audientiam. et Lu. Ro. in. l. j. §. fi. ff. de ver. ob. vbi per plura con-
12 cludunt † quod si vnus ex pluribus testibus a tabellione receptis accusatur ipsum testem falsum dixisse: testis vero dicit quod notarius aliter scripsit dictum ipsius testis quam ipse testis deposuerit cui magis creditur quo ad causam criminalem falsitatis. concluditur per
a ces in hoc quod non creditur [a] tabellioni: nec eius scripture contra testem: nec testi contra notarium. Unde in proposito dato quod ille tabellio neget se fuisse rogatum de illo contractu petito per illum qui eum adiuit pro habendo dicto instrumento. iste vero qui eum adiuit asserat quod fuerat de hoc rogatus notarius non debet magis credi tabellioni contra istum quo ad procedendum contra eum criminaliter de dicto falso quam credi debeat isti contra notarium: qui notarius si fuisset de dicto instrumento rogatus et celaret teneretur de falso. l. presbiter. C. de epi. et cle. c. j. cum ibi no. de crimine falsi. no. in specie Bal. in. l. eum. C. ad. l. Corn. de fal. per. l. si quis decurio. e. ti. et no. Jo. An. in addi. Spe. in. d. §. instrumentum. in. j. col. et Bal. in. l. qui accusare. et in. l. fi. in vlt. col. C. de edendo. et Pan. de Ca. in. l. non idcirco. C. de testa. ¶ Unde non potest dici quod illa forma exhibita per illum ipsi notario esset falsa: seu contineret falsum ex eo quod notarius dicit se non esse rogatum, et similiter si apparet alium notarium fuisse rogatum non potest dici quod contineret falsum: quia scriptura in se contineret veritatem. ¶ Et per predicta patet quod non habet obstare tex. in. c. licet ver. illo. extra de cri. falc. vbi text. dicit quod illi qui accedunt ad bullatorem bullarum apostolicarum et proiiciunt ibi caute falsatas literas, vt de vera bulla cum aliis sigillentur: non sunt immunes a crimine falsi. ¶ Et per illum tex. dixit ibi Bal.
b in. l. si quis obrepserit. ff. de fal. et latius in suo cons. [b] inci. tudertinus quidam. et do. Abb. in. c. quanto. de his que fiunt a prelato.
13 † quod si titius venit coram iudice, et dicit notario scribe quod talis nuncius retulit se citasse seium prout in hac schedula continetur presente nuncio: cum hoc tamen falsum esset et tamen notarius nullius malignitatis conscius: ita scripsit et propter hoc consecutus est ille sententiam pro se certe tenetur de falso idem si quis falsam schedulam dedit notario vt eam registraret inter notas per tex. in. d. c. licet. nam ista loquuntur quando constabat schedulam esse falsam et illam caute obripere falsum et sic esse in dolo. ¶ Sed in casu nostro non constat falsum esse, et quod notarius non fuerit rogatus de dicta renunciatione sibi exhibita, licet notarius neget se rogatum: vt probaui. s. item in casu nostro ille qui petiit autenticari instrumentum petiit instrumentum de quo ille esset rogatus: non autem illud instrumentum de quo non fuisset rogatus prout ostensum fuit. s. importare verba eius: in casu autem dicti. c. licet. et aliorum. que. s. allegata sunt non ita fuit. Pro hoc facit quia quis non tenetur falsi pena vbi commissum non cadit in aliquod caput legis Cornelie: vt dicit Cardi. in. c. fi. de crimine falsi. Sed iste casus non reperitur inter dicta capita legis Cornelie: ergo etc. ¶ Ex quibus concludo non posse ex predictis impingi notam seu suspitionem falsitatis ei qui dictum instrumentum autenticari petiit: vt. s. et ita vt superius conclusum est puto iuris esse.

Summarium.

1 Filio iure naturali et diuino, debetur patris successio. contra. nume. 5.
2 Bannitus non perdit ea que sunt iuris communis. nu. 7. 9.
3 Legitima per statutum non potest in totum tolli. contra. nu. 6.
4 Successio est actus legitimus et de iure ciuili.
5 Filius non potest petere legitimam repudiata successione.
7 Statutum permittens bannitum occidi, priuat eum iure communi. et nume. 10.
8 Statutum derogat omni iuri communi in loco suo.
11 Statutum potest auferre legitimam in totum.
12 Confiscatio non trahitur ad futura.
13 Filii banniti vel incapaces, succedunt auo etiam cum patruis.
14 Nepotes ex filia que renunciauit, quo modo succedant.

Consilium. LXXV.

Visis et diligenter perfectis que in themate continentur: videtur prima consideratione dicendum hereditatem patris dicti banniti esse delatam Nicolao: quamuis banito pro rata sua ab intestato per id quod habetur in. l. iam hoc iure. ff. de vulg. et pup. in prin. l. iij. et iiij. C. de suis et
1 legi. † Filiis enim debetur successio paterna iure naturali in auf. de trien. et semis. §. hoc natura. ibi, et natura procurata etc. et. l. scripto. ff. vnde liberi. et in auf. de hered. et falc. §. j. et. l. cum ratio. in prin. de bo. dam. l. nam et si parentibus. in prin. ff. de inoff. testa. ¶ Et ea que sunt iure naturali inducta sunt immutabilia et irreuocabilia. l. eos. de capi. dimi. l. ius agnationis. ff. de pact. insti. de iure naturali. §. sed naturalia. ¶ Et de iure diuino etiam inuenta fuit dicta successio nam dicit Augusti. si filius ergo heres. xvij. q. vlt. c. fi. et no. in. l. si quis ad declinandam. in prin. C. de epi. et cle. ¶ Ex quo infertur quod non habet obstare dictum statutum: primo dato quod statutum excludat bannitum ab omni actu legitimo non videtur excludere a successione paterna: quia est actus iuris naturalis vt dixi. ¶ Et appellatione actus legitimi veniunt actus ab aliquo iure scripto inuenti. vt no. gl. in. l. actus legitimi. in prin. ff. de reg. iur. et probatur in. l. legitima. ff. de pac. iuncta gl. ibi que exponit legitima, id est iuris ciuilis. ¶ Ad hoc accedit magis communis opi. doc. que
2 est † quod bannitus non perdat beneficia iuris communis seu facultatem succedendi de iure communi: sed tantum beneficia inducta a legibus seu statutis illius ciuitatis a qua bannitus est: vt firmat Ja. de Are. Ang. et Bar. in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. et Cy. et Bar. in. l. j. C. de here. insti. referentes ita publice disputando determinasse Fede. de scal. in. q. inci. questio talis est titius filiusfa. et late concludit hoc Bart. in sua disputatione incipiente: Lucane ciuitatis statuto, et in extrauaganti, qui sunt rebelles. in ver. rebellando. et Bar. et Bal. in. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de cap. di. pro qua est bonus text. in. l. certa forma. C. de iure fisci. lib. x. pro quo ita ibi decidit Bart. et pro hoc etiam subtiliter. l. quidam. C. de pe. et idem tenet Bar. et Bal. et Imo. in. l. eius qui. §. j. ff. de testa. et Bal. in. l. gallus. §. et quid si tantum. ff. de li. et posthu. et Ang. in. d. l. gallus. in. §. ille casus. et in disputa. sua inci. duo adinuicem litigantes. et in. l. si cum dotem. §. si pater. sol. ma. per plures rationes quas breuitatis causa omitto. ¶ Secundo etiam non videtur obstare dictum statutum: quia si dicta successio est de iure naturali: vt probaui: ergo non debet posse prohiberi per statutum: quia iura naturalia non possunt in totum tolli. d. l. eas. ¶ Accedat con-
3 clusio doc. dicentium † legitima per statutum non potest in totum tolli: vt tenet Richar. malum. in disp. sua quam refert Albe. de Ro. in. ij. parte statutorum: in questio. ciiij. cum seq. et Cy. in. l. sancimus. C. de nup. et Ja. de Bel. in auf. de here. et fal. in prin. et do. de rota in sua conclusione incipiente. item fuit dubitatum, et in relationibus positum etc. et Ant. de Bu. in. c. Raynaldus. de testamen. et Bal. in auf. nunc autem. C. de epi. et cleri. in. l. fi. §. sinautem es alienum. super verbo sinautem. per illum tex. C. de bonis que liberis. et Bald. et Sali. in. d. l. sancimus. et Ang. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. et iur. et Jo. de Imo. in. l. titio centum. §. titio genero. de condi. et demon. vbi hoc tenet per plures rationes. ¶ Si ergo admittitur dictus Nicolaus ad dictam successionem vel saltem ad dictam legitimam iure nature debitam: ergo nihil ob. quin camera fiscalis possit agere ad bona que obuenerunt dicto Nicolao occasione dicte successionis cum fisco bona delinquentis statim sint pro tali condemnatione hypothecata saltem post lata sententiam: vt no. in. l. j. C. de bonis fiscalibus. li. x. vt doct. in. l. si quis post hac. C. de bo. prescrip. et in. l. rescriptum. in prin. ff. de pac. et Bal. in. l. aufertur. §. fiscus. ff. de iur. fis. et in. l. post contractum. ff. de donat. ¶ Et maxime cum ipsa legitima de iure nature acquisita videatur dicto Nicolao mortuo patre. l. sancim⁹. in prin. in ver. ipso iure. C. de inoff.

a ¶ Non creditur. s. consi. lxx. nu. ij.

b ¶ Consil. quod est. cons. cxcix. ad. s. eo. consi. lxxvij. in prin.

test.z per consequens non nocet fisco renūciatio Nicolai postquam incontinenti bona fuerunt acquisita Nicolao.censet acquisitū ius z hypotheca fisco,z per consequens Nicolaus non dz nocere fisco.l.si post mortem.§.fi.ff.de contra tab.z.l.fi.ff.de pac.cū fi. ¶ Preterea dato q̄ ius nō esset irreuocabiliter quesitū dicto Nicolao in dicta successione:tamen nō videt q̄ posset renūciare dicte successioni in preiudiciū fisci sicut nō posset alienare in preiudiciū fisci.vt in.d.l.post contractū.cum materia.ff.de dona.z.d.l.si quis post hac.ita nec debet posse renunciare cum renūciatio dicatur alienatio vt.l.magis puto.§.fundum.ff.de rebus eorū. ¶ Preterea videtur esse casus in.l.in fraudē.in prin.ff.de iure fisci.vbi fm verum intellectum ille qui est debitor fisci nō pōt in fraudem fisci non querere seu non lucrari zc. ¶ Sed premissis nō obstantibus cōtrariā sententiam de iure probabiliorem esse puto:nam si statutū de quo.s.excludit ipso iure bannitū ab omni actu legitimo:vt in dictis statu-
4 tis euidenter cautū est. ¶ † Quod autē dicat actus legitimus probat primo per tex.in isti.de here.que ab intesta.§.j.vbi text. inquit q̄ hereditas intestati ex.l.xij.tab.ad suos heredes pertinet vt puta filios vel nepotes in patria potestate existentes: vt ibi in tex.z non est dubiū q̄.l.xij.tabularū dicit esse pars iuris ciuilis.l.ij.§.j.cū seq.ff.de orig.iuris. ergo successio illa dicit
a esse actus legitim⁹: [a] q2 illi dicunt esse actus legitimi qui sunt inducti ab aliqua iuris scripti parte vt pbaui.s.in prin. Scdo probat in.l.iij.§.de illo.ff.pro socio.vbi omnē hereditatē obuenientē ab intestato appellat legitimā successionē seu hereditatem,z ista fuit delata ab intestato:ergo zc.pro hoc bene facit gl.ibi in ver.intestato.que vult q̄ etiā hereditas que defert ex testamento pōt dici legitima successio:q2 lege confirmat.l.lege obuenire.z.l.verbis.ff.de ver.sig.z tamē cōstat q̄ successio ex testamēto etiā fuit ante ius ciuile:vt pz in testō Ysaac in sacra scriptura,z no.gl.in.l.quoties.in prin.de her.insti.vnde in proposito dato ergo q̄ ante ius ciuile esset inuenta successio libero rū tamē ex quo lege.xij.tabularū cōfirmata est,appellat successio legitima,z sic actus legitimus. ¶ Tertio pro hoc facit tex. in.d.l.actus legitimi.vbi aditio hereditatis dicit actus legitimus. ¶ Quarto pro hoc facit tex.in.l.que nup.z in.l.si quis in suo.C.de inoffi.testa.vbi portio que debet filijs iure aut rōne naturali dicitur nihilominus portio legitima. ¶ Quinto pro hoc facit.d.c.j.z.ij.cū se.vbi ius diuinū vl' naturale appellat lex: ergo quid repugnat qd successio inducta de iure diuino z naturali nō dicat legitima successio:nec istud ab aliquo negatū reperio vbi ratio subiecte materie aliud non suadet:nam hoc nō negat gl.in.l.actus legitimi.nec Dyn.in.d.l.actus. ¶ Sexto probat per tex.xviij.q.j.in.c.j.in versi.legitimus heres.iuncto verbo paternā hereditatē. ¶ Preterea dicebat Dy.in regu-
5 la indultū.de re.iur.in.vi.† q̄ iure ciuili positiuo est inductū qd portio paternorū bonorū debeat filio:nō autē est inductū iure nature.alle.tex.in.l.lege.xij.tabularum.C.de leg.here.z in auf. de trien.z semis.§.j.z in auf.de here.z fal.§.j.z.§.si quis autem. ¶ Et respondet ad.l.scripto.vnde liberi.z ad.l.cū ratio.ff.de bo.dam.cū simili.q̄ verū est quādo legitima est debita iure nature.i.iure ciuili persuadente naturali cōiunctione:vt alias exponit in.l.pronūciatio.§.familie.ff.de ver.ob. ¶ Et q̄ pars virilis in qua succedit vnus ex filijs patri ab intestato dicat portio legitima cōcludit per aliquas rōnes Pau.de Cast.in conf. ccxxi.inc.in Christi nomine,q̄ primo quod quis loco succedit. ¶ Nec isto casu facio differentiā inter legitimā z aliā legitimā
6 hereditatē obueniētē filio ab intestato:† q2 filius cui delata est hereditas patris nō pōt cōsequi legitimā ex hereditate repu-
b diata:[b] vt no.per Cy.Bal.z Sal.in.l.heres.C.de impu.z alijs substi.z Bar.z Ang.in.l.q2 poterat.ff.ad treb.z in.l.pro herede seruos.ff.de acq.her.z.l.gerit.eo.tit.z Bal.in.l.j.ver.quo ad primā questionē.C.quādo nō petē.partes. ¶ Et do. Abb.in c.Raynutius.ad fi.de testa.vbi dicit expresse hoc esse verū nō solū in filio cui delata est hereditas vel successio ex testamento, sed etiā in eo cui delata sit successio ab intestato,q2 fm eū nō dz posse pro parte agnoscere,z pro parte repudiare.l.j.z.ij.ff.de acq.here. ¶ Fortificant predicta ex his que voluit Raynu.in l.j.C.de here.insti.z Jo.de Imo.in.l.gallus.§.ille casus.de li-
7 be.z postħ.z in.l.ex facto.§.ex facto.ad treb.vbi cōcludit † q̄ dato q̄ statutū nō priuaret expresse bannitū omni actu legitimo:tamē vbicunq3 statutū permittit bānitū impune posse offendi:prout in casu nostro cū illo casu censeat esse inimicus ciuitatis videt eū priuare omni beneficio legitimo.l.iij.in fi.ff.ad l.rod.de iactu.z ratio sicut si esset bānitus ab imperio perderet omnia iura z bñficia iuris cōmunis z omniū romanorū vbiq3. l.amissione.§.qui deficiūt.ff.de cap.dimi.z.l.quidā.ff.de penis. ¶ Itē etiā nō est bānitus ciuitatis seu perdit beneficia omnia
c iuris cōmunis quo ad illā [c] ciuitatē cui est suppositus sicut dicimus de cōsuetudine speciali z generali:nā consuetudo vniuersalis derogat legi in vniuerso.consuetudo specialis in vno loco derogat oibus legibus in illo loco:vt plene not.in.l.ij.C.
8 que sit lon.cōsue. ¶ Item certū est † q̄ statutum municipale loci pōt derogare etiā iuri cōi in loco.l.oēs populi.cum materia de insti.z iur.ergo qua ratiōe iste bānitus q est effect⁹ hostis ciuitatis pdit iura municipalia z iura ciuitatis:vt statuta eadē rōne pdere dz ius cōe quo ad illam ciuitatem:ex quo ciuitas illa hz potestatem super vtroq3 iure. ¶ Pro hoc facit q2 bannitus perdit ius agnationis z filiationis:vt no.p Bart. in.l.si adulteriū cū incestu.§.liberto.i fi.ff.de adulte.z in.l.eos. ff.de recepta.p.l.post liminiū.§.libertis.ff.de capti.ergo in sequenti perdit ius succedendi ab intestato qd defertur illis qui filij sunt. ¶ Preterea dato q̄ opi.Bar.z sequaciū esset de iure vera:tū dz limitari fm qd dicit Pau.de cast.in.l.j.C.de here.insti.vbi inquit q̄ aduertendū est in hac materia ad vnum q̄ ipse vidit cōsultū,z pro hoc dicit se consuluisse pluries vna cū multis alijs in ciuitate florentie q̄ distinctio doctorū qui distinguūt q̄ aut bānitus nō pōt impune offendi ex forma statuti,z hic non pdit iura ppria ciuitatis:nec est incapax hereditatis:aut pōt impune offendi:tūc perdit iura ppria ciuitatis,z habetur pro peregrino z penitus extraneo.d.c.qui deficiūt.z.l.minime.ff.de relig.z sum.fune. Sed iura cōia non perdit sicut nec deportatus ab imperio pdit ea que sunt iurisgentiū.d.l.quidam.z ideo bannitus repellat a successione que sibi defert ex priuilegio statuti ciuitatis:vt si statutum excluderet feminas stantibus masculis:nam cū sit alienus ad beneficijs statutorum non succederet neq3 eēt capax talis successionis. ¶ Si vero sit delata hereditas de iure cōi,z tunc poterit ille capere:vt determinat Bart.in sua disputatiōe inci.lucane ciuitatis.Nā ista procedunt vt possit capere q̄tum ad bona que habebat defunctus in alio territorio q̄ in alio de quo est bānitus ille,vt si florentinus habebat bona bononie,z ad eius successionē vocabat qua bānitus de ciuitate florētie,nā si ille inuitat ad dictā successionem beneficio statuti florentini non dz audiri etiā in ciuitate Bononie:sed audient alij venientes ab intestato:sec⁹ si inuitaret iure cōi quātum ad bona que habebat testator in ciuitate florētie,vel in comitatu:quia ad illa non admittitur q̄ si inuitat de iure cōi:quia licet ciuitas florentina non potest tollere ius cōe poterit in suo territorio ipsum taliter offuscare z obumbrare q̄ effectū non sortiatur:q2 cū sit hostis ciuitatis non debet audiri corā iudice florētino a cuius iurisdictione est alienus.z dicit q̄ Bar.non tangit ista:sed q̄ tamen sunt verissima z q̄ ita pluries cōsuluit vna cum multis:vt dixi. ¶ Et qd de mente statuti in casu nostro sit denegare audientiam bānito:patet q2 disponit qd possit realiter z personaliter impune offendi.z alibi dicit gl.q̄ in bonis hostium dari potest damnum impune.xxiij.q.v.dixit do.Bal.in.l.fi.C.si contra ius vel vtili.pub.videtur ergo ex forma dicti statuti q̄ bannitus sit extra protectionem iuris cōmunis:vt etiam expresse dicit Bald.in auf.habita.in.v.col.C.ne filius pro patre.vbi inquit
9 † quod bannitus cū sit extra protectionē iuris cōmunis in penam ei est qd ei ius reddi nō debet,allegat no.in.l.j.C.de natu.li.z ibi in proposito dicit q̄ ille qui extrahet de protectione cōmunis videt factus alienus a cōmunibus legibus:ergo si est alienus a cōmunibus legibus:nō dz posse succedere etiam a iure cōmuni. ¶ Cōfirmo predicta per ea que in terminis nostris decidit Bar.in.l.si qua pena.ff.de his qui sunt sui vel alie. iur.vbi querit an filio bannito banno capitali debeat legitima z decidit q̄ nō:q2 alius in locū eius succedit.vt in.d.l.si qua pena.vnde videt pro mortuo haberi.l.actione.§.publicatione.ff. pro socio. ¶ Et ex hoc domi.Bal.infert quod fiscus nomine suo non poterit petere legitimam:istud etiā videt esse de mente Guil.de Cu.in.d.l.si qua pena.vbi querit an si filius est condemnatus pro delicto fiscus succedat patre mortuo in naturalem seu legitimam portionē debitā filio,z concludit quod nō: quia cū filius damnatus est nepos succedit in locū filij:vt ibi z in.l.j.§.filium.ff.de bono.possess.contra tabu.z in.l.si necem. §.si deportatus.ff.de bo.liber.pro hoc glo.allegat.l.paulo calimacho.§.pom.de legat.iij.z.l.ex facto.§.si quis rogatus.ad trebel.z idem videtur velle ibi Bartol. ¶ Et licet Bartol.ibi formet.q.in eo cuius bona erant publicata tamen non videtur referre an bona omnia sint publicata an non:dummodo possint impune offendi realiter z personaliter:z sicut hostis ciuitatis vt ipse no.in.d.disputatione:nam non est verum quod publicatio bonorum faciat bannitum equiparari deportato: vt ipse Barto.no.in.d.l.si qua pena.z plenius in dicta dis.reprobando gloss.in.§.relegati.instit.qui.mo.ius pat.pot.soluitur.quam communiter improbant doc.in.d.l.j.C.de hered.insti.Et cum.d.decisione Guil.de Cu.z sequacium:trāsit etiam Pau.

a ¶ Legitimus.z de iure ciuili.bal. consi.ccl.premissis verbis lib.iiij. Alciatus.l.nihil aliud.col.fin.ff.de verb.signi.

b ¶ Repudiata. idem late Alex. Jas.l.j.ff.de acq. hered.

c ¶ Illam.s.cons. xxvj.

Pau.de Ca.qui ita cõsuluit in cons.xxx.incipiẽte in Christi no
mine omisso ordine suprascriptorũ dubitat̃ ⁊ ibi addit vnam
10 rationẽ:ita dicit † ꝙ banniti qui possunt impune offendi habẽ-
tur pro peregrinis ⁊ forensibus ⁊ penitus extraneis.l.tutelas
in fine.de cap.dimi.dicit̃ esse extra protectionẽ iuris cõmunis.
vt dixi.¶ Et ꝙ banniti dicant̃ forenses tenet Bal.in.l.amis-
sione.§.qui deficiunt.in fi.ff.de cap.dimi.⁊ Bar.in.l.j.ff.de leg.
j.⁊ Ange.in sua disputatione que incipit bononiensis.in.iij.q.
nam bannitus qui põt impune offendi equiparat̃ transfuge.l.
iij.in fin.ff.de fica.⁊ transfuga desinit esse ciuis.l.postliminij.§.fi-
lius.ff.de cap.sed forenses sunt incapaces immobiliũ acquisi-
tionis ex forma statutorum si tale statutũ viget mutine:vt di-
ctũ est succedere nõ põt do. Nicolaus in bonis immobilibus.
¶ Restat ad allegata in contrariũ respondere,⁊ primo nõ ob.
dum dicebat̃ ꝙ successio debet̃ filijs iure nature,⁊ ꝙ natura-
11 lia sunt immutabilia ⁊c.q2 respõdeo primo † ꝙ statutũ põt au-
a ferre legitimã [a] successionẽ debitã iure nature ⁊ filiũ reddere in-
habilem sicut facit.l.in auc.vt cuz de ap.cog.§.causas.in.l.j.§.
filiã.ff.de cõtra ta.⁊.l.gallus.§.⁊ quid si tantũ.ff.de lib.⁊ posth.
⁊ no.in spe.Bal.in.l.cum lege.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.d.l.si qua pe
na.post Bar.⁊ Guil.ibi ⁊ Jo.de Jmo.in.d.l.titio centũ.§.ti-
tio genero.sicut videmus ꝙ etiam potest per.l.vel statutũ ali-
cui auferre dominiũ rei sue.l.si priuatus.ff.qui ⁊ a quibus.l.vẽ-
ditor.§.si constat.ff.communia pred.l.itẽ si verberatum.§.fi.ff.
de rei ven.no.Bar.in prohemio ffo.⁊ in.l.fi.C.si cõtra ius
vel vti.pub.⁊ canoniste in.c.que in ecclesiarum.cũ suis concor.
de consti.¶ Scdo potest responderi ꝙ legitima,nec est debita
de iure naturali,sed de iure ciuili mediãte naturali coniunctio-
ne vt no.Dy.in.c.indultum.de reg.iur.in.vj.cuius verba rela
ta sunt supra.¶ Tertio põt responderi qd dato qd a lege diui
na seu a lege nature cui equipollet lex diuina in.d.c.j.xij.di.cũ
seq.sit inducta successio filiorum tamẽ appellatur actus legiti-
mus quo per statutum excluduntur banniti:vt superius pro-
baui.nõ ob.id qd no.Ja.de Are.⁊ Bar.in.l.ex facto.ad treb.
⁊ in disp.Lucane ciuitatis statuto cauet̃ ⁊c.dũ dicit ꝙ banni-
ti nõ excludunt̃ a beneficio iuris cõmunis:q2 respondeo qd il-
lud est verũ nisi statutũ cõtra disponeret:prout in casu nostro
cũ statutũ dicat ꝙ ab omni legitimo actu sit exclusus quo ca-
su excludit̃ a legitima successione:si ergo dictus Nicolaus ex-
cludit̃ a dicta successione frustra querit̃ an per renunciationẽ
potuerit fisco preiudicare,⁊ iniquũ esset dicere ꝙ Nicolaus vo
luit se ab oneribus hereditarijs eximere videat̃ fraudẽ facere
voluisse:vt inquit iurisconsul.in.l.illud.ff.de acq.here.nec etiã
iudex videtur voluisse fraudem facere quod sibi prospicit:nec
oneribus patris pupilli hereditas implicaretur:facit.l.q2 pote
rat.ff.ad treb.¶ Jn quantũ autẽ presupponunt̃ cõfiscata bo-
na Nicolai pro tertia parte:cõstat ꝙ ex illa cõfiscatione fiscus
12 non põt porrigere manũ ad ista bona:† q2 confiscatio non tra-
hitur ad futura ⁊ acquisita post confiscationẽ.l.si mandauero.
§.is cuius.ff.manda.glo.ibi ⁊ Bart.in.l.j.ff.de bo.dam.⁊ not.
Cyn.⁊ alij in.l.j.C.de prescri.⁊ no.Bar.in.l.certa forma.C.de
iure fisci.li.x.⁊ Bal.in.l.fi.in fi.C.que res pig.ob.pos.⁊ facit qd
no.in.l.nam ad ea.ff.de condi.⁊ demon. ¶ Quo ad secundũ
dubiũ videtur dicendũ qd dicta portio que obuentura esset di
cto Nicolao debet obuenire ad fratres Nicolai,⁊ non ad filios
Nicolai:quia aut filij Nicolai volunt venire ex propria perso-
na,⁊ non possunt:quia patrui sunt priores in gradu,⁊ per cõ-
sequens preferendi:aut volunt venire ex persona Nicolai pa-
tris sui,⁊ nõ possunt:q2 quemadmodum statutũ excludit Ni-
colaum,ita excluderet venientes ex persona Nicolai.l.illã.C.
de colla.l.pomponius.§.cũ quis.de acq.pos.ita decidit in simi
li.q.Bar.in.l.liberorum.de ver.sig.in ver.quero quid si filia do
tata ⁊c.col.vj.in fi.dum querit quid si statuto cauetur quod fe
mina extantibus masculis non succedat,sed sit dotata ⁊ dote
contenta,⁊ contigerit qd filia dotata decesserit relicto filio ma
sculo an iste excludatur a fratre matris defuncte in bonis pa-
tris ipsius mulieris,⁊ concludit qd non per proxime dicta ⁊
idem dicit Ang.in.§.neque illi.in auc.de trien.⁊ semis.⁊ Pet.
de Ancha.in clem.j.de baptismo.¶ Ad idem quod no.Cyn.
in auc.post fratres.la.ij.C.de legi.here.⁊ Bal.in auc.cessante.
vbi dicunt quod consuetudo est quod filia non succedat in ba
ronia,⁊ quidam baro habebat fratres ⁊ nepotem ex filia pre-
mortua,⁊ baro decedat quod non admittitur nepos ex filia
ad successionem in baronia:quia nepos venit ex persona fi-
lie:vt in auc.de heredi.ab intesta.§.j. ¶ Facit quod not.glos.
fin.in.c.quamuis.de pact.in.vj.que voluit quod si filia renun-
ciauerit hereditati paterne viuo patre:talis renunciatio pre-
13 iudicauerit filijs ipsius filie in successione aui.¶ † Jn contra-
rium est veritas.s.quod filij dicti Nicolai admittantur ad suc-
cessionẽ aui:quia Nicolaus viuo patre suo fuit effectus inca-
pax paterne successionis propter statutum ⁊ bannum predi-
ctũ:vt in primo dubio fuit conclusum,ideo in eius locũ subin-
trant dicti filij Nicolai.d.l.si qua pena.⁊ ibi in proposito notãt
doc.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.j.§.filiũ.ff.de contra tab.
l.si necem.§.si deportatus.ff.de bo.liber.l.posthumorum.ff.de
iniust.testa.l.gallus.§.⁊ quid si tantum.ff.de libe.⁊ posthum,
¶ Hoc probat̃ ex his que no.Bar.⁊ alij in.l.qui superstitis.ff.
de acq.her.vbi voluit quod si filia viuo patre renunciauerit he
reditati paterne,⁊ taliter quod fuerit exclusa non nocebit na
tis ex filia quin succedant auo:etiã si cõcurrant cũ patruis qui
sunt priores in gradu:vt ibi per eum. ¶ Et licet Bal.in.l.pa
ctum maxime.xj.alleg.iiij.q.C.de col.limitat tex.in.d.c.quã-
uis.in fin.dum dicit non redundet in alterius detrimentum,
14 ¶ Nec ob.gl.fi.ibi posita:† quia fm Jmo.in.d.l.qui supersti.
debet intelligi quãdo filij veniũt tanquã heredes matris sue:
q2 in hereditate matris nõ reperiunt hereditatẽ aui quã alias
potuissent reperire si mater nõ fuisset per pactũ exclusa.⁊ dicit
Jmo.ꝙ cõclusio Bar.in.d.l.qui superstitis.procedit quando a
b filia fuit omnino exclusa viuo patre suo:adeo ꝙ nepos [b] eius
locũ subintrauit:vt q2 filia decessit viuo patre:vt.d.l.posthu-
morum.cum simili.sed si decessisset filia post mortẽ patris:tũc
non subintrant nepotes locum matris:ex quo superuixit post
mortem patris.d.l.si quis filij.C.de inoffi.testa.⁊ ideo tunc be-
ne põt distingui an nepos cõcurrat cũ patruis,⁊ tunc cum ha
beat necesse venire ex persona matris:q2 patrui sunt priores
in gradu tunc videtur ꝙ excludantur nepotes,⁊ ita põt etiã
saluari gl.in.d.c.quamuis.bene facit.l.si ex patronis.§.fi.ff.de
bo.lib.¶ Et ita etiam fuit conclusio Bal.in.l.fi.in antepe.col.
C.de pac.⁊ in.d.l.pactum.C.de colla.⁊ Pau.de Ca.in.d.l.qui
supersti.⁊ ibi tenet Roma. ¶ Sed ita est ꝙ propter bannum
iuxta dispositionẽ statuti Nicolaus fuit effectus incapax viuo
patre suo:ergo subintrauit illum gradũ nepos natus ex Nico-
lao:vt firmant doc.in.d.l.si qua pena.presertim cũ bannũ istud
sit perpetuũ:nisi a principe restituet̃ ꝙ non est in consideratio-
ne:q2 que nõ possunt impetrari nisi a solo principe,sunt ita dif-
ficilia ꝙ reputãtur impossibilia,ideo nõ sunt in cõsideratione:
vt no.in.l.continuus.§.cũ quis.ff.de ver.ob.no.Bal.in.l.apud
Julianum.§.fi.de leg.j.⁊ in.l.j.de iniust.testa.arg.l.iij.de testa.
tute.idem etiã fuit de mente Bal.in.l.maximũ.in antepe.col.
de libe.prete.vbi sequitur Ja.But.dixit ꝙ si statutũ excludit
filiam a successione:tunc si filia decessit viuo auo nepos ex ea
non excluditur:quia aperit̃ via nepoti,siue iure naturali siue ci
uili succedat sibi.alleg.l.qui in aliena.§.interdũ.de acq.here.⁊
l.si pater filium.⁊.l.si is.de inoffi.testa.cum simi. ¶ Nec ob.ꝙ
no.Bart.in.d.l.liberorum.quia respondeo primo qd dictum
Bar.procederet filia decedente post mortem aui quo casu ne-
pos nõ potuit subintrare primũ locum:vt proxime dixi,⁊ ita
intelligit Bar.in.d.l.maximũ vitiũ.vel aliter respondeo ꝙ vbi
filius excluditur propter delictũ suũ:vt in casu nostro:tunc ta-
lis exclusio nocet nepoti ex eo.d.l.j.§.filium.de cõtra ta.⁊.l.iij.
§.emancipatũ.eo.ti.⁊.l.si quis filiũ.quãdo filius vel filia exclu-
dit̃ propter fauorẽ alterius:vt quãdo statutũ dicit qd extan
tibus filijs masculis femina nõ succedat:nam filia excluditur
propter fauorẽ filij:⁊ hoc casu sicut excludebat̃ filia ita excludi
tur nepos ex ea.¶ Jdeo dicebat Ja.Bu.in sua disp.que di-
cit quidam nomine ⁊c.ꝙ si illa dos non remansit penes filios
mulieris,sed fuit per partẽ recuperata:q2 pater fuerat eam sti-
pulatus:vel erat locus in quo seruabat̃ ius cõmune iuxta not.
in.l.dos a patre.ff.so.ma.quia tunc filij mulieris non exclude-
rent̃ a dicto statuto a succedendo auo:q2 tunc cessat causa ex-
clusionis cum dos nõ remãserit apud filiã.Sed in casu nostro
durat ratio ⁊ causa exclusionis filij.s.bannuz,⁊ hoc etiã sequit̃
Pau.de Ca.in.d.l.qui superstitis.¶ Et per hoc etiã respon-
deo ad id ꝙ no.Cy.in.d.auc.post fratres.ꝙ ibi filia excludeba
tur ꝓpter fauorẽ masculorũ qui fauor durat etiã mortua filia.
vt dicit Bar.in.d.l.liberorũ.⁊ proxime retuli.¶ Et aliter põt
respõderi:vt colligit̃ ex notatis per Bart.in.d.l.pactũ.in.xix.
q.C.de colla.ꝙ in.q.formata per Cy.in.d.auc.post fratres.ne-
c pos descendebat ex linea [c] insuccessibili.s.ex linea feminina:vn
de ibi vitiũ erat in tota linea nõ solũ in matre nõ mirũ si exclu-
dit̃.vt in.c.j.§.hoc autẽ.q feu.dare possunt.secus vbi defectus
nõ esset in tota linea.d.l.posthumorũ.cũ simili.vnde caueãt fi-
lij dicti Nicolai ne maleficiuz aliquod cõmittant:q2 bona pro
parte eis tãgẽte possunt cõfiscari. Deo altissimo gratias ago.

a ¶ Legitimam fi-
lio in totum idem
Alexã.l.quod de
bonis.§.fin.ff.ad
leg.fal.con.lxviij.
col.ij.lib.iiij.Cor.
consi.cl.li.ij.Gui.
pap.consi.cxl.col.
iiij.consi.ccxliij.in
fin. Alcia.l.nihil
aliud.in fi.de ver.
sig.Sed quod tã-
tum minui possit
tenet Alex.consi.
lv.colum.ij.lib.ij.
Bal.consi.cxxxi.
lib.j.Fran.rip.li.
j.de li.Respõ.vij.
Steph.auffre.in
addi.decis.tholo.
ccccxxxvij.⁊ est
crebrior ⁊ verior,
late distinguit Al
cia.tract.de pre-
sump.Reg.j.pre-
sump.viij.⁊ cum
communi Ange.
Aret.tract.testa-
men.ver.nolens
in test.decedere,
colum.fi.

b ¶ Nepos.vide
deciũ consi.clxxx.
cum seq.[redacted]

c ¶ [redacted]

Summarium.

1 ☞ Excedens modum in vendicando non punitur de toto,
sed de excessu.

2 Modum non excedit qui aliter se tueri nequit nedum a discri mine vite, sed ab offensa personali.
3 Possessionem recuperare statim licet cum armis.
4 Percussus presumitur repercutere ad defensionem.
5 Defensio probatur per testimonium crudelitatis.

Consilium. LXXVI.

Visa inquisitione contra fortunerium formata ⁊ depositione testium super ea receptorum. ¶ Uidendū est vtrū probatū sit homicidiū illud fuisse ⁊ esse punibile ⁊ culpabiliter cōmissum per fortunerium predictū in persona Jo. An. in quo puncto de iure concludendū videt̄ q᷑ nō. ¶ In primis enim ostendit̄ euidēter dictū homicidiū nō posse puniri pena seu cōdemnatione vltimi supplicij: q᷑ etiā dato q᷑ diceretur ꝙ dictus fortunerius in primis percussus a dicto Joanne Andrea in capite cū vna pigniata ⁊ postea pertractus in padū per dictū Jo. per eundē detētus per capillos excessisset modum in se defendendo q᷑ vbi percussus fuit cum vna pigniata quam fregit dictus Jo. And. super caput for. ⁊ dū successiue pertractus in paduz detineretur per capillos non debebat For. defendere se percutiendo dictum Jo. An. cū gladio. sed debebat se defendere cum similibus instrumentis ⁊ modis quibus offensus erat ab ipso Jo. An. iuxta. l. j. cū ibi no. maxime per Bar. C. vnde vi.
1 ¶ † Tamē pro tali excessu nō debet cōdemnari seu puniri pena vltimi supplicij: hoc primo probat̄ per tex. in. l. si adulteriū cū incestu. §. imperator. ff. de adul. vbi lz marito nō permittat̄ occidere vxorē suam inuenienti eā in adulterio. l. nec in ea. §. fi. ff. eo. ti. tamen q᷑ vxor cōmittendo adulteriū infert viro iniuriā. l. si maritus. §. Julie. ⁊ l. miles. §. socer. ff. de adul. quam iniuriā vindicare potest per legitimos modos vindicandi puta eā accusando ⁊ eam afficiendo pena priuationis dotis vt in dictis iuribus: tamē dixit tex. in. d. §. imperatores. ꝙ si maritus vxorē in adulterio deprehensam occidat non damnabitur pena supplicij: q᷑ marito iniuriā passo ex adulterio licebat offensam ⁊ iniuriam suam vindicare, sed excessit modū in vindicando vnde non punitur de toto. idest, de homicidio pena mortis sed punietur tantū de excessu ad penam relegationis ſm ꝙ ibi plenius habetur ⁊ in. l. j. §. fi. ad. l. cornel. de sica. ⁊ in. l. si quis in graui. §. si ritus. ff. ad sil. in l. gracchus. C. de adul. ¶ Et ideo dicit Ange. in. d. §. imperatores. q᷑ ille tex. allegatur pro illis qui aggrediuntur aliquem sibi dicentem verba iniuriosa: nā puniuntur solū in eo ꝙ fecerunt plusꝙ liceret excedendo modum vindicte. ¶ Hoc etiam voluit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de homici. in rubrica vbi dixit ꝙ est questio de illo qui defendendo occidit debito moderamine non seruato an teneatur pena. l. corn. de sica. tanꝙ homicida ⁊ dicit se vidisse terminare ꝙ nō: ⁊ ꝙ debet non puniri tanꝙ dolosus: sed tanquam culpabilis: per. d. l. corneliam. ff. de sica. ⁊ in. l. j. C. eodem titu. hoc idem est de mente Cy. in. l. j. C. vnde vi. in verbo item quero pone ꝙ quidam. Et ibi expressius Bal. in repe. in. x. col. in. ix. ⁊. x. q. ⁊ idem tenet Bald in. c. j. in prin. de pace tenen. vbi pro hoc allegat no. per Joan. and. in c. significauit. de peni. ⁊ remis. ⁊ idem. etiā no. Bald. in. c. j. §. si quis vero. el. j. de pace iura. firmā. ¶ Et etiam Bald. in. l. vt
a vim.[a] circa vlti. col. de iust. ⁊ iure. vbi dixit ꝙ licet etiā ex ꝓposito quis modum excesserit: tū nō punitur pro toto sed ꝓ excessu. ¶ Hoc etiā in effectu sequit̄ Pet. de anch. in cle. j. de homici. vbi dicit ꝙ licet gl. in. d. c. significasti. in gl. si. ⁊ glo. xxiij q. j. in summa teneāt ꝙ si quis defendendo excesserit modū ⁊ non ex ꝓposito non punit̄ ex tali excessu tū ſm Pe. de anc. si ex ꝓposito excessit modū, ⁊ sic dolose puniet̄ tū nō pro toto ſꝫ pro excessu tm̄: ⁊ de hoc dicit esse tex. notab. in. c. olim. el. j. in fi. extra de resti. spolia. ⁊ ibi hoc etiam not. Anto. de bu. circa vlti. colū. ¶ Hoc etiā fuit de mente Salyc. in. l. gracchus. C. de adulte. in vlti. colū. vbi dicit ꝙ si quis pro patris nece vel filij interfecti facit vindictā minus puniri debet ꝙ si ad suā vel suoꝝ vindictam fecisset: qū in flagranti delicto deprehensus ⁊ occisus esset iste qui patrē vel filium suum necasset. per. d. §. imperatores. ⁊ per. d. l. gracchus. ¶ Fortius dico q᷑ nec venit aliqua pena afficiendus For. ꝓ dicto homicidio eo q᷑ vt. j. ostendam non dicitur in suam defensionē excessisse modum ⁊ per consequens nullam penam meretur. l. iij. §. cum igitur. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ in. l. j. cum ibi no. C. vnde vi. l. vt vim. ⁊ ibi plene not. ff. de iust. ⁊ iur. ⁊ plene in. c. olim. el. j. de resti. spolia. ⁊ in. c. significasti. el. ij. eo tit. ⁊ statutum loci hoc etiā ꝓuidet. ¶ Quod aūt nō dicat̄ excessisse modū sed cū mo-
2 deramine se defendisse: patet † quia ille dicit̄ se cum moderamine defendere qui se nō poterat ab offensione personali illata tueri nisi eo modo quo se defendit: ita est tex. in. l. scientiam. §. qui cū aliter. ff. ad. l. Aquil. per quē tex. Bart. cum alijs hanc doctrinam colligunt in. d. l. j. C. vnde vi. ⁊ in. d. l. vt vim. ad fi. ⁊ gl. magist. in. d. c. significa. ⁊ late Ant. de But. in. d. c. olim. el. j. ¶ Nam si pro defensione rerū licitū est quē occidere vbi aliter quis nō possit res saluas facere. l. furem nocturnū. ff. de sica. cū ibi no. ⁊ l. itaqꝫ. ff. ad. l. Aquil. c. si perfodiens. de homi. quanto magis est licitū pro defensione ab offensa personali cum quelibet offensa personalis sit maior qualibet iactura bonorū. l. in seruorū. in fin. ff. de penis. ¶ Sed ita est ꝙ iste For. primo percussus super capite vt dictū est ⁊ postea in padū continuo detentus a. d. Jo. And. per capillos non habebat remediū aliud ad euadendum ab illa offensa personali quā sibi inferebat Jo. An. detinēdo eum per capillos quā vulnerare. d. Jo. An. cum gladio prout fecit. cū per Jo. And. oppressus detineret̄ ⁊ etiā detineret̄ per brachiū a quodā magistro Antonio vt deponūt testes: quomodo poterat alijs instrumentis se tueri. d. For. nisi gladio quē ad latus habebat. ¶ Et ne stemus in verbis dico ꝙ casum nostrū decidit Bal. in terminis in preallegata. l. j. C. vnde vi. in repeti. in. iiij. col. ver. sed pone quidā insultū fecit cōtra me sine aliquo genere armorū volēs mihi dare vnā maxillatā manu vacua: ergo ne hoc accideret ꝑcussi eū cū gladio ⁊ mortuus est: querit̄ vtrū puniri debeā. ⁊ dicit videri prima facie ꝙ sic: q᷑ nulla est cōgruentia nec proportio sed super excessus nimius ⁊ cōtra ⁊ vltra terminos defensionis. tamē cōcludit ꝙ aut cōstat ꝙ me poterā aliter defendere, ⁊ tūc debeo puniri: q᷑ nō seruaui formam defensionis sed assumpsi vindictā. aut cōstat q᷑ nō poterā euadere aliter maxillatā quā cum vituperio percuteret, ⁊ tūc licite fieri potuit: nā ſm eum si hoc est licitū propter res defendendas, vt. d. l. j. C. vnde vi. ergo multo fortius propter personā ⁊ corpus ꝙ est nobilius: vt in preallegata. l. in seruorū. aut dubitat̄ ⁊ tūc in dubio presumitur ꝙ alia via defensionis vti nō potuerit inter pares: sed vbi nō fuissent pares sed dispares: vt q᷑ aggrediēs fuisset robustior seu fuisset robustus ⁊ aggressus esset: secus propter inequalitatē virium presumitur q᷑ aggressus non poterit se aliter defendere. allegat no. per gl. magnam in. d. l. j. C. vnde vi. ¶ Sed ita est ꝙ testes fere omnes deponunt, ꝙ Jo. An. erat robustior Fortunerio, ⁊ ꝙ fortunerius erat debilis maxime habito respectu ad Jo. An. ergo casus videt̄ esse decisus in terminis. Nā Bal. vult. ꝙ ad euadendā alapā licitū est occidere cū gladio quādo aggressus erat debilior: ⁊ tūc presumit̄ ꝙ aliter nō potuerit euadere: quāto magis in casu nostro in quo iam fuerit percussus For. in capite ⁊ pertractus in padū ⁊ cōtinuo per vim detinebat̄ per capillos que omnes appellant̄ offense personales: q᷑ vbicunqꝫ tangit̄ persona vel res coherēs persone animo offendēdi tūc sine dubio dicit̄ offensa personalis. l. sed ⁊ que sunt. ff. de iniu. ⁊ in. l. j. §. hec verba. ff. de his qui deie. vel effu. no. Innoc. in. c. nuper. de sen. excō. ⁊ Bar. in. l. licitatio. §. ꝙ licite. ff. de pub. ¶ Fortificatur predicta ex attestationibus quorundā testiū qui deponūt ꝙ nisi predictus For. fecisset prout fecit non potuisset se liberare a manibus predicti Jo. An. nisi ab aliquo alio fuisset sibi succursum: ita deponūt prefati testes ⁊ per cōsequens deponunt isti testes manifeste q᷑ iste fecit ad defensam ⁊ ad euadenduz offensam in personā ꝙ impune fieri potuit cū quocunqꝫ instrumento factū fuerit: vt dicūt Bar. ⁊ alij. in. d. l. j. per. d. §. qui cū aliter. cum concordant. s. allegatis. ¶ Nec ob. ꝙ testes deponāt q᷑ si Fortunerius nō tam cito percussisset. d. Jo. An. fuisset sibi succursum adeo q᷑ nō potuisset occidi per. d. Jo. And. q᷑ respōdeo primo ꝙ ad hoc ꝙ licitū sit occidere aggredientē vel offendentē nō est necesse ꝙ aggressus vel offensus esset in periculo ⁊ in discrimine vite: sed satis est q᷑ sit in periculo alicuius offense personalis vt probaui in prin. ſm cōmunes conclusiones in locis preallegatis: vnde licitū fuit Fortune. facere illud q᷑ fecit potius quā pati Jo. An. amplius perseuerare in offendēdo ipsum For. in persona antequā sibi esset succursum. ¶ Ad q᷑ etiā bene facit q᷑ no, Bal. in repet. d. l. j. C. vnde vi. col. v. versi. sed pone ꝙ me spoliasti mea possessione. vbi querit.
3 † Si tu spoliasti me possessione cuiusdā fundi ego reuersus cū amicis volo venire cū multitudine armatorū ad eā recuperandam amici interponunt ⁊ volunt promittere se facturos ⁊ curaturos q᷑ possessio mihi restituetur: ergo nolo nisi vi rehabere. an liceat mihi vim vi repellere ⁊ arguit pro ⁊ cōtra finaliter cōcludit q᷑ si ego pretendo aliquod interesse nō possum etiā per
b iudicem[b] prohiberi: q᷑ nemo pōt prohiberi ne vtat̄ iure suo ⁊ vim vi repellat. allega. l. sepe. in fi. ff. de re iudi. ¶ Ecce ergo q᷑ Bal. vult, q᷑ propter spē promissionis amicorū succurrentium aduersus vim illatam non impediatur ille cui vis infertur vim vi repellere quādo ex hoc pretēdit interesse prout in proposito nostro: quia

[a] ¶ L. vt vim. vbi Jas. Bart. ⁊ oēs. Angel. trac. mat. vers. ⁊ dic. ti. se. de feud. col. viij. hyp po. marsi. in prac. ver. quoniam. nu. lxiij. cum seque. li. nu. lviij. cū seq. ff. ad leg. cor. de sica. Roma. singul. iiij. Matth. affli. de ci. neapo. ccvj. alex. ꝯ. e. ꝯs. cix. n. ij.

[b] ¶ Per iudicē, falsum est, q᷑ penes magistratū ē hec potestas quā nō licet priuatis ꝑripere. l. nō est singulis. ff. de regul. iu. ⁊ iuste puniūtur i hoc Regno qui priuata autoritate ēt pro recuperando iure suo turbas ⁊ violentias faciūt [redacted]

nostro:q2 interim anteq̄ hoĩes interuenissent, z prouidissent
cõtinuo erat Jo.lacessitus z in personam offensas inferebat z
ita in offendendo pseuerabat. Que offensa postq̄ illata est per
amicos z alios est irreparabilis. vt no.in.l. si quis prouocatio-
ne.C.de app. z doc.in cle.j.de re iudi. ¶ Et cõstat qd̃ illud q
fecit For.nõ fecit ad vindictã sz fecit ad defensam:q2 hoc aper-
4 te colligit ex testium depositionibus de quibus supra. ¶ † Et
etiã q2 de iure agressus seu primo pcussus semper presumit re-
a percutere ad defensam[a] z nõ ad vindictã sed si incõtinẽti z ea-
dem rixa hoc faciat. vt.l.ij. z ibi hoc not.Bal.C.ad.l.Cor.de si-
ca. vbi etiam pro hoc allegat not.in.d.c.significasti. z etiã no.in
d.cle.j. z no.Bar.in.l.si ex plagijs.§.tabernarius.ff.ad.l.aqui.
¶ Probat etiã euidẽter ex toto innocẽtia For.per illud q de-
ponit vnus testis qui deponit q ipse credit q ipse For. habe-
bat necesse vulnerare Jo.An.pro sui defensione etiã si voluit
se liberare a manibus suis z assignat rõnẽ q2.d.Jo.An.tenẽs
ipsum strictũ per capillos in aqua erat homo magne stature, z
For.erat parue stature. z idẽ dicit plenius alius testis z alij de
quibus supra. ¶ Nec instringit depositio dicto.testiũ ex eo qd̃
deponũt de credulitate:q2 is terminis cõsuluit Bar.in cons.in
5 ci.Raynutius petri. † q testis deponẽs qd̃ titius occidit seium
b ad defensionẽ suã probat. lz deponat per verbũ credulitatis.[b]
dũmodo exprimat causas tendẽtes ad hoc. nam vt dicit Bar.
qd̃ aggrediens voluerit me occidere vel nõ: videri nõ põt per
testem sed ex actibus visis per testẽ recte dicere põt se hoc cre-
dere. allegat.l.j.§.j.ff.de ventre inspi. z q legitur z no.in.c.quo-
ties.extra de testi. item qd̃ si quis occidat ad defensionem non
potest videri.q2 stat intellectu occidẽtis vnde nõ potest testis
de hoc deponere nisi per credulitatem ẽm Bart. bene faciunt
no.per Cy.in.l.testium.C.de testi.in.v.q. z ibi Bal.in vlt. col. z
per doc.in.d.c.quoties. z q legit. z no.in.c.literis.de presump.
z Bart.in.l.ij.§.item labeo.de aqua plu.arcen. z Barto.in.l.so-
lam.in.q.v.C.de test.cum simi. Ex quibus omnibus audacter
concludo.d.For.nec tanquam dolosum nec culpabilem nulla-
tenus esse puniendum. Alexander de Jmo.

Summarium.

1 ☞ Falsum committitur obrependo etiam priuatam schedu-
lam falsificando.
2 Jndicia plura ad torturam.
3 Uerba de futuro an habeant consensum de presenti.
4 Testis de auditu facit aliqualem presumptionem.
5 Judex facilior ad torturam esse debet in his que committun-
tur occulte.
6 Presumptiones in specie preualent.
7 Pronunciatur super falso incidenti.
8 Liber in causa ciuili connexa delicto, potest torqueri.
9 Conclusum non est in causa nisi cum renunciatum sit omni-
bus exceptionibus.
10 Maleficium an veniat appellatione maleficij.
11 Testes singulares z indicia valent ad torturam.

Consilium. LXXVII.

N causa accusationis
de crimine falsi institute per Antoniũ cagnonum
contra ser Antoniũ de vlinterijs. ¶ Uidendũ est
primo vtrũ illud q in accus.deducit dicat cõtinere crimẽ falsi.
¶ Scd̃o posito q sic erat videnduz an indicia taliter vrgeant
1 cõtra ser Andreã q merito torture sit subijciendus. ¶ † Quo
ad primũ breuiter dicendũ est q sic: quia si ser Andreas sug-
gessit benasuto q esset rogatus de illo instrumẽto cuz nõ esset
z ei dedit notã de qua dicebat eum esse rogatũ cũ illa nota non
esset vera. Sequitur qd̃ predictus ser Andreas incidit in cri-
men falsi.c.licet ad regimen.§.eos etiã.extra de crimine falsi. z
no.Bart.in.l.si quis obrepserit.in.ij. z.iij.q.ff.ad.l.Cor. de fal-
sis.cum quo transit.d.Abb.in.c.quãto.in fi.de his que fiunt a
c prela.sine consensu ca. z ita etiam consuluit Bart.[c] in consilio
inci.tudertinus. vbi dicit quod tenet de falso eo q falsam scri-
pturã porrexit notario nõ autẽ tenetur eo qd̃ falsum instrumẽ
tum fieri fecerit:quia instrumentum nõ fuit falsum ex quo no-
tarius nõ fuit in dolo.l.nec exemplum.C.de falsis. Et pro hoc
videtur tex.in.d.c.quanto.in fi. vbi si quis facit in instrumẽto
inseri inscriptionem testium absentium tenet de falso:ergo ser
Andreas tanto magis tenetur:quia fecit inseri non solum no-
mina testiũ sed oĩa contra veritatẽ. pro hoc adduco: quia licet
illa nota quam fecit ser Andreas fuerit scriptura priuata cum
non fuerit vera:vt patebit ex indicijs de quibus.j.dicam:ideo
ser Andreas faciendo illã notã nõ verã dicit cõmisisse falsum:
q2 lex Cornelia de falsis habet locũ nedũ in faciente publicuz
instrumentum falsum sed etiã in faciente scripturã priuatã.l.si
quis decurio.in verbo priuatis z ibi Bal.C.ad.l.Cor.de Fal.
z cauetur etiã statuto de pena producentis falsum instrumen
2 tũ in fine. ¶ † Circa ẽm an indicia vrgeant ad torturã. mihi vi-
det q sic. ¶ Primũ enim est indicium:quia benasutus depo-
nit qd̃ ser Andreas dedit sibi illã notã quam ipse ser Andreas
examinatus seu interrogatus corã officialibus dixerat se non
dedisse eo ipso ergo q reprehẽdit in mẽdacio:circa istas quali-
tates insurgit indiciũ cõtra eũ:ita dixit Bar.in.l.fi.ff.de questi.
in.j.col. vbi pro hoc alleg.l.vnius.§.testes.ff. de questi. z.c.lite-
ras.de presum. ¶ Nec ad hoc ob. si diceret qd̃ non est magis
credendũ benasuto quam Andree:q2 respõdeo qd̃ imo magis
credendũ est benasuto:q2 nõ est litigator nec pars in hac cau-
sa:quã Andree qui deponit ad commodũ propriũ.l.omnibus.
C.de testi. benasuto autẽ nullũ resultat cõmodũ. ¶ Scd̃m cõ-
currit indiciũ:q2 testes descripti in instrumento predicto erant
duo tantũ:quorũ vnus est mortuus:alter est viuus scz ser Joã-
nes de Magagninis qui attestat se nõ fuisse presentẽ illi cõtra-
ctui quo casu resultat suspitio q instrũm nõ sit verũ:vt no.gl. in
l.j.§.fi.in verbo suspecto. z ibi illã sequitur Bar. z alij.ff.queãd-
mo.testa.ape. z no.Jnn.in.c.cũ Joãnes.de fide instru. ¶ Ter-
tiũ indiciũ est qd̃ benasutus attestat q ser Andreas dixit ei, z
tu serai rogato, z ipse ser benasutus nihil respõdit, z per conse-
quẽs nõ fuit perfectus ille actus adeo q notarius potuerit de
illo actu cõficere scripturã rogationis:q2 requirebat q nota-
rius stipularet z publicaret actũ corã partibus, vt no.gl. z do.
in.l.fideicõ.§.j.de leg.iij.no.per doc.in.l.is qui.ff.de testa. z per
Bal.in.l.status.in prin.C.de sen.ex peri.reci. ergo falsum com
misit ser Andreas dando sibi notã habentẽ formã instrumen-
ti perfecti. ¶ Jtẽ dictus ser Andreas vt deponit benasutus
b locutus fuit ei per verba futuri temporis z tu ne sarai rogato:
aliud est dicere:igit te notariũ rogamus vt cõficias tale instru
mẽtũ:aliud est dicere per verba de futuro videlicet tu ne serai
3 rogato:† q2 ista verba de futuro nõ habẽt cõsensum ad firmã-
c dum actũ de presenti vt dicimus in sponsalibus cõtractis per
verba de futuro:q2 nõ inducũt contractũ matrimonij.l.j.C.de
spõsalibus.l.j. z.ij.ff.eo.ti. ergo Andreas falsam notã dedit:q2
d nõ debuit dare dictã notã cõtinentẽ cõtractũ rogatũ z confir-
matũ de presenti. ¶ Quartũ indiciũ cõtra Andreã resultat ex
eo qd̃ deponit Jo.de Foro draperius qui deponit q benasu-
tus dixit ei q ser Andreas predictus volebat oĩno sibi persua-
dere qd̃ ipse benasutus fuerat rogatus de dicta protestatione
facta luchino de marocellis cũ Albertino Turcho: z qd̃ ipse
4 benasutus nunquã fuerat rogatus. † nã lz iste testis deponat
de auditu z fidẽ nõ faciat tãquã integer testis:vt habet in iuri
d bus vulgaribus tamen facit aliqualẽ[d] presumptionẽ testis de
auditu:vt egregie voluit Archi.xxij.q.v.c. hoc videtur. z hoc
multũ cõmendat Lud.de Ro.in.l.si vero.ff.sol.mat.in vlt.col.
¶ Quintũ indiciũ est q cõsuetus ser Andreas similia facere
vt deponit ser Joannis Agolantus z Michael Calephinus
z Dominicus Decumo. ergo laborat suspicio cõtra eũ in eodẽ
genere mali.l.si cui.§.eisdem.ff.de accu. z in.l. de minore.§.tor-
menta.in ver.cuius estimatus,ff.de questi. z no. Bar.in.l.fi.ff.
eo.ti. z Bal.in.l.fi.ff.de here.insti. z est in terminis gl.in.l.iube-
mus.C.de prob. ¶ Sextũ indiciũ est ex quo sunt suspitiones
z presumptiones predicte q instrumentũ sit falsum z ser An-
dreas vsus est dicto instrumẽto:ergo presumit qd̃ illud instru-
mentũ falsum fieri fecerit nisi ostẽdat vel nominet autorem. ita
notãter dixit Ja.Bu. z Bal.in.l.maiorẽ.C.ad.l.Cor.de falsis.
pro dicto suo bene facit tex.ẽm vnam lec.approbatã in.l.iube-
mus.C.de proba. ¶ Ex his igit abunde videt cõstare iudici
sufficiẽtia esse indicia ad torturã z eius arbitrio cõmittit an sint
sufficientia vel nõ.l.iij.§.eiusdẽ.ff.de testi.no.Jo.An.in.c.cũ in
cõtemplatione.de re.iu. z Bar.in.d.l.fi.in vlt.col. de questio. z
Bal.in.l.ij.in.j.col.C.quorũ app.nõ reci. ¶ Et adhuc ad tute
lam poterit iudex si sibi videbit interrogare ser Andreã de cõ
tentis in accusatione z circunstãtijs vt videat qua fronte qua
trepidatione loquat z ex eo augere indicia.d.§.tormẽta. z no.
Bar.in.d.l.fi. ¶ Et istud potest facere iudex etiã in causa ac-
cusationis z etiã accusatore presente vt no. Bar.in.l.iiij.§. hoc
autem indicium.ver.iiij.quero quid in criminalibus. de dam.
infec.no.in.c.ij.de collusio. z Moderni in.l. inter accusatorẽ.ff.
de pub.iudi. vbi patet q iudex põt supplere pro accusato ex offi
cio pro hoc est casus in.l. vbicunq3.de interro.ac. z in.d.c. cum
5 Jo. ¶ † Et tãto magis debet in casu proposito iudex proce-
dere ad torturam per ea que no.Bal.in.l.iij.C.de epi.aud. vbi

a ¶ Defensam.j.
eo.consi.clxix.nu.
ij. z li.iij.consi.xiij.
num.x.in.d.ver. z
dict. titius se de
fen.colũ.v.marsi.
d.§.quoniam.nu.
lxxij. deci. consil.
dclxxvj. consilio
dclxxxviij. Jaso.
consil.cxxxiij.nu.
iij.li.j.Bertrã.cõ-
si.ccxc.pro facilio
ri.col.j.ij.li.iij. Ce-
pol. consil. crimi.
lxxvj. Facit quod
Bal. post Are.c.
j.col.ij. hic fi. lex in
vsib. feu. ait non
incipit. qui ira ali-
quid facit, sed qui
ad irã prouocat.

b ¶ Credulitatis.
j.eo.consi.cix.

c ¶ Barto.consil.
cxcix.ẽs. consilio
lxxiiij.in fi.

d ¶ Aliqualem:
Ro.l.si vero.§.de
viro.ff.solu. matr.
Cur.senior consi.
lxxvj. nu. iiij. cur.
iunior.trac.de te-
sti. conclu. xxxj.
auf.si quis in reli-
quo. col.iiij.num.
xxxiij. C. edend.
Jaso. Rep.l.ad-
monendi.col.liiij.
de iureiu. Ro.sin-
gu.cccxlj.mar.sin
gu.ẽs. ccclxxj.dl-
vij. vbi dicunt qd̃
etiam transfert o-
nus probandi in
aduersariũ quod
non est verum.

inquit ꝙ in delictis q̄ committunť occulte ꝑut est adulterium:
venerare aliquē: falsificare monetam ⁊ similia iudex facilior ⁊
prōptior eē dʒ ad torturā ꝙ est mēti tenēdū ꝭm eū. ¶ Nec pre
dictis in aliquo obstaret si dicereť ꝙ ꝑ aliquos forte testes ꝓ
ductos ꝑ ser Andreā ꝓbatum est in gñe ꝙ ipse est bone fame
qñ rñdeo qꝺ presumptiones ꝯ ser Andream sunt in spē. s. circa
6 falsum: sue aūt ꝓbatiões sunt in gñe. † vñ semꝑ preualēt ꝓba
a tiones in spē ᵃ probationibus in gñe. ita no. Innoc. in. c. audi
tis. de prescri. ⁊ dicit Bald. in. l. siue possidetis. in. ij. col. de ꝓb.
qꝺ presumptio in specie tollit presumptionem in gñe: alllegat. l.
cū de indebito. in prin. ff. de prob. facit regula gñi per speciem.
¶ Corroboranť ꝑdicta ꝑ ea q̄ no. Archi. ⁊ Dñicus de sancto
ge. x. dist. c. in memoriā. vbi numerat multa que sunt spālia in
b crimine falsi: ⁊ inter cetera ponūt ista vcʒ ꝙ suspitio ᵇ falsi pro
veritate habeť nisi a ꝑte ꝓducēte tale instrm̄ veritas coprobe
tur. allegat. d. l. iubemus. regulariter eēt ꝯtͣ. in. l. absente. ff. de
7 penis. ⁊ in. l. fi. C. de proba. ¶ Itē est aliud spāle ꝭm eos. † qꝛ si
crimen falsi incidēter deducať in litē pronūciať suꝑ eo. l. vbi. C.
de falsis, qꝺ regulariter nō fit. l. j. C. de ordi. iu. ⁊ alia etiam ibi
8 ponunť q̄ omitto qꝛ nō sunt in proposito. ¶ † Nō obstat pre
dictis: qꝛ ista causa est ciuiliter intētata ergo nō pōt liber homo
torqueri. l. diuus. ⁊ ibi Barto. ff. de questi. qꝛ rñdeo ꝙ illud est
verū nisi factū pro quo ciuiliter agiť haberet delictū annexū.
text. est no. in. c. j. de deposi. ⁊ istud ibi multū cōmendat Imo.
post Ant. de bu. ibi. ⁊ dicit ꝙ ita limitať. d. l. diuꝰ. ¶ Non ob.
si dicať ꝙ est cōclusum in cā ⁊ qꝺ sunt publicate attestationes
ꝑ ꝯñs non pōt accusatus ꝑ iudicem interrogari: qꝛ respondeť
9 ꝙ imo nō est cōclusum in causa. † qꝛ nō cōcludiť in causa nisi
qñ renunciatur oībus probationibus in. c. pastoralis. de causa
pos. ⁊ proprie. ⁊ est gl. ⁊ ibi doc. in. c. cū dilectꝰ. de fi. instru. ⁊ in
auť. iubemus. C. de iudi. ¶ Preterea etiam iudex post cōclu
sum in causa interrogare pōt. d. c. cū Io. ¶ Nō ob. ꝙ statutū
loquať per hec verba, si quis cōmiserit maleficium ex quo ve
niet imponēda pena. xxv. librarum possit torqueri ⁊c. vt in sta
tuto sub rubrica ex quibus causis ⁊ qñ possit quis pro delicto
10 torqueri ⁊c. † ergo nō comprehenditur maledictū vel male scri
ptū. l. aut facta. in prin. ⁊ ibi Bart. ff. de penis. qꝛ rñdeo ꝭm qꝺ
ibi dicit Bar. vbicūqʒ statutū esset contra ius cōe seu odiosum
illud ꝓcedit vt si statutū diceret ꝙ ꝑ maleficio cōmisso de no
cte pena duplicetur alias aūt appellatione maleficij compre
hendiť male dictum aut male scriptū. l. ex maleficijs. in princ.
⁊ ibi gl. ff. de actio. ⁊ oblig. in insti. de ob. que ex delicto. in prin.
sed in casu nostro si statutū permittat pro crimine falsi torque
ri clarū est ꝙ est cōformе iuri cōmuni. l. sicut falsi. C. ad. l. cor. de
fal. ⁊. d. c. j. de deposi. ergo statutum debet interpretari ꝭm ius
commune. l. si serui vestri. C. de noxa. c. cum dilectus. de cōsue.
¶ Vel dato qꝺ statutū hunc casum nō comprehenderet erit
casus omissus remanēs in dispositione iuris cōmunis. l. si cum
dotē. in prin. so. mat. l. si extraneus. ff. de condi. ob causam. Sed
de iure cōmuni in tali casu habet locū tortura vt dixi: ergo ⁊c.
alias enim quā absurdum esset qꝺ in male scripto hoc est falso
cōmisso in scribendo falsum instrumentū non posset quis tor
queri: cum in crimine falsi fieri debeat accerrima indagatio. l.
vbi. C. ad. l. Cor. de fal. ¶ Predictis etiā nō obst. si dicereť qꝺ
probationes ⁊ testes producti pro parte accusatoris sunt sin
gulares ⁊ per cōsequens nō probant. c. licet. de proba. c. bone.
de elec. qꝛ respondeo qꝺ illud posset esse verū quo ad plenā pro
bationē: sed quo ad indiciū vna presumptio iuuat aliā. patet ex
not. per Bar. in. l. fi. ff. de questi. ⁊ per Io. An. in addi. Spec. in
ti. de presum. §. species. ver. violenta. in ver. l. vnica. post princ.
11 † vbi tractat an ad torturā requiranť plura indicia an sufficiat
c vnū ᶜ ⁊ dicunt qꝺ etiā quando sunt duo indicia a remotis vnū
iuuat aliud. plus dicit Io. And. quod in practica seruať quod
pro vno indicio proceditur ad torturam. ¶ Preterea si consi
derentur indicia de quibus ego feci supra mentionem ibi non
cadit singularitas testium: ⁊ ex istis patet sublata esse omnia
fundamēta adducta pro parte accusatoris. Alexāder de imo.

Summarium.

1 Acceptans literas videtur approbare contenta.
2 Testis nō repellitur, cuius tantum in consequentiam interest.
3 Amicitia simplex non repellit testem.
4 Iuramenti tempus non depositionis in teste attenditur.
5 Cohabitatio simplex non repellit testem.
6 Testis nō repellitur ex eo ꝙ sollicitator nō habet salarium, nec
7 ꝓpter lites, nisi sint de criminibus, vel de maiori parte. ⁊ nu. 7.
8 Testes concordare in effectu, sat est.
9 Exceptio discussionis nō pōt opponi post litem contestatam.

Consilium. LXXVIII.

N causa ⁊ lite inter Bartholomeū olim Andree de san
cto Dominico agentem ⁊ Christoforū ser Barth.
se defendentē. ¶ Viso processu cause pretermissis
nō necessarijs. ¶ Videndū est vtrū pro parte actoris sit pro
bata intētio adeo qꝺ nō obstātibus in contrariū deductis pro
parte rei possit obtinere. ¶ Et mihi breuiter videť ꝙ sic maxi
me ex infrascriptis. ¶ Primo ex probatione resultante ex de
positione Petri filij Gasparis Nicolai: ⁊ generi dicti Christo
fori qui testis aperte deponit de promissione per stipulationeʒ
factam per dictuʒ Christoforum. d. Bar. de dictis florenis. lx.
dandis. d. Bar. ⁊ qꝺ. d. Bar. promisit facere retrouēditionem
certe domus dicto Gaspari solutis primo. d. Bar. per. d. Ga
sparem florenis. xl. ⁊ per. d. Christoforum florenis. lx. ⁊ sic facit
semiplenā probationē. l. vbi numerus. ff. de testi. ⁊ not. in. l. ad
monendi. cum simi. de iureiu. virtute cuius semiplene probatio
nis potest deferri iuramentum actori in defectum semiplene
probationis: vt legitur ⁊ not. in. d. l. admonendi. ⁊ in. l. in bone
1 fidei. C. de reb. creditis. ⁊ in. c. fi. de iureiu. ¶ † Corroborať etiā
intentio dicti actoris per transmissionē literarū. d. Bart. ad. d.
Christoforum ⁊ receptarum per. d. Christoforum absqʒ cōtra
dictione in quibus literis requirebat. d. Bar. per. d. Christofo
rum qꝺ deberet ad eum mittere dictos florenos. xl. ei promis
sos ex causa predicta. Et per huiusmodi receptionē literarum
absqʒ cōtraditione videť constare de approbatione narratorū
d ⁊ cōtentorum in dictis literis ᵈ. l. si filius. ff. ād macedo. ⁊ in cle.
j. de procura. iuncta. l. filiusfā. §. inuitus. ff. eo. ti. ⁊ no. Bar. in. l.
quum enim. in prin. ff. rem ra. habe. ⁊ in. l. cum tabernā. §. j. in fi.
per illum text. ff. de pig. ⁊ Bal. in. l. si absentis. in. ij. col. C. si cer.
pe. ⁊ in. l. fi. C. ad mace. ⁊ Bar. clare in. l. titius seio. ff. de consti.
pecu. ¶ Et ibi etiā dicit quod per huiusmodi literas pōt pro
bari stipulatio tāquā prius facta vt ibi. ⁊. l. ea. ⁊ ibi no. ff. de do
na. inter virum ⁊ vxo. quāuis per epistolā inter absentes non
possit cōtrahi stipulatio. l. j. in prin. ff. de ver. ob. ⁊. l. inter absen
tes. C. de inuti. stip. ¶ Accedunt ea que no. per Bal. in rub. C.
de fide instru. in. x. col. in ver. quero quid de literis ⁊c. vbi dixit
qꝺ ille qui acceptat literas sibi transmissas videtur fateri vera
ea esse que continenť in literis per. d. l. si filius. ergo videtur ꝙ
Bar. sit cōfessus verum esse ꝙ intercesserit stipulatio vt literis
continebať. ¶ De transmissione autē ⁊ receptione dictarum
literarum probať per testes: scilicet per. d. Petrum ⁊ per pre
sbyterū Paulum, ⁊ per Nicolaum Thomei de Camaiorum.
⁊ sic videť qꝺ etiā absqʒ iuramēto deferendo dicto actori esset
2 probatum: tamē ad cautelā potest instari ꝙ deferať. ¶ † Non
ob. si cōtra dictum Petri primi testis opponereť qꝺ ipse pre
tendit interesse: eo qꝛ si dictus Christoforus soluat dictos. lx.
florenos Gaspar pater dicti testis poterit cōsequi retrouendi
tionē. d. domus. facit. l. parentes. C. de testi ⁊. l. testis. ff. eo. ti. qꝛ
respōdeo qꝺ ista causa principaliter nō pertinet ad. d. Gaspa
rē: sed ad. d. Christoforum ⁊ licet in cōsequentiā ᶜ possit redun
dare in vtilitatē. d. Gasparis tamē hoc nō infringit dictā atte
stationē Petri: hoc patet in. l. qui in testamēto. in prin. ff. de te
sta. cum ibi no. ⁊ in. l. si quis. ff. de reb. dub. ⁊ in. d. l. dictātibus.
C. de testa. vbi legatarius in causa testamenti pōt esse testis: qꝛ
principaliter nō disputabať de legato suo sed in quadā conse
quētia illa causa cōcernat cōmodum legatarij: vt declarat Cy.
⁊ Bal. in. l. omnibus. C. de test. ⁊ doc. in. c. insuper. extra eo. ti.
¶ Et ideo dicit Bar. in. d. l. si quis. per illā. l. videť qꝺ cōreus
possit testificari pro conreo: ⁊ fideiussor pro fideiussore qꝛ prin
cipaliter in causa nō testificanť etiā si fideiussor pro cōfideiusso
re deponat qꝺ nō intercesserunt vt principales sʒ vt cōfideius
sores. vt no. Cy. Bal. ⁊ alij in. d. l. dictātibus. ⁊ Bal. in fi. §. j. C.
de vsu. rei iudicā. ¶ Vnde dicit Io. An. in reg. sine possessio
ne. de re. iu. in. vj. in mer. qꝺ si petit episcopus decimam contra
vnā ecclesiam ⁊ rector illius ecclesie opponit ꝙ generalis con
suetudo ecclesiarum illius loci est qꝺ non soluať decima. pote
rit dictus rector cōuentus probare per rectores aliarum eccle
siaruʒ illius loci. ¶ Pro hoc etiā bene facit id qꝺ no. Ia. Bu.
⁊ Ang. in. l. nō solum. §. queriť. ff. de procu. vbi per illum tex. di
cunt qꝺ lʒ creditoris intersit debitorē suum habere locupletē
tamē in causa debitoris sui poterit ferre testimoniū: alia plura
ad hoc confirmandū adduci possunt: sed hec satis sunt. ¶ Nō
obst. etiā si dicať qꝺ iste Petrus testis asserit se amicū. d. Bar.
3 qꝛ respondeo † qꝺ simplex amicitia ᶠ nō inhabilitat testimoniū.
f l. sciēdum. ff. de vsu. no. Bal. in. l. eos. C. de test. nisi propter ami
citiā vnius resultaret odiositas alterius contra quē testificareť:
vt declarat Bal. in. l. si quis. in vlt. col. C. de testi. ⁊ dicit Spec.
in titu.

a ¶ In speciale. alexā. j. ꝯs. cxlviij. col. j. lib. ij. ꝯs. xxviij. n. x. ꝯsi. cl. col. iiij. libr. v. deci. ꝯs. ccccliiij. hyppo. mar. in prac. ꝟ. diligēter. nu. cxcvij.

b ¶ Suspicio. hoc ē verū q̄tū ad suspēdendā vel eleuādā fidē vel q̄tum ad capturā. Sed non q̄tū ad punitioneʒ adde Anch. ꝯsi. clxxiij. col. iij. Cepol. cōs. xxj. colū. iiij. i cri. Cur. senior cōsil. lxxiij. col. fi. deci. c. porrecta. colū. j. ꝺ ꝯfir. vti. vel inuti. cōsi. clxxv. ꝯsi. clxxix. ꝯs. cccclviij. nu. xxviij. ꝯsi. dcij. col. ij. consil. dcxv. col. j. Ias. ꝯs. clxxviij. col. ij. li. iiij. Frā. rip. c. ij. nu xxxvj. ꝺ rescri.

c ¶ Vnū. late hyppo. marsi. in prac. vers. diligēter. nu. x. nu. clxxvij.

d ¶ Literis. Adde Bart. Bal. l. titiꝰ. ij. de cōstit. pecu. bal. l. cū tabernā, in fi. ff. de pigno. Lāfrā. rep. c. qm̄ ꝯ falsam ꝟ. instrumētoꝝ ꝓductiones. n. lxxvj. Mathesila. sing. xxij. Cep. caute. xxiiij. Ant. cor. i ꝟ. taciturnitas. ias. l. emptor. §. lucꝰ. ff. de pac. rep. l. admonēdi. co. lj. de iure iur. cōs. xlvij. co. j. li. j. hyp. mar. rep. Rub. de ꝓba. ⁊ in prac. §. diligēter. ij. cxxxvij. Alcia. l. detestatio. col. x. ff. de ꝟ. sig. Frā. ripa. c. cū M. ferra. nu. cxxxij. de ꝯsti. Sʒ hec nō puto vera nisi i eo q gerit noīe alterꝰ ⁊ ei notificat vt ī. d. l. si filiusfa. vbi ⁊ in filijs bus sit spāle ⁊ ita tʒ bal. l. j. ff. māda. pan. l. q enim rem rat. habe. ꝺ ci. c. cū M. ferra. col. vij. viij. c. ij. col. iiij. i fi. de fiꝺ istr.

e ¶ Cōsequentiā. j. consi.

f ¶ Amicitia. j. cōsil. clxxxvj. li. vij. Stephan. auffre. de repro. testi. ꝟ. amicitia.

in titu.de teste.§.j.in princ.qđ amicitia non repellit testem nisi sit maxima: allegat in arg.late.ff.de verb.signi.ꝛ.l.aut affini.ff.de procu.ꝛ dicit ita tenere Jac.Bal.ꝛ Jo.Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiur.in.ix.col.requirit vt apparet quem testem esse multum amicum ad hoc vt nō faciat semiplenam probationem.ꝛ dicunt cōiter docto.in.c.quoties.de testi.qđ amicitia qñ est talis qđ corruptionē inducit repellit testem.vt ibi.ꝛ.l.iij.in princ.cum si.ff.de testi.sed amicitia charitatiua que quidem est virtus nō repellit testem.vnde ſm legem diuinam debemus diligere,primum sicut nosmetipsos vt habetur.de peni.c.ij.§.item proximos.committitur ergo iudicantis arbitrio cognoscere qualis sit amicitia inter testem ꝛ illum pro quo ꝓducitur.ꝛ sic intelligi posset an repellat testem vel non ꝛ hꝫ cōsiderare an sit leuis amicitia vel non per predicta.ꝛ not.in.c.cum opꝫ.de acc.vbi per glo.in verbo inimicis.ꝛ not.etiam gl.j.hoc volens.l.insinuāte.de offi.delega. ¶ Accedit ꝙ in proposito voluit Jac.but.in.l.iiij.in princip.ff.de testi.dum dixit quod etiam vbi qualitas amicitie esset talis que diminueret fidem testis tñ propter numerum suppletur ille defectꝰ.vñ dicit ipse quod si duo testes idonei sufficerent regulariter ꝛ nunc producerentur tres testes coniuncti tali amicitia que alias diminueret fidem testis hoc casu propter numerum probabunt per id quod dixit glo.reputata singularis in.d.l.iij.§.eiusdem.in verbo numerus: que dixit qđ illud quod deficit in fide supplet numerus suppletur etiam ſm eum propter dignitatem vel propter autoritatē ꝛ fidem.vt si esset bonus mercator vel fidelis campsor qꝛ q̄uis sit coniunctus.d.amicitia tñ probabit arg.d.l.iij.in princi.vnde cum in proposito nostro concurrāt etiā alie probationes de quibus dixi.s.cessat suspitio predicta. ¶ Et similiter dico qđ non obstat si diceretur qđ dictus Petrus testis asseruit se quādoqꝫ habitasse in domo.d.Bar.ꝛ ita etiam nōnulli testes recepti pro parte Christofori deponere conātur.qꝛ respōdeo ꝙ non est ꝓbatum per assertionem dicti Petri testis,neqꝫ ꝑ testes Christofori saltem cōtestes qđ tūc quo dictꝰ Petrus iurauit tanꝗ testis.in.d.causa tunc ha-
4 bitaret in domo dicti Bar. ¶ † Et circa inhabilitatē per habilitatem testis attendit tempus iuramēti ꝛ non depositionis l.iij.§.due.ꝛ ibi no.ff.de carb.edic.ꝛ.l.qñ liber.C.de testibus.ꝛ no.in.l.j.C.de testi.ꝛ in.l.ad testiū.§.cōditionum.ff.e.ti.ꝛ no.Jo.an.in regula factum legitime.in mer.Spec.in tit.de teste.
5 §.j.ver.quid si testis.ꝛ doc.in.c.testimoniū.de testi. ¶ † Preterea ille qui quandoqꝫ habitat in domo meā nō repellit a testificando pro me si nō erat mercenarius meus prout non erat petrus qui nō erat mercenarius.d.Bar.quatenus percipi potest ex actis.vnde nō enumeratur inter domesticos [a] qui a te-
a stimonio repellunt iuxta.l.ij.cū ibi no.per Cy.ꝛ alios.C.de testi.ꝛ legit ꝛ no.in.c.in literis.de testi.ꝛ per Spe.in tit.de teste.§.j.versi.itē excipitur ꝙ est domesticus. ¶ Non ob.etiā si diceretur ꝙ dictus Petrus erat solicitator cause predicte ꝛ sic repelli debeat a testimonio.qꝛ respondeo primo ꝙ hoc non videt esse probatū legitime saltē per testes qui non sint singulares.nam testes singulares nō probant.c.licet causam.de proba.l.
6 ob carmen.§.fi.ff.de testi.cum vulg. ¶ † Preterea vt dicunt domini de rota.tunc demū repellit solicitator quādo a principali domino cause est missus ꝛ salariatus ad solicitandū causam.qꝛ maiorē videt habere affectionē quā procurator qui a testimonio repellit.ca.Roma.de testi.lib.vj.l.j.ff.eo.ti.secus si nō fuit deputatus a domino principali cause vnde dicunt quod si procurator cause deputasset aliquem ad solicitandum causas sibi commissas posset esse testis: quia socius socij mei non dicitur socius meus.l.nam socij.ff.pro socio.ꝛ.lxxxj.dist.legitur.ita concludunt prefati domini de rota.conclu.cxlix.incip.item qđ solicitator cause.ꝛ Ant.de But.in.c.cum a nobis.de testibus.sed hec nō sunt probata contra.d.petrū:ergo ꝛc. ¶ Non ob.si dicat qđ iste testis habuit discordias ꝛ lites cum.d.Christoforo.quia dici potest hoc non esse probatum per contestes,
7 preterea talia non repellunt testem.† nisi sint discordie ꝛ inimitie capitales vel ciuiles de omnibus bonis aut de maiori parte.no.in auf.si dicatur.C.de testi.in.c.cum oporteat.de accus. ¶ Non ob.etiam si dicatur quod iste testis est gener dicti Christofori: quia respondeo ꝙ gener inuitus non cogitur testificari contra socerū:sed si sponte vult testificari ꝛ non vti priuilegio pōt.l.iiij.in prin.ꝛ ibi no.Bar.post gl.ff.de testi. ¶ Nō ob.si cōtra dictum presbyterum Paulum opponatur qđ circa probationem dictarum literarum ipse variat ab eo qđ deponit.d.petrus:quia petrus dicit ꝙ in aliquibus dictarum literarum continebantur hec verba stipulationem importantia:videlicet:he quādo vno dice promittime in.lx.florini che io te prestat,ꝛ tu respondi: si te gli prometto.d.vero presbyter deponit vidit ꝛ legit descripta ꝛ narrata in.d.literis,ꝛ quod in eis continebatur:videlicet Christoforo vol sapete che quando me facesti dicta promissa de florini.lx.per stipulationē diceti che sapiati che cosa voleua dire stipulatione ꝛ che era: verbi gratia.Tu me prometti dare sachi tre de grano.ꝛ tu respondi: si che io tegli prometto ꝛc.quia respondeo ꝙ testes isti non dicunt ꝙ
8 verba formalia fuerint illa que ipsi referunt:† ꝛ hoc tunc satis est ꝙ concordent in effectu prout concordant isti:licet discrepent in cortice verborum.l.iij.in prin.ff.de testi.l.qui sententiā.ꝛ ibi no.doc.C.de penis.c.nihil obstat.ꝛ ibi doc.de verb.figni. ¶ Unde vt dixit Bal.in.c.bone memorie magunti.de elec.si vnus testis deponit ꝙ titius promisit duos solidos: alius dicit ꝙ promisit.xxiiij.denarios nō sunt singulares. ¶ Non ob.etiā si dicatur qđ ob.exceptio diuisionis vel excussionis: quia respondeo ꝙ beneficium diuisionis non pōt hic competere.d.Christoforo:qꝛ competit duobus reis obligatis insolidū pro eadem quantitate:vt in auf.hoc ita.C.de duo.reis.de duo.fideiuſ.vel iuxta.l.inter fideiussores.ꝛ.l.inter eos.ff.de fideiu.sed in proposito si bene aduertatur non apparet qđ.d.lx.florenos promiserit dictus Gaspar sed solū dictus Christoforus promisit.lx.florenos.Gaspar autem promisit alios.lx.florenos.ideo diuersitas rei ostendit ꝙ illi non fuerunt duo conrei promittendi.l.ij.ꝛ.l.eadem.ꝛ.l.si id quod.ꝛ ibi nota.ff.de duo reis.ideo frustra tractatur de beneficio diuisionis. Et licet petrus testis deponat qđ Christoforus tempore promissionis dixit ꝙ promittebat dictos florenos cum his verbis:mi principale ꝛ insolido col dicto Gasparo obligando ꝛc.tamē non dicit ꝙ ibi
9 Gaspar promiserit dictos.lx.florenos. ¶ † Non ob.exceptio excussionis nō facte:qꝛ respondeo ꝙ talis exceptio debuit opponi ante lit.contest.ſm veras conclusiones:vt no.Cy.in exceptione.in.vj.q.C.de proba.ꝛ ibi bal.Pe.ꝛ Cy.in auf.presente.in.viij.q.C.de fideiuſ.ꝛ Sal.in auf.hoc si debitor.in.xj.q.C.de pig.est enim dilatoria:vt per doc.in locis prealleg.ꝛ per Bar.in.l.j.ff.de excep.merito ante lit.contest.debuit opponi.l.ita demum.C.de procura.l.fi.C.de excep.patet etiam per dictos saltem per.d.petrum ꝛ per dictū presbyterū mediantibus dictis literis:de quibus deponunt probatū esse ꝙ renunciatū fuit dictis beneficijs,ꝛ ꝙ in dictis literis continebat in effectu ꝙ dictus Christoforus habuerit scientiā dictorū beneficiorū:ꝛ per hoc nō oportet insistere super quadā satis leui reseruatione vel exceptione facta per iudicē. ¶ Non ob.si diceret ꝙ nō fuit per d.Bartho.legitime facta obligatio de retrouendendo domū Gaspari:quia pōt responderi ꝙ ſm quod deponit dictus petrus non tenetur retrouendere.d.Barto.nisi primo solutis.d.Bar.dictis.lx.florenis. ¶ Cautū tamē erit qđ adhuc pēdente iudicio offerat dictus Bar.se paratū dicto Gaspari retrouendere sibi ſm formā dicte ꝓmissionis ꝛ hmōi oblatio producat. Quia ius pēdēte iudicio superueniēs actori ex cā de preterito cōualidat iudiciū.l.si rem.§.fi.ff.de pig.act.l.si mandauero tibi aut titio.ff.māda.ꝛ plene no.in.l.nō pōt.ff.de iudi. Ex quibus cōcludo partes iudicis esse condēnando.d.Christoforū:vt.s.

a ¶ Domesticos late auffre.d.trac.de repro.testi.ver.domesticus.

Summarium.

1 ¶ Feudi cognitio non spectat ad patronum vel pares curie nisi actor agat ex lege feudali.
2 Episcopus non est iudex in his que de mensa sua:sed bene in his que ecclesie sue.
3 Solennitas ecclesiastica requiritur in infeudatione: si non est solita infeudari.
4 Solennitas presumitur ob diuturnitatem.
5 Solennitas presumitur ex patientia.xxx.annorum.etiam in preiudicium tertij.
6 Pensionis modicitas non attenditur in feudo :licet aliud in emphyteusi.
7 Clausula,ex certa scientia,tollit omnes defectus postremi nō naturalis iuris.
8 Concessioni non derogat si quid addat vel remouetur.nu.10.
9 Feudum vel emphyteusis est hypotheca ꝓ pro canone.
11 Tempus petende inuestiture non currit nisi scienti,nec committitur feudum nisi patrono volente,ꝛ minor restituetur.
12 Prelatus potest solus commissum feudi ecclesie remittere.

Consilium.LXXIX.

Circa primum de quo querit: scilicet corā quo.d.causa feudi tractari debeat videtur qđ cum de feudo futura sit questio inter episcopū brixiesi.cuius an-

tecessor feudum concessit ⁊ inter heredes domini Philippini
cui concessio facta est debet causa tractari corã paribus curie.
vt in.c.j.de cõ.inter do.⁊ vasa.de inuest.c.j.de cõ.feu apud pa-
res ter.in.c.j.de.l.conradi. ⁊ in.c.imperialẽ.§.preterea si inter.
de prohi.feu.aliena.per fede.⁊ hoc etiã videtur verũ.quoniam
causa vertitur cũ persona ecclesiastica ⁊ sup re ecclesie.puta cũ
epo. Ita in terminis istis vr̃ casus in.c.j.de cõt.iter va. ⁊ epm.
de bene.⁊ ibi Bal.qui dicit ꝙ in casu illo nõ habet locũ decre-
talis.c.si diligenti.de fo.cõpe.p rõnẽ de qua ibi p eũ ⁊ p eundẽ
in.c.j.de cõtro.apud pares ter. vbi tꝫ ꝙ pares curie quamuis
laici sint de cã predicta agnoscent ⁊ idem tꝫ Inno. que cõiter
alij sequũtur in.c.verũ.⁊ in.c.ex pte.de fo.cõp.⁊ host.in c.cete-
rũ.de iudi. ¶ Et ꝙ ad pares curie spectet cognitio.q. verten-
tis inter do.⁊ va.firmat Jaco.de bel.in sua magistra.dist. quã
ponit in c.j.de inuestitura in mar.facta. quã sequitur etiam ibi
Bal.⁊ no.in prealle.c.ceterũ. ¶ Dicunt autẽ pares curie simi
les vasalli ab eodẽ epo feudũ sine fidelitatis iuramento tenen-
tes.c.j.si de inuest.inter do.⁊ vas.lis ori.c.j.de contr.feu.apud
pa.ter.⁊ in d.§.preterea si inter. ¶ Et no.host.Inno.⁊ Joan.
An.in.d.c.ceterũ.vbi etiã tradunt formã eligendi pares corã
quibus causa terminari debet. Nã dñs primo eligit vnum vel
quot voluerit ⁊ totidẽ eligit vasallus. vt ibi per eos.⁊ ibidẽ no.
gl.in.d.§.preterea.⁊ idem no. And. de isernia in.d.c.j.de com.
feu.apud pa.termi. ⁊ ibi de hoc est tex. si autẽ nõ extant pares
vel alij vasalli simile feudũ habẽtes tunc ꝓm gl. in.d.§. preter-
ea.cã dꝫ tractari coram ordinario. ⁊ idem not. And. de iser.in
d.c.j.de inuesti.in mar.fact.⁊ in.c.j.de contr.feud. apud pares
termi.vel ꝓm Jo.An.⁊ doc.in.d.c.ceterũ.in fi. dñt a partibus
eligi arbitri qui cãm decidãt:sicut qñ eligunt̃ cũ eps agit con-
1 tra subditũ.xj.q.j.si clericus. ¶ † Sꝫ premissis non ob. in hoc
casu aliter cõcludendũ puto vcꝫ ꝙ aut hec causa nulli est dele-
gata ⁊ nõ cognoscet̃ per pares curie:neqꝫ tanꝙ cã feudalis:qꝛ
eps non innitit̃ ex feudo:sed ex dñio vendicando rem. ⁊ sic nõ
tanꝙ dñs feudi nec ex natura feudi dicit rem esse reuersaꝫ ad
se,imo negabat rẽ esse feudalem.ergo non dꝫ cognosci per pa-
res curie seu per eos ad quos spectat cause feudalis cognitio.
hoc no. Joã.And.in. c.Romana.§.dꝫ.de appel.li.vj.in nouel-
la.allegat no.per gl.in.d.c.ceterum.vbi dicitur ꝙ ad hoc vt co
gnoscatur de causa p iudices feudi requiritur ꝙ in libello actor
innitat̃ ex feudo.nec attendet̃ exceptio rei:dicentis se habere
in feudum ⁊ causam ad iudices feudi ptinere.qꝛ quo ad discer-
nẽdũ cuius sit iurisdictio inspicit̃ forma libelli.l.pe. in fi. de iu-
risdi.oĩm iudi. ¶ Et ideo dicunt Inno.⁊ doc.vbi.s̃.ꝙ si agat̃
actione personali ad rẽ feudalẽ.puta pignoratitia vel depositi
semp aget̃ corã ordinario.qꝛ non agit iure feudali vel condi.ex
l.feu. Nã cum iudices feudi non habeant iurisdictionẽ nisi in-
quãtũ lex feudalis cõcedat nisi ex ea agatur nõ põt corã ipsis
causa tractari.⁊ idẽ no.Bal.in.c.j.de inue.in mari.fa.ptꝫ ergo
ex predictis ꝙ vbi rõne certe qualitatis cause imprimitur iu-
risdictio iudici:opꝫ ꝙ de ea fiat mẽtio in libello ⁊ ex ea inuitat̃
actor ꝓm Inn.in loco preallegato.⁊ idẽ notat Inn.in.c. cum
sit.⁊ in.c.conquestus.de foto compe.⁊ Bal.in.l.edita. in repe.
padu.C.de edẽ.in.xij.col.ver.sed nonne sufficit ꝙ libellus ⁊c.
⁊ no.doc.in.c.si clericus.de foro cõpe. ¶ Ad hoc ꝙ no.Bart.
in.l.j.versi.q̃ro aliqs florentinus.ff.si quis in ius vo.nõ ierit.qd
etiã voluit Bal.in materia nr̃a in.d.§.pterea.in.ij.co. ¶ Ter-
tio fortificatur p.c.ex parte.cũ ibi no.p gl.de foro compe. vbi
si agitur ad recuperandam possessionem rei feudalis qua quis
spoliatus extiterat nõ agit̃ corã iudice feudi. qꝛ agens inniti-
tur iuri cõi.⁊ nõ ex iure vel lege feudi.⁊ idẽ no.gl.⁊ Inno.in.c.
ceterum.⁊ Bal.in.d.c.j.apud quem vel quos cõtro.feu.⁊ in.c.
j.de inuesti.in ma.fa.⁊ in.d.§.preterea.⁊ idẽ tꝫ And.de iser. in
c.j.de cõtro.inter epis.⁊ va.etiã si in libello narraret̃ dictã rem
esse feudalẽ ꝓm Bald.in.d.§.preterea. ¶ Fortius dixit Oldr.
in consi.cclxxij.incipien.respondet pater ꝙ si est questio inter
ecclesiam ⁊ heredem extraneum titij vasalli super re cõcessa in
feudum titio non cognosceret̃ per pares curie sed per ordina-
rium. ¶ Quis igitur cognoscet dico ꝙ cum hec sit causa spe-
ctans ad forum [a] ecclesiasticũ quia vertit̃ super re ecclesiasti-
ca.c.si clericus.⁊ ibi not.Inno.⁊ alij de fo.compe. ⁊ presertim
qñ reperit̃ res ecclesiastica q̃ detinet̃ ex ɔtractu cuius rescis-
sio petitur.xij.q.ij.apostolicos.⁊.c.quicunqꝫ.prout in casu no-
stro.ideo isto casu actor id est eps non sequit̃ forũ rei vt dictis
iuribus,ideo videndũ est qs erit ecclesiasticus iudex q de hac
2 causa sit cogniturus. † Rñdeo ꝙ ipse eps iudex esse nõ pote-
rit;qꝛ non põt esse iudex in causa qua tractatur de pertinente
ad mensam eius p id ꝙ habetur in cle.ij.de reb.eccle. non alie.
⁊ firmat Anto.de bu.in.c.cũ venissent.de iud.vbi etiã per hoc
alle.no.per Joan.an.in.c.insuper.de testi.⁊ ita põt intelligi id
ꝙ no.Inno.in.c.ex parte.el.j.de verb.sig.⁊ firmat hoc expresse
do:de sancto gemi.in.c.Romana.de penis.in. vj.licet aliud sit
in causa ecclesie que verteret̃ sup re que non esset de mensa epi:
b qꝛ eps possit esse iudex.[b].ij.q.vj.si qs.⁊ not.gl.⁊ doc.in.c.cũ ve-
nissent.⁊ in.d.c.ex parte.⁊ doc.in c.j.de penis.in.vj.⁊ Barto. ⁊
Bald.in.l.j.C.ne qs in sua causa.in proposito ergo de iure dꝫ
per epm agentem ⁊ p heredes dñi philippini fieri electio arbi-
trorũ coram quibus erit cã tractãda ⁊ terminãda.tex.est.xj.q.
j.c.si clericus.⁊ no.gl.⁊ doc.in.c.pastoralis.in verbo exactis. ⁊
c.irrefragabili.§.ceterum.de offi.deleg. Aut causa est delegata
a romano pontifice,⁊ tũc poterit cognoscere delegatus:vt.xj.
q.j.iudices. delegatus enim maior esse dicit̃ quolibet ordina-
rio in cã sibi delegata.c.significasti.de offic.deleg.c.sane. cum
seq.e.ti.l.minor autẽ.§.fi.in fi.de mino. ¶ Et hoc indubitanter
verũ est si vertit̃ in loco subdito romano põtifici quo ad tẽpo-
ralẽ iurisdictionẽ.c.j.de caliũ.c.si duobus.de appel.c.Raynald.
de testa.c.fi.ne cle.vel mona.libr.vj.vel vbi consuetudo se habe
ret ꝙ romanus pontifex causas contra laicos mouendas spe-
ctantes ad iudices seculares delegaret.c.nouit. de iudi.⁊.d.c.
si clericus. ¶ Fortius tñ est in casu nostro.s.qd dicta delega-
tio teneat etiam in loco non subdito:qꝛ dicta causa spectat ad
ecclesiã rõne rei que petitur : vt.d.c.si cleric⁹.⁊ dixi.s̃.quo casu
põt papa hmõi causam indistincte delegare.c.sup quibusdaꝫ.
in fi.de ver.sig.c.conquestus.de foro compe.⁊ no. Spec.in tit.
de compe.iudi.deleg.§.j.ver.xxx.⁊ Jo.calde.⁊ Anto.de butr.
in.c.ex tenore.in fi.de foro cõpe. ¶ Imo generalis cõsuetudo
seruat ꝙ indistincte ad petitionẽ clerici ɔ laicũ oĩs causa p papam
delegat̃ ⁊ delegari possit:vt no. Spe.in titu.prealle. cum
ver.seq.⁊ Archi.lxxxix.dist.iudicatum.⁊ sentit.ibi clare Ant.
de bu.in.d.c.si clericus. ¶ Per predicta patet ad allegata in
ɔtriũ respõsio:qꝛ illa pcedũt qñ agens niteretur ex iure.⁊.l.feu
di.⁊ ita ex libello cõprehenderetur. Sed in casu nostro funda-
mentum epi agentis non est ex iure feudi sed ex dñio ecclesie.
¶ Quo ad secundũ dubiũ videret̃ pmo dicẽdũ dictã infeuda
tionẽ dictorum de montrono non tenuisse qꝛ cum presupponã
tur ꝙ erat de mensa ecclie episcopalis vt ptꝫ in literis aposto-
licis in cõcessione inuestiture:ergo sequit̃ ꝙ nõ erat illa res soli
ta infeudari.alias nõ diceret̃ de mensa iuxta notata per gl.sin-
gu.in cle.frequens.de exces.preia.in verbo mẽsam.⁊ not.Inn.
in.c.vt super. de rebus eccle.non alie. ideo non potuit concedi
dño Philippino in feudũ per ipm sine consensu capituli ⁊ nõ
precedẽte solẽnitate requisita in alienatione vel ppetua locatu-
ra vel concessione rei ecclesiastice.c.tua.⁊.c.cum aplica. de his
que fiũt a prela.c.nulli.cũ ibi no.de rebus ec. non alie.c.j.eo.tit.
3 libro.vj.xij.q.ij.abbatibus.⁊.c.sine. ¶ † Et ꝙ talis solennitas
requiratur in infeudatiõe noua,⁊ ppetua ɔcessione in emphy
teusim qñ res non est solita eodẽ modo locari. probatur in.d.c.
nulli.⁊ in.c.j.de feudis.in vsibus feud.⁊ not. Jaco.de belui. in
c.j.in prin.qui feu.dare pos.⁊ ibi gl.in verbo feudum dare.vbi
etiam per Bal.⁊ est tex.in.c.j.⁊ ibi etiã doc.de cleri. qui inuest.
fac.in vsi.feu.no.etiã per Bar.in.l.etiam.ff.solu.mat. ⁊ in auf.
hoc ius porrectum.v.col.C.de sacrosan.eccle.⁊ qñ non extaret
capitulũ dꝫ eps in talibus concessionibus requirere cõsensum
honestorũ clericorũ suorũ.xij.q.ij.placuit.ita no. archi.Innoc.
⁊ doct.in.c.j.de trãsac.⁊ Jo.An.in.c.j. de his que fiũt a prela.
¶ Utrũ autẽ requiratur consensus archiepiscopi vel pape nõ
est insistendum ex quo de licentia pape constat.de quo per gl.
in.c.j.in verbo defensores.de rebus eccl.nõ alie.li.vj.⁊ per doc.
⁊ Hostien. in.c.j.de his que fiunt a prelato.⁊ per Innoc. in.⁊.
c.j.de transac.⁊ gl.in auf.hoc ius porrectum. in verbo ordina-
tur.per gl.in.c. quibuscunqꝫ.xij.q.ij. ¶ Sed premissis omni-
bus non obstantibus contrariã sententiam in casu nostro de
quo queritur probabiliorẽ esse puto : quia esto qd dicta solen-
4 nitas cõsensus capituli ⁊ tractatus requiratur:† tamẽ attento
c ꝙ iam sunt.lx.anni.[c] ⁊ vltra ꝙ facta fuit dicta concessio presu-
mi debet propter tpis diuturnitatẽ omnia solennia precessisse
vt est tex.quem Bar.⁊ doc.reputant singularem in.l.si filius.
C.de peti.here. ⁊ per hoc dicit ibi Bal. ꝙ si statuto cauetur ꝙ
filius nõ possit cõtrahere sine expressa licẽtia pr̃is ⁊ filius alie-
nauit:si emptor diu tenuit patre patiente presumit̃ licentiã pa
tris precessisse licet de ea non cõstet. ¶ Ad idẽ textus in.l.qui
alienam.in prin.ver.sed si non adiecit.ff.de acquirenda hered.
Ex quo colligitur ibi argumentum per Bal.quod si prelatus
diu fuit in possessione prelature presumitur ab episcopo legiti-
me institutus quãuis non posset probare de tit. ⁊ similiter ꝓm
Bal.quem sequunt̃ ibi moderni.si statuto cauet̃ ꝙ mulier nõ
possit se obligare sine consensu propinquorũ:tamẽ post longũ
tps a die obligationis presumet̃ solẽnitatẽ ⁊ cõsensum propin-
quorum intercessisse.dicit enĩ ibi Bal.⁊ post eũ Ang.ꝙ si quis
diu tenuit rẽ vt feudalẽ vel emphyteutica presumat̃ cõcessionẽ
solenniter in perpetuum precessisse.allegat gl.no.in.l.fi.in glos.
magna

a ¶ Forte [illegible]

b ¶ Judex.adhuc poterit recusari. panor.Fely.c.insinuãte.col.j.de offi.deleg.

c ¶ lx.anni.deci.cõsi.xxxvj.col.iiij.

magna.fi.C.de inlu.z id qd legit z nota.in.l.cū de in rē verso. ff.de vsuris.no.Gui.de cu.in.l.male agitur.C.de prescrip.xxx. an.z Spe.in ti.de loca.§.nūc aliqua.v.cxlij.qd reputat Ang. menti tenendū z referre se de facto habuisse.z idē not.in.l.oēs. C.de prescrip.xxx.anno.z in.d.l.male agitur.z in.d.l.cum notissimi.§.fi.eo.ti.facit q no.Bar.in.l.cōpetit.post glo.eo.tit.facit tex.in.c.si quis per triginta.si de feu.fue.cōtro.inter do. z ag. ad idē qd no.Host.z Jo.an in.c.illud.de presump.vbi dicunt q si qs vt prelatus vel canonicus in aliqua ecclesia die steterit ex hoc probatur eum legitimū concurrente saltē famā vicinie: arg.c.q2 verosimile.de presum.ad idē tex.optimus in.c.ea noscitur.de his que fiūt a prela.vbi ille q allegat non interuenisse consensum capituli incumbit onus probandi.hoc ibi affirmat aperte gl.z ibi tenet Jo.an.si nō reclamet capl'm z nō poterit reclamari post.xl.an.cū sit prescriptū fm Jo. an.ibi.idē videt velle ibi Inn.presertim si opponitur post actū iam celebratū q nō interuenit cōsensus capituli.q2 fm eū presumit pro solēnitate nisi ɔtrium pbetur. ¶ Et hoc maxime vr verū in actu de antiquo put in casu nostro put ibi tenuit Ant.de but.p ea qui no.Joā.an.in.c.alberic⁹.de testi.z p id q no.Cy.in.l.emancipatione.C.de fide instr.z Inno.in.c.innotuit.de eo qui furt. or.suscepit.Ad hoc q not.Bar.in.l.admonendi. de iureiur.in

5 xi.col.ver.quero qd si reperiuntur.¶ †Fortificatur p id q legitur z not.in.c.puenit.de emp.z vendi.vbi fm vnū intellectū glo ex patiētia pro tpe an.xxx.presumit interuenisse solēnitas z cōsensus requisitus qū tractabitur de presumenda solēnitate qū agit de acquirēdo sine dāno tertij.vt no.p gl.z doc. in.d. l.si filius.z Ant.de but.in.c.veniens.el.j.de testi.dicit q factū ante.xl.annos dicitur factū antiquū.per no.per Inn. in.c.veniēs.de verb.sig.z ita pōt intelligi id qd ipsemet dixit Ant.in c.illud.de presum.vbi dixit q factū antiquū intelligitur arbitrio iudicis:ar.c.de causis.de offic.dele.z in.l.i.ff.de iure delib. ¶ Et predicta patet respōsio ad allegata in ɔtrium.q2 verū est q requirūtur ille solēnitates:attamē intercessisse presumūtur. ¶ Et p predicta satisfactū est tertie dubitatio.q2 ex quo non tractat de validitate cōcessionis predij de triuisano.qd quidē actu nunq cōcessum fuerit in feudum sed tractatur de cōcessione feudi de mōtrono.vñ nō est attendendū an prediū de visano solitū sit infeudari vel non:sed illud bene attēdi debet in predio de mōtrono concesso in feudū vt dixi.licet illud solitum nō fuerit infeudari.tñ valuerit cōcessio per allegata z similiter non oportet eadē rōne insistere.¶ Circa quartū dubiū scz an habeat obesse q nō fuerit cognitū per Archid.in:predium de visano fuerit solitū infeudari:q2 de illo non querit sed de pre-

6 dio montroni. ¶ † Circa quintū.s.an vnum par sproronū dicat esse annuus cēsus siue canon cōpetens.¶ Et videt dicendū q saltē canō cōpetens deberet iudicari ille qui ascendit ad redditum qui percipit ex re ipsa facta diminutione.vi.ptis.s.si fructus ascendebāt ad duodecimā competēs canō erit in decem vt in auf.perpetua.C.de sacrosan.eccl.seruata distinctione de qua ibi.z in.§.q2 vero.idē ibi Ang.in fi.cū seq.z ibi gloss. ordi.in auf.de nō alie.plene no.Spe.in ti.de locato.§.nunc aliqua.versi.vt autē.cum ver.seq.z legit z not.in auf.de aliena.z emphy.§.j.cū seq.z plene p Bar.in.d.auf. ppetua. bene facit text.in.§.lex vtraq3.in auf.de non alie. ¶ Sed his non obst. nō puto pdicta locū habere in feudo sed in mera emphyteusi prout loquit.¶ Hoc probo p tex.in.c.ad nostrā.cū ibi no.per Joā.de imo.de reb.eccle.non alie.vbi dt q ecclesia possit laico in feudū villam concedere cū hoc q laicus pro feudo solueret lxxx.semel tantū.z ita soluit laicus pmo anno z reddit⁹ excedentes dictā summā.lxxx.percepit ex redditibus feudi.dicit ibi q ecclesia fuit enormiter lesa pōt restitui in integrū aduersus ɔctū vt ibi no.videt dicendū q de iure cōi etiā ibi poterat rescindere ɔctū p remediū.l.ij.C.de rescin.vē.q2 etiā erat decepta vltra dimidiā iusti pretij.qd cōstat euidēter:quia pretium seu valor rei discernit ex qualitate redditus.l.si quos.C.de rescin.ven.z not.in.l.ij.eo.titu.ergo patet q ecclesia fuit decepta vltra dimidiam si feudatarius primo anno recipit vltra illa lxxx.q pro integro feudo soluit.Ita dicit Joā.de imo. in.d.c. ad nostrā.q licet doc.nō tangant tñ pōt fm eum respōderi q feudū principaliter nō debet dari pter pecuniam sed propter amorē z honorē dñi cōcedentis.vt habet in.c.j.de feudo dato in vicē.l.cōmissorie.z sic non dz sui natura pecunia emi. z ideo hic non attenditur pecunia data quo ad considerandum an deceptio venerit in ɔctu feudi.z forte fm eum in.c.ad nostrā. fuit feudum liberū z francum z nihil soluebat:sed solū tenebatur ad seruanda capitula fidelitatis.de quibus in.c.j.de forma fidelitatis.z.xxij.q.v.de forma.vnde in proposito cū fuerit facta concessio in feudum non principaliter debet considerari pensio annua vt cōmensurentur redditus cum feudū princi-

paliter cōceditur ob amorē z honorē cedētis ac etiā vt prestentur ea que sunt de natura iuramēti fidelitatis per iura.s.prime alle.¶ Et lz vltra iuramentū z promissionē fidelitatis promissum sit annuū qd nō per hoc est quin dicat feudū:q2 ēt interuētus pecunie potest accedere in feudo.c.j.de na.feu.z.d.c. ad nostrā.z etiā annua pstatio que appellat reale seruitium:vt not.Cy.in auf.ingressi.in antepen.qōne. C.de sac.sanc.eccle.z Bal.de pace cōstantie.ver.libellariū.licet vbi sola annua pensio prestat pro feudo aliqualiter alterat natura feudi fm eos. ¶ Et q̄uis dictū prediū concessum fuerit in feudū nobile:tñ vasallus tenetur ad ea que sunt de natura iuramēti fidelitatis vt late ts Joā.an.in addi.Spe.in rub.de prescrip. impen. z in vlt.col.z colligit ex no.per Jaco.de bel.in prima cōstitutione feudi.in fi.ergo qs probet q cōcedendo illā rem in feudū potuisset tpe cōcessionis eps cōcedere alteri p maiori amore non dz esse probatū q nō sit facta cōcessio pro cōpetenti amore ad hoc.l.pretia rerū.ff.ad.l.fal.z no.in.d.l ij.C.de rescin.vēd vnde illa oblatio z promissio fidelitatis cū teneat ad ea que sunt de natura iuramēti:vt in.d.c.j.dz esse pars pensionis z canonis. arg.l.fundi partē.ff.de ɔhen.emp.¶ Fortificat quia ibi interuenit ɔctus prelati cū solennitatibus requisitis prout in casu nostro presumit interuenisse tūc in dubio presumit ɔctum cedere ad vtilitatē ecclesie:ita egregie dicit ibi Bald. in.c.j.in.v. col.qui feu.da.pos.ar.l.j.C.de predijs mino.lib.x.facit qd not. Spec.in tit.de emp.z vend.§.nunc videndū.el.j.ver.z vr.cū fi. ¶ Et licet inueniat qui offerat ecclesie conditionē meliorē nō per hoc auferri res pōt a cōductore:vt no.Bar.per illū tex.in l.ij.C.de fun.pa.lib.xj.z loquit etiā ille in persona priuilegiata locāte:vt patet ibi:iūctis no.per glo.z doct.in rubrica de iur.z fac.igno.z in.l si.C.de sacrosan.eccl.¶ Preterea etiā in ɔtractu mere emphyteutico non seruantur de cōsuetudine ea que habent in.d.auf.ppetua.ideo hodiernis tpibus oēs ɔctus tenentur z sustinētur de cōsuetudine:ita dicit etiā p latiora verba Spe.in ti.de locato.§.nunc aliqua.ver.sexto querit:z idem

8 de mēte Ang.in.§.q2 vero.in auf.de nō alienā.¶ †Circa sextū dubiū quod operet circa predicta effect⁹ clausule apposite in literis apostolicis:vcz ex certa scientia oēs defectus:scz qui tam rōne solennitatis q al's forsitam interuenire possunt:non oporteret insistere postq vt apparet ex pmissis nullus potest censeri eius defectus:tñ dato q aliquis est in eis defectus:tñ dico q ista clausula tollit oēs defectus inductos de iure positiuo:non autē defectus iuris naturalis;vt est text.in cle. sepe. in verbo ceterum defectus.de verbo.signi.z in.c.illa.z ibi not. Ant.de bu.de elec.z no.Spe in tit.de locato.§.nunc ostendēdum.ver.xvij.z Ant.de but.in.c.j.de transa.z Jo.de imo.in.l. quidā cōsulebāt.in.viij.col.ff.de re iud. ¶ Nam vt dt.d.Ant. in.d.c.j.papa approbando actum ex certa scientia cum clau-

a sula supplētes [a] zc. tollit defectū solēnitatis etiam substantialium:vt patet in statutis laicorū sup ecclesiasticis negocijs: q statuta lz sint ipso iure nulla:tñ per predictas clausulas positas in approbatione apostolica validantur.alleg. l. omniū.C. de testa.arg.l.fideiussor.§.j.ff.de pigno.nō tamē tollit defectū naturalē vel surgentē ex causa naturali vel defectū surgentem ex impotentia pape vel alterius qui dictis clausulis vtitur.allegat tex.in dicta cle.pastoralis.ver.ceterum defectus faciunt no.per doc.in.l.si filiusfa.cum concor.ff.de donat.¶ Sed non dubiū qd illud qd in concessione rei ecclesiastice requirat consensus capituli:z tractetur de vtilitate ecclesie z similes solennitates sunt inducte de iure positiuo patet q2 interdum videmus qd talis solēnitas nō requiritur de iure.xij.q. ij.terrulas. z no.in.c.nulli.in glo.in ver.immobilem.de reb.eccl.non alie.z ad hoc.in.c.pposuit.de censi.preterea fortificatur in dictis literis apostolicis q papa narrat dictam concessionē cessisse in vtilitatem ecclesie:ergo talia verba narratiua seu enunciatiua prolata in literis aplicis probāt ita esse prout narratur qsi papa fundat intentionē suam ex tali narratione quā facit: vt est glo.ordi.in.cle.j.de probat.z in.c.nonnulli.de rescrip.in glo. in

8 verbo speciale.vltra mediū.versi.ad hoc dicit Joā.¶ † Circa septimū dubiū puto q lz suppleat aliqd pro cōpetenti censu ecclesie nō per hoc erit derogatū dictis bullis de dicta prima cōmissione loquentibus:nec p hoc intelligit derogatū primo ɔctui:nisi quantū ad suppletionē cēsus:q probat:nam dicta prima cōcessio tenuit z presertim nūc ts stātibus dictis confirmationibus:z stant ista simul qd ɔctus teneat cū ecclesia que cōcessit ex tali cōcessione vniuersali.clarius Joā.and.in.c.j.de in integ.restit.vnde stante validitate ɔctus liaet aliquid suppleatur loco pretij vel pēsionis nō videtur p hoc recessum ab ipso precedēti ɔctu.tex.est in.l.ij.C.de rescin.ven.z in.c.cū causa.de emp.z vendi.Ea enim que sunt causa augendi vel confirmandi ius non debent diminutionē inducere.l. si mācipia.

a ¶ Supplētes.ad de ro.fin.ccccxix. Ale.l.filius a patre.i fi.d li.z post hu.Card.cle.pastoralis.§.pe.d re iudi.Soc.ɔs.cxx. memini.col.iij.n. iiij.li.iij.Feli.c.ex parte.j.col.xvij.c. postulasti.co.xvj. de rescri.deci.ɔsi. ccccxlj.ɔsi.dxvj. ɔsi.dxlj.Jas.ɔsi. lxxxvj.col.ix.l.iij.

ff.de fun.instr.sequit̃ ergo q̃ ista nō erit proprie alienatio. facit qr vbi 3ctus cōcessionis facte ab ecclia renouat̃.extra in.c.j.de pca. nō dr alienatio:nec de eo iudicat̃ prout de prima cōcessione:imo solus platus sine consensu capli eam facere pōt:vt no.Spe.in tit.de loca.§.ceterū.℣.ceterū.circa fi.ꝛ no.d.Card.ꝛ Joā.de imo.in.c.j.de precar.facit q̃ habetur in.c.ij.de feud. ℭ Consulo tn̄ dicto casu q̃ heredes dn̄i philippini protestētur q̃ nō intendūt a primo 3ctu recedere nec illi alteri deroga re ꝛ saluū sibi ius quesitū ex cōfirmationibus antedictis cōseruare.arg.l.si debitor.§.j.ff.qb.mod.pig.vel hyp.sol.ꝛ.l.si quis.§.plerisqȝ.ff.de reli.ꝛ sum.fu.ꝛ eius q̃ not.in.l.legāter.in prin. ff.de pig.actio.vbi gl.que optime facit ad propositū ꝛ illam ibi ad similes 3ctus ponderat Bar.alias Bal.ꝛ per easdē rationes est decisum id q̃d q̃rit̃. ℭ †Circa octauū quesitū qr p emptione vnius pdij assignādi ecclesie in supplementū canonis cōpetētis ex quo et posset ecclesia pcipere aureos sex singulo anno:non intelligit̃ derogatū prime cōcessioni ꝛ dictis confirmationibus nec reperio in literis aplicis q̃ papa voluerit q̃ feudū esset obligatū pro canone cōpetenti: q̃q̃ hoc sit de iure
9
a cōi:a vt in.§.scire.in auť.de nō alien.q̃ ad hoc ponderat Bal. in auť.si quas ruinas.in.v.col.C.de sac.sa.ecc.vbi reputat ad hoc illū tex.esset mēti tenendū.tn̄ nihil repugnabit si emat̃ ecclesie prediū ex quo habeat recipere sex ducatos pro cōpetēti mercede:nā vbi predium tale vsqȝ culpa ecclesie sibi euincere tur hȝ hypothecatū feudū pro dicto supplemēto cōpetētis canonis. ℭ Super nono q̃sito an in dictis mutationibus requiratur autoritas pape superuacuo hesitari videt̃ stātibus iam
10 dictis. ℭ †Circa decimū dubiū q̃ ista alteratio seu suppletio competētis canonis non inducat mutationē 3ctus nec dicit̃ nouā alienationē nec concessionem fieri ab ecclesia:ꝛ stāte presertim prima licentia pape de cōcedendo pro cōpetenti canone que licētia nō diceret̃ expirasse dato q̃ illa cōcessio a principio facta dn̄o Philippino nō tenuerit.vt not.Inno. et alij in.c.in literis.de offi.de leg.ꝛ in.c.j.de re iudi.Aut ergo cōcessio tenuit ꝛ frustra querit̃ nec in renouatione talis licētia necessaria esset dato q̃ etiam in prima cōcessione apposita tunc fuisset per ea q̃ dixi in septimo dubio aut cōcessio nō tenuit ꝛ adhuc dicet̃ durare licētia pape vt mō dixi. ℭ Quinimo etiā quando ista alteratio census induceret nouum contractum alienationis vel cōcessionis ad mēsam episcopi non videtur q̃ requiratur licentia pape quando nō precessit iuramentū episcopi de nō alienando incōsulto romano pōtifice.vt tenuit Inno.in.c.j.de his que fiūt a prela.ꝛ Archid.ꝛ Jo.And.in.c.j.de reb.eccle.non alie.li.vj.in nouella. allegat gl.iuncto tex.x.q.ij.c.quicunqȝ.nec contrarium reperitur iure expressum s̃m doct.in dictis locis. ℭ Circa vndecimū ꝛ vltimum dubiū si non fuit petita inuestitura in〈t〉ra quinquenium a die quo p̃sens episcopus designatus fuit p heredes an priuati sint vel priuari possint iure suo. ℭ Presuppono q̃ in cōtractu precario verū est q̃ nisi fiat renouatio de quinquennio in qninquenniū quis cadit a iure suo volente ecclesia.c.j.cum ibi no.maxime p Hosti.de precario.sed nos nō sumus in precario sed in feudo. ℭ Precarium enim cōcediturad vitā recipiētis:ꝛ debet fieri dicta renouatio de quinquennio in quinquenniū.secus in emphyteusi feudo ꝛ similibus;vt no.gl.x.q.
11 ij.in.c.precarie.ꝛ no.doc.in.d.c.j.§.fi.de precar.† igit̃ in proposito si qui ex dictis heredibus erāt minores certe intra annum ꝛ diem nō petierunt inuestiturā a successore in dignitate non veniūt priuandi pro negligentia decursa vsqȝ ad.xiiij.annum vt in.c.imperialē.§.preterea si qs.de prohib.feu.alie.per Fede.ꝛ in.c.si minor.ꝛ.c.seq.si de feu.feu.cōtro.inter do.ꝛ agna.si tamen erant adulti minores.xxv.annis poterunt feudo priuari: tamen possunt petere restitu.in integrum aduersus negligentiam.vt no.gl.ꝛ doc.cōiter in dicto.§.preterea si quis.ꝛ Host. in sum.de feu.§.qbus modis.ver.sed nunqd.ꝛ Jo.an.in addi. Spe.in ti.de feu.in.§.fi.in addi.inci.si minor.si vero excesserint annum.xx.quando fuerunt in negligentia:tunc iura videntur velle quod possunt priuari feudo si negligentes fuerint per annum ꝛ diem heredes a tēpore mortis defuncti vasalli vel etiā a tempore creati noui successoris in dignitate episcopali.c.j. in princ.que fuerit prima causa beneficij amittendi.c.j. de capit. conradi.c.j.quo tempore miles.cū. ibi not.ꝛ in.d.§. preterea si quis.nō dico q̃ ipso iure sint priuati sed dn̄o feudi volente. vt not.glo.in.l.ij ff.si ager vectig.vel emphy.pe.quā ad hoc allegat Bal.in.l.fi.C.de reuoc.dona.ꝛ.l.ij.cū ibi no. p Bar.ꝛ doc. C.de iure emph: t.tn̄ adhuc isto casu euitari poterit q̃d feudo nō p̃uabunt̃ in effectu.nā aut iuramentū ex pte dictorū heredū prestitū fuerat predecessoribus dicti epi recipientis pro se
b ꝛ suis successoribus b ꝛ nō erit necessaria noua petitio inuestiture ꝛ noua p̃statio iuramēti fidelitatis. Itē nō reqrit̃ in psona

[Left margin notes:] a ℭ Communi. [redacted]
c ℭ [redacted]
d ℭ Sol9. [redacted]

successionis in dignitate.c.veritatis.ꝛ ibi not.de iureiur.ꝛ no. Jac.de bel.ꝛ alij in.c.j.in p̃n.que fue.noua cā be.amit.Bal.in l.j.§.excepto.C.de cadu.tol. ℭ Et idem si nō esset facta mētio de successoribus:sed iuramentū esset prestitū nō persone sed dignitati s̃m doct.in.c.veritatis.arg.c.qm̄ ab bas.de offi.deleg. qualis autē fuerit forma dicti iuramēti nō liquet mihi qr hoc non est extēse positū in instrīs mihi trāsmissis. ℭ Item dictū
c tps nō currit heredibus nisi a die scientie c scȝ postq̃ sciuerit naturā dicte cōcessionis feudalis : vt not.glo.ꝛ doc.in.c.j.in ver. annuū.quo tpe miles.ꝛ docto.in.c.j.de capi.cōradi. ℭ Et ibi fortius dicit Bal.q̃ allegans heredes esse priuatos p lapsum dicti tpis:habet necesse ostēdere q̃ dictū tps anni lapsum est post tps a die hereditatis adite p.l.j.C.si vt se ab here.absti.ꝛ etiā hȝ pbare q̃ lapsum est dictū tps a die sciētie:qr presumit̃ ignorātia.l.qui alterius.ff.de reg.iu.ꝛ in.l.eius qui in puinciam. ff.si cert.pet.ꝛ in.l.fi.ff.pro suo. ℭ Moueor etiā q̃ dicto feudo non sunt priuandi ipso iure:dato etiam q̃ negligentes fuerint: nisi appareat dn̄m feudi eos voluisse puatos:ꝛ ita si postea appareat ex aliquibus actibus q̃ noluit eos priuari:vt qr a vasallo seruitiū debitū agnouit seu accepit vel simile:non poterit postea dn̄s allegare vasallū esse feudo priuatum : vt not. gl.ꝛ doc.in.d.c.j.in prin.quo tpe miles.ꝛ no.doc.in.c.j.in prin. que fue.pri.cau.bene.amit.arg.l.post dotē.ff.de leg.cōmis.ꝛ in l.ij.ff.de iure do.in pe.ꝛ in.l.si de eo q̃d certo loco. ℭ Sed presupponit̃ q̃ tps fecit requiri istos heredes ad recipiēdum renouationem inuestiture:ergo apparuit q̃ noluit eos priuatos
12 esse:†nō enim verbis tn̄ sed etiam facto volūtas datur intelligi.l.paulus rn̄dit nō tm̄ verbis ff.rem ra. ha.ꝛ in.l.de quibus.
d ff.de legi.ꝛ potuit solus d platus sine cōsensu capli in hoc preiudicare ecclesie:vt pluribus rōnibus firmant dn̄s Florentinus ꝛ Jo.de imo.in.c.potuit.super gl.mag.de locato. licet de hoc fuerint opin.in cōtrarium per quas quantū ad vltimum fundamentū res non sit sine dubio:ideo poterunt dicti heredes ex predictis plenius in facto instructi colligere quo capite tutius fundare possint scilicet vel ex capite minoris etatis vel ignorantie vel alterius impedimenti:seu aliter prout ex dictis.s.notatis colligitur.

Summarium.

1 ℭ Statutū q̃ stante patrono mater non succedebat si etiā soror superest cum ea succedit mater excluso patrono.
2 Fauor agnationis conseruande consideratur.contra nu.7.
3 Masculinum non concipit femininum in odiosis,ꝛ vbi diuersa ratio.
4 Derogatio generalis non extenditur ad speciales casus eiusdem legis.
5 Uerba precisa recipiunt interpretationem.
6 Statum excludens aliquem excludit remotiorem.
8 Successio magis debetur ascendentibus q̃ transuersalibus.
9 Nominatim dicitur quod certo ex verbis elicitur.
10 Liberi emphyteute an preferendi in renouatione quod sic. numero.11.
12 Libere,verbum,recipit restrictionem.
13 Copula non semper requirit concursum vtriusque.
14 Liberorum appellatione veniunt femine etiā in cōtractibus.

Consilium. LXXX.

Jso ꝛ opportune animaduerso tit. q.p̃misse ℭ Uidetur prima cōsideratione dicendum matrē Forlonisie in successione preferendam siue per Forlonisiā siue eius legitimam administratorē adita fuerit paterna hereditas siue non: quia ex potentia suitatis etiam illam non aditam ad quoscunqȝ transmittit secundum veram opinionem.l.apud hostes.C.de suis ꝛ legit.l.si fratris. C.de iure deliberan.l.liber homo.§.fin.ff.de stipu.ser.l.hereditatem.§.filius.de castren.pecu.l.lucius.ff.de iure fisci.l.ventre. cum multis concord.ꝛ ibi plene scribentes.ff.de acquiren. hered.ꝛ per doc.in.l.si infanti.C.de iure delib. ℭ Nam siue iuris cōmunis censuram intueamur prefertur mater in luctuosa hereditate filij auie materne ꝛ amite. l.ij.quasi per totam.l.ff. ad tertyllia.l.fina.in auť.defuncto.C.eod.titu. ꝛ instit.eod.titu.§.sed cum auiam.ibi matrem omnibus legitimis personis anteponi:excepta fratris ꝛ sororis persona ꝛc. ℭ Siue etiam inspicimus iuris municipalis dispositionem. Nam in statutis de quibus in themate non videtur casus de quo queritur expressius

expressus cū de auia mr̄na ⁊ amita nulla mentio habita sit: ⁊ ideo remanet in dispōne iuris cōis.l.commodissime.ff.de lib.⁊ posth.l.si extraneus.de cō.ob cau.⁊ in.l.si cū dotē.in p̄n.ff.so. mat.q̄d aperte attestātur statuentes in vl.ver.non extātibus. ꝙ si nec fratres ⁊c.⁊ etiā vltra statutū.in p̄n.in ⅌s. vel auo paterno ⁊c.⁊ ibi in verbo qbus oībus deferētibus.iuncto dicto statuto dictāte ꝙ masculinū concipiat femin:nū etiā in odiosis ⁊ penalibus ⁊c.q2 videtur posse r̄nderi ꝙ statuta premissa casū nostrū attingere nō videnꝭ q̄ loq videnꝭ q̄n extat auus paternus siue auia paterna ⁊ mater defuncti tantū:seu q̄n extat mater defuncti,⁊ patruus seu amita tm̄:non autē q̄n oēs istetres ꝑsone extarēt ⁊ simul cōcurrētes mater ⁊ auia p̄rna ⁊ amita.¶ Hoc autē iudicare videtur precise statutū vltimū in prin.dū alternatiue loquiꝭ ibi superuenientibus patre vel fratre seu fratribus vel sororibus vtrinq̄ cōiunctis:vel ex latere patris tm̄ vel filijs fratrū vel auo paterno ⁊c.de cui⁹ dictione: scꝫ vel natura est nullo modo copulare.l.si quis ita stipulatus fuerit.x.aureos.⁊ in.l.si quis ita stipuleꝭ si nauis.ff.de ꝟb.obl. l.cū quidā.ad fi.de verb.sig.c.inter ceteras.de rescrip.¶ Pro hoc in specie adduco id q̄d voluit Pe.de anc.in repet.c.canonum statuta.de cōsti.versi.inter cōsilia que habeo ⁊c.vbi dicit
1 †ꝙ si statuto cauetur ꝙ stāte patruo non succedat mater filio: ⁊ cōtingat extare matrē patruem ⁊ sororē defuncti:de qua in statuto nō erat facta mentio q̄d isto casu mater nō excluderetur a patruo:imo admittatur mater ⁊ soror.iuxta auꝭ.defuncto.C.ad tertyl.ex quo casus predictus nō erat in specie ꝓuisus a statuto:⁊ ita refert fuisse de facto consultū per collegium
a perusinū[a]. ¶ Pro hoc etiā ꝙ not.Bal.in.l.illā.in.j.col.C.de col.vbi ꝑ plura cōcludit ꝙ si statuto cautū est ꝙ mater nō succedit extātibus agnatis defuncti ⁊ contingat extare matrē ⁊ agnatos ⁊ aliquos cognatos transuersales q de iure cōi succederēt:puta nepos sororis ꝙ iste casus nō v̄r a statuto decisus ⁊ iō tūc per existētiā agnatorū non repellunꝭ mater ⁊ cognati. ¶ Ita voluit Bal.in effectu in.l.quicunq̄.in.ij.col.C.de ser. fugi.vbi dixit ꝙ stante statuto ꝙ paterno extante non succedat auus maternus aliquis decessit superstitibus patruo ⁊ auo materno ⁊ auia materna de qua non erat facta mentio in statuto.Nam tūc admittetur auus ⁊ auia;:q2 auia non exclusa trahit ad se auū exclusum patruo excluso.l.fi. C. de legi.heredi.fm eū.¶ Accedat q̄d no.Bal.in.l.ꝙ vero.ff.de legi.in.ij. col.vbi dixit ꝙ statutū excludens amitam nō excludit materteram de qua in statuto mētio facta non est.¶ Ad idē ꝙ not. Bal.in.l.si qua.C.ad tertyl.vbi decidit ꝙ stante statuto quod fratres patrueles excludāt matrē:⁊ nihil dicit de amita. pone q̄d supersunt fratres patrueles ⁊ mater ⁊ amita:nam decidit
b isto casu ꝙ nō erit locus statuto[b].¶ Preterea vt dictū est dictum vltimū statutū videꝭ facere differentiā inter masculos ⁊ feminas patet ibi in prin.in ⅌s.ex filijs vel filio masculis.in ⅌s.
2 predictis autē fratribus † ⁊ hāc differētiam facere debent statuētes ratione cognationis ⁊ familie cōseruande:que ꝑ ipsos masculos cōseruatur.l.iuriscōsultus.post prin.ff.de gra.instit. de legi.agna.succes.si quidam.⁊ reipublice interesse dicitur.l.j. §.j.ff.de ven.inspi.ita declarat Jaco.de are.⁊ Cyn.in.l.j. C.ad l.iul.de adult.§.j.⁊ Bar.in.l.liberorū.versi.his premissis.ff.de verb.sign.⁊ in.l.ij.§.vidēdum.ad tertyl.⁊ Bal.⁊ in.l.fi.C.de in ius voc.⁊ l.cūctos populos.in.xvj.col.C.de sum.trini.¶ Uel fm Bal.in.l.titia cū te.l.lucius titius.ꝑ illū text.ff.de leg.ij.ratio dicti statuti est:q2 vt experientia docet maiora onera supportant masculi ꝙ femine:vt ibi.¶ Si ergo dictum statutum vltimum differentiam facit inter mares ⁊ feminas:ergo cessat dispositio statuti dicētis ꝙ in penalibus ⁊ odiosis masculinum cōcipiat femininū:maxime cū in fine dicti vltimi statuti dicaꝭ ꝙ illud statutū sit precipuū:⁊ oī alij statuto ⁊ iuri cōi derogatoriū.¶ Nam vt dixit Bal.in.l.ij.C.de execu.rei iudi. vers.sed quid si statuto.sunt hec verba.videlicet ꝙ illud statutum sit precisum operātur hoc vt adeo intelligaꝭ statutū strictum ⁊ firmatū:vt ab eo nullo modo recedi possit.alleg.no.in l.placnit.in gl.fi.C.de iudi.¶ Unde videꝭ ꝙ isto casu masculinū non cōcepit femininū:tum q2 statutū positum sub rubri. masculinū genus ⁊c.hoc casu nō vendicat sibi locū vt prime dixi:tum etiā q2 de iure cōi masculinum non cōcipit femini
3 num:†q̄n sumus in materia exorbitanti ⁊ odiosa.l.j.§.quare. ff.de ven.in pos.mit.l.quisquis.cum ibi not. C. ad.l.iul.maie.⁊ plene per doct.l.j.in fi.ff.de penis.¶ Et ibi dicit q̄d vbi nō est eadem ratio in femina que in masculo nunꝙ masculinū concipit femininū:probaꝭ in.l.sicut.in prin.iuncto fi.ff.de oper.libe. ⁊ no.Bar.in.l.si ita scriptū.ff.de leg.ij.¶ Sed in proposito nō est eadē ratio in femina que est in masculo cum per masculinū genus cōseruatur agnatio ⁊ familia.⁊ cum per ipsum maiora supportentur onera:vt iam dictum est ⁊c.ergo idem no.Cyn.

in.l.quecūq̄.in.j.q.in fi.C.de ser.fugi.per Spe.⁊ Jo.an.in tit. de dispu.⁊ alle.§.post hec.vers.vel ibi masculinū ⁊c.⁊ glo.in.c. ḡnali.de elec.in.vj.⁊ no.Hosti.in.c.raynaldus.de test.per Archi.xvij.q.iij.si quis suadēte.ꝑ Jaco.de are.⁊ Bar.in.l.si quis in tantā.C.vū vi.per doct.post Gui.de suza.in.l.si qs id quod. de iurisd.om.iud.⁊ Bar.in.l.iura.in fi.ff.de legi.Et plene Bal. in.l.quicūq̄.⁊ in.d.l.quisqs.⁊ in.l.in multis.ff.de sta.ho.⁊ in.l. gallus.in prin.vlt.col.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ ꝑ doct.maxime per Joā.de ligna.in cle.j.de elec.¶ Ad cōfirmationē predictorū facit dictū posterius statutū in ⅌.p̄dictis autē fratrib⁹ ⁊c.vbi d2 q̄d sorores persone defuncti que de iure cōi succedere debēt vna cū matre exclusa auia p̄rna que in successione est remotior excludit ꝑ oīa ipsam matrē.arg.auꝭ.multo magis. C.de sacro san.eccl.cū vul.¶ Sed p̄missis nō obstantibus ꝯriam sn̄iam de iure ꝓbabiliorē puto.s.ꝙ auia paterna preferaꝭ oībus preterꝙ in legitima virtute dictorū statutorum:vcꝫ statuti, auus paternus ⁊c.⁊ statuti positi sub rubrica de successione ab intestato.ibi succedere debeāt pater vel auus p̄rnus:iuncto dicto statuto sub rubrica ꝙ masculinum cōcipiat femininum:etiam in materia penali ⁊ odiosa ⁊c.¶ Ad q̄d ostendendū p̄suppo
4 no ꝙ†quis in fine dicti statuti sub rubrica de successiōe ab intestato dicaꝭ ꝙ illud statutum sit precisum ab oī alio statuto ⁊ iure cōi derogatoriū ⁊c.nō tū ꝑ hoc v̄r derogatoū dicto statuto sub rubrica ꝙ masculinū genus ⁊c. ¶ Hoc deciditur autoritate gl.nostre no.in auꝭ.de here.ab intest.in p̄n.in ⅌s.vocan
c tibus.ꝑ quā dicit Bart.⁊ alij scribētes in.l.sciendū.[c]in p̄n.ff.q satis.cog si iuris nouatione nouiter facta cōtineꝭ clausula nullitatis aliquo alio non ob.non ꝑ hoc impediꝭ determinatio ⁊ distinctio que fieri d3 per alia statuta antiqua: ⁊ idem voluit Bar.in extrauag.ad reprimē.in ver.non obstātibus.⁊ Joan. an.in addi.Spe.in ti.de execu.sen.§.postremo.Pet.de anc.in repe.c.canonum statuta.de cōsti.versi.sed hic quero sin noua lege ⁊c.¶ Facit.l.sed ⁊ si posteriores.de leg.⁊ ꝙ not.Bar.in.l. j.§.⁊ parui.ff.ꝙ vi aut clam.vbi statutum disponit ꝙ ꝯ instrm nulla alia exceptio opponi possit ꝙ exceptio solutiōis:per hoc nō intelligiꝭ derogatū alteri statuto quo p̄missum erat nōnullas alias exceptiones opponi posse per not.in.d.§.⁊ parui.⁊ in l.ita nobis pudor cordi est.C.de adulte.⁊ hoc etiam sequitur Bal.in.l.j.in vlt.col.C.de cōdi inde.⁊ do.Ant.in.c.cū quis.de rest.spo.⁊ Pet.de anc.in cle.j.de sequestra.pos.⁊ fruc.¶ Confirmanꝭ etiā ex his que no.Bal.in.l.oēs ꝑpli.ff.de iusti.⁊ iure.
5 in.xx.col.vbi dicit†ꝙ si statuto caueꝭ ꝙ oīa statuta p̄cisa[d] ser
d uenꝭ ꝙ nihilominus recipiunt interpretationē a gl.⁊ a lege.lꝫ nō ab hoīe.alleg.l.ꝗuis.C.de adul.⁊ q2 ēt verbum p̄cisum recipit interpretationē laudabilē.alleg.l.stipulatus sum damā.in ver.cōtinuo.ff.de ver.obl.⁊ idem concludit etiā Pet.de anc.in d.c.canonū statuta.in versi.occurrit alia questio que etiam est cōis ⁊c.¶ Et ita declaratur ꝙ not.Bal.in.d.l.ij.C.de exe.rei iudi.bene faciunt not.ꝑ Bar.in fi.vj.q.prin.⁊ ꝑ Bald.in auꝭ.si qua mulier.in fi.C.de sacrosanc.eccle.⁊ in.l.si quis filiū.in fi.C. de libe.prete.⁊ in.l.nō dubium.in.iij.col.C.de legi.⁊ in.l.maximū vitiū.C.de libe.p̄te.⁊ Ang.in.l.si ita scriptū.de libe.⁊ posthu.in qbus locis v̄r esse cōis conclusio doctorū per plura.q̄d si statuto cautū est ꝙ statuta oīa non recipiant interpretationem vel glossanꝭ:hoc nō obstāte statuto recipient iustā ⁊ legitimā interpretationē:ex quo inferꝭ ꝙ dicta verba ꝙ statutū sit p̄cisum ⁊c.nō impediāt q̄n debeat dictū statutū distingui ⁊ interpretari fm formam alterius statuti disponētis ꝙ masculinum genus ⁊c.¶ Et sic stabit conclusio ꝙ casus noster est in specie decisus in statutis p̄dictis nō obstāte ꝙ loquaꝭ q̄n extat auia paterna mater ⁊ amita simul ⁊ eodē tp̄e per not.per Bal.in.d. l.illā.⁊ in.d.l.quicūq̄.⁊ in.l.si q̄s.⁊ ꝑ Pe.de anch.in.c.canonū statuta.cū concor.q2 respondeo ꝙ indubitanter statutū loquiꝭ q̄n extaret auus paternus seu auia p̄rna vna cum matre:vt in ambob⁹ statutis expressum ⁊ ꝓbatū est supra:nec fuit necesse disponere de amita vel de alijs personis que essent remotiores matri ⁊ auie p̄rne: quia amita semp excludiꝭ etiā de iure cōi a matre vel auia.d.auꝭ.defuncto.⁊ insti.ad tertyl.in.l.sed nostra.
6 ¶ †Idē si statutum disponit ꝙ auus vel auia paterna excludat matrem que est proximior,bene v̄r disponere ꝙ excludant amitā que est vlterior matre ⁊ etiā auia.l.j.in prin.in glo.in ⅌si. fisco.ff.si qs aliquē testa.prohi.⁊ not.Bar.in.l.ij.§.videndū.ad tertyl.Et Bal.in.l.illā.in princ.vbi dicit ꝙ statutū excludens matrē bene debet excludere auiam maternā que remotior est. ¶ Probatur etiā aperte ex decisione Bart.in.l.liberorū.ff.de verb.sig.quero quid si filia dotata nō succedat extātibus filijs masculis filia decessit ante patrē superstite nepote masculo an postea decedēte auo cū filijs masculis ⁊ sup̄stite dicto nepote excludeꝭ nepos ex filia ⁊ determinat ꝙ sic:⁊ tū dictū statutum non faciebat mentionē de nepote ex filia:vt ibidē: vnde requi

a ¶ Perusinū.Anch.i.d.l.pe.co.mihi.lxxiiij.i.fi.⁊ hoc ꝯsiliū ī uenio iter con.Ang.ꝯs.ccx. Statutū supradictū.idem Bald.l. quicūq̄ colū.iij. C.de seruis fugi. Ale.l.illū.C.d col la.deci.ꝯs.cccxxiij.col.j.cōsi.dvij. cor.consi.xc.scrupulosa.lib.iij.ꝯsi. cclxxj.de hoc lib. iiij.Jas.ꝯsi.cxxx. li.j.Alber.bru.in trac.statu.exclu. femi.art.vj.fa.ale xā.j.li.vij.ꝯsi.xlv. consi.cxli.[redacted]
b ¶ Statuto.imo decidit ꝙ agnati excludūt vtrāq̄ idem in tract.statu.vers.amita.
c ¶ Sciēdum.⁊ ibi Alexā.Jas.adde Alberi.l.statu.q. xx.dci.l.j.C.d bo. poss.ꝯtab.consil. dcxxvij.Curt.l.ij. col.iij.C.d iureiu.
d ¶ Precise.idē late Jas.l.stipulat⁹ sum damā.l.liber homo.in prin.de verb.obl.l.j.col.ij. de iurisd.om.iud. tex.in.l.licet autē. ff.de arbitr.

ritur fieri mentionē de personis que sunt pares vel priores in successione: ita loquitur decisio Bald. in dicta. l. quicunq3. z in d. l. illam cum omnibus concor. s. alleg. non autem requiritur fieri mentionem de illis qui sunt posteriores in successione: vt proxime dixi. ¶ Bene faciūt no. per Cy. in. l. j. C. que sit lōga consuet. z per Bar. in. d. §. videndum. in fi. z per Bal. in. d. l. ꝙ vero. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. z in. l. maximum vitium. C. de lib. pte. z in. l. fi. C. de in ius voc. z in. l. scimus. circa fi. pn. C. de inof. testa. z Ang. in. d. l. de quibus. ff. de legi. ¶ Non ob. insuper ꝙ vltimum statutum differentiam facit inter mares z feminas z in quo statuto subintelligat ratio agnationis conseruāde per masculos: vel rōne onerū supportādorū zc. vt superius est discussum, q2 rūdeo primo qd quoad excludēdam matrē non videt statutū cōsiderasse fauorē agnationis cōseruande per masculos: vel rationē onerū per masculos supportādorū, patet: q2 statutū voluit ꝙ soror vterina saltē pro parte excluderet matrē z tunc de iure cōi certū est ꝙ in totū excluditur soror vterina matre extāte. in auf. de heredi. ab intestato. §. cōsequens. ibi z in exceptis solis fratribus ex vtroq3 parente cōiunctis. z in. d. auf. defuncto. z ibi doct. z Dy. in suo tracta. de succes. ab intest. z Cy. in auf. itaq3. C. cōia de succes. z Bal. in. l. ij. in prin. in. v. q. principali. vers. vlterius quero an pupillaris excludat fratrē pupilli zc. de vulg. z pupil. z in. l. j. §. filiū. ff. de 3tab. ¶ Rursus dixit Bar. in. l. liberorū. §. his pmissis zc.

7 z Jo. de Jmo. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. mat. ad finē. † ꝙ licet statutum disponat ꝙ stantibus filijs masculis femina dotata non succedat non possumus arguere ꝙ statuentes disponāt hoc causa agnationis cōseruande ex quo dicta ratio in statuto nō est expressa. ¶ Nam vt dixit Bal. in. l. si quis. que est lex fi. C. ad tertyl. potuit in casu nostro mouere statuentes ad excludendū matrē per auum paternum: eo q2 in eo est qualitas agnationis. Est enī inter ascendētes ex linea paterna z descēdētes ius agnationis. l. filiꝰ. ff. de suis z legi. z in. l. iuriscōsultꝰ. §. j. ver. sui. z ibi not. ff. de gradi. z glo. ponit in auo z nepote. in l. qui se patris. z in. l. ij. C. vñ liberi. z in. l. quē filius. ff. de adopt. que non est in matre q̄ qualitas agnationis est in auia paterna sicut in auo. ¶ Hac rōne vtitur specifice Bal. in. l. si qs loquit de amita. ¶ Unde lʒ in auia cesset ratio cōseruāde agnationis propter propagationē z sobolē cū auia paterna in se est apta cōseruare nomē agnationis ꝙ quidē cōseruare nō potest mater defuncti z hoc est ꝙ considerauit statutū. Pro hoc est tex. insti. de leg. agna. succ. §. ceterum. cum seq. vbi media iuris prudētia a successione repellat feminas habētes ius agnationis: eo q2 non erant quo ad propagationē apte cōseruare eius agnationis ꝙ fuit postea per Justinianū improbatū qd satis est ꝙ femine in se retineant nomē agnationis. ¶ Cōfirmatur quia statutū per nomina naturalia loquitur scilicet auus paternus frater pater zc. que sunt nomina naturalia. l. tutelas. de capi. diui. non autē loquitur per nomina ciuilia agnati zc. z sic non vr̄ statutum considerasse ius agnationis p propagationē conseruāde. Jtem licet statutū posterius facit specificaʒ differentiā inter masculū z feminā: tū dum loquit de auo paterno nō ponit expressam diuersitatē inter auū z auiā: z sic in casu isto omisso locū videtur habere dispositio alterius statuti disponētis ꝙ masculinū genus zc. facit. d. l. cōmodissime. cum cōcor. ¶ Preterea nō ob. ꝙ statutū in versi. predictis aūt fratribꝰ zc. nō excludat matrē p existentiā sororū nisi q̄tum est p

8 ciuili ipsarū sororū: q2 respō. ꝙ † non vr̄ absurdū qd statutum magis faueat ascēdentibꝰ q̄ transuersalibꝰ: cū magis debeatur hereditas ascēdentibꝰ q̄ trāsuersalibus: vñ iura nō voluerūt pteriri debere ascēdentes z si ptereant vel exheredent habēt bo. poss. 3 tab. z q̄relā z ius dicendi nullū. l. pater nullū. z in l. nā z si parētibus. ff. de inof. test. l. j. ff. si qs a parente fue. manu. z in auf. vt cū de ap. cog. §. hec aūt disposuimus. iuncto. §. aliud quoq3 capitulū. z dicit descendētium hereditas debita ascēdentibus etiam de iure nature. vt in auf. de heredi. z falc. §. primū itaq3. facit. l. fi. C. de codi. z. d. l. nā z si parentibus. z. d. l. scripto. ff. vnde lib. hec autē nō militant in trāsuersalibus: vt in. l. fratres. z in. l. fratris. C. de inof. testa. ¶ Confirmatur predicta q2 nisi intelligeremus ꝙ in. d. statuto cōprehensa intelligatur auia pr̄na: sequeret absurdū maximū vcʒ ꝙ soror vterina que non recipit nomē agnationis z que excluditur de iure cōi per auiā paternā: vt in. d. §. 2ñs. melioris esset conditionis q̄ auia paterna q̄ retinet nomen agnationis: z propter absurdum euitandū licitū est etiā in statutis recedere a pprio significatu: vt not. Bar. in. l. omnes populi. in. vj. q. principali. versi. iuxta predicta q̄ro zc. ff. de insti. z iure. alle. l. in ambigua. ff. de legi. ergo nō est tolerandū ꝙ appellatione aui patei ni veniat auia paterna in casu isto: z quē est potior in successione de iure cōiset vt res non deducatur. ¶ Nec etiā ob. qd in statuto

dicatur ꝙ non extante aliquo denoīato in dicto statuto succedere debeant alij de iure cōi sed auia nō est noīata in predicto

9 statuto ergo zc. † Quia rñ. illud dicit esse noīatū ꝙ singulariter exprimit: vel etiā per quācunq3 aliā demonstrationē certū redditur. l. noīatum. ff. de cōdi. z demō. l. certū. ff. si cert. pet. z in l. vbi aūt. §. sed qui vnū. ff. de verb. obli. l. quoties. §. si qs nomē. ff. de here. instit. ¶ Unde dicimꝰ ꝙ licet qñ appellat ab interlocutoria debeāt cause grauaminis nominatim exprimi si appellans exprimat eas per relationem ad aliud satis est vt si dicat pro causis grauaminis alleget ꝙ sibi cōpetit exceptio pacti z iurisiurandi oppositas in primo iudicio prout de eis apparet in actis. Jta refert Ang. se fecisse practicari in. l. vbi aūt nō apparet. §. illud. ff. de verb. obl. p. l. asse toto. ff. de here. insti. z in. l. si ita scriptū. ff. de cōdi. z de. z qd ibi not. doc. z idē Ang. in cōsilijs suis cōsi. ccxij. incip. Quedā dña anna zc. z Bal. in l. minoribus. C. de his quib. vt indig. z in. l. edita. C. de eden. in xviij. col. z ibi dt ꝙ nō requirit ꝙ per indiuiduū descendentium exprimat. z p doc. in. c. fi. de no. ope. nūcia. ¶ Sed ita est ꝙ per nomen auus positū in statuto habita relatione ad statutū qd masculinū genus demonstrat etiā auiā. ergo censet nominata per hoc qd no. Ang. in. l. ptor. in prin. de oper. no. nun. vbi ꝙ si appellans ab interlocutoria allegat vnā cām grauaminis femmentē necessario cōprehēsam ex vbis 8 illa cā noīatim expssa, ʒ ita est ꝙ vt dixi pbaui ꝙ ex mente statuentiū apparet qd sub nomine auus cōprehenditur auia ergo dicat nominata.

10 ¶ † Circa scdm dubium q2 vbo fertur solū in dubio refricari. An dato ꝙ descendētes dicte dñe forlonie si ceciderint a iure emphyteutico debeat potius inuestiri dicta nobilis q̄ mater dicte forlonisie aut auia paterna: posito ꝙ nobilis excludatur. ¶ Et vr̄ prima facie dicendū dñm rei emphyteutice seu platum posse libere inuestire illū qui sibi magis placuerit hoc probare vr̄ tex. in. c. ex pte. de feudis. in vsl. libere. vbi si decessit vasallus p cuius mortē feudū reuersum est ad dñm pt aliter libere cōcedere. sed ita est ꝙ vbū libere importat idē ꝙ sine alicuius 3dictione. c. lʒ. in fi. de sepul. in. vj. l. nō dubio. §. liber autem populus. ff. de cap. l. libertas. in prin. ff. de stat. ho. ¶ Scdo ad idē tex. in. c. j. si vasallꝰ feu. priue. vbi si vasallus feu. priuat pp delictū nō trāsit feudū ad filiū nisi dñs ex gratia filio cōcedat. no. vbū ex grā ꝙ liberā facultatē z non iuris vinculū denotat c. si gratiose. z. c. gratia. de rescrip. in. vj. Sed ita est ꝙ p nō solutionē canonis deliquerūt ipsi conductores aduersum 3ctū ergo zc. faciūt not. p Bar. in. l. eum q. ad fi. ff. de interdic. z rele z per Bal. in. l. j. C. de libe. z eorū liber. z in. l. adoptiuū. §. fi. ff. de in ius voc. z Saly. in. l. ij. in. xxij. q. C. de iure emphy. ¶ Tertio quia cōcessio facta fuit in emphyteusim pro domina forlonisia z suis liberis z heredibus zc. que verba operantur vt ita demū liberi admittātur si sint heredes. §. emphyteusi. in auf. de non alie. voluit Bart. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. de ope. libe. z Bal. in. l. j. C. de iure emphy. Et Ang. in. l. gallus. §. z si parente. z. §. quidem recte. ff. de libe. z posth. z Bal. z Jmo. in l. gaius. ff. solu. matri. z Joan. de imo. in. c. potuit. de locato. in antepe. charta. ver. vij. tangitur. z in. l. quod dicitur. in. xiij. col. de verb. ob. z qd no. Bal. in. l. tale pactū. §. j. in priī. ff. de pact. z potissime tenendo qd emphyteusis ecclesiastica non trāseat ad extraneos heredes quo casu videtur omnino qd illa verba heredibus zc. habeant restringere verbum liberis. alias nihil operaretur ergo intelliguntur vocati tantum filij vel liberi qui sunt heredes z nō presupponitur nobilē fuisse heredē patris. imo forte ex forma statutorū fuit exclusa a successione extantibus masculis. ergo videt ꝙ cum 3ctus ex conuentione legem accipiunt. l. j. C. de iure emphy. l. 3ctus. ff. de reg. iur. Ergo cū ex forma 3ctus nō cōprehēditur dña nobilis iō iniuriā nō facit ei dñs rei emphyteutice si alteri cōcederet. ex quo vtit iure suo. l. iniuriarū. §. j. ff. de iniur. c. ecclesia. de elect. z p consequēs nobilis cum nō sit heres forlonisie, z p consequens non posset dici eius psonā representare. ¶ Quarto nā speciale est in locatione prediorū fiscaliū vt cōductor antiquus preferat nouo, si tantū offerat antiquus q̄tum nouus. l. congruit. cum. l. seq. de loca. pred. ciui. C. lib. xj. not. gl. in. l. ne cui liceat. C. loca. z ratio specialitatis ponit ibi p Cy. fit etiam mētio ibi de alio casu speciali vt ibi p gl. z doc. in. c. j. de loca. ergo in 2riū est ius cōe. d. l. ne cui. z in. l. dudū. C. de 3hen. emp. l. ius singulare. C. de legi.

11 ¶ † Sed his nō ob. vr̄ preferendā nobilē alijs predictis cū sit de liberis z descendentibus vel agnatis dicte dñe forlonisie. ¶ Hoc primo videt velle Bar. in. l. j. ff. de priuile. cre. in fi. per illum tex vbi dicit qd vbi finita est emphyteusis vt quia concessa fuit vsq3 ad tertiam generationem que finita est z cōpareant extranei z agnati quod preferūtur agnati z subdit ꝙ si eas non concedant dicitur eis inferri iniuria adeo qd iure canonico possit appellari iniuria secundū eum allegat. l. j. §. permittitur

mittit.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ idē dicit Bar.⁊ Ange.in.d.§.permittitur.⁊ Bart.in.l.si mihi ⁊ titio.in vlt.col. de verbo.oblig.⁊ Ant.de butr.in.c.j.de loca.bene faciūt not.ibi p Goffr. ¶ Approbat hoc etiam Bal.in addit.Specu.in tit.de locat.vij.col. vbi dicit ꝙ emphyteusis debet potius renouari posteris eius
a qui quondā fuit emphyteuta quā alijs.[a] ⁊ si alijs fiat infertur eis iniuria allegat.d.§.permittitur.⁊ qui sit effectus iniurie remittit se ad no.per Bar.in.d.l.si mihi ⁊ titio. ⁊ sequitur Jo.de imo.in.c.ex parte.de feu.vij.col.⁊ idē tenet precise do.Card.de zaba.in.c.penul.de postu.prela.per ibi not.in glo.j. ¶ Et licet Jo.de Imo.aliquid ibi in ꝯrium impugnet de quo dicam in solutione contrariorū tamē ipsemet fatetur ꝙ est consonū rationi ⁊ honestati ꝙ potius illi cōcedatur ꝙ̄ alteri non existenti de agnatione recipientis in emphyteusim.⁊ cum opin. Bart. cōcordat Lud.ro.in.l.ij.sol.mat.⁊ in rub.ff.de arb.post mediū. versi.xi.⁊c.bene facit.l.imperator.fm vnum intellectū. ⁊ ꝙ ibi Bal.ff.de pac. ¶ Et Bal.in.c.j.quēad.feu.ad filiam perti.per illū tex.dixit no.arg.ꝙ finita emphyteusi si ab. vult renouare filie ⁊ nō coheredi emphyteute qd potest:sic ptz hāc esse opin. cōem a qua nō videtur quouis modo recedēdum vt habet in iuribus vulgarib⁹. ¶ Nec ob.text.in.c.ex parte.de feu.in ver. libere.qꝛ rn̄.ꝙ ibi rn̄sio pape refertur ad interrogationē precedentē.l.si defensor.in.§.qui interrogatus.ff.de interrog.act.in §.preterea.insti.de inuti.stip.Sed ibi queriť an si prelatus iurauit nō infeudare de nouo romano pōtifice inconsulto possit rem semel in feudo concessam,⁊ ad ecclesiā reuersam feudo finito iterum infeudare ⁊ respondetur ibi ꝙ si ecclesie expediat potest prelatus rē predictā iterū infeudare libere .s.iuramento
12 non obstāte. ¶ † Preterea etiam verbum libere recipit restrictionē a iure fm determinationē aliarum leguz vt probatur in l.j.ver.liber fit stylus.iūctis ibi no.p gl.⁊ doc.C de sac.san.ec.⁊ in.l.libertas.ibi nisi ꝙ vi aut iure.ff.de sta.ho.⁊ in.l.procur.cui libera.iuncta glo.⁊ ꝙ ibi doct.ff.de procura.iuncta.l.creditor. l.lucius.ff.manda.⁊.c.cum nobis olim.in fi cū glo.in ver. libere.de elec. ¶ Ad tex.in.c.j.si vasallus feu.priue.in vbo.ex gratia.rn̄de per alleg.p glo.in prealle.c.de postu.prela.vbi habeť ꝙ si postulatio fit cōcorditer facta ⁊ superior gratiā confirmationis non cōcedat:dicitur superior postulatio iniuriā inferre ⁊ tn̄ cōfirmatio veniebat ex gratia cōcedenda vt.d.c.⁊ expresse Bar.in.d.l si mihi ⁊ titio.fatetur ꝙ in terminis nostris cōcessio vel renouatio dicitur esse gratia:tamē dicit ꝙ si negetur inferť iniuria. ¶ Pro hoc etiam patet respōsio ad id qd tertio dicebatur qd ex forma cōcessionis in emphyteusim non comprehenduntur non existentes de liberis ⁊ heredibus ⁊c.quia videtur fatendo tenēdo opi.Bar.⁊ sequacium in.d.§.si liberi. cum cōcord.s.alleg.ꝙ ex capite prime cōcessionis non cōprehendiť nobilis. ¶ Tamē dato ꝙ nō cōprehendanť debet in renouationē preferri predictis alijs nō descendētibus vt not. doct.in locis.s.alle.qui videnť tenere aliquādo ꝙ per illa verba pro se filijs ⁊ heredibus ⁊ successoribus apposita in concessione cōprehendantur etiam liberi qui nō sunt heredes vt te-
b nuit Saly.[b] in.l.ij.in.ꝯ.q.C.de iure emphy.vbi dixit ꝙ si pater a priuato vel ab ecclesia recepit in emphyteusim p se filijs ⁊ heredibus:tūc per verbū heredibus cōprehenduntur descendentes vltra filios qꝛ verbum heredibus ampliat vt comprehendantur ceteri vltra filios.l.ex facto.§.fin.cum ibi not.ff.ad trebel.⁊ in.c.presentia.de proba.⁊ hoc facit copula ⁊:que coniungit filiam ⁊ non extraneum qn̄ potest.l.si.§.cui dulcia.ff.de vino tri.⁊ oleo legato.Et hanc opin. etiā refert Jo.de imo.in l.ꝙ diciť.ff.de vb.ob.⁊ ibi in antepe.col.dicit ꝙ ista opi. etiam in emphyteusi ecclesie preterquā in emphyteusi ecclesie constātinopolitane in qua prohibeť cōcessio in emphyteusim vltra personā cōcedentis ac filiorū ac nepotū p tex.in.§.j.in auť. de alie.⁊ emphy.⁊ in.d.cessione facta ab eccl'ia constātinopolitana.dicit seruari posse opi.Bar. ¶ Et hec procedūt potissime tenendo ꝙ ista emphyteusis ecclesiastica de iure ⁊ de consuetudine prout magis cōiter obseruať non trāsiret ad extraneos:sed ad descendentes oēs iuxta plene tradita in.d.§.emphyteusim.⁊ in.d.c.in psentia.⁊ doc.in multis locis ¶ Unde in pposito fm istā opi.verba predicta pro liberis intelligūtur vsqꝫ ad triponetem iuxta.l.iurisconsultus. in.§.parente.ff.de gradi.⁊ no.Bar.in.l.liberorū.in vlt.col.de verb.sig.⁊ verbuz ⁊
13 heredib⁹:intelligiť de alijs posteris descendētibus:p hoc † qꝛ
c qn̄ copula[c] ⁊:cadit inter duo adiectiua respectu vnius substātiui non requiritur cōcursus vtriusqꝫ.l.ea tamen adiectio.ff.de leg.iij.⁊ similibus terminis declarat Bar.in.l.gallus.§.etiam si parente.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ Bal.in.d.l.gallus.§.j.⁊ Bar.in l.si is qui ducēta.§.vtrū.ff.de reb.dub.⁊ in.l.j.in prin.ff.de iust.
14 ⁊ iure. ¶ † Et isto casu etiā appellatione liberorū cōprehenduntur filie femine vt in terminis decidit Bald.in.l.sed si hac. in.§.liberos.ff.de in ius voc.per illū tex.⁊ per.§.emphyteusim. in auť.de non alie.nam etiā de natura talis ꝯtus est ꝙ transeat ad filias vt ibi.⁊ ideo vba in dubio debēt intelligi fm naturā ꝯtus.l.si stipulatus.in princ.ff.de vsur.l.j.§.si sub conditione.ff.vt leg.no.caueať.l.si vno.in prin.ff.locat.cū si. ¶ Pro hoc etiā facit qꝛ si diceremus ꝙ appellatione liberorū in casu predicto cōprehenderent masculi tn̄ sequeretur absurdū.s.ꝙ nepotes ⁊ pronepotes masculi admitterētur ⁊ excluderentur filie femine cum essent priores ꝙ esset absurdū.l si viua matre. C.de bo.mater.ibi deteriores esse nepotibus filios nō finatur. Unde vt cesset absurditas verba extenduntur ad id qd alias de proprio significatu non cōprehēderēt.l.vxorē.§.cōcubine. ⁊ ibi no.ff.de leg.iij.⁊.l.liberorū.§.sed papinianus.ff.de ver sig. ⁊ ibi not.Bar.in.iiij.col vbi licet alias de propria significatione appellatione filij,nō,cōprehendantur nepotes tn̄ cōtinenť ne resultet dura vel absurda separatio.⁊ ibi faciunt que dixi in fi.primi dubij allegādo not.p Bar.in.d.l.oēs populi. ¶ Fortificať ꝙ cōprehendantur femine qꝛ aut nos dicimus ꝙ vera sit opi.Bar.in.d.§.si liberi.qd.s.illa verba liberis ⁊ heredibus requirunt cōcursum vtriusqꝫ ꝙ sit de liberis ⁊ heres ⁊ tūc certum esset ꝙ femine cōprehenderentur quia cū illud verbū heredibus sit commune ad masculos ⁊ ad feminas tunc facit ꝙ verbū liberis secum trahit vt ex proprio significatu cōprehendit vtrunqꝫ.s.masculū ⁊ feminā sicut ⁊ quando in dispositione aliqua diceret quicunqꝫ homo ⁊c.Nā licet terminus iste quicunqꝫ p se cōueniat tn̄ masculino in natura stricti iuris.tn̄ qꝛ iungiť termino cōi.s.homo cōprehendit vtrūqꝫ scꝫ masculinū ⁊ femininū.ita dicit Bar.in.l.j.ff.de pecu.in princ.⁊ in.l.j.ff.de vb.sig.⁊ in.l.si qs in tantā.C.vn̄ vi.⁊ Bal.in.d.l.gallus.in pn. in vlt.col.cū cōcor.allegatis supra in primo dubio.per. l.ait diuus.in pn.ff.de iure fisci.⁊ in.l.qsquis.de vb.sign. ¶ Aut nos volumus tenere opi.ꝯriam vcꝫ ꝙ illa verba liberis ⁊ heredib⁹ nō requirūt copulatiue cōcursum:⁊ tūc etiā qd cōprehendantur femine:qꝛ cū ille terminus.s.heredib⁹ sit cōis ⁊ ad masculos ⁊ ad feminas sequereť absurdū ꝙ si mulier q nō esset de liberis esset pro parte heres admittereť ad emphyteusim ⁊ filia femina excludereť qd non videť fuisse de intētione disponentis.arg.l.cū acutissimi.§.de fideicō.⁊ in.l.generaliter.§.fi.C.de insti.⁊ substi.sub cōdi.fac.⁊ in.l cum auus.ff.de cōdi.⁊ demō. ¶ Fortificať ex his que not.Bal.in.l.ij.C.de iure emphy.vbi voluit ꝙ cōcessio in emphyteusi facta ab ecclesia sub masculino cōprehēdat masculinū qn̄ cōcessio esset ꝯformis iuri cōi,sed fm ꝙ dictū est supra etiā referendo verbū heredibus ad alios posteros ⁊ descendētes vltra trinepotes ꝯcessio esset ꝯformis iuri cōi cum de iure cōi posset saltē in tales transire fm magis cōmunē opinionem de qua in.d.c.presentia.cū cōcor.supra.ergo sub masculino debet cōprehendi femininū. ¶ Ex his patet non obstare ꝙ not.Archid.xvij.qō.iiij.c.si quis suadente. ⁊ Jo.de imo.in.l.si ita scriptū.de leg.ij.⁊ in. c.potuit.in fi.de locat.vbi dicūt ꝙ cōducens in emphyteusim pro se ⁊ filijs suis nō videť cōducere pro filiabus p rationes allegatas ibi p eos: nam cessant in casu illo absurditates ⁊ alie rationes allegate supra que habēt locū in casu nostro tn̄ presens disputatio non videť multū necessaria ex quo vt dixi reuocať in dubiū principaliter cui potius debeat fieri reuocatio sup qua conclusum est pro nobili. ¶ Postremo nō ob.ꝙ sit speciale in ceteris casibus not.in.d.l.cui.C.loca.ꝙ fieri debeat renouatio antiquis conductoribus ⁊c.quia rn̄sio patet ex predictis vcꝫ quod hic est alius casus illi annumerandus in quo valet speciale ex ratione agnationis ⁊ propinquitatis finita emphyteusi debent agnati vel descendentes ceteris pro renouatione impetranda preferri iuribus ⁊ rationibus allegatis.

a ¶ Quā alijs.idē Bal.rub.col.j.de appella.Ancha. cōsi.cxxiiij.in fi. imo.ꝯs.xxvij.cur. ꝯsi.xlvij.Cur.iunior.tracta.feud. par.ij.q.xv.Dec. consi.cxxj.consil. cccxxviij.Frā.ri. trac.de peste.fol. lxxxij.⁊ hec cōis ⁊ equa limitat roma.ꝯs.xxij.ppo site.col.v.cōsi.lxx. visis.licet ꝯrīi voluit pau.ꝯs.xxxij. li.j.Jas.ꝯs.xxiij. col.fi.li.iij.Fulg. ꝯs.ccxxij.nobilis vide ad vtranqꝫ And.tiraq.in cō suet.picta.titu.de retrac.in rub.nu. xlj.xlij.ads alex. j.li.iij.cōsi.x.in fi.
b ¶ Saly.cōtra.s. consil.xliiij.nu.j.
c ¶ Copula.j.li.vij. consi.xxv.col.iij.

Summarium.

1 ¶ Hospitali si quis se ⁊ sua dedicauit potest reuocare.
2 Donatio collata post mortem in dubio censetur causa mortis:etiam si in piam causam.⁊ nu.3.

Consi.LXXXI.

Viso instrumento de quo in themate fit mentio in quo instrumento inter cetera continetur quod dictus saluator pro anima sua ⁊ suorum predessorum dedicauit se ⁊ bona sua dicto hospitali, videlicet quod moriente ipso saluatore sine filijs ⁊ post mortem domine Jacobe sue vxoris:⁊ domine

Joānes sue sororis voluit omnia bona sua totaliter ⁊ integra-
1 liter ꝑuenire ad dictū Hospitale. ¶ † Queritur vtrum dictus
saluator possit dictā dedicationē bonorū reuocare, ī quo omis-
sis argumētis cōclusiue loquēdo puto ꝙ sic. ¶ Et primo pre-
suppono illud ꝙ decidit Spe. in tit. de sta. mona. versi. xxxiij.
vbi dicit ꝙ si quis se dat alicui hospitali nulla de bonis facta
mētione si tales Hospitalarij sine proprio viuūt ex sua regula
ex cōstitutionibus: ita iste sine proprio viueret ⁊ creditur bona
hospitali cōtulisse. xij. q. i. in. c. illi q. si aūt non viuūt in paupta-
te: sed quasi clerici seculares tūc nō vr̄ contulisse bona: imo in-
gressus ea sibi retinere poterit ꝓ ꝓbenda. extra de simo. c. tua.
ex qbus infert, ꝙ illa dedicatio saluatoris vxorē habētis non
impediebat eum retinere bona sine aliquo dubio vt no. Bar.
in auth. ingressi. in. j. col. versi. expeditus de ꝯrijs. C de sac. sanc.
eccle. ⁊ in. c. ꝙ a te. de cler. coniug. ⁊ in. c. in presentia. de proba.
ad hoc tex. in. c. vt priuilegia. ver. hac aūt. de priui. ⁊ in. c. bene-
ficiū. de regula. in. vj. ¶ Hoc presupposito dico ꝙ dato ꝙ sal-
uator bona sua dictauerit hospitali pro anima tū illā donatio-
nem reuocare pōt: qꝛ vr̄ fuisse donatio causa mortis q̄ reuoca
bilis est ꝑ penitentiā iuxta. l. nō oēs. in prin. ⁊ ibi no. si cer. pet.
2 insti. de donat. §. j. ¶ † Quod autē dicat̄ esse donatio cā mor-
a tis [a] ꝓbat̄: qꝛ in ea fuit facta mētio mortis ⁊ collata post mor-
tem quo casu in dubio censet̄ esse dona. causa mortis. l. seia. in
prin. ⁊ ibi hoc tꝫ glo. ff. de donat. causa mort. ⁊. l. seia. ff. de dote
prelega. ⁊ gl. in. l. apud Celsum. §. j. de doli excep. ⁊ not. etiam.
glo. in. l. mortis cā capimus. §. titia. ff. de do. causa mor. ⁊ Cy. ⁊
alij post eū in. l. ij C. de iure do. ¶ Et expresse firmat Bar. hoc
in promissione facta post mortem: vt ipse not. in. l. fi. C. de pact.
⁊. l. stipu. hoc modo cōcepta. ff. de verb. obli. Bart. ⁊ cōiter alij
in. l. que dotis. sol. ma. ⁊ Bal. in. l. cū quis. de condi. ob cau. ⁊ in
l. ⁊ si mor. C. ad. l. fal. ⁊ cōiter doc. in dictis locis reprobāt opin.
Petri qui tenebat ꝙ etiam si facta esset mētio mortis non in-
telligebat̄ esse donatio cā mortis ⁊ male. ¶ Nec ob. l. j. C. vt ab
hered. ⁊ contra heredes. ⁊. l. hereditarium. ff. de bo. auto. iudi.
pos. vbi erat obligatio collata post mortem ⁊ tamen censetur
dispositio inter viuos quia ad hoc respondet Bart. in. l. nam ⁊
si cū moriar. ff. de cōdi. ⁊ demon. ꝙ illa iura procedunt ⁊ intel-
liguntur quādo nō erat donatio cū mentione mortis in dubio
facta, sed quando erat promissio facta ex aliqua causa ex quo
colligebatur qđ non erat donat. causa mortis. ¶ Fortificatur
3 etiam ista opi. per tex. in. c. de his. de sepul. cū glo. j. † vbi si ali-
qui existentes infirmi transferunt se ad religiosa loca cū bonis
suis ⁊ ex illa infirmitate ibi decedāt: tenetur ille locus religio-
sus cui illa bona remāserunt dare portionē canonicam illorum
bonorū eccle. parochiali illius defuncti. Secus si nō erat infir-
mus saltē ex tali infirmitate ex qua decessit quia tunc de bo-
nis que iste dedit loco religioso nulla debebat̄ canonica por-
tio eccle. parochi. ¶ Et est ratio scđm Inno. ibi in gl. in versi.
exhibet̄. ⁊ in gl. seq. qꝛ primo casu intelligit̄ pro anima donare
⁊ intelligit̄ esse do. causa mor. vt ibi habet̄ in glo. j. Bernardi.
⁊ sic videtur datū vltime voluntati: sed in scđo videt̄ datū pro
sustētatione vite ⁊ ascribit̄ donationi inter viuos vt dicit do.
Ant. de but. ꝑ illū tex. ¶ Ecce ergo ꝙ vbi donatio facta loco
religioso pro anima ab eo qui in letali infirmitate cōstitutus se
ad illā religionē trāstulit videbat̄ esse donatio causa mortis ⁊
ꝑ cōsequens reuocabilis nō obstāte ꝙ facta sit pio loco ⁊ pro
anima sua: quāuis expresse nō esset actū ꝙ esset donatio cau-
sa mortis: ergo ⁊ eodē modo ꝓpter piā causam non dꝫ immu-
tari natura donationis collate post mortē in hospitale seu in
pium locū. vt queadmodū regulariter intelligitur esse donatio
causa mortis qñ non fit ob causam piam: ita ergo ⁊ si fiat ob
causam piā per dictū capitulum de his. nā in casu. d. c. de his.
illud idē operatur illa dedicatio bonorū facta a Constantino
in egritudine letali quantū ad inducendū donationem causa
mortis qđ operatur mentio mortis in donatione simplr̄ facta
quo ad inducendū ⁊ interpretandū qđ sit donatio causa mor-
tis vt no. Ant. de but. in. c. ex literis. in primo notabili. de con-
suetudine. ⁊ attendendū est ꝙ illud qđ habetur in. d. c. de his.
procedit tam in eo qui ingrediebatur profitendo religionē ꝙ̄
in eo qui solū ingrediebatur vt ibi viueret: ⁊ non vt professio-
nem faceret: ⁊ dedicabat bona monasterio: vt ibi expresse di-
cit Inno. ⁊ alij in. c. relatū. eo. ti. ⁊ in. d. c. de his. vbi tenet Ant.
de butr. ⁊ alij. ⁊ sic videtur ibi decisio huius dubitationis, ex
quibus breuiter concludo ꝙ dicta reuocatio donationis bo-
norum per dictū saluato. fieri potest.

a ¶ Mortis. s. cō-
sil. xiiij.
b ¶ Probatū. are.
ꝯsil. xxxvij. sequē
do.
c ¶ Communē. j.
cōsi. ccxxix. col. iij.
li. vj. cōs. cliij. col. j.
li. vij. late do. and.
tiraq. in cōsue. pi-
cta. de retrac. §. j.
glo. ix. nu. v.
d ¶ Legali. s. ꝯsi.
ij. nu. xvij.

Summarium.

1 ☞ Consanguinei dicuntur pluribus modis.
2 Verba scribentis attestationes debent legaliter non vulga-
riter capi.
3 Qualitas testium requisita probanda est.
4 Statuta de cōpromittendo intelligūtur re nondū liquidata.
5 Productio debet fieri apud acta eiusdem cause.
6 Tertius deponens auditur secundum statum ⁊ naturam li-
tis principalis.
7 Statutum de compromittendo non habet locum in crimina-
li vbi cessat transactio.

Consilium. XXXII.

In causa inter Petrum Joannē de do-
cijs vt patrē ⁊ legitimū admi-
nistratorē filiarū agentē: ⁊ gerardū sed defenden-
tem occasione ꝑcepti facti Joāni antonio de sco-
pellis de soluendo dicto petro Joanni dicto noīe. ¶ An fieri
debeat cōpromissum ꝓ pte gerardi stante statuto ciuitatis re-
gij sub rub. ꝙ potestas ⁊ eius iudex teneant̄ cōpellere consor-
tes ⁊c. ¶ Omissis argumentis ad partes breuiter concludo
qđ non ex pluribus ⁊ presertim qꝛ disponit ad cōpromissum
compellēdos esse agnatos siue cognatos vsqꝫ ad quartū gra-
dū cōputādo ſm dispositionē iuris cōis. vñ extra istū nō pos-
sunt de iure ptes ad cōpromissum cōpelli. vt no. ꝑ gl. ⁊ ibi cla-
rius ꝑ Bar. in. l. furti. §. q iussu. ff. de his q no. infa. ⁊ not. Guil.
de cu. ⁊ Bal. in. l. ex stipu. ꝑ illū tex. C. de sent. ⁊ interlo. om. iu-
di. ad hoc per no. per glo. ⁊ doct. in. d. c. j. de mu. pe. ⁊ quod no.
Bal in. l. j. §. q es quoqꝫ. ff. de offi. prefec. vrb. ¶ Sed ꝑ testes
b per gerardū productos nō est probandū [b] ꝙ dictus gerardus
⁊ dicte filie petri ioannis sint intra quartū gradum: ergo ⁊c. ꝙ
autē hoc nō sit probatū cōstat manifeste. nam ad hoc produ-
cti sunt duo dūtaxat testes pro parte gerardi vꝫ. Jacobus ⁊
Christophorus. Jacobus enī deponit qđ audiuit dici in villa
de argine Jacobū auum maternum dicti petri Joannis ⁊ di-
ctū gerardū esse consanguineos: ⁊. h. d. audiuisse a pluribus ⁊
precipue a vicinis dictorū Jacobi ⁊ gerardi ad discernēdum
quid probet iste testis ⁊ sequens. videre oportet si testis depo-
nat aliquos inuicē esse cōsanguineos cōiunctione ⁊ cōsangui-
1 nitate intelligat̄ esse ꝓbatū. ¶ † Nā consanguinei possunt ac-
cipi pluribus modis. cōsanguinei dicūtur duo fratres ex eodē
patre nati. l. post cōsanguineos. in ꝑn. de suis ⁊ legi. ⁊ insti. de le
gi. agna. successiōe. in ꝑn. ⁊ in auth. de ꝯsangui. ⁊ vteri. fra. circa
ꝑn. ¶ Itē pōt accipi cōsanguineus ꝓ quocūqꝫ q quacūqꝫ sit
cōsanguinitate cōiunctus ēt vltra quartū gradū. c. qꝛ circa. in
c. nō debet. de cōsang. ⁊ affini. ⁊. xxxv. q. v. ad sedē. vbi hoc ha-
betur expressius. vt no. Arch. ⁊ Jo. and. in. c. j. de spon. in. vj. ⁊
Bar. in. l. cū quidā. §. ꝙ dicitur. ⁊ ibi glo. de acquir. here. ⁊ sub-
c dit ibi Bar. qđ ita accipit̄ ſm cōem [c] vsum loquēdi. s. pro quo-
libet quocūqꝫ sanguine cōiuncto. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de verb. sig.
¶ Cū ergo dicta verba pñt accipi duobꝰ modis ⁊ non cōstat
qualiter intellexerit talis testis sequit̄ ꝙ dꝫ fieri interpretatio
cōtra producentem. ⁊ sic contra gerardū. c. in presentia. de pro
bat. not. in. l. j. in fi. C. de vsufruc. ⁊ potius debēt intelligi verba
testiū ſm cōem vsum loquendi ꝙ̄ aliter. l. labeo. de supellec. le-
ga. l. sciendum. §. illud. de edil. edic. c. ex literis. de sponsal. ⁊ in
specie not. Joan. de imol. in. l. ij. in. j. colum. ff. de duobus reis.
¶ Sed vt dicūt doct. in locis supra allegatis cōsanguinei ſm
cōem vsum loquendi non solum intelliguntur esse fratres ex
eodem patre nati: sed quicunqꝫ eodem sanguine coniuncti er-
go sequitur quod nō est probatum predictos esse coniunctos
intra quartum gradum. ad hoc ergo vt testes predicti proba-
rent oportet eos deponere qđ Jacobus ⁊ Gerardus erāt filij
duorum fratrum vt infertur. ⁊ sic istas filias Petri Joannis
distare a gerardo quarto gradu. c. fi. ⁊ ibi not. de consangui. ⁊
2 affi. ¶ † Subdo, qđ istud verbum consanguinei quo vsus est
tabellio in scriptura attestationum predictarum debet intelli-
gi non prout accipitur in vulgari sermone: sed prout accipi-
d tur in legali [d] sermone qꝛ ita debet ita intelligi scriptura notarij
scribentis dicta testium. ita dixit Barto. in. l. si quis filiabus.
in fin. ff. de testa. tut. ⁊ not. Barto. in. l. liberorum. in vlti col. de
ver. si. ⁊ in. l. si quid eorum. in prin. ff. de lega. iij. ⁊ Bal. in cap. j.
in prin. de succes. feud. ⁊ Bal. in. l. lege. ad fi. C. de legi. here. sed
in legali sermone pōt accipi pluribus modis. ⁊ etiā secundum
communē vsum intelligi. ergo testis non probat in aliquibus
partibus. ⁊ cōmunis vsus loquēdi est q sunt nati ex filijs duo-
rum fratrum appellantur cōsanguinei. ⁊ hoc modo accipien-
do filie dicti Pet. a Gerardo quinto gradu distare constat vt
in. c. fi. [illegible] ij. cū ibi not. de consang. ⁊ affi. ¶ Preterea dictus
testis nō probat. qꝛ deponit de auditu. sed ita est ꝙ testes pro-
ducti ad

ducti ad probandū de cōsanguinitate vsq; ad quartū gradū deponūt de auditu non probāt nisi testes sint psone graues: ₇ deponāt se ab antiquiorib⁹ ₇ fide dignis ₇ oī exceptione maiorib⁹ audiuisse vel tales fuisse in tali gradu consanguinitatis coniūctos ₇ vidisse eos pro talib⁹ se habere. vt est text. in. c. lз ex quadā no. in. c. quoties. e. ti. sed testes pducti p Gerardū non deponūt modo predicto ergo ₇c. Itē nō constat dictos testes esse graues. ¶ Pro hoc benefacit q no. Ang. l. j. §. si quis ne
3 get. queādmo. tes. ape. vbi inquit † q vbi lex vel statutū requirūt testes optime opinionis est articulandū ₇ pbandū q erāt optime opinionis p ea q no. Bar. in. d. l. si quis neget. in vl. colū. Et p hoc infert ibi Ang. q si statutum bononie disponit q ad probationē mortis alicuius q extra territoriū dicat decessisse interueniat pbatio p tres testes optime opinionis deponētes de forma q nō erit probata mors nisi pbet illos deponētes esse optime opinionis ₇ fame. ¶ Preterea sm Hosti. ₇ Jo. ₇ do. Ant. in. d. c. lз ex quadā. ad hoc vt dicti testes probēt consanguinitatem deponentes de auditu maiorū suorum necesse est q audiuerint ipsi testes ab eisdē psonis. secus si vnus audiuerit a quibusdā alius ab aliis psonis viderent singulares: ₇ sic nō probabunt. c. cū dilectus. de elec. ₇. c. lз causam. de proba. l. ob carmē. §. fi. de testi. sed dicti testes pducti p Gerardū non deponūt a qbus audiuerint dici ₇ sic pōt esse q testes isti in testimonio suo sint singulares. ita dixit Bal. in. xv. opp. C. de edic. diui. per ea que not. Bar. in. l. celsus. in fi. de vsucap. ¶ Testis secundus vз christophorus deponit eo modo quo primus ₇ sic nō pbat pdicta dū dicit se audiuisse a Jacobino q erat consanguineus Gerardi q₂ est singularis in dicto suo. Item consanguineus potest accipi pluribus modis vt iam dixi. ¶ Omitto qđ etiā in 3ᵘᵐ deponunt duo testes per dictū Petrū ₇ Jo. producti sup quorū depositione nō est opus
4 insistere stantibus predictis. ¶ † Scđo fortifico. Nam qñ ex forma statuti litigatores possunt ad cōpromissum compelli illud intelligit qñ petitur cōpromissum re nondū liquida ₇ ante sentētiam vt no. Bal. in. l. j. ff. de transac. vbi per illū tex. dicit q cōpromissum ex forma statuti nō pōt attestationibus iam publicatis seu re liquida peti. idem no. Pau. de cast. in j prin. c. vbi refert se ita cōsuluisse in cōsiliis suis cōsi. lxxiiij. ₇ Lud. ro. in. l. pretor. ad fi. ff. de ope. no. nunc. in addi. noua. bene faciunt no. in. c. significauerūt. de testib. ₇ qđ habetur in. c. exposita. de arbi. ₇ in. l. si post rem. ff. de transac. cū ₇. ¶ Et per pdicta consuluit Pau. de ca. in. d. 3si. q nō poterit in causa appellationis peti fieri cōpromissum. vt ibi latius prosequitur. ¶ Sed per productionē dicti testis in forma autētica: ₇ dicti alterius instrumēti dicitur constare rem esse manifeste liquidā: vt in. c. cū olim. de verb. sig. ₇ in. l. fi. cum glo. C. de reb. ecc. nō alie. vt not. Bar. in. l. j. in prin. in. j. q. ff. de ope. no. nun. ergo petitio cōpromissi postea facta nō debet releuare petentē. ¶ Tertio statutum predictū disponens q potestas debet cōpellere agnatos ad cōpromissum debet intelligi si petat. l. iij. §. hoc autem iudicium. ff. de dā. infec. ₇ q no. in. c. fi. de rescrip. ₇ no. Ant. de but. in. c. venerabilis. de iud. ₇ talis petitio debet fieri seu produci parte aduersa psente vel citata quo ad hoc vt ex tali petitione preiudiciū paretur parti aduerse. iij. q. ix. charte. ₇ not Bal. in. c. si ea. in fi. C. qui ac. nō pos. Sed hoc nō reperitur petitum solēniter ₇ parte presente vel citata in causa dicti precepti. ergo non possunt partes cogi ad cōpromissum. ¶ Nec obst. qđ in illa causa accusationis petitū fuit per dominum Michaelem etiam vt procuratorē dicti Gerardi ₇ quorundā aliorum fieri debere compromissum dicto Petro Joan. tam occasione dictarū accusationū q alterius cause. quia respon. q dicta scriptura producta fuit in causa accusationis, ₇ apud acta notarij deputat ad causas accusationis ad quem notarium non spectat se intromittere de actibus causarum ciuilium ex forma statutorum vnde cautus debuit esse dictus Gerardus ₇
5 producere eandē scripturā in alia causa precepti † quia dato qđ dicte cause vertantur inter easdē personas: tamen oportet
a productionē fieri apud acta vtriusq; ᵃ cause alias non probat. Ita voluit egregie Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōmune. xvj. col. de acquir. possess. allegat. l. cū antea. C. de arbi. ₇. l. naturaliter. secundum secundam lecturam, secunde gl. ff. de excep. no. Anto. de but. in. c. cum dilectus. in. xiij. colum. de causa poss. ₇ proprieta. ¶ Ex quo infert quod probationes facte in causa conuentionis non prosunt in causa recōuētionis: ₇ sic etiam in eadē instātia in genere ex quo in specie propter diuersitatē actuum instantie sunt diuerse ex diuersitate liberorum ₇ simile no. Inno. de offi. dele. c. cum cōtingat. alias enim secundum eum sequeret q iudex suppleret de facto qđ nō est dicēdū. l. j. cū ibi no. C. q desunt duo. par. iudex suppleat. ¶ Ex quibus infero etiā si dicte attestationes non fuerūt producte in causa precepti nihil releuat lз fuerint pruducte in alia causa. ¶ Secundo q₂ dicta causa est causa executiua ₇ dictū instrumentū habet executionem sicut ₇ sentētia vt patet ex statuto sub rubri. qualiter procedatur in fauorem creditorum habētium instrumentū cōtra debitores suos. ₇ dato quod tertius. s. gerardus se opponat ad impediendā executionē tamen oīno causa secūda est executiua ₇ summaria. l. a diuo pio. §. si super. cū ibi
6 no. per Bar. ad fi. de re iudi. † Nam tertius opponēs. s. gerar-
b dus admittit ad causam in eo statu. ᵇ in quo cā erat cum principali litigāte ₇ quantū ad prosecutionē ius tertij regulariter scđm ius principalis. vt in cle. constitutionē. de elect. ₇ hoc ibi no. Pet. de anch. in. c. ij. in fi. vt lite pendente. in. vj. ¶ Sed ita est q in causa in qua petitur executio instrumenti habentis ex forma statuti executionem sicut sententia nō vendicat sibi dictum statutum de cōpromissis fiendis inter affines: vt dicta l. post rem. ₇ hoc no. Bar. in proemio. C. circa. ij. col. ₇ sequitur ibi Bar. ₇ Bal. in. l. ambitiosa. circa tertiam regulā ibi positā. ff. de decre. ab ordi. facien. ₇ Bar. ₇ Bal. in. l. elegāter. in princ. ff. de condic. indeb. ₇ in. l. si causa. C. de transactio. ¶ Quoad secundū principale dubium an super causa accusationū compromissum fieri debeat ₇ similiter cōcludo quod non ex primo principali fundamēto facto. Circa primū dubium, scз q₂ non est opportune probatum de cōsanguinitate vsq; ad quartum gradum. Secūdo quia dicta causa accusationis est mixta quia partim venit imponēda pena ad vtilitatem publicam: ₇ partim pertinet ad priuatum interesse vnde dicitur mixta. c. tue. de procur. no. doct. maxime Ant. de but. in rub. extra de iudi.
7 facit q no. glo. ₇ doc. in. l. pretor. in prin. ff. de sepul. vio. † vnde de causa criminali transigi non potest quando non venit imponēda pena sanguinis siue sit crimen publicū siue priuatum si agitur ad publicam vtilitatem. l. transigere. cum ibi not. per glo. C. de transac. ergo non poterit etiam in arbitratorem compromitti de iure ₇ de facto prout requirit statutū: quia compromissum in arbitratorem dicitur transactio: vt not. in auť. vt disse. iudi. in prin. no. glo. in. l. nō distinguemus. §. iulianus. ff. de arbi. ₇ plene ibi expresse not. Bar. in compromisso in arbitratore. ₇ Joan. andr. in additio. Specu. in titu. de arbitris. §. potest esse. alias est in. §. sequent. in additio. que incipit do. Gui. de suza. ₇c. ₇ cum venit imponenda pena non solum ad priuatā vtilitatem: sed etiam ad pub. magis dignum ᶜ trahit ad se minus dignum. l. que religiosis. ff. de rei vendi. c. quod in dubiis. de consec. ecc. vel alta. bene facit quod not. Bart. in. l. precipimus. §. penult. C. de app. ₇ ideo potius inspiciatur publi. tanquā dignior cum illa preferatur priuate ₇ illā ad se trahit. l. j. C. de vendit. re. fisca. l. j. col. penul. ff. de priuil. credito. l. ij. in fi. C. de cadu. tol. Ex quibus omnibus saltem simul iunctis concludo in neutram dictarum causarum cogi posse partes ad compromissum.

a ¶ Vtriusq;. idez Ale. l. ij. in fi. C. de eden. cōsti. cano. viij. §. j. fallit quādo ambe cause sunt incerte vt simul iudicētur q₂ tūc licet pductionesalterutrū imputare.

b ¶ Statu. idē Alberi. l. sepe. de re iudi. Oldra. q. ccliiij. Anch. 3sil. clxxxij. Luc. pe. l. apparitores. C. de exact. trib. lib. x. Gemi. c. vbi periculum. §. sane. de electio. in. vj. Fel. c. cū sup. col. v. de iud. dec. c. cū sup. colū. j. de offi. dele. limita qñ ille tertius pōt petere restitutionē in integrū. Matt. affli. deci. nea. xv. adde deci. neapo. ccxxvj.

c ¶ Dignū. adde Andr. tiraq. i cōsu. picta. ti. retrac. §. j. q. vij. n. lxxxj.

Summarium.

1 ¶ Indebitum quomodo probetur.
2 Negatio reuocari pōt priusquā subeat actor onus probandi.
3 Nisi, dictio ponit contrarium orationis preambule.
4 Negotium procuratoris generalis facit cedere in penam.
5 Narrata prout narrantur negare non sufficit.
6 Causa in genere, vel quia sic placet, in obligatione sufficit. ₇ numero. 8.
7 Confessio sine cā probat semiplene, allegata cā mutui vel alia.

Consilium. LXXXIII.

In causa ₇ lite inter Jo. de blāchis agentē, ₇ nicolaum de ingrossolis se defendentē: q₂ rei veritas versat in paucis, paucis agā. ¶ Duo enī vident esse fundamenta principaliter quorū quodlibet de per se pro victoria
1 Nicolai satis esset. ¶ † Primum est q vbi aliquis soluit tanquam indebitū si vult repetere tanq̄ indebite solutum hз necesse probare q ille cui solutio facta est creditor non erat nisi reus a princ. negauerit solutionē esse factā. l. cum de indebito. in prin. de pba. no. gl. ₇ doc. in. l. ij. C. de do. ante nup. ¶ Modus aūt per quē possit actor ostēdere se soluisse indebitum traditur p iura ₇ Bar. in. d. l. cum de indebito. qđ si solui prętextu scripture alicuius puta pretextu testamenti in quo putabam tibi legatū fuisse predium. nam producā testīm illud in quo legatū hmōi. nō reperitur vel nō est habita relatio ad scripturā probatur per antecedentia verba: vt quia dixerat de tali mu-

tnasse procuratori meo probabo eū alibi fuisse.l.optima.C.de contrahē.⁊ ꝯmit.sti.⁊ ar.§.ꝑterea.insti.de inut.stip.scōm eum: alias esset difficile probare illā negatiuam.s.soluentē soluisse id ꝙ debitū nō erat.l.actor.C.de ꝓba.c.bone.de elec.sed Jo.blā chus agēs cōdictiōe indebiti ⁊ allegans se soluisse indebitū nō ꝓbauit aliqͦd ex dictis modis. Nec aliter illā negatiuā.s.debitū illius petri solutū nō ꝑcessisse.ergo obtinere nō pōt. ❡ Nec ad hoc ob.si dicať qͦd Nico.negauit sol.ergo incūbit sibi onus ꝓbādi ꝗtitatē fuisse debitā.qꝛ ad hoc rñ.pluribus modis:primo ꝙ nō negauit:ꝫ excipiendo dixit si ⁊ inꝗtū appareret Jo. soluisse.soluit id qͦd debitū erat ex certa sciētia:vnde hoc nō est negare nec etiā cōfiteri sed est mediū:qꝛ nec negat nec confiteť sicut dicim⁹ in eo q tacet,nā tacere ꝺꝛ mediū inter ꝯdicentē ⁊ cōsentientē.in.c.q tacet.de reg.iur.li.vj.⁊ ita ꝺt Bal.i.l.ea que. in vl.col.C.de cōdi.ind.vbi vult ꝙ ille q nō vult ꝯfiteri nec negare nō patiť illud ꝙ inductū esset in odiū rei negantis.d.l.cū de indebito.in prin.sequiť ꝙ nos nō sumus in cā negationis. ❡ Nec ob.etiā si diceretť dato ꝙ Nico.nō ꝺꝛ negasse tñ nō est etiā cōfessus:ergo nō ꝺꝫ gaudere bñficio ꝯfitētis,qꝛ rñdeo qͦd istud cōmodū vcꝫ ꝙ Joā.agēs teneať ꝓbare qͦd debitū nō ꝑcessit.nō cōsequiť Nico.respectu ꝯfessiōis bñficiū cōfitēdi cōcessum ⁊ inductū per illā.l.cū de indebito.sed hic ex mero iure cōmuni disponēte ꝙ vbi negata est fundamētum intētionis alicuius ipsi semꝑ incūbit onus ꝓbādi.l.in illa.cū ibi plene no. ꝑ Bar.ff.de ꝟ.ob.cū si. ❡ Itē ex regula q̄ hꝫ ꝙ nemo ꝓsumiť iactare suū.l.si cū aurū.cū si.ff.de sol.sic nō presumiť in dubio voluisse soluere indebitū vnde presumptio hic trāsfert de iure cōīonus probādi in eum ꝯ quē est ꝓsumptio.l.siue possidetis. cū vulg.C.de ꝓba. ❡ Scdͦo rñ.qꝛ dato qͦd intelligeretť dictus

2 Nico.negasse cui⁹ ꝯrīū est verius ve dixi † tñ incōtinēti.j.anteꝗ̄ actor subiret onus probādi cōfessus fuit Nico.solutionē vt ptꝫ in primis positionib⁹ productis ex parte Nico.in.xv.positione.in qua dicit ꝙ fuit ⁊ est absqꝫ eo qͦd dict⁹ Nico.vllo vnqͣ tpe habuit ab illo Jo.quantitatem de qua in libello nisi noīe dicti petri ⁊ ꝓ ipsius debitis deť ⁊c. ❡ Pondero illā dictionē nisi † q̄ ꝺꝛ poni negatiue ⁊ affirmatiue qñ añ eā ponitur

3 oratio negatiua.l.actione.⁊ ibi doc.C.de trāsac.⁊ in.l.si eū.§.q iniuriarū.ff.si quis cau.⁊ ibi not.Bar.in auť.nisi.⁊ ibi Bal.C. ad treb.⁊ ideo vř aperte Nico.in.d.positione affirmare solutionē attēto qͦd quis vř confiteri id ꝙ in sua positione cōtineť. l.cū pretiū.de libe.causa.no.Spe.in tit.de posi.§.j.versi.quid si actor.⁊ sic dato qͦd videreť a prin.negasse sufficeret.d.cōfessio superueniens anteꝗ̄ actor probationes fecerit:vt in.§.si eū.⁊ ibi no.Ang.in auť.de triē.⁊ se.⁊ Bar.⁊ alij in.l.eū q.in prin.ff.de iureiu.⁊ Bal.in.l.ea que.in.xi.q.C.de cōd.inde.⁊ in.l.ꝯ negātem.C.ad.l.aquil.⁊ in.l.electio.§.neqꝫ.per illū tex.ff.de noxa.⁊ in.l.de etate.§.si.ff.de interro.act.⁊ in.c.j.§.porro.que fuit ꝑma cau.be.amit.Tertio potest rñderi qꝛ dato ꝙ per illā scripturā

4 exceptionū videreť esse facta negatio † cū fuerit facta per procuratorē generalē non pōt facere.Nico.incidere in illā penā.s. qͦd ꝯ ius cōe onereť onere probādi.§.si ꝓcurator.in.l.iij.ff.qͦd quisqꝫ iuris.l.si ꝓcurator.de cōdi.indeb.qꝛ generali ꝓcuratori nō videť mandatū esse illud qͦd erat illicitū.s.ꝙ neget veritatē d.l.si procurator. ❡ Quod autē transferre cōtra ius in aliquē onus probādi in aliquē dicať esse pena est tex.cū gl.in auť.itē possessor.C.q pot.in pig.ha. ❡ Et eodē mōpōt rñderi ad illā

5 negatiuā generalē factā ꝑ ꝓcuratorē in lit.cōtestatione † nego narrata prout narranť ⁊c. ❡ Ad que etiā pōt rñderi qͦd ꝑ talē negationē videtur negasse solutionē adeo quod propter hoc patiatur aliquā penā odiū negātis inductam vt egregie decidit Bar.in.l.si dubitatur.§.j.ff.de fideiuf.⁊ Joā.de imo.in l.sed hoc ita.§.hec autem.de re iudi. ❡ Secundum principale fundamentū est:qꝛ dato ꝙ Nico.incūbat onus probādi debitū precessisse dico ꝙ illud probauit.nā apparet inter alia duo instrumēta debiti vnum de anno dñi.M.cccclj.sub.x.die nouēbris in quo Petrus saluatici ⁊ filij cōfessi sunt teneri ex veris ⁊ iustis causis in quantitate librarū.cclxxvj.⁊ pro illis ꝓmisit Pe.bonus in certis terminis.Et aliud extat instrm̄ debiti factū de anno.M.cccclj.sub die.iiij.Octo.in quo.d.Pe. saluatici ⁊ Ant.eius filius ⁊ vterqꝫ eorū de oībus q̄ habuerūt simul cū Nico.cōstituerūt se debitores eius in quātitate librarum.cclxxxij.⁊ in starijs.vj.frumenti.⁊ de hoc vltimo debito nullā apparet aliā fuisse factā satisfactionē nisi per solutionem factā ꝑ.d.Jo. ❡ Nec ob.si allegeť ꝙ dicte cōfessiones de qb⁹ in dictis instrumētis nō cōtinent cām ⁊ sic sunt inefficaces.d.

6 l.cū de indebito.§.fi.⁊.c.si cautio.de fide instr. † quia rñ. ꝙ imo cōtinet cām saltē in genere.vnde lꝫ nō cōstat que cā fuerit hoc nō ob.sicut etiam in fi.dicit Bar.in.l.gallus.§.si eius.ff.de lib. ⁊ posth.in fi.ver.si fuerit ⁊c.etiā hoc voluit Bal.in.l.pactū.in xvij.col.C.de colla.ꝙ si quis faciat actū ⁊ ꝺt ꝙ facit illū actū:

a ❡ Semiplene. ale.ꝯ consi.iiij.ad fin.Mathei.no. xiij.hyppo.de marsi.repet.rub. de ꝓbat.fol.xij.

b ❡ Recessit.imo in vsu vt nec obstet consti.Regia decem annorū [redacted]

quia sic voluit.⁊ sic sibi placuit ꝺꝛ cōtinere cām.arg.l.cāpan⁹.

7 ff.de ope.lib. ❡ Preterea ⁊ scdͦo rñdeo † qͦd dato qͦd nō contineret causam tñ cōfessio sine causa lꝫ plene nō probet tñ semi-

a plene [a] si allegeť causa puta mutui vel alia.vt eleganter voluit Spe.in ti.de cōfessio.§.nūc videndū.versi.sed que est ratio.iūcto versi.sequen.vbi refert ita tenuisse Martinū de fano.arg. l.instrumēta.C.de proba.⁊ idē tenet Antonius de but.in.d.c. si cautio.vnde poterit allegari causa mutui:⁊ indefectū semiplene probationis poterit deferri iuramentū.iuxta.l.admonēdi.de iureiur.Non obstat qͦd dicitur qͦd verba instrumēti sunt enunciatiua ꝙ hoc nihil est quoniā verba enunciatiua prolata inter easdē personas inter quas prolata sunt.l.optimam.C. de contrahen.⁊ cōmit.stipu. ❡ Secundū autem instrūmentū

8 de quo adhuc facio maius fundamentū cōtinet † causam calculationū ⁊ omnium ad inuicem gestorū ⁊ sic dicitur continere causam attento maxime qꝛ vt inquit Bal.in.l.gñaliter. in.iiij.q.de nō nume.pec.nō requiritur qͦd sit causa tendēs seu concludēs vel inferens obligationē:sed sufficit quelibet causa impulsiua vel persuadens.l.creditor.§.j.ff.māda.l.a titio.ff.de verb.obli.⁊ ꝙ fuit petrus saluaticus obligatus. ❡ Et per cōsequens do.Jo.videť pro eo fateri dictus Joannes respōdeo tertie positioni ex positionibus rei secundo loco productis dū dicit ꝙ soluit dictam quantitatem iussu dicti Nicolai ⁊ alberti quibus sciebat se teneri vigore promissionis.nam si Petrus saluaticus nō erat efficaciter obligatus Nicolao nec per cōsequens fuisset obligatus dictus Joannes.⁊ sic cōcluditur nō esse locum condictioni indebiti. Ille enim titulus hodie re-

b cessit [b] ab aula quia homines vix vere debita soluunt.ita inquit Saly.in rub.de condi.indeb.

Summarium.

1 ❡ Prescribere nunꝗ̄ incipit q recognouit, nec eius heres.
2 Prescriptio minor centenaria non currit contra factum.
3 Restitutio ex capite ignorantie datur contra prescriptionem xl.annorum:⁊ aduersus rem iudicatam.nu.4.
5 Principalem non presumitur sciuisse per officiales.
6 Causa ⁊ vtilitas pretij facit presumi concessionem tēporalem.
7 Rescriptio refertur ad specificata.
7 Procuratoris eius qui vult transferre malignitas nocet.

Consi.LXXXIIII.

In causa vertente inter camerā illustrissimi principis ex parte vna agētem.⁊ heredes magnifici comitis Ugutionis ꝺ ꝯtijs ex altera se defendētes. ❡ Fundata est intētio camere:qꝛ dicti heredes sunt in effectu heredes domine Ja.de guaramontibus q̄ cām habebat a camera a qua bona ista cognoscebat.vnde predicta bona de quibus vertiť questio sunt de bonis camere.patet ex literis camere quibus ex forma statutorū ⁊ cōsuetudīe fides adhibeť. ❡ Uidendū est ergo an allegata exceptio tituli prescriptionis habeat obstare camere. ❡ Scdͦo posito ꝙ non,an cōcessio facta domine Jacobe fuerit temporalis an vero perpetua. ❡ Circa primū dicimus † qͦd ideo nō habet obstare

1 exceptio prescriptionis quia dicta domina Jacoba que recognoscebat ad tēpus vite dicta bona a camera non potuit incipere prescribere qꝛ sciebat se teneri ad restituendū.l.male agiť. C.de prescriptio.xxx.annorū.vnde sicut ipsa domina non potuit ꝑscribere:ita nec heredes sui.l.cū heres.ff.de diuer.⁊ tempo.ꝑs.vbi etiā heres illius qui precario possidebat ⁊ sciebat se teneri ad restitutionem non potest incipere prescribere ⁊ per consequens nō potest dici ꝙ heredes dñe iacobe possunt prescribere ex eo:qꝛ dña iacoba non erat in mala fide uno dico ꝙ postꝗ̄ sciebat se teneri ad rē restituendā impediť ꝑscribere heres eius quēadmodū ⁊ ipsa impediebať:vt probať in.d.l.cuꝫ heres. ❡ Accedat ꝙ dña iacoba ꝑmissa decessit testm̄ cōdendo.vnde fuit culpa si non monuit heredē vt rē restitueret:hac ratione vtitur Cy.in.l.j.C.de iure emphy.in pen.q. ❡ Quod autē heres ex mala fide defuncti impediatur prescribere etiaꝫ de iure canonico,tenet Joā.and.in addi.Specu.in tit.de prescrip.in.§.si.in add.mag.⁊ Ant.de bu.Jo.de imo.⁊ do.Abb. in.c.si diligēti.de prescrip.⁊ Jmo.in repet.c.si.in.iij.col.de prescrip.⁊ Ro.in.l.pomponius.§.cum quis.ff.de acquir.possef.⁊ Pau.de cast.in.l.sequitur.§.heredes.ff.de vsuca.⁊ in.l.iij.eo.ti. ❡ Pro hoc allegari possunt multe efficaces rationes quas breuitatis causa omitto:⁊ sufficiūt illa qꝛ ius ciuile in hoc re-

peritur

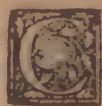
peritur correctum per ius canonicum. Item heres de iure canonico tenetur ad illud ad quod tenebatur defunctus plusquam teneretur de iure ciuili et tenetur ad exonerandum animā defuncti. hoc not. in c. parochiano. de sepul. et in c. literis. de rap. ¶ Nec ob. gl. in c. cum quis. de re. iu. in vj. et id quod no. Dy. in regula possessor. Quia rn̄. quod colligitur ex concordia quā ponit Imo. in d. c. si. in ij. col. et Anto. de bu. in c. si diligenti. faciendo differentiam inter succedentem iure hereditario et successorē in beneficio. ¶ Secūdo dicimus quod posito quod prescribere potuissent: tn̄ nō prescripserunt qz aut iste res sunt camere romane in qua hz titulū princeps: et tūc requirit prescriptio an-
2 norū cētū. c. ad audientiā. de prescrip. † aut sunt camere ipsius principis: et tūc cū in ea nō recognoscat superiorē pro principe habet. vt no. doc. in c. cū te. de re iud. cū vulgaribus. et con-
a tra principē [a] seu imperatorē nō currit prescriptio nisi centenaria sicut in ecclesia. l. fi. C. de sa. san. ec. iūctis no. p gl. in aut. quas actiones. eo. ti. tenēdo opi. quā oēs magis cōiter tenēt. s. quod aut. quas actiones. corrigat in ecclesia non in ciuitate vel fisco. et quod cōtra principē vel camerā imperialē nō currat prescriptio hodie nisi centenaria. firmat Ang. in l. cum pridē. C. cōia de vsuc. sed nō est decursa prescriptio. xl. an. ¶ Quinimo nec probat prescriptio. xl. an. naz solū apparet de tpe. xxx. an. viuēte dn̄o Vgutione qui decesserat ante hāc litē per annos. viij. vt apparet ex rn̄sionibus factis positionibus partis aduerse. ¶ Nec ad hoc ob. quod in bello dicat quod dn̄a Jacoba decesserat. M. cccclij. et ab inde circa possederat magnificus Vgutio: qz rn̄deo dato quod in libello est alternatiua locutio. vcz quod dn̄a Jacoba decessit. M. ccccliij. vel prout constiterit. Ita quod ex illa alternatiua tanquam obscura nō pōt pars se fundare. l. pretor. ff. de inrein. l. vbi autē. §. illud. ff. de ver. ob. no. Inn. in c. ex parte. de rescrip. ¶ Tertio qz dicim⁹ quod lz prescriptio decursa esset tn̄ debet cōcedi petita restitutione in integrū ex persona principis succedētis in ius alterius. et sic habēt probabiliorē et presumptam ignorātiā: vt no. gl. iuncto tex. in l. j. in gl. j. C. de pa. po. et in l. si partē. ff. quēadmo. ser. amit. et Bar. Ang. et alij in l. j. §. si qs aūt pp̄ter. ff. de iti. actuqz pri. et Spe. in ti. de prescrip. §. j. versi. sed pone colonus. et Ang. in l. fin. C. de prescri. lon. tēp. et Joā. de imo. in c. si. in antepe. char. de prescript. et d. Abb. in c. vigilāti. e. ti. et Jo. de imo. in l. pātonius. de acq. he. et Ro. in l. q vniuersas. §. fi. de ac. pos. ¶ Nec obs. tex. in l. oēs. in fi. de prescrip. xxx. an. iūctis no. p gl. in l. ait pretor. §. permittitur. ff. de mino. qz respōdeo quod illa lex determinat p illa iura: scz qn̄ ille cōtra quē pscribit nō esset impeditus impedimēto facti vel iuris: qz tunc non hz locū illa lex: qz non est dubiū quod illa prescriptio. xl. an. nō nocet illi qui iure inpediēte non valuisset agere. l. j. in fi. C. de anna. exce. eodē modo si fuit impeditus agere impedimēto facti. puta ignorātie vel alterius impedimēti. nā debuit restitui in integrū. l. et attilianus ait. ff. de serui. rusti. predio. et no. d. l. si partē. cū si. ¶ Preterea videm⁹ quod aduersus pscri. xl. annorū cōcedit restitutio sicut aduersus alios: vt no. gl. in §. qz temporales. in aut. de ec. ti. et no. Innin c. j. de resti. in integ. et Host. in sum. de prescri. §. ceterū. ver. prescriptiones autē. et docto. cōiter in c. auditis. de resti. in integ.
3 ¶ † Preterea in terminis quod aduersus pscriptionē. xl. an. det
b restitutio ex capite ignorātie [b] tenet expresse Jo. de imo. in repe. c. si. de prescrip. in antepe. char. ver. sed hic est aduertenduz &c. et dn̄s Abb. in d. c. vigilāti. qui loquitur in terminis illius decretalis que loquitur de prescrip. xl. an. et similiter quadriēnium datū ad petendū restitutionē in integrū nō currit ignoranti. vt probat Bal. in l. falsa. C. de fide instru. et do. Car. post antiquos in clem. j. in. xxj. q. de resti. in inte. nec dicat quod fauore litiū minuendarum in prescriptione. xl. an. non hz locū resti-
4 tutio: qz nō reperit hoc iure cautū. ¶ † Preterea etiā aduersus sn̄iam que transiuit in rē iudicatā dat restitutio ex capite ignorātie. vt per Cy. in l. j. C. de cōdi. inde. et p Ang. et Imo. in l. imperatores. ff. de re iud. cū cōcor. et hoc qn̄ sunt reperta instrumenta de nouo: vt ibi per eos quāuis de iure cōi propter instrumenta nouiter reperta fauore litiū diminuendarum nō possit rescindi sentētia. vt habet in l. sub pretextu. C. de trāsa. Ex his etiā que notaui de intentione principis non cōsueuit esse quod quispiā contra cameram suam se prescriptione tuatur
5 maxime tali videlicet sine aliquo titulo oneroso. ¶ † Nec p̄dictis ob. si dicatur quod princeps presumit scinisse illud quod sui officiales. pro hoc allegabatur id quod no. Bar. in l. ne quid. ff. de incen. rui. naufra. cuius verba reassumit Anto. de but. in c. j. de resti. spo. qz dico quod Barto. et domi. Ant. ibi pro hoc nihil dicūt: imo cōtrariū probat in c. cum ad sedem. cum glo. in versi. interdictū vnde vi. extra de resti. spolia. dominus habet probabilē causam ignorandi factū procuratoris. l. quod vulgo. ff. pro empto. ¶ Quinimo non constat etiam quod officiales ipsius principis habuerunt de hac re particularī scientiam et non presumitur quod habeant scientiam omniū que continentur in codicibus librorum vbi continentur multa negocia implicata. l. pe. et ibi Bar. ff. de cōfes. et Bar. in l. non fatet. eo. tit. cū conco. ¶ Uenio ad scd'm principale: scz an illa cō-
6 cessio sit perpetua vel temporalis. † et dico quod tēporalis patet quia non precessit causa habilis ad trāslationem dominij perpetui tantoꝝ bonorū. petebat enim domina Jacoba sibi satisfieri de libris. xxiiij. et quod sibi prouideret de victu et pro alimētis. l. cum verbo victus. ff. de ver. sig. que alimenta finiunt cum vita. l. hi. §. modus. ff. de trans. vnde cum nō precesserit causa habilis ad translationem dn̄ij perpetui ipsorum bonorum. ideo verbum illud non potest importare illā perpetuā translationem dn̄ij bonorū valentiū. iiij. vel. v. milia. vt no. Barto. in l. si constante. in. ij. q. vltime partis. ff. solu. mat. et sequuntur alij vbiqz. ¶ Pro hoc facit quod no. gl. et doc. in l. j. ff. de superficiebus. vbi habet quod qualitas pretij facit discernere qualiter intelligit esse cōtractus: et pro hoc etiā facit: qz responsio principis mandantis assignari bona dz intelligi fm supplicationem petentis. l. defensor. §. qui interrogatus. ff. de interro. act.
7 et insti. de inuti. sti. §. preterea. † ¶ Nec ad hoc vltimū ob. quod no. domini de rota sua cōclusione. xxiiij. incipiēte. Itē si petatur. vbi dicunt quod si petat cōmitti causa cum potestate procedendi summarie simpliciter et de plano sola facti veritate inspecta ac terminis nō seruatis vel abbreuiatis rescribatur per hec verba audiat talis et procedat summarie &c. nihil cancellando omnia petita viderētur commissa. c. olim. de rescri. et c. cum dilecti. de dona. Ita formaliter dicūt. et sic ista decisio videtur facere pro nobis nō contra nos. ¶ Et quod rescribens videatur se referre ad supplicata expresse determinat Joā. de imo. in l. iudex postquam. ff. de re iu. in. viij. col. ver. iuxta predicta insurgit dubiuz &c. allegat. d. l. si defensor. §. qui interrogatus. excipit tamen vnū casum quem ibi ponit in quo videtur etiā rescribens excedere petita causa et fauore litiuz minuendarū. et hoc colligitur per no. per Jo. an. in c. vt nostrum. de appel. ¶ Secūdo circa hoc dicimus quod dato quod princeps voluisset assignari imperpetuū bona: tamē ex illo mandato nō fuit assignatum dominiū ante translationem faciendā per facto-
8 res. l. fundi. ff. de acqui. posses. ¶ † Et maxime quia mandatū fuit de bonis certis et in genere: et in l. iij. §. incertū. ff. de acqr. posses. sed ipsi factores assignarunt. d. bona vsqz ad vitā eius. ergo non potest dici acquisitum ius in illis bonis nisi vsqz ad vitam. ¶ Nec adhuc ob. si dicatur quod malignitas procuratoris vel factoris non debet attendi. sed voluntas principis donantis. l. qui mihi donatū. ff. de dona. l. qui fundum. §. procurator. ff. pro emp. quia rn̄. duobus modis. primo qz illa iura loquunt qn̄ mandatum fuit a tradente super re certa et specifica: quia hoc casu nudum ministerium tradentis prestabat procurator: sed hoc mandatū fuit factū in genere: ad procuratorem autē spectabat eligere: et ista sunt adinuicē valde diuersi effectus: vt patet in c. j. de offi. deleg. in vj. ¶ Secundo rn̄deo quod iura in contrarium loquunt quando machinatio fuit in procuratore illius cui debeat acquiri sed nos loquimur in procuratore illius qui tradere volebat: quo casu machinatio talis procuratoris bene impedit acquiri dominiū illi cui tradendū erat per Barto. et gl. et doc. in l. si is cui. C. de fur. vnde si mando procuratori meo vt tibi rem tradat: et ipse in suo vsu conuertat tibi non acquiritur dominiuz. et per consequēs nec condictio furtiua que datur domino: secus si fuisset procurator tuus. cetera suppleat prestantia domini iudicis.

a ¶ Principē. Andre. iser. de prohi. feud. alie. pro fede. colū. xxvj. in vsib. feud. Bal. l. sicut. i fi. C. de pscri. xxx. vel. xl. an. Matth. affic. in cōti. quadragenalē. de prescrip. fallit qn̄ agit de lādiculis aut similib⁹ guid. pap. deci. delphi. cccc. xvj. [redacted]

b ¶ Ignorantie. s. consi. lxxj. sed hoc non est simpliciter verum vt. j. libr. ij. consi. clj. in fi.

c ¶ Ipso iure. idez Alexan. consilio cv. colum. iiij. libr. ij. Anton. patru. rep. l. j. de iureiurā. effect. xxiiij. Hyp. po. marsilié. sing. cclxxvj. Fran. rip. c. ij. col. v. de rescrip. [redacted]

Epitome.

Onductor Qui iurauit per vnam cessationem solutionis cadit ipso iure a tota conductione.

Consilium. LXXXV.

On puto id de quo querit longā disputationē exigere. ¶ Propterea breuiter rn̄deo postquam conductor anno presenti nō soluit affictum prout iurauit et promisit quis
c nō cessauerit in soluēdo p biēniū vel trienniū cadit ipso iure [c] a iure sue cōductionis pp̄ter piuriū. l. si qs maior. C. de trāsa. et in terminis in cōtractu locationis decidit ita Bar. in c. querelā. extra de iureiur. super glosa. j. ¶ Per quam decidit quod in terminis illius decretalis ille qui cū iuramēto promiserat.

alteri annuam pensionem soluere si semel cessauit soluere: et sic periurus fuit incidit in commissum: et priuatur iure suo absq; eo qd' expectetur cessatio biennalis iuxta .l. quero. §. inter locatorē. ff. loca. et c. potuit. de loca. et hoc etiā colligitur expressius ex alia gl. ii. in fi. in. d. c. querelā. ¶ Pro hoc bene facit qr tex. in. d. l. si quis maior. loquitur nedū in cōtractu transactio-
a nis: sed etiam in pacto iurato quod est generale ad oēs[a] cōtractus. l. j. ff. de pac. no. gl. j. in fi. et in. l. j. in prin. ff. de actio. et ob. et ideo dicūt doc. cōmuniter in. d. l. si quis maior. ꝙ dispositio illius legis habet locū in quolibet cōtractu iurato. quādo facit tex. ibi in versi. placitis. ¶ Et eo presertim qr dispositio ēt exorbitās tenens ad maiorem obseruationē iuramēti extēditur de vno casu ad aliū ex idētitate rationis: vt no. in auē. sacramēta puberū. per gl. et doct. C. si aduer. vēdi. et. l. iij. §. j. ff. de cōtrario indi. tute. ¶ Ubi aūt nō interuenisset iuramentū an statim possit expelli cū cessat soluere in distinctione que traditur in. l. eodē. C. locati. et in. l. ij. C. de iure emph. et in. d. §. inter locatorem. vbi per Bar. et alios in aut. qui rem. vbi per Jaco. but. et Bal. C. de sacrosā. eccl. quod hic non discutio: qr non expedit stante iuramento vt in themate presupponitur.

a ¶ Omnes. tā Alexan. in. lib. ij. cōsil. xxxij. in fine. Bal. Jas. d. l. si qs maior. Marthesi. no. l. Guid. pap. cōsil. xxxij. col. iiij. cōsil. cxxxj. col. ix. Cor. ɔsi. xxv. lib. ij. deci. cōsil. cccclij. Albe. bru. cōsil. xlviij. sed veritas est illic esse casuz specialez. vt ibi Rimi. Th. parpa. Alciat. et Cor. cōsi. xcvj. lib. j. et latius consil. ccxlvj. lib. ij. [redacted]

b ¶ In dubio. adde ꝙ ɔcessio presumitur psonalis Bal. cōsi. cxv. lib. j. Jo. ana. cōsi. xx. Alex. s. consili. lxxxiiij. nu. vj. col. cj. in fi. j. eo. Lāce. deci. in. l. apud iulianū. §. fi.

Summarium.

1 ☞ Priuilegium quoddam reale, quoddam personale.
2 Immunitas dationū ppetuo ɔcessa psone, intelligit̃ ad vitā.
3 Princeps in dubio non censetur preiudicare fisco: nisi inquātum exprimit.

Consilium. LXXXVI.

IN causa Dationū vini circa quoddaz decretū Danielis quondā concordiensis super quo dubitat̃. ¶ Utrū tale decretuz dicatur perpetuo durare an vero dicatur temporale. et non habeat vires post mortem ipsius dñe Antonie in ipso decreto vel priuilegio nominate. ¶ Et primo videtur dicendum ꝙ istud decretum semper et continue debeat durare: quia ea que perpetuo cōceduntur semper et cōtinue durant c. que ad perpetuū. xxv. q. j. c. perpetue. de elec. in. vj. cum simi. ¶ Preterea priuilegium concessum a principe intelligit̃ cōtinue et semper durare regula decet concessum a principe beneficium. de reg. iur. in. l. cū multis ibi allegatis in glos. sed istud priuilegiū videt̃ huiusmodi: ergo et c. ¶ Sed his nō obstantibus ego puto partem cōtrariam esse de iure veriorē vcз quo tale priuilegiū dicat̃ finiri per mortez dicte domine Antonie.
1 ¶ Et p intellectu et solutione dictorū supra dicto ꝙ † duplex est priuilegiū aliud reale aliud personale priuilegiū reale semp durat donec res que cōcedit̃ durat. c. j. et. ij. et per totū. xxv. q. ij. §. et hec diximus. de verb. sign. c. abbate sancti syluam. priuilegium vero personale expirat cuz persona. c. petijsti. vij. q. j. c. ij. de aut. et vsu pal. regula priuilegiū. cum pluribus ibi allega. de reg. iur. in. vj. ¶ Sed istud priuilegiū est huiusmodi. scз personale: ergo cum persona dicte domine Antonie expirat. ¶ Et ꝙ sit personale: satis manifeste apparet. naз cum cōcessum sit persone et expresso nomine persone dicitur personale: vt in ca. qm̄ abbas. de offi. dele. ca. si gratiose de rescrip. in. vj. ¶ Nam
b priuilegia etiā in dubio[b] intelliguntur personalia si personis cōcedant̃. ita dicit gl. notabilis in summa. xxj. q. iij. c. cū venissent. in glo. in verbo personaliter. de insti. ¶ Et clarius gl. in c. tua. in gl. fi. de his que fiūt a prela. sine cōsensu capi. que di-
2 cit † ꝙ vbi priuilegiū concedit̃ persone sine prefinitione tēporis dicitur durare tale priuilegiū vsq; ad vitaз ipsius allegat optimū tex. in. c. possessiones. xxvi. q. iij. ¶ Sed in isto priuilegio apparet euidenter qd' fuit concessum ipsi domine Antonie tanq̄ persone sue vt apparet in pluribus locis et precipue in prin. dum dicit. dilecte nobis in christo honeste mulieri et c. ¶ Preterea ibi narrat̃ ꝙ multa alia priuilegia tēporalia fuerunt concessa viro suo et ipsi mulieri qm̄ etiā molestabat̃ nunc confertur imperpetuū. i. donec vixerit. ¶ Nam verbū perpetuo exponit̃: id est donec vixerit cui facta est talis gratia. Ita exponitur per glo. in. c. gratiose. de rescrip. in versic. perpetuo. exponitur id est, donec vixerit. et gl. in. c. fi. in versi. perpetuus. eo. tit. et li. facit tex. in. l. j. ff. pro socio. et tex. et gl. in. c. reperiuntur. in fi. j. q. j. et plures alias exceptiones facit. et facit text. et gl. in. c. ex literis. de constit. cum multis alijs simi. ¶ Ecce apparet ex omnibus istis, qd' istud tale priuilegium fuit personale. et merito cum persona extinguitur: regula priuilegium. de re. iu. in. vj. et in. c. petijsti. vj. q. j. et in. l. leges. in fi. C. de leg. et in. l. fi. C. de const. prin. ¶ Et sic concludendū est ex omnibus supradictis quod domini datiarij datij vini non tenentur nec obligati sunt ad obseruationē talis priuilegij siue indulti. ¶ Nec ob. si dicatur ꝙ immo ipsuz decretū est reale vt ex eius inspectione apparet. Nam ibi dicitur decernētes ex nunc qd' in ipsa domo taberna seu hospitio consueto panem vinum et alia hospitio consueta vendere possis tu aut illi qui eam affictu aut pēsione seu iure dominij tenēt: vt dignū est minimeq; valeas in aliquo molestari. Nam notandum est verbū dñij per ꝙ apparet qd' istud decretū voluit cōprehendere qd' etiam si alteri hec domus fuerit alienata qd' ille talis emptor possit vti tali beneficio seu priuilegio: qr cum appellatione dñij intelligat̃ de directo. l. j. ff. si ager vectig. vel emph. pe. merito de ipso in proprio significatu debebit intelligi qr ad hoc respondeo qd' verba in priuilegijs nō plus operant̃ q̄ ipsa sonāt. c. porro. de priuile. cum si. naз in ipso decreto dicat̃ qd' in ipsa domo seu hospitio vendere possis. Deinde subdit minimeq; valeas in aliquo molestari. et sic ipsa verba dicant̃ esse directa persona merito dicit̃ personale iuribus. s. alleg. ¶ Nō obst. verbū dñij: qr intelligitur de dominio vtili et nō directo. naз verba etiā impropriant̃ sm̄ subiectā materiā. c. rogo. xj. q. iij. c. causam. cum si. de rescrip. facit glo. in. c. ad aures. de etate et qualita. c. griselerius. xxij. q. iiij. cum si. faciunt ea que no. in. c. exhibita. et ibi per do. Abb. in prin. de iudi. et faciūt ea que no. in. c. nā cōcupiscentiam. de consti. ¶ Facit etiā qr ratio sequens restringit dictū generale p̄cedēs. l. cū pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. nā si dictus cōcedēs voluisset etiā successores cōprehēdere facile fuisset ei dicere valeas ac successores tui valeāt molestari. vt i c. ad audientiā. de deci. et ideo cū nō dixit et tacuit merito non voluit ipsos successores ɔprehendere. argumē. tex. in. c. nōne. de presum. et in. l. maritus. C. de procur. c. qualis. cū si. xxv. dis. ¶ Et si dicat̃ quare non debemus ita illud verbū valeas molestari impropriare sicut verbum dñij qr ad hoc respon. qr cuз de natura ipsius priuilegij directi psone sit esse personale et nō reale iurib⁹ supra allegatis merito potius debemus sequi naturā verā ipsi⁹ nature pūilegij quā eius accidētia. ¶ Ad hoc facit in simili qd' notabiliter dicit Spe. in tit. de inquisitione. §. pe. versi. qd si in litera. vbi dixit ꝙ vbi alias princeps possit cōmittere causaз in forma iudiciali et nō iudiciali et factis cōmissionib⁹ et inquisitionibus ꝙ in dubio semp presumere debeat ꝙ voluerit committere in forma cōmissionis iudicialis. qr res reuertit̃ ad naturā sui. c. ab exordio. xxxv. dist. cū simi: ¶ Ita dicimus in proposito ꝙ cum ex isto decreto fiat preiudiciū fisco: qr ipse fiscus minus recipit quaз reciperet nisi esset tale decretum merito vt facilius res reuertitur ad primū statū scilicet ad cōmodum fisci debem⁹ presumere quod fuerit priuilegium personale et non reale. Et maxime vt dictū est natura priuilegij directi persone intelligit̃ personalis: vt dictū est: et
3 minus preiudicat̃ fisco. ¶ † Et in dubio intelligimus semper principem noluisse iuri ipsius fisci derogare nisi tantū inquātum expressam fecerit mentionē. arg. c. super eo. de off. deleg. etiam quod dicit do. Anto. in. c. vt debitus. de appel. Ex quibus omnibus concludo partes dicti iudicis esse in iudicādo priuilegium ipsum fuisse et esse personale. Et merito eum persona extinctum fuisse: in regula priuilegium. de reg. iur. in. vj. cum simi. ibi allegatis. Alexan. de mola.

Summarium.

1 ☞ Confessio qualificata non potest acceptari sine qualitate.

Consiliū. LXXXVII.

IN causa Ludouici de arengeria cū Ludouico de gilinis fit dubium: ¶ An in executione sententie librarum. xx. petita contra Ludouicum de gelinis debeat admitti cōpensacio cuiusdam mercedis que dicitur deberi per Ludouicum de arengeria Antonio quodam Michaelis de rubena occasione fallorum quatuor mille factorum per dictum An. Ludouico de arengeria ad rationem solidorum. iiij. pro centenario et occasione. xx. vitium lignarum factaruз per dictum Ant. dicto Ludouico ad rationē solidorū quatuor pro qualibet vice. ¶ Et p parte dicti Ludouici de gilinis dicit̃ ꝙ sic eo qr apparet sufficient. in cōfessionem ludouici de arengeria dum respōdet positioni incipiēti. Item ꝙ dictus Ant. ex dictis lignis et etiā positioni p̄xime sequēti. ¶ Cōtrariū mihi videtur proculdubio esse verius. primo qr in positiōe dicit nō credit

credit nisi de quatuor mille quingentis fassis ex alia cā quam ex causa obligationis Ludouici de gilinis. oportet enim ꝙ
a dicta cōfessio acceptet̄ cum sua [a] qualitate. vnde si cōfiteor me tibi promisisse sub certa conditione oportet ꝙ tu acceptes cōfessionē cū illa cōditione adiecta in ea. ¶ Et ideo si confiteor me promisisse tibi.x. vt tu dares mihi librū nō potes acceptare confessionē in ea tm̄ parte in qua dicit̄ ꝙ promisi tibi.x. ista habentur per gl. Bar. ⁊ oēs in.l.si quidē.C.de excep. per Cy. ⁊ Bal.in.l.ij.C.de do.ante nup. ⁊ Cy.in.l.j.C.de cōfes.in.xiij.q. ⁊ ibi dicit ꝙ non refert an sit facta cōfessio qualificata in vno tantū.c.an in duobus tantū cōnexis:ar.l.etiā.§.j.ff.de mino. ⁊.l.in hoc iudicio.ff.fami.erc.idē dicit Bar.in.l.aurelius.§.idē quesijt.ff.de libe.le.⁊ no.Spe.in ti.depositi.§.si.versic.pe.⁊ Archi.in.c.j.de cōfessis.in.vj.⁊ no.doc.i.c.bone.el.ij.de post.prelato.cum si.sed dicta confessio est etiā in vno ⁊ eodē capitulo qualificata:ergo nō pōt diuidi. ¶ Et bn̄ aduertatis qḋ in dicta responsione non est illa aduersatiua:sed ex alia causa imo absq; vlla aduersatiua respondit. ⁊ sic sumus proprie in casu no.in.d.l.si quidē. ¶ Nec obst.si diceret̄ qḋ qn̄ presumptio est cōtra confitentē:tunc pōt acceptari principalis cōfessio ⁊ reprobari qualitas vt p Bar.in.d.§.idē quesijt.qr posito ꝙ opi. Bart.esset vera qḋ tn̄ multi reprehendunt in cōfessione facta sub vno ⁊ eodē capi.vt Saly.in.l.j.C.de cōfessis ⁊ Bar.in.l.x.ff.de ver.obl. ¶ Tn̄ dico ꝙ in casu nostro nulla est presumptio iuris cōtra qualitatē adiectā in cōfessione:nā si in cōfessione confiteretur qḋ fecisset illos falsos pro alia causa indebita vel illicita esset bene presumptio cōtra illā qualitatē.l.cū de indebito.in prin.ff.de proba.c.sup hoc.de renun.l.merito.ff. pro socio.l.si procurator.ff.de cōdi.inde.cū3 si sed nō ita dr̄ in d.cōfessione qḋ fuerit pro causa illicita vel indebi. ¶ Accedit qr apparet etiā Jac.principalē debitorem ⁊ laboratorē Ludouici de gillinis esse obligatū p alia quantitate dicto Ludo.de arengeria vltra quantitatē debitā per Ludouicū de arēgeria aduersus Ludouicū de gilinis.nā est debitor in alijs libris xxviij.bon.quas pmisit Ludouic⁹ de arēgeria soluere Philippo de rubena intra certū terminū iam elapsum de mādato dicti Ludouici cōstat publico instrumēto pducto apud acta absq; eo qḋ soluerit ⁊ ꝯstat qḋ Jacob⁹ remanet obligatus.d. Ludouici de arēgeria.nō aūt ex mādato Ludouici est acq̄sita actio dicto Philippo.l.si cū Corneli⁹.ff.de sol.saltē cū nō appareat de illa acceptatione vel ratihabitione dicti philippi.l. nego.ff.de neg.gest.⁊ ista est illa cā ppter quā dictus Ludouicus de arēgeria dt Ant.fecisse dicta ligna.s. vt cōpēsaret̄ i illa quātitate q est vltra dictas libras.xx.petitas aduersus Ludouicū de gilinis:vt etiā clare pt3 rn̄sioe facta ad penultimā positionē:⁊ in hoc nulla est pūptio iuris ꝯ Ludouicū:qr potuit conueniri qḋ dicta ligna cōpensarent̄ in eo quod superest vltra quātitatē dictarū librarū.xx.petitā. ¶ Deniq; agi.cōtra Ludouicū de gilinis eo qr cōduxit Jac.in laboratorē suū. certe p eo Jacobo nō pōt opponi cōpensatio de eo qḋ debet̄ Anto.a Ludouico de arēgeria cū3 nō appareat fuisse actum inter dictos Jaco.⁊ Ant.se obligātes dicto Ludouico in solidum in dicto instrumēto qḋ erant socij in certa obligatione adeo qḋ commodū ⁊ incōmodū deberet ex eorum cōuentione esse cōe inter eos. Jta decidit Bart.in repe.l.ex duobus.in vlt.q.iunctis no.per eū in.vj.q.ff.de duobus reis.⁊ etiā qr nō apparet ꝙ tantundē quantundē est id de quo opponitur cōpensatio peruenerit de bonis dicti Ludouici de arengeria ad dictū An.vt per Bar.in.d.l.ex duob⁹.in fi. ¶ Preterea qūo pōt Ludouicus hāc exceptionē opponere cū nō sit fideiussor Anto.nec etiā Jac.qḋ est fortius.nā fideiussio nō cōtrahitur sine verbis.l.blanditus.C.de fideius.ergo non sumus in casu qḋ possit suffragari dicta allegata exceptio cōpēsationis.l.verū.cū si.ff.de cōpēsa. ¶ Fortificantur predicta qr in positionibus Ludouici de gili.solū deducit vnū dictum in quo dicit ꝙ Jac.tenetur Ludoui.de arēge.⁊ Ludoui.de gilinis ex forma statuti solū tenet̄ prō Jacobo laboratore.nō p Antonio qūo ergo pōt dici qn̄ Ludouicus qui tenetur p dicto Jacobo opponere possit cōpensationem de eo quod debetur Ludouico de arengeria nō Jaco.seu Anto.certe non potest esse si appareret Anto.consentire huic compensationi:cum id tamen nō apparet.tex.est in.l.rem suam.§.creditor.⁊ ibi gl.ff.de compēsa. ¶ Preterea non apparet ex positionibus dicti Ludouici de gilinis ⁊ responsionibus eis factis quod istud debitum in quo dicitur Ludouicum de arengeria teneri.do.Antonio ex causa dictorū lignorum fuerit creatū ante instrumentū factū inter dictū Ludouicū dictos Jaco.⁊ Ant.de quo apparet in actis:⁊ cū potuerit esse ante remanebat extinctū ppter solutū factum in dicto instrumento.⁊ pbatio sua nō cōcludit de necessitate exceptio cōpēsationis non est clara.ideo non releuat contra Ludouicum de arengeria qui h3 intētionē suam clare fundatā ex instrumento.l.matrem.C.de proba.l.cum actum. cum ibi no.ff.de neg.gest.⁊ not.in cle.fi.de rescript.⁊ declarat Bar.in.l.non solum.§.sed vt probari.ff.de ope.no.nū. ¶ Ex a
quibus patet qḋ ex multis capitibus:⁊ ex quolibet per se nō potest Ludouicus de gilinis ex dicta cōpensatione se tueri.⁊ ex his apparet nullo modo obstare nonnulla que per eximiū aduocatum partis aduerse copiose allegata sunt Alex.

a ¶ Cum sua. Uide in eo.consil.cxxiij. col.iiij.

Epitome.

Statutum vocat ad successionem cognatos proximiores i gradu, non per hoc excluditur representatio iuris communis inter filios fratrum.

Consilium.LXXXVIII.

Quod concurrere debeant filius fratris premortui ⁊ patrui eiusdē filij patris fratres in successione predicta sicut est de iure cōi prouisū in.§.reliquū.in auth. de her.ab intes.⁊ in aut.vt fratrū filij.in pn. co. nec stio obstare ꝙ statutū dicat qḋ succedāt cognati masculi.put in gradu sunt pximiores vel ꝯcurrētes vsq; ad quartū gradū.pbat p tex.iūcta gl.in.l.cū ita.§.in fideicōmisso.in ver.
1 proximo.referēdo ad tex.gl.ff.de le.ij.Nā ibi dr̄ in tex.† ꝙ si testator reliquit fideicōmissū eis q sunt de familia vel agnatione sua itelligit̄ relinquere ei q in familia seu agnatiōe tenebat gradū proximū qḋ verbū exponit̄ in priorē gradum.l.proximus.ff.de verb.sig.l.ij.§.hereditas.ff.de suis ⁊ leg.⁊ tamē gl. in.d.§.in fideicommisso.in verbo proximo relata ad tex.vult ꝙ etiā illo casu vocabuntur filij fratrum pariter cum patruis iuxta aut.cessante.C.de legi.here. ¶ Et doc.ibi videntur cōmuniter trāsire cū gl.excepto tn̄ Bal.qui illā gl.ibi reprehendit dicens illa gl.non est vera in terminis illius.§.qr in.§.in fideicommisso predicto cōsideratur quis sit potior seu prior in gradu ad quē habuit testator maiorē affectionē,⁊ maiorē videt̄ habuisse ad fratrē quā ad fratris filiū scōm Bal.q respondet ad.d.aut.cessante.qr ibi loquit̄ in dispositione.l.s3 tex.in d.§.in fideicōmisso.loquit̄ in dispositiōe testatoris in qua cōsiderat̄ ad quē maiorē habuit affectionē testator.⁊ p hoc allegat.l.iij.§.si duo plures.ff.de legiti.tut. ¶ Sed in hoc Jo.de imo.in.d.§.in fideicōmisso.reprehendit opi.Bal.⁊ t3 opi.gl. qr in illo tex.dicit̄ qḋ eodē modo vocātur ad tutelā prout vocant̄ ad hereditatē. ¶ Unde qn̄ in successione ita hereditatis licet nō vocent̄ pariter filius patroni ⁊ nepos ex altero filio s3 solus filius tantū.l.libertus.ff.de bon.liber.nō mirū si etiam iudicetur idē de liberti tutela:qr tutela ⁊ successio a pari procedūt vt.d.§.si duo.⁊ in aut.de her.ab intest.§.ex.his.cū si.⁊ scōm Joan.de imo.rn̄sio Bal.data ad tex.in.d.aut.cessante. nō est bona:qr tex.i.d.§.in fideicōmisso.nō dicit magis inspiciēdā esse affectionē quā dicat tex.in dicta aut.cessante. Sed solū dicit tex.in.d.§.in fideicōmisso.in proximiore gradu esse vocandos qḋ quidē d3 intelligi scd3 ordinē successionis.vt in simili dr̄ in.d.§.si duo.⁊ ita residet Jo.de imo.in.d.§.in fideicōmisso.in fi.⁊ sic vr̄ decidere casum nostrū gl.illa iuncto il-
2 lo text. ¶ † Quinimo dato ꝙ illud qḋ dicit Bal.in.d.§.in fideicōmisso.esset verū nō obstat quo ad casum nostrū:qr in casu nostro tractat̄ de dispositione legis ⁊ statuti nō de dispositione hominis vel testatoris.⁊ fatet̄ Bal.gl.in.d.§.in fideicōmisso.verā esse dispositionē legis. ¶ Preterea repio ꝙ Bal. in.d.cōsi.incip.in nomine dn̄i casus talis est quidā titius accessit ⁊c.secutus est gl.in.d.§.in fideicōmisso.per quam dicit ꝙ si testator dixerit substituo filio meo proximos meos ꝙ videātur substitute sorores ⁊ filius alteri⁹ sororis pmortue allegat gl.preallegatā. ¶ Fortificant̄ predicta per ea que dicit Bart.
3 in.l.j.§.si fili⁹.ff.de cōiungē.cū emā.libe.vbi dicit † ꝙ iura que dicunt ꝙ in materia successiōis hereditatis nepos in locū patris succedit debēt itelligi.id est gradū iuū si nepos succedere dicitur in gradū patris sui quo ad effectū succedēdi sequit̄ ꝙ debet succedere hic filius fratris sicut succederet pater suus.
4 ¶ † Corroboro,qr in statutis habet locū extēsio passiua procedēs ab alijs regulis iuris cōmunis in.l.j.§.j.ff.ad.l.fal.⁊ no. Bar.⁊ alij in.l.si quis seruo.C.de fur.⁊ per id qḋ ibi no.gl.iuncta.l.vt tm.§.j.ff.de seruo corrupto.⁊ no.in.l.quod vero.ff.de legi.⁊ Bar.in.l.omnes populi.in.ij.q princ.ff.ad tre.Sed de

iure cõi habem⁹ regulã cõiter dicẽtẽ qd subrogatũ seu succe-
dens in locũ alteri⁹ sapit naturã eius in cuius locũ subrogat
l. si eũ. §. qui iniuriarũ. ff. si quis cau. c. eccl'ia. el. j. cũ si. vt lite pẽ
dẽte. sz dict⁹ fili⁹ fratris succedit in gradũ ⁊ locũ patris sui. d.
§. reliquũ. ⁊ no. Bar. in. d. §. si filius. ergo sicut statutũ admisis
set p̃rem istius filij fratris ad concursum cũ fratribus. ita cen
setur admittere filiũ subrogatũ ⁊ succedentẽ in locũ ⁊ gradum
eius. ¶ Corroborant predicta ꝑ illud verbũ positũ in statuto
dũ dicit prout in gradu sunt proximiores vt cõcurrẽtes vsqz
ad quartũ gradũ. Nã posito ꝙ fili⁹ fratris cũ patruis suis di-
ceret cõcurrere in eodẽ gradu cũ dicitur secũ currere vcz in suc
5 cessione: preallegata aut. cessante. † nam cõcurrẽtes illi dicunt
qui simul ius aliquod cõsequẽdũ de iure veniũt. l. vnica. ꝟsi. si
vero non oẽs. C. de cadu. tol. l. si finita. §. cũ aũt. ff. de dã. infe. ⁊
l. idem. in prin. ff. qui po. in pig. hab. ⁊ licet alias ꝟba prout in
gradu deberẽt intelligi fortasse repetita in illo ꝑticipio cõcur-
rẽtes. tñ hoc casu in dicto statuto nõ debent intelligi repetita
ne alias induceret correctio iuris cõmunis scilicet ꝙ frater vt
prior in gradu excluderet in totũ filiũ fratris. ¶ Hoc probat
no. gl. in. c. cupiẽtes. §. ꝙ si pro. xx. in versi. petere. de elec. in. vj.
6 vbi gl. vult ꝙ inquantũ tex. ibi dicit † ꝙ si electi personaliter
cõparere: ⁊ suarũ electionũ cõfirmationẽ seu persecutionez vel
executionem petere nulla iusta causa interueniẽte contempse
rint ꝙ nõ debeat illud verbũ personaliter referri ad verbũ pe-
tere: sed solũ ad verbum comparere ne inducatur correctio iu-
ris licet alias non resultaret talis correctio: fieret talis repeti-
tio: ⁊ pro hoc vt statutũ offendat minus ius commune ⁊ ius
priuati licitũ est verba statuti impropriare: probat in. c. cũ di-
lectus. de cõsue. quẽ tex. ibi ponderauit Anto. de but. Jo. de
imo. in not. ¶ Attento maxime qd etiã ſm istum intellectuz
plura operat ⁊ multa disponit vltra ⁊ contra ius cõmune in
preferẽdo masculos feminis: ⁊ in alijs vt ex eius inspectione
apparet ex quibus cõcludo dictũ filiũ fratris admitti ad suc-
cessionem in locum patris defuncti vna cum patruis. Alexã.

Epitome.

Rocessus factus post recusationem est ipso iure nullus. Quid autem in facto post appellationem distinguitur. nu. 9.

Consilium. LXXXIX.

Iligenter consideratis his que in themate cõtinẽtur circa primũ dubiũ.
1 ¶ † Videtur prima cõsideratione dicendũ iudi-
cem legitime recusatũ modũ cognita recusationis causa po-
tuisse ꝓcedere ⁊ sic ꝓcessuz valuisse. ¶ Et primo ꝓbat ꝑ tex.
in. c. iudex ab ap'lica. de offi. dele. lib. vj. vbi iudex postꝙ est re
cusat⁹ põt tñ de partis recusantis cõsensu delegare. ergo ꝑ re-
cusationẽ nõ desijt esse iudex cause: q2 si desijsset esse iudex cõ
sensus nihil operaret quo ad hoc vt posset cãm alteri delega-
re. l. priuatorũ. C. de iuris. om. iu. in. c. significãtibus. de offi. de
2 leg. ¶ Scđo probat ex eodẽ. c. iudex. in fi. vbi habet † qd lata
sentẽtia sup recusatione omnino desinit esse iudex: ergo text.
aperte innuit ꝙ ante latam sententiã nõ desinit esse iudex. er-
go si retinet iurisdictionẽ in habitu licet cõtra exercitium iu-
risdictionis possit obijci exceptio recusatiõis, tñ si illa nõ obs.
iudex ꝓcedat ad vlteriora. videtur tacite ꝓnunciare sup exce
ptiõe ⁊ illã reijcere. vt in. c. ex parte. cũ ibi no. de appe. l. ait pre
tor. §. permittit. ⁊ ibi ꝑ Bar. ff. de mino. no. Bar. in. l. a proce-
dẽte. C. de dila. ⁊ idẽ doc. in. c. ij. de dila. ⁊ i. c. exhibita. de iudi.
¶ Tertio ꝓ hoc facit recusatio ⁊ appellatio equiparant: vt
in. c. sup eo. el. ij. de appella. no. Jo. And. in rub. de appe. sed si
appellet ab interlocutoria: ⁊ iudex a quo procedat ante inhi-
bitionẽ sibi factaz: pendet processus ex futuro euẽtu. q2 si pro-
nunciabit ꝓ appellante irritũ fuisse processum dicti cõtract⁹.
c. nõ soluz. de appel. in. vj. ⁊ in. d. c. exhibita. cũ si. sed verũ est ꝙ
nõ fuit in proposito pronunciatũ dictũ iudicẽ fuisse legitime
recusatũ nec etiã cõstat probatã esse legitimã causam recusa-
tionis iuxta. c. suspitionis. de offi. delega. ergo ꝓcessus tenuit
sicut ⁊ quãdo ꝓcedit pendẽte appellatione. vt dixi. nã ille qui
ibi appellauit pretendit iudicẽ esse suspectũ ratione grauami
nis. facit qd habetur in. c. ad hoc. de appe. ¶ Quarto ad idez
videtur tex. in. l. nõ distinguemus. §. quidã. ff. de arb. vbi etiaz
processus factus ab arbitro post recusationẽ non est ipso iure

a ¶ Nullus etiã anteꝙ sit appellatuz Paul. ꝯsi. ccxxxj. lib. j. cõsil. cxiij. lib. ij. Ang. trac. insti. de fideicom. her. §. ergo si qdẽ. Phil. frã. c. iudex. col. iij. de offic. deleg. lib. vj. deci. cõsi. clxxv. nisi recusans volũtarie compareat ⁊ procedat. Panor. c. sciscitatus. de rescript.

nullus. vltimo cõfirmatur autoritatibus. nam isti opi. tenuit
Inno. in. c. cum speciali. de appella. Spec. in tit. de recusat. in
prima parte. §. qualiter. versi. q2 si subdelegatus. ⁊ Lap. in. d. c.
iudex. ⁊ Ang. in. l. q2 poterat. ff. ad trebel. ⁊ Joã. de imo. in. l.
quidam. de re iud. ¶ Sed premissis nõ ob. cõtrariã sententiã
de iure probabiliorẽ esse puto ꝑ tex. in. l. j. C. si quacunqz predi
tus potestate. vbi facta iudicis protestatione ab eo eximitur
oĩs iurisdictio. ¶ Scđo per tex. in. c. requiris. in verbo tũc de
3 mum. de ap. vbi patet † qd postꝙ electi sunt arbitri qui cogno
scere habẽt de causa recusationis, nõ potest iudex vti iurisdi-
ctione nisi tunc demum cum intra terminum prefixum ab ar-
bitris ad probandũ de causa recusationis non fuerit probata
causa recusationis. Sed in themate nostro presupponitur ele
ctos fuisse arbitros ergo ⁊c. ¶ Tertio ꝑ tex. in. c. legitima. de
4 appel. in. vj. † vbi permittitur iudicis potestas cognoscẽdi in
causa principali solũ qñ arbiter intra terminũ a iudice prefixũ
nõ terminat causam recusationis. ¶ Quarto per tex. in. c. iu-
dex. vbi iudex recusat⁹ nõ processit de cõsensu recusantis: sz in
proposito iudex recusatus in causa nihil agere põt nisi de cõ-
sensu recusatoris: nec ob. qd põt de consensu recusatoris. ergo
non desijt esse iudex attẽto ꝙ alias cõsensus recusantis nihil
operaretur. d. l. priuatoruz. q2 respondeo quãdo recusatus cõ-
sentit ꝙ iudex procedat tunc cessat causa propter quã priua-
batur iudex iurisdictione. s. per suspitionem quam de eo pars
habebat. ideo lex abdicat iurisdictionẽ ab eo nõ simpliciter:
sed cum ista qualitate vt procedere possit de cõsensu recusan-
tis vel ſm Joã. de imo. in. d. c. iudex. potest respõderi ad illuz
tex. qd licet per recusationẽ eximatur a iurisdictione tamez q2
hoc est fauore recusantis potest euanescere ex eius facto ⁊ cõ-
sensu, ⁊ hoc ratione inspecta. tex. ibi in fin. voluit ante latã sen
tentiam super recusatione nõ expirare iurisdictionẽ iudicis re
cusati scz q2 potest recognoscere de cõsensu recusantis anteꝙ
ferat predicta sententia nõ post. ⁊ hoc modo erit sublatũ pri-
mum ⁊ ſm ar. adductũ per partem cõtrariã. ¶ Quinto ꝓba
tur q2 recusatio ⁊ appellatio a pari ꝓcedũt. l. apertissimi. C. de
iudi. ⁊. d. c. super eo. sed facta appellatione pendẽte sunt nulla.
c. per tuas. de sen. exc. c. licet. eo. ti. lib. vj. ⁊. l. j. ff. nil no. ap. pẽd.
¶ Vltimo probat autoritatibus. nã hoc tenuit gl. in. c. quo-
ties epi. ij. q. vj. ⁊ in. c. q2 suspecti. iij. q. v. ⁊ gl. in. d. l. apertissimi.
in versi. executore. ⁊ Hostiẽ. ⁊ Jo. and. in. d. c. cũ speciali. ⁊. d. l.
legitima. ⁊ Barto. in. l. q2 poterat. ad trebe. ⁊ lapus alle. j. ⁊ pe.
de anch. in. d. c. iudex. ⁊ idẽ tenet Sal. i. d. l. apertissimi. ¶ Idẽ
ibi voluit Ant. scz qñ iaz essent electi arbitri. secus si nõ essẽt
electi. q2 tunc dicit ꝓcedere posse opi. Inn. ¶ Et ita dicit do
5 minic⁹ de sancto gemi. in. d. c. iudex. ⁊. d. c. quoties. volẽs † qd
quãdo sunt electi arbitri processus nõ valeat per. d. c. ij. requi
ris. de appel. ⁊ ita dicit velle Host. in. d. c. legitima. Sed anteꝙ
sint dicti arbitri ꝓposita tñ causa recusationis. tũc sunt opi.
inter doc. an processus valeat: ⁊ tãdem ipse tenet ꝙ nõ per. d.
c. iudex. ⁊ ita dicit sentire gl. ibi in ver. ꝓponatur. in fi. ¶ Istã
opi. sequitur etiã do. abb. modernus in disputatione sua inci
6 piẽ. clericali ordine volens † quod ꝓcessus factus post recusa
a tionẽ sit nullus[a] quia iudex recusat⁹ ꝓcedẽs in cãm anteꝙ sit
pronunciatũ super recusatione facit cõtra iuris ordinẽ. d. c. cũ
spãli. ⁊. d. c. suspitionis. ergo processus est nullus allegat. l. pro
latã. C. de sentẽ. ⁊ ad hoc etiã allegat. d. c. iudex. ¶ Istud etiã
in iudice delegato videtur tenere Ant. de but. in. d. c. cũ spãli.
7 vbi dicit † ꝙ ꝓcessus erit null⁹ qñ iudex ꝓcessit eo tꝑe quo ab
eo erat abdicata iurisdictio. ⁊ dicit ꝙ in delegato dicit abdi-
cata iurisdictio ſm ꝙ distinguitur in. d. c. iudex. vcz post recu
sationẽ si iudex ꝓcedat sine cõsensu recusãtis vt dixi post istã
opi. ¶ Facit bene ꝙ no. Inno. in. c. ceterum. de rescrip. vbi tz
8 † ꝙ si iudex delegatus corã quo fuit opposita, exceptio qñ nõ
poterat cognoscere vigore scđarũ literarũ q2 prime tollebant
scđas ⁊ quo casu debet deuenire ad electionẽ arbitrorũ ꝓpter
dubiũ. vt in. c. pastoralis. in pñ. de rescri. post talẽ exceptionez
procederet processus est nullus ſm Inno. in. d. c. ceterũ. ¶ Et
ideo refert Host. lz Inn. in. d. c. cũ speciali teneat ꝓcessum fa-
ctũ a iudice nõ recusato valere tamẽ audiuit qñqz Innocen.
cõtrariũ dicere. ¶ Non ob. primum ⁊ scđm arg. in contrariũ
adducta q2 ad illa fuit respõsum. s. in. iiij. ar. ¶ Ad tertiũ ar.
respõdeo ꝙ si intelligam⁹ ꝙ recusatio equiparet appel. s. ab in
terlocutoria tũc respõdendũ est ꝙ illud est verum quo ad for
mã q2 tã in recusatiõe ꝙ̃ i appellatiõe ab interlocutoria requi
rit expressio cause: vt in. c. vt debit⁹. de appel. ⁊ in. d. c. suspitio
nis. nõ quo ad aliũ vt ptz in. d. c. si cõtra vnũ. in fi. de of. dele. i
vj. vnde videmus ꝙ a iudice exequẽte nõ appellatur. c. nouit.
de appe. l. ab executore. C. quorũ app. ⁊ tñ põt recusari. itẽ non
appellatur a iudice nisi grauet. ij. q. vj. c. oĩs oppressus. l. j. ff. d
app. l. ab executore. C. quorũ appe. ⁊ tñ põt recusari ⁊ per mul
tas alias

tas alias rationes pꝛobant doc.in.d.c.super eo.el.ij. ¶ Quar
to nō ob.l.nō distinguemꝰ.§.cū quidā de arb.pꝛimo qꝛ dicit
Jo.and.in addi.Spec.in tit.de recusatio.§.qualiter.versi.qd
si subdelegatus.ꝙ ille tex.facit pꝛo ⁊ cōtra.nā negari non pōt
quin ille tex.faciat cōtra opi.Inn.inquantū ibi dicit̃ ꝙ saltez
ope exceptionis infringit̃ ille pꝛocessus qui post recusationez
factus fuit.nō obst.autoꝛitates in cōtrariū allegate:qꝛ rn̄deo
pꝛimo ꝙ magis cōmunis sentētia gl.⁊ doc.est in cōtrarium ⁊
ab illa nō est recedēdū vt habet̃ in locis vulgaribus. pꝛeterea
illi qui tenēt opi.cōtrariā nō loquunt̃ ꝙ arbitri iam essent ele
cti vt dixi.s.⁊c. ¶ Et ex his infero ad decisionē secūdi dubij,
6 s.an † iudice nō legitime recusato:⁊ ab eo appella.ob.nōnulla
grauamina si postea pꝛocedit valeāt eius actitata: ⁊ an exce
ptionis ope vel ipso iure sint nulla. ¶ Et videt̃ dicendū ꝙ nō
sint nulla si facta fuerint a iudi. post appellationē ab interlo
cutoꝛia ante tamē ꝙ̄ esset sibi inhibitū per iudicē ad quē per
c.nō solū.de appel. in.vj. ⁊ ideo videt̃ ꝙ dz attendi an appa
reat iuste appellatū vel nō pꝛimo casu veniunt reuocādi gesta
appel.pendente. secundo casu nō vt habet̃ in.d.c.nō solū.§.j.
¶ Tamē his nō obs.cōcludo qđ indubitatū est pꝛocessuz es
se nullū si factus fuisset post inhibitionē vt ibi ⁊ idē si factus
fuisset postꝙ̄ ipsemet iudex a quo detulisset appe.qꝛ p illā de
lationē oēz a se iurisdictionē abdicauit.c. cū appellationibus
friuolis.de app.in.vj.l.j.in pꝛin.ff.nil no.app.pē.l.intra vtilē.
in pꝛin.ff.de minoꝛ. ¶ Ubi aūt neutrū istoꝝ factū esset:⁊ tūc
dico qđ aut nos q̄rimꝰ vtrū gesta p iudicē a quo circa articu
lum a quo est appellatū valeant dicendū est qđ nō quo ad illū
incōtinēti suspēsa est iurisdictio iudicis a quo.c. dilectꝰ filius.
§.sarracenus.de rescrip.qui tex.ibi singulariter pōderatur ad
hoc per Anto.de but.in vlti.no.⁊ etiā in vlt.col. ⁊ cū eo trāsit
Jo.de imo.⁊ idē dicūt ipsi quo ad ea que sunt cōnexa illi arti
culo super quo est appel.c.super eodē.de appel.facit.c.lz.⁊ qđ
ibi not.in glo.in.c.cōualescat.de sentē.excō.in.vj. ¶ Quantū
vero ad capitula separata dicendū est qđ attenditur an super
eis pꝛocessum fuerit post delationem ipsius iudicis a quo seu
post inhibitionē quibus casibus oīa sunt nulla. ⁊ si non fuit
delatū nec inhibitū s̃m magis cōem opi.reuocant̃ attētata si
iustificatur app.⁊ si constet bene appellatū.alias non per.d.c.
nō solum.⁊ late pꝛosequit̃.d.Abb.in.d.c.super eo.post alios.
¶ Et in casibus in quibus dixi.s.abdicatā seu suspensaz esse
iurisdictionem iudicis a quo vt per delationē vel inhibitionē
vel simplicem ap.ꝙ̄tū ad arti.super quo est appellatū vel quo
ad illi cōnexa verum erit dicere qđ omnia gesta sunt ipso iure
nulla quo ad iuris effectū vt pbat̃.ij.q.vj.in.c.quoties epi.in
verbo nihil erit.⁊ in.d.c.licet.cuz gl. ¶ Est verū qđ si illud at
tētatū appellatione pendēte cōsistit nō solū in iuris effectu:sz
etiā in facto vt traditio possessionis vel rei:tūc quatenꝰ respe
ctu facti fuit pꝛocessum requiritur reuocatio attentatoꝝ. ⁊ de
ista loquit̃ tex.in.d.c.nō solū.⁊ not.ij.q.vj.arg.in glo.fi.⁊ La
pus allega.pꝛima.⁊ Archidia.in.d.c.quoties episcopi.⁊ Mo
7 der.in c.cōcertationi.de appel.in.vj. ¶ † Que autē dicant̃ ca
pitula separata de quibus supꝛa mentionē feci:declarant ple
ne docto.in.d.c.super eo.nā sunt illa q̄ nō habēt in aliquo im
pedire vel impugnare negotiū pꝛincipale:vt si ꝯ libellū acto
ris opponatur exceptio que cōcernat moderationē executio
nis sn̄ie ferēde:vt qꝛ reus nō neget se debitoꝛē in totuz:sed di
cat teneri ipsum exigi nō posse nec debere insolidū:sz quatenꝰ
facere pōt:qꝛ si talis exceptio nō admittat̃ per iudicē ⁊ p hoc
appellatur,appellatio dicitur esse super articulo separata: scz
a negocio pꝛincipali. ¶ Ex pꝛedictis ergo cōpꝛehēdet iudex
ex pꝛocessu an post appellationē pꝛocessum fuerit sup articu
lo sup quo fuerit appellatū an sup connexo:an vero sup sepa
rato.⁊ sic an gesta sint nulla vel nō vt facile colligit̃ ex supꝛa
dictis. ¶ Quo aūt ad id qđ vltimo loco querit̃ quo remedio
dicto dn̄o Jaco.succurrat̃ aduersus executionē factā per iudi
cem a cuius sentētia diffinitiua fuit appellatū:⁊ in hoc cōclu
do qđ nullū est fauoꝛabilius remediū quā imploꝛādo iudicis
officiū a quo petat̃ reuocari oīa attētata app.pen.p allegatū.
c.nō solū.in pꝛin.p.l.j.in pꝛin.ff.nil noua.ap.pē.offm̄ vero iu
dicis ad quē est illico facere oīa in pꝛistinū statum restitui vt
ibi.⁊ in.c.bone.vbi plene no.per doc.extra de appellatio.

Summarium.

1 ☞ Confessio acceptata non potest incontinenti reuocari.
2 Sententia lata nō potest coꝛrigi nec emendari.nu.3.⁊.5.
4 Uerba lata ⁊ data ⁊c.non sunt de factione sententie.
6 Sentētia incerta valet si p relationē ad statutū pōt certificari.
7 Satisdare offerens debet habere fideiussoꝛem paratum.

Consilium. XC.

Ere omnis vis huius consultatio
nis reducitur ad hoc an
dictus dominus Henricus iudex poterit de iure
addere dicte sententie illam particulam quam ad
dit circa pꝛestationem fideiussoꝛis. ¶ Et omissis non necessa
rijs mihi de iure concludendum videtur quod non maxime
ex infrascriptis.nā sententie debent pꝛoferri cum cause cogni
tione ⁊ deliberatione matura pꝛecedēte:⁊ anteꝙ̄ pꝛoferantur
debent in scripturā reduci ⁊ postꝙ̄ scripte sunt debēt emāda
ri ⁊ coꝛrigi anteꝙ̄ pꝛonuncient̃:⁊ postꝙ̄ fuerint emēdate de
bent pꝛonunciari.postea vero non pn̄t coꝛrigi nec emendari.
ita est text.in.l.ij.C.de sen.ex peric.reci. ¶ Sed in pꝛoposito
nostro iudex pꝛedictus cuz emendare voluit non emendauit
anteꝙ̄ pꝛonunciaret:sed post.⁊ qđ peius est nō motu pꝛopꝛio:
sed ad petitionē alterius.⁊ instantiaz partis que cum vidisset
latā esse a dicto iudice sn̄iam continentē in effectu qđ dictus
Franciscus teneretur pꝛestare dicto Aldroandino fideiusso
rē de euictione possessionis petijt vt dictā sententiā emenda
ret pꝛonunciando Franciscum pꝛedictū non teneri ad pꝛestā
dū dictā fideiussionē nisi pꝛo quātitate ducatoꝛum ducētoꝛū:
⁊ ita fecit iudex:⁊ per consequens non seruauit foꝛmaz.d.l.ij.
imo ex hoc apparet in iudice non pꝛecessisse dictā maturā de
liberationē ante pꝛolationem sententie. ¶ Cōfirmo qꝛ dictus
iudex postꝙ̄ cōfirmauerat sententiā arbitroꝛū continentē qđ
deberet pꝛestari fideiussio absqꝫ limitatione certe summe ⁊ di
cta sententia partes ab expēsis absoluisset:⁊ sic pꝛonunciasset
super pꝛincipali ⁊ accessoꝛijs pcuratoꝛ dicti Aldroandini ac
ceptauit:ideo notarius actoꝛum cause videns iudicē peregis
se actum iudicandi ⁊ nihil amplius dicentē scripsit iudex di
ctam sententiā illa verba videlicet pꝛesente dn̄o Celano dicto
nomine ⁊ pꝛedictis non consentiente nisi in parte ⁊ partibus
⁊c. ¶ Unde si post hec iudex emendare ⁊ coꝛrigere voluit nō
dicitur fecisse incontinenti. ¶ Hoc pꝛobo per id quod singu
lariter dicit Bal.in.l.gallus.§.quidā recte.ff.de lib. ⁊ posthu
1 mis in.ij.colum.vbi voluit † quod licet cōfessio facta in iudi.
possit absqꝫ pꝛobatione erroꝛis reuocari dūmodo incontinē
ti fiat reuocatio vt est glos.not.in.c.fin.in verbo iusta causa.de
iureiuran.lib.vj.⁊ ibi sequuntur doc.⁊ not. Bal.in.l.edita.C.
de eden.in repeti.paduana.in pen.chart.in verbo sepe.accidit
quod quis vult emendare pōt.⁊ in.l.pꝛima.C.de furtis.in.ix.
colum.in verbo ⁊ not.quod interdum ⁊c.tamen dicit Bal.in
d.§.quidā recte.quod si fuerit ista cōfessio acceptata per par
tem non poterit amplius reuocari absqꝫ pꝛobatione erroꝛis.
argu.l.sicut.C.de act.⁊ oblig.⁊ illam decisionem sequit̃ etiam
Ludoui.Roma.in.l.j.§.si quis simpliciter.ff.de verbo.oblig.
¶ Et pꝛo ea etiam bene faciunt no.per do. de sancto Gemi.
in.c.ij.de renun.lib.vj.circa.iiij.colum.in versi.quid si clericus
turbatus ⁊c. ¶ Foꝛtius voluit glos.in.l.actoꝛum.ff.de re iud.
per illum tex.secundū pꝛimam lectu.quā ibi appꝛobat Bart.
2 † quod sn̄ia nō possit coꝛrigi vel emēdari a iudice postꝙ̄ pꝛo
tulit verbū condemno vel absoluo seu equipollens. ¶ Et idē
est de mente Bar.in.l.iudex postquā.de re iudica.in ver.vlti
mo quero ⁊c.per illum tex.⁊ per.d.l.actoꝛe.⁊ ita etiā Bart.in
l.moꝛis.§.iste fere.ff.de pen.per illum text.⁊ per Barto.in.l.j.
in pꝛin.in.iij.colum.ff.ad turpil.⁊ Jaco.de bel.in sua dispu
tatione incipiēte.in Chꝛisti nomine cauetur.l. municipali ⁊c.
Angel.in.l.quemadmodum.ff.de iudi.⁊ Bald.in.l.⁊ si seue
rioꝛ.C.ex quibus cau.infa.irroga.in penult.colū. ⁊ in.l.quid
ergo.§.pena grauioꝛ in.x.colum.ff.eod.titu.⁊ in.l.si quis filio
exheredato.§.fina.ff.de iniusto testamen.⁊ in.l.non dubium.
in.viij.colum.C.de legi.⁊ in.l.item labeo.ff.fami.erciscun.⁊ in
aut.interdicimus.C.de episc.⁊ cleri.⁊ in.l.certi condictio.§.
quoniam.in penul.colum.ff.si cer.peta.in quibus locis cōclu
dunt docto.qđ si iudex pꝛo aliquo delicto tulit condēnationē
in centum ⁊ adiecit quod si condēnatio esset in plus vel in mi
nus quam deberet esse ex foꝛma statutoꝛum quod ex nunc re
ducebat eam ad debitam quātitatem nihil operabitur dicta
adiectio si est adiecta post verbū cōdemno pꝛout etiam tenet
Salyce.in.l.ea quidem.xix.colum.C.de accu. ¶ Bene facit
quod not.Specu.in tit.de expensis.§.iuxta.versi.ix.cum ver.
sequen.⁊ Joan.and.in capi.fin.de rescript.vbi dicunt ꝙ si iu
dex habet pꝛonunciare se incompetentē ⁊ condemnare partē
in expensis debet pꝛius pꝛonunciare super expensis ne si pꝛo
a nunciet pꝛius se incompetentem nō valeat [a] postea pꝛonūcia
tio super expensis tanꝙ̄ facta ab incompetēti. ¶ Et hec pꝛo
cedunt quod non valeat adiectio quando fuit facta post ver
bum condemno: ⁊ in diuersa oratione vt fuit in casu nostro

a ¶ Nō valeat.imo ex quo fit eadē sententia.

prout etiam voluit Bal.in.j.cōstitutione.C.§.quibus.⁊ Jo.
de imo.in.d.l.iudex postq̄.in.xiij.col. ¶ Attento etiaȝ ꝙ in
casu nostro dicta clausula adiecta tēdit ad correctionē ipsius-
met sententie saltem in parte:quia prius erat pronunciatum
quod prestaretur fideiussor de euictione possessionis:quia in-
telligebat̄ pro tota re.vt in.l.si in rem prima.per glo.⁊ doct.ff.
de rei ven.⁊ in.c.ij.de libel.obla.sed per dictam adiectionē nō
est prestādus fideiussor pro euictione totius possessionis:ideo
quando resultat talis repugnantia non potest iudex se corri-
gere vt no.Bald.in.d.l.labeo.⁊ Joan.de Jmo.in.d.l.iudex.
in.iiij.colum.vbi dicunt quod tunc non habet id qd̄ no.glos.
in.d.l.item labeo. ¶ Accedunt not.per Guli.de cu.in.l.quia
arbiter.ff.de arbi.vbi dicit ꝙ iudex recitata sententia inconti
nēti desijt esse iudex preterq̄ in accessorijs puta quo ad expē-
sas.l.Paulus.la.j.ff.de re iudic.iuncta.d.l.iudex.⁊.l.j.C.sen-
tentiā rescindi non posse.⁊.l.post sententiam.C.de sententijs.
¶ Et pro hoc etiam allegat:quia cum incontinenti sit acqui
situm ius parti non potest per iudicem sibi auferri allegat in
argu.l.huiusmodi.§.qui stichum.ff.de lega.⁊.l.statu libe.in fi.
ff.de lega.ij.⁊.l.apud aufidiū.ff.de opt.lega.sed dicto Aldro-
andino fuit acquisitū ius ex dicta sententia ita acceptata per
quam quasi cōtrahitur.l.iij.§.idem scribit.ff.de pecu.ergo nō
potuit sibi ius quesitum auferri. ¶ Nec predictis obstat si in
continenti contrarium allegaretur ꝙ vbi sententia nō est ha-
bita pro absoluta ⁊ perfecta debet posse corrigi.ar.l.cōtractꝰ.
C.de fide instrumen.⁊ no.Pau.de cast.in.d.l.actor.⁊ per no.
in.c.qualiter.el.j.de accu.⁊ per docto.in.d.l.iudex.quia tūc vi
detur incontinenti facta correctio per ea que notātur in.l.in
bone fidei.C.de pac.⁊ in.d.l.contractus.⁊ tantomagis:quia
dicta adiectio fuit facta anteq̄ apponerentur illa verba lata
⁊ data ⁊ in his scriptis sentētialiter promulgata ⁊c.per id qd̄
in fi.not.in fideicōmissa.§.j.ff.de leg.iij.⁊ in.l.ex ea.in prin.ff.
de testa.quia respondeo primo quod apparet dictā correctio-
nem non dici factam esse incontinenti ex quo iudex iam pro-
nunciauerat simpliciter ⁊ pars acceptauerat:⁊ ideo actus fa-
4 ctus irreuocabilis:vt probaui supra. ¶ † Nec ad substantiam
perfectionis sententie requirunt̄ illa verba lata ⁊ data in his
scriptis ⁊c.vt voluit glo.ordina.⁊ cōmuniter approbata in.c.
fi.in verbo illustrium.in fi.de re iudi.lib.vj. ¶ Deniqȝ si veli-
mus attendere styllum ⁊ consuetudinem iudicantium certum
est quod postq̄ iudices veniunt ad actum pronunciādi super
expensis ostenditur mentem suam esse amplius non iudicare
aliud super principali:⁊ ita est cōmunis styllus ⁊ sic styllus es
set contra dictū Franciscum.Jtē quia cum iudex sine vlla re-
seruatione coruȝ que dicturus esset pronūciauerit nulla facta
ante pronunciationem emendatione si post pronunciationeȝ
simpliciter factaȝ voluit ad petitionē procuratoris dicti Frā-
cisci emendare ⁊ corrigere apparet quod circa huiusmodi cor
rectionem ⁊ emendationem non processit ante sententiā ma-
tura liberatio ⁊ cause cognitio merito hoc fieri non potuit:vt
probatur in.d.l.ij.C.de senten.ex pericu.reci. ¶ Preterea gl.
⁊ Bar.in.l.actorū.⁊ expressius Barto.in.d.l.iudex postq̄.⁊
Ange.in.d.l.non quēadmodū.⁊ Bal.⁊ alij in locis superius
5 allegatis volunt † quod iudex non possit post verbū cōdēno
simpliciter prolatum corrigere sententiam etiam si fuit facta
correctio anteq̄ iudex diuertat ad extraneos actus.nec ob.d.
l.contractus.⁊.l.lecta.ver.dicebā.ff.si cer.pe.cum si.q̄ respon
det Jo.de imo.in.d.l.iudex.quod illa iura loquunt̄ quando
actus fit ab habentibus potestatem de nouo actum illum in
choandi.vnde ex quo incōtinēti aliquid adijcitur dicit̄ inesse
sed nos loquimur in iudice qui post prolatā cōdēnationē vel
absolutionē nō pōt aliquid facere de nouo vel adijcere p iura
allegata pro prima parte:⁊ maxime q̄ sententia cū magna ⁊
rigorosa solēnitate proferri debet.d.l.ij.⁊ in.c.fi.de reg.iur.lib.
vj. ¶ Nec ob.id qd̄ no.gl.in.d.l.itē labeo.§.j.ff.fami.ercis.⁊ ꝙ
per illa no.Bal.⁊ Ang.in.d.l.iudex postq̄.vbi per hoc tenēt
contra Bar.ibi q̄ respondetur s̄m Jo.de imo.in.d.l.iudex.ꝙ
illa glo.loquitur quando illa adiectio fuit facta in eodem ora-
tionis contextu qd̄ quidem potuit iudex facere sicut potuit
adijcere conditionē.l.j.§.biduū.ff.quando appel.sit.⁊ sic non
sumus in casu:⁊ magna differentia est an in eadem oratione
an in diuersa fiat aliquid.vt patet ex not.in.l.si quidem.C.de
excep.⁊ in.l.exceptionem.C.de proba. ¶ Secundo respōdeo
quod illa glos.loquitur quando iudex modificaret illud quod
antea pronunciasset:non autem corrigit in totum vel in par-
tem:⁊ ita etiam intelligit Bal.d.l.item labeo.sed in proposi-
to nostro corrigebat saltē in parte:vt supra probaui:ergo ⁊c.
¶ Non ob.quod no.Bald.in.l.certa.in fi.C.quando prouo.
6 quia Bal.ibi querit † quid si iudex dicat nos bannimus ta-
les in centū ⁊ plus ⁊ minus secūdū formā statuti:⁊ queratur
an valeat bannū dicit primo videri qd̄ nō:q̄ incertam quāti-
tatē cōtinet.tamē dicit qd̄ cōtrariū seruat̄ quia satis est se sup
ponere iuri.c.dānamus.§.fin.de sum.tri.q̄ respondeo ꝙ Bal.
ibi loquitur de banno qd̄ appellatur sententia interlocuto.qd̄
per no.in.l.j.§.quid ergo.ff.de ven.inspi.⁊ no.Bald.in.c.dn̄o
guerraȝ.in prin.in tit.hic finit lex.⁊ in.l.si.in vlti.col.C.si a nō
compe.iudi.⁊ in aut.item nulla.C.de epis.⁊ cleri.per illuȝ tex.
⁊ in.l.ij.de epi.audi.⁊ in.l.si quis filio exheredato.§.eius q.ff.
de iniusto testa.vbi etiam pro hoc allegat no.per gl.in.l.j.ff.de
requiren.reis.ideo cū iudex non sit functus officio suo nō mi
randum si potest retractare ⁊ corrigere vt probatur in.d.aut.
item nulla.⁊ ibi Bal.qd̄ secus est in diffinitiua.d.l.iudex.cuȝ
simi. ¶ Et ideo Jo.de imol.in.d.l.iudex postq̄.in ista mate-
ria facit differentiā inter interlocutoriā ⁊ diffinitiuaȝ:⁊ quā-
uis Bal.⁊ Ang in.d.l.iudex:teneāt cōtra Bar.tū ipsemet in
locis in prima parte allegatis tenuerūt cōtrariū ⁊ secuti sunt
opi.Bar.quā quo ad casum nostrū secutus est Joan.de imo.
in.d.l.iudex.r̄ndēdo ad allegata per Bal.⁊ Ange.ibi nā con-
cludit Jo.de imo.quo ad casuȝ nostrū ꝙ vbi adiectio tēdit ad
correctionē ⁊ solutionē sentētie in totū vel saltē in parte:⁊ tūc
etiā si fiat incōtinēti nō valeat per ea q̄ ibi not.p Bar.cū suis
cōcor.nisi ex ɔtextu oratiōis appareat iudicē ex lapsu lingue
errasse:⁊ sic in eo qd̄ p̄cessit nullatenus cōsensisse.vt qn̄ iudex
dixit cōdēno imo absoluo. ¶ Et ita procedat s̄ȝ eū id qd̄ no.
gl.xvj.q.j.p̄dicator.⁊ not.Bal.in.d.l.j.C.de furtis.in.ix.col.⁊
in.d.§.q̄bus.⁊ in.d.l.nō dubiū.facit.l.stichus.imo pāphilus.
ff.de ma.testa. ¶ Et sic apparet qd̄ Jo.de imo.quo ad casuȝ
nostrū tenet qd̄ adiectio nō valet q̄ tēdit ad correctionē ⁊ re-
solutionē sententie saltem in parte vt etiaȝ supra probaui.nec
in casu nostro fuit adiecta dicta dictio imo per quā appareat
de errore ex lapsu lingue. ¶ Et per hoc patet respōsio ad no.
per Bal.in.l.terminato.C.de fruc.⁊ lit.expē.dū allegat not.p
gl.in.d.l.item labeo.§.j.naȝ vt dixi illa gl.nō procedit qn̄ post
orationē simpliciter cōtinentē verbū cōdēno vel absoluo adij
citur in alia diuersa oratione clausula tendens ad corrigendū
cōdēnationē prius simpliciter factā:vt supra retuli. ¶ Pre-
terea quicquid sit in casu questionis formate p Bar.⁊ Ang.in
d.l.iudex.dico qd̄ casus questionis nostre est longe clarior q̄
sit casus questionis formate per Bar.⁊ Ange.in.d.l.iudex.q̄
in questione nostra iudex simpliciter pronūciauit cōfirmādo
laudū quantū ad dictam prestationē fideiussoris ⁊ partis ab
expēsis absoluit presente procuratore Aldroandini ⁊ acceptā
te postea ad instantiā alterius partis iudex facit dictā aditio
nem:sed in questione formata per Bar.⁊ Ang.nō interuene-
runt ista que arguūt dictam sententiā nō potuisse corrigi per
no.per Bal.in.d.l.quidā recte.⁊ per.d.l.ij.C.de sentē.ex peri.re
ci.⁊ alia supra allega. ¶ Non obstat id qd̄ voluit Pe.de anc.
in cōsilio in ordine meo.cxcix.incipiē.in christi nomine iudex
⁊c.q̄ responsio ptȝ ex predictis.nam ipse ibi videtur adherere
opi.quam tenet Ange.in.d.l.iudex.contra quem tenet Bar.
⁊ ipsemet Ang.alibi ⁊ alij quos.s̄.retuli:⁊ ad allegata p Pe.
de ancha.fuit responsuȝ supra. ¶ Deniqȝ in casu questionis
in qua loquit̄ Pet.de ancha.nō interuenit dicta acceptatio
partis ⁊ precedēs absolutio facta super expēsis,⁊ ꝙ iudex nō
motu proprio,sed ad instātiā partis addiderit put.s̄.deduxi.
¶ Ex his modo infert̄ qd̄ cum dictus Franciscus nō presti-
terit cum effectu dictā fideiussionē pro euictione possessionis
simpliciter put in laudo ⁊ in sententia iudicio lata ante dictā
aditionem continetur non potest consequi executioneȝ dicte
sententie contra dictū Aldroandinum:q̄ prius debet adim-
plere pro parte sua.l.iulianus.§.offerri.ff.de act.emp.l.ediles
etiam.§.fi.ff.de edil.edic.⁊ attento quod in specie Franciscus
obtulit prestare fideiussorem pro quātitate ducatorum ducē-
torū licet etiā in genere obtulerit se paratū omnia alia facere
ad que de iure tenetur illa generalis oblatio refert ad alia non
ad augendā summā dictorū ducatorū ducentorū.l.doli clau-
7 sula.ff.de ver.obl.l.vxorē.§.felicissimo.ff.de leg.iij. ¶ † Pre-
terea oportabat qd̄ duceret actualiter secū fideiussorē paratū
se obligare simplr̄ pro euictione dicte possessiōis.l.seruus si he
redi.§.fi.⁊.l.statuti rationē.ff.de statu libe.l.qui decē.§.idē re-
sponsum.ff.de solu.⁊ no.doc.in.l.pretor.§.si quis paratus.ff.
de oper.no.nun.⁊ in.l.si mora.ff.sol.mat.cuȝ si.Sed fideiussor
oblatus scȝ Ludouicus de furno solū se obtulit paratū fide-
iubere pro dicta quantitate:ergo non fuit legitime ⁊ perfecte
adimpletum seu oblatum per dictum Franciscū.Ex quibus
concludo quod nō prestita dicta fideiussione vel saltē nō obla
ta legitima fideiussione pro euictione dicte possessionis sim-
pliciter non pōt obtinere Franciscus executionem sententie.
¶ Jta vt superius cōclusum est dico ⁊ cōsulo iuris esse Ego
Alexan.de Jmola,Bononie iura ciuilia legens.

Summarium

Summarium.

1 Mens predominatur in fideicommissis.
2 Extraneus substitutus duobus filijs post mortem eorũ etiã vno decedente excluditur per superstitem.
3 Substituti inuicem nõ censentur plures etiam ex literis grauati post mortem nisi vltimus decedens grauatus sit de toto restituendo. nu. 8.
4 Substitutio facta vltimo morienti, simpliciter intelligitur de parte illius tantum, non de toto.
5 Substitutio licet sit facta per verbum si vterq; vel si omnes decesserint, in vno, nisi subsit persona que ex tacita mente substitutum excludat.
6 Filij filiorum licet positi in conditione non sunt substituti: nec possunt grauari.
7 Hereditatem totam restituere post mortem si plures grauantur, vno decedente statim locus est fideicõmisso in parte eius.
9 Substitutio nedum fideicõmissaria sed etiam directa ex coniecturis elicitur.
10 Emphyteusis non venit in restitutionem fideicommissi nisi sit hereditaria. nu. 12.
11 Spes renouationis an legari possit.
13 Emphyteusis indistincte venit in petitionẽ hereditatis contra iniustum possessorem.
14 Pacto derogari potest futuris literis in emphyteusi etiam pro se liberis accepta cum domini consensu.

Epitome.

Iacobus filius Jacobi bonagratie fecit testamentũ in quo primo loco vocauit filios suos masculos ⁊ illis quãdocunq; deficientibus vocauit filias feminas ⁊ eorum filios quibus quãdocũq; deficiẽtibus tertio vocauit successores bonagrie ⁊ his deficiẽtibus quarto ⁊ vltimo loco pauperes accedit ꝙ. d. testator relinquit duas filias Jacobam ⁊ Catharinã postea decessit Jacoba relicta filia Vrsina ⁊ Catharina relicto Alberto ⁊ alijs filijs nouissime deinde decessit. d. Vrsina sine liberis relicto quodã Augustino suo herede ab intestato ex eo forte ꝙ erat cõsanguineus vel patronus ⁊ sic proximior. d. Alberto qui est in quarto gradu contra quẽ. d. Augustinus agit petitione hereditatis. rñ. Alexan. ꝙ bene etiaʒ respectu bonorum que fuerunt Jacobi testatoris ⁊ ꝙ rei non possunt excipere se in illis substitutos nec ex tacita substitutione inclusa in tertio gradu quia non est verum ꝙ plures post mortem ⁊ totum restituere grauati sint inuicem substituti nec etiam ex eodẽ expresso tertio gradu tanꝙ successores. d. Bonagratie patris testatoris qꝛ non apparet pro qua parte sint heredes. Tum quia premeditabant petere restitutione fideicommissi nec habẽt ius ante restitutionem ⁊ hoc de prima. q. ad scõam in nume. x. rñ. d. Augustinũ debere obtinere in petitione hereditatis si ostendantur esse bona emphyteutica qꝛ satis est ꝙ reis possessoribus ius non competit. h. d. C. M.

Consilium. XCI.

Ponderatis his de quibus in themate fit mẽtio. ⁊ visis his que subtiliter ⁊ copiose allegata sunt per vtrãq; partem procedaʒ diuidendo hanc consultationem in duo dubia principalia. ¶ Primuʒ est an stante dicta substitutione facta in testamento dicti Jaco. dictus Albertus cum fratribus sit saltem tacite vocatus ex tacito fideicommisso in dicto fundo: dato quod dictus fundus fuit allodialis ⁊ remansisset in bonis ⁊ hereditate dicti testatoris. ¶ Secundum dubium erit posito quod sic an attento quod dictus fundus sit ⁊ est de iure emphyteusis dicti monasterij veniat in restitutioneʒ dicti fideicommissi stãtibus dictis inuestituris ⁊ stante dispositione dicte bulle. ¶ Circa primum videtur prima consideratione dicenduʒ ꝙ sic: quia in vltimis
1 voluntatibus † mẽs testãtis predominat̃ quicquid omissum sit in expressione verborum saltem quando agitur de fideicõmissaria substitutione. l. cum virum. C. de fideicom. ⁊ l. vnum ex familia. ⁊ l. cum proponeretur. ff. de leg. iij. facit lex. iij. C. de liberis prete. ⁊ in. l. in conditionibus. in princi. de conditio. ⁊ demon. sed in proposito videt̃ ꝙ mẽs testatoris fuerit ꝙ dicta hereditas deuenerit ad dictum Albertum ⁊ fratres qui sunt de descendẽtibus eius: ergo pro expresso haberi debet: quod autem ista fuerit mens sua colligitur ex ordine dispositionis testatoris qui primo vocauit filios masculos ad successionem suam. in secũdo vero gradu vocauit filias feminas ⁊ eorũ filios quorum appellatione veniũt nepotes. l. lucius. la vltima de here. insti. ⁊ l. iusta. de verb. signifi. ⁊ plene no. per doc. in. l. gallus. §. instituens. de libe. ⁊ posthu. ⁊ in. l. liberorum. cũ si. de verbo. signifi. in tertio vero gradu vocauit successores bonagratie patris ipsius testatoris. ⁊ sic apparet quod lineam descendentium ipsius testatoris ceteris preferre voluit. per hoc etiam facit. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. ⁊ l. annus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ l. generaliter. in prin. ⁊ §. j. C. de instit. ⁊ substit. sub conditione factis. si ergo pretulit descendentes suos illis qui essent successores patris sui: ⁊ per cõsequens etiã adequationẽ ipsius testatoris multomagis ꝑferre voluit eos Augustino ꝓdicto penit⁹ extraneo ꝙuis ab intestato succederet. d.
2 Vrsine filie sue. ¶ † Secundo confirmatur per ea que habentur in. l. pe. C. de impu. ⁊ alijs substi. cum vbi no. iuncta. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. cum ibi not. maxime per Bart. ⁊ Ang. ⁊ alios. ⁊ per. l. si is qui ducenta. §. item si pater. de rebus dub. vbi probatur quod si testator pupillariter vel per fideicommissum substituit duobus filijs suis titium extraneũ post mortem dictorum filiorũ siue per nomina collectiua vel simplicia vel distributiua facta sit. d. substitutio. puta si vterq; eorũ decesserit vel si aliquis eorũ decesserit: vel post mortẽ eorũ quo vltimo casu intelligitur substitutio facta distributiue. l. lucius. §. caio. ff. ad treb. ⁊ l. fi. §. filiũ. ff. de le. ij. ⁊ declarant docto. in dictis locis. ⁊ Bal. in. l. j. de condit. inde. tamen si conditio substitutionis eueniat in persona primi decedẽtis non admittetur substitutus extraneus: sed admittitur frater superstes seu alius qui sit de descendentibus testatoris: qꝛ ita est presumpta mens testatoris defuncti: ⁊ tamen secus esset si non superessent aliqui de descendentibus testatoris qui ex presumpta mente testatoris excludunt substitutum. vt probatur in. d. §. caio. ⁊ in. d. §. cuʒ ita. ¶ Tertio pro hoc facit. l. quidaʒ testamento. de vulga. ⁊ pupilla. vbi ex mente testatoris resultante ex ordine institutionis ⁊ substitutionis prefertur cõiunctus substituto vulgari licet regulariter cõtrarium seruari debeat. l. j. §. j. ⁊ §. pro. ij. C. de cadu. tol. ⁊ l. ij. §. si duo. de bo. pos. sm tabu. ¶ Quarto probatur: quia si aliter diceremus sequeretur quod causa intestati ex qua vult venire dictus Augustinus preferretur cause testati ex quo habent venire substituti in testamento: qꝛ poterit cõtingere quod cõueniet casus quo successores bonagratie substituti in tertio gradu deficiẽtibus filiabus dicti Jaco. ⁊ earũ filijs venient ad substitutioneʒ vel etiam possit contingere quod veniente pauperes Christi ex vltimo gradu substitutionis in quo sunt vocati paupes si nullus successor dicti Bonagratie extaret: ergo cum semper preferri debeat causa testati. l. quãdiu ex testamento. ff. de acqrẽ. heredi. l. anteꝙ. C. de cõi. re. manumissio. nõ possumus dicere quod nõ possit Augustinus admitti: ⁊ etiam ne aliud sequatur absurdum quod res nunc deueniat ad causam intestati: ⁊ postea deficiẽtib⁹ penit⁹ filijs dictarũ filiarũ Jacobi res deueniat ad alios substitutos: ⁊ sic ad cãm intestati qꝺ esse non posset: qꝛ regulariter qs de iure cõi nõ põt decedere pro parte tpis testat⁹. ⁊ ꝓ pte tpis intestat⁹ vt. l. hrditas ex die. ⁊ ibi no. ff. de here. insti. ⁊ l. miles ita in prin. ff. de testa. mili. ⁊ in regula ius nostrũ. de reg. iu. ¶ Quinto probat̃ ꝙ testator substituendo filiabus suis ⁊ earum filijs qñ penitus deficerẽt videt̃ substituisse vltimo decedẽti. l. si pater impuberes. cũ gl. ⁊ ibi doc. ⁊ l. qui duos. de vul. ⁊ pup. ⁊ probat̃ etiã in. d. l. pen. cũ ibi no. ⁊ ibi per doc. C. de impube. ⁊ alijs subst. Sʒ ita est ꝙ vbi testator fecit substitutionẽ vltimo moriẽti ex plurib⁹ suis heredib⁹ videtur eos inuicem substituere. vt est casus singularis in. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de le. ij. ⁊ no. doc. in. l. vel singulis. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ hoc saltem procedit quãdo facta est substitutio in tota hereditate seu in tota re in qua erant onerati illi qbus facta erat substitutio de hereditate sua: ⁊ sic per verba indefinita queequipollent vniuersali. vt. l. si pluribus. in prin. ff. de leg. ij. ⁊ in. c. solite. de ma. ⁊ obe. ⁊ in specie probari videtur in §. seia. ⁊ facit quod no. Ang. ⁊ Joan. de imo. in. l. hrdes mei. in. §. cum ita. circa princ. preallegato. ⁊ nisi diceremus in dicto casu testatorem disposuisse de tota hereditate videret̃ testatorem voluisse decedere pro parte testatum ⁊ pro parte intestatum. ¶ Nec ad hoc vltimum argumentũ ob. l. lex pater filiã. §. fina. ff. ad. l. fal. ⁊ l. qui duos. ff. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ d. l. pen. C. de impu. ⁊ alijs substit. vbi quando post mortem omnium facta est substitutio non intelligunt̃ inuicem tacite substituti potest responderi qꝺ illa iura loquuntur in directa substitu-

tione & aliud in fideicōmissaria de qua tractamus vt per Dy.
in.l.vel singulis.per illum textum.& consuluit domi.Pau.de
ca.in consilio suo.ccclij.incipien.in christi nomine amen duo
videnda &c.vel illa iura loquuntur quādo erāt de liberis testa
toris.sed nō ita esset vbi extraneus ab intestato vocaretur ad
successionem vt in casu nostro:quia tunc induceretur tacitum
fideicommissum.per.l.penul.cum simi.ibi omnino abintesta-
to erat frater superstes successurus precedenti merito nō fuit
necesse aut expediēs ꝙ videretur inter eos facta tacita substi-
tutio reciproca.secus in casu nostro.¶ Sexto & vltimo proba
tur ꝙ nisi dicamus qd ex tacito fideicōmisso admittantur al-
bertus & fratres ad exclusionem dicti augustini resultabit de
necessitate aliud impedimentum & obstaculum per qd exclu-
ditur augustinus:qꝛ ibi erat necesse fateri ꝙ admittantur sub
stituti in tertio gradu.i.illi qui sunt successores bonagratie ꝙ
probatur per ea que tradūtur in.d.l.penulti.cum ibi nota.per
doct.C.de impu.& alijs substitu.& in.d.§.cum ita.vbi si substi-
tutio pupillaris vel fideicōmissaria est facta pluribus descen-
dentibus testatoris post mortem eorum & eueniat substitutio
nis conditio in personam primi decedētis admitti debet sub
stitutus alij descendentes superstites non possunt ei succede-
re qꝛ tunc nō dicitur superesse persona que ex presumpta mē-
te defuncti excludat substitutū.vt.d.§.cū ita.vnde dicit Bal.
in.d.l.pen.in vlti.col.post Nico.mat.ꝙ in casu.d.§.cum ita.si
decessisset primus ab intestato sine liberis superstite secūdo li
cet tunc per.d.l.penultimaꝫ.non deberet admitti substitutus
tamen non ita esset si primus decessisset condito testamēto in
quo extraneus instituisset heredem qꝛ tunc admitteret̃ substi
tutus quoniaꝫ ille qui successurus est primo descendenti non
est persona que ex presumpta mente substituētis debeat exclu
dere substitutū.arg.l.falsum.§.fin.ff.de condit.& demō per.d.
§.cum ita in ratione sui.¶ Et eodem modo dicunt moder.in
d.l.penul.vt Fulg.& Pau.de cast.ꝙ nō haberet locū.d.l.pen.
quando vltimus frater superstes nō succederet fratri decedē-
ti in pupillari etate:vt quia erant nati ex diuersis matribus &
extabat mater primi decedētis in pupillari etate que exclude-
bat ab intestato fratrem non vtrinqꝫ coniunctum.vt in autē.
defuncto in verbo vtrūqꝫ.C.ad tertyl.& no.glo.ij.in.l.j.de iur.
& fact.ignoran.Nam admitteretur tūc incontinenti substitu-
tus qꝛ cessat ratio.d.l.pe.sꝫ in ꝓposito decessit Jacoba & vrsi-
na eius filia adeo ꝙ ex dicta Jacoba nulli extant descendētes
ergo cum euenerit conditio substitutionis in persona Jacobe
& filie sue sequit̃ ꝙ si dictus albertus & fratres nati ex alia fi-
lia dicti testatoris mediante thadeo nō possit venire ex tacito
fideicōmis.ista hereditas in parte dicte Jacobe & vrsine debet
spectare ad substitutos in tertio gradu.i.ad successores bona
gratie.ergo augustinus non potest obtinere qꝛ ei debet obsta-
re exceptio opposita de iure tertij in totū exclusiuo iuris agē-
tis ſm ea que habentur in.l.fi.C.de rei vend.& in.l.cum seruū
quispiam.C.de seruis fugiti.& plene per Bar.in.l.ij.de excep.
rei iudi.¶ Nec obstat ꝙ successores bonagratie sunt substitu
ti solum in casu quādo filie Jacobi & earū filij penitus defice-
rent:sed iste casus non euenit qꝛ penitus non defecerūt cuꝫ es-
sent albertus & fratres nati ex catharina filia testatoris:qꝛ re-
spōdetur quod licet rigor verborum ita importet tamē in sub
stitutionibus ex mente testatoris contrariū seruatur:vt pro-
batur in.d.§.cum ita.vbi testator facit substitutioneꝫ per no-
men collectiuum:scꝫ si vterqꝫ decesserit sine liberis talē substi
tuo,quod quidē collectiuū de sui propria significatione requi
rit concursum vtriusqꝫ.d.l.pe.& d.§.cum ita.tamen si cōditio
substitutionis euenerit in vno tm̄ & nō superfit persona succe-
dens que ex presumpta mente testatoris excludat substitutū
admittitur substitutus.vt.d.§.cū ita.in fi.qꝛ si testator voluit
ꝙ ambobus decedentibus substitutus haberet totam heredi
tatem eadē ratione videtur voluisse qd vno decedente habe-
ret parteꝫ licet verba de rigore aliter sonent hec est ratio iuris-
consulti in.d.§.cum ita.¶ Sed premissis non ob.contrariaꝫ
sententiam puto veriorem.s.quod inter dictos albertuꝫ & fra
tres & dictam vrsinam non militet tacitum fideicōmissum ꝙ
3 probatur maxime ex infrascriptis.¶ †Et primo quia de hoc
potest esse tex.in.l.fi.§.filiū.ff.de leg.ij.nam ibi testator filium
& filiam heredem instituit:& libertis quedam legauit & in illis
legatis substituit testator filium & filiā post mortē libertoruꝫ:
& ibi dicitur qd decedēte primo vno ex libertis admittit̃ sub-
stitutus:ergo illi liberti grauati per fideicōmissum post mor-
tem restituere nō intelligātur inuicē substituti:qꝛ si ita intelli-
gerent̃ substituti inuicē nō posset admitti ille qui expresse fuit
per fideicō.substitutus nisi primo decessissent oēs liberti inter
quos intelligeret̃ facta tacita substitutio cuius cōtrariū dire-
cto ibi dicitur:& tñ nō fuit ibi facta substitutio in parte relicti

sed in toto.¶ Preterea hoc videt̃ probari in.d.l.pater filiaꝫ.
§.fi.& qd ibi not.glo.pe.ad.l.fal.per quem tex.cum glos.dicit
ibi Ang.& Joā.de imo.qd ibi probatur ꝙ si duo impuberes
vel etiā puberes sunt instituti post mortē eorū est substitutus
tertius qd ipsi instituti non vidētur adinuicem substituti.ita
etiā dicunt ipsi.vt.l.si pater impuberes.ff.de vulg.& pupi.idē
probat̃ in.l.vel in singulis.& in.l.qui duos.ff.de vulg.& pupi.&
6 ibi Ange.& Jo.de imo.¶ † Hoc etiā probat̃ per ea que not.
Bar.in.d.l.vel in singulis.vbi voluit qd licet alias substitu-
tio facta vltimo decedenti in tota hereditate inducat tacituꝫ
reciprocū fidecōmis.inter ipsos oneratos per.d.§.seia.tamen
secus est quādo facta est simpliciter substitutio vltimo decedē
ti:qꝛ nunc nō intelligitur tacita substitutio reciproce facta in-
ter oneratos.in.d.l.vel in singulis.imo intelligitur expressa in
stitutio tantū facta ex parte vltimi decedentis & nulla intel-
ligitur facta tacita & reciproca inter ipsos oneratos.vt ꝓbat̃
in.d.l.vel in singulis.siue loquamur quando facta est expressa
substitutio directa siue quando est fideicōmissaria.& ita tenet
Bal.& Joan.de imo.in.d.§.seia.¶ Probatur etiā quo ad ca
sum nostrū ꝑ id qd voluit Pau.de ca.in.d.l.si pater impube-
res.vbi dicit qd si substitutio est facta vltimo morienti simpli
citer & nō fuit dictum in totum vel in parte intelligitur facta
in parte illius cui facta est substitutio.i.in partē ipsius vltimi
decedentis & propterea dicit quod tunc nō intelligitur tacite
factum aliquod fideicommis.reciprocū inter ipsos oneratos.
& ita dicit procedere id qd no.ibi Ang.vnde in proposito aut
ista substitutio expressa intelligit̃ vltimo filie decedenti seu fi-
lio & earū filiarū vltimo decedenti:& tunc substitutio talis ex-
pressa non intelligitur facta in tota hereditate:sed solum par-
te ipsius vltimi decedentis cum fuerit simpliciter facta ꝓpter
ea non intelligitur inter eos facta reciproca substitutio.vt.d.
l.vel in singulis.& ꝙ ibi Bar.& sic indefinita equipollet vniuer
sali respectu eius cui facta esset substitutio qꝛ si facta esset sub
stitutio vltimo decedēti intelligit̃ in toto eo qd sibi testator re
liquit sed nō in partibus aliorū. Aut substitutio expressa in-
telligitur facta omnibus:non autem solum vltimo decedenti
prout verba sonant in casu nostro:& prout de iure est veritas:
tunc clarū est qd nō intelligitur inter eos facta reciproca sub-
stitutio fideicommissaria:vt infra probat̃:qd autem nō intel-
ligatur facta substitutio vltimo morienti tantuꝫ probatur qꝛ
facta est substitutio post mortem pluriū quos testator ad he-
reditatē vocauit:& est facta in proprietate & nō in solo vsufru-
ctu quo casu in persona cuiuslibet intelligit̃ facta substitutio
non in persona vltimi tantum decedentis per dictam.l.fin.§.
filium.de leg.ij.& d.l.lucius.§.caio.ad treb.secunduꝫ ꝙ decla-
rat Bar.in.l.codicillis.in prin.ff.de vsufruc.lega.¶ Probat̃
etiam hoc aperte qꝛ illa verba testamēti.s.& si dicte filie & eorū
filij deficerent &c.resoluūtur in plures singularitates.& perin-
de est ac si dixisset per se in persona cuiuslibet si talis decesserit
substituo vt.l.falsa.§.fi.de cōditio.& demon.& no.Bar.in.d.l.
5 pe.& ita est de mente Bar.in.d.§.cum ita.ad fi.†dum vult qd
quādo substitutio fideicommissaria facta est per hec verba scꝫ
si oēs suprascripti instituti decesserint vel si vterqꝫ decesserit
substituo titium.nam vult quod vno ex heredibus decedente
admittatur titius substitutus per.d.§.caio.& d.§.cum ita.cuꝫ
si.nisi extaret persona que ex presumpta volūtate defuncti ex
cluderet substitutum:vt.d.l.pe.C.de impu.& illi sic precedenti
nō autem succederet ex aliqua tacita substitutione:vt proba-
tur in.d.l.pater filiaꝫ.in.§.fin.in verbo legitimus.& ita etiā in
telligit Saly.in.d.l.penul.in pe.col.¶ Et non est attendendū
qd testator dixerit penitus defecerint.i.quādo dixit si omnis
vel vterqꝫ decesserit que verba propria significationē requirūt
concursum mortis omniuꝫ:tamē ex iuris interpretatione qñ
talia vel similia verba sunt apposita in substitutione fideicō.
facta pluribus non requiritur concursus omnium:sed in per-
sona cuiuslibet significantur:qꝛ verosimile est qd sicut testator
voluit ꝙ substitutus mortuis omnibus haberet locū ita mor
tuo vno voluit qd haberet substitutus partē eius. Utrunqꝫ
dictū probatur in.d.§.cum ita.& qd ibi Bar.in fi.¶ Et hoc
procedit qñ persona superstes post mortē predecedentis non
succedit de iure cōmuni predecedenti vt est in casu nostro:qꝛ
albertus de iure cōi nō succedit vrsine.secus si sibi succederet.
d.l.pe.& ibi hic clare Nic.de mat.& Bal.in vlt.col.& sequūt̃ ibi
Moder.¶ Et hoc etiā quo ad casum nostrum vult Pau.de
ca.in.l.q duos.ff.de vul.& pup.in x.sꝫ oppono.qd imo.&c.vbi
dixit ꝙ qñ substitutio expressa esset facta aliquibus q adinui
ceꝫ nō essent successuri ab intestato & esset facta dicta substitu
tio ꝑ dicta verba si vterqꝫ eorū decesserit sine liberis seu ꝑ hec
verba si ambo decesserint sine liberis nō intelliget̃ facta substi-
tutio vlti.morienti qꝛ cū adinuicē nō sint successuri abintestato
non potest

non põt dici qȝ testator voluerit reseruare ius legitime suc-
cessionis.⁊ ideo dicit ꝙ si tũc cõtingeret vnũ ex eis predecede
re portio sua stabit in suspẽso penes heredes ipsius predece-
dẽtis:⁊ si postea ali⁹ frater vel coheres predecedẽtis decedet
etiã sine liberis,admittet̃ substitut⁹ ad totũ:⁊ dicit qȝ hoc vi
detur subtile ⁊ a nemine declaratũ. ¶ Et ista fortificabuntur
infra dũ rñdebo ad no.per gl.in.d.l.si pater impuberes.cũ si.
¶ Et isto casu quo facta non est substitutio vltimo decedẽti
tantũ indubitatũ est qȝ nõ intelligit̃ tacite initũ aliqȝ reci-
procũ fideicõ.inter dictas filias ⁊ earũ filios p.d.§.si libertis.
⁊ ibi expresse Dy.⁊ Bar.qui dicũt ꝙ illud tacitũ fideicõmis-
sum ibi resultat ex eo qȝ testator iniũxit fideicõ.expssum non
simpliciter seu omnib⁹ predixit qȝ ille qui nouissim⁹ decede-
ret restituere deberet:⁊ illud est in quo se fundat iurisconsult⁹
ibi ⁊ istud est meo iudicio potissimum in ista dubitatione.
¶ Ostendit̃ etiã hoc alio fundamẽto in casu nostro esse verũ
qȝ dictus Jacob⁹ testator substituit filio seu decedẽti in pu-
pillari etate filias ⁊ earũ filios:nã illa verba earũ filios posito
ꝙ possent cõprehendere nedũ filios:sed etiam nepotes tamẽ
sortiunt̃ ⁊ implẽt effectũ suũ ĩ eo solo filio vel nepote qui tem
pore euenientis casus substitutionis facte filio pupillo testa-
toris extabat:⁊ ad substitutionẽ dicti pupilli admissus fuit.
vt voluit Bar.in.l.liberorũ.de ver.sig.in pen.⁊ vlt.col.in ꝟbo
q̃ro qd si in aliqua dispositiõe fit mẽtio de aliĳs ⁊c.dũ ad hoc
ellegat.l.gallus.§.idem credendũ.ff.de libe.⁊ posthu.⁊.l.bo-
ne.§.hoc sermone.de verb.sig.⁊ in proposito coniungo id qȝ
habet̃ in.c.Raynaldus.de testa.vbi si testator substituit filiã
suã ⁊ ei⁹ filios ⁊ eueniat casus substitutiõis admittitur filia
simul cũ filĳs eodẽ tpe:vt ibi probat̃ ⁊ tenẽt docto.magis cõ
muniter in.d.l.gallus.§.quidam recte. ¶ Modo sic si ille vel
illi tantũ filie ⁊ filĳ filiarum testatoris intelligunt̃ a testatore
vocati ad hereditatẽ qui extabant vel que extabant tempore
euenĩetis casus substitutiõis facte filio impuberi:⁊ ad ipsam
substitutionẽ admissi vel admisse fuerũt:ergo alĳ descẽdẽtes
dictarũ filiarũ:vt nepotes vel pronepotes qui nõ extabãt tẽ-
pore euenĩetis casus substitutionis seu qui tũc nõ fuerũt ad-
missi ad dictã substitutionẽ factã filio impuberi testatoris nõ
sunt positi in dispositione.sed si aliquo modo sunt cõprehẽsi
in sequenti parte testamenti sunt positi solũ in conditiõe im-
portata per illa verba sequẽtia videlicet ⁊.si.d.filie sue ⁊ earũ
filĳ nõ viuerent tũc vel si viuerẽt ⁊ postea penitus deficerẽt in
quolibet dictorum voluit bona hereditatis sue deuenire de-
bere ab successores dicti bonagratie ⁊c. ¶ Ergo non põt di-
ci ꝙ reprocũ fideicõ.tacite fuerit factum inter vrsinum ⁊ Al-
bertũ quos nõ apparet extitisse ⁊ admissos fuisse ab substitu-
tionem tempore quo euenit casus substitutionis in bonagra-
tie pupilli filĳ dicti Jacobi testatoris q: non potest intelligi
fideicõ.esse iniũctum illis qui nõ fuerũt vocati ad hereditatẽ
a testatore per.l.ab eo.C.de fideicõmissis.⁊.l.plane.la.ĳ.§.fi.
cũ.l.seq.de le.j.probat̃ in.l.⁊ si sua.§.j.de lega.iĳ.⁊ in.l.heredi-
tas astãtiũ.ff.de here.insti.⁊ in.l.cũ quasi.§.si plures.ff.de fi-
6 deicõ.liber. ¶ † Quod aũt illi qui sunt positi in cõditiõe nõ
censeant̃ instituti seu substituti probatur in.l.ex facto etiã.ff.
de here.insti.⁊ per.l.si qs sub cõdi.ff.si qs omissa causa testa.
expresse no.gl.in.l lucius.la vltima.ff.de here.insti.quam ap-
probat cõis opi.Et istam opinionẽ qȝ quando descendenti
bus ita nominatis in conditione nõ intelligatur ad eos refer
ri fideicom.tenebat aperte Richar.malũ.⁊ vt refert Bar.in.l.
centurio.de vulg.⁊ pup.in ver.q̃ro vlterius qd si testator di-
xerit si filius meus decesserit sine filĳs vel eorũ filĳ ⁊c. ¶ Et
ita etiã si bene inspiciat̃ voluit Bar.in.d.l.codicillis.in prin.
de vsufruc.leg.dũ voluit qȝ in casu questiõis formate in.d.l.
cẽturio.in ver.p̃allegato.in.d.l.sed ⁊ si sic.on⁹ fideicõmissi in-
telligit̃ minime iniunctũ vltimo decedenti.i.filĳs filiorũ posi
tis in conditione:sed solum primis institutis:q: filĳ filiorũ in
casu illo nõ poterunt grauari onere fideicõ.cũ nõ fuerũt one-
rati seu vocati per modũ dispositionis a testatore sec⁹ fuit in
a d.l.codicillis.ita etiã voluit Bar.[a] in cõsi.suo.inci.Andreas
condidit testm̃.⁊ expresse Bal.⁊ Sali.in.l.precibus.in pe.col.
C.de ĩpub.⁊ alĳs substi.⁊ Bal.in.d.l.sed si sic.⁊ in.l.ab eo.C.
de fideicõ.⁊ Jo.de imo.in.d.l.centurio.in pe.char.in versi.itẽ
addo Bart.inquantũ tangit questionẽ illam si testator insti-
tuit ⁊c.⁊ plenius in.c.Raynuti⁹.in materia cõpẽdiose substi
tutionis.⁊ ita consuluit Pe.de ancha.in cõsi.cxx.inci.p cla-
b riori decisiõe.⁊ ĩ cõsi.cxxxvĳ.inci.põderãdũ ⁊c.⁊ Pau.[b] de
ca.in cõsi.xxvj.incip.dubium facit. ¶ Nec Barto.in.d.l.cen
turio.dicit quod in dubio videatur fideicõmissum iniũctum
illis filĳs filiorum positis in cõditione:sed se remittit ad.l.qui
duos.eod.titu.cum ibi no.⁊ ibi non decidit̃ iste casus quan-
do sunt positi in cõditione. ¶ Et ita sepe cõsului p ista par-
te quãdo principaliter occurrit cõsulere super illa dubitatio-
c ne tacta in proxime allegatis:⁊ specifice cõsului [c] anno p̃teri
to apud Mantuam ibi respondeo sigillatim ad ea que pos-
sunt allegari in contrariũ ⁊ incipit illud cõsiliũ,ser Frãciscus
cuius copia mihi cũ scripturis huius cõsultationis trãsmis-
sa est,⁊ eam vidi ⁊ manu propria correxi,propterea quãtũ ad
illud incidens latius non scribam. ¶ Restat respondere ad
allegata.s̃.in contrariũ. ¶ Et primo non obstat dũ diceba-
tur ꝙ ex ordine dispositiõis apparet ꝙ ipse testator preferre
voluit lineam descendẽtium suorũ ceteris ⁊c.q: respondeo ꝙ
testator descendentes suos p̃tulit ceteris.s.vnum quẽqȝ eorũ
in portione sua ad quã eum vocauit:sed si vna ipsarũ filiarum
aut descendẽtium ex eis decederet post portionẽ suam acqui-
sitã ⁊ agnitã nõ disposuit isto casu ꝙ in portione succederent
per fideicõ.alĳ descẽdẽtes filiarum:imo hoc fuit omissum in
testõ:ideo remanet in dispositione iuris cõmunis.l.commo-
modissime.ff.de lib.⁊ posth.l.si extrane⁹.de cõdi.ob causam.
⁊ testator videt̃ voluisse inter eos seruari legitimã successionẽ
l.qui duos.⁊.d.l.pater filiam.⁊ maxime cum ibi no.p Ange.
⁊ alios.⁊ no.Bar.in.d.l.cũ ita.ad fi. ¶ Secũdo respondeo ꝙ
cum dictus Albertus fuerit positus in cõdi.nõ censet̃ voca-
tus ad fideicõ.vt not.in.d.l.lucius.cũ alĳs.s̃.allega.et p hoc
apparet responsum ad secundũ arg.dũ allegaretur.d.l.pe.cũ
ibi no.⁊ per Bar.⁊ do.C.de impub.⁊ alĳs substi.⁊.d.l.si is q
ducẽta.q: respondeo ꝙ ista faciunt contra.d.Albertũ.q: ibi a
ille qui fuit expresse substitut⁹ pluribus institutis post mortẽ
eorũ mortuo vno ex institutis non excludit̃ a fratre defuncti
supstite ex aliqua tacita substitutione reciproca seu fideicom- b
misso reciproco:sed solũ excludit supstitẽ legitimũ successorẽ
abintestato.d.l.pe.vt ibi clare dicũt doct.maxime Sal.in pe.
col.in.d.l.pater filiã.cum alĳs.s̃.allegatis.si intelligerent̃ ta-
cite inuicem substituti nunq̃ admitteretur ille q fuit expres- c
se substitutus post mortem omniũ:q: solũ succederet vltimo
decedẽti cõtra.d.§.caio.⁊.d.§.filium.⁊.d.§.cũ ita.cũ ibi no.p
doc. ¶ Nec ob.d.l.quidã testamẽto.ff.de vul.⁊ pup.q: respõ d
deo qȝ ibi habet̃ ꝙ testator fauendo substituto in vulgari di-
recta omnibus coheredibus sup tota hereditate per illa ꝟba
s.si neqȝ floci⁹ neqȝ sophia heredes essent substituebat titium
⁊ si vn⁹ tm̃ nõ fuit heres admittit̃ coheres p ius accrescẽdi ⁊
excludet̃ substitut⁹:q: ppria significatione verborũ etiã hoc
importabat.⁊ quia illa verba si neqȝ flocius neqȝ sophia he-
redes erũt sunt copulatiua,vt ibi no.gl.in fi.que est cõmuni-
ter approbata.⁊ pbat̃ in.l.si ita stipulat⁹ fuerit siue nauis.ff.
de ver.ob. ¶ Et tanto magis admittit̃ coheres ⁊ excluditur
substitut⁹ in casu.l.quidã testamento.q: substõ fuit facta sup
tota hereditate.⁊ hoc est qȝ voluit ibi iurisconsult⁹ dum di-
7 xit euidẽter ⁊c. ¶ † Illud autẽ qȝ substitutio sit facta super
d toto nõ ita [d] operatur in fideicõmissaria substitutione ꝙ re-
quiratur ꝙ cõditio substitutiõis eueniat in personis omniũ.
vt probatur.d.l.filiũ.in verbo quicquid.⁊ in.d.§.cũ ita.in ver.
omnẽ hereditatem.⁊ ibi hoc tenet Ang. Joan.de imo.Ra-
pha.Pau.de cast.⁊ ita etiam tenet in.d.l.quidam testamẽto.
¶ Quicquid dixerit Bar.in.d.l.quidam testamẽto.vt habe
tur magis cõmuniter quã ⁊ allegando ⁊ cõsulendo sum sem-
per sequutus:q: testator in vulgari videt̃ voluisse conseruare
ius accrescendi ꝙ resultat ex sola institutione pluriũ heredũ
que ratio cessat in fideicõmissaria substitutione quẽ hȝ locum
post aditam hereditatem.l.ille a quo.§.si de testamento.ff.ad
treb.quo tempore cessat ius accrescendi.l.j.in fi.cum seq.ff.de
vsufruc.accres. ¶ Et dato ꝙ illud quod dicit Bar.in.d.l.qui
dam testamento.esset verũ qȝ tamẽ magis cõmuniter repro-
bat̃ vt dixi:tamẽ nõ facit ad rem nostrã.q: Bar.vult ꝙ per il
la verba totã hereditatẽ volo peruenire ad Titiũ per fideicõ-
missum post mortẽ dictorũ institutorũ vr̃ esse actum ꝙ vno
precedẽte nõ admittatur titius per fideicõmissum.⁊ sic tunc
nõ habeat locũ id qȝ habet̃ in.d.§.caio.nõ aũt dicit ꝙ tunc
videant̃ illi inuicẽ substituti:imo esset cõtra.d.§.filiũ. ¶ Pre-
terea in casu.d.l.quidã testõ.illud qȝ ibi dr̃ est ex eo:q: illa est
natura substitutionis vulgaris facte pluribus coheredibus
simul.s.vt regulariter nõ admittat̃ substitut⁹ nisi oĩb⁹ repu-
diãtib⁹ ⁊ alĳs substitutis ⁊ no.Bar.ĩ.d.§.cũ ita.⁊ alĳ in.l.pe.
s̃.alleg.⁊ aliud est in fideicõmissaria vt in.d.§.cũ ita. ¶ Pre
terea ĩ.d.l.quidã testamẽto.illud ius accrescẽdi excludẽs sub-
stitutos vulgares procedit ex coniũctione facta in institutio-
ne ipsorũ heredũ qȝ quidẽ ius accrescẽdi est queddã tacita sub-
stitutio.vt.l.si titio ⁊ meuio.§.iulia.de le.ĳ. Sȝ tacita substitu
tio reciproca p fideicõmissũ in pposito nr̃o nõ resultat ex eo
ꝙ plures fuerint vocati a testõre,⁊ post mortẽ eoꝝ fuerit eis
facta expssa substõ p fideicõmissũ nisi esset facta vltio dece-
dẽti tm̃,vt pbaui.s̃.ergo ⁊c. ¶ Ptȝ et alia rñsio p id qȝ dixi

a ¶ Bart.ꝯsi.vĳ.q duplicat̃.ꝯsi.cciĳ.

b ¶ Pau.ꝯs.cxxxj. lib.ĳ. Anch.cosi. ciĳ.col.iĳ.

c ¶ Cõsului.habes j.eo.lib.consi.cv.

d ¶ Non ita.idest lȝ ĩ vulgari facta super toto pluribus ĩstitutis requirat̃, ꝙ oẽs deficiant tñ fideicõmissum de tota hr̃ditate fcm̃ pluribus verificat̃ in persona vni⁹ p pte ei⁹ idẽ Ange. Pau.Cu.Alexã. Jas.d.l.quidam. Mathesi.no.clx-ix.no.vnum. Jas. consil.xli.colũ.iĳ. lib.j.Alex.s̃.cõsil. xxxviĳ.

s.dum dixi q albertus fuit tm̄ positus in conditione. ¶ Nō
ob.quartū ar.dū dicit q debet pferri cā testati cause intestati,
ꝛ q al's sequeretur qd̄ nūc haberet locū causa intestati,ꝛ post-
ea deueniremus ad substitutionē ex causa testati:qꝛ rn̄deo q
nō est verū q Ange.qui nunc succedit vtsine ab intestato nō
facit q cā successionis Jacobi dicat versari abintestato:imo
Jacob⁹ q primū fuit eius hereditas adita ex testō p primū
heredē dicit decessisse testat⁹ ꝛ habuisse hr̄dē ex testamēto.et
dato q ille prim⁹ heres decederet ab intestato ille q succede-
ret ab intestato prio hr̄di dr̄ tn̄ esse hr̄s primi testōris ex testō
inspecta causa mediata lz inspecta immediata dicatur esse ei
heres ab intestato.ita declarat Bar.in.l.veluti.post glo.ff.de
peti.here.ꝛ in.l.qui in aliena.§.interdum.de acqui.here. ꝛ sic
8 semper dr̄ durare cā testati. ¶ † Nō obstat quintū ar.dū dice
batur q testator substituēdo dictis filiabus ꝛ earū filijs peni
tus deficiētibus vr̄ substituisse vltimo decedēti per no.p glo.
j.in.d.l.si pater impuberes.ꝛ per.d.l.qui duos.de vul.ꝛ pu.et
in.d.l.pe.ꝛ p cōsequens cū sit facta substitutio expressa in to-
ta hereditate vel saltem per indefinitam que equipollet vni-
uersali.dz videri inter dictas psonas facta reciproca substitu
tio p.d.§.seia.qꝛ rn̄deo q nō est verū q videat facta substitu-
tio tm̄ vltimo moriēti:vt pbaui supra dū ad hoc allegaui.l.
falsa.§.fin.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ not.per Barto.in.l.codicillis.in
princi.de vsufru.leg.circa intellectum.d.l.fi.§.filium.ꝛ expsse
Bar.in.d.§.ita ad fi. ¶ Nec obstant in cōtrarium allegata:qꝛ
rn̄deo q illud procedit in substitutione pupillari facta duo-
bus filijs q in oēm euentū ad inuicem ab intestato erant suc-
cessuri.Nā tūc qꝛ decedēte primo in pupillari etate supererat
secundus qui erat sibi successurus excludet substitutus ex p-
sumpta mēte testatoris defuncti.ꝛ ita loquitur gl.iuncto tex.
d.l.si pater impuberes.patet ex.l.quā illa gl.allegat.nā.l.pen.
C.de impub.ꝛ alijs substi.que ita loquitur,sed in substitutiōe
fideicōmissaria facta inter illos qui in oēm euentū adinuicē
nō erāt successuri:vt qꝛ erant puberes:ꝛ sic poterant testari et
aliū extraneū instituere vel supererat alia persona que abinte
stato erat in totū successura sibi.ꝛ sic abintestato in totū ex-
cludet coheres superstes a successiōe vt in casu nostro in quo
Augustinus abintestato excludit Albertū:tūc nō est verū q
subintelligat facta tm̄ vltimo decedēti.imo intelligitur facta
etiam alijs predecedētibus:ꝛ cuilibet eorū,vt no.Nic.de ma-
ta.ꝛ Bal.in.d.l.pe.in vlti.col.ꝛ ibi etiam Fulg.ꝛ Pau.de.ca.
per.d.§.cū ita.in rōne sui.per.d.§.caio.ꝛ retuli.s.in.xj.arg.pri
me partis.ꝛ rō est quia tūc coheres cum nō succedat cohere-
di abintestato nō dicit ipē esse psona q debeat excludere sub-
stitutū cū nō excluderet cōmodū suum.facit.l.nā ꝛ sub cōdi-
tione versi.rn̄dendo.ff.de iniusto testa. ¶ Unde cū ita sit q
substitutio non fuerit facta tantū vltimo decedēti sequitur q
non ob.text.in.d.l.titia seio.§.seia libertis.qꝛ ratio illius de-
cisionis fundat in illo.s.q substitutio in toto fuit facta tantū
a vltimo decedenti,[a] vt ibi aperte dicit Dy.ꝛ Bar.ꝛ colligitur
clare ex tex. ¶ Et non ob.id qd̄ not.Pau.de ca.in.d.consil.
cclij.dum dicit q illa substitutio facta post mortē filiorū vi-
det facta vltimo decedēti p.d.l.qui duos.q si intellexit qn̄ est
facta illis qui adinuicem omnino erāt successuri:ꝛ tunc recte
dixit:qꝛ ita loquitur.d.l.qui duos.ꝛ ita intelligitur.d.l.pen.ꝛ
tunc posset procedere q si facta esset substitutio fideicōmissa
ria tantū vltimo decedēti in tota hereditate videretur inter
eos facta reciproca substitutio per.d.§.seia.sed nos loquimur
de istis descēdētibus qn̄ nō erant adinuicem omnino succes-
suri.prout euenit casus.nā tūc non loquit tex.in.d.l.q duos.
ꝛ tūc nō vr̄ facta substitutio vltimo morienti,vt.s.pbaui.et
tenent cōiter do.in locis.s.alleg.ꝛ maxime in.d.§.cū ita.indu
cendo vt.s.induxi. ¶ Et per hoc non est opus insistere circa
rn̄sionē quam tradunt aduersarij ad.d.l.vel singulis.s.q ibi
loquitur in directa.ꝛ aliud in fideicōmis.damnata per Bart.
ꝛ Jo.de imo.ꝛ Rapha.in.d.l.vel singulis.ꝛ Bal.i.d.§.seia.
9 ꝛ recte qꝛ nō pōt reddi bona ratio diuersitatis. ¶ † Et licet
quidā dicāt q ratio diuersitatis est:qꝛ directa substitutio nō
resultat ex coniecturis ꝛ ex tacita voluntate,sed requirit volū
tas expressa non sic in fideicōmissa.per.l.cū proponeretur,cū
ibi no.in gl.de leg.ij.nam certe quo ad directam substitutio-
nem inducendā vel non etiā attendimus coniecturas,vt pa-
tet in.l.iam hoc iure.ff.de vulg.ꝛ pu.nec etiam videtur bona
respōsio data per aduersarios ad.d.l.pe.cum ibi no.C.de im-
pub.ꝛ alijs substi.dum dicit quod ibi sufficiebat quod frater
superstes erat successurus abintestato fratri pdecedenti.meri
to nō erat expediens quod inter eos videtur facta tacita sub-
stitutio.nam ista responsio tollitur sic.pone enim qd̄ vno filio
predecedente in pupillari etate superextaret frater vtrinqz cō
iunctus.ꝛ mater si fra ter intelligeretur tacite fuisse reciproce

a ¶ Decedēti.ꝛ sic duob⁹ illis simul concurrētib⁹ Jas.l.cēturio.co.xxiij.de vulg.l.pōt.col.iij.eo.ↄsi.cxxiij.cō si.xlj.cō.lxxxix.co lū.ij.lib.j.ↄsi xcvj.co.ij.li.iij.Cur.se-nior.ↄs.xlij.co.iiij.Cur.iunior.consi.xvj.Pau.ↄs.xiiij.in pric.li.j.Cor.ↄs.cclxxiij.co.j.li.iij.Alci.l.in vulgari.gl.j.de ver.sig.ad-de Anto.de pra.j.li.iiij.cōsil.xiiij.nu me.17.Alex.j.lib.iiij.consi.lv.nu.15.cum seq.

substitutus excluderet matrē pupilli.l.lucius.ff.de vul.ꝛ pu-
pil.ꝛ no.gl.in.l.precibus.ad fi.vlti.gl.C.de ipube.ꝛ alijs sub-
sti.ꝛ Bal.in.l.ij.in fi.prin.ff.de vulg.ꝛ pup.Sed si nō viderē-
tur adinuicem substituti tacite,mater admitteretur equaliter
cum filio superstite.ꝛ illud est verum quod mater existēs ad-
mittitur in casu in quo loquitur.d.l.vel singulis.ꝛ.d.l.pen.cū
simi.vt est gl.no.in.l.qui duos.in prin.ff.de reb.dub.ꝛ ibi cla-
re Barto.in.iij.oppo.dum alleg.d.l.vel singulis. ¶ Itē ad
omnia allegata in contrarium in.d.v.arg.potest respōderi q
illa non possunt procedere quo ad personas in cōditione no-
minatas prout in casu nostro vt.s.pbaui. ¶ Uenio ad sex-
tum ꝛ vltimum argumentum quod inducendo vt induxi vi-
detur obstare fortius ceteris dū eo dicebat qd̄ si Albert⁹ nō
pōt succedere debent venire successores illi⁹ prioris bonagra
tie vocati in tertio gradu qnuis non deficerent omnes descen-
dentes Jacobi. ¶ Sed ad hoc respōderi potest primo si te-
neamus illud quod dicit Pau.de ca.in.d.l.q duos.de vulg.
ꝛ pup.s.qd̄ per illa verba penitus defecerint vel similia debet
dici quod mortuo vno sine liberis ꝛ alijs superstitib⁹ debeat
portio talis predecedentis esse apud heredes suos in suspen-
so donec alij descēdentes Jacobi defecerint sine liberis:ꝛ tūc
vocabitur substitutus ad totū:scilicet successor bonagratie.ꝛ
ita saluabit volūtas defuncti.ꝛ dicit hoc esse subtile ꝛ nō de-
claratū ab alijs.vt retuli. ¶ Si vero teneam⁹ opinio.Nic.de
mata.ꝛ Bal.in.d.l.pen.in vlti.col.C.de impub.ꝛ alijs substi.
volentiū qd̄ admittat substitutus:ꝛ tūc rn̄deo qd̄ nō presup-
ponit esse pbatū q iste sit heres ꝛ successor dicti Jacobi.pro
tertia aut quarta vel aliqua certa parte adeo qd̄ possit p ali-
qua certa parte repellere ex hoc capite dictū Augustinum et
heredes bonagratie:tum dicti heredes bonagratie si qd̄ ius
habeāt debent cōsequi per restitutionē fideicōmis.q nondū
est restituta.ꝛ sic ante non habent iura hereditaria.l.facta.in
prin.ꝛ.l.restituta.ff.ad treb. ¶ Quo ad scd̄m dubiū.s.an po-
sito q intelligeret facta substitutio tacita p fideicōmis.inter
predictos dictus fund⁹ veniat in restitutionē fideicōmissi stā
tib⁹ dictis inuestituris ꝛ dispositiōe dicte bulle. ¶ Et vr̄ pri-
ma facie dicēdū qd̄ sic per ea que no.Jo.an.in addi.ad Spe.
in ti.de loca.§.nūc aliqua.in addi.incipien.questio vero esset
dubia.iūcta additione posita super ver.clvij.ꝛ p Bal.in.l.cū
10 virum.C.de fideicōmi.in fi.† vbi voluit q qn̄ substitutus per
fideicōmis.est de illis in quos trāsire poterat:certe cadet in fi-
deicōmi.de liberis ad liberos.ꝛ hoc etiā facit q bona emphy
teutica in actione fami.ercis.ꝛ sic i diuisione hereditatis.in.l.
itē predia.ff.fami.ercis.l.itē veniūt in petitione hereditatis.l.
itē videndū.§.fi.cū notatis.ꝛ.l.seq.de peti.here. maxime attē
ta dispositiōe dicte bulle apostolice cuius vigore dicta bona
trāseūt iure hereditario sicut si essent bona spectātia iure pro-
prio ad disponendū. ¶ Insuper dato q Albertus nō possit
venire ex fideicō.videt q possit venire vigore inuestiture con
cesse dn̄e Jacobe ꝛ dn̄e Catharine:qꝛ extincta linea dn̄e Jaco
be videretur q possit ipse venire ex iure accrescendi seu ex iure
inuestiture.vt no.Barto.in.l.si mihi ꝛ titio.ff.de verbo. obli.
¶ Et diuisio facta inter Jacobā ꝛ Catharinā nō facit quin
finita linea dicte Jacobe possint venire descendentes Catha-
rine:vt.c.satis bene.de phi.feu.seque.p lotha.ꝛ no.i.c.j. in ti.
imperator lotha.eugenio pape.ꝛ per Bar.in.l.q rome.§.duo
fratres.in.x.q.ff.de verb.obli.ꝛ Federicus de senis in cōsi.suo
lxxvij.inci.factū sic se hz qdā abbas.ꝛ in ↄsi.ccvij.inci.factū
tale est duo fratres.ꝛ Bar.in cōsi.inci.ex themate pdicto duo
dubia oriūtur. ¶ Sz his nō obstātib⁹ ↄtrariā sniam in pro-
posito veriorē esse puto presertim ex intrascriptis. ¶ Primo
per ea q no.Bar.ꝛ cōiter alij post eū in.d.l.si patroni. in prin.
ad treb.vbi tenēt qd̄ ad substitutum fideicō.nō transeūt bona
habita in emphyteusim ab ecclesia que nō transeūt ad extra-
neos vt heredes sz bn̄ficio dn̄i cōcedētis transeūt ad liberos.si
cut videm⁹ in operis libertorū que sicut nō transeunt ad here
dē extraneū ita nec trāseūt ad fideicō.vt.d.l. si patroni. in pri.
hoc etiā allegat.l.ius emphy.C.de fun.patri.li.xj. ¶ Bn̄ facit
l.si res alie.in prin.ff.ad treb.ꝛ ibi pbatur q illud qd̄ ad here-
dē peruenit nō vt ad heredē nō venit in restitutionē fideicom
mis.vt ibi. ꝛ.l.coheredi.§.cū filie.ver. nec fideicō.ff. de vulg.et
pup. ¶ Comprobat etiā qꝛ dispositio dicti Jacobi testatoris
ex qua dr̄ resultare dictū tacitū fideicō.sit facta de bonis here
ditatis ipsius Jacobi:sed quo ad hoc vt qd cōprehēdat in fi
deicōmis.hereditatis nō sufficit q sint reperte hmōi res in he
reditate sed requirit qd̄ sint hereditarie ꝛ qd̄ ius qd̄ petit fue-
rit testatoris.l.in fideicōmissaria.§.quoties.ff.ad trebel.ꝛ.d.l.
si res alie.licet quantū ad agēdū petitione hereditatis pro ali
quibus rebus sufficiat q res fuerint apud defunctū quāuis
nō sint res hereditarie.l.ꝛ non tantū.in prin.ff.de peti.heredi.

¶ Sed ita est qd iste res emphyteuticę ab ecclesia reqsite p
8 se & filiis [a] similiter feuda nō dicunt hrditaria esse vt no.do. cōmuniter in.d.l.item videndum.§.fin.& Joan.and.in addi. Spe.in tit.de feudo.§.quoniam.in addi.inci.directe.& patet ex no.p Bar.in.l.vt iurisiu.§.si liberi.ff.de ope.libe.per illum tex.& p Bal.in.l.liberti liberteqz.circa.x.col.de ope.lib.i aut. si quas ruinas.C.de sac.sanc.eccle.ergo nō veniūt in fideicō. misso. ¶ Preterea dictus Albertus nō est de comprehensis in inuestitura dicti bonagratie qr fuit inuestitus solum pro se & filiis & neptibus & si filios & nepotes non habent lz sibi eligere duos successores vnū post alterum & constat q albertus
b nō est filius nec nepos gratia dei [b] sed abnepos & sic nō comprehendit sub dicta inuestitura.vt de se ptz.bene facit qd no. Bar.in.l.libertorū.de ver.sig.in.vj.col.dū voluit q in sctib appellatiōe filiorū nō pnt nepotes se dicere fuisse cōprehēsos. ar.l.veteribus.ff.de pac.& ita etiā not.Sal.in.l.ij.in.xxj.q.C. de iur.em.& Pet.de anch.in cle.j.de baptis.& Ant.de but.in c.quibusdā.de penis.& Jo.de Jmo.in.l.qd dr.in aūpe.col.de ver.ob.in.l.cū vir.ff.de cōdi.& demō.nec potuit p Jaco.testatorē pdictum alterari natura dicti cōtractus & inuestiture.qr finito iure dicti bonagratie finitur ius successoris.l.lex vectigali.de pignorib.c.j.rursus.in tit.q.mod.feu.amit. ¶ Fortificat hec cōclusio,qr Jacobus vr in illa generali dispositione hereditatis seu bonorū suorum voluisse disponere de iure qd habebat etiam si morte sua periturum fuisset.l.vxor patrui. C.de leg.l.qd in rerū.§.j.ff.de leg.j.l.sticho.ff.de vsufruc.leg. not.doc.in.d.ll.pxime allegatis.& ista nō habēt obstare vsiue & habenti causam ab ea qr ipsa nō venit ex prima inuestitura seu ex aliis inuestituris sed ex dispositione bulle apostolice q post testū Jacobi superuenit & ex titu.habito ex monasterio sancti Augustini. ¶ Nō obstant allegata in contrariū primo id qd no.Joan.and.in addi.Spe.in.d.§.nunc aliqua. respondeo qd Joā.and.ibi nō dicit quod bona emphyteusis ecclesiastica acquisita pro se & filiis qn filius est institutus heres & simpliciter est sibi datus substitutus p fideicōmis.vel fideicōmis.sic iniunctū de hereditate testatoris quod veniant talia bona in.d.fideicō.imo quo ad casum nostrū vult cōtrarium si bene inspiciatur qr dicit quod si filius est institutus & substitutus est capax illius iur.emphyteutici sicut institutus et sine protestatiōe adiuit q sibi piudicant.sic sentit q ipso instituto grauato per fideicōmis.restituere bona emphyteutica preiudicet consensus suus qr adeundo hereditatem videtur approbare gesta a testatore sicut dicim in herede qui adiuit hereditatē testatoris qui rē ipsius heredis alteri legauit.nā tenebitur prestare rē legatā legatario.l.vnū ex familia.§.si rē. de leg.j.l.si quis inquilinos.prima.ff.de lega.j.ergo testator in proposito nostro nō grauasset institutū restituere per fideicō. bona emphyteutica in quibus institutus ius habiturus erat ex forma inuestiture antique vt erat in casu nostro.nā tractamus de inuestitura cōcessa bonagratie a principio p se filiis & nepotibus nō aūt fuit facta Jacobo testatori nō potest dici q Jacobus testator videatur voluisse in fideicō.venire dictū ius emphyteuticū etiā posito q dicta inuestitura cōprehēdisset oēs istos descēdētes qr dictus Jacobus nō videtur voluisse relinquere nisi ius qd ipse habebat.l.si domus.§.fi.& l.serui electione.ff.de leg.j.& si in persona sua p ei mortē ius finiebatur vt dictū fuit supra. ¶ Sed illud ius emphyteuticū quatenus spectabat ad Jacobū dicebaf esse finitum mortuo eo.qr alii post eū cōpreheñ in inuestitura bonagratie dicebātur habere hoc ius ex illa antiqua inuestitura bonagratie.nō autē dicebanf habere a Jacobo.l.eum qui.cū ibi no.p Bart. ff.de interdic.& relegatis.& per no.per Cy.in.l.ij.C.de libertis & eorum liberis.& Bar.in.d.§.si liberi.cum suis cōcordātiis. ergo nō videf Jacobus voluisse dictū ius per fideicōmissum relinquere. ¶ Quinimo ipse expresse cauit & restrinxit dispositionē suam ad bona hereditatis sue sed ista bōa emphyteusis ecclesie nō dicuntur esse hereditaria seu hereditatis Jaco. vt.§.probaui.ergo q̄uis descēdētes Jaco.audiuissent simpliciter hereditatem Jaco.& sic videretur approbasse dispositionē testamentariam Jacobi non per hoc sibi piudicassent in iure emphyteutico adeo qd viderenf voluisse consentire q veniat in fideicō.qr vt dixit Jaco.de dictis bonis emphyteuticis non disposuit nec disposuisse videf ergo approbatio testamenti nō debet inferre plusq in testamēto cōtineaf.l.si ita scripsero.& l.in testamento.la.j.ff.de cōdi.& dem.cū si. ¶ Uñ si quo casu posset procedere decisio Jo.an.illa pcederet quādo testator disposuisset qd bona emphyteutica quib filii instituti ex natura inuestiture succedebat restituerenf per fideicōmissum:qr tunc filius adeundo simpliciter hereditatē patris sibi preiudicat:& sic tūc habet locū ratio sua que alias cessat. ¶ Et eodem modo procedit dictum Bal.in.d.l.cū virum.alias est impossibile q procedant per alia in contrariū allegata,& saltem in casu nostro:vt ostenduntrationes supra allegate. ¶ Et per hoc apparet non obstare si diceretur dato quod bonagratia fuerit inuestitus in sexaginta annis venientibus pro se ac filiis & nepotibus tñ fuit concessio facta ad renouādū.nam verba inuestiture sic formaliter dicūt videlicet iure emphyteutico in sexaginta annis aduenientibus ad renouandum a dicto monasterio inuestiuit bonāgratiam & stipulanti pro se & suis filiis & nepotib,& si filios & nepotes nō haberet liceat sibi eligere duos successores.vnum post alterū &c.ergo videtur Jacobus testator potuisse disponere & substituere per fideicō.reciprocum inter suos descendentes etiā vl
11 tra suos nepotes & vltra dictos sexaginta annos † pter dictam spem renouationis.nam etiam quis videtur relinquere ius quod habet in spe vt no.Ang.in.l.si domus.§.fin.de leg. j.facit.l.si sic.§.si.versi.proinde.e.tit.& l.mihi.de leg.ij.& notat Bal.in.l.cum alienam.versi.sed hic dubitatur an deleg.quia rñdeo quod ius in spe seu in potentia cōpetēs testatori videt deductum in relicto in dispositiōe testamēti.& si illud ius potentiale deducitur in actum viuo testatore confirmatur relictum.alias vero nō.tex.est cū gl.j.quam ad hoc ibi p singulari ponderat Ang.in.l.seruum filii.in princip.ff.de leg.j.& sequitur Jo.de imo.qui ponit exemplū quādo testator relinqret rem que sibi fuisset promissa sub cōditione si in tit.nā videretur illa spes cōditionalis legari. ¶ Sed in proposito dicta renouatio erat facienda sub cōditiōe si in fi.sexaginta annorum filios & nepotes haberet bonagratia vel si in eorū defectū vnum successorem elegisset fm quod patet ex vbis dicte inuestiture:vt supra retuli.sed ita est q ista spes nō fuit deducta ad actum viuo Jacobo testatore:quia decessit ante dictos sexaginta annos:sic ante impletam conditionē:ergo &c.
a ¶ Secundo respondeo q illud ius renouationis finitis sexaginta annis non erat in bonis & hereditate dicti Jacobi:nec
b illud habent descendentes Jacobi a Jacobo:qr illud habēt a bonagratia patre Jacobi.d.l.eum qui.ff.de interdict.& rele. cum ibi no.per Bar.& dixi supra.& sic non est de iure hereditatis Jacobi & sic mortuo Jacobo ante finem sexaginta annorum vt decessit fuit extinctū ius suū in persona sua:& sequentes nō habēt ab eo,sz a primo. Restringif ergo dispositio sua
c solū ad ius qd habebat quāuis morte sua finiref.d.l.xv.cum
12 si. ¶ † Et non obstat quod bona emphyteutica venirent in actione fami.ercis.per.l.item predia.ff.fami.ercis.qr respondeo q illud plane procedit in rebus emphyteuticis concessis ab alio quam ab ecclesia:qr illa sine dubio transeunt ad quoscunqz heredes:sed nos loquimur in emphyteusi ecclesiastica que non transibat ad omnes heredes tam ex forma inuestiture seu contractus q̄ etiā iure cōmuni iuxta id qd habetur in d.§.emphyteusim.in aut.de non ali.& quod not.in.l.etiam.ff. sol.matr.& in.c.presentia.per doct.de probati.cum si. ¶ Preterea non sequif vna res in fami.ercis.actione:ergo veniunt in fideicō.vniuersali hrditatis:vt ptz in.d.l.si res aliena.ad treb. iuncta.l.in fideicōmissaria.in princ.&.§.quoties.& qd ibi not. ff.ad treb. ¶ Non obst.q veniunt in petitiōe hereditatis:qr rñdeo q si sint bona emphyteutica concessa a priuato & non ab ecclesia.& istud est clarū:aut sunt cōcessa ab ecclesia & tunc Cy.& Bart.in.d.l.videndum.§.fin.de peti.here.tenuerunt q non veniant in peti.here.per id quod habetur in.d.§.si liberi. sed posito qd veniāt in petitione hereditatis,vt sentit Bar.in d.l.vt iureiur.§.si liberi.circa princ.illud est verū quādo finis recepisset emphyteusim pro se ac filiis heredibus.nam cū tūc ita demū possit haberi emphyteusis si sit heres poterit ad rez emphyteuticam agere pe.her.sicut si non sit adiecta illa qualitas scilicet heredibus vt in casu nostro per id qd habetur in
13 d.§.si liberi.& ita dicit Bar.ibi. ¶ † Uel posito etiam q dicerémus q quotiescunqz esset recepta emphyteusis possit res emphyteutica per quemlibet heredē verū peti petione here-
c ditatis dūmodo petatur aduersus possessorē ad quē nō spectat [c].d.emphyteusis.& ista est mera veritas:vt voluit Bart. Jo.de imo.& alii moder.in.d.l.si patroni in prin.& istud est ex eo vt ipsi dicunt q quelibet res fuerit detenta vel possessa per defunctū etiam si nō spectat ad eum etiam peti pōt petitione hereditatis q̄uis nō sit hereditatis seu hereditaria.l.& nō tātū.in prin.ff.de pe.here. ¶ Nec poterit repelli agens petitiōe hrditatis illo casu licet per reuz excipiaf q illa res spectat ad tertiū & nō ad agentē.l.si.C.de rei vendic.& l.cū seruū quispiā. C.de seruis fugitiuis.cuz ibi notatis.quia talis exceptio posset obstare quādo ageret rei venditione.qr exceptio iuris tertii excluderet actorem & ius agētis:sed non ita est quādo agif petitiōe hereditatis:qr dato q agens nō habeat dominium

a ¶ Filiis.§.col.gl. iiij.nu.i.

b ¶ Gratia dei.seu primi bonagratie qui erat pater Jacobi testatoris.

c ¶ Nō spectat.idē late Jaco.de san. ger.trac.feud.ver. & cum pacto q de ipo feu.pos.co.iij. Jas.in plud.feud. col.xiij.cōsi.clij.cō si.ccvij.lib.ij.cōsil. cxxxviij.lib.ij.

satis est ꝙ res fuerit per defunctū tenta vel possessa, vt. d. l. et non tm̄. ⁊ interest heredis recuperare eā: qꝛ finita emphyteusi tenetur rem restituere dño: sed ad hoc vt res veniret in fideicōmiss. de quo quidē tractamus nō sufficit ꝙ fuerit tantūmodo tēta vel possessa per defunctū sed requirit ꝙ fuerit hereditatis. d. l. si res alie. ⁊ d. l. in fideicommissario. §. quoties. cum si. ¶ Nō obstat dū dicebat ꝙ vigore bulle apostolice de istis bonis iudicat: vt de hḗditariis: qꝛ possunt alienari in vltima voluntate ⁊ ab intestato ⁊ inter viuos quo ad vtile dñium: qꝛ respōdeo ꝙ bulla illa superuenit post inuestiturā primi bona gratie ⁊ post conditum testm̄ Jacobi ⁊ eius mortē ⁊ illa bulla disponit quo ad effectus de futuro ⁊ nō de preterito, vt pꝫ in dictione decetero, ibi posita. vt in cle. j. ⁊ ibi gl. in verbo decetero. ⁊ in. c. j. ⁊ ibi no. de post. prela. in. vj. ⁊ ita etiam est regulariter quamuis non esset adiecta dictio decetero. l. leges ⁊ cōstitutiones. C. de legi. c. ij. ⁊. c. fi. de constit. ¶ Nec obstat ꝙ in vno capitulo interpretationū dicte bulle que incipit in Christi nomine amē. ann. M. cccxciij. dicat ⁊ hoc vēdicet sibi locū in preteritis presentibus ⁊ futuris ⁊c. qꝛ rñdeo ꝙ ibi loqt quo ad disponēdū an instrumenta facta contra vel preter formā ⁊ stylū datū in instrumētis cōficiēdis post dictā bullam nō valeant. ¶ Preterea loquit ibi quo ad pdicta. l. q̄ fuerūt post tp̄s bulle. ⁊ añ dictā interpretationē vt ptꝫ clare ibi dum dicit a tpe bulle papalis citra. ⁊ ibi dū dr̄ post dictā bullā ⁊c.

14 ¶ † Non ob. ꝙ dicebat ꝙ dato ꝙ albertus vigore fideicommissi venire nō possit saltē dꝫ venire p ius accrescēdi seu ex natura inuestiture concesse dictis dñabus Jacobe ⁊ Catharine p no. p Bar. in. l. si mihi ⁊ titio, cū alijs ibi allegatis: qꝛ respondeo pꝛio ꝙ si in diuisiōe facta est refutatio p Cathari. vt de emphyteusi inuestiret Jacoba ab ecclesia, ⁊ tunc totaliter Cathari. cum suis descēdētib⁹ remanet exclusa etiā si postea deficeret oīs linea Jacobe vt in gl. no. ⁊ ibi doc. i. c. j. in ti. con stitutiōes feudales quas ante ianuā beati Petri in ciuitate roma. edifi. al's rubrica impator lothari⁹ eugenio pape ⁊c. et isto casu pcedit ⁊ saluat gl. in. l. si familie. C. fa. erc. sm Bal. in d. c. j. ¶ Bal. etiā in. l. vnica. in. xij. q. ad finem. in vlt. col. C. qñ nō pe. par. videt aliter rñdere dū dicit ꝙ p ius accrescēdi non pōt venire ille apud quē nihil de iure feudi vel emphyteusis remāsit. portio em̄ dꝫ accrescere portioni. l. hec scriptura. §. fi. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. si totā. ff. de acq. he. ¶ Sed vera ⁊ tutior ceteris est rñsio ꝙ attēto ꝙ tēpore quo Jacoba ⁊ Catharina fuerūt iuestite ⁊ tpe quo facta est diuisio iam supuenerat dispositio dicte bulle p quā erat promissa libere omni alienatio. vtilis dñij rerū emphyteuticarum per vltimā voluntatē, vel inter viuos aut etiā ab intestato, ⁊ dicta diuisio vicē emptionis ac permutationis hꝫ. l. j. C. communia vtriusq; iudi. l. cū pater. §. hereditatem. el. ij. de leg. ij. videt proculdubio ꝙ p dictam bullam est sublatum penitus istud fundamētū Alberti. qꝛ. d. bulla facit vt quo ad vtile dominiū possit emphyteuta disponere libere vt de rebus proprijs, vt ostēdunt illa ꝟba liberam ptātē, ⁊ ibi dicit saluū remaneat ⁊ illesum. ¶ Et p hec etiā pꝫ nō obstare ꝙ prelatus ecclesie in inuestitura facta dñe Jacobe adiecerit protestationē ⁊ clausulā ꝙ nō intendebat derogari iuri cōpetēti: qꝛ dico ꝙ dicto Alberto seu Thadeo eius patri iūs nō cōpetebat, vt dictum est. ¶ Nec dicto Augustino obstat ꝙ dña Jacoba reliquerit monasterio sancti Augustini: qꝛ illa dispositio facta in personā phibitā non tenuit vt cautū est in bulla iunctis no. p gl. ⁊ doc. in. c. potuit. extra de loca. ⁊ in. l. si ita quis. §. ea lege. de ver. ob. cū ⁊ etiam habuit ex causa transactiōis dicta vrsina a dicta ecclesia sancti Augustini oīa sua iura, ⁊ etiā fuit inuestita ab ecclesia sancti Barth. ad quā spectat directū dñium, ex quo infert ꝙ dicta bona nō veniūt in restitutione asserti fideicōmissi, ⁊ ꝙ pdict⁹ Augusti. tanq̄ heres dicte vrsine pōt agere petitiōe here. ad dicta bona, vt no. Bar. ⁊ alij in. d. l. si patroni. in pric. cū si. ⁊. s. fuit optime declaratū. ¶ Ita vt superi⁹ dictū est dico ⁊ cōsulo iuris eē ego Alex. de tart. Padue iura ciuilia legēs.

a ¶ Ange. Ant. ne negosa, trac. de pigno. part. ij. tertio mēbro. nu. 64. alexā. ↄsil. xliij. col. ij. libro. iij. cōsi. cxv. lib. vj.

Summarium.

1 ☞ Emens ab aliquo non videtur fateri illum habere ius.
2 Fides presumitur habita de pretio dato termino soluendi.
3 Titulo resoluto etiam per legem tamen non transfertur dominium ipso iure.
4 Actor in possessorio retinēde debet esse possessor tempore litis contestate.
5 Reintegrande nullū possessorium datur ei qui sua culpa cecidit a possessione.
6 Titulū habēs onerosuꝫ nō tenet. l. si me ⁊ Titiū. ff. si cer. pe.
7 Condictio ex. l. non datur contra tertium possessorem.
8 Actio non datur contra secundum emptorē ex. l. ij. C. de rescind. vendi.
9 Pena cum committitur si non est cui soluatur. ⁊ nu. 12.
10 Debitor non excusatur in casibus in quib⁹ requiritur consignatio: etiam si creditor non reperiatur.
11 Citatio circunducitur neutro comparente.
13 Periurium non est citra dolum, ⁊ difficultas erroreq; iuris excusant.
14 Ignorantia iuris presumitur ⁊ toleratur in milite.

Consilium. XCII.

P Erspectis his que in themate narrata sunt. Necnō his q̄ copiose subtiliter ⁊ elegāter in iure allegata sunt p celeberrimum aduocatū Angeli de la faitate rei conuenti Raphaele de ferrarijs contra eum agentē. ¶ Puto partes domini iudicantis esse in absoluendo diffinitiue predictum Ang. presertim ex infra scriptis. ¶ Et pꝛio quia ex inspectione libelli apparet intentatū esse petitoriū ⁊ possessorium. i. rei vendicatione cum publicia. ⁊ etiam possessorium retinende potest etiā dici alio respectu esse intentatum etiam possessorium recuperande puta rōne naturalis seu corporalis possessionis apprehēsē p Ang. rōne vero ciuilis possessionis posset dictus Raphael dicere se intentasse possessoriū retinēde quasi in ea turbat⁹ per occupationē naturalis seu corporalis possessionis predicte iuxta ea que tradūtur in. l. naturaliter. §. nihil cōmune. maxime secundum quintam lec. gl. in. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. in glo. ⁊ vtrobiq; tradunt doct. ff. de acqui. poss. ⁊ notāt doct. in. l. incerti. C. de interdictis. ⁊ in. c. cum dilectus. de causa possessionis. cum suis concordantijs. si bene cōsideret non videt quod in aliquo dictorum remediorum aut aliorū comprehensorum in dicto libello possit actor obtinere. ¶ Nā quo ad rei vendicationem vel publicianam non potest obtinere: qꝛ posito quod Raphael probasset se olim fuisse dominū vel quasi super quo non insisto postquā circa hec in themate vel allegationibus nō fuit principale quesitum aut difficultas. Clarū est qd ex narratis in themate nō cōprehendit esse pro-
1 batum dominium vel quasi ⁊ † nō sequitur Ange. vel autor suus emit a Raphaele ergo videt fateri Raphaelem fuisse ⁊ esse dominum vt colligitur ex notatis per glo. in. l. j. quā ibi
a ad hoc ponderat Ang.[a] ff. de publi. ⁊ patet etiam per not. per gl. in. l. nec creditores. C. de pig. act. ⁊ in. l. ita ⁊ si fur. ff. cōmo. ⁊ per doc. in. l. si alienum. ff. sol. mat. ⁊ in. l. rē alienā. vbi p Bart. circa. ij. vel. iij. col. ff. de pig. act. saltem hoc casu quo nō agitur per actorem ex aliquo contractu vel quasi contractu celebrato cum ⁊ eo cōuento imo de nullo cōtractu vel quasi contractu fit mentio in libello. ¶ Tamē posito qd pro parte actoris esset probatū qd olim ipse fuisset dominus vel quasi nihilominus stāte venditione facta per Raphaelem dicto Guaino, ⁊ cōstituto per quod translatum fuit per Guainum illud dominium qd habebat dictus Raphael tūc possidēs: sicut si actu Raphael tradidisset: vt no. per glo. ⁊ doc. in. l. ab emp. ff. de pac. no. Jo. an. in addi. Spec. in titu. de emp. ⁊ vendi. §. j. in addi. incip. hic dubitat. ⁊ Bal. in. l. celsus. ff. de vsucap. ⁊ ita communiter tenetur. facit. l. quod meo. in princi. de acquiren. poss. ⁊. c. cum venisset. de resti. spolia. ⁊ ibi not. doct.
2 ¶ † Attento etiā quod presumitur per dictum Raphaelem in dubio habita fides de pretio vt not. in. l. qd vendidi. ff. de contrahen. emp. ⁊ in. l. procurator. §. qd si dedi. ff. de tribu. et in. §. vendite. institu. de rerum diui. ⁊ in. l. in ciuile. C. de rei vēdi. ⁊ precipue cum fuerit prefixus terminus solutioni. vt not. in dictis. ll. ¶ Et stante etiam venditione ⁊ traditione facta per dictum Guainum dicto Angelo antequā posset dici dictum Guainū fecisse in aliquo contra contractum emptionis per eū celebratum cum dicto Raphaele illud dominiū si qd habuerit Raphael fuit in effectu trāslatum in dictū Angelum mediante dicto Guaino. l. exēplo. in prin. ff. de act. emp. l. clauibus. ff. de contrahen. emp. ¶ Et non obstat si dicatur quod Guainus nō soluit in termino illam partē pretij quam promiserat cum iuramēto dicto Raphaeli ergo redditur indignus omni commodo dicti contractus ⁊ omni proprietate carere debet Guainus. l. si qs maior. C. de trans. ⁊ resoluto iure datoris. i. Guaini resoluitur ius acceptoris. i. Ange. l. ex vectigali. ff. de pig. l. si qs domū. §. j. ff. loca. l. fi. §. sed qꝛ. C. cōia de leg. ⁊. c. j. §. rursus. in ti. qb. mo. feu. amit. c. nuper. de dona.
3 inter vi. ⁊ vxo. qꝛ ad hoc rñdeo primo quod † dato quod ex aliquo

aliquo euentu resoluatur ꝯtc⁹ emptionis tñ non transfferit ipso
iure dñiũ in vẽditorẽ si vẽditor ex ꝯtu ꝛ traditiõe dominiũ
in emptorem trãstulerat.vt est gl.in.l.j.in fi.C.de inoff.dona.
quã Bal.ibi in fi.ad hoc põderat ꝓ multũ notabili qđ est ve
rũ etiã si ipso iure ex dispositione legis vel statuti annullaretur
titulus seu ꝯtus emptionis ex postfacto:vt no.Bart.in.l.si
ita quis.§.ea lege.ff.de ver.ob.in ver.quero vtrũ ꝓhibitio le⸗
galis ꝛc.ꝛ Bal.in.l.j.in.iij.col.ꝛ in.l.cũ mulier.in.xiij.colũ.in
ver.ꝛ scdo dubio ꝛc.ff.so.ma.faciũt no.ꝑ eũ in.l.j.in.vj.q.C.
si qd in frau.patro.ꝛ in.l.traditionib⁹.C.de pac.cũ si.℄ Nec
ob.ad hoc tex.in.d.l.si qs maior.in ỽbo ꝓprietate careat.ꝛ in
verbo rerũ ꝓprietatẽ ꝛc.qꝛ dico ꝙ lꝫ pene de qb⁹ in.l.illa im⸗
ponantur ipso iure quo ad eas penas ad quas potest adaptari
tñ quo ad penã cõcernentem translationem datorum ꝛ tradi
torũ ei qui postea venit cõtra iuramẽtũ nõ fit ipso iure.vt ibi
voluit Bal.ꝛ Sali.in fi.ꝛ etiam Pau.de cast.ꝛ expressi⁹ no.
ibi Sali.in.ij.col.exponendo illũ text.in verbo rerũ proprieta
te careat.vbi expresse dicit ꝙ ille qui venit cõtra iuramẽtum
nõ perdit ipso iure dñiũ qđ cõsecutus fuerat ex illo ꝯtu iura
to sed dꝫ ad reddẽdũ cõueniri cõditione ex illa.l.si qs maior.
℄ Hoc etiã fuit de mẽte gl.ibi in verbo.rerũ ꝓprietate.dum
dicit qđ species date reddentur ꝛc.põderãdũ est ỽbũ reddentur.
qđ importat idẽ qđ retro dare.l.cũ quidã vxori.ff.de lega.ij.ꝛ
l.verbũ reddẽdi.ff.de ver.sig.ꝛ cõsequẽter retranslationẽ dñij
faciendã ex isto actu redditionis.§.sic itaqꝫ.instit.de act.l.
4 scire debemus.§.fin.ff.de ver.ob.℄ †Quod autem in posses⸗
sorio nõ possit obtinere ostenditur,nã in possessorio retinende
oportet ꝙ actor possideat tpe litis ꝯtestate.vt isti.de interdi.
§.hodie.cõstat aũt ꝙ Raphael nõ possidebat tpe litis conte⸗
state nec ante a tpe quo vẽdidit dicto Suaino:qꝛ ꝑ cõstitutũ
appositũ in instrumento vẽditionis trãslata fuit omnis pos⸗
sessio ciuilis ꝛ naturalis in emptorẽ.d.l.qđ meo.ꝛ.d.c.cũ ve⸗
nissent.ꝛ tradit Bar.in.l.interdũ.in prin.ff.de acqui.pos.ꝛ in
repeti.l.iij.in.ij.ꝛ.iij.q.C.de pig.post gl.in.d.l.ab emp.ꝛ post⸗
ea etiã fuit apprehensa possessio corporalis seu naturalis per
Ang.merito illa esse nõ põt apud dictũ Rapha.d.l.clã possi
5 dere.§.qui ad nũdinas.iũcta.l.iij.§.ex cõtrario.eo.ti.℄ †Nec
etiã põt obtinere in possessorio recuperãde:qꝛ etiã si accipia⸗
mus illud possessoriũ ꝙ cõsueuit esse magis fauorabile ꝛ latũ
tñ illud datur his q sine causa iusta ꝛ sine culpa sua ceciderunt
a possessiõe nõ interueniẽte aliqua culpa sua.iij.q.j.reintegrã⸗
de.ꝛ no.expsse Inn.ꝛ alij post eum in.c.sepe.de restitu.spolia.
ibi dñ Inn.post mediũ dicit imo plus videt ꝛc.ꝛ expressius
ibi Ant.de but.circa pen.col.ꝛ Jo.calde.ꝛ alij post eum in.c.
cũ ad sedẽ.eo.tit.Lapus allegatione.lij.sed ita est ꝙ dictus
Raphael ex iusta cã cecidit a possessione:scꝫ ex causa vendi⸗
tionis ꝛ sue voluntarie traditionis.ergo nõ põt dici eũ fuis⸗
se aut spoliatũ possessione aut sine iusta causa cecidisse a pos⸗
sessione.an autem si postea redijt ad nõ causam possit dici di⸗
ctum Raphaelem posse obtinere per condictionem sine cau⸗
sa dicã infra.℄ Nec obstat si diceretur ꝙ imo remediũ possesso
riũ põt dari etiã ei qui culpa sua ꝛ facto suo cecidisset a pos⸗
sessiõe.vt no.Host.ꝛ alij post eũ in.c.accedens.el.j.vt lite non
cõtest.vbi volunt per illũ tex.fm vnũ intellectum ꝙ quando
quis cecidit a possessione sua per suam culpam vel negligen⸗
tiã possit implorare officiũ iudicis vt restituatur in pristinũ
statum ad suam possessionem vel quasi.qꝛ respondeo ꝛ etiã
rñdet Anto.de but.in.d.c.sepe.circa vlti.col.ꝛ do.Abb.in.d.
c.accedẽs.col.v.ꝙ tale officiũ iudicis in casu predicto cõpe⸗
tere posset solũ ecclesie.vt loquitur tex.in.d.c.accedens.vel mi⸗
nori vel absenti quib⁹ competet restitutio alijs aũt nõ dare⸗
tur pro rebus priuatis qꝛ supposita negligentia nõ subesse le⸗
gitima causa dande restitutionis.sed nos nõ sumus in mino
re vel ecclesia vel absente qui cecidit a possessiõe ex cã alicui⁹
absentie ꝓpter ꝙ veniat restituẽdus in integrũ.igitur ꝛc.℄ Nõ
ob.ad quod no.Inn.in.c.dilecti.de maio.ꝛ obedĩe.ꝛ in.c.bo⸗
ne.de ap.dũ dicit dari officiũ iudicis etiã contra tertiũ pos⸗
sessorẽ.qꝛ respondeo ꝙ Hosti.in.c.dilecti.loquitur quando fuit
appellatũ extraiudicialiter.ꝛ tũc per viã attẽtati officio iudi
cis fit restitutio in pristinum statum.per.d.c.bone.℄ Item
Host.in.d.c.bone.loquitur qñ sine iusta causa res mea ad te ꝑ⸗
enit:qꝛ nõ est equum te locupletari cũ iactura mea.ꝛ fundat
per id qđ habetur in.l.si me ꝛ titiũ.ff.si cer.pet.ꝛ regula locuple
6 tari.ꝛ in.c.qꝛ.v.de iudicijs.cum si.† cõstat autẽ ꝙ hoc reme⸗
diũ hoc casu sibi locum nõ vendicat.qꝛ ad Ang.res peruenit
ex iusta causa emptionis ꝛ in titu.oneroso.ꝛ clarũ est ꝙ reme
dium in.d.l.si me ꝛ titiũ.cũ si.nõ habet locũ cõtra eũ qui rem
hꝫ ti.oneroso.vt no.Barto.in.d.l.si me ꝛ titium.per id qđ ha
betur in.l.si eũ seruũ.cum ibi no.ꝛ.tit.ꝛ in.l.mater.C.de rei vẽdi.
nec etiã habet locũ qñ agenti posset esse cõsultũ cõtra alium

alio remedio per nota.in preallegata.l.si eũ seruũ.fm Bart.ꝛ
alios scribẽtes in.d.l.si me ꝛ titiũ.vnde aut nullũ remediũ cõ
petere põt ꝯ Suai.dicto Raphaeli vt qꝛ nõ incidit Suain⁹
in penas de qbus loquitur text.in.l.si quis maior.C.de transa.ꝛ
tunc multo minus dꝫ posse agi cõtra Ang.qui in nullo pec⸗
cauit,nec põt competere actio Raph.cõtra Suainũ ꝛ sequitur
qđ nõ debet posse ꝯ Ange.ex remedio.d.l.si me ꝛ titiũ.vel si⸗
mili vt ꝓxime dixi.℄ Nõ obst.etiã si diceretur ꝙ ex verbis ge⸗
neralibus dicti libelli potest dici etiã intentatũ remediũ con⸗
ditionis ex.d.l.si quis maior.qꝛ rñdeo pͥo ꝙ tale remedium
nõ intẽtatũ:qꝛ ad discernendũ quale remedium sit intentatũ
discernitur ex medio concludendi.id est ex narratione illius
per quod fit locus illi remedio.vt no.Bar.in.l.certi cõdictio.
in prin.in.ij.col.ff.si cer.pe.in.l.si prius.ff.de no.ope.nũ.in.vj.
opp.secũde partis.ꝛ Ang.in.d.§.nihil commune.ad fin.circa
quintã lec.ꝛ Bal.in.l.ij.ad fin.C.de peti.here.ꝛ Ant.de but.
in.c.fi.in.v.notabi.de iudi.ꝛ in.c.ex parte.b.de fo.cõpe.in.v.
ꝛ.vj.notabili.per illum tex.sed medium concludendi in me⸗
dio cõditionis.d.l.si quis maior.est qꝛ ventũ fuerit ꝯ cõtra⸗
ctum iuratum.vt patet ex.d.l.si quis maior.cum ibi nota.de
hoc autem nulla est facta mẽtio in libello:sed medium conclu
dendi ibi est in eo quod res spectat ad actorem iure dominij
vel quasi ꝛ etiã possessionis in qua se dixit molestari propter
7 occupationẽ Ang.ꝛc.℄ †Secũdo respõdeo ꝙ dicta condi⸗
tio non potest dari contra dictum tertiũ possessorẽ:qꝛ omnis
cõditio regulariter est psonalis.§.appellamus.insti.de actio.
sed personalis actio nõ datur cõtra tertium posses.l.fi.§.fin.ff.
de contrah.emp.l.j.§.si heres.ff.ad treb.ꝛ bene ad propositũ
nostrum probatur in.l.cum precibus.C.de rerũ permut.vbi
si dedi tibi fundum vt tu mihi dares domũ:ꝛ tu accepto fun
do vendidisti eam titio,ꝛ postea non vis mihi dare domũ et
sic non obseruare promissa quamuis ego possum agere ꝯ te
condictione ob causam vel actiõe pscriptis verbis vt fundũ
reddas vel vt obserues ꝓmissa,tamẽad hoc non possum age
re contra dictum titiũ.ad idẽ.l.dolus.C.de rescindenda ven⸗
ditione.vbi similiter quãdo dolus primi tẽporis est causa ꝓ⸗
pter quam potest rescindi vẽditio sibi facta nõ per hoc dicto
vẽditori datur remedium agẽdi contra titiũ qui emit ab illo
primo emptore:ita in proposito posito ꝙ Suai.incidisset in
periurium non debet afficere singularem successorem haben⸗
tẽ causam ab eo vt ea actione personalis agi posset cõtra eũ.
8 ℄ Et ad hoc etiã adduco no.per Pe.ꝛ Cy.in.l.ij.C.de rescin.
ven.in.xi.q.vbi qrunt,† an si tibi vendidi fundum minus di⸗
midia insti pretij,ꝛ tu eũ vẽdidisti titio,ego postea volo age
re pro rescissione dicti contractus ꝛ cõsequar restitutionẽ mee
rei vel supplere mihi iustum pretium an possum experiri ꝯtra
dictum titiũ possessorẽ.ꝛ dicũt ꝙ non:qꝛ actio personalis nõ
datur contra tertiũ possessorẽ vt dictum est.℄ Et subdunt ꝙ
si teneremus ꝙ in casu.d.l.ij.haberet locum remediũ restitu⸗
tionis in integrum,prout nõnulli ibi tenuerũt quorũ opinio
cõmuniter dãnatur tunc distinguendũ esset,scꝫ ꝙ an ille ti⸗
tius emptor secundus scienter emit:qꝛ sciebat competere ad⸗
uersus primũ contractum remediũ restitutionis in inte.ꝛ tũc
posset dici etiã cõtra ipsuꝫ tertiũ remediũ restitutionis in int.
competere vel non,nisi in subsidiũ.s.primo nõ existẽte soluẽ⸗
do.l.in causa.la.j.§.fi.cum duab⁹.ll.sequẽ.ff.de mino.℄ Idẽ
etiã quãtũ ad casum nostrũ tꝫ Bal.in.d.l.ij.in.xiij.q.ꝛ Sal.
ibi.xij.q.℄ Bene facit qđ no.Spe.in ti.de loc.§.nũc aliqua
ver.cxxvij.quẽ allegat dñs aduocatus Ang.℄ Per hoc etiã
videtur respõsum si allegaret qđ põt dari cõditio sine causa aut
similis cõditio contra dictũ Ang.qꝛ vt dixi huiusmodi cõdi
ctiones que dicuntur personales dicto.§.appellam⁹.non datur
contra tertiũ possessorem.in libello enim cõditionis sine cau
sa habeo dicere ꝙ tibi sine causa solui vel promisi.l.j.ff.de con
di.sine causa.declarat Bal.ponendo formã libelli in.l.edita.
in.xix.col.C.de edẽ.in repe.paduana.apparet ergo ex aliquo
intentato remedio non posse dictũ agentẽ obtinere.℄ Alia
etiam ratione videtur dictum Ang.esse absoluẽdum:qꝛ non vi
detur ꝙ aliquo modo sumus in casu quo dici possit Suai.in⸗
9 cidisse in penã.d.l.si quis maior.† Nam presupponitur quod il
lo mense Septembris quo tpe fieri debebat dicta solutio con
stat dictum Raphaelem esse absentem ꝛ in aliã prouinciã se
contulisse.ꝛ constat ꝙ Suai.qui tẽpore cõtractus erat eiusdẽ
fori cuius erat dictus Raph.non tenebatur in aliam ꝓuinciã se
cõferre ꝛ ibi soluere Raph.vt determinat Bal.in.l.acceptã.
in.xiij.q.C.de vsu.ꝛ Bal.ꝛ Jo.de imol.post eũ in.l.cũ filius.
§.fi.ff.de ver.ob.℄ Nec videtur ꝙ esset necesse ꝙ Suai.in ter⸗
mino se offert paratũ si esset qui reciperet postꝙ vt psupponitur
constabat Rap.nõ adesse.l.si fundũ.alias incipit statim.§.mar
cellus.ff.de leg.commu.l.per rem.§.fi.l.cũ quidã.§.si pupillo.

ff.de vsuris. ¶ Ad hoc ꝙ not. Hosti.in ti.de loca.ꝓpe fi.cir-
ca pe.col.ver.ꝙ si heredi.al's sub ver.qd si emphyteuta ꝓmi-
sit.vt ibi dixit ꝙ si hr̄ditate ꝓprietarij iacēte lapsum est biē-
niū vel triēnium an emphyteuta dicat̄ cecidisse iure suo.⁊ di
cit ꝙ non.⁊ ꝙ sequut⁹ est emphyteuta postq̄ nō fuit cui sol-
veret allegat iura ꝓxime allegata. ¶ Ita etiā dicit Dy.in.c.
cū qs in ius.de regu.iur.in.vj.vbi querit quare est ꝙ mortuo
stipulatore sine herede vel relicto herede cui nō pōt iure solui
nō cōmittitur pena ipso iure vt in iuribus supra ꝓxime alle-
gatis. Sed ꝯtra mortuo ꝓmissore cōmittitur licet restitutio
concedat̄:vt.l.ad diē.ff.de ver.ob.iuncta.l.qui in alteri⁹.cum
gl.ff.de reg.iur.⁊ rn̄det ꝙ hoc ideo est:q2 casus cōtingens in
persona creditoris nō dȝ extēdere obligationē debitoris.ar.
l.q occidit.§.pe.ff.ad.l.aqui.⁊.l.nūq̄ crescit.ff.de reg.iu.sicut
ꝯ cōtingens in ꝑsona debitoris nō dȝ variare obligatiōis cō
ditionē.l.ij.§.ex his.ff.de ver.ob. Bal.etiā idē sentit in.l.ij.in
10 fi.C.de iure emphy. ¶ † Nec ob.ꝙ no.gl.in.d.l.per rem.§.fin.
in verbo inculpatā:q2 bene fateor ꝙ vbi requirit depositio et
cōsignatio vt est ad impediendum cursum vsurarū iā incepta
rū nō excusat̄ debitor licet nō reperiat̄ creditor postq̄ opus
est depositione ⁊ cōsignatione q̄ sine creditore fieri pōt.l.si cre
ditori.C.de vsur.aut nos querim⁹ in casu in quo nō reqrreba
tur depositio ⁊ cōsignatio vt est regulariter qn̄ tractat̄ de effe
ctu nō incurrēdi morā vel penā vel cursum vsurarū nōdū in-
ceptarū:⁊ tūc si est cui offerat̄ dȝ offerri ⁊ sufficiat sola obla-
tio.l.si parte.C.de vsur.⁊ no.in.d.l.acceptā.cū simi.⁊ ad hunc
casum habuit respectū gl.in.d.l.pecunie.vt ptȝ per.l.quā alle-
gat. Sȝ si nō erat cui offerret̄ tūc nō pōt fieri oblatio,⁊ absq3
oblatiōe sequut⁹ est debitor.d.§.marcellus.cū alijs.s.allega-
tis. ¶ Nec ob.qd̄ no. Bar.in.l.si re⁹ parat⁹.in fi.ff.de ꝓcura.
dū dicit ꝙ qn̄ quis vult soluere vt penā euitet si nō reperit cre
ditorem cui soluere posset dȝ autoritate iudicis facere consi-
gnari ⁊ corā iudice offerre per illā.l.si reus paratus.et ad hoc
vt sciat̄ vtrū ille creditor reperiat vt q2 forte esset forēsis fiat
preconiū de hoc:arg.l.si eo tēpore.C.de remil.pign.q2 dico ꝙ
decisio Bart.intelligit̄ in casibus in quib⁹ requirebat consi-
gnatio ⁊ depositio ꝓut loquit̄ illa.l.si reus parat⁹.vt ibi de-
clarat Bal.⁊ Bar.in.l.si seruū.§.nūc videamus.in fi.ff.de v.
ob.nā etiā quandoq3 ad euadendā penam requirit̄ obligatio
depositio ⁊ consignatio.l.ij.in fine.ſm vnū intellectum gl.C.
de iure emphy.⁊.d.l.si creditori. ¶ Et ꝙ ita debeat intelligi
illud quod notat Bar.in.d.l.si reus paratus.in fin.patet per
id quod ipsemet no.in.d.§.nunc videamus.⁊ in.l.item illa.ff.
de consti.pecu.dū dicit ꝙ satis est ꝙ ille qui nō hȝ cui soluat
dicat soluerem si haberē cui.⁊ nō requiritur depositio vel cō
signatio.itē al's esset contra dictū.§.marcellus. ¶ Nec obstat
si diceretur ꝙ dict⁹ Guil.nō seruauit illud scȝ ꝙ iuerat ad do
mum dicti Raph.⁊ dixerit soluerē si haberem cui:respōdeo
primo ꝙ licet nō leuis sit autoritas Bar.tamen Host.in lo-
co supra allegato ⁊ alij de quib⁹ supra dixi videnī esse in di-
uersa sn̄ia.scȝ ꝙ sit tutus debitor eoipso ꝙ nō erat cui solue-
ret ⁊ hoc vident̄ bn̄ probare dicta iura allegata per Hostiē.et
alios de quibus.s.dixi licet Spec.dubitare videat̄ in titu.de
loca.§.nūc aliqua.ver.xxj. ¶ Pro hoc facit qd̄ videm⁹ † ꝙ
vbi reo prefigit̄ in citatione terminis vt cōpareat ad respon-
dendū libello actoris si neuter cōparuit citatio circūducitur
⁊ reus nō incurrit moram vel cōtumaciam:q2 actoris nō in-
terest.l.ij.in fi.ff.si quis in ius vo.non ierit.ſm cōmunem intel
lectum docto.ibi reprobantium gl.que ibi contrariū tenuit
facit.l.arbiter calendis.ff.de arbi.⁊.l.⁊ post edictum.§.j.ff.de
iudi.⁊ sic ibi non requirit̄ ꝙ reus aliqd faciat,sed satis est ꝙ
actoris nō intersit vt q2 etiā ipse non cōparuit. ¶ Itē in pa-
ri culpa melior dȝ esse cōditio rei.l.si seruū.§.sequit.ff.de ver.
12 obli. ¶ † Nec expedit ꝙ debitor dicat soluerem si haberē cui
quantū ad hunc effectum vt ostēdat se habere animū soluē-
di ⁊ non incurrendi morā:q2 dico ꝙ istud non est per hoc ne-
cessarium:q2.l.presumit quem velle soluere debitum ne morā
incurrat que est delictum.ita no. Bar.l.si creditori.ad fi.ff.de
lega.j.⁊ in.l.gerit.ff.de acqui.here.in ver.pone ꝙ debitor in
diē ⁊c.ar.l.merito.ff.ꝓ socio.⁊ vbi appareat debitorē siue cre-
ditorem non adesse vr̄ cessare mora in reo per rationes predi
ctas. Nec in ꝯtrariū allegat Bar.in.l.aliquam.vbi hoc ꝓbare vi
detur. ¶ Nec obst.si ꝓ opi. Bar.allegaretur tex.in.l.fi.de leg.
cōmis.q2 rn̄deo ꝙ tex.ibi non dicit ꝙ debitor teneatur offer-
re qn̄ scit creditorē nō adesse Sȝ ponit ibi ꝯtingētiā facti al's
esset cōtra dictū.§.marcell⁹.q loquit̄ in eadē materia. ¶ Nec
etiā ob.si diceretur ꝙ fortasse Rapha.dimiserat domi pro-
curatorem ad recipiendā solutionē:q2 rn̄deo vt dixit Bar.in
l.continuus.in.§.cum ita.ff.de verb.ob.qd̄ creditor dȝ ꝓbare
se hoc fecisse:al's nō imputat̄ debitori p.d.l.arbiter calēdis.et

a ¶ Periurio. Bertran. consi.lxix.li.j. Frāc. Rip.trac. de peste. fo.iij.

b ¶ A dolo. Alex. l.si qs id quod. ff. de iurisdi. om. iudi. Alcia.tract. de ꝓsump. Reg.iij. ꝓsump. xxx. limita.j.eo.li.cōsil.ciij. nu.14.

sic elapso mēse septimo quo fieri debebat solutio nō cōstitui-
tur pro illa quantitate in mora Guil.nisi interpelletur a Ra
pha.qd̄ soluat.vt notabiliter decidit Bar.in.d.l.itē illa.in v.
13 quero qd erit postea.ff.de consti.pecu. ¶ † Itē posito qd̄ dici
posset Guai.fuisse in culpa ex eo ꝙ nō dixerat soluerem si ha
berem cui:nō videtur ꝙ per hoc incurrat penas.d.l.si qs ma-
ior.q2 illa cumulatio penarū contra regulas iuris cōis fit ꝓ-
pter periuriū:ita no.glo.ibi in verbo:rerum proprietate.⁊ se-
quunt̄ doc.ibi. Sȝ ita est ꝙ in periuriū quis non incidit sine
dolo.l.qui iurasse.in prin.ff.de iureiur.⁊ no. Bal.in.l.obserua
re.§.proficisci.in.iij.col.ff.de offi.procōsu.in ver.sed nunquid
iudex q iurat.⁊ Bal.in.l.fi.in aliqb⁹ lecturis vt ibi refert ⁊ se-
quit̄ Pau.de ca.ff.q satis.cog.per.d.l.qui iurasse.⁊ no.doct.
in.c.j.de delic.pue. Et Pau.de ca.in.d.l.qui iurasse.in prin.⁊
est optim⁹ tex.xxxij.q.ij.§.itē opponitur. ¶ Pro hoc bene
facit gl.in.c.breui.de iureiur.cōmuniter approbata que vo-
luit quod licet difficultas qn̄q3 non excuset a pena conuētio-
nali que committitur ratione more vt quando debitor esset
obligatus ad dationē quātitatis pecunie sub pena tn̄ semper
a excusat a periurio [a] cū ꝓpter difficultatē cesset dolus requisi
tus in periurio facit qd̄ not.in.c.ex literis.de spō. ¶ Et ideo
tex.in.l.si qs maior.preallegata voluit illis penis illaqueari
eos tn̄ qui essent etiam fere doli capaces.i.maiores.cum ergo
dictus Guai.nō teneretur exsoluere seu deponere ⁊ cōsigna-
re:scȝ si volebat solum consequi ꝙ nō incurreret moram ⁊ pe-
nā posito qd̄ debuisset dicere ego paratus sum soluere si esset
hic creditor q acciperet.qs diceret eū ex hac cōmissiōe fuisse
in dolo stante absentia Raphae.cui promissum erat cū iura-
mento soluere ⁊ numerare:certe nō vr̄ ex hoc deprehendi do-
lus. ¶ Cum quelibet iusta causa vel etiam iniusta causa excu
set a dolo.l.igitur.§.penul.ff.de lib.causa. Et no.glo.in.l.j.in
fi.de abigeis.⁊ in.l.plagij.la.ij.C.ad.l.fam.de plagi. ¶ Et di-
cit ibi gl.ꝙ error iuris q̄uis nō sit iusta causa excusaret a do-
b lo.[b] ¶ Et presertim istius iuris implicati ⁊ intricati quantū
ad iustum casum propter intricationē iuriū ⁊ autoritatē doc.
alias legum quibus proxime supra dictum est quo casu talis
error eqparat̄ probabili errori facti vt est singularis tex.in.c.
cū dilect⁹.ſm Ant.de bu.ibi:de consue.⁊ nō presumitur quē
velle deierare.l.fi.C.ad.l.iul.repe. ¶ Et ideo nō est presumen-
dū qd̄ potius Guai.voluisset incurrere periuriū ⁊ tot penas
poti⁹ q̄ illa verba simplicia dicere:scȝ si esset creditor soluerē,
cum sciret ibi nō esse creditorē. vnde scd̄m Ang.i.d.l.plagij.
ex solo iuramēto cōcurrētib⁹ aliquib⁹ cōiecturis ꝓsumit̄ qd
14 factū fuisset per iuris ignorātiā. ¶ † Et hic accedit cōiectu-
ra qd̄ Guainus dabat ⁊ dat operā rei militari,⁊ talibus quo
ad exceptionem permittitur ius ignorare.l.regula post.ff.de
iuris ⁊ fac.igno.⁊ isti alij quibus propter rem militarem vel
aliam causam permittitur iuris ignorantia presumit̄ in du-
bio potius per iuris errorē fecisse quā per malitiā seu dolū:vt
probat tex.no.quam ad hoc ibi ponderat Bal.in.l.pe.C.de
his qui sibi ascribūt in testamento. ¶ Facit quod not.glo.in
aut.de incest.nup.in prin.in verbo sciens.⁊ vbi scilicet impo
nit penā ꝓ delicto quod nō potest cōmitti sine dolo vt ꝓ fur-
to vel falso:⁊ tunc nunquā dolus ⁊ lata culpa equiparant̄.vt
no. Bar.in.l.j.§.non autē.in.ij.colū.ff.si quis test.lib.esse ius.
fue.⁊ Sali.in.l.senatus.C.de his que sibi ascri.⁊ periuriū est
huiusmodi.vt dixi.s. ¶ Ex quib⁹ puto dicto Guai.saltem
iurāti ⁊ alleganti se putasse de iure nō tenere offerre credēdū
esse ⁊ eū stantibus predictis nō incidisse in penas de quibus
querit̄ vigore.d.l.si qs maior.⁊ ipsum ad illas penas nō pos-
se ꝯueniri.dictū vero Ang.omnino alijs etiā rōnib⁹ de qb⁹.
s.esse absoluēdū per que nō oportet insistere. An Guai.debe
bat perdere illud quod supra lucratus est ex venditiōe facta
Ang.nā aut nō incidit in penam.d.l.si quis maior.⁊ tūc res
clara est:aut incidit:⁊ tunc teneretur ad restitutionem rei vel
estimationis:⁊ tunc nō debet attendi quāti vēdidisset Guai.
Ang.iuxta.l.iij.ff.ad.l.fal. ¶ Alia plura copiose deducta sunt
per dominū aduocatū Ang.super quibus non insistā predi-
cta ad presens sufficere arbitratus que ⁊ iuri ⁊ equitati cōue
nire putaui ⁊c. Alex.padue iura ciuilia legens.

Consilium. XCIII.

Duplum.s.consi.v.

Summarium.

1 ☞ Naturalis excludit substitutū sub conditione si decesserit
sine liberis,fallit si testator erat in dignitate constitutus.

2 Doctor vel consiliarius principis habent dignitatem.
3 Naturalis tm̄ non excludit substitutum,si substitutus sit de legitimis ⁊ naturalibus descendentibus testatoris.
4 Naturalis legitimatus non excludit substitutū a nobili,vbi alias excluderet.
5 Legitimati nō succedūt in feudo nec in emphyteusi ecclesie.
6 Legitimare in preiudiciū tertij non potest quis habens potestatem a papa vel imperatore.
7 Papa nō potest legitimare filium regis in preiudicium fratris.
8 In reiiciora a principe nō pōt dispensare sine cause cognitione.
9 Substitutus post mortē testatoris habet ius in spe,⁊ debet citari in legitimatione.

Epitome.

Titius solutꝰ ex soluta filios habuit quinqꝫ morit̃ mulier illa nō desponsata a titio que licet habitaret in domo ⁊ familia Titij tamē cū alijs ignorāte ipso Titio se miscebat viris ⁊ nō nulli putabant eos vel aliquos eorū non esse filios ipsiꝰ Titij quanquā is Titius suos diceret ⁊ vt legitimaretur perquisiuit vt infra. Quidam Sempronius multis preditus virtutibus comes imperialis ⁊ apostolicꝰ factꝰ est ⁊ genuit filios aliquos inter quos fuit seiꝰ:euenit ꝙ is sempronꝰ sub quodā principe vicario romane ecclesie in temporalibus ꝑ parte sui dominij ⁊ existente campione a maiestate imperiali constituto pro alia parte sui dominij.viuens in crimine lese maiestatis contra dictum principem prolapsus est ⁊ crimine tali damnatus laquei penam luit,eius bonis confiscatis.filij nō participes criminis post patris calamitatē vixerūt sub ipso principe.⁊ senis predictus ad legitimandū vocatus est ⁊ eos Titij filios in loco per eundē principem tento in parte sui dominij ab imperatore dependētiā habētis legitimauit apostolica ⁊ imperiali autoritate postea Titius ab intestato morit̃ Lucius frater defuncti dicit ad se hereditatem defuncti spectare multiplici ratione.primo qr lꝫ Sempronius autoritate apostolica ⁊ imperiali potuerit legitimare añ,⁊ similiter eius filij ⁊ descendentes,tamē postea propter incursum crimē lese maiestatis huiusmodi priuilegiū amisit ⁊ similiter filij autoritate per patrem acquisita priuati intelliguntur ⁊ amplius legitimare nō possunt:⁊ ita legitimatio predicta est nulla. Secundo qr mulier alia cū alijs,vt supra,se miscuit viris qd facile ꝓbabit:⁊ quos suos putabat Titij legitimari facere non potuit. Tertio in instrumento seu testamēto patris dicti Titij ⁊ eius fratris hec verba scripta reperiuntur.⁊ ita ipse pater eorum ordinauit ⁊ seruari iussit:vltra alia in eo testō disposita vcꝫ ⁊ aliquis suorū filiorū tam natorum masculorū ꝙ nascitu rorum seu posthumorū vnꝰ seu plurīū masculorū qñqꝫ decederet sine liberis ⁊ descendentibꝰ masculis iussit voluit ⁊ mādauit dictus testator qd pars decedentis seu decedentiū sine liberis ⁊ descēdentibꝰ masculis perueniat ⁊ ꝑuenire debeat iure substōnis ad aliū seu ad alios supueniēte seu supuinētes vel ad eorū seu alicuiꝰ eorū liberos ⁊ descēdētes masculos in stirpes ⁊ nō in capita ⁊c. Cum igit̃ dictus Titiꝰ nulla alia bona habeat nisi de his q̄ sibi a patre suo relicta fuerunt: restat vt dicti asserti legitimati nō possint succedere ipsi Titio defuncto ab intestato cū non sint ex legitimo nati matrimonio. Modo queritur stantibus supradictis an predicti legitimati ⁊ filij asserti dicti Titij succedant ipsi Titio:an frater ipsius Titij virtute aliquorum iurium ⁊ rationum predictarum preferatur eis in bonis ⁊c.⁊ consilium requiritur in scriptis a quouis iurisconsul.si veritas est ⁊ dictus frater preferatur legitimatis vt.s̄.si vero de iure preferri non possit non queritur in scriptis consilium.

Consilium.XCIIII.

Consideratis his que in themate narrant̃. ¶ Videret̃ fortasse prima consideratione dicendum dictum Luciū fratrem dicti defuncti esse excludendū a dicto fideicōmisso paterno:quia dictus testator.s.magister Bartholomeꝰ dictam substitutionē fideicommissariam fecit dictis Titio ⁊ Lucio reciproce sub cōditione si aliquis eorum decederet sine liberis ⁊ descendentibus masculis:sed ita est ꝙ dicta substitutio dicit̃ euanescere ꝑ existētiā filiorū naturalium tm̄:qr regula ꝙ filiꝰ naturalis regulariter excludit substitutū vocatū in casu quo institutus decedat sine liberis.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad treb.l.cum pater.§.volo.l.lucius.§.fi.de leg.ij.no. gl.in.c.ī p̄sentia.ī ver. si sine liberis.de proba.⁊ in.c.Raynaldus.in versi.legitimꝰ.de test.⁊ Joā.an.in addi.Specu.in titu.de testa.§.j.sup versi.item quid si duobus. ¶ Scdo qr dato ꝙ requireretur dictos descendentes esse legitimos ⁊ naturales tm̄ attento ꝙ fuerūt legitimati videtur hoc sufficere,qr nihil differre vident̃ a legitimis ⁊ naturalibus.vt in auf.qui.mo.na.eff.leg.in.§.liceat.⁊ in aut.qui.mo.natu.effi.sui.§.⁊ qm̄ varie.§.relinqui.⁊ in.§.illud.⁊ in.§.adoptiuis.cū si.Vñ tenuit Jac.de are.quē sequit̃ Jo.an.in addi.Spe.in tit.de succes.ab inte.§.fi.ad fi.ꝙ substitutio facta per illa v̾ba si decesserit sine liberis deficiat ꝑ tales naturales legitimatos quā opi.plures sequunt̃ ⁊ p̄cipue Ant.de bu.in.c.per venerabilē.qui filij sint legi.bñ facit.l.imperialis.§.itaqꝫ.⁊ qd ibi Bal.⁊ Saly.C.de nup.⁊ qd no.bal.in.l.cū acutissimi.⁊ in.l.eam quā.in.ix.col.C.de fideic. ¶ Sꝫ premissis nō obstātibus cōtrariū puto esse de iure verius in proposito nostro,ꝙ naturalis non facit deficere cōditionem dicte substitutionis:qr testator in dicta restitutione reciproca dum dicit si aliquis eorū decesserit sine liberis ⁊ descēdētibꝰ masculis intellexit de legitimis ⁊ naturalibus:non autem de naturalibus tantum vt patet per sequētia verba dū dicit ⁊ si contingeret dictum Titium,Luciū,⁊ omnes alios eius testatoris filios masculos legitimos ⁊ naturales ⁊ posthumos decedere quandocunqꝫ sine filijs legitimis ⁊ naturalibꝰ masculis sine posthumis legitimis ⁊ naturalibus ⁊ sine nepotibus filijs ⁊ naturalibus masculis ex eorū vel alicuius eorum filio vel filijs legitimo ⁊ naturali vel legitimis ⁊ naturalibus masculo vel masculis ⁊ sine liberis ⁊ descētibus masculis legitimis ⁊ naturalibꝰ,ita ꝙ oino deficiat linea masculina ipsiꝰ non obstantibꝰ filia vel filiabꝰ legitimis ⁊ naturalibus ex filijs masculis legitimis ⁊ naturalibꝰ ipsiꝰ testōris vel aliquo ipsorū nec earū vel alicuiꝰ earū filijs descēdētibꝰ legitīs ⁊ naturalibꝰ lꝫ extātibꝰ filia vel filiabꝰ vna aut ex pluribꝰ legitima ⁊ naturali vel legitimis ⁊ naturalibꝰ testōris siue posthuma vel posthumo ipsiꝰ testatoris legitima ⁊ naturali vel legitimis ⁊ naturalibꝰ aut eius filie legitime ⁊ naturali vel earū filiarū legitimaꝝ ⁊ naturaliū filijs legitimis ⁊ naturalibus tūc in eo casu aduenicte.s defectu filiorū masculorū ⁊ oim descendētium legitimorū ⁊ naturaliū suorū masculorū dūtaxat substituit ipe testator dictis Titio ⁊ Lucio ⁊ oibus alijs ipsiꝰ testatoris filijs masculis legitimis ⁊ naturalibus suprascriptis Camillā eius filiā ⁊ quācunqꝫ aliā ipsius testatoris filiā legitimam ⁊ naturalē ⁊c. Nam apparet ꝙ testator predictus magis dilexit quēlibet filiorū ꝙ dictas filias suas feminas ⁊ tm̄ qñ substituit filias suas feminas dictis omnibꝰ suis filijs masculis testatoris voluit eas admitti ad substitutionem si dicti oēs filij masculi testatoris decederent sine liberis ⁊ descendentibus legitimis ⁊ naturalibus.⁊ sic dato ꝙ aliqui vel oēs filij masculi testatoris decessissent cū descendentibus naturalibus tm̄ tales naturales nō exclusissent dictas filias testoris a substitutione: qr naturales tātum non sunt legitimi ⁊ naturales quos extare voluit testator ad hoc vt excluderētur filie testatoris a substitutione:multo magis dicēdum est ex mēte testatoris fuisse ꝙ decidente Titio filio testatoris cū filijs naturalibus tm̄ no excludatur.d.Lucius filius masculus testatoris a substitutiōe reciproce facta inter eos cū fuerit magis dilectus d. Lucius ꝙ dicte filie testatoris circa dictā conditionem substitutionis ⁊ sic melioris cōditionis esse dꝫ ex presumpta mēte testatoris,vt ar.l.publius.§.ꝯ.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊ aut.hoc amplꝰ.C.de fideicō.⁊ per id quod no.Bar.in.l.gallꝰ.§.etiam
1 si parente.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in.l.fi.ff.ad treb. ¶ † Scdo probatur dicta verba cōditionalia apposita in dicta substitutione reciproca vcꝫ si aliquis eorū decesserit sine liberis interp̄tātur de naturalibꝰ tm̄ qñ apparet ꝙ in aliqua alia parte testamenti facta esset mentio de naturalibus tantum sm Bar. in d.§.si quis rogatꝰ.⁊ Frācīscū̄ n tigrini in.l.gñaliter.§.cū aūt.C.de inst.⁊ substi.sub cōdi.fac.argu.l.qui filiabus.in princ.ff.de leg.j.l.cū pater.§ eam imperfecta.ff.de leg.ij.eadeꝫ ratione debet interpretari de legitimis ⁊ naturalibꝰ qñ de talibus scꝫ legitimis ⁊ naturalibus est facta mētio in reliquis partibꝰ testamēti,prout est in proposito nr̄o ī quo testōr nullā mētionē fecit aut prouisionē de filijs naturalibꝰ tm̄. ¶ Tertio ꝓbatur qr qñ testator erat in dignitate cōstī.tūc nō videt̃ in dicta ꝯditione substitutiōis reciproce facta per verba p̄dicta intellexisse de filijs naturalibꝰ tantū,vt est casus i.d.§.si quis rogatus.⁊ idē dixit ibi Bar.si testator nō erat in dignitate cōstitutus

tamen erat homo honeste vite vel venerabilis obseruationis
ita ꝙ ei esset verecūdū si sua cognatione siue sua domꝰ deue-
niret ad bastardos.arg.l.j.§.gñaliter.ff.de vē.in pos.mit.⁊.l.j.
ff.de vē.īspi.ver.publice.ff.de vē.inspi.⁊ in.d.§.si qs rogatꝰ.
2 in ꝟbo cōditionē ⁊c. ¶ †Sed ita est ꝙ dictꝰ testator erat do
ctor artiū ⁊ medicine,⁊ cōsequēter in dignitate cōstitutus.c.
quāto.de magi.⁊ no.doc.in prima cōstitutione codicis.et in
l.ex eo.ff.de test.mili.⁊ in princ.dig.⁊ in.l.j.in prin.ꝑ Bal.ff.
de iust.⁊ iure.no.Bart.in.l.fi.C.de iude.⁊ in.l.gñaliter.§.fi.ff.
de decur.⁊ in.l.oēs.C.de decu.li.x.⁊ ibi ꝓprie loquit̃ Bar.de
doctore in medicina vbi dicit eū habere dignitatē:⁊ idē est in
doctoribꝰ artium,vt no.gl.in.l.lege iulia.la.j.in ꝟbo orato-
res.ff.ad.l.iul.de vi pu.Erat insup p̄fatꝰ cōsiliariꝰ principis
⁊ quā bene estimatꝰ ⁊ reputatꝰ.⁊ sic etiā ista rōne poterat dici
in dignitate cōstitutꝰ cū pars corporis pricipis esse censeat̃.l.
quisquis.C.ad.l.iul.maie.vbi dū tex.dicit virorū illustriū qui
cōsilijs ⁊ cōsistorio nostro intersunt:senatorū etiā.nā ipsi ps
corporis nostri sunt ⁊ cetera.⁊ ēt sola rōne dignitatis docto-
ratꝰ doctor dr̃ nobilis.l.ij.§.fi.ff.de excu.tu.not.Bar.in.l.iu-
dices.C.de dig.lib.xij.⁊ Cy.in.l.prouidēdū.per illū text.C.de
posth.⁊ dicit ibi Cyn.ꝙ doctor dr̃ magis nobilis q̄ ille q est
3 nobilis gñe.vt ibi ꝑ eū. ¶ †Quarto confirmat̃ per id qđ vo-
luit Sal.in.d.l.gñaliter.§.cū autē.vbi dixit ꝙ etiā quādo est
de qualitate ⁊ cōditione testatoris,⁊ an senserit de legitimis
⁊ naturalibus:an vero de naturalibus tm̃ dictū est qđ si sub-
stitutus erat filius legitimus ⁊ naturalis testatoris vt in casu
nostro:tūc naturalis tm̃ non excludit substitutū venientē per
fideicōmis.vt in proposito nostro:qꝛ per substitutionē fideicō
missariā tractat̃ de succedēdo testatori non autem ei cui fa-
cta est substitutio.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.p̄-
cibus.in fi.C.de impu.⁊ alijs substi.vn̄ extātibus legitimis ⁊
naturalibꝰ ꝓut est dictꝰ Lucius nō debēt admitti naturales
tantū in bonis ⁊ hereditate dicti testatoris per id qđ habet̃
in aut.licet.C.de natu.libe.⁊ ita dicit cōsuluisse dn̄m suū Ri-
chardū de Saly.hāc vltimam rationem tamē non pono pro
constanti magis adhereo precedētibus quas puto tutiores.
4 ¶ †Quinto qꝛ etiā dato ꝙ alias legitimatus excluderet illū
qui fuisset substitutus ꝑ hec verba si institutus decesserit sine
filijs legitimis ⁊ naturalibꝰ tn̄ fallit qn̄ essemꝰ in casu in quo
propter dignitatem seu conditionē persone testatoris filius
naturalis tantū absq̧ legitimatione nō fecisset deficere cōdi
tionem fideicōmissi relicti sub hac conditione vcʒ si institu-
tus decesserit sine liberis iuxta.d.§.si qs rogatus.qꝛ tunc etiā
si talis naturalis sit legitimatus non excludit substitutū quē
testo̅r substituit in casu in quo institutas decederet sine filijs
legitimis ⁊ naturalibus per eandē rōnem.⁊ arg.d.§.si qs ro
gatus.ita per expressum firmat Ang.in sua disputatione in
c.nobilis qdā genere.per hec etiā adducit id qđ habet̃ in.c.
5 naturalis.in ti.si de feu.fue.contro.inter do.⁊ agna.† vbi legi
timati nō succedunt in feudo:qꝛ nō est verosimile nobilē con
cedentē feudum de tali prole sensisse.pro hoc adducit qđ em-
phyteusis ecclesie ad tales naturales nō transit ꝓpter nobili
tatem ecclesie cōcedētis que taliter natos abhorret cum habe
ri non possint sine peccato mortali.allegat no.per Bar.in.d.
§.si quis rogatus.⁊ clarius voluit Bald.in.d.l.gñaliter.§.cū
autē.⁊ Bal.in addi.Spe.in ti.de loca.in.x.col.in ver.emphy
teusis ecclesie ⁊c.⁊ Jo.de Imo.in.l.qđ dicitur.in antepe.col.
ff.de ver.ob.quibus locis volunt dicti docto.ꝙ sicut feudum
non videtur cōcessum pro naturalibus etiam legitimatis ita
nec emphyteusis ecclesiastica qꝛ sunt infames.allegat no.per
Azo.in summa.C.ex quib.cau.infamia irro. ¶ Bene faciūt
no.ꝑ Spe.in ti.de loc.§.nūc aliqua.ver.lxvij.⁊ ꝑ Bart.in suo
consi.inci.Neratius.⁊ per Jo.an.⁊ alios in.d.c.in p̄sentia.et
per Dyn.⁊ Bal.in.l.lucius.§.fi.ff.de lega.ij.⁊ Bal.⁊ Ange.
in.l.filiū diffinimus.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.Bal.in
l.parentes.in fi.ff.de in ius vocan.⁊ Moder.in.c.statutū.el.
ij.de here.in.vj. ¶ Et cū dicta decisione Ang.in disputatiōe
preallegata,concordat etiam Ant.de but.in.c.per venerabi-
lem.qui filij sint legi.circa antepe.chartam licet perfecte nō re
ferat Ang.⁊ sic stante dicta qualitate persone testatoris non
intelligit̃ eū sensisse de talibus naturalibus etiā legitimatis.
¶ Fortiꝰ tenuerunt quamplurimi magne autoritatis viri
quod etiam in quolibet testatore etiam qui non esset nobilis
in dignitate naturalis legitimatus non faciat deficere dictā
conditionem fideicōmissi,ad quam perimendam requirebā-
tur filij legitimi ⁊ naturales,vt tenuit Bal.in.l.lucius.la vlt.
ff.de here.institu.⁊ in.l.si ita quis.§.si cuius.ff.de leg.ij.⁊ in.l.
si quis posthumos.in prin.ff.de lib.⁊ posth.Et cōsuluit Jo.
cald.in cōsi.j.sub tit.q filij sint legi.est de mēte Bald.etiā in.l.
j.C.de dona.cau.mortis.⁊ clare etiam vult Saly.in.d.§.cum

a ¶ Vera.§.cōsil.ij.

autem.⁊ Pe.de anch.in consi.cccvj.incipien.In Christi no-
mine circa primum dubium ⁊c.⁊ Joan.de Imo.in.d.§.si qs
rogatus.in fi.l.ex facto.in prin.ff.de vulg.⁊ pup.per.l.fi.C.de
his q veniā eta.impe. ¶ Et qꝛ verba debēt intelligi in dubio
de legitimitate naturali ꝑ.l.statius.§.cornelio.ff.de iu.fis.et.l.
ex ea.§.insulā.ff.de ver.ob.⁊.l.fideicōmissum.ff.de cōdi.⁊ de-
mon.⁊.l.filiū diffinimꝰ.ff.de his q sunt sui. ¶ Et qꝛ nō est ve
rosimile superiorē voluisse derogare iuri tertij.⁊ sic substituti.
c.super eo.de offi.deleg.l.ij.§.si quis a principe.ff.ne qd in lo-
co.pub.ad qđ bn̄ faciūt no.ꝑ Joā.an.in regula sine culpa.in
ij.q.prin.de reg.iu.in.vj.in mercu.⁊ per alia plura de quibꝰ ꝑ
eos in dictis locis. ¶ Et quāuis nō dicā qđ in alijs terminis
a q̄ in nostris illa sit vera [a] vel non vera opin.ꝙ legitimatꝰ re-
gulariter excludat substitutū:tn̄ in terminis nostris bene hoc
affirmo in testatore qui erat in dignitate ⁊ cōditione predicta
cōstitutus per no.ꝑ Ang.in dicta disputatiōe cum alijs su-
pra allegatis. ¶ Item sexto cōfirmo:qꝛ dicta legitimatio nō
fuit facta a papa vel imperatore sed a comite asserente se ha-
bere autoritatē a papa ⁊ imperatore ex priuilegio cōcesso pa
tri suo ⁊ filijs vnde succedit illud qđ dicit Ant.de bu.in.d.c.
per venerabilem.in.xxj.col.in ver.vnum tamen puto ⁊c.vbi
6 dicit se putare ꝙ † habens potestatē a papa vel impatore nō
possit legitimare ad preiudiciū alterius etiā respectu spei qꝛ
tales cōcessiones intelligunt̃ sine alteriꝰ preiudicio.c.pastora-
lis.de priui.⁊.d.c.super eo.⁊.l.ex facto.in princ.de vul.⁊ pup.
¶ Et ideo dicit Bal.in.l.cum filius.ff.de testa.mili.ꝙ comi
tes sacri palatij qui habent potestatem legitimandi legitima
re nō possunt in preiudiciū legitimorū:qꝛ ius alienū minuere
non possunt nisi tenor priuilegij expresse dictaret ɔ̃triū.ar.l.
impuberi.ff.de admi.tut.cum si. ¶ Et propterea dicit Bal.
in aut.preterea.C.de natu.lib.per illum tex.qđ comes nō po-
terit legitimare bastardos extantibus legitimis:qꝛ preiudi-
caretur legitimis in successione nisi cōsentiant legitimi.facit
qđ no.Bar.in aut.itē si qs.eo.ti.⁊ Bal.in.d.c.dn̄o guerram.
in princi.in pe.col.in tit.hic finitur lex conra.deinde inci.con
sue.reg.⁊ Mode.maxime Pau.de cast.in.l.gallus.§.⁊ quid
si tantum.in fi.de lib.⁊ posth.⁊ in suo consil.xxj.inci.in Chri
sti nomine super eo quod primo loco ⁊c. ¶ Per que apparet
qđ dictꝰ comes nō p̄iudicauit dicto Lucio substituto in iure
fideicommissi ⁊ respectu spei substitutionis p̄dicte que qui-
dem spes fideicōmissi mortuo dicto testatore erat in cōsidera
tione ⁊ estimabilis ⁊ licita.vt probat Bar.in.l.is pōt.in.ij.vel
iij.col.ff.de acqui.here.vnde videmus quod talis fideicōmis-
sarius substitutus licite petit mortuo testatore sibi caueri pē-
dente conditione fideicōmissi per heredem cui facta est sub-
stitutio de cōseruādis bonis fideicōmissi ⁊ resti.in euentū cō-
ditionis fideicōmissi.vt per totum titulū.ff.de lega.vel fidei-
com.no.ca.⁊.C.vt in pos.leg.fere per totū.⁊.l.inter oēs.ff.qui
satisda.cogā.⁊ ibi no. ¶ Septimo confirmo per id quod no-
tabiliter decidit Joā.de imo.⁊ Domi.de sancto Gemi.in.c.
7 in grādi.in pri.de supplē.negli.p̄la.in.vj.vbi fortiꝰ dicūt † ꝙ
papa nō possit legitimare filiū regis Aragonū ad preiudiciū
fratris ipsius regis:qui frater regis erat secundogenitus ⁊ ad
quam regnum de consuetudine deferebatur decedente primo
genito etiā si talis legitimatio fieret viuente rege ⁊ de volūta
te regis qꝛ nō dʒ posse auferri sibi secūdogenito hic futurum
ius sine cā.iuxta no.in.c.que in ecclesiarū.de cōsti.⁊ in.l.fi.C.
si cōtra ius.⁊ in.l.rescripta.C.de preci.impera.offer. ¶ Et di
cūt nō obstare id qđ no.Bar.in.d.l.gallus.§.⁊ qd si tm̄.quia
illud ꝭm eos ꝓcedit in patrimonialibus q̄ possunt patrē au-
ferri cōsanguineo.ideo ad tale p̄iudiciū cōsanguinei pōt pa-
ter sine cōsensu cōsanguinei facere legitimare filiū suū.secꝰ est
in his que nō sunt in libera potestate ipsius qui facit legiti-
mare filium naturalem vt in ꝓposito qꝛ bona subiecta resti-
tutioni fideicōmissi nō erāt in libera potestate disponē.ipsius
titij.l.fi.§.sed qꝛ.⁊ in aut.res que.C.cōmunia de leg. ¶ Et di
cunt etiā ꝙ papa legitimando aliquem in dubio intelligitur
legitimare sine preiudicio alteriꝰ.c.q̄uis.de rescrip.in.vj.⁊ ꝑ
hanc decisionem ⁊ rationem clare apparet qđ dicta legitima
tio ad preiudiciū dicti Lucij nō subsistente alia iusta cā fieri
non potuit nec trahit̃ ad ius dicti fideicōmissi auferēdū sub-
8 stituto de quo mētio facta non est. ¶ †Et lʒ alias in pn̄cipe
presumat̃ iusta cā.vt no.Jaco.de are.⁊ Cy.in.d.l.rescripta.in
iij.⁊.iiij.q.⁊ Ja.de bu.in.l.fi.C.si cōtra ius.Et Ant.de but.⁊
Joā.de Imo.in.d.c.que in ecclesiarū.⁊ in.c.cum te.de re ind.
⁊ Ant.de bu.in.c.constitutus.de religio.domi.⁊ do.Abb.in
c.cū olim.de re iudic. ¶ Tn̄ secus est in inferiori in principe.
vt inquit Bal.in.l.si testamentū.C.de testa.nā in eo requiri-
tur qđ cause cognitio p̄cedat qn̄ dispensat.vt no.Inno.in.c.
veniēs.de filijs presby.⁊ Spec.in ti.de leg.§.qualiter.ver.di-
cunt

cunt autez quidā.⁊ Jo.an.in.c.ij.de schisma.⁊ in inferiore re quiritur quod sit cā probabilis lз non ita in principe vt not. Bal.in.d.l.rescripta.in ver.iij.q̃runt doc.⁊c.⁊ de natura legi timatio nis est ꝙ interueniat cā vt no.Anto.de but.in.d.c.ꝑ venerabilem.in.iij.col.⁊ Pe.de anch.in consi.ccxxix.quia hз vim dispensationis q̃ nō dз fieri sine cā.j.q.vij.§.nisi.⁊.c.tali.

9 ¶ †Octauo cōprobatur qꝛ si dictꝰ titius volebat legitima ri facere dictos filios suos quo ad derogādū ⁊ ꝑimēdū fidei cōmissum sibi iniunctū in bonis ⁊ heredi.dicti testōris opor tebat̃ saltē facere citare dictū Luciū de cuius preiudicio age bat̃ al's non poterat dicta legitimatio valere ad ꝑiudiciū di cti Lucij non citati.l.nā ita diuus.ff.de adop.¶ Attēto qȝ erat iā dicto titio acq̃situ ius in spe licita ⁊ ap robata vt priꝰ dixi.⁊ ita colligit̃ ex no.per Bar.⁊ alios in.d.§.⁊ quid si tm̃.⁊ ꝑ Cano.in.d.c.ꝑ venerabilē.⁊ est de mēte Bal.in.l.fi.C.quibꝰ res iudi.nō nocet.⁊ in.d.l.j.in vlti.col.C.de inoffi.dona.⁊ in prin.c.circa pen.col.⁊ Jo.de imo.in.c.nisi cū pridē.§.perso ne.de renun.⁊ Pet.de an.in consi.ccix.incip.in Christi noīe ex tenore priuilegij.¶ Accedit id qȝ no.Anto.de but.in.c. per venerabilem.dū tractat quorū citatio requirat̃.vbi dicit ꝙ si in legitimatione legitimās non facit mētionē de iure al teri quesito dato ꝙ legitimatio valeret illo nō citato valebit ad preiudicium illius.¶ Et in istis terminis semper cōsulen do secutus istā partē q̃ approbo vt verissimā lз in alijs termi nis ⁊ multis alijs in ꝯtrium cōcurrētibus in legitimatione fa cta a papa de plenitudine ptātis derogando spāliter ⁊ expsse fideicōmisso al'sᵃ ꝯsuluerim excludi substitutū fideicōmis

a sarium.⁊ ita fuerit iudicatū ⁊ recte in casu illo.¶ Ex qbꝰ in trepide concludo dictos legitimatos nō excludere.d.Luciuз a iure succedendi ex substitutione fideicōmissaria in bonis ⁊ heredi.dicti testatoris a quo fuit institutꝰ.d.Lucius.¶ Et ex superius dictis apparet clara responsio ad allegata ī ꝯtriū. nā nō ob.dū dicit ꝙ filius naturalis ēt nō legitimatꝰ exclu dit substitutū:qꝛ rñ.ꝙ imo nō excludit qꝛ verba si decesserit si ne liberis ⁊ descendentibus adiecta in dicta substōne recipro ca intelligunt̃ de liberis legitimis ⁊ naturalibꝰ vt ptз per se quētia verba testamenti.⁊ ēt hoc mō intelligit̃ qñ testōr erat in dignitate cōstitutꝰ vt probaui in primo scdo ⁊ tertio ar.se cūde partis.¶ Et ēt nō ob.ꝙ fuerint legitimati ꝙ nihil a le gitimis ⁊ naturalibus differre debeāt ⁊ ꝑ ꝯñs debeāt exclu dere substitutū vt pleriq₃ tenuerūt:qꝛ respon.ꝙ nō procedit in testatore existente in ea dignitate seu condōne in qua erat dictus testōr nec ꝓcedit in legitimatione facta ab īferiore vt a comite:⁊ saltē nō cōsentiente nec citato substituto ⁊ nō fa cta mentione de iure dicti fideicommissi vt hic probaui in.v. vj.vij.⁊.viij.argumentis secunde partis. Alex.padue.

Summarium.

1 ☞ Statutum tribuens executionem instituentis intelligi tur de puris.
2 Exceptio procedens ex eodem fonte non censetur sublata.
3 Debitum non annuum non potest deduci ante tempus.
4 Tabelliones creare ad quem spectat.
5 Juramentum non supplet solennitatem probatoriam.

Consilium.XCV.

N causa ⁊ lite inter spe tabilem.d.Frā.de granellis agētē ⁊ Jacobuз et Petrum de macholarijs ⁊ Conollū de dolsoni bus reos conuentos.¶ Uiso ꝓcessu ⁊ his q̃ multū elegāter ⁊ copiose allegata sunt per eximiū dñm aduocatum reorum attingā ea que videbunt̃ mihi de iure veriora ⁊ sufficere ad vi ctorio reorū.¶ Et in primis moueor qꝛ negari nō pōt quod dictum instrm̄ confessionis debiti celebratū die.xiiij.mensis decēbris anni proxime preteriti est collatū in diē vcз ī diē fe sti sancti Michaelis proxime futuram vt ex inspectione in strumenti ⁊ productionis cōtinetur ⁊ attēto qȝ ab initio fuit appositum dictā petitionē admittēdā nō esse ⁊ sic fuit oppo sita exceptio ad impediendū ꝓcessuз requirit̃ ꝙ iudex dз ꝓ nūciare nō esse ꝓcedēdū ad vlteriora sup dicta petitiōe acto ris agētis ⁊ petentis añ diē ⁊ absoluere reos eo qꝛ actor ma le agit petendo añ diē.l.j.in fi.ff.qñ dies vsuff.leg.ce.l.itē qꝛ. ff.de pac.l.cedere diē.ff.de ver.sig.insti.de exc.§.temporales. l.exceptionē.⁊ ibi declarat Bar.⁊ alij post eum.C.de proba. ⁊ no.Jnn.i.c.pastoralis.de exce.⁊ in.c.j.de plus peti.⁊ Bart.

⁊ alij post eū in.l.eū q ita.§.q ita.el.ij.ad fi.de ver.obli.⁊.in.l.le

1 cta.ff.si cer.pe.¶ †Et lз statutū tribuat executionē instrumē tis publicis qualē de iure habēt sentētie diffinitiue tñ ꝑ hoc nō dз tribuere executionē instrumētis in diē si agat̃ seu pe tatur añ diē qꝛ proculdubio cōstat ꝙ si lata esset snīa condem natoria ad diem ⁊ executio peteret̃ ante diē nō procederet pe titio si opponeretur exceptio imo impediretur ꝓcessus ⁊ exe cutio,qꝛ al's consequeretur qs plus debito.§.plus aūt.instit. de actio.iuncto.d.§.tpalis.¶ Pro hoc etiam in specie in.l. iiij.§.si quis cōdēnatꝰ.ff.de re iudic.¶ Per hoc ptз hmōi ex ceptionē nō intelligi reiectā a statuto ꝙ etiā satis patet vltra predicta ex statuto permittente opponi exceptionē pacti de non petēdo.⁊ cōstat ꝙ ille q ex ꝯctu est obligatꝰ soluere cre ditori non pure sed ad diē dicit̃ interim ante diē debere exce ptionē pacti ꝙ ante diem non petatur.Sic ⁊ ille q cōuenit se teneri vsq₃ ad certū tps si post tps conueniat̃ hз executionē pacti de nō petendo.l.eū qui ita.§.qui ita.el.j.ff.de ver.oblig.

2 l.obligationū fere.§.placet.ff.de act.⁊ ob.⁊.d.l.qꝛ.¶ †Pro hoc etiam facit qꝛ qñ exceptio vel defensio procedit ex eodē

b fonteᵇ ex quo ꝓcedit petitio nūq̃ hmōi exceptio videt̃ reie cta a statuto denegante exceptionē vt per Bal.no.in aut.ꝑ sente.C.de fideiu.⁊ in.l.ex ꝑdijs.C.de euic.⁊ in.l.perēptorias. in ver.q̃ro condēnatis.C.sentē.rescin.non pos.cū si.¶ Et nū quā intelligitur reiecta exceptio q̃ ex ipsa petitione resultat l.veteres.in fi.ff.de iti.actuq₃ priu.qꝛ actor seipsuз excludit. Ro.in.l.si vero.§.de viro.in.xxxij.fallētia.ff.sol.ma.facit.l.si procu.§.sed si alius.ff.qñ app.sit.¶ Posset hoc idē alijs plu ribus medijs cōprobari.Sз nō puto expedire ꝓpter eius eui dentiam.¶ Tñ circa hoc videt̃ ꝙ vnum posset fortasse dñm iudicātē prima facie reddere dubitantē qꝛ actor nō petijt exe cutionē fieri añ tps,lз qꝛ ad aures suas ꝑuenisse asserit ꝙ di cti rei vociferando dicunt ꝙ ipsi non tenent̃ nec obligati sunt soluere dictas denariorum quātitates in terminis predictis: imo petit declarari dictū instrm̄ meruisse ⁊ mereri executio nē ꝯ ꝑdictas in terminis de quibus.s̃.⁊ sic vr̃ ꝙ nō petat exe

3 cutionē fieri añ tps lз cōferat̃ in tps in instrō cōtētū.¶ †Sз rñ.⁊ dico hoc nō obstare:qꝛ ius de futuro saltē reo opponēte

c nō pōt in iudicium deduciᶜ etiā qñ nata est actio nisi qñ eēt de bitum annuum qꝛ tunc ne cogat̃ actor singulis annis de iu re suo experiri:pōt actor in iudiciū deducere ius de futuro et petere ꝙ reus condemnet̃ ad dandū singulis annis id qȝ an nuatim soluere promisit ꝑ.l.male agitur.C.de prescr.xxx.an. l.j.cuз ibi no.per doc.C.de fideicō.no.gl.⁊ do.in.l.nō quēad modū.ff.de iud.⁊ Bar.in.l.ij.ad fi.C.de fideicō.⁊ per Bart.et alios in.l.de pupillo.§.si in pluribus.ff.de ope.no.nū.⁊ in.l. vbi aūt.§.qui sortē.ff.de ver.ob.⁊ in.l.libertis qs.§.j.⁊ in.l.pe cunie.ff.de ali.⁊ ci.le.⁊ in.l.j.C.de sen.que sine cer.quanti.⁊ per Ang.in.l.cū notissimi.C.de prescri.xxx.an.⁊ tñ ex promissio ne annua est nata obligatio a principio ⁊ actio.l.si cū.§.stipu latꝰ.ff.de ver.ob.l.senatus.§.fi.ff.de do.cā mortis.¶ Preter ea moueor ꝑ ea q̃ notabilr̃ tradunt̃ ꝑ Bar.in.l.si finita.§.cū eleganter.ff.de dam.infec.circa vlt.col.vbi querit an qs pos sit petere ꝓnuntiari sibi actionē competere,⁊ cōcludit ꝙ si qs hз actionē ⁊ certus est actionē sibi cōpetere ⁊ tunc pōt iure di cte actionis petere pronunciari sibi actionē cōpetere,⁊ istud est idē ꝙ petere reū cōdēnari.l.q̃q̃.C.de sentē.q̃ sine cer.quā ti.⁊ ex tali snīa fit executio ad id qȝ debet̃.l.si pretor.in prin. ff.de iud.Si vero est incertus actor incertitudine tali cuius declaratio cōmissa est declaranda arbitrio boni viri.vt qꝛ lex dicat aliq̃d esse faciēdū arbitrio boni viri tūc ꝑ illū cui est tale q̃d implendū arbitrio boni viri pōt implorari officium iudi cis vt declaret̃ sibi actionē cōpetere.l.thais.§.sororē.ff.de fi deicō.lib.⁊.l.labeo.ff.de statu lib.Si vero incertitudo pēde ret a facto aduersarij tūc pōt agere ꝓducēdo petitionē suā ēt incertā.l.j.§.quid aūt.ff.quorū leg.l.si indebitū.ff.rē ra.ha.l. iulianꝰ.§.si qs colludēte.ff.de act.emp.¶ Mō ī ꝓposito nō erat incertus actor an sibi cōpeteret actio ex incertitudine causata a facto aduersarij:qꝛ facultas agendi q̃ cōpetere pos set actori in ꝓposito nostro causabat̃ a facto ipsiꝰ agētis et a ꝯctu ꝑ ipsum celebrato ita qȝ non poterat ꝑtēdere probabi liter ignorātiā.l.q̃q̃.ff.ad velleia.c.ab excōicato.de rescr.nec etiā erat incertus actor incertitudine tali cuius declaratio cō missa esset arbitrio boni viri.vnde sumus in primo casu posi to per Bar.in.d.§.eleganter.in quo ipse vult ꝙ ista sint pa ria peto pronunciari mihi actionē cōpetere ꝯ ⁊ dicere,peto te cōdēnari mihi ⁊ vtroq₃ casu oportet hoc fieri iure actionis competentis.¶ Sз ita est qs nō potest petere ante diem cō demnari reū ad soluendū saltē si opponat̃ exceptio impedi tiua iudicij qꝛ non dз ante diem vexari ⁊ inquietari:vt.d.§.tē poralis.cū alijs supra allegatis,ergo nec ante diē debet quis

[redacted]

a ¶ Al's.s̃.consi.ij.
b ¶ Fonte.Ro.cōsi.xlij.visis Alex.j.eo.consi.cxix.nume.ij.
c ¶ Deduci.Cōtrariū quotidie practicat̃ ī ꝑtorio parisiēsi.Sed ille stylus dз restringi vt ꝓcedat qñ reꝰ fatet̃ vsq₃ ad illū finē interroget̃ lз si negat maxime in debito cōditionali non dз fatigari añ tps nisi quatenus opus esset ꝓbationē periturā conseruare [redacted]

[redacted]

posse petere declarari sibi actionē cōpetere: qr hec sunt paria vt dictum est, τ pro certo eadem est ratio in vno casu que est in altero: ergo idem ius esse debet illud. ad. l. aql. c. ij. de trās. prelat. ¶ Unde videmus φ quando quis conuenitur ante diem τ iudici constet φ obligatio est in diem debet condemnare reum ad soluendū ad diē si non est opposita exceptio ab initio ad impediendū admitti petitionē actoris. Secus si sit talis exceptio opposita: vt declarat Jnn. in. d. c. pastoralis. τ Bar. in. d. §. qui cum ita. Si ergo est in potestate rei prouidere ne ante diem vexetur. τ sic patet qđ non est in potestate actoris posse reū inquietare ante diem. ¶ Propterea di
a co in casu pposito actorē pati penā duplicatarū induciarū iuxta dictū. §. tpalis. cū se. plus voluit Ang. τ Sal. i. d. l. exceptionē. τ in. l. quod si in diem. in prin. ff. de peti. here. τ in. l. j. C. de condi. ex. l. τ Fulg. τ Lud. Ro. in. d. l. lecta. quod etiam si non sit opposita exceptio per reum ad impediēdū iudiciū tamen sit repellendus actor a iudicio per iudicē τ absoluendus reus ab obseruatione iudicij quando iudici ex actis constat obligationē fuisse a prin. in diē maxime per. d. §. tpalis. ver. alioqui. τ per illa allegata per eos super quibus non est opus insistere cū fuerit oppositum petitionē non debere admitti. ¶ Et lʒ dictus dominus Frā. in libello narret φ dicti rei vociferando dixerāt se nō teneri soluere in terminis p dictis tñ hec nō est de iure cā propter quam permittat actori agere ante diē reo opponente licet quando quis diffamat alium sibi esse obligatum possit esse iusta cā ad faciendū sibi statui terminū ad cogendū iuxta. l. diffamari. cū ibi not. C. de ingenu. τ in. l. titia. ff. de accusa. τ in. l. si ea. C. qui accu. τ no. in l. j. C. vt nemo inuitus. τ per Jnn. in. c. cōquerēte. de offi. ord. quia aliter non potest esse bene cōsultū diffamato. Sed casus noster est diuersus qr eueniente termino est cōsultū actori: qr pōt tunc executionē suā petere quā sibi expeditam tribuit statutū in casibus ibi prouisis. ¶ Preterea talē vociferationē pcessisse non probauit actor in hoc iudicio. ¶ Alio principali fundamēto etiā cōstat agentē obtinere non posse: quia statutum sub rubrica de instrumē. execu. mādan. tribuit executionem instrumētis publicis, τ verbo fertur quod alio statuto cauetur quod ad essentiā publici instrumēti requiritur qđ sit subscriptum a secūdo notario, τ est oppositū τ deductum φ dictū assertū instrumētū non fuit scriptum ab eo qui esset notarius, τ qđ lʒ diceret subscriptū a Mattheo de platono tñ qđ dictus Mattheus non erat tūc notarius nec est probatum saltem legitime qđ ante dictam stipulationē dictus Mattheus fuit creatus notarius ab habente potesta
4 tē creandi tabelliones. ¶ † Nam non sequitur do. Frā. dixit se creare eum notarium ergo potuit eum creare notarium qr hoc spectat ad imperatorem τ papam τ ad habentes ptātē ab eis τ magistratus in locis τ terris sue iurisdictionis τ ad illos qui hoc habēt ex cōsuetudine nō ad alios vt no. Jnn. in. c. cum p tabellio. de fide instru. τ Spec. τ Joā. and. in tit. de instru. edic. §. restat. versi. sed quis potest. τ Gui. de cu. bar. τ alij. in. l. nec ei. §. eorum. de adop. τ per Bal. in rub. C. de fide instr. in. ij. col. ¶ Et per testes examinatos in cā non probatur φ dictus dñs Franci. habuerit ptātē creādi tabelliones. ¶ Et posito qđ in dicto asserto instrumento interuenerit iuramentum dictorū reorū: tamē non per hoc habet illa scriptura vim publici instrumenti: nam statutum tribuit dictam executionē non contractui sed instrumēto pub. vt ptʒ ex verbis statuti: vnde non est curandū an contractus fuerit iuratus. vel nō. plus voluit Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideius. in. vij. membro. † φ qñ ad actum requiritur certa solēnitas pbatoria non valideē ille actus iuramento si nō interueniat illa solennitas pbatoria: qr talis solennitas est iure publico introducta, vnde non potest pactis vel iuramētis priuatorū tolli. l. ius publicū. ff. de pac. l. nemo potest. ff. de leg. j. c. si diligēti. de fo. cōpe. ¶ Nō insisto circa exceptionē simulatiōis: qr non est necessaria stantibus predictis nec etiā angustia tēporis qr in pñtiarū pssus sum nec celeritas discessus nūtij dictorum reorum vlteriorem moram patiuntur. Alex. padue iura ciuilia legens.

¶ Penam. nō est verū ex quo petitionē cōfert in tēpus τ sic nō plus petit. [redacted]

¶ Sectarū. idē tenet Alex. in statuto phibēte nubere extra territoriū ĵ. cōsi. clj. nume. iij. lib. ij.

¶ Penam. sequitur Ale. cō. lxviij. ad fi. lib. iiij.

¶ Ualere. dic qđ omnia hmōi statuta ex iusta cā facta sint valida. ad de Bal. tract. stat. ver. ɔsensus. nu. j. Bal. Jas. l. j. in fi. ff. de iustitia τ iu. Jo. lup. repe. c. per vestras. §. sed si filia. de dona. inter virum τ vxorem. τ ita obseruatur [redacted] memorabile [redacted] stu [redacted] mo senatu latum mense martio anno do. M. d. xxxix. cōtra cadoinēses quo iterdictū est cōtrahere matrimonium cum puella sine ɔsensu patris vel matris si tm mater superstes sit vel vtroq 5 parēte mortuo sine cōsensu tutorū τ agnatorū vel cognatorū τ in casu discordie ex decreto iudicis idque sub pena capitali confiscationis corporis τ bonorum quod est iustissimñarestrū. [redacted]

Consilium. CXVI. duplum. ʒ. consilio. xxiij.

Summarium.

1 Statuta punientia nubentes aliter φ statutum sit, quod valeant, τ contra, quod non valeant. nu. 2.

3 Lex prohibens ɔ̄hi matrimoniū cū raptore, τ nō valeat.

4 Filia nubens inuitis parētibus non pōt exheredari: nisi nubat indigno. nu. 5.

6 Consuetudo quia mista, fortior est statuto laicorum.

Consilium. XCVII.

Rincipalis dubitatio mihi consistere vr circa validitatem dicti statuti disponentis qđ nemo ɔ̄hat matrimoniū cū muliere virgine minore. xx. an. absq cōsensu patris aui vel proaui: τ illud deficiētib⁹ fratris, alias φ cōtrafecerit eam habeat indotatā nec pater nec aliqui eius cōsanguinei cōpellent illā dotare, sʒ talis cōtrafaciens eā accipiens teneat cōdecēter eā dotare ɓm sui patrimonij facultatē τ ipsius mulieris cōditionē. ¶ Et prima consideratione videreē dicendū statutū valere qr videmus qđ lʒ statutū laicorū ex toto non possit. l. diuinā corrigere. c. cū inferior. de ma. τ obe. l. nā τ magistratus. ff. de arbi. tñ pōt illā distinguere τ in certis casibus immutare: ptʒ in. c. a nobis. de decimis. τ ibi no. τ in. l. fi. C. de fideicō. τ in. l. si vnus. C. de testa. iuncto c. in omni. de testi. τ c. nouit. de iudi. τ plene no. in. l. j. ff. de cōsti. prin. τ in. l. fi. C. si ɔ̄ ius vel vti. pub. τ in. c. φ in ecclesiarū. de
1 consti. cū si. ¶ † Scđo qr statutū nō infringit matrimoniū φ est qd spūale. sed imponit penā ɔ̄henti non seruata forma predicta: vñ cū exactio illius pene sic separata a matrimonio separatorū separata dʒ esse ratio. c. edoceri. de rescri. c. cū apostolica. de his que fiunt a prela. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. ¶ Tertio qr statuētes videnē moti sancta τ honesta rōne scilicet ne virgines. xx. an. propter imbecillitatē etatis τ fragilitatē sexus agerent contra propria cōmoda. ar. l. si pater. C. de sponsa. τ. l. ij. C. ad velle. l. fi. §. filij autē. C. de bo. φ lib. nec est virginalis pudoris eligere sibi maritū. xxxij. q. ij. honorātur. dʒ ergo valere statutū: qr est fundatū in honesta τ pbabili rōne. arg. c. erit. iiij. di. nā in matrimonijs cōtrahētis nō solū qđ liceat, sʒ qđ honestū sit cōsiderādū est. l. semp in coniunctionibus. in prin. ff. de ritu nup. ¶ Quarto p hoc facit id φ no. Jnn. in. c. j. de spō. vbi voluit φ quo ad substātialia matrimonij cōsuetudo nō possit inducere seu statuere, sʒ quo ad accidētalia in quo ad dotē possit: ar. c. raynuti⁹. de tes. ¶ Quinto videm⁹ φ de iure ciuili matrimonia debeāt esse libera. l. titia. in prin. ff. de verb. ob. l. ij. C. de inut. stip. τ tñ requiriē ɔsensus pris. vt no. xxvij. q. ij. sufficiat. ¶ Sexto pbaē p id qđ habetur. i. c. j. τ in. c. sup eo. de cog. spi. τ. xxx. q. v. c. aliter. vbi probaē valere cōsuetudinē disponente circa matrimonij validitatem. ¶ Septimo p id qđ habeē in. l. cū ita legatū. τ. l. hoc mō. ff. de cōdi. τ demō. vbi licet mulier ex dispōne testatoris prohibeatur cū certis psonis cōtrahere nō videē illa dispositio puiduitatē inducere aut auferre libertatē cōtrahendi matrimoniū. Sed in proposito per statutū nō impediunē mulieres cōmode posse cōtrahere matrimoniū imo statutū emanauit vt cū grauiore cōsilio cōtrahaē. ¶ Octauo p. l. adijcimus. C. de muri. lib. xj. vbi mulier ex patre monetario nata prohibeē ex
b traneo nubere. τ ideo Bar. ibi ex hoc infert φ si statuto caneē qđ inter hoīes diuersarū sectarū [b] nō ɔ̄hatur. matrimoniū φuis nō valeat statutū quo ad hoc vt faciat matrimonium irritum si contrahaē attēto qđ est res spiritualis sup qua laici nō possunt statuere cum nō sit de iurisdictione sua sed ecclesie: tñ valebit quantū ad hoc vt cōtrafacientes puniaē si poterant honeste nubere seruata forma statuti vt qr in qualibet secta sunt tot quot cōmode ɔtrahi possunt. p id qđ habeē in. d. l. cū ita legatū. cū. l. seq. ¶ Nono per id qđ voluit glo. no. in. c. cum ɓm. in ver. certoq casu. de her. lib. vj. que voluit qđ si lex ciuilis contrahenti mulieri matrimoniū certo modo imponat penā priuationis lucri delati a iure ciuili eidē mulieri: erit talis lex
c seruāda quo ad dictā penā [c] in terris nō subiectis iurisdictioni tēporali ecclesie, τ illā gl. sequiē Ant. de but. i. d. c. j. de spōsa. ergo cū tractem⁹ de priuādo mulierē dote sibi dāda in qua mulier dicit pretēdere tit. lucratiuū. l. fi. §. si a socero. ff. que in frau. cre. sequitur qđ a statuto potuit tali lucro priuari, τ tāto magis in casu nostro in quo statutū non videē excludere mulierē a dote in effectu qr voluit qđ accipiēs eā in vxorē teneatur eam dotare. ¶ Hanc opinionē videē amplecti Bal. in. l.
d omnem. C. ad tertyl. vbi dicit valere [d] statutū puniens contrahentē matrimoniū cū filiafa. sine cōsensu patris qr contrahere matrimoniū cū filiafamil. sine cōsensu patris est cōtra bonos mores omniū maxime prudētiū τ inducit odiū capitale. l. iij. si emācipatus. ff. de bono. pos. cōtratab. nō valere debet statutum pdictū nō qr vetet substantiā matrimonij: qr hoc nō pōt facere nisi papa sed qr punit malos mores τ in repu. facinora seminātes. τ cū. d. opi. Bal. ɔcordat etiā Ludo. ro. in rubri. ff. solu. matr.

sol.ma.ꝛ voluit idē Bal.in.l.j.§.ius naturale.ff.de iusti.ꝛ iure.vbi putat ꝙ propter publicā vtilitatē fiat statutum null⁹ accipiat Gabellinā i vxorē sub certa pena valeat statutū ad penam.arg.l.si tutor.C.de interd.matri.ꝛ.l.hac edictali.C.de secū.nup.ita et bal.i ru.extra de cōsti.in pe.col.ꝛ in.c.clerici.

2 de iudicijs.❡†Sȝ p̄missis nō obstātib⁹ ꝯtriā sniam in proposito casu de iure veriorē puto maxie ex ifrascriptis qꝛ ad matrimoniū ꝯhendū p dictā mulierē clarū est qȝ nullo iure cōi ciuili aut canonico requirebat̄ cōsensus fratris quinimo de iure canonico nō requirit̄ cōsensus patris.c.cū cām.de rescrip.ꝛ in.d.§.sufficiat.ꝛ not.xxxij.q.ij.hoc scitū.ꝛ in.d.l.eū q.al's icipit,paul⁹.ff.de statu ho.Jgit̄ si p statutū mulier arctat̄ ad ꝯhendū cū cōsensu fratris dꝫ auferri libera facultas matrimonij ꝯhēdi vt est bonus tex.in.c.cuȝ tale.§.rescriptū.al's incipit si arbitrio.ff.de cōdi.ꝛ demō.❡Et ꝙuis statutū non inualidet matrimoniū tn̄ adijciendo ꝙ maritus cogat̄ illam indotatā habere:ꝛ intelligam⁹ ꝙ in casu nostro mulier repellatur a legato dotis sibi relicto in testō p̄ris.Sequit̄ ꝙ statutū imponit penā tam marito ꝙ̄ mulieri.vnde sicut nō vȝ statutū ꝓhibēs principale.i.m̄rimoniū ꝯhi.vt oēs tenent eo:qꝛ matrimoniū pertinet ad ecclesiā.c.tuā.de ordi.cog.c.lator.q filij sint legi.c.ij.de dona.inter virū ꝛ vxo.iūcto.c.ecclesia sancte marie.de cōsti.ꝛ no.doc.in.c.statutū.el.j.de hereti.ꝛ Jac.but.in.l.j.de cōst.prin.ꝛ bal.in.l.nemini.C.de nup.ꝛ in.l.eū q.alias incipit.paulus.ff.de sta.ho.Et Ang.in cōsi.lxxix.inci.titius existens.ꝛ.l.j.§.ius naturale.ita nec valebit statutum quatenus imponit penā faciētib⁹ seu ꝯhentib⁹ p̄ncipale matrimonium ꝙ nō potuisset statutū ꝓhibere ꝯhi.ita ꝓbat̄ in.l.seius ꝛ augerius.ff.ad.l.fal.p quā.l.multa in simili dt Bar.ꝛ istā doctrinā colligit Bal.in.l.j.C.de indi.vidui.tol.vbi di-

a cit ꝙ si nō vȝ statutū ꝓhibitorū nec ēt̄ penale p.d.l.seius.et augerius,ꝛ qꝛ f̄m eū nūꝙ̄ pena legis pōt incipere a permissis.l.ab administratione.C.de legi.ꝛ no.bal.in.l.omnes populi.in.viij.col.ff.de iusti.et iu.ꝛ Pet.de anch.in repe.c.canonū statuta.de cōsti.in ver.adde id qȝ no.Bal.ꝛc.❡Cōfirmat̄ qꝛ si directe prohiberi nō pōt matrimoniū p statutum vt nemo agat nec ēt dꝫ posse indirecte prohiberi vel retardari.d.c.statutū.el.j.de hereti.l.si sponsus.§.j.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ i.c.cū qs vna.de re.iu.lib.vj.Sȝ si diceremꝰ valere statutum dictam penā imponēs sequeret̄ ꝙ per indirectū ꝓhiberet̄ libertas m̄rimonij ꝯhēdi.l.j.§.q hoiem.ff.quarū rerū ac.nō datur.l.heres meus.§.fi.ff.de condi.ꝛ demō.nā impositio pene facta per statutum ciuitatis inducit istū metū vt inquit bart.in.l.creditor.in fi.prin.ff.de sol.ꝛ Host.ꝛ Jo.an.in.c.fi.de ap.ꝛ Ang.in.l.liber homo.in prin.ff.de here.insti.ꝛ Bal.in.l.falsus.in vl.col.C.de fur.ꝛ bal.in.d.l.oēm.in fi.C.ad ter.cum igit̄ omni iure cautum sit qȝ matrimonia debeant esse libera.c.gēma.de spon.ꝛ in.d.l.titia.de ver.ob.exceptis vinculis inductis a iure canonico cui in materia matrimonij est standum.c.fi.de sec.nup.ꝛ in.l.liberorū.§.notant̄.ff.de his q no.infam.Nō pōt dici valere statutū predictū ꝯ ius cōe cōditū a laicis seu inferioribus a papa cū per illud statutū prohibet̄ matrimonium ꝯhi sine cōsensu patris,ꝛ per cōsequēs libertas matrimonij restringat̄ ꝛ auferat̄ stāte dicta impositione pene p predicta.❡Bene faciunt que no.p gl.ꝛ doc.in.d.l.j.C.eo.tit.ꝛ ad idē qȝ no.gl.ꝛ plenius per Host.ꝛ Jo.an.in.d.c.fin.de secū.nup.ꝛ per gl.ꝛ doc.in.l.j.C.eo.ti.❡Et ad idē quod not.

3 gl.xxxij.q.v.c.de pub.que voluit† ꝙ sicut nō valet prohibitio legis prohibentis mulierē raptā cōtrahere matrimoniū cum raptore iuxta ea que habētur in.c.pe.de rapt.ꝛ in.l.j.C.de raptu virgi.Jta ēt nō valebit dispositio iuris ciuilis imponēs penā contrahenti matrimoniū cū raptore auferēdo ipsi mulieri lucrū ab ipsa muliere delatū iuxta ea q̄ habent̄ in auth.de rapto muliere.in fi.ꝛ in.d.c.cū f̄m.de hereti.in.vj.ꝛ Abb.in.c.j.de sponsa.licet Jo.and.in.d.c.cuȝ f̄m.voluerit in certo casu ꝯtriū:sed illa gl.nō cōtradicit casui nostro vt infra dicaȝ.❡Et istam opinio.ꝙ nō valeat statutū imponēs penā contrahenti matrimonium cum filiafami.sine consensu patris tenuit Jo.an.in ca.statutū.in nouella.ꝛ cū eo cōcordat ibi do.de sancto Gemi.multo ergo magis in casu nr̄o in quo statutum requirebat cōsensum fratris q nullo iure ciuili aut canoniquo requirebatur.❡Hanc etiā opi.seqt̄ Ant.de but.in.d.c.j.de sponsa.vbi quo ad ꝓpositū concludit qȝ nō vȝ statutū imponens penam per quam annullatur cōtractus matrimonij si talis pena imponitur dannum infligendo bene fatetur quod si statutum imponeret penam auferēdo lucrū ab ipsa.l.datū tunc bn̄ valeret ita loquit̄ gl.in.d.c.cum secundum.Sȝ in proposito nostro statutū imponens penā marito vt dotare mulierē teneatur de suo proprio,ꝛ infert dannum.❡Jtē quo ad mulierē quātum ad casum nostrum statutum aufert dotem quam ipsa mulier habebat a patre ex dispositione vltime volūtatis paterne ꝛ sic posito ꝙ vera esset opinio.gl.in d.c.cum f̄m.quo ad auferēdū per lucrū ab ipsa.l.delatū.tn̄ illud non ob.nam lex facilius suum denegat auxilium spāle ꝙ̄ auferat ꝓuisionē inductā ab ipsa.l.cōi.vt no.gl.i.l.assiduis C.qui po.in pi.ha.ꝛ in.l.j.C.si aduer.ven.ꝛ do.Abb.in.d.c.j.de spon.reprehendit opi.Jo.an.❡Concor.etiā Fede.de se.consi.cclxxv.inci.casus talis est.statuto cauet̄ ꝙ filij spurij.et Jac.bu.idem tȝ in statuto penali in.d.l.j.ff.de const.prin.ꝛ ēt Pet.de anc.in cōmēto.c.canonū statuta.nec cōstitu.i.xxvj.col.in ver.ex predictis pȝ qualiter se habēt leges in materia ista matrimonior̄ū de statu mona.ꝛc.vbi p oīa transit cū opi.Jo.and.in.d.c.statutum.ꝛ illā firmat qꝛ prout non valet pena conuentionalis libertatē matrimonij ꝯhendi impediens tanꝙ̄ sit contra bonos mores.d.l.titia.ꝛ in.d.ca.qꝛ mo.Jta nec pena posita a statuto quia si non potest fieri pactum nec p statutū.vt no.in ru.de decu.lib.x.ꝛ si statutum super principali, idest matrimonio non vȝ nō dꝫ valere super accessorio.d.l.seius ꝛ augerius.❡Et huic opi.vr̄ etiam adhere bal.in.l.conditioni.C.de condi.insti.dū allegat no.in.d.c.statutum.Jllā ēt aperte ꝓbat Ang.in.l.cōsulta.C.de test.faciens mentionē de decisione Joā.an.in.d.c.statutum.ꝛ cum eo ibi transit.Jta etiā facit Jo.de platea in.d.l.adijcimus.vbi circa illā qōnē quā ibi tangit Bar.remittit se ad no.per Joan.and.in.d.c.statututum.in qua etiā ip̄e Jo.and.residet i addi.Spe.in ru.in ti.de Spon.❡Pro ista parte etiā in terminis cōsuluit Pet.de anch.in consi.xxj.inci.p solutione dubior̄ū.

4 q.que vertitur ꝛc.Jllā in casu suo statutū dictabat†quod filia non posset nubere absq̄ cōsensu patris ꝛ matris sub pena priuationis bonorum ꝛ successionis contingentis in bonis patris ꝛ matris:querebat̄ an propter hoc filia potuerit excludi ab hereditate ꝛ bonis patris ꝛ matris ꝛ an ꝯ dictū patrē possit agi pro dote cōstituēda finaliter cōcludit pro filia.ꝛ statutū non ob.qꝛ f̄m eū tex.in.d.c.honoratur.xxxij.q.ij.ꝛ alij canones qui existunt cōsensuȝ parentū in nuptijs filiarū sunt de honestate nō de nessitate.vt in.d.c.sufficiat.cū ibi notatis.ꝛ iura ciuilia requirentia consensum patris sunt correcta de iure canonico per iura que supra allegaui.ꝛ si ita est f̄m quod iura ciuilia sunt correcta non videt̄ valere statutū qȝ reducit nos ad ius ciuile,ꝛ discedit a iure canonico quo iure magis regulātur matrimonia ꝛ de eius foro.d.c.tuā.ꝛ.d.c.fi.de secū.nup.cū concord.allegatis.❡Non ob.secūdum eum quod dictum statutum debet valere quatenus.penā imponit ex causa que honestati congruit.d.c.honoranter.iuncto.d.c.erit autem lex.qꝛ respondit quod postꝙ̄ per iura canonica est cōcessa libera facultas filie contrahendi matrimoniū sine consensu paterno non videtur posse per leges ꝛ statutū talis libertas ꝛ potestas metu pene coarctari.vnde videmus ꝙ pene leges inducte contra scd̄o nubentes intra annū sunt correcte p id qȝ habet̄ in.c.fi.de secū.nup.cum si.ꝛ non dꝫ posse per indirectum prouideri circa id qȝ directo principaliter non poterat.c.veniens.de iureiur.pro hoc etiam allegat id qȝ habetur in.d.c.gēma.ꝛ.d.l.titio centum.§.i.ff.de condi.ꝛ demonst.❡Unde concludit si tale statutum intelligatur medulliter ꝛ ad cortitē prout iacet non valet vel si dicim⁹ valere dicit ꝙ debebit referri ad intellectum iuris communis,scilȝ qn̄ filia cōtraxisset cum infami vel turpi persona seu cū indigno contra patris voluntatē ita qȝ propter hoc patrē vel eius famaȝ offenderet.vnde tūc erat iusta cū exheredationis.l.j.§.emancipatus.de bo.pos.cōtratab.secus si cum digno contraxit:qꝛ licite facit ideo penam non meret̄.l.gracchus.C.de adulter.❡Et sic apparet qȝ Pet.de ancha.vult ꝙ quo ad auferendum lucrū ꝛ cōmodū delatum a iure communi non valet dictum statutum vel intelligatur quando cū indigno cōtraxit.❡Facit qȝ voluit gl.no.ꝛ ibi etiā Archi.xxxvj.q.j.c.de rap-

5 toribus.vbi notatur†ꝙ si filia nupsit inuito patre nō tenet̄ eā dotare nisi nupsit indigno secus si digno.ar.l.iij.§.emancipatus.vt etiam no.Bal.in.l.j.in.aiij.col.ff.sol.ma.ꝛ Jo.and.ꝛ Anto.de bu.in.c.accedens.de procura.ꝛ per dominuȝ Abb.in.c.cum causam.de adulte.ꝛ ita modificatur quod not.in.d.c.hoc sanctum.ꝛ in.l.ob ligamur.§.lege.cum si.ff.de act.ꝛ ob.❡Unde cum presupponatur dictam mulierem esse nuptam vni non ignobili ꝛ nō indigno opera magis interueniente ꝛ tractetur de dote sibi a patre in testō relicta non video quod dictum statutum habet dicte mulieri ꝛ eius marito obstare.Cessat enim in casu nostro etiam presumpta mens statuētiū que videt̄ fuisse prouidere,qȝ nō nubāt puelle cū ignominia domus ꝛ familie:ꝛ cessante ratione debet cessare dispositio legis.l.adigere.§.quamuis.de iure patrona.c.cū cessante.de appellatio.ꝛ ista sine dubio,quo ad casum nostruȝ est magis

a ❡Nec etiā.Jdem Alex.i.d.l.seius.ꝛ augerius.col.j.in rubr.ff.sol.ma.i fi.§.consil.lix.nu.v.Ant.but.consi.xxxv.Anc.consi.xxj.cur.senior cōsi.xxvij.co.j.ij.consi.xxviij.co.j.deci.cōs.cccxxxj.in.l.nuptias.de reg.iur.Anto.Cor.sing.ver.statutū.Hyppolit.marsil.not.clxxxix.sum.Syluester.versi.matrimoniū.ij.q.ij.[redacted]

communis opi. vt patet ex supradictis, ideo in iudicãdo nõ est ab ea discedendũ vt tradit glo. vulgaris. ¶ Et per predicta satis ptz responsio ad allegata in 3rium: tñ specialius rñ. ¶ Et primo dũ dicebat ꝙ statutũ põt distinguere ius diuinũ: nã verũ est dummodo statuẽtes disponant circa rẽ pertinentẽ ad suum forũ. c. fi. de rebus ec. nõ alie. ꝛ in aut. cassa. C. de sac. sanc. ecc. sꝫ dictũ statutũ non est huiusmodi: qꝛ ꝫ matrimonium ꝛ eius liberã 3hendi facultatẽ nõ hñt directe, vł indirecte ptãtem dicti statuti statuentes, vt. s. paui: ergo ꝛc. ¶ Similiter non ob. ſm arg. dũ dicebat ꝙ saltẽ quatenꝰ statutum imponit penã separatã a matrimonio dꝫ valere: qꝛ separatorũ separata dꝫ esse pena: qꝛ rñ. qꝛ sicut nõ vꝫ prohibitio sup principali: ita nec dispõ super pena imposita illis qui contra principem 3herent. l. seius ꝛ augerius. ꝛ. l. nõ dubium. C. de legi. ꝛ. d. c. gemma. cum aliĩs supra alleg. ¶ Nõ obst. ſm argu. dũ dꝛ qꝺ statuentes fuerunt moti facta ꝛ iusta rõne. vt d. c. honorantur. ꝛ. d. l. semper. qꝛ responsum fuit supra referendo consilium Pet. de an. preterea ar. posset ꝓcedere vbi statutum fuisset conditũ circa ea que ptinẽt ad forũ ꝛ ptãtẽ statuẽtium: sꝫ hoc nõ hmõi: vt est dictũ. Ad quartũ dũ dicebat ꝙ statutuꝫ circa accidẽtalia matrimonĩ: vt quo ad dotẽ põt disponere per not. per Inn. in. c. j. de spon. rñ. ꝙ qñ statutũ disponeret ꝙ vxore predecedẽte in mrĩmonio sine liberis maritus lucret certã quantitatẽ dotis posset dici valere statutum: qꝛ per hoc statutũ nõ impeditur libera facultas mrĩmonĩ 3hẽdi sicut bñ impedit qñ mulier nõ põt sine cõsensu fratris nubere. d. l. cũ tale. ꝛ ptꝫ qꝛ videmus ꝙ pactũ lucrande dotis inter virũ ꝛ vxo. vꝫ. l. ĩĩ. ff. de pac. dota. l. j. in pn. ff. de do. ꝓle. et cũ sit tale pactũ dꝛ auferre liberã facultatẽ 3hendi sicut nõn vꝫ promissio pene. l. titia. cũ si. ꝛ aliĩ post eũ in. d. c. de spõsa. vbi vide But. vbi faciunt differentiã inter statuta disponentia de dote lucranda ꝛ statuta penalia de quibus queritur in casu nr̃o. ¶ Ad qntũ ar. dũ dicebat ꝙ mrĩmonia de iure ciuili dñt esse libera: ꝛ cũ requirebat cõsensus fratris de quo q̃rimus: ꝓterea ius ciuile disponebat mrĩmonia debere esse libera ꝓterq̃ a qbusdã iter q̃ erat cõsensus patris: ꝛ qꝛ ꝑ hoc plurimũ auferebat libertas mrĩmonĩ 3hẽdi: iõ fuit de iure cõi
6 correctũ cui stare debemus: vt. s. rñsum est. ¶ † Nõ ob. sextũ arg. de eo ꝙ habet in. c. sup eo. de cog. spi. qꝛ rñ. ꝙ ibi loqt in cõsuetudine eccłie, non aũt loqmur in statuto ꝯdito a laico. ¶ Pro hoc bñ facit ẽt qꝺ no. Host. ꝛ Jo. and. in. c. fi. de sol. ꝛ Ant. de bu. in. c. q̃ in ecc łiarũ. de cõstit. vbi voluit ꝙ cõsuetudines q̃ sunt fauorabiles ecclesiis valeãt cũ vim legis habeãt: secꝰ in statutis laicorũ nõ Imperatoris ſm Joã. an. in d. c. fi. lꝫ fauorabilibꝰ ꝑ id qꝺ no. in. d. c. q̃ in ecclarũ. ꝛ in. d. ca. ecclesia scẽ marie. de cõsti. vel ſm do. Anto. ꝛ Jo. de ligna. ꝛ Jo. de imo. in. d. c. ecclesia sancte marie. ꝛ do. Abb. in. d. c. j. de sponsa. qñ cõsuetudo est mixta laicorũ ꝛ clericorũ põt inducere q̃ spectãt ecclesie. c. cũ venissent adˀ forũ. de eo q mit. in pos. cã rei ser. ꝛ eodẽ mõ rñ. ad id ꝙ habet in. c. aliter. xxx. qõ. v. vel aliter. vt per doc. in ca. qꝛ in. d. c. aliter. non agitur de consuetudine imponente penam per quam libertas cõtrahendi matrimoniũ impediat. ¶ Nõ ob. ꝙ habet in. l. cũ ita. ꝛ l. hoc mõ, ff. de cõdi. ꝛ demõ. qꝛ ibi non dicebatur impediti libertas matrimonĩ 3hendi: lꝫ det occasio vt cũ aliqbus non 3hat matrimonium: dummodo cum aliĩs contrahi possit. secus quando mulier arctat ad 3hendũ matrimoniũ sine consensu alterius vt probatur in. d. l. cũ tale. §. exceptis. ꝛ eodẽ modo rñd. ad. l. adiĩcimus. ꝛ qꝺ ibi no. Bar. ¶ Preterea illa est dispositio iuris ciuilis cui matrimonio nõ standum sicut videmus in seruis inter quos non est matrimoniũ inspecto iure ciuili. l. cum ancillis. C. de incest. nup. secus inspecto iure canonico. c. j. ꝛ fere per totũ. de coniug. seruorũ. hoc etiaꝫ plene probat Jo. and. in. c. fi. de secun. nup. ꝛ plene per Pet. de anc. in. c. canonũ. in. xxiiĩ. col. ꝛ no. Bal. in. l. q contra. ad fi. de incest. nup. ꝛ ſm primã rõnẽ q̃ dedi ad. d. l. adiĩcimus. cum ibi no. ꝑ bar. ꝛ dictam. l. cum ita legatum. etiam respondi ad no. per Bal. in. d. l. j. §. ius naturale. ꝛ in dicta rubri. de consti. ¶ Preterea ibi loquitur quando apparebat quod statutum emanauerat non in odium contractus: sed propter publicum fauoreꝫ: ꝛ sic principaliter ad fauorẽ alterius. bene facit qꝺ not. Ant. de bu. in. d. c. j. de spon. cum exce. ꝛ ad. d. l. hac edictali. ¶ Non ob. id qꝺ no. per gl. in. d. c. cum scõm. qꝛ respondetur qꝺ gloss. contraria in. d. c. puellis. videt esse verior: vt dixi. s. ¶ Secũdo respondeo ꝙ nos non tractamus de statuto auferente lucrum delatum ab ipso statuente vt loquitur gl. in. d. c. cũ secũdum. Sed loquimur in pena infligente damnum rerũ suarũ marito, ꝛ etiam quo ad mulierem tractamus non de lucro delato a statuto: sed de legato relicto a patre in testamẽto: ideo aliud esset debet in casu isto per not. per gloss. in. d. l. assiduis. ¶ Non ob. id quod no. Bal. in. d. l. omnem. quia ipse loqͥt in statuto disponente quod contrahens matrimonium cum filiofa. sine consensu patris incidat in penam ꝛ fundat se qꝺ contrahere matrimonium sine consensu patris est contra bonos mores, ꝛ inducit odium capitale secundum eum que ratio non ita militat in nubente sine consensu fratris: quia nullo iure cautum est de consensu fratris requirendo: sed de consensu patris sic. Preterea opi. Bal. est magis cõmuniter reprobata in casu illo ꝛ communior ac verior est opi. Joã. and. saltem in casu nostro: vt superius demonstrasse puto, ꝛ ita equius ꝛ verius esset arbitror.

Epitome.

Verba notariĩ in instrumento de eo quod tempore instrumenti interuenire potuit probant inter contrahentes.

Consilium. CXVIII.

Breuiter puto dictos petentes i cõmunionem deduci dicta bona empta per patruum nomine suo ꝓprio ꝛ suorum heredũ nõ esse audiẽdos. ¶ Primo rõne expresse conuentionis de qua in instrumento predicto non
1 ob. allegatꝰ defectus sigillorũ, quia rñ. † quod per verba notariĩ contenta in instrumento per que asserit quod ea oĩa de quibus in instrumento sunt sigillata sigillis dictorum cõtrahentium ad maiorem firmitatẽ ꝛ robur roborata probant sigillum vtriusq̃ partis interuenisse, ꝛ quando notarius asserit aliquid quod potest presentialiter tunc instrumento interuenire talis assertio probat quo ad 3hentes quod illud interuenerit nisi contrarium appareat. vt no. gl. in. l. j. C. de fide instru. ꝛ iure haste fis. lib. x. ꝛ ibi doc. no. Jo. an. ꝛ imo. in. c. cũ in re. de offi. deleg. ꝛ Jac. bu. in. l. optimam. C. de cõtrahen. ꝛ cõmit. stipu. ꝛ Bart. ꝛ aliĩ in. l. sciendũ. ff. de verb. obli. ꝛ in aut. si quis in aliquo. C. de edẽ. cũ si. ¶ Unde cũ probetur per verba
2 dicti instrumẽti quod interuenerũt: † quãuis nũc nõ extent seu non appareant tamẽ cũ instrumentũ habeat ea que erãt de substantia instrumenti publici stabitur instrumento vt no. in. c. inter dilectos. de fide instru. in glo. in verbo pro ea. ꝛ aliĩ post eum ibi sequuntur: nisi fuisset actum inter partes quod absq̃ sigillis nõ valeret instrumentum secundum Hosti. Joan. and. Anto. de but. ibi. arg. l. contractus. C. de fide instru. ꝛ c. ĩĩ. de pact. ꝛ. c. j. de transactio. quod non fuit in casu proprio quantum in instrumento colligi potest. Ad hoc etiam facit qꝺ no. Bal. in. l. falsus. C. de fur. in vlt. col. in verbo dubitari potest ꝛc. ꝛ per hec apparet dici non posse quod cõtractus nõ fuerit habitus pro absoluto ꝛ perfecto a partibus iuxta. l. si is qui. cum ibi no. ff. de testa. ꝛ. d. l. contractus. quia vt dixi verba dicti instrumenti probant sigilla interuenisse: ꝛ qui vult dicere contrarium: quod tunc non interuenerint habet necesse illud probare. l. generaliter. C. de non nume. pec. l. precibus.
3 C. de proba. l. ĩĩ. ff. de proba. ¶ † Secunda ratione non debẽt audiri petentes bona conferri cum presupponatur quod non erant sociĩ bonorum dicti fratres tempore quo bona de quibus est questio fuerunt acquisita: quia quidam habebant diuisa quedam non sequitur quod bona empta debent omnino remanere apud heredes eius qui suo nomine emerat. vt. l. si vnus ex sociĩs. §. si vnus. ff. pro socio. ꝛ notat Barto. ꝛ doct. in l. titium ꝛ meuium. §. altero. in fi. ff. de admi. tuto. ꝛ in. l. si patruus. C. commu. vtriusq̃ iudi. vbi Bar. clare circa vlt. colum. ꝛ Barto. in. l. j. C. si quis alteri vel sibi. cum concordantiĩs. Ex quibus concludo vt supra.

Summarium.

1 ☞ Testis si ex eius dicto apparet de causa inimicitie, repellitur.
2 Causam subesse sufficit, licet absit odium.
3 Reconciliato de recenti non creditur.
4 Amico inimici nec etiam sorori offensi creditur, numero quinto.

Consilium. XCIX.

In causa

N causa inquisitionis
formate cõtra Jacobum ꝛ Alex. de lauerno: ꝛ Jo.
benedictum, ꝛ Dominicũ paruum de lauerno eo-
rum nepotes. ¶ Uisa inquisitionis copia ꝛ probationis te-
stium receptorũ in cã ꝛ aliis scripturis mihi exhibitis princi
paliter puto discutiendũ an probata sit legitime intẽtio cu
rie inquirẽtis q̃ inducit predictos testes: vz Bartholomeũ
ab ecclesia ꝛ Catharinã ꝛ Ceciliam sorores Dominici quon-
dã Georgii de lauerno ꝛ Christophorũ quõdã Bart. ꝛ buna-
inn cta ꝛ borgofor. ¶ Et mihi vr̃ qd nõ sit legitime ꝓbata in-
tentio curie. ¶ Capio primum testem Bar. ꝛ iste nõ probat:
quia iste est inimicus Jacobi de lauerno cõtra quẽ deponit:
1 †nã in suo testificatu primo dicit qd Jacobus de lauerno ex
proposito lapidẽ quẽ habebat in manibus proiecit in ipsum
testẽ: ꝛ eũ percussit i facie a latere dextro cũ sanguinis effusio
ne que iniuria illata ipsi testi dicit̃ esse atrox. §. atrox. institu.
de iniu. l. ꝑtor. §. fi. ff. e. ꝛ atrox iniuria dicit̃ parare inimicitiã
grauissimã. vt inquit Bar. in. l. iii. §. fi. ff. de adim. leg. ꝛ ad hoc
equiparat attrocẽ iniuriã ꝛ litẽ ciuilẽ omnium bonorum: qꝛ
quilibet predictorũ parit iniuriam grauissimã. allegat id qd
habetur inst. de iniuriis. §. atrox. ꝛ in. l. propter litẽ. ff. de excu
sa. tu. ¶ Constat autẽ quod testis inimicus repellitur saltem
quando inimicitia est capitalis vel questio capitalis quando
est causata lite vertente super omnibus bonis vel maiori par
te bonorũ: vt no. per gl. ꝛ doc. in aut. si dicatur. C. de testi. ꝛ in
corpore vnde sumit̃. ꝛ not. Host. ꝛ Jo. an. in. c. cũ oporteat. de
accu. post gl. ibi in verbo inimicis: ergo idẽ qñ inimicitia cau
2 sata est ab atroci iniuria q̃ illi eq̃parat̃ vt ꝓxie dixi. ¶ † Ad
a hoc vt qs censeatur esse inimicus sufficit cãa inimicitie: licet
sit sine mentis odio. vt no. vult Inno. in. c. cum. l. ad fi. de re iu
di. arg. iii. q. v. c. ii. ꝛ in. c. seq. ꝛ sequitur Bal. in. l. prescriptione.
in. xv. col. C. si contra ius vel vti. publi. ꝛ Sal. in. l. i. in prin. ff.
de testib. ꝛ in. d. aut. si dicatur. ¶ Facit ꝙ no. Inno. in. c. cũ. p.
de accu. ad fi. vbi dixit ꝙ satis est ꝙ qs sit suspectꝰ de odio vt
repellat̃ a testimonio in cã criminali bene facit tex. in. c. inqui
siti. eo. ti. ¶ Et ideo lz in scða examinatione testis ꝑdictꝰ di-
cat ꝙ nõ hz odio dictos inqsitos: tñ non sufficit postq̃ subs
est cã inimicitie vt dixi. ¶ Et q̃uis tẽpore quo iste testis se-
cundo loco fuit examinatus remisisset ꝛ odium ꝛ inimicitiã
qꝛ in secundo testificatu dicit qd nõ habuit inimicitiã cũ eis
3 nec per hoc credit̃ idoneus † qꝛ inimicꝰ cũ quo de recentib fa
b cta est pax non cẽset̃ idoneus testis. vt est text. no. iii. q. ii. accu
satores. el. i. ꝛ no. Inn. in preallegato. c. cũ oporteat. ¶ Ergo
cũ non appareat qd añ tꝑs scðe testificationis remisisset iniu
riã aut pacẽ fecerit: lz ipso scðo testificatu appareret tñ ꝙ nõ
habeat odiũ ꝯ eos ꝑ hoc nõ reddit̃ testis habilis ad testificã
dũ ꝯ ꝑdictos inquisitos. ¶ Et posito qd cã inimicitie ꝑces-
sisset a dicto Jacobo: tñ hoc nõ facit ꝙ inimicꝰ eiꝰ sit idoneus
testis: vt no. Bal. in. l. athlete. §. dãt remissionẽ. ff. de excu. tu.
ꝛ ꝑ id qd no. ibi gl. in verbo in cã. quã in. l. dicit ibi Bal. raro
aliter reperiri. ꝛ no. An. de bu. in. c. veniẽs. el. ii. de sponsa. nisi
qñ iudici posset cõstare ꝙ in fraudẽ fuisset causata inimicitia
ne ille posset testificari ꝯ eũ. l. i. §. cũ quis. ꝛ ibi bart. ff. de qd. et
Jo. and. in. c. fi. de testi. Bar. in. l. lz ꝛ si quis. §. illud. ff. si quis
cau. ꝛ in. l. ii. §. sed si agãt. ff. de iud. ¶ Et sic dictus Bartholo
meus tanq̃ inimicus Ja. non est idoneus testis. ¶ Ita nec ẽt
4 Alex. frater dicti Jacobi: ptz qꝛ videmus ꝙ † non solũ inimi
cus repellit̃ a testimonio: sed amicus inimici. ca. repellit̃. ꝛ. c.
cum apparet. ꝛ in ca. cum. p. de accu. l. sciendum. ꝛ ibi Bart. ff.
de leg. no. Pet. Cy. ꝛ Bal. in. l. si qs testibus. C. de testi. no. in
l. liberi. C. de inoffi. testa. cum si. ꝛ eodẽ modo inimicꝰ fratris
mei dz reddi suspectꝰ ꝯ me. ¶ Preterea iste testis vr̃ depone
re quod Alex. dedit auxilium Jacobo tenendo eũ in terra ꝑ
capillos: ꝛ qd Jac. vulnerabat eum: tamen si nõ probatur de
c facto principali ipsius Jac. per dictũ testem nec etiãc dici po
test esse probatũ de dicto auxilio contra Alex. vt no. per bar.
in. l. si is q rem. §. si tu titiũ. in fi. ff. de fur. cuius dictum cõiter
sequuntur doc. ¶ Secũdus testis est dicta domina Cathari
na. ista etiã non probat: tum qꝛ vnus testis nõ plene probat
c. cum a nobis. de testi. l. ii. ff. eo. ti. ꝛ tanto magis qñ est mulier
que scðm qd dicebat Ja. de are. etiã de iure ciuili non potest
esse testis in criminali cã: vt refert Jo. an. in addi. Spe. in ti.
de teste. ver. Itẽ qd est mulier. per rõnes ibi relatas per eum:
verũ qꝛ aliqui in hoc ꝯdicunt opi. Jaco. de are. de iure ciuili.
ideo non facio in opi. sua magnum fundamentũ. Propterea
debilitatur dictũ eius, eo qꝛ inter eam ꝛ dictos inquisitos in-
teruenire cause odii ꝛ inimicitie: saltẽ ꝑsumptiue: patet quia
ipsa deponit qd dictiꝰ inquisiti minati fuerunt contra eam lz
non fuerit percussa: ꝛ qd dicti inqsiti ꝓtulerũt verba iniu-
riosa dicendo putana vacha va al monnaster del bordello. ꝛ
iniuria intulerunt fratri ipsius testis ingrediendo domũ eiꝰ
armati vt offenderent Jo. qui secũ erat in mẽsa iuxta. l. lex
5 cornelia. in prin. ff. de iniu. † ꝛ iniuria illata fratri intelligitur
etiã illata sorori quo ad repellendũ eam a testimonio ferẽdo
l. lex cornelia. in prin. ꝛ ibi Bar. ꝛ. l. i. §. ꝛ. iii. ff. de lib. cau. ꝛ. l. cũ
scimus. C. de agri. ꝛ cẽsi. lib. xi. l. i. al's. ꝛ ibi Bal. C. si qua pre-
ditus po. l. i. cũ gl. ibi Bal. C. de rap. vir. ꝛ sufficit qd preces-
sit vera vel presumptiua cã odii, lz sit sine mentis odio vt. s. di
xi circa precedẽtẽ testẽ posito etiã ꝙ nõ essent iste cause tales
q̃ inducerẽt inimicitiam capitalẽ vel grauissimã, ꝛ sic ex toto
non repellerẽt testem: tñ minuunt fidẽ testis arbitrio iudican
tis. vt no. gl. ꝛ doc. in. d. c. cũ oporteat. ꝛ gl. in. l. ii. in princ. ff. de
testi. expressius glo. iii. q. v. in. c. accusatores. al's est in. c. accusa
toribus. in gl. que incipit. arg. ¶ Nõ ꝓbat etiã ista testis: qꝛ
dicit ꝙ Jacobus percussit Joannẽ in capite duabus ꝑcussio
nibus ex quibus resultarũt vulnera: sz primus ꝛ tertiꝰ testis
contradicunt: qꝛ dicunt ꝙ percussit Jacobus Joãnẽ tribꝰ ꝑ-
cussionibꝰ ex quibus resultarũt quatuor vulnera, ꝛ hoc per
no. in. c. in nostra. de testib. ¶ Non probat etiã Cecilia secun-
da testis ratione causarũ inimicitie quas dixi circa preceden
tem testem preterq̃ qd ista nõ dicit ꝙ inquisiti minati fuerũt
cõtra eam, propterea prout mihi in facto ꝑsupponitur ista est
etatis. xvii. anno. ergo non põt esse testis in causa criminali.
in. l. testimonium. ff. de testib. ꝛ saltẽ concurrẽtibꝰ aliis supra
proxime dictis causis quibus laborat iste testis videt̃ ꝙ q̃uis
ista Cecilia fuerit reperta in testẽ ex officio iudicis ꝛ motũ iu
dicis, ꝛ non ad petitionẽ alicuius accusatoris vel inuestiga-
toris aut querelãtis non sit integer testis ꝑdicta. ¶ Preter-
ea non habet cõtestem aliquem idoneum ꝛ legitimũ: vt ptz
ex supradictis ꝛ infra dicendis: alii duo testes non probãt: qꝛ
sunt singulares: ꝛ non interfuerũt percutionibus seu qñ fuit
perpetratum assertum delictũ. l. testiũ. C. de testib. c. lz cãm. de
ꝓba. sunt ẽt aliq̃ varietates inter ꝑdictos primos tres: testes
ꝛ etiã inter primã ꝛ secundam eorũ examinationẽ ꝛ allegat̃
etiam defectus probationis tẽporis ratione mẽsis de quibus
tactum est per clarissimum dominũ aduocatum inquisitorũ
ꝛ non puto aliter super illis insistendum. Ex quibus omni- a
bus concludo nos esse in terminis. l. absentẽ. ff. de penis. dũ
iurisconsultus ibi dicit, sanctius enim est relinqui impunitũ
facinus nocẽtis, quam innocentem damnare, ꝛ per consequẽs
concludo dictos inquisitos esse absoluendos.

a ¶ Causa. Hypo. mar. sing. clxxviii. l. i. §. ꝑterea. nu. iii. de q̃stio. Ias. l. sororẽ. C. de his qb. vt indi. cõs. clxvi. col. v. lib. iiii. alex. i. li. iiii. cõs. cxxvii. nu. xix. Judex tamẽ dz arbitrari ꝛ dictũ Inn. in. d. c. cũ. I. ꝛ A. vt loqtur etiam in teste ignorante non est simpliciter verũ.

b ¶ Recẽti. Alcia. trac. presump. re. ii. presum. xi.

c ¶ Nec etiã. i. lib. iiii. consi. cxxvii. nume. vi.

Summarium.

1 ☞ Mulier cui legantur alimenta in domo heredum tenetur ibi morari ꝛ ad operas obsequiales.
2 Fundans se ex tempore debet illud determinate probare.
3 Qualitas requisita ad actum debet specifice probari.
4 Tempus ante dictum a teste censetur repetitum.
5 Testes singulares in vniuersali quando non sufficiunt.
6 Taxa si fiat alimentorum relictorum de hereditate: non considerantur bona emphyteutica, nec proprietas, sed prouẽtus b
bonorum hereditariorum. nu. 7.

Consilium. C.

Uper primo casu cause vertẽtis iter dominam Jacobã vxorẽ vgolini de gãdolfis agentem ꝛ dominã Mattheã vxorẽ quondã prestantissimi doctoris. d. Matthei de vrbino se defendentem plura dici possent: sed attingam ea tantum que magis substantialia esse putabo. ¶ Et in primis presuppono quod intentio dicti magistri Antonii testatoris fuit qd dicta domina Bar. nurus sua posset cõmode habitare cũ heredibus ipsius testatoris: ꝛ debere simul cũ eis viuere ꝛ alimenta percipere: secus si hoc cõmode facere nõ posset: qꝛ tunc voluit ꝙ posset habitare in domo dicti testatoris in camera in qua stabat tẽpore quo maritus suus viuebat ꝛ ibi deberet habere victũ ꝛ vestitum ꝑm possibilitatẽ sue hereditatis, ita colligitur ex verbis ipsiꝰ testamẽti dum in eo dicit quod reliquit dictis duabus vxoribus dictorũ suorũ filiorũ victũ ꝛ vestitũ ꝛ habitationẽ in domo ipsius testatoris secũdũ possibilitatem sue hereditatis: ꝛ ita ꝙ si ambe, aut ipsarũ altera non posset habitare ꝛ cõmode morari cum heredibus suis vniuersalibus quod vnaquecq ipsarũ possit ꝛ valeat habitare in dicta domo dicti testatoris: scilz quelibet in camera sua in qua habitabat ꝛ sta-

bat:tempore quo mariti viuebant ⁊ ibi habere debeant victũ ⁊ vestitũ ẜm possibilitatẽ sue hereditatis. ¶ †Nã ex eo ipso qd testator vult alimenta prestari in domo habitationis heredũ apparet qd hoc adiecit fauore heredũ: nã tunc heredibus minus grauis est alimentatio.l.caio.§.fi.cũ ibi no.per Bart. in fi.ff.de alimen.⁊ cib.leg.⁊ no.in.l.illis.ff.de condi.⁊ demõ. ⁊ in.l.j.C.de leg.⁊ in cõsi.ª inci.quidã sibi filios heredes: ⁊ isto casu debet prestare seruitia in domo legatarius ẜm qualitatẽ sue persone: vt inquit Bar.in.d.l.caio.§.imperator.⁊ Bal. Ange.⁊ Sal.in.d.l.j.C.de leg.nã vt inquit Bal.⁊ pdicta aliĩ in.d.l.j.debet prestare operas obsequiales in domo ⁊ non ibi stare tanq̃ corpus mortuum.d.l.illis liberis.ibi in verbo obsequio ⁊c.ibi etiã videtur Pau.de ca.⁊ in.d.l.diuortio.i pn. ff.sol.ma. ¶ Et sic tale legatũ hz annexã conditionẽ morandi cum heredibus,⁊ si legatarius conditionem nõ impleuit adeo q per eũ stetit legatario tenet.d.l.illis liberis. ¶ Constat autem ex tempore quo legata p dominã Jacobã vt heredẽ domine Barthol.petũtur ipsa nõ vixit nec morata est cũ heredibus: sed seorsum in camera. ¶ Unde est videndũ an sit probatum q ipsa dña Bar.commode nõ potuerit cũ heredibus habitare: ⁊ sic qd per eam nõ steterit. ¶ Et sup hoc inuenio ex pluribus testibus octo de hoc fuisse: ⁊ omnes singulares: ⁊ cõsequẽter nõ probãt.c.l3 cãm.de probat.ca.bone.de elec.prout plenius infra dicã: alia ratione etiã non probant: vt infra sigillatim deducã. ¶ Et in primis attestationẽ Joãnis Blasij primi testis ⁊ ipse non probat: q: deponit quod audiuit pluries dominam Bartho.altercantem cum Antonio: ⁊ Antonium cum ea ⁊ successiue cum magistro Joanne baptista post reditum eius dicta domina Bartho.semp existente in camera dicta in qua habitauerat cum marito. Nam aduertendu3 est q iste testis nõ deponit quo anno fuerit ista altercatio: nisi qd deponit qd fuit tẽpore quo dicta dña Bartholomea erat vidua.vnde potuit esse q ista altercatio fuit post multos ⁊ multos annos postq̃ ipsa desierat viuere ⁊ morari cũ dictis heredibꝰ: ⁊ habitauerat in dicta camera ⁊ prope tẽpus quo demũ mortuus est Antonius ⁊ dña Nina ⁊ sic nõ cõcludit qd de anno.M.cccc.xlvj.a quo tẽpore vult dicta domina Jacoba consequi alimẽta pro tẽpore inde secuto p annos.xx.⁊ nomẽ ceperit illa altercatio. Nam illo anno ⁊ ante etiam domina Bartholomea: vt actor asserit ceperat nõ morari cũ heredibus, vt ipsemet Jacoba fatetur in suis positionibus: ⁊ si morata fuisset cũ heredibus ⁊ vixisset cũ eis nõ potest dicere sibi alimẽta ab eis non fuisse prestita: nisi probaret aliunde habuisse.l.fi.C.de alimen.pup.prestã.⁊ ibi doct.⁊ no. Bar.⁊ aliĩ in.l.cũ seruus.ff.de verb.obli. ¶ Cum ergo non sit probatum qd ab anno illius temporis quo ipsa cepit seorsu3 habitare seu aliquo alio limitato ⁊ certo tẽpore fuerint altercationes ⁊ discordie inter eam ⁊ heredes propter quas cõmode non potuerit ipsa cũ eis morari ⁊ viuere nõ potest obtinere: quia cũ ipsa petat alimẽta pro ipsis annis.xx.incipiẽdo ab ann.M.cccc.xlvj.⁊ mẽse februarij.q bus tẽporibus nõ est morata cũ heredibus fundamentũ intentionis sue est ostẽdere q sine culpa sua dicto tẽpore non habitauit per illã.l.libertis.⁊ patet ex verbis testamẽti. ¶ Ergo oportet probare qd toto
2 dicto tempore nõ potuit cõmode cum eis morari: † q: ille qui
b se fundat ex temporeᵇ dz de tempore illo probare.l.matrẽ.C. de proba.l.eum actũ.⁊ ibi no.ff.de neg.gest.no.in clemẽ.fi. de rescrip.⁊ per Bar.plene in.l.non solum.§.sed vt probari.ff.de ope.no.nun.cũ si.hoc antẽ non probat iste testis qui de nullo limitato tẽpore deponit: ergo eius probatio tanq̃ obscura et incerta nõ releuat.c.in presentia.de proba.l.põponius scribit si fundamẽtum.§.fi.de rei vendi.l.neq3 natales.C.de probat. ¶ Non probat etiã iste testis alia ratione: quia dicit q nescit an illa altercatio quã audiuit fuerit causa propter quã dicta dña non posset habitare ⁊ morari familiariter cũ dictis heredibus non cõcludit ergo iste testis: ⁊ sic nõ probat vt dixi. Nã non oĩs altercatio debet dici cã iusta propter quam quis non possit cõmode cũ alio habitare: nam vt docet experientia que est efficax rerum magistra.c.quã sit.de elect.in.vj. non est dare qd inter plures simul cõmorantes aliquo tẽpore nõ occurrãt aliquãdo altercationes: ⁊ tamen simul videmus eos cohabitare ⁊ viuere. ¶ Oportebat ergo probare illã fuisse probabilem cãm propter quã diceret non posse cõmode simul morari
3 † q: qualitas reqsita ad actũ dz specificeᶜ pbari.l.ij.§.docere.
c ff.vi bono.rapto.l.j.§.ait ptor.⁊ ibi Bar.ff.ne qd in flumi.publi.⁊ declarat in notabili qd.Jo.and.in.c.j.de homic.in.vj.in nouella.⁊ Bal.in.l.si quis non dicã rapere.in.iij.vel.iiij.col.C.
d de epis.⁊ cle.⁊ dt Bar.ᵈ not.in cõsilio incipiẽte cõmune lucignani.sup tertio dubio.qd vbi qs se fundat in culpa alicuius siue agendo siue excipiendo dz deduci illa culpa certa ⁊ limitata: allegat.l.ptor edixit.in prin.ff.de iniur.l.itẽ exigit.ff.de dolo.c.vt circa.de elect.in.vj. ¶ Iste testis non probat aliquã culpã dictorũ heredum: ⁊ potuit esse qd iustã habuit causam altercãdi Antonius seu alius qui cũ dicta domina altercaretur ex facto ⁊ causa ipsius domine: ita quod nõ potest dici qd ista pbatio aliquo modo sufficiat: ⁊ iste testis deponit quod credit etiam dictã dominã habitasse in dicta camera pro sua maiore parte qd testator nõ ita disposuit, sed in casu quo cõmode cum heredibus morari non posset: ⁊ est singularis iste testis: q: dicit q se teste tm̃ presente audiuit ista. ¶ Secũdus testis est guidatelus euãgelista qui ijsdẽ rationibus non probat, qui dicit q audiuit bis vel ter Antoniũ altercãtẽ cũ domina Barthol.sed qd nõ recordatur que verba fuerint: ⁊ nescit q̃ cã fuerit altercationis, nec a quo pcesserit: ⁊ qd peius est de nullo certo ⁊ limitato tẽpore deponit: nõ enim dicit quod anno vel tẽpore hec fuerint: vnde per dicta circa precedẽtem testẽ apparet nõ pbare. ¶ Preterea iste testis ⁊ etiã primus nihil dicit de discordia cũ dña Nina: ⁊ tamẽ domina Jacoba in suis positionibꝰ ⁊ actis solũ deducit qd dña Bartho.discesserit ab habitãdo cum heredibus propter discordias quasi habuit cũ dña Nina. ¶ Et propter hoc etiã dico qd tertius testis: sc3 Petrus Barth.nõ probat maxime q: de aliquo certo anno seu tẽpore nõ deponit: ⁊ qd nescit causam pp̃ter quã recesserit ab habitãdo cũ dictis heredibꝰ: ⁊ licet interrogatus a quo procederet discordia inter dictos Ant.⁊ dominã Bar. dicit se nõ aliter scire: nisi qd multoties ipsa dña Barth.habitante in dicta camera ⁊ volente aquam de puteo dicte domus non poterat habere: ⁊ qd ibidem habitante fuit clausum ostiũ per qd de dicta camera descendebatur in domũ: ⁊ quod nescit qs clausit: tñ hec nõ sufficit: quia dicit qd hec fuerũt tẽpore quo iam dicta dña Barth.habitabat in dicta camera: et nõ dicit quo anno: ⁊ sic potuit esse prope tẽpus quo demũ decessit Anto.⁊ dña Nina q decesserunt per plures annos ante dominã Bart.⁊ sic pauco tẽpore durasset causa impedimenti que cessante debebat dicta dña Bar.stare cũ heredibus: vt infra dicet,⁊ sic nõ concludit ista probatio de aliquo limitato: ⁊ certo tpe quo inceperit istud impedimentũ. ¶ Et etiã aduertat q iste testis nõ deponit qd tpe quo dicta dña Barth.habitabat familiariter cũ heredibus culpa ⁊ impedimentũ processerit a dictis Bar.vel domina Nina: ⁊ qd cõmode non potuisset stare cũ heredibꝰ: ⁊ sic non pbat p ea que dixi circa primum testẽ: ⁊ licet dicat, q tẽpore quo dicta domina Barth. habitabat in dicta camera multoties nõ potuit aquã de puteo habere dicte domus, hoc nihil facit ad rẽ, q: non dicit qd propter culpã heredũ hoc fuerit: nec qñ dicta carẽtia aque eo tẽpore quo iã habitabat in dicta camera fuit cã discessus ab heredibus: ⁊ l3 similiter dicat q habitante dicta dña Barth. in dicta camera fuerit clausum ostiũ per quod de dicta camera ascendebat in domũ: ⁊ nescit, p quẽ: certe hoc nõ releuat ijsdem rõnibus: ⁊ l3 qñq3 cõtingit claudi vnũ ostiũ nõ sequit qn postea aperiat aliquo petẽte: ⁊ dicit fuisse pdicta presente dicta domina Barth.⁊ Bartholomeo: ⁊ neminẽ dat cõtestem. ¶ Quartus testis est guido megacij q fuit gener dicte domine Bart.q nõ probat: q: nõ deponit de certa ⁊ limitata culpa heredum: ⁊ non solũ dicit q vidit dictam dominã Barth.esse discordem cũ Anto.⁊ dña Nina quinimo dicit q nõ recordatur de cã discordie, nec dicit q talis aut tãta esset discordia qd fuerit iusta cã pp̃ter quã cõmode nõ posset habitare ⁊ morari cũ heredibus: ⁊ sic nõ probat, vt dixi circa primum testẽ: nec deponit de vllo limitato tempore seu anno: ⁊ interrogatus quibus presentibus dicit se teste domina Barth.domina Nina ⁊ Ant.⁊ neminẽ ostẽdit contestẽ. ¶ Quintus testis est dña Elisabeth que similiter non probat: q: deponit de tẽpore quo iam habitabat domina Barto.in dicta camera: q: dicit q qñ ipse testis venit ad habitãdũ in vicinia dicte dñe Bartho. dña Barth.habitabat in.d.camera.⁊ qd nescit q̃ fuerit cã propter quã dicta dña Bar.discessit ab habitãdo cũ dictis heredibus: nisi qd postq̃ ipsa testis venit ad habitandũ in vicinia dñs Ant.erat in lite ⁊ discordia cũ.d.dña Barth.⁊ plurimu3 ei nõ loquebat nisi vociferãdo: ⁊ nolebat q acciperet aquã de puteo: ⁊ qd intraret in domũ eorũ: tñ nõ deponit quo tẽpore hoc inciperet fieri seu quo tpe viderit hoc, ⁊ sic potuit esse prope tps quo dictꝰ Ant.mortuꝰ est, ⁊ nõ de anno.M.cccc.xlvj. nec alio ibi proximo tẽpore, ⁊ per cõsequens non cõcludit de tempore p quo dña Jacoba agit. ¶ Interrogata de cã scientie dicit q predicta vidit ⁊ audiuit: vt supra testificata est, interrogata de tpe dixit cõtinue donec Bar.vixit ⁊ donec vixit Antonius, q̃ vltima verba testis intelligunt de tẽpore de quo supra dixit a tẽpore quo ista testis venit ad stãdũ in dicta vicinia quo tẽpore dicit q dicta domina Bart.iã habitabat in dicta

¶ Cõsi.ccxj.adde j.libro.iij.consilio cxxxiij.nu.ij.
¶ Tempore.bal. Sali.l.fi.C.ne ser. ex suo fac.Soc.cõsil.xlij.colũ.iij.lib. j.consil.cclxxxiij. colum.iij.lib.ij.
¶ Specifice.Ale. cõsi.cxix.col.ij.e.li. cõsi.iij.nu.vij.lib.ij. Cur.senior cõsl.lix. nu.vij.cõsl.lxxiij.colũ.ij.Jas.l.si extraneus.in fi.de cõdi. cau.da.l.non solũ. §.sciendũ.col.j.de ope.no.nũcia.dec. l.fi.col.xij.C.de edic.di.adri.c.post cessionem.col.vij. de proba.consilio cccccxxiij.
¶ Bar.cõsi.cxciij.

dicta camerā in qua habitauerat in vita mariti:alr̃s testis de-
poneret de tpe quo ipsemet interrogatus in causa sciētie non
4 deposuerat aliqd scire. ℂ †Et ꝙ tps ante dictū intelligatur
repetitū,voluit no.Bar.in.l.labeo.ff.de supel.leg.ꝛ Bal.in.l.
de qbus.in pen.col.ff.de leg.ꝛ in.l.apud antiquos.C.de furt.ꝛ
Ant.de but.in.c.fi.in pe.col.de ꝯsue.ne testis videaṫ variare a
prius dicto ar.c.cū tu.de testibus.ꝛ sic ꝓbatio talis testis nō
cōcludit aliquo modo in tpe:ꝛ ꝑ consequēs nō dꝫ probare de
presentia ꝛ interrogatis qbus presentibus dixit se teste domi-
na Bar.dn̄a Nina ꝛ Ant.ꝛ aliis cōuicinis ꝛ tñ nullum cōui-
cinum hꝫ contestē:ꝛ sic est etiā singularis. ℂ Et ꝙuis petrus
tertius testis sit cōuicin⁹:tñ nō doponit:put fecit ista mulier
nec probat.vt superius ostēdi. ℂ Et lꝫ super in errogatoriis
dicat ꝙ credit ꝙ dicta dn̄a bar.elegit habitare in dicta came-
ra q: Ant.nō contētabatur qḋ staret cū eis ꝙ causa euitandi
scandala:tñ nullā ratione assignat que cōcernat tps qḋ dicta
dn̄a Bar.discessit ab habitādo familiariter cū dictis heredi-
bus vel q̄ ostendat ꝙ de anno. M.cccc.xlvj.aut.M.cccc.xlvij.
aut certo ꝛ limitato tpe vel anno dicta dn̄a Bar.cōmode nō
potuerit cū dictis heredib⁹ habitare:ꝛ sic habuerit iustā cau-
sam nō habitādi cū eis,ꝛ testis deponēs per verbū credo sal-
tē qn̄ reddit rationē inferētem: verū est illud qḋ dicit credere
sed nō ꝓbat.vt plene no.in.l.testiū.maxime ꝑ Cy.C.de test.ꝛ
ꝑ bar.in.l.ij.§.pe.ff.de aqua plu.ar.ꝛ habeṫ plene i.c. quoties.
de test.ꝛ in.c.literis.de presum.ꝛ Spe.in tit.de teste.§.j.in V.
q deponit de credulitate.deniq; iste testis solū deponit de dis
cordia cū Antonio:sꝫ dn̄a Jacoba solū deducit in suis posi-
tionibus ꝛ capitulis ꝙ ꝑpter discordias quas habebat dicta
Bart.cū dn̄a Nina discessit ipsa dn̄a Bart.ab habitādo cum
dictis heredibus:nō autē dicit ꝙ discesserit ꝑbter discordias
cū Antonio. ℂ Sextus testis est Hieronymus ser Nicolai q
non ꝑbat:q: deponit de auditu ab alio ꝛ nō recordaṫ a quo
ergo nulla est eius probatio.d.l.testiū.C.de test.c.tā literis.de
test.ꝛ maxime qn̄ non recordaṫ a quo audiuerit q̄ casu ēt sola
fama nō probaret: ꝙuis diceret se audiuisse a maiore parte si
non recordareṫ a quo vt dꝫ Jnno.in.c.qualiter ꝛ qn̄.de accu.
Bar.in.l.de minore.§.si plurium.ff.de quest.in versi.quero.si
testis interrogat⁹ a quibus personis audiuisti ꝛc.ꝛ ibi cōiter
sequuntur alij ꝛ vbiq; ꝛ lꝫ dicat iste testis ꝙ aliqn̄ audiuit di-
ctū Antoniū altercantē ꝛ vociferantē ꝯ ipsam dn̄am Bart.
tamē non dicit ꝙ propter hoc nō potuerunt cōmode habi-
tare cū heredib⁹,nec dicit quo anno istud inceperit aut quo tē
pore fuerit:ꝛ sic de tempore necessario ad victoriā dicte dn̄e
Ja.nō concludit vt dictū est.Nā interrogatus de tpe dixit vi
uentibus dicta dn̄a Bar.ꝛ dico Antonio ꝛ lꝫ super īterroga-
toriis dicat ꝙ dicta discordia cōtinue donec Antonius vixit
fuit inter eos:tñ nō deponit de tpe initij hui⁹ discordie,ꝛ cla-
rū est ꝙ nō intellexit testis de omni tpe incipiendo a prima
die qua Antonius cepit viuere:ꝛ cū nō possit intelligi cōti-
nue.s.a tpe quo cepit esse discordia dꝫ in dubio fieri interpre-
tatio ꝯ producentē.vt in.d.c.in p̄ntia.ꝛ no.doc.in.l.inter sti-
pulantē.§.j.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.si qs intentione ambigua.ff.d
iudi. ℂ Et ꝙuis sup dictis interrogatoriis testis dicat ꝙ cre
dit ꝙ discordia erat tanta ꝙ nō potuisset stare ad habitandū
ꝛ comedēdū,ꝛ tñ deponēdo ꝑ verbū credulitatis,ꝛ nō specifi
cando culpā limitatā nō probat:vt circa alios testes dictum
fuit. ℂ Preterea iste testis dicit se credere ꝙ discordia ꝑces-
sit ex vtraq; parte sed maxime ex parte Antonij,ꝛ sic negari
nō pōt,q: dicat vtrūq; fuisse i culpa,ꝛ qn̄ vterq; culpā cōmit
tit melior est cōditio rei ne ex culpa sua actor cōmodū cū alte
rius iactura sentiat ꝑ.l.apud celsum.§.marcell⁹.ff.de doli ex
cep.l.j.§.j.ff.ne qs eū q in ius voc.est vi ex. ℂ Propterea.d.
Jacoba deducit ꝙ.d.Bar.dicessit ꝑpter discordias quas ha
buit ꝛ habebat cū dn̄a Nina.ꝛ iste testis nō dicit se vnq̄ fuisse
presentē alicui discordie cū dn̄a Nina. ℂ Septimus testis.s.
Petrus Ant.Laurētij dicit se in effectu nihil scire. ℂ Octa-
uus testis Anto.alr̃s tantus masioli qui deponere vr̃ plus ꝙ̄
aliqs alius,tñ nō probat,q: lꝫ dicat ꝙ per tempus.xij.anno-
rum quibus ipse stetit in domo predicta.dicta dn̄a Bar.non
poterat ascendere in salā ꝛ coquinā ꝛ dicat qḋ fuit Ant.tñ su
per hoc interrogatus in cā scientie fm̄ formā interrogatoriū
dn̄e Matthee nullā causam sciētie per sensum corporis red
dit ꝙ dictus Ant.fuerit ille qui fecit claudi.ergo nō probat.
vt no.in.l.solā.C.de testi.ꝛ in ca.cum causam inter archiepi
scopum.de testibus.in hoc ꝙ Antonius fecerit nominē hꝫ
contestem. ℂ Et dato ꝙ fuisset semel clausum ostiū ergo nō
sequitur.ergo Anto.nō facit de domina Bar.possit ascēde-
se horis cōgruis ad mensam,q: variis ex causis cōtingere po
test odium vno certo spatio stare clausum probabili rōne et
postea aperiri ita qḋ certe dici non potest talem probationē
cōcludere.interrogatus quibus presentibus dicit se teste dn̄a
Bar.ꝛ.d.Nina ꝛ dicto Ant.ꝛ aliis de domo,ꝛ null⁹ de domo
examinatus est q hoc dicat ita ꝙ iste testis vr̃ vnic⁹ presertim
5 in tempore. ℂ Nec predictis obstat si diceretur † ꝙ testes sin-
a gulares[a] sufficiunt ad probandū quid vniuersale:puta quem
fuisse vsum iurisdictione seu fuisse in quasi pos.iurisdi.ꝑ not.
per gl.ꝛ Jac.bu.in.l.ob carmen.§.fi.ff.de testib.ꝛ per Jnn.in
d.c.qualiter ꝛ quando.ꝛ per Spec.in tit.de inquisi.§.j.ver.qd
si vnus.ꝛ ver.seq.ꝛ Pan.de leaza.in sua disputatione incipiē
te.contra instrumētū debiti opponiṫ,ꝛ Bal.in.l.data opera.
C.qui accusa.nō pos.ꝛ Bal.in.l.j.C.de testa.ꝛ in.l.actor.C.de
proba.facit ꝙ not.Cy.in.l.ij.C.que sit longa consue.quasi sa
tis esse videatur qḋ testes in vnū rei finem conueniant ꝛ con
cordent vt inquit Old.ꝛ Bal.in.l.j.C.si vnus ex plu.app.per
l.qui.C.de penis.cum si.q: respondeo ꝙ ibi tractaṫ de proba-
tione alicuius rei in qua sit tempus de necessitate tunc testes
singulares nullo modo probāt ēt si velint ꝑbare aliquid i ge
nere.ita est de mente gl.ordinarie quā ibi ad hoc sequuntur
doc.in.d.l.ob carmē.§.fi.vbi gl.vult ꝙ licet ad probandum in
genere quē possedisse sufficiant testes singulares,tamen sec⁹
est vbi quis vult probare possessionē alicuius limitati tem-
poris ꝙ ꝛ voluit Bar.ꝛ alij in.l.celsus.ad fi.ff.de vsuca.Ant.
de but.in.c.lꝫ causam.de proba.ꝑ id qḋ no.gl.iij.q.ix.nihilo-
minus:ꝛ ita etiam vult Pau.de leaza.in disputatione supra
allegata.ꝛ Jo.de imo.in.c.inter pares.ff.de re iud.sꝫ in ꝑpo
sito nostro tempus erat de substantia:scilicet quod ante annū
M.cccc.xlvj.tempore quo dicta Bar.discessit ab habitando
cum dictis heredibus dicta do.esset in discordia cū ea adeo
ꝙ dicta do.Bartho.nō posset cōmode habitare cū dictis he
redibus:ergo non sufficit ꝑbare ꝑ testes singulares. ℂ Secū
do respondeo ꝙ vbi tractaṫ de probando vnum totū vniuer-
sale:sed tractatur de probando aliquas cās ex quibus resul-
tat multiplicatio alicui⁹ rei nō sufficiūt testes singulares.vn
de si volo probare ꝙ aliquis sanctus frequēter fecit miracula
non sufficit si probo per vnum testem qḋ sanauit vnum clau-
dū:ꝛ per alium testem quod illuminauit vnū cecum.ꝛ sic de
singulis.no.Arch.in.c.nec mirū.xxvi.q.v.ꝛ originaliter fuit
dictum vincentij ꝛ aliorū in.c.venerabili.de testib.per.c.lꝫ ex
quadam.eo.ti.ꝛ no.Anto.de bu.in.c.cum oporteat.de accu.
vbi ex hoc infert ꝙ si volo probare titium esse hereticū ꝛ pro-
batur per vnum testem ꝙ titius dixit ꝙ christus nō venit in
virginem:ꝛ per aliū ꝑbatur ꝙ ipse dixit ꝙ persone trinitatis
non sint equales non probabunt illū esse hereticū ꝑ ꝑdicta,ꝛ
hoc ēt no.Sol.in.l.testium.C.de testib. ℂ Pro hoc etiā dicit
Ant.de but.in.d.c.cū oportet.ꝙ si vnus testis dicit ꝙ titius
occidit stephanū ꝛ alius dicit ꝙ occidit malegonellā non ꝑ-
batur titium esse homicidā:q: tales cause poti⁹ inferūt mul
tiplicationē delicti quā probent vnum totū. ℂ Pro hoc
etiā dicit ꝙ si vnus testis deponit ꝙ titius est vsurarius quia
mutuauit Antonio.x.sub vsuris.alius deponit ꝙ mutuauit
octo sub vsuris nō probabunt titiū esse vsurariū:ꝛ tenuit Fe-
de.de senis consi.lxiiij.incip.cū ꝑcura.ꝛc.in fi.ꝛ in cōsi.incip.
questio talis est nunqd cōstitutio.ꝛ Laurētius de rodulphis
in.c.cōsuluit.de vsur.q.xvij. ℂ Sed in proposito tractabaṫ
de probando culpabilē discordiā dn̄e Nine quā habebat cum
dicta dn̄a Bart.adeo qḋ non posset cōmode ibi habitare er-
go licet testes singulares probarent culpam etiā multiplica-
tā nō dicuntur sufficienter probare. ℂ Fortius videtur ꝙ de
iure verius sit ꝙ etiam testes vbi tractatur de probādo aliqd
in genere,nō sufficiant testes singulares:vt voluit Hostien.i
summa de testibus.§.que diuersitas.ver.quid si agatur de de-
cima.vbi etiam refert ibidē tenuisse Goffr.vbi voluit qḋ ad
probandum quasi possessionē iurisdictionis vel quasi posses
sionem iuris decimādi non sufficiunt testes singulares.vt ēt
voluit glo.in.d.c.nihilominus. ℂ Nam dictū testis regulaṫ
fm̄ causam seu rationē quā assignat.vnde si non assignat cau
sam vel assignat minus sufficientē nō probat.vt no.in.c.quā
to.de rescriptis.ꝛ in.d.l.solā.cū si.ꝛ ideo ex quo testis est sin
gularis in cā per eum allegata in qua non habet contestem
non probabit. ℂ Jtem quia ratio per quā testes singulares
non probant actum particularem habet etiam locum in actu
vniuersali. ℂ Et in hac opi.videtur etiam residere Jnnocen.
in.d.c.qualiter ꝛ quando.el.ij.de accusa.ibi dū dicit,sed alij di
cunt cōtra.ꝛc. nam illa est vltima opi.recita per Jnno.ꝛ illa
videtur approbata per eū vt not.Joā.and.in.d.c.de penis.in
vj.in nouella.in.c.j.de senten.excō.in.vj.ꝛ Bal.in aut.ex testa
men.in prin.C.de colla.facit quod no.glo.in.l.qui filium.§.sa
binus.ff.ad trebel.ꝛ in.l.si idem cum eodem.in fi.ff.de iurisdi.
omni.iud.ꝛ ideo qui aliter allegat Jnno.in.c.qualiter ꝛ quā-
do.corrupte allegat istam opin.vt tutiorē,videtur etiā appro-

a ℂ Singulares.s. consi.lxxij.

bare Inno.in.c.licet ex quadam.&cum ea transit Spe.in tit. de teste.§.iã de interrogatorijs. ver.idem de tempore.in fi.& Richar.malum.vt refert Bal.in.d.l.ob carmen.§.fi.in lectura antiqua:q2 quilibet testis est vnus solus,& vnus nõ probat.c.cum dilecti.& in ca.bone.de elec.l.iurisiurandi.C.de test. Ita etiam tenet Jo.de imo.in.d.c.cum oporteat.& in.d.l.inter pares.in.iiij.col.Quinimo fm eum opinio cõria non probatur per aliquẽ tex.vnde non debemus recedere a regula q̃ hz qd testes singulares non probant quanto magis in casu nostro in quo agitur de probando impedimento:ad quod nõ reperitur qd sufficiant testes singulares qui etiam alijs defectibus laborant ¶ Scdo etiã quod in casu in quo do. Jaco. probasset qd propter discordias quas secum haberet domina Nina & dominus Antonius non potuisset commode morari cum heredibus:tamẽ non potuisset domina Jacoba obtinere pro tempore quo do.Bar.superuixit post mortem dicte do.Nine & Antonij.Nã domina Jacoba in suis positionibus secundo loco productis asserit q domina Bart.superuixerit post mortẽ domine Nine & Antonij per.x.annos.et testes domine Jacobe videntur deponere qd decesserunt de anno. M.cccclix.vt deponit quartus testis scilicet domina Elisabeth,Petrus Bartholomei:& Marcus Bar.& Simõ Antonij.nam cum per mortẽ eorum cessaret impedimẽtum cessare etiam debebat accusatio.d.Bar.in.l.j.§.dies.ff.qñ appel.sit.l.ab hostibus.§.sed qd si mater.&.l.sed si per pretorem.§.sed cum ferie.§.quoties.ff.ex quibus cau.ma.l.titia seio.§. vsuras.cũ fi.ff.de leg.ij.¶ Et pro certo valde rigorosum vr. q heredes dicte do.Bar.que dotes suas exegit a principio:& donec vixit per tẽpus.xx.annorũ & vltra ista alimẽta nõ pe-

¶ Fructuũ.in lib. v.cõsi.lxxij. col.ij. Bal.cõs.xxx. li.ij. Ant.Imo. Ale. l.impator.ad tre. Pau. Alex.l.maritũ.in fi.l.si maritus.sol.ma.lance. Dec. l.apud iulianum.§.heres.d le ga.j.Deci.l.diuus. de reg.iur.
¶ Nõ põt.j.li.iiij. consil.liiij. Paul. consi.ccxxix.consi. cccxvij.lib.j. Bertran.consi.clx.ponit.col.j.li.j.andr. tiraq.rep.l.si vnq̃. ver.dona.largit[9]. nu.xiij.C.de reuo. donatio.

6 tierit si nunc huiusmodi exactio heredi cõcederet†puto etiã verum q vbi probatum fuisset de impedimẽto q in dicta taxatione alimentorũ nõ debuissent cõputari bona emphyteutica seu fructus talium bonorũ receptorũ ab ecclesia p se filijs & nepotibus cum testator voluerit prestari alimẽta fm possibilitatẽ sue hereditatis in quo non veniunt huiusmodi bona fm magis cõmunes conclusiones:vt Bar.in.l.itẽ videndũ §.fi.ff.de pe.he.& in.l.qd dicit.ff.de ver.ob.cum concordantijs vt referendo a[l]s dixi & scripsi in.d.l.qd dicit.nec etiã assignari debuisset dicte legatarie de fructibus legitime descendẽtiũ dicti testatoris per no.in.l.vxori.& in.l.vl.ff.de vsufru.leg.& in aut.nouissima.C.de inoffi.testa.per Sal.in aut.q locum.C.si mu.secũdo nup.facit.l.proponamus.§.quarta.ff.de inoffi.te.
7 ¶ †Clarum etiam est q in dictis alimentis prestãdis dz ha-
8 beri ratio fructuum[a] qui percipiuntur ex bonis hereditatis & non debet vendi proprietas bonorum pro dictis alimentis prestãdis.l.imperator.& ibi no.doc.ff.ad tre.l.qui bonis suis. & ibi Ang.ff.de cessio.bono.l.ius alimentorum.in prin.ff.vbi pupil.educa.debeat.& no.Bar.in.l.pen.in prin.ff.de alimẽ.lega.& no.Ange.in.l.diuus.ff.de peti.hered.& in.l.j.C.de leg.et in aut.nisi rogati.C.ad treb.& Bal.in.l.voluntatis.C.de fideicom.& Saly.in.l.j.eo.titu.& in.l.fi.C.vbi pup.educa.debe. ¶ Debuit enim primo deduci es alienum.l.si vniuersi.C.de lega.&.l.vsufructu bonorum legato.§.de legatis.ff.ad le.fal. iunctis no.per Bal.in.d.l.voluntatis.ver.quero nunquid legatum arbitrium & super istis vltimis fuit plene & copiose allegatum in allegationibus prestantissimorũ doctorũ cum processu transmissis.Ideo circa hoc non putaui expedire vlterius insistere.

Summarium.

1 ☞ Immunitas data non subdito reuocari non potest contra.nu.7.
2 Priuilegium presumitur reale:contra qd personale.nu.13.
3 Communitas non potest dare meram immunitatem.
4 Statutum valet vel consuetudo q forenses teneantur ad collectas pro bonis ibi sitis.
5 Princeps supremus solus potest vti clausula non ob.nu.9.
6 Concessio immunitatis propter merita vt valeat constare debet de meritis aliter quam per confessionem.
8 Princeps vel inferior potest auferre dominium ob bonum publicum.
10 Descriptus ad collectas statim vt scit debet appellare.
11 Immunitas ecclesie non transit ad eius emphyteusim.
12 Prouisione manente per modum.l.sufficit generalis reuocatio quo ad exemptiones non clausas in corpore iuris.

Consilium.CI.

isis instrumentis exemptionis & contractu & literis illustrissimorum principũ & statutis de quibus in themate ante scripto mentio habita est.¶ Videt prima consideratione dicendum dictũ ser Ant.ad collectas:& alia onera subeunda occasione dicti quartesij cogi non posse ex pluribus.¶ Et principaliter stãte instrumento immunitatis exemptionis in latissima forma recte per homines & commune rodigij Bar.de la mella pro se & suis heredibus & successoribus ac bonis & rebus vt late instrumento mihi exhibito continetur.¶ Nam constat qd adunantia generalis rodigij:id est concilium generale q dicit representare totum populum.vt no.gl.in rub.C.que sit lon.cõsue. c.in causis.ad fi.de elec.c.si cõpromissarius.eo.ti.lib.vj.l.municipalibus.ff.de condi.& demon.Potuit dictam immunitatem Bar.& eius bonis concedere attento qd Bar.añ nõ erat ciuis in loco nec illi subditus.l.j.&.l.fi.C.de his q spõ.mu.pu. susce.& no.Spe.in ti.de cẽsi.§.nunc dicendũ.ver.quid si vniuersitas pactũ.& idẽ tz do.Ant.in.c.ij.de immu.ec.¶ Naz dicit Jo.and.in.d.ver.quid si vniuersitas.in addi.inci.per hanc
1 post Abba.& odof.†qd mutinensis effectus cuius bononiẽsis sub pacto quod non teneat ad collectas vel munera subeunda non tenebitur ad ea & subdit q Guido de suza.determinat quod si longissimo tempore fuit seruata cõsuetudo q venientes ad habitandum in ciuitate vel districtu:vt liberi & immunes essent oĩbus oneribus & exactionibus cuiuscunque speciei & vigore dicte consuetudinis quidam qui veniunt ad habitãdũ in districtu dicte ciuitatis.puta in villa sancti Joãnis fruebant hoc priuilegio,& fecit ciuitas statuta q habitatores in villa sancti Joãnis debeant facere & conferre ad certum laboreriũ q ibi fiebat per commune.non ob.aliquo priuilegio querebatur an illis qui vigore dicte consuetudinis priuilegio ciuitatis fruebantur preiudicet hoc statutũ & decidit quod non postq̃ ius eis acquisitum erat q eis inuitis auferri non potuit.allegat.l.si post mortẽ.§.fi.ff.de bono.pos.contra tab.&.ff.depo.l.fi.& ca.mutare.&.c.q semel.de reg.iu.in.vj. ¶ Ex quo infertur q dicto priuilegio immunitatis non hz obstare reuocatio facta p illustrissimos principes Nicolaum & Borsium vel alia reuocatio quam dictum commune rodigij fecisset vel facere vellet:videt eñ trãsiuisse in cõtum cum cõe rodigij acquiret illũ Bar.in ciuem & propter beneficia habita:& recepta ab eodẽ:vt in dicto immunitatis priuilegio cõtinetur:& per consequẽs immunitatis.vt.l.qd semel.ff.de decre.ab ord.fac.& ibi no.gl.& Bar.in.l.omnes populi.in.iij.q. prin.ff.de iu.& iur.¶ Idẽ tz Bal.in.l.si cum mihi.ff.de don. vbi per illam.l.inquit secutus Nicolaum de mata.quod si statuto cauetur q quicunq3 venerit ad habitandum & steterit ibi per certum tempus sit exemptus a collectis,& si ciuitas postea faciat statutũ in cõrium in preiudicium illorũ qui venerũt illi iuuantur exceptione vel actione de dolo per.d.l.si cuz mihi.¶ Et propter hoc dicit se consuluisse in ciuitate Senarum quod priuilegium dat benemeritis qd possunt ibi secure morari:eo q2 eorũ opera illud cõe recuperauerat quoddaz castrum erit irreuocabile q2 priuilegiũ cõcessum q nõ pendet ex sola autoritatẽ cõcedentis:sed ex iure alteri quesito ppter aliquod eius factum non potest reuocari p illũ tex.& facit fm eum.l.attilius regulus.ff.de do.&.l.si pater.in fi.eo.ti.vbi donatio facta ob merita nõ potest reuocari.vt no.Bal.in.l.fin. C.de condi.ob cãm.& idẽ bal.in.l.qui se patris.C.vñ liberi.in ver.vti scitis.¶ Et idẽ tz Inno.Jo.an.& alij canon.cõiter in c.nouit.de iudi.vbi dicunt q priuilegium concessum nõ subdito vel priuilegium aut statutũ q transiuerit in cõtũ reuoca-
b, ri nõ potest[b] & idem no.Arch.xj.q.j.quicunq3.in.c.licet canõ. de elec.in.vj.ar.l.perfectã.C.de don.q̃ sub modo.l.ij.ff.de dec. ab or.fac.&.xxij.q.ij.qui nõ enim.vt no.in.c.constitutus.de relig.do.& no.doc.in.c.in nostra.de iniur.& Cy.& Mod.in.l.nõ amplius.§.j.ff.de le.j.¶ Ad idem quod no.bal.in.l.donationes quas diuus.C.de dona.inter virum.vbi dixit priuilegiuz ciuitatis concessum comitatensibus aliquo ab eis dato reuocari non potest:q2 transiuit in cõtum,& quilibet etiã princeps suum contractum tenetur seruare.c.j.de natura feudi.cap.j.de proba.& ibi no.Jo.an.l.digna vox.C.de leg.& Bal.in.l.ex imperfecto.C.de testa.¶ Sz dictũ priuilegiũ immunitatis emanauit precedente supplicatione impetrãtis & offerentis se empturũ & acqsiturũ in.d.l.terra rodigij alia bona.ergo videt cẽ quidã contractur[9] p epistolã initus iuxta.l.cõsensu.de actio. & oblig.&.l.j.in fi.ff.de cõhen.empt.¶ Fortificantur predicta quia ad hoc vt precedens speciale priuilegium exemptionis intelligatur reuocatum non sufficit generaliter esse priuilegijs derogatum:sed specialis derogatio requiritur.vt.l.iij.

& ibi no.per glos.& And.de barn.C.de silen.lib.xij.quã gl.cum tex.quã ad hoc repetat singularẽ Bal.i.c.j.i fi.quo tpe,mi.in vsi.feu.& Bald.in.l.non plures.C.de sacrosanc.eccle.vbi dixit quod p.l.generalem nunquam derogatur priuilegio specia/li seu singulari:nisi de eo fiat mentio.vt.d.l.iij.& not. Bald.in l.fin.C.si contra ius.&.§.consti.versi.si qua vero.per illum tex. probatur in.c.cum ordinem.de rescriptis.facit quod no.gloss. penul.de cap.monacho.libr.vj.& no. Arch.xvj.q.j.reuertimi/ni. ¶ Sed in literis derogatorijs dictorum principum nõ est facta specialis mentio de priuilegio immunitatis pdicte con cessio per commune rodigij:ergo nõ intelligitur esse reuoca/tum dato q poterit reuocari.& maxime attẽto q illustrissim⁹ princeps Borsius videt in literis suis se restringere ad reuo/cationem immunitatũ de qb⁹ facta erat mẽtio in schedula in literis suis inclausa iuxta petitionẽ hominũ cõmunis rodigij & Lẽdenarie de qua schedula de immunitate predicta Bart. seu ser Ant.nõ erat facta mẽtio.& sic videtur pnceps se referre ad immunitates de qbus precesserat supplicatio & interroga/tio.ar.l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de inter.ac.& insti.de inut.stip.§.ptere.& eo potissime:qz per dictã reuocationẽ au/ferebat ius q̃sitũ tertio.& sic debet stricte capi & interpretari.l. si quando.C.de inof.testa.&.l.impuberi.ff.de admi. tuto.c.sup eo.extra de elec.non enĩ psumit principem velle auferre alteri ius sibi q̃sitũ:vt plene Bar.in.l.ambitiosa.in.iij.colũ.de decre. ab ord.fac.cũ si. ¶ Nec debet princeps sine iusta causa auferre ius tertio quesitum.ita dixit glo.xxij.di.in.c.j.no. Innocen.et Joan.and.in.c.innotuit.de elec. ¶ Nec ob.etiam si diceretur q priuilegiũ immunitatis pdicte fuerit personale,& sic nõ de/buerit egredi personam dicti Barto.l.qui tali.ff.solu.matri.l. sordidorũ.C.de excu.mu.li.x.l.j.ff.de iure imm.c.priuilegiũ.de re iud.lib.vj.qz respõdeo q clare cõstat ex verbis illius priuile gij q illa cõcessio fuerit realis & nõ personalis patet ex illis x bis videlicet pptetea q dict⁹ Bar.& sui heredes seu successo/res & p omnib⁹ & singulis reb⁹ & bonis & iuribus quibuscunq in posterũ sint & intelligãtur perpetuo exempti &c.& etiam ex alijs verbis sequentib⁹:vz & etiã ipsa bona mobilia & immo/bilia iura & actiones exempta intelligant a predictis &c.& sub/ditur in fine priuilegij q debebat latissime interptari. ¶ Ne/mini ergo dubiũ est qd cũ etiã dicta immunitas fuerit cõcessa rebus debet cum re ad quẽlibet singularem successorem & pos/sessorẽ transire.l.forma.§.quãq.de censi.& no.in.l.sordidorum preallegata.in.c.cũ venissent.de inst.& per gl.xxv.q.in summa.

2 vbi etiam fortius dicit gl.† q priuilegium in dubio presumi/tur esse reale.& idem glo.in.d.§.q̃q.et spec.in tit.de instr.edit.

a §.nũc aũt.ver.seq.& Jo.an.in regula priuilegiũ.[a] in mercuriali bus.arg.l.si.ff.de consti.prin.i.&.c.cũ dilecti.de dona. ¶ Et sic infert q dicta immunitas transiuit ad eius partes dicti quar/tesij presertim cũ in instrumentis alienationum eiusdẽ la expri matur specialius. ¶ Sed premissis nõ obstãtibus 9riã sniam veriorẽ puto:qz dicta immunitas a cõe rodigij cõcedi non po

3 tuit eo modo quo 9cessa fuit. ¶ † Nã regula est q cõmunica/tes immunitatẽ cõcedere nequeũt.l.vacuatis.C.de decuri.lib. xj.&.l.immunitates.C.de agric.& cen.lib.xj.&.l.j.C.de decur.li. j.C.de his q vac.a prin.&.l.j.C.de immu.ne.cõcedẽ.li.x. ¶ Fal lit quando ille qui subditus non erat seu ad munera subeunda cogi non poterat se spõte constringit ad aliqua onera ea con/ditione q aliquibus muneribus sit immunis:vt est casus in.l. ij.ff.de iure immu. ¶ Et ideo si qs aliunde veniẽs ad habitan dum in hanc ciuitatem se conferat & ciuis efficiat cum hoc q collectis sit imunis valet cõcessio immunitatis. Jta no. Bar. in prealle.l.vacuatis.per.d.l.ij.& ita intelliguntur alie autori/tates quas allegaui supra. ¶ Nec mirũ cũ ille efficit ciuis hu/ius ciuitatis & p 9ns tenet ad munus seu onera psonalia in ci uitate ista ad que prius non tenebatur.l.cum neqz,&.l.priuile/gio.C.de incol.libr.x.&.l.libert⁹.§.sola.ff.ad muni.vnde lz sibi concedat immunitas a collectis,& sic a muneribus patrimo/nialib⁹ q̃ imponũt psonis p reb⁹.vt.l.rescripto.§.si.cũ ibi no. ff.de mune.& ho.causa reipu.in alia re cõueniẽdus est nec satis factum est:qz ad aliqua mũera seu onera:scz psonalia cogi po terit ille qui prius cogi non potuisset,& ita pprie loquit Spe. & Jo.an.in tit.de censi.in.d.§.nũc videndum.& Ant.de but.in preallega.c.de immuni.eccle.scz quando concessa est immuni tas a collectis & sic a munerib⁹ patrimonialib⁹,que imponun tur personis pro rebus:& per consequens remanebit nouus ci uis obligat⁹ ad alia munera:scz psonalia & mere realia iuxta distinctionem plene traditam per Guliel.in.l.neminem.C.de sac.sanc.eccle.& p Cy.in.l.volũtarie.C.de excu.tu.& per Bart. in.l.j.de mul.& in quo loco.li.x.& per And.de isernia.& Bal.in c.j.q̃ sint regalia.& p eũ in.c.nõ minus.de immu.ecclesia.& per Saly.in.l.si.C.sine cen.vel reli. ¶ Et eadem ratione posset p/

cedere & valere concessio dicte immunitatis generalis qñ fa/cta esset ad certum tempus & qui efficeretur nouus ciuis:quia elapso tempore immunitatis in cõcessione prefixo remaneret obligatus ille ad onera pro residuo tpis:vt sic procedat ar.de re ad tempus.l.miles.§.quod dicimus.&.l.in fraudem.§.pen. ff.de test.mili. ¶ Sed in proposito nostro dicte immunitatis concessio facta fuit ei qui iã cogi poterat ad munera saltẽ me/re patrimonialia que imponi possunt etiã forẽsibus & nõ sub/ditis pro bonis existentibus in territorio.d.l.rescri.§.fin.&.l.j.

4 C.de mul.& in quo loco.li.x. ¶ † Et etiã potuisset cogi ad col lectas que imponuntur psonis pro rebus stante statuto predi cto in loco vel stante cõsuetudine quod etiã forenses p bonis ibi sitis tenerentur ad collectas.nã licet ad ea que psonis pro rebus imponuntur de iure cõmuni nõ teneantur forenses qui habent bona in loco.d.l.rescripto.§.si.cum gl.&.d.§.sola.et ibi Barto.tamen per statutũ potest induci quod collecte forensi/bus impont possint.vt signanter no.Bal.in.l.j.in.vij.col.C.de sen.que p eo quod interest profer. ¶ Et dicit Bar.in prealle. l.j.in pe.col.de mul.& in quo loco.li.x.qd in italia omnes ciui/ a

b tates habẽt cõsuetudinẽ[b] imponẽdi collectas etiã forensibus possidentibus bona in territorio,vt pro dicto quartesio ante dictam cõcessionem immunitatis potuisset cogi dictus Bar. ad onera. ¶ Et pro cõe rodigij fuit facta sibi perpetua et ge/neralis immunitas ab omnibus oneribus & collectis psonali/bus & realibus vel magis in latissima forma p se & heredibus &c.& sic in aliquo non subueniebatur.v.h.cõe rodigij q̃ ex dicta 9cessione priuilegij plurimũ lesa fuit,& sic nõ sum⁹ in terminis d.l.ij.ff.de iure immu.qz ibi cõcessa fuit imunitas illi q nõ po/terat ad onera cogi hic secus.& ibi cõcessa fuit immunitas illi qui se ad aliqua onera obligauit,& sic nõ fuit generalis immu nitas.hic autẽ secus. ¶ Et sic ptz q hec est eadẽ ratio prohi/bitionis qd nõ poterat cõcedi dicto Bar.immunitas sicut si cõcessa fuisset subdito & ciui & cũ nõ accesserat Barto.nec acce dere pmisit ad habitãdũ in terra rodigij nõ possumus dicere q in illo versata sit vtilitas cõmunis rodigij cui⁹ interesse dz b terra liberis hominis repleri.l.j.ff.solu.matri. ¶ Et pro ista opi.optime facit.l.si C.si contra ius vel vti.publ.vbi rescripta cõtra publicã vtilitatẽ nõ tenent:nisi interuenerit secũd⁹ ius/sus principis.in aut.vt nulli iu.§.& hoc.x.videm⁹.vel nisi in/teruenerit clausula non obstante.l.vt.l.nec dãnosa.cũ ibi no.p Cy.C.de preci.impe.offe.& no.Cy.in.l.si.ad si.C.si contra ius.

5 ¶ † Sz sol⁹ princeps nõ aũt popul⁹ vel inferior põt vti clau sula nõ obstãte lege vt lege forma.C.de offi.prefec.pret.& in.c. si.de off.archi.& facit qd no.gl.in.c.si.de here.in.vj.& in pposi/to nostro q popul⁹ nõ possit vti clausula non obstãte lege no. Bal.in.l.cũctos populos.in.j.co.C.de sum.tri.& fide catho.cir ca statuta premissa.& in.l.rescripta.C.de preci.impe. offe.in.ij. colum.& Ange.in.l.nemo põt.de leg.j. ¶ Nã ablata est pote/stas populos in hoc p.d.l.vacuatis.ergo aliquo mõ non põt ppis ad hoc manũ extẽdere.l.j.§.de qua re.cũ ibi not.p bar.ff. de postu.p doc.in.l.iij.ff.de testa.& plene p.d.Ant.in.c.cũ oẽs. de const.cũ concor. ¶ Jtem videtur obstare.l.j.&.l.si.C.de his q mu.ipon.susce.qz respõdeo q casus est valde dissimilis & di/uersus & rõ diuersa.ibi enim ille qui ad aliqua munera cogi nõ poterat spõte aliquod onus subijt per qd videbat renunciare in reliquis immunitati sibi cõpetenti.Nã nolẽs in totum sibi quo ad immunitatẽ preiudicare ea lege subijt onus quod non teneret ad alia onera vel qd teneretur ad quedã tãtũ:certe va let hec cõuentio per quã sibi conseruat ius a lege sibi quesitũ. ¶ Sed iste Bartholomeus ante cõcessionẽ imunitatis nulla immunitate iuris cõmunis aut priuilegio gaudebãt:imo po tuisset vt dixi sicut & reliq ibi habitantes ad onera cogi.vnde ipse quo ad immunitatẽ tractat de lucro captãdo 9mune ro/digij de dãno euitãdo.Sz in casu dicte.l.j.&.l.finalis.erat 9 qz ibi ille qui cũ republica conuentionẽ fecit tractabat de iure suo aliqualiter conseruanda:& in totũ nõ diminuendo q̃ inter se valde differunt:vt patet in.l.si.C.de acquir.possess.& in.l.fin. C.de codic. ¶ Nec obst.si diceretur quod imo ex causa potest per communitatem immunitas cõcedi.vt.d.l.j.C.de decurio/nibus.lib.x.ergo ppter merita & beneficia recepta p commu/ne rodigij a dicto Bar.potuit dicta immunitas 9cedi fm qd in instrumẽto cõtinetur:qz respõdeo q ibi in.d.l.j.spẽaliter tã/tũ permittitur vt possit cõcedi immunitas doctorib⁹ et medi/cis sz dict⁹ Bar.nõ erat doctor nec medic⁹ ergo ad eũ non dz fieri extẽsio.l.qd vero.ff.de le.&.l.ius singulare.eo.tit.&.l.j.ff.ad muni. ¶ Preterea dato q ex causa puta ppter merita:lz cõ/

6 munitati cõcedere immunitatẽ alicui.† dico qd oportet de tali bus meritis cõstare aliter quã p illam simplicẽ assertionem de qua in instrumento:vt elegãter voluit Joã.an.in addi.specul. in rub.de rebus ec.non alie.vbi dixit q si platus concessit ad

a ¶ Priuilegiu[z] ibi phi.fra.bal.[...] xxiiij.9si.ccclxx[...] in si.lib.iiij. Ang[...] 9si.j.col.ij. Anch[...] cõsil.cccxxvij.ale[...] l.qz tale.ff.so.ma[...] ias.l.apd iulian[...] §.si qs alicui.co[...] ij.de leg.j.l.si sic.l[...] grand.de ver.ob[...] 9si.xxvij.lib.j.9[...] ccxviij.lib.ij.Bal[...] l. vectigalia.C.d[...] vecti.in addi.spe[...] cu.ti.de instr.edi[...]

b ¶ Consuetudin[e] quã ẽt testat ale[...] j.li.ij.9s.lxvij.nu[...] x.li.v.9s.ij.dci.co[...] si.dcxciij.An.ru[...] cõsi.ix.nu.x.Guli[...] pap.deci.delphi[...] ccxcvij.& cõis pra[...] xis huius regni[...]

vitam titio redditus predio ecclesie ꝛ impendere in futurum
promittebat quãdiu viueret intreueniente consensu capituli.
ꝛ querebatur an valeret. ꝛ videbatur q̄ sic: quia pro vtilitate
eccle. in benemeritos factum fuit. xvj. q. v. Joã. in. c. j. de solu. ꝛ
in. c. j. de spon. ꝛ donatio facta ob merita prestita ꝛ prestanda
reuocari non potest. C. de dona. que sub modo. l. pe. ꝛ. C. de re-
uocan. dona. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. l. generaliter. in princ. contrarium dicit
ipse fuisse indicatũ: q2 licet possent prelati moderate donare
iuxta seruitij meritum in. c. ad hec. in. c. relatum. de testa. ta-
men cum ex causa aliquid permittitur non est occasio sumẽ-
da pro causa. c. solite. de maio. ꝛ obe. l. furiosi. §. j. ff. ad. l. iulia.
maie. sed veram ꝛ sufficientem causam ad id quod procedere
oportet. bene facit ſm eũ. l. iubemus nulli. vltra prin. ibi sciẽte
sibi nulla occasione vel tempore ad vicissitudinem beneficij
collati ꝛc. C. de sacrosan. eccle. labsit eñ ſm ipsum quod in p-
hibitis certo casu permissis stetur verbo dicentis casum per-
missum subesse. l. qui testamẽ. ff. de probatio. l. cum quis dece-
dens. §. titia. ff. de leg. iij. ¶ Et per hoc cõcludit quod requi-
ritur q̄ vere constet de meritis: alias non tenet, vt ibi latius
per eũ ꝛ idest no. Bar. in. l. si forte. per illum text. ff. de constit.
pec. vbi dicit q̄ si quis non potest donare nisi pro meritis ꝛ
seruitij non sufficit simplex assertio donãtis pro quo est illud
quod no. gloss. ꝛ docto. in. l. si dona. C. de colla. ꝛ ad idem. l. fin.
C. de exerci. ꝛ q̄ ibi no. Bar. ꝛ Bal. in aut. hoc ius porrectum.
C. de sac. san. eccle. ꝛ Bart. in. l. per diuersas. C. manda. ꝛ quan-
do non credatur in proposito nostro soli assertioni no. glo. in
l. j. C. de his qui a princ. va. li. x. quam etiam sequitur Bald. in
l. illud. ad fi. C. de sa. sanc. eccle. deniq3 si bene inspiciat dictum
instrumentũ exceptionis nõ bene cõstat q̄ aliqs excepto vno
facit mẽtionẽ de istis meritis ꝛ seruitijs. In factis aũt ab vni
uersitate inspicitur factũ vel dictũ a maiori parte: non autem
dictũ vni9. l. q̄ maior. ff. ad munici. c. j. de his que fiũt a maio.
par. c. facit. c. in omni. de test. ꝛ. l. vl. ff. de te. ¶ Scdo principa-
liter positũ q̄ dicta immunitas concedi potuerit nõne est illi
derogatũ p literas excelsi principis Nicolai in quibus expsse
sit mẽtio de immunitate Bar. ꝛ etiã p alias literas illustrissi-
mi ducis Borsij. ¶ Nec ob. q̄ dicta ɔcessio immunitatis trãs
iuisset in puilegiũ subiecti seu i'cõtractũ' propter benemerita
ꝛc. q2 respõdeo. ¶ Primo q̄ illud quod dicitur de benemeri-
tis nihil releuat ad faciẽdũ trãsire in contractũ per ea que su-
7 pra proxime dixi. † respõdeo etiã predictis q̄ etiã priuilegiũ
cõcessum non subdito: vel quod etiã trãsiuit in contractũ põt
a per superiorem reuocari[a] ex causa propter publicam vtilitatẽ
hoc primo probatur in. l. q̄ semel. ff. de decr. ab ord. faci. loqui
tur eñ ibi in decreto, q̄ transiuit in contractum. vbi per glo.
ꝛ clarius ibi no. Dy. ꝛ Bar. ꝛ tamen potest reuocari ex causa
publice vtilitatis, ꝛ ita illum tex. allegat ad hoc precise Ang.
in. l. ij. ff. de his qui sunt sui v l'alie. iur. ¶ Pro hoc etiã est tex.
in. c. in nostra. de iniur. ꝛ dam. dato. ſm intellectũ Innocẽ. vbi
superior ea que in cõtractum trãsiuerũt puta priuilegium vel
statutum quod transiuerat in cõtractum potest ex causa pro-
pter publicam vtilitatẽ reuocare quando reuocatio tendit in
preiudicium subditi sibijpsius reuocã. ꝛ ibi hoc aperte firmat
Ant. de but. qui dicit q̄ opi. Bar. in. d. l. oẽs populi tenentis
q̄ non possint reuocari statuta qñ transiuerũt in cõtractũ: vt
q2 statutum dicat si quis de alieno territorio venerit ad habi-
tandum in ciuitate sit immunis a collectis, ꝛc. d3 intelligi ta-
lis decisio in nõ subdito reuocãti statutum sed dictum Inno.
in. d. c. in nostra. procedit in subdito per illũ tex. ꝛ idẽ t3 Ant.
de butr. do. Cardi. ꝛ Jo. de imo. in. d. c. nouit. de iud. ꝛ in. c. que
in ecclesiarũ. de cõsti. ꝛ Jo. de fa. ꝛ. d. Dominicus in. c. j. de cõ-
sti. in. vj. ¶ Sed dicte reuocationes facte fuerũt a dictis prin-
cipibus: q2 semper oẽs dicti exẽpti subditi fuerũt, ꝛ fuerũt fa-
cte reuocationes ob publicã vtilitatẽ, id est, ob necessitates cõ
munis rodigij ꝛ aliarum cõitatum ꝛ sic ob cãm: vt in literis di
cti dñi Nicolai cõtinetur, ꝛ etiam in literis supradicti princi-
pis borsij dñ dicit potius publico quã priuato bono consulen
tes, ꝛc. inherens autoritati imperatoris ꝛ iuriscõsultorũ dicen
tium publicam vtilitatẽ priuate semper preferendã. l. j. in fi. C.
de cad. tol. aut. res que. C. cõia de le. l. pe. de princi. credi. ¶ Et
alia verba superioris in qbus eius intẽtio fundata est proba-
tionẽ dicte cause faciunt vt in cle. literis. cũ glo. de prob. ꝛ no.
in. c. nonnulli. in gl. pe. de rescri. ꝛ facit. l. fi. ff. de hered. insti. ꝛ. l.
regula. §. sed ꝛ si qs. ff. de iu. ꝛ facti igno. ¶ Q̄ superior que
alias id q̄ transiuit in cõtractum reuocare nõ põt nihilomi-
nus cũ cã illud reuocare possit t3 Bal. in. l. dona. quas diuus.
C. de don. ꝛ idẽ videt ipse velle in. l. fi. in prin. ff. de pe. allegat.
l. qui fundus. C. de omni agro deserto. lib. xj. facit. l. item si ver
beratũ. §. j. ff. de rei vẽdic. ꝛ. l. lucius. ff. de euic. eccl. l. vẽditor. ij.
si constat. ff. communia predio. ꝛ. l. ij. ꝛ quod ibi Ange. ꝛ. l. bene

¶ Reuocari. i cõ-
silio. ccxvj. li. ij. ɔsi.
xvj. col. pen. lib. v.
Pau. ɔsil. cc. in fi.
libr. ij. Alber. bru.
ɔsi. x. col. ix. Fran.
rip. rñ. vj. col. pen.
rñ. vij. colñ. iiij. sub
ti. de rescrip. Cur.
iunior. consil. j. nu.
xxiiij. Mat. afflic.
deci. neap. cxxliij.
¶ Auferre. in cõs.
cxc. col. ij. lib. ij. Ja
cobi de san. Geor.
tract. feud. versi. ꝛ
adherẽ. ꝛ Federi.
ad fin. Albe. bru.
cõs. xij. co. xxx. cõs.
cxxxiij. Jas. cõsil.
cxxxiij. col. viij. li.
ij. cõs. xlvj. col. iiij.
lib. iij.
¶ An. sequit de-
ci. ɔs. dcxxxviij. lu
do. Gozadi. consi.
xxiij.
¶ Collectas. bene
fa. tex. i. l. licitatio.
§. fin. de publica. l.
vnica. C. qui. mo.
excusan. hi q post
imple. lib. x. adde
Bal. cõs. xxxj. lib.
j. Andr. iser. cap.
vno. q̄ sint regal.
col. ij. in vsib. feud.
Phi. frã. c. q̄q̄. de
censi. in. vj. Fran.
rip. tract. de peste.
fo. xcix. ꝛ rñ. xxij.
eo. v. cũ seq. sub ti.
de prescri. bertran.
cõ. xiiij. supposita.
lib. j.

8 a zenone. C. de quad. prescrip. † vbi propter publicam vtilita-
tem permittitur principi auferre dominium rei priuate, ꝛ sic
b auferre[b] ea que sunt de iuregentiũ que alias auferre non pos-
set: vt plene no. in. l. fi. C. si contra ius. ꝛ in. l. j. ff. de consti. princ.
ꝛ in. d. c. que in eccle. per Inn. ꝛ in. c. q2 pleriq3. de immu. eccl. ꝛ
Bar. in proemio ffo2um. ¶ Et etiam permittitur hoc inferio
ri a principe: sc3 q̄ posset cum causa auferre ius alteri quesi-
tum: vt no. gl. in. c. consti. in ver. a quocunq3. de reli. domi. ꝛ per
glo. xxv. q. ij. in summa. ꝛ Barto. in. d. proemio ffo2um. ¶ Et
idem Bar. in. d. l. quecũq3. in. l. fi. C. de fide instr. ꝛ iure haste fis.
lib. x. vbi dicit q̄ per illam. l. videbatur quod illi qui emerant
a cõmune perusij vendenti res bannitorum nõ cogantur red-
dere banniti ex forma capitulorũ pacis hoc dicentium tamen
contrarium dicit esse verius: q2 sicut imperator potest auferre
res priuatorũ propter publicam vtilitatem: vt proxime dixi:
quinimo in principe semper presumitur esse causa: nisi contra
rium apparet. vt no. Cy. ꝛ Bal. in. l. rescripta. C. de preci. impe-
ra. offe. ꝛ Jaco. but. in. l. fi. C. si contra ius. ꝛ Anto. de but. in. c.
cũ inter de renũ. ꝛ in. d. c. que in ecclesiarũ. ꝛ in. d. c. constitutus.
ꝛ Bal. in. l. si testõ. C. de testa. facit. c. in presentia de renun. c. cũ
inter. ꝛ. c. sicut. de re iudi. ꝛ quod not. glo. in. l. relegati. ff. de pe.
¶ Nec est dõm q̄ superior voluerit auferre ius quesitũ dicto
Bartholo. ꝛ alijs habentibus causam ab eo quinimo contra
fuit de mẽte dictorũ principũ. Nam in literis Nicolai expressa
sit mentio de immunitate Bartholomei ꝛ in literis presentis
principis largior quã esset in ipsa supplicatione ꝛ interroga-
tione: prout etiam interdum contingit. l. j. §. stipulanti. ꝛ. §. si
quis. ff. de verbo. obliga. nam in dicta reuocatione sunt verba
geminata ꝛ pregnantia. vt patet ibi exemp. eorũ qui in dictis
cõmunitatibus adiuncti siue exempti appellantur ꝛ quorum
cũq3 huiusmodi. ꝛc. vnde verba illa geminata ꝛ duplicata de-
bent latiorẽ effectum inducere q̄ verba simplicia: quia osten-
dunt disponẽtis latissimam ꝛ enixam voluntatem vt est text.
valde singul. in. l. balista. ff. ad treb. ꝛ glos. in. c. ex eo. versic. vt
omnia ꝛ singula. de ele. in. vj. ꝛ gl. in cle. j. in verbo quibuscũq3.
de iud. ꝛ glo. in. l. cũ pena. in glo. ij. ibi dum dicit quocũq3 mo-
do ꝛc. ff. de arbi. ¶ Et intẽtio pncipis fuerit auferre ius con-
tractum tertio p3 ex verbis dictarũ vltimarũ literarum. ¶ Et
p̄sertim dũ dicit in eis ex certa sciẽtia ꝛ de plenitudine nostre
9 potestatis † p que verba colligitur principem voluisse auferre
ius tertij etiam quomodocunq3 quesitum sicut qñ apponitur
clausula non obstante q̄ equipollet predictis clausulis: vt no.
in. c. statutum. in glo. in verbo literarũ. de rescrip. in. vj. ꝛ in. c. j.
in gl. in verbo nascatur. de consti. eo. lib. ꝛ not. glo. in. l. fin. C. si
contra ius. ꝛ plene Joã. and. in. c. de exces. prela. in. vj. in nouel.
ꝛ in. c. nonnulli de rescriptis. ita voluit dñs Ant. ꝛ Jo. and. in
d. c. que in ecclesiarũ de consti. vbi cõcludũt quod nisi dubitet
an princeps voluerit auferre cum effectu ius tertij inspiciatur
an cõstet an vti voluerit plenitudine potestatis: puta q2 dixe-
rit non obstãte. l. allegat no. per Cyn. post gl. in. d. l. fi. C. si con-
10 tra ius vel vti. ¶ † Tertio principaliter corroborãtur p̄dicta
ex his que dixit Ang. in. l. j. §. si qs tutor. ff. quando ap. sit. vbi
per illum tex. dicit q̄ ibi erat casus in terminis ꝛ communiter
ignoratur ſm eum q̄ si aliquis habet immunitatem a datijs
ꝛ collectis ꝛ alijs grauaminibus ꝛ describitur in libro deben-
tium soluere collectas ꝛ alia grauamina si postea requiratur,
vt soluat, nõ sufficit priuilegium immunitatis allegare exci-
piendo q̄ non debet soluere propter priuilegium. imo incon
tinẽti cũ scit se descriptum ꝛ per consequens se vocatũ ad col-
lectas ꝛ onera debeat appellare infra tp̄s datum ad appellan
c dum ꝛ sic intra decẽ dies q̄ reputabat ibi Ange.[c] esse notan-
dum quod nescitur practicari. ꝛ per Bar. ꝛ glo. in. l. hi qui. ꝛ in
l. si ascribatur. C. de ap. ꝛ in. l. j. C. qui ad ciui. mu. lib. x. ꝛ bonus
casus in. l. ij. in prin. ff. de vaca. mun. ¶ Ergo si apparet dictu3
Bar. vel aliũ de predictis q habuerũt causam ab eo habuisse
sentẽtiam de reuocatione dicte immunitatis seu vocatũ fuis-
se ad onera soluẽda, ꝛ per ipsos non fuisse appellatũ sequitur
q̄ amplius querele locus non est vel ad plus vltra annũ a die
grauaminis audiri nõ habuerũt vt. l. q2 grauatos. C. de censi.
li. xj. ꝛ per id quod no. Bal. in. l. forma. ff. de cẽsi. §. si cum ego.
ꝛ sic videt cõcludendũ Bart. ab ecclesia inuestitũ ꝛ ipsum ser
Anto. habentem in effectu causam ab eo licet mediate teneri
ad collectas ꝛ onera. ꝛ dixit Anto. de iser. in. c. j. que sint rega-
11 lia. super verbo ꝛ plaustrorũ ꝛ nauiũ † q̄ laicus tenens in em-
d phyteusim rẽ ab ecclesia tenet ad collectas[d] soluẽdas propter
fructus quos percipit dato q̄ ecclesia cogi nõ possit, q2 ſm eũ
res sumit conditionẽ a psona nõ econtra. l. j. C. de impo. lucra.
descri. lib. x. ꝛ glo. in. l. fi. in fi. C. de inof. test. ꝛ ar. in. l. pecudũ. ff.
de vsuris. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. ff. de sta. ho. ꝛ. l. iustissime. ff. de edilit. edic. et
ita de consuetudine solitũ est seruari vt alibi dicũt doct. Facit
l. quero.

l.quero.⁊ qđ ibi Bar.ff.de vsufr.leg.⁊.l.ij.ver.pu.functionum.
C.de iure emphy.⁊.l.neq; de impẽ.⁊.l.si pendẽtes.§.si qui cloa
carij.ff.de vsufru.de quo articulo vlterius nõ discutio:preser-
tim qꝛ de eo in scripturis nec in themate hesitatur. ¶ Et ex
predictis patet euidẽs ad allegata in cõtrariũ responsio ꝙ cõ
cessio in forma predicta nõ tenuit:vt plene sum prosecutus in
primo principali fundamẽto deducto in fauorẽ cõis rodigij.
¶ Scđo respõdeo derogationibus factis dicti immunitati.
¶ Tertio respõdeo ex negligẽtia possessoris vocati ad one-
ra ⁊ non appellãtis:vt hec omnia superius sunt seriose dedu-
cta. ¶ Nõ obst.qđ dicebatur dictã immunitatẽ nõ subdito re-
uocari nõ posse:⁊ qꝛ videt̃ in cõtractũ trãsiuisse ꝓpter merita:
qꝛ dico ꝙ dicta reuocatio facta fuit per superiorem cui dictus
Bart.⁊ reliqui erant subditi:nec est verũ qđ facta fuerit per-
modum contractus:qꝛ nõ extat qđ dictus Bar.se ad aliquid
obligauerit per se vel per alium nomine suo nec illa narratio
meritorũ aliquid operat̃ vt plenius sigillatim discussum est su
pra circa oĩa. ¶ Preterea si cõcessio immunitatis non tenuit
frustra de reuocationis validitate tractat̃. ¶ Itẽ colligitur
alia rñsio in negligẽtia in nõ appellando de qua supra dixi.⁊
per hoc pꝫ ꝙ nõ opꝫ specialius respõderi ad id ꝙ in cõtrariũ
dicebat̃:vꝫ qđ ad hoc vt reuocatio priuilegij teneat:requirit̃
ꝙ de priuilegio mẽtio fiat.vt in.l.iij.C.ad silla.cũ si.nã ad hoc
specialius rñdeo primo ꝙ in literis marchionis Nicolai fit de
12 immunitate Bartholomei mentio. ¶ † Preterea in literis
presentis ducis fit mẽtio generaliter de oĩbus ⁊ quibuscunq;
exẽptis in dictis cõitatibus.vñ dico qđ ad hoc vt intelligat̃
derogatũ priuilegijs immunitatũ nõ clausis in corpore iuris
satis est qđ in lege aut in statuto vel prouisione emanante per
modũ legis:prout dictã reuocationẽ pro lege haberi ⁊ regi-
strari voluit dictus princeps fit mẽtio facta in genere de priui
legijs immunitatũ:lꝫ singularis mẽtio de quolibet facta non
fit:ita voluit Fed.de se.cõsi.xlvij.incip.habita super casu pre-
dicto collatione ⁊ declaratione ꝯueniẽti ⁊c.allegat.c.qꝛ sepe.
de elec.⁊.c.officiũ.in glo.cõcedentes.de here.in.vj.⁊ tex.in cle.
j.ibi no.in clemẽ.ij.in fi.de sepul.cõcordat tex.in cle.ex frequẽ
ti.⁊ in cle.cũ ex eo.de sen.exc.⁊ qđ not.gl.in.l.j.in ver.rescripti.
C.de na.lib.⁊ in aut.de nõ alie.§.⁊ hoc añt.⁊ in aut.de tabelli.
in verbo participans.⁊ qđ habet̃ in.c.j.de exces.prela.in.vj.cũ
ibi plene nota.per Jo.an.in nouella.⁊ not.plene Bar.in extra
uaganti ad reprimẽ.in verbo non obstante.⁊ in.l.fi.C.si cõtra
ius.⁊ Bal.de pace constan.in verbo libellarium.alias est su-
per verbo non obstat:⁊ lapus maxime.⁊ doct.⁊ Mode.in.c.j.
de consti.in.vj.in terminis proprijs.no.Pau.de cast.in.l.si mi
hi ⁊ tibi.§.in legatis.ff.de leg.j.⁊ Jo.de imo.in.l.licitatio.§.ea
rum.in fi.ff.de publ.Sed de dictis exemptis generaliter est fa
cta mentio in dictis literis.ergo illud sufficit. ¶ Nec etiã ob.
quod debeat intelligi facta reuocatio de illis qui in scedula
nominati erant.⁊ quod in dubio videatur princeps voluisse
auferre ius quesitum tertio:qꝛ respondeo ꝙ imo in proposito
cõtrariũ est verũ.Et opportune deduxi supra circa principale
fundamentũ. ¶ De reuocatione dicte exemptionis etiã con-
stat ex quadã cõfirmatione statutorũ Rodigij facta per mar-
chionẽ Nicolaũ die.xviij.Julij.Mccccxl.iuncto statuto per
ipsum firmato sub rubrica quod oẽs soluant collectas ⁊c.vbi
prouisum est qđ omnes habẽtes possessiones ⁊ bona sup pol-
licino rodigij teneantur soluere collectas ⁊ grauamina ⁊ alias
factiones facere exceptis his quibus per idẽ statutum vel per
illustrissimũ dominũ marchionẽ sit vel fuerit cõcessa immuni-
tas ⁊ exemptio specialis,⁊ est in confirmatione clausula dero-
gatoria.vnde illa exceptio firmat regulam in oĩbus alijs casi-
bus.l.quesitum.§.inde neratius.ff.de fun.instru.leg.no.in.l.in
his.ff.de leg.ergo exceptis exẽptionibꝰ a marchione cõcessis
derogatũ est omnibus. ¶ Nec ob.qđ statutũ illud debet intel
ligi de exẽptionibus de futuro nõ de exẽptionibus in preteri
tum concessis cũ illud verbum fuerit positum in dicto statuto
debet intelligi ⁊ accipi in statutis:vt importet futurũ tantum
vt no.gl.⁊ doct.in.c.ij.de constitutionibus.in.vj.⁊ glo.⁊ doct.
in.c.j.de cle.non resi.eo.li.⁊ gl.⁊ Bal.in.l.cum tale.§.pen.ff.de
condi.⁊ demon.⁊ no.Bal.in.l.omnes populi.in.vj.q.princip.
in versi.pono ⁊c.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ in.l.cũ lex.ff.de leg.⁊ Cy.⁊
Bal.in.l.leges.la.ij.C.de legi.⁊ cano.in.c.fin.de quest.⁊ Mo-
der.in.l.cũ in scđo testa.ff.de iniust.test.qꝛ rñdeo ꝙ illud esset
verũ vbi solũ appositũ fuisset illud verbũ fuerit:sꝫ in dicto sta
tuto dicitur sit vel fuerit:ergo si statuẽtes voluissent intelligi
de futuris exemptionibus non erat necesse addere illud ver-
bum sit vñ apparet qđ voluerunt sentire etiã de immunitati-
bus cõcessis tpe dicti statuti.alias illa verba nihil importarẽt
in.l.si qñ.in princip.ff.de leg.j.⁊ in.c.si papa.de priuileg.in.vj.
bene facit qđ no.Bal.in rubrica.C.de cõtrahẽ.emp.in.ix.q.⁊
qđ habetur in preal.l.balista. ¶ Nec etiã ob.si diceret̃ qđ etiã
in casu isto extabat cõcessio ĩmunitatis facta ꝑ.d.Marchionẽ
Nico.Bar.dummodo solueret singulo anno ducatos quinq;
13 qꝛ ex quo illa cõcessio fuit facta ꝑ marchionẽ Bar.† vñ in du
bio dꝫ intelligi personalis,⁊ non transit ad successores.l.j.§.fi.
ff.de iur.immu.⁊ plene no.in.l.sordidorũ.C.de excu.mu.lib.x.
¶ Et ꝙ in dubio talis cõcessio immunitatis debeat intelligi
personalis.firmat gl.⁊ doc.in.c.cum venissent.de insti.⁊ gloss.
xvj.q.j.in.c.possessionis.Jo.an.in regula priuilegium.in mer-
curialibus.⁊ Pe.Cy.⁊ Bal.in.l.fi.ff.de cõsti.prin.⁊ Bar.in.l.
j.C.eod.per illum tex.⁊ Cyn.in.l.heredes.C.ad velle.⁊ Ray.⁊
Bar.in.l.qꝛ tale.ff.sol.mat.⁊ ibi in terminis nostris firmat hoc
expresse Jo.de imo.⁊ Pau.de leaza.in sua disputatione inci-
piente papa scribit epõ.⁊ pro ista opi.videt̃ casus nõ violãdo
in.l.forma.§.q̃ꝗ.ff.de cen.ꝫm Jo.de imo.in.d.c.cũ venissent.
idẽ tꝫ ibi Pet.de anc.referẽs ita tenuisse Old.prout refert ẽt
Bar.in.l.pr̃.ff.de serui.leg.⁊ ꝑ hoc allegat.qꝛ priuilegium est
restringẽdũ.vt no.Jo.an.in.c.olim.de ver.sig.⁊.iij.di.paruule.
in.l.si qñ.C.de inoffi.test.etiam per Bar.in prealle.l.fi.ff.de cõ-
sti.prin.Ex qbus cõcludit.d.ser Ant.nõ debere dicta immuni
tate gaudere.Nec etiã predictis ob.quoddã aliud priuilegiũ
immunitatis cõcesse filijs quondã dñi Ant.mihi nuper exhi-
bitum:qꝛ respõdeo vt dixi.s.circa immunitatẽ dicti Bartho.

Summarium.

1 ☞ Conditio sat est quod babeatur aliquo momento pro im-
pleta.
2 Dispositio censetur modalis non conditionalis.
3 Testamenti scientia presumitur ex narratis.
4 Legatum agnoscens se obligat ad onus illi annexum.
5 Oblatio verbalis nõ sufficit in eo qui tenet̃ rationes reddere.
6 Legatarius non liberat̃ a mõ ĩplendo licet heres sit in mora.
7 Oblatio debet fieri congruo loco ⁊ tempore.
8 Confessio ⁊ promissio erronea etiam geminata condicitur.
9 Rationes reddere promittens renunciat remissioni sibi de
hoc facte.

Consilium.CII.

Visis ⁊ ponderatis his que narrãtur in the-
mate. ¶ Circa primum dubiũ quo
queritur vtrũ ex eo qđ negauit ⁊ recusauit dictus
Barth.reddere rationem dicti cõputi ad partem
debeat carere cõmodo legatorum sibi dicto Bartho.relicto-
rum. ¶ Et videtur prima consideratione dicendum qđ non,
qꝛ tempore quo prima legata assignata fuere dicto Bartho.
ꝑ tutores testamẽtarios dicti Nicolai dictus Bartholo.ob-
tulit eisdem tutoribus separatum facere quittationes et alia
ad que tenebat̃ virtute dicti testamenti.vt narratur in instru-
mento rogato de anno.Mccccxlvij.die.iij.mensis Januarij.
vñ cũ steterit per dictos tutores quominus conditio liberar-
di ⁊ quittãdi dictũ Nicolaum ⁊ reddendi rationem dicti com
puti adimpleretur pro impleta haberetur.l.j.C.de insti.⁊ sub-
sti.sub condi.fac.l.iur.ciuili.ff.de condi.⁊ demonstra. ¶ Et in
specie quod sufficiat stetisse per tutores quominus ꝯditio im-
pleatur ⁊ pro impleta habeatur probatur in.l.iij.§.non solum
ff.de sta.lib.facit.l.si ex legati causa.iuncta.l.seq.ff.de verbo.
1 obli. ¶ † Plus dicit Bal.⁊ Saly.in.d.l.j.C.de insti.⁊ substit,
qđ sufficit ꝙ aliquo momento cõditio habeat̃ pro impleta,et
sic quod aliquo momento steterit per illũ cui impleri debebat
cõditio ar.l.si qs heredẽ.C.de instit.⁊ substi.bene facit.l.si he-
res cui fideicõmissum.ff.ad.l.fal.⁊ in.l.cum quidam.C.de con-
di.inser.vbi litera dicit:nisi ipse oblatus pecunias ⁊c.⁊ ibi no.
Barto.⁊ no.Joã.de imo.in.l.si testamento.la.ij.ff.de condit.
⁊ demon. ¶ Et licet Pet.⁊ Cyn.in.d.l.ij.in.iij.q.C.de institu,
⁊ substi.tenuerint cõtrarium:eo quia vltima mora nocet.l.il-
lud.ff.de peri.⁊ commo.rei vendi.l.fi.§.pen.ff.quorum lega.tñ
cõtra opi.precedẽs dꝛ verior per supra allegata ꝑ illa parte.⁊
ad allegata per Cy.⁊ Pe.põt respõderi:vt no.ꝑ Barto.in.l.
cũ quidã,s.quod iura loquunt̃ qñ aliquid erat in obligatione.
nos autem loquimur in eo quod erat positum in conditione.
¶ Sed premissis nõ obstãtibus cõtrarium puto in casu no-
2 stro esse de iure verius,⁊ presertim ex infrascriptis. ¶ † Et ꝑ-
mo presuppono quod dicta legata intelligãtur fuisse relicta
dicto Bar.sub mõ vt colligit̃ ex verbis testamẽti.ibi dum dꝛ
ei ꝑdicta suprascripta lega.⁊ ẽt alia supra facta relicta ⁊ con-
fessata in dictã vachetã fecit dicto Barth.cũ hac cõditione et

gnere quod ipse Bartol. teneatur & debeat quietare et liberare heredem ab oibus in quibus vsqz in presenté dié dictus testator eidem Barto. teneri reperiretur. item etiam cum conditione quod vltra predicta dictus Bartol. teneatur reddere et facere bonum computũ & rationem eius heredis vnius heredi cõputi tenuti ad parté Venetijs p ipsum Bart. & Marcuz de guidonibus pro rata cõtingente ipsum testatoré. ité vnius alterius cõputi tenuti Venetijs &c. ¶ Nã dicta verba cũ hac cõditione & onere nõ denotant proprie conditionem sed modum. l. ea conditione. C. de rescin. ven. & ibi no. Bal. & Sali. qui etiam pro hac allegant. l. nihil. cũ ibi not. p Bar. ff. de cõiung. cum eman. libe. probaẽ etiã in. l. cum res. & ibi not. Bald. C. de dona. & in. l. qñ. & ibi Bald. & Saly. C. de rerũ permu. ad idem tex. in. l. si societatem mecum. in princi. & quod ibi no. ff. pro socio. & ibi Barto. in princip. & l. meuia. ff. de manu. testa. & l. ij. §. fi. ff. de dona. ¶ Et no. Bart. in. l. quibus diebus. §. termilius. circa primã colum. ff. de condi. & demon. vbi dicit ꝙ si testator legat tibi centũ ea cõditione[a] vt aliquid facias ꝙ hoc nõ obstante erit modus, & nõ conditio. p. d. l. meuia. & per. d. l. ij. §. fin. & ideo dicit qꝺ illa verba prolata a testatore cũ conditione &c. non accipiũtur ꝓprie pro cõditione cũ cõiter testatores quid sit ignorẽt. & ideo significatio ꝟborũ magis inspicitur. ¶ Et ideo dicit Jo. and. in addi. ad spec. in tit. de instru. edit. §. nunc aliqua. in pe. col. quod si testator instituit extraneũ heredem & postea multa legata reliquit & ad illa deputat executores cum plena potestate & in institutiõe fuerit vsus his ꝟbis instituo titium mihi heredé vniuersalé in omnib⁹ bonis meis hac conditione quod non succedat nec possideat dicta bona nec eorũ parté possit habere nec recipere possessioné illoꝝ donec supra dicta legata per dictos executores fuerint plene soluta qꝺ dicta non faciunt cõditioné, sed denotãt quoddã onus impositum heredi in prohibendo apprehensioné hereditatis ad certum tempus allegat id quod le. & no. in. d. c. verum. ¶ Confirmo: quia vbicunqz verba possunt se habere ad modũ & conditioné potius denotant modum.[b] vt no. Bar. in. l. cum mota. iuxta principium. C. de trãsact. per. l. quero. §. inter locatorem. ff. locati. & sequũtur cõiter doct. in. d. l. cũ mota. & Cy. in. l. cum quis. C. de iur. & fac. igno. versic. nunc veniamus ad secundam speciem, & no. moderni in. d. §. interlocatorem. & Bald. in. l. & si post tres. ff. si qs cau. col. iij. ver. iuxta hoc quero qꝺ in dubio presumatur &c. ¶ Nec ob. l. a testatore. ff. de condi. & demon. qz ibi hoc operaẽ natura absoluti ablatiui. vt per Barto. ibi & in d. §. termilius. ¶ Cõprobaẽ ẽt qz testator in dicto testamento cõfessus est se teneri dicto Bar. a Nofinio pñti & stipulanti florenos mille ex quadã concordia facta cum dicto Barto. vt latius in dicto testamento patet & successiue facta sunt legata plura dicto Bart. & demum adiecit testator dictam clausulaz & predicta suprascripta legata & omnia alia supra facta relicta & cõfessata dictus Baptista fecit dicto Bar. cũ hac conditione & onere vcz &c. Sz ita est qꝺ sine dubio dicta ꝯfessio de qua supra nõ reddiẽ cõditionalis sed modalis: qz ꝯfessio ipsa erat absoluta & pfecta sic in esse ꝑducta & de natura conditionis est qꝺ insit vel adijciaẽ rei producéde. non auté in esse producte. l. cum tale. §. j. ff. de cõdi. & demõ. & ita pro no. allegat istũ tex. ad hoc Bal. in. d. l. & si post tres. in. vj. col. & no. etiam Bald. in. d. l. cum mota. & in. d. l. si societaté mecũ. in lectura Flor. & facit. l. thais. §. stichus. ff. de fideicõ. libe. ¶ Et in ꝓposito no. Saly. in. d. l. ea ꝯditione. p illũ tex. C. de rescin. védi. vbi dicit hãc esse rõné illi⁹. l. qz illud qꝺ erat explicãdũ veniebat implendũ post actũ venditionis perfectũ. ¶ Sicut ergo quo ad dictã confessioné illa dispositio dꝫ cõtinere modũ nõ cõditioné: ita etiam esse dꝫ quo ad alia legata: qz testator ꝯfessioni & legatis pariter sub eadé determinatione adiecit illa verba: scz cũ hac conditione & onere: qz qñ plura sub eadé determinatione ponuntur debet intelligi vt pariformiter determinenẽ. l. si legatari⁹. §. fi. ff. de lega. iij. l. iam hoc iure. ff. de vulga. & pup. l. ꝗuis. C. de impu. & alijs substi. ¶ Scdõ principaliter presuppono cũ aliquid legaẽ sub modo si legatarius modũ nõ adimplet priuatur legato & si illud acceperat restituere tenetur illud heredi. l. si heres. ff. de cõdi. ob causam. l. libertos. §. luci⁹. ff. de auro & argé. leg. & no. p Bar. in. d. §. termili⁹. in vlt. col. ¶ Ex his ergo sic presuppositis inferẽ qꝺ cum dñs Bar. recusauerit implere modũ predictũ in reddẽdo dictũ ꝯputũ ad parté: vt in puncto narraẽ ꝙ ipse teneẽ ad restitutioné predictorũ legatorum qui-
3 bus venit priuandus. ¶ † Nec potest pretédere ignorantiam testaméti dict⁹ Bar. cũ de eo habuerit sciétiã: vt ptꝫ in instrumento ex quo petijt satisfactioné legatorũ & obtulit se paratum facere quietationem & alia que tenebatur vigore dicti testaméti & illud sufficit: vt de se patet. ¶ Et etiã patet ex no. p Bar. in. l. q rome. §. duo fratres. in. iiij. q. ff. de ver. obli. & Bald. in. c. j. §. pe. in titu. impera. lotharius. in vsibus feud. & Angel. cõsi. lix. incip. quidã paterfa. habens &c. l. j. C. de pact. iuncta. l. de his. & l. non est ferendus. ff. de transac. ¶ Probatur etiam de sciétia cõtẽtorũ in testaméto per instruméũ acceptationis tutele in quo instruméto etiã apparet quod dictum testamentũ peruenit ad manus dicti Bart. ¶ Et istud sufficit vt in. d. l. non est ferendus per quam dicit ibi Bald. probari quod ille qui vidit testamẽtum presumiẽ habuisse notitiam totius testaméti sicut ille qui habuit penes se acta presumiẽ omnia legisse. vt in. c. constitutus. de testi. ¶ Nec potest negare Bar. se nõ teneri reddere rõnem illius cõputi téti ad partem de quo in testaméto mentio facta est: qz cum dictus Bartholomeus agnouerit dicta legata & obtulerit se paratũ facere ea ad que tenebaẽ vigore dicti testaméti visus est fateri se teneri redde-
4 re dictã rationé: nisi ꝓbauerit se post testamétũ reddidisse † qz qui agnoscit legatum dicitur se obligare ad subeũdum onus illi legato iniunctũ. c. officij. de testa. l. sed si nõ seruus. in prin. ff. ad. l. falc. l. cũ ab vno. ff. de leg. ij. no. gl. in. l. titia. cũ testamento. §. q in vita. in versi. petitione. eo. ti. ¶ Non obstãt ea que in cõtrariũ allegabãtur: qz dictus Bar. obtulerat se paratum fa-
5 cere ea ad que tenebaẽ virtute testaméti: † quia respondeo qꝺ ista obligatio nõ fuit legitima & sufficiens: qz ille qui tenetur reddere rõnes dꝫ producere & offerre scripturas legẽdas in qbus cõtinentur rõnes & offerre reliqua in quibus restat debitor: vt est tex. in. l. cũ seruus. ff. de cõdi. & demõ. ¶ Et si dicatur debita non sunt clara. debet realiter & actualiter offerre fideiussorem de reddendo id in quo apparebit eũ restare debitoré in calculo rationũ. vt. l. seruus si heredi. §. fi. ff. de statu libe. Et nisi dicta oblatio librorũ seu scripturarum & fideiussoris realiter & actualiter fiat nõ dicitur obligatio legitime facta: qz non sufficit verbalis oblatio. l. qui. & §. idem responsum. ff. de sol. et d. l. seruus si heredi. §. fi. no. Bar. & alij in. l. pretor. §. si qs paratus. ff. de no. ope. nun. & l. acceptaz. C. de vsuris. & in proposito nostro in eo q habeẽ rationes reddere no. Ang. & Jo. de imo. in. l. si mora. ff. so. ma. & in. l. iiij. §. ait pretor. ff. de re iud. & Ang. in. l. si qs dicat. ff. de manumis. & in. l. si residuũ. C. de dist. pig. &
6 in. l. insulam. ff. de ver. obli. ¶ † Secundo respõdeo quod posito ꝙ opi. Bal. & sequacium in. l. j. C. de instit. & substit. sit vera in dispositione conditionali: videlicet ꝙ si semel stetit per illũ in cuius psona debebat impleri cõditio quominus fuerit impleta habeẽ pro impleta & nõ teneẽ amplius ad implendũ ille cui erat impositum onus cõditioné implédi. tñ aliud est in eo cui est impositũ onus implendi modũ prout fuit in casu nro: qz licet semel stetisset p illũ in cuius psona debebat modus impleri quo minus impleref. & quãtum ad potestaté consequẽdi legatũ nõ ob. legatario qꝺ modus nõ sit implet⁹. l. j. C. de his que sub mõ. tñ si heres postea petierit impleri moduz, dico qꝺ
c dꝫ impleri[c] qz pro obseruantia talis modi cõpetit obligatio & actio heredi ad cuius vtilitaté fuit adiectus modus. l. ij. et ibi plene no. C. de dona. q̃ sub modo. & no. per Bart. in. d. §. termilius. ad fi. ¶ Sz ita est qꝺ vbi cõpetit obligatio & actio: ꝗuis ille cui dicta actio cõpetit semel fuerit in mora non extinguiẽ dicta actio. l. q. x. in prin. ff. de solu. l. illud. ff. de pericu. & cõmo. rei ven. & istud est qꝺ no. p Bar. in. d. l. cũ quidam. C. de cõdi. in ser. q̃ ratio cessat in eo qꝺ relictũ est sub conditione. l. si qs sub cõditione. ff. si qs omis. causa test. ¶ Preterea etiã qñ tractaẽ de implemento cõditionis ad hoc vt dicta cõditio habeatur pro impleta omnino requiriẽ qꝺ appareat ille in cuius persona debebat impleri noluerit: vt in. d. l. in testõ. la. ij. ff. de cõdi. & demon. ¶ Et non videtur ꝙ ex verbis dicti instrumenti in quo dicta oblatio Bartholomei contineẽ appareat ꝙ heres dicti Bar. seu tutores eius noluerint ꝙ dicta ꝯditio implere-
7 tur. ¶ † Deniqz oblatio debet fieri cõgruis loco & tempore. l. si soluturus. ff. de solu. l. mora. in ꝓn. ff. de vsu. vñ debuit Bart. premonere tutores vt se premonerẽt alias prouiderẽt circunspiciendo scripturas testatoris ad dictam rationem pertinentes data aliquali temporis cõmoditate eis. ar. l. qꝺ dicimus. & l. ratum. ff. de so. ¶ Nec ob. etiam predictis quia quãdo petijt Nicolaus a dicto Barth. reddi rationem dicti cõputi ad partem intẽtauerit cõditioné ex statuto & nõ actioné ex testamẽto: qz respondeo qñ est bene verũ quod ad hoc vt Nicolaus potuisset in illo iudicio intentato cõsequi declarationé priuationis dictorum legatorum erat opportunum intentare & adducere per viam testamenti: qz per statutũ nõ preuidebatur circa priuationé. Sed si nũc vult Nicola⁹ cõsequi vt priueẽ dictus Bar. dictis legatis: eo quia nõ adimpleuit modũ seu modos omnes copulatiue expressos in dicto testaméto vt tenebatur iuxta. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. & l. si is qui ducẽta. §. vtrũ. ff. de rebus dubijs. nihil repugnat quominus possit hoc facere, & p ea q̃ facta sunt in alio iudicio in quo intentata fuit conditio

a Ea conditione. Ant. bu. ꝯs. xlviij. Pau. ꝯ. v. co. j. li. Are. cxlix. col. j.
b Fel. c. cũ Jo. col. j. de fid. instr. Ant. cõ. in singu. versi. manumissio. Jas. Deci. l. debitori. C. de parti. Jas. l. iij. col. iij. de lega. j. Modum. bene facit. l. cũ ab eo. ff. de cõtrahé. emp. l. cũ asseueras. C. de pmu. gl. l. ij. ff. de dié adiec. Pe. Cy. Bal. d. l. cum mota. Aret. cons. clix. co. j. Cor. ꝯs. cxcj. lib. iij. deci. l. debitori. col. ij. C. de pac. dixi i ꝯsu. paris. §. xiij. gl. vij. nu. iij. in fi. limita infra ꝯsi. cxix. col. [redacted]
c Impleri. idem in ꝯditione q̃diu legatũ nõ é executũ. l. cui fund⁹. in fi. & ibi Bar. Bal. Imo. de condit. & demõ. Bar. Ang. Pau. Cor. l. pe. et fi. C. de cõdi. inser. Pau. Soci. l. iure ciuili. de condit. & demon. [redacted]

cōditio ex dicto statuto:satis erit qḋ appareat ꝙ Bar.recusa uit cōputū ꝛ rōnem predictā reddere. ¶ Nec fuit necessarium ꝙ in dicta requisitiōe vel petitione reddēde ratiōis fieret men tio ꝙ legata fuerāt relicta dicto Bar.cū dicto onere reddende ratiōis ꝛ qḋ nisi redderet intendebat Nicolaus petere qḋ pri/ uaretur Bar.dictis legatis:qꝛ postq̄ certus erat Bartho.de dictis legatis cū dicto onere relictis,non erat ampli⁹ de hoc certificādus.l.j.in fi.ff.de ac.em.l.itē veniūt. §.petitū.ff.de pe/ tit.hered.vnde postea succedit dispositio.l.que facit morosum teneri ad penam priuationis sicut qñ debitor est obligat⁹ ad speciē sub pena satis est qḋ cōstituat in mora circa speciē pre/ standā.ꝛ si nō prestat incidat in penā:qꝛ tenet de interitu vel ad aliā penā si promissa est in glo.l.si ex legati cā.ꝛ ita stipu.ff. de verb.ob.ꝛ.l.quot te.ff.si cer.pet. ¶ Et hec tāto magis pro/ cedunt cum in dicto iudicio intētato fuit productum etiā di/ ctū testamētū:q̄uis nō esset opportunum per predicta. ¶ Et qꝛ hic casus ꝛ culpa cōmissa ꝙ dictū Bart.est sufficiens in fa/ ciēdo eū incidere in penā priuatiōis qua dignus merito indi/ cari debet propter ei⁹ infidelitatem ꝛ ingratitudinem atten/ tis maximis beneficijs in eū a testatore collatis:vt satis ex te/ stamento colligitur.ideo non opus est insistere circa alias cul pas ꝛ infidelitates allegatas contra dictū Bartho.de quib⁹ in themate fit mentio. ¶ Actio aūt que cōpetit dicto Nico/ lao contra dictum Bartho.pro dictis legatis restituendis est cōdictio ob causam seu sine cā.vt.d.l.libertorū. §. lucius.cum glo.in verbo vlti.ff.de annuis lega.ꝛ in.d.l.si heres.ff.de cōdi. ob causam. ¶ Et ex his solū remanet aliud dubiū quo quere/ batur vtrū siue possit siue non possit priuari dictus Barto.le/ gatis an nihilominus possit dict⁹ Bar.cōpelli ad implēdas dictas cōditiones quas ꝓprie dixi esse modos siue non:dicen dum est quod sic:vt probaui per no.per Bar.in.d.l.cum qui/ dam.iūcta.l.ij.C.de his que sub modo. Itē ex eo:qꝛ dicta ob/ latio facta per dn̄m Barto.nō fuit legitime ꝛ efficaciter facta vt supra ꝓbaui:ꝛ actio que cōpetit ꝑ implendis cōditionib⁹. i.modis predictis est actio ex testamēto per.d.l.ij.ꝛ not.Bart. in preallegato.§.termili⁹.ad fi. ¶ Circa aliud dubiū quo q̄ri/ tur vtrum ex quo nō apparet dictū Nicolaū vt heredē predi/ ctū vel dictū Bar.tāq̄ tutorē occasione dicte compositionis facte cū dictis de guiditionib⁹ in aliquo tamen dictis de gui/ ditionib⁹ teneri ꝛ ꝑ eos nihil solutum esse ex dicta causa pro dicto Nicola o ꝑ prefatum Bartho. cōpetat cōditio obliga/ tionis ꝛ ꝓmissionis facte ex dicto instrumēto manu dicti ser Anto.de mathesel.celebrato de anno. Mcccclxij.die.iiij.no/

8 uēbris.† breuiter respondeo ꝙ si ex tenore dicte compositiōis facte cum dictis de guiditionibus de qua in dicto instrumen/ to fit mētio nullibi appareat dictum Nicolaū vel aliū suo no/ mine teneri in aliquo dictis de guiditionibus resultat cōclu/ sio qḋ dicta promissio ꝛ obligatio facta ꝑ Nicolaū tanq̄ per errorē facti possit ꝯdici ꝑ cōditionē indebiti vel sine causa.l.is qui plusq̄.ff.de cōdi.inde.l.qui sine causa.ff.de cōdi. sine cā.a pari em̄ procedit ꝓmissio ꝛ solutio.l.fi.C.ad.l.fal.l.si patron⁹. ff.de dona.sed ille qui omnino indebitum per errorē soluti re/ petit.l.j.ꝛ ibi plene no.ff.de cōdi.inde.ꝛ.l.cū quis.C. de iuris ꝛ fac.igno. ¶ Igitur idē esse debet si per errorē promisit:presu/ mitur autē per errorē promisisse vbicūq̧ apparet rē aliter se habere vt si promittitur tāq̄ debitū ꝛ apparet quod non erat debitū:vt in proposito nostro.l.cū de indebito.in prin.cū glo. ff.de proba.l.de etate.§.qui iusto.cū ibi no.in gl.ff.de interro. actio.l.sed si.in prin.ff.de cōditio.inde.l.stip.C. de iuris ꝛ fac. igno.ꝛ plene no.Bart.in.l.nō fatetur.ff.de confess.ꝛ per doct. in.c.fi.de confes.cū simi.ꝛ hoc ꝓcedit siue dictus Nicolaus se/ mel siue etiā pluries cōfessus fuisset se debere vt ꝓbat gl.pria cū ibi notabiliter traditis ꝑ Bal.in.l.j.in primo no.C.de erro. calcu.vbi ex illo tex.colligitur ar.ꝙ erronea cōfessio ēt sepius

9 repetita pōt reuocari. ¶ † Quantū vero ad aliud dubiū quo querit an dict⁹ Bartholomeus propter promissionē ꝑ eū fa/ ctam de saldando dicto ꝛ de socijs dicte societatis de luca rō/ nem ꝛ cōputos ꝛ libros diete societatis cū restitutiōe reliquo rū capitalis ꝛ lucri vt cōstat ꝑ instrumentū rogatū manu ser Michaelis.Io.detri.de anno.Mcccclxv.die.xxiij.septē.itel ligat renūciasse remissioni sibi Bartholomeo ꝛ alijs tutorib⁹ facte ꝑ dictū Baptistā testatorē ī testamēto ad reddēdū rōnē administratiōis tutele eorū saltē ꝑ ꝯprehēsis in dicta ei⁹ pro missione:ꝛ breuiter r̄ndeo ꝙ sic.qꝛ ex quo dictus Bartho.ha/ bebat sciētiā testamēti ꝛ cōprehēsorū in eo.vt.s.ostēsum est ꝛ ꝑ ꝯsequēs sciebat dictū testatorē liberasse eū a reddēda dicta rōne administrationis.ꝛ nihilomin⁹ dict⁹ baptistā ꝓmisit di/ cto Nicolao ꝛ socijs saldare cōputa ꝛ rōnes dicte societatis cōsignatiōe seu partis capitalis ꝛ lucri videt in hac parte vo/ luisse renūciare dicte dispositioni testatoris.l.iiij.§.fi.ff. si quis cau.l.si pa..onus.ff.de dona.l.si qs delegauerit.ff.de nouatio. ¶ Preterea in testamēto reliquit ei liberationem a reddēda ratione administra.quo ad eā que gereret vt tutor vel curator ꝛ si quādo conueniret actione tutele:vt tutor vel curator ha/ beret locū dispositio testatoris:sed in proposito nostro dict⁹ Nicolaus a dicto Bartholomeo non conuenitur ꝑ eo quod gessit tanquam tutor ꝛ curator Nicolai.Sed pro quod gessit tanquam vnus ex duobus administratoribus deputatis per certos socios ad administrandam quandam societatem plu/ rium sociorum inter quos socios erat.d.Nicolaus ꝛ conuenit dominus Barto.ex sua promissione quam fecit ibi non tanq̄ curator Nicolai sed tanquam administrator deputatus per omnes dictos socios ad administrandam dictam societatem. ¶ Igitur isto casu non habet locum beneficium qḋ sibi tan/ quam tutori vel curatori erat concessum a testatore pro hoc bonus tex.in.l.iij.§.j.sed ibi quidam tutor sit:non tamen tan/ quam tutor administret ꝛc.ff.iudica.solu.l.si debitor.§.j. ff.ad trebel.facit.l.si paterfami.§.si duos.ꝛ quod ibi no.ff.de adop. ex quo in ꝓmissione dictus Bar.ꝛ marcus de guidi. fecerunt mentionē de officio administrationis eis dato videntur tāq̄ administratores deputati ꝑ socios ad dictā administrationē promisisse.l.fi.ff.de instit.l.cum post.§.j.ff.de administra.tuto. l.penul.ff.si quis cau.no.in.l.sciēdum.§.tutor.ff.qui satisd.co/ gan.ꝛ per Barto.in.l.j.§.nunciatio.cum suis concordan.ff.de ope.no.nun. ¶ Circa aliud quo querit an dicto Nicolao pos sit obstare exceptio prescriptionis,ꝛ breuiter respōdeo qḋ nō: quia ad excludendum cū dictis rationibus requireretur pre/ scriptio.xxx.annorū.l.sicut.ꝛ.l.omnes.C.de prescript.xxx.an/ norum.ꝛ tātum tempus non est decursum a tempore mortis testatoris. ¶ Preterea obstaret mala fides ipsius Bartho/ lomei qui sciētiā habuit obligatiōis sue,ꝛ ideo nullo tempo/ re prescripsit etiam in casu isto etiam ꝺm omnes conclusiones traditas in.c.fi.de prescrip.ꝛ regu.possessor.libr.vj.ꝛ plene per doct.in.l.sequitur.§.si viam.ff.de vsu. ¶ Insuper prescriptio nō potuit incipere cursum donec Nicolaus fuit in minore eta te ꝛ non peruenit ad etatē perfectam.l.fi.C.in quib.cau.in in/ teg.restitu.non est necessaria.vt.l.non est incognitum.C. qui/ bus non obijcitur longi temporis prescriptio. ¶ Nec etiam iure municipali in statutis mihi trāsmissis quicq̄ dispositum esse inuenio quod dicto Bartholomeo hebeat suffragari vo/ lenti se prescriptionis exemptione tueri. ¶ Et ita dico ꝛ con/ sulo vt superius.

Summarium.

1 Minor restituitur aduersus.l.si quis in tantam.C.vnde vi.sed nu.12.
2 Autor rapine tenet in quadruplum damni a se ꝛ socijs dati.
3 Vi bonorum raptorum tenetur etiam citra vim oblatorum si pactus erat vim inferre.
4 Qualitas ꝛ estimatio quorum iuramento probatur.
5 Actione iniuriarū tenet etiā pro vi turbatiua vel expulsiua.
6 Socius excedens non videtur iure suo facere.
7 Presumitur in delictis consulentem eum cui consuluit non fuisse facturum.
8 Nocturnum tempus suspectum.
9 Ianuam frangens causa odij an teneatur de furto accidente.
10 Lex si quis intantam.habet locum in re communi.
11 Priuilegia militis non habent locum in his qui non iurant vt olim.
13 Dolus verus ꝛ presumptus quomodo differant.
14 Error iuris notorij non excusat a vero dolo.
15 Pena priuationis non habet locum nisi vbi.l.dicit.
16 Pena nunq̄ in dubio censetur imposita ipso iure.
17 Penā priuationis etiam si ipso iure imponatur,requiritur sententia declaratoria ante executionem.
18 Rebellio non dicitur nisi sit principaliter conflictum supre/ mi principis.

Consilium.CIII.

Idetur prima consideratione dicendū stati bus his de quibus in themate di/ ctum comitem Nicolaū nō teneri in quadruplū ꝑ allegata violētia:qꝛ cū ingressus fuerit castrum et arcē spilumbergi in quo ꝛ qua habebat partē pro indiuiso cū dictis dominis cōsanguineis suis,videt qḋ hoc fecisse ipsum/ met ꝑ iure suo ꝛ sic impune.l.merito.ff.pro socio.l.j.§.vi pos/

fidere versicu. sed qui per vim. ff. de vi & vi arma. ¶ Et quod non fecerit animo rapinā committendi patet: quia multa pretiosa bona salua fecit ex coniecturis enim declaratur qualis fuerit animus. l. ij. §. diuus. ff. ad. l. corne. de fica. l. j. cum gloss. ij. eo. tit. c. significasti. el. ij. de homi. ¶ Secūdo etiam hoc deprehendi potest ex eo: q2 ipso comite existēte cum dictis gētibus armorum & factis dictis clamoribus petijt vt rocha aperiretur dicendo quod nolebat ingredi: sed se velle saluas esse res & bona. & non fuit auditus quinimo fuit ei recusatus aditus. vñ videtur φ ei licuerit etiam cum per prius possidebat pro iure suo attento quod denegando ingressum comiti Nicolao dicebatur sibi vis fieri cui licuit p vim resistere & possessionē ingredi. vt probat in. l. clā possidere. §. fin. ff. de acq. poss. iuncta. l. j. §. vim vi. & l. iij. §. eū igit. ff. de vi & vi arma. & no. plene in. l. j. maxime p Bart. & alios posteā. C. vñ vi. & no. in. c. olim. de restitu. spo. tertio quia posito φ ipse comes Nicolaus fregisset portā arcis & eā ingressus sit tñ de furto vel de damno dato ab alijs teneri non debet. l. qui iniurie. in princ. ff. de furtis. ¶ Quarto videtur excusandū prefatum comitem quia est miles armate militie qui putauit hoc sibi impune licere. nā in milite ad penam euitādā potius presumi debet iuris error quā malitia. vt l. pe. C. de his q sibi ascrib. in testa. bene facit qd not. doctor. in l. si qs in tantā. C. vnde vi. & Ange. in. l. plagij. C. ad. l. flauiam. de plagi. dum dicunt φ vbi miles rem propriam per aliū possessam propria autoritate inuasisset excusat ad penam illi⁹. l. si ex prsumptionibus apparet qd errore introductus hoc fecerit: q2 non est illud cōtra ius naturale. vt patet in. §. pe. insti. vi. bono. rap. & no. gl. in. l. regula. in princi. ff. de iur. & fac. igno. ¶ Quinto q2 dictus comes est minor. xxv. annis. merito videtur ei succurrēdum saltē per mediū restitutionis in integrū aduersus omnem penā & iacturā quā incurrere possit occasione alicuius delicti culpa commissi. l. j. C. si aduersus delic. facit
1 l. aut facta. §. causa. ver. pena. ff. de penis. † vñ dicit Bart. & alij in. d. l. si qs in tātam. φ qñ minor inuasit sine dolo rem per aliū possessam putans hoc sibi licere dato quod incidat in penam. d. l. si quis in tātā. tñ petere poterit restitutionē in integrum. vt not. specifice glo. in. c. j. in verbo rigor. de dolo & contu. & ibi no. doc. sequētes distinctionē & doctrinā Bart. in pallegata. l. si qs in tantā. ¶ Et dicit Bal. in. l. si qs in tantā. in. ij. col. post Jac. de are. quia ex quacūq3 causa etiā leui putauerat minor se posse de iure inuadere rē per alium possessam restituetur in integrum quasi non intelligatur esse in vero dolo facit. l. igit. §. pōt. ff. de libe. cā. accedit q2 aduersus dolū saltē presumptuz succurrit minori. l. j. §. accusationem. in fin. ff. ad turpil. l. j. §. fi. ff. de edēdo. not. gl. & doc. in. l. vbi. in princ. eo. tit. & no. Bart. in l. j. §. nūciatio. in pe. colū. ff. de no. oper. nun. & in. l. auxiliū. ff. de mino. cum si. ¶ Sexto q2 attēto qd precesserat declaratio seu decretū Illustrissimi dñi ducis mutine cuius predicti de rangonib⁹ sunt vasalli in qua declaratione facta inter dictos de rāgonibus inter cetera cōtinebatur qd intra terminū. xv. dierū oēs arces terre & fortilicia dictorū de rāgonib⁹ ponerentur in manibus comitis guidonis, & in fine dicte declaratiōis continet qd prefatus princeps vult illā valere & illā solennē sniaz & decretū cui nō debeat p dictos de rāgonibus cōtra fieri aliquo mō sub pena indignationis sue, & sub qualibet alia pena q p ipsum principē videret imponenda cōtrafacienti & dictus dñs Uincelaus & comes vgo steterūt in dicta arce spelimbergi: & nō assignauerūt fm ipsam insertā declarationē videntur quod licuerit ipsi comiti Nicolao filio & heredi dicti comitis Guidonis facere dictam inuasionē & dictā rapinam precipue propter dicta verba. s. sub pena indignationis &c. quasi tāquaz inobediētes circa pdicta videātur haberi vt rebelles dicti pncipis & priuati feudo & licite poterūt offendi etiā in bonis predictis. hoc pbari videtur per id quod habetur in. c. j. §. porro. ver. s3 & q dilator. in ti. q fuerit prima cā bene. amit. ibi. dñ tex. dicit indignationē dñi nō admittit. & gl. exponit. i. feudo priuari potest. vñ dicit ibi Bal. qd illud est mēti tenēdum pro literis apostolicis in qbus dr alioqui indignationem apostolorum se nouerint incursuros: quia talia verba intelligunt comminari priuationē beneficiorum ecclesiasticoruz. ¶ Preterea dicti dñi Uincelaus & comes vgo non obediendo dicto principi & eius decreto cēsentur rebelles principi. q2 rebellis idem est qd nō obediens. c. sane. el. ij. de offic. deleg. c. inter quatuor. de maio. & obe. c. fi. de preb. & in proposito no. Pet. de anch. in cle. pastoralis. de re. iu. in pn. in vbo not. sed ita est qd rebellis pōt impune offendi. l. iij. §. fi. ff. de fica. l. pditore. & ff. de re mil. & capi. & detineri vt serui. l. transfu. ff. de acq. re. do. & eadē rōne possunt bona eorū capi. ita inquit Barto. in extrauaganti qui sint rebelles. in verbo rebellando. in versi. de pena horū rebellium &c. facit qd no. Bar. in. l. vt vim. ff. de iusti. & iure. ¶ Sed premissis nō obstātibus dico mihi de iure videri dictū comitē Nicolaū teneri in quadruplū bonorū mobiliū raptorū & ablatorū.
2 ¶ † Ad qd ostēdēdum presuppono qd caporalis q hominem dolo p violentia damno seu rapina coadiuuauit tenet in quadrupluz p damno dato vel rapina facta a se vel ab his quos adiuuari fecit. l. ij. in princ. & §. j. iūcto. §. si qs nō. & ibi no. gloss. & doct. ff. vi bono. rapt. & in. l. qm̄ multa. C. ad. l. iu. de vi. ¶ Et nō refert an ipse armatos coadunauerit an eis ab alio coadunatis vtat ad rapienduz. d. l. ij. §. dolo autē. ver. siue igit. ¶ Et dicit caporalis & principalis ille q incitauit & conduxit vel coadunauit alios vt caput. l. in hoc. ff. de ser. corru. ibi not. doc. & Bal. in. l. j. C. de ser. fug. in. v. col. ver. que ergo dicantur. & no. doc. in. d. l. qm̄ multa. & Bal. in. l. nō ideo minus. C. de accu. in. viij. q. ¶ Et plus dicit Jnn. in. c. sicut dignum. de homi. qd vbi nō posset discerni damnū datū ab vno & dānuz datum ab alio: q̄uis null⁹ fuisset caporalis qlibet teneret insolidum: arg. l. si plures. ff. ar. fur. cesa. & cum alijs ibi allegatis per eum. ¶ Hoc presupposito, dico φ si apparet comitē Nicolaū fecisse coadunationē pdictā ad vsum fuisse dicta coadunatiōe ad infrascripta & probatū sit de ingressu in dictā arcē p vim puta frangēdo vel dirūpi faciēdo portā arcis seu ingrediendo cum scalis dicto comite Ugone cum suis famulis existēte in dicta arce, & probata sit ruptura camerarum & fractura capsarū, & qd illi qui cū dicto comite Nicolao ingressi fuāt exportabāt bōa satis dr probatum vt dictus comes Nicolaus teneat ad quadruplū dicti dāni. ¶ Nā eoipso qd pbata est violētia dicitur probat⁹ dol⁹. d. l. ij. §. doli. ff. vi bo. rap. ¶ Uiolētia autē dicit facta eoipso φ dictus comes Nicolaus cum predicta magna armatorum turba & clamoribus dicēdo saco saco cette cette. & siªa & fractis portis & cameris ingressus est arcē. & dictus comes Ugo ibi existens pterritus de arce aufugit. l. iij. §. si quis. autē visus. & l. vim facit. ff. de vi & vi arma. l. creditores. ff. ad. l. iul. de vi priua. l. j. §. qd si vi. versic. & a iusto. ff. quod vi aut clā. ¶ Plus dicit Joā. an. in addi. Spec. in tit. de rapto. in. §. j. in
3 princ. † φ etiā actione vi bono. rapto. tenetur quis pro exportatione bonorū alterius palā facta, q̄uis nulla violētia interuenerit dummodo exportātes seu rapiētes essent parati vim facere si quis restitisset: q2 attēdit propositum. arg. c. cū voluntate. de sent. excō. & l. q iniurie. in pn. ff. de fur. vbi est casus clarus φ si qs accessit ad domū alterius & de domo rapuit bona nemine ibi existēte tenetur actione vi bono. rapto. si paratus erat vim facere vbi resistentem inuenisset. & not. Bartol. in. l. j. ff. vi bono. rapto. benefacit lex. ij. §. damni. versi. etiam quis. et quod ibi no. eod. tit. ¶ Quod autem comes Nicolaus cū sua turba esset paratus vim facere patet q2 erat cū trecētum equis & militibus armatis & cū totidē peditibus. Nā dicit Ange. in d. l. si qs ex domo. φ animus inferēde violentie presumitur ex eo quod ad locum quis accessit armat⁹ adeo quod ex hoc tenebitur actiōe vi bono. rapto. pro bonis exportatis etiā si in loco nullus erat qui resisteret & ita dicit esse de mente Jac. de are. & Rayn. in. d. l. si quis ex domo. & dicit Ang. se ita multoties practicasse. ¶ Pro eo facit: quia presumitur contra eos qui incedunt armati. vt no. glo. & ibi Bald. in. c. j. §. si quis rusticus. cum seq. in verbo & quē. in tit. de pace tenē. vel saltem coadunatis hominibus facta est talis bonorū exportatio etiā si nemo resistētiam faceret est tunc locus actioni vi bo. rapto. quasi intelligatur habuisse animū ad violentiam inferendam si quis restitisset, & ita etiā colligitur ex nota. per Bart. in. d. l. j. ff. vi bo. rap. ¶ Et quamuis comes Ugo intelligitur vi expulsus de dicta arce, & sic a possessione rei immobilis: vt. d. l. iij. §. si qs autem visis. tamē nihil repugnat quominus pro rebus mobilibus tunc exportatis seu ablatis possit agi actione vi bono. rap. l. j. §. si fundus. ff. de vi & vi arma. & sic ad quadruplum. quamuis bona non peruenissent ad ipsum expulsorem. d. l. j. in princip. & §. illud. & §. qui autem vi. & §. si fundus. cum
4 glo. ff. de vi & vi ar. l. iij. §. pertinet. & l. pen. eo. tit. ¶ † Et si dubitatur de quantitate rerum raptarum seu ablatarum, & earum valore probatur etiam per iuramentum soluz eorum qui damnum passi sunt. l. si quando. C. vnde vi. c. super eo. qd metus cau. ¶ Est verum quod iudex pro personarum atq3 negocij qualitate potest quātitatem taxare vt ibi: & illa iura sibi locum vendicāt etiam si agatur actione vi bono. rapt. & sic ad quadruplum. vt no. docto. in dictis locis. ¶ Et non solum h3 locū dicta probatio estimationis & dāni per iuramentū quando interuenit violentia: sed etiam si sine violentia dolus seu maleficium interuenerit propter difficultatem probatiōis: vt patet ex no. per gl. in. d. c. fi. in gloss. j. & ibi dum dicit signanter ex maleficio &c. & hoc ibi tenet Jmo. & alij. & dicit Jo. de imol. ibi hāc esse cōem opi. & idē sentit glo. fi. in. c. dilecti. ad fi. de fo. cōpe. & ibi dum dicit per dolum &c. & gl. insti. de ver. obl. §. non solum

solū.in verbo probare.⁊ probatur in .l.semp.§.in hoc interdi-
cto cum gl.⁊ ibi no.Bar.ff.qđ vi aut clā.⁊ in.l.in actionibus.
ff.de in litē iurā.⁊ no.etiam Bar.in.l.i.§.si cista.ff.depo.⁊ in.l.
eos.§.fin.ff.fur.aduersus nau.cau.⁊ Specu.in titu.de furt.§.j.
ver.sed si res assignauit.⁊ Bald.in rub.C.depositi.⁊ in.l.si res.
C.de or.cog.⁊ in.c.j.§.iniuria.de pace iura.fir.⁊ in.l.qui accusa
re.C.de edē.⁊ in.l.nauta.ff.naut.cau.Et Ang.in.d.l.si quādo.
¶ Surgit autē difficultas pbationis in talibus:q2 pecunia
⁊ similia secreta patrimonij nō ostēdunt cuilibet.imo nr̄a in-
terest secretū tenere patrimoniū.vt.l.ij.C.qn̄ ⁊ quibus quarta
pars debeat.lib.x.l.fi.C.de alimē.pu.prestan.⁊ si dānū passus
petit quantitatē rerum ⁊ estimationē earum verosimilē:puta
sue cōditioni cōuenientē iudex d3 sequēs verosimilia ita taxa-
re ⁊ dānū passus ita iurare d3 ⁊ in tantū reus cōdēnari:ita le-
git ⁊ no.in.d.l.si qn̄.⁊ in.d.c.super eo.Fateor autem q in dicto
quadruplo simplex estimatio rerum cōputat,vt instit. vi bo.
rap.§.j.⁊ no.in.d.l.ij.in princ.in verbo quadruplum.ff.eod.tit.
¶ Et omnia bona que in dicta arce inuasa vel in domibus
dictorum domini Vincelai ⁊ comitis Ugonis in vasis erant
quadruplari debent si contracti fuerunt ⁊ an si nunc eorū re-
stitutio fieret.l.pe.ff.vi bo.rap.l.qui ea mēte.ff.de fur. ¶ Exi-
go autem cōtractionem interuenisse: quia rapina furtum est
⁊ valde improbum.l.ij.§.damni.ver.ceterū.ff.vi bono.rapto.l.
j.eo.tit.l.si vendidero.§.cū raptor.ff.de fur.⁊ insti.vi bo.rapto
rum.in princi.⁊ ibi specifice text.facit mentionem de contra-
ctione etiam si constat furtum sine contractatione non com-
5 mitti.l.j.ff.de fur.insti.de obli.que ex quasi delicto.§.i. ¶ † In
super dico stātibus predictis posse dictum comitē Nicolaum
conueniri actione iniuriarū a dicto comite Ugone ex eo quia
dictus comes Ugo iusto terrore perterritus fugatus est ⁊ ex
pulsus ab arce predicta:pbatur quia pro vi turbatiua vel ex-
pulsiua datur actio iniuriarum.l.iniuriarum.§.si quis me pro-
hibeat.ver.aut si quis in ea.⁊ ibi notant docto.ff.de iniurijs.⁊
l.qui pendentem.ff.de actio.empt.⁊ not.Bartol.in.l.extat.ff.
quod metus causa.secūdum pbatur in.l.item apud labeonem.
§.si quis bona.⁊ ibi expresse not.Barto.⁊ Ang.ff.de iniurijs.
¶ Et notat Bald.in.l.si quis a se fundum.C.ad.l.iuliā.de vi.
vbi dicit q expulsus per vim a possessione fundi vt loquitur
illa.l.habet quatuor remedia ciuilia.s.interdictū vn̄ vi.rei ven
dicationē,⁊ actionē triticariā ⁊ actionem iniuriarum. ¶ Non
est enim inconueniēs quod in proposito comes Nicolaus pro
rapina rerū mobiliū facta teneatur dictis domino Vincelao
⁊ comiti Ugoni actione iniuriarū:q2 expulsus ⁊ fugatus est
de possessione de arcis,⁊ sic diuersa seu plura sunt facta . bene
facit.l.nunq̄ plura.ff.de priua.deli. ¶ Unde videmus pro ex
pulsione de fundo dari interdictū vnde vi. ⁊ p bonis mobili-
bus existētibus in fundo raptis ⁊ ablatis dat actio vi bono.
rapt.d.§.si fundus. ¶ Imo tunc videmus quod vbi vnum
tantū esset factū tamē ex eodem facto potest cōpetere actio.l.
aquil.ad damnum ⁊ actio iniuriarū ad vindictam ciuiliter in-
tētatam.⁊ q̄uis alteram eligere teneatur tamen ea electa pōt
adhuc cōsequi qđ plus est in altera.l.qui seruū alienum.ff. de
act.⁊ ob.⁊.l.j.ff.vi bono.rapt.⁊ not.in.l.nā alias incipit item.
§.fi.ff.nau.cau.sta.⁊ insti.si quadru.paup.fecis.dica.§. fin.⁊ per
Bartol. in.l.j.§.dixerit aliquis.ff.de pub.Ex quibus apparet
qđ teneatur dict⁹ comes Nicolaus ad dictum quadruplum ⁊
qualis probatio sufficiat.⁊ quod etiā teneat actiōe iniuriaru3.
6 ¶ Nūc restat respondere ad allegata in ɔtrariū. ¶ † Et pri-
mo non ob.qđ comes Nicolaus videat fecisse pro iure suo qđ
habebat in arce.l.merito.et.l.j.§.vi possidere.supra allegato.
q2 rn̄deo q qn̄ soci⁹ in re cōi facit vltra quā facere ei liceat iu-
re cōionis,⁊ sic se interponit vltra q̄ exigat ratio ptis sue non
p̄sumit facere p iure suo seu iure cōiōis.vt est tex.in.l.duo fra-
tres.in fi.⁊ ibi no.doc.ff.de acq.here.⁊ in.d.l.merito.in fi.s3 di-
ctus comes Nico.cōducēdos in dictā arcē noctis tpe trecētos
equites armatos ⁊ totidē pedites cū dictis clamorib⁹:sc3 sa-
co saco ⁊c.⁊ frāgēdo portā arcis ⁊ cameras ⁊ capsas dictorum
comitis Ugonis ⁊ domini Vincelai seu eorū habitatiōis fa-
cit vltra quā exigeret ratio partis sue:ergo nō pōt dici q pre-
sumat qđ fecerit p iure suo. ¶ Preterea nō pōt socius vti re
cōi ad aliū vsum.l.sabin⁹.⁊ ibi not.ff.cōi diui.⁊.d.l.merito sed
dicta arx nō erat destinata p dictos socios vt poneret aut da-
ret in pdā vel vt ita dixerim in sacomanū:ergo nō pōt dici qđ
comes Nicola⁹ videat pdicta p iure suo.⁊ pcipue q2 non erat
verosimile qđ comes Nicola⁹ partē bonorū suorū si quam ibi
habebat voluisset ponere in predā ⁊ sacomanū.l.cū de indebi
to.in pn̄.ff.de ꝓ b.c.sup hoc.de renun.⁊ sic pbabiliter apparet
qđ dicēdo saco saco ⁊c.intēdebāt ponere ad sacomanu3 bona
dictorū.d.Vincelai ⁊ comitis Ugonis put incōtinenti fece-
rūt.vn̄ ex his que incōtinēti secuta sunt declarat qualis esset
animus a princi.l.si vētri.§.fi.ff.de priui.credi.c.officij.de elec.
¶ Preterea expulit famulos comitis Ugonis de dicta arce.
vt in themate narratur ⁊ sic excessit terminos communionis.
¶ Nō obst.q multa pciosa salua fecit comes Nicolaus: quia
cū deliquerit ⁊ actū illicitū fecerit q iure cōmuniōis licite fieri
nō poterat.vt prime dictū est,presumitur cōtra eū:sc3 quod
habuerit animum non saluandi bona dn̄o Vincelao ⁊ comiti
Ugoni,sed saluandi p se aut ad libitū suū aliter disponēdi vt
inducat actus rupture camerarū ⁊ capsarū.⁊ ille exclamatio-
nes saco saco ⁊c.facit lex prima.C.de sic.⁊.l.si non conuicij.C.
de iniur. ¶ Et est doctrina Dyn.in regula in obscuris.lib.vj.
quā multū cōmēdat Bal.in.l.ob hec verba.circa medium.ff.
7 de his q no.infa.dū dicit† q si q̄rat vtrū ille cui datū est con-
silium vel mandatū esset alias facturus vel nō ⁊ sic vt videa-
mus in casu an cōsulens teneat ⁊ cōcludit q in dubio presu-
mēdū est cōtra cōsulentē:sc3 qđ ille cui cōsiliū dedit alias non
erat factur⁹:q2 cū certi sumus de actu illicito:sc3 de cōsilio da
to ad delinquendū d3 in dubio fieri interpretatio contra ipm
cōsulentē.ad hoc reputat notabilē doctrinā Dy.in.d.c.in ob-
scuris.⁊ idē voluit p alias rationes Bald.in.l.data opera.in
xiij.col.C.q accus.nō poss. ¶ Preterea vna presumptio elidit
aut tollit aliā ⁊ multo magis plures tollunt vnam.l.diuus.ff.
de resti.in inte.l.cū de indebito.in princ.ff.de prob.c.in nostra.
de test.Sed cōtra dictā presumptionem allegatam p comitem
Nicolaū extāt alie que resultāt ex dicta fractura camerarum
⁊ capsarū,⁊ ex dictis exclamationib⁹ ergo ⁊c. ¶ Nō ob.etiam
dū scđo dicebat q comes Nicolaus petijt vt aperiretur ⁊ fuit
sibi denegat⁹ aditus:⁊ rn̄detur q posito q ita esset iuste dene-
8 gabatur aditus † q2 accessit tpe nocturno qđ est tempus suspe
ctū.c.consuluit.de offi.dele.l.fi.ff.de effracto.⁊ expil.l.hoc edi
ctū.§.labeo.ff.de his q deie.vel effu.no.gl.⁊ doc.l.more roma-
no.ff.de ferijs.dū allegāt.l.si soluturus.de solu.⁊ Bal.in.l.ac-
ceptā.in.ij.q.C.de vsuris.⁊ in.l.fi.C.de cond.inser.Saly.in.d.l.
nō minorē.in fi.C.de trāsac. ¶ Itē nō accessit cū solita comi-
tiua:s3 cū trecētū equitib⁹ armatis ⁊ totidē peditib⁹:⁊ cū tan-
tis acclamationibus:vnde iustus fuit error armatorū.l.iij.§.q
9 armati.ff.de vi ⁊ vi ar.c.j.qđ met.cā. ¶ † Tertio non ob.l.q in
iurie.in prin.ff.de furtis.q2 respōdeo pmo ex his que Bart.in
l.in furti.§.ope.in prin.eo.tit.per illū tex.vbi vult q si aliquis
inimicitie vel iniurie causa ianuā alicuius effregit ⁊ auus fra
cta ianua furtū fecit frangēs ianuā nō tenetur de furto.vt.d.
l.qui iniurie.verū est si frāgēs ignorabat furtū ibi debere com
mitti.secus si deprehendebat esse ibi cōmittēdū furtū ab ali-
qua persona certa vel incerta:tunc frangens ostiū tenetur pro
illo furto:q̄uis ipse nō fregerit ostiū vt furtū cōmitteretur,⁊
vult Bar.in.d.l.ope.per illū text.⁊ iste est casus nr̄.q2 comes
Nicolaus audiebat turbam clamātem saco saco ⁊c.etiā depre-
hēdebat rapinā esse committendā fractis ianuis arcis.arg.l.
labeo.versic.idem tubero.ff.de sup.leg. ¶ Scđo rn̄deo quod
illud quod habetur in.d.l.qui iniurie.nō habet locū in eo qui
armatos coadunasset ad inuasionem vel eis coadunatis vsus
esset.q2 tunc tenetur de dāno ⁊ rapina facta ab alijs.d.l.ij.in
prin.⁊.§.j.⁊.§.ij.⁊.§.si qs nō homines.vi bono.rap.⁊ plus vo-
luit Inn.quod ibi discerni non posset damnum datū ab vno
⁊ damnū datū ab alio quilibet tenetur insolidum:etia3 si nul-
lus fuisset principalis coadunator,⁊ hoc opportune puto su-
pra deductum esse. ¶ Non obst.quartū argumentum dū di-
cebatur q comes Nicolaus excusandus est:quia est miles ar-
mate militie:quia respōdeo qđ vbi quereretur an miles inua-
dendo rē suā propriam per alium possessam excusatur a pena
inducta per.l.si quis in tantam.⁊ per Ang.in.d.l.plagij.quia
illud non erat cōtra ius naturale,sc3 quod rem suā propriam
per alium possessam non posset quis propria authoritate ap
prehendere : sed nos querimus vtrum excusetur ex eo quod
apprehēdit nō solum partē suam:sed etiam totum expulsis
alijs dominis ⁊ possessoribus quo casu ⁊ glo.⁊ omnes in.d.l.
si quis in tantam.fatētur qđ incidit in penā illius.l.quia talis
10 inuasio est cōtra ius naturale. ¶ † Et non facio differētiā an
qs rē inuadat totā q̄ sit p parte inuadētis ⁊ pro pte sit aliena:
querēdo an incidat in penā respectu illius partis q̄ est aliena
q2 eadē est ratio partis respectu partis que est totius respectu
totius.l.q de tota.ff.de rei ven.na3 res cōmunis mee ⁊ tua re
spectu partis quantū ad me ⁊ meā facultatē disponendi dici-
tur aliena.l.j.⁊.ij.⁊.l.portionē.C.de cōi rerū alie. ¶ Vn̄ gloss.
in.d.l.si quis in tantā ad fi.dubitauit an dispositio illius.l.pe
nalis habeat locū in inuadēte totā rē cōmunē per aliū sociū
possessam i totū ⁊ vult i effectu q sic:q2 respectu partis ipsius
inuadentis priuabit iure suo ⁊ applicabit ei cui vi3 intulit p
parte vero cōsocij tenebit ad restitutionē rei ⁊ ad estimationē
ipsius partis cōsocij.hoc est q vult dicere gl.in ver.iij.quero

quid si rem communē ibi dū dicit pro parte socij teneor ꝛ pro mea parte diuersimode ꝛc. vt etiam ibi clare aperit Jac. but. et
11 recte pōt etiam dici † quod ea que a iure in priuilegiū cōcessa sunt militibus non vendicant sibi locum in militibus nostri temporis qui nō iurant eo modo quo olim tenebātur, nec illa seruant. vt no. in l. penul. ꝛ ibi Guli. de cu. ꝛ Bald. ex qui. cau. maio. ꝛ not. Jac. de bel. in auē. de manda. princ. §. si. post gloss. tñ precedenti responsioni magis adhereo. ¶ Tertio modo respondet Angel. in l. sed si lege. §. scire. ff. de pe. here. quod in casibus in qbus dicimus militē si similes excusari illud procedit si consuluit peritiores a quibus ita sibi cōsultū fuit iuxta ea que no. in l. in bonorum. ff. de bon. pos. ꝛ in l. iuris ignorantia per docto. C. qui admit.
12 ¶ † Non ob. dum quinto dicebatur excusari comitē Nicolaum vel saltem sibi per restitutionē in integrum subueniri ratione minoris etatis: qꝛ respōdeo qđ minori nō succurritur quando fuit dolo commisso faciēdo in delinquēdo. l. si ex causa. §. nūc videndū. ꝛ §. si in cōmissum. ff. de mino. l. j. C. si aduersus deli. ¶ Et iō gl. ꝛ doc. in d. l. si quis in tātam cōcludūt cōmuniter qđ adultus qui in dolo fuit incidit in penā. d. l. si qs in tantā. ꝛ aduersus eam non restituitur in integrum. ¶ Quod aūt isto casu fuerit in dolo ꝛ nō sit dignus excusatione patet: qꝛ comes Nicolaꝰ nō solū apprehendit possessionē partis sue verum etiā inuasit possessionē partis aliorū: ꝛ cum adunatione tot armatorū noctis tempore: et cum ex fractura ꝛ dictis clamoribus saco saco ꝛc. per vim arcē ingressus est, sed si presupponimus violentiā ergo dolū. l. ij. §. doli mali. ff. vi bonorum rapt. ꝛ not. in l. si qs. §. fi. ff. ne quis eum qui in ius voca. vi exi. ¶ Nisi aliqd ex aduerso sufficiēter probetur ex quo appareat dolum cessare ꝛ errore motū fuisse existimādo sibi licere quod in casu nostro dici non pōt cum vt dictum est faciēdo inuasionē circa id quod est alterius dicitur fecisse contra ius naturale. vt no. gl. magna. ꝛ doc. in dicta. l. si quis in tantā. dū tractāt de milite ꝛ rustico. ꝛ probatur in l. j. §. fi. ff. de fur. ¶ Sed minori non succurritur circa errorē iuris naturalis. vt not. glo. in l. regula. in prin. ff. de iuris ꝛ fac. ign. ꝛ in l. si adulteriū cum incestu. post principiū. per illū tex. ff. de adulte. facit. l. ij. C. de in ius vocā. ¶ Et licet aduersus dolum presumptū succurtatur minori. vt no. i. d. l. vbi tñ erraret circa ea que sunt cōtra ius naturale non excusat a dolo vero. vt ptꝫ ex no. p gl. ꝛ doc. in d. l. si quis in tātam. in questione de milite rustico ꝛ minore. ꝛ no. etiam expresse Ang. in l. ex consensu. §. fi. ff. de appel. ꝛ sic nos nō sumus in dolo presumpto sed vero stāte violētia. d. §. doli. ꝛ aliȷs pspicuis indicijs de qbus supra
13 dictū est. ¶ † Nam differentia est inter verum dolū ꝛ presumptum: quia verus dolus dicitur qñ de eo apparet ex indicijs manifestis. l. dolū. C. de dolo. sed dolus presumptus quando indicia nō sunt ita manifesta seu psumptiōes nō sunt ita ma-
a nifeste adeo qđ oīno dolū nō cōcludunt vt si quis nō vult restituere vel soluere illud qđ pōt ꝛ etiā scit vel scire dꝫ se restituere vel soluere debere hic est dolus psumptꝰ. l. si procura. §. dolo. ꝛ l. dolus. ff. manda. vel si iudicis pcepto nō paret. l. non pōt dolo. ff. de reg. iu. ita Bar. in repe. l. ꝙ ner. in iiij. q. ff. depositi. ꝛ alij in d. l. vbi. ꝛ Bald. in l. pignus. in v. col. C. de pig. act. ¶ Nō sumus ergo in casu in quo dictꝰ comes Nicolaus omiserit facere id ꝙ sciret aut scire deberet se facere oportere, sꝫ sumus in casu in quo deliquit faciēdo violētias ꝛ inuasiones de quibus supra ꝛ ad eas vtēdo coadunatione armatorū noctis tēpore ꝛ ea perpetrādo q̄ sunt cōtra ius naturale in qbus non succurritur minori: vt dixi. ¶ Et quando qs explicat actum de se illicitum consistentem in faciēdo: tunc censetur esse in eo dolo manifeste de quo loquitꝛ text. in d. l. dolum. sm docto. ibi per l. primā. C. ad l. cor. de sica. que loquitur in milite qui non excusatur ab illo dolo. sed tamē miles excusatꝛ a dolo presumpto nō a vero. l. pe. C. de his qui sibi ascrib. in test. ꝛ no. Ange. in d. l. vbi. in princi. ff. de edē. Sed dicta inuasio ꝛ violentia eo modo facta erat omni iure illicita, ꝛ sic erat factuꝫ tale ꝙ erat de genere prohibitorū: ergo nō potest dici ꝙ non fuerit in dolo vero nullā apparet tūc extitisse cām leuē aut grauē propter quā circa dolū motus fuerit comes Nicolaus ad dictā inuasionem faciēdam saltē eo modo quo facta est. ¶ Et dato qđ comes Nicolaus allegaret se propter aliquā causam saltē colloratā vel leuē fuisse motū ad dictam inuasionem faciendam absqꝫ eo dolo nō sufficeret eam p ipsum allegari, sed oportet pbatum esse qđ ipse tūc habebat notā illam causam, ꝛ qđ sibi dictū fuerit ante dictā inuasionem qđ sibi licebat predicta facere ppter illam cām. ꝛ qđ comes Nicolaus ei ita dicēti crediderit, ꝙuis nimis credulus, nam posset fortasse dici quod tūc excusaretꝛ a dolo quādo nō errasset circa ea que sunt iuris naturalis vel quasi: alias licet simpliciter allegaret nūc quādam cām iniustā, ꝛ diceretꝛ ꝙ fuit motꝰ propter illa non sufficeret

a ¶ Nisi, Jas. l. qđ te. col. x. si cer. pet. deci. l. pe. col. ij. de iurisdic. om. indi. late Andr. tiraq. rep. l. si vnꝙ. versi. reuertatꝛ. nu. ccv. cū seq. C. de reuo. do.

qꝛ oportet quod appareat quod illa fuerit causa propter quā tunc motus est, ꝛ sic quod si illa causa non intercessisset nō ita fecisset. arg. l. qui cum vno. in princi. de re mili. ita not. Ang. ꝛ Joan. de imo. ꝛ adhuc expressius Raph. in l. ex consensu. §. fi. de appella. dum tractat an iusta causa excusat a dolo plus di-
14 cit ibi Ang. † ꝙ sicut causa q̄ a iure nature est reprobata non excusat a vero dolo. ita nec causa que reprobata est a iure ciuili notorio ꝛ indubitato. ꝛ cum hoc trāsit ibi Joā. de imo. circa principiū vltime charte. ¶ Postremo non obst. dum dicitur quod potuit comes Nicolaus predicta facere: eo qꝛ dominus Uincelaus ꝛ comes Ugo non paruerūt decreto principis cui erat adiecta pena indignatiōis: quia respōdeo primo ꝙ propter hoc non intelligitur quod fuerint priuati feudo pdicto. ¶ Primo quia illa verba sub indignatione nostra ꝛc. sm qđ dicit Barto. in extrauaganti. qui sunt rebelles. in verbo indignationē talia verba aliud non important nisi quod verbum sonat: scꝫ qđ princeps non se exhibebit gratiosum ei cui penā indignationis comminatus est. ¶ Nec ob. tex. in d. c. j. §. porro. versic. sed ꝛ qui delator. que fuerit prima causa benefic. ami. qꝛ ibi sunt vba legislatoris loquētis in subiecta materia priuationis feudi que ibi tractabatꝛ. vnde illa verba intelliguntur ibi sm subiectam materiam tituli. l. imperatores. ff. de in diem
15 addic. l. si vno. in princi. ff. loca. ¶ Pro hoc facit † quia pena
a priuationis non imponitꝛ nisi[a] vbi est lex q̄ hoc dictat. in auē. de non elig. secundo nub. §. cum igitur. versi. sicut enim patres ibi nec quelibet lex est que hoc dicit ꝛc. quē ibi alleg. Bald. in auē. ex testamēto. C. de secundis nub. in pen. col. ꝛ dicit glos. in c. fi. de iur. patro. quam ibi no. doct. precipue do. Abb. ꝙ vt pena priuationis imponatꝛ requiritꝛ qđ expresse cautum sit. ¶ Et fortius dicit gl. xix. q. j. in summa. nisi lex specialiter exprimat imponi debere penā depositiōis nō debet qs deponi: sed non fuit in dicto decreto imposita vel comminata pena preuationis: nec specialiter nec expresse: ergo ꝛc. pro hoc: quia in penis mitior via eligenda est. l. si preses. ff. de penis. l. cum quidam. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ in regula. in penis. ¶ Nec enim p omni contractione vasalli dictus vasallus priuatur feudo. nā etiā si veniat ꝯtra iuramētū fidelitatis: tñ nō pdit vasallus feudū: nisi in casibus in qbus iura hoc exprimunt probatꝛ in c. j. §. illud. in ti. que fue. prima cā benefi. amit. ꝛ not. doc. in c. j. §. illud. similiter. e. tit. ꝛ expresse Andreas de isernia in c. j. qualiter vasal-
16 lus iurare dꝫ. ¶ † Itē posito ꝙ expresse in cōminatione principis dixisset sub pena priuatiōis: tñ cōtra faciēs non intelligebatꝛ priuatus: sed erat opus priuatione. c. nō solū. cū gloss. in verbo sub pena excōmunicatiōis. de regu. iu. in vj. ꝛ ita in dubio semper intelligitꝛ pena imposita. s. nō ipso iure sed p sententiam ferendam. vt declarat Bal. post Pe. ꝛ Cy. in l. que ex relatione. in fi. C. de leg. ꝛ in auē. q semel in j. col. C. qño ꝛ qñ iudex. bene facit qđ no. glo. in c. quicunqꝫ. in verbo inuadēte. de here. in vj. in c. cupientes. §. si vero preuētum. de elec. in vj. notant etiā expresse ꝛ clare doc. maxime Anto. de but. ꝛ alij post eū in c. si diligēti. de foro compe. ¶ Et videmus ꝙ in casibus in qbus vasallus incurrat pnā priuationis reqritꝛ ꝙ regulariter per sentētiam priuetꝛ: nō aūt ꝙ ipso iure priuetꝛ. c. fin. quo tempore miles. c. j. de feu. sine culpa non amit. no. gl. ꝛ doct. in c. itē ꝙ. §. item si fideles. in verbo cōcubuerit. in tit. qbus mod. feu. amit. ꝛ no. Bald. ibi. in fi. in prin. illius. c. ꝛ no. glo. ꝛ doc. in c. j. §. tabulis. de prohi. feu. alie. ꝛ p Fede. ꝛ plene tractat Bald. in c. que in ecclesiarū. de cōsti. ꝛ no. Ange. in l. eorū. ff. de dam. infe. ¶ Preterea etiam quādo priuatꝛ vasallus ipso iure feudo tamē nō dicitꝛ priuatus priusꝙ apparet dñm feudi velle feudum ad se reuerti. vt inquit Bald. in l. fin. C. de reuo. dona. p no. in l. ij. ff. si ager vect. vel emphy. pet. bene facit l. ij. ꝛ quod
17 ibi no. doc. C. de iure emphy. ¶ † Et regulariter etiam quando imponitꝛ ipso iure anteꝙ possit attentari executio pene dꝫ fieri declaratoria. c. cū secūdū. §. fi. ꝛ ibi no. doc. de hereti. in vi. cū suis concor. ¶ Unde dicit Bald. in d. c. que in ecclesiarum. ver. ij. vero casu. in ix. col. qđ etiam quando vasallus ipso iure esset priuatus: tamē anteꝙ feratur sententia declaratoria non potest dominꝰ feudi se intromittere de corporali possessiōe. c. licet eps. de preb. in vj. l. j. ꝛ fi. C. si per vim vel alio modo. facit quod no. in l. cū duobus. §. idem respondit. el. ij. in glo. in vbo dñm. ff. pro socio. ꝛ in l. fi. C. de sacrosan. eccle. ¶ Quinimo attento ꝙ dicta inuestitura facta de castro spilimberti fuit concessa dictis de rāgonibus pro se ꝛ descēdentibus masculis cū illa clausula: vcꝫ reuertēdo ad eos de vno in alium. ¶ Et sic operantꝛ illa verba vt dato qđ vnus eorū delinqueret etiam in psonā dñi feudū non rediret ad dñm: sed ad descēdentes vt signanter concludit Bal. in c. j. circa. iij. col. in titu. si vasal. feud. priuetꝛ. ꝛ in c. j. de vasallo q contra cōsti. lotharij feu. alie. sentit etiam ipse in c. j. §. deniqꝫ. circa prin. in tit. que fuit prima cau. benefi.

benefi.amit.⁊ expressius ibi Iacobus aluarotus in.vij.cōclu-
sione post alios idē tenentes quos ipse ibi refert. ¶ Pōt etiā
dici q̄ vba dicti decreti principis in.d.c.fuerunt impersonali-
ter cōcepta:qꝛ nō dicunt p quem vel per quos debeat fieri di-
cta consignatio fortiliciorū etiā videret̄ q̄ in ea parte vitiaret̄
vt in auꝭ.si qñ.C.de cōsti.pecunia.tñ hoc vltimū nō pono pro
cōstanti:qꝛ non expedit stantibus tot alijs tutis responsioni-
bus de quibus.s̄. ¶ Preterea de p̄uatione feudi nō sit bona
illatio ab bona mobilia dictorum de rangonibus inuasa vel
18 rapta. ¶ † Non ob.q̄ non obediens principi censet̄ rebellis, ⁊
sic dꝫ posse impune offendi in ere ⁊ personaꝫ.qꝛ hoc fragile vr̄
quo ad casum nostrū vt ptꝫ ex notatis per Bart.in extrauag.
qui sint rebelles.in verbo rebellādo.qꝛ verū est qñ aliquid esset
a rebellis circa statutum [a] imperij principaliter. ¶ Sed lꝫ quis
nō obedierit principi circa alia q̄ principaliter cōcernerent fa-
ctum aliorum:tunc non patitur penas quas patiuntur rebel-
les imperij:licet large dicat̄ rebellis.d.c.sane.qꝛ tunc non di-
citur principaliter rebellare contra p̄speritatem imperatoris
vel imperij vt requirit text.in.d.extrauag.q̄ sunt rebel.⁊ bene.
Et plus dicit ibi Bar.qd̄ nō patitur penas rebellionis impe-
rij ille qui rebellaret contra aliquē regem vel principē vel cōtra
propriam ciuitatem : quia principaliter tūc non fit contra im-
peratorem seu prosperitatē imperij ad hoc qd̄ not.in.l.hostes.
ff.de capti.in pe.colū.versic.circa predicta quero,⁊c.quod no.
Bal.in.l.amissione.§.qui deficiunt.ff.de capi.di.⁊ cū hoc etiaꝫ
concordat Petr.de ancha.in.d.cle.pastoralis. ¶ Cum ergo
dicta capitula per principem ordinarentur saltē principaliter
pro commodo ⁊ quiete ⁊ pace dictorum de rangonib⁹:vt ipse
princeps asserit in prefationibus dictorū capitulorꝫ ⁊ fuerit
facta inobedientia aliqua immediate imperatori vel imperio:
non sumus in casu penarum predictarū que rebellibus impo-
nuntur.alie possent dari rñsiones:sed iste meo iudicio plusquā
sufficiunt.Ex quibus cōcludo vera esse que.s̄.firmaui ⁊ alle-
gaui non contrarium in obstare.Alex.de imo.

Summarium.

1 ☞ Statutū de falcificante intelligitur de vsuali in eo loco.
2 Pena capitalis appellatione venit exilium.
3 Denarius falsus non est denarius.
4 Statutū de amputatione manus non habet locum in arida.
5 Gabella non debetur de contractu nullo.
6 Uerba generalia restringuntur ad habiles.
7 Uerba generalia non comprehendunt minima.

Consi.CIIII.

STatutū loquens qd̄ si aliqs fa.sificaue-
1 rit † monetam puniat̄ pena suspensionis ignis ⁊
confiscationis omniū bonorū nō hꝫ locum in fal-
b sificante vel fabricante monetā [b] reprobatā in loco in quo fal-
sificat:vt est de facto ferrarie vbi est p̄dictū statutuꝫ, ⁊ ibi qui-
dā fabricabant bagatinos que falsa dicitur moneta tanq̄ fa-
cta ab eo q nō hꝫ potestatē vtrū puniri debeat pena suspēsio-
nis ⁊ ignis,⁊ etiā confiscationis bonorū ⁊ dicebat̄ qd̄ non per
tex.in.l.eleganter.§.qui repro os.ff.de dolo.iūcta gl. ¶ Ad-
ducebatur vltra qꝛ statutum loquens de moneta intelligit̄ de
c monata vsuali [c] ⁊ expēdibili in loco statuti vbi voluit Spec.in
ti.de solu.§.nunc aliqua.versi.pone.vbi dicit statuto querit̄ q̄
p tali delicto soluant̄.x.libre intelligit̄ de vsuali pecunia ⁊ cō-
currēte in loco. ¶ Facit.c.ij.de decimis.vbi si alicui cōceditur
decima bñficiorū intelligit̄ de pecunia vsuali ⁊ currēti. ¶ Fa-
cit qd̄ ibi voluit Paul.de leaza.⁊ Ioā.an.in addi.Spe.in.d.
v̄.pone.⁊ Cy.in.l.in minorū.in quibus cau.in integ.rest.⁊ do.
An.⁊ alij in.c.quāto.de iureiu.Bar.in.l.Pau.de solu.mone-
ta etiam potius cōsiderat̄ respectu vsus q̄ alteri⁹, facit glo.⁊
Guli.de mōte lauduno.in.d.cle.ij.de decimis.⁊ q̄ habetur in
c.ij.de malefi.⁊ Bal.in.l.acceptā.C.de vsuris.⁊ in.l.illud.C.de
sacr.san.eccl.⁊ in.l.si quis.C.de dona.⁊ in.l.ij. cōia de leg.⁊ in
l.quicunqꝫ.C de seruis fugi.⁊ q̄ voluit Old.in cōsil.ccclxxij.
⁊ Ro.in cōsi.cxx.incip.circa primū dubiū.⁊ Oldr.in cōsi.xiij.
⁊ qd̄ voluit Pet.de ancha.in.d.cle.ij.de decimis.vbi allegat
quoddā consiliū Bald.⁊ qd̄ ipse voluit in.d.c.cū olim.de cen.
vbi allegat Old.ergo cuꝫ tale statutū loquatur de duplici pe-
2 na dꝫ restringi:vt dixit Salyce.in.l.ij.C.de fal.mo. ¶ † Et qd̄
falsificans monetam regis vel alicuius ciuitatis vel baronis
punitur pena capitis.vt in.l.ij.C.de falsa mone.⁊ hāc penam
capitis interpretat̄ glo.nō capitis materialis sed ciuilis: quia
deportatur.l.fi.C.de vete.nun.po.li.xj.⁊ idē voluit Ioan.cre-
monēsis qui in contingentia facti liberauit quendam qui fal-
sificauit monetam ciuitatis bononie ab amputatiōe capitis.
vt refert Io.an.in.c.quanto.de iureiur.⁊ sequunt̄ oēs scriben-
tes. ¶ Dicit glo.sing.in.l.ij.C.ne xp̄i manc. quā allegat pro
singulari Imo.in.l.ij.de pub.iud.vbi dicit glos.qd̄ ap.senten-
d tie capitalis vel pene capitalis venit exilium.[d] ¶ Et facit.l.
eos.§.super his.de ap.vbi interuenit fideiussor.ergo nō intelli-
git̄ de amputatione capitis. ¶ Et facit tex.in.l.qui cū maior.
§.in demum.de bonis liber.⁊ gl.in.l.hos accusare §.omnibus
de accu.⁊ facit tex.in.l.present.C.de his qui ad eccle.confu.⁊
ibi Ful.allegat Old.dicē:ē assessores dicere talē condēnamus
puniendum pena capitis ciuilis.⁊ sic deportatio maxime in
dispositione statuti exorbitantis.prout in casu nostro. ¶ Et
ideo dicit Bald.in.l.ij.C.de fal.mo.qd̄ si falsificatur moneta
alicuius non recognoscētis superiorē q̄ punit̄ pena capitis.s. a
ciuilis nō naturalis:⁊ loquit̄ illa glo.qñ qs falsificaret mone-
tam regis in loco ipsi⁹ regis.Accedat ad predicta quod dicit
3 Io.an.in addi.Spe.in rub.de fal. † vbi refert Ubertū de bo-
bio disputasse de duobus ludētibus ad par ⁊ impar.puta fa-
ciēdo cumulum vel postam aliquorū denariorum.⁊ vnus di-
cebat erat par.alius dicebat q̄ erat impar.numerantur si ve-
rū dicit illos lucratur si falsum tot numos soluit : repertus est
vnus denarius falsus propter quē si non deberet cōputari in
numero numer⁹ esset impar:qs obtinebit.Rñdeo q̄ qui dicit b
impar:qꝛ numus falsus nō dꝫ computari in numero p textū.
in.d.l.elegāter.§.q reprobos.distinguit an faciens p̄ostā scie-
bat denariū falsum vel nō. ¶ Pro hoc hic allego gl.valde ele
gantē in.l.ij.C.de here.q̄ dicit falsus denarius non est dena- c
rius,⁊ per illā gl.dicūt scribētes q̄ statutū loquens de dena-
rio vero intelligitur de non falso ⁊ reprobato.ergo ita in casu
nostro nō debebit ille furca suspendi.nec in igne cremari.quia
bagatinos in ciuitate ferrarie falsificauit : quia in illo loco illa d
moneta nō currebat nec expendebat̄. ¶ Nec obstat si qspiā
diceret q̄ licet ferrarie nō expendat̄ nihilominus est expendi
bilis:qꝛ posset eā dare campsori vel mercatori pro minori pre-
tio:vt eā trāsmitteret venetijs vbi bagatini expendunt̄ : quia
respōdeo qd̄ ad hoc vt pecunia dicat̄ vsualis populo non suf-
ficit q̄ vnus de populo prout est campsor acceptet eam:quia
lex adaptatur ad id q̄ frequētius accidit:vt in.c.qꝛ sepe.de re
sti.spol.xxvij.dist.c.de siracusane.l.j.§.si quis C.de lati.liber.
tol.⁊.iiij.q.v.c.denique.instit.de rerū diui.§.illud.l.nam ad ea.
ff.de legi. ¶ Et si dicat̄ qd̄ etiam adaptat̄ ad id q̄ raro acci- e
dit.l.antiqui.ff.si pars here.peta.respōdeo vt dixi in.d.l.nam
ad ea. ¶ Ergo cum tp̄e statuti dicta moneta bagatinorum
non erat vsualis in ciuitate illa sequit̄ q̄ de illa non senserunt
statuētes. ¶ Et iō dicit do.Anto.in.d.c.quanto.q̄ statutum
loquēs de certa moneta illa mone mutata vr̄ mutatū statutū
vt ad nouam monetā,videat̄ mutatū.allegat Spec.in.d.titu.
de sol.§.nunc aliqua.ad fi.⁊.l.pe.ad fi.C.qui admit.in.l.ij.C.de
questioni.⁊ in auꝭ.de nō alie.§.vt antē.⁊ facit.c.translatio sa-
cer.de cōst.ergo multo fortius qñ pecunia illa nō erat vsualis
ibi tp̄e cōditi statuti:qꝛ de illa nō intellexerunt. ¶ Facit simi-
liter qd̄ ponunt omnes scribentes in auꝭ.sed nouo iure.C.de
4 seruis fugi. † q̄ statutū dicit q̄ cōmittens certum homicidium
puniatur in amputatione manus qd̄ nō comprehenditur ma
nus arida que est inutilis delinquenti. ¶ Facit glo.valde sin-
gularis in fi.C.de plagia.que dicit q̄ mulier dr̄ vidua si habet
maritum inutilem.⁊ text.vbi dicit coniuncta gloss.quod pa-
ter dicitur orbatus filio si habet filium inutilem.ita in propo-
sito statutum loquens de moneta falsa non intelligit de mo-
neta que in cōiest inutilis. ¶ Facit in simili tex.singu.in.l.ij.C.
5 de eunuch.⁊ Bal.ibi colligit ex illo tex. † q̄ statutū disponens
qd̄ de cōtractu soluat̄ gabella non habet locū in cōtractu nul-
e lo [e] ⁊ inutili.Idē voluit Bal.in.l.nō dubiū.C.de le.⁊ Bar.in.l.
non putauit.§.nō queuis.de contra tab. ¶ Ergo sequit̄ q̄ fa-
bricās monetam falsam cuiuscunqꝫ generis aut speciei vel ma
teriei cunei vel forme:prout dicit statutum ferrarie:qꝛ talia ver
ba ita pregnantia non comprehendunt monetā alienā verba
enim pregnātia copulant̄ ad maiora expressis his de quibus
est maior ratio ⁊ nō minor.gl.in cle.j.de iudi.gl.in.l.cum pena.
6 de arb. † verba enim generalia restringuntur ad habiles.gl.in
l.j.iuncto tex.que est gl.par.de sacrosan.in ver.omnes.⁊ glo.in
ver.oēs.⁊ gl.inter oēs.qui satisda.cog.que dicit inter omnes.s.
sapientes.⁊.l.vulgaris.de furt.⁊ Bar.post Ia.de Are.in.l.j.
§.nūciatio.de ope.no.⁊ gl.in.l.j.⁊ quod ibi Bal.C.communia
de leg.dum saluat instrumentum.⁊ Bar.in.l.j.§.huius studij.
de iust.⁊ iure.⁊ glo.in.c.si vero.de sen.excom.que dicit omnes.
s.loquentes de materia.⁊ gl.j.q.vj.si quis omnem autem.⁊ gl.

a ¶ Statutū.An.
iser.c.vno q̄ sint re
ga.cōsil.xxxj.⁊ de
stat.consil.liber.ec
cle.colū.ix.in vsi.
feud.Cal.consi.in
sub tit.de accusa.
Alber.bru.consi.
xxviij.

b ¶ Monetā.hy-
po.marsi.l.qui fal
sam.nu.lxxxiij.ad
leg.cor.de fal.

c ¶ Usuali.And.
tiraq.in consu.pi-
cta.§.j.ti.refra.gl.
xx.nume.xiiij.

d ¶ Exiliū.Ias.l.
iij.§.hec pena.ff.q̄
quisqꝫ iur.deci.l.
imperium.col.ij.d
iurisdic.om.iud.l.
magistratib⁹.col.
j.c.cum ex literis.
co.iiij.de cōst.Alc.
trac.de presump.
ad fin.

e ¶ Nullo.dixi in
consi.§.xxij.q.iiij.
Sed pleni⁹ and.
tiraq in cōsue.pi-
cta.tit.des retra-
ictꝫ.§.j.gl.ij.i.vj.
adde.j.lib.iiij.cō-
si.xxxvj.num.vj.
numero.ix.

j.c.j.de cõsti.in.vj.ab oibus.z que in simili habent.d.§.nũcia-tio. ¶ Fallit hoc qñ statutũ tale loquens p pdicta verba pregnantia loqueret cũ dictione implicatiua cũ signo vniuersali ampliatiuo videlicet q dicerent vel alia queuis momenta ita est illa gl.in.d.cle.j.de re iudi.z in.d.cle.ne Ro. ¶ Nec obstat si aliqs opponat qd cudere monetã est prohibitũ:vt no.plene in.d.§.de fal.mone.cum si.supra allegatis.ergo in his dz statutum posse grauius punire quã puniatur de iure cõmuni.ita no.in.l. cunctos populos.C.de summa trini.z in.c.vt animarũ periculis.de cõsti.in.vj. ¶ Quinimo plus dicit tex.in l.fi.ff. de decre.ab ordi.fa.videlicet q statutũ potest facere qd illud qd formaliter de se z essentialiter non est delictũ: sit delictum ergo potuit statutum imponere penam furcarũ z ignis cudẽti in suo territorio monetam alterius dñi: qz respondeo ex quo statuentes nõ expresserũt de qua moneta in dubio intelligitur de vsuali in illa ciuitate.c.maiores.de baptismo. c.ad audientiam.de deci.l.j.ff.si mẽsor fal.modũ.l.j.§.ne autẽ.de cadu. tol.

7 ¶ Preterea † vbicũqz statutum prohibet aliquid fieri z imponit penã quãtuncunqz loquatur generaliter nunq cõprehendit vilissima z minima:tex.z doc.in.l.senatus.§.marcellus. de legat.j.dum dicit q statutum prohibens facere domum non extẽditur ad domũculam z paruum tugurium z qd in simili Bal.in.l.fi.C.de edil.actio. cuius dictum refert Roma.in.l.j. §.excusentur.ad fillani.qd statutũ loquens de vulnere non extenditur ad vulnusculũ.[a] in.l.j.§.vitium.z in.l.cui debes.ff.de edil.edic.z in.l.itẽ labeonẽ.§.questionẽ.de iniur.z.l.quesitum. ff.de re iud.z l.seio.de in integ.restitu.vbi pro vili re non datur. z.l.si oleũ.de dolo.z.l.decurio fortunam. C.de decurio.lib.x. b quẽ text.pro singulari allegat Roma.in suis sing.[b] ad hoc qd immunitas concessa alicui non extenditur ad vilia z minima. ¶ Ergo multo minus statutũ generaliter loquens de falsitate monete debet comprehendere falsitatẽ bagatinorũ vbi pro nihilo deputant:debuit enim fieri expressa mẽtio vel forte saltẽ loqui cũ dictione implicatiua cum signo vniuersali amplatiuo sicut in simili debet fieri expressa mẽtio de eo quod est no. dignum z elegan. l. apud labeonem. §. edictum. de iniurijs. Adde Bar.in.l.j.§.ne autem.z que ibi dixi supra de dolo.

a ¶ Vulnusculum idem Ange.trac. Jas.c.j.col.vij.in vsib.feu.deci.l.si qs id q.co.iiij.de iurisd.om.iud.c. de appellatioib9. col.fi.de appell.c. maiorib9.col.j.de pred.cur.l.j.col.x. C.de.phi.seque. pecu.hyppo. de marsil.l.si vt alle-gas.C.ad le.cor. de sicca.l.fuerim. ff.eo.not.cclxxvj. zsi.lxxj.col.j.zsi. lxxx.Et in pra.§. z qz.Anto.cor.in fin.ꝓ.effusio.z in trac.de minimis. Adde cor.consil. xxxviij.col.j.lib.j. Alberti.l.j.C.de verb.signific.

b ¶ Sing.xvij.si ali cui.vnde exẽpt9 ab oib9 numeri-b9 psonalib9 nõ est exẽptus ab eo q breui tẽpore expediri põt.vt dare zsiliũ.Alex.l.se nat9.§.marcell9. de lega.j.Tho.pa-pa.re.l.placet.co-lum.ij.C.de sacr. sanct.eccles.

c ¶ Patri.tz Ale. quod sic z bene

Summarium.

1 ¶ Fideicommissum hoc valet, si filius decesserit sine filijs vel eorum filij sine filijs deueniat ad talem: nec censetur filij filiorum onerati nec grauati,sed tantum primo institutus sub pluribus conditionibus grauatus. num.4.z.6.

2 Heres verbum, in institutionibus intelligitur de descendentibus.

3 Substitutio facta de aliquo z eius heredibus consumitur in primis heredibus.

5 Peculium legatum videtur seruo qui iussus est ex eo aliquid dare.

Epitome.

Ser franciscus de spicis mantuanus testando heredem vniuersalem instituit Antonium cum hac conditione quod si ipse decederet sine filijs legitimis masculis succedat viuianus dñi Amadei de spicis sine eius filij masculi, z si dicti Antonius z viuianus morerentur sine heredibus masculis legitime descendentibus quod perueniat ad alium Viuianum gratia dei de spicis z eius heredes, z casu quo nullus de domo illorum de spicis remaneret substituit consortium sancte Marie de la cornela. Accidit quod supradicti Antonius z Viuianus primo decesserunt sine filijs masculis ex quo hereditas dicti ser Francisci peruenire debebat ad secundum Viuianum gratia dei. Sed quia mortuus erat peruenit ad eius filios masculos numero tres: videlicet Gratia deum Nicolaum z Amadeum. Post hec mortuus fuit nicolaus predictus relictis duabus filiabus legitimis z naturalibus. ¶ Queritur an dicte filie possint succedere in dicta hereditate pro portione obuenta dicto Nicolao eorum patri. [c] an vero debeat dicta hereditas restitui prefatis Gratiadeo z Amadeo patrui earum z heredibus tanquam ex tacito fideicommisso.

Consilium. CV.

Perspectis verbis testamenti dicti dñi Francisci z attentis his que in facti contingentia narrantur. ¶ Dubium facit quia intentio testatoris videtur fuisse quod vltimus masculus de spicis predictis decedẽs sine descendentibus masculis teneatur per fideicommissum restituere hereditatem testatoris dicto consortio sancte Marie quo fit vt oporteat intelligere quod primo decedens masculus de dictis spicis intelligatur grauatus restituere per fideicõmissum superstitibus masculis, z sic successiue de vno in alium masculum.quia aliter masculus vltimus non posset restituere hereditatem testatoris:nisi intelligerentur precedentes masculi granati restituere sequentibus:vt pbat singulariter textus in.l. titia seio. §.seia libertis.z ibi notant doctores.ff.de legatis secundo.z notat Bartolus z alij in.l.post.cum lege sequenti.que incipit. vel singulis.ff.de vulga.z pupilla. vbi etiam pro hoc adducunt.l.denique.§.interdum.ff.de penu legata. z nota.per Angelum z modernos in l.pater filiam.§.duobus.ff.ad.l.fal.z in.l.qui duos.z in.l.si pater impubes. ff. de vulga.z pupilla.ergo mortuo dicto Nicolao sine descendentibus masculis videtur q per fideicommissum portio sua deuenire debeat ad fratres eius masculos.z sic filie dicti Nicolai si sunt heredes patris non possunt detrahere nisi quartam trebellianicam iuxta. §. sed quia.instit.de fideicommissa.heredi.z in.l.j.z fere per totũ.C.ad trebellianum. ¶ Secundo cõfirmatur:quia testator substituendo compendiose seu per fideicommissum dictum consortium post mortez omniũ masculorum de spicis videtur iniunxisse onus fideicõmissi vltimo decedenti ex eis.l.codicillis.in princi.ff.de vsufru. lega.z ibi no.Bart.ad hoc quod not.Barto.in.d.l.qui duos. in fine.post gl.supra allegatam.z consequẽtes alij precedentes masculi intelligantur grauati ad restituendum superstitibus masculis per.d.§.seia. ¶ Tertio confirmatur per id quod not. Bart.in.l.centurio. ff.de vulga.z pupilla.in ver.quo vlterius quid si testator dixerit si filius meus decesserit sine filijs vel
1 eorum filij zc.vbi voluit † quod si testator dixit si filius meus decesserit sine filijs vel eorũ filij sine filijs bona mea deueniant ad titium qd quamuis testator nihil expresse reliquit filijs filiorum tamen eo casu quo contingeret primos filios decedere cum filijs videtur testatorem voluisse dictos primos filios grauare per fideicommissum vt filijs eorum restituat z successiue videtur voluisse grauare per fideicommissum dictos filios filiorum decedentis sine liberis vt vltimo loco restituatur per fideicommissum dicto titio per.d.l.deniqz.§.interdũ.z per not. per gloss.in.l.alio.ff.de alimen.z ciba.lega.z argu.l. si ita stipulo.ff.de oper.libert.iunctis nota.in.d.l.qui duos. z ita limitat no.per glo.in.l.lucius.la secunda.in gl.fi.de here. insti. ¶ Ita ergo in proposito cũ fuerit consortium substitutũ per fideicommissum casu quo nullus masculus remaneret de domo dictorum de spicis z fuerit prius institutus Anton. de spicis z illi decedẽti sine liberis masculis testator substituerit Viuianum quondam dñi amadei de spicis.z si dicti Antoni9 z viuianus decederent sine heredibus masculis seu legitime descendentibus substituerit viuianum quondam gratiadei de spicis z eius heredes sequitur quod per illam vltimam substitutionem factam de consortio casu:quia nullus masculus de spicis remaneret:quis expresse non fuerint vocati per fideicommissũ omnes z singuli de spicis,sed dictus Antonius z dictus Viuianus amadei z Viuianus gratiadei:z heredes istius vltimi viuiani tantum intelliguntur grauati omnes supradicti sez dictus Antonius si decesserit cum filijs vel liberis masculis restituatur eis per fideicommissum. z ita etiã quilibet Viuianus predictus si postq fuisset heres decesserit cum liberis intelligit grauat9 restituere liberis suis masculis z successiue de vno in aliũ postq vltimo masculo intelligit fideicõmissum iniunctũ de restituẽdo cõsortio z stãte primo fundamento supra deducto precedẽtes masculi intelligunt grauati superstiti masculo qz aliter masculus nõ posset restituere totã hereditatẽ cõsortio vt voluit testator. ¶ Sed premissis nõ obstantibus puto de iure verius esse qd dicte filie si sunt heredes dicti Nicolai earũ patris non tenentur restituere per fideicommissum earum patruis illam partem que obuenerat dicto Nicolao vigore testamẽti dicti ser Francisci,z sic dicti patrui exclu-
2 dant p heredes Nicolai. ¶ † Et presupono primo q dictus testator substituẽdo viuianũ amadei vel gratiadei z eius heredes voluit intelligere de heredibus qui essent descendentes isti9 Viuiani gratiadei:nõ aũt de extraneis heredibus,vt comprehenditur ex sequentibus verbis testamẽti. Ex quibus apparet quod testator voluit quod hereditas sua deueniret ad alios q ad masculos de filijs z ipsis deficientibus q deueniret ad

ret ad consortium, & qñ testator fecit mentionem de herede masculo intelligit sentire de descẽdẽtib⁹ nõ de extraneo. & no. Jo.an.in additio.Spec.in tit.de testa.in vlt.q. inferẽs ita voluisse Richar.mal.ita etiã voluit Ray. quem refert & sequitur Bal.& Raph.& Paul.de ca.in l.gallus.in.§.etiam si parẽtes. ff.de libe.& posth.per id qd habetur in.c.j.in.§.si clientulus.de aliena.feudi.& no. Bald.in.l.libertis.C.de ope.liberto.in vlt. col.& pbatur per rationes redditas per Jo.an.in loco preallegato. ¶ Cõprobatur etiã quia in testamẽto dictus ser Franciscus voluit feminas descendentes ex predictis de spicis esse heredes vñ diceremus qd testator substituendo viuianũ gratiadei & ei⁹ heredes intellexisset de heredib⁹ extraneis sequeretur absurdum q testator vr̃ preposuisse ille mulieribus que essent de genere suo seu agnatione sua heredes extraneos etiã nõ representãtes vllã piam causam. Vñ ne sequat hoc absurdũ appellatione heredũ intelligeret de descendentibus.l.ex facto.§.fi.ff. ad trebellia.cũ ibi no.& not.in pposito Barto. & alij in.l.gallus.§.etiam si parentes.ff.de libe.& posth.ar.l.publius. §.fi.ff.de cõdi.& demon.& no.Spe.in ti.de testa.§.j.& ibi Bal.in c.j.de natu.succes.feu.& Ange.in consi.ccclxxxvj.inci.charissi

a me frater &c.& ful.[a] in l.generaliter.C.de insti.& substi.& in.l.cũ accutissimi.C de fideic.& Rapha.cuma.in.d.l.ex facto.&.§. fin.

3 ¶ † Perinde est ergo ac si testator predictus substituisset Viuianũ gratiadei & eius liberos heredes seu descendentes quo casu si cõditio substitutionis euenit & verificata est in primo herede dicti Viuiani gratiadei: put fuit: q2 euenit cõditio substitutionis in psona.d.Nico.& fratrum qui fuerũt filij & heredes dicti viuiani gratiadei & esse satisfactũ illi substitutioni facte de viuiano gratiadei & eius heredib⁹ & substitutio pdicta quatenus cõprehẽdebat heredes dicti viuiani & esse expleta & cõsumpta in pmis heredib⁹ predictis vt apparet ex no.p Bar. in.l.liberorũ.ff.de v.sign.in pe.col.cũ seq.in v.si.quero qd si in aliqua dispositione &c.vbi vult q si in aliqua dispositiõe puta in institutione vel substitutione fit mẽtio de filijs vbi appellatione filiorũ cõprehẽderẽtur nepotes vel pronepotes tñ si ipsa dispositio cõmittatur in psona filij: vt q2 filius efficiatur heres tũc sumit effectũ suum in eo & nõ cõprehenditur vlterior scilicet nepotes & pnepotes.ar.l.bone.§.hoc sermone.ff.de verbo. sign.sec⁹ si filio non fuisset cõmissa: q2 cõprehẽderetur nepos.l. lucius.la vlti ff.de here.insti.& dicti heredes viuiani intelligũtur substituti eo casu quo viuianus non potuisset succedere ex substitutione: put euenit.p no.l.gall⁹.§.j.ff.de lib.& posth.& in

4 specie ponit Pau.de ca.in .d.§.etiã si parẽtes.circa fi. ¶ † Secũdo principaliter presuppono q rebus stãtibus: put in facto se habebat onus restituende hereditatis per fideicõmissum dicto consortio casu quo cõtingeret nullum masculũ de spicis remanere cẽsetur esse iniũctum dictis primis heredibus viuiani gratiadei .i. Nicolao & fratrib⁹: q2 ipsi sunt qui intelligunt vocati ad dictam hereditatem a testatore & non alij sequentes heredes post eos. vt proxime dictum fuit allegando no.per Bar. in.d.l.liberorũ. & per consequẽs non intelligitur onus fideicõmissi iniunctũ alteri q.d.Nicolao & fratrib⁹ qui esset vltimus masculus de spicis.hoc pbatur: q2 onus fideicõmisso nõ potest intelligi iniunctum illis qui a testatore non essent onerati.l. ab eo.C.de fideicõmis.& in.l.plane.la.ij.in fi.cum .l.seq.ff. de leg.j. & probat in.l.sed & si fit.§.j.ff.de leg.iij.quinimo etiã si expresse grauatur quis a testatore non videtur ei relinquere cum grauat: vt.l.hereditas ad statum.ff.de here.inst.& in.l.cum quasi. §.plures.de fideicom.liber. ¶ Ad idem quia exceptis dictis Ant.& viuiano dñi Amadei & viuiani gratiadei & eius heredibus, scilz primis vcz dño Nico.& fratrib⁹ aliquis ali⁹ masculus de spicis non est nominatus a dicto testatore: nisi per modum conditionis.s.per illa verba & casu quo nullus masculus de domo illorũ de spicis remaneret &c.per verba conditionalia non intelligitur quis a testatore vocatus ad cõmodum hereditatis.l. ex facto.de here.insti.& in.l. si quis sub conditione. ff.si quis omissa cã testamẽti. & no.in.d.l.lucius.in glo.magis cõmuniter approbata.ergo non põt dici q omnes masculi de spicis videantur gradatim vocati ad dictam hereditatem. & p cõsequẽs vltimus decedẽs sit grauatus cõtra fideicõmissum. ¶ Et istam opi.tenebat Richar.ma.& Ray.vt refert Bart.in d.l.cẽturio.in ver.superius allegato in.q. ibi formata per Bar. de qua supra mẽtionẽ feci, scz quãdo testator disponit qd si filij sui instituti decederent sine filijs & filij eorum sine filijs hereditas deueniret in titium.& sic iniunxit onus fideicõmissi restituendi titio.nam volunt quod intelligatur duntaxat iniunctum fideicõmissum dictis primis filijs institutis de restituendo titio si contingeret ipsos filios decedere sine liberis vel dece

b dere cũ liberis, sed liberos suos decedere sine liberis. [b] ¶ Et nihil refert q cõditio fideicõmissi euenerit post mortẽ dictorũ filiorũ institutorũ: q2 cõditione eueniente post mortẽ eor̃ heredes sui remanerẽt obligati ad on⁹ fideicom.l.legato sub cõditione.ff.de condi.& demõ.& no.Bar.in.d.l.sed & si sic.non autẽ intelliguntur predicta verba in casu questionis Bar. grauati primi filij instituti restituere filijs suis per fideicom. sic in casu isto nec illi primi heredes masculi viuiani gratiadei nec aliqui eorũ intelligant grauati restituere post mortem suã masculis per fideicõmissum: sed solũ qñ veniret conditio q null⁹ masculus de spicis extaret intelligentur grauati Nicolaus & fratres vel heredes eorũ eis mortuis restituere cõsortio: etiã si p multos annos post mortẽ eorũ eueniet cõditio fideicõmissi.d.l.legato sub cõditione. ¶ Et istã partẽ si bene inspiciat vr̃ tenere Bart.in.d.l.codicillis.in prin.de vsufru. leg. dũ dicit q in casu questionis formate per eũ in.d.l.sed & si sic.& in.d.l. cẽturio. onus fideicommissi nõ intelligit iniunctum vltimo decedenti id est filijs filiorũ: sed solũ primis institutis: q2 filij filiorum non potuerũt grauari onere fideicommissi cũ nõ fuerũt onerati seu vocati a testatore sec⁹ fuit in casu.d.l.codicillis. q2 ibi expresse omnes liberi fuerunt onerati & vocati a testatore per modum dispositiõis: vñ substituẽdo alium post mortẽ eorũ vr̃ vltimum decedentem grauare onere fideicommissi.secus qñ non sunt omnes onerati in casu nostro: q2 omnes masculi de spicis non sunt vocati per modum dispositionis ad fideicommissum resti a
tuendũ cõsortio non fuit simpliciter iniunctũ post mortẽ eorum masculorũ tñ qui fuerunt expresse per modũ dispositionis vocati a testatore imo fuit iniunctum post mortem oĩm masculorũ de spicis.& sic non potest dici q onus fideicõmissi intelligat iniũctum vltimo descẽdẽti ex omnibus masculis de spicis, sed b
solũ intelligitur iniunctum predictis heredibus Viuiani gratiadei. ¶ Istam partem videtur etiam sequi Bart.consulẽdo consi.vij.incip. Andreas cõdidit testamentũ.& expresse Bal. & Salyce.in.l.precibus.in pe.colũ.C.de impu.& alijs substitu. & Bal.in.d.l.ab eo.& Joã.de imo.in.d.l.centurio.in pen.char. in ver.item adde dictis Bar.inquantũ tangit questionẽ illam si testator instituit in.x.& pleni⁹ in.c.raynutius.de testamen.in materia cõpendiose substitutionis.& ita etiã consuluit Pet.de anc.in consi.cxx.incip.pro clariori decisione.& in cõsil.cxxxvij. incip.ponderãdum principaliter &c. Paul⁹ de ca.consi.cxxxj. lib.ij.incipit.dubium facit vbi vult q in casu questionis formate per Barto.in.d.l.centurio.intelligatur onus fideicommissi iniunctũ primis filijs institutis q intelligunt grauati sub duplici conditione vt refert ibi Bar.in prima opinione ibi relata. ¶ Nec obstant que allegant p Bar. in.l. centurio. & dicta.l. deniqz.§.interdum.ff.de pe.lega. q2 respondetur q ideo videtur legatũ peculiũ seruo cui relicta erat libertas grauãdo eum

5 de aliquo dando alteri. † quia quãdoqz videmus q seruo cui simpliciter data est libertas videtur cõcessum peculium.l.j. C. de pecu.eius qui liber.mer.cum ibi no.vbi peculiũ tacite sequitur seruũ cui libertas datur inter viuos ideo non est mirum si peculiũ non sequat ipsum seruum quãdo datur libertas simpliciter in testamento, si tamen sequatur eum quando grauatur in testamento seruus aliquid dare ex peculio. vel ideo ibi hoc est quia testator grauauit seruũ vt daret centum heredibus testatoris ex peculio.& sic grauando q det heredib⁹ centum de peculio videtur voluisse q de peculio non valeant heredes petere aliquid vltra.merito habebit seruus reliquum peculij: secus si fuisset grauatus dare extraneo q2 non videtur seruo legatum peculium.l.iiij.§.fi.cũ gl.in ver.dare.ff.de cõdi. ob cãm. ¶ Non ob.etiã text.in.d.l. si ita stipulatio.de ope.lib. q2 respondet qd ibi ponit casus specialitatis in quo illud qd exprimit in vim conditionis videt dispositum simpliciter seu dispositionẽ inducit & hoc iõ ibi est q2 illud qd erat ibi positum in dispositione nõ poterat peti quodã speciali iure tãq appositũ cã libertatis onerãde.iuxta.l.j.§. que onerande.ff.quarum rerũ actio non dat. vñ excepto illo speciali casu regulariter vr̃ q illud qd est positũ in cõditione nõ censetur esse in dispositione.d.l.ex facto etiam.ff.de heredi.insti.&.d.l.si quis sub conditione.ff.si quis omis.causa test. & ita illã.l. si ita stipu. declarant doc.maxime Sal.& Fulg.in.l.si pacto penã.C.de pac. ¶ Non ob.etiã id qd no.gl.in.d.l.alio.quia respondetur qd verũ est qd qñ executor datur in testamento & grauat ad aliquod dandũ q illud grauamen valet licet nihil relictũ sit executori, & hoc iõ quia tale grauamẽ vr̃ relictũ ab herede seu iniunctũ heredi sicut ẽt qñ dat tutor in testamento filio testatoris & grauatur tutor in testamento de aliquid dãdo. nã tunc valet tale relictum q2 in effectu tũc vr̃ grauatus filius in testamento institutus.l. peto.§.matre.&.§.fratre.ff.de lega.ij.& arg.l.si seruus.§.q margaritã.de leg.j.& ita vult expresse Bar.in.d.l.i alio.iuxta pnci. post glos.& per Jo.de imo.in.d.l.centurio.in antepe.charta.& in.d.c.Raynutius. ¶ Vel aliter potest respõderi ad oĩa allie

n ij

¶ Fulg.consi.xv. testator. Socy.cõsi.lvij.nu.v.lib.iij. Ang.cõsil.cclxvj. dictum legatum.

¶ Liberis.& sic liberi vel filij filiorũ nõ sunt substituti vt est verior & cõis opinio valet tñ fideicõmissum post mortem q2 ẽt i dubio cẽset sub hac cõditione ipsi primo loco instituto ipositũ vt tradit imo.j.d.l.cẽturio. char.pe.& Alexã. ibi.colũ.xxxiij.& i cõsi.xiij.col.fi.lib. iiij.Ancha.consi. clũ.col.iij.& in.c.j. col.xij.& ibi Phi. Frãc.col.xlviij.de testa.in.vj.cur. senior cõsil.xlv.col. vj.cũ seq.cõs.lj.co. viij.deci.cõs.ccccxxij.Jas.cõs.lxxix. col.ij.lib.j.cor.cõsi.xv.lib.ij.Bart. cõs.cxiij.lib.iij.&d de.j.lib.ij.consilio lxxvj.nu.x.

gata in cõtrarium ꝙ loquũtur q̃si expresse apparet ꝙ graua men fuerit iniunctũ illis quib⁹ expresse fuerat relictũ ꝑut fuerat in questiõe formata ꝑ Bar. in. d. l. cẽturio. ꝛ in q̃stione nr̃a q2 simpliciter testator dixit ꝙ si null⁹ mascul⁹ de spicis rema
6 neret substituebat ꝯsortiũ † tunc dicendũ est ꝙ in dubio videt̃ grauamẽ iniunctũ illis quib⁹ expresse fuit relictũ ꝛ nõ alijs. ꝛ hoc est ꝙ voluit Jo. de imo. in. d. l. cẽturio. in antepe. char. arg. l. qui margaritã. ꝛ est de mẽte Bar. in. d. l. codicillis. ꝛ in. d. cõsilio ꝛ aliorum quos supra retuli. ¶ Et nec Bar. in. d. l. centurio expresse aperit ꝯtrariũ q2 non dicit ꝙ in dubio videat̃ iniunctũ illis filijs filiorũ positis in conditione tantum an vero filijs primis institutis imo se remittit ad. d. l. qui duos. eo. ti. vbi non est ille casus. casus aũt magis dubi⁹ esse posset q̃n exp̄sse testator iniunxisset onus fideicõmissi vltimo decedenti ex oibus masculis de spicis vltimũ valeret si cõtingeret vltimum masculũ decedentẽ nõ esse de illis q fuerũt expresse onerati ꝛ vocati dispo. vel dispositione a testatore an tũc valeret fideicõmissum. ꝛ Bar. nõ decidit in. d. l. sed ꝛ si sic. nec Bal. in. l. j. §. ꝑ secũdo. C. de cad. tol. nec Ang. in consi. vij. sed Bar. in. d. l. centurio. dubitauit: tñ vr̃ inclinare ꝙ valeat fideicõmissum. Contrariũ autẽ videtur ipsemet tenere in. d. l. codicillis. ꝛ alij de quib⁹ supra feci mentionem tenent istud pro quo faciunt plura que adduxi supra. ¶ Tñ in proposito nostro non contingit precise ista dubitatio: q2 sumus in casu in quo fideicommissum non apparet esse iniunctũ vltimo decedẽti ꝛ omnibus masculis de spicis in conditione fideicõmissi nominati sub illis verbis. s. ꝛ si nullus masculus de spicis remaneret ꝛ iste casus est minus dubitabilis. ꝛ in hoc videtur fere oẽs conuenire ꝙ nõ intelligatur fideicõmissum saltẽ efficaciter iniunctum vltimo sed oibus quibus expresse relictũ est ꝛ bene vt patet ꝑ predicta. ¶ Per hec apparet etiã responsum ad. d. l. titio seio. §. seia libertis. q2 vt etiam inquit Bald. in. l. ab eo. ꝛ Joan. de imo. in locis supra allegatis ibi fuit expresse oneratus a testatore ille qui fuit grauatus per fideicommissum ꝛ sufficit q̃d fuerit simul cũ alio oneratus ad hoc vt si vltimo decedens ꝛ ex eis grauatur totã rem illam ambobus relictã restituere in titio videat̃ facta reciproce substitutio fideicõmissaria inter illos duos, vt est singularis casus sed ibi in casu nostro non oẽs masculi qui descendere poterant ex agnatione de spicis erãt onerati in aliquo vt de se ptz vt. s. fuit deductũ ꝛ eodẽ modo fuit responsum ad. d. l. codicillis. Ex quib⁹ apparet esse respõsum ad omnia allegata in ꝯtrariũ ꝛ conclusum esse ꝙ dicte filie heredes Nicolai possunt retinere partem que. d. Nicolao patri suo obuenit ex substitutione predicta ꝛ eã nõ tenerẽtur restituere patruis. Sed si vllo tẽpore cõtingeret casus ꝙ nullus de spicis masculus superesset ipse vt heredes eorũ vel vt heres eorum vel ipsis mortuis eorum heredes ꝛ similiter heredes dictorum: suorũ patruorũ tenebũtur tunc restituere per fideicommis. dicto consortio.

a ¶ Mortis. idem Ny. d. l. j. Guido pap. decis. delphi. ccxxiij. Cor. consi. cclxxxiiij. elegãter li. j. Soci. cõsi. cxij. li. j. dec. ꝯsi. cclxv. cõsi. cclxxix. cons. dxcij. i fi. Jas. cõs. lxxix. colũ. ij. lib. ij. Sꝫ cũ iure romano patria potestas sit interdicta fauore ꝛ commodo patris verior ẽ. Cõtraria opinio que ꝑmũ fuit Jaco. Ra. Pet. l. j. C. de auto. tu. Ang. in. l. j. §. fuit quesitũ. ꝛ ibi alex. Jas. ff. ad treb. Roma. consi. dxv. Pau. l. senium. C. q testa. fa. poss. l. taꝫ is. in fi. ff. de dona. cau. mor. l. q i potestate. in fi. princi. ff. de testa. Soci. consil. lxxxvij. co. ij. lib. j. cor. cõsi. ccxlij. col. j. lib. iiij. [redacted]

b ¶ Differẽtia. pe. anc. Repe. c. ratũ. col. ij. de reg. iur. i vj. Bertran. cons. lxxxvj. lib. ij.

Summarium.

1 ¶ Pater etiam ad commodum suum potest prestare consensum in obligatione filiofa. requisitum.
2 Consensus simplex ꝛ autoritas quomodo differant.
3 Consensus patris prestat consensui propinquorum.

Consi. CVI.

Uo ad presens quesitũ dubium facit q2 in re ꝑpria ꝛ ad sui cõmodũ prestita autoritas non valet vt est tex. in. l. j. in prin. ꝛ in. l. si pupillus. in prin. de auto. tut. ꝛ insti. eo. tit. §. si per que iura. Bar. in. d. l. post glo. ibi cõcludit filiũfami. q de iure sine patris cõsensu nõ põt donare
a cã mortis.[a] vt in. l. thais. §. j. de dona. cã mort. nõ posse donare patri suo cũ consensu ipsius patris ꝛ similiter ꝙ stante statuto q̃d fili⁹ sine consensu patris obligari non possit lꝫ pater prestet ꝯsensum filio se obliganti in re ꝑpria ipsi⁹ patris non valebit obligatio ꝙ ẽt voluit Bart. in. l. frater a fratre. in vlt. col. ff. de ꝯd. inde. ꝛ Bal. in. l. bonorꝫ. C. q admitti. ꝛ i. l. si vxorẽ. C. de ꝯd. insertis. ꝛ Jmo. in. l. j. §. fuit quesitũ. ad treb. ꝛ. l. in edibus. §. ꝙ si filius. de dona. ꝑ quo facit ẽt tex. in. §. economus. ꝛ q̃d ibi voluit Ang. i auf. de alie. ꝛ emphy. in cle. si vna. de reb. eccle. non alie. ꝛ i. c. fin. de ꝯsti. ¶ Jta est aũt ꝙ filij Martini in re ꝑpria ꝛ ad cõmodũ ipsius Martini obligati sunt Raynerio creditori: vñ licet predicte obligationi intercesserat consensus Martini eorum patris a statuto requisitus tamen ex predictis constat obligationẽ validam non subsistere. ¶ Quod autem in re propria ipsius Martini obligati cẽseantur apparet q2 cum Martinus pecuniã depositam habuerit per ꝯsequens principalis debitor sit ipsi filij reuera ꝛ ad effectum fideiussores intelligendi sunt vt in simili probat̃ in. l. aliquando. C. ad velleia. ꝛ bene facit text. in. l. si pro patre. §. si ibi. si quidem pecuniam ad patrẽ ꝛc. ff. de in rem verso. ꝛ in. l. si filius. §. vbi autem. ff. ad macedo. ꝛ. l. quãuis. §. si adessem. ꝛ quod le. ꝛ no. i. l. vir ꝛ vxo. §. si. ff. ad velleia. ita est autem: quod fideiussor dicitur obligari principaliter tãtũ gratia debitoris vt in. l. ij. §. in re. ff. de man. princi. ¶ Quibus non obstantibus puto contrariam partem
1 forte de iure veriorẽ q2 verior videtur opi. de iure † q̃d vbi statutum requirit consensum patris in obligatione quam facit filiusfami. possit pater etiam in re propria efficaciter consentire. vt voluit Angelus in. l. j. §. fuit quesitum. ff. ad treb. ꝛ Bal. in. l. si quando. §. illud. C. de inoffic. testa. ꝛ Paul. de castr. in. l. qui in potestate. in fin. de testa. ꝛ in. l. si quis. ꝛ in. d. §. fuit quesitum. vbi adducit nõ posse dici talem consensum requiri a statuto propter imbecillitatẽ persone ipsius filij cũ non possit dici ꝙ filiusfami. sit minus integri consilij ꝙ̃ filius sui iuris. idem etiã tenet Fulgo. in. l. senium. C. q test face. pos. ꝛ hec fuit originalis opi. Pet. in. d. l. j. C. de auc. tuto. vbi pro hoc allegat text. in. l. j. C. de impo. lucra. descript. ꝛ in hanc sententiam inclinat etiã ibi Cy. ꝛ allegat tex. in. l. cum ipse. C. de contrahen. emp. ꝛ ibi etiam pro hac opi. cõsuluit Ang. in cõsi. xxxiij. inci. filia refutauit patri ꝛc. ꝛ idẽ etiã cõsuluit Pau. de ca. vna cũ plurib⁹ doctoribus perusinis ſm quod etiam ipse refert in. d. l. seruꝫ. quã opi. etiã sequunt̃ moderni scribentes in. d. §. fuit quesituꝫ. quo ad terminum statuti nostri ea potissima rõne qua se fundat Ange. in. d. §. fuit quesitũ. q2 vcꝫ in huiusmodi statuto nõ
2 requirit̃ autoritas ipsius sed cõsensus. ¶ † Et differentia[b] est
b inter consensum ꝛ autoritatem. quia consensus est seorsum ab actu obligationis q prestari efficaciter põt. l. si autem plures. ꝛ ibi per Bart. ff. de aqua plu. arcẽ. ꝛ Bart. in. l. tam is. in fi. preallegata. ꝙ secus est in autoritate. l. obligari. §. tutor. ff. de autorita. tuto. vñ sequitur q̃d attento ꝙ non requirit̃ consensum patris interuenire in ipso actu apparet ꝙ cõsensus paternus non requirit̃ ad integrandam personam filij: quia si requireret̃ ad integrandam eius personã non sufficeret ex post facto interuenire. vt no. gloss. ꝛ doc. in. l. fi. §. necessitatem. C. de bo. que liber. ꝛ Innoc. in. c. cõsuetudinẽ. de cõsuet. ꝛ facit. d. l. obligari. §. tutor. ꝛ sic patet ꝙ talẽ consensum voluit lex prestari tãtum ne fieret preiudiciũ patri per filium. cum ergo fuerit introductum in fauorẽ patris non dꝫ aliquo modo in eius odium redundare. l. non eo minus. C. de procura. ꝛ. l. q̃d fauore. C. de legi. ¶ Ex hac rõne modo declarata patet non obstare responsionem traditam ꝑ Jmo. in. d. §. fuit quesitum. ad fundamentum predictum q̃d pro hac parte facit Ange. pro ista opi. etiã facit q2 videmus q̃d pater ad vtilitatẽ suam põt iubere filio q̃d adeat hereditatẽ licet ex ea aditione emolumentũ veniat querendum patri. vt. l. si quis mihi bona. §. iussum. cum si. iuncta. l. pe. de acqui. here. ꝛ hoc ideo fuit introductuꝫ ꝙ iussus patris esset necessarius in additione filij fauore patris ne adeũdo hereditatem damnosam sibi preiudicaret. d. l. si quis mihi bona. §. si. ꝛ hanc opi. ẽt secutus est Old. in cõsi. xxvj. ꝛ Bal. in consi. ꝙ incip. quatuor sunt punire, ꝛc. ꝛ Jo. an. in addi Spec. in tit. de iureiur. alias de iuris. §. porro. ver. sed quid si filius. in addit. inci. Petrus decẽnius. ver. si. dũ se remittit ad no. per se in. c. ad audientiam. de eccle. edifi. Necob. text. in. l. j. ꝛ in. l. pupillus. ff. de auto. tut. ꝛ insti. eod. tit. §. si. q2 illi text. loquuntur in autoritate que requirit̃ ad integrandam personaꝫ pupilli ꝛ ad supplendam eius imbecillitatem. ¶ Similiter etiam non ob. text. in. d. clemen. si vna. cũ alijs supra in contrariũ allegatis: q2 loquunt̃ in consensu superioris prestando in actu inferioris qui cõsensus interuenire debet ꝑ modũ autoritatis. ꝛ no. Joã. an. post glo. in. c. j. de reb. eccl. nõ alie. in. vj. ꝛ no. etiam hoc doct. in c. cũ vos. extra de his que fiunt a prelat. nos autẽ loquimur in consensu qui habet interuenire rõne presumpti preiudicij ipsi⁹ consentientis, ꝛ nullo modo ad integrandam personaꝫ. ad q̃d etiam facit ꝙ habet̃ in. c. j. alias fin. de iudi. lib. vj. ꝛ bene facit ꝙ cõiter not. docto. in fi. §. necessitatem. C. de bon. que libe. vbi cõiter tenet̃ ꝙ cõsensus qui debet prestari per patrẽ filiofam. in casu illi⁹. §. nõ exigit̃ ad integrãdam personam filij. ¶ Insuper adduco q2 semper dicitur exigi consensũ ꝑ modum simplicis consensus ꝛ nõ autoritatis vbicunq̃ consensus etiã superioris requiritur ratione preiudicij ꝙ saltẽ in consequẽtiam inferri põt ipsi cõsentienti ꝛ ꝑpterea in tali casu sufficit cõsensum etiam interuenire post actum ex quo docetur de eo non esse iudicãdum vt de autoritate que in ipso actu (vt. s. dixi) in
3 teruenire debet. Exemplum patet: † q2 in renunciatione beneficij per clericum requiritur consensus superioris quod non ex alio nisi

alio nisi propter iurisdictionē quā superior ꝑderet in eū. vn̄ nō

ꝟz requiri ꝑ modum autoritatis sed cōsensus ꝛ propterea suffi-
cit ꝙ ꝯsensus tunc post actū interueniat vt ꝓbaṫ in.c.admo-
net.ꝛ in.c.ꝙ in dubijs.extra de renūcia.ꝛ ita ꝑ predicta firmat
Dominicus de sancto geminiano in.c.ꝯsuetudinis. in vltima
col.extra de ꝯsuetudi. ¶ Et ad hoc nō obstat dictū Bal.in.l.
j.C.qui admit.q2 ibi loquiṫ i ꝯsensu p̄stādo in ꝯctu minoris
quo casu non diffiniēdū puto qꝺ p̄staṫ loco autoritatis ꝛ in
ipso actu ꝙ tunc interueniat ēt fm doctrinam Antonij but.ꝛ
Dominici in.d.c.cū ꝯsuetudinis. Nos vero sumus in cōsensu
q p̄statur in ꝯctu filij etiā minoris qui non pōt dici alia rōne
requiri a statuto videlicet ne saltē in cōsequentiā pater ex con-
tractu filij lesionē recipere possit.ꝛ cū alia sufficiens ratio ima-
ginari nō possit ꝙ̄ predicta ea que censentur in lege scripta.iu-
xta no.in.l.ꝙuis.C.de fideicōmi. Quod ideo etiam magis ap-
paret in terminis nostris q2 ex dicto met statuto in pluribus
casibus p̄r obligaṫ creditoribus filij ex ꝯctu ipsi⁹ filij, nec vllo
mō recto sensu cōgruere pōt ꝙ huiusmodi consensus sit requi-
situs a statuto ꝑpter non integram personā filijfamilias aut
eius imbecillitatem supplendam opus fuisse consensu pater-
no auito aut proaui. ¶ Unde mihi remanet firma communis
opinio. videlicet ꝙ stante statuto de quo in themate pater po-
tuerit etiā in re propria ꝯsensum p̄stare efficaciter filio se obli-
ganti ꝙuis quo ad statuta requirentia consensum in contra-
ctu minoris vel mulieris (q2 in his personis requiri diciṫ tan-
quā autoritas ad supplendam imbecilitatē persone. vt in hu-
iusmodi personis declarat Bart.ꝛ Bald.in.l.transactione.C.
de transactio.) non putē cōsensum p̄stitum in re ipsi⁹ consen-
tientis validum esse ꝛ propter saluandam dictam opinionem
veram propter quā se fundant predicti: loquunṫ in autoritate
p̄standa in consensu qui p̄stantur per modum autoritatis
vt supra est declaratū. ¶ Itē ꝛ pro hac opin. adduco notabile
dictū Bald.in.l.pactum qꝺ dotali.C.de colla. vbi in.xxj.que-
3 stione concludit † si statuto cauetur ꝙ mulier non possit ꝯhere
sine consensu duorum propinquorum ꝛ contingat mulierem
ꝯhere cum patre ēt nullo alio interueniēte consensu quamuis
ꝯctus esset in fauorem patris vt q2 filia renunciaret patri va-
lebit contractus propter summam confidentiam quā lex ha-
bet in patre.allegat text.in.l.quidam cum filio.ff.de here.in-
stitu.ꝛ.l.aurelius.§.titius testamento.ff.de lib.ꝛ leg.

Summarium.

1 ¶ Solutionis modus attenditur si non cōstat de pensione conuenta.
2 Concessio facta presumitur secundum mortem concedentis.
3 Testis habens commodum vel similem causam repellitur.

Consilium.CVII.

In causa ꝛ lite inter Antonium ꝛ Julianū de dexijs de riperia ex parte vna appellantes, ꝛ nobiles vi-
ros Christophorum ꝛ Bonauenturam de bone-
lijs ex altera. ¶ Uidendum est an per vicarium archiepiscopi
murti fuerit iuste iudicatum in fauorem dictorum de bonelijs
inquātum fuit pronuntiatum dictos de dexijs teneri ad octa-
uam partem fructuum perceptorum ꝛ percipiendorū de bo-
nis de quibus fit mentio in instrumento inuestiture facte in-
ter dexium patrem quōdam Juliani ꝛ auum dicti Antonij
prout latius in dicta sententia continetur ꝛ etiam prout ap-
paret in dicto instrumento inuestiture confecto de anno
Mccccxxv. quod dictus ser dexius toto tempore vite sue
soluit autoribus dictorum de bonelijs certam partem fru-
ctuum ꝛ etiam similiter soluerunt dicti Antonius ꝛ Julian⁹
excepto aliquo tempore videlicet quinqꝫ annorum quibus de
mandato principis soluerunt decimam partem fructuū prout
1 probata sunt ista. ¶ † Ubicunqꝫ apparet locationem esse fa-
ctam ꝛ non constat sub qua pensione tūc in dubio presumitur
facta sub ea pēsione pro qua apparet solutum fuisse.ita inquit
Bald.in.l.si certis annis.C.de pactis.in ver.ista sunt multum
notabilia.ꝛc.allegat.l.licet.C.de locato.ꝛ.l.cum de in rē verso.
2 ff.de vsuris. ¶ Et subdit etiam ibi Bald. † ꝙ presumitur con-
cessio in dubio facta sc̄dm cōsuetudinem concedentis.per di-
ctam.l.licet.benefacit.l.excepto.cum similibus.C.locati.ꝛ no-
tat Bald.ꝛ Angel.in.l.qui in aliena.in principio.ff.de acqui-
renda hereditate.ꝛ docto.maxime Anton.butriga.in repeti-
tio.c.peruenit.in.xj.charta.de censibus.ex consuetudine au-
tem concedentis apparet qꝺ bona omnia in dicta villa vocat
tale ansaluenche: locabant ad octauam partem fructuum vt
cum sit per infinita instrumenta antiqua quinimo per vnum
instrumentum factum de anno. M.ccccxj.die secundo octo-
bris constat qꝺ ser dexio fuit facta concessio partis dictarum
rerum per Antonium dictorum de bonelijs ad octauam par-
tem fructuū. ¶ Nec etiam predictis obstat si dicatur ꝙ in in-
strumento locationis facte in dictum dexium de anno.M.
ccccxxv.: non ꝓmisit dictus conductor soluere aliquam pēsio-
nem sed tātum soluere libras quadraginta pro reuocatione fa-
cienda post.xxix.annum: q2 respondeo cū de pensione annua
soluenda nulla facta fuerit mentio debet intelligi cōcessionem
esse factam pro pensione ꝛ mercede de qua apparet ex consue-
tudine locatoris.d.l.excepto.ꝛ dicta.l.domini prediorum.C.
de agrico.ꝛ censi.libro.xj.vel de illa de qua apparet postea so-
lutionem esse factā.vt proxime dictum fuit ꝛ de mente contra-
hentiū fuerit ꝙ solueret octauam partē.patet ex eodem instru-
mento dum excipit a cōtrahentibus ꝙ pro casallis dictus ser
dexius non tenetur soluere octauā: sed tantū duo paria capo-
num: exceptio enim firmat regulam in nō exceptis.l.quesitum.
§.deniqꝫ.de fundo instructo.ꝛ notatur in.l.in his.de legat.er-
go exceptis casibus firma manet solutio octaui in reliquis.
¶ Item non obstat quod quinqꝫ annos soluerunt dictis au-
toribus illorū de bonelijs decimam partem fructuum q2 vt di-
cunt testes illud processit ex mādato principis qui non potuit
auferre ius acquisitum ex ꝯctu autoribus illorū de bonelijs
sine causa vt in.l.finali.cum ibi notatis.C.si cōtra ius vel vtili-
ta.publi.ꝛ nota.in.l.j.de cōstitu.princi.ff.ꝛ in.c.que in ecclesia-
rum.per Innoc.de constit.notat Bart.in proemio.ff.cum si-
mi.maxime non subito prout erant autores illorum de bone-
lijs.vt notat Ant.de bu.in.c.nouit.de iud.ꝛ ibi notat Innoc.
in gloss.in verbo theodosius.ꝛ notat etiam in.c.ij.in nostra.de
iniurijs.ꝛ dicto.c.que in ecclesiarum. ¶ Non obstant dicta
quatuor testium receptorum pro parte dictorum de dexijs in
quo ipsi faciūt omne fundamentum suum.quia respondeo ꝙ
dicti testes dicunt ad propositum in substantia. ¶ Primum
est ꝙ Bonauētura ꝓmisit dictis de dexio ꝛ alijs hoīb⁹ illius
ville inuestire eos sc̄dm tenorem suorum veterum instrumēto-
rum sc̄dm enim qꝺ Bonauentura dixit ꝙ volebat eos inue-
stire ad octauam partē fructuum sc̄dm tenorem veterum in-
strumentorū ꝛ qꝺ tamen non exigeret ab eis nisi decimam ꝑ-
tem fructuum ꝛ hoc vltimum deponit secundus ꝛ tertius te-
stis. ¶ Quo ad primū respondeo ꝙ dato ꝙ promiserat Bo-
nauētura eos inuestire secundum tenorem veterum instrorū
tū nō per hoc sequitur quin possit ab eis exigere ratam fru-
ctuū,id est octauam partem sicut poterat exigi stante instru-
mēto predicto cōfecto de anno.M.ccccxxv.cōcurrente ꝯsue-
tudine locationis ꝛ solutionibus antea factis. Ex quibus re-
cipit intentionem ꝛ declarationem dictum instrm̄ confectum
de anno.M.ccccxxv.ꝛ iam ostensum est.vn̄ cū iam sint cōde-
nati dicti de dexijs ad dādam octauam partem fructuum nō
est nunc tractandum de modo inuestiture.s.an fieri debeat se-
cundum continentiam in instrumēto ꝓducto per illos de de-
xijs vel quomodo: sed tantum an recte cōdemnati fuerint ad
dādā octauam partem fructuum ꝛ certum est qꝺ si stante di-
cta consuetudine ꝛ illo instrumento antiquiori. ¶ Quo ad se-
cundū dū testes deponūt ꝙ Bonauētura ꝓmisit inuestire ad
octauā frugū: sed inquantum dixit ꝙ nō exigeret nisi decimā
3 rn̄deo † ꝙ dicti duo testes scilicet secūdus ꝛ tertius deponunt
circa id ꝙ cōcernit cōmodū proprium q2 sunt de illis quibus
asserunt dicta promissa fuisse facta.ꝛ sic non sunt idonei.l.oī-
bus.ꝛ.l.nullus.de testibus. ¶ Pro hoc facit quod no.Fede-
ricus de senis in cōsilio.lxiiij.incipiente, predia cum ꝓcura.ꝛc.
in fine.vbi voluit ꝙ si vertitur causa inter titium ꝛ seium eo q2
seius allegat titium esse vsurariū ꝛ cōtractum vsurarium secū
celebrasse ꝛ esse solitū fenerari producit sempronium in testem
q deponit ꝙ titius sibi mutuauit sub vsuris certe sempronius
a non erit idoneus testis.ꝛ pro hoc allegat q2 similitudo cāe a in
persona testis repellit eum facit qꝺ notat Bald.in.l.dictanti-
bus.C.de testamē. ¶ Pro hoc facit q2 sententia ferenda pro
illis de dexijs facit saltē qualequale preiudicum illis de bone- a ¶ Cause.j.lib.ij. consi. clxxij.
lijs.quo autē ad istos testes si allegarent isti testes ab eis non
debere exigi nisi decimā partē ꝛ hoc rōne connexitatis iuriū.
vt.l.a sententia.in princip.de appellatio.ꝛ in.l.si duo patroni.
in principio.ff.de iureiuran.nota.in.l.secunda.C.quibus res iu.
non nocet.ꝛ in.c.cum super.de concessio.preben. ¶ Item rn̄-
deo ꝙ dicti testes nō probant alia ratione quia dicūt ꝙ quan-
do Bonauentura ꝛ homines predicte ville: ergo ex illis ver-
bis tanꝙ ex ꝯctu stipulationis ꝛ couētione firmata se funda-
re nequeunt q2 cōtractus requirit consensum vtriusqꝫ vt in.l.

j.ff.de pactis.l.consensu.de actio.& obliga. ¶ Nec obstat si diceret᷑ q̃d dato q̃ illi de dexijs tunc non assenserint illis verbis Bonauẽture tamẽ nunc possunt assentire: q2 respondeo q̃ nõ est verum quod interuallum vitiat contractũ stipulationis vt in.l.prima.in.§.qui presens.in.l.cõtinuus.in principio.de verborum ob.& etiam vitiat allegatam cõuentionem vel ɔtractũ nisi actum esset inter contrahentes q̃ respõdere debens haberet tempus ad deliberandum vt egregie declarat Jo.de imo. in.l.si stipuler.§.fin.de verborum oblig. An autem dicta verba & promissiones Bonauenture aliqualiter preiudicium afferre potuerint iuri Christophori de bonelijs non attingo q2 notissimum est q̃d non: quia ab eo mandatum non habebat nec tanquam ꝓcuratorse gerebat. ¶ Nec etiam insisto an ꝓbatũ sit q̃d Christophorus & bonauentura successerint in loco dictorum de guerrerijs de rauenna in iure dicti octaui q2 constat per duo instrumẽta producta constitit & de tit.dictorũ de bonelijs ex concessione quã habent a vicario archiepiscopi rauennensis & inspectis confinibus de quibus in dicto instrumento concessionis facte per dictum vicarium & confinibus de quibus in dictis duobus instrumentis concessionũ ab illis de guerrerijs de rauenna patet de idemnitate corporis eorum de quibus vertitur cõtrouersia & rerũ de quibus in dictis concessionibus apparere colligit᷑ ex inspectione dictorum instrumentorum. Nec de hoc refr̃ cẽtur in dubium: reliqua suppleat summa prestantia domini iudicis.

a ¶ Supplementũ. j.eo.consi.cxxviij. nu.v.

b ¶ Cõiter.vt.j.li. ij.cõsil.cix.col.ij.late cõsil.cxcv.cõsi. cxcix.& lib.iij.cõsi. xxij.nu.x.Et libr. vij.ɔsi.ccij.Guid. pap.decis.delphi. xxxix.ɔs.xxv.Soci.rep.l.cuȝ auus. col.lxxviij.cũ seq. de ɔdi.& de.Ant. cor.in repe.§.sub stitutio.phi.cor.l. j.C.de cõdi.inser. consi.lxxvj.lib.ij. Cur.senior consil. xlv.co.v.ɔs.lxxiij. nu.ij.Bertrã.ɔsi. ccclxxiij.viso casu.cõs.cccxcvij.viso cõsul.lib.ij.cõsi. cv.pace salua.ɔsi. cclxxij.ad fi.lviij.

Summarium.

1 Enunciatiua conditionaliter emissa an disponat.nu.4.
2 Supplementum legitime potest peti vsque ad.30.annos.
3 Liberi positi in conditione non sunt substituti.
5 Supplementum legitime non venit in venditione iuris competentis ex testamento.
6 Gestor omnis tenetur rationem reddere.& quid in hoc veniat.
7 Tempus ad agendum nõ potest prefigi sine cause cognitione.

Consilium.CVII.

Viso themate diligenter cõsideratis verbis dictarũ vltimarum voluntatum & alijs que in premisso themate cõtinentur. ¶ Videt᷑ prima ɔsideratione dicendum circa primũ dubium dictam Luciã videri ꝑ fideicommissum vocatam ad hereditatem dicti Marij ex testamento ipsius Marij per illa verba: si decesserit Antolinus sine liberis tunc Jacob Mattheum & Joann. voluit esse heredes.&c. ¶ Nam constat conditionem dicte substitutionis defecisse ex quo exponitur Antolinum decessisse superstite dicta Lucia eius filia sufficit etiam vni eum extare descendẽtem ad hoc vt dicat᷑ deficere cõditio illa substitutionis facte per illa verba si decesserit sine liberis.l.cum vxori.C.quando dies legat.ced.l. prima.C.de cõditio.inser.l.non est sine liberis.ff.de verborum significatione.etiam si femina sit.l.ita scriptum sit filiabꝰ.ff.de legatis secundo.l.si,ita quis.de testam.tute.in principio.l.j.de verborum significatione.si ergo deficit cõditio substitutionis sequit᷑ q̃ Lucia vr̃ per fideicommissum vocata post mortem Antolini vt firmat Oldr.ꝑut refert Saly.in.d.l.prima.C.de conditio.inser.& per textum in.l.lucius.la.ij.ff.de heredi.instit. ¶ Ac etiã q2 nullo alio respectu videntur fuisse adiecta.d.verba si decesserit sine liberis nisi liberorum fauore.in consequentiã vr̃ q̃d Lucia videat᷑ vocata ex testamento: argu.l.seruo legato.§.si testator.de legatis.j.& in.l.fideicõmissa.§.interdum. ff.de legat.iij.& in.l.ij.§.si duo fratres.ff.de colla.bon.& in.l.peto.in principio.ff.de legat.ij. ¶ Pro qua sententia facit etiam

1 tex.in.l.penu.de collatio.dot.† vbi verba enunciatiua etiam cõditionaliter prolata dispositionem inducunt per que etiam nonnulli moderni hanc partem secuti sunt vt.l.si cum dotem. in principio.ff.solu.matrimo.pro hoc etiam faciunt notata per Bart.in.l.gallus.ff.de lib.& posthu.& in.l.si quis eum.§.j.& in l.coheredi.§.finali.per illum tex.ff.de vulg.& pupil.vbi concludunt q̃d per hec verba conditionaliter prolata: si filius meus me viuo moreretur nepotem instituo. videtur etiam filius institutus.ita etiam ergo dicendum est in casu premisso eadem ratione sic: si dicta hereditas per fideicommissum debeatur dicte Lucie, sequitur quod illud idem ius fuit translatum in dictum Christophorum vigore dicte emptionis. ¶ Minus dubium etiam videtur quod si vellet Christophorus dũtaxat petere supplementum legitime illud facere posset sicut & Lu-

2 cia potuisset iuxta.l. omnimodo.C.de inoffic.testamen.† & secundum magis communem opinionem docto.non obstaret

a cursus quinquẽnij agenti ad supplemẽtum [a] quicquid dixerit Barto.in.l.si quis filium. C.de inoffic.testa. cuius opinio magis cõmuniter damnatur per omnes & Bal.in repeti.l.pater filium. ff.de inoffic.testamen.&.C.in quibus cau.in integr.resti.non est necessa.& per Angel.in.l.papinianus.§.si conditio. de inoffic.testamento.& Ange.in auẽ.de trien.& semis.in princ.

3 ¶ † Sed premissis non obstantibus contrariam sententiã de iure probabiliorem puto. ¶ Nam primo quod non videatur Lucia vocata ex testamento marij per fideicommissum ad hereditatem post mortem Antonij est magis communis opinio que fuit originaliter opinio gloss.in preallegata.l.lucius. in glo.si quam ibi sequitur Jaco.de Areti.Sali.Ray.Barto. Bald.Ang.& Jaco.de Imo.& ita fuit de facto iudicatum.vt ibi refert Ange. ¶ Et etiam sequit᷑ idem Joan.andr.in additio. Specul. in titu.de testa. §.primo.in addit.que incipit.huic qõni accidit bimembris questio Petri de ceruitis: vbi format questionem.quidam habens fratrem & nepotem ex eo dictum nepotem instituit & si decederet sine liberis substituit patrem dicti heredis si viueret: alias substituit titium suum nepotem postea viuo testatore nepos predictus mortuus est relictis ex se liberis ac etiam mortuus est pater dicti heredis postremo decessit testator. quereb tur an filij dicti heredis instituti an vero titia vel proximiores ab intestato testatoris succederent & finaliter concludit ex pluribus locum esse successioni ab intestato q̃d licet in casu premisso existentia liberorum heredis instituti excludat dictos substitutos tamen ipsis nihil accrescit: q2 secundum eum etiam si dictus heres institutus vixisset & audiuisset non fuisset astrictus iure substitutionis vel fideicõmissi illud relinquere filijs: nec impeditus fuisset bona hereditaria distrahere: allegat. ff. de legat.j.l.filiusfamilias.§. cũ quis.iũcta.l.si quis ita heres instituat᷑ si legitimus.l.lucius. cum ibi nota.ff.de here.institu.& idẽ tenet Barto. post Richa. malum.in.l.centurio.ff.de vulg.& pupi.in ver. quero vlterius quid si testator dixerit si filius meus decesserit sine liberis, &c. Et Bart.in.l.si sic.ff.de leg.iij.& in.d.l si cum dotem.in princi. & sequitur Bald.in.l.cum acutissimi.C.de fideicommis.in vlt. colum.& in.l.cunctos populos.C.de summa trinita.in.xv.colum.ver.venio ad secundum si ad successionem intestati,&c.in l.quod scitis.circa penult.colum.C.de bonis que libe.& in.l.j. in aliquibus lecturis.C.de condi.inser.& in.l.pot quis.de vul. & pupil.per illum text.Joan. de imol.in.d.l.si filiusfamilias.§. cum quis.& in.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad trebellian. vbi de hoc est textus cum gloss.in verbo defecisset.ibi dum glos. dicit nec ipsi habent,&c.q2 idem ibi concludit Ludo.roma. per illũ text. referens se disputando idem decidisse. idem etiam tenent Pe. de anchar. in consi.cxxxiij.principaliter ponderandum.& in.c. licet.de voto.& in.c.si pater.de testa.in.vj.& in repet.in.c.in presentia.de proba.in.ver.x.quero.pone,&c.& ibi pro hoc allegat dictam.l.ex facto. §. ex facto.& ita dicit consuluisse Rayner.&

b ista pars cõmuniter [b] approbatur per scribentes potissime: q2 filij fuerunt per modum conditionis nominati: ideo non possunt dici ex testamento vocati tanquam substituti.l.ex facto. la.j.de heredib.institu.l.si quis sub conditione.ff.de condit.institu.pro hac communi opinione quidam etiam dicunt esse textum in.l.j.C.de pactis.tamẽ magis adhereo superioribꝰ fundamentis. ¶ Nec obstat huic sententie.l.lucius.in fine ibi: non eũ fratrem solũ heredi pretulit: sed etiam eius liberos,&c.quia respondet glo.& doc.omnes ibi & in locis preallegatis q̃d pretulisse videtur liberos: scilicet ab intestato non adita hereditate per institutum cum dicti liberi essent proximiores ab intestato ipsi testatori.ideo autem videntur vocati ex testamento per superius dicta.simile no.glo.& docto.in.d.l.si quis instituatur heres in legitimis.vbi si testator dixit si legitimus hereditatem meam vendicare noluerit Titium instituo talis legitimus successor hereditatem vendicans non dicitur vendicare ex testamento sed ab intestato. q̃q̃ fuerat in testamento nominatus q2 non fuit nominatus dispositione.l.dispositiue sed cõditionaliter successiue. ¶ Nõ obstat q̃ illa ꝟba si decesserit sine liberis videantur adiecta liberorũ fauore: & ꝑ ɔñs videant᷑ vocati ex testamẽto q2 respondeo q̃ satis dicunt continere liberorũ fauorẽ q̃uis ex testamẽto vocati non videant᷑ q2 ab intestato successuri essent liberi in illis bonis: non ergo seqtur q̃ per hoc dici debeat Luciã fuisse vocatam ex testamento cũ solũ in ɔditione & nõ in dispositione noiata fuit. ¶ Minus etiam obstare vr̃ dicta.l.seruo legato.l.peto.cũ si.q2 verba ibi fuerũt dispositiue,ꝓlata nõ cõditionaliter prout in casu nostro. ¶ Nõ obstat l.pene.ff.de collatio.do.q2 ad illam respondeo,ꝓut respõdet Bar.in.l.ex hac scriptura.ff.de dona.in verbo sed

bo sed oppo.d l.titia.cum seq.⁊ Canoniste in.c.fin.de success.
4 ab intesta.† ꝙ v̄ba enunciatiua ɔditionaliter prolata propter aliud non inducunt dispositionem.d.l.ex facto.§.ex facto.⁊.l.si. qs sub cōditione p̄terꝗ̄ in aliquo antecedenti vel sequēti qđ sit necessarium ad implendum illud qđ in conditione dispositum est ita loquit̄ tex.in.d.l.pe.⁊ tex.in.l.deniqȝ.§.interdum.de pecul.leg.⁊ in.l.proculus.in princi.ff.de vsuf.nam in casu dicte.l.penu.pater in testamento cauit ꝙ si filia fratribus cōfert dotē ⁊ que dā alia que ipse testator sibi nubenti addiderat pro certa parte ad hereditatē vocaret̄ dicitur ibi qđ si filia ab hereditate abstinuit non potest a fratribus compelli ad dotem conferendam quoniam pater voluit filiā alterutrum habere scȝ vel partem hereditatis ⁊ dotem cum ceteris bonis fratribus conferre vel dotē ⁊ dicta bona habere precipua ⁊ hec est ratio qꝛ cū pater dicit si filia dotem ⁊ cetera que sibi nubenti tradidi cum fratribus conferret ꝓ parte heredem instituo.sequit̄ de necessitate qđ pater voluit dominium dictorum bonorum transferri in filiam qꝛ alias non potuisset filia dicta bona conferre.vt disposuit testator qꝛ collatio est rei proprie in communionē latio.vt in.l.j.in p̄n ff.de collā.bon.⁊ in.l.si soror.⁊ in.l.illā.ad fi.C.de colla.⁊ no.doc.in.l.si emancipati C.de coll.post gl.in rub.ff.de colla.bono.⁊ plene Bar.in.l.pater filium.de colla.do. ¶ Non mirandum ergo si filia abstinēte ab hereditate patris dos precipua cum alijs bonis predictis residet apud eā stante regula ꝙ abstinēs ab hereditate nūꝗ̄ ɔferre tenet̄.l.ex causa.C.familie ercis.l.fin.ff.de colla.do.⁊ hec fuit ratio decisionis posite in.d.l.pen.sȝ in casu nostro nō erat necessarium liberos Antolini intelligi vocatos ex testamento ad hoc vt verificet̄ vel non verificetur dicta cōditio substitutionis facte in testamēto Marij sed solum dȝ attēdi existentia vel nō existentia liberorū ad hoc vt substituti vocētur. ¶ Predictis etiā non obstant nota.ꝑ Bar.in.l.gallus.cū concordā.qꝛ respondeo ꝙ cōis sn̄ia glossatorū ⁊ doctoꝝ est in ɔ̄trium vȝ ꝙ ꝑ illa nō videat̄ institutus filius ⁊ notant glo.Bald.Ange.⁊ Joā.de imp.in.l.gallus in prin.⁊ Bal.in.l.posthumorū.per illū text.in verbo ne ergo.ff.de iniusto testa.⁊ Bal.in.l.si ita.§.fi.ff.de liber.⁊ posthu.⁊ in.l.humanitatis.in.iij.col.in ver.tertio op.⁊ videtur qđ preterito ⁊c.C.de impube.⁊ alijs substitu.⁊ in.§.heres.instit.eod.titul.⁊ late Bald.in repeti.l.in suis.ff.de libe.⁊ posthu.in.xviij.col.in ver.quid si non facit,⁊c.⁊ in.d.l.coheredi.§.fi.vbi refert ibidem hanc partē tenere Dy.⁊ An de pisis:⁊ idē etiā tȝ Ang.⁊ Rapha.cuma.in repeti.l.si filius qui in potestate.in secūda oppositione.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ mouentur docto.per plura.⁊ maxime per.d.l.gallus.§.idem credendum.ver.nam si nepos.⁊ in §.in omnibus.⁊ per dictam.l.si quis eum.§.fi.de vulga.⁊ pup.vbi v̄r casus non violando literā ⁊ in.l.si mater.§.j.eo.tit.⁊ in.l.ex facto.la.j.de here.insti.⁊ per notata per gl.in.d.l.si qs heres instituatur si legatarius,⁊ qꝛ hec est cōis opinio a qua in iudicando non est recedendum: ideo vlterius insisto. ¶ Vel respondeo ꝙ si bene pōderentur verba Bart.in dicta.l.gallus.in princ.⁊.d.l.si quis ita heres instituatur sit legitim⁹.⁊ in.d.l.coheredi.ipse nō dicit ꝙ per predicta verba filius videatur in testamento institutus sed dicit ꝙ per talem preteritionem filij testamentū non redditur isto casu nullum quia filius videtur vocatus ab intestato.⁊ iō nulla fit iniuria licet non instituatur per dictam.l.si quis ita heres.cum glo. ¶ Nec obstat ēt dicta l.titia seio.§.seia libertis.ff.de lega.ij.de qua opposuit Bald.in preallegata.l.cū acutissimi.quia clara colligit̄ responsio ex illo tex.cum ibi no.per glo.⁊ doc.quia illa verba ibi dispositiue prolata fuerunt videlicet eum qui ex vobis vltimus decesserit cuȝ morietur instituit̄,⁊c.faciunt presumi testatorem tacitam substitutionē fecisse. ¶ Quantū autem ad ius petendi supplementum legitime libenter vidissem verba instrumenti emptionis tn̄ qꝛ puto verba esse latissima ⁊ comprehendentia non solum id qđ debebat̄ Lucie ex testamento:sȝ ēt aliter quocūqȝ in bo-
5 nis ⁊ hereditate dicta quodam Marij ⁊ Antolini. † Nam si solum faceret mentionē de iure cōpetente ex testamento nō veniret supplementum legitime:qꝛ illud non debet̄ ex testamento sed extra testamētū ɔditione ex.l.oīno.iō si v̄ba fuerūt lata ꝓut dixi non posset negari quin supplementum legitime peti posset tn̄ quo ad cōsiderandum qualitatē legitime ⁊ supplemēti dico attendi debere qualitatem bonorū ⁊ patrimonij que erant tempore mortis Antolini.vt.l.patronuȝ ex debita.§.si ex bonis.ff.de bonis liber.⁊.l.cū queritur.ff.de inoffi.testa. ¶ Et predicta vendicant sibi locū si vendita seu cessa fuerunt iura competentia Lucie in hereditate Antolini in cuius hereditate debebatur legitima ⁊ seu dos ad supplementum legitime sec⁹ tn̄ si cessa essent iura competentia Lucie in hereditatē Marij qꝛ iura cōpetebant Lucie in hereditate Marij a quo nō cēset̄ fuisse vocata.vt supra dixi. Et quāpximum fuit adita hereditas Marij per Antolinū desijt dici,⁊c.esse hereditas Marij,⁊c.fuit effecta patrimonium Antolini quo mortuo illa dicet̄ esse hereditas Antolini Marij.vt.l.j.§.veteres.in gl.ff.de acqui.poss.⁊ no.gl.in.l.heres.§.seruum.ff.de acquirenda hereditate.⁊.l.pro hereditaria.de acquirendo rerum do-
16 mi.⁊ no.Bar.post gl.in.l.ij.de fideicōmiss.here.peti. ¶ † Circa aliud dubium scȝ an dictus Petrus ⁊ frater petere possit reddi rōnem administrationis dicte hereditatis per Christophorū ⁊ sic cōsequi fructus ɔsumptos pro victu suo ⁊ vsuras seu rerū estimationē ac ēt pēsionē dom⁹ ɔclusiue r̄ndeo dictū Christophorū teneri ad reddēdam rōnem administrationis sicut tenet̄ quilibet neg.gest.l.ij.de neg.ges.iudiciū em̄ ꝓ quo intentatur actio neg.gest.dicitur esse generale sicut quādo intētatur super actione tutele de cuius natura est qđ reddatur ratio vt.l.pro socio arbiter.ff.pro socio.l.j.⁊ per totum.ff.de tute.⁊ ra.distra.⁊ no.in.l.j.in princip.ff.de eden.⁊ in.l.edita.C.de edendo: in qua rōnis redditiōe habebit̄ ratio fructuū cōsumptorū nisi ꝓbaret̄ qđ mater eorū que erat vxor dicti Christophori nō habuisset aliunde vnde se alere posset ex dote vel ex facultatibus viri:quia tunc filius tenetur matrē alere.l.j.§.sed nōnullis.ff.de tute.⁊ ra.distra. ¶ Quo autem ad pensionē domus dico qđ Christophorus tenetur ad pensionem videlicet quanti vsum illius habitationis conducturus fuisset vt notat Bar.in.l.in summa.§.penu.per illū tex.ff.de ɔdictio.indebi.⁊ Bal.in.l.ɔctus.C.loca.⁊ Joā.and.in additio.Specu.in.tit.de loca.§.postꝗ̄.in addi.que incipit scđm Roffre.⁊c.nisi necessaria vel vtilis fuisset dicta familiaris habitatio Christophori ⁊ vxoris cū dictis Petro ⁊ fratre.per id qđ legit̄ ⁊ notat Bald.in.l.quicquid.C.arbitr.tute.iunctis notatis per Bald.in.d.l.contractus. ¶ Circa sequens dubium an Christophorus possit petere expēsas quas dicit fecisse p̄dictis pupillis in domo hereditatis predicte an presumat̄ fecisse de bonis hereditatis. Breuissime concludo qđ de dictis expensis dȝ haberi ratio administratione tutele:quia si eas fecit Christophorus non debuit suis sumptibus eos alere sine dubio tn̄ i dubio presumit̄ eū fecisse de bonis ipsorū Petri ⁊ fratris.que administrauerit dictus Christophorus:vt est tex.in.l.nesennius.⁊ ibi no.ff.de nego.gest.⁊ no.Barto.in.l.alimenta.C.de neg.gest.tn̄ facit.l.fi.ff.de peti.here. ¶ Est verū ꝙ Petrus ⁊ frater qui alimenta reciperunt in dicta domo non possunt dicte quod nec de suo nec de bonis Chrystophori fuerunt alimentati sed aliunde ⁊ sic grauius onerarent Christophorum in redditione rationis administrationis bonorum si nollent in redditione rōnis cōputari aliquas expēsas factas pro victu ipsoꝝ Petri ⁊ fratris vt est casus in.l.fi.C.de alimen.pup.pre-
7 stan. ¶ † Quantū autē ad dictam protestationē ⁊ preceptum seu preceptionem termini ad agendum dico ꝙ quāuis protestari cuiꝗ̄ liceat vt in iuribus vulgaribus tn̄ iudex dictū terminum prefigere non debuit sine cause cognitione ⁊ absqȝ citatione dictorum Petri ⁊ fratris per.l.titia.cum ibi notatis.ff.de accus.⁊.l.si ea.C.qui accu.non poss.iuncta.l.a ꝓcedente.C.de dila.⁊.l.de vnoquoqȝ.de re iudi.⁊ his que no.Bar.in.l.nec quicꝗ̄.§.vbi decretum.cum si.de offic.proconsul.imo fortius dixit singulariter Ang.in auf.de here.⁊ falci.in.§.si qs autem.quod non potest statui terminus ad agendum nisi procedat bina monitio per text.in.§.si quis autē pro.in auf.de ecclesia.titu.⁊ ibi etiam no.Ange.⁊ sic dicta prefixio termini ad agendum non tenet ⁊ dictus Petrus ⁊ frater agere poterūt ⁊ obtinebunt stantibus predictis.

Summarium.

1 Testes quo modo probant quem alium occidisse ad sui defensionem.nu.3.⁊.6.
2 Aggressus presumitur occidisse ad sui defensionem.
4 Aggressus non tenetur fugere.
5 Statutum imponens penam corporalem,requirit dolum.
7 Testimonium credulitatis cum iusta causa scientie valet.
8 Defensio probatur per testimonium credulitatis.
9 Testes probant licet non recordentur de tempore.

Consi.CIX.

Visis ⁊ vt oportet consideratis omnib⁹ que in processu inquisitionis ɔ̄ Joannē franciscū de fano,formate continentur in sententijs superinde latis a quibus appellatum est ex parte dicti Jo.fran.banniti ⁊

condẽnati in pena capitali cum bonorum cõfiscatione. ¶ Et
videndũ an partes iudicis vltime appellationis sint in ꝓnũ-
tiando male iudicatum ⁊ bene appellatum: qꝛ qꝺ probatum
est ꝑ plures testes Nicolaum cum cultello per Ioã. fracifcum
vulneratũ fuisse ⁊ exinde eũ mortuũ esse quia in dubio presu-
mitur eum mortuũ ex vulnere: qꝛ effectus id est mors causam
ostẽdit vt in ꝓemio. ff. §. pe. versic. quod enim ludos. ⁊ l. rẽ non
nouam. in fine. C. de iudi. ⁊ in. l. si non conuictĳ. C. de iudicĳ. ⁊
in. l. j. C. de sicca. ⁊ ita inquit Bal. in proemio. ffoꝛum in princ.
iĳ. col. ¶ Bene facit. l. huic scripture. §. si seruus. ff. ad. l. aquil.
ibi dũ dicit ꝙ mortuo eo domũ aperuit, ⁊c. ⁊ idẽ sentit Bald.
in. c. j. in princi. quibus mod. feudum amit. ⁊ Ange. ⁊ Salx. C.
de emenda. seruo. l. j. ¶ Et maxime si vulneratus post vulnus
non surrexit ⁊ ambulauit vi notat Bart. in. l. fi. ff. de sica. per id
ꝙ no. gl. in. l. j. C. de emenda. seruo. bene facit tex. in. c. ĳ. de cle.
percusso. ⁊ in ca. Ioã. in ver. decesserit. de homic. ¶ Dicit etiã
Bal. in proemio. ffoꝛũ. in prin. allegato ꝙ istud etiã põt ꝓpen-
di ex qualitate instrumenti. c. significasti. el. ĳ. de homici. ⁊ con-
stat luculenter cultellum ferreum esse genus instrumenti ex
quo hoc argui põt. l. j. §. diuus. ibi nam si gladium, ⁊c. ff. ad. l.
coꝛ. de sica. ⁊ dolus etiam ⁊ propositum occidendi in Io. frã-
cisco esse presumit̃ vt in. d. §. dolus. ⁊ in. d. l. j. C. de sica. ¶ Et
dato qꝺ non habuisset animum occidendi sed vulnerandi tñ
debet puniri de occiso si mors secuta est vti probatur in. c. sicut
dignũ. de homici. in versi. illi autem. ⁊ ibi no. doc. in. c. fi. de ho-
mici. li. vj. notat Barto. in. l. diuus. in fi. de sica. ¶ Nec ad hoc
obstare videtur si dicat̃ qꝺ per testes ⁊ maxime per magistrũ
Pasinum ⁊ magistrum Franciscũ per Ant. probatũ sit Ioã.
Franciscum ad sui coꝛpoꝛis tutelam Nicolaum blãchum vul-
nerasse qꝛ videtur responderi posse ꝙ testes isti non probant.
1 ¶ † Tum qꝛ ad hoc vt probet testis aliquem occidisse homi-
nem ad sui defensionem expedit ꝙ testis dicat ꝙ occidens il-
lud ad sui necessariam defensionem fecit vt not. Bal. in. l. vni-
ca. C. de confes. in. xiĳ. col. ⁊ per notata in. l. j. C. vnde vi. Pro
quo videtur tex. in. c. primo. §. j. in verbo non necessarie. in titu.
de pace tenẽ. facit. l. quemadmodum. §. si nauis alterã. ⁊ ꝙ ibi
notat Bal. ff. ad. l. aquil. ⁊ in. l. scientia. §. qui cum aliter. eo. tit.
¶ Tum etiã qꝛ dicti testes deponunt de credulitate sua non
de certa scientia. testis autẽ q deponit de credulitate non pro-
bat: qꝛ de certa scientia deponere debebat. v. q. ĳ. relatum. iiĳ.
q. ĳ. ⁊ iĳ. testis. no. glo. ⁊ doc. in. l. ĳ. §. item labeo. ff. de aqua plu.
arcen. ⁊ Specu. in titulo de teste. §. j. ver. item qꝺ disposuit cre-
dulitatem: ⁊ per Cyn. in. l. testium. C. de testi. ¶ Adeo quod
etiam si testis diceret se ꝓ certo credere non probaret ẜm Bal.
in. l. siue possidetis. C. de probatio. nisi secũdum eũ adĳciat ori-
ginem sue credulitatis ⁊ sensum coꝛpoꝛis. allegat. c. iĳ. loco. ⁊
in capitu. literis. de presumptionibus. ¶ Nonnulli testis etiã
ex predictis deponunt per verbum videt̃: ⁊ maxime magister
Franciscus quo casu non probant vt notat Io. and. in addit.
Spe. in tit. de teste. §. nunc tradendum. super ver. idem quoq̃.
vbi inquit ꝙ intentio Specu. ibi est distinguere iudicium a te-
stimonio. vnde dicit Ioan. and. ꝙ si testis dicit: ita iudicio vel
ita mihi videt̃: nihil valet dictũ eius in his que solo sensu coꝛ-
poꝛis ꝑcipi vident̃: in illis autem que ratione mentis ꝑcipiun-
tur lꝫ causata ab aliquo sensu coꝛpoꝛis illo expresse bene proce-
dit tale dictum in teste ẜm Io. an. ⁊ scꝺm istam distinctionem
intelligitur id quod notat Bar. in. l. j. per illum tex. cum glo. ff.
de ventre inspi. ¶ Et in proposito testem non bene depone-
re per verbũ videtur. firmat Ang. in repe. l. sciendum. in. ĳ. col.
de verboꝛũ obligatio. vbi pro hoc allegat nota. per Specu.
in tit. de teste. §. j. ver. item ꝙ non prohibet testimonium de vi-
su, ⁊c. vbi inquit ꝙ debet testificari de visu suo, ⁊ sic per sensum
coꝛpoꝛis non autem per iudicium intellectus: vt dicto cap. te-
stes. ⁊ l. testium. C. de testibus. l. qui testamento. §. fina. de testi.
¶ Ac etiam non probant dicti testes eo qꝛ interrogati in cau-
sa scienter respondent se scire ꝙ Ioã. Franci. vulnerauerit Ni-
colaum ad defensam sue persone eo qꝛ fuerunt presentes ⁊ vi-
derũt: nã talis nõ videtur sufficiens ratio dicti sui. quia in his
que percspiuntur magis per sensum intellectus q̃ per sensum
coꝛpoꝛis non dicitur congruam rationem dicti sui assignare
testis qui dicit se scire qꝛ vidit. vñ testis interrogatus qualiter
scit ꝙ titius sit dominus talis fundi. respondet scio qꝛ vidi non
probat vt notat Inn. in. c. cum causam. de testi. ⁊ Spec. in di-
cto. §. nunc tractatum. ver. quid ergo si quis. ¶ Sed his non
obstantibus cõtrariam sententiam de iure veriorem esse reoꝛ:
eo qꝛ Io. francis. vulnerando vel occidendo Nicolaũ ꝓ sui coꝛ-
poꝛis defensione penam nõ meretur. l. ĳ. ⁊ iĳ. ad. l. coꝛ. de sica.
in. l. j. C. vnde vi. ⁊ d. l. scientiam. §. qui cum aliter. ad. l. aquil. ⁊
in clement. j. de homi. ¶ Sed ita est quod Ioan. franc. hoc fe-
cit ad sui defensionẽ aliter non volens personã offensam eui-

a ¶ Defensio. s. 3. fil. lxxvj. nu. iiĳ.

tare vt probant testes a defensore ꝓducti ⁊ presertim magister
Franciscus magister Pasinus ⁊ Petrus Anto. omnes cõte-
stes in loco ⁊ tempore. ¶ Nã magister Pasinus deponit qꝺ
videre suo Nicolaus erat potens ⁊ procerẽ stature: ⁊ ꝙ credit
ꝙ si Io. franc. voluisset discedere a rixa tẽpoꝛe quo adinuicem
vnus aduersus alterum inuicem irruebant cũ armis ⁊ ꝙ Ni-
colaꝰ vulnerasset eũ ⁊ ꝙ inter eos nõ erat distantia nisi quan-
tũ erat lõgitudo cultelloꝛũ ⁊ credit ꝙ Io. frãc. fecerit cã se de-
fendẽdi. interrogatus in cã scie dixit qꝛ p̃dicta vidit ⁊ presens
fuit. vꝛgentius probat magister Franciscus qui deponit se vi-
disse ꝙ Nicolaus iuit cõtra Io. fran. cũ cultello in manu ⁊ vi-
deri suo animo vulnerandi ⁊ interficiẽdi eũ: ⁊ ꝙ tũc Io. franc.
retro fuit ꝑ tres passus ⁊ balotã plumbeã erga Nicolaũ proie-
cit: ⁊ ꝙ postea Ioã. Franc. aufugit ꝑ quatuoꝛ vel ꝑ sex passus
⁊ vidẽs se habere Nicola. prope voluit se ⁊ cultellum suum ex-
traxit ⁊ vnus cõtra alium vicissim admenabat: ꝙ vidit Ioan.
Fran. defendendo se admenare ꝯ Nicolaũ ⁊ eum percutere in
coxa ⁊ ꝙ Io. Frã. erat grauis: ⁊ videri suo inhabilis ad currẽ-
dũ ⁊ ꝙ Nicolaus erat agilioꝛ ⁊ leuioꝛ pede coꝛpoꝛeq̃ ⁊ ꝙ cre-
dit ꝙ Ioã. Franci. predicta fecerat animo se defendendi ⁊ qꝺ
Ioã. Frãcis. videns Nicolaum incessanter admenare ꝯ ipsum
causa vulnerandi eũ habuit necesse vulnerare Nicolaũ volens
euadere ne vulneraret̃: interrogatꝰ de causa sciẽtie dixit quia
vidit ⁊ presens fuit prout supra: ⁊ qꝺ videri suo Nicolaus erat
robustus ⁊ prospere nature ⁊ ꝙ Io. Frãc. videns se esse cõstri-
ctũ a dicto Nicolao habuit necesse ꝓ sua defensione ne vulne-
raretur se voluere ⁊ defendere ⁊ fuit presens ⁊ predicta vidit
⁊c. ¶ Idem cõcludit ser Antonius qui in effectu deponit qꝺ
Nicolaus primo iuit cũ cultello euaginato versus Ioannem
Franciscũ ⁊ ꝙ Ioan. Fran. retrocessit vsq̃ ad cantonũ ⁊ non
volens extrahere suum cultellum proiecit balotam plumbeã
erga Nicolaũ. quo facto Ioã. Francis. aufugit ⁊ ꝙ Nicolaus
insequebat̃ eum fugientem ⁊ Io. Francis. reuoluit se ⁊ extra-
xit cultellum ⁊ ceperunt illo tunc inuicem admenare. ⁊ ꝙ vide-
ri suo Ioan. Franciscus erat onerosus persona ⁊ non mul-
tum habilis ad currendum: ⁊ ꝙ Nicolaus erat agilioꝛ ⁊ post-
quã adinuicem ceperunt admenare si Ioan. Francis. voluisset
aufugere non potuisset quin Nicolaus ipsum vulnerasset: in-
terrogatus de causa scientie dicit qꝺ predicta vidit ⁊ subdit
ꝙ Nicolaus erat potẽs ⁊ robustus: ⁊ ꝙ vidit ꝙ Nico. constrin-
gebat Ioan. Francis. ita ꝙ videri suo fuit necesse dicto Ioan.
Francisco se voluere cõtra dictum Nicolaum causa se tuendi
⁊ defendendi. ¶ Non possum ergo non admirari ꝙ stãtibus
predictis attestationibus fuerit condemnatus Ioã. Francis.
pena capitali velut dolosus homicida. ¶ Dico igitur cũ pa-
ce eoꝛum qui nimis seueriter contrarium iudicauerunt qꝺ per
testes tales constat de innocentia Ioan. Francis. ⁊ liquet eũ
vulnerasse Nicolaum ad sui coꝛpoꝛis defensionem ex pluri-
bus. ¶ Primo qꝛ Nicolaus fuit ille q primo fuit aggressus
cũ armis Ioan. Fran. quo casu in dubio ille qui aggressus est
si certus nõ est se nõ esse in discrimine vite constitutum potest
aggressoꝛem suũ occidere absq̃ eo qꝺ puniat̃ vt homicida. l.
ĳ. in ꝟbo dubie ⁊c. C. ad. l. coꝛ. de sica. ⁊ ita notãt ibi doct. ma-
xime Bald. ⁊ in. l. sed ⁊ si quacunq̃. in principio. ff. ad. l. aquil.
⁊ c. si perfodiens. ⁊ ibi notat glo. in verbo legibus secularibus
de hom. ⁊ gl. xxiĳ. q. j. in summa. ⁊ gl. Bar. Bal. ⁊ Sal. in. l. C.
vñ vi. ⁊ gl. Bar. ⁊ Bal. in. l. si ex plagĳs. §. j. ff. ad. l. aquil. ¶ Et
idem dicit Bar. in. l. sed si quacũq̃. per illum tex. vbi dicit esse
2 casum † ꝙ vbicũq̃ aliquis venit contra me cum gladio ⁊ ego
a statim occidi eũ ⁊ est ꝓbata defensio [a] mea. ⁊ idem notat Bal.
in. l. multis. C. de liber. cau. ⁊ in. l. vt vim. ff. de iust. ⁊ iu. ⁊ Bart.
in cõsilio incipiente Vanutius Petri. ¶ Idem etiam tenent
Canoniste in clemen. j. de homici. ⁊ ibi dicit Pet. de ancha. ꝙ
glo. communiter tenent ꝙ probata aggressura ⁊ insultu si in-
sultatus incontinenti percutit semper presumitur ad defen-
sam: subdit tamen ꝙ Cyn. in. l. j. C. vnde vi. dicit qꝺ inspicien-
da est cõditio persone insultantis ⁊ insultati vt modo ad de-
fensionem ⁊ modo ad vltionem presumere debeamus: ⁊ hoc
est ẽt de mẽte gl. in dicta clemen. j. dum dicit pro circũstantĳs
⁊c. ẜm eũ: vbi autem de circunstantĳs non apparet probatio
insultus cum armis quicquid durante rixa insultus agit per
curiendo aggressoꝛem presumitur ad defensionem ẜm Petr.
de anch. in dicta clemẽ. j. dicẽtem se putare ꝙ ita intellexerint
glossatoꝛes in locis supra allegatis. ¶ Et ad hoc allegat gl.
xxiĳ. q. j. in summa que tangit secundum eum qd si insultatus
moderationem excedat non tamen ex proposito ⁊ dicit gl. qꝺ
nõ tenet̃: secus si ex ꝓposito vt no. ẽt gl. fi. i. c. significasti. el. ĳ. de
homi. credit tamen Pe. de ancha. in dicta clementi. j. qꝺ etiã
dato qꝺ excedat modũ ex proposito non tenebit̃ de toto id est
de homicidio sed de excessu. ⁊ sic nõ tenetur pena capi. hoc est

pena

pena.l.Corn.de sicar.allegat ad casum nota s'm eũ in.c.olim.el j.de restit.spol.ꝛ notat Bal.in.c.j.in prin.de resti.spolia.ꝛ not. Bal.in.c.j.de pace tenē.ꝛ no.Jo.And.in cap.significauit.de peni.ꝛ remissio.ꝛ clarius no.Jo.And.in addi.Spe.in rubrica de homici.ꝛ probat in.l.si adulteriũ cum incestu.§.imperatores.ff.de adult.quã ad hoc allegat Bal.in.l.vt vim.de iustit.ꝛ iure. ¶ Et not. Bald.in.c.j.si quis vero.de pace tenenda.vbi post hec subdit in proposito qꝺ rixa ꝛ metus instantis periculi ꝛ maximus dolor sunt de his que tollunt consilium deliberãdi.l.gracchus.C.de adul.ꝛ in.d.§.imperatores.ꝛ sic faciũt ista tolli presumptionē ꝙ quis excedat modũ ex proposito seu per dolum. ¶ Et ista potissime procedũt in casu nostro in quo est probatum per dictos testes ꝙ si dictus Jo.Fran.predicta nõ fecisset,non poterat euitare quin fuisset in persona offensus a

3 dicto Nicolao. ¶ † Ex quo infero ad secundum fundamentũ videlicet ꝙ ad probandum ꝙ Jo.Franciscus fecerit ad defensionem suam non requiritur ꝙ testes deponant ꝙ aliter non poterat Jo.Franciscus euitare mortem: sed satis est ꝙ dicat ꝙ nõ poterat euitare iniuriam personalem:ita formaliter dicit Bar.in.l.j.C.vnde vi.ꝛ Ant.de Bu.in.c.olim.el.j.in pen.col. de restitutio.spoliato.ꝛ Bar.in cons.suo incipiente Vanutius Pet.ꝛ probãt hoc apparere per.l.itaqꝫ.§.j.ꝛ.l.scientiam.§.qui cum aliter.ff.ad leg.Aquil.ꝛ in.l.furem.ff.de sicar. ¶ Sed ita est ꝙ testes deponũt quod alias fuisset Joannes Franciscus percussus a dicto Nicolao ꝛ ꝙ non posset aufugere Jo.Fran. sine periculo:ꝛ ꝙ non erat habilis ad currendum:ꝛ quod Nicolaus erat prope ipsum ꝛ leuior velociorqꝫ ꝛ agilior erat Joan.

4 Francisco. ¶ † Quinimo s'm magis communem conclusionē dato ꝙ potuisset aufugere non tenebatur Jo.Fran.se cõmit

a tere fuge[a] qꝛ aliquem esse territũ vel esse fugatũ est iniuria.l.itē apud.§.j.de iniurijs.ita inquit Bart.Ang.ꝛ Sali.in.d.l.j.C. vnde vi.ꝛ sequitur hoc Bal.in.l.vt vim.de iusti.ꝛ iure.ꝛ Pe.de Anc.ꝛ do.Car.in cle.j.de homic.quia fugiendo periculum est in casura:cui periculo nõ debet se subijcere.allegat in arg.l.ij.§. penult.ff.si quis cau.ꝛ in.c.accedens.vt lite non contesta.idem tenet Bart.in consilio incipiente Vanutius petri.ꝛ Anto. de But.in.d.c.olim.in pen.col.ꝛ dominus Abbas modernus in c.significasti.el.ij.de homi.ꝛ ista est magis communis opi. per predicta a qua in iudicando non est recedendum vt habetur in locis vulgaribus. ¶ Licet Cy.in.d.l.vnde vi.vt refert Barto.in.l.vt vim.de iusti.ꝛ iure.dixit quod aut est persona cui esset ignominiosum fugere ꝛ non teneatur fugere alias sic.per dictum.§.qui cum aliter.iuncta.l.in eadem.ff.ex quib.cau.maio. ¶ Vel s'm Bal.in repeti:dicte.l.j.C.vnde vi.in.vj.col.dato ꝙ teneretur fugere:illud esset verũ nisi fuga importaret periculũ salutis:vt quia inimicus est sibi ad spatulas ꝛ terga vertendo posset de facili vulnerari:vt per dictũ.§.qui cum aliter. ¶ Sed ita erat in proposito qꝛ Nicolaus erat valde propinquus Jo. Fran.ꝛ contra eũ admenabat ꝛ erat velocior in cursu quã esset Jo.Franciscus vt deponunt dicti testes:ergo euidenter constabat ꝙ fuerat periculosa saluti Jo.Fran. ꝛ ita etiam intelligitur id quod notat Bald.in.l.j.in.iij.col.C.de edil.act. vbi tenuit ꝙ quis tenetur fugere quando quis potest lucrari se sed vbi fuga esset damnosa vel vitiosa tunc non tenetur fugere ab eo a quo insultatus est:ꝛ ita intelligit not.in clem.j.de homicidijs. ¶ Tertio principaliter considero ꝙ pena in qua fuit condemnatus Jo.Franciscus veniebat imponẽda ex forma statuti illi qui homicidiũ dolose commisisset vt reperio prolatũ in

5 processu,† ꝛ dato ꝙ statutum puniret simpliciter homicidium pena vltimi supplicij tamē semper statutũ intelligitur de homi

b cidio commisso per dolum[b] ꝛ sic ex proposito ꝛ animo occidendi:ꝛ non de homicidio culpabili cõmisso sine dolo ꝛ proposito occidendi.ita no.Bal.in.l.data opera.circa.vj.col.C.qui accu. non pos.ꝛ in.l.ij.per illum tex.C.de noxal.ꝛ idē ibi notat Sali. ¶ Et idem Ant.de But.in.c.ij.de constit.vbi inquit qꝺ quãdo lex vel statutum imponit penam afflictiuam persone tunc intelligitur requirere dolum:allegat.l.Corn.ff.de sicar.ꝛ Bal. in.l.quicunqꝫ.in.vj.col.C.de seruis fugit.ꝛ Sali.in.l.pen.C.de sicar.ꝛ do.Cardi.in.c.lator.de homici. ¶ Pro hoc quia statutum debet interpretari secundum ius commune ne quis penã indebite patiat.l.quamuis.ff.de in ius voc.ꝛ in.d.l.ij.C.de noxal.ꝛ no.in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delib.etiam si aliter statutum nihil adderet iuri communi vt probatur ex notatis per glo.in.d.§.in computatione.ꝛ ibi hoc clare notat Pau.de Ca.ꝛ Jo.de Jmo.in.l.iij.§.pretor.de damno infec. ¶ Sed de iure communi regulariter nisi interueniat dolus ꝛ propositum non imponitur pena mortis dato ꝙ interuenerit lata culpa.d. l.in lege Cornelia.ergo ꝛc. ¶ Et ideo dicit Pau.de Ca.in.l.j. ff.de legib.post Bal.ibi ꝙ si statutum dicat ꝙ occidens occidatur debet intelligi nisi dolose ꝛ ex proposito non occideret

c sed debebit aliter mitius[c] puniri iudicis arbitrio si culpa interuenerit allegat not.per Bal.in.d.l.data opera.ꝛ dicit ipse hoc esse perpetuo menti tenendũ:quia ignorãtes iudices maleficiorũ seruant statuta ad literam vt iacent siue homicidium fuerit cõmissum dolo siue non, ꝛ neminem sani capitis profecto inueniri puto ꝙ dicere auderet stãtibus dictis attestationibus ꝙ Joãnes frãciscus aggressus ꝛ insultatus a Nicolao vulnerauerit Nicolaũ doloso proposito occidẽdi eum sed ad propulsandũ iniuriam ꝛ futuram offensam ad quã irrogandam irruerat Nicolaus cũ armis aggrediẽs. ¶ Et dato ꝙ in aliquo Joã.frãciscus modũ seu tutele seu defensionis excessisset quod tñ nusqꝫ video cũ in tali defensione interuenerit oĩa moderamina tradita per doct.in.d.l.j.C.vnde vi.cum simi.attamē non per hoc potest dici eũ teneri de occiso ꝛ doloso homicidio ꝛ sic ad penã vltimi supplicij.vt dixi supra referendo conclusionem Jo.and.in addi.Specu.in rubrica de homicid. cum concordantijs. ¶ Et id quod notat Bal.in.c.j.§.si quis vero.de pace tenen.dũ subdit qꝺ rixa ꝛ metus instãtis periculi tollunt consilium deliberandi ꝛ sic non videtur percutere cum deliberato proposito occidẽdi. ¶ Restat ad allegata in cõtrarium respondere:nã non obstat qꝺ Nicolaus presumatur mortuus ex vulnere per Jo.franciscũ illato:qꝛ omissa illa disputatione que pendet relatione peritorũ in arte dico quod attamen non debet puniri de occiso: quia fuit vulneratus ad defensionem vulnerantis ꝛ sine dolo ꝛ proposito occidendi, ꝛ ad propulsandum futuram offensam a Nicolao insultãte inferendam.vt in superioribus clare est ostẽsum. ¶ Non obstat quod non est probatũ per testes ꝙ Jo.frãciscus vulnus intulerit ad sui necessariã defensionē quia respõdeo qꝺ est probatum qꝺ nisi Jo.franciscus predicta fecisset vulneratus fuisset ꝛ sic iniuriam personaliter euadere nõ potuisset vt dicunt testes predicti ꝛ istud sufficit:vt no.Bar.ꝛ alij in.l.j.C.vnde vi.ꝛ Ant.de but.in.d.c.olim. ¶ Preterea dicit Bal.in.l.solã.circa

6 vltimã col.C.de testibus.† qꝺ sufficit ꝙ testis simpliciter dicat qꝺ titius occidit seium ad sui defensionem quia defendere se est quedã necessitas quã testis potuit videre per coarctationem loci ꝛ temporis:ꝛ ita dicit cõsuluisse Bart.in cõsi.lv. ¶ Non obstat ꝙ isti testes deponant de credulitate sua ꝛc.qꝛ respõdeo primo quod negari nõ potest quod magister Franciscus ꝛ Petrus Antonius absqꝫ verba credulitatis deponant qꝺ Nicolaus fecit insultũ cõtra Jo.Franciscum:quia dicunt qꝺ primo iuit cum cultello euaginato contra Joannem Franciscũ.ꝛ qꝺ Joannes Franciscus aufugit, ꝛ sentiẽs Nicolaum prope se reuoluit ꝛ dum adinuicē admenarent percussit Nicolaũ:qꝛ insultus nihil aliud est quã in aliũ saltus.l.j.§.cum arietes.ff.si quadru.paupe.fecis.dica.ꝛ ibi Bar.in.l.is qui aggressorem.C.de sicar.ꝛ quod notat Bald.in.l.respiciendum.§. delinquunt.ff.de penis.ꝛ Bal.in.l.j.§.similiciter.in tit.quibus modis feudũ amit.ꝛ occasione talis insultus cum armis potuit Jo.Franciscus vulnerare aggressorē vt supra dictum est. ¶ Preterea cũ dicti duo vltimi testes deponũt de necessaria defensione nõ deponũt per verbũ credulitatis:nã dicit magister Fran.qꝺ Jo.Fran. videns Nicolaum incessanter admenare cõtra ipsum causa vulnerandi eũ:habuit necesse vulnerare eum volẽs euadere ne vulneraret:interrogatus in causa scientie dixit qꝛ vidit predicta ꝛ similiter Pet. Antonius absolute dixit qꝺ postquã predicti ceperũt adinuicem admenare si Jo. Fran.voluisset aufugere nõ potuisset:quin Nicolaus personaliter vulnerasset:ꝛ interrogatus de causa scientie dixit qꝛ vidit

7 predicta ꝛc. ¶ † Unde dato qꝺ isti testes subiungerẽt aliqua verba credulitatis nõ per hoc infringeretur dictũ eorũ:vt no. Spec.in titu.de teste.§.iam de interrogatorijs:in fi.vbi dicit ꝙ iudex repellere debet astutiam quorundam aduocatorum studentium dicta testium annihilare:nam in fine sui interrogatorij dicunt ita.item queratur an credant ea que deposuerunt esse vera.Nam licet testes responderint se credere attamē pro hoc non infringetur dictum testis. ¶ Et idem Jo.And.in.c. inquisitionis.de accu.ꝛ Ant.de But.in.c.quoties.de testi. itē respondeo per ea que dixit Host.in.c.presentium. in princi. de testib.in.vj.Ant.de Bu.in.d.c.quoties.vbi dicit quod si testis deponit per verbum credulitatis etiam si cãusa assignata per testem concludit scientiam nõ inficitur dictum testis: qꝛ illud quod quis scit etiã illud credit.vt no.in.c.causam.de iur.calũ. ꝛ in.c.cũ olim.de re iudi.ꝛ in.l.ij.§.qꝺ obseruari.ꝛ ibi not.Bar. C.de iura.calum.sed dicti testes assignant rationem dicti sui. ¶ Et per hec verba seu per cãm qꝛ fui presens ꝛ vidi. ¶ Per quã cãm dicũtur dicti testes concludenter probare defensionē seu defensionis scientiam vt concludit Bar.in consi. quod incipit quidã maxiolus ꝛc.ꝛ infra dicã.ergo tales testes probãt. ¶ Facit quod no. Bar.in.d.l.ij.§.quod obseruare.in.iij. colũ.

¶ Respondet argumentis ꝯ̃trarijs.

a ¶ Fuge.Angel. trac.malefic.ver.ꝛ dict.tici.se defen. col.v.hyppo.mar sil.l.j.§.ff.ad leg.cor. de sicar.ꝛ ĩ pract. §.quoniã.ij.lxxxvj.cũ seq.pulchre Bal.consil.cccxij. visis actis.lib.iiij.

b ¶ Dolũ.j.consi. cxl.col.ij.li.ij.alex. Jaso.l.j §.j.ff.ne qs eũ qi ius.voc. est vi.Jas.l.j.ff.de legib.l.ij.col.pe.si qs in ius voca.nõ ser.l.sororem.C.de his qui.vt indig. cõsil.cxxxvij.col.j. li.j.Pau.consi.cc lxxvij.li.ij.deci.cõsi.ccxxxiiij.consil. cccclxxxvj.ꝛ in.c.j. lect.j.colum.v.de consti.

c ¶ Mitius.s.consi.lxxvj.col.j.

C.de iuramẽ.calum.vbi inquit ꝙ si testis dicat se credere illud qđ prius per veritatẽ affirmauit nõ per hoc euanescit testimoniũ per ea que no.gl.⁊ dicit etiã menti tenendũ. ¶ Et idẽ not. Bal.in.l.j.§.cõuenticulã.in.vj.col.C.de epis.⁊ cler.vbi dicit qđ si testis dicit credo ⁊ assignat rationem q2 vidit ⁊ presens fuit prout in proposito nostro qđ testis probat:q2 ratio semper attendit̃:allegat no in.d.l.solã.de testib.⁊ idẽ no.Bal.in.d.l.sola.in.vj. ¶ Annectũt etiã causam scientie duz dicũt ꝙ Nicolaus erat velocior ⁊ agilior in cursu ⁊ potens ⁊ admenabat cum cultello cõtra Jo.Fran.astãtem que omnia ostendũt ꝙ aliter nõ poterat euadere vt etiam docet experientia que est efficax rerum magistra.c.quã sit.de elec.lib.vj. ¶ Preterea hoc in terminis nostris dicit Bar.in cõsilio incipiente Vanutius Pe. vbi in hac materia plura dicit ⁊ inter cetera inquit ꝙ lex presumit ꝙ ille qui insurgit cũ cultello cõtra aliquẽ velit eũ occidere.
8 allegat.l.j.§.diuus.ff.de sica.⁊ in.l.is qui cũ telo.C.eo.tit.† ⁊ ꝙ testis deponẽs ꝙ titius occidit hominẽ ad sui defensionẽ probat licet deponat per verbũ credo [a] q2 scđm eum hoc ꝙ titius occidit hominem ad sui defensionẽ stat in intellectu ipsius testis vnde non põt deponere nisi per credulitatẽ fm Bart. qui subdit ꝙ solum restat cõsiderare an ea que vidit testis fuerint sufficiẽtia ad inducendam credulitatẽ predictã in teste. ¶ Et ideo si testis dicit titium esse insultatũ ab altero cum armis seu percussuz ex hoc apparet ꝙ erat in discrimine vite cõstitutus. l.ij.⁊.iij.C.de sicar.⁊ dictuz est supra ergo presumitur ꝙ ad sui defensionem fecerit vt in legibus proxime allegatis fm Bar. ¶ Et sic ibi est decisio in terminis nostris si bene cõsideretur. ¶ Pro hoc facit qđ notat Cynus in.l. testiũ.in.v.questione. C.de testibus.⁊ Jo.And.in additio.Spe.in ti.de teste.§.j.super ver.item ꝙ deposuit de credulitate.⁊ Ant.de But.in.d.c. quoties.videlicet ꝙ quoties credulitas testis est munita rationibus concludentibus ad veritatem dicti testis tũc testis probat.c.literas.de presump.l.j.§.j.de ven.inspi. sed ita est in proposito q2 credulitas istoruz testium est munita illa ratione vcz ꝙ Nicolaus fuit aggrediens ⁊ insequebat̃ Jo.Fran.cum cultello euaginato ⁊ erat prope ipsum ⁊ velocior erat eo ergo ⁊c. ¶ Et per predicta etiã patet responsum ad id qđ dicebat̃ qđ testes deponũt per verbũ videri q2 per omnia respondeo ĳsdẽ modis quia eadẽ est ratio vtrobiqz. ¶ Vel respondeo ex his que notat Bar.in tractatu de teste.in.iiij.col.⁊ in.l.quid tamẽ.§.si arbiter.ff.de arbi.vbi vult quod vbi verbum videri iungitur cum sensu corporis tunc testis probat:sed ita est quod hic est iunctum verbum videri cuz sensu corporis quia testis dicit quod vidit predicta ⁊ presens fuit.ergo ⁊c. ¶ Vel aliter posset responderi vt patet ex notatis per Jo.And.in tit.de teste.§.nunc tractandum.super ver.idem quoque.cuius verba retuli supra circa argumen.nostre partis.iunctis nota.per Bar. in dicto cõs.Vanutius pe.cuius verba proxime retuli. ¶ Nec obstat ꝙ ratio assignata per testes dũ dicũt se scire q2 viderũt non est sufficiens causa ad probandum defensionẽ per no.per Inn.in.d.c.cum causam.quia respondeo ꝙ in contrarium est veritas vt concludit Bar.in cons.inci.quidam Mariolus.vbi dicit ꝙ quidã sunt que sensu percipi nõ possunt nisi per causas valde remotas vt puta si aliquis sit dominus fundi.est eniz necesse ꝙ viderit eum acquirere titulo ⁊ possidere longo tempore ⁊ similia,⁊ in his est necesse ꝙ reddat̃ causa limitate ⁊ expresse de his que percipiuntur sensu aut per causas propinquas ⁊ immediatas ⁊ in his sufficit ꝙ testis reddat causam per sensuz corporis licet particulariter non exprimat ea que percipit per sensum.Exemplum si testis vult probare ꝙ vnum est boni saporis sufficit ꝙ reddendo causam dicat q2 gustaui.vt not. Innoc.in.d.c.cum causam.⁊ Ja.de Aret.in.ij.§.idem labeo.ff.de aqua plu.arcẽ.per Cy.in.d.l.testium.⁊ tamen certũ est qđ bonitas vel malicia saporis percipit̃ iudicio intellectus tamen q2 gustus est proxima causa illius iudicij q2 gustauit dicimus talem testẽ probare.ita dicit Bar. in proposito ꝙ licet facere ad sui defensionẽ vel nõ sit aliquid qđ percipit̃ iudicio intellectus visus est tamẽ proxima causa istius iudicij:nã ex eo ꝙ vidit fieri in rixa ex quo scit an fecit ad sui defensionẽ vel non. ergo cuz testis reddit causam sui dicti quia vidit sufficit fm Bart. in.d. cons.de quo cons.fecit etiam mentionem Bal.in.d.l.solã.in vlt.
9 col. ¶ † Non ob.etiam si diceretur ꝙ magister Franciscus dicit se nõ recordari de tempore:quia respondeo ꝙ licet vnus ex duobus testibus interrogatus de tẽpore dixerit se nõ recordari tamẽ probat,vt no. Spe.in ti.de teste.in.§.iam de interrogatorijs.ver.itẽ de tẽpore.per id qđ habetur in.c.cum Joannes. de fide instru.⁊ no.Inno.in.c.qualiter ⁊ quãdo.el.ij.de accu.⁊ no.Bal.in.l.si librarius.de reg.iur.allegat quod no.in.l.testiũ. C.de testi.⁊ not.doc.in.c.ex tenore.⁊ in.c.cum causam.de testi. nec etiam dici possent singulares dicti testes postquã in facto principali sunt concordes dato quod in aliquibus qualitatibus ⁊ circunstantijs sunt discordes vt not.glo.in cle. dudum. in verb.substantia.de conuer.coniug.⁊ in.c.cũ ecclesia.de causa posses.⁊ proprie.⁊ Bar.in.l.eos.ff.de fal.⁊ Bal.in.l.j.in pen. col.C.de testa.in.l.qui sententiam.per illum tex.C. de penis.⁊ in.l.j.ad finem.C.si vnus ex pluribus.

a ¶ Credo.s̃.cons.lxxvj.in§.Ange.trac.malefi.ver.⁊ dic.ti.si de feu.co.v.Hyppo.marsil.sing.xix.⁊ in rub.de proba.fo.iiij.l.de minore.§.plurium.num.lxxij.ff.de questio.Jas.l.vt vim.colũ.j.ff.de iusti.⁊ iure.l.non solum.§.sciendũ.col.fi.de ope.no.nuncia.

b ¶ Antiquiori.Pau.consi.ccccxlij.lib.ij.Ancha.consilio.cclxxiiij.Alex.ad Bart.l.si duo.ff.vti possid.consi.cc.lib.ij.consi.xcviij.colũ.iij.consi.xcviij.co.fi.lib.v.Soci.pap.consi.xiij.Cur.senior consil.xxiiij.colũ.j.Soci.l.rem que nobis.col.ix.q.ij.ff.de acq.poss.Jaso.cons.xci.col.iij.lib.iij.Bertran.cons.clxxiiij.ex progressu.col.fi.lib.ij.cons.xcvj.col.iij.vide tamen Bal.cons.xxi.nu.vj.lib.v.Jas.consi.vj.libro.j.consi.xxj.col.j.lib.iij.

c ¶ Oldra.s̃.consi.vij.nu ij.

d ¶ Testis.s̃.cons.cviij.col.pen.lib.ij.Corn.consi.ciij.li.i.Soci.l.si quis cum totũ.in prin.de excep.rei iudi.Jas.consi.xci.colum.ij.lib.iij.Frã.rip.c.cum.in.ferra.num.xi.de rescri. Curt.iunior consi.xvij.col.fi.

Summarium.

1 Possessor antiquior recentiorem vincit.
2 Indefinita non equipollet vniuersali in dicto testis.
3 Ratihabitio non prodest nisi fiat re integra.
4 Jura si quis habet meliora in petitorio prefertur in conflicta possessionum.
5 Testibus affirmantibus plus creditur quam negantibus.
6 Possessio longi temporis arguit bonam fidem etiam contra ius commune.
7 Heres possessoris malefidei potest ex sua persona inchoare prescriptionem.

Consilium.CX.

Visis acutissimis dubitationibus in causa Marci Bardelle subtiliter ⁊ elegãter factis quas puto potius exhibitas ad probabilis moris obseruantiã quã ꝙ vllã hesitationẽ in pectore iudicis iniecerint ⁊ q2 corã prestãtissimo res agit̃ paucis vtar ⁊ ad omne dubiũ eruẽdum videndum erit primo quis potior sit in possessorio.secun
1 do quis in petitorio. ¶ † Circa primũ notissimum est ꝙ ille qui
b probat de antiquiori [b] possessione obtinere dz q2 recentior ⁊ iunior possessio presumit̃ clãdestina ⁊ vitiosa vt in.c.licet causaz. de probat.⁊ in.l.clam possidere.§.fin.de acq.poss. ¶ Modo sic aut cõsideramus possessionẽ Aug. non dubiũ ꝙ Marcus est potior q2 de antiquiori possessione sua probãt testes sui probabitur etiã per instrumentũ quo instrumento illi de squartionibus cõstituerũt se possidere noĩe Marci per ꝙ trãslata fuit possessio in dictum Marcum iuxta.l.ꝙ meo.⁊ l.interdũ.ff. de acq. poss.presertim cũ per testes Marci probatũ sit euidenter ꝙ illi de squartionibus possidebant. ¶ Aut nos cõsideramus possessionem patris dicti Aug. ⁊ tunc ex pluribus ostendo quod ex isto capite Augustinus obtinere nõ debet nec põt. ¶ Primo quia illa nõ est probata. Non ob. attestatio iuris Baldini ⁊ Bal.q2 respondeo primo qđ licet deponãt ꝙ viderũt laboratores dñi pauli laborare ⁊ possidere nomine dñi Pau.certã vineã que erat terrenum ⁊ boscũ quã laboratores dicto nomine possidebãt pascẽdo bestias nõ tamẽ dicũt ꝙ ipsi possidebãt locum de quo vertit̃ qõ.nec dicit ꝙ possederint terrenũ positum inter dictas foueas vsqz ad foueã vocatã la fossa rauagnana seu fossam cõmunis scđm ꝙ appellat Augustinus versus argentã si bene recolo. ¶ Quinimo dato ꝙ diceret testis ille qđ possidebant terrẽnũ ⁊ alij dicerent ꝙ erat inter dictas foueas vsqz ad foueã quam Aug.appellat foueam cõis tamẽ dico qđ per hoc testis nõ diceret̃ concludẽter deponere de terreno de quo vertit̃ questio q2 testis qui nõ dicit ꝙ possederit totũ terrenũ qđ est inter dictas foueas in quo nõ includeret̃ terrenũ possessum per Marcũ q2 vbi agitur quid vniuersum indefinita nõ
c equipollet vniuersali.Ita eleganter cõcludit Old. [c] in consilio centesimo inc.in execu.⁊c.⁊ Pe.de An.Jo.de Imo.in.c.quanto.de his que fiunt a prela.vbi dicit ꝙ si in instrumẽto dicto tales monachi cõstituerunt talẽ syndicũ ꝙ per hoc nõ probat̃ legitima cõstitutio syndici.s.ꝙ fuerit constitutus ab oĩbus vel a maiori parte:q2 ille sermo ⁊ illa indefinita si canonici.potuit verificari in duobus tantũ:vt in.d.l.inter illa.in fi.de ver. sig.⁊ in l.libertas.§.fi.de manu.testamẽ.⁊ idem not.Bar.in.l.curiales. C.de pred.cur.lib.x. ¶ Et expressius in teste voluit Inn.in.c. auditis.de prescrip.in gl.in ver.excep.⁊ ibi sequunt̃ alij:⁊ differunt doc.ibi ⁊ presertim dñs Abb. Modernus ꝙ illud dictuz
2 Inn.est no.ad hoc vcz † ꝙ licet indefinita equipollet vniuersali.l.si pluribus.de leg.ij.c.solite.de maio.⁊ obe.tamẽ fallit in di
d cto testis [d] ⁊ est ratio fm eum q2 probatio seu dictũ testis dz de necessitate cõcludere.c.in pñtia.de proba.l.neqz natales.C.de proba. ¶ Preterea testis nõ dicit ꝙ viderit illos de canali possidere:sed laboratores noĩe dñi Pauli modo sic vbi aliquis apprehendit possessionẽ nomine meo nõ precedẽte ad hoc mandato non acquirit̃ mihi possessio nisi secuta ratihabitione mea. l.cõmunis seruus.in fin.l.si me in vacuã.in fi.⁊ ibi no.de acqui. poss.Sed nõ apparet quod dictus dominus Paulus vnquã

ratam

ratam habuerit dictam apprehensionem possessionis noīe suo ergo sibi acquisita non fuit possessio. ¶ Non ob. si dicit̃ Aug. tanquã heres pauli ratũ habere: nam heres põt ratũ habere sicut defunctus. l. si sine. §. si procu. ff. rẽ rat. hab. l. si ab vna. ff. de neg. gest. no. Dy. in. c. ratũ. ⁊ ibi Bar. in. l. pen. rem ra. hab. † ⁊
3 ad hoc respõdeo q̃ illa ratihabitio ita demũ pdesset si ille qui nomine pauli apprehendit possessionẽ possideret nũc tẽpore ratihabitionis: ita elegãter decidũt dñi de rota decisione sua cõclusione. cxlvj. inci. itẽ lʒ amicus. ⁊ Inn. ⁊ Ant. de Bu. in. c. cũ venissent. in vltimo dicto. de resti. spo. ⁊ tex. in. l. bonorũ. ff. rem ra. ha. ¶ Requirit̃ enim q̃ ratihabitio fiat re integra ⁊ in eodẽ
a statu. [a] vt ibi. ⁊ no. Spe. in ti. de obli. ⁊ sol. §. j. ver. sed pone obligasti. ⁊ no. Dy. ⁊ Bar. in. l. si vxor. §. si quis vxorem. ff. de adul. ⁊ Dy. in. l. pantonius. de acq. her. ⁊ alij in. l. fi. C. ad maced. sed nunc possessio est apud alium qui nomine domini pauli apprehendit ergo ratihabitio nõ releuat. ¶ Minus probat tunc nouus testis quia deponit de auditu ab illis de pannis ergo non probat. vt. l. testiũ. cum vulga. C. de testib. sed dato q̃ ille Franciscus diceret se incidere ligna tanquã in loco domini pauli tamen nõ acquirebat̃ possessio dño Paulo nisi secuta ratihabitione vt dixi supra circa proximũ testẽ: ⁊ illud hic habeamus p repeti. ⁊ eodẽ modo rñdeo ad dictũ Bal. ¶ Non obstat dictũ Baldini. xij. testis: q⁊ etiam ipse non probat. tum q⁊ dicit q̃ vidit dictã rem possidere per illos de canali ⁊ laborari per laboratores eorũ non specificat aliquẽ de canali per cõsequens probatio est incerta ⁊ obscura ⁊ sic nõ probat. l. pomponius scribit. §. fi. ff. de rei vend. l. ita fidei. de iure fisci. ¶ Potuit enim possideri per aliquos de canali quorũ Augustinus nõ esset heres vel successor. Preterea interrogatus de causa sciẽtie dicit q̃ vidit ipsos incidere ligna ⁊ sclapare salices: nam dicit testis q̃d vidit ipsos nõ dicit quos: vnde põt referri ad laboratores quos supra nominauerat ⁊ ad illos in dubio debet referri relatio. tum q⁊ dictũ testis semper interpretat̃ cõtra producẽtẽ. c. in presentia. de probat. plene no. in. l. inter stipulantẽ. §. j. de ver. ob. ⁊ in. l. si quis intẽtione ambigua. de iudi. tum etiã q⁊ probatio debet interpretari fm cõmunem ⁊ frequentem accidẽtiam vt no. gl. ⁊ doc. in. l. neqʒ natales. C. de probat. sed ita cõmuniter accidit q̃ actus incidẽdi ligna ⁊ sclapandi salices fit per laboratores ⁊ non per dominos: ergo cum ille testis in assignatione rationis que debet attendi cũ per illam dictũ restringat̃ vt in. c. cũ causam inter. de testi. ⁊ plene declarat Bar. in. l. conuenticulam. in vj. col. de epi. ⁊ cler. ⁊ in. l. danda opera. in. xviij. col. C. qui accu. non poss. concludit dictum suum in apprehensione possessionis per laboratores vt iam dictum est: item non probauit Augustinus se esse heredem Pauli: ergo non potest ex dicta eorũ
4 possessione se fundare. ¶ † Porro vbi quis vult in possessorio retinenda obtinere cõtra possidentẽ cum titulo prout possidet Marcus oportet quod capitulet ⁊ deducat aduersarium possidere clam respectu sue possessionis alias non potest obtinere etiam si probat melius de possessione. vt voluit Bar. in. l. si de eo. §. fi. de acq. poss. per. l. si rem aliquam. eo. ti. ⁊ dicit do. Joan. de Imo. ⁊ Pau. de Ca. ⁊ Roma. qui hoc sequuntur quod per hoc singulariter limitat text. in. d. c. licet causam. vbi probans de antiquiori possessione obtinet: ⁊ hoc factum nõ est. ¶ Rursus testes producti ⁊ Christophorus apparator ⁊ fere omnes testes Marci deponunt quod dicti de pannis possederunt dictum terrenum toto tempore vite sue sciente ⁊ patiẽte domino Jacobo de Canali ⁊ nemine cõtradicente: ergo possessio illorũ de pannis non potuit dici clandestina. vt est text. in. d. l. clam possidere. de acq. possess. vbi dicit litera nec clam possidere incipere qui sciente aut volente eo ad quem ea res pertinet aut aliqua ratione bona fide possessionem nanciscitur ⁊c. ¶ Et plus est etiam q⁊ interuenit probabilis causa propter quã dicti de pannis possessionem adepti fuerunt quia habuerunt causam a Jacobo Canalij vt deponunt testes marci. ¶ Item dato q̃ in possessorio melius probaret Augustinus q̃ nullo modo verum est vt probaui tamẽ semper debet effectualiter obtinere ille qui habet meliora iura in petitorio. vt in. c. cum dilectus. de causa poss. ⁊ proprie. ⁊ in. c. j. de resti. spol. l. bona fides. ff. depositi. sed marcus habet potiora iura vt tunc ostendam: ergo ⁊c.
¶ Quod autẽ Marcus habeat potiora iura cõstat q⁊ Marcus habet titulũ ⁊ possidet ⁊ sic dicitur habere quasi dominiũ. l. j. ⁊ per totum. ff. de pub. ⁊ in. l. clauibus. de contrahen. empt. sed Aug. titulum non habet. ¶ Nec obst. q̃d sua allegata inuestitura habita a quodam asserto procuratore Archiepiscopi: quia non est probatum quod ille fuit procurator prout requirebatur nec per instrumentum inuestiture probatur de mandato dicti procuratoris: vt in auf. si quis in aliquo. C. de edendo. ⁊ in cap. cum in iure. cum ibi no. de officio deleg. etiam si in instrumento inuestiture notarius attestetur se vidisse instrumentũ mandati nisi inter easdem person as. l. optimam. C. de contrahen. ⁊ commit. stipula. ⁊ not. Spe. in tit. de instru. edit. §. restat. versic. penult. ⁊ Ang. in repet. l. sciẽdum. in. viij. col. de verb. obl. ⁊ Ang. Alberi. de rosa. ⁊ Pau. de ca. in prealle. auf. si qs in aliquo. ¶ Secundo ad hoc vt cõprehenderetur Augustinus in dicta inuestitura oportet eũ probare se esse de descendentibus dñi Paul. ¶ Tertio q⁊ instrumentũ inuestiture non cõcludit quo ad terrenũ de quo vertitur questio: quia licet iuxta foueam cõmunis: tamen per testes est probatũ q̃d fouea noua dicitur esse fouea cõmunis: vt deponit Augustinus tertius testis, ⁊ sic cũ sint due fouee probatio reddit̃ dubia ⁊ obscura. in. l. duo sunt titij. de testa. tut. ⁊ in. l. ita fidei tue. de iure fisci ¶ Et si dicatur q̃ fouea noua ibi eo tẽpore non erat: sed antiqua tantũ negatur q̃d ibi esset vna magis q̃ alia vnde allegãti q̃ erat fouea antiqua: ⁊ nõ est: ita incũbit onus probandi. vt. l. ei qui. ⁊. l. in exceptionibus. de probatio. ¶ Nec obstat q̃ aliqui testes dicãt q̃ illa fouea noua non dicit̃ fouea
5 cõmunis: quia respondeo † q̃d magis creditur testibus affirmãtibus q̃ negãtibus quãdo negatiua nõ erat coarctata loco ⁊ tẽpore: vt in. c. cum in tua. ⁊ ibi hoc Ant. de but. in not. de testi. ⁊ in. c. cũ ecclesia. de causa posses. ⁊ proprieta. bene faciunt no. p Bar. in. l. heredes palã. de testamẽ. ⁊ in. l. diem proferre. §. si plures. post glo. de arbi. cum glo. ¶ Quarto quia fundus seu possessio que dicitur. El tempo de la riua. de qua Augustinus dicit se inuestitum de fouea noua deponit: ⁊ quod potest dari informatio velut supplementum per iuramentũ hec: q⁊ in inuestitura illa fundus designatur pro vna petia terre: sed si trãscenderet foueam nouã essent due propter foueam diuidẽtem: vt in. l. locus. ff. de verb. signifi. ⁊ in. l. si quis duas. §. si quis partem. ff. cõmunia predi. ⁊ docet communis vsus loquendi. ¶ Sexto per prescriptionem tit. x. annorum cum titu. ⁊ bona fide maxime iuncta possessione illorũ de squartionibus: quia respondetur q̃d illi de pannis non possunt dici in mala fide: q⁊
6 deponũt testes de sua lõga prescriptione: † ⁊ ille qui plõgum tẽpus possedit presumitur in bona fide etiã si possederit contra ius commune: vt not. Inno. ⁊ cum eo transeunt docto. in cap. ij. de restit. in integ. per. l. iij. §. si seruus. de acquirẽ. posses. ⁊ Joã. and. in addi. Spec. in titu. de teste. §. nunc videndum. in prima additio. magna. in versicu. item opponunt aduocati. ⁊ Archid. in. c. j. de prescric. in. vj. ⁊ domi. Anto. in. c. ij. cum ecclesia. de causa posses. ⁊ proprie. ⁊ do. Abbas in. c. si diligenti.
7 de prescrip. ¶ † Secundo respondeo q̃ dato quod heres qui succedit defuncto malefidei possidenti nõ possit complere prescriptionem inchoatam per defunctũ ex sua propria persona
b bene potest [b] incipere prescribere si non sit in mala fide: vt not. Dy. in regula possessor. de regu. iuris. in. vj. ⁊ no. Bar. in. l. vitia. de acquirenda possessio. C. ⁊ in. l. cum heredes. de diuer. ⁊ tempor. prescri. ⁊ Bal. ⁊ Ang. in. l. sed si ego. §. partus. in fin. de pub. ⁊ Ang. in. l. nihil. C. pro herede. ⁊ Cy. ⁊ Jo. de Imo. in. l. sequitur. §. heres. de vsucapio. Respondeo quod tempus quod possidebat per se Marcus est sufficiens ad prescriptionem cõplendam si bene inspiciatur tempus tit. sui ⁊ tempus litis mote. ¶ Nec obstat quod Augustinus interruperit: quia respondeo quod illi testes non dicunt quod possederit Augustinus circa foueã. Nec obstat q̃d dicit quod circa. possederit accipiendo fructus: quia respondeo quod dictum istius testis non concludit: quia illa verba ab vno anno citra dicũtur verificari etiã si eadem die qua testis testificatus est Augustinus possedisset: vt declarat Jo. And. in. d. c. licet causam. per illum text. de probationib. ⁊ per Bar. in. l. celsus. in vlti. col. de vsucap. ⁊ in. l. si post. de rei vendi. ⁊ Bal. in. l. indicia. de rei vendi. ⁊ in. l. falsis. de furtis. ¶ Non obst. quod Augustinus fuerit minor ⁊ sic prescri. non currat aduersus eum: quia dico quod cum sit probatum per confessionem marci quod Augustinus esset minor tempore cridarum tamen ab illo tempore postea ante litem motam transiuerat decenniũ quo potuit compleri prescriptio cum non constet quod post tempus cridarum fuerit minor ⁊ non sequitur aliquis fuit minor heri: ergo ⁊ hodie est minor. l. spadonem. §. qui absolutus. de excu. tuto. ¶ Ex his patet iudicio meo euidens responsio vel resolutio dubiorum: ⁊ ad predictorum confirmationem placeat domino iudicanti diligenter respicere responsiones egregie datas ad dubia per prestantem virum Marcum ante dictum de cuius morte non est cum aliena iactura locupletari teste vulgari ⁊c.

a ¶ Statu. Alex. l. q̃d meo. col. ij. ff. d acqr. poss. Bal. in dispu. incip. accusatus de vi turba. col. viij. Cor. cõsil. xlvj. col. pe. ⁊si. cc. xxj. col. fi. li. iij. Soci. l. j. §. si iusserim. i fi. de acqui. posses. Jas. l. generaliter. eo. ti. Bertrã. cõsi. clxxiij. q⁊ difficultas. co. v. lib. j. ⁊si. ccxj. viso pcessu. li. iij. deci. l. cõtract⁹. nu. xv. de reg. iur.

b ¶ Põt. idẽ Ale. j. lib. ij. cõsi. xxxix. colũ. j. ⁊ bene licet aliter velit. in cõsi. iiij. colũ. xiij. consi. xcix. co. iij. lib. ij.

Summarium.

1 ¶ Subditus delinquens extra territorium non statuti sed iuris communis pena punitur.

2 Delictum attentatum non perfectum mitius extra ordinem punitur.
3 Iudex habens arbitrium non continuo potest imponere penam mortis.

Consilium. CXI.

Ponderatis verbis inqsitionis formate cõtra nesium quondã Lazari franci ciuẽ lucanũ ⁊ responsione facta dicte inquisitioni necnon statuto sub rubrica de pena facientium congregationẽ vel ligam cũ bannitis. ¶ Dubiũ facit dispositio dicti statuti ꝙ penã mortis imponere videt̃ ei qui fecerit aliquã cõiurationẽ vel conspirationẽ ligam vel congregationẽ cũ armis cum vno vel pluribus bannitis ad mortẽ seu ad penã corporalẽ in damnũ seu dedecus lucane ciuitatis vel in dãnũ seu periculũ alicuius persone vel loci. ¶ Et eadẽ pena puniẽdus est ille qui in ciuitate tractaret vel quomodolibet attentaret ꝙ aliquis bannitus simul cũ pluribus non bannitis intraret cũ armis in territoriũ lucanũ in damnũ vel dedecus lucane ciuitatis vel alicuius singularis persone. ¶ Et subdit statutũ qđ quo ad dictã penam imponendã in predictis non intersit an damnũ fuerit secutum vel non. ¶ Sed ex cõtentis in dicta inquisitione: ⁊ maxime in duobus primis capitibus apparet dictũ inquisitũ fecisse contra dispositionẽ dicti statuti. Igit̃ videt̃ ꝙ debeat puniri pena mortis attẽto ꝙ cõfessus est oĩa ⁊ singula in inquisitione contenta esse vera: ⁊ quãuis in responsione subiunxerit se nõ fecisse predicta animo malignandi tamẽ hoc nõ releuat: tum q̃ cũ illa sint de genere prohibitorũ presumit̃ ꝙ dolo fecerit. l. si non conuicij. C. de iniur. ⁊ l. j. C. ad. l. Corn. de sica. c. i. de presump. ¶ Tamẽ in proposito sentio de iure dictũ nesiũ nõ esse dãnandũ ad penã dicti statuti. i. ad penã mortis: sed alia pena iudicãtis arbitrio s̃m qđ infra declarabit̃: q̃ illa delicta per dictũ inquisitũ nõ fuerunt cõmissa in territorio lucano: sed extra, vt patet ex narratis in inquisitione: vẓ in ciuitate Seberne. ⁊ in castro
1 nũcupato benego in bressia imole. † vnde posito ꝙ cõtra ciuem lucanũ talia perpetrantẽ extra territoriũ lucanũ possit inquiri per dñm pretorẽ ciuitatis lucane tamẽ non dẓ puniri s̃m statuta ciuitatis lucane: sed s̃m [a] dispositionẽ iuris cõis: vel s̃m statuta loci in quo cõmissum est delictũ si illius loci statuta de hoc disponerẽt. ¶ Et hoc saltẽ attẽto ꝙ in. d. statuto ciuitatis lucane nõ est cautũ ꝙ predicta pena puniat̃ etiã ille qui extra territoriũ aliqđ predictorũ cõmisisset sicut cõcludit Bart. in. l. cũctos populos. C. de sum. trini. ⁊ fide catho. in. viij. q. ver. quero quid si statuto hoc nõ caueat̃ ⁊c. maxime per id ꝙ habet̃ in l. j. C. vbi sena. vel claris. in. l. si fundus. ff. de euic. ⁊. l. cũ vnus. §. ij. ff. de bo. auc. iudi. pos. ⁊ expressius in. c. vt animarũ. §. j. de cõstit. in. vj. vt ibi latius per eũ referentẽ etiã qđ quãtũ ad casum nostrũ: scẓ qđ non debeat puniri pena dicti statuti. Idẽ tenuit Odo. ⁊ Albertus de Gandino in fi. sui operis maleficiorũ hoc etiã tenuit Ia. de Bel. in. l. j. C. de emanc. liber. Bal. in. d. l. cunctos populos. in lectura ordinaria. circa prin. vlt. charte. ⁊ etiã Sal. ibi in ver. ij. questio est ⁊c. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de eunu. ⁊ in repeti. l. neganda. in. vij. col. C. qui accu. non pos. ⁊ in. l. extra territoriũ. in. ij. q. ff. de iuris. om. iud. ¶ Et Pe. de Anch. in repet. c. postulasti. de foro cõpe. in. iiij. alias. v. oppositione. vbi respondet ad. l. si quis in hoc genus. C. de epis. ⁊ cler. vbi iudex secularis punit delictũ cõmissum in ecclesia s̃m legẽ suã: ⁊ tamẽ delictũ nõ est cõmissum in suo territorio: nã respondet ipse ibi qđ licet locus ecclesie sit exẽptus: tamẽ remanet de territorio si non exemptus ibi delinquat sicut ecclesia exẽpta remanet de diocesi. vt no. Io. An. in. c. si propter. in prin. de prescri. in. vj. in nouella. ¶ Vel secũdo respondet ꝙ exemptio inducta in fauorẽ ecclesiarũ nõ cõplectit̃ eos qui intra ecclesiã deliquerunt. c. inter alia. de immu. eccle. ⁊ sic licet ecclesia possit cõtra tales procedere tãquã cõtra sacrilegos. vt no. in. c. cõquestus. de foro cõpe. tamen laicus ratione delicti potest etiã per suum iudicẽ puniri ita ꝙ contra tales accumulatur forus foro, ⁊ iura iuribus accumulantur. vt in. c. cum sit generale. de foro competenti.
¶ Vel tertio modo respondet quod. d. l. si quis in hoc genus. non obst. quia non loquitur de puniendo subditos penis statuti: sed penis iuris cõmunis: ⁊ hoc fatendũ est fieri posse: vt. s. dictũ est ⁊ probatur in. l. mercatores. ⁊ in. l. non solũ. C. de commer. ⁊ merca. ¶ Fortius voluit Io. And. ⁊ Io. de Lig. in. d. c. vt animarum. ⁊ Dominicus de sancto Geminiano ibidem in. iiij. col. quo ad casum nostrũ. ⁊ clare Ant. de But. in. c. a nobis. el. j. in vltima col. de senten. excom. ⁊ do. Abb. ibi ⁊ in. c. fi. in penu. charta. de foro compet. ꝙ etiam si statuentes expresse

a ¶ Sed secundũ. hyppo. marsi. l. fi. ff. de iurisdict. om. iud. l. infans. ff. ad leg. Corn. de sica. Henr. de Bottis, tract. synod. par. iij. art. ij. nu. xx.

b ¶ Quia istud. dico quod non possunt quantum ad hoc vt pena sit imposita ipso iure sed bene quantuẓ ad hoc vt per sententiã imponi possit vt tenet Ang. in disputat. Bononiensis. col. iij. Ro. curt. rep. c. fi. col. cxxxj. de consuetu. Henric. de Bott. d. tract. synodi. par. iij. art. ij. num. xxv. [redacted]

disposuissent penã illam imponi subditis suis etiam pro delicto cõmisso extra territorium non posset operari statutũ effectum suum pro delicto cõmisso extra territoriũ per rationẽ generalẽ positam in. d. c. vt animarũ. in fine dum tex. dixit ibi qđ subditi alicuius episcopi cõmittentes furtũ extra diocesim nõ incurrũt penã statuti editi ab episcopo cõtra cõmittentes furtum eo q̃ extra territoriũ ius dicenti impune non paretur vt ibi. ⁊. l. fin. ff. de iuris. om. iud. hec igitur ratio generalis ostendit qđ etiã si in statuto contineret̃ quod subditi inciderent in penam statuti quamuis delinquerent extra territoriũ. tamẽ non ligarent̃ tali pena, ⁊ hoc saltem in delicto affirmatiuo commisso extra territoriũ prout est casus noster etiam si esset tale factũ ex quo de iure cõmuni resultaret delictum. vt patet in. d. c. vt animarũ. ⁊ istã opinio. sequitur etiam ibi Ant. de But. in repe. ¶ Tamen hoc vltimũ non pono pro constanti. scẓ qđ statuentes non possint expresse statuere qđ certa pena vltra dispositionem iuris communis imponatur subdito pro delicto com-
b misso extra territoriũ quia istud [b] non est necessarium qđ ad casum nostrũ attento quod dictũ statutum simpliciter loquitur. ¶ Plus voluit Odof. in disputatione quam refert ⁊ sequitur Io. An. in addi. Spe. in tit. de compe. iud. adi. §. j. in addi. incipiente antequã ⁊c. in ver. longe plus Odof. disputauerat lucano ⁊c. Bald. in addi. Spe. in tit. de senten. in. xxiij. columna. in vers. sententia lata ex inquisitione ⁊c. ⁊ Bald. in repetitio. magna. d. l. cunctos populos. in. xxxj. colum. in ver. ij. membro ⁊c. scilicet quod contra subditum delinquentem extra territorium puta homicidiuẓ non possit iudex loci domicilij procedere per viam inquisitionis quamuis statutũ loci domicilij dicat de omni maleficio posse per dominum pretorem inquiri: q̃ debet intelligi de maleficio commisso intra territorium. de maleficio autem commisso extra territoriũ poterit solũ procedi per viam accusationis, per quam tantuẓ procedi potest de iure cõmuni ⁊ nõ per viam inquisitionis regulariter. l. rescripto. §. si quis accusatorem. ff. de mu. ⁊ hono. ⁊ no. in. l. ij. §. si publico. ff. de adul. ¶ Tamen quia in hoc aliqui contradicunt: ideo ista eorũ conclusio non est illa que mouet, sed prima videlicet quod dictum statutum simpliciter loquens non debet attendi quo ad penã mortis imponendam pro delicto extra territoriũ lucanum cõmisso. ¶ Nec ad hoc ob. quod Ang. in. l. fi. ff. de iurisd. om. iud. ⁊ in sua disputatione incipiente, bononiensis a sua ciuitate bãnitus. in primo dubio tenuerit contrariũ vbi reprehendit opi. Bar. ⁊ sequa. qui tenebant quod si in statuto expresse imponeret̃ pro aliquo facto commisso extra territoriũ certa pena subditis statuẽtium deberet seruari statutũ per. l. fi. ff. de decre. ab ordi. fa. tamen non ita esset si statutuẓ simpliciter loquatur non disponendo specifice de delicto qđ committeretur extra territorium. nam dicit Ang. hoc non videri verum quia si potestas ligandi subditũ extra territorium competit statuẽti vt fatetur Bar. quare statutũ simpliciter loquens non debet comprehendere cuẓ statum simpliciter ⁊ indistincte loquat̃. l. j. §. generaliter. ff. de leg. prestan. ⁊ in. l. de pretio. ff. de publi. ¶ Et propter hoc dicebat ipse non esse vim in hoc scilicet an statutũ expresse loquatur de delicto cõmisso extra territorium an vero simpliciter: sed solum debere considerari an statutũ disponat super eo quod trahit secũ executionẽ, ⁊ tũc non ligatur substitutus contra faciens extra territoriũ. ita procedit tex. in. d. c. vt animarũ. §. statuto. dum loquitur in statuto infligente pro furto penam excommunicationis que trahit secum executionem, ⁊ illa executio sumebat initiũ extra territoriũ immediate furto perpetrato ⁊ cõstat executionẽ extra territoriũ incipere nõ posse. d. l. cuẓ vnus. §. pen. ⁊ in. d. l. extra territoriũ. sed vbi executionẽ secum non trahebat dispositio statuti, tũc bene ligabit̃ cõtra faciens extra territoriũ: q̃ in potestate eius dicentis est carcerem obligationis imprimere in subditũ extra territoriũ, ⁊ hoc apparet in omnibus sententijs qui ferunt̃ cõtra absentes extra territoriũ iuxta. l. absentẽ. ff. de penis. l. j. ff. de acq. reis. ¶ Q̃ ad ista respondeo ꝙ quãuis tex. in. d. c. vt animarũ. §. statuto. loquat̃ in pena excõicationis tamen ratio ibi posita in fi. est generalis ad oẽs penas dũ dicit cũ extra territoriũ ius dicẽti impune nõ paret̃ nã statuens dicit̃ ius dicẽs: q̃ statuere est iurisdictionis l. nulli. C. de sen. ⁊ no. gl. ⁊ doc. in. l. j. ff. de iurisd. om. iud. ⁊ Bar. in. l. omnes populi. in prin. ij. col. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ Inn. in. c. cũ accessissent. de constit. cum si. ¶ Et cum ibi in. l. ponitur. ratio generalis licet dictũ precedens sit speciale tamẽ extendit̃ decisio facta in illo casu specialiter ad oẽs alios casus in quibus militat illa ratio generalis. vt. l. regula. §. si quis. ⁊ ibi not. Barto. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ gl. in cle. j. ⁊ not. do. de sancto Geminiano in. c. statutũ. §. cũ vero. in vlti. col. de rescri. in. vj. cuẓ simi. ¶ Et cũ sit cõmunis opi. ꝙ statutũ simpliciter loquẽs ⁊ penam imponens nõ comprehendat quo ad pene statuti impositionem

subditum

subditū cōtra facientē extra territorium: vt ptʒ ex supradictis: igiť nō debemus ꝓpter opi. Ang.in.d.l.fi.recedere a cōi opin. in iudicādo.l.ij.circa prin.ff.de off.q̄sto.in.l.j.ff.de senat.ꝛ not. doct.in.c.ne innitaris.de cōstit.ꝛ in.c.capellanus.de ferijs.cū suis vulg.concordantijs. ¶ Ex quibus resultat cōclusio ꝙ nō pōt imponi pena dicti statuti lucani dicto Nesio ꝓ his q̄ extra territoriū lucanū cōmissa sunt per eū: sed solum pena iuris cōis si de pena imposita a statuto loci delicti non appareat. ¶ Idcirco videndū est que possit esse pena iuris cōis: ꝛ dico ꝙ quū specialiter nō sit ꝓuisum de specifica, pena erit puniendus extra ordinē.i.iudicantis arbitrio.l.j.§.exploratores.ff.de effrac.l.hodie.ꝛ ibi not.ff.de penis. ꝛ optime probatur in.l.iij. versi.stellionatū.ꝛ versi.ꝛ generaliter.cū seq.ff.de crimi. stelliona. ¶ Pro hoc bñ facit.l.saccularij.iuxta prin.ff.de extraord.
2 crimi.vbi est tex.notab. † ꝙ ille qui ingreditur domū alicuius tū non deuenit ad actū perfectū furādi puniť extra ordinē: vt etiā ibi no.p Bar. ¶ Preterea ꝙuis pro actu cōfirmato ꝛ perfecto.l.imponeret aliquā penā determinatā ꝛ postea contingit fuisse attentatū illud delictū ꝛ tū nō sit pfectū cōfirmatū si reperiť ꝙ lex specialiter imponat eandē penā vel aliā limitatam debet illa imponi: vt.l.j.C.si quacunqʒ predi.pot.ꝛ.l.is qui cuʒ telo.C.de sicca. Sed si non reperiť specialiter determinata tūc
a mitius [a] puniť.s.extra ordinē iudicātis arbitrio: vt probať in.l.j.in prin.ff.de extraordinarijs crimi.iuncta.l.quāuis adulterij. in fi.C.de adul.ita not.Ray.Bal.ꝛ Ang.in.l.j.§.hec autē verba.ff.quod quisqʒ iuris. que verba reputat Bal. ibi notabilia. ¶ Cum igiť ea que attētata ꝛ tractata fuerūt per dictū nesiū nō fuerūt perfecta ꝛ ad exitum perducta debēt mitius puniri. ¶ Nec pōt iudex arbitrari de pena mortis: ptʒ primo per id ꝙ dicit Bal.in.l.quicunqʒ.in vlti.col.C.de ser.fugi.in ver.ꝛ scias qđ arbitrarijs ꝛc. vbi dixit ꝙ vbi pena est arbitraria non grauior sʒ mitior pena est imponēda per iudicē cuius arbitrio cōmissum est: alleg.no.per gl.in.c.de causis.in verbo certa.de offi.deleg.ꝛ ita etiam no.Bal.in.l.j.in fi.ff.de his qui sunt sui vel
3 alie.iur. ¶ † Pro hoc bene facit qr vbi pena cōmittiť iudican
b tis arbitrio [b] si delictū est tale pro quo nō appareat de iure cōi vel cōsuetudine loci impositā esse penā vltimi supplicij non dʒ iudex arbitrari de pena mortis: qr eū arbitriū intelligať de arbitrio boni viri.l.fideicōmissa.§.quāq̄.ff.de leg.iij.l.j.ff.de leg. ij.l.societatē.§.arbitrorū.ff.pro socio.nō debet arbitrari eū puniri plusquā de iure cōi permissum est eū dānandū.l.cōtinuus. §.cū ita.ff.de ver.ob.ꝛ.l.vir bonus.ff.iudicatū solui. ꝛ declaratur per Bar.ꝛ notabiliter post glo.in.l.si qua pena.in fin.ff.de ver.sig.ꝛ per gl.ꝛ doc.in.c.super his.de accusa.ꝛ no.in proposito clare Jo.de Jmo.in.l.ij.ff.de publ.iudi.ꝛ in.c.ex literis. de constitu.post do.Cardina.florentinum ibi. Et Jo.de Jmo.in c.inquisitione.super gl.in verbo alio qui.de accusa.dando intellectū ad gl.reputatam singularē in.§.in summa.instit.de iniurijs.que voluit ꝙ vbi iudex habet arbitriū in penis imponendis possit arbitrari de pena mortis: nā illud procedit vbi tales erant circunstantie delicti qđ pro eo veniebat de iure communi vel ex cōsuetudine imponenda pena mortis alias secus per predicta: ꝛ argu.eius qđ habetur in.c.sicut dignum.de homicid.ꝛ in.d.l.saccularij.§.sunt quidā.ꝛ predicta.l.j.§.fin.ꝛ ita est etiam de mēte Bal.in.l.fi.in fi.ff.de rerū diuisio.ꝛ in.l.j.in fi.C. de his qui latro.ꝛ in.l.incredibile.C.de penis.ꝛ Ang.in.l.miles.§.edictum.ff.de testamē.mili.ꝛ Ant.de Bu.in.c.de causis. de offi.deleg.vbi etiā pro hoc allegat not.in.d.c. inquisitionis. ꝛ per not.per glos.in.l.quid ergo.§. pena grauior.ff.de his qui not.infamia.ꝛ pro hoc etiam bonus tex.in.l.iij.§.j.iuncto.§.penul.ff.de crimi.stelliona. ¶ Et secundum hoc saluatur alia gl. in.l.sacrilegij.la.ij.in prin.in verbo considerandū.ff.ad.l.iul.pecu.que sentit qđ pena extraordinaria seu arbitraria non sit pena capitis: vt voluit etiā Old.in.l.j.per illum textum.ff.de furtis.ꝛ Bald.vbi tenebat contra gloss.in dicto.§.in summa.per dictam.l.primam.ff.de furtis. ¶ Et fortius voluit glo.in.c.inquisitionis.in verbo alioqui.scilicet quod vbi pena est imponēda arbitrio iudicis non debet imponi pena ordinaria: sed mitior. ¶ Tamen cōmunis sententia est quod attendi debeat an qualitas delicti ꝛ circunstantiarum sit talis quod de iure communi vel consuetudine sit pena mortis imponenda: ꝛ tunc imponi possit alias non per supradicta prout etiam cōcludit Ludoui.Roma.in rubrica.ff.de arbit.ante medium.vbi etiam ad hoc allegat nota.per Bald.in.l.conuenticulam.in.iiij.colum. C.de episco.ꝛ cler.ꝛ in.l.ij.C.de proba.ꝛ.d.l.post tres.in.xj.columna. ¶ Sed in proposito nostro de iure communi non reperitur quod imponi debeat pena mortis: vt dixi: nec etiam ex consuetudine presupponitur apparere quod imponatur pena mortis in huiusmodi casibus attentis circunstantijs scilicet pro delictis cōmissis extra territorium lucanum, nec in casu isto deberet attendi consuetudo ciuitatis lucane, sed loci delicti perpetrati per.d.l.j.C.vbi senatores vel clarissi.ꝛ dixi vbi aliquid de consuetudine ciuitatis lucane appareret circa impositionem pene mortis potuisset illud procedere vigore dicti statuti pro delictis in territorio lucano cōmissis, ꝛ sic non faceret talis consuetudo ad rem de qua in presentiarum agitur: bene facit tex.in.l.j.in verbo in eodem cōtrouersiarū.C.que sit long. consuetu. ¶ Nec predictis obst.si diceretur quod imo etiam pro conspiratione ꝛ congregatione cum armis de iure communi est pena mortis.l.denunciamus.C.de his qui ad ecclesias confug. quia respondeo quod loquitur de eo qui actu fecit conspirationem ꝛ congregationem ꝛ cumulum vt rueret in ecclesiam ꝛ ad preiudiciuʒ alicuius: ꝛ iste non est casus noster. ꝛ idem est si facta esset similis congregatio pro deponendo pretorem ciuitatis.l.j.C.de sedi.ꝛ idem pro eo qui conspirationem fecisset populo concitato ad seditionem: vt.l.si quis aliquid.§. autoris.ff.de penis.ꝛ ibi etiam dicitur ꝙ non semper damnatur pena vltimi supplicij. vt ibi patet in.c.j.§. conuenticulam. de pace iuramen.firman.ꝛ not.Hostien.ꝛ Joan.Andr.in.c.fi. de testi.cogendis. ¶ Et per illa iura ar.a speciali: patet quod iste: qui non processit ad actus: de quibus in dictis legibus penam mortis imponentibus: nec ad seditionem processit: que est turbatio publice quietis.l.j.ꝛ.ij.C.de sediti. ꝛ ad quod non tendunt verba inquisitionis non est puniendus pena mortis, a sed alia iudicantium arbitrio cum non sit specificata. ¶ Et per predicta etiam patet responsum ad id quod dici posset contra dictum inquisitum, videlicet quod quedam alia commisit intra territorium.de quibus fit mentio in inquisitione post primum ꝛ secundum capitulum.quia dico quod illa non sunt talia que ex forma dicti statuti exigant penam vltimi supplicij, sed sunt leuiora predictis. ¶ Nec ob.etiam de iure communi. patet deberi eorum occasione penam mortis etiam si dolus malus intercesserit.d.l.iij.ff.de crimine stelli. Ex quibus concludo vt supra dictum nesium esse puniendum iudicantis arbitrio ꝛ non pena vltimi supplicij ꝛc. b

¶ a Mitius. Bal. l. si quis non dicā rapere. C. de epis. ꝛ cler. Phi. Fran. c.j. in fi. de homici. in.vj. Frā. Rip. tract. de peste. fol. xciij.

¶ b Arbitrio. s. li. vij. consi. xiij. Lepo. Rep. l. si fugitiui. C. de ser. fugi. deci. l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. om. iudi. c. ex literis. colū. v. vj. de cōsti. c. de causis. col. ij. de offi. delega. Anto. Cors. in Repe. versi. pen.

Summarium.

1 ¶ Emphyteutice remittitur pensio propter inundationem vel bellum,

2 Pensionis fit remissio: si correspondeat fructibus in quibus caditur lesio vltra dimidiam.

3 Emphyteuta ꝛ cōductor ad longū tēpus quomodo differāt.

4 Remissio non fit propter casum preuisum.

Consilium. CXII.

Videtur in presenti cōsultatione Prima consideratione dicendum conductori nullam de iure remissionem fieri debere quia ex quo est conductor obligatus singulis annis ad pensionem soluendam: ꝛ sic in perpetuum dicitur esse emphyteuta seu ad instar eius in.§. adeo.insti.loca.l.predia.ꝛ ibi glo.j.C.de lo.predi.rur.lib.xj.ff. si ager vectig.nec refert quo nomine a contrahentibus nuncupentur: vt ndt.Bar.ꝛ alij in.l.j.C.de iure emphyteu.ꝛ in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam.infec.ꝛ Spec.in tit.de feudo.§.ij.versi.xl.ad fi.ꝛ not.doc.in.c.potuit.de locatio.ꝛ Bal.l. si clientulus.in princip.de alie.feud.ꝛ in.c.j.§.si libellario.quibus modis feud.amit.et in titu.de pace constan.in verbo libellorum.in rubrica.C.de iure emphyt.ꝛ in.l.liberti.in vltima colum.C.de oper.liberto. ¶ Sed emphyteuta indistincte tenetur ad pensionem quousqʒ res tota perempta non fit.l.j.C. de iure emphyteu.ꝛ in.d.§.adeo.ꝛ ibi nota. ¶ Secundo pro hoc videtur tex.in.§.quia vero le.in auf.de non alie.colū.ij.vbi expresse dicitur non debere remissionem fieri pēsionis annue: sed pensio conuenta prestanda est. ¶ Tertio pro ista parte videtur tex.in.l.quicunqʒ.la.j.C.de fun.patri.lib.xj.vbi emphyteute propter sterilitatem nō fit remissio. ¶ Quarto quia tex. in.d.§.adeo.dicit quod habet separatam naturam iste contractus a cōtractu locationis: vnde diuersus est titulus de locat. a tit.de iure emphyteutico: vt habetur in.C.ergo nō debet fieri ei remissio sicut fit simplici conductori iuxta.l.ex conducto. in prin.ꝛ in.l.si merces.§.vis maior.ff.locat. ¶ Quinto probatur autoritatibus quia istam opi.videtur tenere glo.in.d.c.potuit.in gl.pen.ad fi.ꝛ Spe.in titu.de loca.§.nunc aliqua.versi.
1 cxxxij.ꝛ Cyn.in.l.j.C.de iure emphyt. ¶ † Sed premissis non obstantibus contrariam sententiam de iure probabiliorem

esse puto: qr si fundus ab aquis totus submersus: et tunc nulla pensio debeť qualiscunqz pensio esset modica vel magna quia perinde est ac si illo anno fundus in totū petijsset. l. cū vnus. §. fi. ff. de peri. et cōmo. rei vend. l. interdū. §. qr ex naufragio. ff. de acq. pos. et ibi in terminis nostris firmat hoc Bar. et Jo. And. in addi. Spe. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. xxxvij. in addit. inci. quid sterilitas vbi refert ita tenuisse Guido de su. in. l. damnum. C. loca. idē tenet Ja. de Are. Cy. Ray. Bar. Ang. et Sali. in. d. l. j. C. de iure emph. dum cōcludunt qd siue propter inundationem siue propter guerrā emphyteuta nihil percipere possit nullā pensionē soluere teneť pro illo anno. idē tenet do. Card. Pe. de Anc. et Jo. de Jmo. in. d. c. potuit. qr paria sunt rem esse inundatā vel casmate peremptā aut ab hostibus occupatam. d. l. cum vnus. §. fi. in fi. iuncta. l. iiij. §. labeo. ff. de acq. poss. et res dicit̄ perempta vel deperdita quādo eius vsus haberi non pōt. ff. de fur. l. si is qui rem. §. eū qui. et. ff. fur. ad. nau. cau. l. j. et. l. si constante. §. si vxor. ff. sol. mat. ¶ Scdo principaliter qr dato qr res in totū nō sit submersa vel inundata: sed pro

a 2 maiori parte ita qr perceptū sit minus dimidia[a] parte fructuū percipi cōsueuerunt tamen † attento qr pensio annua non erat modica: sed erat correspondens fructibus et sic nō soluebatur quid minimū in signū recognitionis dnīj debet pro rata fieri remissio mercedis hoc probat̄ per tex. in. d. §. qr vero leonis. in auť. de nō ali. cū ibi no. vbi habeť qd res ecclesie quādo a principio dať in emphyteusim potest cōcedi cū diminutione sexte partis illius pensionis que quolibet anno percipi posset: et hoc ex eo qr talis diminutio cōpensari debet cū sterilitate fructuū propter quā emphyteuta remissionem habere nō pōt: et sic innuit ibi aperte quod vbi cōcessio fieret pro pensione correspondente ad fructus absqz aliqua diminutione: tūc propter sterilitatē fieret remissio: qr alias nil haberet emphyteuta in recompensationē: hoc ibi expresse videtur velle Ja. de Bel. qui dicit qd ibi non fit propter sterilitatem remissio: qr sibi fuerat a principio res concessa cum diminutione sexte partis pensionis. ita dicit ipse in. iij. opp. ¶ Tertio pro hoc videť tex. in auť. de non alien. in. §. lex ita. in fi. alias. §. dudum. vbi patet qd illa remissio sexte partis de qua proxime dixi fit a principio cōducēti in emphyteusim propter periculū sterilitatis et alterius casus fortuiti qui ad eū spectat. ¶ Quarto qr hoc expresse voluit gl. relata ad tex. in auť. perpetua. in verbo sextā partem. C. de sacrosan. eccle. que vult qd emphyteuta eccle. remissionē petere non possit propter sterilitatem ex eo qr fit a principio diminutio sexte partis: vt dixi nec per hoc erit deterioris cōditionis ecclesia quam priuatus: quia si ecclesia sit grauata in vno: scz in diminutione sexte partis releuať in alio: vt nō teneať ad remissionē faciendā emphyteute propter casum sterilitatis qd secus est in priuato. et sic vult gl. qr priuatus concedens in emphyteusim pro integra et solita pensione sine aliqua diminutione teneatur ad remissionē faciendam in casu sterilitatis: nec intelligitur illa gl. in cōductore simplici in emphyteusim: quia ex diuersis non recta fit illatio. l. fin. ff. de calum. l. eum actum. ff. de neg. gest. sed bene voluit gl. sētire qr in isto casu iudicetur idem qr de conductore simplici: qr eadē est ratio cum soluat pensionem fructibus correspōdentē sicut simplex colonus ita potest intelligi text. in. l. si vno. in princip. in verbo vectigalis. ff. locat.

3 ¶ Quinto probať: † nam licet in conductore ad longū tēpus transeat vtile dominiū sicut in emphyteuta. l. j. in fi. cum. l. seq. ff. si ager vectig. l. j. §. qd autē. ff. de superfi. tamē conductori ad longum tempus fit remissio mercedis propter sterilitatē vt firmat Pe. Cy. et Bal. in. d. l. j. C. de iure emphy. et Pe. de Anc. et Joan. de Jmo. in preallegato. c. potuit. super gl. pen. et ideo Ang. in. d. §. quia vero leonis. vbi assignat optimam rationem ad propositū. Nā dicit qr ideo emphyteute nō fit remissio propter sterilitatē: quia emphyteuta prestat pensionē in recognitionē dominij: et ideo cū dominij vel ipsius rei substātia duret durare debet pensio: sed simplex cōductor soluit pēsionem pro vsu rei. l. in lege. §. colonus. ff. locat. ideo fit eis remissio propter sterilitatem. l. ex conducto. §. j. et. l. si merces. §. suis maior. ff. eo. ti. que ratio similiter fm eum habet locū in conductore ad longum tempus: ideo fit remissio ex qua ratione patet qr quando emphyteuta soluit pensionem correspondentē fructibus; et sic pro vsu rei non autē soluit quid minimum in signum recognitionis dominij debet ei fieri remissio sicut conductori ad longū tempus cum eis similitudinem habeat: et de eius natura magis participet hoc casu. arg. l. legatis. §. si vnus. ff. de legat. iij. l. queritur. ff. de statu hominum. cum simi. ¶ Sexto, quia contractus emphyteuticus proprie est et presertim inspecto communi vsu, quando aliquid a principio datur concedenti: vt si res valet mille dantur centum vel ducentum vsqz ad certam generationem: et singulo anno soluitur quid modicum in signum recognitionis dominij. vt no. glo. in. d. c. potuit. et Jaco. de are. et Cy. in. d. l. j. in. j. q. C. de iure emphy. vbi pro hoc plura allegauit ibi: idem tenet Jac. but. et Bar. in prin. et idem sentit Joan. and. in addi. Spe. in tit. de loca. in. §. nunc aliqua. super ver. iiij. dum ponit differentiam inter contractum locationis et emphyteusis: et dicit qd pro emphyteusi modica soluitur pensio et ita dicit etiam habere consuetudinem: secus dicit in locatione, quia locator alias locatio rescinderetur qn̄ deceptio vel lesio esset in pensione: vt qr locatio esset facta pro minus dimidia: vt per doc. in. l. ij. C. de rescin. vend. et in. c. dilecti. et in. c. pe. de emp. et vend. et per Spe. in tit. de emp. et vend. §. nunc dicendum. el. ij. vers. sed nūquid predicta. et de tali emphyteusi. l. j. cū simi. C. de iure emphyt. ¶ Septimo confirmať autoritabus: hoc enim voluit Bar. in. l. j. C. de iure emphyt. in. ij. opp. volēs quod ideo est qr in emphyteusi non fit omissio mercedis quia datur pro modica pensione in signū recognitionis dominij: secus in alia locatione. idē tenuit Bald. ibi in. j. opp. et Ang. in d. §. quia vero leonis. et Ant. de but. et Joan. de imo. in. d. c. potuit. in glo. pe. et ideo dixit Bar. in. d. l. j. in versic. quero dicitur hic quid si res emphyteutica non pereat: sed pereat in tantum quod ex eo quod superest nō possit percipi fructus sufficiens ad pensionem nō tenebitur emphyteuta ad integrā pēsionē. ¶ Ad allegata in contrarium facilis patet responsio ex superius dictis: nam nō ob. l. j. C. de iure emphyt. et. d. §. adeo. qr respondeo primo qd si res fuit tota inundata cēsetur perempta: vt patet ex predictis: et plene probauit in. j. arg. vlt. partis: et sic sumus in casu dicte. l. j. durante enim dicto tēpore prestari non potest in aliquo patientia conductori. igitur cōductor non tenetur: hec est enim ratio propter quā re in totū perempta emphyteuta non tenetur: quia dominus non potest adimplere contractum ex parte sua. i. prestare patientiam: ergo sibi actio denegatur. l. iulia. §. offerre. de act. empt. et. d. l. ex conducto. in prin. et in. §. j. et in proposito not. Bar. in. d. l. j. in. j. oppo. ¶ Secundo respondeo quod dato qr res in totum non fuerit inundata tamen ex quo pensio erat correspondēs fructibus et casu fortuito non potuit fructus percipi et damnum fuit enorme: quia fructus percepti non ascendunt ad dimidiam eius quod percipi consuetū est non debetur pensio per iura que pro ista parte allegantur que ostendunt quod. d. l. j. cum simi. loquitur in emphyteuta soluente modicam pensionem in recognitionem dominij secus in alio vsuario soluēte pensionem pro vsu rei. iura enim distinguuntur et limitantur per alia iura. l. sed et posteriores. ff. de legi. c. cum expediat. de election. in. vj. nec iudaice intelligi debent. vt dicit gl. in. l. damni. §. si is qui. versic. aliquas. ff. de damno infecto. ¶ Non obst. tex. in. d. §. quia vero leonis. quia imo facit pro vltima conclusione: vt probaui. s. in. ij. arg. vltime partis. ¶ Non ob. d. l. quicunqz. quia potest responderi prout ad primum argumen. extitit responsum. ¶ Uel aliter quod ibi loquitur in eo qui conduxit rem que tunc erat euidenter sterilis: vnde ratione talis sterilitatis audiri non debet si remissionem petat: quia hoc sibi imputari

b debet. l. qui bona. §. de illo.[b] de damno infecto. l. fi. C. de despon.

4 notat glo. in. l. habitationem. in fin. ff. loca. † vnde si quis conduxit fundum tēpore guerre et impediatur propter guerram vti re locata nō poterit aliquam remissionem petere quia guerra isto casu non annumeratur casui fortuito: sed culpe per dictam rationem. ita dixit Bald. de pace constan. in verbo vasallj. el. ij. referens ita tenuisse Cyn. in additio. in. d. l. ex conducto. in. §. primo. et idem Bald. in. l. si ea lege. in vltima columna. C. de vsuris. ¶ Nec obstat etiam qr contractus emphyteusis debet habere separatam naturam a cōtractu locationis: quia ad hoc potest responderi qr illud est verum in propria et communi emphyteusi: scilicet quando conceditur pro modica pēsione: secus quādo pro magna vt in superioribus dixi. ¶ Uel etiam dici potest quod erit differentia in multis quia contractus emphyteuticus requirit scripturam: vt in. d. l. j. secus in alio contractu. l. pactum. C. de pactis. l. contrahitur. ff. de pignor. sunt et alie plures differētie enumerate per glos. in dicto §. adeo. et per Speculato. in dicto. §. nunc aliqua. versi. iiij. et per docto. in dicta. l. j. ¶ Non obstat not. per glo. penult. in dicto c. potuit. cum simi. quia habet locum in proprio emphyteuta conducente pro modica pensione in signū recognitionis dominij; secus in vsuario soluente pro vsu rei pensionē fructibus correspondentem: vt not. ibi Ant. de but. et Joan. de imo. et aliquos superius allegaui per iura et rationes superius adducta: ex quibus concluditur remissionem fieri debere pro rata fructuum; vt si quarta pars duntaxat fructuum qui percipi consueuerunt perempta est quarta pars mercedis prestanda est: iuxta. c. propter sterilitatē. et ibi hoc not. de locat. et in. l. licet. C. locat. Alexan.

a ¶ Dimidia. s. cōsil. iiij.

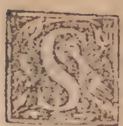
b ¶ §. de illo. et ibi Alex. adde Bal. consi. cccxxix. lib. j. Jmol. d. c. propter. Jaso. l. si ab arbit. col. j. qui satisda. cogan. Frā. rip. trac. de peste. fol. viij. Lud. Bozadi. consil. lxxiiij. col. j.

Epitome.

Non sufficit probare prestationes lōgeuas cōformes nisi allegetur titulus et probetur facte annuatim ex titulo allegato et adhuc si per titulū appareat minus debitum fuisse: presumitur longeuā et specifica solutio erronea nisi probetur ex certa scientia facta et continuata. h. d.

Consilium. CXIII.

Super primo dubio videt̄ prima cōsideratione dicendum qd ex quo dicti homines soluerunt vltra. x. annos. singulis annis pro singulis decē cappis tres cappas vbi ex forma inuestiturarū erāt soluēde tantū due cappe: scilicet quarta et decima. Teneant̄ etiam in futurū soluere tres cappas pro singulis decē cappis. per tex. in. l. cū in rem verso. ff. de vsur. et in. l. litibus. in prin. cū ibi not. per gl. in verbo coloni. C. de agri. et censi. li. xj. et per no. in. c. peruenit. de censi. Facit l. si diuturno. ff. si serui. vend. ¶ Quātomagis in casu nostro in quo presupponitur solutionē predictam factam esse singulis annis. per. xx. annos. et fortasse vltra. q̄ tēpus triginta annorū sufficere videt̄ etiā cōtra rusticū: vt not. Spe. in tit. de cau. poss. in. ij. ver. hec forma. et in tit. de resti. spol. §. nunc dicemus. versi. fi. et Bal. in. l. solent. §. fi. de offi. proconsul. ¶ † Tamē istis non
1 obstantibus puto in casu nostro ꝯtrariū esse verum: qr aut petēs in futurū dictas tres cappas pro singulis decem cappis: allegat simpliciter solutionem annuam preteritā de dictis tribus cappis: et non allegat titulum seu causam obligationis et clarū est q̄ non potest cogere in futurum predictos ad soluendum. l. operis. ff. de oper. lib. l. creditor. C. de vsuris. no. glo. ij. in. d. l. cū de in rem verso. ¶ Nam vt ibi dicit glo. tempus etiam iunctū cum illa simplici prestatione non est modus inducēdo obligationis. ¶ Et sic apparet q̄ quo ad obligationē in futurū etiā si illud tēpus fuisset tempus triginta vel quadraginta annorum nō sufficeret: nam aut petens allegat in futurū dictā prestationē fieri vigore inuestiturarū preteritarū producēdo illas obligationes et inuestituras preteritas de quibus in themate fit mentio: et adhuc clarum est qd succumberet agens: qr in dictis inuestituris et obligationibus nō dicitur q̄ debeant solui tres cappe: sed quarta et decima. ¶ Aut allegat fuisse factam aliam inuestiturā et obligationē continentē qd singulis annis deberēt solui tres cappe: ex tribus primis cappis vna, et ex sequētibus quatuor vna: et ex sequētibus tribus vna: et ad probandū dictā inuestiturā taliter factā allegabit et probare conabit̄ per longū vel longissimū tēpus solutas fuisse tres cappas predictas. iuxta. l. predictā. cū de in rem verso. cum cōcor. s. allegatis. et certe nisi aliud probet nō obtinebit. ¶ Hoc probo per ea que notabiliter traduntur per Sali. in. l. si certis annis. in. j. q. C. de pact. et in. d. l. cū de in rem verso. in. j. q. vbi que
2 rit † an in terminis illius. l. cū de in rem verso. et similiū sit necesse capitulari et probari per actorem q̄ ex causa allegata in libello singule prestationes fuerūt facte: an vero sufficiat probare simpliciter decennalem prestationē: et dicit ipse in. d. cum de in rem verso. hanc questionē non esse tactā per doct. et concludit oportere capitulari et probari per actorē q̄ singule presta
a tiones dicti longi temporis fuerint facte ex causa [a] allegata in libello in quo debet allegari et exprimi causa tituli et obligationis dicte annue solutionis vt dixi: et mouet̄ qr alias illa probatio solutionis esset dubia: et sic nō releuaret. c. in p̄sentia. de probat. l. neq̄ natales. et. C. de probat. ¶ Item qr fictio fictionis et impropprietas impropprietatis, debēt euitari et carū pluralitates non debent tolerari. l. j. et qd ibi not. C. de do. promis. sed si diceremus sufficere ꝓbare dictas solutiones esse factas absq̄ eo qd probaretur eas fuisse factas ex causa allegata: sequeret̄ dictum inconueniens: scilicet qr resultaret vna presumptio: scz q̄ prestatio simplex presumeret̄ facta ex causa allegata. secundā presumptio etiā resultaret scilicet quod ex decēnali prestatione presumeretur et probaret̄ veram esse causam allegatam. ¶ Et sic patet q̄ ex dicta probatione non obtineret agens. ¶ Confirmo per id quod not. Bald. in. d. l. si certis annis. in iiij. col. vbi cōcludit quod ad hoc vt dicte prestationes annue per longum tēpus sufficiant ad probandum causam obligationis allegata requirit̄ probari q̄ fuerint facte ex certa scientia soluentis: qr s̄m eum sicut vera confessio nō cadit in errante. l. non fatetur. ff. de confessis. et. l. error. C. de iur. et fac. igno. ita nec presumptiua resultās ex diuturnitate p̄stationis eadē ratione arg. l. cū quid. ff. si cer. pet. ¶ Et pro hoc etiā adducit qr soluta possunt repeti vbi per errorē soluta fuerunt. l. j. et fere per totum. ff. de condi. indeb. ergo resolutis solutionibus resoluitur presumptio resultans ex eis qr remota causa presumptionis remouet̄ presumptio. l. si qui adulterij. C. de adul. l. omnes. §. lucius. ff. que in fraud. cred. l. nō solum. §. de vno. ff. de
3 ritu nupt. ¶ † Sed in proposito dicte solutiones annue quatenus facte fuerunt vltra modum descriptū in dictis inuestituris indebiti presumūtur per errorē facte: qr cum ipsi soluentes nō tractant de lucro captando probādo rem aliter se habere id est quod nō erant obligati ad soluendū eo modo quo soluerunt presumuntur soluisse per errorē et si talis error fuisset in facto proprio. l. si post. C. de iur. et fac. igno. l. sed si me putem. in princ. ff. de condi. indeb. not. glo. in. l. cum de indebito. in prin. ff. de probat. et Bar. in. d. l. nō fatetur. in pen. colum. ff. de confes. et not. doct. in. l. error. C. de iur. et fac. igno. et in. c. fi. de confes. ¶ Sed per productionē dictarum inuestiturarū perpetuarum apparet quod dicti soluētes non erant obligati ad soluendum tantum quantū soluerunt: ergo si allegant se per errorem soluisse presumetur error et non nocebūt eis dicte solutiones vt dixi. ¶ Et adhuc tanto magis dici posset quod non noceret si illi qui soluerunt non fuerunt illi qui dictas inuestituras receperunt: sed dicti soluentes solum fuerunt successores eorum qui inuestituras receperunt: nam etiam ex hoc capite haberent ipsi soluentes presumptam ignorātiam. l. que in alterius. ff. de regu. iuris. et. l. fi. ff. pro suo. cum simil. ¶ Pro confirmatione predictorū bene facit id qd not. Pet. et Cyn. in
4 d. l. si certis annis. in. x. q. vbi concludunt † quod presumptio resultās ex dictis annuis prestationibus longi temporis non est presumptio iuris et de iure: et ideo s̄m eos poterit admitti, probatio in contrarium probando quod solutū fuit per errorem vel ex falsa causa: vt ibi ostendunt per plures rationes, et dicit Cyn. ibi hoc esse punctum notabilem et subtilem. et idem voluit Joā. andr. in. c. fi. de causa poss. et Bal. i. l. ij. C. de dotis promis. et Anto. de but. in. d. c. peruenit. et est de mente Archi. xviij. q. ij. in. c. seruitium. ¶ Et ideo facile erit dictis qui soluerunt allegando dictū errorem et producēdo dictas inuestituras excludere dictum agētem ab intentione sua per predicta. ¶ Ex his infero ad decisionem secundi dubij quid et quantū solui debeat pro terris positis extra clausulas stantibus narratis in themate: nam dico alio nō probato solui debere decimam tantū: prout cōtinetur in inuestitura facta de anno. M.
5 cccclj. † nam propter longitudinem dicti tēporis presumitur [b]
b nunc quod interuenerint omnia solennia que ad validitatem dicte inuestiture requirebantur in. l. filius. C. de petit. hered. et in. l. qui in aliena. iuxta prin. et quod vtrobiq̄ no. per doct. ff. de acquiren. heredit. vt not. expresse Ang. et Bal. et moderni. in. l. sciendum. ff. de verbo. obliga. et Hosti. et Jo. An. in. c. Alberi cus. de testib. et Cyn. in. l. emancipatione. C. de fide instru. cum suis concor. et sic per dictam inuestiturā fuit recessum a predictis inuestituris quatenus est pro annua prestatione facienda pro terris existātibus extra clausuras. l. pacta nouissima. C. de pactis. et. l. si vnus. §. pactus. ff. eo. tit. ¶ Nec per cōtenta in vltima innouatione seu inuestitura facta per dictum laicum dictis hominibus fuit inductum qd dicti homines deberent soluere quartam et decimam pro terris existentibus extra clausuram: qr hoc ibi nō dicitur: sed solū dicitur solui debere quartā et decimā de bladis et rebus que habebunt̄ in terris iure quarti et decimi cōcessis prout plenius in themate narratur: sed terre extra clausuram existentes non erant eo tēpore de terris iure quarti et decimi cōcessis stante dicta inuestitura facta de anno. Mcccclj. ergo de illis nō intelligitur esse prouisum quartū et decimū, et ideo tāquā sit casus omissus in dicta vltima innouatione seu inuestitura precedēte facta per laicū remanet sub alia inuestitura precedente facta de anno. Mcccclj. l. quicquid astringende. ff. de verb. obl. l. si extraneus. ff. de condit. ob causam. ¶ Nec obstaret etiam dictis hominibus si post dictam inuestituram factam eis de anno. Mcccclj. soluissent aliquo tēpore etiam longo tres cappas ex. x. cappis singulo anno pro terris existentibus extra clausuras per ea que dixi in precedēti dubio nisi in inuestitura facta per laicū dictis hominibus appareret dictos homines ex certa scientia se obligasse ad soluēdum dictas tres cappas scilicet illud quod petitur. Alex.

a ¶ Ex causa. idē Bar. d. l. cū de in rem verso. in fin. et ibi Sal. in rep. colum. iij. x. questio. iiij. colum. v. Bal. Cyn. §. si quis per triginta. col. ij. l. si feu. defunct. fuer. contro. inter doc. Alex. consil. xiij. nu. ix. consi. cviij. libr. ij. consil. lxxv. ad fi. li. iiij. Franc. Bal. trac. prescri. ij. par. iij. par. princi. q. x. nu. viij. xxij. Alex. Rimina. d. l. si certis. Feli. c. causam que. colū. iij. de prescri. Bertran. cons. ccxcvj. ponit in facto. cōsil. cclxxxiij. viso processu. colum. fina. lib. iij.

b ¶ Presumitur. j. lib. iiij. consi. j.

Epitome.

Titius habens vxorem interfecit sempronium eius fratrē propter qd homicidium Titius fuit bannitus banno capitali et du

gratiam obtinuisset per falsas preces siue subreptitias eo q[uod] tacuit caium eius fratrē super extātem nolentē facere pacē cū dicto titio tamē redijt ad patriā querens obtinere pacē cum dicto caio: & cū stetisset domi aliquibus diebus vxor eiusdē titij dubitās forte sibi mortē inferri per dictū titiū eo q[uod] hoc medio t[em]p[or]e aliū cognouerat virū prestitit causam & auxiliū inferendo mortē dicto titio propter q[uod] ipsa vxor fuit capta per dūm potestatē & formata inquisitione cōtra ipsam de homicidio respondēdo eidē cōfessa fuit cōtempta in inquisitione esse vera ex quo fuit sibi assignatus terminus ad faciēdū suas defensiones in quo termino cōparuit quidā noīe dicte mulieris & tāquā vnus de populo vult defendere dictā mulierē allegando ipsam esse pregnantē: & vltra hoc dictū titium ex forma statutorū tanq[uam] bannitū potuisse impune offendi seu interfici ex eo: q[uia] allegata gratia si de aliqua appareat nunquam fuit presentata officio: nec etiā fuit publicata: ita q[uod] trāsiuerit in notitiā populi prout transiuit bannum & etiā quia ipse titius nondū erat cancellatus de banno cuius statuti copia hic annexa trāsmittitur: vnde videns potestas dictas oppositiones denuo interrogauit dictā mulierē existentē in carceribus si sciuerat aliquid de gratia obtenta per dictū titiū: & ipsa respondit q[uod] sic: & predicta intellexisse iam mēsibus quinq[ue] elapsis: sed q[uod] tamē nunquā vidit ipsam gratiam & etiam cōfessa fuit se non esse pregnantem. ¶ Ex his queritur quid iuris stante statuto q[uod] bannitus possit impune offendi. ¶ Et primo nunquid gratia obtēta per subreptionē valuerit siue tenuerit de iure. ¶ Secundo vbi valuisset si non fuit presentata an prosit ipsi mulieri non obstante cōfessione sua de qua .s. cū fuerit facta in carceribus & post agnitionem termini de quo .s. ¶ Tertio queritur nunquid requiratur cancellatio ad hoc vt offendi possit stante forma dicti statuti: attento etiam quod ipsa gratia non fuit presentata.

Summarium.

1 ☞ Statutum, quod bannitus impune occidatur: valet.
2 Statutum: quod bannitus impune occidatur: cessat, vbi bannum est inualidum vel reuocandum.
3 Subreptio gratiam vitiat.
4 Occidens quē ignorat bannitū vel rebannitum, non punitur.

Consilium. CXIIII.

Ponderatis his que narrantur in themate et statutis trāsmissis sentio dictā vxorē titij non esse puniendā presertim pena homicidij seu vltimi supplicij maxime ex infrascriptis. ¶ Nam stante q[uod] titius predictus erat bannitus pena capitali pro homicidio per eū cōmisso: & q[uod] statuta predicta disponūt huiusmodi bānitos posse impune occidi seu offendi etiā in persona: sequitur q[uod] ex hoc est fundata intentio dicte mulieris. ¶ Attento q[uod] dictū statutum est de iure validū: sicut enim videmus in transfuga: q[uia] tanquā hostis ciuitatis bellū ei indictū est ideo impune pōt offendi. l. iij. §. fi. ff. de sica. ita est in isto bannito qui comparatur trāsfuge. l. amissione. §. que deficiūt. ff. de capi. dimi. & etiā ibi no. per Bar. & alios: & plenius Bart. in sua disputatione inci. lucane ciuitatis statuto. cum similibus. ¶ † Et q[uo]d tale statutū valeat [a] firmat per plura Jo. An. in addi. Spe. in ti. de cōsti. §. j. circa penulti. & vlt. col. secutus Ja. de Are. vt ipse ibi refert & idem tenet Host. in c. fi. de consuetu. saltē in eo qui esset bānitus pena corporali: vt est casus noster. hanc opi. tenet etiā Bar in l. omnes populi in. iij. q. principali. ff. de iusti. & iure. & in l. ij. per illum tex. C. quādo liceat sine iudi. se vindi. & Bar. & Bal. in l. vt vim. de iusti: & iure. & Alber. de Rosa. in vlt. parte statutorum. q. xvij. & Bal. in l. gracchus. per illum tex. C. de adult. & in l. fi. C. si contra ius vel vtil. publi. per ibi not. & Bal. in l. vnica. C. de confes. in. xiij. col. & in l. j. C. de summa trini. in. ix. col. & in l. j. C. si a non compe. iudi. & Ant. de Butr. & Jo. de Imo. in c. que in ecclesiarum. de constitu. ¶ Difficultas si qua consistit in eo quod dicitur dictum titium obtinuisse a principe gratiam & remissionem dicti banni antequam ipse occideretur: & dicta eius vxor que prestitit causam & auxilium morti dicti titij ad interrogationem magnifici domini pretoris regij interrogantis eam an aliquid sciuerit de gratia obtenta per dictum titium confessa est quod sic, & quod intellexit iam sunt quinque menses, sed quod gratiam ipsam seu literas concessionis gratie non vidit. ¶ An istud faciat dictam mulierem non posse excusari. ¶ Et contra eam facere videretur precipue id quod notat Bald.

a ¶ Valeat. Jaso. l. si plagij. de ver. oblig. l. verbo pactum. col. iiij. v. C. de transac. hypp. mar. in prati. §. aggredior. nume. j. Alex. §. li. iij. consi. lxxv. cōsi. lxxxvij.

b ¶ Descriptus. Bald. consi. cccclxxx. cum seq. lib. j. consi. io. ix. li. iij. mar. d. §. aggredior. nu. iiij. Alex. §. li. iij. consi. lxxv.

2 in l. si creditoris. C. de fideicommis. vbi dixit † quod si statuto cauetur quod certi banniti debeant rebanniri per certos sapientes: & queratur an tales banniti possint impune offendi si adhuc nō sit cancellatum bannū, & concludit quod non: quia bannū erat inefficax: quia si ageretur ex eo obstaret exceptio. per d. l. si creditoris. ¶ Bene facit quod not. Jo. An. in additio. Spe. in tit. de accusa. in tertia parte. in §. sequitur. in versi. quartum membrum. & quod notat Bartolus in l. emptor. §. lucius. in fin. ff. de pactis. & Angelus in l. j. ff. de his que in testamen. delen. & Alberi. de Rosa. in vlti. parte statutorum. in q. xxxviij. incipiente: & transeundo ad. ij. q. &c. ¶ Confirmari potest per id quod habetur in l. si a lege. cum ibi not. per Dy. & Barto. ff. de adulter. cum simi. vbi doct. concludunt quod si quis occidit illum qui fuerat bannitus tamen si bannum erat inualidum & occidens talem bannitum sciret bonnū non esse legitime datū punietur de homicidio non obstante quod statuto cauetur bannitos posse impune offendi. ¶ Tamen predictis & alijs similibus que adduci possent: non obstantibus sentio conclusionem superius in prin. positā esse de iure verā. ¶ Quia dicta impetratio gratie nō valuit: q[uia] presupponitur in ea fuisse defectum subreptionis vel obreptionis quo casu impetratio gratie non tenet. c. super eod. de cohabi. clericor. & mul. c. ad audiētiam. el. ij. & c. dilectus filius. el. j. de rescriptis. ¶ Unde dicit Bal. in l. prescriptione. C. si contra ius vel vti.
3 pub. in. xj. col. in ver. ad concordandas istas opi. &c. † q[uo]d si cōdemnatus pro homicidio in mille supplicauit principi pro cōpositione facienda seu obtinēda nullo alio inserto in supplicatione nisi q[uod] erat condēnatus in mille: sed nō expressit causam cōdemnationis quā si expressisset non est verosimile q[uo]d princeps cōposuisset. l. iij. C. de epis. audien. certe si princeps rescriberet componendū esset rescriptū nullū s[ecundu]m eum per iura proxime alleg. ¶ Ex quo infert ipse quod litere remissionis condemnationū non valent nisi causa & quelibet facti qualitas exprimatur quod dicit esse menti tenendum. & traditur etiam per Old. in cons. xxij. in fi. & incipit ad quest. &c. ¶ Plus probat tex. reputatus singularis in c. postulasti. de rescri. in verbo de leui. q[uo]d nedū est facienda mētio de his que si fuissent expressa princeps non concessisset: sed etiā de his que si fuissent expressa princeps concessisset: sed non ita de leui. bene facit tex. in c. si proponente. eo. tit. & c. si motu proprio in verbo modicū. de prebend. in vj. ¶ Non ergo prestant impedimentū dicte mulieri dicte litere gratie cum nō valeant vt in regula nō prestat impedimentum id q[uo]d de iure nō sortitur effectum. li. vj. Facit l. iij. §. cōdemnatum. ff. de re iudi. & l. nō putauit. §. nō quenis. ff. de contra tab. cum si. ¶ Et dato q[uo]d d. mulier ignorasset q[uod] gratia esset inualida tamē hoc sibi nō nocet: vt signanter decidit Bar. in l. inter omnes. §. recte. ff. de furtis. in vlt. col. in ver.
4 vlt. hunc. §. &c. vbi per illū text. decidit † q[uo]d si tu occidisti titiū & ignorabas eum posse impune occidere: q[uia] ignorabas eū esse bannitū cum in veritate esset bannitus talis qui ex forma statuti poterat impune occidi non debebis puniri licet bannum ignoraueris: & ita etiam not. Bart. in l. genero. per illum text. ff. de his qui not. infa. ¶ Accedit ad maiorem confirmationē predictorū id quod no. in c. concertationi. in gl. in verbo sciuit. de appella. in vj. que reputatur valde nota. vult enim ibi glo. quod vbi requiritur scientia non sufficit simplex scientia: sed requiritur quod sciat factum cum suis qualitatibus adeo quod perfecte intelligat: vnde non sufficit te scire sententiā esse cōtra te latam, nisi scias eam taliter esse latam adeo quod intelligas qualitatem grauaminis illati per sententiam cum igitur non appareat dictam mulierem habuisse scientiam qualitatis gratie: poterat enim esse gratia sub conditione vel ad tempus, vel cum aliqua modificatione. ¶ Bene facit quod not. Bartol. in l. non solum. §. morte. ff. de ope. nou. nun. in. xiij. colum. in. ij. quest. princi. versic. circa secundum notabile scilicet quando fit protestatio &c. ¶ Plus dicit Paul. de Castr. in l. si duo. ff. de
5 acquir. heredi. vbi voluit † quod si quis occidit bannitum qui erat rebannitus non tamen erat cancellatus non debet puniri, quia sufficit q[uod] ille esset descriptus [b] in libro bannitorum quoniam excusatur autoritate publice scripture nisi subsistat aliqua causa propter quam debuerit credere quod erat rebannitus vt quia erat de hoc publica vox & fama alias non est sibi imputanda culpa quare non perquisiuit. ¶ Et hoc dicit ipse patere ex notatis per Bartol. in d. §. morte. in. ij. q. principali vbi secundum eum tenet Barto. quod debeat fieri fides per publicam scripturam de rebannimento ad hoc vt volens offendere eum teneatur credere ipsi bannito dicenti se rebannitum vel quod sit publica fama de rebannitione & tunc quando esset publica fama teneretur si offenderetur non tamen de dolo sed culpa adeo q[uo]d non deberet decapitari s[ecundu]m eum. allegat no.

gat no.per Bart.in.d.l.si ex lege.ff.de adul.⁊ facit quod not.
Jo.And.in addi.Spe.in tit.de obli.⁊ solu.in rub.in fi.quan-
tominus in casu nostro est punienda capitaliter dicta mulier
cũ bannũ nõ fuerit cãcellatũ:vt mandauit princeps in dictis
literis gratie neq; gratia fuerit valida propter subreptionem
neq; etiã appareat ꝙ dicta mulier habuerit scientiã saltẽ ple-
nam dictarum literarũ gratie cũ suis qualitatibus.vt.s.dixi.
¶ Fortificantur predicta per ea que no.Bal.in.l.labeo.§.j.in
fi.ff.de pac.vbi dixit ꝙ licet bãnitus soluerit cõdemnationẽ
seu penam tñ nisi sit cancellatus de banno adhuc poterit im
pune offendi:qꝛ donec est scriptus inter bannitos ista appel-
latio.s.bãnitus sibi semper inest.⁊ si durat istud nomẽ appel-
latiuum.s.bannitus durat etiã nominis effectus.l.tutelas.ff.
de capi.dimi.⁊ ita dicit tenere Guil.vnde fm Bal.in.d.l.la-
beo.debes esse cautus vt facta solutione facias eã cancellari
de libris bãnitorum ꝙ in casu proposito factũ nõ est.¶ Ex
quibus apparet responsio ad allegata in contrarium:qꝛ illa
non militant quando cãcellatio seu remissio banni fuit inua-
lida prout fuit in casu nostro.Item nõ procedunt qñ nõ con
staret offendentẽ habuisse plenã scientiã cancellationis secũ-
dum ꝙ superius est deductum.

Consilium.CXV.

Vetus ⁊ trita admodũ est questio hec de
qua queritur ⁊ super ea opportu
ne allegatum ⁊ recte conclusum est ꝑ anteriores
clarissimos dominos cõsulentes adeo vt quicqd
adderetur fere vt superabundans haberi posset:ideo paucis
contentus ero.¶ Constat magis communem esse opinionẽ
1 † ꝙ soluto matrimonio dos profectitia redit de iure cõmu-
ni ad patrẽ:non autem transit ad liberos mulieris:vt in locis
communibus firmant doct.quorum opinionem etiam sequi
tur Joan.and.in addi.Specu.in titu.de dona.inter virũ.§.
formatus.post princ.vbi etiam refert tenuisse dominũ suum
scilicet Martinũ silimani in.l.vna.C.de rei vxo.actio.⁊ ita
etiã tenet Bald.in.l.j.§.vbi pro hoc est bona litera.C.de bo.
que liber.⁊ per eũdem.in.l.tutorem.C.de fal.causa adie.lega.
¶ Et posito ꝙ de consuetudine in loco seruetur opinio con
traria fm qd referunt glo.⁊ doct.in.l.dos a patre.C.sol.ma-
trimonio tamen illa consuetudo nisi aliud probetur nõ mili-
tat in casu isto:scilicet quãdo mulier decessit contractis secũ-
dis nuptijs:ex quibus nulli remãserunt liberi:sed solũ ex pri-
mis nuptijs:vt post Jaco.but.firmat ⁊ probat Barto.⁊ alij
in.l.post dotem.ff.sol.matri.¶ Et licet Bal.in.l.fin.C.cõmu
nia vtriusq; in.iij.colum.⁊.l.lenium.in vlti.colũ.C.qui testa.
face.pos.adducit aliqua que contra istam opinionem sunt vt
mihi videtur,tamen satis leuia:⁊ illa tolluntur per hãc ratio-
2 nem † videlicet ꝙ consuetudo que est contra ius cõmune nõ
extenditur ad alium casum etiam ex identitate rationis.l.qd
nõ ratione.⁊.l.quod vero.ff.de legi.⁊ no.per glo.⁊ doct.in.l.
j.C.que sit longa cõsuetu.⁊ per Guillelmũ de cun.in.l.de qui-
bus.ff.de legi.⁊ plene notat Ant.de but.in ca.fi.de consuetu.
bene faciunt notata per Bartolum in.l.omnes populi.in.vj.
q.principali.de iustitia ⁊ iure.¶ Alia ratione nõ obst.allega
ta cõsuetudo:quia illa militat quãdo decederet mulier in ma
trimonio viro superstite:secus econtra.vt not.Bart.in.l.j.in
princi.ff.de dote prelega.⁊ in.l.si dotali.ff.solu.matri.⁊ in.d.l.
post dotem.⁊ sequitur Bal.in.l.preallegata.l.fin.in.v.col. C.
communia vtriusq; iudi.¶ Nec ob.quod notat Bald⁹ in.l.
quod satis.C.de bonis que liber.in versi.sed tunc quero ⁊c. qꝛ
Baldus ibi non tractat vtrũ cõsuetudo predicta habeat lo-
cum quãdo matrimonium est solutũ matre superstite:sed po-
nit pro consi anti casum ꝙ dos profectitia sol.matrimo.cum
liberis non debebit reddi patri:puta qꝛ ita conuentũ fuerat:
querit enim tunc Bald.ibi,an si solutũ sit matrimoniũ mor-
te mariti superstite matre cum liberis ꝓpter quos mater re-
tinet dotem:an si postea ꝑdecedant liberi dos ad patrem re-
uertatur.concludit ꝙ nõ:qꝛ satis est ꝙ conditio semel extite-
rit licet non durauerit.l.cum vxori C.quando dies lega.ced.
⁊.l.si quis heredem.C.de institu.⁊ substi.

Consilium.CXVI.

a Postea quam in cã magnifici equi-
tis domini Galeacij
de marescotis allegationes[a] aliquas iuris edidi
in fauorẽ eius plenius adhuc informatus sum de
eo quod dicti duo testes contra eum recepti super probanda
dicta renuntiatione deponere videñ.¶ Unde adhuc magis
intrepide sentio dictam allegatam renuntiationem non suf-
fragari aduersario domini Galeacij:qꝛ vltra defectus quib⁹
dixi laborare attestationes predictas adhuc apparet alios
superesse defectus reddentes probationem ipsam inefficacẽ.
¶ Nam primus testis deponit quod dicta renuntiatio fuit
facta anteq̃ dictus Alex.consignaret dñõ Galeacio turrim
seu fortilicium cum munitionib⁹. Scõs vero testis deponit
1 fuisse post factam consignationẽ.† cõstat autem ꝙ testes qui
variãt in tpe tanq̃ singulares non probãt,vt.iij.q.ix.c.nihi-
lominus.⁊ le.⁊ no.in.c.cum causam.que inter archiepiscopũ.
de testi.⁊ in.l.testium.C.de testib.¶ Quinimo quando sunt
duo testes tamen variantes ⁊ discordantes, vt in proposito
nostro dato quod aliquo modo possent reduci ad cõcordiã.
tamen talis concordia non fit vt probẽt,vt no.Jo.Andre.et
Anto.de But.in.c.nostra.de testib.⁊ Jo.an.in addi.Specu.
in tit.de teste.§.iam de interrogatorijs.in addi.incip.incaute
⁊c.⁊ Feder.de Sen.in cõsil.clxij.inci.domine Grifole.⁊ An-
to.But.in.c.cum.de testi.nam cum talis concordia fieret de
necessitate interpretãdum esset ꝙ bis fuerit facta dicta renũ-
ciatio,sc; semel ante consignationẽ:⁊ de illa loquitur prim⁹
testis:⁊ semel etiã post consignationẽ:⁊ de illa loquitur scõs
testis,vt in.c.periculose.cum glo.de pe.dist.j.⁊ ideo remanẽt
singulares.⁊ in casu optime loquuntur prefati doc.¶ Alio
defectu laborant etiam dicte attestationes:qꝛ primus testis
deponit ꝙ dicta renuntiatio fuit etiã extra dictã turri; inter
ponentes.¶ Scõs vero dicit ꝙ fuit in cortili dicti fortilitij
penes ponticellã: sed ista sunt diuersa loca: qꝛ inter pontes
dicitur ꝙ est in medio pontiũ.i.inter vnũ pontem ⁊ alium.l.
iij.§.ante heredes.ff.de lib.⁊ posth.⁊ ille locus nõ est in cor-
tili dicti fortilicij.primus autem testis dt ꝙ fuit in cortili pe
nes põticellã.⁊ illa dictio in cortili,denotat intrinsecitatẽ lo-
ci.l.j.§.i flumine.ff.de flu.¶ Et si dñi iudicãtes notũ nõ hñt
locum,possunt etiam ex officio eorũ inspicere aut mittere:qꝛ
ad declarationẽ retro actitatorũ põt iudex officio suo supple
re.c.cũ Jo. de fi.inst.c.per tuas.⁊.c.cũ clamor.de test.xxx.q.vl
ti.iudicantem.no.Spe.in titu.deposit.§.iij.ver. regulariter.⁊
Jo.And.in.c.j.de iura.cal.lib.vj.⁊ no.alij in.c.cũ causam.de
iur.cal.⁊ Bal.in.l.per hanc.in prin.C.de tẽpo.app.cũ simi.vñ
videmus ꝙ põt iudex ex officio repetere testem vt declaret di
ctũ qñ est ambiguũ,vt no.in.§.qꝛ vero.in aut.de test.⁊ in.c.in
presentia.de ꝓb.⁊ in.d.c.cũ clamor.¶ Et ꝑsertim ꝓcedit hoc
2 in ea declaratiõe q̃ fieri põt ꝑ inspectionẽ oculorũ.† qꝛ illa ꝓ-
b batio nunq̃ intelligit exclusa[b] vt no.Azo in sum.C.ad.l.aql.
⁊ not.Bal.in rubr.C.de ꝓba.in.j.col.in.l.pe.C.de peric.tut.⁊
in.l.j.C.si aduer.lib.⁊ in.l.ꝯtra negãtẽ.ad fi.C.ad.l.aqui.⁊ no.
est dubium ꝙ talis varietas resultans ratione loci reddit te-
stes singulares,vt leg.⁊ no.in.d.c.cum causam.⁊ in.d.l.testiũ.
ex quibus tam dictis quam in prioribus allegationibus cõ-
cludo saltem ratione singularitatis dictorum testium dictam
allegatam ratione obstare.

Summarium.

1 ☞ Clausula generalis restringitur a specificata.contra nu-
mero.2.
3 Quodq; verbum debet aliquid operari.
4 Societate finita capitali debet reddi,non diuidi.

a ¶ Allegationes.
que habẽtur.j.eo.
consi.cxviij.

b ¶ Exclusa.Alex.
Jas.l.eum qui.§.
in popularib⁹.co.
ij.ff.de iureiuran.
Cur.senior.consil.
lxix.nu.vj.Jas.l.j.
in prin.col.v.ff.de
op.no.nunciatio.
Hyppo.marsi.l.j.
§.si serui quasi.nu.
v.de questi.Alci.
l.palam.de verbo.
signific.tra.de pre-
sump.par.ij.num.
xvj.

Consiliũ.CXVII.

Visis supra narratis in themate ⁊ in in
strumento confecto inter di
ctos fratres de anno.Mcccc.xx.die.xxix. Octo-
bris.Dubiũ facere videt:qꝛ dicti instrumẽti clau-
sula quod omnia debita ⁊ credita eorũ sint communia vide
tur restringẽda ad debita ⁊ credita que fuerunt comprehensa
sub administratione facta per dictum Petrum paulu;:quia
in precedenti parte instrumenti posita est absolutio generalis
facta dicto Petro paulo per dictos fratres de administratio
1 ne bonorum communiũ dictoru; fratrum:† qꝛ clausula gene
ralis subsequens refertur ⁊ restringitur ad precedẽtia specifi-
cata quando id fieri potest salua ratione recti sermonis.l.si d
certa.C.de transa.l.aurelius.§.sticho.de libe.lega.l.si ita quis
§.fina.de verbo.obliga.l.si ex pluribus.in princip.ff.de so.no.
Bartol.⁊ doct.in dictis locis.⁊ Barto.in.l.aurelio.§.caius.
de lib.leg.⁊ in.l.emptor.§.lucius.per illum tex.ff de pac.⁊ no.

Cyn.allega.ro.in.l.sub pretextu specierum.C.de transac.⁊ in
l.si ex maiore.per illum tex.C.de excep.⁊ no.Jac.but.⁊ Sal,
in.l.age.C.de transac.⁊ cano.in cap.j.de transac. ¶ Accedat
quod illa clausula in qua cōtinetur quod omnia debita ⁊ cre
dita sunt communia est facta cum dictione item que est repe
titiua precedentiū.l.in repetendis.ff.de lega.iij.l.j.in fin.ff.de
publica. ¶ Sed premissis non obstantibus sentio in casu ꝓ-
posito contrarium esse verius,⁊ omissis nō necessarijs cōclu-
do ꝙ omnia nomina debitorum que tēpore dicti instrumen-
ti aliquo modo cōstaret spectasse ad dictū magistrum Joan.
debēt equaliter ⁊ viriliter spectare ad euz ⁊ ad oēs dictos ei⁹
fratres etiam si non essent de nominibus debitorū cōprehen-
sorum in administratione facta per dictum Petrum paulū
etiam si prius spectassent ad dictum magistrum Joan.inso-
lidum:quia verba dicti instrumenti sunt clara multum ⁊ la-
ta.nam verba sunt hec videlicet item cōuenerunt cum dicto
Petro paulo.⁊ omnes ipsi quatuor fratres simul ⁊ vnanimi
ter,⁊ concorditer voluerūt asseruerūt ⁊ confessi ⁊ cōtenti fue-
runt ꝙ omnia eoꝝ debita ⁊ credita essent ꝯmunia ⁊c. ¶ Vñ
illa dictio eorū posita in plurali numero resoluiṫ in suas sin-
gularitates:⁊ perinde est ac si cōuētū esset singulariter ⁊ sepa
ratim de debitis ⁊ creditis vniuscuiusqꝫ dictorū fratrū cōi-
candis.l.falsa.§.fi.⁊.l.cui fundus.ff.de condi.⁊ demō.l.si plu
res.C.de cōdi.inser.⁊ sic apparet ꝙ etiā illa nomina debitorū
que insolidū erant magistri Joā.vel alterius ex dictis fratri-
bus sunt cōprehēsa in cōmuniōe predicta. ¶ Itē dicta clau-
sula habet signū vniuersale vt patet ibi dum dicit oīa eorum
debita,qd signū vniuersale,debet operari:vt indifferenter oīa
debita ⁊ credita comprehendantur.l.iuli.in princ.ff.de leg.iij.
2 l.pediculis.§.labeo.ff.de auro ⁊ ar.leg. ¶ †Et operaṫ illud
signum vniuersale,vt dispositio que aliter restrictionē recipe
ret nō recipiat:vt no.decidit Bart.in.l.generali.§.vxori.ff.de
vsufr.leg. ¶ Confirmatur per ea que notabiliter scribit bal.
in.l.pactū.C.de colla.in.xiij.q.cum duabus sequē.vbi dicit
ꝙ clausula generalis adiecta post quedā specificata restringi
tur ad illa si vtraqꝫ clausula depēdet ab eadē causa finali:al's
aūt generalis clausula gñaliter operabiṫ allegat ea q̄ habētur
in.l.cum aquiliana.ff.de transacti.⁊.d.l.si certa.⁊.l.sub p̄tex-
tu.⁊.l.fin.§.idem quesijt.ff.de cōdi.indebi.⁊.d.l. aurelio.§.fi.
¶ Subdit etiam ꝙ si clausula generalis a nullo regitur:nec
est annexa alteri:tunc virtus eius debet esse generalis nisi cor
rigaṫ aliquid qd esset in actu specialiter dispositum per.l.j.C.
de libe.p̄te.⁊.l.quoties.C.fami.erci.⁊.l.legatorum.§.qui plu-
res.ff.de lega.ij.per not.in.l.ij.C.de cōdi.inser. ¶ Et ideo cō-
suluit quod caueat sibi quis ne renunciando vtaṫ verbis ge-
neralibus ne in promptu aliquo generali effuso sermone peri
culum incidat.l.fi.C.de do.promis.sed dicta clausula cōtinēs
ꝙ omnia credita ⁊ debita sint cōia non depēdet ab eadē cau-
sa fi.a qua dependet clausula precedens:nam clausula prece-
dens cōtinebat absolutionē factam a dictis tribus fratrib⁹
dicto Petro paulo etiā eorū fratri eo:quia ipse administraue
rat bona cōmunia dictorum fratrum:⁊ qꝛ erant bene conten
ti de dicta administratione liberauerūt eum:sed illa causa nō
inferebat ꝙ ipsi omnes fratres per hoc deberēt adinuicē con
uenire ⁊ consentire,ꝙ omnia debita ⁊ credita dictorū fratrū
cuilibet eorum deberēt esse communia:quia stāt ista simul ꝙ
Petr⁹ paul⁹ administrauerit bona cōmunia dictorū fratrū.
⁊ ꝙ tamē omnia debita ⁊ credita dictorū fratrū q̄ prius non
erant cōmunia:nec in futurū similiter essent cōia.nā ex diuer
sis nō recta fit illatio.l.naturaliter.§.nihil cōmune.ff.de acq.
posses.l.inter stipulantē.§.sacram.de verbo.obli:⁊ illa dicitur
esse cā finalis:de cuius radice emanat obligatio.l.damus.ff.
de condi.indebi.no.Bart.in.l.demonstratio.§.j.in.vj.q.ff.de
cōdi.⁊ demon.⁊ Bal.in.l.j.C.de falsa causa adiec.leg. ¶ Sz
administratio aliquorū bonorū cōium dictorū fratrū facta
per dictū Petū paulū nō causat obligationē ꝙ omnia debi
ta ⁊ credita dictorū fratrū sint cōia:ergo ista clausula dispo-
nens de debitis ⁊ creditis communicādis nō restringiṫ ad ea
de quibus loquiṫ clausula precedens in qua cōtinet absolu-
tionē administrationis:nec in dicta secūda clausula est inser-
ta aliqua cā q̄ dici possit tēdere ad restringendū dicta debita
⁊ credita,⁊ per cōsequēs ex doctrina p̄dicta verba debent la-
te ⁊ generaliter operari ⁊ intelligi:⁊ per hoc apparet respon-
sum ad.d.l.si certa.cū alijs.s.allegatis.⁊ cum ibi no.p doct.
¶ Preterea secūdo respōdeo ꝙ illa iura cum ibi no.loquū-
tur quādo precedebat clausula specialis ⁊ super eodē materia
supponebaṫ gñalis vt si absoluo te a fundo titiano:⁊ postea
generaliter promitto a te nihil vlterius petere seu gñaliter te
absoluo ab eo quod abs te petere possem intelligitur:sz oc-
casione dicte obligationis fundi:puta rōne dāni vel interesse
seu fructuū vel pene dependentiū adiecta obligatiōe fundi fa
cit qd no. in.c.accusatus.in glo.in verbo iudiciarij.de hęti.in
vj. ¶ Sed in proposito nostro clausula secunda loquens de
debitis ⁊ creditis non disponit aliquid in genere vel in specie
de absolu.de qua in prima clausula:ergo nō sum⁹ ī casu dicte
l.si de certa.hic ꝯria loquuntur qñ p̄cedit clausula vel dispo-
sitio specialis:⁊ postea subsequiṫ generalis:sed in casu nostro
secunda clausula nō est quo ad primū magis generalis:ita ꝙ
illa materia de qua ī.d.l.si de certa.nihil ꝓz ee:cū ista posset
respōderi per id qd habetur in.d.l.si de certa.cum simi.proce-
dit in transactione:sz facta per verba generalia:nā restringi-
tur ad rem vel causam specificatā per quam deuentum est ad
transactionem:qꝛ transactio est de re dubia ⁊ lite incerta.l.j.
ff.de trāsac.ideo verba gñalia nō porriguntur vltra id super
quo erat lis:secus in alia cōuentione vel pacto p verba gña-
lia:qꝛ generaliter operatur pluribus.de acceptila.Et istā opi.
tenuit gl.reputata singularis.in.d.l.emptor.§.lucius.ff.de pa
ctis.Inn.in.c.conquerēte.de offi.ordi.⁊ Bart.in.l.de pupil-
lo.§.si pluribus.ff.de ope.no.nū.tamen precedentes respon-
siones tutiores sunt.Non ob.ꝙ dicebaṫ de dictione item,que
est repetitiua p̄cedētiū:qꝛ respōdeo ꝙ illud est verū,qñ oratio
in qua apponiṫ dictio item,est imperfecta. ¶ Sed vbi est pfe
cta vt in casu nostro:tūc dicta in prima oratione vel clausula
non intelliguntṫ repetita in sequēti.l.qui fundū.ff.de contra-
hen.emptio.l.ij.§.j.ff.vi bon.rap.l.item apud.in princi.ff.de
iniurijs.cum si.per que iura ita concludūt Bar.⁊ alij doct.in
d.l.in repetēdis.⁊ in.d.l.j.ff.de public.⁊ quod in proposito ex
verbi instrumenti cōprehēdatur intentio contrahentiū fuisse
ꝙ omnia debita ⁊ credita dictorū fratrū essent cōia etiā q̄ nō
fuissent cōprehēsa sua administratiōe facta p Petrū paulū
3 probaṫ:† qꝛ nedū vnaqueqꝫ clausula,sz etiā vnūquodqꝫ ver
bū a cōtrahētibus ꝓlatū debet esse cū virtute operādi si fieri
potest.l.hac lege.ff.de cōtrahē.emp.l.si stipulatus.ff.de iniu-
rijs.in principio.verba sunt Bal.in rubrica.C.de contrahen.
emp.in.viij.q.sed certum erat ꝙ illa q̄ fuerāt comprehēsa sub
administratiōe facta per Petrū paulū erāt cōia:qꝛ hoc erat
expressum in prima clausula vt ostēdūt illa v̄ba.s.administra
tiones bonorū cōmu.l.bonorū appel.ff.de v̄.sig.ergo vt oīa
v̄ba dicta sequētis clausule sint cū virtute aliqd operādi in-
telligi debēt ꝙ cōprehēdant etiam ea que nō erāt cōprehēsa
in administratiōe Pe.pau. ¶ Nō obst.etiā p̄dictis si diceteṫ
ꝙ dato ꝙ dicta noīa debitorū posita sint in cōione,tñ si vo-
lūt mō dicti fratres diuidere dz vnusquisqꝫ in diuisiōe dedu-
cere illud qd posuit in cōione:qꝛ rñdeo ꝙ illud non procedit
qñ a princi.agit vt illud quod poniṫ debeat esse cōmune vt
no.gl.in.l.j.C.pro socio.que in vno est approbata licet in alio
reprobeṫ ibi dū querit qd in dubio facit.l.si nō fuerint.ī pric.
ff.pro socio. ¶ Qd tāto magis ꝓcedit ī casu nostro ex dicto
contractu de instrumēto non apparet tūc fuisse celebratas di
ctas cōuētiōes inter dictos fratris vt imposterū deberet esse
societas inter eos ad negociandū ⁊ pro aliquo questu vel lu-
cro inde querēdo,sed solū fuit quasi reciproca quedā permu-
tatio nominū debitorū ⁊ creditorū vt vnusquisqꝫ fratrū par-
ticiparet de debitis ⁊ creditis alterius fratris sicut in simili
habeṫ in.l.cū duob⁹.in pri.ff.p socio.⁊ in.l.si opas.ff.de pre-
scri.ver.vñ aliter intelligēdo.s.quod vnusquisqꝫ possit repete-
re vel cōsequi ratā in nominibus debitorū prout primo habe
baṫ sequereṫ ꝙ nullius esset efficacie dicta cōuētio circa di-
cta nomina debitorū communicāda que interp̄tatio vitāda
4 est in.l.meui⁹.in pri.ff.de le.ij.l.si qñ.in prin.de le.j. ¶ † Pre-
terea in casu quo reprehēdiṫ gl.in.d.l.j.C.pro socio.illud ideo
est:qꝛ ibi vni⁹ sociorum ponebat pecunia puta mille aureos
alius ponebat operā tantū:nam finita societate in dubio vi-
a detur esse actum ꝙ capitale mille aureorū,si extat reddatur [a]
ei q posuit illos aureos ī societate,⁊ de eis nihil habeat alius
socius qui posuit operā:qꝛ illa opera succedit loco cōmodi et
vsus pecunie cū opera:ergo nil dz habere de mille aureis ille
qui ponit operā:qꝛ ꝓ capitali mille aureorū nihil posuit,sed
solū posuit operā pro vsu capitali vt declarāt doc.in.d.l.j.Sz
in proposito nostro vterqꝫ posuit sua nomina debitorū ⁊ cre-
ditorū q̄ qbuslibet voluerūt esse cōia oēs fratres:⁊ vnūquēqꝫ
de eis participare ita ꝙ illud qd dicūt doc.in.d.l.j.reprobādo
illā gl.in ver.quid si nō appareat ⁊c.facit ꝓ p̄dicta cōclusio-
ne nō aūt ꝯ ⁊ hoc euidēter colligiṫ ex verbis Raynerij ibi dū
dicit ꝙ non obstant iura allegata in glo.quia illa loquuntur
quando vnusquisqꝫ in communione ponebat pecuniā,alius
operā.Sed questione ibi formata vnus tantum ponebat pe-
cuniā alius operā,⁊ sic aperte vult quod in casu in quo docto
res ibi reprobāt illā gl.nō ꝓcederet talis reprobatio qñ vnus-
quisqꝫ ponit rem suam seu pecuniam,⁊ ita etiam ibi not.Ex.

a ¶ Reddaṫ. Bal. Pau. Salyc.d.l.j. Bal.cōsi.cclx.lib. j.Cor.ꝯs.xxiij. co. si.lib.j.ꝯsil.clij.col. fi.lib.iij. cōsi.lviij. col.ij.lib.iiij.

Consilium.CXVIII.

In causa et lite inter peregrinum de la caualiera agentem et magnificum equitem dominum Galeacium marescotum defendentem. ¶ Viso processu et allegationibus celeberrimi docto. domini Vincentii paleoti honorandi mihi fratris. Necnon visis aliquibus dubitationibus peregregie formatis paucis agam: quia res apud doctissimos agitur etiam: quia eleganter scriptum est et allegatum pro parte dicti domini Galeacii per prefatum dominum Vincentium eius aduocatum.

¶ Omnis vis consistere dicitur in eo quod probari dicitur per duos testes vltimo receptos in fauorem peregrini. ¶ Sed profecto illius non obstantibus puto dictum peregrinum nullo modo posse obtinere maxime ex infrascriptis.
1 ¶ † Et primo quia ad hoc testimonium duorum testium sufficiat oportet eos esse contestes: alias non probant. c. licet causam. de probat. c. bone. de elec. et l. ob carmen. §. fina. ff. de testi. et oportet eos esse contestes quo ad effectum: licet non in verbis. vt not. in. c. cum ecclesia. in verbo vacillasse. in gl. de cau. poss. et proprie. et in. c. dudum. in glo. de conuer. coniuga. et no. Joan. an. et alii in. c. nihil obstat. de verb. significa. et ita in multis locis dicunt legiste per legem qui sententiam. C. de penis. cum simili. ¶ Sed dicti duo testes nec in verbis nec in effectu sunt concordes et contestes vt probabo ergo etc. quod non sint contestes patet: quia fatetur quod primus testis deponit magnificum dominum Galeacium dixisse Alexandro per hec verba videlicet ele venuto nō scio che dona che dice hauere raxone in quella possessione et que laspeta ad ella che non me la poi hauere donata va pure et tientela egodela et rendeme li mei denari chio ho fatto et fame tuto quello que tu voi de essa: et quod tunc dictus Alexander dixit domino Galeacio: come voleti voi che io ne faza che raxone ne auerebe io: et quod dominus Galeacius replicando dixit: va pure et rendeme li mei dinari chio ho spexo: et fano quello che tu voi de la tua possessione che in fina adesso te la renuncio. Secundus vero testis vt dicitur attestatur quod dominus Galeacius protulit hec verba coram Alexandro: videlicet va e fa de la tua possessione cio che tu voi che morto che tu fusse la non peruenarebe a mi per che a le cride comparse vna tua sorela e mostro che morto ti ditta possessione peruene a lei va pure e fa de la tua possessione cio che tu voi che fina adesso te la renuncio si te la do liberalmente pura che tu me pagi le gabelle et le charte chio te o pagato: et ipse acceptauit. ¶ Modo si diligenter ponderantur attestationes dictorum testium apparet euidenter de dissonantia et discordia inter eos: quia inspectis verbis primi testis pro dicta renuncia debebant refici domino Galeacio expense gabellarum et omnis alia impensa quam dominus Galeacius ostenderet se fecisse: vt patet ex illis verbis videlicet: rendeme li mei denari chio ho spexo in le gabelle et altere spexe: et etiam ex illis verbis: va pure
2 et rendeme li mei denari che ho spexo. † indefinita enim equipollet vniuersali saltem quo ad omnia in quibus est eadem ratio. l. si seruitus. ff. de serui. vrba. predi. l. si pluribus. in prin. et ibi Bar. et alii. ff. de lega. ii. c. solite. de maior. et obe. et no. gl. in c. vt circa. de elect. lib. vi. et Dy. in rub. de reg. iur. eo. lib. cum similibus. ¶ Sed inspectis verbis secundi testis pro dicta renuncia nō debebat restitui dño Galeacio per Alexā. nisi expensa gabelle et expensa instrumentorum: vt patet in illis verbis videlicet pura che tu pagi le gabelle et le charte: apparet ergo quod longa est differentia inter depositionem vnius testis et alterius in effectu: quia secundus testis vltra expensam gabelle solum deponit fuisse actum de vna alia expensa in specie: scilicet instrorum. ¶ Primus vero vltra expensam gabellarum deponit in genere fuisse etiam actum de aliis expensis: et sic testimonium primi testis est aptum comprehendere longe plura quam testimonium secundi. vnde quancunque impensam fecisset dominus Galeacius pro habenda et acquirenda dicta possessione donata vel pro ea acquisita conseruanda: puta quod comparentes tempore proclamationum seu cridarum vel pro alendo dictum Alexan. vel in similibus que ad presens nō est necesse probare debuisset illa reddi domino Galeacio si verum fuisset illud quod deponit primus testis quod non ita esset si solum fuisset eo modo quo deponit secundus testis: et illa responsio expensarum succedebat loco pretii dicte renuncie et loco cause. l. fundi partem. ff. de con-
3 trahen. emptio. l. predia. ff. de actio. empt. ¶ † Unde sicut quando vnus testis deponit quod res fuit vendita vel concessa pro decem: alius testis dicit quod fuit pro quindecim: et sic vnus de pluribus deponit quam alius dicuntur adeo singulares quod nō probant vbi agitur de probando certo actu vt in casu nostro: et nō agitur de probando aliquo vniuersali vel aliquo in genere: vt no. Jo. and. et alii post eum in. c. j. de arbi. lib. vj. in nouella. et ibi sequuntur alii communiter. et idem not. Arc. xj. q. iij. c. nihilominus. et no. Ang. et Mod. in. l. ex facto. §. item quero. ff. de vulg. et pup. et Bal. in. l. testium. in. vij. col. C. de test. et in. l. j. C. de testa. et Jo. de imo. in. l. inter pares. in. iij. col. ff. de re iudi. et in. l. j. §. si stipulanti. ff. de ver. ob. et in. c. cum oporteat. de accusa. et vbique approbatur hec conclusio quo ad casum nostrum in quo varietas testium inducit singularitatem: vt patet ex notatis in locis preallegatis. ita ratione varietatis et singularitatis non probant in casu nostro dicti testes: et istud pro se sufficeret pro victoria domini Galeacii et habeo pro hoc potissimum fundamentum. ¶ Possunt etiam alia ratione dici dictos testes non probare quoniam probatio eorum nō est certa: vt esse debet. l. nec natales. C. de proba. et in. c. in presentia. de proba. quod autem dicta probatio nō sit certa patet: quia dicti testes non specificant qualitatem predii seu possessionem cum suis demonstrationibus: nam ad hoc vt dicatur predium clare et certe demonstrari oportet exprimere locum: saltem cum duobus confinibus et demonstrationibus. l. forma. in princ. ff. de censibus. l. hac consultissima. C. qui testa. face. pos. l. si quis in fun. voca. in prin. ff. de leg. j. sed dicti testes nō exprimunt demonstrationes predictas: sed dicunt: quella possessione. ¶ Bene facit quod no. Jo. an. et alii post
4 eum in. c. auditis. de prescri. † vbi dicunt per illum textum de facto terminatum fuisse quod quidam libellus conduxerat a locatore equum vt iret ad certum locum locator petebat equum vel eius estimationem si non extabat: sed conductor dicebat non teneri: quia mortuus fuit equus naturaliter in via et probauit per aliquos qui secum equitauerant quod equus naturaliter sibi mortuus est in via: locator dicebat bene probasti quod vnus equus tibi mortuus est naturaliter: sed nō probasti quod fuerit ille equus quem tibi locaui: certe locator recte allegabat quia probatio rei tanquam incerta non releuabat. ¶ Preterea ex verbis primi testis dicentis quod Alex. respondit dño Galeacio. come voleti voi che io ne faccia: che raxone ne hauerebe io. Apparet quod dictus Alexā. nō assensit illi renuncie nec illam acceptabat quasi nollet reddere omnes impensas absque eo quod dñs Galeacius per instrumentum reponeret Alex. in pristinum statum. ergo per illam renunciam nō acceptam non videtur dñs Galeacius a possessione cecidisse. l. si me in vacuam. ff. de acq. possess. et per no. per Bar. in. l. quod meo. §. si furioso. in fi. eo. ti. ¶ Postremo confirmari possent adducta per dominum aduocatum dñi Galeacii per ea que traduntur per Ant. de but. in. c. in literis. de restit. spolia. circa medium. in
5 ver. et ex his infertur. quod exceptio renunciationis, etc. ¶ † Ubi inquit quod licet exceptio renunciationis obstet agenti in possessorio in beneficialibus per. c. accepta. eo. ti. tamen secus est in non beneficialibus: quia per hoc nō fundatur intentio partis aduerse per no. per Bar. in. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquiren. possess. col. iiij. et per alia ibi allegata per eum sentio etiam dictos testes esse viles abiectos et pauperes quibus nō est plena fides adhibenda. l. iij. in princi. ff. de test. ¶ Ex quibus concludo attestationes dictorum duorum testium prefato domino Galeacio non obstare. reliqua suppleat prestantis dominorum iudicare debentium etc.

Summarium.

1 Uerba quādo importent modum vel conditionem.
2 Exceptio que oritur ex eodem fonte nunquam est sublata.
3 Participium resoluitur in verbum et relatiuum.
4 Notarius non potest conficere instrumentum: nisi de his que vidit et audiuit tempore contractus.

Consilium.CXIX.

Uiso processu super causa inter spectabilem equitem et comitem dominum Ludouicum de fedrucis de firmo agentem et magistrum Jacobum de vexano se defendentem. ¶ Summa totius rei consistere videtur in hoc vtrum dictum instrumentum rogatum per ser Nicolaum de pansachis mereatur executionem secundum formam statutorum. et per consequens an pro parte domini Ludouici fuerint adimpleta ea que pro parte sua adimplenda erant stantibus protestationibus et oblationibus pannorum et expensarum factis in ciuitate firmiana dicto Baptiste de crapentariis allegans illas petias pannorum nō esse illas que fuerunt per ipsum Baptistam consignate dicto domino Ludouico, et de quibus fiebat mentio in instrumento rogato per dictum ser Nicolaum prout

de predictis ꝓtestationibꝰ ⁊ obligationibus apparet scriptu
ra publica rogata ⁊ scripta manu ser Simonis de firmo.vñ
ad rem ipsam veniẽs animaduertendũ est,quod in dicto in-
strumẽto cuius petitur executio,⁊ in quo magister Jacobus
promiserat dare dicto domino Ludouico certam quãtitatẽ
olei,in ciuitate forliuij sunt adiecta ista verba post dictã ꝓ-
missionem olei:videlicet cum hoc etiam pacto ⁊ cõditiõe ꝙ
prefatus dominus Ludouicꝰ cõsignet predicto baptiste,vel
per ipsum dominum Ludouicum non stare quin daret ⁊ cõ-
signaret dicto baptiste seu alteri ꝓ eo,⁊ noĩe eius de volũta-
te dicti baptiste octo petias pannorum plurium colorũ sibi
iam consignatas dicto domino Ludouico per dictum ba-
ptistam in ciuitate firmi prout dictus procurator dicto noĩe
ad instantiam dictorum domini Ludouici ⁊ baptiste dixit
asseruit ⁊ cõfessus fuit ꝙ dictus dominus Ludouicꝰ dictas
octo petias pãni habuit ⁊ recepit a dicto baptista ⁊c. ¶ Itẽ
in eodem instrumento post predicta ⁊ quedam alia est clau-
sula huiꝰ tenoris:videlicet qbꝰ cõditionibꝰ adimpletis ⁊ of-
fertis ꝓ parte prefati dñi Ludouici versus dictũ baptistã vo
luit dictus magister Jacobꝰ posse ꝯueniri in ciuitate forliuij
cesenne arimini ⁊c.⁊ gñaliter vbiqꝫ locorũ terrarũ ⁊ fori in
quo vel qbꝰ dictã quãtitatẽ dictꝰ dñs Ludo.vel eius ꝓcura
tores petierunt ab ipso magistro Jacobo se integre ⁊ cũ effe-
ctu soluturũ quibus quidẽ locis ⁊ alijs qbuscũqꝫ voluit ipse
magister Jacobus posse etiã realiter ⁊ personaliter cõueniri
1 capi cogi ⁊ cõpelli carcerari ⁊ arestari ⁊c. ¶ † Nã illa verba
cũ hoc pacto ⁊ cõditiõe ⁊c.adiecta in pria clausula supra po-
sita faciũt conditionẽ vel saltẽ modũ.l.filius matrẽ.in verbo
eo pacto.⁊ ibi ad hoc illũ tex.põderat Bal.C.de inof.testa.l.
cũ res.⁊ ibi Bal.C.de dona.l.si societatẽ.§.arbitrorũ.cũ gl.⁊
ibi hoc no.in prĩ.ff.ꝓ socio.l.meuia.ff.de man.test.no.Bart.
in.l.quibꝰ diebꝰ.§.termilius.ff.de cõdi.⁊ demõ.circa.ij.col.⁊
probat̃ etiã in.l.quoniã.⁊ ibi hoc no.Bal.C.de rerũ perm.in
l.ea conditione.⁊ ibi Bald.C.de rescin.vendi.⁊ no.Joã.and.
in addi.Spec.in tit.de instru.edi.in.§.nũc vero aliqua.in vlt.
co.⁊ ꝑ Bar.in.l.nihil.ff.de cõiungen.cũ eman.lib. ¶ Et licet
in dictis locis habeatur ꝙ dicta verba denotãt potiꝰ modũ
ꝗ̃ cõditionẽ:tamẽ in proposito nostro faciũt cõditionẽ ⁊ nõ
modũ:quia vbicũqꝫ aliquid est expressum per verba importã
tia de sui natura modũ ⁊ nõ cõditionẽ:tamen appareat taci-
te vel expresse partes voluisse ꝙ primo impletur illud qđ erat
expressum ꝑ verba de sui natura importãtia modũ ꝙ ĩplere
debens cõsequatur emolumentũ ⁊ cõmodũ sibi prestandum
tunc talia verba mutãt naturam,⁊ non faciũt modũ,sed con
ditionẽ.l.thais ancilla.§.stichus.ff.de fideicõ.libe.ita no.bar.
in. l.quibus diebꝰ.§.termilius.in ver.quid si testator expresse
voluit ante impleri ⁊c.⁊ probatur in.l.in cõditionibꝰ.§.j.⁊.l.
quesitũ.§.j.ff.de cõdi.⁊ demõ.ꝑ Jmo.in.l.hmõi.in prĩc.ff.de
leg.j. ¶ Sed ita est ꝙ dicti ꝯhentes voluerũt ꝙ primo debe-
rent impleri ea que vt supra erant implenda in personam di-
cti baptiste anteꝗ̃ cõueniretur ⁊ exigeret̃ dictꝰ magister Ja-
cobꝰ:vt patet ex dicto.§.clausula incipiẽte quibus conditio-
nibus adimpletis ⁊c.vt verba ipsa sonãt colligit ex illis ab-
latiuis:scꝫ qbꝰ cõditionibꝰ adimpletis ⁊c. ¶ Quia ablatiui
important cõditionẽ ⁊ resoluuntur ac important sicut si di-
ctũ fuisset:⁊ si dictꝰ dñs Ludouicus dictas cõditiones im-
pleuerit ⁊c.tam in vltimis volũtatibus ꝗ̃ ꝯtibus.l.a testa-
tore.ff.de cõdi.⁊ demõ.l.ab emptione.in prin.⁊ ibi no.Bart.
2 ff.de pactis. ¶ † Sed ita est ꝙ statutũ disponens ꝙ instrm
habeat executionẽ paratã:⁊ ꝙ ꝯ illđ nulla possit opponi ex-
ceptio semꝑ intelligit̃ dũmodo cõditio ꝯctꝰ sit adimpleta vt
late dicit Bald.in.l.si causam.maxime versus fi.C.de execu.
rei iudi.⁊ Jmo.in.l.fi.in.x.col.ff.de acquir.poss.⁊ no.Bar.in
l.etiã.in.j.vel.ij.co.C.de exe.rei iudi. ¶ Ad idem qđ no.Bal.
in.l.ex ꝑdijs.C.de eui.vbi dixit ꝙ si statutũ disponit qđ con-
tra instrm cõfessionatum non possit opponi aliqua exceptio
tñ poterit opponi exceptio rei nõ tradite vel nõ libere tradi-
te si ita exceptio ꝓueniat ex eodẽ instrumẽto.allegat no.per
Bar.in.l.eũ qui ita.§.qui ita.ff.de verb.ob. ¶ Ad hoc quod
no.Ant.de but.in.c.cum Joannes.in princ.in glo.quero an
emptor ⁊c.extra de fide instru. ¶ Ad idẽ qđ not.Bal.ĩ aut.
ꝑsente.C.de fideius.vbi dixit ꝙ si ꝯ executionẽ instrumẽti cõ-
fessionati non põt opponi ex forma statuti aliqua defensio
modo fideiussor cõuẽtꝰ ex instrumẽto cõfessionato petit iura
sibi cedi:nunquid admittatur ista defensio,arguit ꝙ non:q̃
statutum dicit ꝙ nulla admittat̃ defensio:tamen ipse cõclu-
dit cõtrariũ:quia quãdo defensio venit ex eadẽ causa ⁊ inest,
a ⁊ ꝓcedit ex eodem fonte [a] seu instrumẽto a quo ꝓcedit peti-
tio tũc semꝑ potest opponi ꝑ no.per Bart.in.l.perẽptorias.
in.iij.col.C.sen.rescin.nõ pos.in versi.quero cõdẽnatus ⁊c.et

a ¶ Fonte.𝔷. cõsilio xcv.nu.2.

b [redacted]

c ¶ Ut no.Jas.l.cẽturio.colũ.xvj.de vul.⁊ pup.cõsi.lv.col.v.ꝯs.lxv.co.ij.lib.iij.Alex.j.li.ij.ꝯs.cxxiiij.nu.6.

in.l.j.ff.de iur.⁊ fac.ign.⁊ Fulg.⁊ Pau.de ca.in.l.si duo pa-
troni.§.si qs iurauerit.ff.de iureiur. ¶ Ex ꝑdictis ergo appa
ret ꝙ nisi adimpleuerit dñs Ludouicꝰ dictã conditionẽ con
sistentem in reddendo dictas petias panni baptiste predicto
non poterit cũ effectu in executione instrumẽti petita obtine-
re attento ꝙ per modum cõditionis fuit adiecta dicta con-
uentio ⁊ qđ procedit ab eodem instrumento cuius petit̃ exe-
cutio.Facit etiam:quia statutũ predictum debet intelligi de
b instrumẽto liquido:[b] vt per Bar.in.l.j.in princ.ff.de eden.et
l.proinde.§.notandũ.ff.ad.l.aqui.⁊ in.l.eleganter.in princ.ff.
de cõdic.inde.⁊ in.l.ij.C.de sen.que sin.cer.quãti.cũ si. ¶ Nec
predictis ob.si dicatur ꝙ do.Ludouicꝰ obtulit dare baptiste
in ciuitate firmi octo petias panni diuersorũ colorũ asseren-
do illas esse easmet ꝗ̃ sibi dño Ludo.per baptistã consignate
fuerãt:⁊ de quibus fiebat mentio in dicto instrumẽto rogato
per ser Nicolaum de pansachijs ꝗ̃uis Baptista tunc recusa
uerit eas recipere asserens non esse suas seu illas quas consi-
gnauerat ipse dicto dño Ludouico: q̃ ad hoc respondeo ꝙ
cum in instrumento rogato per ser Nicolaum de pansachijs
cõtineat̃ qđ debeat dictꝰ Ludouicꝰ cõsignare dicto Bapti-
ste octo petias pannorum pluriũ colorum:sibi iam cõsigna-
tas per dictum Baptistam dicto domino Ludouico ⁊ sic nõ
ꝓmiserat ꝓcurator dñi Ludouici in dicto instrumento dare
baptiste octo petias pãni diuersorũ colorũ simpliciter.sed ꝓ-
misit dare illas quas consignauerat dictꝰ baptista dño Lu-
douico. ¶ Hoc etiam importat illud participium preteriti
3 temporis cõsignatas:† q̃ participium resoluit̃ in verbum ⁊
c relatiuum.i.que cõsignate fuerũt:vt no.[c] gl.in cle.j.in verbo
si dignitatibus de ꝑben.⁊ relatiuum iunctum verbo presen
tis vel preteriti temporis significat quantitatem demonstra-
tiuã.l.demonstratio falsa.in prin.ff.de condi.⁊ demõ.⁊ not.
Bal.in.l.j.eo.tit. ¶ Ergo ad hoc vt dicat̃ dictum Ludoni-
cum adimpleuisse pro parte sua opꝫ qđ cõstet eũ dedisse seu
obtulisse baptiste nõ dico simpliciter octo petias pãni diuer-
sorum colorum.Sed illas quas baptista cõsignauerat domi
no Ludouico:⁊ sic probet ꝙ ista qualitas ⁊ demõstratio ad-
iecta in dicta ꝓmissione pãnorũ facta per procuratorem dñi
Ludouici fuerit verificata ⁊ impleta:q̃ quoties aliqd profer
tur cum aliqua qualitate debet vtrũqꝫ ꝓbari scilicet adimple
tum esse illud ⁊ etiã qualitas eius.l.j.§.ait pretor.ff.ne qd in
flu.publi.⁊ no.Bar.in prin.huius.l.⁊.l.non solũ.§.sed vt ꝓ-
bari.⁊ Bal.in.l.conuenticulam.circa.iij.col.C.de epis.⁊ cle.⁊
facit in.l.ij.§.docere.ff.vi bon.rap. ¶ Et ideo non sufficit ꝙ
appareat ꝙ dñs Ludouicꝰ simplr obtulit octo petias pan-
ni diuersorum colorum tanꝗ̃ illas que sibi cõsignate fuerũt
per baptistã nisi probet qđ erãt illemet cũ baptista hoc nega-
uerit. ¶ Pro hoc adduco decisionẽ Jo.and.in.c.auditis.de
ꝓscri.quẽ ibi sequit̃ Ant.de bu.⁊ alij moderni vbi dicit Joã.
an.se alias practicasse.nã quidã conduxerat a locatore certũ
equum pro certo itinere:⁊ iste equus naturaliter mortuus est
in itinere.locator petebat emẽdam equi cõductor ꝓbauit in
genere equũ mortuũ naturaliter.probauit enim per illos qui
secũ erant quod equus quem equitauit die tali mortuus erat
naturaliter dicebat locator bene ꝓbasti equũ vnum esse mor
tuũ:sed nõ illum quem tibi consignaui vel locaui:⁊ sic bñ di-
cebat locator:quia talis probatio ambigua non sufficit per
textum in.d.c.auditis.⁊ alia quedã exempla ibi subijcit Jo.
an.Jta in ꝓposito spectabat ad dicta Ludouici in causa exe-
cutionis ꝓbare qđ ille petie panni quas obtulit erãt ille que
fuerãt cõsignate sibi per dictũ Baptistã.⁊ per hoc patet non
obstare si diceretur quod presumit̃ qđ ille petie panni ꝗ̃ fue-
rũt oblate baptiste fuerũt illemet ꝗ̃ fuerũt cõsignate per bap-
tistã dño Ludouico eo q̃ pluralitas nõ presumit̃ nisi probe-
tur.c.in presentia.ver si.verum.⁊ ibi Anto.de bu.de ꝓba.c.cũ
Joannes.de fide instru.l.si in rẽ.⁊ ibi no.Bar.ff.de rei vendi.
⁊ no.Jaco.bu.in.l.optimã.C.de cõtrahen.⁊ committẽ.stipu.
⁊ Bal.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.⁊ in.l.cõuenticulam.in
v.col.C.de epis.⁊ cle.l.idem pomponius.§.fin.ff.de rei ven.cũ
si.q̃ rñdeo qđ vbi appareret ꝙ iste petie pãni oblate ꝑ dñm
Ludo.baptiste fuissent alias per baptistã consignate domi-
no Ludo.ꝗ̃uis baptista nunc diceret ꝙ ille octo petie panni
nõ sunt ille que debebãt sibi cõsignari:q̃ diceret ꝙ posset esse
quod pluries cõsignauerit dicto Ludouico illas quantitates
petiarũ panni diuersorum colorũ.certe nõ debebat audiri ba
ptista allegans istam pluralitatem consignationũ factarũ ꝑ
ipsum dño Ludouico q̃ pluralitas cõsignationum nõ pre-
sumitur.sed cũ nõ appareat quod dicte petie oblate fuerint
vnꝗ̃ consignate per Baptistam dño Ludouico non proba-
ta intẽtio dicti dñi Ludouici:vt in.d.c.auditis.dicit Jo.an.
¶ Nec ob.si diceretur qđ in instrumento dicte ꝓtestationis

continetur

continetur q̃ dictus Ludouicus obtulit octo petias panni diuersorũ colorũ,de quibus fit mẽtio in dicto instrumẽto ser
4 Nicolai de pansachijs:q: rñdeo † q̃ notarius rogatus de dicto instrumẽto protestationis non potest conficere instrumentum nisi de his que vidit ꝛ audiuit tpe quo cõficiebat ꝯtus ꝛ instrumẽtũ.no.Inno.in.c.fraternitatis.de here.ꝛ no.Bal. in rub.C.de fide instru.in.v.ꝛ.vj.colũ.ꝛ in.l.cum precibus.C. de proba.debet enim notarius conficere instrumentum de eo q̃d tempore contractus,vidit vel audiuit a partibus:vt plene per Jo.and.in addi.Spec.in ti.de instru.edi.in.vj.ꝛ.vij.col. ꝛ in.§.restat.in addi.inci.no.q: nõ sufficit.ꝛ no.p glo.in aut. de instr.cau.ꝛ fide.in.§.si vero moriant.in gl.que incipit.al's pro se.ꝛ Bal.in aut.sed nouo iure.C.si cer.peta.ꝛ in.d.rub.C. de fide instru.circa.ix.col.ꝛ in.l.ij.de ferijs.sed notarius non potuit tempore instrumẽti videre quod essent ille petie panni que fuerunt cõsignate per Baptistam domino Ludouico q: consignatio que fuit facta per Baptistam dño Ludouico nõ fuit facta tẽpore cõfectionis instrumẽti protestatiõis:sed lõge ante.ꝛ sic ipse ser Simon tanq̃ tabellio ad hoc adhibitus a partibus non potuit hoc videre.vnde etiã dato q̃ notario in cõscientia sua hoc cõstaret:scilicet q̃ essent ille petie panni que fuerant cõsignate per Baptistam domino Ludouico tñ ex hoc nõ potuit cõficere instrumentũ:vt dicit Bal.in.l.si ex cautione.in.iij.q.C.de nõ nu.pe. ¶ Nec etiã potuit hoc audire notari⁹ aliter q̃ ab vna parte.ptz q: Baptista ꝯdixit:non sensit illam consignationẽ seu obligationẽ esse de illis petijs pannorũ que ipse cõsignauerat dicto dño Ludoui.debẽt enĩ intelligi illa verba instrumenti ꝓtestationis dũ dicit de quibus in dicto instrumento fit mentio.vt illud relatiuũ de quibus referat in genere ad petias panni:sed nõ ad oẽs qualitates pannorũ nominatorũ in instrumẽto:vt no.p gl.ꝛ Bar.in l.iul.de here.instit.ꝛ in.l.ij.ff.de nego.gest.ꝛ in.l.domũ.ff.de iniurijs. ¶ Nõ ob.q̃ magister Jacobus conuentũ in iudicio executiuo ꝯfessus fuit oĩa cõtẽta in instr̃o rogato per ser Nicolaũ de pansachijs esse vera:ꝛ per ipsum magistrũ Jacobũ nõ stetisse neq̃ stare quominus impleant omnia cõtẽta in dicto instrumẽto:ꝛ obtulit se per pactũ cõtenta in dicto instrumẽto implere ꝛ p ipsum nõ stare ꝛc. ¶ Quia rñdeo q̃ magister Jacobus dixit q̃ p ipsum nõ stetit nec stabat quominus adimplerent cõtẽta in instrumẽto:ꝛ dicit verũ q: stetit ꝛ stabat per dictũ Ludouicũ:q: non dederat petias panni dicto Baptiste quas dare debebat:ꝛ ipse magister Jacob⁹ erat paratus adimplere.tñ ad hoc vt dict⁹ Ludouic⁹ posset actualiter eum ad solutionẽ cogere vel cogi facere debet ꝓ parte sua adimplere.l.iuli.§.offerri.de act.emp.l.ediles etiã.§.si.de edil. edic.facit.l.cedere diem.de ver.sig. ¶ Nec habet obstare etiã si apparet q̃ si sex petie pãnorũ ex dictis octo petijs fuissent de illis quas consignauerat Baptista dicto Ludouico:q: ex
a quo nõ adimpleuit.d.Ludouic⁹ in totũ ꝛ pfecte a nõ dicebatur releuari per talẽ obligationẽ partis.l.tutor.§.lucius.ff.de vsuris.l.iiij.cato.in si.ꝛ.l.qui viam.§.si.ꝛ quod ibi not.Bart. de verbo.obliga.ꝛ.l.cũ fundus.de cõdit.ꝛ demonstra. ¶ Ex quibus omnibus apparet quod dictũ instrumẽtũ non meret executionẽ:q: nõ fuit adimpletum pro parte dicti dñi Ludouici illud quod implere tenetur:scilicet dare illas octo petias panni Baptiste quas Baptista sibi cõsignauit:tũc si magister Jacobus emeret in ciuitate firmi illam quãtitatem ꝛ eam conduceret forliuium expensis domini Ludouici ꝛ ibi consignaret dño Ludouico nõ teneretur ad aliud vltra quantum est respectu olei:vt patet ex predictis.

Summarium.

1 ☞ Uerbum,ꝛ heredibus,non restringit sed auget.
2 Alienatione prohibita per contractum,non prohibetur per testamentum.
3 Hospitale sine autoritate episcopi nõ est locus religiosus.
4 Ecclesia potest acquirere emphyteuses vt vendat,non vt retineat.
5 Emphyteusis potest donari vel legari domino irrequisito.

Epitome.

Hilarius conduxerat ad liuellũ perpetuum pro se suisq̃ filijs ꝛ heredib⁹ in.xxix. an.ad renouãdũ ab illustrissimo Marchiõe astẽsi prout in instrumentis inuestiture cõtinetur duas apothecas quarum vsumfructum per codicillos relinqt cuidã Paulo de cultris ꝛ Alexandro de fontana relicto herede vniuersali hospitali dom⁹ dei de mutina,quo hilario defuncto dño visum est dictum hospitale non potuisse in dicto liuello succedere attento tenore inuestiturarum dicti Hilarij ꝛ inuestiuit dictum Paulum ꝛ Alex.fratres prout in inuestitura. Queritur an de iure dictum hospitale fuit capax dicti liuelli,ꝛ debuerit in eo dicto testatori succedere.ꝛ.d.Alex.ꝛ Paulus dicto vsufructu legato.

Consilium.CXX.

Super eo quod queritur videtur fortasse dicendũ non potuisse dictum liuellum transire iure hereditario in dictum hospitale:quia expresse in inuestituris Hilarij continetur,q̃ si dictus Hilari⁹ vendere voluerit dictas res seu ius suũ primo teneat requirere dictum dominum Marchionem astensem dominum directum ꝛ eidem domino marchioni teneatur vendere pro minori pretio quam alij persone:si vero ipse domin⁹ Marchio vel eius heres emere noluerit:tũc liceat dicto liuellario ꝛ suis heredibus vendere cuilibet alij persone emere volenti preterquam vlli venerabili loco cõi collegio vniuersitati maiori pro persona habili ꝛ sufficienti ad soluendũ dictum liuellum et ipsam rem meliorando:ꝛ si aliter factum fuit non valet ipso iure imo per pactum expressum cadat a iure suo. ¶ Et ita est q̃ ille qui non potest alienare in aliquem venerabilẽ locũ dicitur facere cõtra prohibitionẽ illũ instituendo sibi heredem. l.peto.§.fratre.ꝛ ibi not.l.codicillis.§.matre.ff.de lega.l.si ita quis.§.ea lege.ff.de ver.ob.ꝛ ibi plene per Bar.ꝛ no.in.l.pater.§.iulia.aggrippa.ff.de lega.iij. ¶ Sed hospitale videtur esse venerabilis locus ꝛ pius sicut ecclesia:ꝛ ꝓpterea ita subsunt episcopo hospitalia sicut ecclesie.viij.q.ij.quidã.c.de xenodochijs.de relig.do.not.archi.iiij.q.j.si ex laicis.ꝛ Bald. in.l.orphanotrophos.C.de episc.ꝛ cle.ꝛ in aut.similiter.C.ad.l. falc. ¶ Et q̃ hospitale dicatur pius ꝛ venerabilis loc⁹ dicit expresse Specu.in titu.de instrumẽ.edi.§.nunc vero aliqua. versicu.ꝛ scias.allegat inter cetera.§.si.in aut.de ecclesia.titul. colla.ix. ¶ Accedit etiam quod de iure communi non videtur quod in ecclesia ꝛ pari ratione nec in hospitali possit fieri alienatio iuris emphyteutici etiã qñdo dominus directus recusat acquirere velle:vt not.in.c.potuit.extra de loca.in verbo ꝓhibetur.ꝛ no.Spe.in titu.de loca.§.nũc aliqua.versi.exhiberi.facit quod habetur in.c.j.de alie.feu.ꝛ quod no.in.d.§.
1 ea lege. ¶ † Sed premissis nõ obstantibus cõtrariã sententiã puto de iure veriorem moueor:q: dicta concessio ad liuellum perpetuũ fuit facta Hilario pro se suisq̃ filijs ꝛ heredib⁹ pro
b pter que verba veniunt etiam heredes extranei b. Nam illa copula ꝛ,auget vt etiam cõprehendantur heredes qui non sunt filij.l.ea tamen adiectio.ff.de leg.iij.ꝛ ita cõcludit Bar. Bal. Angel.ꝛ Jmol.in.l.gallus.§.etiam si parentem.ff.de liber.et posthu.ꝛ Bald.in.d.l.gallus.§.j.ad si.saltem quando sumus in concessione facta nõ ab ecclesia:sed ab alio de cuius concessionis natura est q̃ tũc possit transire etiã ad extraneos iuxta.l.viam.C.loca.iuncto.§.emphyteusis.in aut.de non alien. per not.per Bart.in.l.iurisiurandi.§.si liberi.ff.de ope.liber.ꝛ ista est conclusio vera.ꝛ no.in dictis locis.ꝛ ita etiã concludit Joan.de imol.in.d.l.q̃d dicitur.in.xvj.col.ff.de verbo.obli. ꝛ in.l.ex facto.la.ij.in.viij.col.ff.de heredi.insti.ꝛ in.c.potuit. in antepe.charta.de loca.ꝛ sequutus sum in.d.l.quod dicitur. ¶ Nec obst.ad hoc si diceretur quod copula ꝛ,debet copulare similia non dissimilia argumẽto.l.fina.§.dulcia.ff.de vino triti.ꝛ oleo lega.quia respõdetur quod attẽto quod pater recipiẽdo talẽ emphyteusim pro filijs videtur stipulari ꝛ acquirere filijs non tanq̃ filijs,sed tanquã heredibus:vt not.in.l.si tibi.x.§.pactus.ff.de pac.non videtur dicta copula posita inter dissimilia potest etiam responderi quod in.d.§.cui dulcia. ibi illud operatur adiectiuum neutraliter positum nõ aũt copula:vt ibi per Bart. ¶ Non ob.etiam.l.seie.§.caio.ff.de fun. instr.quia respondetur q̃ ibi qualitas adiecta vni rei videtur repetita in alia re posita in eadem oratione propter copulam ꝛ,sed i casu nostro nõ fuit adiecta qualitas alicui rei:sed fuit tantũ expressa persona filiorum.nihil ergo repugnat quominus hospitale quamuis sit heres extrane⁹ potuerit admitti. ¶ Non ob.si diceretur quod ex forma cõuentionis nõ poterat alienari in aliquem venerabilem locum:quia respondeo quod verba conuentionis loquũtur de alienatione in genere.

a ¶ Perfecte.j.lib.v.cõsi.lxxvj.col.si. Are.cõsil.xciiij.in si.Soci.cõsi.xxvj. co.ij.li.iij.Cor.consilio.cccxliij.co.ij. lib.j.cõsi.ccxlv.li.iiij.Deci.ꝯs.ccccl ij.nu.3.Matthe. afflic.deci.neapo. ccxx.nu.4.

b ¶ Extranei.idem sentit Alex.s.ꝯsi. lxxx.nu.12.q̃d prima facie videt esse ꝯ id q̃d sepe cõsuluit vt.s.ꝯsi.xliij. ꝛ q̃ ibi dixi sz nulla est cõtrarietas: q: que in.d.consil. xliij.adduxi ꝓcedũt in re q̃ de sui natura,vel pacto nõ trãsit ad extraneos hr̃des vt feudũ, emphyteusis ecclesiastica,vt' qñ emphyteusis aut qlibet ꝯcessio priuati limitat ad certas generationes vel psonas:q: tũc verbum heredib⁹ non facit extensionem ad extraneos: quia hoc esset vel ꝯ naturã vel ꝯ tenorem pacti:ideo facit restrictionez vt requirat vtraq̃ qualitas. Sec⁹ qñ neq̃ natura neq̃ tenor pacti impedit trãsire ad quoscũq̃ hr̃des vt hic in eo q accepit ad liuellũ. Jdẽ puto si expresse in emphyteusim ad certũ tẽpus:quia tũc verbũ hr̃dib⁹,cuz copula aditũ [nec aliter restrictũ, vt j.lib.ij.cõsi.lvj.co. j.]auget,ꝛ facit q̃ cõcessio non est restricta ad filios,sz ad quoscũq̃ heredes nõ aliter ꝓhibitos trãseat ꝓ tẽpore suo,vel etiam perpetuo,si nõ est limitata ad certũ tẽpus.ꝛ in dubio quoties d: ꝓ se filijs ꝛ heredib⁹ filij nõ sunt vocati vt filij ꝑcise,sz inq̃tũ ꝑsumptiue futuri hr̃des ꝛ sic qcũq̃ hr̃des veniũt ꝛ sic in dubio verbũ et hr̃dib⁹ nõ restringit,sz ãpliat q̃ no. add̃ ale.l.gall⁹.§. etiã si a parẽte.de li.ꝛ post.Sal.l.ij. q.xx.C.de iur.emphy.[redacted]

sed loquūtur de venditione pretio explicanda, vt patebit ibi dum dicit vendere pro minori pretio ⁊c. iunctis sequentibus clausulis. ⁊ sic per instrumentū prohibetur alienatio per contractum venditionis in aliquem locum venerabilē: nō autem
2 alienatio in genere: sed ita est † ꝙ vbi prohibet alienatio per cōtractum non intelligitur prohibita alienatio que fit in vltima volūtate iure vniuersali. l. verba gesserunt. ff. de ver. sign. l. milites. ff. de re mili. l. decuriones. cū ibi not. ff. de decurio. l. j. in fi. iuncta glo. in verbo sui. C. nō lice. habita. metro. li. xj. ⁊ firmat etiam clare Joan. de imo. in. l. si ita quis. §. ea. l. ff. de ver. obliga. in penul. colum. ⁊ bene facit. l. fi. ff. de prediis curi. li. x.
3 ¶ † Posset etiam responderi ꝙ illud qd̄ dicit de hospitali, scilicet quod est venerabilis locus queadmodū ecclesia procedit in hospitali fundato autoritate episcopi: alias nō[a] per id quod habetur in. c. ad hoc. cum ibi no. per docto. de reli. do. ⁊ per ea que habentur in cle. quia contingit. ad fi. cum gl. in verbo altare, de reli. do. ⁊ ibi doc. in gl. viij. q. ij. quidam. ⁊ Hosti. in summa de regula. §. j. ver. quid de rusticis. ⁊ Bald. in auk. hoc ius porrectum. in. ij. col. C. de sac. san. eccle. ⁊ in. l. si qs ad declinandam. C. de epi. ⁊ cleri. circa penul. colum. ⁊ Joan. de imo. in. c. officij. in antepe. char. de testamētis. ⁊ Dominicus de sancto geminiano in. c. ij. de rest. in inte. li. vj. ⁊ Ang. in cōsilio. cxvij. inci. an canonica. vbi dicit ꝙ ita debet intelligi id quod Spec. no. in. d. ver. ⁊ scias. ⁊ id quod habetur in. d. c. de xenodochijs. ⁊ sic vbi non appareat istud hospitale esse fundatum autoritate episcopi non videtur esse venerabilis loc⁹ q̄uis ecclesia ⁊ similia loca appellētur venerabilia loca. §. illud. in auk. de monachis. ¶ Non ob. ꝙ de iure communi nō potest fieri alienatio iure emphyteutici per emphyteutam in ecclesiam: qꝛ respondeo primo quod si istud hospitale non est fundatum autoritate episcopi cessat argumē. per ea que dixi. ¶ Secundo respondeo ꝙ fm qd̄ dicit Jo. an. in. d. c. potuit. non reperitur de iure expressum ꝙ in ecclesiā non possit transferri ius emphyteuticū. ⁊ tex. in. l. fi. C. de iure emphy. ⁊ in dicto. c. potuit. dum ibi dicitur in personas ꝓhibitas non pōt alienari intelligitur de prohibitiōe facta per pactū appositū in contractu emphyteutico, vel per consuetudinē. ⁊ ita etiam
4 intelligit Jmol. in. d. c. potuit. ¶ † Preterea posito quod ecclesia non posset acquirere quantum ad retinendū pro se, tamen quātum ad hoc vt in ecclesiam transferatur ex ti. institutionis hereditatis, ⁊ ipsa alteri idoneo veniat, hoc nō est phibitum: ⁊ ita de consuetudine[b] seruatur qd̄ ecclesia intra annū vendat alteri secundum Spec. in tit. de loc. §. nunc. ver. vij. vbi ad hoc allegat in ar. xij. q. ij. longinquitate rei. cū fi. ⁊ sequitur Jo. an. ⁊ doc. in. d. c. potuit. ⁊ ibi ponit Joan. de imo. in. xvij. col. super gl. in verbo prohibetur. ¶ Potest etiam respōderi ꝙ prohibitio que facta est a iure quo ad ecclesiā ⁊ potētiores est quo ad alienationē que fieret p cōtractū: ita loquit tex. in d. c. potuit. ⁊ in. d. l. fi. C. de iure emphyteu. nō extendit ad alienationē q̄ fieret instituēdo heredē per. d. l. verba gesserūt. cum cōcordātijs. s. allega. ¶ Nō ob. id qd̄ habetur in. c. j. de gradi. successi. in feu. ⁊ ideo si transiret ad ecclesiā nunq̄ reuerteretur ad dominū. istā rationē reddit ibi tex. que ratio cessat in casu in emphytusi cōcessa pro se, filijs, ⁊ heredibus: attēto ꝙ cōprehendit omnes heredes etiam extraneos in perpetuum: vt dixi in. l. in annalibus. C. de leg. l. sciendū. ff. de ver. signi. ⁊ si dicti liuelli vsufructus relictus fuit a dicto hilario dictis
5 Alex. ⁊ Paulo iure legati: vt in themate presuponitur valeret dictū legatū: † qꝛ habēs rē in emphyteusim seu ad liuellū perpetuū ꝙ idē est ꝙ emphyteusis in proposito nr̄o,[c] vt no. doct. in. l. j. C. de iure emphy. ⁊ Bar. ⁊ alij in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infec. potest ius suum legare. l. in cōuentionibus. ⁊ ibi Dy. ff. de verbo. signi. l. si domus. §. fi. ff. de leg. j. firmat Spec. in. d. §. nunc aliqua. ver. cxij. quē sequitur Joan. an. ⁊ Pau. de leaza. ⁊ alij in. c. potuit. de loca. ⁊ ista cōmunis opi. in emphyteusi non concessa ab ecclesia: vt etiā tenet Saly. in. l. fi. C. de iure emphy. nam legatū est donatio. lege legatum. ff. de leg. ij. ¶ Sic ergo pōt tale ius donari per emphyteutam etiā irrequisito domino: vt statim dicam. ita ⁊ legari qd̄ autē possit donari[d] firmat gl. Jac. but. Bal. ⁊ Sal. in. d. l. fi. C. de iure emphy. ⁊ Bar. in. l. j. C. de fun. patr. lib. xj. ⁊ Specu. ⁊ Jo. an. in. d. §. nunc aliqua. ver. cxlvij. Jaco. de are. ⁊ Bal. in. d. l. si domus. §. fi. de leg. j. ⁊ ita etiam ibi tenet Jo. de imo. Rapha. cu. ⁊ Pau. de cast. qui dicunt quod ista est communis opi. ⁊ Bal. in. l. cū virū. C. de fideicom. ⁊ Jo. an. ⁊ alij post glo. in. d. c. potuit. ⁊ Jo. de imo. in. l. vsufru. ff. solu. mat. est bene verum ꝙ Bar. in. d. l. si domus. §. fin. ⁊ in. d. l. j. §. peu. ff. de superficie. ⁊ in. l. si patroni. in prin. ff. ad treb. ⁊ in. l. in cōuentionibus. de ver. sig. tenuit ꝙ solū emphyteuta conducēs a fisco seu republica possit legare ⁊ donare sine cōsensu dn̄i: ⁊ ita fm eum loquuntur iura. s. allegata. ¶ Et si dictus Hilarius cōduxit a camera fiscali: tunc etiam fm opi. Bar. potuisset legare vt fecit ⁊ etiam quādo non cōduxisset a camera fiscali adhuc fm opi. communē verum est dicere ꝙ talis liuellarius seu emphyteuta potest donare sine cōsensu domini: qꝛ ratio dicte. l. fi. nō habet locum in legato vel donatiōe que vt plurimum fiūt propter merita. l. nec adiecit. ff. pro socio. quia ratio cessat quando videretur vel simili titulo transfertur: sed ius emphyteuticū potest legare vel donare irrequisito dn̄o: ⁊ si dicatur talis legatarius vel donatarius nō erit obligatus domino vel canonem soluendum cum ⁊ nihil ꝓmiserit: ⁊ sic contra eū nō erit cōsultū dn̄o: quia respondetur ꝙ succurreretur dn̄o: qꝛ poterit agere rei vendicatione contra donatariū nisi soluat canonē: vt no. gl. in. d. l. fi. ⁊ ad alia que in contrariū allegari possunt vez in hoc articulo etiā plene respōdēt doc. in locis preallegatis: ideo vlterius super eo nō insistā postq̄ se ita habet cōis opi. a qua in iudicando nō est recedēdū: vt habetur in locis vulgaribus. ¶ Fortius dico ꝙ si ita sit vt in puncto narrat: scꝫ ꝙ hilarius reliquerit solum vsumfructū Alex. ⁊ Paulo: voluit no. Bal. in. l. j. in prin. ff. quibus mod. vsusfru. amit. ꝙ siue per legatum siue aliter emphyteuta velit concedere vsumfructum possit hoc facere sine cōsensu domini. facit quod no. Bar. in. l. iij. §. ex contrario. ff. de acquiren. posses. in vlt. col. in versi. quero quomodo possunt plures.

Summarium.

Consilium. CXXI.

Viso pcessu cause inter morasum infantem ac filium ⁊ heredem quondā Benedicti alterius quodā morasi agentē ⁊ magistros Ja. ⁊ Ant. de richo bono ex altera se d̄fendētes. ¶ Circa primū principale quesitum: scilicet an stātibus narratis in libello in quo dicitur ꝙ Bonifacius decessit supstitibus dictis magistro Jacobo, ⁊ Anto. eius fratribus ⁊ dicto benedicto ei⁹ nepote ex fratre ꝑmortuo, ⁊ ꝙ dictis magistro Jacobo ⁊ Ant. ⁊ Benedicto delata fuit ab intestato hereditas dicti Bonifacij: ⁊ qd̄ prefati Antonius Jaco. ⁊ benedictus scientes dictum Bonifacium mortuum ⁊ hereditatē ipsius esse delatam eam adiuerunt. ⁊ quod dicti Jaco. ⁊ Ant. dictā hereditatem occupauerunt absq3 eo quod tertiam partē tangentem dicto benedicto ei assignauerunt quare petitur dictos Jacobum ⁊ Ant. condēnari ad restituendum dicto infanti hereditatem ⁊ eius bona quātum est pro tertia parte vt latius in dicto libello cōtinetur. possit obtinere dict⁹ infans attento qd̄ reperitur ꝙ hereditas dicti Bonifacij est in causa testati, non autem intestati propter quēdam substitutionem compendiosam factā per dictū Bonifaciū suis hr̄dibus in vniuerso institutis. ⁊ euenit casus vulgaris substitutiōis qd̄ illi instituti nō potuerūt esse hr̄des quo casu fm cōem opin.
1 oim † cōprehenditur in. d. cōpendiosa substitutio vulgaris: vt p Guil. de cu. Cyn. ⁊ alios in. l. precib⁹. C. de imp. ⁊ alijs substi. ⁊ Bar. ⁊ oēs in. l. cēturio. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ Bart. in. l. quādiu. la vltima. de acqui. here. ⁊ in cōsi. lvij. inci. Anacletus nu. 2. canoniste in. c. Raynutius. de testamentis. ¶ Et videt prima cōsideratione dicēdū qd̄ nō ob. ꝙ in libello sit narratū qd̄ hr̄ditas Bonifacij fuit delata ab intestato: tū in veritate eisdem delata extitit ex testō debeat agens obtinere attento
2 † ꝙ cōclusio libelli debeat attēdi. vt no. Jnn. in. c. sup literis. de rescri. ⁊. c. cum sit generale. de fo. cōpe. ⁊ Bar. in. l. aurelius. §. sticho. per illū tex. ff. de lib. leg. ⁊. l. nō debet. ⁊ ibi Bal. post Bar. ff.

a ¶ Alias nō. idem Anch. cōsi. cxxix. Pau. ɔsi. clxvij. li. ij. Rom. ɔsil. cccclxxvj. Cur. iunior cōsi. xx. i prīc. Jas. consi. ccxviij. lib. j. Matth. pacus in tracta. de manda. aposto. par. v. fol. xlv. Guy. pap. de b ci. delph. clxxxvij.

b ¶ Consuetudine. plene dixi in cōsu. parisi. §. xxij. q. xlj. §. xlj. nu. 57. cū se.

c ¶ Nostro. Sed in alijs differūt vt dixi in consu. parisi. in rub. des cens.

d ¶ Donari. sed nō tradi, vt scripsi in cōsu. parisi. §. lv. in pri. vt erret Alex. hic in fi. presupponēdo cōtrariū nisi inq̄tum sic refert ad consuetudines quibus commissorum vigore temperatur.

Bar.ff.de do.no.Bal.in.l.domum.de rei vendi.in.l.edita.in xvj.colū.in repe.paduana.C.de eden.in.l.ij.C.de peti.here.cū simili. ¶ Vn̄ cū in cōclusione nō sit defect⁹:sed facta sit apta cōclusio in petitione hereditatis pro tertia parte iuxta.l.ij.cū sequē.cū ibi no.p Bar.ff.de peti.heredi.ꝛ Bar.in.l.j.in prin. ff.de edēdo.ꝛ in.l.ex diuerso.§.j.ff.de rei vendi.ꝛ no.doc.in.c. ij.de libel.obla.dz obtinere.ad idē facit text.in.c.fi.de iudi.et quod ibi no.Ant.de bu.in.v.no.vbi colligit ex illo tex.quod narratio proprietatis in libello nō ampliat vires libelli vt pe titoriū deductū videatur:q꞉ libellus attenditur penes mediū cōcludendi:vt etiā habet in.c.ex parte.b.de foro compe.ꝛ ibi no.Ant.de but.in.v.nota.cū concordantijs allegatis ibi per

3 eū.ꝛ in.c.examinata.de iudi. ¶ Pro hoc etiā facit † q꞉ etiā

a sustentari [a] dz libell⁹ etiā si oporteat verba impropria.l.si qs intentione.ff.de iudi.l.j.cum ibi no.per Bar.C.de vsufru.ꝛ.l. si olei.cū ibi no.per Bart.C.loca.ꝛ in.l.insulā.C.de p̄scriptis verbis.ꝛ Bar.in.l.scire debemus.ad fi.prin.ꝛ.l.inter stipulan tē.§.j.ff.de ver.ob.Spec.in titu.de offi.oim iudi.§.serui.ver. in sententie quoqꝫ.cū seq. ¶ Preterea qn̄ libellus potest cō prehendere duas vias vnā cōpetentē alterā incōpetentē ad huc procederet libellus super cōpetenti per id qd̄ habet in.c. ad dissoluendum.de despon.impube.ꝛ no.Ant.de but.in.d. c.examinata.iuxta mediū.ꝛ dicit ibi Inn.ad fin.ꝙ quomo docūqꝫ libell⁹ seu petitio tolerabilis sit admitti debet vt etiā no.Bal.in.l.ij.in.iij.col.C.q accusa.nō pos.ꝛ in.l.ij.C.de for mu.ꝛ in.l.fi.in.v.co.C.de edic.diui adri.tol.ꝛ.l.ordinarij.pen. col.C.de rei vendi.ꝛ Bar.in.l.sciant.C.de his qui ex pub.ra tio.li.x.cū sim.sed huiusmodi est cōclusio dicte petitionis:q꞉ comprehendit generaliter omne ius actoris:ergo ꝓcedere dz ꝛ nō debet restringi per specialem narrationem precedentem.

4 ¶ † Alio fundamento videtur hoc etiā sustentari,scꝫ pro pter illā clām ḡnalē appositā in fine libelli:scꝫ petens iustitiā ministrari super premissis ꝛ quodlibet p̄missorū quo casu sufficit ꝙ ſm qualitatē eorū que probata sunt possit fieri sen tentia pro actore:vt videt velle Inn.ꝛ Bal.in.c.ij.de ordi.co gni.ꝛ facit.qd̄ not.Jo.de imo.in.c.si cautio.versus fi.de fide instrumē.ergo satis est qd̄ sn̄ia ex ꝓbationib⁹ possit adaptari ad aliā partē libelli in qua narratū est qd̄ rei cōuenti indebi te possident dictā partem hereditatis:ꝛ hoc etiam suffragari vr̄ alia clausula posita in libello:scꝫ nō se astringens ad pro bandū non necessaria propter quā satis est probare illā partē narratorū in libello q̄ sufficiūt ad victoriam:vt no.Bar.in.l. diu⁹.ff.de re iudi.ꝛ.l.circa.ff.de ꝓcu.ꝛ Jo.de imo.in.l.si cum nulla.ff.de re iud. ¶ Confirmat per id qd̄ no.Spec.in tit.de sen.ꝓlatio.§.qualiter.versi.qd̄ si lis.dū querit quid si lis cōte stata est in actiōe depositi.ꝛ actor nō probat de deposito:sed de cōmodato. ¶ Vltimo ꝓ hoc facit:q꞉ hec causa dr̄ esse pu pilli:ꝛ sic miserabilis persone.l.j.C.qn̄ impera.inter pu.ꝛ vid.

5 † Et iudex in officio suo potest ad cōmodū miserabiliū ꝑso narū ꝓcedere:vt no.Jo.and.in.c.solite.de resti.spolia.ꝛ Joā. an.ꝛ Ant.de but.in.c.ad nostrā.el.ij.de iureiuran.ꝓbatur in l.mulierem.ꝛ ibi no.Cy.C.si manci.ita ven.ne prosti.ꝛ Bart. in.l.iij.in.§.hoc autē.in.iij.oppo.de dā.infec.ꝛ in.l.si vacātia. C.de bo.vacan.lib.x.ꝛ no.doct.in.c.bone.el.j.de postula.pla. ¶ Sed premissis nō obstātibus in casu nostro:puto de iure cōtrarium esse verū,quod probatur maxime ex infrascriptis causa intestati est ꝯtraria cause testati.vnde vna presupponit aliam cessare:q꞉ tanꝙ repugnantes adinuicem stare nō pos sunt.l.anteꝗ.C.communia de succes.ꝛ.l.quandiu possunt.de

6 acquiren.here. ¶ † Sed ita est quod in libello in quo qs de duxit vnum ius nūꝙ videtur deduxisse aliud in contrarium vnde etiā si probauerit de iure contrario nō obtinet. ¶ Hoc probatur:nā videmus quod dominium ꝛ quasi dominiū in persona vnius sunt cōtraria:q꞉ titium esse dominū presuppo nit qd̄ dominiū non sit apud aliū:sed apud titiū tm̄.Sed ti tiū esse quasi dn̄m presupponit dominiū esse apud alium:vt not.in.c.abbate sane.in glo.in verbo dominij vel quasi.de re iudi.lib.vj.ꝛ in gl.in.l.j.in ꝟbo a nō dn̄o.ff.de pub. ¶ Et tn̄ si actor in libello deduxerit se esse dn̄m postea probauit se esse

b quasi dn̄m.i.emisse a nō dn̄o bona fide nō [b] obtinebit:vt no. Bar.in.l.j.ff.de act.ꝛ oblig.circa.vij.col.in ꝟ.q̄ro ꝙ si aliqs ꝓponat directū ꝛ ꝓbat de vtili ꝛc.ꝛ.l.si mater.§.eandē.ff.de exce.rei iudi.ꝛ ibi no.p gl.ꝛ p not.in.l.si minor.§.si seruus.ff. de euic.ꝛ idē tenet Ant.de but.in.c.examinata.circa antepe. col. ¶ Et tn̄ clarū est qd̄ in rei ven.que datur dn̄o dummodo sit narratū qd̄ fundus petit⁹ ad me spectat iure dn̄ij:satis est ꝙ in conclusione ego petā reum condemnari ad restituēdum fundū ꝗuis specifice non petā me declarari dn̄m vel satis est ꝙ conclusione libelli petam mihi iustitiam fieri super dicto fundo:vt no.Spec.in ti.de causa pos.ꝛ proprie.§.notādum.

versi.alie sunt reales,ꝛ Bar.in.l.ex diuerso.§.j.ff.de rei vēdi. ꝛ can.in.c.ij.de libel.obl.ꝛ sic dicta cōclusio ꝑ se considerata aut apta cōprehēdere etiā restitutionē q̄ fieret actori ex causa quasi dn̄ij:ꝛ est illa eadē q̄ sufficit in libello in q̄ esset deductū quasi dn̄iū ꝛ publiciana:vt not.Spec.in tit.de causa poss.ꝛ ꝓprie.§.nūc dicēdū.iuxta prin.ergo apparet ꝙ cōclusio gene ralis nunꝙ referat ad cām cōtrariā ꝛ repugnantē illi cause q̄ est specialiter narrata. ¶ Cum ergo sit specialiter deducta et narrata causa intestati nō pōt dici ꝙ cōclusio generalis intel ligitur referri ad causam illi repugnātem ꝛ cōtrariā ꝛ nō esse putandū libellantē voluisse in eodē libello seipsum corrigere contrariari.l.nā ad ea.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ eoipso ꝙ libellās narrat ꝛ deducit causam intestati videtur excludere ꝛ dicere se nolle venire ex causa testati tāꝙ cōtraria:ꝛ ecōtra,vt ꝓbat in.l.fi.cū glo.in verbo cupiēs.C.de codi. ¶ Cōfirmat q꞉ alias sequeret ꝙ libellās ꝛ agēs,i suo libello posset deducere ꝯtra ria ꝛ repugnātia ꝛ sibiꝑi cōtrariari qd̄ est falsuꝫ.l.j.C.de fur. l.j.C.si seru⁹ extero.c.solicitudinē.de appel. ¶ Insup cōpro bat quod non possit obtinere dictus agens:q꞉ agens ex vna causa deducta in libello vel petitione si ꝓbat de alia nō pōt obtinere.l.habebat.in prin.ff.de institoria.not.Inno.in.c.ex parte abbatisse.de priui.ꝛ in.c.j.de litis contesta.ꝛ Bar.in.l. j.in princ.ff.de eden.bene facit.l.is ad quē.ff.de acqui.heredi. maxime iunctis ibi not.per Mod.ꝛ precipue ꝑ Pau.de ca. ibi.Nā ibi vult quod ad hoc vt quis possit adire hereditatē debet scire ex qua causa sibi delata est hereditas:ꝛ sic an ex testamēto an ab intestato,ꝛ sic adijt tanꝙ ex testamēto cū in veritate sibi hereditas tantū esset delata ab intestato non va

7 leat aditio.vnde refert ibi Pau.de ca.† ꝙ si egi cōtra te ex cā cōmodati tn̄ non probaui cōmodatū sꝫ depositū.nō possum obtinere postꝙ nō egi ex causa illa:ita etiā si egi ad heredita tē tanꝙ illa fuerit mihi delata ab intestato posito ꝙ in veri tate esset mihi pro parte ex testamēto delata nō possum obti nere. ¶ Fortificātur predicta:quia in libello dicitur ꝙ dicta hereditas Bonifacij fuit delata ab intestato dictis Jac.ant. a ꝛ Benedicto:ꝛ ꝙ ipsi scientes dictū Bonifaciū esse mortuū: ꝛ dictā hereditatē esse eisdē delatā:vt supra eā adiuerunt:et sic est narratū ꝙ eā adiuerūt ab intestato:ergo nō potest dici ꝙ Bn̄dict⁹ legitime adiuerit:q꞉ donec est loc⁹ cause testati cessat cā intestati:vt dixi.s.ꝛ in ꝓposito erat:ꝛ est locus cau se intestati propter dictā substitutionē cōpēdiosam cōprehē dentē vulgarē:vt dictū est:ꝛ si dictus Bn̄dictus voluisset esse heres pro parte sua ex testamēto portio sua si qua ei defereba tur accreuisset dictis Jacobo ꝛ Ant.qui sunt vocati ex testa mēto:ꝛ qui volūt esse heredes ex testō.l.qui plures.ff.de vul. ꝛ pupil.l.j.C.qn̄ nō petē.par. ¶ Plus dico ꝙ etiā si videret aliquo modo deducta cā testati in libello:vt vult dicere agēs licet vere de iure putē proculdubio esset impossibile sustinere tamen non posset adhuc agens obtinere: quia ad hoc vt dici possit dictum Bn̄dictū fuisse heredē pro tertia parte ex testa mēto:ꝛ illā adiuisse oportere probare ꝙ dictus Benedictus sciuit dictum Bonifacium decessisse testatū: ꝛ qd̄ sciuit ꝙ ex causa testati sibi delata erat hereditas,vt no.gl.l.illud.in glo. fi.ff.si pars heredi.pet.ꝛ glo.in.l.is pōt.ff.de acquirē.here.per b d.l.si is ad quē.ꝛ declarat Bar. ¶ Sed nō est probatū quod Benedictus sciuerit dictū Bonifacium decessisse testatū,et euenisse cōditionē substitutionis predicte:ergo nō est proba tum quod sciuerit sibi delatam esse hereditatem ex testamēto

8 † nec presumitur coniūctus scire quomodo cōiūctus suis fe cerit testamētum suum vt probatur in.l.quoniam sororem.et ibi pōderat Bal.C.de iure delib.ꝛ idē est de mente Bar.in.d. l.is pōt.ver.nunc videamus qualiter ista sciētia probatur ꝛc. iūcto.d.ver.ij.dicit gl.ꝛ Bar.in.l.q duos.ff.de rebus dubijs. versi.quomodo dixi,vt oportet ꝛc.vbi qn̄ tractatur de modo probādi ꝙ heres sciuerit testatorē esse mortuū dicit ꝙ sufficit probari ꝙ heres erat vicinus vel cōiūctus iuxta.l.octaui.ff. vnde cog.ꝛ.l.si ita.in fin.ff.de fun.instru.l.de tutela.ff.de in i te.rest.Sꝫ qn̄ tractat de modo ꝓbādi ꝙ heres sciuerit sibi de latā esse hereditatē ex testō tradit alios modos diuersos a p̄ dictis ꝛ nedū ꝙ dici possit esse probatū ꝙ Benedictus legi time adiuerit ex testamēto sibi esse dlatā est testamēto imo est narratū in libello totū oppositū qd̄ sciuit eā sibi esse delatam ab itestatō,ꝛ ita illā adiuit:ergo aditio nō valuit.d.l.si is ad quē. ¶ Fortius etiā videtur ꝙ dato ꝙ apparere posset quod dictus Bn̄dictus sciuisset sibi delatā esse dictā hereditate ab intestato tamē nō est probatū quod ipse adiuerit licet sint su per hoc examinati aliqui testes.sed de hoc nō attestātur nisi magister Jacobus ꝛ Bonifacius:ꝛ ser Mēgus ab armis q eos sunt singulares i dictis suis vt ex dictis eorum clare ptꝫ ergo nō probāt.c.licet causam.de ꝓba.c.bone.de elec. ¶ Nec

a ¶ Sustētari.Ale xā.l.si cū nulla.de re iudi.l.j.de offi cio assesso.Bella mer.deci.lxxiij.si cessionarius.So ci.l.quoties.ꝟ.de reb.dub.Cor.ꝯsil. cclxxxviij.colū.ij. lib.ij.cōsil.vij.li bro.j.Jaso.l.sed ꝛ si possessori.§.iteꝫ si iurauero.de iu reiurā.consil.cxij. in fi.li.iiij.Cur.iu nior.l.si.quis intē tiōe.nu.v.ff.de iu dici.

b ¶ Nō.Bellame. d.deci.733.Petr. de Ferra.in lib.in act.rea.versic.iure dominij vel.q.col. vij.

ob. si dicatur ꝙ in libello est narratū disiūctiue, scȝ vel saltē ꝙ ipse Bñdictus ius adeūdi dictā hereditatē trāsmisit ad dictū infantem eius filiꝰ casu quo ipse Bñdictus non adiuisset vel
9 de aditione cōstare nō posset: † qꝛ respōdeo ꝙ si dictꝰ Bñdictꝰ nō adiuit nō trāsmisit hr̃ditatē patrui sui nō aditā vel ad dictū infantē: qꝛ ita est regulariter, vt no. in. d. l. qm̄ sororē. C. de iure delib. ꝛ. l. j. §. i nouissimo. C. de cad. tollē. ¶ Et nō pōt dici ꝙ imo trāsmiserit ex iure deliberādi intra ānū iuxta. l. cū antiquioribus. C. de iure delibe. qꝛ oportebat probare ꝙ dictus Benedictus qñ decessit sciebat sibi esse delatā dictā hereditatē ex testamento. vt. d. l. cum antiquioribus. ꝛ declarat Bar. in. l. q duos. in ver. superiꝰ allegato. Itē oportebat ꝓbari ꝙ decesserit intra annū a die quo sibi delata fuit. cum enim dictū tēpus anni sit fundamentū intētiōis dicti infantis volentis contra regulam dicti. §. in nouissimo. venire ad hr̃ditatem nō aditā debuit de dicto tp̄e ꝓbare. l. cū actū. cū ibi no. ff. de neg. gest. ꝛ. l. matrem. C. de pro. ꝛ in cle. fi. cū ibi no. de rescr. ¶ Fortius voluit Bal. in. l. potuit. in pen. col. C. de iure deli. ꝙ si dictꝰ infans adiret quatenus nō appareret patrē suū nō adiuisset asserēdo se nō posse ꝓbare de adi. hereditatis facta per patrē suū nō valeret talis aditio, in quo tñ, scȝ an dictꝰ infans possit adire illo modo ꝛ sub illa ꝯditiōe. s. quatenꝰ appareret patrē suū nō adiuisse nō insisto: qꝛ non est necesse ꝑ p̄dicta, ꝛ qꝛ p̄r eiꝰ nō trāsmisit ad eū. ꝛ qꝛ ex isto capite testati nō
10 est actū vt. s. dixi. ¶ † Ex p̄missis multiplex apparet r̄nsio ad allegata, in ꝯrīū tñ specialius respōdēdo dico ꝙ nō ob. dū dicitur ꝙ non debebat attēdi narratio sȝ cōclusio: qꝛ dicit ꝙ hoc est verū: sed ꝙ cōclusio debeat interp̄tari ꝙ contineat cōtradictionē ꝛ repugnātiā cū aliquibus ex narratis hoc nemo dicit imo Bar. ꝛ alij volūt cōtrariū vt probaui. s. dū allegaui notata Bar. in. d. l. j. ff. de acti. ꝛ obl. cū alijs. s. allegatis. Sed ita eēt i casu nr̄o per. d. l. quādiu pōt. ꝛ declaraui. s. ¶ Et eodē mō r̄ndeť ad id qđ habeť in. c. fi. de iud. cū concor. Nā ēt qñ ago rei vē. deduco pro medio cōcludēdi qđ reꝰ detinet indebite ꝛ denegat mihi restituere quēadmodū deducitur in publiciana. vt no. Spec. in ti. de cā poss. ꝛ ꝓprie. in locis supra allegatis. cū ꝯcordātijs supradictis. ꝛ tñ qñ in libello narraui me esse dn̄m fundi, ꝛ ꝙ titius detinet illū: quare petij ꝯdēnari ad restituēdū, ꝛ ꝓbo de quasi dn̄io seu i publiciana. ¶ Per hec est etiā respōsum ad illud qđ dr̄ verba libelli impropriari posse: quia fateor quādo saltē ex larga sua propria significatione possunt illud cōportare: al's secus vt no. Spec. in dicto §. deseruit. ver. quid si libellus ꝛc. ꝛ patet ex no. per Bar. in dicta. l. j. ff. de act. ꝛ oblig. vbi patet ꝙ nō debet fieri interpretatio libelli: vt cōtineat conclusiue ꝯrīū eius, quod narratū est. Nam tunc non esset deseruire intentioni libellantis: imo repugnare intentioni: ita est in casu nostro: quia intentio agentis fuit habere hereditatē ab intestato nō debemus interpretationē facere ꝙ eam cōsequatur ex testamēto, cuius ꝯrium vult libellꝰ suus. ꝛ ista sunt repugnātia ꝛ valde diuersa. aliud est eñ cōsequi hr̃ditatem ex testō quo casu debentur legata et alia onera iuncta in testō, aliud est qñ successio est in causa testati. Nō ob. ꝙ qñ libellus cōp̄rehēdit duas vias, vnā cōpetētē, ꝛ alterā incōpetentē ꝓcederet libellus sup cōpetenti: qꝛ respōdeo ꝙ in casu nr̄o nō cōp̄rehendit nisi vnā viā, scilicet ab intestato: quoniā non intelligitur cōp̄rehendere aliam sibi repugnantē, ꝛ cōtrariā: scilicet ex testamēto: nec etiam cōp̄rehēdere posset per ea que superius deduxi. ¶ Nō obstat illud qđ dixi de clausula peto iustitiā ministrari super p̄missis ꝛ quo-
11 libet missorum † quo casu sufficit ꝙ ſm qualitatem eorū que probata sunt possit ferri sententia per not. per Innocē. in. c. ij. de ordi. cog. quia respōdeo quod Inno. ibi loquitur quando nulla specialis causa fuerat deducta ꝛ narrata in libello, sȝ fuerat generaliter cōceptus libellus cum clausula, peto super premissis iustitiā ministrari. Quo casu libellus ꝓcedit parte non opponente. l. fi. C. de anna. excep. ꝛ ferreť sententia ſm qđ apparebit probatum: secus si fuisset oppositum: quia talis libellus generalis cū illa clausula peto iustitiam ministrari nō procederet ſm Inn. ibi: ꝛ Spec. in titu. de libel. concep. in. §. iam nunc videndum. ver. itē talis iustitia ꝛc. cū ver. seq. ꝛ no. Bal. in prealle. l. edita. xiij. col. ꝛ Ang. in. l. j. in prin. circa prin. pe. col. ff. de edē. ꝛ in. d. l. fi. C. de anna. except. ꝛ in. l. ij. §. circa. ff. de doli excep. ꝛ istud est etiam quod in effectu dicit Bald. ꝛ alij doc. in p̄alle. c. ij. ¶ Unde in casu nostro: quia in dicto libello erant oīa clare specificata: scilicet qꝛ actor agebat ex eo qꝛ dicebat se esse heredē pro tertia parte abintestato bonifaciꝫ mediāte ꝑsona dicti Bñdicti: ideo admissus fuit dictus libellus. sed vbi nō fuisset specificata causa attento quod fuit oppositum de gñalitate non fuit admissus libellus prout de iure admitti nō debet vt dictū fuit: ꝛ ꝑsumiť ꝙ iudex fecisset

¶ Narrata. Soci. ꝯs. xxxix. ꝯs. cxcix. ꝯs. cclv. lib. ij. Cor. ꝯsi. xlvj. col. ij. ꝯsi. cccj. lib. iij. Mari. Soci. c. ij. nu. 87. cum se. de lib. obl. Alex. ꝯsi. cx. col. j. lib. v. adde. Deci. tholo. ccxxxiij.

illud qđ de iure facere debebat. l. ij. C. de offi. ciui. iudi. c. in p̄sentia. de renū. ¶ Preterea vt dicūt docto. i. d. c. ij. ꝛ p̄sertim in. d. c. abbate. in prin. vlt. charte. dicta cl'a peto iustitiā ꝛ cete
a ra. non refertur ad ea que non sunt narrata:[a] sed in libello nō est narratum quod actor sit heres ex testamento: sed solū est narratū qđ heres est abintestato ꝛ qđ abintestato est delata sibi hereditas per qđ videtur renunciare cause testati ratione cōtrarietatis: vt probať in. d. l. fi. cum gl. in verbo cupiētes. C. de codi. ergo nō potest dici ꝙ illa clausula referať ad causam testati. ¶ Et qđ dicta clausula nō referatur ad causam testati repugnantē illi cause specificate, deciditur etiam manifeste
12 per ea q̄ elegāter not. Bal. i. l. ij. C. de ꝓba. vbi dixit † ꝙ lȝ qñ accusatꝰ quis est qđ percussit cū sanguinis effusione: ꝛ postea simpliciter probatur de percussione ꝛ nō de illa qualitate: scilicet cū sanguinis effusiōe debeat accusatus absolui: vt ibi late per eum post antiquos: tamen dicit ꝙ secus esset vbi ꝓcederetur per viā inquisitiōis: si in inquisitiōe est adiecta illa clausula cōsueta super quibꝰ omnibus ꝛ singulis ꝛc. qꝛ condemnareť de simplici percussiōe probata. ¶ Quod vltimum dicit esset verū nisi qualitas adiecta ꝛ nō probata remaneret factū simplex a naturali esse. Exemplū ponit si in inquisitiōe dicať ꝙ cōmisit tale delictum de nocte ꝛ probatur de delicto cōmisso de die: qualitas enim noctis aduersať qualitati diei vnde impossibile est ꝙ idem actus momētaneus sit factꝰ de nocte ꝛ de die: ꝛ idem in diuersitate loci, vnde tunc nō potest sequi condemnatio: qꝛ ipse idem libellus inquisitiōis eēt sibi cōtrariꝰ propter incōpassibilitatē: ita dicit ibi Bal. ꝛ idē no. Bal. in. d. l. edita in repeti. perusina. in. xxij. col. in ver. sed qd si statutum dicit ꝙ pro homicidio ꝛc. ¶ Et per hoc nō obst. id quod not. Ioā. de imo. in. d. c. si cautio. in pe. col. qꝛ ibi illa clausula referebať ad id ꝙ narratū erat: scilicet ad causam depositi: vt ipse dicit: sed in casu nostro non est facta narratio de cā testati: sȝ de cā illi ꝯria. scȝ de causa intestati. p̄terea Io. de Imo. in. d. c. si cautio loquiť qñ adiecta fuit alia clausula q̄ non est adiecta in presenti libello scȝ qñ in fine libelli fuit dictū. ꝛ p̄dicta narrata ꝑponit omni meliori mō quo fieri pōt subiungens postea illā clausulā petēs in predictis ꝛ quolibet predictoꝝ iustitiā ministrari: nā magna est virtus illiꝰ prime clausule: scȝ ꝛ p̄dicta petit omni meliori modo ꝛc. vt no. Ant. de but. in. d. c. examinata. circa mediū. de iudi. ꝛ in. c. litere. de dilatio. ꝛ Bal. in. l. vinū. in. vij. col. ff. si cer. pet. ꝛ Ioā. de imo. in. l. nemo pōt. in. iiij. col. de leg. j. ꝛ Pau. de ca. in ꝯsi. ccclxv. ¶ Nec ob. illa alia clausula scȝ nō astringēs se ad ꝓbandū nō necessaria: qꝛ respōdeo ꝙ est necessarium probare cām ex qua delata est hereditas sibi: qꝛ nisi appareat qđ heres sciuerit ex qua causa erat sibi delata hereditas: ꝛ ꝙ ex illa causa adiuerit non pōt obtinere tanꝗ̄ heres. vt no. in. d. l. is pōt. ꝛ dixi. s. cū ergo deduxerit cām ex qua sibi delata erat hereditas scilicet ab intestato, ꝛ eam deducēdo videať negasse causam testati ꝛ illā exclusisse. d. l. fi. C. de codi. ꝛ. l. ij. C. de fur. sequiť ꝙ necessariū fuit talē cām probare ꝛ per ꝯn̄s quo adhoc nil operať illa cl'a nō astringēs ꝛc. sȝ operari posset quo ad ea q̄ nō essent necesse ꝓbari: vt loquunť allegata in ꝯrīū imo plus videť ꝙ nō solum fuerit necesse probari cām ex qua delata erat hr̃ditas, sed etiā fuerit necesse eā narrare in petitiōe saltē q̄tū ad hoc: qꝛ si nō narrasset nō potuisset petēte ꝛ opponēte reo cogi hoc exprimere vt firmat Spe. in ti. de actore. §. j. ver. item qui se dicit heredē, ꝛ sequitur ibi Bal. ad fi. idem tenet Hosti. Io. and. ꝛ Ant. de but. in. c. ij. de libel. obla. ꝛ Huli. de suza. in. l. edita. C. de eden. ꝛ Ni. de mat. ꝛ Bald. in. l. ij. in. ij. col. de success. edi. referentes ita etiam tenere Mar. de fano. per. d. l. ij. de succes. edic. ꝛ per. l. legitimam. ff. de peti. here. ꝛ per. l. fi. C. de codicil. ꝛ Bald. in. l. si is ad quem. ff. de acqui. here. ꝛ ita procedit quod no. Barto. in. l. si defensor. §. illud. per illū tex. ff. de interr. act. vnde quia reus videbat exp̄ssam in libello causam ex qua dicebat actor sibi fuisse delatam hereditatē scilicet ex causa in-
13 testati nō oportuit instare qđ exprimereť. ¶ † Non ob. id qđ not. Spe. in tit. de sentētijs p̄rola. §. qualiter. ver. si. sed quid si lis contestata est super actione depositi ꝛ actor non ꝓbat de deposito: sed de cōmodato an debeat obtinere. primo arguit ꝙ sic vltimo arguunt ꝯrīū per. d. c. abbate sane. §. sed ad hoc. Et sic videť tenere qđ nō possit obtinere actor: q̄ vltima opi. in dubio intelligiť approbata. l. bona fides. ꝛ ibi Bar. ff. depositi. l. si idem cū eodē. §. fi. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ ibi no. glo. in l. q filiū. §. sabini. ff. ad treb. ꝛ p Bal. in. l. si mater. C. ne de statu defun. per illū tex. ꝛ no. Bal. in aut. ex testamēto. C. de colla. hoc expresse firmat Ant. de but. in. d. c. examinata. in pen. col. ꝛ Ioan. de imo. ibi referentes ita etiam tenere Ioā. an. in addi. spe. in ti. de acc. ꝛ pet. §. sequiť sup v̄bo i hoc quoqꝫ nisi quando reus confitetur se esse omnino debitorem ex cōmo-

dato:vt ibi per eũ.⁊ ita etiã tenet Pau.de ca.in.l.si is ad quez.
de acqui.here.vt superius retuli. ¶ Item nõ ob.qd pro mise-
rabilibus personis iudex põt ex officio supplere illud ꝙ pars
petere nõ potest vt pbat in.l.ita demũ.iuncta glo.j.C.de pro-
cur.⁊ ex notatis per gl.in.l.filiusfa.§.veterani.in verbo preter
missum.ff.de procu.⁊ in.l.non soluz.§.quanꝗ.⁊ ibi Bar.not.
ff.de iniurijs.sed pars nõ posset ratione cõtrarietatis.vt.d.l.
j.C.de fur.⁊ dictũ fuit supra pro hoc qꝛ subrogatum sapit na-
turã eius in cuius locum subrogat:vt in iuribus vulgaribus.
4 ¶ † Secũdo respondeo ꝙ pupillus vel orphanus tũc enume
rat inter miserabiles personas quãdo est pauper ⁊ non aliter
ita notabiliter decidit do.Cardi.florentin⁹.⁊ Jo.de imo.in.c.
significantibus.de offic.delega.sicut in vidua per id ꝙ legit ⁊
no.in.d.c.significantibus.⁊ lꝫ ipsi nõ dicãt.hoc voluit in ter-
minis Spec.in ti.de instru.edi.§.nũt vero aliqua.ver.⁊ scias.
el.ij.⁊ ideo absolute vidue ⁊ pupilli nõ enumerant inter mise-
rabiles personas.vt ptꝫ in rubrica qñ impera.inter pupi.⁊ vi.
vel miserabiles ⁊c.nã dictio vel,ponit inter diuersa.l.hec ver-
ba ille.ff.de ver.sig.sed nõ apparet deductũ ⁊ probatũ de pau
pertate infantis predicti ergo cessat argumẽtũ. ¶ Tertio re-
spondeo ⁊ ista responsio est sufficens ad omnia argumẽta ad-
ducta in cõtrariũ qd hic est alius defectus nõ suppletus a iu-
dice nec ab actore scꝫ ꝙ oporteat probari ꝙ benedictus sciue-
rit sibi fuisse delatam hereditatẽ bonifacij ex testamento.⁊ sic
qd sciuerit testamentũ esse cõditũ ⁊ qd sciuerat in persona sua
euenisse cõditionem substitutionis.⁊ quod ex eo capite adiue
rit hereditatẽ:vt supra probaui.⁊ per hoc nõ expedit aggredi
aliam dubitationem,scꝫ an in dicta substitutione comprehen
datur tantum Jacobus ⁊ Antonius fratres Bonifacij: an
vero etiam comprehendatur benedictus filius fratris vt eo-
dem tempore concurrere potuerit cum patruis.Alex.

Epitome.

Tiam impuberi tutore carenti,potest dari curator ad litem.h.d.

Consilium.CXXII.

Idetur prima facie dicẽduꝫ curatorẽ
ad litem dicte puelle cõstitui nõ posse: qꝛ hoc re-
peritur specialiter prouisum tantuꝫ in casu in quo
tutor pupilli vellet litẽ mouere pupillo vel ecõtra. vt.l.j.⁊ per
totũ.C.de in litẽ dan.tut.l.qui habet.§.si pupillus.ff.de tute.
insti.de auto.tuto.§.si ergo.in contrariũ est ius cõmune.l.ius
singulare.⁊.l.qd vero.ff.de leg.c.cõstitutus.de reg.lib.vj.cum
si.⁊ pro hoc videt tex.ff.de auto.tuto.l.curatorẽ.in fi.vbi tex.
1 vult † qd licet impuberi possit dari curator tamẽ ea q̃ iuris so
lẽnitatẽ desiderant nõ poterit impubes cũ autoritate curato-
ris expedire:sed opus est qd ad illa expedienda cõstituat tu-
tor cuꝫ cuius autoritate expediant vnde Bar.in.l.curator.ff.
de tut.⁊ cura.da.ab his,declarãdo.d.l.curatorẽ in dixitꝙ ipse
arbitratur qd omnis actus pro quo pupillus obligaretur vel
alienaret:vt est adire hereditatem per quam aditionẽ obliga-
retur.l.more.ff.de acquirẽ.heredita.l.apud iul.§.si.ff.ex quib⁹
cau.in pos.eatur.sit actus desiderans illam iuris solennitatẽ.
Ex quo infert Bar.in.d.l.cure.qd talis curator nõ possit esse
in iudicio nisi quãdo dat ad lites quas habiturus est tutor cũ
pupillo suo,vel pupillus cũ tuto.suo.vt.d.§.pupillus poterit
ergo fm Bar.solũ talis curator administrare ⁊ seruare bona
⁊ recolligere fructus ⁊ similia que sunt facti:nõ autem que iu-
ris sunt:⁊ sic videtur esse decisum in specie per Barto. ꝙ talis
curator nõ possit esse in iudicio. ¶ Tertio pro hoc bene facit.
l.cum in vna.in.§.tutor.fm magis communem intellectũ.ff.
de appel.⁊ qd no.per glo.⁊ docto.in.l.potuit.C.de iure delib.
⁊ in.l.cum quidã.C.de admi.tuto.vbi patet qd curator datus
pupillo tutore carenti nõ potest adire hereditatem delatã pu
pillo:⁊ sic nõ potest quasi contrahere dicta.l.apud iulia.in fi.
ergo nõ debet esse in iudicio ⁊ quasi cõtrahit.l.de etate.§.qui
interrogatus.ff.de interro.actio.l.iiij.§.idem scribit.de pecu-
2 lio. ¶ † Quarto vbi potest habere locum remediũ ordinariũ
cessat extraordinariũ.l.in cãc.la.q.in prin.ff.de mino.l.in pro
uinciali.§.j.de oper.no.nũ.l.qui bona.§.de illo.ff.de dã.infec.
ergo nõ potest etiaꝫ inuito pupillo dari tutor iure ordinario.
l.illud.cum.l.seq.ff.de tut.⁊ cura da.ab his.l.ij.ff.de tute.ergo
cessare debet extraordi.prouisio in curatore dando.l.omnimo
do.ff.de tuto.⁊ cura.da.ab his.in ver.qꝛ cura.non potest dari
nisi petenti ⁊ consentienti.l.mutus.§.is qui.ff.de procur.⁊ in
d.§.si pupillus.ver.⁊ scienduꝫ.sed impubes annorũ nouẽ ca-
ret consensu.l.pupi.ff.de acqui.here.l.diem proferre.§.omnia.
ff.de arbi.l.j.C.de fal.mo.ergo ⁊c. ¶ Sed premissis nõ obst.
puto contrariã sententiã de iure probabiliorẽ ex infrascriptis.
⁊ primo per.l.curatorẽ.⁊ qd ibi per gl.⁊.l.curator.ff.de tuto.⁊
3 cur.da.ad his.† que iura indistincte permittũt impuberi cu-
ratorẽ dari posse:⁊ hoc verũ etiam si tutore careat:vt ibi in gl.
⁊ idẽ voluit gl.insti.de cura.§.pe.in ver.curatores. ¶ Secũdo
pro hoc tex.in.l.curatorẽ.de auto.tut.hoc ibi in specie decidit
Bar.volens talẽ curatoreꝫ facere posse in iudicio ⁊ extra oĩa
que possunt fieri per tutorẽ sed ea que deberẽt per pupillũ tu-
tore autore expediri illa fieri nõ possunt per talẽ curatorẽ.hoc
est ꝙ voluit ille tex.fm Bar.ibidem ponit in aditione heredi
tatis in qua non sufficit solus tutor sine pupillo. l. potuit.C.
de iure delibe.l.pup.ff.de acqui.heredi.ita exẽplificat gl.in.d.
l.curatorẽ. sed ita est ꝙ solus curator sine pupillo iudiciũ su-
scipere põt:vt.l.j.§.sufficit.⁊ ibi glo.doc.ff.de admi.tuto.l.iij.
C.de procura.not.per Innoc.in.c.accedens.in fi. de procura.
ergo Bar.in terminis decidit questionẽ nostrã in.d.l.curato
rem.iuncta declaratione predicta.hoc etiã est de mente glo.in
d.l.curatorẽ.de auto.tuto.dum intelligit illã.l.in curatore da-
to ad litẽ ⁊ procedit illa lex siue pupillus habeat tutorem siue
non:vt ibi nota.ergo si nõ habet tutorem intelligetur de neces-
sitate ad litem quã cum alio habiturus sit. ¶ Tertio pro hoc
est glo.in.l.qui habet.§.fi.in ver.talem.ff.de tute.vbi gl.iuncto
tex.presupponit dari posse curatorẽ ad liteꝫ extante causa taꝫ
inter pupillũ ⁊ tutorem ꝙ inter pupillũ ⁊ aliũ.idem sentit ibi
glo.sequens.idẽ fuit de mẽte gl.in.l.ait pretor.§.permittitur.
in ver.petendos.ff.de mino.referendo.glo.ad tex.prout ipsa-
met gl.referre videtur.⁊ ab opi.gl.in iudicando minime rece-
dendũ est:vt no.Ja.but.in.l.j.in fi.C. qui pro sua iurisdi.l.j.in
prima oppositione.C.de act.⁊ obl.⁊ Bal.in.l.j.ff.de vul.⁊ pu
pil.⁊ in.l.fi.C.de pena iudi.cum si. ¶ Quarto pro hoc allego
tex.in.l.j.in.§.si procurator impuberi.ff.de eo qui pro tuto.cũ
decisione Bal.ibi dicẽti illũ tex.esse valde mẽti tenendũ:⁊ ad
ea que no.in.d.l.cur.⁊ in.d.l.curatorẽ.nã dicit Bal.nõ esse du
biuꝫ qd ad lites impubes põt habere curatorẽ vt.d.l.qui ha-
bet.sed ad negocia ⁊ cõtractus erat dubiũ:⁊ hoc dicit Bar.⁊
dicit qd hoc nõ est alibi.⁊ sic vult ibi Bal.qd ad iudicia ⁊ cõ-
tractus põt dari curator impuberi:⁊ sic ꝯtra id ꝙ sentit Bar.
in.l.curator.ff.de tuto.⁊ cura.da.ab his. ¶ Quinto probat
ratione insolubili vt mihi videt:nã negari nõ põt litẽ habitu
ro cum tutore potest dari curator:vt in iuribus.s.allegatis.er
go ptꝫ qd cũ esset in iudicio non est de illis actibus requirẽti
bus iuris solennitatẽ:sequeret qd pupillo litẽ habituro cũ tu-
tore suo non posset dari curator ad litem:sed ad aliũ actũ spe-
cialem seu ad aliã litẽ esset dandus tutor qui dari debet ad il-
los actus speciales qui dictam iuris solẽnitatẽ desiderãt.d.l.
cum in vna.§.tutor.nisi ad aditionẽ hereditatis,qꝛ est de acti
bus requirentibus illã iuris solennitatẽ:de qua loquit text.in
d.l.curatorẽ.⁊ ibi nõ datur impuberi tutor.Nec illud obstat si
diceret esse verũ qñ impubes haberet curatorẽ ⁊ nõ tutorẽ:nã
tunc dari põt tutor ad adeũdam hereditatẽ dico idẽ iuris esse
in pupillo habente tutorẽ etiã gñalem:qꝛ si cũ eo expedire nõ
põt hereditatis aditionem:vt qꝛ tutor pretendit hereditatem
illam ad se pertinere:nam dabit alius tutor specialis ad illum
actũ aditiõis heredita.vt est tex.fm vltimã lecturã gl.in.l.fin.
C.de in lit.dã.tut.ergo eodeꝫ modo si assumemus iudicia pro
pupillo litigante cũ tut.esset de actibus requirentib⁹ dictã iu
ris solẽnitatem:cum tutor qui sit litẽ habiturus cum pupillo
non sit idoneus pro sumenda defensione in eadẽ lite debuisset
dari alius cutator.bene facit.l.impuberi.ff.de tuto.⁊ cur.da.
ab his.⁊ ꝙ not.Bar.in.l.si hereditas.⁊ in.l.si nemo.ff.de test.
tu.⁊ in.d.l.cũ in vna.§.tutor.in fi.⁊ Bal.in.l.certarũ.ff.de tes.
mili.ergo patet qd suscipere iudiciũ nõ est de his que curatori
impuberis interdicuntur. ¶ Sexto hoc in terminis decidit
Bal.in.c.j.de mili.vasal.qui cõtu.est in pe.col.† vbi aperte af-
4 firmat ad lites quas habiturus est cũ creditorib⁹ impuberis
ipsi maiori infanti dari posse curatorẽ licet etiã sit infans esset
dubium de quo ibi disputat Bal.⁊ idem sentit Spec.in ti.de
curatore.§.vt auteꝫ.circa prin. ¶ Septimo pro hoc est tex.in
insti.de cura.§.j.ibi dũ dicit curator enim ⁊ ad certam liteꝫ dari
põt.⁊ in.l.vniuersis.C.qui dari tu.pol.⁊ in.l.si ad species.cuꝫ
ibi no.ff.rem pup.sal.fore.accedit gl.in.l.fi.§.sin autẽ.in secun-
do.iuncto tex.C.de bo.que libe.in ver.hereditatem quã Bal.
dicit ibi esse elegantem ad hoc:videlicet quod dari põt cura-
tor singulariter ad vnam litem ⁊ ad vnam rem singulariter ⁊
loquitur tex.ille cum gloss.in quocunqꝫ maiore infante.facit

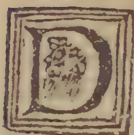
l. necnō. ⁊ in l. seq. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. ¶ Octauo pro hoc videt̃ text. in c. fi. de iudi. in. vj. vbi minori quatuordecim annis nō habenti tut. si similis inferat̃, vel ipse alijs litē mouerit datur indistincte curator ad litem non habita distinctione an sit lis cum tutore vel cū alio. hoc ibi etiā expresse decidunt
5 Archi. ⁊ Io. And. in nouella vbi querūt † qd si pupillus habeat causam cū tutore: ⁊ respondeo qd siue pupillus agat cōtra tutorem siue conueniatur ab eo dabitur pupillo curator a iudice sed pupillo tantū petēte. allegat. d. l. qui habet. §. si pupillus. ⁊ §. deniq;. si vero pupillus agat contra alium cogitur pupillus obligare curatorem ⁊ nominare illum vel illū ⁊ sibi dabitur curator ad litem. d. l. qui habet. §. itē cassius. ⁊ ibi no. ⁊ isto casu parificat̃ puberi cui inuito datur curator ad litem. insti. de cura. §. inuiti. ⁊ l. j. C. q pe. tu. ⁊ ita residēt archi. ⁊ Io. and. in prealleg. c. fi. ⁊ cum eis transeunt ibi cōmuniter scribētes. ¶ Nec ob. si diceretur qd tex. in d. c. fi. loquitur in specialibus: qz respondeo quod non per hoc sequitur qd sit sibi indultum hoc specialiter in specialibus: vt ex predictis clare liquet. ¶ Ad allegata in contrariū respondeo primo non obstat qd sit speciale quando pupillus sit litem habiturus cū tutore: ergo in cōtrariū est ius cōmune ⁊ vtrobiq; est eadem ratio vt ex pluribus probatū existit. ¶ Secundo nō ob. d. l. curatorē. de auto. tut. qz responsio patet ex his que supra dixi in. ij. ⁊. v. ar. huius vlti. partis: qz ille tex. in fi. intelligitur de his que expediri nō possunt per tuto. sine pupillo vt est in aditione hereditatis: sed assumpto iudicij pōt p solū tutorē vel curatorē assumi vel loquit̃ ille tex. in curatore simpliciter aut gñaliter dato secus si ad certam litē: qz hoc fieri pōt ⁊ in iudicio talis curator adesse poterit: vt ibi in gl. ⁊ probāt iura rationes ⁊ autoritates supra allegatas. ⁊ eodē modo respondeo ad no. p Bar. in. d. l. curator. alias em̄ aut Bar. esset sibi cōtrarius inspectis his que ipse no. in. l. curatorem. aut male locutus esset Bar. in d. l. curator. ⁊ ꝯtra rationes ⁊ autoritates superius allegatas. ¶ Tertio non ob. l. cū in vna. §. tutor. de ap. qz respondeo vt dixi in. ij. ar. vltime partis. sc; qd ibi in actu qui requirit iuris solēnitatē. i. q nō pōt expediri p illū administratorē. ¶ Quarto nō obst. ꝙ cessare debet extraordinariū remediū qz negat̃ ꝙ dare curatorē impuberi tutore carenti sit remediū extraordinariū adeo qd cessare debeat vbi potest dari tutor. vt probatur in. d. l. curator. cum gl. in. d. l. curator. ⁊ in prealleg. l. cum in vna. §. tutor. de appel. cum si. ¶ Ultimo nō ob. qd curator nisi consentienti nō detur ⁊ pupillus caret consensu ⁊c. qz respondeo ꝙ soli infanti prohibet̃ iudex dare curatorē: sed pupillo qui excessit infantiam dari potest si impubes petat: ideo cogitur petendo ⁊ eligere. d. l. qui habet. §. item cassius. ⁊ ibi nota. Hosti. in. d. c. fi. ex quibus firma datur conclusio quod dicto impuberi curator ad lites constitui poterit.

a ¶ Cum ergo. Ambrosius in testamēto reliqt villā sardoni filio suo primogenito philippo ⁊ post eius obitū filio pmogenito eiusdē philippi reliqua vo bona mobilia ⁊ imobilia voluit equalr diuidi inter filios suos seu eorū liberos: postea predecessit philippus relictis Ioāne pmogenito suo ⁊ alijs nepotib⁹: nouissime decessit Ambrosi⁹ relicto filio tertio ⁊ dictis nepotib⁹ decidit alexan. ꝙ. d. villa spectat ad Ioānē primogenitū philippi ex vulgari non obstāte quodā pretenso testō Bartho. aui qui voluerat. d. villā semper deuolui ad maiorē natu liberorum suorū qz nō cōstat ꝙ sit scriptura ⁊ testamentū Bar. patris. d. Ambrosij.

Summarium.

1 Uocatio per verbum filios est specialis, per verbum liberos, generalis.
2 Maior natu attenditur tempore mortis vel extantibus conditionis.
3 Sententia lata cum instituto, nocet substituto.
4 Scriptura testamenti siue data nō valet etiā inter liberos.
5 Testes nisi viderint scribi non probant scriptura esse alicuius.
6 Uenire potest quilibet contra factum suum nullum.
7 Sententia est nulla si se refert ad probationes actorum pro quo nihil est probatum.
8 Approbari vnum potest sine alio in capitulis separatis.
9 Uerbum, diuidantur, an trahatur ad institutionem.
10 Clausula codicillaris operatur etiam superuenientibus liberis de quibus in genere fuit cogitatum.
11 Impense cedunt solo, nec compensantur cum fructibus ab eo qui erat dominus.

Consilium. CXXIII.

Discussis hesitatiōibus de quibus in themate. ¶ Uidet̃ prima cōsideratione dicendum Bertonum volentem virtute vltime voluntatis Bartholomei admitti ad villā sardoni esse de iure dicto Joanni preferendū: hoc enim satis aperte consistere videtur ex verbis vltime voluntatis Bartolomei disponētis quod dictā villam sardoni haberet Ambrosius, ⁊ ordine successiuo: ⁊ sic mortuo Ambrosio intelligantur vocati reliqui. l. gallus. §. quidam recte. cum ibi no. per glo. ⁊ docto. ff. de libe. ⁊ posthu. per id qd legitur ⁊ notatur in. l. codicillis. §. instituto. ⁊ in. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ij. ⁊. l. fin. C. de verb. sig.
a ¶ Cum ergo[a] mortuo Ambrosio maior filius fuerit Bertonus etiā ante mortem Ambrosij: ergo Bertonus est ille qui intelligitur vocatus: ⁊ cum dictus Bartholome⁹ testator vocari voluerit filium maiorem Ambrosij ⁊ quemcunq; maiorē natu inter liberos suos videtur voluisse preferri Bertonum
1 filium Ambrosij oībus nepotibus Ambrosij: † quia vocatio facta per nomē filiorū dicitur specialis: facta vero per nomē liberorū dicitur generalis: vt. l. titius. in prin. cū ibi no. per gl. ⁊ doc. ff. de libe. ⁊ posthu. l. quod si nepotes. ff. de testa. tu. merito vocatus per nomē speciei debet preferri alijs vocatis sub nomine generis. cum ita. §. in fideicommisso. cum ibi no. per Barto. ⁊ alios. ff. de lega. ij. ¶ Hoc etiam arguit presumpta mens testantis ex ordine charitatis ⁊ affectionis prealleg. §. quidam recte. cum ibi nota. ¶ Hoc etiā comprobant illa verba maior natu: que quidam verba important proprietatem in ipsa origine nascendi. c. Joseph. de verb. sig. ⁊ legitur ⁊ nota. vij. q. j. quam periculosum. sed ita est quod mortuo Ambrosio inter eius liberos nullus repertus est maior natu ipso Berto
2 no: ergo ipse preferendus est. ¶ † Nec videtur dici posse qd Philippus ius suum primogeniture trāsmiserit in Joannē ad effectum consequendi hoc particulare legatum seu fideicōmissum. ¶ Cum quia verba testamenti repugnant: quia innuunt quod attēdi debeat quis sit maior natu mortuo Ambrosio vt maxime colligitur ex illa clausula testamēti in qua dicit̃ ⁊ si ambo decesserint anteꝙ dict⁹ Ambrosius ⁊ post eū maior natu ex liberis suis masculis ex legitimo matrimonio procreandis totum habeat quicquid supra dictum ⁊c. nam qualitas iuncta verbo debet intelligi secundum tēpus verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. l. ex facto. §. si quis aūt. ff. ad trebel. l. ij. ff. de auro ⁊ arg. leg. ¶ Sed ista qualitas maior natu iungetur verbo habeat, ergo tēpore quo liberi Ambrosij habere debent dicta bona debet attendi quis sit maior natu: cōstat autē quod illud tempus est post mortē Ambrosij, vt patet ex illis verbis posteum ⁊c. ¶ Cum etiam: quia de iure tale ius primogeniture vbi agitur de successione bonorū hereditatis alicuius non videtur quod transmittatur ad posteros primogeniti: vt probari videtur i aut. de here. ab intest. §. ex his. iuncto. §. j. eo. ti. ⁊ in. l. fi. C. de legi. tuto. iuncta. l. antepe. ff. de tut. vbi licet differatur legitima tutela sicut legitima hereditas: ⁊ per consequens nepos assumat locum patris: tamen istud est verum si nepos esset maior. xxv. sinautē minor nō assumeret locum patris ita hic vbi requirebat̃ quē esse primogenitū ⁊ maiorē natu nepos vel pronepos. i. Joannes nō assumet locū patris. ¶ Sic etiā videmus qd nunꝙ de nepote iudicat̃ prout de filio quādo filius vocabat̃ cū aliqua qualitate que nō erat in nepote. l. fi. C. de natu. lib. ita no. Bart. ff. de ver. sig. in. l. liberorū. ⁊ Anto. de bu. in. c. j. de baptismo. ⁊ p Bald. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiesta. ⁊ in repeti. l. in suis. ff. de lib. ⁊ posthu. ad fin. ¶ Bene facit. l. non solū. §. si puelle. ff. de ritu nup. quāuis ergo. Philippus vt primogenitus esset vocatus tamen qz illa eadē qualitas primogeniture que erat in Philippo nō est nec esse potest in Joanne: merito nō subintrabit Joannes locū Philippi propter iura omnia que dicunt quod filius subintrat gradum patris loquunt̃ quando tractat̃ qd nepos excludat patruum pro parte tñ nō a toto: vt in aut. cessante. C. de legi. here. ⁊ insti. de here. que ab intest. §. cum filius. in. c. j. de gradi. succes. in feu. cum si. ¶ Sed in casu nostro si Joānes subintraret locum Philippi excluderet in totum patruum a dicta villa. ¶ Bene faciūt q no. doc. in varijs locis in vulgata questione de rege Roberto ⁊ rege vngarie, ⁊ maxime illud quod decidit Bal. in. l. iij. C. de suis ⁊ legi. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. si viua matre. per illū tex. C. de bo. que lib. ⁊ Bal. in. l. tutela. §. j. de leg. tut. in antepe. col. dum facit differētiam an nepos preferatur primogenito ex dispositione testatoris an ex dispositione statuti quam differentiā videt̃ etiam amplecti Jo. an. in addi. Spe. in ti. de feu. in rubri. ⁊ no. Moder. in. c. grādi. de supp. negli. prela. in. vj. ¶ Nec dr̃ posse impugnari illā vltimā volūtatē Bar. maxie stātibus sententijs ⁊ arbitramēto cū ipso vel eius curatore latis: qz dato etiā ꝙ dictū testamētū Bar. nō valeret aut non pbaretur tñ postq; ad instantiā curatoris dicti Ambrosij est pronūciatū dictā scripturam testamenti esse veram ⁊ legitimā ⁊ vltimā volūtatem dicti Bar. ⁊ illā esse probatā tam per scripturam ꝙ per alias pbatiōes ⁊ dictū Ambrosiū esse heredē ex dicto testamento nō posset nūc dictus Ambrosius si viueret quo ad excludēdos aliquos petētes aliquid ab eo virtute dicti testamēti allegare

ti allegare dictam sententiã vel sentẽtias fuisse iniustas ⁊ ini-
quas tex.est in.l.si seruus plurium.§.j.ff.de leg.j.⁊ nõ reperit
alibi s̃m Dy.⁊ alios ibi ⁊ no.glo.in.l.stipulatio ista.§.j.⁊ ibi
etiã doc.ff.de ver.ob.sicut ergo nõ posset Ambrosius impu-
gnare dictas sentẽtias ita nec debet hoc posse dictus Joãnes
eius heres.l.cũ a matre.C.de rei vẽ.l.si creditorib⁹.C.de seruo
pig.da.ma.cum vulgaribus.Pro hoc facit qđ no. Inn.in.c.
in nostra.in gl.magna.de procu.⁊ Ant.de but.in.c.cãm el.ij.
qui fi.sint legi.dũ volũt ꝙ sententia lata cõtra titiũ cum seio
super testamento vel aliquo instrumẽto facit ius cõtra dictuʒ
titiũ volentẽ agere cõtra alios ex illo testamẽto vel instrumẽ-
to sup quo fuit exclusus p sentẽtiã latã cũ alio.l.posthumus.
§.quis ex his.ff.de inoffi.testa.ergo dicta sentẽtia lata cũ di-
cto Ambrosio debet sibi ⁊ pariter hr̃di suo scʒ Jo.nocere quo
ad quẽcunqȝ aliũ super validitate vel inualiditate dicti testa-
3 mẽti.¶ † Bene facit illud qđ dicimus vcʒ qđ ad sententiam
que fert cũ hr̃de primo loco instituto nõ est necesse vocari sub
stitutũ si nõdũ casus substitutionis euenit ⁊ sñia lata cũ here
de p̃io loco instituto hʒ effectũ etiã ac si lata esset cũ substitu
to:vt no.Bar.⁊ alij in.l.in diem.ff.de aqua plu.arcẽ.per.l.j.§.
pen.ff.de ven.inspi.d.l.filiusfa.§.diui.in fin.⁊ ibi not.Ange.⁊
Jo.de imo.ff.de lega.j.pro quo etiã tex.in.l.si patroni.§.fi.s̃ʒ
vnã lect.ff.ad treb,⁊ bonus tex.in.l.ex cõtractu.ff.de re iud.⁊
Jo.de imol.l.decẽ.ff.de ver.obl.ergo sufficit alias sñias super
cã testamẽti fuisse latas cũ heredib⁹ p̃io loco vocatis ad hoc
vt effectũ sortiant̃ etiã quo ad substitutos.¶ Alia rõne etiaʒ
nõ videt̃ qđ Jo.possit petere ⁊ ꝯsequi totã villã vel castrũ sar
doni ex testamentũ Ambrosij:qꝛ illud testm̃ videt̃ nullũ cũ in
eo nõ fuerint istituti vel exheredati oẽs nepotes ex dicto phi
lippo qui nepotes viuo Ambrosio per mortẽ Philippi cepe
rũt tenere primũ locũ:ergo testm̃ redditũ est nullũ.vt.l.posthu
mox.ff.de iniu.rup.⁊ irri.testa.l.gallus.§.nũc de lege.ff.de li-
be.⁊ posth.¶ Sed premissis nõ obstãtibus ꝯtriã s̃nlaʒ de iure
probabiliorem esse puto vcʒ dictũ Jo.ex testõ Ambrosij ad-
mittẽdũ esse ex substitutione facta Philippo:qꝛ cũ decesserit
Philipp⁹ viuẽte testatore.i.Ambrosio hʒ locum substitutio
vulgaris ex eo capite:qꝛ Philippus nõ potuit esse heres.l.ab
omnibus.§.cũ quidã.ff.de leg.j.l.vnica.§.in.j.⁊.§.pro.ij.C.de
4 cadu.tol.l.cũ pponas.C.de here.insti. † nec em̃ obstat vlima
volũtas Bar.qꝛ nõ fuit valida etiã inter liberos nec legitime
prolata;qꝛ scriptura illa caret indictiõe anno mẽse ⁊ die.⁊ sic
nõ pbat vt in aut.qđ sine.in verbo tẽpus.C.de test.⁊ ibi doc.
maxime Bal.Ange.⁊ Saly.⁊ no.Ange.in corpore vnde illa
aut.sumit̃ ⁊ illa aut.est vltimũ ius disponẽs ⁊ tractãs de tali
materia:vt ptʒ in corpore vnde in eo casu nõ est attẽdẽda dis-
positio.l.fi.C.fami.ercis.nec aut.ibi posit nec de.l.hac cõsultis-
sima.sed solũ tex.in.d.aut.qđ siue.que loquit̃ in casu nr̃o ⁊ est
vltima ꝓuisio.¶ Et sic nõ hʒ obstare si diceret̃ ꝙ imo attẽto
qđ testes deposuerũt ꝙ ille Bar.ꝓtestat⁹ fuit illã esse suã vlti-
mã voluntatẽ:⁊ sic ex quo probat̃ per indicia qđ illa scriptura
erat sua vltima voluntas sufficere debeat per.d.l.fi.cũ gl.s̃.fa-
mi.ercis.qꝛ r̃ndeo qđ illa lex fi.quaten⁹ loquit̃ in vltima volũ-
tate de qua apparebat scriptura fuit postea determinata ⁊ li-
mitata p aut.positã super.d.l.fi.videlicet qđ illa scriptura siue
fuerit facta manu patris siue manu cuiuscunqȝ debet habere
subscriptionẽ pr̃is vel filiorũ inter quos facta est:vt ptʒ in.§.
⁊ qđ sepe.in aut.de triẽ.⁊ semis.quã quidã subscriptionem nõ
habet dicta scriptura postea fuit inductũ per aut.de testa.im
perfec.§.j.vnde sumpta est aut.qđ siue.ꝙ si tota scriptura est
manu testatoris nõ requirit̃ alia subscriptio dummodo cõti-
neat tẽpus ⁊ alia de quibus ibi.¶ Unde cũ dicta scriptura
neqȝ habeat diẽ seu tẽpus nõ põt sustineri:qꝛ non videtur esse
sufficienter probatum per testes qđ illa scriptura fuerit manu
5 Bar.predicti.¶ † Quia in casibus in quib⁹ requiritur proba
ri per testes qđ scriptura fuerit scripta manu alicuius:vt req-
ritur in casu nostro.vt not.glo.in dicta aut.de testa.imperf.§.
fin.in verbo diuisione.Et doc.maxime Bal.in.d.aut.qđ siue.
¶ Tunc est necesse qđ tales testes deponant se fuisse presen-
tes ibi qñ ille scripsit ⁊ vidisse[a] illũ scribere:vt in aut.de instr.
cau.⁊ fi.§.si quis igit̃.⁊ clare dicit hoc Jaco.bu.in aut.⁊ si cõ
tractus.versus fi.C.de fide instr.⁊ Bar.in.l.scripturas.C.qui
pot.in pig.ha.⁊ Bal.in aut.sed nouo iure.circa.j.col.C.si cer.
peta.⁊ Ant.de bu.in.c.ij.circa.iij.co.de fide instr.⁊ doc.maxi
me moderni in.l.ex hac scriptura.ff.de dona.⁊ in.l.admonen-
di.ff.de iureiurã.sed testes nõ deponunt hmõdi sed solũ depo
nunt ꝙ cognoscebant illam esse scripturã manu Bar.ex alijs
scripturis suis:vt in puncto cõtinet̃ ergo nõ probant.¶ Nec
ad hoc obstat si diceret̃ quod imo nõ est necesse ꝙ testes pro-
bãtes illã fuisse scriptã manu Barto.deponant se vidisse euʒ
illã scribere cũ in tali vltima volũtate nõ sint necessarij testes
vt no.per gl.⁊ doc.in.d.aut.de testa.imperfec.§.j.⁊ per doc.in
d.aut.quod siue.qꝛ respondeo ꝙ nõ sunt necessarij testes scʒ q
sunt testes ad illum actum tanquã ad vltimã voluntatẽ.nam
nõ est necesse ꝙ testator corã eis dixerit illud esse suũ testamẽ-
tuʒ vel qđ nominauerit corã eis heredẽ ⁊ similia que requirũ-
tur in testamẽtis in quibus oportet testes adesse,vt.l.hac cõ-
sultissima.in prin.⁊.l.iubem⁹.C.de testa.l.hr̃des palã.in prin.
ff.de testa.¶ Sed bñ oportet testes adesse qui viderunt ipsuʒ
scribere illã scripturã vt sciant deponere illam esse scripturam
quã videtur testatoreʒ scribere si negetur eam esse scriptã ma-
nu testatoris:vt per gl.in.d.aut.de testa.imperfe.§.fi.in verbo
diuisione:iunctis no.per Bar.in.d.l.scripturas.cũ concordã-
tijs.s̃.allegatis.nec predictis obstat si diceret̃ ꝙ nos sumus
in testõ nuncupatio:quia testator coram duobus testibus di-
xit illam esse suam vltimã voluntatem:sed tex.in aut.qđ siue.
loquitur tantũ in testamento in scriptura s̃m opi.gl.⁊ multo
rum:qꝛ respõdeo qđ eo quod testator simpliciter dixerit illam
esse suam vltimam volũtatem nõ deprehẽditur illud non esse
testamẽtũ in scriptis:vt patet in.d.l.hac cõsultissima.in prin.
ibi dũ tñ testib⁹ presentibus testator suũ testm̃ dixerit esse ⁊c.
¶ Posset ⁊ alia rõne infringi dicta vltima volũtas si tenere-
m⁹ opi.Sal.in.d.l.hac ꝯsultissima.§.ex imperfecto.⁊ ĩ.d.aut.
ꝙ siue.vbi voluit ꝙ si pater scripsit suũ testm̃ in quo filios insti
tuit heredes ⁊ legata reliquit ⁊ testm̃ in capsa reposuit ⁊ nõ fe-
cit legi ꝙ tale testm̃ dicit̃ imperfectũ nedũ ratione solẽnitatis
sed etiã ratione volũtatis ⁊ propterea nõ valeat etiã inter libe
b ros tñ qꝛ Saly.hʒ ꝯdictores:[b] ideo in hoc nõ facio fundamẽ
tuʒ.¶ Nõ ob.sñie late in fauorẽ dicti testamenti:qꝛ respon.ꝙ
si dicte sñie a iudicibus late sunt nulle,vt.ĩ.pbabo potuisset
dictus Ambrosius ⁊ cõsequenter põt Jo.eius heres allegare
nullitateʒ dicte sñie etiã pro eo late:qꝛ regulariter permittitur
cuicũqȝ venire cõtra actuʒ iudicialẽ nullũ etiã de cõsensu suo
6 gestũ.l.ij.cum ibi not.C.si aduer.rem iudi.¶ † Et regulariter
põt quis venire cõtra ꝯtum etiã a seipso gestum si actus ille
ipso iure est nullus.l.quemadmodũ.C.de agric.⁊ censi.li.xj.l.
iubemus.§.sane.C.de sacros.eccl.c.si quis p̃sbyterorũ.de reb⁹
eccle.non alie.no.institu.quib.mo.alie.licet.post prin.⁊ no.gl.
⁊ doc.maxime Bal.in.l.j.in glo.magna.C.de lib.causa.⁊ no.
doct.in.l.post mortẽ.ff.de dona.⁊ no.in.c.nosti.de elec.⁊ in.c.
diuersis fallacijs.de cleri.cõiug.¶ Nec ob.l.si seruus pluriuʒ.
§.j.ff.de legã.j.quia ibi sentẽtia fuit iniqua:nõ autẽ fuit nulla.
¶ Quod autem dicte sententie fuerint nulle probatur:primo
ꝙ prima sñia lata die quarta augusti fuerit nulla patet qꝛ in
ea pronunciatur testamẽtum Bar.⁊ ipsam scripturam testa-
menti esse verum ⁊ veram legitimum ⁊ legitimaʒ testamentũ
⁊ vltimã voluntatẽ dicti Bar.esse probatum ⁊ probatã tam
per scripturã ipsius testamẽti scriptã manu ipsius Bar.q̃ per
alias probationes ⁊ legitimas cõiecturas ⁊ indicia de qbus
apparet in processu superinde cõfecto ⁊c.⁊ cõstat ꝙ in verita-
te ipsa scriptura testamẽti producta nõ probat:qꝛ hoc nõ ha-
bet diem ac etiam cõstat ꝙ testes nõ probant illã vltimam vo
7 lũtatẽ nec illaʒ esse scriptã manu dicti Bar.vcʒ.s̃.¶ † Ergo
incidimus in illa difficultate qua queritur si iudex in sentẽtia
dixit:qꝛ per A.⁊ B.testes probatũ est titiũ debere vt apparet
c in actis ideo cõdẽno an sententiã valeat[c] si ex actis apparet
testes nõ probare in qua Inn.variauit in.c.qm̃ cõtra.de pro-
batio.ad fi.⁊ in.c.cum Bart.in glo.in verbo cõcessimus.de re
iudi.⁊ per Bar.⁊ Bal.⁊ alias in.l.j.C.de erro.calc.⁊ Bald.in
l.ij.C.de re iud.⁊ in.l.prolatã.in.j.col.C.de sent.⁊ Ant.de bu.
in.c.excõicato.de rescrip.⁊ Jo.de imo.in.l.diuus.ff.de re iu-
di.⁊ do.Abb.in.c.inter ceteras.de re iudi.⁊ in alijs locis sta-
tim allegandis.¶ Tamẽ quo ad propositũ nostrũ vera ⁊ ma
gis cõis cõclusio esse vr̃ ꝙ si iudex expresse habeat relationeʒ
ad acta ⁊ ex actis ad que habetur relatio apparet de errore iu a
dicis in sñia:talis sñia fit nulla:qꝛ sicut error expressus in sñia
reddit eam ipso iure nullã.l.si expressim.ff.de appel.l.ij.C.qñ
prouoca.nõ est.c.j.de re iudi.ita etiã debet reddi nulla si error b
deprehendat̃ ex actis ad que iudex in sñia expresse relationeʒ
habuit qꝛ perinde est ac si error esset expressus in sñia.ar.l.ait
pretor.§.j.ff.de re iud.⁊.l.pe.C.de sen.q̃ sine certa quãti.⁊.l.ius-
stitutio talis.ff.de cõd.insti.⁊ ita expresse firmat Bar.in.d.l.j. c
C.de erro.calc.cũ quo ibi trãsit Raph.Ful.⁊ ita tenet An.de
bu.in.d.c.ab excõmunicato.in.ij.char.de rescri.⁊ Ant.de bu.
⁊ dñs Abbas in.d.c.qm̃ cõtra.⁊ ita ibi sentit Host.de pba.⁊
Joã.de imo.in.l.ex diuerso.§.si iudicio.ff.sol.matr.⁊ in.l.qui
rome.§.duo fratres.in.x.colũ.ff.de verbo.obli.⁊ Jo.de imo.⁊
Romanus in.l.si is ad quẽ.ff.de acquiren.here.¶ Et Jo.de
imo.in.c.in presentia.de renuncia.vbi declarat ⁊ salua verba
Anto.de but.ibi per istam distinctionem scilicet:aut expresse
se retulit ad acta:⁊ tũc nõ valeat per tex.in.d.c.cũ Bertoldus,

a ¶ Uidisse.j.libr.
iij.consi.lxxvj.col.
j.nu.iiij.
b ¶ Cõtradictores.
vt alex.⁊ oẽs.d.§.
ex imperfecto.An
to.rub.cõsi.cvij.
c ¶ Ualeat.late ale.
l.j.col.pe.C.de er-
ro.cal.⁊ ꝙ non sit
nulla Matt.affli.
deci.neapo.xxviij.

de reiudi. ibi hoc tʒ Inno. aut se retulit expresse ad acta ꝛ tūc secus: qꝛ iudex fortasse ex alio fuit mot⁹ ꝙ nō apparet ī actis. ꝛ ita etiā tʒ do. Abb. in. c. inter ceteras. de re iu. ꝛ est de mente dn̄oꝝ̄ de rota cōclusione. ccclxv. inci. item dubitat̄ vtrū auditor ꝛc. ❡ Ergo bene apparet dictā primam sn̄iam esse nullā ꝓpter expressionē erroris quo casu etiā nō pōt dici qḋ potuerit validari ꝑ aliquē cōsensuʒ aut approbationē ꝑ eū adeo qḋ valeat in vim sentētie nec etiā alio mō. nec tunc habet locū id ꝙ habet̄ in. l. ij. C. cōia vtriusqꝫ iudi. ꝓpter dictū errorē vt singulariter no. Bal. in. l. error. in vlt. col. C. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ in. l. j. C. de iurisdi. om. iudi. ❡ Itē dico de scḋa declaratione facta die primo mensis septembris: in qua iudex in effectu declarat ꝙ illud testm̄ ꝛ eius scriptura habeat vim ꝛ robur pub. testamenti ꝛ ꝼm firmitatē tenorē modū ꝛ formā prime sententie ꝛc. cū ista sn̄ia referat se ad primum error qui erat in prima censet̄ esse in ista ꝛ reddit̄ nulla. l. j. post prin. ff. que sen. sine appel. rescin. ꝛ no. Bar. in. d. l. j. C. de erro. cal. cū cōcordātijs supra allegatis. ❡ Nō ob. etiā arbitramentū emologatū a partibus cuius occasione Ambrosius postea lōgo tpe possedit qꝛ aduertendū est qḋ in dicto arbitramento ꝼm ꝙ relatum est in pūcto nō dr̄ ꝙ arbiter vel arbitrator pronūciauerit illi scripture testamenti esse fidē adhibendā ꝛ talem esse legitime approbatā sed solū qḋ pronūciauit dictū Ambrosium esse ꝛ intelligi debere heredē vniuersalē dicti quondā Bar. ex testamento ꝛ scriptura testamēti facta per dictum quondā Bart. ꝛ dn̄am Margaritā debere habere pro sua legitima libras mille ꝛc. ꝛ arbitrator satis discessit a verbis dicte asserte scripture testamenti in qua Bar. instituerat heredē vniuersalē dn̄am Margaritam ꝛ oēs eius filios: vnde lʒ Ambrosius approbauerit laudū ꝛ per cōsequens approbauerit se debere esse heredē vniuersalez ex testamēto Bar. tn̄ quo ad alia cōtenta in dicta asserta scriptura testamēti puta quo ad capitulū substitutionis facte in villa sardoni nō approbauit testm̄ nec etiā in arbitra-
8 mēto aliqḋ de hoc dictū est. ❡† Unde nō sequit̄ approbauit vnū capitulū ergo ex tali approbatiōe videor approbasse oīa cōtenta in testamento inualido attēto ꝙ capituluʒ de quo in laudo. s. ꝙ Amb. sit heres vniuersalis est quid separatū a capitulo substitutionis hoc probat̄ in. c. Ray. ꝛ in. c. Raynaldus. de test. ꝛ in. l. publia. §. fi. ff. depo. ꝛ no. Bar. in. l. aureli⁹. §. idē quesijt. ff. de libe. lega. ꝛ Cy. ꝛ alij in. l. j. C. de confes. ꝛ in. l. ij. C. de dona. ante nup. ꝛ no. in. l. si quidem. C. de exce. ꝛ Bal. in. l. j. de eden. ꝛ in. l. si quidē. C. de trāsact. in. l. cuʒ mulier. ff. sol. ma. ꝛ not. Cano. maxime Ant. de but. ꝛ Jo. de imo. melius. in. c. bone. el. ij. de postul. prelato. ꝛ in. c. ex parte decani. de rescri. ꝛ Archi in. c. j. de cōfes. in Spe. in ti. deposi. §. fi. ver. pen. itē sn̄ia nō probat nisi quantū ex ea de necessitate infert̄. l. pen. cuʒ ibi no. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. ij. C. de ordi. cogn. l. j. cū ibi no. C. de ordi. cogni. no. Bar. in. l. iulia. verū debitorē. iij. col. ff. de cōdi. indebi. ❡ Sed lʒ ex sn̄ia arbitratoris dicatur Ambrosiuʒ esse heredē vniuersalez ex testamēto Bar. nō infertur de necessitate ex tali declaratione ꝙ post mortē Ambrosij debeant vocari substituti ꝼm dispositionē factā in asserto testamento Bar. ❡ Preterea presumitur ꝙ dictus Bar. mortuo Ambrosio patre suo se immiscuit in bōis ꝛ heredi. Ambrosij ꝛ nedū in. d. Sardoni. sʒ etiā in ceteris bōis ergo videt̄ esse heres Ambrosij iuxta. l. ꝓ hered. ꝛ. l. gerit cū materia. ff. de acqren. here. ❡ Et per cōsequēs vr̄ approbasse volūtatē Ambrosij in actu testādi ꝛ adeo ꝙ nedū ea rōne repellitur Bertonus a villa sardoni ꝓ ea parte pro qua fuit Bertonus heres Ambrosij per. l. cū a matre. C. de rei vē. ꝛ. l. si tibi homo. §. si fund⁹. ff. de leg. j. ❡ Sed etiā fortasse vr̄ ꝙ repellatur in totū Bertonus qꝛ Ambrosi⁹ testator putasse vr̄ qḋ illa verba sardoni essent iuris proprij ipsius Ambrosij. ꝛ ꝙ eā potuerit relinquere Philippo ac eius filio primogenito Philippo vt fecit. hoc innuūt verba testamēti Ambrosij ī institutiōe facta de Philippo. iūcto. c. substitutionis facte eidē Philippo ꝛ inuestitura facta dicto Ambro. quo casu qn̄ testator putabat rem que pertinebat ad vnū ex heredib⁹ suis pertinere ad ipm̄ testatorē ꝛ eaʒ iure suo posse relinquere ei cui in testō reliquit tn̄ ille heres ad quē relicta pertinēt totū relictū tenetur adimplere etiā si ipse nō sit heres nisi pro parte vt est tex. no. in. l. fideicōmissa. la. j. §. seruū pecu. ff. de fideic. libe. ꝛ no. Bar. ꝛ alij in. d. l. si tibi homo. §. si fundus. hoc tn̄ vltimū nō pono pro cōstāti lʒ relinquo inuādo aut nō inuādū ꝼʒ qḋ videbit̄ cōsciētie ꝛ diligētie eoꝝ q ex cōiecturis ꝛ probationib⁹ facti in veritate in notionē habebūt ꝙ ego habeā. ❡ Nec predictis obstat quid opponebat̄ ꝯtra testm̄ Ambrosij qḋ nō valebat rōne preteritionis nepotū ex Philippo filio premortuo qꝛ rn̄deo qḋ imo intelligunt̄ instituti fuisse vt ptʒ in pe. c. testamēti incipiēte itē volo ꝙ oīa mea bona immobilia ꝛ mobilia, ibi duʒ dicit equalite.

9 diuidant̄ inter ipsos filios meos seu eoꝝ liberos ꝛc. † nā verbū diuidant̄ tanꝙ verbū cōe ad vniuersitatē bonoꝝ̄ refert̄ ad in
a stitutionē[a] ipsoꝝ liberoꝝ̄. vt. l. quoties. cū glo. C. fami. ercis. ꝛ ibi expresse Bal. ꝛ etiā Saly. tn̄ faciūt no. in. l. his verbis. i pn̄. ff. de here. insti. ꝛ qḋ habet̄ in. l. diuus. cū simi. ff. de testa. mili. ❡ Et illa disiūctiua operat̄ vt ꝼʒ ordinē charitatis intelligātur prio vocati ꝛ instituti filij Ambrosij ꝛ vno vel pluribus decedēte vel decedētib⁹ nepotes ex eo vel eis intelligātur vocati ad partē ꝛ locū prīs sui. l. cū pater. §. de. de leg. ij. ꝛ no. doc. in. l. gallus. §. qdā recte. iūcta. l. cū auus. ff. de cōdi. ꝛ demō. ❡ Uel etiā dato ꝙ essent pteriti ꝛ ꝙ dicta īstitutio seu substitutio facta in re certa nō ꝯseruaret̄ hodie ꝑ aut̄. ex cā. C. de libe. prete. de quo ꝑ doc. ibi ꝛ in corpore. ꝛ in. l. ex facto. ff. de here. insti. ꝛ
10 in. l. filio pterito. ff. de iniust. test. † tn̄ clausula codicillaris adiecta per illa verba si nō vʒ vel valebit ꝛc. operat̄ vt succedētes ab intestato dēt ea que relicta sunt nō obstāte vitio preteritionis ꝼm verā ꝛ cōem opi. vt. l. generaliter. §. ex testamento. ff. de fideicō. liber. ꝛ. l. si patroni. §. fi. ꝼm vnā lect. ꝛ traditur in locis vulgaribus. ❡ Et hoc verū est etiā si in testamēto preterijt liberos quos tunc nō habebat seu ignorabat se habituros liberos maxime cū in genere cogitauerit dict⁹ Ambrosius de dictis nepotibus ex filio: qꝛ de eis fecit mentionē tam in institutione facta Philippo, ꝙ in generali institutiōe: ꝛ qḋ Philippus cogitauerit: patet ꝑ illud verbū futuri tpis videlicet si nō valet neqꝫ valebit ꝛc. merito cū in genere cogitauerit clausula codicillaris debet effectū sortiri. l. si quis cū nullū. §. j. ꝛ. l. abintesta. ff. de iure codicil. facit. l. qui iure militari. ff. de testa. mili. ❡ Et ista est magis cōis opi. quā qdā ꝑ plures rōnes cōprobat Bal. ꝛ Fulgo. in. d. l. ex cā. in. iij. col. ꝛ Salyce. in. l. j. ad fi. C. de posth. here. insti. ꝛ ita etiā vr̄ sentire Bar. in. l. q filiabus. in prin. in quadā addi. ff. de leg. j. attēto ꝙ illā. l. intelligit etiaʒ in testatore qui de posthumo nō cogitauerat. ꝛ ad hoc Jo. de imo. ponderat illa verba Bar. ibi. ꝛ idē tenet etiā Bal. Saly. in. l. fi. C. de codicil. ꝛ Jo. de imo. in. l. filio pterito. in. xv. col. de iniust. test. ꝛ dicit qḋ in hoc auderet consulere contra Bar. in l. j. in. vj. q. de iure codicil. ❡ Et hanc opi. quo ad propositum nostrū sequit̄ etiā Ang. in. l. j. ff. de iure codicil. ꝛ Pau. de ca. in. l. j. C. de posthu. here. instit. ꝛ in. l. sicut certi. C. de testa. mili. ꝛ in suo cōsi. lvj. inci. preclarus ꝛ egregius doc. ꝛ in ꝯsi. sequē. saltē ꝼm eū ibi qn̄ testator post natiuitatē posthumi superuixit tanto tpe ꝙ cōmode potuisset mutare testm̄ ꝛ nō mutauit prout accidit in casu nostro: qꝛ vr̄ decedere velle cū prima voluntate ꝑ id qḋ no. gl. i. l. athlete. §. dat remissionē. in verbo nisi post. ff. de excu. tu. ꝛ hoc vltimū tenebat Ja. de bel. in disputatione sua quā ponit post. l. iij. C. de libe prete. ❡ Et certe si cōsiderāt verba Bar. in. d. q. ff. de iure codicil. nō negat Bar. quo ad casum nostrū. l. in posthumis nascituris nō ex testatore sed ex filio de cuius filijs nascituris erat spes ꝙ clausula codicillaris tūc nō operet̄ quo ad casum nostrū. vt patet ex no. per eū ibi in. xj. q. ex quib⁹ oībus resultat cōclusio qḋ etiā dato qḋ Jo. nō subintrat locū primogeniture Philippi patris sui tn̄ ex testō Ambrosij debet admitti ad villam sardoni ꝛ ad alia in quibus fuerat substitutus Philippo nō obstāte testō Bar. ac sentētijs ꝛ arbitramēto ꝛ allegato vitio preteritionis filioꝝ̄ Philippi quib⁹ oīb⁹ est rn̄sum. s. ꝛ sic habet̄ ex his respōsio quo ad prima quatuor ꝗsita quatenus de iure vr̄ mihi sustineri ꝛ rn̄deri posse. ❡ Quo autem ad vltimū dubiū quo querit̄ an cum Ambrosius fecerit aliqua melioramēta in ipa villa sardoni restituenda sub cōditione per heredem ac etiam aliquas possessiōes super territorio dicte ville acquisiuerit an saltē potuerit testari de talib⁹ melioramētis ꝛ possessionibus
11 ꝛ sic ī ipsis Joā. succedere debeat † respō. omisso multiloquio ꝙ melioramenta ipa cedunt solo quo ad dominiū: ꝛ sic spectabunt quo ad dominū ad illū ad quē spectabit solū verum est ꝙ heredes illius qui impēsam melioramētoꝝ̄ fecit agere possunt pro hereditarijs portionib⁹ ad impēsam melioramētoꝝ̄ ꝼm ꝙ habetur in. l. domos. cū duab⁹ vel tribus legibus seq. ff. de lega. j. ꝛ. l. sed quid si edificauerit. in prin. cū ibi not. ff. de vsufru. ❡ Nec in tales impensas computabūtur fructus percepti per Ambrosium dū dixit: qꝛ fructus percepti ꝑ heredē pendente cōditione sub qua fundus ex dispositione testōri ve
b niebat alteri restituēdus nō cōputant̄ in impēsas:[b] imo etiā impēse vltra fructus peti pn̄t: vt ꝓbatur per not. ex glo. quā ibi Bal. ꝛ Ang. ad hoc ꝓpositū dicūt eē notādā ꝛ singularē i l. emptor. in pn̄. ff. de rei ven. ꝛ ita illā etiā ad hoc singularē ponderant Bald. ꝛ Imo. in. d. l. domos. ff. de le. j. ꝛ sic apparet qḋ ius petēdi impēsam melioramētoꝝ̄ tāꝙ actio ꝑsonalis diuidit̄ int̄ hr̄des ꝓ hereditarijs portionib⁹. possessiōes vero seu predia que de nouo dictus Ambrosi⁹ ī dicta villa acquisijsset debēt spectare iure substōnis facte in testō Ambrosij dūmō sint

a ❡ Institutionem. dic cōtra vt. j. li. ij. consi. lxx.

b ❡ Impēsas. plene dixi in consue. parisi. §. j. gl. v. numero. lxxviij.

sint in locis descriptis in institutione facta de dicto Philippo: q: hoc nullum hz dubiũ non est superuacuo insistendũ.

Summarium.

1 Uasallus non admittit feudum ipso iure nisi per alienationem.
2 Pena licet committatur ipso iure, queritur sententia declaratoria.
3 Superioris autoritas semper videtur excepta.
4 Preces principum habentur pro iussu.

Consilium.CXXIIII.

Omissis superfluis breuiter ɔcludo ius dicto ser Petro acquisitũ ex inuestitura sua adhuc durare in personaz eius. ¶ Moueor primo q: constat quod dñs qui feudũ ɔcessit nõ potest vasallũ feudo priuare sine culpa vasalli.c.j.de na. feud. ¶ Secũdo qa posito ꝙ aliqua culpa subesset, attamen opportet primo de culpa constare ꝛ vasallũ ipsuz causa cognita priuare.est tex.in.c.j.de feu.sine cul.nõ amit. ¶ Tertio q: vltra predicta requirit ꝙ sup hoc fuerit lata sñia.vt probatur
1 in.c.si.quo tempore miles.est enim conclusio † ꝙ propter aliquam culpam vasallus nõ priuatur feudo ipso iure sed p sen-
a tentiam:[a] vt firmat gl.cõmuniter approbata in.c.j.in prin.in verbo iure feudi.qui.mo.feu.amit. ¶ Et dicit ibi Bal.in fin. princip.ꝙ in feu.requiritur ꝙ sñia priuationis precesserit nisi culpa cõmissa sit in alienando:q: tũc ipso iure perdit feud.ar. no.in.l.pretoris.in prin.ff.de dam.infec.ꝛ qd requirat regulariter sñia no.Ang.ꝛ alij post eum in.l.learuz.ff.de damno infec. ¶ Pro hoc facit q: vbi sumus in dubio quia nõ apparet expresse que pena priuationis imponat semper interpretatio fit vt ipsa pena priuationis requirit sententia
b priuationis ꝛ nõ fiat ipso iure[b] vt no.gl.in.c.quicũq.in verbo innodet.de here.in.vj.gl.in.c.in penis.per i.lũ tex.de re.iu.eo. lib.ꝛ in.c.cupiẽtes.§.si vero.in verbo preuentus.de electio.in vj.ꝛ plene not.doc.in.c.si diligenti.de foro cõpe.cum concordãt.de quibus ibi. ¶ Et idẽ dicit Bal.in aut.qui semel.circa j.col.C.quomodo ꝛ quãdo iudex.vbi inquit qd lex in dubio nõ dicitur damnare quẽ ipso iure sed per sententiã iudicis.l.j.
2 §.calũniatores.ff.ad turpil. ¶ † Plus dicit ibi Bal.ꝙ etiã si lex disponeret aliquẽ priuari causa cognita priuationis etiaz si lex diceret priuari ipso iure tñ semper requiritur priuatiõis sñia.arg.l.de qua re.ff.de iudicijs.sine dubio in priuatiõe ista requiritur cause cognitio.vt.d.c.j.de feu.sine culp.non amit. ¶ Ergo nõ põt dici ser Petrũ esse priuatũ ipso iure cum cõtra eum non fuerit processum ad aliquem sñiam priuationis. nec ad aliquam cause cognitionez vt supra dictũ est.que cause cognitio fieri nõ potuisset eo non citato.ca.inter quatuor. de maio.ꝛ obediẽ.l.in cause.§.causa cognita.ff.de minoribus. cũ vulga. ¶ Plus circa predicta dicit Bal.in.c.que in ecclesiarũ.de consti.in ver.an in priuatione feudi ꝛc. ꝛ in ver.extra quero etiam quod in priuatione feudi requiritur sentẽtia.nisi quando feud.concessuz esset ad tempus ꝛ tempus esset finitũ vt ibi plene prosequitur ꝛ subdit ꝙ si vasallus intra annum ꝛ mensem non petierit inuestituram a successione domini feudi qd successor nõ tenet eum admittere per.c.j.quo tempore miles.ꝛ hoc si certũ est feudum esse reuersum ad dominum:sed si hoc nõ esset certũ tunc requirit sententia declaratoria.ꝛ ante illũ nõ posset alius corporaliter inuestiri.c.ij ex tunc.de pe.in vj.ꝛ.l.a diuo pio.§.si super.de re iu.ꝛ sic apparet qd inuestitura ser Martini non põt dici canonice facta. ¶ Ex quibus etiã infertur ꝙ sicut predictus eps Joannes eos quos solenniter inuestiuisset nõ posset sua inuestitura spoliare nec etiã successor eius in dignitate cõtrauenire põt.c.fi.ne prela.vi.su.c.j.de sol.nã hoc seruant etiã succedẽtes in imperio vt cõtra cõtractum a predecessore factũ venire nequeat.c.j.de pba.ꝛ ibi no. doc.ꝛ no.Cy.ꝛ Bal.in.l.digna vox.C.de legi.ꝛ in proposito nrõ no.per Bal.in.l.qui se patris.in.x.co.C.vñ liberi. ¶ Nec predictis obstat si d cat ꝙ ex instrumẽto inuestiture in persona Martini cõstat ꝙ proprie ser Petrus requisitus p procuratore dñi epi recusauit pro tunc exercere officiũ de quo fuit inuestitus q: rñdetur. ¶ Et primo q: ser petrus nõ fatet id esse verum.ꝛ nõ est dubiũ ꝙ illa verba narratiua facta per notariuz inter reuerendissimũ episcopũ ꝛ inter Martinũ nõ faciũt fidem contra ser Petrũ tunc absentem.C.res inter alios acta. per totũ.ꝛ ideo dicit Andreas de isernia in.c.siu. quo tempore miles.quod cautus debet esse possessor ad quẽ peruenit de nouo feudũ alterius vasalli qui delictũ vel aliquã culpã commiserit ꝙ debeat saluas tenere probationes ꝛ documenta ex quibus possit cõstare de culpa vel de delicto vasalli:q: nõ staretur dicto domini vel regis vel principis etiã si hoc testificaretur per literas suas:q: attestaretur in facto proprio.facit qd habetur in.c.cum nobis.extra de testibus.ꝛ.l. omnibus.C.de test.quãtominus in casu nostro in quo nõ apparet probabile testimoniũ episcopi:sed sola assertio ꝛ narratio illius tabellionis q dicit de cõmissione epi requisiuisse ser Petrũ ꝛc. ¶ Secundo rñdetur ꝙ dato ꝙ de tali recusatione ser Petri cõstaret:nõ tamen per hoc sequitur ꝙ sit priuatus si non cõstat ꝙ potuerit inseruire:eo q: nõ potest nec debet priuari feudo: vt in.d.c.j.§.porro.ver.sed nec alia ꝛc.in ti.que fuit prima causa
3 benefi.amit.† vnde videtur qd si ser Petro fuit a principe dictuz ꝙ deberet alio officio incumbere pro sua dinumeratione cum in qualibet dispositione semper intelligat iusta causa reseruata superioris autoritas.c.veniẽtes.de iureiur.l.fi.in prin. ff.de admi.tuto. ¶ Accedit quod disputando cõcludit Jo. and.in regula in alijs.in mercu.vbi cõcludit ꝙ si scholaris iurauit creditori suo nõ exire districtũ Bononie ante solutionẽ sine ipsius licentia demũ iste scholaris qui erat filiusfamilias fuit ex iusta causa reuocatus a patre in patriã vel si erat clericus bñficiatus fuit ex iusta causa reuocatus ab epo ad residẽtiam an excuset a periurio si recessit ꝛ nõ satisfecit:ꝛ cõcludit eum excusari nisi procurasset reuocari ab episcopo vel a patre a ꝛ in quibusdã alijs causis:vt ibi plenius per eũ: ꝛ per Federi. de se.in cõsi.cc.xc.al's.xcj.inci.questio talis.ꝛc ¶ Et cõfirmatur predicta:q: in ciuitate illa est cõis opin.laici cõiter magis consueuerũt parere principi suo seculari ꝛ tẽporali vocanti laicuz ad aliquod munus ꝙ timeant episcopũ vocantẽ laicũ ad exercitium alicuius officij sibi iniuncti ad ꝙ laicus ipse etiaz obligatus:ꝛ sic quantum ad hoc cum a laicis in talibus cõiter habeatur in maiori reuerentia princeps ꝙ episcopus videtur excusandus ser Petrus si principi paruit.arg.l.cõtra pupillum.§.qui ad maius.ff.de re iudi.ꝛ.c.cum parati.de appel. cum ibi no.ꝛ in.l.incolas.C.de incolis.li.x. ¶ Et ideo in proposito dicit Inno.in.d.c.cum parati.ꝙ si archiepiscopus aliquem epm vel aliquẽ aliũ prelatũ ad consiliũ vocauerit ꝛ rex
c siue post vocauerit eundẽ ꝙ vocatus põt licite ad regẽ[c] venire ꝛ mandatum archiepiscopi pretermittere:est eñ regi honor habendus fm eum:ꝛ ita intellige iura primo allegata ibi per glo.in verbo legatione regis:nisi fm eum archieps mandaret vocato ꝙ coram ipso compareret nõ obstãte regis vocatione: nam tunc fm Inn.ꝛ alios deberet potius obedire archiepo: q: potius spiritui ꝙ carni obediendum est.c.solite.de maio.ꝛ obediẽ.quãto magis ergo videt excusandus ser Petrus laicus qui principi paruit nõ facto sibi precepto per epm vt nõ obstante vocatione principis deberet dictũ officiũ notariatus exercere. ¶ Nec facio differentiã an princeps mandauerit ser Petro ꝙ deberet exercere illud officiũ ad ꝙ ipse vocauerat.
4 an vero simpliciter de hoc rogauerit eum:† q: rogationes domini ꝛ principis precepta sunt vt dixit gl.l.j.in prin. in verbo
d quemadmodũ.ff.quod iussu.ꝛ[d] al.in.l.si mandator.C.quod cum eo.ꝛ Andr.de iser.in.c.si quis miles.in tit. de feudo sine culpa non amit.vnde in proposito adducũt illud quod cõiter dicit.Est rogare dicum species violenta iubẽdi.Nec circa predicta inisto in discutiendo an dicta concessio fuerit feudum vel alius cõtractus:q: nõ expedit:quia etiam dato quod feudum non esset tamen nulla pena priuationis imponitur nisi vbi hoc sit expresse.l.cautum.vt est text.in aut.de non alie.§. cuz igitur.ibi nec secundis nup.ꝛ in dubio pena priuationis non imponitur ipso iure:sed in proposito nõ reperitur ꝙ aliquis prestare debens seruitiũ simile priuetur ipso iure officio propter non prestationẽ serui:maxime stantibus rebus prout stant.Ex quibus omnibus remanet cõclusio ꝙ duret ius dicti ser Petri:ꝛ per consequens prefertur ceteris antedictis.

¶ [redacted]
a ¶ Ipso iure.dec. l.factũ.§.in penalibus.in prin. de re. iur.
b ¶ Regẽ.Ant.cor se.tract.de excell.ꝛ põt.reg.q.xcij.
c ¶ Jussu.vbi Paulus ꝛ Oldra. qd. ceviij. Semi.ca. ij. col.de confe.in.vi. Matt.afflic.deci. neap. lxix. limita vt.j.li.iij.con.xvj.

Summarium.

1 Juramentum quod non patrocinetur contractui enormiter ledenti.
2 Statutum potest certo casu iuramentum reprobare:sed contra ea tenet Alex.nu.3.6.8.9.10.11.
4 Actio an sit quid mobile vel immobile.
5 Requisita omnia presumuntur ex decreto iudicis.
7 Lex.ij.C.de rescinden.empt.non habet locum in donante vel sciente.
12 Statutum non debet intelligi de actu iurato.

13 Filius potest eligere certam rem pro legitima.
14 Cessio minoris debiti alternatiui pendet a futuro euentu.

Consilium. CXXV.

Isis ꝛ consideratis sta/
tutis de quibus supra. ¶ Uidetur prima cōside/
ratione dicendū dictā remissionē ex causa dona/
tionis nō habere obstare dicte sempronie quominus ipa pos
sit venire cōtra dictum cōtractum presertim si ipsa petat ab/
solutionem a iuramento que sibi concedenda videtur de iure
communi si nō sint seruate solennitates requisite de iure com
muni in contractu minoris per id quod habetur in aut. sacra
menta puberum. cum ibi notatis. C. si aduer. vēdi. ꝛ in. c. quā/
uis. de pactis. in. vj. ¶ Et in donatiōe no. hoc expresse Ang.
in. l. si quis emptionis. in princip. C. de prescrip. xxx. annoruz.
post princi. ꝛ in dicta aut. sacramenta. bene facit quod not. gl.
vbiqꝫ approbata. ꝛ doc. in. l. iij. §. j. in verbo liberationez. ff. de
1 contra. iud. tut. ¶ † Tamē stante dicta lesione resultāte ex re/
nunciatione quam ipsa fecit de hereditate sororum ꝛ de iure
petendi supplementum legitime in bonis, ꝛ hereditate pater/
na videtur quod iuramētū sibi non habeat obstare. ¶ Quia
hoc videtur tenere Pet. de ancha. in repeti. c. canonuz statu/
ta. de consti. in ver. quid dices de iure. vbi refert qđ accidit ca/
sus in ciuitate Senarū vbi erat statutuz quod nullus contra
ctus finis vel quictantie que fieret pro minore. xxv. annis va/
leat nisi interuenerit certa solennitas ꝛc. cōtingit qđ patruus
neptē habens ex fratre tradidit illā nuptui dās in dotē quin/
genta: neptis ipsa que minor erat renūciauit patruo predicto
omni iuri sibi cōpetenti in hereditate paterna ꝛ iurant nō cō
trauenire ꝛc. querebatur si aliquod remediū erat rescissiuū ta/
lis quictationis ꝛ refert se cōsuluisse absolutionez seu relaxa/
tionē a iuramēto esse concedendaz: quia iuramentū non de/
bet esse iniquitatis vinculum. c. quanto. de iureiur. xxij. q. ij. ꝛ
not. in aut. quod in eis. C. de nup. item paria sunt inesse dolū
ex re ipsa sicut inesse ex proposito. l. si quis cuz aliter. de verb.
oblig. ꝛ. l. ij. §. circa. ff. de doli excep. ꝛ ideo cum iuramentū nō
obliget interueniente dolo. c. cum cōtingat. de iureiuran. ꝛ. d.
c. quamuis. debet intelligi etiam de dolo re ipsa. ¶ Pro hoc
etiam allegat dominum Uicen. in. c. cum contingat. dicentez
quod in casu illius. c. iuramentū obligat mulierē ad obseruā/
tiam contractus: tamen poterit mulier instare vt iuramentuz
sibi relaxetur. ꝛ ita dicit Pet. de ancha. debere singulariter li/
mitari text. in. d. aut. sacramenta scilicet quod non procedat
quando euidenter constat adultū esse re ipsa enormissime le/
sum vltra dimidiam iuxta. l. ij. C. de rescin. vendi. ꝛ ita etiā vo
luit ipse in sua dispositione in. c. laici. ꝛ in. d. c. quāuis. ¶ For/
tius etiam videtur voluisse Ant. de but. in. d. c. cum cōtingat.
in. iiij. casu principali. vbi cōcludit quod si quis iurauit in cō/
tractu in quo cōstat ipsum fuisse deceptū non dolo ex propo/
sito sed re ipsa: tamē si deceptio est in magna quātitate in qua
presumitur dolus. l. omnes. §. lucius. ff. que in frau. cred. ꝛ no.
in. l. qui testamētū. ff. de proba. siue deceptus sit maior siue mi
nor poterit discedere a cōtractu ꝛ adhuc ſm eū nō esset neces/
saria absolutio a iuramento qꝛ tales enor. lesiones vidētur a
iuramētis excepte. l. si libertus iurauerit. ff. de ope. libe. c. quin/
tauallis. cum ibi no. per eū. de iureiurā. item qꝛ text. in. d. c. cuz
contingat. excipit iuramentum dolo prestitū: ergo siue dolus
interuenerit ex proposito siue rei ipsa iuramentū nō dꝫ obuia
re potestati rescindēdi cōtractū. ¶ Licet dicat qđ cautius sit
ꝙ petatur absolutio a iuramento etiā si iuratū sit nō cōtraue
nire aliqua ratione vel causa: qꝛ ab istis verbis vt ciuili modo
intelligas tales exceptiones possunt ꝛ debēt excip. l. creditor.
§. lucius. ff. māda. ꝛ. l. tres fratres. ff. de pac. hoc dicit esse verū
quando nō est iuratum non ꝯuenire ratione enormis lesionis
vel deceptionis: tunc aut dixi ꝙ iurabat non venire cōtra ex
causa enormis deceptionis: ꝛ ratione minoris etatis: vt not.
Jo. an. in. c. pe. de emp. ꝛ vēdi. ꝛ Cy. ꝛ Bar. in. l. ij. C. de rescin.
vendi. sed si dixit ex cā enormis deceptionis nō venire contra
rōne minoris etatis vel alia quacunqꝫ ratione: ꝛ tunc in mino
re valebit contractus ꝛ iuramentū: tamē putat ipse ꝙ poterit
petere absolutionē a iura. in casu enormis ꝛ enormissime lesio
nis lꝫ ſm eū Bar. ꝛ alij in. d. l. ij. C. de rescin. vendi. teneāt mi/
norē nō audiri. ¶ Et dicit Ant. de bu. qđ ipse putat etiā hoc
esse verū si minor in contractu venditionis simile adiecerit ꝙ
omne id qđ plus est donat ꝛ donare intendit cōtrahenti secū:
ꝛ multoties ponitur in cōtractu: ꝛ est ratio secūdū eū qꝛ licet
contractus sit validus ꝛ etiam iuramentum: tñ intentio con/
trahentis non est absqꝫ fraude ꝛ dolo: qꝛ cōtrahit nedū cum
nō instructo sed cū male actualiter cōsummāte. ff. pro empto
re. l. si quis cū sciret. ꝛ. l. si vero nō remunerādi. §. adolescēs. ff.
manda. l. ij. C. quarū rerum act. nō da. vnde cū fraus sit ex par
te recipientis canonica iura nō assistunt talibus iuramentis.
¶ Et ita dicit de facto consuluisse in vna puella que a quodā
attinente suo sic fuit inducta ꝙ iuraret ꝛ dixi ꝙ istud habet
equitatem: qꝛ talia verba apponunꝉ a notarijs a seipsis ꝛ ali/
quando sub inuolutione verborū accipiunꝉ talia iuramēta a
minoribus maxime feminis que nō intelligūt qđ agāt. ¶ Ex
isto sequiꝉ ꝙ dato ꝙ oīs solēnitas requisita a statuto esset ser
uata: tñ non impedietur sempronia petere absolutionē a iura
mento ꝛ venire cōtra cōtractū quasi efficaciter nō obliget ta/
lis cōtractus: qꝛ ꝯctus fuit celebratus cum minore actualiter
male cōsummāte per superius dicta: statutū aūt solū denegat
beneficium restitutionis in integrū cōcessum ratione minoris
etatis: ergo nō extendiꝉ ad aliud auxiliū scꝫ ad auxiliū petē/
di absolutionē a iuramento ꝛ veniendi postea cōtra cōtractū
absqꝫ restitutione in integrū: qꝛ sublato vno remedio clarum
est qđ nō intelligitur esse sublatum aliud. l. suuz. C. de iure de/
li. l. j. §. sed videndū. ff. de succes. edi. ¶ Secūdo principali fun
damēto moueo, quia sempronia renunciauit iuri petēdi sup/
plementum legitime in bonis patris ꝙ supplemētū erat pre/
standuz de bonis ꝛ substātia patris. l. scimus. §. repletionē. C.
de inoffi. testa. ꝛ sic tam de bonis immobilibus quam mobili
bus. ¶ Modo sic ius agendi quod cōpetebat sempronie ad
supplementū legitime debet censeri quid immobile saltem ha
bito respectu ad partē ꝙ in rebus immobilibus consequi po/
tuisset pro supplemēto legitime. vnde sicut res immobiles si/
ne certa solēnitate alienari nō possunt: ita nō pōt cedi vel trās
ferri actio cōpetens ad rē immobilē: vt no. gl. ꝛ doct. in. l. j. C.
si aduer. trāsac. ꝛ no Dy. ꝛ Bar. l. potest pupillus. ff. de auto.
tuto. facit. l. si ad resoluendū. C. de predijs mino. ꝛ ista videtur
esse cōmunis conclusio a doc. vbiqꝫ approbata. ¶ Ergo cuz
statutum requirat ꝙ in venditione ꝛ alienatione bonorū im/
mobiliū minoris. xviij. annis etiam requirātur solēnitates re/
quisite de iure cōmuni: ꝛ per cōsequēs requiraꝉ decretū preto/
ris cū cause cognitione que tradiꝉ. l. magis puto. §. ne passim.
ff. de reb. eo. ꝛ plenius Spe. in ti. de emp. ꝛ vēdi. §. nūc dicēdū
restat. ver. hoc quoqꝫ. vbi dicit qđ re ꝛ minoris debet alienari
de licētia tu. ꝛ ob es alienū aut ob euidentem vtilitatē pupilli
iam cognitam ꝛ oportet constare ꝙ non sint res mobiles cō/
mode vendēde: ꝛ oportet ꝙ res subhastentur ꝛ ꝙ interponaꝉ
decretum a pretore vt ibi per eū que seruata nō fuerūt in casu
nostro: nec etiam apparet ꝙ in hoc aliter fuerit prouisum per
decretū illustrissimi ducis cū regiminibꝰ vt statutū disponit.
¶ Uñ attēto qđ nō seruata dicta forma statuti aufert omne
robur scripture in qua dictū iuramētū interuenisset. nā dispo
nit statutū ꝙ tali scripture in qua est appositū iuramentū nō
seruata forma a statuto ꝛ iure cōi reqsita nulla fides adhibea
tur nec etiā valeat aliquid vel illā producere possit sub pena li
brarū centū sequiꝉ ꝙ tale iuramentū nō possit in effectu vali
dare ꝯctū cū nō possit effectualiter ꝓbari per dictā scripturā.
2 ¶ † Et statutū sicut lex pōt vim iuramēti reprobare. l. nō du/
biū. C. de legi. ꝛ ibi hoc no. Bal. ꝛ in. l. si quis inquilino. §. fi. ꝛ
ibi per eūdē. ff. de leg. j. l. que sub cōditione. ff. de cōdi. insti. hꝫ
enī lex vim apostolici quantū ad absolutionē seu remissionez
iuramēti. l. adigere. §. fi. ff. de iure patro. cū gl. q̄ ad hoc reputa
tur singularis. ꝛ hoc vr̄ sequi Bal. in multis locis, maxime in
l. nec patronus. C. de ope. liber. l. fi. ff. qui satisda. cog. l. fi. C. de
nō nu. pecu. facit. l. oēs populi. in. viij. col. ff. de iust. ꝛ iure. in. c.
j. §. itē sacramenta. de pace iura. fir. ꝛ in. l. ij. in fi. de iudi. ꝛ in ru
brica. ff. de iurei. ꝛ in. l. pactū. C. de colla. ꝛ in. l. ij. in. viij. q. C. de
rescin. ven. ꝛ in. d. aut. sacramēta. ibi etiā tenet Sal. p aliquas
rōnes: ꝛ p̄sertim qꝛ nō dr̄ periurꝰ qui ex iusta cā deserit sacra/
mētū. l. fi. q satis. co. l. si libertꝰ iurauerit. ff. de ope. liber. ¶ Se
cūdo qꝛ iuramētū pōt remitti per illum in cuius fauorē pre/
stitum est. c. ij. cū ibi notatis. de spōsa. c. cōsuluit. de vsuris. l. fi.
qui ꝛ a quibus. ergo si pōt remitti p pactū debet posse remitti
per statutū qꝛ ista vidētur parificari per notata in rubrica. C.
de decre. decurio. lib. x. ꝛ ad hoc etiā addunt quedā alia tñ fa/
tis debilia ideo referre nō expedit maxime cū ad illa formali
ter rñdeat Jo. de imo. in repetitio. dicti. c. cum cōtingat. in. iij.
mēbro. de iureiur. ꝛ ita etiā tenere vr̄ Pet. de anc. in regula ea
que. de reg. iu. in. vj. ꝛ in repetitione. c. canonū statuta. de cōsti
tu. vbi transit cū opinione Bal. ¶ Quinimo dato ꝙ iuramē
tum ligaret tamē qñ statutum in effectu improbat illud vr̄ ꝙ
saltē debeat cōcedi absolutio a iuramento vt videtur velle Fe
de. de senis in cōsi. cclxxij. incipiēte. In noīe dñi factū tale est
statutum ciuitatis prestare ꝛc. vbi voluit ꝙ si statutum dispo
nit ꝙ

nit ꝙ promissio facta est a filiofamilias minore seu ɔsensu pa tris nō valeat:tñ si iurat obligeṫ iuramēto. p.c. cū contingat. de iureiur.ꝛ p.d.c.quāuis.cū si.tñ qꝛ accipiēs iuramentū fecit cōtra ꝓhibitionē statuti ciuitatis facit ex cā tali cū tali statu to obtēperare debere.viij.dis.que cōtra.xj.q.iij.que resistat.cū eū ex predicta trāsgressione puniri deberet nō dꝫ cōmodū re portare.c.cū q.de prebē.in.vj.xv.q.j.ideo poterit cōpelli ad re latione iuramēti fm eū. ¶ Tertio prin.fundamēto vr̄ iuuari dicta sempronia vcꝫ per ea que no.Bar.ꝛ Ang.in.l.si qs pro eo.in.iij.mēbro princ. ff.de fideiuſ.ꝛ in.d.auṫ.sacra.ꝛ in.l.ij.in fi.C.ne fideiuſ.do. deneṫ.vbi cōcludūt ꝙ si statutū porrigit ac dirigit verba prohibitionis in pſonā minoris nō autē simpli citer annullat cōtractū fieri nō valet cōtractus factus a mino re non seruata solēnitate requisita etiā si iuramētū interuene rit qꝛ quilibet qui facit cōtra preceptū legis vel statuti cōditi ab habēte autoritatē peccat mortaliter.c.ij.de maio.ꝛ obe.vbi habeṫ qd̄ qui nō obedierit principi morte eternali moriaṫ:sed ita est qd̄ dictū statutum dirigit prohibitionē in persona mi noris ergo sempronia cōtrahēs nō seruatis requisitis a dicto statuto mortaliter peccauit:ꝛ per consequēs iuramentū ab eo prestitū nō ligat:qꝛ iuramētū ita demū seruandū est si seruari potest sine peccato.per.c.cū cōtingat.de iureiu.fm dictā theo ricam Barto.ꝛ Ang. ¶ Quarto ꝛ vltimo principali funda mēto fortificantur predicta qꝛ dicta sempronia ex cā donatio nis fecit dictā remissionem ꝛ relaxationē dictorū iuriū:sed ita est ꝙ de iure cōmuni regulariter minor nō pōt donare immo bilia ꝛ sine decreto.l.fi.§.cū autē.C.si maior fac.alie. sine decre to fac.ra.hab.qꝛ ptꝫ in decreto subesse iustā causam.l.d.l.ma gis puto.§.ne passim.que iusta causa in donatione nō potest subesse regulariter.ita dicit Ja.bu.in.l.j.C. si aduer. donat.et subdit ibi Bal. ꝙ nec etiā pōt dari curator ad autorandū in donatione vt.l.ab agnato.ff.de cur.furio.ꝛ.l.fi. ff.eo.ti.qꝛ cu rator dandus est iusta causa:sed nō est aliqua iusta causa dā di curatorē ad donandū cuꝫ donare sit perdere.arg.ff. de pac. l.contra iur.§.si filius.ff. qd̄ vi aut clam.l. prohibere.§. plane. ꝛ.ff.de dona.l.filiussa.fm Bal. ¶ Propterea infert in ꝓposi to ꝙ si statutū disponat qd̄ cōtractus factus cuꝫ minore sine autoritate curatoris nō valeat etiā si minor iurauerit qd̄ iuxt impossibile est qd̄ minor cuꝫ autoritate curatoris donet etiaꝫ cum iuramento quia non pōt habere curatorem ad donandū ꝛ propter hoc dicit qd̄ refutationes quas faciunt puelle fra tribus cuꝫ autoritate curatoris quatenus faciūt donationes sint nulle ipso iure etiā si iurarunt ex quo statutū expresse re probat iuramentū qd̄ dicit esse menti tenendū:ergo cū statu tum predictū disponat qd̄ minor non possit cōtrahere vel al teri se obligare nisi cum autoritate curatoris ꝛ in presentia v nius doc.suā autoritatē prestan.ꝛ in presentia quatuor testiū quorum vnus sit agnatus vel cognatus qui iuret se credere ea que aguntur non fieri in fraudem vel damnum minoris.tunc videṫ qd̄ aut illa autoritas curatoris nō interuenit in contra ctu ꝛ cōtractus fuit nullus:qꝛ non fuit seruata forma statuti aut interuenit autoritas curatoris ꝛ dicti doctoris ꝛ iuramē tū dicti agnati.ꝛ videṫ qd̄ talia requisita a statuto nō possint adaptari ad cōtractum donationis qꝛ non potuit ibi subesse iusta causa in donatione cum sit dilapidatio ꝛ sic verba statu ti nō possunt ad casum iustum adaptari ꝛ per cōsequens non potuit seruari dicta forma in casu isto ꝛ istud vr̄ esse id quod
3 magis stringit in casu nostro ꝛc. ¶ † Sed premissis nō obstā tibus cōtrariā sententiam de iure probabiliorem esse puto ex infrascriptis. ¶ Et primo qꝛ videnṫ habere intentionem fun datam dicti filij semproniꝫ de iure cōi quia minor expresse do nare potest sine autoritate curatoris vel alio decreto dūmodo iuret.ꝛ.d.auṫ.sacramēta.cum ibi not.ꝛ iuramentū semper est
a seruandū [a] dummodo seruari possit sine interitu salutis eter ne.d.c.si vero.ꝛ.d.c.cū contingat. ¶ Unde omnis difficultas principaliter cōsistit in statuto:dico igitur statutū nō obstare qꝛ aut presupponimus ꝙ interuenit curatoris autoritas vel quod ille iudex potestatem suppleuerit ex certa scientia defe ctū curatoris vt de iure potuit.l.bonorū.C.qui admitti.ꝛ ple ne no.in.l.si curatorē habēs.C.de in integ.resti.mino.ꝛ ꝙ in teruenerit ille agnatus qui iurauit put in statuto ſꝫ obstat ꝙ nō interuenerint solēnitates requisite a iure cōi in alienatione rei immobilis.s.ꝙ fuerit facta alienatio ob es alienum vel ob euidentē vtilitatē ꝛ cōstare debet qꝛ nō extabāt res mobiles ꝛ similia:qꝛ rn̄deṫ p̄rio qꝛ ille solennitates reqrunṫ de iure cōi in vēditiōe seu alienatiōe q̄ fieret ti.oneroso ſꝫ in donatione non est puisum a iure q adhibeant ille solēnitates imo de iure cōi nō pōt fieri talis donatio etiā cū decreto qꝛ no pn̄t adaptari iuste cāe ad donationē ex quibus permittiṫ alienatio.l.n.C.si maior fac.ꝛ no.Jac.but.ꝛ Bal.in.d.l.ij.C.si aduersus dona.ꝛ

sic statutū p̄dictū in ea parte in qua se refert ad solēnitates iu ris cōis nō hꝫ locū in donatione qꝛ verba statuti nō pn̄t ada ptari:igiṫ nec dispō locū habebit.l.iiij.§.toties. ff.de dā.infe. l.ita aut.in prin.ff.de admi.tu. ¶ Preterea ꝛ scd̄o statutū dū reqrit solēnitates iuris cōis interuenire debere in alienatione bonoꝝ immobiliū ꝛ ꝙ aliter nō habeat effectū ne qs talis in strumēto vbi posset etiā si interuenerit iuramētū ꝛc.est exorbi tans a iure cōi ꝛ correctoriū iuri cōis:qꝛ est cōtra dispositionē dicte auṫ.sacramēta. ꝛ per cōsequens nō dꝫ extendi sed debet proprie in casu suo intelligi.l.si vero.§.de viro.sol.ma.l.prece pimus.C.de ap.ꝛ no.in auṫ.quas actiones.C.de sacrosſ.eccl.ꝛ
4 no.plene per Bar.in.l.oēs populi.in.vj.q.prin. ¶ † Sꝫ ita est qd̄ ius agēdi ad supplemētū legitime qd̄ cōpetebat dicte sem
b pronie nō dꝫ esse quid immobile [b] sed cēseṫ ipsa actio esse pro prie tertia species separata a rebus mobilibus ꝛ a rebꝰ immo bilibus.l.a diuo pio.§.in vēditiōe.ff.de re iud. l.ꝙ tuberonis. §.in peculio.ff.de pecu.ꝛ no.Ja.de are.ꝛ Bar.in.l.mouentiū. ff.de ver.sig.ꝛ Cy.ꝛ Bar.in.d.l.pōt. ¶ Et Old.in cōsi.xxix. incip.factū tale est dn̄s res.vbi dicit ꝙ princeps relinquit sua bona distribuēda in certos vsus nō veniūt pene sibi applicā de que nōdū exacte erāt.qꝛ illud ius exigēdi penas est genus tertiū.l.ij.§.mobiles.C.qn̄ ꝛ qbꝰ.iiij.pars deb.li.x.ꝛ.d.§.in vē ditione.ꝛ dicit ꝙ ita etiā se hꝫ cōis vsus loquēdi ꝛ intelligēdi. ꝛ ita etiā dicit Spec.ꝛ pleniꝰ Jo.de imo.in tit.de fruc.ꝛ inter esse.§.j.ver.scd̄o queriṫ.cū ver.seq.ꝛ ibi Jo.an.in addi.que in cipit.aliqui dicūt.ꝛ Ant.de but.ꝛ moderni post eū plene in.c. nulli.de reb.eccl.nō alie.ꝛ Bal.Ange.in.l.si cōstante.§.fi.sol. mat. ¶ Sed vbi opus esset applicare de necessitate nola debi toris alteri extremorū.s.mobilibus ꝛ immobilibus tūc habet locum dicta distinctio ꝙ cōsiderari dꝫ ad quid detur actio.vn̄ de iure cōi est prouisuꝫ dicta distinctione ꝙ minor non possit alienare res que seruādo seruari pn̄t sine decreto. l.lex que tu tores.C.de admi.tut. ¶ Ecce si pupillus vult cedere actionē requiriṫ decretū si actio illa cōpetebat ad rē q̄ seruādo seruari poterat puta ad rem immobilem.secus si cōpetebat ad rē que seruando seruari nō pōt per no.in.l.j.C.si aduer.transac.cū si mi.ita distinguūt doc.in dictis locis ꝛ maxime Bar.in.d.l.po test.ꝛ Ang.in.l.j.§.fuit quesitū.ff.ad treb. ¶ Sed in casu di cti statuti nō est necesse applicare actiones ad mobilia vel im mobilia sed per se stare possunt qꝛ statutū excipit alienationē bonorū immobilium in qua vult interuenire solennitates iu ris cōmunis vltra alias solēnitates requisitas a statuto etiaꝫ si interuenerit iuramētū.ꝛ sic sequitur ꝙ actiones nō sunt cō prehense in illa exceptione:sed remanent in superiori generali dispositione statuti in qua non est prouisum ꝙ vltra solēnita tes statuti requirantur solennitates iuris cōmunis. ¶ Alia est respōsio que dari potest ad ostendendū ꝙ illud ius agendi ad supplementū non dꝫ iudicari quid immobile vt probabo
5 in fi.pn̄tis cōsilij in vltimo dubio. ¶ † Tertio posset etiaꝫ rn̄ deri:ꝙ attento ꝙ interuenerit decretuꝫ iudicis,presumitur ꝙ interuenerint ea,que de iure requirebanṫ:vt no. Spe.in tit.de empti.ꝛ vendi.§.nunc dicendū restat.verſ.ꝛ breuiter scias ꝛc. ꝛ Bal.in.l.cum hi.§.si pretor.ff.de trāsac.ꝛ in.l.nō aliter.ff.de adop.ꝛ in.l.quecūqꝫ.C.de bo.que li.ꝛ in.l.fi.C.de predijs min. ꝛ in.c.j.in prin.vj.col.in tit.qui feu.da.pos.ꝛ in.l.quecunqꝫ.§. fi.ff.de iudi.ꝛ Bald.in addi.Spec.in tit.de appel.in.xv.col.ꝛ Jo.de imo.in.l.si quis cum aliter.ad fi.ff.de verb.obl.bn̄ facit l.j.C.de p̄dijs curia.li.x.l.ij.de offi.ciui.iud.ꝛ in.c.accepimus. in ver.nō credimus.de etate ꝛ quali.ꝛ ita cōsueui tenere legen
c do.l.sciendū.[c] de ver.obl.vbi respōdeo ad aliqua que in cōtra rium adducunṫ. ¶ Aut non interuenit in dicto cōtractu au toritas curatoris reqsita:ꝛ est casus magis dubius.sed adhuc dico valere cōtractū propter iuramentū per ea que habenṫ in d.l.aut sacramēta.ꝛ in.d.c.cū cōtingat.ꝛ iudices seculares te nenṫ etiā seruari facere dictū iuramentum.c.licet mulieres.de iureiurā.in.vj. ¶ Quia dictū statutū nō potuit vim dicti iu rамēti tollere p ea que no. Bar.in.l.oēs populi.in.iij.q.prin.
6 ff.de iusti.ꝛ iure.vbi cōcludit † ꝙ nō valet statutū disponēsꝙ cōtractus minoꝝ nō valeat sine cōsensu ꝓpinquorū etiā si in teruenerit iuramentū spectat ad ecclesiā.c.venerabilē.de ele.c. fi.de fo.cōpe.lib.vj.ꝛ per cōsequēs statutū laicorū nō pōt hoc disponere.c.ecclesia sancte marie.de consti.facit ꝙ habeṫ in.c. j.de ordi.cognitio. ¶ Itē quia tale statutū induceret peccatū qꝛ causa pp quā moti sunt statuentes nō excludit peccatū per iuramētū:ideo non vꝫ statutū.arg.l.pactū.C.de collatio.ꝛ.l.j.§.etiā cum lex.C.de rei vxo.actio.iuncta.l.nō dubiū.C.de legi.ꝛ iun cto dicto.c.q̄uis.ꝛ dicto.c.cū cōtingat. ¶ Etiā rn̄ est de iu re diuino.c.ꝛ si Christus.de iureiur.qꝛ scriptū est reddere iura menta vestra deo.ꝛ cōtra ius diuinū nō videtur posse fieri sta tutū per seculares vt probat in dicta.l.nō dubiū.ꝛ in.d.l.pa

a [redacted]vij.

b ¶ Immobile.imo vt per do.And.ti raq. in consu. pi cta.ti.des retraictz §.j.glo.vij.

c ¶ L.sciēdū.col.lx vij. adde fabi. de mōte san.saui. tra. de emp.ꝛ ven. q.v. princ. col.xxviij.ꝛ q.viij.princ. qd̄.v. Jas.l.pacta nouis sima.colū.ij. C.de pact.c.j.colū.ij.in vsib.feu. consil.lv. lib.j.pantha.reg.l. ij.colū.xxiiij.C.de rescin.empt.deci.l. de alimētis nu.ix. C.de transſ.in rub. C.qui admit.c.qm̄ contra falsam.col. xxj.de prob. consi. xliij.col.iij. Jmol. consil.xcviij. cū se. Guid. pap.consil. xxiij.col.v.Cur.se nior.consi.xliij.co. iiij.Cor.consi.lxxj. lib.iij.latius consi. cix.eo.lib. Alex.j. consi.ciij.col.ij.lib. ij.consil. viij.col.j. lib.v.

ctū. ꝛ in dicto. c. quāuis. ¶ Et si statutū valeret aperiret viaꝫ periurijs ꝙ esse nō debet. l. j. C. si aduersus vēdi. l. ij. C. de indi. vidui. ¶ Istā opinionē etiā firmat Raynerius de forliuio in Lomnes populi. preallegata. vbi etiam dixit plus videlicet ꝙ nō valeat dictū statutū etiam si diceret ꝙ iuramentum presumatur extortum per metū vel dolū: ꝛ in hoc discrepāt Bar. ꝛ Rayne. Sed quis eorū melius loquatur nō pertinet ad presentē consultationē. ¶ Et etiam istā opinionē tenuit Bartolus in consilio incipiēte, Penā cōtrahentibus iurātibus. istā opinionē etiā tenet An. in. l. de qbus. ff. d leg. alias est in. l. j. ff. de consti. principū. ¶ Idē tenet Ant. de but. d. c. cum contingat. in versi. tertius etiam quia disponere super iuramento nō spectat ad leges ciuiles vel ad seculares. allegat no. per Host. in. c. quem admodū. eo. tit. ꝛ qꝛ cū iuramentū principaliter dirigat in deū. c. debitores. ꝛ. c. ꝛ si christus. eo. tit. nō sunt subiecta legi maxime ciuili. allegat. c. lꝫ. de reg. iur. ꝛ id qđ no. in. c. cū esses. ꝛ in. c. relatū. de testa. ¶ Idem dicit si statutuꝫ imponeret penā veniētibus ad tales ꝯtractus iuratos ne illud qđ directa via fieri nō pōt fieret per indirectū. c. quanto. de priuile. ꝛ in regula. cū quid vna. Nec ob. ſm eū ꝙ legis resistentia impediat naturalē obligationē. l. cum lex. ff. de fideiussor. l. si nō sortem. §. j. de condi. indebi. eadē ratione debet impedire vim iuramenti cum inter simplicē loquelaꝫ ꝛ iuramētū nō sit differentia. xxij. q. v. iuramēti. qꝛ respondet ipse ꝙ illud esset verū qñ illa prohibitio nō cōcerneret ius diuinū vel quādo lex vel statutū prohibet vsuras. ¶ Itē lꝫ legis resistētia possit infringere naturalem obligationē inquantū obligatur patri ꝛ etiaꝫ iuramentalē quo ad secundariam obligationeꝫ que dirigitur in partem nō tamen infringit nec infringere potest obligationem iuramēti inquantū principaliter dirigitur in deuꝫ nec in hoc tunc sunt paria simplex loquela ꝛ iuramentū qꝛ iuramētum principaliter dirigit̄ in deū ꝛc. ꝛ prosequere prout in cōsil. s. cclij. posito sub rub. an statutuꝫ laicorū disponens super iuramēto valeat ꝛc. vbi sunt omnia ad literā que sunt hic ꝛ vide vsqꝫ ad versi. nō obstat qđ quarto adducebat ꝛc. vbi positum. ¶ Restat respōdere ad tria fundamēta adducta ꝓ parte cōtraria: scilicet ad primū scđm ꝛ tertiū. ¶ Non ob. igitur primū scilicet ꝙ possit peti absolutio a iuramēto vt videt̄ velle Pet. de anch. ꝛ Ant. de bu. in locis. s. allega. circa primuꝫ fundamentū. qꝛ respōdeo ꝙ ipsi loquuntur qñ minor vel maior ignorās fuit deceptus in cōtractu: vt qꝛ in cōtractu venditionis vel similis cōtractus deceptus fuit vltra dimidiam iusti precij. vel qꝛ est causa onerosa minor renūciauit successioni paterne: puta pro aliquo recepto. nā si lesus est vltra dimidiaꝫ poterit petere absolutionē a iuramēto ꝛ venire cōtra cōtractū

7 per remediū. l. ij. de rescin. vendi. duplici rōne. † primo qꝛ illud remediū nō habet locū in eo q fuit sciēs [a] vt no. Pe. Lx. bart. ꝛ bal. in. d. l. ij. ¶ Sciētia aūt sempronie cōstat ex instrumento predicto: scđo qꝛ illud remediū nō habet locū in donatione nisi qñ apparet ꝙ donās potuisset donare modicū ꝛ donatio comprehenderet plus in dimidio ꝛ vltra vt no. Bart. ꝛ alij in d. l. ij. in ver. qd si dictū est in instrumento ꝛ illud qđ plus est dedit ꝛ donauit ꝛc. ꝛ in. l. si quis cū aliter. de verb. obli. ¶ Et idē Bal. in. d. l. ij. in. vij. q. vbi etiā dixit ꝙ cautela est ꝙ in instrumēto vēditionis dicat̄ ꝙ ex certa sciētia dedit ꝛ donauit ꝛc. cessat remediū rescindēdi. ꝛ ita etiā no. Bar. in. l. sed si quis. §. fi. ꝛ ibi etiā Bal. ff. si qs cau. ꝛ in. l. fi. §. adē quesijt. ꝑ Bar. ff. de cōdi. indebi. ꝛ in. l. si dari. ff. de verb. obli. ꝛ Bald. in. l. mater. in. ij. col. C. de rei ven. ꝛ in rubri. C. de confes. vnde sciēti ꝛ volenti nō infertur dolus nec deceptio. l. cū donationis. C. de trāsactio. l. fi. in fi. C. de act. emp. ¶ Et si diceret̄ ꝙ dato ꝙ esset obtēta absolutio a iuramēto nō cōpetit restitutio in integrū. ad hoc respōdet̄ primo ꝙ si sempronia excessit etatē. xxix. annorū frustra tractat̄ de restitutione in integrū. l. fi. C. de tēpo.

8 in integ. resti. petē. † scđo dato ꝙ nō excessit illā etatē dico ꝙ in cōtractu donationis iure nō potest peti restitutio in integ. que intelligit̄ esse sublata propter iuramentum etiā absqꝫ alia certioratione bñficij. per text. in. d. aut. sacramenta. ſm cōem opi. doc. ibi ꝛ no. doc. in. l. sciendū. ff. de verb. ob. ꝛ in. d. l. ij. ꝛ in l. si duo patroni. §. idē iulia. de iureiur. ꝛ Arc. ꝛ Jo. an. in. d. c. ꝙuis. ꝑ illū tex. ꝛ probat̄ in. c. ex rescripto. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. de iureiur. ¶ Et dicit expresse Ange. in. d. l. si quis pro eo. ꝛ in. d. aut. sacramē. ꝛ etiā in casu. d. c. cū cōtingat. in. xxix. charta. in ver. itē aduerte inquantū. d. aut. ꝛ cetera. vbi cōcludit ꝙ si minor prohibet̄ statuto contrahere sine certa solennitate ꝙ si interuenerit deceptio intra dimidiā ꝛ tūc nullū habet remediū minor qꝛ licitum est cōtrahentibus se adinuicē taliter decipere. l. in cause. §. penul. ff. de mino. ꝛ pro hoc dicit esse in proposito casum in. d. aut. sacramēta. aut deceptio erat vltra dimidiā ꝛ tūc sequeret̄ an hꝫ locū remediū. d. l. ij. nō est tractandū

hic ꝑ ratiōes quas dixi supra. ¶ Et ꝙ in casu. d. aut. sacramēta, non habeat locū absolutio a iuramēto firmat etiā expresse Jo. de imo. in. d. c. cū cōtingat. in. iiij. mēbro. circa. iij col. lꝫ fꝫ eundē ibi in fi. quinti mēbri forte posset procedere ꝙ pupilla doli capax posset absolutionē impetrare vt ibi p eū: d. Abb. in. d. c. cum cōtingat. in antepenul. charta ꝙ in casu. d. aut. sacramēta. nō possit peti absolutio a iuramento vbi nō interuenerit dolus: ꝛ ibi etiā reprehēdit opi. Feder. in cōsi. cclxxij. supra allegato. ¶ Nec ob. ꝙ iuramentum nō dꝫ esse iniquitatis vinculū. ꝛ ꝙ dꝫ habere tres comites ꝛc. qꝛ rñdeo prout etiam

9 dicit Jmo. in. d. c. cū cōtingat. in fi. primi mēbri. † scilicet ꝙ iuramētū dꝫ habere iustitiā dummodo non cōtineat quid turpe vel nō tendat ad obseruantiā peccati al's sequeret̄ ꝙ cū iniquum sit valere alienationē fundi dotalis qñ cōtingit mulierē effici indotatā. l. j. §. ꝛ cū lex. C. de rei vxo. actio. non deberet iuramētū interpositum super tali obligatione obligare qđ est cōtra. c. lꝫ. cū si. nec tūc mulier a tali iuramēto potest obtinere absolutionē ꝙuis indotata vel lesa sit enormiter ſm Arch. in c. quamuis. per illū textū. in verbo omnimodo. ꝛ Bal. in. l. fi. ff. qui satisda. cog. ꝛ in. l. cū vir. in. xvj. col. ff. de vsuc. ꝛ in. l. quintaualis. in penul. char. de iureiur. ¶ Nō ob. ꝙ dolus re ipsa ꝛ dolus ex proposito equiparent̄ qꝛ rñdet̄ primo ꝙ sciēti ꝛ volenti nō infert̄ dolus vt dixi. sed sempronia fuit sciēs ꝛ volēs vt apparet in instrumēto: ergo ꝛ c. qꝛ ad hoc rñdet Joan. imo. in. d. l. qntaualis. in pen. char. ꝛ in. d. c. cū contingat. in. xxxij.

b char. in. iij. mēbro. ꝙ imo [b] nō equiparētur ꝑ oīa patet qꝛ pro dolo ex proposito in cōtractu stricti iuris dat̄ actio de dolo ſꝫ vbi est dolus re ipsa nō dat̄ nisi exceptio. l. si quis cū aliter. cū ibi no. ff. de verb. ob. ſm eū. vnde dicit ipse ꝙ tex. in. d. c. ꝙuis. ꝛ in. d. c. cū ꝯtingat. i verbo dolo. intelligunt̄ de dolo ex ꝓposito ꝛ nō re ipsa tm̄ als illa iura essent imposita verbis ꝛ nō rebus si ꝓpter lesionē re ipsa de qua loqmur posset peti absolutio a iuramēto ꝙ nō est dicendū. l. ij. in fi. C. cōia de leg. c. commissa. de elec. in. vj. ¶ Et ideo dicit Joā. de imo. ꝙ opi. Ant. de bu. in. d. c. cū cōtingat. in. iiij. casu. ꝛ Pet. de anc. in. d. c. canonū statuta. nō procedūt inquantū volunt ꝙ deceptus vltra dimidiā possit nō obstāte iuramento intētare remediū. d. l. ij. petēdo primo absolutionē a iuramēto qꝛ fꝫ Jo. de imol. cōis opi. gl. in. d. l. ij. ꝛ in. d. c. pen. de emp. ꝛ ven. est cōtra eos alias enī sequeret̄ ꝙ iuramētū nihil operaret̄ in casu. d. l. ij. ꝙ nō est dicendū ſm eum: ar. l. si qñ. in pri. de leg. j. ¶ Nec ob. no. in. d. l. si libertus. de ope. liber. cū simi. vbi no obstante iuramēto pōt quis propter lesionē venire cōtra. qꝛ ibi loquit̄ qñ quis leditur per arbitratorem etiam per tertium: sed in casu nostro quis leditur ex suo ꝯtu immediate. ideo hoc casu dꝫ sibi facilius preiudicare vt ptꝫ in. l. vnde si nerua. cū. l. seq. ff. pro socio. ¶ Bñ faciunt no. per Jo. de imo. ꝛ Roma. in. l. stipulatio hoc modo cōcepta. de ver. ob. ꝛ in. l. q superstí. de acq. her. ꝛ Jo. de imo. ꝛ Do. de sancto ge. in. d. c. ꝙuis. vbi cōcludūt ꝙ dispositio. d. c. quāuis. hꝫ locū etiaꝫ qñ filie renuncianti cum iuramēto nihil datū esset pro dote per rationem expressam in. d. c. ꝙuis. scilicet qꝛ iuramentum pōt seruari sine interitu salutis eterne.

10 ¶ † Nam vbi agitur de fauore anime puta de vitando periurio. ꝛ in correctorijs fit extensio ex idētitate rōnis: vt colligit̄ ex no. per gl. ꝛ Bar. in sepius allegata aut. sacramēta. ꝛ Ant. de bu. in. c. fi. circa antepe. chartam. de consuet. vbi pro hoc allegat no. per gl. in. l. oēs. in verbo passionis. C. de ferijs. ¶ Et ideo nō mirādū si plures doctores noluerunt se subscribere dicto consilio Pe. de anc. prout ipsemet refert in. c. ꝙuis. ¶ Et expresse dicit Jo. de imo. in. d. c. ꝙuis. ꝙ si puella renunciauit pro quingentis ꝑrimonio valēti quinqꝫ milia patruo suo nō audiet̄ volens petere absolutionē a iuramēto: ꝛ venire ꝯ renūciationē si ipsa erat doli capax ꝓut esse presumit̄ cū est proxima pubertati. l. pupillū. ff. de regu. iur. l. impuberē. cū ibi no. ff. de fal. si talis puella sciebat valorē ꝑrimonij: ꝛ sibi scienti non infert̄ dolus vt dixi. ꝛ qꝛ iuramētū est potius seruādū qꝛ plus est de preiudicio anime ꝙ corporis curādū. ar. c. precipimus. xij. q. ij. ꝛ ita tenet Jo. de imo. ꝛ Domi. in. c. quāuis. sed dicta sempronia habebat scientiā predictorum ꝛ valoris vt patet ī instrumēto. ergo ptꝫ ꝙ in aliquo nō habet obstare opi. Pet. de Anch. ꝛ dicta autenti. qꝛ loquuntur in eo qui deceptus erat ꝛ ignorabat. ¶ Nec obstat ꝙ ꝯhens cum tali minore non vr̄ esse sine dolo: qꝛ cōtrahit cū eo qui actualiter male cōsumit. vt in dicta lege si vero non remunerandi. § si adolescens cū simi. vbi non obligat̄ luxuriosus minor si mādauit titio vt fideiubeat ꝑ meretrice cui donare volebat: qꝛ respondeo ꝙ ibi erat cā turpis. Preterea ibi nō interueniebat iuramētū. nā vbi minor expresse donat cum iuramento validat̄ contractus ꝛ tenetur ad obseruātiā iuramēti vt sepe dictū est ꝛ tamē ille qui recipit talem donationem si diceretur dolo facere non obligaret iuran

a ¶ Sciens. deci. consil. dlxxxiij.

b ¶ Jmol. s. consil. xlij. nume. xx.

ret iurantē.vt.d.c.quis. ¶ Unū dato q in casu dicti.§.si adolescens.diceremus q concedi deberet absolutio a iuramēto si prestitū fuisset contrahēdo cū minore qui in turpē causam cōsumptur⁹ erat videret̄ secū cōtrahens participare in delicto. arg.c.si cōcubine.de senten.excommu.tamē non sequit̄ q extra illum casum qn̄ minor donat cū iuramēto. ¶ Et ita cōtra opin.⁊ rōnes Ant.de but.firmat manifeste Joā.de imo.in.d.c.cum contingat.in.iij.mēbro.⁊ ita etiam tenet ibi do.Abbas quādo apparet q cōtrahēs voluerit vere donare. ¶ Nec obstat q notarius istas clausulas apponat a seipso: qr dico q vbi hoc cōstaret q aliud esset,sed in dubio presumit̄ rōne officij pro notario ⁊ instrumēto q cōtineat veritatē.l.cū precib⁹.C.de probatio.c.ad audientiā.de prescrip.sed bene posset esse q instrumento vēditionis apponat̄ de cōsuetudine illa clausula scʒ illud quod plus valet dedit ⁊ donauit quia in contractu isto in quo exceptis quibusdā legatis fit principaliter donatio nō videt̄ de cōsuetudine seruari q notarij a se illud apponant nec cōuenit rationi ⁊ cōmunis stylus ex his que vidi non ita se habet. ¶ Nō ob.tertiū principale fundamentuʒ.scʒ q statutū dirigat prohibitionem in personā minoris non seruata solēnitate ergo nō valet cōtractus si iuramentū interuenerit per not.per Bar.in dicta.l.si quis pro eo.in.iij.membro. qr respondeo q cū interuenerit autoritas curatoris vel iudicis supplētis defectū curatoris cessat ar.qr fuerunt seruate solēnitates requisite a iure cōmuni in alienatione rerū immobilium qr vt probaui supra illud nō vendicat sibi locū in renunciatione iurium ⁊ actionū que est tertia species.si autē non interuenisset illa autoritas curatoris. ¶ Et tunc dico q opin. Bar.in hoc cōiter est damnata vt concludit do. Anto.Jo.de ligna.Joā.de imo.⁊ do.Abbas in.d.c.cum cōtingat.⁊ Salic. Fulg.in.d.aut.sacramenta.⁊ Raph.cu.in.d.l.si quis pro eo.⁊ Pau.de ca.qui refert se in hoc pluries cōsuluisse cōtra Bart. ¶ Et hoc probāt per plura iura ⁊ rationes quas referre prolixū esset ⁊ quia in superiori ar.oportuit me parū per breuitatis terminos cōtra minorem meum excedere.ideo sum cōtentus me referre ad rationes allegatas per prefatos doct.et ita anno preterito cōsului ⁊ vbi oporteat exhibeo illud cōsilium. ¶ Non ob.vltimū fundamentū de his que not.doct.maxime Bal.in.l.j.C.si aduer.dona.quia respōdeo q illa decisio est fundata in opin.quā ipse Bal.vbiqʒ sequitur scilicet quod statutum posset in effectu tollere vires iuramēti que opi.cōmuniter reprehēditur vt fuit ostēsum supra. ¶ Uel secundo respondeo q licet Bal.dicat q cōtractus non teneat.tamen non dicit Bal.q si teneatur iurās ad obseruantiam iuramenti,vt dixi supra.maxime dum retuli opi.Joā.de imo.in.c.cum contingat.in.iij.mēbro. ¶ Posset ⁊ tertio responderi q illud posset forte procedere in mera ⁊ simplici donatione,sed in donatione que habet causam prout habuit presens donatio vt ptʒ ex dicto instrumēto in appositione pacti de alēdo dictā semproniam.nam in simili videmus q licet prelatus ecclesie non possit pure ⁊ simpliciter donare.c.j.de dona.tamē ob cām donare poest.c.relatum.el.ij.de testa.in.§.licet.⁊ plene per Jo.and.in addi.Spe.in tit.de reb.eccle.non alie.in rubrica. ¶ Uenio ad tertiū principale dubium an stante statuto sub rubrica de dona.⁊c.si non fuit seruata forma.in.d.statuto specificata valeat donatio ⁊ omissis argumētis ad partes cōclusiue dico donationem predictā valere non obstāte statuto qr statutū excipit donationes ex qbus nulla rei corporalis traditio vera vel ficta sequat̄ vel quasi,sed sempronia nulla occasione dicte donationis fecit traditionē vel quasi traditionē alicuius rei corporalis,sed sic retinet incorporabiliū:qr iura dicūtur incorporabilia q̄uis cōpetant ad res corporales.l.j.§.quedā.ff.de rer.diui.⁊ insti.de re.corpo.in quibus etiā cadit traditio corporalis vt not.glo.⁊ doc.in.l.iij.in prin.in verbo nota.supra de acquir.poss. ¶ Item statutū predictum excipit donationes impropias,sed donatio ista fuit ob causam seu sub modo ⁊ veniebat resoluenda in certū casum:scʒ non prestitorū alimentorum ergo nō est proprie donatio:vt dicit tex.l.j.in verbo item cum ipse.ff.de don.⁊ no.per gl.⁊ doc.in.l.aquilius.eo.tit.j.⁊ in l.fi.C.de iure do.⁊ no.Oldr.in cōsi.cxxxix.incip.ad habēdam aliqualem ⁊c.⁊ Jo.and.in addi.Spec.in ti.de instr.edi.§.porro.in.j.col.cū si. ¶ Preterea dato q statutum infringit donationē.vnde seruari dʒ iuramētum etiā si nō interuenissent alia solennitas que requireretur in donatione non iurata attento q illa solēnitas requirebatur tēpore donationis ⁊ non potest
11 sicut dicimus † q per iuramentū appositū in donatione potest
a derogari legibus insinuationē[a] requirentibus.vt firmat Joā.an.in addi.Spe.in.d.§.porro.super ver.itē no.⁊ alij quos plene refert ⁊ sequitur Joā.de imo.in.d.c.cum cōtingat.in.xvij.mēbro.⁊ ita cōsului isto anno apud ciuitatē senarū cum quibusdam excellentissimis viris qui etiam cōsuluerunt tales solennitates intelliguntur esse inducte in fauorē donantium vt probatur maxime ex not.per Bar.in.l.cūctos populos.in.vj.questione.C.de sum.trini.q fuerūt inducte ille solēnitates ne donātes deciperentur:ergo per suum iuramentū potest:derogari illis prohibitionibus factis in eorum fauorē vt patet in
12 d.c.cum cōtingat.⁊ in dicta authē.sacramenta. ¶ † Pro hoc etiam bene facit quia statutuʒ simpliciter loquens non debet
b intelligi de donatione iurata[b] vt probat Joan.de imo.in.d.c.cum contingat.in.iij.membro.in versi.nūc pro declaratione materie an per statutum possit prohibere ⁊c.quia statutū debet interpretari ſm ius cōmune.l.ij.C.de noxal.c.cū dilectus.de cōsue.sed de iure cōmuni semper potētius cooperat̄ actus iuratus quam non iuratus.l.cum pater.§.filius matrem.ff.de leg.ij.⁊ in.l.ij.§.cum lex.C.de rei vxor.⁊ in.l.pactū.C.de collat.iuncto.d.§.cum contingat.⁊.d.c.quāuis. ¶ Confirmo per no.per glo.sing.in.c.cum non deceat.de elect.in.vj.in gl.sing.per quam dicit Ang.in.l.j.§.que honorāde.ff.quarum rerū actio non datur.q licet papa vel Imperator casset consuetudines vel statuta nō intelligitur cassare statuta a iuramento confirmata ⁊ sequitur hoc Lapus Abb.⁊ Joan.andr.in nouella.in d.c.cum non deceat.pro quo allegant.c.j.de constit.in.vj.⁊ in c.cum aliquibus.de rescri.eo.lib.⁊.c.qr sepe.de elect.in.vj.⁊ idē no.Jo.and.in.c.j.de filijs presbyt.in.vj.in nouella.⁊ Joan.de imo.in.c.dilecto.de preb.⁊ in cle.dudū.de sepul.⁊ domi. Abb.in.d.c.j.de his que fiunt a maio.par.cap.⁊ decisio dicte glo.bene probatur per tex.in.c.constitutus.de rescript.⁊ per not.per Imo.in.c.inter.de renū.⁊ not.Cyn.⁊ Salic.in.l.fina.C.si cōtra ius vel vtil.publi. ¶ Quo ad vltimū videlicet circa statutum de gabella soluenda non puto insistendum tum quia hic non cessio iurium rerū immobilium nisi quatenus pro rata capere poterat supplementū legitime vt dictum est in primo dubio:tum etiam quia statutum mihi trāsmissum nō inualidat ipso iure contractū si nō est soluta gabella que fit quo proposito q esset soluēda gabella solui posset quādocunqʒ ⁊ cōtractus firmus manebit.ita dicit Bart.⁊ Salic.in.l.vniuersa.per illum tex.cū ibi no.de prec.impera.offer.preterea supplementum legitime poterat eligi per semproniā in certis rebus immobilibus mediocribus arbitrio boni viri:vt not.Jac.de bel.in aut.de resti.⁊ ea que parit.in prin.in.iij.q.per tex.in.§.quā
13 obrem.in eo.tit. † ¶ Nam cum filius in legitima dicatur cre-
c ditor potest eligere[c] legitimā in ea re que sibi videbit̄ vt probat Jac.de aret.⁊ Cy.in aut.res que.in fi.C.communia de leg.⁊ in.l.marcellus.§.res que.⁊ ibi Joan.de imo.in fi.ad trebel.⁊ Bal.in.l.filium.in.xiij.col.quod hic facere potest dummodo mediocrem eligat vt ibi per eum.⁊ not.Bal.post Jacob.but.in.l.j.C.fami.ercis.⁊ tenet hoc Oldr.in cōsi.cvij.incipien.cum ius municipale.⁊ fatetur Barto.in.d.§.res que.qō in qua debeat deduci legitima est in arbitrio iudicis.ar.l.nō amplius.cum.l.seq.de leg.j.⁊.l.ij.C.quando ⁊ qbus quarta pars debetur.lib.x.⁊ ita not.Barto.in.l.suus quoqʒ.in fi.in princ.ff.de hered.insti.⁊ hoc tenet Joan and.in.c.Ray.de testi. ¶ Ergo cum in.d.patrimonio exstarent res mobiles ⁊ immobiles nō potest dici quod.d.donatio ⁊ renunciatio iuris petendi supplementum legitime dicatur precise in aliqua parte respicere immobilia. ¶ Hoc probat̄.l.si sic.§.si quis ita.cū his que ibi
d not.Barto.[d] in fi.ff.de lega.j.vbi dicit sic de facto consuluisse
14 † quod si minor habebat aliquam actionem contra aliquem ad fundum vel ad certum alternatiue,⁊ cessit actionem suam sine decreto pretoris prout de iure requirebat̄ in alienatione immobilium.vel in cessione actionum competentium ad res immobiles.vtrū in casu predicto dicta cessio erit nulla quasi videatur cessisse actionem competentem ad fundū ⁊ sic ad rem immobilem,⁊ cum debitor habeat electionē soluere centum vel fundum si eligat fundum:tunc propter declarationē factam ex futuro euentu erit nulla:quia illud quod fuit electū videtur a principio fuisse in cessione deductū.ita etiam tenet ibi Angel.ergo cum nō apparet quod filia arbitrio boni viri fuisset electura magis res mobiles quam immobiles non potest dici cessionem esse nullam:eo quia non est soluta gabella de cessione aut donatione iurium rerum immobilium.

[redacted]

a ¶ Insinuationē.s.consi.iiij.nu.x.

b ¶ Jurata.s.cō.xxvij.nu.viij.

c ¶ Eligere.dic vt notaui.j.lib.iiij.ad consi.cxxxiiij.

d ¶ Bart.cū quo trāsit ibi Alex.⁊ expresse Jas.

Consilium CXXVI.

Lege.s.eodem consil.lxxxv.qd hic duplabatur.

Consilium.CXXVII.

Uide.j.libr.iiij.consil.xv.vbi habetur.

Summarium.

1 ☞Supplementum legitimum per statutum prohibitum potest peti in bonis alibi sitis.
2 Statutum disponens de successione nullo modo extendit extra locum:secus si disponat de solennitate actus.
3 Statutum excludens feminas vel alios ob primogenitum, odiosum est.
4 Tutoris datio an extendatur ad aliud territorium.
5 Supplementum legitime quandiu peti potest.
6 Appellatione filiorũ non veniunt nepotes in contractibus.
7 Emphyteusis recepta pro se ꝛ filijs non transit ad legitimatos sed bene transit ad filiam in re certa institutam.nu.8.

Consilium.CXXVIII.

Consideratis verbis instrumenti concessionis facte ab eccle⸗ dicto Pio pro se ꝛ suis filijs ꝛ heredibus masculis ꝛ feminis ꝛ etiam testamẽti dicti Pij ꝛ verbis statuti ciuitatis Imole sua rubrica ꝙ filia sit cõtenta relictis sibi in testõ,ꝛ sub rubrica de successionibus abintestato. ¶ Super primo dubio quo queritur an dicta domina Andrea ꝛ domina Francisca petere possint supplementum legitime in bonis dicti Pij saltẽ positis extra ciuitatẽ ꝛ districtũ dicte ciuitatis Imole.vt in locis non subditis statutis dicte ciuitatis. ¶ In
1 quo ꝑtermissis nõ necessarijs argumẽtis ad partes † dico qȯ saltẽ quo ad bona existẽtia in locis nõ suppositis dictis statu ciuitatis puto supplementũ legitime peti posse ꝓ rata dicto⸗
a rũ bonorũ:[a] qꝛ de iure cõi pater si dat aut relinquat aliquid filio vel filie minus legitima licet iubeat ipm vel ipsam esse tacitã ꝛ contentã ꝛ ꝙ plus petere nõ possit tñ petere potest supplemẽtum vsqꝫ ad integrã legitimam vt in.§.ceterũ.in auť.vt cum.de app.cogno.ꝛ omnimodo.C.de inof.testa.ꝛ in.l.si non mortis.in prin.ff.eod.tit.ꝛ omnis prouisio testatoris in cõtrarium facta nõ tenet vt not.Bar.in.l.j.C.de his q̃ pene nomine. ¶ Nec obstãt statuta predicta excludentia feminas dotatas:quia respondeo ꝙ illa statuta nõ porrigunt effectũ suum ad bona que sunt extra territoriũ.ita dt Bar.in.l. cũctos populos.C.de sum.tri.in ꝟsi.vj.videndũ est an statuta vel cõsuetudines porrigãt effectũ suum extra territoriũ ꝛc.qꝛ ꝭm eũ talia statuta sunt odiosa ꝛ iniquitatẽ sapiunt.l.maximũ vitium.C.de lib.prete.ꝛ.l.inter filios.C.fami.ercis.ꝛ ibi Bal. ¶ Et tales dispositiones odiose nõ sortiuntur effectũ in locis in qb⁹ nõ seruanť statuta disponentis p.l.ex ea.ff.de postulã.ꝛ in.c.si sentẽtia.§.j.de senten.excõ.in.vj. ¶ Et idẽ in effectu tenet etiã Bal.in.l.ij.in.v.col.que sit lon.cõsue.ꝛ plenius in.d.l.cunctos populos.in.xvj.col.vbi dicit ꝙ licet sibi videatur dicendũ ꝙ dictum statutum nõ sit odiosum principaliter sed mixtum ex fauore masculorũ ꝛ odio feminarũ imo principaliter fauorabile.l.qui exceptionẽ.in prin.ff.de cõdi.indeb.tamẽ bene fateť qȯ nõ extẽditur ad bona que sunt extra territoriũ statuẽtium ꝛ sic ad bona posita in locis nõ suppositis statuto quia contraria dispositio iuris cõis q̃ in hoc seruať in dictis locis nõ suppositis statuto impedit ius accrescẽdi in illis qbus ex forma statuti accrescũt alia bona supposita statuto excludenti feminas per legẽ mulieri ꝛ titio.ff.de cõd.ꝛ demõ. ¶ Et cũ Bar.ꝛ Bal.in hoc videť simpliciter trãsire Pe.de anc.in.c.canonum statu.de cõsti.xj.q.in versi.qd in successione an filius possit excludi ꝑ statutũ ꝛc.Bal.ẽt in.l.certũ.in prin.C.vñ legi.ꝛ in.l.ij.C.q ad liber.perue.ꝛ.l.si defunctus.ꝛ.l.fi.in prin.C.de suis ꝛ legit.ꝛ in.l.lege.C.de legi.here.fateť dictũ statutũ esse odiosum per.d.l.maximũ. ¶ Et pro hac opi.ꝙ nõ cõprehendant bona alibi posita ẽt põt deduci decisio Iacobi de rauẽ.Gul.ꝛ Cyn.
2 in.d.l.cũctos.inquantũ cõcludũt † ꝙ si ꝯsuetudo est in anglia ꝙ primogenit⁹ succedat in oĩbus bonis in italia vero est ꝙ succedãt oẽs equaliter,ꝛ quidã habẽs bona in italia ꝛ in anglia decedat succedat primogenit⁹ in oĩbus bonis anglie.in bonis vero italicis succedẽt oẽs equaliter qꝛ semp inspiciẽda est cõ⸗
b suetudo loci[b] vbi res site sunt.arg.l.pupillo.ff.de tu.et cura.datis ab his.ꝛ.l.titiã.§.tutor.ff.de admi.tuto.l.certa forma.C.de iure fisci.lib.x. ¶ Hoc expssius videť velle Bar.in.d.l.cũctos.in.vij.q.in ꝟ.sed põt dubitari de tali qõne ꝯsuetudo est in anglia ꝛc.vbi quantũ ad propositũ nostrũ ille de cuius successione agiť esset suppositus statuentib⁹ vt in casu nostro erat dictus pius.tenet Bar.cũ proxime dicta opi.Iac.de aret.Guli.ꝛ Cyn.ꝛ subdit Bar.ꝙ siue dicamus dictũ statutũ esse odiosum personis ab eo exclusis ꝛ nõ trahiť ad bona alibi sita per d.l.ex ea. ¶ Siue dicamus dictum statutũ esse permissiuum ꝛ tollere obstaculũ ne sequentes filij impediant primogenitũ,et adhuc dicendũ est ꝙ nõ trahitur ad bona alibi sita per ea,que no.ipsemet Bar.in eadem.vij.q.in ver.interdũ vero reperiuntur statuta ꝑmissiua tollẽtia obstaculũ qualitatis persone ꝛc.ꝛ in versi.sed insurgit forte dubium ꝛc.in quibus locis conclusit ꝙ statutũ habilitans aliquem ad testandum vel ad capiendum hereditatẽ quã alias capere non poterat nõ trahetur ad bona alibi sita p.d.l.pupillo.ꝛ.l.non solũ.§.qui in testamento.cum ibi no.ff.de excusa.tut.ꝛ.l.cum vnus.§.his qui.ff.de bon.auť.iud.pos.ꝛ per.c.ꝑ venerabilẽ.q filij sint legi.ꝛ sequiť Petr.de anch.in.d.c.canonũ.in xij.q.prin. ¶ Ergo in proposito cũ statutũ positũ sub rubrica ꝙ filia sit contenta relicto sibi in testamẽto ꝛc.tollat obstaculũ ne filia cui aliqd in testõ relictũ sit impediat fratres vel nepotes vel alios successores seu hr̃ditas eis relicta rõne alicuius supplemẽti legitime ꝙ petere vellet dicta filia non debet tale statutum extendi ad bona alibi sita nam ꝛ dici potest dictum statutum habilitare testatorem ad disponendũ ꝛ inexpugnabiliter relinquendũ hereditatẽ suaꝫ ꝛ bona fratribus dictarũ filiarum dummodo filiabus aliquid relinquat:ꝛ ita etiã habilitat illos fratres ad succedẽdũ irreuocabiliter ex testamẽto dũmodo testator aliquid relinquat filie. ¶ Facit ꝙ habeť in lege siue.§.ex duobus.cũ ibi not.per Bar.in vltimo notabili.ff.de iure patr. ¶ Licet aliud esset qñ statutũ disponeret solũ super solennitate testamẽti vt qꝛ disponeret ꝙ valeat testamentũ corã tribus testibus:qꝛ tunc heres institutus in tali testamẽto bene cõsequi posset bona hereditaria alibi posita extra locũ suppositũ statuto per.l.si non speciali.l.omniũ.ꝛ.l.fi.C.de testa.ꝛ per alia plura ad hoc allegata per Guli.Cy.ꝛ Iac.but.in.d.l.cũctos populos.quos ibi sequiť Bar.circa princ.dicte.vij.q.ꝛ Ioã.and.in addi.Specu.de instru.edi.§.compẽdiose.in versi.ꝙ si de consuetudine.ꝛ alij post Bar.magis cõiter in.d.l.cũctos.ꝛ Petr.de anch.in.d.c.canonũ.in.xij.q.prin. ¶ Bene facit.l.in hac.ꝛ qȯ ibi no.Bal.C.de dona.ꝛ aliquid per Bal.in auť.defuncto.ad tex.ꝛ Pet.de anch.in cõsi.clv.incip.visis ꝛ subtiliter inspectis ꝛc. ¶ Sed dicta statuta cõcernunt aliquid q̃ testamẽti solennitatẽ nam dato etiã ꝙ peti possit supplemẽtum nõ sequitur ꝙ testamentum nõ sit solenne.vt in.d.l.omnimodo.ꝛ in.§.ceterum. ¶ Et ratione diuersitatis inter casum qñ statutum solum disposuit super solennitate ꝛ casum qñ prouidet super ipsa dispositione vel ꝑmissione vel habilitatione inexpugnabiliter ad relinquẽdum bona sua ponit clare Bar.in.d.l.vij.q.j.in.d.l.cũctos populos.versi.ad contraria rñdeo que ratio ostendit in casu nostro non debere attẽdi illud quod dicitur in statuto disponente solũ super solennitate. ¶ Ad idem facit quod not.Spe.in ti.de sentẽ.§.qualiter.ver.pone quidam flãdricasis ꝛc.ꝛ Bald.in.l.si arrogator.ff.de adopt.in antepen.col.in vers.ꝛ facit ad plures questiones quas notaui ꝛc. ¶ In hanc etiam partem videtur esse decisio Lapi allegatione.xcj.incipiẽ.In noĩe domini casus est talis quidã Nicolaus ꝛc.vbi cõcludit ꝙ statutum ꝛ cõsuetudo anglie disponens ꝙ pater nõ possit priuare filia certa parte hereditatis nec possit relinquere fratrẽ suum heredem nõ extendit effectũ suum extra territoriũ anglicum adeo ꝙ in alijs bonis q̃ anglie nõ seruabitur.probat per.l.fin.ff.de iurisd.om.iud.ꝛ per.l.j.C.de suspect.tuto.cum ibi not.per Gul.ꝛ Cy.ꝛ per.c.vt animarum.cum ibi not.de constitu.in.vj. ¶ Pro hoc etiã adducit ꝙ virtus ꝛ potẽtia cause efficientis inspiciẽda est vt possit operari in passum ꝛ in suspicientẽ materiam nec põt causa finita ꝓducere effectũ infinitum sed sicut limitať potẽtia cause sic effectus debet etiã limitari.l.si arrogator.ff.de adopt.l.iurisperitoꝫ.§.cũ oriũdos.ff.de excu.tut.ꝛ d.l.pupillo.cũ si.sed potẽtia ꝛ autoritas cõsuetudinis anglie nõ se extẽdit vltra proprios terminos.l.diuinorũ.C.de decur.lib.x.ergo nec eius effect⁹ vltra ꝓcedere põt. ¶ Nec ꝑdicte cõclusioni ob.id qȯ no.Sali.in.d.l.cũctos populos.iuxta añpe.col.vbi dt se putare qȯ si ciuis anglicus habebat bona in anglia vbi erat cõsuetudo qȯ primogenit⁹ mascul⁹ succederet in totũ,ꝛ etiã habebat in italia vbi talis consuetudo nõ vigebat ꝛ decessit relictis pluribus filijs ꝙ si in italia domiciliũ nõ habebat qȯ primogenit⁹ succederet nedũ in bonis anglie,sed ẽt in bonis italie ꝛ similiter si retẽto dicto themate esset statutũ in anglia qȯ extantibus masculis filie femine nõ succedãt,sed masculi qȯ femine excludẽtur nedũ in bonis anglie,sed etiam in bonis italie,ꝛ sic tenet cõtra Bar.ꝛ sequaces de quibus dixi supra qꝛ:dico ꝙ Salic.nõ videť moueri cõcludentibus rõnibus. ¶ Et primo nõ ob.inquantũ primo allegat qȯ cõsuetudo italie in casu ꝑdicto nõ ligat forẽsem,qꝛ ad hoc rñ.ꝙ volentes excludere primogenitum vel masculũ a bonis italicis non se fundãt in cõsuetudine Italie,sed in iure cõmuni quod

ligat

¶ Bonorũ.id est si extra dictionez statuti sit tertia pars bonorũ poterit sup illis peti supplementũ tertie partis legitime:si tamen desit ꝛ non plus etiam si plus deficiat de legitima. [redacted]

¶ Loci.supra cõsil.xvj.nume.j.

ligat omnes.l.iiij.C.de legi.c.j.de constit.nisi statutū loci contrariū disponat.l.de quibus.de legi.l.omnes populi.de inst.ꝛ iure.ꝛ in casu illo non obstat statutū vel consuetudo anglie: quia cū loquatur in personā non extendit ad bona alibi sita.d.l.de pupillo.cū simi. ¶ Scdo allegabat Sali.q2 sicut ex testamēto facto in Anglia succedat in omnibꝰ bonis ille qui esset vniuersaliter institutus ita ab intestato succedat primogenitus in oībus ex tacita voluntate defuncti que colligitur ex eo q2 domiciliū non mutauit,ꝛ sic in cōsuetudine sui originis pr̄stitit quā approbare dr̄,ꝛ ea vti velle videt̄.argu.l.vel vniuersorū.ff.de pig.act.ꝛ de edil.edic.l.qd si nolit.§.qui mācipia. Sed ad hoc respō.ꝙ quando est institutus vniuersalis heres ideo succederet in oībus bonis:quia institutus tunc se nō fundaret in statuto vel cōsuetudine locati,sed in iure cōmuni ꝙ vbiqꝫ seruari debet qñ statutū non cōtradicit.l.ij.C.de legi.vt proxime dixi,sed quādo non est conditū testamentū:tunc primogenitus volens succedere in omnibus bonis oportet ꝙ se fundet in statuto vel consuetudine Anglie contra ius cōmune:merito nō operatur ad bona alibi sita:vt est probatū prout tenēt magis cōmuniter doct. ¶ Et licet videat̄ defunctus decedens abintestato tacite velle seruari illam cōsuetudinem. tamē non sequitur qd velit eam seruari aliter ꝙ se habeat.s.in bonis Anglie. ¶ Tertio adducit Sali.ꝙ ciuitas pōt afficere subditū suum etiā respectu rerū in alio territorio positarū.vt pz in collecta:q2 pōt imponi ciui etiā pro bonis que in alieno territorio possidet.l.rescripto.§.fi.l.munerū.§.patrimoniorū.ff.de mune.ꝛ hono.ꝛ no.super rub.C.de mun.patrimo.lib.x.ꝛ imponitur collecta psone pro rebus vt no.in.d.l.rescripto.§.fi.ꝛ.l.placet.C.de sac.sanc.eccl.ideo personā dr̄ afficere nō res q2 de rebꝰ alieni territorij pncipaliter nō potest disponēs disponere.d.l.cū vnus.§.pen. ¶ Sed ad hoc rñderi potest ꝛ primo ꝙ hoc ꝙ dicit Sali.s.ꝙ collectā posset imponi ciui etiam pro bonis que in alieno territorio possidet nō est ita expeditū imo cōtrarium tenent nonnulli:vt Guli.vt refert Bar.in.l.j.C.de muli.ꝛ in quo loco.li.x.in.v.col.versi.Itē quero aliquis est hic ciuis alibi habet possessiones ꝛc.per.d.l.cū vnus.ꝛ.l.j.ff.de iuris.om.iud. ¶ Secundo respō.posito ꝙ ciuitas possit afficere subditū suū etiā qno ad bona alibi posita:tñ illud posset procedere qñ expsse statuētes hoc dicerēt.arg.l.fi.de decr.ab ord.facien.ꝛ.l.mercatores.l.non solū.C.de cōmer.ꝛ merca.ꝛ ita loquuntur allegata per Sal.sz vbi statutū simpliciter loqueret̄: vt in proposito:tūc non cōcernit id qd est extra territoriū.c.vt animarū.de cōsti.in.vj. ¶ Et hāc distinctionē etiā facit Bar. post antiquos in.d.l.cūctos populos.in.vij.q.in princ.illiꝰ.q. iunctis positis per eū in eadē questione.in ver.Itē quero qd si statuto hoc nō caueatur expresse ꝛc.ꝛ hoc etiam quantū ad propositū nostrū sequit̄ ibi Bal.in vltima charta.in ver.visum an forēsis intra territoriū ꝛc.ꝛ Bal.ibi in rep.magna illius.l. in.xxx.col.in ver.de secūdo mēbro.Et idem ibi Sali.ꝛ Jo.an. in addi.Spe.in tit.de cōpe.iudi.§.j.in addi.magna.ꝛ Bal.in rep.l.negāda.in.vij.ꝛ.viij.col.C.de accu.ꝛ expresse Bal.in.l.fin. in.ij.q.prin.ff.de iur.om.iud.ꝛ in.l.ij.C.de renū.ꝛ Pe.de anch. in rep.c.postulasti.in.v.q.de fo.cōpe.li.vj. ¶ Adducebat Salice.ꝙ hereditas non cōcernit locū,sed est successio in vniuersum ius defuncti.l.hr̄ditas.ff.de reg.iur.ergo femininū genus vel femine q̄ excluderent a statuto excludent a successiōe vniuersali.sequitur ergo ꝙ tales psone tanꝙ affecte excludūtur, ꝛ interdicte esse intelligūtur in quolibet alio loco particulari vt in simili dicit̄ in eo cui iudex bonis interdixit.ff.de testam. l.is cui.ff.de verb.ob.l.is cui.Sed ad hoc respōdeo quod verū est ꝙ hereditas ipsa tanquā quid incorporale.l.j.ff.de rer.diui.nō cōcernit locū,sed per hoc nō sequitur qd propter diuersitatē patrimoniorū subiectorū diuersis legibus seu statutis, ꝛ sic habētium diuersas qualitates non debet fieri diuisio dictorū patrimoniorum diuersimode inter heredes secūdum diuersitatē dispositionis legum seu statutorū quibus subijciuntur sicut videmus ꝙ pupillus arrogatus propter diuersitatē patrimoniorū que habet pōt in vno decedere intestatus ꝛ in alio testatus.l.si arrogator.cū gl.ꝛ ibi doc.ff.de adopt.ꝛ ita in milite vt.l.j.ꝛ.ij.de test.mi. ¶ Nec ob.illud ꝙ dr̄ de pdigo:q2 ibi interdicto illa fit de iure cōmuni,ꝛ ius cōmune vbiqꝫ extēdit suum vigorē:vt inquit Bald.in.d.l.cūctos populos.circa antepe.col.in.d.ver.viso an forēsis intra territoriū ꝛc.nos vero loquimur in dispositione statuti qd non ligat nec operatur extra territoriū. ¶ Vel fm Bar.in.d.l.cūctos pplos.in.vj.q. illa interdictio bonorū est fauorabilis ne bona eius pereant ideo extēdit effectū suum vbicūqꝫ sint bona.l.iulia.ff.de cura.
3 fur.ꝛ.d.l.is cui bonis.†sed statutū excludēs feminas est odiosum:vt dictū est:merito nō extēditur ad bona alibi sita.d.l.ex ea.cū ibi no.ꝛ.d.c.si sñia. ¶ Et similiter statutū volens ꝙ pri-
a mogenitus succedat in totū dr̄ odiosum:[a] vt expsse dicit bal. in.l.omnes populi.ff.de iust.ꝛ iu.in.xj.vel.xij.co.in ver.iij.qro que sint illa q̄ faciunt mentionē legis ꝛc.ꝛ est de mēte Bar.in d.l.cūctos populos.ad fi.vij.q. ¶ †Vltimā rationem adducebat Sali.per simile:nam tutor simpliciter datus ab vno iudice dicitur habere administrationē etiam patrimonij positi ex-
b tra[b] territoriū illius iudicis:alleg.tex.ff.de excu.tut.in.l.propter litē.§.licet.ꝛ.ff.de reb.eo.l.magis puto.§.illud.licet in contrariū no.glo.ff.de excu.tut.l.nō solū.§.qui testō.ꝛ male vt ibi per Dy.ꝛ Jac.de are.ꝛ per Cy.in.l.iij.C.qui pe.tuto.sed ad illud potest rñderi ꝙ illa gl.loquitur in actu nō odioso principaliter,sed statutū nostrum est odiosum:vt est dictū.ideo non extēditur ad bona alibi sita per not.in.d.l.ex ea. ¶ Vel ibi nō tractatur de habilitādo aliquem qui non esset habilis de iure cōmuni,sed in casu nostro per dictū statutū sub rubrica ꝙ filia sit cōtenta ꝛc.habilitat̄ pater ad testandū inexpugnabiliter ꝛ aliter ꝙ si esset habilis de iure cōmuni,qcquid relinquat sibi pater in testamēto,ꝛ talis habilitatio seu remotio obstaculi nō trahit̄ ad loca ad que nō extēditur potestas statuendi vel habilitādi:vt in.d.c.p venerabilē.ꝛ no.Bar.in.d.l.cūctos populos.in.vij.q.in vers.sed insurgit forte dubium ꝛc.cū concor.allegatis. ¶ Itē ꝛ tertio respō.ꝙ vbi pupillo habenti patrimoniū in duobus locis:scz in loco originis ꝛ in alio datur tutor simplr̄ est verū qd tutor iste intelligit̄ datus administrationi bonorū vtriusqꝫ loci non solū loci originis,ꝛ hoc qñ de alio administratore nō erat puisum administrationi bonorū illius alterius loci,sed si illic esset puisum tūc si iudex loci originis daret tutorē nō extēderet̄ ad bona illius alterius territorij.ita procedit illa.l.de pupillo.facit.l.si tñ.ff.de testa.tut.cū ibi no.ergo cū in proposito in bonis alibi sitis ꝙ in locis suppositis statuētibus esset iam p ius cōe prouisum quid ꝛ quantū habere possent filie in dictis bonis non dz ad illa bona extēdi prouisio statuti postea facta:est igit̄ sequēda opi.aliorū.ꝛ not.Sali.tanꝙ magis cōis vt habetur in locis vulgaribus. ¶ Nec predicte cōclusioni ob.si diceret̄ ꝙ per lapsum quinquēnij,a tēpore adite hereditatis testōris tollit̄ facultas petēdi supplementū legitime sicut tollit̄ facultas intentādi qrelā per.l.si qs filiū.in fi.ꝛ ibi no.Bar.C.de inof.testa.ꝛ in.l.ij.C.in quib.cau.in integ.resti.nō est neces.sicut enim hoc est ibi inductū in qrela inofficiosi testamēti q̄ dat̄ filijs exheredatis ita dz intelligi inductū in petitione supplemēti legitime que cōpetit filijs qbꝰ aliqd relictū est sed minꝰ legitima:q2 talis petitio est subrogata loco querele inofficiosi testamēti.l.omnimodo.C.de inof.testa.vnde tēpus prefixū vni remedio extēditur ad aliud remediū loco illius subrogatum.l.si eū.§.qui iniuria-
5 rum.ff.si quis cau. ¶ †Quia ad hoc rñdetur primo qd dictū quinquēniū de quo loquit̄ tex.in.d.l.si qs filiū.nō incipit currere nisi a die adite hereditatis:vt ibi ꝛ intelligit̄ de vera aditione que requirit̄ ad confirmationē exheredationis.l.filiū.§. sed cū exheredatio.ff.de leg.prestā.adeo ꝙ sola existētia suitatis nō sufficeret p aditione.vt no.Bal.Ang.ꝛ Imo.in.l.si filius q patri.ff.de vulg.ꝛ pup.vnde opz primo apparere ꝙ illa hereditas fuerit legitime ꝛ vere adita per dictū Jac.q tpe cōditi testamēti ꝛ forte etiā tpe mortis testatoris erat pupillus, vnde sine autoritate tutoris nō potuit hereditatē adire.l.potuit.de iure delib.l.pupillus.ff.de acqui.her.bene faciūt not.p Bar.in.l.gerit.in fi.eo.tit. ¶ Et si nō fuit adita tēpore pupillaris etatis requirit̄ ꝙ postea fuit adita per ipsum adultū cū autoritate curatoris si illū habebat.l.cū quidā.C.de admi.tu. ꝛ si illū nō habebat potuit p se adire.l.si curatorē habēs.C.de in integ.rest.mino.ꝛ no.gl.ꝛ doc.in.l.impuberibꝰ.ff.de acq.he. ¶ Et nō sufficeret talis aditio vel immixtio facta nisi appareat ipsum adultū habuisse scientiam testamenti ꝛ sic sciuerit delatā esse sibi hereditatē ex testō:q2 alias non diceret̄ aditio legitime facta.l.si is ad quē.ff.de acqr.here.ꝛ plene not.in.l.is potest.eo.ti. ¶ Preterea posito qd lapsum esset quinquēniū a tēpore adite hereditatis:tñ scdm magis cōem opi.licet qrela inofficiosi testamēti tollat̄ lapsu quinquēnij,tñ hoc nō reperitur in petitione supplemēti legitime:q2 siue p petitione supplemēti legitimi detur cōdictio ex.l.vt not.glo.in.l.oīmodo. in ver.exigere.C.de inof.te.ꝛ ibi Ray.ꝛ no.Bal.i.l.si qs in suo. eo.ti.ꝛ Sal.in.l.sancimꝰ.in pn.e.ti.ꝛ dictio ex.l.nō tollit qn-
c quēnio:sed.xxx.annis[c] iuxta.l.ij.C.de consti.pec.insti.de ppe.ꝛ tēp.act.§.j.ar.l.sicut.ꝛ.l.oēs.C.de pscr.xxx.ann.vel posito ꝙ daret̄ petitio hereditatis:vt tz Bal.in.d.l.si quis in suo.ꝛ i.l. nouū est.C.famil.ercis.ꝛ in rep.l.pr̄ filiū.ff.de inof.test.i ver.quero ergo ꝛc.post Odof.in.d.l.omnimodo.ꝛ constat petitionē hereditatis non tolli quinquēnio.l.hereditas.C.de peti.here. ¶ Et istā partē tz Bal.ꝛ Sal.i.d.l.si quis filiū.i fi.q2 ille tex. venit exceptiue ad trāsmissionē qrele nō ad trāsmissionē peti

a ¶ Odiosum.put dixi in ɔsue.pari.§.vij.gl.iij.q.vlt.

b [redacted]

c ¶ xxx.annis.idē s.cōsi.cviij.nu.ij.ꝛ j.li.iij.cōs.viij.col.fi.Andr.tiraq.in rep.l.si vnꝙ.versi.reuertat̄.nu.ccc.xv.C.de reuo.dona.ꝛ vltra allegatos peñ Bal.ɔsi.xx.lib.ij.Cal.cōsi.xvij.sub ti.de test.Gui.pap.ɔsi.ccij.cū seq.ꝛ deci.delphi.lxxxj.Cor.ɔsi.cclxv.li.iij.Stepha.Bertrā.cōs.cxl.ex themate.colū.j.li.j.cōsi.ccxlvj.viso asu.co.j.li.ij.ꝛ oēs quotquot legi.excepto solo Bal.de vbal in tracta.de substituti.colum.xxv.quem reperi sentientē cū Bar.ꝛ male in hoc. [redacted]

tionis supplemēti, et sic ponit̄ ibi exceptio ab eo qꝫ dictū erat in casus positione, et ibi ptz ex v̄bis litere, et ita ītelligat Odo. Bal. et Sali. ibi. ¶ Et r̄ndent ad rationē Bar. inq̄tū Bar. d̄t petitio supplemēti legitime est subrogata loco querele inofficiosi testamēti merito dz habere eandē naturā: qz non est verū qd̄ sit subrogata loco q̄rele. imo est inducta in odiū querele et ad submouendā querelā merito nō sapit eandē naturā sed cōtrariā. vt. d. l. omnimodo. nec dz tolli eadē tp̄is p̄scriptione: qz petitio supplemēti est fauorabilis cū per eā conseruet̄: nō autē rescindat̄ testa̅m̄ sed querela est odiosa cū per eam rescindat̄ testamentū facit lex vel negare. ff. quēad. test. ape. et qd̄ no. in. l. gallus. §. eius. ff. de libe. et posth. et ad hoc possunt adduci alie rationes de qbus per doct. in. d. l. si quis filiū. et maxime p Salic. ibi q super hoc scribit que cā breuitatis omitto cū de facili copia iacture habeat̄. ¶ Idē tenet Pau. de ca. in. d. l. si qs filiū. secutus Bal. qz querela est alterius nature cū sit p̄paratio ad ius querendū. sed petitio supplemēti legitime est ius acq̄situ̅. ¶ Et flori. ibi etiā hoc tenet dicēs hanc esse cōem opi. modernorū. istā opi. etiā cōfirmat Bal. in aut. presbyteros. la. j. C. de epi. et cle. et ibi subtiliter pōderat tex. d. l. si quis filiū. in fi. in verbo post aditā hereditatē et c. p que verba ostēdit Bal. tex. d. l. si quis filiū. in fi. loqui in querela. ita etiā firmat ipsemet Bal. in repe. l. pater filiū. ff. de inof. te. in. xj. col. al's. ix. in v̄. visis oppositionibus et c. ¶ Idē firmat Ang. in. l. papinianus. §. si conditioni. ff. de inof. te. vbi refert se ita pluries obtinuisse et ꝯsuluisse vna cū pluribus alijs doctorib⁹ perusinis et dat aliā r̄nsionē ad. l. si quis filiū. quā dicit esse suā nouā r̄nsionē. s. qꝫ ibi loquatur in herede eius q poterat agere ad supplementū legitime: vn̄ talis heres bn̄ excludet̄ si defunctus tacuit p quinquenniū qꝫ nō petit supplementū sed ipse filius cui cōpetit ius agendi ad supplementū agere potuit perpetuo quasi q̄n filius tacuit per quinquenniū et morit̄ videat̄ remittere supplementū, et id̄ ius petēdi nō transmittit̄ ad heredes sed donec ipse viuit non videt̄ repudiare nisi excludat̄ tp̄e ordinato in p̄scriptionibus actionū personalium, et iste est casus noster: licet alie r̄nsiones date ad. d. l. si quis filiū. mihi magis placeant. ¶ Et respondet etiam ad rationē allegatā per Bart. de subrogato qd̄ non est vera qz nō sequitur qd̄ subrogatū debeat esse eiusdem nature cuius erat primū. l. qꝫ debitori. ff. de do. cau. mor. et. l. itē illa. §. j. de cōsti. pec. et qꝫ nō sit eiusdē nature patet scd̄m eū: qz quoquomodo agnoscēs iudiciū defuncti intelligit̄ renūciare q̄rele. vt in. d. §. si cōditioni. sed non iuri petendi supplementū nisi expresse renūciet. l. si quando. §. illud et si gn̄aliter. C. de inof. testa. et plenius per eū in. d. §. si cōditioni. et istā opi. firmat etiam precise Ang. in aut. de tri. et semis. in prin. iij. col. ¶ Nec etiā ad hoc ob. l. fi. C. de inof. don. cū ibi no. vbi ratione inofficiose donationis q̄n agit̄ vel qꝫ nihil habeat filius vel non habeat integrā legitimā tollit̄ illud ius agēdi quinquēnio: qz respondet Sali. in. d. l. si quis filiū. qꝫ illa querela inofficiose donationis est diuersa ab ista petitiōe supplemēti legitime de qua tractamus qz per querelā inofficiose donationis filius auocat legitimā vel eius supplementū in bonis que exiuerūt patrimoniū et hereditatē patris sed petitio supplementi legitime de qua tractamus datur nō cōtra extraneū sed cōtra heredē et in bonis que sunt in hereditate et per cōsequens cōdictione ex. l. vel actione ex testō, et sic casus nō sunt similes. aliter etiam respondet ad illā. l. fi. Ang. in. d. §. si cōditioni. vt ibi per eum. ¶ Uel potest respōderi qd̄ illud qd̄ ponitur in. d. l. fi. in querela inofficiose donationis esset exorbitās a regulis iuris cōmunis que habent quod remedia et actiones p̄sonales inducta vel inducte a iure ciuili sunt perpetua, et non tollūtur regulariter tam breui tēpore. d. l. ij. C. de cōsti. pec. cū si. merito nō debet extēdi ad casum quādo filius institutus in re certa agit aduersus heredē ad supplemētum legitime. l. ius singulare. l. qꝫ vero. ff. de legi. et. l. si vero. §. de viro. sol. mat. cū materia. ¶ Et istā partē qꝫ nō tollatur quinquēnio approbat cōsulendo Pau. de cast. consil. cix. lib. j. incip. dubia de quibus querit̄ et c. vbi dicit hanc esse magis cōmunem opi. antiquorū et modernorū doctorum.

¶ Utrumqz. 3. cōsil. xliiij.

¶ Nunc capio secundū dubium quo queritur an domus concessa in emphyteusim ab ecclesia dicto pio recipienti pro se et suis filijs et heredibus masculis ac feminis trāseant ad dictum nepotem dicti pij minus legitime natū ex Jacobo filio legitimo et naturali dicti Pij mortui viuente dicto pio eius patre attento qꝫ iste Jacobus nepos fuit ad supplicationē dicti pij legitimatus post concessionē predictā factā in emphyteusim dicto pio in quo r̄ndeo qꝫ non transit ad dictum Jacobum vt

6 dicit̄ legitimatū. ¶ Moueor primo † qꝫ in cōtractibus appellatione filiorū nō veniunt nepos recipientiū in emphyteusim vt cōcludit Bar. in. l. libellorū. ff. de ver. ob. in. vi. col. in v̄. q̄ro quid filiorū appellatio proferatur a Gentibus et c. ar. l. veteribus. ff. de pac. et Pet. de anch. in cle. j. de baptismo. et Anto. de but. in. c. quibusdā. de pen. ¶ Et proprie in cōcessione in emphyteusim firmat hoc late Sali. in. l. ij. in. xxi. q. C. de iure emphy. per. c. j. §. cum vero cōradus. in tit. qui feudū da. pos. et per §. emphyteusim. in aut. de nō alie. et. l. qd̄ si nepotes. ff. de testa. tu. l. quicquid astringēde. ff. de verb. obl. et per alia plura ibi allegata per eū ita ibi etiam Jctu emphyteutico firmat Joā. de imo. in. l. qꝫ dicitur. ff. de verb. ob. in antepe. col. in ver. et ex predictis etiā patet quid si emphyteusis ecclesie datur alicui pro se et filijs suis et c. bene faciūt no. per Archi. xvij. q. iiij. si qs suadēte. et p Bal. in repet. l. in suis. in vlt. col. de lib. et posth. ¶ Et illa verba posita in cōcessione emphyteusis ecclesiastice dicentia pro se filijs et heredibus masculis et feminis et c. requirunt

a vtrūqz⁹. s. qd̄ sit filius et heres nō enim sufficit qꝫ sit heres nisi sit filius scd̄m cōem opi. per. d. §. emphyteusim. et firmat Bart. in. l. vt iureiur. §. si liberi. de ope. lib. et Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de iure emphy. et Jo. de imo. in. d. l. qꝫ dicit̄. de v̄b. obl. in. viij. et. ix. col. et in. l. ex facto. ff. de here. insti. et in. c. potuit. de loca. in an̄p. char. in versi. vij. tāgit et c. et Raph. cu. in. l. gallus. §. et si parēte. ff. de lib. et posth. et Pau. de ca. in. l. si mihi et titio. ff. de v̄b. obl. et in. l. si filiusfa. §. cū quid. ff. de leg. j. et in. l. ex facto. §. fi. ff. ad rebel. et facit ratio. d. l. veteribus. et ita sum solitus tenere legēdo d. l. qꝫ dicitur. ¶ Cum ergo dictus Jacobus nō sit filius dicti Pij dato qꝫ sit heres non cōprehēditur in dicta receptione in

7 emphyteusim. ¶ † Alia etiā ratione apparet eū non includi in dicta cōcessiōe emphyteusis: qz nō sunt legitime nati: quāuis sint legitimati nō admittunt̄ ad emphyteusim ecclesiasticam: vt notabiliter decidit Bal. in. l. gn̄aliter. §. cum autē. C. de insti. et subsīt. sub cōdi. fac. mouetur quia in feu. nō includūtur bastardi. c. naturales. in tit. si de feu. cōtro. inter domi. et agna. et ratio est s̄m eum: qz feudū est beneficiū et honor. vn̄ dicit idem esse in emphyteusi ecclesiastica: qz apud ecclesiā bastardi sunt infames. allegat no. p Azo. in summa. C. ex quib. cau. infa. irro. vnde ecclesia cōcedens in emphyteusim nō intelligit̄ sentire de filijs reprobatis ipsius recipiētis. ar. l. lucius. §. pen. ff. de leg. ij. etiā si sint legitimati: quia nō sunt legitime nati secundū Bal. qui alleg. no. in. c. nouit. de elec. et sic cōcludit Bal. qꝫ bastardi legitimati nō admittunt̄ in emphyteusim ecclesiasticā. ¶ Et bastardus et naturalis idē est: vt no. gl. in rub. ff. de concub. et no. Bar. in. l. ex facto. §. si qs rogatus. ff. ad trebel. ad fi. et Jo. de imo. ibi vlt. col. dicit ad hoc illā glo. esse singularē et illā sequit̄. et idē sentit glo. iūcto tex. in. l. in ver. aperimus. C. de natu. lib. et glo. in. l. quoties. idem sermo. ff. de re iu. et not. Bar. in l. acutissimi. C. de fideic. ¶ Bal. etiā in addi. Spe. in tit. de loc. in. x. col. in v̄. emphyteusis ecclesie et c. etiā tenet qꝫ emphyteusis ecclesie nō transeat ad filios legitimatos. et ita tenet Jo. de imo. in. l. qꝫ dicit̄. ff. de verb. obli. circa antepe. col. ¶ Et casum nostrū in terminis decidit Pe. de anch. in cōsi. cccc xxvij. circa primū quesitū et c. vbi cōcludit ꝙ si in cōtractu facta est concessio in emphyteusim alicui stipulanti et recipienti pro se et filijs suis et heredibus qd̄ non trāsit talis cōcessio ad legitimatum a principe vel papa: eo qz dicta stipulatio et cōuētio precedēs derogare intelligit̄ priuilegio apostolico et iuris ordinationi. c. ex multiplici. de deci. et ar. l. si cū dotē. in prin. ff. sol. mat. et. l. j. §. si cōueniat. ff. depositi. et ibi etiā vult qꝫ per illa verba nō comprehendit̄ nepos: maxime legitimatus, sed filius legitimus et naturalis: vnde in casu illo cōcludit filiā admitti et excludi nepotem legitimatū, et idē cōsuluit ipse in cōsi. cclxj. incip. ex tenore priuilegij et c. ita ergo in proposito nostro admittuntur dicte due filie Pij. ¶ Bene faciūt no. p Spe. in tit. de loc. §. nūc aliqua. versi. lxvij. et p Bar. in. d. l. ex facto. §. si qs rogatus. et in suo consi. inci. Manutius. et Jo. and. et alij plenius in. c. in presentia. de proba. et Bal. in aut. si quas rui. C. de sac. sanc. eccle. et l. filiū. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. et ibi etiā Ang. et Bal. in l. lucius. §. fi. ff. de le. ij. et Bal. in. l. parētes. in fi. ff. de in ius voc. et Ang. in sua disputa. incip. nobilis quidā genere et c. in. d. l. gn̄aliter. §. cū autē. et Do. de san. gemi. in. c. statutū. el. ij. in fi. p̄nc. de here. in. vj. vbi cōcludit qꝫ q̄n quis recipit ab ecclesia rem in emphyteusim pro se et filijs nō comprehēduntur naturales: qz nō est verosimi. ecclesiam propter dignitatē suam de talibus filijs cogitasse cū nō possint haberi sine peccato mortali. argu. d. l. ex facto. §. si quis rogatus. attēto qd̄ omnis concubinatus est prohibitus de iure canonico diuino. xxx⁴. q. iiij. nemo. et. c. meretrices. per quā rationē dicit Imo. in. d. l. qꝫ dicitur. quod non veniūt legitimati cum sit eadē ratio in his. ¶ Bene facit qd̄ not. Bal. et Sali. in. l. fi. C. de his qui ve. eta. vbi per illū tex. dicūt qꝫ si qs recipit rē in emphyteusim pro se et filijs suis legitimis nō intelligit̄ recipere pro legitimatis qz non sunt natu

8 raliter legitimati. ¶ Nec p̄dictis obst. † qꝫ dicte filie Pij sint heredes īstitute in re certa tm̄, et nō vniuersaliter nec in quota hereditа

hereditatis: qz dico qd dicta cōcessio emphyteusis ecclesiastice facte pro se & suis filijs & heredibus masculis & feminis transit
a ad filias etiā in re certa [a] tm̄ institutas: vt per plura cōcludit & no. Bar. in. l. iurisiur. §. si liberi. de ope. li. arg. c. j. in pn̄. de succes. feu. & in. l. si cū dotē. §. si patri. ff. so. ma. & per alia ibi alle. per eum. & idē tenuit Spe. in tit. de test. §. in primis. & ver. si. & cōsuluit Bar. in cōsi. inci. Dn̄s amatus. & in cōsi. inci. Questio ista hz duo dubia. & tenuit Bal. in. l. j. q. xlix. ff. de rer. diui. & Ang. Moder. in. l. quidā. §. nihil. ff. de edē. & in. l. si tibi. x. §. si pactus. ff. de pact. & Jo. de imo. in. l. ex facto proponebat. ff. de here. instit. & in. c. potuit. in ver. vij. tāgit &c. de locat. & Pau. de ca. in. l. quoties. C. de here. insti. & in. l. gall⁹. §. et si parēte. de li. & post. licet scdm̄ eos aliud dici posset in emphyteusi ɔcessa a puato que de sui natura trāsitoria est ad quoscunqz heredes. bn̄ facit d. l. iurisiu. §. si liberi. iūcta. l. cū patron⁹. §. cū libertus. de oper. libe. ¶ Et nō potest dici q isto casu testator potuerit in dictū Jacobū nepotē legitimatū & heredē vniuersalē transferre dictū ius emphyteuticū & cōsequenter auferre dictis filiabus qz atteto q dictus Jac. nō est de psonis & heredibus: de quibus facta fuit cōcessio predicta vt supra probaui nō potuit ti. institutionis vniuersalis in eū trāsferri: vt declarat Spe. in tit. de loca. §. nūc aliqua. ver. xxiij. & bene faciūt not. p Bar. in. l. si patronū. in pn̄. ff. ad trebel. & in. l. si domus. §. fi. ff. de leg. j. cū suis cōcor. ¶ Et etiā nō videtur voluisse auferre dictis filiabus illud qd petere possent tanq̄ filie ex contractu paterno nisi de illo spāliter fuerit facta mētio: vt probat p Bar. in. d. suo cōsi. incip. Ista questio hz duo dubia. & in. d. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. & Bal. in. l. si adulta. C. de here. act. & ibi Sali. & Pet. de anch. in cōsi. cccvj. incip. in Christi nomine. in themate supra scripta sunt tria &c. ¶ Imo scdm̄ Bar. in dictis locis. & Bal. in. d. l. si adulta. & Pet. de anch. in cōsi. proxime alleg. & Ang. in. l. videndū. §. fi. ff. de pet. here. & Bal. & Ang. in. l. apud iulia. §. si quid alicui. ff. de leg. j. & Sali. in. l. fi. in. iiij. col. C. de iure emphy. nō potuisset pater facere si hoc voluisset. facit. c. j. in prin. de succes. feu. & que not. Bal. in. c. imperialē. in prin. de prohib. feud. alie. per Fede. cū simi. & posito q vni tantū ex filijs vel filiabus cōprehensis in inuestitura potuisset relinquere preiudiciū aliorū vt aliqui tenuerunt tū alijs qui nō sunt de personis cōprehensis in cōcessione emphyteutica cū non posset relinquere in preiudiciū personarum comprehensarū fm̄ Sali. in. d. l. fi. C. de iure emphy. ar. l. peto. §. prediū. & §. fratre. de leg. ij. & ita concludo nullo modo dictum Jacobum ex predicta concessione ius aliquod habere in dicta emphyteusi.

Summarium.

1 ☞ Res in dubio presumit allodialis libera & non feudalis
2 Mandatum speciale requiritur ad transigendum.
3 Curator debet promittere q sine vlla dilatione subibit defensionem adulti: alias non tenet datio curatoris.
4 Notarius nō potest per alium notarium redigere in formam nisi se subscribat & attestetur se legasse.

Consilium.CXXIX.

Ponderatis his que in pscripto themate narrantur et perspectis instrumētis de qbus in eo habetur mētio: nec non visa petitione producta nomine monasterij sancti Petri ciuitatis Mutine cōtra dictos dominos rāgones. ¶ Breuiter sentio ex dictis instrumētis nō esse probatā intentionē dicti monasterij, & cōsequenter dictos rāgones esse absoluēdos per regulā q actore non probāte &c. ¶ Quod autem non sit probata intentio ipsius monasterij agētis ad ista bona tanq̄ feudalia, & ad ipsum monasteriū deuoluta propter alienationē factā dictis rāgonibus, vt dicitur per dictos comites Carolū & Nicolaum de buschetis irrequisito ipso monasterio ad q dicit dicta bona spectasse iure directi dominij & nunc consolidatū esse vtile dn̄ium cum directo vigore dicte
1 b alienationis sic ostēditur. ¶ Nam premitto † q res nō presumitur feudalis sed allodialis [b] seu libera: nisi probet vere vel presumptiue. vt not. Jo. an. & alij post eū in. c. nimis. de iureiuran. & in. c. fi. in ver. respōdere. de iudi. probatur in. c. ij. & ibi no. doc. in tit. si de feud. fue. cōtro. inter do. & agna. & in. c. j. iuncta glo. ij. in tit. de controuer. inter mascu. & fe. de beneficio. et not. Joā. and. in addi. Spe. in tit. de feu. in. §. quoniā. super ver. xxj. in addi. incip. cessante. & Bal. in. l. libertas. in prin. ff. de sta. ho. ¶ Et probatur ratione: quia qn̄ res feudalis dicitur quandam seruitutē debere. vt not. glo. in. l. si cuius. §. vsusfructus in verbo oportet. ff. de vsufruc. & not. Bal. in. c. j. circa vlt. col. i prin. de cōtr. inuest. & quelibet res presumit libera: nisi de seruitute probet. l. altius. C. de serui. l. fi. ff. eo. ti. habēt ergo rāgones presumptionē pro se scz q ista res non sit feudalis: etiam eandē presumptionē habent pro se autores sui. ¶ Preterea monasterium cōtra dictos nobiles nō probauit de aliquo suo dn̄io quo ad res petitas ergo obtinere nō pōt etiā si nil probarent rei cōuenti. l. fi. C. de rei ven. l. loci corpus. §. cōpetit. ff. si serui. vend. Nec obstāt instrumēta in cōtrarium producta pro parte monasterij: primo non obstat instrumētum transactionis celebrate de ann. M. cccclxviij. die. ij. Julij. inter agētes p dicto monasterio ex parte vna & generosum virū dn̄m Albertū de buchetis legū doctorē: quia prefati autores dictorū de rangonibus in ea nō interuenerūt: nec prefactus dominus Albertus ɋuis esset eorū frater potuit eis preiudicare
2 l. j. & l. fi. C. qbus res iudi. nō nocet. presertim † cū ad transigēdum requirat speciale mādatum. l. transactionis placitū. C. de transac. l. mandato generali. ff. de procu. ¶ Nec etiā obstat instrumentū ratificationis dicte transactionis facte: vt dicitur per prefatos comites carolū Nicolaum de buchetis quorum nomine fuerat dicta trāsactio per dictū dn̄m Albertū: qz respōdeo q cū trāsactio dicatur alienatio. l. j. C. si aduer. transac. cum glo. nō solū. C. de pred. mino. & l. nulli. cū ibi not. per glo. & doc. ff. de trāsac. & ideo in tali transactione requirūtur solēnitates que requirūtur in alienationibus: vt traditur in locis preallegatis. ¶ Et presupponitur qd ex dispositione & statuto loci erat prouisum q omnes cōtractus & ois obligatio nō teneat si curator nō sit adhibitus qui cōsentiat, & si vltra decretū iudicis requirebatur autoritas curatoris, sed ita est qd in. d. ratificatione nō interuenit autoritas curatoris saltē legitime cōstituti: ergo nō valet. ¶ Quod aūt dictus dn̄s celaus nō fuerit curator legitime cōstitutus qui tanq̄ curator dictorum comitum suā autoritatē interposuit dicte ratificationi
3 patet: † quia non solū debuit cauere rem adulti saluā fore, sed vltra oīa alia ad que obseruare tenet curator debet specialiter promittere quod sine vlla dilatione defensionem pro adulto subibit, & si nō ita specialiter promittat, vitiatur datio curatoris: vt est tex. in. l. §. omnē. C. de admi. tuto. ¶ Et ideo dicit Bar. in. l. legitimos. in prin. ff. de legi. tu. in versi. quintū quod
c requiritur &c. quod vidit per hoc multas tutelas cessari: [c] quia tutores specialiter non promiserāt dictam defensionē subire. & tamen Bar. vltra hoc requirit quod promittat & iurat vtilia facere, & inutilia pretermittere. vt in aut. vt hi qui obl. §. fi. & dicta iura loquunt pariter in tutorib⁹ & curatoribus. ¶ Predicta etiam cofirm at Bart. in. pretor. in princ. ff. de oper. no. nunc. vbi dicit quod nō sufficit tutorē iurare vtilia facere &c. nisi specialiter promittat subire defensionē per. d. §. omnē. vbi requiritur hoc esse expressum sic mēte & in genere quando tutor generaliter promittit vtilia facere &c. tamen non dicit esse specialiter verbis expressum: vt requirit tex. in. d. §. omnē. l. nominis & rei. §. verbum ex legibus. ff. de verb. sig. & l. fi. cū gl. & cū Bar. in. d. l. pretor. transeunt etiam Moder. & Bar. & Ang. in d. §. omnē. post antiquos ibi. & Ang. in. d. §. fi. in auṫ. vt hi qui obli. ¶ Nec ob. q dicit Bal. in. d. c. legitimos. & in. d. §. oēm. q non putat esse necessariū qd apponatur formaliter illa verba puta in text. d. §. omnem. sed sufficiant eqpollentia verba:

a ¶ In re certa. idē Alex. j. lib. iij. cōsi. viij. n. ij. sed diligēter aduerte hec decisio duos casus respicit: primus qn̄ sunt alij filij & heredes cū quib⁹ hec filia vult equaliter cōcurrere, & tūc hec decisio hoc primo casu vel simpliciter ītellecta est falsa nec Bar. illā tenet in. d. §. si liberi. quia ibi nō loquit de hac. q. sed de alio casu vcz qn̄ emphyteusis est recepta p se suisqz filijs legitimis masculis & feminis: nō adiecto verbo & heredibus q ptz ad literā qz Bart. ibi preferat de certo suo cōsilio i. d. q. vbi est omissum verbū heredib⁹ et illō refert de ꝟbo ad verbū q īcipit q̄stio ista hz duo dubia & est ī ordine cōsi. clxxxiij. q quātum ad scdm̄ dubiū truncatim repetit īter ɔsilia Bar. ɔsi. lv. incip. dn̄s amat⁹. vt patet per libros, & sic Alex. hic & vbiqz pperā pro se aduocat dicta & cōsilia Bar. q loquit lōge in diuersis terminis. cōcludim⁹ ergo q filia in re certa instituta nō venit ad hmōi emphyteusim etiā ecclesiasticā quia nō est pprie heres et ita tz Alex. in lec. suis vt in. l. q̄dā. §. nihil ītereſt. col. ij. ff. de eden. & sentit s. cōsi. xliiij. nu. ij. idē Bal. ī. l. liberti liberteqz. co. vj. C. de ope. lib. & in cōsil. cccclv. pmo cōsiderādum. lib. iij. Sali. l. ij. q. xx. ī fi. C. d iure emphy. Ang. ī. l. gall⁹. §. etiā si. & ibi Alex. co. pe. d li. & post. Frāc. rip. n̄. xxvj. col. iiij. sub ti. d rescri. secūd⁹ casus qn̄ nō supsunt alij filij habiles ad hāc ēphyteusim quo casu pprie loquit Ale. hic. Et tunc dico q filius vel filia ī re certa īstitutis respectu dn̄i directi censet heres q est indubitatū qn̄ ab initio hoc est tēpore mortis testatoris non erat nisi ille institutus in re certa sed idem puto si postea cōtingat decedere alios filios postq̄ fuerūt heredes superstite sola filia in re certa instituta. Et moneor nō per rationes Alex. que nonsunt ad propositū vt dixi, sed per ea que plene dixi super cōsue. parisi. §. cxxj. Presertim quia illa limitatio institutionis ad rem certam non est facta in detrimentum posteritatis sed certorum filiorum fauore duntaxat qui nunc cessat [redacted]

b ¶ Allodialis. tex. in. §. j. si de feu. defunc. conten. sit. vbi Bal. & oēs And. de iser. c. j. de cōtro. inter mascu. & fe. Jac. in trac. feu. ver. de castro Rub. mō. colū. iij. Cur. senior. consi. lxxv. col. j. deci. consi. cccclxvij. cū seq. consi. ccccxcviij. col. j. cōsi. cccccl xxxviij. nu. viij. Jas. l. si prius. co. xij. ff. de ope. no. nun. consi. lx. col. j. cōsi. cij. libri Albe. bru. cōsi. j. col. j. consi. lxxxij. cum seque. Alcia. trac. de presump. Reg. ij. presump. iij. Quam presumptionem limita vt per Alex. j. libro. v. cōsi. xv. Jas. cōsi. cclxxxv. in fi. lib. ij. [redacted]

c ¶ Cessari. & male quia licet hoc requiratur ex parte iudicis non tamen ex parte tutorum vel curatorum quin legitimam habeant potestatem ex quo petitū iuramētum prestiterunt vt plene dixi in consuet. pari. §. xcix. & ita obseruamus. [redacted]

eo qꝛ iura considerāt effectū:non autē formam verborū.l.qm̄ indignā.C.de testa.quia respondeo ꝙ posito ꝙ Bal.bene diceret:tn̄ dictū suum nō haberet obstare: quia ex verbis Bal. nō infertur ꝙ sufficiāt illa verba scꝫ ꝙ promisit vtilia facere et inutilia pretermittere:qꝛ tex.in.d.§.omnē.requirit qđ speciali ver.promittet ꝙ ipsi sine mora defensionē minoris subibūt:vn̄ per illa verba promitto vtilia facere ⁊c.nō est formaliter ⁊ specialiter promissum defendere sine mora posito qđ diceret hoc esse gn̄aliter seu sub gn̄alitate promissam: ⁊ ideo non sufficit, sed si per alia verba ꝙ̄ per ea que sunt posita in.§.omnem.promittatur specialiter in effectu defenso satis est,et ita fuit intētio Bal.in dictis locis.⁊ ita legēdo.d.l.pretor.sum solitus dicere ⁊ declarare ea. ¶ Predictā conclusionē etiā clare approbat.Bal.in addi.Spe.in ti.de tu.in vlt.col.ver.tutor teneť ⁊c. vbi dicit ꝙ tutor teneť subire defensionē sine vlla cūctatione seu mora.d.§.omnē.d.§.defensionē.tn̄ scđm eum licet nō dixit tutor illa verba formalia.s.sine illa cūctatione sufficit promissio defensionis qꝛ tacite seu simpliciter intelligitur vlla mora, vnde scđm eum Spec.nō posuit in forma vlla cūctatione sed promissio defensionis explicita bene est de forma ⁊ eius omissio vitiat ꝑ dictū.§.oēm.ita inquit Bal.in.d.addit. ¶ Cū igiť dictus curator nullā defensionē promiserit subire sequitur qđ nō fuit legitime cōstitutus. ¶ Insup respōderi potest ad dictum instrumentū transactionis ⁊ cōsequenter dicte ratificationis se referēs ad instrumentū trāsactionis ꝙ de dicta trāsactione non cōstat legitime:qꝛ assertū instrumentū productū est sumptū per quendā Joannē qui asserit se sumpsisse ex protocollis ser Urbani qui vt diciť fuit de dicto instrumēto trāsactionis rogatus vt dictus ser vrbanus se subscripsit.hoc autem de iure cōmuni fieri no potuit: nisi impeditus fuisset dictus s vrbanus in.d.formā publicā ⁊ antenticam instrumentum per se redigere ꝑ id qđ habetur in aut.de tabellio.fere per totā illā constitutionē iuncta.l.j.⁊ ibi no.Bar.ff.de offi.cōsulis.no.Bar.in.l.quedā.§.nihil.ff.de edē.⁊ ibi etiā Pet.de anc.

4 ¶ Et idē tenet etiā ibi Ang.⁊ Pau.de ca.qui etiā voluit † ꝙ quādo no.rogatus de aliquo actu est impeditus instrumentū redigere in publicā formā ita demū per alium notariū redigere possit in publicā formam si ipse notarius rogatus se postea subscribat,⁊ in subscriptione fidē faciat de impedimēto, et ita scđm Ang.intellige tex.in.§.in his.cū gl.in ver.ministrantiū. in aut.de instrumē.cau.⁊ fide.⁊ ꝑ hoc etiā Ang.alleg.not.per Bal.in.l.diuus.§.itē senatus.ff.de fal.⁊ no.Bal.in.l.j.§.ne autem.C.de cad.tollē.⁊ in rub.C.de fide instr.in.xij.col.in ver.sed tamen hic dubitatur.⁊ Ang.in aut.de tabel.in princip. bene faciūt no.ꝑ Jo.an.in addi.Spe.in tit.de instr.edi.§.instrumētum ergo.super ver.item ⁊ apponitur.⁊ Ant.de but.in.c.inter dilectos.de fide instru.⁊ quod not.in.c.cū.P.eo.tit. ¶ Et expresse firmat hoc Jo.de imo.in.c.fi.de offi.deleg.⁊ ibi etiā do. Car.de zaba.dicūt ꝙ qn̄ notarius qui fuit rogatus de instrumēto facit scribere per aliū ⁊ postea se subscribit valeat instrumentū:tamē ipsi requirūt qđ notarius subscribēs dicat se diligēter examinasse scripturā ⁊ eam inuenisse cōcordare cū suis originalibus:imo etiā intelligūt ꝙ notarius suscribēs faciat in subscriptione mentionē qđ impeditus alteri scribendū cōmisit,sed de dicta examinatione ⁊ cōcordātia scripturarū aut impedimēto non fit mētio: si autē statutū aliud disponat vel nō,nihil dico:quia nō cōstat. ¶ Non ob.etiā ꝙ postea comes Nicolaus de anno.M.cccclxvj.die.x.aprilis fuerit inuestitus iure feudi a dicto monasterio de oībus bonis cōprehensis in d.instrō trāsactionis in qbus cōprehendebātur terre de quibus est questio ⁊ tpe dictarū inuestiturarū dicti comes Nicolaus ⁊ carolus erāt facti maiores ann.xxv.qꝛ rn̄deo ꝙ tpe dictarū inuestiturarū ⁊ cuiuslibet earū iam erat ꝑ dictos comites Carolū ⁊ Nicolaum facta alienatio dictarū terrarū in dictos de rāgonibus,⁊ per cōsequens factū eorū nō potuit preiudicare dictis de rāgonibus in quos iam fecerāt alienationē dictarum terrarū.l.si partem.§.j.ff.quemad.serui.amit.l. si superatus.in prin.ff.de epi.⁊.l.si mater.§.fi.ff.de except.rei iudi. cum simi.ex quibus omnibus concludo dictos dominos de rangonibus fore absoluendos a petitis ⁊c.

Epitome.

Nicolaus filius Joannis peregrini cognoscēs trāsgressiones iniurias et ingratitudines ac errores per eū cōmissos ꝯ dictū Joannē peregrinū patrē suum humiliter petijt veniā ⁊ pacē ⁊ sibi indulgeri a patre qui eidem pepercit ⁊ indulsit,⁊ exinde conuenerūt adinuicem ꝙ si ipse Nicolaus vllo vnquā tēpore aliquas ingratitudinis causas aut iniurias graues vel atroces ſm iuris formā in dictū patrē cōmitteret ꝙ tūc pater possit eū exheredare ⁊ oībus bonis suis priuare cui Joā.peregrino ad tollendā Nicolao omnē materiam delinquēdi in patrē credetur ⁊ credi debeat de oībus singulis ingratitudinibus et causis earū de iniurijs quas suo sacramēto dictus Joan.peregrinus firmabit ⁊ dicet sibi in futurū et preteritū per dictum eius filiū fuisse illatas ⁊ in eum cōmissas volens stare de predictis omnibus et singulis iuramento decisiuo dicti sui patris.qui pater in testamēto suo exprimens nōnullas causas ⁊ iniurias de quibus latius in.d.testamento cōmissas in ipsum per Nicolaum filium, ⁊ ita suo iuramento decisiuo iurauit et affirmauit predicta vera fuisse et esse absente dicto Nicolao neccitato quibus stantibus. ¶ Queritur quid iuris an pater eo modo poterit dictum Nicolaum exheredare absque alia probatione causarum.decidit Alex.ꝙ sic.

Consilium.CXXX.

Difficultas huius negotij consistere videtur vt sentio in hoc solū quoniā Joānes peregrinus cuius dicto cū sacramento debebat credi de causis ingratitudinis ex cōuentione ipsarū partiū iurauit Nicolao absente ⁊ nō citato attēto ꝙ probationes debēt fieri parte p̄nte vel citata.l.si qn̄. C.de test.in.l.iudices.per Bal.de fide instr. ¶ Et ad hoc posset adduci qđ no.Bal.in.l.theopōpus.ff.de dote ꝑleg.⁊ in.l.si

1 quis arbitratu.de vb.obli.vbi cōcludit † ꝙ vbi aliqs hꝫ exprimere arbitriū suū de eo qđ ipse ꝑcepit illud dꝫ fieri parte pre-

a sente ꝑ iura ꝑ eū alleg. ¶ Tamē his [a] nō obstātibus puto cōtrariū de iure verius. ¶ Et primo assumo illā regulā iuris qđ qui pōt aliquo inuito aliqđ facere multo fortius illud pōt eo ignorāte:vt in regula iuris q pōt.de reg.iur.ff.in extraiudicialibus videť indistincte procedere in.l.iiij.§.illud videamus.de fideicō.lib. ¶ Et ideo cōcludit Lud.ro.in cōsi.ccx.incip. quo

2 ad primū.† ꝙ si res emphyteutica deciderit in cōmissum,⁊ sic reuersa sit ad monasteriū qđ licitū est Abbati cōcedere eandē in emphyteusim alteri nō vocato primo emphyteuta,⁊ sic cōcessio tenet:qꝛ eo inuito potuisset:⁊ qꝛ scđm eum in actu extra iudiciali nō est necessaria p̄sentia illius q vocatus est ⁊ p̄sens actui ꝯdicere nō potuisset ꝑ tex.in.l.si eū seruū.in.§.si qs seruum.ff.de fideicō.lib.⁊ in.l.recusare.in prin.ff.ad treb. ¶ Sed modo istā declarationē potuisset facere ipse Joānes peregrinus inuito Nicolao:nec ei potuisset ꝯdicere ⁊ impedire:ergo apparet necessario qđ eius p̄sentia penitētie nō fuit necessa-

3 ria. ¶ Scđo hoc cōfirmatur † quia declaratio animi pōt fieri etiā parte absente.vt.l.pōponius.ff.de neg.gest.⁊ in.l.pro herede.in prin.⁊.l.j.de acqui.here.⁊ in.l.si auia.C.de iure delib.et ideo cū ipse Nicolaus voluisset stare simplici dicto ⁊ volūtati sue cū iuramēto in declaratione sue volūtatis nō erat necessaria p̄sentia ipsius Nicolai. ¶ Tertio predicta cōfirmantur ex his que notant dn̄i de rota in decisionib.suis decisione. cclvij.

4 in ordine nouissimo.vbi cōcludunt † ꝙ in delatione iuramēti. de quo in.c.super eo.extra qđ met.cau ⁊ in.l.si quando. C. vn-

b de vi.pars aduersa nō est citāda:[b] quia nō potest facere pars quin iuramentū sibi deferatur. ¶ Et istud etiā satis cōfirmatur ex not.per do.Ant.in.c.veniens.el.j.in.ij.col.de testib.etiā ex mēte Bar.in.d.l.theopōpus.post mediū.in versi.ꝙ qn̄ ali-

5 quis.vbi cōcludunt † ꝙ licet testis debeat iurare altera parte presente.tamen qn̄ est talis testis cuius dicto necessario debet stari non est necessaria presentia alterius partis, ⁊ ita limitat Ant.de but.ibi.not.in.c.ij.extra de testib. Et ideo cū iste esset talis cuius dicto cū iuramēto debebat stari:nō videtur ꝙ fuerit necessaria alia p̄sentia Nicolai ⁊ partis aduerse. ¶ Nec predictis obst.qđ not.Bar.in.d.l.theopōpus.⁊ in.d.l.si qs arbitratu.quoniā loquitur in casu quo presentia partis potuisset trahere eum ab opinione sua:in casu vero nostro secus:qꝛ erat tale factū quod concernebat personā eius ⁊ dicto eius in hoc statu stari debebat. ¶ Preterea vt ꝑ predicta patet Bar. minus recte locutus fuit, ⁊ ideo Guil.de cu.in.l.epale.C.de epis. aud.⁊ Cyn.que refert Bal.in.l.fi.de ꝯhen.emp.⁊ dn̄s Anto. Jmo.⁊ Abb.in.c.quintauallis.de iureiur.⁊ ibi etiā Host.⁊.d. Card.in.c.exposita.de arbitr.⁊ Bal.in.l.si quis ex cōsensu.de epis.aud.⁊ in.l.ij.de edil.ac.tenēt cōtra Bar.⁊ istud idē sequitur Sali.in.l.si societatē.§.arbiter.pro soc.⁊ Bal.in.d.l.si quādo.vcꝫ aliquis habet arbitrari super aliquo actu ⁊ nō sup lite. ¶ Et similiter Raph.⁊ Pau.de ca.in.d.l.si qs arbitratu.nā vt dixit quis inter absentes potest voluntatē suam declarare l.j.in fi.

a ¶ Tamē his.puto Alex.male cōsuluisse nisi appareat saltē de veteribus ingratitudinibus quas pater nō remisit simpliciter sed sub cōditione ⁊ modificatione.d.pacis qđ potuit.[redacted]

b ¶ Citāda.falsum est cū sit actus iudicialis idē in similibus.[redacted]

l.j.in fi.cũ.l.seq.ſi mēſor falſo mo.dixe.ꝛ in.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.de acqr.here.ꝛ faciũt ea que ſupra dixi,ꝛ ſic iſte deciſiones faciũt pro iſta parte ꝙ nõ fuerit neceſſaria pñtia Nicolai.
6 ¶ †Nec etiã pdictis obſtat ſi diceret̃ ꝙ imo pars debebat eſſe pñs:qꝛ potuiſſet reuocare illã promiſſionẽ de ſtãdo iuramẽto ſuo iuxta not.p Bar.in.l.ſi.ff.de preto.ſtip. qñ rñdeo ꝙ illud ꝙ dicit ibi Bar.reprobat̃ p Ang.ꝛ Jmo.ibi.ꝛ per Bal.referẽdo Bar.in.l.iuſiurandũ qd ex cõuentione.in prin.ff.de iurein.ꝛ p Mod.in.§.actionũ.inſti.de act.p iura ꝛ fundamẽta ſuper quibus vlterius nõ inſiſto qꝛ iſta videtur cõis opi. ¶ Preterea ex quo reuocatio aľr nõ eſt facta de dictis Bartho.non eſt curandum qui cõcludit ꝙ talis reuocatio valeat licet poſtea poſſit peti reductio ad arbitrium boni viri ꝛc.

Epitome.

Filia excluſa per ſtatutum non deſinit eſſe ſua quatenus inſtituitur vel vocatur per teſtamentum.h.d.

Conſilium.CXXXI.

Transmiſſum eſt ad me nuper conſilium:aľs per me redditum in quo inter cetera cõcludo dñam Gabrielam a baptiſta de ferrariis patre ſuo ſubſtitutam Nicolao filio teſtatoris pupillariter potuiſſe trãſmittere ex potẽtia ſuitatis hereditatẽ pupilli nõ aditã per id ꝙ habet in.l.ſed ſi plures.§.quos poſſum.cũ ibi no.per Bar.ꝛ alios.ff.de vulg.ꝛ pu.cũ cõcor.alleg.in cõſil. ¶ Modo ſentio in ꝯrium allegari ꝙ dicta deciſio poſſet militare qñ dicta Gabriela non deſiiſſet eſſe ſua,ſed dicta Gabriela deſijt eſſe ſua propter ſtatutum loci diſponẽs ꝙ ipſa filia excludat̃ propter exiſtẽtiam maſculorũ ꝛ tpe mortis teſtatoris extabat maſculus:ergo nõ erat ſua:ad hoc allegat̃ deciſio Bar.in.l.j.§.ſciẽdũ.ff.de ſuis ꝛ legi.ꝛ Bal.in.l.maximũ vitiũ.ad gl.C.de lib.prete. ¶ Quibus nõ ob.ad-
a hoc teneo[a] in caſu nr̃o verã eſſe cõcluſionẽ ꝙ non deſerit dña Gabriela in caſu noſtro eſſe ſua ꝙ oſtendit̃ ſic principale ꝛ totale fundamentũ doc.tenentiũ ꝯrium eſt:qꝛ filia excluſa p ſtatutũ iudicatur perinde ac ſi eſſet exheredata ꝛ ſic nõ eſſet ſuus heres.d.§.ſciendũ.ꝛ.l.ſed ſi plures.§.ſi ex aſſe.ꝛ ibi no.doc. maxime Ang.Pet.ꝛ Bar.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ in.l.ſuis.ff.de lib.ꝛ poſth.ꝛ tradũt doc.maxime Jmo.in.l.alias nã dubitari.ff.de here.inſti.vbi reprehẽdit Ang.ibi aliter loquentẽ,ſed in propoſito nr̃o ſtatutũ predictũ licet illud inde tranſmiſſum nõ ſit tñ vt in literis inde exhibitis continet̃ vult ꝙ filia debeat dotẽ habere extãtibus maſculis. ¶ Que quidẽ dos ſuccedit loco legitime.l.qm̃ nouella.C.de inof.teſt.ꝛ ibi not.ꝛ Saly.in.ꝯ.notab.ꝛ.C.cõia de leg.l.ij.ꝛ doct.maxime Jmo.in.l.titia centum.§.titio gñ.o.ff.de cõd.ꝛ demõ.in pe.col. ¶ Nec Bart.quãtum ad hoc ꝯrũ dicit in.d.§.titio genero.qꝛ ſolũ loquit̃ Bar.ibi quo ad hoc vꝫ vtrũ ſtatutũ poſſet minuere vel in totũ tollere legitimã,ꝛ quo ad hoc reprehẽdit illos qui tenebãt ꝙ nõ modo ſic†clarũ eſt ꝙ ille q cõſequitur legitimã vel aliqd loco
1 legitime aliter ꝙ̃ ſignificat volũtas patris de cuius hereditate igitur nõ dicit̃ exheredatus.l.papi.§.ſi qs mortis,ꝛ ibi quo ad ſtatutũ predictũ ponderat Ang.ff.de inof.teſta.ꝛ.l.oĩmodo.ꝛ.l.cũ queritur.C.de inof.teſt.ꝛ ſic loquit̃ de eo qui habeat abinteſtato talẽ dotẽ ſeu legitimã nõ oportet diſtinguere an habeat titulo inſtitutionis vel alio modo:qꝛ abinteſtato non datur titulus inſtitutionis vnde ſi ſtatutũ vult quod filia habeat legitimã ſeu dotẽ filia abinteſtato nõ habetur pro exheredata ſicut de iure cõmuni cõdito teſtamẽto fit diſtinctio inter iura codicis ꝛ iura nouiſſima:qꝛ iure codicis non reqrebatur ꝙ haberet titulo inſtitutionis,ſed hodie ſic.d.l. oĩmodo.functo.§.aliud.in aut̃.vt cũ.de appel.cog.ſed ſi ſtatutum vellet qd filia eſſet cõtenta de dote abſq; alia inſtitutione:tunc non cenſet̃ exheredata poſtq̃ ſtatutũ non exigit titulũ inſtitutionis ſicut etiã iure codicis.d.l.omnimodo. ¶ Confirmãtur predicta:qꝛ exheredata filia pro mortua habetur:non mirũ ſi deſinit eſſe ſua.l.j.§.ſi pater.el.j.ff.de coniun.cũ eman.lib.tñ illud habet locũ qñ mala mente ꝛ odio eſt facta exheredatio. alias nõ,ſed cũ ſtatutũ vellet filiã debere legitime dotari apparet ꝙ ſtatuentes nõ propter odiũ excluſerũt filias ſicut videmus ꝙ qñ inſtitueret̃ filia in legitima ſeu in aliquo nõ diceretur odio excluſa aut exheredata.in aut̃.vt cũ.app.cog.§.ceterũ. ¶ Ad predicta etiã bene faciũt que no.Bal.in.l.apud hoſtes. in pe.
2 col.C.de ſuis ꝛ leg.dũ†dixit ꝙ filius inſtitutus in re certa vel veniens ad ſupplementũ legitime dicitur eſſe ſuus,vel quãdo eſt exheredatus ꝛ per querelã eſt reſciſſum teſtamentũ dicitur quis ſuus:ꝙuis non fuerit cõtinuatum dominiũ de patre in talẽ filiũ.l.papi.§.ſi ex cauſa.ff.de inof.teſt. ¶ Poſtremo confirmo qꝛ illud ꝙ dicit Bart.in.d.§.ſciendũ.ꝛ Bald.in.l.maximum vitiũ.per rationes ſuas procedit quando querit an filia ſucceſſionis cauſa abinteſtato a qua excluſa eſt deſinat eſſe ſua vel eſſe in cauſa ſuccedẽdi cõtra teſtamentum:quia ſi eſt excluſa contra teſtamentum cõpetit bo.poſ.cõtra tab.ſecundũ magis cõmunes opi.ꝛ cõcluſiones doc.in.l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ff.de inof.teſt.ꝛ.l.j.§.j.ꝛ.l.illud.ff.de cõtra tab.ꝛ per not. per Bal.ꝛ alios in.l.gallus.§.ꝛ quid ſi tantũ.col.v.in fi.ver.et hec faciunt ad.q.ff.de lib.ꝛ poſth.ꝛ in.l.ſi.ff.ad tert.cũ ſuis cõcor.ne alias contingeret ꝙ filia excluſa abinteſtato ꝛ ſic preter mentẽ patris eſſet deterioris cõditionis quam filia ſolẽniter preterita ꝛ excluſa ex teſtamẽto contra.l.maximuꝫ vitiũ. circa mediũ.C.de libe.prete. ¶ Unde propter hoc bene diximus ꝙ ſtatutũ excludẽs filiã ex teſtamẽto etiã intelligitur excludere
b eam venire cõtra[b] teſtamentũ,ſed ſi filia veniret ex teſtamẽto:tunc ſtatutũ excludens filiã abinteſtato vel cõtra teſtamentũ,ꝛ ſic faciens eam deſinere eſſe ſuã in dictis caſibus non dicitur eam excludere aut exheredatã facere cõdito teſtamẽto in quo
3 nõ fit preterita vel exheredata:†qꝛ ſtatutũ correctoriũ nõ debet extẽdi aut corrigere:niſi prout ineo ſpecialiter exprimitur.l.precipimus.in fi.in ver.ſpecialiter.C.de appel.vnde Pet.de anch.in.l.tres fratres.ff.de pact.dicit ꝙ ſtatutũ diſponens de ſucceſſione filiorũ abinteſtato non extẽditur ad caſum conditi teſtamẽti per rationẽ.l.quicquid aſtringẽde.de verb.obli.ꝛ.d.l.precipimus. ¶ Et etiã Ang.ꝛ Jmo.in.§.ꝛ quid ſi tantũ.volunt ꝙ quãdo ſtatutũ loquitur abinteſtato non habebit locuꝫ cõdito teſtamento qñ condito teſtamẽto res nõ reducitur ad cauſam inteſtati.nõ enim inducitur hoc caſu ꝙ diſpoſitio ſtatuti nõ ſubiaceat prouiſioni teſtatoris:quia ſtatutũ predictuꝫ emanauit vt prouideret in caſu in quo nõ militat nec militare poſſet puiſio teſtatoris.l.ſi.C.de pac.cõuen.ſed nõ extat prouiſio expreſſa teſtatoris ꝛ valida:tunc neq; mens,neq; verba ſtatuti:refragãtur ideo caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris cõis.l.cõmodiſſime.ff.de libe.ꝛ poſth.l.ſi extraneus.ff.de cõdi.ob cau.ꝛ ſatis eſt ꝙ pater in teſtamento dictam filiam potuiſſet eam ſibi facere ſuum heredẽ cõtra ius ꝛ non fecerit ſi eam non inſtituerit.Nam ad hoc vt pater filio impuberi poſſet quẽ facere ſuum heredẽ ſufficit ꝙ ille quẽ teſtator vult facere ſuũ ꝛ neceſſariũ heredẽ impuberi potuerit eum facere ſibi teſtatori ſuum ꝛ neceſſariũ:vt habet̃ in.d.§.quos poſſunt.quẽ ad hoc ponderat ibi per nota.Bar.Ex premiſſis itaq; concludo dictam dominam Gabrielam tranſmiſiſſe vt ſupra.

a ¶ Teneo.Jaſ.cõſil.cv.col.ſi.conſil.clxxi.co.vij.li.iiij.
b ¶ Contra.vt.j.li.ij.cõſ.xlvij.nu.ix.

Summarium.

1 ☞ Statutum in vſu non receptum non ligat,ꝛ decem annis etiam citra ſcientiam ſuperioris preſcribitur.nu.2.
3 Conſuetudo excuſata falſo.
4 Legem tollit non vſus implicans contrarium actum.
5 Edere fiſco contra ſe quis non tenetur in cauſa criminali.
6 Participes criminis non ſunt idonei teſtes.

Conſilium.CXXXII.

Viſa facti narratione. ¶ Sup primo dubio qrit̃ an dictus mercator poſſit nunc a pena ſe tueri ſi dictũ decretũ nunq̃ fuiſſet ſeruatũ:imo fuit ſeruatũ ꝯrium:qꝛ mercatores poſt pdictũ decretuꝫ eodẽ mõ laborãtibus ꝛ miniſtris ſatiſfecerũt ſoluẽdo de panno ꝛ aliis reb⁹ ſicut añ decretũ faciebant,ꝛ ita a tpe decreti citra tranſiuit tps.x.annorũ ꝛ vltra in quo illud nõ fuit ſeruatuꝫ.vt.§.quãuis.ſub tali cõſuetudine ꝛ nõ obſeruãtia decreti nulle fuerint late ĩnie in ꝯdictorio iudicio late in quo dubio. Videt̃ fortaſſe cõſideratione dicẽdũ ꝙ nõ poſſit a pena ſe tueri:qꝛ p nõ vſuꝫ ſeu p deſuetudinẽ nõ tollit̃ lex ſeu ſtatutũ.vt in.l.ſi.C.de iure do.impetrã.vbi in prin.dt vetuſtiſſimã obſeruãtiã que vſitata nõ eſt a tpe cuius nõ extat memoria corrigimus:ergo ſi impator illã correxit adhuc vires habebat,ꝛ ſic per deſuetudinẽ vel nõ vſum ſublata nõ erat:qꝛ ſi ſublata fuiſſet nõ potuiſſet amplius tolli.l.nã ſi ſub cõditione.ꝟſi.rũpendo.ff.de iniu.rup.teſta.c.ad audientiã.de reſcrip.in prin.ꝛ ita inducebat.d.l.Ex.ibi. ¶ Bene facit ꝙ habet̃.xij.d.c.ij.cũ ſimi.nec ſolũ tẽpus eſt modus tollẽdi vel inducẽdi obligationes.l.obligationum fere.§.placet.ff.de act.ꝛ obli.cum ibi no. ¶ Sed iſtis nõ

obstātibus in pposito nostro ꝯtrariū de iure verum esse puto: ma-
1 xime ex infrascriptis. ¶ † Primo qr qñ lex vel statutū non est more vtentiū approbatū nec receptū faciens ꝯ id qd̄ disponit l. vel statutū nō d̄r trāsgressor talis. l. vel statu. ideo nō venit vt
a trāsgressor puniēdus gl.ᵃ optima ꝛ not. in. c. j. in gl. ij. de treu. ꝛ pace. ꝛ ipsam ibi sequit̄ Gof. Jmo. ꝛ magis cōmuniter ꝛ alij Hosti. in summa illius ti. de treu. ꝛ pace. ꝛ Bar. cōsil. cxliiij. in- dex cōis ꝛc. ꝛ in. l. fi. §. sed cū antiquitus. C. de cura. furio. ¶ Et saltē hoc pcedit qñ cōtra statutū tale in preceptū fuisset pre- scriptū: nā nō inducit mortale peccatū: quia licet tūc primi nō obedtētes tali statuto preceptorio peccauerūt mortaliter p id q̄ no. ꝛ legi. in. c. ij. de maio. ꝛ obe. ꝛ. xj. q. iij. qui resistit: tñ cōtra ipsum pōt prescribi, ꝛ cū erit prescriptū non peccauerūt vt ibi ita cōcludit Jo. cal. in. d. c. j. de treu. ꝛ pace. p Jo. an. ꝛ alios in rub. de cōsue. ad fi. ꝛ ita etiam est de mēte Jo. an. in. d. c. j. dū se remittit ad nota. in. d. rub. ¶ Et sequit̄ hoc Ant. de bu. in. c. j. quē etiā sequitur Jo. cald. vbi dicūt non obstare id qd̄ dicitur quādo peccāt qui veniunt cōtra statutū perceptoriū per cōse- quens ꝛ q̄ per diuturnitatē tēporis nō minuitur peccatum: qr verum est ante prescriptionē ꝛ derogationē statuti: sic quo ad primas cōuentiones. Sed illi qui sublato statuto per prescri- ptionē facerēt cōtra ea que in statuto cōtinebantur nō peccāt ꝛ ita tenet do. Card. floren. in. d. c. j. ¶ Nec etiā obst. quod solū tempus nō est modus tollēde obligationis: quia hoc casu di- cunt prefati doctores quod solū est tēpus sed non obseruātia subditorū cum lapsu tēporis. ¶ Et subdūt isti quod isto casu sufficit tēpus decem annorū quādo a principio lex vel statu- tum nō fuit moribus vtētium approbatū: per id quod habe- tur ꝛ not. in. c. fi. de cōsuet. lib. vj. in glo. in ver. cōsuetudo. §. hoc vltimum. s. quod sufficiat tēpus. x. anno. saltē procedit de iure ciuili, ꝛ sic in alijs terris imperij per no. in. d. c. de quibus. ff. de legi. ꝛ alij magis cōmuniter tenent sufficere tēpus decem an- norum de iure ciuili ad inducendū consuetudinem cōtra legē per. d. l. diuturna. eo. ti. l. fideicōmissa. §. aristo. ff. de acqui. here. ꝛ not. glo. in rub. C. que sit longa cōsue. ꝛ ibi Bal. ꝛ no. Pet. et Cy. ꝛ alij in. l. ij. C. eo. ti. §. dicit Jmo. in. c. fi. de consue. hanc esse cōmunem opin. de iure ciuili: licet de iure canonico aliud sit p no. per glo. in. d. c. fi. de cōsuet. in. vj. ¶ Et licet. d. Abb. in. d. c. j. de treu. ꝛ pace. dicat q̄ quādo consuetudo inducitur ignorā- ter super iure videtur qd̄ requiritur maius tēpus decē annorū per id qd̄ legitur ꝛ not. in. c. fi. de cōsue. tamen istud quod ipse dicit nō procedit de iure ciuili seruādo in terris imperij quia ipsemet do. Abb. in. d. c. fi. de cōsue. approbat dictā differentiā inter ius ciuile ꝛ ius canonicū in tempore inducende ꝯsuetu-
2 dinis. ¶ † Nec est dicendū q̄ quando consuetudo est contra. l. vel statutū requiratur scientia superioris: quia tūc absq̄ scien tia superioris hoc semper potest. vt no. Abb. in. d. c. j. de treu. ꝛ pace. per id quod habetur in. d. c. fi. de cōsue. in antiquis. ergo in terris imperij suffic it dicta cōsuetudo longi tēporis casui nostro. Etiam seruata illa opinione quā refert Jo. an. in. c. j. de treu. ꝛ pace. ibi dicit q̄ secūdum quosdā si queritur an si lex vel preceptū legis non fuerit moribus vtētium recepta debet distingui an est cōstitutio penalis que statuit pena iuxta not. per gl. in. c. in penis. de re iud. in. vj. ꝛ in. c. ij. de heret. eo. lib. cum simi. ¶ Ergo cū dictū decretū fuerit editū super eo quod per se nullū inducebat peccatū: quia mercator nihil illegitime fa- ciebat si laboribus ꝛ operātibus satisfaciebat de pāno ex con uentione inter eos ita firmata spōte pannū estimatū pro pre- tio recipiebāt. l. pretij. C. de rei vēd. l. ij. §. j. fi cer. pet. facit. l. j. §. si cōuen. ff. depo. ¶ Et etiam attēto q̄ sumus in terris imperij, ꝛ nō est pena imposita ipso iure sequit̄ q̄ post lapsum tēpōris decē annorū nō fuit seruatū: quia ita satisfactū fuerit in pāno sicut prius nō deberēt puniri illi qui post. d. decē annos pan- num dederūt. confirmātur predicta p ea que not. Bal. in aut. omnes peregrini. C. cōia de succes. vbi inquit pone q̄ fuit fa- cta quedā ꝯ statutū reformatio que nō fuit more vtētium ap- probata. statutū pualet: qr nō dicit̄ interruptū q̄ semp viguit alleg. no. p Archi. iij. dist. c. fi. ꝛ ita etiā dicit Pe. de anc. in re- pet. c. canonū statuta. de consti. in ver. quero vltra. ꝛ ver. facta fuit quedā ꝛc. ¶ Ad predicta etiā bene facit q̄ not. in. c. sane. de temp. ordi. ꝛ Bal. in. l. de qbus. de legi. in pen. char. in versi. viso de causis. vbi dicit q̄ in his que nō sunt de se mala. cōsue- tudo liberat a pena. ¶ Et plene dicit Hosti. Jo. and. ꝛ Ant.
3 de but. in. c. ij. de fide instru. † q̄ cōsuetudo excusat notarios et
b alios scribētes apena falsi.ᵇ vt si est de more q̄ ꝯtus scriban- tur ꝛ sigillētur noie prelatorū p suos ad hoc deputatos: q̄uis ipsi plati de hoc nihil sciāt vt etiā in effectu voluit Bal. in. c. j. de cogni. feu. ꝛ in. l. vnica. C. de cōfes. in versi. modo sequit̄ alia
4 questio ꝛc. ¶ † Non ob. q̄ per nō vsum nō tollatur lex vel sta tutū qr illud procedit, qñ nihil fieret ꝯ legē. vt quia casus non acciderent, sed quādo casu accidit ꝛ sit contra. l. vel statutū tunc
c per talem non vsumᶜ statuti habentē annexum ꝛ implicitum actum cōtrarium officiantiū bene derogatur statuto. c. Joan- nes. cum ibi nota. per Joā. an. de cleri. coniug. ꝛ in. l. ij. in versi. inusitato. ꝛ ibi ponderat Bal. in prin. C. de consti. pecu. ꝛ not. plene Cy. in. l. ij. C. que sit lon. consuet. in versi. expediti sum⁹. de. j. q. princ. ꝛ Jac. de bel. in aut. de hered. ꝛ fal. in prin. ꝛ Bar. in proe. ff. §. ꝛ antea. ꝛ doct. maxime Bal. in. l. de quibus. ff. de lega. ¶ Et requiritur q̄ talis cōtrarius vsus fuerit in cōtra- dictorio iudicio obtentus. ꝛ in. d. l. de quibus. in ver. in omni- bus. ꝛ ibi not. Bar. ꝛ omnes. ꝛ idē nota. in. d. l. ij. C. que sit lon. consue. ꝛ sequuntur communiter alij ꝛ cano. in. c. fi. de consuet. ad alia alleg. in contrarium fuit responsum supra. ¶ Capio secundum principale dubium in quo queritur an dicti merca- tores cogi possint edere libros suos in quibus scriptū est quid ꝛ quantum dederint operarijs ꝛ ministris suis ab fundandam intentionem fisci. ¶ Et videtur prima facie dicendum q̄ sic: quia licet regulariter non teneatur reus edere actori ad fun- dandum intentionē actoris ex. l. qui accusare. ꝛ. l. fi. C. de eden. ꝛ ibi plene no. c. j. de proba. tamen fallit in fisco agēte cui reus etiam ad fundandā intentionem edere teneretur. l. iij. fin istā
5 lect. ff. de eden. ¶ † Contrariū in casu proposito puto de iure esse verius ad q̄ ostendēdum presuppono q̄ ista est causa cri- minalis: quia ꝛ forma decenti pena venit applicanda fisco cu- ius media pars datur accusatori: hoc habetur ꝛ no. imo. in. c. qualiter ꝛ quando. el. ij. in prin. de accusat. cum concor. iunctis not. per Bar. in. d. l. deferre. cum. l. seq. ꝛ. l. eius qui delatorem. ff. de iure fisci. ꝛ. l. j. C. de ven. rerum. lib. x. ¶ Sed in causis cri- minalibus non tenetur reus edere fisco contra se arma de do- mo sua. l. de minore. §. tormēta. ff. de questio. ꝛ probatur. in. l. ij. §. diuus adrianus. ff. de iure fisci. cum gl. in ver. agatur. vbi se- cundum communem intellectum quem ibi post gl. approbat Ray. ꝛ Ang. fit ibi differentia inter casum ciuilem ꝛ crimina- lem quia in ciuili reus debet edere iura ꝛ instrumenta fisco agenti contra eum, sed in criminalibus non, ꝛ ita accipiuntur illa verba ibi dum tex. dicit nō sic de capitali causa ꝛc. ita etiā accipiuntur in. l. fi. cum glo. mag. ff. de fer. ꝛ ibi doct. maxime Bal. in. l. fi. qui dicit q̄ ita cōmuniter intelligitur lex illa: pro- ut facit glo. ibi scilicet in qualibet causa criminali pro intelle- ctu bene facit. d. l. mino. §. tormēta. ꝛ. d. l. j. ꝛ. l. interrogari. C. de questio. ¶ Ad idem quia in causa criminali nō reperitur de- rogatum regu. iur. cōmunis dicentibus qd̄ reus non tenetur edere aduersario ad intentionem fundandam. ¶ Item vide- tur intelligere Bar. in. d. §. diuus adrianus. dum alleg. d. l. de minor. que facit differentiam inter ciuilia ꝛ criminalia. ꝛ hoc etiam expresse sequitur Abb. in. d. c. j. de probat. dum dicit qd̄ illud quod habetur in. l. iij. ff. de eden. quod reus edere debet fisco ad fundādum se habet locum in causa ciuili nō in causa criminali aliqua ex his que traduntur per doc. in. d. c. de pro- bat. potuissent que nullo quomodo obstantꝫ: puto tamen su-
6 perfluū hic recensere. ¶ † Uenio ad tertium dubiū quo que- ritur an dicta causa dato q̄ decretū ligaret ꝛ ad penā arcta- ret mercatores an erūt fide digni ꝛ idonei testes dicti operarij qui testificarentur fuisse eis satisfactū de panno ꝛ dico q̄ non
d quia sunt participes criminisᵈ quia decretū ponit tam ipsos operarios recipiendo pannū q̄ mercatores dantes pannum sed socius criminis nō est fide dignus testis cōtra socium cri- minum. l. si filium. cū gl. ꝛ ibi doc. C. de libe. cau. ponitur in. c. j. de testamē. in. vj. l. quoniā liberi. ꝛ ibi not. doct. maxime Bal. C. de testa. ꝛ. c. veniēs. el. j. ꝛ. c. personas. de testib. ꝛ no. Spe. in tit. de teste. §. j. versi. item qui est socius criminis. cū versi. seq. bene facit. l. qui accusare. ꝛ quod ibi doct. ff. de accusatio. ꝛ. c. j. de cōfes. ꝛ. l. fi. cum ibi nota. maxime per Cy. ꝛ Saly. C. de ac- cusationibus. Alexander.

¶ Glo. s. cōsi. vj. nu. ij. s. li. iij. consi. xxxix. Joā. Ger- so. in tract. de reg. mora. col. iiij. Jas. l. si filius. col. iiij. s. li. ꝛ posth. cōsi. cl- xxxij. col. v. lib. j. Cepol. consil. xiij. inter ꝯsi. crimina- lia vbi loquit̄ in hoc eodē casu d̄ quo hoc per Ale. addō Are. cons. xj. col. pen. hēri. boi. trac. Sinodi. par. iij. art. ij. nu. lx.

¶ Falsi. s. li. iij. cō si. xxxix.

¶ [redacted]

¶ Criminis. s. lib. iij. ꝯs. lxxxix. Are. ꝯs. lxxxij. nu. j. Ja so. ꝯs. xxij. li. j. vide tñ Jas. ꝯsi. ciij. lib. iiij. Alex. s. li. ij. cō si. lxix. ad fi.

Summarium.

1 ☞ Habilitas testis tempore iuramenti attenditur.
2 Dicta testis debent concordari saltē ad videndū periurium.
3 Possedisse presumitur qui semel possedit, quousq̄ allegat.
4 Testimoniū credulitatis iuncta ratione probat.
5 Confinia duo probant identitatem.
6 Concessio refert an incipiat a fundo, an a mensura.
7 Testis in vno periurus non probat in alijs.
8 Testes consanguinei ꝛ affines suspecti.
9 Spoliatus dicitur non admissus.

Consilium. CXXXIII.

Uiso

Viso processu cāe iter Marcū gual
chinum accusantem ⁊
Baldasarē quondā Andree galesoni accusatum
in qua late sunt due sniē:prima in fauorē dicti ac-
cusantis.secunda in fauorem dicti accusati.¶ Videnduz est
principaliter de tribus.¶ Primo vtrū ꝑ parte accusantis
sit melius probatum de possessione sua habito respectu ad tē
pus spoliationis.¶ Secundo vtrum sit probatum de spo-
liatione.¶ Tertio vtrum sit probatum de valore petie terre
de qua in accusatione adeo quod possit locus esse ꝯdēnatio
ni in duplo ex terminis rei secundum formam statuti positi-
ui sub rubr.de pena inferētis alicui violentiam.⁊c.prout ac-
cusatione deducitur.¶ Circa primū an sit melius probatum
de possessione pro parte Marci habito respectu ad tēpus in
accusatione cōtētū.Et dico ꝙ sic.nam primo per quatuor te
stes principali cā huius accusationis productos:scilicet pro
parte dicti accusatoris videtur hoc probatum per Franciscū
Guil.agrimensoris Jac.gascini fratrem accusati gas.Jo.lon
gi ⁊ Bal.de schlauinis.nam dictus agri.deponit quod vidit
dictum Marcum tenere ⁊ possidere dictam petiam terre in
accusatiōe contentā:⁊ bonā cām sciētie reddit vel repetit bo
nā rōnē.videlicet qr vidit ⁊ qđ etiā ita dicit audiuit a vicinis
⁊ alias rationes etiam adducit.Sed prima est valde sufficiēs
quia dicit quod vidit eam tenere.secundus etiam testis de-
ponens de retētione dicitur probare possessionē allegatā ab
eo q testē induxerit nota.p Bartolū ⁊ alios docto.in.l.stipu
latio ista.§.hec quoqꝫ.de ver.ob.notat Inn.in ca.cum olim.
el.ij.in gl.magna.ad finem.de priuileg.in capi.cum causam.q̄
inter archiepiscopum.de test.⁊ sentit glo.vij.q.prima pontifi
ces.⁊ in.c.literas.de restitu.spo.Et Bald.in.l.data opera.in
xix.col.C.qui accusare.⁊ in.l.j.ad finem.C.de cōditione ex le-
ge.⁊ Anto.de butri.in capitu.cū ad sedem.de restitu.spolia.
in ver.ad quintum,⁊c.¶ Non ob.si dicatur quod testi periu-
ro non creditur.c.testimonium.de testibus.Et dictus agri-
mensor videtur periurus:quia tempore quo fuit receptus in
testem etiam vigore electionis de eo facte retulit dictam pe-
tiā terre in accusatiōe contentā esse.xx.tornaturarū ⁊.lxxv.
tabularū,⁊ triūpedū.⁊ postea in alia sequēti relatione p eum
facta alr retulit.pcipue die decimo Augusti,vbi vr referre in
uenisse petiā terre de qua i dicta sua relatiōe esse tornaturarū
triginta ⁊ vnius tabule ⁊ nouē pedu3:qr rūdeo ꝙ p hoc non
est quin fides adhibenda sit attestationi facte per dictum te-
1 stem.†qr habilitas testis ꝯsideratur tpe[a] quo testis cum iura
a mēto recipit ad testimoniū.l.tertia.§.due cause.cū gl.in ver.
nō eādē fidē.ff.de carbo.edic.⁊ in.l.ad testium.§.conditionē.
ff.de testa.cū ibi nota.⁊ in.l.prima.C.de test.sed dictus testis
fuit cū iuramēto receptus ad dictum testimoniū anteꝙ face-
ret dictam vltimam relationē factam die decima Aug.ergo
non pōt dici ꝙ tpe quo deposuit vt testis cēt periur9.¶ Pre
terea non videt ꝙ cum veritate possit dici de aliquo periurio
dicti agrimensoris:qr prima relatio facta est de petia terre cō
tenta in accusatione confinata sunt ab vna parte via.ab alia
Petrus bondini,ab alia Franciscus venture.vltima relatio
facta fuit diuerso tpe:⁊ in ea continet qđ dū mēsurasset vigo-
re cōmissionis sibi facte per Marcū pentis de eūdo ad mensu
randū vnā possessionē positā in villa sancti Blasij iuxta via3
ab vno latere.Michaelē Frāciscum venture Petrum bōdi-
ni ⁊ Rax.de banghaiono.⁊ alios suos cōfines inuenit dictā
possessionē esse tornaturarū triginta ⁊ vnius tabule ⁊ nouē
pedum.vnde videtur ꝙ iste agrimensor in hac vltima mensu
ratione mēsurauerit aliā partē terre vltra illā quā primo mē
surauerit:patet qr vltra cōfines quos habet in accusatione ⁊
in omnibus capitulis accusatorijs dixit ⁊ alia sua latera seu
alios suos cōfines.¶ Idē apparet etiā ex ꝓcessu:qr ꝑ pte di
cti Baldasaris allegabatur ⁊ dicebat in prima mensuratione
fuisse omissam vnā petiam terre partim vineate quam retulit
esse tornaturarū nouē ⁊ tabularum triū pedum.vj.⁊ hoc ap-
paret in accusatione sub die.xxx.Iulij.vñ ꝯputata illa petia
terre secundo loco mēsurata in accusatione contenta apparet
qđ summe dicte terre ascēdunt ad summā positā in vltima re
latione cum sit in secunda mēsuratione mēsurauit aliud ꝙ in
prima ⁊ sic non est cōtrarietas vel repugnantia aut periuriū.
2 ¶ Pro hoc facit † qr verba vnius ⁊ eiusdem debent reduci
ad cōcordiā saltē vt euitetur periuriū.vt no.Jac.bu.in.l.opti
mā.C.de ꝯtrhē.⁊ cōmit.stip.in.l.cum de etate.ꝑ.de ꝓba.⁊ Bar.
in.l.j.in princ.ff.de ope.no.nū.⁊ in.l.labeo.ff.de supel.le.⁊ An
to.de but.⁊ do.Abb.in.c.cū tu.de testi.⁊ Imola in.l.inter sti
pu.§.j.ff.de verbo.obli.¶ Et hoc satis est:qr nō q̄rim9 de cre
dēdo agrimēsori ratione varietatis dictarū relationū:sed in
eo in quo testificat9 est vt testis an dicat qđ idē testis fuisset
periur9.Non enim querimus de reducēdo relationes agri-
mensoris ad concordiam ad fi.vt ꝓbent id ꝙ in relatione vna
vel altera continet.¶ Quinimo vident plus velle doc.ꝙ qñ
nō est manifesta ꝯtrarietas possit dictū vnius ⁊ eiusdē testis re-
duci ad concordiā vt ꝓbet,vt pt3 ex no.p Bal.in.l.data opa.
C.q accu.in.xviij.col.in ver.sed hic q̄ro actor facit.ad qđ be-
ne facit qđ no.Cy.in.l.in exercēdis.C.de fide instru.⁊ bal.in.l.
scripture.eo.ti.secus si manifesta esset ꝯtrarietas p id qđ habet i
l.cos.cum ibi no.per bar.ff.de fal.⁊ per id qđ no.per gl.⁊ doc.
in.c.in nostra.de testi.⁊ vt pt3 ex proxime dictis ex dicta rela
tione vel relationibus contrarietas manifesta nō est:nec etiā
non manifesta,⁊ sic dico ꝙ dicta prima relatio valet ⁊ ei stā
dum est quo ad qualitatem ⁊ mensuram petie terre in accu-
satione contente,⁊ sic non pōt dici quod non est cōtēta in di
cta petia terre.xx.tornaturarum primo loco mensurata que
verba relationis iunctis verbis accusationis manifeste osten
dunt contrarium dum in accusatione ponitur area vt inclusa
in dicta petia terre et relatio refert se ad accusationē specifi-
cā etiā terre in qua est area.ad hoc facit qđ dicam.j.circa pro a
bationē instrumenti.¶ Nec ob.si diceret quod iste testis non
deponit quod Marcus non possedit tempore allegate spo b
liationis:sed dicit ꝙ possedit vsqꝫ ad tēpus quo fuit extractū
lignū inter Marcū ⁊ Baldasarem quod quidem videt fuisse
añ tempus dicte asserte spoliationis.nā videt fuisse de anno
M.cccclxx.quando Marcus instituit contra dictū Balda.
aliā accusationē ꝑ dāno dato in dicta petia terre vt cōstat ex
actis.⁊ eode3 mō vident dicere alij testes dicti Marci exami
nati in prima instantia:sed ad hoc respondeo ꝙ cum iste testis
dicat ꝙ iam sunt octo anni ⁊ vltra ꝙ vidit.d.Marcum tene-
re ⁊ possidere satis est ꝙ iste testis deponat de aliquo puncto
vel tpe possessionis Marci.qr p̄sumit Marcū postea posse-
3 disse:saltē vbi nō apparebat lapsum esse tps decēnij:†qr qui
b semel possedit p̄sumit ꝑseuerasse[b] in possessiōe vsquequo alle
gat se possedisse cū retineat animo.ita communiter cōcludit
in.l.siue possidetis.C.de prob.⁊ in.l.nō ignorabat.C.ad exhi
bi.⁊ notat arch.vij.q.prima.pontifices.⁊ in ꝓposito nr̄o not.
spe.⁊ Joā.an.in tit.de pet.⁊ poss.§.j.ver.fi.no.etiam Hostiē.
Joā.an.⁊ alij in.c.cum ad sedem.de resti.spolia.⁊ domini de
rota sua conclusione incipiente.ite3 si probet aliquē tenuisse.
⁊ Bal.in.l.si minorem.C.de in integ.resti.⁊ Bal.⁊ Saly.in.l.
non ignorabat.post Cy.C.ad exhiben.⁊ in.l.iudicia.C.de rei
ven.ad fi.¶ Facit ad hoc quod no.gl.in.l.j.C.de serui.fu.hoc
enim presumitur cum voluntatis mutatio nō ꝓbetur.l.eū.ff.
de proba.l.fideicō.§.si rem.ff.de leg.ij.l.cum hic status.§.j.ff.
de dona.inter vir.⁊ vxo.c.maiores.⁊ que ibi nota.in ver.per-
durare.de baptismo.⁊ de animo alicuius statur dicto eius.c.
significasti.el primo.de homici.⁊.c.si vero.de sen.excōica.c.in
presentiarū.de testi.in.§.alie.insti.de actio.cum possessio reti
neatur animo.l.l3.C.de acqui.pos.l.iij.§.in admittenda.ff.de
acquir.pos.presumitur ꝙ dictus Marcus animo perseuera-
uerit retinere dictam possessionem vsqꝫ ad tempus spoliatio
nis.¶ Nec obstat si diceret ꝙ Marcus nō allegauit se pos-
sedisse tempore spoliationis,⁊ in hoc reperio factum fuisse
maximum fundamētū in quodā cōsilio reddito in scđa instā-
tia cuius copia est mihi trāsmissa:sed cū supportatione mihi
vr illud fundamētū nullo mō posse subsistere,qr ex contentis
in ista accusatione apparet qđ Marcus declarauit animum
suū ⁊ sic se possedisse tempore spoliationis.⁊ dicunt prefati do
cto.fortius ⁊ specialiter.d.de rota in.d.alle.⁊ Saly.in.l.non
ignorabat.⁊ Ant.de but.in.d.c.cum ad sedem.ꝙ etiam si non
allegaret se possedisse eo tempore:tñ si probat ꝙ semel posse-
dit presumitur in dubio quod etiā postea possederit:nisi con-
trarium probetur per rationem superius allegatā.s.quod nō
presumitur mutatio animi ⁊ voluntatis nisi probetur.¶ Nec
etiā ad hoc ob.si dicat ꝙ dict9 Marcus in capitulis suis pri-
mis ꝑductis in cā principali capitulauit ꝙ a tpe quo emit di
ctam petiam terre ipse Marcus possedit:maxime vsqꝫ ad tē-
pus ⁊ vltra quo cepta fuit lis inter ipsum Marcum ex vna,⁊
dictum Balda.ex alia corā milite ⁊ officiali dānorū dator[um]
⁊c.Et sic asserendo se possedisse vsqꝫ ad tēpus dicte litis mo-
te corā dño[rum] milite ꝙ fuit ante tps allegate spoliationis videt
negare se possedisse postea.l.imperatores.ff.de post.l.sta.lib.
§.stic.de leg.ij.l.cū pretor.in prin.ff.de iu.⁊ hec est vna rationi
bus redditis in prefato consi.quia ad illam faciliter rñdetur
vt mihi vr.s.ꝙ in.d.c.non dicitur simpliciter ꝙ Marcus posse
derat vsqꝫ ad illud tēpus:sed dicitur maxime ⁊ cum dictione
⁊ vltra que implicāt ⁊ ampliant.l.j.§.j.l.maxime.ff.de col.bo.
l.illud.cum glos.ff.ad.l.aquil.l.si vltra.C.de fideiuss.l.cū vltra.
C.de nō nu.pe.l.vltra.la.iij.de testa.⁊ illa verba ꝑlata a mar-
co dñt interpretari in eius fauorē ⁊ postea fm interpretatio-

a ¶ Tēpore.s.con
si.v.nu.ix.
b ¶ Perseuerasse
Cy.l.pe.C.de p̄sci
long.temp.Bald
insti.de vsu.in pnc
col.j.Pau.cōsi.lj
li.ij.Ant.cons.sin-
gu.v.possessio al-
cia.de presum.reg.
ij.p̄sum.xxij.adde
mat.no.cxvij.ide3
alex.l.si ex argēta
rijs.§.si.d edē.ale.
Cor.l.ij.C.de test.
Aret.consi.cxx.

nē de qua in cā.l.si qs intētione ambigua.ff.de iu. ¶ Preterea illud ꝙ qs deducit in capitulis nō videt̄ affirmare adeo ꝙ ex.c.dicatur resultare probatio contra eum: vt not. Joan.an. in.c.fi.de iureiuran.in.vj.in nouella.ꝛ Antonius de but.in.c. qm̄.de proba.in no.in.j.col.ꝛ in.c.ex parte.de cōfes.in.vj.secūdus testis est Jac.gazoni: ꝛ iste probat de pos. Marci: qꝛ deponit ꝙ ipse ꝛ.d.Baldasal frater eius rn̄debat.d.Marco de fructibus dicte petie terre per ꝙ probat̄ possessio.l.titio.ff.de sol.l.ij.ꝛ vtrobiqꝫ no.Bar.C.de agri.ꝛ cēsi.li.xj.qui vsuras.§. ꝙ per colonū.ꝛ ibi no.ff.de acq.pos. Nec ob.si diceret̄ ꝙ iste testis nō declarat qn̄ rn̄deret̄ de fructibꝰ: qꝛ dico ꝙ imo declarat dum super interrogatorijs eiusdem.c.deponit quod partē fructuum dicti Marci ad domū suam consignabat vt etiā vr̄ affirmare.d.Baldas.in suis positionibus dicta die.xviij.iulij productis. ¶ Nec ob.si diceret̄ ꝙ.d.Jac.fagoni testis deponit super.c.iij.de pos. Marci per verbum creditur: ergo nō ꝓbat.c.lris.ꝛ.c.tertio loco.de presum.qꝛ rn̄deo† ꝙ testis depo-
4 nens per verbum credo assignando tamē rationem credulitatis concludētis per sensum corporis probat.vt no.Cyn̄.ꝛ alij in.l.testiū.C.de testi.ꝛ Jo.an.in addi.Spe.de teste.§.j.ver.itē ꝙ deposuit de credulitate.ꝛ Ant.de bu.in.c.quoties.de testi. ꝛ Bal.in.l.siue posside.C.de pba.vn̄ dicit Bal.in.l.ij.§.ꝙ obseruari.in secūda col.C.de iura.cal.ꝙ licet testis postea ꝑ verbū credere suo dicat id qđ prius per veritatē affirmauerat ꝓbat talis ꝑ idꝙ no.ibi gl.ꝛ idē dicit Bal.in.l.solū.in.viij.qđ. C.de te.ꝛ in.l.cōueticulā.in.vj.col.C.de epi.ꝛ cle.cū si. ¶ Preterea ipsemet testis refert ēt se ad alia testificata ꝑ se i alia cā ꝛ in attestatione prima ꝓbat de possessione Marci.Clare ergo perinde est ac si in hoc iudicio deposuisset.l.si ita scripsero. ff.de cōdi.ꝛ demō.l.asse toto.ff.de he.īst.l.q ex liberis.§.testō. de bo.pos.ḃm tab.no.Bar.in.l.eos.ff.ad.l.cor.de fal.ꝛ Bal.in l.gesta.C.de re iudi.ꝛ per eundem in.l.iureiur.ꝛ in.l.fi.de test. ꝛ Pet.de anch.in cle.j.de testibus.ꝛ Anto.de bu.i.c.cū i tua. de tes. ¶ Nec ad hoc obstat si diceret̄ ꝙ illa petia terre de cuius possessione deposuit prima vice dictꝰ testis erat alr̄ confinata in capitulis ad q̄ testis refert ꝙ sit cōfinata in ista actione petia terre de qua est qđ ꝛ non est ꝓbatū de identitate corporum.l.pomponius scribit si frumētū.§.fi.ff.de rei vendi.l.j. ꝛ ibi no.Bartol.C.si vnus ex pluribus appel.ꝛ notat Bart. in.l.demonstratio falsa.in fine.ff.de condi.ꝛ demō.Jo.andr. in.c.auditis.de resti.in integ.† qꝛ rn̄deo ꝙ attento ꝙ in loco seu villa in duobus cōfinibus saltē cōcordat petia terre cōtēta in ista accusatione ꝛ petia terre cōtēta in primis dictis capitulis hoc sufficit ad ꝓbādā idētitatē corpꝰ nisi allegās cōtrariū illud ꝓbauit: vt decidit Bar.in.d.l.demōstratio falsa.in prin.in.vij.q.ꝛ in.l.j.in fi.ff.de dot.prele.per illū text.ꝛ ꝑ l.hac consultissima.cū ibi no.C.q testa.face.pos.no.Ang.in.l. si in nomine.in quibusdam literis.ꝛ ibi Pau.de ca.etiam eū refert.ꝛ.C.de testamē.nā cōcordāt confinia vie ꝛ confinia Francisci venture. ¶ Unde dicit Barto.in.d.l.demonstratio falsa.in fine prin.ꝙ illa ꝓbatio identitatis corporum requiritur quando nomina sunt penitus separata.accedit ꝙ ipsemet testis dicit ꝙ in illa cā damnorum datorū ipse deposuit super possessione eiusdem petie terre de qua in presenti accusatione insuper ad abundantē cautelā in hac instantia est ꝓbatuꝫ per plures testes de identitate corporis: ꝛ sic oīno cessat illa difficultas vt patet ex his q̄ depōit Ant.peregrini.ꝛ Pet. bernardini.ꝛ Michael venture.tertius est etiam testis dicti marci Gaspar.Jo.longi q clare ꝛ aperte deponit de possessione dicti Marci vsqꝫ in tēpus dicte litis primo mote corā officiali dānorum datorū. ¶ Nec ob.ꝙ nō deponit de possessione tēpore spoliationis: qꝛ ad hoc respondeo prout plene puto respondisse circa depositionē primi testis.ꝛ ēt ipse testis refert al's de dicta possessione p̄dicte petie terre deposuisse in dicta cā dānorū datorū ad quē attestatiōe se refert ꝛ illa est ꝓducta in qua plene ꝛ sufficiēter ꝓbat de possessiōe Marci. ꝛ dicta relatio sufficit vt dixit circa primū testē. ¶ Quartus testis est Bardasar de salmis q deponit ꝙ Marchꝰ p̄dictus fecit cōstruidomū in petia terre ꝯtēta i accusatiōe ista an.sunt iā septē vel circa tāq̄ i sua petia terre.ad hoc facit.l.secū.ibi tāq̄ dn̄m gessisse.ꝛ ibi Bar.C.de acq.pos.ꝛ in.d.l.titia.ff.de sol. ¶ In hac vero istātia sunt alij plures testes examinati ꝑ pte dicti marci ꝓbantes ꝙ tpe cōtēto in.c.viderūt dictū Marcuꝫ pluries accedere ad dictā terrā.nā probatur possessio etiā per ire ggere: vt inquit Bal.in.l.indicia.ad fi.C.de rei ven.per nota.in.d.l.stipulatio ista.§.hoc quoqꝫ.Item refert se iste testis ad alia testificata ꝑ se in cā damnorū datorū: ꝛ ibi aperte probat de possessiōe Marci. ¶ Itē ꝓbat aliꝰ testis.s.Petrus morātij q deponit ꝙ vidit dictū Marcū aū tēpꝰ accusatiōis laborari facere ꝛ fossata fieri facere in dicta petia terre ꝛ dominū sup ipsa ꝯstitui facere.ꝛ lꝫ nō recordaret̄ de tēpore.tn̄ ꝓbatumꝰ est per alios testes constructionis dicte domꝰ.vt per dictum Baldasarem.d.silaninis qui dicit ꝙ iā sunt anni septē vel circa.ꝛ idē deponit Barth.lācōnis vnus testis Marci receptus in hac instantia de possessione Marci etiaꝫ ꝓbat Michael venture: de eo tn̄ non facio magnū fundamētuꝫ, qꝛ non videtur deponere pro aliqua partium: qꝛ examinatus ꝑ parte accusati videtur deponere de possessione Bal.ꝛ sic quia neutra parte est integer testis ꝑ ea q̄ habēt in.l.eos.ꝛ ibi bar. ff.de falci.quod no.doc.in.c.cū in tua.ꝛ in.c.cū cām que inter archieoiscopū.de testi.ꝛ pe.de anch.in cle.testamēti.§.test.de testi.cū suis cōcordantijs.de possessione dicti Marci ēt inde ꝓbāt Dominicus Jacobus Sauini ꝛ Bartho.ganichioli: ꝛ sic vr̄ Marcꝰ hr̄e nouē testes ꝓ se deponētes de possessiōe in ista cā accusationis. ¶ Nūc addo ēt decimū testē.s.Frācīscuꝫ venture examinatū inter easdē personas sup eadē possessiōe in accusatione dānorū datorū ꝛ illa ꝓbatio facta i illa cā ad ꝓbādū possessionē ꝓdest in ista.l.ꝑses.C.ad.l.faui.de plagi. ꝛ no.Bar.in.l.ij.§.illo.vi bo.rap.ꝛ ꝓbat̄ in.l.locū.§.si qs tabulas.ꝛ ibi no.Bart.ff.de tabu.exhiben.cū si. ¶ Cōprobatur ēt ꝑ instrumēta emptionis facte per dictū Marcū q emit dictaꝫ petiā terre a dicto Balda.ꝛ fratribus tunc possidentibus et cōstituentibus se possidere nomine dicti emptoris.ꝛ sic in eū cōtulerūt possessionē oēm iuxta.l.ꝙ meo.in prin.cū ibi no.ff. de acq.pos.ꝛ in.c.cū venissent.de resti.spo.ꝙ aūt possiderēt dicti fratres affirmāt in possessiōibꝰ suis ꝛ testes sui ꝛ vtriusqꝫ partis deponunt ꝛ ꝑ illa petia terre de qua in accusatiōe patet maxime ex depositione dicti Antonij magni ꝛ Pet.boldrini ꝛ Michaelis venture. ¶ Nec dicat̄ de instrō cōtinente vnā petiā terre tornaturarū.xxj.ꝛc.iuxta cōfines specificatos cū alijs qbusdā petijs terre ibi positis ꝛ dicta vēditio est fctā ꝑ ptio librarū qnqꝫ ꝓ qualibet tornatura.ꝛ dicta petia terre de qua in accusatione vr̄ esse tornaturarū.xxx.prout apparet in dicta vltima relatione agrimensoris: qꝛ rn̄deo ꝙ imo petia terre de qua in dicto instrumēto ꝛ in dicta accusatione nō est vltra numerū tornaturarū.xxj.ptꝫ in prima relatione, nec ob-
6 stat vltima relatio: qꝛ ad eā fuit rn̄sum.s. ¶ † Preterea ēt dato ꝙ dicta petia terre hn̄s ꝯfines de qbus in instrō eēt tornaturarū triginta tn̄ intelligit esse vēdita dicto Marco inter dictos fines instrī attēto ꝙ ꝯhentes inceperūt a corpore dicendo vnā petiā terre.xxj.tornaturarū ꝛ nō mēsura: ᵇ vnde nn̄c venit totū dato ꝙ ptiū veniret supplēdū ad cōputū ꝓ qualibet tornatura ita est de mēte doctorū vt in terminis nr̄is clare decidit Sal.in.l.ij.C.de ꝯh.emp.ꝑ.l.qui fundū.§.q agrū.ff. de ꝯhē.empt.ꝛ ðꝛ ita eē de mēte Jo.an.in add.in tit.de empt. ꝛ vē.§.sciēdum.ad fi.ꝛ ibi ēt Spe.hoc ēt clare firmat Pau.de ca.in.l.si seruū.§.j.ff.de act.emp.ꝛ sic mensuratio ad rē istā nihil facit quo ad corpus ipsius petie terre cōspe.vt ad marcū. ¶ Pro parte xo dicti Balda.accusati nō extat plene ꝓbatum.Nā ꝑ parte sua est examinatus dictus.Michael venture q postea ꝯtrā deposuit ad petitionē dicti Marci examinatꝰ ꝛ sic nō est integer testis.vt dixi.s.ꝑ eo ēt deponit Jo.Balmi. ꝛ and.de ligna.ꝛ perini magistri in cā principali.tn̄ attestatio delictoꝝ And.de lig.ꝛ Perini mgr̄i infringit̄ iurgāter ex eo qꝛ Ant.de lig.deponit ꝙ tm̄ sunt anni.xxxv.qbꝰ And.dicti Balda.ꝛ postea eiꝰ filij habitāt domū q̄ est sup dicta possessiōe seu q̄ est descripta in accusatione. ¶ Et tn̄ est ꝓbatū ꝙ illa fuit ꝯstincta nōdū sunt anni.ix.vel.x.vt ptꝫ ex depositione maxime Matthei vltimi testis dicti Baldasa.ꝛ ex depositione Balda.dicti salānis ꝛ Barth.sanchioli testiū receptorū ꝑ parte dicti Marci.† vn̄ testis q in vno est piurus nō ꝓ-
7 bat in alijs.d.c.testiū.ꝛ est cōis opi.Inno.ꝛ aliorū in.c.fraternitatis.de hereticis.ꝛ in.l.si ex falsis.C.de trāsac.ꝛ Specu.in tit.de instr.edit.§.instrumētum.in ver.Item quid si aliqd de suo.ꝛ Old.in cōsi.suo.xxxviij.incipiente.ad primā.ꝛ Arch.in ix.di.c.si ad sacras.alias est.c.scripturas.ꝛ Bal.in.l.fin.in.iiij. oppo.C.de edic.diui.ꝛ in.l.ij.C.de fideicommiss.lib.ꝛ in rub.de controuersia inuestiture.ꝛ Bal.ꝛ Ang.in.l.j.§.simpliciter.de verbo.oblig. ¶ Et eodem vitio laborat Jac.pasarni ꝛ Ludo. alius testis dicti accusati: ꝛ similiter dictus perinꝰ magni nō probat: qꝛ alias examinatus in dicta cā dāni dati ad instātiā dicti Marci deposuit ō possessiōe dicti Marci de qua i pn̄ti cā vr̄ attestari: dū dicit ꝙ videbat dictū marcū ꝯsari in dicta petia terre.ꝛ sic apparet qđ ēt in cā principali melius probauit de possessione dicti marci. ¶ Produxit insup dictꝰ Baldasar accusatus nonnullos testes in causa appellationis ex quorū testō ēt nullo mō nō releuat̄.Nā heres pasarmi lꝫ deponat ꝙ Baldasar post mortē pr̄is possiderit non deponit quo tpe incepit possidere ꝛ videtur presumēdū esse qđ potius possederit noīe Marci quā noīe proprio propter cōstitutionem

de qua in instrumento venditionis facte per eū Marco. ꝛ sic ne videatur delinquere. l. merito. ff. pro socio. ꝙ ita fuerit depositum a parte Ja galsam fris dicti accusati dū dicit ꝙ ipse testis ꝛ dict⁹ Baldasar rñdebāt de fructibus dicto Marco. ¶ Alius testis ꝓduct⁹ ꝑ dictū accusatorē est Michael Petri cerafoni q nihil ꝓbat: qꝛ dicit se ignorare an sit illa petia terre de qua in accusatione fit mētio ꝛ ignorat cōfines excepto vno. s. via ꝛ sic rōne incertitudinis nō ꝓbat. l. forma. i ꝑn. ff. de cēsib⁹. l. hac cōsultissima. in prin. C. q testa. fa. pos. iuncto c. in presentia. de ꝓba. ¶ Et eo morbo laborat rube⁹ quondā Jaco. de fichio alius testis dicti accusati. s. an quōdā Nicolai ꝛ nō ꝓbat: qꝛ dicit qđ vterqꝫ possidebat. s. Marc⁹ ꝛ Baldasar ꝛ qđ Marc⁹ sup eā cōstruxit dictā domū. Et propterea nescit cuius nomine Baldasar possideret. ¶ Bartholi. sancti ali⁹ testis dicti accusati dato ꝙ aliquid deponat in fauorem
8 dicti accusati. tñ affinis est dicti accusati, † ꝛ affines sunt suspecti queadmodū ꝛ cōsanguinei. iiij. q. ix. absente. e. l. §. ꝛ ea. cā. q. v. in. c. similiter. no. doc. in. c. cum oporteat. de accusa. ꝛ Spe. in titu. de test. §. i. ver. generaliter. alias est in verbo sed qd si testis. ¶ Et cōstat ꝙ testimoniū cōsanguinei nō est integrū per no. in. l. ea matris. ff. de prob. ꝛ not. Bar. in. l. admonendi. in ver. venio ad tertiū. ff. de iureiurā. post medium. ꝛ in. l. qui testamento. §. illo. ad finē. §. de testamētis. ꝛ Ant. de but. in. c. fi. de iureiur. Et dato et iā ꝙ maxim⁹ quondā Matthei vltimus testis videat deponere de possessione dicti Baldasaris: tñ ēt ipse cū dicto Bar. fere ꝛ cū dicto Jo. ꝛ aliis nō pñt adequari aut preferri maiori numero testiū ꝛ ꝓbationib⁹ dicti accusantis de quibus dixi supra que preferunt. ca. in nostra. de test. c. lꝫ cām. de probatio. l. ob carmē. §. fi. ff. de testi. ¶ Et precipue qꝛ verosimiliter deponunt testes dicti accusantis stante dicto ti. emptionis facte per dictū Marcum a dicto Bal-
9 dasare ꝛ fratribus per id ꝙ hꝫ in. d. c. lꝫ cām. ¶ † Nunc videndum est de secundo dubio. s. an sit sufficienter probatū de spoliatione. ¶ Et cōcludo qđ sic: qꝛ hoc colligit ex responsione facta ꝑ dictū Baldasarē dicto accusatori. Nam cōfitet quod cū ipse accusatus esset in area dicte possessiōis posita cōfinata prout in dicta accusatione vidit dictum Marcū venire ad illā ad estimādum letamē in dicta area existens ꝛ dixit dicto marco iniuriā ꝛ cū ei respondisset Frācisc⁹ de lauretis q venerat cū dicto marco: tūc dictus accusatus dicto marco dixit ꝛ cū sociis stati largo chio non voglio chevoi intrate. Et tūc dictus Marc⁹ cū dicto Frācisco recesserunt ꝛ reuersi sunt ad ciuitatē hostie. ¶ Cū ergo nō fuerit admissus dictus Marcus ergo per Baldasarem dr spoliat⁹ sua possessiōe. l. clā possidere. §. fi. cum. l. seq. ff. de acqren. pos. ꝛ in. l. i. §. siue autē. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ no. in. l. si qs in tātam. in gl. magna. C. vnde vi. vbi Bal. in. iiij. col. dicit quod in tali non admisso vendicant sibi locum statuta loquentia de expulsis. bene facit. l. vim facit. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ quod notanter dixit Inno. ꝛ Joan. And. in. c. suborta. de re iud. vnde sibi eundem locum vēdicare debet statutum sub rubrica de pena inferentis vim in alienis reb⁹ possessis possessione sua possessorē priuatis. ꝛ lꝫ dicat accusatus ꝙ non erat armatus aliquo genere armorū hoc nihil ad rem qꝛ nō requiruntur arma. l. iij. in prin. cum ibi no. ff. de vi ꝛ vi arma. ¶ Quinimo plus probatum est qđ habeat arma vt ꝓbat ser Fran. de lonzeretis: ꝛ ser Jo. an. qui etiam probāt spoliationem ꝛ dictum Baldasarem non admisisse dictū Marcū volētē ingredi possessionē, ꝛ licet testes nesciant cōfines dicte petie terre: tñ attento ꝙ accusatus respondeo accusationi cit ꝙ cum dicto Marco tempore quo ipse accusatus protulit dicta verba de quibus in sua responsione erat ser Franciscus qui iuerat ad estimandū dictum letamen ꝛ dicti duo testes q fuerunt examinati in hac instantia deponunt se semel tm iuisse cū dicto Marco ad estimādū dictū letamē ad dictā petiā terre de qua est questio. hꝫ facit id qđ habet in ca. cum Jo. and. cū si. de fide instrumē. ¶ Nec ob. si dicat ꝙ dicta rñ. debet acceptari: prout est. i. cū suis concor. vel qualitatibus. l. publia. §. fi. ff. depo. l. etiā. §. fi. de mino. ꝛ qđ no. in. l. si quid ēt. C. de exceptio. ꝛ. l. ij. C. de dona. ante nup. cum si. ꝛ quod in. d. rñsione non dicit qđ ꝓhibuit dictū Marcū ne accederet ad dictā possessionē i accusatione cōtētā, lꝫ solū dixit, stati largo chio nō voglio che voi intrati. Rñd. si marcus vult acceptare illā partē ꝯfessiōis Baldasaris in qua dixit ꝙ ipse baldasar, existens in area posita ꝛ cōfinata: ꝑut i accusatione cōtinet dicēs deīn marcū ad illa venire ad estimādū dictū letamē i dicta area existēs dixit dicto marco vt. s. ꝛc. ꝛ dū rñd. ser Frācisc⁹ q erat cū dicto Marco. ꝛ ꝙ Baldasar respōdit dicto ser Frācisco ꝛ sociis stati la adrieto che non voglio che intrati, ꝛ velit dict⁹ marc⁹ nō acceptare dictā ꝑtē vꝫ petiā ꝑdictā i qꝫ est dicta area i accusatiōe ꝯtēta, ꝺ ebere eē suā. Sꝫ si velit q̄ ad illā partē probare ꝙ dicta possessio erat dicti Marci: seu ꝙ possidebat ab ipso Marco pōt hoc facere. l. aureli⁹. §. idem quesiit. ꝛ ibi no. Bar. ff. de lib. leg. ꝛ no. doc. in. c. cū venissent. de institu. ꝛ in. c. bone. el. ij. de postu. pla. Sꝫ Marc⁹ ꝓbauit ꝙ dictā rē possidebat: ergo, ꝛc. vt. s. fuit ostēsum. ¶ Nec dicat ꝙ dictus Baldasar nō intellexit ꝓhibere ingressum possessionis in accusatiōe cōtente: qꝛ huius ꝯriū manifeste apparet ex verbis sue rñsionis dū dicit ꝙ dict⁹ Bal. erat in area in accusatione contēta ꝛ quo ad letamē ad qđ estimādū vidit venire dictum Marcū ad illā possessionē seu areā ꝛ postea dixit ēt d. Frā. ꝛ sociis, ꝛc. ꝛ sic letamē erat in area i accusatione contēta ꝛ vidit Marcū ad illā venire ꝛ ꝓhibuit ne veniret ad estimādū letamē in sua positione nō pñt intelligi ꝙ de alia possessione ꝛ area nisi de accusatiōe ꝯtēta. Preterea vltra cōfessionē dicti Balda. extat ꝓbatio per dictos duos testes saltem iuncta prima ꝛ scđa examinatione eorū: nec dicat ꝙ illa ꝓbatio facta ꝯ dictū Bal. dicat esse inhibitio ꝛ nō spoliatio per d. l. vim facit. qꝛ hoc nō vꝫ bñ dictū aliquo mō: ꝛ ꝯ. d. l. i. §. interdū. de vi ꝛ vi ar. ꝛ. d. l. possidere. §. fi. cū. l. seq. ꝛ ibi not. in. d. l. si qs in tātā. ¶ Nō ob. d. l. vim facit. ff. de vi ꝛ vi ar. qꝛ rñd. ꝙ ibi nō inhibebat possessionē ingredi seu nō peccauit in non admittendo possessorē ad ingrediēdū fundū: sꝫ priorē existētē in fundū ipediebat colere fundū. secus qñ eū venire ad fundum nō admittat: qꝛ tūc priuat eū possessione. ita loquit tex. ꝛ gl. in. d. §. q ad nundinas. ꝛ in. d. §. siue autem. ¶ Non ob. si dicatur qđ dictus Marcus tunc qñ fuit sibi inhibitum per Baldasa. ne ingrederet fundum non fuit protestatus qđ haberet animum defendendi possessionē: qꝛ rñdeo ꝙ eo ipso qđ apparet qđ accedebat ad ipsum fun. ꝛ Baldasar qui erat in fundo inhibuit ne ingrederet: ꝛ ita non est ingressus imo inde discessit. Satis apparet de spoliatione: vt i. d. §. qui ad nūdinas. ꝛ in. d. §. siue aūt. nec alia protestatio requiritur: qꝛ act⁹ ꝛ effectus ipse declarat ac si dicerem⁹. Preterea dicendum est ꝙ in his que pendent ab animo standum est assertioni sue. vt l. rē nō nouā. ꝛ no. ibi Bal. C. de iudi. ꝛ no. in. d. §. alie. ꝛ in. d. c. fi. de cēsi. ꝛ dixi. s. nec curo ꝙ an postea Bal. se correxerit vel nō vt. l. q ea mete. ff. de fur. l. pe. ff. vi bo. rap. ¶ Venio ad tertium an sit ꝓbatū de estimatione ꝛ valore dicte petie terre. et rñdeo ꝙ sic: qꝛ accusat⁹ rñdendo positionib⁹ competenter de valore librarū centū. Duo etiam testes sunt vt frācīscus agrimēsor ꝛ Gaspar q deponunt de valore librarū centum nonaginta, ꝛ lꝫ se nō referant ad vltimū valorē. tñ Cy. in. l. vnica. in. vj. q. C. de rei vxo. ac. dixit ꝙ si probatū est de valore vni⁹ tpis ꝑ testes q vult allegare mutationē valoris hꝫ ꝓbare saltem quando non est interuallū diuturni temporis inter vnū tēpus ꝛ aliud. ꝛ idē est de mente Bal. in. l. i. C. de sen. que ꝑ eo qđ interest. in vltima co. in x. Quero nunqd ꝑ instrumēta ꝛc. Tempus autem diuturnum vel longum dicitur decēniū. l. si dei. §. aristo. ff. q ꝛ a qui. no. in. l. ij. ff. si ager vect. vel emphy. peta. ꝛ in. l. si filiusfa. C. de peti. he. ꝛ in. l. cū de in rē ver. ff. de vsuris. ꝛ in. l. i. §. ꝙ ait. ff. de superfi. cum si. ¶ Et cōstat tm̄ longū tpis spatium in casu nostro non fluxisse vt ex accusatione apparet, alius est etiam testis examinatus in prima instātia. scꝫ Michael venture q deponit de estimatione librarū centum quinquaginta sed in hoc cōmendarē ꝙ iudex ex suo officio se intromitteret de estimatione ad cuius officium ꝑtinet. l. si qd ex pāphila. §. fi. de le. ij. l. semp hoc interdicto. ff. qđ vi aut clā. vnde dicit Bar. in. d. l. si qd ex pāphila. ꝙ qñ non est probatū in iudicio de valore rei iudex debet ex officio suo estimare. et no. doc. in. l. v. C. de sen. q̄ pro eo quod interest profer. ex qbus ꝯcludo dictā scđam sniam nō esse iustā sed retractandā ꝛ corrigendam modo ꝛ forma que colligitur ex predictis.

Summarium.

1 ☞ Dictum illud est specialiter, quod a generalitate verborum est abstractum.
2 Testamentum secundum derogans generaliter quibuscūqꝫ derogatoriis primi testamenti, valet.
4 Reuocatio generalis sufficit quando non precedit nisi vnum testamentum.
5 Verba quecunqꝫ sufficiunt per que constet de animo prioris testamenti reuocandi.
6 Speciale ꝛ indiuiduum differunt inter se.
7 Clausula, non obstante, quando princeps ex certa sciētia facit, non requiritur.
8 Testator presumitur memor prioris testamēti ꝛ contentorū, nisi post decennium.
9 Judex sequi tenetur communem opinionem.

Consilium. CXXXIIII

Reuiso themate ante posito super quo qd iuris sit in cõsulẽdo petitur. ¶ Videt̃ primo dicẽdũ testm̃ vltimũ in quo Thomas testatoris frater heres vniuersalis institut⁹ est nõ potuisse precedens testm̃ quouis modo tollere cũ i primo testõ reperiat̃ apposita illa clausula spãlis derogatoria ꝙ si contingerit testm̃ aliud reperiri a dicto testõre factũ vel finendũ in quo seriose ꝛ specifice non reperiatur scriptum hoc. vcꝫ quod ipse testõr eligit ꝛ eligat caiũ in suũ cõmissariuꝫ ex nunc dicit ꝛ voluit illud tale testm̃ eẽ nullũ ꝛ inane. ꝛ illud dictum precedens testm̃ ceteris p̃ualere voluit, ꝛ cũ in scdo dicto testõ nõ reperiat̃ scripta dicta electio Caij cõmissarij. Nec est specialis mẽtio facta in secundo de p̃missa clausula derogatoria apposita in primo ergo vr̃ dicẽdũ primũ testm̃ non esse sublatũ. vt. ff. de leg. iij. si quis in principio testamẽti. vbi testator spãliter dixit prioris volũtatis se penituisse ꝛ voluisse quod legatarius plura legata accipiat ex quo textu sic subtiliter ponderato videt̃ expressum ꝙ requirant̃ duo copulatiue vt sm tollat primũ vcꝫ ꝙ spãl'r dicat qd̃ prioris voluntatis penituit ꝛ qd̃ vult ꝙ legatarius plura legata accipiat, ꝛ sic ꝙ specifice dicat ꝯtrium eius quod primo dixerat. ¶ Secũdo ꝓ hoc deducit̃ autoritas gl. in. l. si mihi ꝛ tibi. §. in lega. in verbo nõ valebit, ff. de leg. j. q̃ dicit ꝙ non licet penitere nihilominus potest penitere si exprimat qualitatẽ illius primi testamenti in secundo testõ. secus si exprimat nõ qualitatem illius de quo querit̃: nec fuerit facta mentio dicti primi testamẽti clausule derogatorie in eo apposite: obstabit ergo p̃mũ ꝛ adhuc iuribus subsistere dr. ¶ Tertio per hoc adducit̃ tex. in aut. de testamẽtis iperfectis. §. si quidẽ. ibi hoc ipsum exp̃ssum significante sub p̃ntia testiũ. qꝛ ꝛ si fecit quandã talẽ voluntatẽ. non tamen vlterius eam vult facere pondero verbuꝫ expressum significante quod vbi in testamento secũdo requiritur mentionẽ haberi de primo talis mentio dꝫ esse expressa ꝛ spãlis faciẽdo mẽtionẽ in scdo testõ de qualitate primi te-
1 stamenti. ¶ † Quarto ꝓbat̃ qꝛ illud dicit̃ specialiter[a] dictum
a ꝙ a generalitate v̾borũ abstractũ. ff. de iniur. Itẽ apud. §. hoc dictũ. ff. de leg. iij. l. vxorẽ. §. felicissimo. ꝛ. l. j. §. dixit aliquis. et §. vnde querit̃. ff. de publicia. ꝛ. l. seruus vrbanus. §. fi. ff. de leg. iij. c. qui ad agẽdũ. de ꝓcu. in. vj. ꝛ sic est ꝙ in scdo testõ clausula derogatoria nõ dr specia'r facta: qꝛ nõ est a gñalitate verborũ abstracta vt legenti patere potest: ergo primũ validum remaneret. d. l. si mihi ꝛ tibi. §. fi. ꝛ. l. si ita scriptũ. de le. j. ¶ Quinto cõfirmant̃ p̃dicta: qꝛ p ꝓtestationẽ factã in p̃mo testõ declarauit testõr aĩum ꝛ volũtatẽ suã decessisse in scdo testõ in eẽt cai⁹ elect⁹ cõmissarius. l. at si qs. §. plerique. ff. de reli. ꝛ sum. fu. l. q in alie. §. fi. ff. de acq. here. c. cũ agnat⁹. de elect. ¶ Et qd̃ reqrat̃ spãlis reuocatio primi testi derogatorij sequentis tenuit Dy. in. c. ꝙ semel placuit. de reg. iu. in. vj. ꝛ Cy. in disputatione sua q̃ incipit qd̃ talis est p̃cessit dispositio sequẽtibus derogatoria. ꝛ idẽ Archi. xiij. q. ij. vltima volũtas. ꝛ Spec. in ti. de instr. edi. §. cõpendiose. Sꝫ qd si in primo ẽt seqt̃ gl. i. d. l. si mihi. facit tex. in. c. ex lr̃is. de dolo ꝛ cõtu. c. ex p̃te. el. j. de offi. de leg. cũ si. ꝛ tꝫ Bar. in. l. oẽs ppl'i. in. q. p̃n. i ver. circa sm qñ p̃cedẽs statutũ est derogatoriũ. ¶ Et potissime vera sunt ista attento ꝙ modicũ interuallũ p̃sumit̃ interuenisse inter primũ ꝛ sm testm̃: vcꝫ duorũ dierũ. Ex quo p̃sumẽdũ est testõrẽ scdi testi nõ fuisse oblitũ de cl'a derogatoria i p̃io testõ apposita cũ in facto ꝓprio nõ p̃sumat̃ ignorantia: nisi qñ diuturnitas intercederit. c. ab excõicato. de rescrip. l. q̃q̃. ff. ad velle. iuncta. l. peregre. i p̃n. ff. de acq. pos. ꝛ no. Dy. in. c. p̃sumit̃. de re. iur. in. vj. ꝛ Bart. in. l. si qs delegauerit. ff. de noua. ꝛ Bal. i l. j. i. xvj. col. C. de cõfes. cũ si. ¶ Et ꝓ hoc facit tex. in. d. l. si qs in prin. testa. v. sciẽs. ꝛc. q. d. ꝙ si ignorãs fuisset testõr de his q in p̃io testõ disposuit nõ est necessaria spãlis reuocatio poris voluntatis. ꝛ in hac s̃nia vr̃ p̃cise residere Bar. de Sal. i. l.
2 sancimus. C. de te. ¶ † Sꝫ p̃missis nõ obstãtib⁹ puto indubi
b tãter p̃riũ esse verũ: vcꝫ p̃mũ testm̃ p sm eẽ sublatũ.[b] ¶ Primo qꝛ stat regl'a ꝙ volũtas vltima defuncti debeat seruari et nõ p̃ma. qꝛ ambulatoria est. l. cũ hic status. ff. de donat. inter vi. extra de celũ. mis. c. cũ marthe. xiij. q. ij. vltima voluntas. ¶ Scdo qꝛ posito ꝙ sit verũ necessariã esse spãlẽ mẽtionẽ et reuocationẽ prioris testi ꝛ ei⁹ qualitatis fieri p iura i ꝯtrium adducta q̃q̃ Jac. de bel. in aut. de test. impfec. col. viij. ꝛ Jac. de are. ꝛ and. de pisis. i. d. l. si qs in prin. testa. ꝛ Cy. in. l. sancimus. C. de testa. ꝛ Jo. an. in nouella. ꝛ post eũ Jo. de san. ꝛ moderniores ꝛ Do. de sancto ge. i. c. j. de cõsti. i. vj. tenuerũt ꝯtrium moti p tex. principal'r cui sine diuinatione rñderi nõ p̃ot in l. diu⁹. §. j. ff. de iure codi. plurib⁹ modis rñdẽdo ad tex. in. d. l. si qs in prin. ꝛ maxime vbi testõr sibi legẽ nõ imposuerat disponẽdo circa solẽnitatẽ aliq̃ remittẽdã iuris ciuilis. hãc opi. etiã seqt̃ flori. in aut. hoc inter liberos. de test. qm̃ cũ talis subtilitas testãdi a iure cõi iducta sit publici iuris. l. testãdi. C. de test. l. iij. ff. e. ti. ergo tali solẽnitati a testõre nõ potuit derogari. l. ius publicũ. ff. de pac. ꝛ. d. l. testãdi. sꝫ ibi in. d. l. si qs tantũ mõ testõr disponebat volũtatẽ suã circa a dẽptionẽ legatorũ ꝙ est sibi p̃missum vt ibi facta spãli mẽtione de p̃ori volũtate derogatoria testãtis. ¶ Sꝫ supposito tñ vt dixi. s. ꝙ spãlis reqrat̃ reuocatio i scdo testõ de priori volũtate ꝛ de cl'is derogatorijs i ea positis dr ꝙ hoc interuenit: vt ptꝫ dũ dicit testõr in scdo testõ. cessans ꝛ reuocãs oẽ aliud testm̃ hic retro a se ꝯditũ manu cuiuslibet notarij scriptũ ẽt si i eo descripta appareret aliqua v̾ba derogatoria cuiuscũq̃ cõtinẽtie: ꝛ etiã appareat p aliud testm̃ ꝯditũ ip̃m testõrẽ expedire aliqua v̾ba seu aliqd aliud addere poni seu specificari scribi dici vl' fieri i p̃nti suo vltio testõ quorũ oĩm v̾borũ derogatoriorũ ꝛ cuiuslibet alteri⁹ p̃oris vltĩe volũtatis siue reminiscat̃ ip̃e testõr siue nõ apparuit se oĩno penitere. ¶ Ecce ergo ꝙ p̃dicta v̾ba spãleꝫ mẽtionẽ ꝛ reuocationẽ testi ꝛ cl'e derogatorie ꝓbãt p text. i. l. titi⁹. ff. d li. ꝛ post. i p̃n. vbi lꝫ exheredatio fieri noĩatiꝫ deberet vt. l. j. ff. e. ti. isti. de exhe. li. i p̃n. tñ noĩatim facta dicat̃ si qs ita dixerit exheredo filios meos ac si locut⁹ fuerit p ĩdiuiduũ. s. dicẽdo exheredo filiũ meũ titiũ. sec⁹ aũt si p v̾bũ gñale cõprehẽdẽs nedũ filios: sꝫ nepotes vlteriores nõ dicet̃ facta nominatim exheredatio: vt no. i. d. l. titius. in prin. ¶ Ad idem. l. noĩatim. de leg. iij. ꝛ. l. noĩatim. d cõdi. ꝛ demõstr. ꝛ. l. certũ. ff. si cer. pe. ¶ Et ita tenuit Bar. in. d. l. si qs. in prin. test. in versi. quero qd si testõr dicat. ꝛ i ver. seq. ꝛ i versi. venio ad sm testm̃ ꝛc. ꝛ in consi. ccvij. incip. quidã fecit testm̃. ꝛc. ꝛ Ange. ꝛ Paul. de ca. in. d. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis vbi vult sufficere quod in scdo testamẽto dicat̃ cassans omne aliud testamẽtũ ꝙ fecisset: etiã si ibi essent verba derogatoria suo quacũq̃ cõceptione. ꝛc. lꝫ nõ fiat singularis mẽtio verborum derogatoriorum. ¶ Imo fortius fuit de mente gl. ibi de mente Dy. ibi ꝛ. d. c. ꝙ semel. qd̃ sufficiat in dicto testõ reuocare primũ testm̃ simpliciter absq̃ eo ꝙ fiat mẽtio spãlis de v̾bis derogatorijs positis in primo. ¶ Et existente ẽt in terminis cõsuluit. Fede. de senis in ꝯsi. suis ꝯsilio. alij habẽt ꝯsilio. xlvij. ꝛ icipit cõsiliũ habita super casu predicto collatione cõuenienti precipue cũ dn̄is Joã. de saucto miniato, ꝛc. vbi concludit qd̃ sufficit si in secũdo testamẽtõ dicat̃ cessans oẽm aliã volũtatẽ istius vltime volũtatis derogatoria nõ obstãtibus quibuscunq̃ verbis derogatorijs in ea positis. ẽt si de ipsis verbis in hac secunda vltima voluntate esset fienda mentio specialis ex forma primi testamẽti, ꝛc. allegat pro hoc not. in cle. j. de deposito, ad fi. vbi bonus tex. cũ gl. ¶ Alias dicit ipse sequeret̃ absurdũ: nã cũ testator semp non recordet̃ de verbis derogatorijs positis in primo testõ si diceremus ꝙ per oĩa specialis expressa mẽtio debet fieri de specialibus v̾bis derogatorijs. p hoc tolleretur p̃tãs reuocandi primã volũtatẽ ꝙ nefas est sentire. qꝛ no potuit sibi legeꝫ imponere a qua ei recedere nõ liceat. d. l. si qs in prin. testa. ¶ Et ꝓ hoc sm eũ: qꝛ idẽ dicimus in papa ꝛ p̃ncipe. Cũ eñ scdm priuilegium nõ tollat primũ vt legit̃ ꝛ no. i. c. veniẽs. de prescri. ꝛ plene in. c. de rescri. nisi de primo fiat mentio in scdo. vt in dictis locis habet̃: ꝛ si diceremus quod multum specialis derogatio priuilegiorum antecedentium requireret̃ iã p hoc auferret̃ pape potestas tollendi derogatoria ꝙ est iniquũ: quomodo ergo dicemus qd̃ sufficit generalis derogatio posita in legẽ vel in canone: vel in alio priuilegio ad derogãdũ specialibus priuilegijs quãtũcũq̃ habentib⁹ speciales clausulas derogatorias. vt ptꝫ de elec. ca. quia sepe. in. vj. ꝛ in. c. vt officium. §. cõcedentes. de hereti. eod. li. ꝛ in. c. alma. ad fin. de sent. excõi. in. vj. ꝛ in cle. j. ꝛ in. ij. de sepult. in quibus apparet nõ esse necessariã derogatoriã singularẽ. ¶ Ad p̃dictorũ cõfirmationem secũdo adducitur ꝙ in questione nr̃a illud idẽ cõcludit Bal. C. de leg. in. l. humanũ. in penul. col. vbi fir-
3 mat † ꝙ si testator dixit in primo testamento qd̃ volebat illud testamẽtũ valere ꝛ non aliquod aliud quod postea concederet: nisi in secundo testamento esset de verbo ad verbũ descriptum Aue maria, ꝛ postea est penitentia ductus facit secundũ testm̃ cũ dicit se penitere de primo testamẽto tñ ibi de primis verbis nõ facit mẽtionem nec ponit Aue maria in secundo. ꝛ dicit qd̃ secundum tm̃ valet: qꝛ sm cum alias sequeretur absurdũ illud ꝙ si dictorum verborum nõ recordare nõ posset mutere testm̃, ꝙ nõ est dicẽdũ. Idẽ dixit ꝙ si testõr dixisset in secũdo testõ non obstante aliquo testamento manu alicuius notarij q̃q̃ nõ dixerit nõ obstante tali testõ: qꝛ nõ requirunt̃ v̾ba oĩa specialia dũmodo cõstet de mẽte allegat Joã. an. ita

tenere

¶ Specia'r. j. lib. vij. ꝯsi. clxiij. nu. ij. deci. l. actio. col. j. C. de transac. C. de transac.

¶ Sublatum. j. li. iiij. consi. vij.

tenere.l.c.j.de cõsti.in.vj.i nouel.de cui⁹ dicto habui superius mētionē. ¶ Sec⁹ dicit Bal.si essent vba oīno gñalia ꝛ cōfusa puta qꝛ notari⁹ dicat.ꝛ hoc testm̄ valere voluit aliquo nō obstāte qꝛ nō sufficeret ꝙ tex.i.d.l.si qs.in pn̄.regrat vba spālia:nō aūt īdiuidua.vñ sufficit ꝙ est specie alternatiua ad vltima deroget:puta dicēdo nō obstāte aliquo testō:qꝛ ista verba nō pñt adaptari nisi ad vnum testm̄ vcꝫ ad illud ꝙ immediate pcedit cū si alia testamēta pcesserāt nulla essent p aliud testm̄ subsequēs.iō cū illa verba ad vnū testm̄ referanꝛ habēt locum verborū singulariū nedū specialiū:vt.l.j.ꝛ meli⁹ in.l.ij.ff.de lib.ꝛ posth.benefacit no.tex.in.l.si optio.ibi ad vnū ꝛc.ff.de adop.leg. ¶ Et idē in effectu multū clare tenuit ipse Bal.ꝛ Ang.in aut.hoc inter liberos.C.de test.ꝛ idē firmat Ange.in.l.oēs.p illū tex.quē dicūt meliorē de corpore iur.C.de psc.xxx.annorū.dicētes ꝙ si testator in primo testō apponit clausulam derogatoriam sequentis testamēti ꝛ in sequenti testamento dixit nō obstante aliquo testamento per me facto.etiā si de eo deberet fieri specialis,ꝛc.Nam perinde est ac si in secundo testamento posuisset expresse ꝛ nominatim tenorē primi testamēti ita dicunt esse casum ibi tanꝙ si p.l.spāliter,ꝛc.gl.ꝛ ita dicūt sepius vidisse de facto:sed ita est qō testōr pdictus in qōne nostra in secundo testamento verba pdicta posuit:vt in themate patet:ergo idē iuris esset dicēdum:imo forti⁹ dicit

4 Bar.in.d.l.si qs in prin.testi.† ꝙ quādo pcessit vnū testm̄ tm̄ prout in casu nostro:put i themate psupponiꝛ ꝙ tūc sufficit generalis reuocatio prioris testamēti:ēt nō facta mētionē de clausulis derogatorijs:qꝛ cū nō possint referri verba testatoris in secūdo testamēto:nisi ad illud testm̄ vnicū ꝙ pcessit,talia verba habent vim specialium.vt.l.ij.ff.de lib.ꝛ posth.bene facit.l.fundus qui locatus.ff.de fun.instru. ¶ Accedat vltra pdicta ꝙ Ang.in hac eadē questione facti cōsuluit cō.cclv.incipien.quedam domina vanna.vbi cōcludit ꝙ si testator in primo testō dicat ꝙ si ipsum cōtingeret in futurū aliud testm̄ facere qō illud nō facit voluntarie sed coacte ꝛ tremore duct⁹:ꝛ ꝙ ex nūc dicit illud bm testm̄ nolle valere aliquo mō nisi in scdo testō de vbo ad vbū fieret spālis mētio pmi testamēti vl' nisi in secundo testō scripta reperianꝛ hec verba confitemini domino qm̄ bonus,ꝛc.postea testator intra triennium fecit bm testm̄ in quo aliū hrdē instituit cassans oē aliō testamētū p eū hactenus factum ꝛ dicens ꝙ si in aliquo testamento prius per eū facto manu cuiusdam notarij reperireꝛ aliqd verbū derogatoriū propter qō non valeret ab eo recedere voluit oīa bona puenire in hūc heredē in scdo testō descriptum:ꝛ qō certe lꝫ in scdo testō nō sint aliter descripta illa de quib⁹ in primo testō facta fuit mētio:tn̄ satis itelligiꝛ prio testō derogatū ꝛ bm valere:ꝛ dicit considerāda eē verba.d.l.si quis.in princ.q̄ sunt vcꝫ ꝙ testator spāliter dicat se prioris voluntatis penituisse.ꝛ ꝙ qs illud dꝫ spāliter pferre qñ p verba specifica:vel ēt non specifica.sed etiam per relationē ad aliud vel per expressionē alicuius qualitatis:vel circūstantiarū possumus reddi certi quid voluerit enunciās.vt.l.stipulationū quedam.ff.de ver.obl.ꝛ.l.nominatim.s.allegata. ¶ Pro hoc adducit gl.singularē quā nullus allegat bm eū in autē.de non alienā.in.§.nequaꝙ.alias est in.§.si vero in testō.in versi.firmet.colla.j. ¶ Pro hoc adducit.d.l.omnes.C.de prescr.xxx.an.ad idē adducit cle.appellāti.cū ibi nota.de ap.vbi dꝫ quis sigillatim ꝛ nominatim exprimere causas grauaminis:licet nō verborū prolatione:sed per sensuꝫ vel per relationē ad aliud exprimātur:ꝛ ipsemet Ange.hoc dicit in.l.vbi autem.§.illud dubitationem.de verbo.obl.Bald.in.l.mino.C.de his qui.vt indig.ꝛ.l.eos.§.finautem.C.de appella.ꝛ in.l.edita.in.xix.colū.C.de eden.ꝛ in.l.pretor.in prin.ff.de ope.no.nun. ¶ Pro hoc ēt secundum eum faciūt oēs gl.dicentes ꝙ vbi imperator contra legē scribit ēt eo casu quo in.l.erat expressum nō valere rescriptū in cōtrium impetratū,sufficiat dicere nō obstante.l.aliqua nec de derogatione vel reuocatione speciali illius.l.est necesse facere mentionē,licet tutius sit ēt de.l.specialē facere mentionem.allegat gl.ita tenentē in.l.j.in verbo rescripti.C.d natu.libe.ꝛ in aut.de nō alienā.in.§.ad hoc aūt.ꝛ tabellionē in verbo participās.col.ij.ꝛ ambe dicte gl.fundant se p dictā.l.si qs in prin.testamēti.ꝛ sic intelligūt illā.l.etiā si nō sint verba pronūciatiōe specifica:lꝫ tutior sit singularis expssio.ꝛ ita loquitur gl.in aut.de testa.imperfec.ꝛ vbi tractareꝛ de graui preiudicio tertij regrereꝛ singularis expressio.ꝛ ita itelligit glo.i.l.cās.de trāsac.quā ad hoc reputat notādā. ¶ Et iō videmus ꝙ in actibus in quibus de graui preiudicio tractaꝛ non sub verborū cōpēdio:lꝫ signāter dꝫ de spāli mādato cōstare vt i matrimonio.c.fi.de pcu.in.vj.ꝛ qō no.eo.tit.in.c.ad agendū.ꝛ in cle.nō pt.de proc.facit.l.illud.§.illo.cū seq.ff.de mino. ¶ Nā cū in pposito nō agaꝛ de aliquo piudicio:sed solius testatoris dicit Ange.abunde cōstare de voluntate cōtria primi testamēti ꝙ dictū bm testm̄ in quo tpe testōr oī testō qō fecisset derogauit in quo esset apposita clausula aliqua derogatoria:qꝛ bm eū nō pōt fieri ad aliud testm̄ relatio quā ad illud ex quo nullū aliud cōdidit habens clausulā derogatoriam. ¶ Et ita dicit se intelligere qō no.Bar.in.d.l.si quis in prin.ꝛ Jo.an.in.d.c.nouella.i fi.vbi decidēdo dicit ꝙ p quecūqꝫ vba ēt generalia cōstare possit de mēte testātis ꝙ priori testō derogare voluerit primū testm̄ tolliꝛ:ꝛ sic intellexit Jo.an.ibi dictā.l.si qs in pn̄.ꝙ reputat Ang.valō no. ¶ Et huic snīe ōt Ang.se accedere tāꝙ egori ꝛ veriori cū p eā obserueꝛ deficiētiū voluntates. ¶ Et bn̄ faciūt ad cōfirmationē pdictorū qō no.Bart.

5 ꝛ Bal.i.l.ij.i fi.ff.si qs i ius vo.nō ierit.vbi dicit † ꝙ spālis renūciatio priuilegij dꝫ si quis renūciat oī priuilegio fori sibi cōpetēti.ꝛ ista sufficit:nō aūt regriꝛ renūciatio singularis,puta renūcio priuilegio mihi vt scholari cōpetēti p aut.habita.ꝛ hoc per id ꝙ legiꝛ ꝛ no.in.l.fi.C.ꝙ cū eo.nā differunt aliqd spālr fieri,ꝛ aliqd singulariter fieri. ¶ Ad qō faciūt no.p glo.ꝛ do.in.l.sꝫ ꝛ si qs.ff.si qs cau.ꝛ ibi plene p Bal.faciētē dr̄iam inter spāle ꝛ indiuiduū vbi appareat ꝙ qs dꝫ spāliter obligatus ad casus fortuitos si dixit suscipio in me periculū casuum fortuitorū lꝫ casus fortuitos nō enumeret.ꝛ idē Bar.ꝛ doc.in l.si iussa.ff.de do.inter vir.ꝛ in.l.si qs mihi bona.§.nullā.ff.de acq.he.ꝛ in simili ꝙ no.Bar.ꝛ doc.in.l.fi.C.si cō ius vel vti.pu.Bar.in extrauag.ad repri.in verbo nō obstantibus.p d.Ant.ꝛ do.in.c.q̄ in ecclesiarū.de cōsti.ꝛ in.c.nōnulli.de resc.cū cōco.no.p Bal.in.l.edita.in.xviij.col.in ver.mō videam⁹.p ꝙ intelligitur,ꝛc.C.de eden.cū si.in qb⁹ oib⁹ locis manifeste p diuersa exēpla tradiꝛ qō vbi regriꝛ aliqd spālr nō opꝫ illud singulariter vl' p indiuiduū fieri. ¶ Nā in pposito si diceremus necessarium fuisse testōri pdictā reuocationē dicti primi testamēti īserere i scdo testō:ꝛ istud vltimū testm̄ preualere vult:non obstāte ꝙ in primo testamēto disponit hoc vltimuꝫ nolle vellet nisi in eo caiū elegisset in cōmissariū:ꝛ certe hoc nō diceꝛ spāle clausule derogatorie:sꝫ singularis ꝛ indiuidua cō.l.si qs.in prin.vbi specialr,ꝛc.d.l.ij. ¶ Et ex predictis ptꝫ verā ꝛ cōem esse snīam qō dictū primū testm̄ sit per bꝫ oīno sublatū. ¶ Nō ob.in cōtrium adducta ad q̄ ꝛ maxime ad dictā.l.si qs in princ.rñderi posset. ¶ Et primo tenendo opi.Jaco.de bel.Jaco.de are.An.de pisis.Jo.an.ꝛ aliorū de qb⁹.s.fecit mētionē tenentiū ꝙ ēt si in tali scdo testō nulla fuit facta spālis mētio ꝛ reuocatio primi testi ꝛ ei⁹ qualitatis:tn̄ ei fuit pmi sublatū:maxie.p.d.l.diu⁹.§.lꝫ.de iure codi.ꝛ rñdebāt ad.l.si qs i prin.ꝛ.d.l.si mihi ꝛ tibi.§.in legatis.ꝙ illa iura loqbanꝛ circa adēptionē legatorū q̄ adēptio mere cōsistit in volūtate testatoris:nos nō loquimur qñ p sua dispositione in effectu derogabat solennitati testādi q̄ ē de iure publico.ꝛ iō eā tollere nō poterat.ar.testādi cū si.ff.de te.ꝛ dixi.s.rñ.ad.d.l.si qs.in pn̄. ¶ Tenendo opi aliorū ꝙ regraꝛ spālis reuocatio testi ꝛ cl'e derogatorie,qꝛ dico ꝙ illa duo q̄ copulatiue vr̄ requirere ille tex.vcꝫ ꝙ testōr spālē dicat pōris volūtatis se penituisse,ꝛ ꝙ vult ꝙ legatari⁹ plura legata accipiat:ꝛ sic spāliter cōtriū dicat ei⁹ ꝙ in pmo dixerat fuerūt hic obseruata p testōrē nr̄m in hoc scdo testō:nā spāliter apparet eū penituisse pōris volūtatis cū expsse cassauit ꝛ irritauit oē aliud testm̄ pcedēs. ¶ Itē pt rñderi:qꝛ ibi iō necesse erat dicere ꝙ legatario bis debereꝛ:qꝛ tm̄ ibi testōr dixit se penituisse pōris volūtatis i q̄ dicebat si cui bis lega uero semel deberi volo nec legatariū plura legata accipere.nā nihil habuisset legatari⁹,ꝛ sic nec semel cū testōr dixerit se penituisse prioris volūtatis:p cōsequēs inferebaꝛ ꝙ cū legata semel nō debereꝛ,si nō semel:ergo nec bis deberi poterant.l.j.§.si stipulāti.de ver.obl.l.cū furti.ff.de i lit.iur.l.idē pferre.§.si plures.ff.de arbi.ꝛ hoc no.qꝛ est nouū ꝛ subtile:ꝛ hoc vltimū testamētum voluit ceteris testamētis a se cōdi.preualere. Itē spāliter dixit cōtrariū ꝙ in primo testō iposuerat dicens aliud testamētū p se cōditū esse nullū:nisi i eo seriose ꝛ specifice reperiaꝛ legisse caiū cōmissariū:sed cū in secūdo testamento spāliter dixerint qō ēt si appareret p aliud testamētū cōditū p ipm debere aliqd specificari in hoc vltimo testō illorū oīm verborū cuiuscūqꝫ pōris volūtatis ōt se penituisse velle secundō testm̄ ceteris pualere:ꝛ certe p ista verba dꝫ specialiter penituisse ꝛ cōtrariū dixisse eius ꝙ primo dixerat ꝛ probaꝛ in.l.titius.in prin.ff.de lib.ꝛ posth.cū alijs iuribus ꝛ rōnib⁹.s.alle. ¶ Et nedū spāliter diciꝛ facta mētio cōtentorū in.d.testō primo sꝫ ēt indiuidualr ad ipm testm̄ pmū ꝛ imediate pcedens referātur dicta vba nec ad aliud referri possent:vt colligiꝛ ex themate ꝛ pbaꝛ p.d.l.ij.de li.ꝛ posth.ꝛ ita etiā soluit ꝛ respondet Bar.in.d.l.si qs in princ.q fuit autor dicte inductionis ad illū tex.licet Sal.in.d.l.sancim⁹.videaꝛ illā tanꝙ nouā inductionē approbare nulla facta mētiōe Bar. ¶ Et ad pdictorū

cõfirmationẽ bene facit:q2 licet tex.d.l.si quis ĩ pn.dicat ꝙ re
quirat testõrẽ in scdo testõ specifice dicere ꝯriũ ei⁹ ꝙ ĩ primo
testõ dixerat:tñ satis est qd testõr specifice in secũdo testamen
to ꝯriũ dicat vel eqpollens faciat:put in casu nr̃o factum est
ꝛ negari nõ põt:vt ptꝫ ex verbis derogatiõis ꝛ reuocationis
apposite in scdo testõ.cũ satis sit dispõni.l.satisfieri p equipol
lẽs.vt est gl.no.i.l.hac cõsultissima.in verbo iudicio.C.q test.
fa.pos.ꝛ no.Bald.in.l.j.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ no.Jaco.butr.ꝛ
Bal.in aut.si oẽs.C.vt se ab hereditate absti.cũ si.ꝛ ita ẽt in-
telligit gl.in.d.l.si mihi ꝛ tibi.§.in legatis.ꝛ.l.pe.ꝛ pariter rñ-
det ad tex.in.§.ꝛ si quidez.in aut.de testa.imperfec.viij.colla.
q2 ille tex.etiã intelligit eo mõ quo loquit.d.l.si qs.ĩ prin.vcꝫ
qd expresse fiat reuocatio prioris testamenti,ꝛ qd dicat illud
se velle mutare:vt ibi no.in gl.q oĩa hic expresse facta sunt vt
in themate euidẽter appet.ꝛ supi⁹ est discursum.¶ Quinimo
in casu.d.§.ꝛ si quidẽ.est speciale fauore liberorũ in testamẽto
primo cõdito inter liberos,ꝛ iõ dicit gl.nota.in.d.§.ẽt qdẽ.
quã ibi sequit Ang.ꝙ si in scdo testõ eẽnt instituti liberi sicut
in primo ꝛ nõ extranei ꝙ talis derogatio specialis testamẽti
nõ esset necessaria qd ẽt tenuit Bal.ꝛ Salyc.in aut.hoc inter
liberos.C.de test.¶ Omitto rñdere ad quartũ ꝛ quintũ arg.
in ꝯriũ:q2 nõ opꝫ ex quo ꝙ.s̃.aperte demõstratũ ẽ spãle imo
singularẽ factã fuisse reuocationẽ prioris testamẽti.ꝛ omniũ
cõtentorũ in eo:ꝛ fact⁹ fuit actus directo ꝯrius protestationi
posite ĩ primo testõ.Ex quo sequit qd prima ptestatio tollit
in.c.cũ.M.ferrariẽ.ꝛ ibi p docto.de cõsti.ꝛ probat in.d.l.si qs
in prin.¶ Ultimo nõ obstat qd dicebat secũdũ Saly.in casu
nostro esse omnino opportunum specificari ꝛ mẽtionem fieri
de cl'a derogatoria apposita in primo testamento attento qd
intercessit inter primũ testm̃ ꝛ secundum.xx.dierũ interuallũ
ꝛ non plus ex qua vicinitate actuũ presumi dꝫ testõrẽ nõ fuis
se oblitũ de dicta clausula derogatoria apposita in prio testõ:
ꝛ hoc maxime per tex.in.l.si quis in prin.testamenti.ibi sciẽs
ꝛc.q2 respõdeo ꝙ posito pro constanti hoc in casu testõre nõ
presumit fuisse oblitũ de dicta clausula derogatoria.primo ꝙ
satisfactũ fuit.l.per testõrem in secundo testamẽto in quo spe
cifice ꝛ etiam per indiuiduũ reuocauit primũ testm̃ ꝛ oĩa in eo
contẽta illa nominatim derogãdo:ꝛ satis opportune añ di-
ctum est.¶ Imo puto fortius dici posse ꝙ aliquo casu de iu
re indiuiduo ꝛ singularis reuocatio prioris testamenti ꝛ con
tentorũ in eo nõ sit necessaria in eo testõre.q2.l.presumeret me
morẽ esse testõrẽ cõtẽtorũ ĩ primo testõ.¶ Et hoc fuit expres
se de mente Bal.in aut.hoc inter liberos.C. de testa. ibi dum
allegat.c.ab excõicato.de rescrip.ꝛ de mẽte Joã.and.in.c.j.de
cõcess.preben.in.vj.in nouella.¶ Probatur autoritate gl.in
l.fi.C.si contra ius vel vti.publicã. ꝛ gl.in.c. porrecta. in fine.
de ꝯfir.vti.vel inuti.Et in.c.ex parte.de offi.delega.in.vj.pro
hoc glo.ꝛ ibi Bal.in.l.res.C.de appella.in princ.ꝛ glo.in.c.ad
hec.in fin.gl.magne.de rescriptis.in.vj.ꝛ in cle.ꝛ si principalis.
eo.ti.ꝛ Bal.in p̃ludijs feudorũ.ꝛ.c.naturalis.si de feu.fue.cõ-
tro.inter do.ꝛ agna.ꝛ in.l.fi.C.sen.rescindi nõ posse,cũ ibi no.
7 per do.ꝛ.l.pluribus.ff.de acceptilationibus.† qui voluerunt
ꝙ qñ princeps ex certa sciẽtia cõtra aliquã.l. vel priuilegium
disponat:tũc nõ requirit cl'a nõ obstante:[a] secus si nõ ex certa
scia cõfirmatur p tex.hoc bene p̃robantẽ in.l. sicut certi.C. de
testa.mili.vbi miles sciẽs se filiũ habere si aliũ instituat extra
neũ videt expresse exheredare filiũ suum:secus si ignorabat fi-
liũ hr̃e ad id.l.idẽ Ulpian⁹.§.fi.ꝛ ꝙ ibi no.doc.ff.de admi.tu.
vbi tutor absoluet a tutela ex mẽte imperatoris: si imperator
sciẽs eũ esse tutorẽ dat ei licentiã transferẽdi alio domicilium
secus si ignorans imperator hoc fecisset.¶ Nec obstat tex.i.d.
l.si quis in princip.ibi sciens,ꝛc.q2 dico ꝙ tanto fortius illud
requirat in ignorãte per iura ꝛ per rationes allegatas.¶ Et
qd hec opi. Saly. non sit vera vltra p̃dicta pbat.nã vult ipse
qd in testõre sciẽte requirat singularis ꝛ indiuidua reuocatio,
8 nõ añt sit necessaria in ignorante:† nã dico ꝙ in facto proprio
p̃sumit semp testatorẽ habere scientiã prioris testamenti ꝛ cõ
tentorũ in eo.c.ab excõmunicato. de rescri.l.ꝙꝙ.ad velle.nisi
factum pprium esset de longinquo vel diuturno vt legitur ꝛ
no.in.l.si id ꝙ in pn.ꝛ in.l.ꝫ iõ.§.si forte.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff. de
acqui.pos.ꝛ in.l.furtum.§.j.vbi no.ff.de vsuris.ꝛ glo.ꝛ doct.ꝛ
maxime Bal.in.l.j.C.de seruis fugi.ꝛ est gl.i.l.licet.C. de acq.
pos. ꝙ diuturnũ ꝛ lõginquũ tp̃s interpretat per decẽniũ.vt.l.
fideicõ.§.aristo.de acq.pos.ꝛ no.i.l.fi.si ag.emp.peta.ꝛ i.l.j. C.
vbi cã status.ꝛ in.l.j.§.ꝙ autẽ.de superficie.ꝛ gl.d.l.ꝫ.in fin.C.
de acqui.poss.que hoc expresse dicit in pposito.sed post dictũ
lõgum tp̃s.Ex quo presumitur esse immemor cõtentorum in
primo testamento,dico ꝙ nulla requirit tũc clausula deroga-
toria neq; gñalis neq; specialis, q2 secundum testm̃ cõditum
post decenniũ a die facti primi testamenti sine aliqua reuoca-
tione prioris testamẽti in quo etiam est clausula derogatoria
tollit ipsum primũ.ita valde nota.dixit Bald.in.l.sancimus.
p illũ tex.C.de testa.¶ Ergo seqt necessario ꝙ dicta dr̃a tra-
dita p Saly.inter testatorẽ ignorantem ꝛ scientem nõ proce
dit.ꝛ ita Ang.in dicto suo ꝯsi hoc expresse vult:q2 in casu suo
lapsum erat tp̃s triẽnij tm̃:ꝛ ad hoc non integrũ quo tpe pre-
sumit testõrẽ habere memoriã facti precedentis:scꝫ eorũ q̃ di
sponit in primo testõ cum obliuio inducat tm̃ per decenniuꝫ
vt dixi.s̃.proxime:ꝛ tñ Ang.dixit ꝙ non requirit singularis
derogatio p superius dicta.ideo testator in secũdo testõ pre-
dicto hãc ambiguitatẽ remouit dũ dixit siue prioris volunta
tis reminisceret siue non ꝙ volebat primũ testm̃ cũ cl'is dero-
gatorijs in eo appositis esse sublatũ.vt ptꝫ in themate.¶ Et
pro hoc q2 presumit qd ipse testator in scdo testõ mortis cogi
tatione turbatus non semper hꝫ in memoria oĩa q̃ etiã ipe de
proximo egerat in cõdendo primum testamentũ in.l.hac con
sultissima.ibi at cũ humana.ꝛc.ꝛ ꝙ ibi no.ipse Salyce.C.qui
testa.fac.pos.ꝛ in.§.illud.ꝛ in aut.de trien.ꝛ semis.colla.iij.ita
qd est bona ratio dicere ꝙ semp testator in secundo testõ p̃su-
matur habere memoriã eorũ q̃ gessit in primo.¶ Et ex pre-
dictis ptꝫ euidenter quando ista noua opi.d.Bart.ꝛ Saly.ꝯ
oĩum opi.ꝛ sepe fuit sui moris fore vt daret materiã subtilius
9 inuestigandi scholaribus nõ põt quoquo modo sustineri.† ꝛ
iõ tenetur iudex sequi cõem opi.non añt singularẽ opi.vnius
doct.sequi debet vt no.Jo.an.in.c.j.de consti.ꝛ Joã.de imol.
in.c.cupientes.de elec.li.vj.ꝛ no.Bar.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de pen.
iu.q male.ꝛ Bal.in.c.j.§.iudices.de pace iura.fir.imo p̃sumit
pp imperitiã iudicare q ĩheret singulari ꝛ peregrine opi.vni⁹
doc.relicta cõi opi.l.j.ibi sane,ꝛc.ꝛ ibi no.Bal.ff.de off.q̃st.ex
qb⁹ ꝯcludo absq; dubio dictũ testm̃ p hm eẽt sublatũ ĩ totũ.

Summarium.

1 ☞ Suum an liceat furtiue recuperare.
2 Domestica furta non puniuntur.
3 Occasiones que excludant furtum vel rapinam.
4 Statutum de fure seruo non habet locum in femina.
5 Masculinum non concipit femininum in materia differenti.

Consilium. CXXXV.

Irca primum dubiũ dr̃ p parte dñi Beneuenute non cõ
misisse aliquod delictum accipiendo dictos[b] duca
tos dicti Frãcisci eo absente ꝛ ignorãte q2 in pro-
cessu pbatũ est ipam pecuniã fuisse ꝛ esse acceptam p sua mer
cede:q2 ipsa stetit p.xij.annos p pedissequa dicti Franci.ꝛ ei
nõ soluerat ꝛ sepius petijt ab ipso vt ei solueret q2 marit⁹ su⁹
nõ videbat eã libenter q2 nõ dederat dotẽ ꝛ plus ẽt cognoue
rat ipse Frãc.eã carnaliter ita vt ex eo pregnans facta fuerat
nec vnquã dedit nisi verba.¶ Et ideo videbatur eam potuis-
se subtrahere a dicto pecunias predictas:ex quo aliter debitũ
suum cõsequi non poterat credens id sibi licere.ꝛ sic dicitur in
sacra pagina de iudeis qñ aufugerũt de bucca pharaõis ab-
straxerũt ppria autoritate vasa argentea. Et theologi dicũt
vt referũt aduocati.d.Beneuenute ꝙ nõ cõmiserũt furtũ nec
pcm̃ q2 laborauerũt p multa tpa seruierãtq; ipsi pharaoni et
pro sua mercede potuerunt sua autoritate eo mõ sibi satisface
re.Itẽ ad hoc optime.xxiij.q.ij.dñs noster.ꝛ qd idez dicit ar-
chi.q elegãter vult† ꝙ vnicuiq; q nõ p̃t hr̃e rẽ suã licitũ ẽ bel 1
lũ indicere p recuperanda re sua ꝛ ẽt furtiue p illũ tex.ꝛ ita tꝫ
Inno.[c] in.c.olim.de resti.spo.el.j.quem sequit dñs Anto.de
butri.ꝛ Flor. in.l.itaq;.ff.ad.l.aquiliam.¶ Imo plus dicit
Inno.in.d.c.olim.vbi nõ possum recuperare rem meam pos-
sum equiualẽtẽ furtiue accipere p.d.c.dñs noster.ꝛ hoc sequi
tur ibi.d.an.ꝛ flo.in.d.l.itaq;.qui dicit hoc esse mirabile imo
plus videt dicere ꝙ si mors sequeretur ex quo nõ intendit ad
hoc nõ efficiet irregularis.¶ Et hoc debet ĩtelligi ꝛ si posset
habere copiam iudicis vel superioris vt propria autoritate rẽ
suam vel equiualẽtẽ accipere liceat dũmodo ex tali furto nec
malũ nec scãdalum valeat generari vel propter vxorẽ vel pro
pter familiarẽ vel quẽcunq; q2 tunc deberet rẽ in pristinũ sta
tutũ restituere:ꝛ ita tenuit Paul.de cast.in cõsi.suo.cccxcix.
lib.j.in princ.ꝛ hoc consilium vidi sepissime dari a theologis.
¶ Et iõ vr̃ ex quo.d.B.erat creditrix.d.Frãc.p dote sua siue
p mercede.xij.annorũ.itẽ ppter stuprum cõmissum per Frãc.
ex quo ipsa grauida effecta est.ex quo solo de iure tenebatur
ipsam dotare iuxta.c.j.cum ibi not.extra de adult.ꝛ ea mari-
tata nõ potuerit habere debitum suũ.a.d.Fran.sepius inter-
pellato

a ¶ Non obstãte.
imo requirit si.d.
l.hꝫ derogatoriã
vt p Bar.c.j.per
quos fiat inuesti.
in fi.princ.in vsib.
feu.Oldra.consil.
cccxxvj.cum seq.
Jas.Alcia.l.cau-
sas.C.de transac.

b ¶ Dictos.s.xlj.
vt pleni⁹ Cepol.
qui sup eodẽ the-
mate cõsuluit iter
cõsi.cri.cõsi.xxvj.

c ¶ Imo.Pau.ꝯs.
cccxcix.princip li.
j.Bal. Anch.ei q
iurat colũ.ix.C.d
bonis aucto. iud.
possiden. Jas.l.j.
col.iiij.C.de testa.
Hyppol. Marsi.
sing.clxxvij.ad fi.
Hyero. cano.l.ij.
nu.ccvj.ff.d orig.
iur.Aret.rub.ꝯsi.
xiij.co.ij.Cla.ver.
furtum.§.xlj.Cõ-
rad.de sum.de cõ
tract.q.xxxij.cõ-
clu.ij.ꝛ.q.xlij.Ja-
co.almin.post pa
lu.gabriel.ꝛ alios
in.iiij.sen.di.xv.q.
ij.quorũ tñ dicta
vt hic recte ait ale
xan.non sunt tu-
ta.adde in.lib.iiij.
cõsil.cxxvij.num.
viij.

pellatio qui solũ dabat v̾ba videt̃ qđ furtiue potuerit dictas
pecunias accipere ⁊ postq̃ cognouit scandalum oriri posse qꝛ
d. Francis.inculpabat etiã Zachariã eius maritũ q non erat in
culpa restituit dictã pecuniã videtur ꝙ nõ deliquit:qꝛ vsa est
cõsilio.l.seu.Jnn.pap.ergo non vr̃ fuisse delictum saltẽ puni-
bile:qꝛ qđ fit lege ꝑmittẽte penã non meret̃.l.gracchus.C.de
adulte.ac ẽt qs nõ debet legis autoritate decipi.¶ Et lꝫ ꝑdi
cta vera eẽ videant̃ tñ in casu nr̃o credo ꝙ ipsa Bñuenuta de
liquerit:nã nõ est dubiũ ꝙ in ciuitate Brixie q̃ est ciuitas in-
signis ĩ qua habetur copia pretoris ⁊ iudiciũ ⁊ peritissimorũ
virorum iuxta.c.statutũ.cũ ibi nota.de rescrip.li.vi.potuisset
ipsa Bñuenuta ius suũ conseq ⁊ ꝓbare de iuribꝰ suis.¶ Nec
ei obstare poterat aliqua violẽtia.l.nõ est verosimile.in prin.
ff.qđ met.cau.⁊ iđ debebat pretorẽ vel aliũ iudicem adire nec
ius sibi propria autoritate dicere:qꝛ illud est regulariter pro-
hibitũ.vt.l.extat.vbi est casus notabilis pro questione nostra.
ff.qđ metus cã.in.l.pen.⁊ fina.ff.ad.l.iuliã de vi.pri.vbi etiam
videt̃ casus ⁊c.hoc facit.l.si quis in tantam.C.vnde vi.⁊ insti.
vi bono.rap.§.j.cum simi.¶ Jtem reperimus certos casus in
quibus licet ꝓpria autoritate ius sibi dicere qui no.in Spec.
de aduo.§.j.ver.qui vult ꝓpria autoritate ⁊ ꝑ gl.⁊ doc.in.l.ex
tat per Bal.in.c.j.§.j.in princip.de pace iura fir.sed iste casus
nõ cõnumeratur inter istos ergo ex ar.gl.no.insti.de actio.§.
actionũ.¶ Jmo videt̃ ꝙ contrariũ sit verius ꝑ no.ꝑ Jnno.⁊
doc.in.c.vt ꝑterite.⁊ in.c.querelã.extra de elec.in qui.habet̃
ꝙ nõ est licitum sibi ius dicere ꝓpria autoritate.¶ Pro hoc
allego gl.ordinariã.j.distin.c.ius naturale.que vult ꝙ tũc de
mum potest quis ius dicere ꝓpria autoritate vnde alio modo
nõ põt qs ius suum cõsequi per iudicẽ.xxiiij.q.ij.c.j.⁊.l.ait ꝑ-
tor.§.si creditore.ff.de his que in frau.credi.¶ Nec vr̃ obstare
id qđ dicitur de iudicibus qꝛ intelligitur qñ nõ potest haberi
copia iudicis per ꝑdicta.nec obstat qđ singulariter no.Jnno.
in.d.c.olim.el.j.quia licet illud dictum sit periculosum vcꝫ qđ
propria autoritate potest quis rẽ etiã equiualẽtem furtiue ac
cipere vbi non possit haberi copia iudicis vel superioris dum
tñ nõ possit gñari scãdalum.nec vnq̃ tale cõsiliũ dare vellem.
¶ Tñ posito ꝙ sit verũ in casu nostro potest facere in cõtra-
riũ.qꝛ dicta bñuenuta potuit cogitare ꝙ ex dicta subtractio-
ne oriret̃ scãdalũ sicut ortum est:qꝛ dictus Franc.inculpabat
Zachariam eius maritum:⁊ potuisset etiam alius de familia
faciliter inculpare:⁊ ideo nõ fuit licitum dictam pecuniã sub
trahere maxime cũ fractura cophani ex quo fracto de necessi
tate debuisset aliquẽ inculpare ⁊ scãdalũ facere.¶ Et iđ con-
cludo ꝙ illa subtractio cõtinet in se delictũ qđ sentit Jnno.in
dicto.c.olim.vbi etiã in casu quo propria autoritate licitũ est
accipere vbi scandalum non generet̃ appellat furtum dũ di-
cit dũmõ ex tali furto nec malũ nec scãdalum oriat̃ ⁊ ꝓbat̃ in
d.l.extat.qđ me.cã.⁊ in.l.pe.⁊ fi.ff.ad.l.iul.de vi priua.vbi.d.l.
pe.elegãter dicit ꝙ verecũdie nec dignitati nec pietati conue-
nit quicq̃ nõ iure facere hoc etiã possum ex culpa.ideo nõ fa-
2 ciẽdũ nec tolerãdum.ar.l.exemplo.C.de prob.cũ si.¶ †Circa
ꝫm an tale delictũ aliqua pena puniri debeat ⁊ videt̃ ꝙ nõ:qꝛ
a d.be.erat domestica[a].d.F.vt dicũt testes:ergo si fecisset furtũ
tñ non teneretur actione furti.l.respiciendũ.§.furta domesti-
ca.ff.de penis.sꝫ breuiter ego teneo ꝙ tale delictum est puni-
bile iuxta.l.extat.cũ ibi no.qđ me.cau.⁊.l.pen.⁊ fi.ꝑallegata.⁊
si esset furtum de quo dicet̃ i scđo dubio puniri deberet pena
furti:qꝛ.d.b.nõ erat mere domestica ex quo non habitabat cũ
F.nec erat eiꝰ pedisse qua.vt habet̃ in.d.§.furta domestica.⁊
l.ꝑsenti.§.sane.⁊ in glo.⁊ doc.C.de his q ad ecc.cõfu.⁊ instit.đ
testa.§.⁊ si filiꝰ.ꝑ gl.⁊ doct.⁊ ꝑ glo.⁊ cano.in.c.in lr̃is.extra de
testi.cũ simi.¶ Nec obst.qđ ipsa habitabat in parte inferiori
domꝰ.d.F.qꝛ ex quo nõ habitabat expẽsis Frã.sꝫ ꝓpriis:nec
pro eiꝰ seruitio cẽset̃ inhabitasse potius in aliena domo.arg.
l.si quis duas.§.si qs partẽ.ff.cõia predi.vbi dicit̃ qđ alia do-
mus dicit̃ interiecto pariete.⁊ no.in.l.qđ in rerum.§.fi.de leg.
j.¶ Preterea etiã si fuisset domestica puniret̃ ẽt furti pena si
furtum esset:qꝛ hmõi furtum non est leue imo magnũ.ex quo
ꝫm formã statuti ẽt pro minori qs deberet furca suspendi:nã
d.§.furta domestica.loquit̃ de leuiori furto scꝫ.modico.vt ibi
ptꝫ ergo si sunt maiora punienda sunt hmõi furta.vt ibi not.
¶ Circa tertiũ ⁊ vltimũ qua pena puniri debeat.d.b.est priꝰ
cõsiderãdũ qđ delictũ est istud ex quo facillime intelliget̃ qua
pena puniet̃.¶ Et vr̃ q.d.b.furtũ cõmiserit qꝛ in eo videtur
cõtineri oĩa que in diffinitione furti cõtinẽtur.⁊ sic diffinitio
vr̃ cõuerti cũ suo diffinito.l.j.§.dolũ.⁊ ibi not.ff.de dolo,⁊ no.
gl.in rub.extra de sum.tri.⁊ fide ca.¶ Qđ aũt oĩa cõcurrant
ptꝫ ex diffinitiõe furti.vt.l.j.§.furtũ.ff.de fur.⁊ inst.de ob.que
ex delic.nas.§.j.⁊ ibi not.in casu nostro fuit ꝯctatio rei aliene
inuito dño ꝑ.l.q vas.§.vetare.ff.đ fur.¶ Hoc ẽt appet qꝛ ipe
facit dare querelã.d.iudici maleficiorum cõtra.d.b.qđ ꝑfecto
nõ fecisset si voluntate eius ẽt tacita facta fuisset.quia sequen
tia declarant precedẽtia.l.si seruus plurium.§.fi.de leg.j.Jtẽ
fraudulosa:qꝛ fuit clã.ar.l.nõ existimo.de admi.tu.⁊ ar.c.cõsu
luit.cũ gl.in ver.clã.extra de offi.dele.⁊ ꝑ hoc facit qꝛ q aliq̃d
clam facit presumit̃ fur:vt no.Pau.de cast.in.l.in ciuile.ff.de
fur.⁊ pro hoc gl.in.l.qui intra.C.de incest.nup.⁊ i.l.j.C.de in-
terdic.matri.cũ si.Jtẽ qđ fuerit lucrosa ⁊ aĩo lucrãdi subtra-
xit videt̃ probari:quia postq̃ hoc fuit detectum ipsa aufugit
de domo ⁊ negauit rapuisse dictam pecuniam.⁊ in iud.circa
3 hoc varie locuta fuit.¶ †Sꝫ his nõ obstãt.teneo ꝙ imo istđ
nõ fuerit furtũ duplici rõne.Prima est qꝛ hoc vr̃ fecisse ꝓnci-
paliter qꝛ erat creditrix ipsius.F.in tanta quãtitate ⁊ maiore
attento stupro commisso ꝑ ipsum cũ ipsa.vt apparet ex atte-
stationibus coniuncto.c.j.cũ ibi no.extra de adulte.⁊ qꝛ stete-
rat quibusdã annis maritata sine dote ꝓpter quã nõ libenter
videbat̃ a marito suo iuxta.l.fi.C.ad velleia.⁊ in aut̃.de nup.
§.si qs eñ duxerit.col.vij.cũ si.⁊ quotidie a suo marito incre-
pabat̃ qđ iret sine dote.nam cuꝫ ipsa sit satis de bona familia
⁊ fideliter ꝑ.xij.annos seruierit.d.Francisco etiã gubernando
pecunias suas vt apparet ex ꝓcessu presumẽdũ est bñ de ipsa
iuxta.l.ꝙ si nollit.§.si mancipiũ.cũ his q̃ ibi no.⁊ maxime per
me.ff.de edil.edic.¶ Et ideo illud qđ fecit subsistente casu de
debiti nõ soluti in dubio ꝓsumẽdum est ꝙ dictam pecuniam
acceperit cã sibi satisfaciẽdi ꝓut ipsa ĩ iudicio dixit ⁊ ꝓsertim
cũ ex attestationibus appareat ꝙ ipse Franci.⁊ eiꝰ mr̃ cõque
rẽte ipa Bñuenuta ꝙ sibi nõ satisfaciebat ipe dicebat capias
⁊ tibi soluas lꝫ hmõi verba intelligi debeant tanq̃ verba gña
lia q̃ nõ sunt obligatoria.vt est gl.in.l.ij.C.in qbꝰ causis colo-
ni.lib.xj.⁊ habet̃ in.c.cum venisset.extra de instit.⁊ in.l.obli-
gationũ substantia.de actio.⁊ obliga.⁊ per Ludouic.Rom.
in rub.ff.de arbi.in.ij.col.vel qđ saltem intelligi debeant ciui
li mõ sed nõ frangendo cophanũ vel capsam:arg.l.si cui.ff.de
seruitu.tñ negari nõ potest ꝙ ipsa mulier eo animo acceperit
vt sibi satisfaciat.vt ptꝫ ex supradictis.⁊ propterea nõ potest
dici furtũ quia non facit animo lucrandi sed sibi satisfaciẽdi.
¶ Secũda ratio est quia ipsa credidit sibi licere tñ quia ipsa
erat creditrix tñ ẽt oportet verba Frã.⁊ matris sue qbꝰ facil-
lime credere potuit.arg.gl.no.in.l.titio fundus.ff.de condi.⁊
demõ.⁊ maxime in domu ipsius Frã.⁊ licet illa verba Fran.⁊
eius matris nõ tẽderẽt ad hoc vt facto cophano deberet di-
ctã pecuniã auferre:tñ qꝛ ipsa credidit hoc sibi licere propter
dicta verba:dato ꝙ sibi nõ licuisset,sicut sibi licitũ nõ fuit vt
dixi.S.in ꝑmo dubio nõ dicat̃ furtũ cõmisisse:qꝛ furtũ non đꝛ
sine animo furãdi:vt probatur inst.vi bo.rap.§.j.ibi:nec fur-
to teneri:q eo aĩo capit,⁊ ꝓbat̃ in.l.si quis vxori.§.si qs asinũ.
in fi.ibi:furti ita demũ teneri si furãdi aĩo id fecisset.ff.de fur.
⁊ probat̃ in.l.si quis testa.§.fi.ff.ad.l.aquil.vbi dicitur ꝙ furti
nõ tenet̃ ille:qui dedit alicui damnũ:nisi animo furtũ faciẽdi
hoc fecerit:qꝛ furtum factũ,id est,cõtradictionem ⁊ animum
faciendi exigit,vt ibi dicitur.¶ Et profecto ĩ casu nostro.d.
Beneue.acceperit dictã pecuniam,⁊ licet non recte fecerit:tñ
ex predictis ⁊ his:q̃ in processu continent̃,iudicat̃ fecisse non
animo furandi:sed sibi satisfaciendi.propterea nõ potest dici
ipsam ꝓprie furtũ ꝯmisisse.¶ Et ad hoc allego Rofr.i libel-
lis suis iuris ciuilis sup cõstitutiõe diui Marci:q̃ est.l.extat.
ꝙ me.cau.circa fi.vbi dicit not.ꝙ qñ creditor accepit rem de-
bitoris ꝑ sibi satisfaciẽdo:non tenet̃ vi bo.rapt.qꝛ nec rapinã
voluit cõmittere,⁊ forte credidit sibi licere:cũ voluntas ⁊ pro-
positum distinguat maleficium vt.l.hoc iniurie.circa prin.ff.
de fur.¶ Et eadẽ ratione dico ꝙ.d.Beneue.noluit furtũ cõ-
mittere:⁊ credidit forte sibi licere,⁊ per cõsequẽs actiõe furti
nõ tenet̃.ex predictis sequitur cessare dubitationẽ de statuto
Brixiẽsi in quo đꝛ,si quis fur nõ famosus furtũ fecerit pecu-
nie vltra libras.l.mar.furcis suspẽdit per regulã.⁊ qꝛ sumꝰ in
casu dicti statuti ex quo.d.Be.furtũ nõ ꝯmisit nec furti tene
tur.¶ Preterea ẽt si essemꝰ i casu furti ⁊.d.Be.furtũ vere cõ
misisset teneret pena furti:nec teneret̃ pena illiꝰ statuti vt fur-
cis deberet suspẽdi:qꝛ illud statutũ nõ comprehendit feminã
4 furtũ cõmittentẽ,sꝫ solũ masculũ tribꝰ rõnibꝰ.¶ †Quia qñ
masculinũ profert a iure qualificatum:sicut est hoc nomẽ do-
ctor,medicꝰ,religiosus,in materia penali nõ includit̃ femina
religiosa vel hñs illã quãtitatẽ:vt in cle.eos.de consan.⁊ affi.
⁊ ita intelligit illũ tex.ibi Pau.de leaza.⁊ etiã Car.in.v.op.⁊
Do.de sancto ge.in.c.generali.de ele.in.vj.⁊ probat̃ in.c.qm̃.
§.pe.de simo.facit tex.xxvij.q.j.impudicas.⁊ ita tenuit i.l.j.ff.
de ver.si.vbi plenissime vltra oẽs examinaui an ⁊ qñ masculi-
nũ genus concipit femininũ:hoc tñ habet dubitationẽ per.l.
quicũq̃.C.de ser.fug.intelligẽdo ẽt in serua fugitiua,de quo
me remitto ad ibi no.qꝛ alie sequentes rationes magis vrgẽt.

a ¶ Domestica.nõ seruamus ⁊ bñ qđ domesticitas furtum aggrauat.

¶ Alia ratio est, qꝛ qñ adiectiuum cum suo substantiuo sonãt in masculino tm̃, vt in hoc exemplo, si qs filius vel seruꝰ vel quicunqꝫ laborator. vt in casu nostro, si quis fur famosus ⁊c. tunc eo casu quo masculinum cõcipit femininũ hoc fit ex extensione, non ex ꝓpria signifi. ꝺm subiectã materiã: vt ꝓbatur in. l. quisqs. ⁊ in. l. pronunciatio. in prin. ff. de ver. signi. qꝛ talia subiecta sunt: qualia predicta demonstrãt: vt est tex. cuꝫ gl. in. c. inter dilectos. in ver. neqssent. de fi. instru. ⁊ not. gl. i. c. dudum. j. in ver. prohibemꝰ. de deci. ⁊ hoc vr̃ fuisse de mente Bar. in. l. j. ff. de ver. sig. ⁊ iõ cũ sumus in casu statuti exorbitantis a iure cõi: qꝛ de iure cõi quis regulariter ꝓ furto non dꝫ mori: vt in auẗ. sed nouo iure. C. de ser. fug. ⁊ ibi plenissime declaraui: ⁊ tale statutũ sit penale, ⁊ contra ius cõe dꝫ intelligi in casu proprio, ⁊ non improprio per viã extẽsionis: vt i. l. iij. §. j. ff. de neg. gest. l. qcqd astringende. cũ ibi no. de ver. obli. vt no. in. d. l. j. ⁊ in. l. quicunqꝫ. de ver. sig. ⁊ ibi plene dixi in. ij. q. principali. propterea masculinum nõ cõcipit femininũ: qꝛ in odiosis ⁊ penalibus:[a] ac strictis masculinũ nõ cõcipit femininũ: vt est casus no. in. l. j. §. qua re. ff. ꝺ ven. in pos. mittẽ. et ita no. Lud. ro. in. l. ij. in prin. in. ij. col. ff. de ver. ob. ¶ Tertia
5 rõne, † qꝛ qñ masculinũ genus proferẗ a lege vel statuto in materia dr̃i[b] q̃ nõ cõuenit vtriqꝫ sexui: sꝫ solũ masculino: tũc masculinũ non concipit femininũ. vt no per Pau. de leaza. ⁊ Do. de sancto ge. in. d. c. gñali. de ele. in. vj. Car. in. d. cle. j. de ele. ⁊ dixi in. d. l. j. in. ij. q. i. ij. fallẽtia. ⁊ põt esse rõ: qꝛ actꝰ agentiũ debẽt operari in patiente bñ disposito ꝺm philosophũ: sꝫ in casu nostro statutũ loquẽs in masculino de fure non famoso, vt furca suspendaẗ: non conuenit nature mulieris, neqꝫ eiꝰ sexui: qꝛ mulieres ꝓ delicto nõ suspendũtur: nec suspendi cõsueuerũt in hac pte ꝓuincia, nisi ꝓ cã status, ⁊ pro crĩe lese maiestatis: ⁊ iõ nõ est p̃sumẽdũ ꝙ statuẽtes voluerint cõprehendere mulieres, ⁊ feminas. arg. l. planũ. §. equitij. ff. de vsu ⁊ ha. ⁊ ar. l. si quis filio. §. initiũ. ff. de iniusto test. ⁊ l. ex militari. ff. de testamẽ. mi. ⁊ qꝺ no. Bal. in. c. j. §. si vero. de feu. guar. ⁊ castal. vnde ex his concludendo ꝙ pena mortis. d. Be. imponi nõ põt. ¶ Sed dubiũ remanet, nunqd possit, ⁊ debeat puniri vigore statuti positi sub rubrica de pena committentis aliqꝺ malũ, de quo nõ esset pena determinata: ⁊ videẗ ꝙ sic: qꝛ illud statutũ vult, ꝙ vbi quis cõmiserit aliquod malũ de quo non eẽt determinata pena ꝓ statutũ cõis Brixie potestas debeat cõdẽnare, ⁊ penã imponere ꝺm simile statutũ si quid esse reperireẗ in volumine statutorũ: sed iste casus nõ determinatus ꝓ statutum: ergo vr̃ ꝙ ꝓ simile debeat determinari: ⁊ sic ꝓ statutũ pro pena furti non famosi. In cõtrariũ teneo esse veritatẽ per clausulam in fi. appositã ad dictum statutũ, dũ saluo semper statuto. xij. sub rub. ꝙ nullus corporaliter puniaẗ: in quo statuto cõtinetur qꝺ nullus corpaliter puniaẗ, nisi. l. municipali caueaẗ. que clausula, cũ possit cõmode referri, ad totũ statutũ debet referri. l. talis scriptura. cum ibi no. ff. de leg. j. ⁊ in l. prima. C. de liber. preter. et in. c. ij. requiris. extra de appella. ⁊ in. l. si idem cum eodem. §. fi. ff. de iurisd. omnium iudi. ⁊ in dictis locis per doc. ¶ Et hoc forte importat verbum, semper dũ diciẗ saluo semper: quasi dicat saluo etiã omnibus predictis casibus vt. l. j. cum gl. ff. solu. matri. cum ibi no. nec est verum ꝙ non possit cõmode referri ad omnia: quia intentio statuentium videtur fuisse, vt nullus puniatur pena corporali, nisi in lege municipali caueatur: vt dicitur i statuto predicto xij. a qua lege non est recedendum per statutum de pena cõmittentis aliquod malum: ⁊ per hoc dixit in fi. saluo. ¶ Preterea ista videẗ magis cõueniẽs interpretatio, qꝛ hoc mõ non corrigitur. d. statutum. xij. quod in dubio nõ est dicẽdum ꝓ. l. nam ad ea. cum ibi no. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ not. per Barto. in. l. j. §. ij. ff. quod vi aut clam. ⁊ maxime ipsum reseruando in speciem dicendo, saluo semper, ⁊c. ¶ Et istam partem puto veriorem nisi in ciuitate Brixie fuisset interpretatum eo obseruatum contrarium, ꝙ tunc illud esset seruandum. l. si de interpretatione. ff. de legib. ¶ Et iõ concludo ꝙ. d. Beneue. de iure cõi posset puniri si hoc esset petitum in amissione crediti vt. d. l. extat. et. l. pe. s. creditoris. ff. ad. l. iul. de vi priua. vt efficereẗ infamis. vt. l. fi. eodem tit. ⁊ iste pe. procedendo per viam inquisitionis, ꝓutprocediẗ, nõ debẽt habere locum maxime stãte statuto. xij. in quo contineẗ, ꝙ nullꝰ corporaliter puniaẗ nisi. l. municipali caueaẗ. sed aliter puniatur pecuniariter arbitrio dñi potestatis, ⁊c. ⁊ ꝺm istud statutũ dꝫ fieri condẽnatio pecuniariter tm̃ in arbitrio dñi potestatis inspecta conditione qualitatis predicte. d. Bene. quibus cõditionibꝰ dictũ est. s̃. de inspecta qualitate delicti. i. q̃titatis pecuniarum, ⁊ cã delicti: ⁊ apertura, ⁊ fractura cophani: que fractura aggrauat delictum per ea que not. Paul. de castr. in auẗ. sed nouo iure. C. de ser. fugi. ⁊ per Bar. in. l. j. §. inter effractiones. ff. de effra. ⁊ expila. ⁊ etiam de iure communi auferentes pecuniam fracto pariete, vel capsa ciuis roma. vel honestioris vltra penam exilij condẽnari non poterant. ⁊ quidam ciuis roma. propter hoc iussus est abstinere a prouincia Aphrica vnde erat: ab vrbe, ⁊ Italia. sed plebei vltra penam operis publici non condemnabatur. vt. d. §. item effractores. ⁊. §. finali.

a ¶ Penalibꝰ. are. cõs. xxxix. deci. ꝯs. ccxxx. in fine. vide Alberic. iiij. statu. q. lxvj. ⁊ ꝑ oẽs i. l. si quis id ꝙ. de iurisd. om. iudi. Andre. tiraq. in cõsu. picto. de retrac. §. j. gl. ix. nu. clxxxvj.

b ¶ Differẽtia. bal. ꝯsi. ccj. nu. iij. lib. j. Cor. ꝯsil. cxxxviij. col. iiij. cõsi. clvj. li. j. deci. l. ij. nu. xcv. ꝺ reg. iur. secus in materia indifferẽti. Andr. tiraq. in cõsu. picto. de retracta. §. j. glos. ix. nume. cciij.

Summarium.

1 ☞ Princeps an possit auferre ius alterius. nu. 12.
2 Feudum dicenti incumbit onus probandi.
3 Feudum non est quando reale, sed quando personale seruitium debetur.
4 Homagium quid, ⁊ differentia emphyteusis.
5 Testes deponentes quem possedisse vt vasallum, non ꝓbant nisi rationem vel non interrogati reddant idem si deponant de negatiua. nu. 6. ⁊. 10.
8 Contractus emphyteuticus requirit scripturam.
9 Testis verba dubia contra producentem interpretantur.
11 Enunciatiua probant inter eosdeꝫ ad finẽ principalis actus.

Consilium. CXXXVI.

Viso ⁊ examinato processu, ⁊ actis oĩbus gestis corã eximio legũ doctore dño Iuliano de cochapanis olertis, ꝑ magnificũ ⁊ potentẽ dñm meũ. d. Thadeũ de mẽfredis dñm Imolẽsem. ⁊ ad sibi referendum in cã ⁊ lite vertente inter Io. Bertoli ex parte vna, ⁊ Marchetũ ex parte altera visis attestationibus testiũ triũ ꝓ parte Ioã. productorũ ⁊ viso instrumẽto cõcessionis domorũ facto pro contractu procu. prefati dñi, ⁊ alio instrumẽto eius cõcessionis quorũdam bonorũ ex facto dicto Io. ꝑ magnificũ. d. p̃dictũ. ¶ Et in effectu vidẽdũ quis p̃dictorũ habet potiora iura in bonis immobilibꝰ: de qbꝰ in d. instrumẽto cõuẽtionis facta est mentio, q̃ bona possidebantur ꝑ Mẽgũ ⁊ Marchetũ p̃dictũ. ¶ Et vr̃ in prima cõsideratione dicendũ Io. vt potiorẽ eẽ p̃ferẽdũ: ad qꝺ ondẽdũ premittere opꝫ ꝓ pte Io. ꝓbatũ fore bõa, de qbꝰ vertiẗ qꝺ fuisse cõcessa olim in feudũ ꝑ illos de cãpalmõte dominos montis Baptaglie antiquo auo paterno dicti Io. ⁊ Mẽgi iunioris proauo ⁊ successiue Bar. filio prioris ⁊ mẽgi dicti Io. patri legitimo ⁊ naturali. hoc em̃ in effectu ꝓbãt nũc testes Io. cõclusiue volẽtes, ⁊ deponẽtes ꝙ Mẽgus antiquꝰ de iure feudi fuerit de dictis bonis inuestitus ꝓ se, ⁊ filijs, ⁊ descẽdentibus a Mattheo ⁊ cãpalmonte: ⁊ ꝙ successiue Barth. possedit dicta bona vt feudalia ꝓ se ⁊ descendẽtibꝰ: vñ licet quo ad acqsitionẽ feudi sit necessaria inuestitura: ita ꝙ nõ nisi per inuestiturã aut successionẽ acqriẗ. c. j. §. sciẽdũ. de cog. feud col. x. ⁊. c. j. qd sit inuestitura; tñ si ꝓbaẗ titiũ noĩe feudi rẽ immobilẽ tenuisse ꝑ vnũ annũ, ⁊ possedisse ꝓ feudo, dño rei sciẽte, patiẽte, ⁊ nõ ꝯdicẽte: ⁊ seruitiũ recipiẽte, ⁊ possidente tãq̃ a vasallo, ⁊ p̃stito iuramẽto ꝑ possidẽtẽ ꝙ inuestitura p̃cessit, dꝫ opportune ꝓbatũ inuestiturã p̃sumptiue p̃cessisse, lꝫ aliter nũc de inuestitura nõ cõstet. vt in. c. j. de consue. rec. feu. c. fi. in fi. si de inuestitu. inter dñm ⁊ vasallũ lis oriaẗ. ergo dato ꝙ oẽs testes Io. nõ deponãt vere de inuestitura, tñ cũ ꝓbãt de possessiõe dictorũ bonorũ vr̃ sufficere. ¶ Scd̃o ad ꝓbãdũ ꝙ fuerint feudalia, adduciẗ instr̃m ꝯcessionis facte Mattheo ꝑ comitẽ: i quo instrumẽto enũciatiue narraẗ, ꝙ bona p̃dicta per nobiles de cãpalmõte ꝯsueta erãt vasallis ⁊ filijs eorũ ꝯcedi: ⁊ ꝑ ꝯñs est feudũ a fide seu fidelitate dictũ in. c. nulla. ꝑ quos fiet inuestitura. ⁊ dicta ꝟba fidẽ faciũt inter partes ⁊ ꝑsonas, inter quas confectũ est dictũ instr̃m. l. optimã. C. de ꝯhẽ. ⁊ cõmit. stip. si ergo bona p̃dicta fuerãt feudalia, ⁊ tractatur de feudo pr̃no: paternũ aũt feudũ appellamꝰ illud qꝺ ꝯcessum ei fuit, q fuit caput agnationis. c. pe. de na. succes. feu. vt fuit Mẽgus antiquus, ⁊ successiue Bar. ꝑ ꝯñs decedẽte Mẽgo iuniore sine descẽdẽtibus masculis, portio eiꝰ ꝑ ius accrescẽdi trãsit ad Io. qui filr̃ est de descẽdẽtibꝰ ꝓmi Mẽgi. ⁊ Bar. vt est tex. in. c. j. ꝺ duob. fra. de nou. bñ. iue. ⁊. c. j. de gra. succe. i feudo. nõ aũt reddit pars Mẽgi ad dñm feudi, vt in iuribus p̃alleg. nec ẽt trãsit ad heredẽ Mẽgi ex testõ: vt no. gl. i. d. §. cũ ꝟo. ꝙ ad emphyteusim tradunt doc. vt Dy. Bar. ⁊ alij scribẽtes in. l. si mihi ⁊ titio. ff. de ꝟ. ob. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. j. C. qñ nõ pe. par. ⁊ Bar. in consi. suo incipiẽ. ex themate viso tria dubia oriunẗ. ⁊ auẗ. si q̃s ruinas. C. de sac. san. eccl. ⁊ in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ in. c. j. §. decedẽte. q feu. da. pos. ⁊ Pe. de anc. in. c. potuit. de loca. ⁊ i. c. j. extra de feu. ¶ Cõfirmanẗ insuꝑ iura Io. ex ꝯcessiõe facta eidẽ ꝑ magnificum

gnificum dominũ antedictũ:cuius conceptionis vigore ade-
ptus est Jo.possessionem bonorũ dictorũ seu in ea apprehen
sa perseuerãt,⁊ sic potior esse videtur marcheto ꝙ quãꝗ cõces-
sionẽ habuerit a procuratore eius dñi,tñ nunꝗ fuit possessio-
nem adeptus saltem ante concessionẽ factã Joanni predicto:
hec ꝓbant̃ in.l.quoties.C.de rei vend.⁊ in.l.siue aũt.§.si duo-
bus.ff.de pup.plus voluit in dicta cõcessione princeps ⁊ dux
antedictus:scꝫ ꝙ ꝯcessio fcã marcheto manis ex iustis causis
1 redderet̃:† ⁊ princeps ex cãus ⁊ rem alterius auferre potest.
l.itẽ si verberatum.ff.de rei ven.l.lucium.ff.de euictio.no.Pet.
Cy.Bal.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offer.⁊ Bal.in.l.fi.C.
si contra ius vel vti.publi.⁊ in proemio.ffoꝝ.⁊ in.l.j.post glo.
ff.de consti.prin.⁊ cano.in.c.que in ecclesiarũ.de cõstit.⁊.c.ple-
riqꝫ.de immu.eccle.⁊ Bal.in.l.fi.C.sen.resciñ.non pos.cũ simi.
⁊ in principe presumit̃ in dubio iusta causa:vt not.Cy.⁊ Bal.
in.d.l.rescripta.⁊ cano.in.d.c.que in ecclesiarũ.⁊ Anto.de bu.
in.d.c.cũ inter.de renunti.⁊ Abb.sicu.in.c.cũ olim.de re iudi.
ar.eoꝝ que habẽtur in.c.cum in nostra.de renũ. ⁊ in.c.sicut.⁊
in.c.cum inter.de re iudica.pro eius enim integritate iura pre-
sumunt.vñ voluerunt ꝙ ab eius sententia tanꝗ iusta appel-
lari nequeat.⁊ ꝙ quelibet voluntas principis presumatur esse
iusta:glo.elegans in.l.relegati.in gl.fi.ff.de penis.nisi euiden-
ter cõtrariũ appareat.¶ Sed premissis non obst.puto in pro
posita questione contrariam sniam probabiliorẽ esse,vt ex in-
fra dicendis cuicunqꝫ recte sentiẽti liquere poterit.pro quorũ
2 fundamento† presuppono ꝙ Jo.alleganti ꝙ dicta bona iam
possessa per mengũ vltimo defunctũ fuerũt cõcessa maiorib⁹
⁊ ascendentibus suis in feudũ incũbit onus probandi.c.vasal
lus si feudũ.si de feu.fue.cõtro.⁊ in.c.fi.de leg.cõra.est eñ ta-
lis allegatio fundamentũ intentionis Jo.nam cũ mẽgus vlt.
possideat bona,de quibus vertitur questio,⁊ ex eis fructus ꝑ-
cepit,presumitur in dubio possedisse pro suo,⁊ vt dñs.text.est
optimus in.l.filiusfa.§.diuus.versi.idẽ princeps.in fi.ff.de leg.
j.quã ad hoc ibi no.Ange.in.l.titia.ff.de solu.⁊ ibi doc.quam
l.ad hoc alleg.Bald.in.l.ij.in.ix.q.C.de serui.⁊ aqua.⁊ no.do-
cto.⁊ ibi gl.in.l.ij.C.de acquir.posses.nõ autẽ ꝑsumit̃ possedisse
alieno nomine,vel contẽplatione alterius,⁊ non tanꝗ dñs.vt
possidẽt vasallus,emphyteuta,⁊ similes.l.male agit̃,vt Bar.
post glo.de prescrip.xxx.an.⁊ no.in.l.j.§.ex cõtrario.ff.de acq.
pos.⁊.l.si certo.§.si duobus.ff.cõmo.vnde Joã.alleg.ꝙ bona
illa erant feudalia incumbit onus ꝓbandi.l.ei qui dicit.ff.de
proba.⁊.l.matrẽ.cũ ibi no.C.de proba.Secundo premitto qđ
feudũ acqrit̃ vasallo aut ꝑ inuesti.aut qñ per annos.xxx.pos-
sedisset quis tanꝗ vasallus prestãdo dño seruitiũ veluti vasal-
3 lus.c.si quis per.xxx.si de feu.fue.contro.† ⁊ ideo si quispiam
immobilis rei dñs dicit:concedo hãc rem tibi in feudum pro
annua prestatione frumenti:ꝙ istud nõ est feudum sed potius
dicitur emphyteusis vel contractus innominatus:ita dicit
in proprijs terminis Bald.in.l.liberti liberteqꝫ.C.de ope.li.in
vl.col.alleg.quod habet̃ in.c.naturalis.§.ad cũ do.ff.de ꝑscri.
ver.⁊ no.per Cyn.in auf.ingressi.C.de sac.san.ecc.in ver.circa
premissa ad hoc quero.vbi vult Cy.quod illud dicit̃ esse feu-
dũ pro quo quis habet prestare seruitiũ personale nõ reale.c.
j.de forma fideli.feu.⁊ ideo ſm Bal.in.l.liberti.talis recipiens
rem in feudũ.ꝑ annua prestatione,nõ tenet̃ prestare iuramen
tũ fidelitatis ſm formã traditã in.c.j.de noua forma fide.ha-
bet̃.xxij.q.vlt.in.c.de forma.nec censetur feudatarius.idem ẽt
voluit Bal.in tit.de pace constan.in ver.libellarie.circa fin.ibi
quantitates vel frumẽti:vel in spalla porci.vel in vnũ par ca-
ponum quolibet anno:q2 ecclesie lõbardie nõ curant de serui-
tijs armoꝝ,sed de redditibus bursalibus.⁊ his verbis ꝓprie
vtit̃ Bal.in loco proxime allegato vbi subdit qđ in talib⁹ feu-
dis putat,qđ succedat mutus vel surdus etiã natura q alias
ad feuda non admittũtur in.c.j.an mu.vel surdus,⁊ similiter
putat ꝙ in talib⁹ feudis succederet quilibet heres etiã extra-
neus:quia alias in feudo succedere non consueuerunt nisi te-
nore inuestiture alleget se heredem.c.j.qui feu.dare poss.c.j.§.
⁊ si clientulus.de alie.c.fi.si de feu.fue.cõtro.¶ Hoc cõfirmo:
nã lꝫ varijs modis desiniat̃ feudũ nã est beneficium seu bene-
uola actio tribuens gaudiũ capienti,capiẽs pro tribuendo.⁊
in id qđ facit ⁊ propriã sponte sua parata.vt diffinit text.in.c.
j.in qb.cau.feu.admit.⁊ Hosti.in sum.de feu.§.j.vel ſm Jac.
de ardizo.⁊ Bal.in princ.feu.est beneuola actio tribuẽs gau-
diũ capiẽti cum retributione seruit.⁊ istã dist.refert do.Cald.
in.c.ex parte.de feu.¶ Sed quantũ ad propositũ nostrũ dif-
4 finitur feu.ſm Jac.de bel.in princi.feu.nã dicit† ꝙ feudum est
cõcessio rei ꝑ homagio facta,ad differentiã iuris emphyteuti-
ci,ꝑpter quãdã annuã prestationẽ: allegat.C.de iure emph.ꝑ
a totũ.⁊ insti.loca.§.adeo,homagiũ a vero ꝙ ꝑ feu.ꝑstat̃ sumi-
tur ꝑ fidelitate,obediẽtia,seu seruitio ꝑsonali.c.graue.ibi not.

de exces.prela.c.fi.de reg.iu.⁊ ibi no.c.veniens.de actio.⁊.d.c.
ex diligenti.de si.⁊ ibi plene not.Hosti.⁊ doc.⁊ Spe.in titu.de
feu.§.ij.in prin.cum tribus versi.seq.⁊ gl.in cle.sepe.in ver.ho-
mo qui ligius.de verbo.sign.⁊ and.de iser.in.c.j.de no.for.fid.
¶ Fortifico predicta autoritate Guli.in Spec.in tit.de loc.in
§.nunc aliqua.in fi.vbi dicit.quod cõtractus emphyteuticus
differt a feu.q2 feu.gratis ⁊ libere ob remunerationem concedi
tur:sed emphyteusis cõcedit̃ pro certa pensione:⁊ a princ.cer-
tum quid quandoqꝫ datur domino concedenti.alleg.c.consti
tutus.de relig.dom.§.adeo.¶ Et ideo aliud est feudũ ⁊ aliud
est emphyteusis ſm Hos.in sum.de feu.in prin.⁊ And.de iser.
in prin.feu.in.xj.col.⁊ Bal.in auf.si quas ruinas.C.de sacro-
san.eccle.in.v.col.⁊ in rub.C.de iure emphyteu.Bal.in.l.vt iu-
reiuran.§.si libertus.ff.de ope.liber.⁊ patet ex proxime dictis.
¶ Et ideo in materia de qua agit̃ est expeditum ꝙ si ista bo-
na non erant feudalia,dato ꝙ essent emphyteutica,transirent
ad machetum ⁊ ad quartũ heredẽ extraneũ.d.l.viam.C.loca.
⁊ no.Spe.de locat.§.nunc aliqua.verum etiam dixi supra refe
rendo Bal.nisi tenor inuestiture seu cõcessionis aliter se habe-
ret quod an ita sit in casu nostro infra subiungã.⁊ ita loquitur
Bar.in.l.si mihi ⁊ titio.ff.de ver.ob.cum concordantijs scilicet
quando emphyteusis fuerit tantum modo concessa pro reci-
piente ⁊ descendente tunc enim est certũ ꝙ nõ potest transire
ad heredem extraneũ.¶ His pro fundamento sic presuppo-
sitis vidẽdum est an Joannes probauerit bona predicta fuis-
se concessa in feudum mengo antiquiori,vel Bar.eius filio,vel
eius descendentibus interueniente inuestitura,prout requirit̃
vere ⁊ presumptiue vt dixi.vel saltem tanquã feudalia prescri-
pta fuerũt.¶ Et in hoc cõcludo ꝙ nõ ex pluribus.¶ Primo
enim capio primũ testẽ Joannẽ deponentẽ ꝙ dñ Bar.teneret
in feudũ bona pro se ⁊ descẽdentibus,⁊ qđ omnia instrumẽta
quesiuit in dictis locis ⁊ circunstãtijs fuerit subesse forma.⁊ ꝙ
vidit Pe.⁊ Jo.filios Bar.possidere.d.bona a tẽpore patris ci
tra ⁊ per totum illud tẽpus:⁊ qđ sibi testi a factore domini Lu
douici dñi Jmolensis fuit solutũ per.d.Pe.⁊ Jo.de predictis
bonis:quia erant fideles ⁊ feudatarij illoꝝ de campelmonte.
⁊ super.xv.capitulis dicit,qđ bona fuerunt feudalia illorũ de
campalmonte.⁊ de causa scientie interrogatus respondit q2 re
colligit affictus nomine illorum de campalmonte de dictis bo
nis pro se ⁊ descẽdẽtibus,qđ per dicta bona mengus tenuit
in feudum ⁊ soluit affictus.⁊ ꝙ singulariter Pe.soluit singulo
anno medium festarium grani iure feudi,⁊ similiter Bar.post,
⁊ post eius mortem Jo.⁊ dictus Pet.soluerunt.interrogatus
in causa sciẽtie dixit se scire ea que supra dixit,⁊ quod mengus
antiquus fuit inuestitus a Mattheo de campalmonte ⁊c.⁊ ꝙ
nescit an de inuestitura factum fuit instrumentum.testis enim
inuestituram non probat:quia interrogatus in causa scientie,
debet reddere rationẽ dicti sui per alterum ex quinqꝫ sensibus
corporis.l.qui testamento.§.fin.ff.de testi.l.testium.C.de testi.
in auf.de here.⁊ fal.§.fin vero ob.non enim deponit qđ viderit
aut inuest.fieri,vel an audiuerit Mattheum de campalmonte
verba apta proferentem ad inuestituram secundum formam
traditam in.c.j.quid sit inuestitura.⁊ in.c.per tuas.de dona.⁊
in.c.ex ore.de his que fiunt a maiori parte cap.imo dicit qđ ne
scit an de inuestitura factum fuerit instrumẽtum:nam si testis
presens fuisset inuestiture,non ignorasset an de illo actu roga
tus fuisset aliquis ibi existens ab ipso Mattheo ⁊ mẽgo:sed q2
ipse non fuit presens inuestiture,ideo dicit quod nescit an fa-
5 ctum fuerit instrumentum.¶ † Nec etiam deponit quod pre-
dicti mengus ⁊ sui descendentes tenuerũt tanquã vasalli:imo
dato quod hoc deposuisset,tamen cum nõ probet hoc per assi-
gnationem alicuius rationis necessario concludentis per alte-
rum ex sensibus corporis dictum suum esse verum non proba
ret.c.cum causam que inter archiepiscopum.cum ibi no.de te.
c.in presentia.de probationi.l.non ob hoc.§.non ob hoc.C.de
proba.¶ Quinimo dato quod non interrogaretur de causa
scientie,tenerentur isto casu testes dicti sui allegare rationẽ:q2
deponit super his que altero ex sensu corporis nõ percipiunt̃:
nã ꝙ pecunia fuerit numerata bene percipit̃ sensu corporis scꝫ
visu,sed an quis sit dñs feudi,an possideat quis rem tanꝗ va-
sallus,aut feudatarius,aut an ad eum pertineat vt feudũ,hoc
nõ percipit̃ visu,tactu,aut alio sensu corporis.¶ Debet ergo
testis etiã nõ interrogatus assignare rationẽ dicti sui cõcluden
tẽ,vt q2 dicat,ꝙ fuit ꝑsens inuestiture facte per traditionẽ an-
nuli ⁊ impositionẽ bireti.vel ꝙ vidit spatio.xxx.an.eũ possidere
vt vasallũ tãꝗ feudũ,eo ꝙ audiuit eũ prestãtẽ seruitiũ dño illi⁹
feudi:illud seruitiũ petenti:⁊ recipiẽti ab illa ratione dicti feudi
iuxta ea que habent̃ in.d.c.j.de not.forma fid.⁊ qđ teneat̃ isto a
casu assignare rõnẽ dicti sui cõcludentẽ ẽt nõ interrogatus no.
Jmo.in.d.c.cũ causam.que etiã in.d.§.cum oporteat.de accu.

a ¶ [redacted]

⁊ Bar. ⁊ scribētes in l. solā. C. de testib. ⁊ in tractatu de teste.
⁊ Bal. in l. cōuenticulā. C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ in l. pe. in fi. C. de
sent. que sine certa quāti. ⁊ in l. cū hi. §. si integra. ff. de transac.
sed iste testis assignat ratione dicti sui: quia dicit ꝙ affictū sol-
uerūt annuatim: sed solutio affictus annui nō probat ꝯtractū
esse feudalē: sed aliam locationem velut emphyteusis, vt pro-
baui supra, que emphyteusis trāsit ad quēcūqꝫ heredē extra
neum: cū non sumus in emphyteusi ecclesie, vt supra est ostē-
sum. ¶ Nō obst. ꝙ testis secūdus dicat ꝙ omnia instrumēta
que fiūt in dictis locis, fiūt pro se ⁊ descēdētibus: qꝛ rñdeo ꝙ
testis iste nō probat: qꝛ deponit super negatiua, nō dicēdo ꝙ
omnia instrumēta que fiūt in dictis locis circunstātibus, fiūt
sub illa forma negatiua nō coarctata certo loco ⁊ tēpore: ideo
impossibile est quodāmodo ꝙ iste possit vere, ⁊ concludenter
deponere ꝙ nullū instrumentū potuerit in dictis locis in alia
forma fieri: qꝛ nō potuit in omnibus instrumētis interesse. ista
probatur in c. cum. in ecclesia. recte intuenti de causa posses. ⁊
proprie. quem tex. ita allegat Bar. in l. j. in princ. ff. si quis ius
di. nō ob. Dy. Cy ⁊ Bal. in l. actor. C. de probat. per illū tex.
⁊ Ang. in l. si quis alium. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius
voca. vi exi. Et not. etiā Inno. in c. licet causam. de proba. in
glo. que incipit. quid ad rē. ⁊ Bald. in c. si quis per. xxx. si de
feu. fuer. controuer. ¶ Imo redditur talis testis suspectus de
6 falsitate sm doct. in locis preallegatis: † ⁊ testis super negati-
ua deponēs tenetur etiam nō interrogatus assignare conclu
dentem rationem dicti sui vt not. Bal. in d. l. cum hi. §. si inte-
gra. qd non facit iste testis. ¶ Nec etiā ob. ꝙ testis deponat
ꝙ dicta bona fuerint assignata Mēgo in feudū pro se ⁊ descē
dentibus: quia vt dixi supra, iste testis interrogatus de causa
scientie non assignat rationē concludentē: maxime per aliquē
ex sensibus corporis dicto suo cōgruentem: qꝛ nō dicit ꝙ fuit
presens quando dicta bona fuerūt per Mattheū de campal
monte cōsignata Mengo pro se ⁊ descendētibus: ⁊ per cōse-
quēs nihil probat. imo in causa scientie ⁊ assignatione ratio-
7 nis dicti sui nihil in effectu addit vltra primum dictum † sed
ratio dicti testis debet esse diuersa a primo dicto. l. fi. ⁊ ibi per
illū tex. hoc no. Bar. ff. de offi. procura. cesa. ⁊ in l. qui interro-
gatus. per illum tex. ff. de pet. hered. ⁊ Inno. in d. c. causam. ⁊
Bald. in l. non omniū. ff. de legib. ⁊ in d. l. solam. in vj. colum.
8 ¶ † Preterea si dicamus ꝙ dato ꝙ probatū esset dictam cō
fessionem factam fuisse Mengo pro dicto affictu deberet iudi-
cari concessio in emphyteusim. vt cōcludunt doc. cōiter, quos
retuli supra: ⁊ tamē cōtractus emphyteuticus requirit scriptu
a ram [a] aliter non tenet. l. j. C. de iure emphy. ⁊ ibi hoc tenet Pe.
⁊ Cy. ⁊ Bal. idem tenet Bal. in l. contrahitur. ff. de pig. ⁊ in l.
pactum quod bona fide. C. de pac. ⁊ in §. adeo. insti. de locat. ⁊
Io. An. in c. potuit. de loca. ⁊ in c. j. de censi. lib. vj. ⁊ gl. ⁊ Bal.
in rub. C. de cond. ex leg. in vlt. col. ⁊ in l. j. quando non pe. par.
in antepe. col. ¶ Licet sm aliquos in nonnullis locis aliter ser
uatur ꝙ etiam sine scriptura fiunt concessiones in emphyteu-
sim: satis enim comprehenditur ꝙ descendentes Mengi non
tenuerunt dicta bona iure feudi: nam de iure traditum est ꝙ si
post mortē dñi vasallus, vel post mortē vasalli eius heres, per
annū ⁊ diem vnū steterit ꝙ dominū vel eius heredē non adie-
rit fidelitatē pollicēdo, ⁊ inuestiturā petendo feudū amit. c. j. de
capi. corra. ⁊ c. j. §. preterea si quis. de prohi. feu. alie. per Fede.
sed per descendentes Mengi predicta facta fuisse nō apparet.
ergo non tanquā vasalli: ⁊ feudatarij se habuerūt ex predictis
igit̃ patet deposita per primū testē nō releuare Ioannē verbo
etiā fertur vltra predictos defectus ꝙ testis est affinis Ioan-
nis: ⁊ per consequens in hoc etiā esset fides eius dirupta iuxta
no. per Spe. in tit. de teste. §. j. in ver. sed quid si testis in eodem
gradu, cum ver. seq. ⁊ habetur. iij. q. ix. c. absens. el. iij. ¶ Et per
predicta pari ratione patet ꝙ dictum secundi testis non pro-
bat. quinimo in aliquibus minus dicit quā deposuerit primus
testis: vt ex eius inspectione patet, ⁊ in effectu assignat ratio-
nem cuꝫ ser Ber. possidebat dicta bona in feudū, qui soluebat
affictū: que ratio in effectu non concludit ad probationē feudi
vt. s. dixi. ¶ Addit tamē iste testis duo, que nō vident̃ depo-
sita per primum, nec per vltimum testē, si eorū verba recte in-
spicient̃: ⁊ primū est ꝙ illa bona non possint vendi nec posteris
9 relinqui, ⁊ ꝙ sic semper fuit de cōsuetudine ⁊c. ¶ † Ad hoc re-
spondetur pluribus modis, ⁊ primo, ꝙ verba ambigua testis
debent interpretari contra producētem. c. in presentia. de pro-
ba. l. inter stipulātem. §. stichum. ⁊ ibi no. Bar. post gl. ff. de ver.
obli. ⁊ Bar. in l. j. in fi. C. de vsu. ⁊ in l. si quis intentione ambi-
gua. ff. de iudi. cū si. ergo si verba testis dicent qd de consuetu-
ne dicta bona non possunt in testō relinqui, debēt intelligi. s. ti.
legati. ⁊ concordabit cū dispositione iuris cōis sm quā vt vo-
luit Cy. in l. fi. C. de iure emphy. non pōt res emphyteutica le-
gari irrequisito dño: ⁊ idē not. Bar. ⁊ Ang. in l. si domus. §. fi.
ff. de superfic. l. fi. ⁊ in l. vniuersas in aliqbus locis. C. ne rei do.
vel tēplo. licet aliqui cōtra, sed disputare nō est necesse, ⁊ ꝙ ita
debeat intelligi dictū testis, probat̃: nā dicit testis ꝙ lꝫ bona
de qbus est cōtrouersia, nō possunt ꝑ testm̄ relinqui, verbū re-
linquo, relatū ad omnes cōmunes casus, seu species, importat
legatū: nō autē here. insti. l. cogi. ver. ⁊ gñaliter. ⁊ ibi not. Bar.
⁊ doc. in l. his verbis. ff. de here. insti. ⁊ in l. cēturio. in ij. q. prin.
prope fi. de vul. ⁊ pup. ⁊ Richar. mal. in dispu. q̄ incip. filio nat.
⁊c. ⁊ Bar. in l. illa institutio. ff. de here. insti. ⁊ glo. ⁊ doct. in c. si
pater. de testa. in vj. in ver. instituit. ⁊ Ioā. and. ⁊ doc. in c. rax.
de testa. ⁊ doct. in l. quoties. C. de here. insti. ⁊ in l. fi. fami. ercis.
cū si. ⁊ no. gl. in §. si vero nulla. in aut. de her. ⁊ fal. ¶ Preterea
ille qui instituit titium heredē vniuersalē, nō dicitur relinque-
re ei res, quas habebat ⁊ cōducebat in emphyteusim: sed dici
tur relinquere vniuersitatē ⁊ hereditatē: dato ꝙ sub dicta vni-
uersitate cōprehendant̃ emphyteutica, vel alia bona, vt ꝓba-
tur in tex. l. j. C. de euic. q̄ reputat̃ singu. ad hoc vcꝫ ꝙ qui ven-
didit hereditatē, nō dr vēdidisse particulares res hereditatis
⁊ ideo si res particulares hereditarie fuerint cōtra emptorem
euicte, nō possit cōtra venditorem agere emptor, vt ibi dr: licet
sub dicta vēditione cōprehendantur, aliud enī est singulariter
rē relinquere, seu in aliū transferre, qꝛ quedā trāseunt cum vni-
uersitate, q̄ nō possunt singulariter trāsferri. l. quedā. ff. de acq.
rer. do. l. in modi. ff. de cōtrahē. emp. l. j. ff. de fun. do. ⁊ per not.
Inn. in c. ex literis. de iurepatro. ⁊ ꝑ consequēs si Marchetus
est heres vniuersalis nō verificat̃ in eo ꝙ Mengus dicat̃ ipsa
10 bona specialiter sibi reliquisse. ¶ † Scdo rñdeo ꝙ licet sit capi-
tulatū ꝑ Io. de cōsuetudine esse ꝙ. d. bona nō possint relinqui
testō, ⁊ ita deponat testis, tñ cum consuetudo predicta sit iure
nō aūt percipit̃ visu, aut alio sensu corporis, ideo testes depo-
nētes super cōsuetudine debent etiā non interroga. assignare
rationē dicti sui, maxime qꝛ deponit suꝑ consuetudine negati-
ua vt dixi. s. allegando Inno. in c. cū causam. de testi. ⁊ Bal.
in l. cū hi. §. si integra. ff. de transac. ⁊ in l. solā. C. de testib. cum
cōcord. ibi similiter dicūt ꝙ testis deponens ꝙ aliquis prescri-
psit nō ꝓbat, nisi etiā non interrogatus assignat rōnē dicti sui.
¶ Et in specie dicit. d. Abb. in c. cūm que. ꝙ testis deponens
aliquid esse notoriū, vel famā ita se habere, nō probat, nisi etiā
sine interrogatione rōnē dicti sui assignet, facit qd no. Bart. in
l. de minore. §. tormēta. ad fi. ff. de quest. ⁊ Bal. in l. proprieta-
tis. C. de ꝓba. sed iste testis nō assignat rationē dicti sui, quo-
modo, ⁊ per quos actus cognouerit cōsuetudinē semꝑ fuisse,
ꝙ dicta bona nō possunt in testō relinq. prout declarāt doct.
maxime Cy. in l. ij. que sit lōg. cōsue. ⁊ Bal. in l. de quibus. ff.
de legi. ⁊ cano. in c. fi. de cōsuet. ¶ Itē licet homines, quibus
facta esset cōcessio in emphyteusim ꝑ longissima tēpora, stete
runt ꝙ in testō nō reliquerūt bona emphyt. nō per hoc dꝫ in-
duci cōsuetudo ꝙ nō possit relinqui: qꝛ ex nō actib⁹ ex qbus
nō resultat actus affirmatiuus. nō inducit̃ cōsuetudo vt ple-
ne firmat Cy. in l. ij. C. que sit lōg. cōsue. in verbo expeditu, su-
mus de. j. q. principali ⁊c. ⁊ expressius Bal. in d. l. de qbus. in
xx. col. ⁊ Io. and. in c. deo nobis. de cle. cōiu. ¶ Itē iste testis
dicit ꝙ nunꝙ̄ vidit aliū possidere. d. bona nisi Bart. quō pōt
deponere ꝙ cōsuetudo sit ꝙ. d. bona nō possunt relinq testō,
cū cōsuetudo requirat actū frequētari. ¶ Preterea etiā testis
in eo ꝙ allegat cōsuetudinē, est vnic⁹, ⁊ singularis. ꝑ cōsequēs
nō ꝓbat. l. vbi numerus. ff. de testi. c. in omni. extra eo. c. bone.
de elec. ¶ Nec est locus dilationi iuramēti in supplemētū se-
miplene ꝓbationis quo ad probandū consuetudinē. vt elegā-
ter voluit Bal. in d. l. de quibus. in xxij. col. bene faciūt not. ꝑ
Bart. in l. admonēdi. in x. col. in versi. item hoc intelligo verū
nisi careat. in l. idem. ff. de iureiur. ⁊ maxime quādo testis non
assignat rationē dicti sui, prout in casu nostro sm Bal. in c. j.
§. sacramētum. de cōsue. recti feu. addit iste testis vnū aliud. s.
ꝙ audiuit deci ꝙ dicta bona semper fuerūt feudalia: sed talis
depositio non probat qꝛ deponit de auditu: nā vbi volo pro-
bare aliquid factū esse in quo requiratur verus certi hominis
actus, vt quia Titius soluit, ⁊ ꝙ titius cōcessit mihi feudum
⁊ me inuestiuit, non sufficit probatio de auditu testiū. l. vnus
§. testis. ff. de quest. ⁊ in auf. de here. ⁊ falci. si non absunt. iij. q
ix. testes. ⁊ in cap. licet ex quadam. de testib. ⁊ plene Specu. in
titulo. de teste. §. j. ⁊ Inno. in d. c. causam que. ¶ Deficit etiā
iste testis in alio: quia deponere conatur ꝙ ⁊ Bar. pos. in feu-
dum nō recepit, ⁊ per cōsequēs nō probat: qꝛ patet ꝙ nō in-
tellexit verba, que proferebat: ita voluit Bal. in l. j. ff. de hisq.
sunt sui. per id quod ibi habet̃ in text. Et in hoc, ⁊ in reliquis
supradictis peccauit Philip. tertius testis qui nō probat in-
uestituram feudi nec prescriptionē ⁊ aliqua requisita de qui-
bus supra dixi. imo minus dicit ꝙ̄ alij testes, vt legēti liquere
potest

a ¶ Scripturā. nō
est verū etiam de
iure vt dixi in cō-
sue. parisi. in rubr.
de censi. ad fina.
[redacted]

poteſt. Non ob. ꝙ debet ſufficere probatum eſſe, ꝙ per vnum annum poſſederit Mengus primus vel Bar. ꝛ ſui deſcendētes ſciente, ꝛ patiente, ac nō cōtradicente domino feudi, ꝛ ſeruitium recipiente a poſſidēte tanꝙ a vaſallo preſtito iuro per poſſidentē, ꝙ inueſtituram preceſſit. d. c. ſi de inueſti. inter do. ꝛ vaſ. lis oriatur. qꝛ rñdeo ꝙ nō inuenitur iſtud qualificate ꝓbatum per teſtes ſaltē conteſtes, ꝛ dicti ſui rationē concludenter aſſignātes, vt etiā ex inſpectione teſtiū ꝛ ex ſupradictis clariſſime conſtat: nec ad hoc ſufficeret ſcientia vel patientia etiā ſimilis actus facientiū vel gerentiū negocia illorum de cāpelmonte. l. veniunt. §. petitā. ff. de peti. here. ꝛ in cle. cām. in verſi. ſpecialiter conſtituti. de elec. l. tutori. C. de neg. ge. ¶ Non ob. etiam ꝙ in inſtrō ꝯceſſionis facte Marcheto narretur, ꝙ bona iſta per nobiles de campalmonte conſueta erant vaſallis ꝛ filijs cōcedi: quia reſpondeo primo, ꝙ ibi nō narraꝛ qꝺ vnꝙ fuerint conceſſa Mengo in feudū vel Bar. vel eorum deſcendentibus: nō potuiſſet eſſe ꝙ fuiſſent conceſſa in feudū alteri, ꝛ finita cōceſſione ex alio ti. ꝙ iure feudi perueniſſent vel peruenire potuiſſent bona ad Bar. vel ad Mengum. item ſi bene inſpiciatur tenor dicti inſtrumenti ibi non dicitur ſpecifice qꝺ iſta bona fuiſſent vnquā cōceſſa in feudū per illos de campalmonte: ſed dicit qꝺ fuerūt conceſſa in emphyteuſim vaſallis, ꝛ fidelibus vel habētibus alia bona in feudū. nā bene potuiſſent nobiles de campalmōte cōcedere in emphyteuſim dicta bona aliquibus exrū vaſallis, ꝛ fidelibus vel habentibus alia bona in feudum: ab eis ꝛ ita patet fuiſſe intellectum verbum Marcheti in. d. inſtrumento in quo dicit ꝙ ad emptorem tanꝙ ad heredē Mēgi ſpectāt dicta bona: nā ſi intellexiſſet Mēgus, ꝙ bona fuiſſent cōceſſa in feudū. d. Mēgo ꝛ deſcendentibus eius nō dixiſſet, ꝙ ad ipſum Marchetū vt heredē ſpecta-

11 ret: qꝛ illud eſſe nō poterat. vel pōt reſpōderi† qꝛ verba enūtiatiua ꝛ narratiua ꝓlata in inſtrō probant inter partes ꝛ perſonas deſcriptas in inſtrō quo ad actū ꝑncipalꝛ geſtū inter dictas partes. d. l. optimā. ſed ſi poſtea de iſto enūciato ꝛ narrato in. d. inſtrumēto cōtingat principalꝛ diſputari iſtud inſtrumentū non ꝓbat ſufficiēter illud qꝺ enunciatiue vel narratiue fuit expreſſum. ita ſingulariter voluit Innocen. ꝛ domi. Ant. de but. in. d. c. illud. de pſump. per tex. ꝛ etiam de mente glo. in d. l. optimā. dñ allegat. l. cū aliquis. C. de iure delibe. ¶ Itē eſt verū inter eaſdē pſonas q̄ interuenerūt in inſtrō. d. l. optimam. ſed quo ad alias perſonas, vt quo ad Ioānem, nō faciunt fidē illa verba. l. ſi. ff. de interro. act. ꝛ. l. certū. §. ſi qs abſente. ff. de cōfeſ. ꝛ leg. ꝛ not. in. c. ſi. de ſucceſ. ab inteſt. ꝛ ꝑ Bart. in. d. l. admonēdi. ꝛ ꝑ alios in. l. bonefidei. C. de re. cre. ꝛ declarat Bart. in rubri. de fi. inſtr. circa. iiij. col. ꝛ. l. mater. in. vij. C. de rei ven. ꝛ do. Ant. de but. in. c. ſi. de iureiu. ¶ Nō ob. poſtremo, ꝙ de dictis bonis facta fuerit cōceſſio in feudum dicto Io. ꝑ magnificū dñm imoleſem ex iuſtis cauſis ꝛ ante conceſſionē factā ꝑ dñm ꝓcuratorē Marcheto, ꝛ illius cōceſſionis vigore prius adeptus fuit poſſeſſionē Io. ꝛc. qñ rñdeo ꝙ Marchetus cauſam ſuā nō intēdit in inſtrō cōceſſionis ſibi facte ꝑ ꝓcuratorē, ſꝫ ex teſtō Mēgi, cuiꝰ eſt hrs: ꝛ in dictis bonis q̄ feudalia non ſunt vt eſt ſuperiꝰ ꝓbatū ſuccedere pōt: ſiue fuerint emphyteutica bona, ſiue nō: ꝛ ꝑ ꝯſequēs lꝫ ſupior limitare voluerit ꝯceſſionē Marcheto factā ꝑ ꝓcuratorē: non tñ apparet qꝺ voluerit Marcheto vt hrdi mengi auferre ius ſibi queſitū in dictis bonis iure hrditario nec pſumiꝛ illꝺ eē de mēte ꝑn. l. iij. §. ſi qs

12 a principe. ne qd in lo. pub. c. extuarū. de auſ. ꝛ vſu pal. † nec etiā expſſe ſi voluiſſet princeps ꝛ dñs ꝑdictus auferre ius dicti Marcheti, potuiſſet ſine cā iuſta ꝛ ꝓbabili. ſi priuatꝰ. ff. q ꝛ a qb. l. toties. ff. de pol. no. gl. in. l. ij. C. q̄ ſit lo. cōſue. ꝛ in. l. venia. ꝛ ibi Bart. C. de in ius vo. ꝛ doc. in. c. niſi. de offi. deleg. ꝛ iuſta eēt cauſa ſi auferret ꝑꝑ pub. vtilitatē. l. itē ſi verberatū. ff. de rei vē. ꝛ. l. luciꝰ. ff. de euic. vel ſi princeps alias rē cōceſſiſſet, quam auferre cā euitādi ſcādali. vel pro pace ciuili quas cauſas vltra alias ponit Ange. in. l. antiochēſiū. de ꝑ. cre. ꝛ in. l. bñ a Zenone. C. de q̄dri. pſcri. allegat no. ꝑ Inno. ꝛ Io. an. in. c. in noſtra. de iniur. ꝛ in. c. qꝛ plerīqꝫ. de immu. ecc. ꝛ dato ꝙ ꝑdicta etiam ꝓcedāt in imperatore ꝛ ꝑncipe ſuperiorē nō recognoſcente. vt no. Bald. in. d. l. reſcrip. in fi. C. de preci. impera. offe. alle. d. l. ſi priuatꝰ. ꝛ ſentit Anto. de but. in. d. c. q̄ in ecclñarū. facit qꝺ no. Bal. in. l. ij. C. de ſerui. ꝛ aqua. in. viij. col. in verſi. no. ꝙ plenitudo ꝑtātis ꝛc. ¶ Non ob. inſuper ſi diceret: dato ꝙ verū ſit. d. bona iure hereditario ſpectaſſe, ꝛ ſpectare ad Marchetum: tñ cōducēdo ſciēter eadē in feudū a ꝓcuratore ꝑn. videꝛ ꝙ omne ius. qꝺ in dictis bonis habebat etiā ſi dñium directū vel vtile habuiſſet a ſe abdicauerit, ꝛ in ꝑncipē trāſtulerit: vt no. glo. i. l. ſi rē aliquā. ff. de acq. poſ. qꝛ rñdeo ꝙ imo de iure ꝯiū eſt verū. ꝙ ſiue pſupponamꝰ Marchetū fuiſſe dñm ꝛ poſſeſſorē dictorū bonoꝝ, ſiue dñm tm̄, ꝛ non poſſeſſorē: etiā dato ꝙ appet eū cōduxiſſe dicta bona tanquā ſua propria nō eſt verū, ꝙ trāſtulerit per illā cōductionē ius ſuum in magnificū dñm vt eſt tex. cum gl. ꝛ ibi Bar. in. l. ei a quo. ff. de vſuca. ꝛ gl. in. l. qui rem. C. loca. quā ibi ſequitur Pe. ꝛ Cy. hoc probātes pluribus rationibus. ꝛ legibus quas breuitatis cāꝫ omitto. idem tenet Dy. Bal. Ia. de Are. in. l. cū falſo. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. ſue rei. ff. de cōtrahen. emp. ꝛ ideo per doc. vbiqꝫ in dictis locis reprehenditur cōiter gl. in. d. l. ſi rem aliquā. que gl. etiā loquiꝛ quādocunque cōductor cōducebat ſcienter tanquā dñs, cū vere dñs eſſet ideo videbaꝛ ſm. opi. illius gl. ꝙ dñium trāſferret in locatorem, qꝛ dominiū conductoris repugnabat conductioni. l. qui rē. ff. de po. l. neqꝫ pignus. ff. de re iud. ſed in caſu noſtro Marchetus cōductor non aſſerebat ſe eſſe verū dñium, quia aliud eſt eſſe verū dominium rei, aliud eſt illam ad me vt heredē ſpectare, cū in hereditate etiā veniāt ea: que nō erāt in vero ꝛ pleno dominio defuncti. l. itē videndū. §. fi. cuꝫ. l. ſeq. de peti. here. ꝛ ſic patet non obſtare glo. in. d. l. ſi rem aliquam. quinimo verbo fertur quod predictus inclytus dominus decreuit ꝛ laudabiliter, non obſtantibus dictis conceſſionibus cognoſcatur de virtute ꝛ potioritate iurium Marcheti. Ex quibus omnibus breuiter concludo, quod bona predicta ſpectant ad Marchetum dicti mengi teſtatoris heredem.

Conſilium. CXXXVII.

Uide. ſ. conſi. lxxxviij. quod hic duplabatur.

Summarium.

1 Reſeruata principi alīj etiam priuato mandari poſſunt.
2 An quaſi poſſeſſio tabellionatus ſufficiat vt valeant inſtrumenta: ꝛ tenet quod non ꝛ generaliter quod communis error non facit ius ſine ſuperioris autoritate. nume. 7. 8.
3 In legitimatione non requiritur ſpecialis expreſſio illegitimitatis. ſed, nume. 11.
4 Exemplum exempli probat.
5 Scripture archiui non probant extra territorium ꝛ contra nō ſubditos.
6 Statutum diſponens de vi probationis non ligat niſi ſubditos.
11 Quare poſſeſſio legitimandi non poteſt acquiri ſine ſcientia ꝛ patientia ſuperioris.
12 Heres contrauenien s teſtamento priuatur hereditate ſi teſtator hoc ſtatuit.

Conſilium. CXXXVIII.

Pportune conſiderā tis his que in themate continentur. ¶ Uidetur circa primū prima conſideratione, dicendū legitimationē Nicolai viribus ſubſiſtere: nā incipiendo a cauſa efficiente, certū eſt, ꝙ comes palatinus cui per priuilegiū ab imperatore facultas legitimādi cōceſſa eſt, pōt hmōi legitimationes illegitime natis, maxime pre viuēte, cōcedere, dato ꝙ legitimatio ſit de reſeruatis principi. in auſ. quib. mo. na. effi. ſui. §. fi. cū no. c. ꝑ venerabilē. q fil. ſint leg. l. j. C. de iu. au. anu. no. gl. in auſ.

1 ex cōplexu. C. de inceſt. nu. † nā ea, que reſeruata ſunt principi, poſſunt per eū alīj demādari. c. prudentiā. de offi. deleg. l. vecti. ff. de pub. l. nō ſolēt. C. noua vecti. ¶ Et etiam priuato pōt cōcedi. vt dixit glo. in. l. in verbo dare pōt. in fi. ff. de tut. ꝛ cur. datis ab his. per quā gl. dicit in ſpecie Bal. defendi priuilegia comitū palatinorū ſup ſpurijs legitimandis: ꝛ illā gl. etiā ad hoc allegat Bal. in. l. reſcripta. in. ij. col. C. de ꝑci. impe. offer. ¶ Et pōt ēt facile facultas cōcedi comiti palatino cū poteſtate preiudicādi iuri filiorū, ſi hoc in priuilegio cōcedaꝛ. vt ingt Bal. in. l. cū. ff. de teſta. mili. prout etiā in propoſito nr̄o fuit dicto comiti cōceſſum vt poſſit legitimare. ¶ Adeo ꝙ taliter legitimati ēt extātibus filijs legitime natis admitterenꝛ, ꝛ ſuccederent eqs portionibꝰ: de quo ꝑ Bar. in. l. ij. in. viij. col. C. de ſer. ꝛ aqua. in a d. l. reſcripta. ad fi. ꝛ in. c. dño guerrā. in prin. in ti. hic finitur. l. ꝛ in auſ. preterea. C. de nat. li. ꝛ per Ant. de Bu. in. d. c. per venerabilē. in. xxij. co. ¶ Quinimo dato etiā ꝙ hoc nō eſſet ſpāliter

a expſſum priuilegio, nec in legitimatione a tamē nō infringereꝛ legitimatio facta de ſpurio per ſupuenientiā legitimorū vt no. Ray. Bar. Bal. Ang. ꝛ Imo. in. l. ex facto. in prin. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ Spe. ꝛ Io. An. in addi. in ti. de ſucceſ. ab inteſt. §. ſ. ver. ſed ex facto. ꝛ Bald. in. l. cū quis. C. de na. lib. ꝛ in. l. eam quam.

¶ Tamen non. ſ. li. v. cōſi. clxxxvij. col. penul.

C.de fideicō.in.xiij.col.⁊ Ant.de but.in.d.c.ꝑ venerabilem.in xxxiij.col. ¶ Nec de potestate dicti asserti comitis vr̄ posse in dubiū refricari:tū ꝑpter eius priuilegiū registratū in libr. existente apud officium gubernatoris ciuitatis Mediola.stante statuto Mediolanēsi disponēte,ꝙ fidē faciat.c.cū dilectus.de fi.instr.⁊ argu.auf.ad hec.C.de fid.instrumē.⁊.l.census.ff.de proba.c.ad audientiā.cum ibi no.de prescrip.tum etiā qr presupponit dictū assertum comitē se gessisse pro comite Palatino habente potestatem legitimādi,⁊ plura instrumenta legitimationis ab eo facta exhibentur.Ex quibus habet ꝙ ꝑtali habēdus sit,pro quali se gessit.l.barbarius.ff.de offi.preto.l.j.C.de testa.l.ad testamētū.§.cōditionem.ff.de testa.l.iij.ff.ad
2 Maced. ¶ Et per hoc diximus † ꝙ si aliquis gessit se diu ꝑ tabellione,⁊ plura instrumenta ⁊ acta cōfecit,postea apparet eū nō fuisse tabellionē:qr nō habebat priuilegiū:tamen gesta
a per eū valeant [a] propter publicā vtilitatē.ita tenuit Barto.in d.l.Barbarius.⁊ in fin. ¶ Et ideo dixit gloss.in.l.cum lex.in fi.ff.de test.ꝙ infamis,qui tamen reputatur pone fame potest esse testis. ¶ Bene facit qd no.gl.in fi.in.c.decerminus.de sen.excō.in.vi.⁊ Inn.in.c.pia.d exce.in.vj.⁊ Hosti.in.c.excōmunicatus.§.studētes.de hereti.⁊ Io.an.in.c.auaritie.de electio.in.vj.ad idē vbi dixit qd si cōmuni,opi.ꝑ errorē putabat aliquē habere potestatē aliquā inuestiēdi de beneficio,quod cōperto errore inuestitio nō vitiabitur,qr cōmunis error facit ius.d.l.j.C.de test.⁊ in.l.iij.in fi.ff.de supel.leg.cū si. ¶ Unde disputando concludit Io.an.in regula mora.in mercur.qd si statutū episcopi priuat beneficiatos,qr intra mensem titulum sue inuestitionis non posuerunt in memorialibus,⁊ canonici hoc facere omiserunt:tū ei adhuc pacifice possidentibus vacauit ecclesia,⁊ hi prelatū elegerunt,valebit electio.d.l.Barbarius.⁊.d.c.ij.qui filij sint legi. ¶ Pro hoc facit text.in auf.de tabel.§.pen.ibi.ipsis tamē documentis propter vtilitatem contrahentium non infirmandis ⁊c.vbi habetur quod tabellio non debet facere instrumēta per substitutum:si tamen faciat,punit:⁊ ꝑpter ꝯmunē vtilitatē instrumenta valēt:⁊ subdit ibi Ang.quod sufficit tabellionē esse ī cōmuni possessione officij tabellionis,allegat no.per Innoc.in.c.cum dilectus.de fid.instr.vbi dixit ꝙ sufficit probare,ꝙ qs publice officio notariatus fungebatur vt instrumēta facta ab eo valeant tanꝙ publica.allegat.l.iij.in prin.ff.ad Mace. ¶ Et subdit Inno.ibi ꝙ credunt aliqui,ꝙ in hoc casu non sufficeret tantū ostendere duo instrumenta per eum facta:imo tot debēt apparere euidenter,ꝙ appareat eum cōmune officium pro oibus gerere:⁊ idem no.Spec.in titu.de instru.edi.§.restat.versic.ex premissis.el.ij.iuncto ver.seq.per eundem in tit.de proba.§.i.ver.illud aūt.cum seq. ¶ Ad idem qd no.Bal.in.l.non ignorat.in v.col.C.qui accusa.vbi dixit ꝙ in casibus in questionibus per priuilegiū confertur alicui ius qd nemini nocet,vt ordo sacer vel officium tabellionatus presumitur pro eo qui est in quasi possessione.allegat quod not.in glo.in.d.l.j.de tut.⁊ cu.da.ab his.vnde infert ibi,qd ex quo comes sacri palatij est in quasi possessione creandi tabelliones,vel legitimādi bastardos legitima sobole non existente,presumit pro his que facit publice,allegat.d.l.Barbarius.secus si priuilegiū alteri nocet,vt priuilegium exercendi iurisdictionem contentiosam in subditos alienos:quia non presumitur pro nuda possessione,vt ibi per eum plenius in.c.ad decimas.de restit.spo.in.vj. ¶ Ad idem quod not glo.in auf.de tabel.§.pen.in verb.documentis.in fi.que voluit ꝙ si notarius fuit condēnatus de falso,tamē ignoratur communis error,facit vt instrumenta ab eo confecta teneant.arg.d.l.Barbarius.quam glo.pro singulari commendat ⁊ sequitur Bal.in.l.iubemus.§.j.de sacrosanc.eccle.⁊ in.l.ij.C.de sentē.⁊ in.l.j.in vlti.col.C.de serui.⁊ aqua.⁊ in.l.j.C.de testi.⁊ in.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ in auf.habita.in.x.col.C.ne fi.pro pa.no.Inno.in.c.qualiter ⁊ quando.el.ij.in glo.magna.de accu.⁊ in.c.scifcitatus.de rescrip.⁊ Bal.in.l.eadem.ad fin.ad.l.iul.repe. ¶ Nec habet obstare,quod in legitimatione nō est narratum ꝙ dictus Nicolaus natus sit ex muliere tūc coniugata:sed solum est narratum patrem fuisse coniugatū:quoniam hec non videntur infringere legitimationem cum videatur sufficere ꝙ in genere fiat mentio de illegitima natiuitate:vt videtur decidere Bald.in.l.si qua illustris.C.ad orph.vbi
3 voluit,† ꝙ quando imperator legitimat spurium,sufficit expri
b mere in genere [b] quod fuit illegitime natus:nec debet descendere ad speciem speciei:puta quod sit natus ex monacha vel ex incestu:nam clausula non obstat eo.titu.in auf.quibus mo.na.effi.sui.cum glo.sua omnia supplet,⁊ quia genus includit speciem maxime in fauorabilibus.ff.de lega.iij.l.si chorus.in prin.l.si duo.ff.de admi.tut.⁊ voluit allegare Ioan.an.in loco de quo statim faciam mētionē. ¶ Ad idem quod not.Hosti.⁊

a ¶ Valeāt.hec est veritas qcqd.ī.dicat Alexā.qr vis tus probationis magis dependet a publica fide,ꝙ a titulo,vl' collatiōe officij.satis est ergo ꝙ tūc publicet in iudicio ⁊ extra,fides ei adhibebatur,vt pretextu fidei publice nō debeāt ꝯhentes decipi.sequitur Bald.consil.cccxix.qr plenissime.li.j.ꝺm veterē brixiē.ꝙ est cons.cxviij.li.iij.secūdū nouam impressionē.Idē Fulg.d.l.barbarius.⁊ ꝯsi.clj.col.j.Lanfrā.in prac.ve.instru.ꝑductiōes.num.xij.Et ita semper obseruari vidi et ab antiquo semp obseruatū fuit,vt testatur Alb.d.l.barbarius.col.fi.nu.xxxiij.deci.c.j.de fide instr.Io.igne.l.iij.§.si quis tabulas.nu.lxx.ff.ad silla.[redacted]

b ¶ Genere.dic melius vt.ī.li.ij.cōsi.cxcv.⁊.ī.eo.cōsil.nu.ij.

c ¶ [redacted]

d ¶ [redacted]

Io.An.in.c.fi.de filijs presby.vbi voluit ꝙ in dispēsatione facta cum illegitime nato,non requiratur ꝙ nomina:vel circunstantie parentum exprimantur,sed sufficit generalis mentio:quia stylus curie ita se habet a quo discedi non oportet.allega.c.quam graui.de crimine falsi.facit ad idē.l.fi.C.de iniurijs.l.ij.C.quemadmo.test.ape.l.iij.§.fi.de testa.⁊ maxime ne alias frustrantur,⁊ decipiantur tales gratias obtinētes.de dona.c.per tuas.⁊ quod nō requiratur expressio qualitatis spurietatis in legitimatione:voluit etiam Bal.in.l.eum qui.alias inci.pau.in fi.ff.de sta.ho.Bal.in.c.naturales.in princ.si de feu.fue.contr.inter do.⁊ agna.alle.no.per Io.An.in.d.c.fi.⁊c. ¶ Sed premissis non obstantibus,contrariam sententiam arbitror de iure veram:ad quod ostendendū presuppono qd non constat legitime de priuilegio,⁊ potestate legitimandi vt dicitur ab imperatore concessa dicto Comiti:nam in instrumento legitimationis incertum est quoddam exemplū dicti asserti priuilegij registrati in quodam libro,vt dicitur,existente apud officium
4 gubernatoris ciuitatis Mediolani:† sed ita est ꝙ exemplum
c exempli [c] fidem non facit.l.sancimus.C.de diuer.rescri.l.procurator.C.de edē.⁊ plene no.per doc.in auf.si quis in aliquo.eo.tit.⁊ in.c.j.de fide instr. ¶ Plus dicunt Richar.malū.Cy.⁊ Bal.in.l.sancimus.ꝙ licet primū scriptum faciat fidem quādo est legitime exemplatum,in auf.vt fratrum filij.§.illud.⁊.l.chirographis.ff.de admini.tut.c.cum dilecto.de confirmatione vtili vel inutili.⁊.d.c.fi.tamē secus est in exemplo exempli.quia non facit fidem sicut nec testimoniū de auditu auditus:⁊ non reperitur hoc alibi ꝺm Bal.in.d.l.sancimus. ¶ Nec ob.quod credat scripturis registra.in libris officij gubernatoris,velut scripture Archiui publici iuxta auf.ad hoc.C.de fide instru.⁊ in.c.ad audientiam.⁊ ibi gl.in ver.censuales.de prescri.⁊ no.Bar.in auf.⁊ si contractus.C.de fid.instrum.maxime ex forma statuti ciuitatis Mediolani:quia respondeo prout respondent,⁊ declarant signanter Nico.de Mat.⁊ Bal.in.l.exē
5 plo.C.de proba.vbi dicunt † quod tales scripture faciunt fidē
d solum infra [d] territorium illius ciuitatis.arg.l.fin.ff.de iurisdi.om.iud.⁊.c.vt animarum.de consti.in.vj.vel dato quod haberet vires extra territorium,tamen secundum Bal.in.d.l.exemplo.non faceret fidem nisi contra illum qui esset subditus ratione contractus,vel aliqua occasione etiam dato quod consuetudo vel pari ratione statutum illius ciuitatis disponeret expresse quod talibus scripturis esset adhibenda fides secūdum enim:vt est in casu nostro. ¶ Idem voluit Io.And.in addi.Specu.in titu.de instru.edi.§.nūc dicendum.in addi.magna.incip.quia de argentario.circa fi.illius additionis.⁊ Anto.de but.in.c.ij.de fide instru.in.iij.col.in.viij.ver.cum versi.seq.vbi dicunt ꝙ scriptura nō auf.recondita per officiales in Archiuo publico,tanquā publica fidem facit:vt.d.c.ad audientiam.⁊ idem dicit quādo scriptura longi temporis esset obseruata pro publica.l.j.in fi.⁊.l.quod principis.de aqua plu.arcen.tamen ꝺm eum ista procedūt solū quo ad illos,qui subiecti sunt iurisdictioni illorum,quorum authoritate custodiūtur.⁊ idem tenuit Bald.in rubri.C.de fide instru.in pen.⁊ melius in vlti.col.versi.sed restat ⁊c. ¶ Sed ita est ꝙ reus cōtra quē producit legitimatio ⁊ priuilegiū,non est suppositus iurisdictioni ciuitatis Mediolani:nec etiam ibi vertitur lis:ergo dicta scriptura fidem non facit. ¶ Ad idem quod not.Cy.⁊ Bal.in.l.receptitia.C.de consti.pecu.vbi querit an statutum conditum ab vniuersitate mercatorū debeat seruari in alia curia:⁊ dicit ibi Bal.ꝙ aut statutum prouidet circa ordinē procedēdi summatim ⁊c.⁊ tunc nō seruat nisi in illa curia aut circa decisoria.vt puta statutū disponit ꝙ scriptura priuata facit plenā fidē,⁊ tunc seruabit in quolibet foro.allegat no.in.l.ex ea.ff.de postu.sed istud est verū quo ad personas subditas statuentibus,nō inter alias personas:ita dicit.in.d.l.receptitia. ¶ Preterea
6 est cōmunis cōclusio,† ꝙ statutū disponēs de effectu probationū etiā circa decisoria nō ligat,nisi subditos rōne contractus vel alia ratione:vt no.plene Io.Cal.in disputatione sua incip.Bononiē.statuto ⁊c.⁊ refert Bal.post Cy.in.l.j.ad fin.C.que sit long.cōsue.⁊ in.l.cunctos populos.C.de sum.trini.⁊ doc.in c.qd clericis.de foro compe.per not.per gl.in.l.j.C.de emanci.li.⁊ in.d.l.j.C.que sit long.consue.⁊ per no.per Spe.in tit.de ferijs.§.j.ver.sed pone.⁊ in titu.de consti.§.j.ver.sed pone.cum si. ¶ Presupposito ergo ꝙ legitime nō cōstat de priui.legitimandi vt probaui:sequit ꝙ legitimatio tanquā facta nō habēte ptātem.nō valet.C.si a nō cōpe.iudi.per totū.c.ad nostrā.de consti. ¶ Nec ob.si appareat predictū legitimantē fuisse publice cōmuni opinione reputatū Comitē palatinum,⁊ habentem potestatem legitimādi,⁊ plures legitimationes fecisse.de quibus nō refert in dubiū:qr respōdeo ꝙ hec nō sufficiūt nisi cōstet de autoritate superioris,id est,principis. ¶ Hoc eīm primo tenuit

mo tenuit Iaco. de aret. in disputatione sua incipiente. quero
7 ergo producto cõtra te instrumentũ &c. vbi querit† quid si pro
duco contra te instrumentũ in forma publica reductũ per ma-
num Titij, qui fuit multo tpe in quasi possessione tabelliona-
tus & multa confecit instrumẽta, tu negas eum fuisse tabellio-
nẽ, an sufficiat probare ꝙ multo tempore pro tabellione se ges-
sit, & officiũ exercuit: & dicit ꝙ mihi incumbit onus probandi
a eũ notariũ nõ obstante[a] ꝙ sit in quasi possessione, cum pro ad-
uersario presumatur, vt est videre in eo qui est in quasi posses-
sione seruitutis: & cõuenit negatoria: qui nisi probet cõuenien-
tem vel eũ cui successit cõstituisse seruitutẽ, succumbit: vt dicit
Azo in summa. C. de vsufru. in. vij. col. vt no. in. l. sicuti. §. sed si
queraẽ. si seruitus vendi. & in. l. in summa. C. de vsufru. & no. in
l. si prius. ff. de ope. no. & ad hoc allegat etiã. l. siue possidetis. C.
de probã. negando in casu isto ẽm eũ. ¶ Nec ob. ꝙ alia instru-
mẽta confecerit: qꝛ respondet Iac. de are. hoc non cõcludere:
qꝛ vidimus ꝙ non valẽt gesta ab eo, qui cõi opinione reputa-
batur tutor & nõ erat. l. ij. ff. de eo qui ꝓ tuto. nego. gest. & l. qui
neq3. ff. de rebus eorum. ¶ Ad. l. Barbarius. respondit ꝙ ibi
constabat de creatione, sed suberat vitiũ, & inhabilitas creati: &
fuerat creatus ab eo q poterat remouere vitiũ si illud sciuisset.
¶ Ita etiã respondit ad. l. si arbiter. C. de sentẽ. ¶ Ita voluit
Guido de suza. in. l. decernimus. C. de sac. sanc. eccl. vbi querit
an priuilegia concessa per Manfredum filiũ imperatoris va-
leant ar. qđ sic: quia Manfredus ab omnibus reputabaẽ dñs
& ideo cõis error facit ius allegat. d. l. Barbarius. & l. iij. in fin.
de supel. lega. & l. qđ sit fugitiuus. §. idẽ Celsus. ff. de edi. edic.
l. j. C. de testa. & l. sed si accepto. ff. de iure fis. vbi vtiẽ toga ro-
mana, ciuis roman⁹ est. Contrariũ tenet per. d. l. decernimus.
& per. d. l. qui neq3. & eodem modo dicit respondẽdũ esse si que-
ratur de instrumẽtis actis per eũ qui cõiter tabellio credeba-
tur. ¶ Itẽ voluit Iac. de bel. in dispu. sua inci. cauetur aliquo
iure &c. quã ipse ponit post. l. ij. C. q̃ño & q̃ñ iu. vbi q̃rit ꝙ si ali-
quo iure caueẽ ꝙ electio, vel collatio dignitatis, honoris, vel
officij debeat fieri cũ certa solẽnitate: & cõtingat ꝙ aliquis pro
motus ad dignitatem vel officium obtinuerit preter debitam
solẽnitatem: & ille existens in dignitate aliquo tpe gessit mul-
ta an cõis error faciat ius ita ꝙ gesta per eum valeãt. arg. ipse
ad partes tandẽ sub longa disputatione soluit: & quo ad pro-
positum nostrũ dicit ꝙ si nulla fuisset electio: vt qꝛ doctoribus
nullũ cõpetijsset ius eligendi: & aliquis tanꝙ legitime electus,
& toleratus multa fecisset gesta ab eo nõ valebũt: nec error cõ
munis faceret ius, qꝛ non habet fundamentum nec radicẽ. al-
legat. d. l. decernimus. l. Herennius. ff. de decur. & d. l. neq3. se-
cus si fuit defect⁹ in materia & in ꝑsona certa: aliud est eñi q̃ñ
est defectus in forma: qꝛ maior est defectus forme quã mate-
rie. l. an inutilis. in prin. cũ ibi not. ff. de accep. & in. l. si vnus. in
prin. §. sed si acceptilatio. ff. de pact. ¶ Eiusdẽ s̃nie fuit Andr.
de pisis in. d. l. Barbarius. vbi querit qđ de notario qui mili-
tauit in suo exercitio, & postea apparet eum nõ esse notarium.
Arguit primo ꝙ gesta per eum valeant arg. tex. in auẽ. de ta-
bel. §. pe. vbi licet notarius prohibeatur conficere instrumẽta
per discipulum valeant instrumẽta propter publicam vtilita-
tem licet puniatur: contrariũ tenet ipse ex quo nulla interces-
sit autoritas superioris, & priuatorũ consensus hoc facere non
põt. l. priuatorũ. C. de iurisdic. oĩm iudi. & pro hoc dicit esse ca-
sum in. l. actuarios. C. de numera. ac. & ad li. xij. ¶ Ad. l. Bar-
barius. rñdit ꝙ ibi interuenit autoritas superioris & peccatũ
solũ fuit in materia. ad. §. pen. in auẽ. de tabel. respõdit qđ ego
videor fecisse que commisi, & autoritatem habeo cõmittendi.
¶ In hac opin. concurrit Guli. de cu. l. Barbarius. vbi que-
rit: In ciuitate ista qdã nunꝙ creatus tabellio, exercuit offi-
ciũ tabellionatus, & publice credebaẽ tabellio. an instrumẽta
valeãt. & primo allegat qđ sic per. d. l. Barbarius. & per dictũ
§. pe. in auẽ. de tabel. sed postea cõcludit ꝯtrium. per. d. l. actua-
rios. rñdet ad cõtraria prout supra ꝑxime rñsum est. ¶ Idẽ
tenet Ray. in. l. Barbarius. & pro hoc etiã allegat. l. his offi. C.
de anno. lib. xij. ¶ His consonat s̃nia Inn. in. c. nihil. & in. c. cũ
dilectus. de electio. vbi voluit ꝙ si prelatus fuit electus, & ante
cõfirmationẽ gessit se pro prelato, nõ valent gesta per eũ si cõi-
ter habitus fuit pro prelato. allegat. d. l. herẽnius. & j. q. j. ordi-
natores. & c. si qs neq3. & rñdet ad. l. Barbarius. qđ ibi preces-
sit electio facta a superiore. ¶ Et idẽ not. Paul. de leaza. in. c.
in literis. in vlti. col. de resti. & respondet Innoc. ad. d. l. iij. ff. ad
macedo. ꝙ ibi speciale est in senatusconsulto Macedoniano,
ꝙ est odiosum. ¶ Ita tenuit Ant. de but. in. d. c. nihil. vbi in-
ter cetera dicit, ꝙ gesta a prelato nõ cõfirmato nullo mõ valẽt
ex quo non h3 superioris autoritatẽ, & se immiscuit preter auto
ritatẽ vnde diciẽ temerarius possessor quodãmodo violator. l.
extat. ff. qđ met. cã. & l. meminerint. C. vnde vi. c. tũ qui. de pre-
ben. & capit. qualiter. de electio. cũ concordantijs. & Spe. in tit.
de instrumen. edic. §. restat. versi. quid si is. querit quid si is qui
non est notarius publicus cum exercuit officium tabelliona-
tus: postea apparet eum nõ posse esse notarium. an instrumen
ta per eum confecta publica erunt. arguit ꝙ sic per. d. l. Bar-
barius. & iij. q. vij. tria. C. de testa. l. j. tandem cõcludit ꝙ si pre-
dictus haberet priuilegium ab eo: qui habuerit potestatẽ cre-
andi tabelliones: licet ex postfacto appareat eũ non posse esse
notarium: vt quia sit seruus, & instrumenta valebunt. vt. d. l. a
Barbarius. ¶ Si vero nullum priuilegium habuit, tũc com-
munis error non potuit eum facere notarium. allegat extra
de cleri. non ordi. c. j. & ij. & l. priuatorum. C. de iuris. omni. iudi.
& c. si diligenti. de for. compe. j. q. j. cum Paulus. & d. l. decer-
nimus. & d. l. qui neq3. ¶ Idem voluit Ioan. and. in additio.
Spe. in. d. §. restat. & in addi. incip. ad intellectum illius etiam
secutus Marti. fili. & suum dicit ꝙ licet quis exercuit officium
tabellionatus longo tempore, non sufficit ad probandum qđ
instrumenta ab eo facta valeant tanꝙ publica. quia cum pre-
sumptio sit pro negante tabellionatum, possessor debet ꝓba-
re. allegat. c. ex literis. etiã si vsurparet officium: sed in questio-
ne predicta nulla vsurpatio. & possessio officij facit eum talẽ. l.
improba. C. de acquirẽ. posses. & l. pen. C. vbi cau. status. alias
sequeretur ridiculum qđ quisq3 posset se facere notarium: & in
effectu residet cum diffinitione Spec. in. d. versi. quid si is. & ita
etiam dicit tenuisse Guido de suza. in. d. l. Barbarius. & ad. l.
ij. C. de senten. dicit ꝙ cõstabat de creatione ita etiã dicit pos-
se responderi ad. d. l. sed si accepto. de iure fis. vt ibi pt3. in. j. gl.
& not. etiam Pau. de leaza. in. c. cum dilectus. de fi. instru. ad fi.
8 ¶ † Et cum opin. Specu. & Ioan. and. transit etiam Ant. de
but. in. c. j. de fide instru. vbi dicit qđ possit saluari opi. contra-
ria quando sciente, & patiente superiore habente potestatem
creandi notarios, seu cõmittẽs quis esset ingressus quasi pos-
sessionem illius officij per. c. consultationibus. de iurepa. nam
sine scientia & patientia ipsius superioris, qui habet potestatẽ
concedendi, nõ potest acquiri illa quasi possessio. vt. l. j. & ibi no.
Bar. & Bal. C. de ser. & aqua. & late dicit Ant. de Bu. in repe.
c. si. de causa posses. & plene Inno. in. c. bone. el. ij. de postul. pre-
lato. & in. c. olim. el. iij. de resti. spo. & per Bald. in. l. ij. plene in. v.
col. cũ seq. de ser. & aqua. ¶ Confirmãtur predicta ex his que
tradunt Pet. Cy. & Bal. in. l. si solennibus. C. de fi. instru. vbi
voluit: ꝙ licet quis sit in quasi possessione priuilegij, tamẽ hoc
iuuat nisi ostendatur priuilegiũ. allegat. c. cum persone. de pri-
uil. in. vj. sicut dicit in eo, qui est in quasi possessione seruitutis
realis ꝙ per ipsam quasi possessionẽ non releuaẽ ab onere pro
bandi seruitutem. l. sicuti. §. sed si queratur. supra allega. ad hoc
bene facit. c. ad decimas. de resti. spolia. li. vj. ¶ Accedit quod
no. Bar. in tractatu represaliarum in. v. q. ij. principalis. dum
querit quãdo quis dicatur habere copiam superioris. & in pro-
posito dicit quod si qua ciuitas est occupata a tyrãno: qui pro
pria autoritate occupauit, non habetur pro superiori. alleg. d.
l. decernimus. aut fuit electus ab habentibus potestatẽ, & fuit
facta electio per vim vel metum, & nõ est notoriũ de vi vel me-
tu: & se pro domino gerit: & ita reputatur. & tunc habetur pro
superiore. alleg. d. l. Barbarius. & ita dicit velle Inn. in. d. c. ni-
hil. de elec. ¶ Idem dicit Bar. in. d. l. actuarios. vbi per illum
tex. dicit no. ꝙ licet habeatur & reputetur quis pro publico of
ficiali, vel pro tabellione, vel pro iudice, cum non sit ꝙ omnia
acta ab eo facta sunt nullius momenti. ¶ Et respondet ad. d.
l. Barbarius. in repe. ẽm qđ hodie habetur in cõpluribus mo
dernis lect. licet quidam attribuãt illam repeti. Bal. nam dicit
ipse: ponamus ꝙ in terminis illius. l. non interuenit autoritas
superioris, sed solum cõmunis error: exemplum dicit ipse in eo
qui se diu per tabellione & notario gessit cum non esset, an va-
leant instrumenta. & concludit ꝙ non. & ita dicit tenere azo. in
auẽ. de fide instr. & Guil. de Cu. per. d. l. actuarios. Et respon-
det ad. l. j. C. de testa. q̃ ibi loquitur in officio testes, in quo nõ
reperitur decretum superioris, secus est in actu creandi tabel-
liones vel concedendi potestatem legitimandi. capitu. pro ta-
bellio. cum ibi no. per Inno. de fi. instru. & in auẽ. qui. mo. nat.
effi. sui. §. fi. cum gl. & not. etiã Bar. in. d. l. Herennius. & ibi opti-
mus tex. ff. de acc. ¶ Ad idem quod no. Bal. in. l. ij. C. de sen.
in ver. modo quero hec lex. vbi querit: quid si communis error
est circa personam delegantis, vt quia est communis opi. ꝙ il-
le qui delegauit causam sit magistratus tamen reuera non est
respondit ꝙ si quidam delegans habet titulum a superiore, va
let si est in quasi possessione. d. l. Barbarius. ad similitudinem
possessoris, qui lucraẽ fructus consumptos propter titulũ: sed
si delegãs nullũ h3 titulũ, vt qꝛ nunquã fuit electus error cõis
nullã dat sibi ptãtẽ. allegat. d. l. actuarios. & not. per Inn. in. d.
c. nihil. ¶ Et idẽ facit id qđ no. ipse idẽ Bal. in. d. l. ij. C. de sen.

¶ Nõ obstante. j. consi. lxxx. col. j. li. ij. Anch. consi. ccxij. Cor. consi. xxiij. col. v. li. iiij. Bertran. consil. lxxj. ex tenore co- lum. j. libro. iij. sed quod. s. dixi ve- rius est. adde de- ci. tholo. cccxxxj. Alcia. tract. pre- sum. regu. iij. pre- sum. xiiij. nu. xx.

9 in ver. modo dixit Ia. But. &c. vbi querit† an valeant gesta a quibusdã auditoribus dñi legati, si nõ apparet de legatione & erant in quasi possessione delegationis, & cõcludit q si exercuerunt iurisdictionẽ vt tales sciente ordinario: & presumit̃ delegationẽ precessisse arg. l. j. §. magistrũ. ff. de exercito aut nõ constat de scientia, & tunc debet processus irritus iudicari non obstante errore cõmuni vt no. Bar. copiose in l. cũ in iure. de offi. dele. nec ſm eũ valet arg. de quasi possessione. nõ hz locũ quando cõstat de mandato. sed dubiũ est de qualitate mandatarij. secus si nõ cõstat de mandato allegat. l. qui hominẽ. §. si nullo. ff. de sol. item qz ſz eũ ar. de quasi possessione hz locũ in his, qui aliquid faciũt tãquã suo iure faciẽtes: nã si alieno, non lucrant̃ vsuz: qz nõ pro suo faciũt. sed ita est in proposito q de cõsensu, & patientia imperatoris non constat q dictus assertus comes exercuerit, & gesserit se pro comite & pro habente potestatẽ legitimandi ab imperatore, qui cum residẽtiam faciat in partibus remotis presumitur ignorasse. c. quosdam. & c. quanto. de presum. c. pe. de consti. in. vj. l. si. ff. pro socio. ergo &c. ¶ Nec ab his distat Bald. in. l. j. C. de testa. in. vj. q. vbi querit an illa. l. locum habeat in tabellione putatiuo, puta, vt eius instrumenta inter ignorãtes confecta, valeant: ac si esset iustus tabellio, & arguit ad partes, tandem decidit q non valeant instrumenta per. d. l. decernimus. & per illa plura. & quia talis quasi possessio nihil potest operari: quia iniusta & clandestina, & non bona fide, que nihil operatur in his que iuris sunt alle. no. per Inn. in. c. nihil. de elec. & ita dicit tenere Azo. in sum. autenti. in fi. de fi. instru. & respondet ad. d. l. Barb. qd ibi interuenit decretum superioris q validat factum a non legitima persona. l. j. §. idem Pompo. ff. qd fal. tu. ack. & l. si infanti. in fi. C. de iu. vel secus dicit si fuisset creatus & commissum delictum propter qd esset deponendus: qz interim gesta valebãt: alleg. no. per Inn. in. c. qualiter. el. ij. in fi. de acc. ¶ Idem tenuit Bal. in. d. l. Barba. vbi inquit q. l. Barb. nõ hz locũ vbi nõ precessisset ele. solennis. & ideo infert ipse ibi in. xj. col. qd si quis tãquã tabellio cõficit lon. tẽp. instrumẽta, postea apparet q nõ est tabellio, qz creatus fuit a nõ habente ptãtẽ, certe ſm eũ gesta ab eo sunt nulla secus dicit si precessisset electio assentit his etiam Bal. in. l. ij. in vlt. col. C. de
10 serui. & aqua. in ver. nũc quero de octauo pũcto. vbi querit† an sit obediendũ nõ iusto prelato, qui est in pacifica possessione officij sui: & an possit exercere iurisdic. suã, in rebelles. arguit primo q sic per. l. Barb. sed cõtrariũ tenet qd in. l. Barba. cõcurrebãt tria. s. superioris autoritas, & cõmunis error, & publica vtilitas. subdit tamen q etiã in certo casu procedere posset, etiã si nõ adesset superioris autoritas vt si priuat⁹ vel notarius post electionẽ cõmisisset delictũ per qd veniat exautorandus. & per superiorẽ esset exautoratus. nam tũc gesta per tales cõcurrẽte cõi errore & pu. autoritate valerent. alleg. no. per gl. in. §. pen. in auf. de tabel. & quod not. in. l. & si pluribus. ff. de auf. tu. ¶ Et idem dicit Io. And. in regula mora. in merc. vbi dicit q gesta ab aliquo, qui primo nõ habuit ti. nõ valẽt. c. ex frequẽtibus. de insti. c. j. de re. iur. in. vj. secus in gestis ab eo, qui a prin. habuit ti. & superioris autoritatem. nam licet postea incidat in penam priuationis, nõ patẽter valent gesta ab eo quãdiu tolerentur. qz iuste possidet qui autore pretore possidet. l. iuste. de acq. pos. & maxime cum priuari nõ possit quasi possessione nisi causa cognita. c. lz eps. de prebẽ. in. vj. ¶ Cõsonat istis decisio Ant. de Bu. in. c. cõsultationibus. de iure patro. & in repe. in. xxiiij. col. in ver. venio ad ſm, videlicet quãdo datur &c. vbi querit an data inhabilitate promoti ex vitio forme, valeant gesta ab eo. vbi dicit quod si sunt officia, que vnico actu expediuntur, vt actus electionis, vel collectionis, nulla expectata cõfirmatione, non valebunt gesta: quia iste est intrusus, & nullum habet colorem tenendi vel possidendi. etiam sola possessio velut iniusta vel incolorata non parit aliquam validitatem in exercitio officij velut in fructu: imo inanis & sterilis est alleg. no. per Inn. in. d. c. nihil. & no. per Gul. Bar. & Bald. in. d. l. Barba. & ideo dicit omnes cõmuniter tenere quod etiam si aliquis communi opinione gerit se pro notario, cum nõ esset, per hoc non imprimetur ipsum exercitiũ notariatus. & ibi refert ac approbat dicta Guli. de Cu. in. d. l. Barba. & respondet ad. l. j. C. de testamen. quia ibi in actu illo requirebatur decretum superioris: quia sola natura facit quem habilem ad testificandũ. ¶ Ad hoc ipsemet Ant. de Bu. in. d. c. consultationibus. in. xxij. col. ver. & per hoc infertur ad tertiã. etiam ibi dicit qd qñ quis est inhabilis ad officium, nõ tamen tali defectu qui excludit capacitatẽ possessionis illius officij, tũc validitas gestorũ surgit a quasi possessione officij iuncta autoritate superioris per dictum. c. cõsultationibus. lib. vj. in nouel. Transit cum superiori consi. & Io. de Imo. l. ad testamentũ. §. conditionẽ. in fi. ff. de testa. ibi secutus Io. An. in Spe. in ti. de instr. edit. §. restat. & in dicta addi. inci. ad intellectum &c. concludit qd instrumẽta facta ab eo, qui cõmuni opi. reputabat̃ tabellio, erat in quasi possessione non valeãt nisi de potestate concessa a superiore appareat. ¶ Et per predicta apparet hanc esse magis cõem opi. a qua in iudicando nõ est recedẽdũ: vt habet̃ in loc. vul. ¶ Ex quibus etiã apparet euidẽs ratio ad alleg. in cõtrariũ: tamẽ spãliter respondẽdo ad id qd dicebat Bar. tenere contrariũ in. d. l. Barb. in fin. respõdeo q illã. l. vere nõ legit Bar. ſm qd in pluribus lec. habet̃. & accepi a plerisq autẽticis iurecõ. qz in primo lib. fforum. plurima scripta sunt in lec. Bar. que vere scripta nõ fuerũt ab eo: vt colligit̃ ex stylo. & etiam ex eo qd ibi discrepat ex his que alibi Bar. tz vt in proposito vides ex his, que scripsit Bart. in d. l. actuarios. ¶ Non ob. qd no. Dy. in. c. j. de reg. iur. in. vj. in ix. col. que sunt: quia intelligo ſm iura, que alleg. qz si loquimur in actibus vel officijs, in quibus requirit̃ decretũ superioris intelligã qd tamẽ illud intercessit ſm. d. l. Barb. quã ipse allegat. secus vbi non requirit̃ decretũ, vt in actu testificãdi: qz cõis error sufficit. d. l. j. C. de testa. ¶ Nec etiã ob. qd no. Io. An. in regula mora. in mercu. de Cano. qui veniebãt priuandi: & tamẽ si tollerati sunt, valẽt gesta ab eis: qz respõdeo etiã q ideo est: qz a prin. habuerũt tit. cum autoritate superioris & cum possessione. vnde dato etiam q essent proprietati priuati, non sequitur q essent possessione priuati, ca. licet episcopus. de preben. in. vj. vnde antequã priuetur iuste tenet & valet quod agit: qz colorẽ habet tenendi ex autoritate: qz in prin. possessionẽ apprehendit. ita declarat Ant. de But. in. d. repe. c. consultationibus. in pen. char. & Bal. in. l. j. C. de testa. & d. l. Barb. & per eundem in omnibus fere lo. s. alleg. ¶ Ad text. §. pe. in auf. de ta. responsum est. s. ſm And. de pi. Gul. de Cu. & alios. ideo non repeto. ¶ Ad no. per Inn. in. c. j. de fi. instru. cum cõcor. respondeo qd cõis opi. est in contrariũ: vt recitaui. s. & clare respondet Ant. de But. in. d. c. & probat̃ ex iuribus & rõnibus. s. alleg. nã & idẽ Inn. loquit̃ sub dubio forte: nec dictũ eius iure ꝓbat̃. ¶ Nõ ob. qd no. Bal. in. l. nõ ignorat. C. qui acc. qz respondeo q dato qd illud verũ sit, tñ Bal. loquit̃ qñ comes Palatinus erat
11 in quasi possessione legitimãdi spurios: † sed ita est, quod talis quasi possessio nõ potest acquiri, nisi appareat de scientia & patientia imperatoris. d. l. j. & ij. vbi hoc no. Bar. & Bal. C. de serui. & no. Inn. in. c. ij. de resti. in integ. cũ concor. alle. s. & scientia imperatoris non presumitur: vt dictum est. preterea Bal. in. l. nõ ignorat. fundat se p. l. Barba. ergo debet intelligi ſm quã alleg. vt dixi. Bar. in. l. nõ solũ. §. liberationis ꝯbo. de lib. leg. sed ita qd. l. Barba. loquit̃ qñ intercessit decretum superioris. ergo modo debet intelligi decisio Bal. ¶ Fortificantur predicta: quia paria sunt nõ esse in possessione, vel esse & nõ bona fide. l. fi. C. vnde vi. no. Bal. in. d. l. j. C. de testa. & Ant. de butr. in. d. ca. nihil. vbi dicunt quod non releuat quem esse in quasi possessione, si non haberet autoritatem superioris: quia cẽsetur in malefi. ad hoc est text. in. d. c. cum ibi. per doct. de schis. ¶ Ad no. per gloss. in. §. pen. in auf. de tabel. respondeo vt. s. respondi ad ea que no. Ioan. and. in regula mora. Successiue dato q. d. comes habuisset potestatem legitimandi, tamẽ legitimationẽ. d. Nico. viribus carere necesse est, q erat opportunum narrare, q Nico. esset natus nõ solum ex patre coniugato: sed etiam ex matre ꝯiugata. hoc primo reperio tenuisse Oldra. consulendo in consilio. cclvij. incipiẽ. factum tale est: quidam rex ad supplicationem cuiusdã nobilis &c. de quo vide. s. in consilio nobilis vir Filonius &c. vsq ad ver. ex alio ẽt
12 capite &c. & i ver. ex his remanet firma cõclusio. ¶ † Quo ad aliud dubium quo queritur: An. do. Nico. veniat priuandus hereditate Ioan. ex eo quod venit contra dispositionẽ testatoris pretermissis argumentis ad parte breuitatis causa, respondeo q sic, stãte expressa dispositione testatoris, q ad hoc disponere potuit. l. j. C. de his que pen. no. & insti. & legat. §. j. et fi. & in. l. multa. in prin. ff. de condi. & demon. & declarat Bart. in. l. pater. ff. de hered. instit. l. vxorem. & l. in vxorẽ. de his vbi bona lrã. ff. de lega. iij. & Bald. in auten. qui relictum. in. ij. col. C. de indi. vidu. & in. d. l. j. in. xij. col. C. de his que pen. & Petr. de ancharano in capi. si heredes. de testa. attento qd presupponitur domi. Nico. scienter petijsse condẽnari do. Agnetem institutam in tertia parte bonorum mobilium & immobilium: & ad restituendũ oia per eum possessa: non fundans se ex vltimo dicto testamento, in quo dicta Agnes est pro parte instituta: sed ex alio priori testamẽto, & virtute cuiusdã cessiõis facte a quadam muliere instituta vniuersaliter in. d. j. testamento. & hoc maxime qz licuit dicte Agneti institute in re certa, seu quota bonorũ propria autoritate apprehendere relictum sibi factũ ſm opi. Bar. & communẽ in. l. ex facto proponebat̃. ff. de here. insti. & dicitur cõtrauenisse Nico. mouẽdo iudicẽ ad infringendũ voluntatẽ defuncti. l. si quis maior. C. de trãsac.

& plene

⁊ plene in.l.amplius.per Barto.ff. rem ratam ha. ⁊ docto.in
13 cap.si diligenti.de prescri. ¶ †Et ex predictis infero ad aliud dubiũ, cui applicetur hereditas in qua priuatur Nico. ⁊ dico ꝙ cum testator prouiderit quod si heres contrauenerit, priuaretur hereditate, ⁊ etiam legatarius careret legato. ⁊ detur pro anima testatoris ad prouisionem.d. Nico. quod dicta portio deficiens per priuationem debet applicari Agneti coheredi, velsaltem successiue ab intestato.d. testator. nam clausula illa in fin.apposita debeat regulariter referri ad omnia precedentia,etiam tam hereditatem quam ad legata.l. talis scriptura. ff.de leg.j.c.olim.de rescri.⁊ in capi.ij.requiris.de appel.tamen fallit quando ratio suadet quod potius referatur ad proxima quam ad omnia precedentia.l.j.C.de libe.prete.⁊.l.j.§.eum.ff. de postu.l.sed si pretorem.§.deinde.ff.quib.ex cau.ma.cap.cũ dilecti.de dona.⁊ no.in.l.si idem cum eo.§.fi.ff.de iurisd.om.iudi.⁊ per.d.l.talis.cũ si. ¶ Sed ita est quod ratio suadet, quod ista clausula,quod detur pro anima testatoris ad prouisionem Nico.referatur ad proxime dicta.⁊ non ad heredes vniuersaliter institutos:quia non est verosimile quod eo casu,quo testator voluit priuare heredem,ex eo quia veniret contra voluntatem testatoris,quod voluerit testator amplius confidere de eodem herede:vt ipse exequatur dispositionem testatoris: quia non obseruans voluntatem defuncti,presumitur odiosus ipsi testatori: adeo quod priuatur omni commodo: vt in auten.
14 hoc amplias.C.de fideic.†sed dispositio testatoris semper debet interpretari,vt non comprehendat sibi odiosas.l. lucius titius testamento.§.pen.de lega.ij.facit tex.in capi. heredes. de testa.Ergo sequitur quod quo ad hereditatem in qua institutus est Nico.sumus in casu in quo non est prouisum cui debeat applicari.in quo Bar.Bal.⁊ Ang.in.l.j.ff.de heredi.in sti.⁊ Bar.in.l.vxorem.§.heres.de leg.iij.⁊ per Bal.in.l.j.in.xij. col.C.de his que pen.nomi.⁊ in auten. cui relictum.C. de indic.vidui.⁊ Pet.de Ancha.⁊ Jo.de Imol.in.d.c.si heredes. post Ja.de Bel.in auf.de nup.§.que vero,alias incip. heres. formantes questi.sub his terminis.Testator legauit vxori alimenta,⁊ iussit quod si heres molestaret eam, perderet hereditatẽ,nec prouidit cui deberet applicari, heres molestauit queritur an debeat vxori applicari testatoris, vel cui: ⁊ decidunt quod debeat applicari substituto,si extat:⁊ eo non extante applicetur coheredi.vel non extante coherede,applicetur venientibus ab intestato.d.l. vxorem.§. heres.in auf. de nup.⁊.d.§. heres. ¶ Sed sic est quod.d.Agnes est coheres vel saltẽ successura ab intestato.d. eius patri. ergo sibi debet applicari ⁊ magis priuilegia est causa filiorum, quam pie cause: ⁊ magis presumit a testatore affectata.vt.l.cum acutissimi.C.de fideic. iunctis ibi no.per Richar.malũ.⁊ Bal.in ver.quero quid si testator post mortẽ eius.ergo nõ est absonũ.d. dominã Agnetẽ
15 admitti. ¶ †Quo ad vltimũ dubiũ constat ꝙ.d. Agnes, que est instituta in tertia parte bonorum mobilium ⁊ immobilium, non tenetur ad onera hereditaria.l.si.ff.de vsufr.le.⁊ ibi hoc in specie decidit Bar.in ver.sed quero testator reliquit alicui partem bonorum Alex.de Imo.iuris vtriusque doctor cõsuluit.

Summarium.

1 ☞ Legitimatus potest succedere contra testamentum.
2 Ratificatio cognatorum ex postfacto sufficit.

Consilium. CXXXIX.

Eleganter fuit consultũ per superiores excellentissimos dominos consulentes, in quorum sententiã cõcurrens. ¶ Concludo primo quod.d.Thomasina potuit institui ab auia paterna, stante legitimatione facta ad supplicationem dicte auie: sine qua legitimatione non potuisset succedere.d. auie paterne. si erat nata ex stupro seu ex coitu accusabili,sicut nec filius matri.vt cõcludit Cy.⁊ alij sequunt in.l.fi.C.de na.lib. ⁊ bene probatur in autẽ. qui.mod. na.effi.sui.§.fi.in ver.a parentibus. iuncta.l. iuriscon.§. parentes.ff.de gradi.⁊ per id quod not. in.l.si suspecta.§.j. cum si.ff. de inoffic.testa. ¶ Secundo concludo, ꝙ heres.d. dñe Thomasine poterit deducere legitimam sicut si esset filia legitima ⁊ naturalis iuxta.l.quoniam in priori.C. de inoffici.testa. nam licet.d.legitima, ⁊ quelibet quarta que defalcatur de fideicõ. vniuersali vel particulari dicitur in dubio detrahi contra voluntatem testatoris.l.titi.ad.l.fal. facit quod not. Barto.in.l. siue.§.si ex duobus.in secundo not.per istum tex.ff.de iurepa-

1 tro.Et fiat questio†an legitimatus possit succedere contra testamentum vel contra mentem testantis sicut potest ex testamento,vel intestato:tamẽ cõmunis cõclusio est,qꝺ possit sicut dicimus in filio arrogato.l.filio quem pater.in fi.⁊.l.filius a patre.§.j.de libe.⁊ posthumis.⁊ sic monasterium,in quo quis ingressus est, potest succedere etiam contra voluntatem ingredientis, per not. in auten.si qua mulier.C. de sa.san.eccle.⁊ in auf.de mo.§.illud.⁊ ita in legitimato concludit Ja.de Bel.in auf.qui.mo.na.effi.sui.§.⁊ quoniam.in fi.⁊ in disput.quam ipse ibi ponit post illuꝫ.§.⁊ incipit.pater habens filium:⁊ ita etiam Ant.de Bu.in cap.ꝑ venerabilem.circa antepenul.char qui fil.sint leg.⁊ Sal.in auf.item si quis ita.C.nat. libe. ⁊ late probat Pet.de Anc.consi.ccxc.inci.in successione ab intesta.⁊c.⁊ Pau.de Cast.consi.xxx.inci.super puncto isto plura subtiliter. lib.j. tertio concludo quod si do.Thomasina adiuit hereditatem.d.testatricis,confecto inuentario posset detrahere neduꝫ legitimam:sed etiam falsi.de leg.pro rebus relictis ad nõ pias causas: quia legata in dubio intelliguntur relicta ab herede, non a fideicom.vniuersali.⁊ sic ex persona heredis venit detrahenda falcidia,quando heres sponte adiuit.hec probantur in l.Marcellus.in prin.⁊ quod ibi notat Bar.in.ij.col.ff. ad treb. ⁊ in.l.facta.§.si cum suspecta.eo.tit.⁊ no.in.l.j.§.denique.eo.titu.⁊ clare Sal.in.l.fi.C.ad trebel. ¶ Et hoc retenta communi conclusione,que habet quod quando grauamen est iniunctuꝫ filio sub conditione, posset detrahi vltra legitimam alia quarta:vt plene not.in.d.l.quanquam.C.ad.l.falc.⁊ in.l.in ratione. §.quod vel.cum simi.ff.eo.titu. ¶ Sed si non confecit inuentarium,non est tractandum de fal.§.si vero non fecerit.in auf.de here.⁊ fal.licet non per hoc perdatur legitima ꝭm magis communes conclusiones:vt no.gl.⁊ doct.in auf. hoc amplius.C. de fideicommis.⁊ in.d.§.si vero non fecerit.in.l.fi.§.pe.C.de iure delib.⁊ no.etiam doc.in auf.sed cum testator.cum si.C.ad.l. fal. ¶ Quarto cõcludo ꝙ si dicta Thomasina fuisset legitimata quo ad cognatos omnes.nedum quo ad dictam auiam ⁊ talis legitimatio processerit de consensu matris.d.Thomasine res esset expedita quod mater.d.Thomasine debet succedere ipsi Thomasine. ¶ Sed si fuit legitimata absqꝫ consensu ma-tris ipsius Thomasine:tunc dubiũ facit illud qꝺ decidit Jac.
2 de Bel.in.d.§.⁊ quoniam.vbi voluit† qꝺ princeps per suã le-
a gitimationem non potuit [a] legitimatũ facere legitimũ,quo ad eius cognatos:q꞉ non consenserũt illi legitimationi : quia sequeretur qꝺ princeps faceret eum legitimum successorem dictorũ cognatorum, nõ contentorũ de hoc.⁊ ad hoc allegat.l. cõmuniũ.C.de natu.lib.⁊.§.generaliter.in auten.q mod.nat. effi.sui.⁊ quia.d.Thomasina nõ intelligitur effecta legitima ad succedendum filie nate ex coitu accusabili:vt nota.in.l. in sua.C.de leg.he.⁊ Host.in.c.sua.de succes.ab intesta.§.fi.versi. quid si pater sit.⁊ Bart.in.l.fi.in.j.col.in versi.quero qd econtra:an parẽtes succedãt istis spurijs.ff.de his, qui.vt indign. ⁊ in.l.j.in fi.in princ.ff.de contra tab.⁊ Bald.in auf.licet.C.de na.li.per illũ text.in ver.pater.⁊ Bal.in.l.gallus.§.j.de libe.⁊ posthumis,⁊ not.bene facit.§.filiũ.in auf.qui.mod.nat.ef. sui. ¶ Item facit quia natura successiõis est,vt illa sit reciproca, ⁊ non succedatur illi q mihi succederet.l.lege.xij.tabu.de legi. here. ¶ Tamen hoc non obst.puto, ꝙ etiã, ꝙuis non appareat ꝙ mater Thomasine tempore legitimationis consenserit illi legitimationi: attamẽ possit ei succedere, postꝙ in legitimatione sit facta mẽtio qꝺ sit legitimata, etiam quo ad successionem cognatorũ:⁊ est restituta antiquis naturalibus, ac si legitimo matrimonio nata fuisset.⁊ ita tenet Joan.andr.in addi.Spec.in tit.de suc.ab intest.§.fi. in pe.col. per plures eũ gẽtes,⁊ sequit Ant.de but.in.d.c.ꝑ venerabilẽ. circa antepe. char.q꞉ papa ad comprimendos illicitos coitus.abstulit istis illegitime natis ius pmeuũ:nõne ergo reintegrando illos põt illud eis restituere.§.oportet.i auf.q.mo.na.effi.sui. ¶ Et ita etiã.voluit Dy.in tit.de succes.ab intes. vbi dicit ꝙ speciale est in legitimato per oblationem curie: vt non efficiat legitimus nisi patri:vt in.d.§.filius.⁊ hoc ibi sensit Ange.in fi.principalis qõnis.⁊ Pau.de cast.in consi.xxxiiij.lib.ij.incip.super primo dubio videt dicẽdum ⁊c.in.iiij.colũ. ¶ Et sic videtur esse magis cõis opi.licet Salyce.in.d. auf.transeat simpliciter cũ opi.Jac.de bel. ¶ Et cõfirmo in proposito nostro cõem opi. q꞉ dato, ꝙ quo ad aliũ ꝙ quo ad legitimatũ vel legitimatẽm nõ operet regulariter legitimatio:tamen bene operat quo ad eũ,q legitimationem ex post facto ratificat:vt probat in.d.§. gñaliter.ergo mater Thomasine põt.d. legitimationẽ ratificare. ¶ Et non impedit ratificatio legitimationis, etiã si fiat post mortẽ ei⁹,de cuius facto ⁊ hereditate agit:vt filr decidit Angel.in.q.sua inci.nobilis quidã genere.in.iij.⁊.iiij.colũ.vbi dicit ꝙ si pater fecerit filium legitimare satis est,ꝙ filius post

a ¶ Nõ potuit.imo vt dixi in cõsu.pa risi.§. viij.gl.j.nu. xl.§.cxxij.⁊ si sint veri ⁊ soli naturales matre premortua non requiruntur alie clausule & rogatorie.§. relig. qb.mod.nat.effi. sui.col.vij.

mortem patris: de cuius hereditate & facto agitur, ratificet. probat ipse per. d. auf. C. de na. lib. & respondet ad. d. l. bonorũ. ff. rem ra. ha. ¶ Et ad alia que in contrariũ adduci possent: vt ibi per eum plene: qđ breuitatis causa nõ refero cum cõmode & cõmuniter habentur. ¶ Plus dicit Pau. de Ca. in. d. cons. xxxiiij. ꝙ illud quod dicitur in. d. §. fin. in auf. qui. mod. na. effi. sui. ꝙ filius matris ex damnato, aut incestuoso, aut nephario coitu natus repellitur ab omni beneficio & successione parentis: per quem gl. & doct. in. l. si qua illustris. C. ad orfi. dicunt, ꝙ licet filius spurius regulariter succedat matri non illustri, & pari ratione mater filio: vt dixi. s. allegando Azo. in sum. C. de legi. here. cum simi. & tamen nõ succederet, si esset natus spurius ex coitu damnato qui posset accusari per dictum. §. fi. sed soluz quando non esset accusabilis: vt quia vulgo conceptus esset procederet enim fm Pau. de Ca. in dicto consilio. illud quod habetur in. d. §. fi. quando ille, qui erat coniugatus, duxisset in vxorem etiam istam secundam mulierem: scilicet matrẽ Thomasine in casu nostro: quia incidisset in. l. Jul. de adulte. C. de adul. l. eum qui duas. vel habuisset filium ex muliere alteri coniugate. secus si coniugatus istam mulierẽ, scilicet matrẽ Thomasine, non duxisset tanquam vxorem: sed cum ea habuisset simplicem fornicationem, per quam non incidit in crimen. l. Jul. de adul. ¶ Nec veniebat inde puniendus de iure ciuili cũ de voluntate facta fuit cum ipsa muliere, que erat extranea, & non erat coniugata. allegat no. in. d. l. penul. C. de adul. vnde talis filia non dicitur nata ex illis nephariis incestis, aut damnatis nup. de quibus loquitur text. in. d. §. fi. & istud idem velle videtur Sal. in. l. si qua illustris. preallegat. per no. in. d. l. j. C. de adul. & per id quod habetur ibi & in. §. j. illius. l. ¶ Et sic posito ꝙ etiam legitimatus non sortiretur effectum inter Thomasinam & matrem eius, tamen adhuc. d. mater eius posset ei succedere stante etiam hoc fundamento sequeretur etiam quod sine illa legitimatione. d. Thomasina potuit institui ab auia paterna: & potuit succedere matri sue, etiam si non fuit natus ex legitimo matrimonio dummodo non esset natus ex dictis illegitimis & damnatis nuptiis, ita vt nep. nata ex dicta filia vt no. Cyn. in. d. l. fin. C. de nat. lib. tamen hoc vltimum fundamentum non pono pro constanti, nec etiam necessarium stantibus supradictis. Ex quibus concluditur. d. matrem Thomasine ei succedere. & d. legitimam deducere posse. Alexã. de Imol. iuris vtriusque doctor consuluit.

Summarium.

1 ☞ Relinquo, verbum, ad vniuersitatem relatum trahitur ad restitutionem.
2 Tutoris datio in minus solẽni voluntate valet vt confirmet.
3 Error in testamento per duos testes probatur.
5 Mater post tempus vel contra voluntatem patris non admittitur ad tutelam.
7 Administratio vni tutorum non dz decerni, aliis non vocatis.
8 Mater suspecta remoueri debet vel alij adiungi.
9 Legitima etiam in ascendentibus aucta est.

Consilium. CXL.

Super testamẽto ser Nicolai ser Joãnis Fortesij: & dubiis de quibus in themate breuiter respondendo dico. ¶ Et in primis super primo dubio, quo queritur de validitate. d. testamenti, ꝙ dicunt testamẽtũ esse validũ. nõ enim refert qbus verbis aut legitimis aut naturalibus, an vulgaribus conditũ testm̃. l. hac cõsultissima. §. fi. C. de testamẽtis. l. qui restituere. §. fin. ad treb. ergo habes. s. institutionẽ filiorũ masculorũ, vt ptz ex illis verbis testamenti dũ in scriptura dz esse, & se per caso fusse che ella partorisse figlioli fiano heredi cuz Fortisio mio figliolo, & sic apparet filios institutos fuisse heredes. l. põt qs. ff. de vulga. & pu. & ibi no. l. j. de here. insti. & de institutione etiã ptz per illa dũ testator dicit: item lasso el resto de. d. mei beni. & il residuario a Fortisio
1 mio figliolo &c. † nã illud verbũ, relinquo, relatũ ad vniuersitatem bonorũ trahit ad institutionẽ: vt tradit in. §. si vero nulla. in auf. de hered. & fal. & in. l. his verbis. in princ. de hered. insti. ¶ Et licet testator subiungat hec verba vcz sub hac cõditione: che fino a letade de anni. xx. non ce sia consignato questo mio residuo: ma habia solamente per mei cõmissarij victo & vestito &c. hoc non hz vitiare testm̃. d. l. qm̃ in prioribus. & l. sanci-mus. §. cum autem. C. de inoffi. test. plene no. in. l. si pater. C. de inst. & substi. ¶ Circa fm dubiũ quo querit an posito ꝙ saltem per duos testes probaret quo tpe rogatus testator non solum dicit ꝙ relinquebat. d. fratres Fran. & Cesarem commissarios & executores, sed etiam dicit quod relinquebat eos tutores. d. Fortesij filij sui seu filiorũ suorũ: dico per hec verba probationem esse sufficientẽ ad excludendum a tutela matrem. d. Forte-
2 sij. ¶ Ad quod ostendendũ presuppono † ꝙ tutor relictus a patre in testamento nuncupatiuo facto coram duobus testibus iuxta. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. cum ibi no. debeat a iudice cõfirmari. l. tutor. & l. si pater. ff. de testa. tu. fm magis cõem opi. licet glo. in. d. §. ex imperfecto. & in. l. ij. C. de cõfir. tu. fortius teneat volens, qđ datio tutorũ facta liberis a patre in testõ nõ valet: adeo ꝙ nõ sit necessaria confirmatio: sed retenta opi. que est cõis, scz ꝙ valeat saltẽ, quãtũ ad hoc vt debeat cõfirmari: dico ꝙ hoc sufficit in proposito. ¶ Nã ad demonstrandũ errorẽ in testõ, interuenisse sufficiunt illi testes, qui essent necessarij ad dispositionẽ ipsam testamenti: vt est gl. no. & ibi no. do. in. l. cũ proponeret. de le. ij. & no. doc. in. l. errorẽ. C. de te. ¶ Quinimo fortius Ja. de Ra. & Cy. ibi volũt absolu-
3 te † qđ ad probandũ errorẽ in testõ sufficiãt duo testes, sz posito ꝙ requirant tot, quot requirunt ad cõfectionẽ ipsius testi: vt tenẽt alij doc. in. d. l. errorẽ. & Ang. in. l. quoties. in prin. ff. de her. insti. ad hoc ibi tenent, ꝙ cũ ita sit, ꝙ testm̃ imperfectũ ratione solẽnitatis inter liberos corã duobus testibus valeat inter ipsos liberos, quo ad oẽs effectus: quo autẽ ad extraneam personã, & ad tutorẽ datũ in testamento: fallit quo ad hoc. vt debeat tutor a iudice cõfirmari: vt probat in. l. qui a patre. iuncto. d. §. ex imperfecto. cum ibi not. per gl. & in auf. qđ sine. C. de testa. & in l. fi. C. famil. ercis. ergo sicut duo testes sufficerẽt ad testamẽtũ, quãtũ ad hoc vt valeat ad effectũ cõfirmandi tutorẽ: in tali testamento debent ita etiam sufficere duo testes ad probanduz errorem. d. testamenti, quo ad effectum confirmandi tutorem.
4 ¶ † Secundo presuppono, ꝙ tutor datus in testamento minus solenni, tamẽ cõfirmatus a iudice prefertur datiuo tutori sicut prefertur testamentarius fm communem opin. vt tenuit Bar. in. l. neqz. per illum tex. C. de confir. tu. vbi refert Sal. ita etiã tenuisse Bar. l. j. in prin. ff. de pe. in rubr. ff. de eo per quem factum erit. & Cy. Bar. & alij in. l. ij. C. de confir. tu. & in. l. ij. ff. de sta. ho. & Pet. de Anch. in cle. ij. de sta. mo. & Jo. And. in addi. Spe. in tit. de tut. §. nunc dicendũ. in addi. mag. & quia vt dicit Bar. in. d. l. & neqz. ita est cõis opi. a qua in iudicando non est recedendum: vt tractatur in locis vulgaribus: ideo super hoc non est opus in superuacuis rõnibus in. ll. insistere. vnde Bar. in auf. vt liceat matri aut auie. in verbo ad fi. in ver. quero quid si datur tutor matre ignorante &c. dixit ꝙ tutor confirmatus excludat matrem, sicut tutor legitime datus in testamento: videtur ergo matrem esse excludendam. & ita ibi etiam Spec. & Bal. in. d. §. nunc dicendum. in ver. item absistit. ¶ Et per hoc apparet non obstare statutum rub. de tut. dandis. nam statutum vult ꝙ non obstante tutore testamentario legitimus tutor seu mater admittatur fm formam ibi tradi tam: qr dico ꝙ potest ius cõmune disponere, ꝙ soli tutores testamentarij preferant: vt dicit tex. in. d. auf. vt matri, & auie. & tamen videmus ꝙ tutor datus in testamento non solenni, & cõfirmatus prefertur matri: qr iudicatur testamentarius: vt habet in dictis locis: & statutum dz interpretari, vt quãto minus semper poterit ledat ius cõe. l. ij. C. de noxa. c. cũ dilectus. de consu. & no. in. l. fi.
5 §. in cõputatione. C. de iure delibe. ¶ † Aliud etiã videtur excludere matrẽ: quia ex forma statuti sub rubri. de tut. dandis pupillis teneatur infra duos menses computandos a tẽpore mortis patris pupilli si mortuus fuerit in ciuitate for. tutelam sibi declarata macceptare, & petere se confirmari. ideo cum nõ fecerit, videtur exclusa cum ipsa sit persona cui defertur tutela. ita demum si vult ipsa eam assumere: non enim cogitur: vt in auf. matri & auie. in verbo permittitur. & ibi no. gl. & do. ¶ Unde succedit illud qđ habet in auf. presbyteros. C. de epi. & cre. qđ ille persone quibus statuit tẽpus ad sumendum tutelam, qñ voluntarie vocantur ad tutela intra certũ tẽpus: si intra illud tempus nõ agnouerint tutelam, excluduntur. ¶ Et ideo dicebat ibi Sali. illud etiam bene notandum pro matre: vt si intra quatuor menses non declarauit coram iudice se velle agnoscere tutelam, postea non admittitur: & licet ista decisio Sal. in terminis iuris cõis videat periculosa in matre, cui non reperitur de iure cõmuni prefixus terminus ad tutelam, nisi quo ad hoc vt priuetur successione pupilli: vt doc. nostri dicunt per id quod habetur in. l. sciant. C. de legi. hered. & in. l. ij. ff. qui pe. tuto. vnde omni stante dispositione predicti statuti: videtur qđ stare possit illa decisio in matre: quia est eadem ratio que est in
6 casu. d. auf. presbyteros. ¶ † Alia insuper rõne dico matrem nullo modo

nullo modo admittendam: quia mater contra voluntatē patris nō admittitur ad tutelam: vt in.d.§.ex his.in fi.in auk.de here.ab inte.vnde sumpta est auk.matri aut auie.ibi,dum tex. dicit: defuncti nāq; volētis ꝛ electioni preponi volumus.duo ergo sunt que habent obstare matri.s.ꝛ voluntas testatoris ꝛ electio,sed cōstat hoc casu qđ testatoris voluntas refragat: qꝛ in testō dicit: Item lasso che la dicta aufiaxe non possa,ne habia ad habitare,ne stare cum mei figlioli in casa e questo ꝑ nō esser ꝑsona da gouernare altrui ꝛc.vnde in hac materia tutelari dicunt iura iudicium patris preferendū.l.fi. ff.de cur.furt.
7 ¶ † Ex quo infert predicta decisio tertij dubij, in quo queritur,an posito quo patri frater Fran.ꝛ Cesar sciuissent regulā tutoris in testamento poterit dicta tutrix petere se confirmari tutricē ꝛ alio modo etiam deficiunt ea que gesta sunt a matre quia cū prius essent decreti alij tutores, ꝛ data licentia administrandi confecto inuentario non potuit iudex,nō citatis dictis tutorib⁹,administrationē decernere dicte mulieri: vt not. Bar.in.l.legitimos.in prin.in versi.queritur an quando istud decretū ꝛc.ff.de legi.tuto.ꝛ Pet.de anch.in cle.ij.de statu mo nac.facit.l.tutor si nepotib⁹.cū ibi not.ff.de tute. ¶ Nec curo, quod si postquā iudex decerneret administrationē dicte mulieri secundū quod de iure requiritur: vt no.in.d.l.legitimos. si facte fuerint proclamationes generales ad conficiendum inuentarium: qua dico qđ requiritur citatio ad ipsum decretum administrationis: vt probatur in.d.l.legitimos.merito illa nō interueniente non valet actus,saltem ad preiudicium ꝛ exclusionem dictorum tutorum.l.ea que.C.quomodo ꝛ quādo iudex.
8 ¶ † Quantum autem ad id quod queritur: scilicet an posito quod dicta confirmatio tutele mulieris sit aliqua, possint nunc comparere consanguinei dicti pupilli,ꝛ petere coniungi tutores cum matre allegando suspicionis causam,propter dictam prohibitionem.d.testatoris.ꝛ iudex teneatur arbitrari propter dictam suspicionem dicti statuti in ver.ꝛ predicta forma ꝛc.cui dispositioni statutum bene cōsonat dispositioni iureconsulti simpliciter tradite.l.si tutor.ff.de suspec. tuto.ꝛ hoc puto satis clarū quod nisi iudici constiterit de euidenti errore testatoris: stare debeat volūtati ꝛ declarationi testatoris.l.vtilitatis.ff.de cōfir.tuto.dictum est supra,ꝛ quamuis statutum dicat,quod relinquatur arbitrio iudicis,an expediat ita facere.tamen quia loquitur per verbū,arbitrio,quod importat arbitrium boni viri.l.si mulier ita.ff.de operis libertorum.l.fideicommis.§.qꝗ.ff.de lega.iij.iudex bonus de iure facere debet, ꝛ non intelligitur esse in sua libera potestate.l.si qua pena.cum glo.ꝛ ibi Bar.ad fi.de verbo.signifi.not.glo.in.c.super his.in verbo arbitrium.de accus.cum si. ergo cum de iure mater suspecta debeat aut remoueri,aut associari, vt leg.ꝛ no.in.d.l.si tutor.ergo ista facere debet iste do.iudex. ¶ Circa quartū dubium,quo queritur an posita validitate.d.confirmationis tutele,possunt dicti frater Fran.ꝛ Cesar administrare bo.d.Fortesij vsquequo fuerit etatis annorū.xx.iuxta dispositiones testatoris, qui prouidet,quod fortesius vsq; ad etatē annorum xx.non haberet nisi victum ꝛ vestitum per manum.d.fratris Francisci ꝛ Cesaris commissariorum,ꝛ quod post predictam etatem.xx.annorū per predictos commissarios restituerentur omnia bona que essent in administratione dictorum commissariorum: quia aliter non possint ipsi restituere ei nisi in.xx.annis.nam interim subministrabūt ei alimenta.l.deniq;.§.interdum.ff.de supe.leg.no.glo.ꝛ ibi Bar.in.l.alium.ff.de alimen. ꝛ ciba.leg.ꝛ ideo tutor interim nō dꝫ se intromittere: text.est in l. fideicommis.§.cum Polidius.ff.de vsur.ꝛ hoc saltem,procederet pro rata bonorū excedente legitimam Fortesij per ea que not.glo.ꝛ doct.in.l.cum ex filio.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ in.l.filij matre.ꝛ in.l.quoniam in prioribus.C.de inoffic.testa.ꝛ sic de istis non debent reddererationem tutrici.arg.cū testator magis cōfisus fuerit de eis, quam de alio aliquo tutore maxime
9 de illa muliere,vt etiā per.d.§.Pollidius. ¶ † Quo ad quintum dubiū quo queritur quanta sit legitima matris in bonis ꝛ hereditate filij sui pupilli,superstite matre, ꝛ superstite Fortesio fratre.d.pupilli stante statuto,quod mater non succedat filio nisi in legitima,ꝛ quia hoc non eget longo examine expedio me vno verbo,ꝛ dico quod erit sexta pars hereditatis pupillo: tenendo,quod hodie aucta sit legitima ascendentium sicut descendentium: vt magis communiter per glo.ꝛ docto.in auk.nouissima.C.de inoffic.ꝛ in corpore vnde sumitur.per.l.nā ꝛ si parētes.ff.de inof.test.ꝛ not.Bar.in.l.si mulier.§.j.ff.de testa.mili.licet aliqui tenent quod in matre ꝛ ascendentibus ex linea materna, legitima hodie sit tantum quarta. cum ergo secundum magis cōmunem opin.sit tertia, vt dixi: ꝛ ita tertia accipiatur de eo quod de iure communi succedens habiturus esset ab intestato.l.papi.§.quoniam autē quarta.ꝛ ibi not.ff.de inoffi.test.ꝛ in.l.cum queritur.C.eo. In contrarium facit: quia de iure communi mater nō esset successura ab intestato, nisi in dimidia, vt frater pupilli in alia dimidia: vt in auk.defuncto. C.ad Tertyl.ergo mater debet habere tantum quartam partem dimidie totius partis pupilli, ꝛ sic hereditatem pupilli; si aliter diceremus sequeretur inconueniens, ꝛ absurdum quod vbi fuissent puta quatuor vel quinq; fratres pupilli, ꝛ mater haberet plus quam aliquis fratrum, ꝛ ipsa haberet tertiam ipsius hereditatis pupilli, ꝛ sic videtur quod cum statutum voluit fauere agnatis masculis,ꝛ excludere matrem, resultaret contrarium,quod nō est dicendum l.scire oportet. §.aliud. ff.de excusat.tuto. Alexand.de Imo.

Summarium.

1 ¶ Gestum an presumatur tempore furoris.nu.8.
2 Testes singulares sufficiunt ad probandum furorem.
3 Furiosus vere vel presumptiue,non potest testari.
4 Furor perseuerare presumitur,non momentaneus,sed qui certo tempore durauit.
6 Testis non est idoness in facto quo potest laudari vel vituperari.
10 Deponens de negatiua est suspectus.
11 Deponentibus paucioribus verisimiliora plus creditur.
12 Notarij verba,ꝙ testator est sane mentis,non probant.

Consilium. CXLI.

Ponderatis matureq; attestationib⁹ vel allegationibus ad vtriusq; patris fauorem exhibitis.Circa probationem Iac.castri de regio, ponderatisq; testamentis duobus eiusdem Iaco.pariterq; testamento paterno. ¶ Videtur forsan prima consideratione dicendum vltimum testamentum conditum de anno presenti ꝛ die.vij.maij,velut a sane mentis viro cōditum preualere,stante regula,quod,vltime voluntates prioribus derogāt.l.si mihi ꝛ tibi. §.in legatis.de lega.j.ꝛ.l.si quis.in princip.testamenti.ꝛ.l.si inter. ff.de leg.ij. l.ij.quis priore.ff.ad trebel.ꝛ de celeb.mis.in.c.cum Marthe. xiij.questio.ij.vltima volūtas. ¶ Nec oppositus furor suffragari videtur ad impugnationem dicti testamenti, quia notarius attestatur in scriptura testamenti eundem Iacobū compotē mētis fuisse,cuius tabellionis velut officialis dicto standum videtur.l.si quis decurio.C.de fal.ꝛ in authen.de instru. caute.ꝛ fide.§.si vero nominantur.l.j.§.penul.ff.de offi.prefec. ꝛ.c.cum parati.de appel.c.ad audientiā.de prescrip. ¶ Dato ergo quod ante fuisset Iacob.in aliquo furore, tamen postquam erat sane mentis tempore testamenti,valebit actus ex eo quod habuerit dilucida interualla.l.furiosum. C.qui testa. fac.pos.l.ij.ff.de testa.ꝛ licet probatum esset,quod ante conditum testamentum demens fuerit,non per hoc videtur inferri quod hoc ipso tēpore testamenti fuerit mente captus,ita velle videtur Bart.in.l.ij.in fin.ff.de bo.pos.fur.infan.de. ¶ Confirmantur predicta ex notatis per Bald.in. d. l.furiosum.vbi
1 querit,† quid si non apparet an testamētum fuerit celebratum tempore furoris,an in lucidis interuallis,ꝛ respondet, aut testamenti tempus erat vicinum tempori furoris, aut erat ab eo tempore,multum remotum.Primo casu refert, aut qualitas dispositionis testamēti arguit magis ad partem sani cōsilij,vt quia in eo sit filiorum institutio legata pro anima eius ꝛ huiusmodi.ꝛ tunc ex tali dispositione presumitur fuisse sane mentis ꝛ intellectus,si autem his contraria disposuerit, presumeretur non fuisse sane mentis.l.apud.ff.de condi.instit. l.his qui.de tuto.ꝛ cu.da.ab his.l.titia.ff.de inoffic.testa. ꝛ in.l.patronus.§.fi.ff.de leg.iij.ꝛ in testamento permixta sunt que sapiunt furorē,ꝛ ea que non sapiunt quod nihil valent,secundo casu dicit Bal in.d.l.furiosum.quod ille qui semel fuit furiosus non semper presumitur furiosus,maxime si est probatum quod in eo tempore fuerit qualitas furori contraria, secundū Oldr.Accedit id quod not.Bart.in tractatu de teste.in cap. incip.opposita prudentie.Et quem quidem tractatum multi non habētita perfectū.non habēt nisi.c.incipiēs, quia,ibi carnium abundātia.Dicit igitur Bar.in.d.suo ꝑfectiori tractatu,ꝙ si esset probatū furiosum habuisse dilucida interualla, ꝛ dubitatur an actus gestus fuerit in quiete ꝛ sanitate.aut in furore,dicit Bartol.ibi quod ipse actus ostendit.quid enim si

matrem vel filium vel coniunctũ offendit: certe talis actus ostendit secundum eum ꝙ inquiete ꝛ sanitate consilij non fuerit: sed si actum fecit, quem quilibet diligens fecisset, ostendit ille actus eum in mentis quiete fecisse: subdit ibi etiam Bart. ꝙ si multa verba ordinata proferebat inter que alia fatua inseruit certo in toto actu fatuus presumetur. alleg. l. pen. ff. de condit. insti. vbi fatuus iudicatur ille qui post actum institutionis heredis dixit velle corpus eius in mari proiici, ꝛ si dubium sit an esset morbus furoris perpetuus, dicit Bart. standum esse iudicio medicorũ. Sed ita est quod testamentũ predictum vltimo loco factum, continet institutionem filiorum ꝛ legata pia ergo videtur dicendum ꝙ fuit sane mentis: vt recitat valerius testamentum cuiusdam furio. fuisse approbatum: quia
a recte [a] disposuerat. ꝛ refert Bal. in. c. j. in prin. per quos fiat inuestitura. in vsi. feud. ¶ Ultimo pro ista parte facit: quia esto ꝙ testes probent istum furiosum fuisse, tamen tales testes in suis attestationibus reperiũtur esse singulares, ꝛ ꝑ consequẽs perfecte non dicuntur probare. l. ob carmen. §. fi. ff. de testib. ꝛ l. testamentũ, ꝛ ibi no. ff. eo. tit. ꝛ. c. licet causam. de proba. c. bone. de elect. ij. q. viij. c. testes. c. nihilominus. ¶ Sed premissis non obstãtibus arbitror contrariam sententiam de iure probabiliorẽ esse. ¶ Ad quod ostendendũ presuppono per plurimos testes productos probatũ esse Jaco. fuisse furiosum a tempore natiuitatis proxime preterita citra: vt probaꝛ maxime per peregrinum Gasparem, magnum Ambrosium, baptistam dominus Jaco. ser Simonem domi. Joan. Martinum Rolantem, magnum Ualentinum. Joan. de orticis. petrus de fontanella, ꝛ Guidotum. d. Luciam Baldasarem. d. simo. ꝛ Joan. anto. ꝛ si diceretur ꝙ testes producti sunt in dictis suis singulares, respõdetur primo quod plurimi sunt cõcordes. ꝛ maxime. d. Simo. ꝛ. d. Joã. Ant. ꝛ. d. Bal. Joan. d.
2 Lucia. ¶ † Preterea testes discordes siue singulares in dictis suis ad probandum quid in genere, puta quem esse infamem,
b quem esse furiosum [b] quem esse hereticum, sufficiunt: vt not. Innocẽ. ꝛ docto. in. c. qualiter ꝛ quando. el. ij. ꝛ in. c. cum oporteat. de accusa. ꝛ Spe. in tit. de inquisitionibꝰ. §. j. versi. quid si eius. ꝛ in. §. nunc tractemus. versi. quid si ille. cũ versi. sequen. ꝛ in titu. de teste. ꝛ. l. cum de interrogationibus. versic. item de tẽpore. ꝛ versi. sequẽt. ꝛ Jaco. in. l. Arriani. C. de here. ꝛ Pau. de leaza. in dispu. incip. cõtra instrumentum debiti. ꝛ per gloss. ꝛ Jaco. but. in. l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. ꝑ Cy. in. l. ij. C. que sit long. cõsuet. ꝛ Bart. in. l. de minore. §. ij. versi. sed quid si testis. ff. de questio. per Bal. in. l. j. in penult. colũ. C. de testa. ꝛ in. l. ea quidẽ. in vlti. charta. C. de accusa. ꝛ in. l. actor. C. de proba. ꝛ in l. j. C. quib. mod. ꝛ in. l. de quibus. ff. de legib. ꝛ glo. ꝛ Archi. ij. q. ix. c. nihilominus. per docto. in. c. licet in quadam. de testi. ꝛ Moder. in. l. inter partes. ff. de re iudi. cum simi. ꝛ probant dicti testes actus necessarios, vel saltem presumptione iuris, cõcludentes furorẽ: quia deponunt ꝙ proiiciebat lapides ꝛ panem: quia isti actus indicant furorem. l. ij. C. de iude. not. glo. ꝛ ibi Bal. ꝛ Ang. in. l. si cum dotem. §. si maritus. ff. soluto matr. aliqui deponunt ꝙ tenebatur ligatus in domo: vt dicit Baldasar. Joan. ꝛ do. Simon ꝛ frater eius qui actus inducat furorem. vt not. Bal. in. d. l. diuus. ff. de offi. presi. quidam deponunt qꝺ fatue loquebatur ꝛ absqꝫ proposito, ꝛ fere omnes testes dicunt ꝛ ille qui fatue loquitur dicitur esse fatuus. xciij. distinc. c. legitimus. ꝛ not. xvij. q. ij. in. c. Gonsaldus. ꝛ quod deridenda per vias more insanorũ loquebatur: vt. l. ob que vitia. in prin. ff. de edil. edic. deponunt etiam dicti testes, ꝛ maxime d. Jaco. Bald. Joan. ꝛ Simon. ꝛ. d. Joã. and. quod Jaco. a cognoscentibus eum, ꝛ maxime de vicinis demens estimabatur, ꝛ qꝺ pro demente habebatur: qꝺ quidẽ sufficiat ad probãdum cõtra quempiam vt furiosum, non potuisse facere actus in quibus requiritur intellectus: ita no. in. l. j. iunctis ibi not. ꝑ Bar. C. de testa. ꝛ ibi Bal. in. iij. q. ꝛ not. in. l. cum quidem, §. ꝙ dicitur. ff. de acquirẽ. hered. ꝛ Bart. in. l. de minore. in. §. ij. in. ij. q. ff. de questio. ꝛ per Ange. in. l. ad testium. §. j. ff. de testamen.
3 ¶ † Secũdo presupponi aliud indubitatum ꝙ vere vel presumptiue furiosus testari nõ potest si tempore testamenti vere vel presumptiue dementia detentus sit. l. ij. ꝛ. l. in aduersa. ff. de testa. ꝛ. d. l. furiosum. ¶ His presumptis ostendo Jac. nõ potuisse testari de anno presenti ꝛ die. vij. Maij: quia in illo tem-
4 pore presumitur fuisse in dementia: † nam ille qui certo tempo-
c re fuit furiosus. presumitur in furore perseuerare, [c] nisi contrarium doceatur. glo. est que hoc expresse firmat iuncto tex. iij. q. ix. indicans in verbo, ostenderis. idem tenuit glo. in. c. fi. in verbo cõpe. de succes. ab intest. quã ibi sequuntur Inno. Anto. de but. Joan. an. ꝛ Abb. sequuntur illam glo. ꝛ sequitur Saly. in d. l. furiosum. ꝛ Joã. de imo. in. c. dudum. in vj. col. de presum. ꝛ cano. in. c. cum inter canonicos. de elec. ꝛ Pau. de leaza. post antiquos. in clemen. j. de homic. ¶ Istud recte intuẽti voluit Bar. in. l. ij. ad fi. ff. de bo. pos. infan. de la. nam Bar. ibi vult ꝙ si probatur per certum momentum: puta tali die quem fuisse surdum vel furiosum, non per hoc sequitur: ergo in posterum fuit furiosus ꝛ surdus: quia illud potuit cõtingere propter aliquod accidẽs. l. tute. in prin. de leg. iij. vnde dicit ibi Bar. in fi. qꝺ debet probari quẽ fuisse aliquo tẽpore vel certis mensibus furiosum non autẽ aliquo momento vt postea presumatur in posterum furiosus allegat. l. j. ff. de manu. testa. l. pretia rerum. ff. ad. l. fal. vbi similis probatio requiriꝛ ad probandum qꝺ talis probatio, puta stariũ frumenti valuerit. xx. solid. ꝛ ipsi etiaꝫ declarant doct. ergo vult Bar. ꝙ si probatum est quem fuisse furiosum certis mensibus, presumatur in posterum furiosus ꝛ qui allegant Bart. aut dicunt Barto. aliter tenere, profecto habent lecturã corruptam, aut minus recte accipiũt. ¶ Sed ita est in proposito quod per testes probatum est Jaco. fuisse furiosum per menses plures continuos ante confectionem. d. testamenti: vt deponunt Bal. Joan. Simon. ꝛ. d. Joã. Ant. d. Jaco. but. de manetis, magister Guidotus, ꝛ quidam alij: ergo debet presumi semper ipsum posterum furiosum etiam tempore testamẽti, ꝛ quod ille qui certis temporibus fuit furiosus presumatur in posterum furiosus, ptꝫ: q2 si propter furorẽ datus fuit ei curator, durat officiũ curatoris donec probetur ipsum fuisse sane mẽtis. l. j. ff. de cura. furio. ꝛ. l. pe. C. eod. tit. ꝛ instit. de manda. §. furiosi. sed si nos diceremus ꝙ ille qui per aliquod tempus fuit furiosus non presumeretur cõtinuarein furore contrario non probato: sequeretur qꝺ de momento ad momentũ esset furioso dãdus curator ꝫ. d. l. pe. ¶ Pro
5 hoc facit † quia passiones huiusmodi ꝛ motus tales presumũtur durare nisi cõtrarium probetur: vt est glo. no. in. c. cum inter canonicos. de elec. in ver. recusatur. quam ibi sequitur Jo. Ant. de but. ꝛ Imo maximo in morbo furoris qui non consueuit de facili recedere, secundum. d. Card. ꝛ Jo. de imo. in. d. c. cum inter canonicos. alleg. not. per glo. in. d. c. iudices. ꝛ in. c. fi. de succes. ab intest. ꝛ facit. l. si cui. §. eiusdem. ff. de accusat. ꝛ. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de re milit. ꝛ. c. semel malus. de regu. iur. in. vj. ¶ Fortius dixit Pet. de anch. in clemẽt. j. ꝛ ibi se-
6 quitur. d. Card. de homic. † qꝺ si probatũ est quẽ fuisse postea sane mentis: nõ sufficit ad valetudinem actus gesti a tali, nisi probaretur fuisse postea sane mẽtis tempore actus gesti, ꝛ ita dicit se obtinuisse. alleg. in simili no. per Dy. in. c. semel malus. de reg. iuris. in. vj. ¶ Hoc idẽ tenet Uber. de bobio vt refert Guli. in Spec. in tit. de probatio. §. probare. versi. pone quidã erat furiosus ꝑ dilucida interualla, ꝛ fecit testamẽtum, ꝛ dico eum esse furiosum. tu dicis fuissi sane mẽtis: cui incũbit onus probandi refert secundũ Uber. de bobio ꝙ incũbit tibi allegãdi cũ fuisse sane mẽtis. ¶ Refert etiã Guli. in Spe. ꝙ secũdum opi. aliquorũ incumbit onus probãdi ei qui agit, siue dicat eum sane mentis, siue dicat eũ furiosum fuisse. arg. l. ꝛ qui dicit. ff. de proba. ꝛ Joã. and. in addi. Spec. versi. pone. remittit se ad not. per glo. in. d. c. fi. de succes. ab intesta. que tenet vt dixi quod vbi constat aliquem certo tẽpore fuisse dementem, semper incũbit onus probãdi aduersario: qui erat sane mentis. ¶ Idem tenet do. de sanc. Gemi. in. c. j. si vero de electio.
7 lib. vj. vbi querit † quid si demens habẽs dilucida interualla aliquem actum fecit, puta delictum commisit, an presumatur factum tẽpore sane mentis: an tempore furoris: respondit per glo. in. c. fi. de succes. ab intest. que tenet qꝺ dicẽs eũ fuisse sane mẽtis, habet hoc probare secus si nunꝙ fuisset demens: quia tunc allegãs dementiam debet hoc probare. ¶ Et ita trãsit do. in. d. §. si vero. Et ita in similibꝰ in terminis nostris dũ florentie assiderem ita iudicaui cõtra quoddã monasteriũ monachorũ institutũ in testamẽto vnius, de cuius anteriore furore probatũ fuerat. Imo. in. l. q testõ. §. ne furiosus. ff. de test. ꝛ. l. j. §. fu. de ꝓb. obl. in hoc arg. cõcludit ꝙ aut actus gestꝰ fuerat ex interuallo lõgo post tps, quo probaꝛ quẽ fuisse in furore: ꝛ tunc alleganti qꝺ actus fuerat factus in furore, incũbit onus probãdi: aut nõ intercessit longũ interuallũ, ꝛ tũc presumitur fuisse in furore tpe actus gesti. allegat ea que habentur in. l. si ventri. §. in bonis. ff. de priui. cred. ꝛ in. c. officij. de elec. Sed ita est quod per testes productos contra testamentũ, probatur quod circa tempus testamẽti fuit in furore. hoc enim deponit d. Lucia que dicit ꝙ per menses tres ante mortẽ Jaco. vidit ipsum Jaco. facere actus furoris. sequitur qꝺ de mense Maij quo testatus est, erat in furore. ¶ Plus dicunt Bal. Joã. d. Simon. d. Jo. Ant. bapt. ꝛ magister Ant. qꝺ a mense Martij vsqꝫ ad tẽpus mortis, ꝛ per dictum tempus fuit semper in furore: imo videtur dicendũ ꝙ modicum interuallum in proposito nostro debebat accipi pro vno anno in quo presumitur morbus durare, nisi probetur contrarium: secundum Hosti. ꝛ do. Card.

a ¶ Or recte. Pau. Alex. Cor. Jas. d. l. furiosũ. Ja. l. pre furioso. colũ. ij. de his q sunt sui vel ali. iur. deci. l. in negocijs. de reg. iur. Ant. corse. in fin. ꝯsi. testm̃. hippo. marsi. no. ccclxxx. Phil. frãc. in rub. col. v. de testa. l. vj.

b ¶ Furiosum. J. lib. ij. cõsi. clxxxv. cuꝫ seq. deci. cõsi. cccc. xlviij.

c ¶ Perseuerare. J. ꝯsi. clxvij. col. ij. iij. lib. vij. Anch. cõs. v. Socin. c. ad audientiã. col. vj. nu. xi. de homi. Nico. eneral. in loco de tẽp. ad tps. col. iij. cor. ꝯs. lxix. col. pe. lib. j. cõsi. xxj. lib. j. Jas. l. pre furioso. co. ij. de his q sunt sui vel ali. iur. bertrãd. cõsi. xlviij. ex pcessu. col. viij. ix. lib. j. Alcia. de presum. reg. ij. ꝓsum. xviij. sed limitat paulus ꝯsi. cxx. li. j. Jas. consil. clxxviij. lib. j.

do. Card. in. d. c. cum, inter canonicos. sed non est dubiũ quod actus testamẽti non distabat per annum a tẽpore in quo probatum est per omnes testes eum fuisse furentem ꝛc. ¶ Corroborãtur premissa ex his que dicunt Bal. ꝛ Ang. in. d. l. furiosum. ꝛ Bart. in tractatu de teste. in loco. s. alleg. ¶ Circa arg.
8 proxima parte deducta dum volunt † ꝙ si est dubiũ an quis furiosus sit tempore actus gesti, ꝛ probatũ sit ꝙ habeat dilucida interualla debeat inspici qualitas testamenti, an sit talis que in omnibus suis partibus cõueniat dispositioni ꝙ quisq̃ diligẽs fecisset ꝛ presumatur fuisse sane mentis: secus si in aliqua parte ipsius dispositionis fuisset actus nõ cõueniens dispositioni hominis sane mentis, ꝛ viro diligẽti: quod tunc presumitur non fuisse tunc compotem mentis, sed ita est quod ex illo actu testandi vltimo loco facto colligũtur plures cõiecture ostendentes Jacobum tunc non fuisse diligentẽ virum, aut sane mentis: concurrente maxime antecedente furore vt nunc ostendam: ergo testamẽtum est nullum. ¶ Coniecture autem sunt hec: prima, quia in testamẽto predicto Jacobus reliquit quandam apothecam Bonantonio de borzagino: quam apothecam prohibuerat pater. d. Jacobo in testamento alienari sub pena certe priuationis. eo quia volebat dictã apothecam cum certis domibus remanere in filios suos, ꝛ in filios filiorũ eius. Que prohibitio tenet iuxta. l. filiusfa. §. diui. ff. de legat. j. ꝛ l. peto. §. fratre. ergo per tale relictũ factum Bonantonio Jaco. incidebat in dictas penas priuationis. Et sic q2 ille est act⁹ dissipationis, qui arguit hominẽ non esse sane mentis. l. is qui. §. fin. ff. de tu. ꝛ cur. da. ab his. ꝛ. l. j. in prin. ff. de cura. fur. Et de prohibitione alienationis paterne habuerat dictus Jacob⁹ notitiam quãdo erat sane mentis: vt deponit. d. Jaco. in fine sue attestationis. ¶ Secunda cõiectura dementie, que colligitur ex illo actu testandi: quia in testamẽto disposuit ꝙ si Nicolaus eius filius decederet sine filijs masculis vniuersa hereditas deueniret ad dictum Bonantonium, ꝛ si que filie femine remaneant ex dicto Nicolao dotarẽtur prout videretur ꝛ placeret. d. Bonantonium. ¶ Cõsidero qᵭ dictus Bonãto. non est de descẽdẽtibus dicti testatoris, nec de agnatione eius: dato qᵭ esset de cognatione testatoris vel aliter sibi coniunctus vnde. d. Jac. in vlti. hereditate pretulit. d. Bonãto. nepotibus ipsius testatoris qᵭ quidẽ nullus diligens, ꝛ sane mentis presumptione iuris faceret, cũ presumatur quemlibet velle ꝛ debere suam sobolẽ alie anteferre. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. l. generaliter. §. fin. C. de insti. ꝛ subsṫi. l. cum auus. ff. de cõdi. ꝛ demõ. nulla facta differentia sexus. l. fi. C. de lib. prete. Nam in priori testamẽto condito tempore sane mentis per Jacobum sciens disposuerat: nã in eo disposuerat qᵭ quandocunq̃ Nicolaus discesserit sine liberis legitimis ꝛ naturalibus vocarẽtur ad hereditatẽ illi de bobio: nam si decederet Nic. cum filiabus illi de bobio succedere nõ possunt ex substitutione stante illo priori testamento valido, prout est: q2 appellatione liberorum veniunt etiã femine. l. sed si hac. §. liberos. in vᵬ. vtriusq̃ sexus. ff. de in ius voc. l. si ita sit scriptũ filiabus. ff. de leg. iij. l. j. ff. de verb. sign. cũ ergo nõ habuerit ordinatã charitatẽ, ꝛ memoriam liberorum in preferẽdo eos alijs est actus dementie, ꝛ viri non sapientis. c. fi. ꝛ ibi hoc no. do. de sanc. Gemi. de here. lib. vj. ¶ Tertia est cõiectura q2 homines diligentes ꝛ sani consilij non cõsueuerunt. vt est notorium, in domibus alienis testari. sed in domibus proprijs aut diuinis templis: iste autem nõ huiusmodi testatus est. ¶ Quarta est coniectura non sani cõsilij: quia in. d. testamento posteriori continetur qᵭ ipse testator non vult aliud testamentum condere, de cetero, ꝛ casu quo cõcederet ex tunc iussit illud nihil valere, nisi in eo cõtineret expresse tota Salueregina: nã testatores plerũq̃ volentes mutare testamẽta huius nõ sunt memores dicte clausule: modo subuertitur vltima voluntas eorũ. ergo patet ꝙ. d. Jacob. operam dedit quantum potuit quod sibi auferret liberam testandi facultatẽ quod est cõtra bonos mores. l. stipulatio hoc modo cõcepta. de verb. obl. iuncta. l. si quis. in prin. tex. cũ materia. de lega. iij. ¶ Ex his patet quod omnes oppositiones ꝛ autoritates sunt pro parte nullitatis ipsius testamenti vltimi, dato ꝙ etiam testes partis aduerse probarent ꝙ aliquo tẽpore erat sane mentis. Etiam quod haberet dilucida interualla, vt cõiungendo dicta testium vtriusq̃ partis: quia presumitur omnino actus testãdi factus in furore nisi contrarium probetur. vt. s. probaui. ¶ Non ob. ꝙ in Joã. frãc. testis qui fuit rogatus de. d. testamento deponat qᵭ. d. tempore. d. testamenti proferebat illa verba bonum effectum importantia: quia contrarium apparet ex. d. actu testandi, quo interuenerunt verba non conuenientia hominis sani consilij: in quibus partibus vt ostendi supra demonstrando coniecturas premissas sufficientes, iuncto maxime precedenti furore adiudicandum actũ testandi fuisse gestum tempore non sane mẽtis, vt dicunt doct. in locis preallegatis. ¶ Preterea Joã. frã. nõ est idoneus testis: q2 vt dicit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de teste. §. j. sup verbo
9 sed pone † ꝙ diminuitur etiã fides testi deponẽti de facto suo:
a quãdo ex eo laus vel opprobrium possit ipsi testi [a] adscribi. ita refert ꝛ sequitur hanc doctrinã Anto. de butr. in consilio suo incipien. quomodo hec dubia vulgaria habet. ꝛ doc. maxime Jmo. in. c. ex literis. de transac. ꝛ Ant. de but. in. c. cũ a nobis. de testib. ¶ Facit qᵭ dicitur de Proxeneta aduocato ꝛ fi. vt nõ possunt testificari iuxta no. in auf. de testi. §. pe. ꝛ. l. ij. eo. tit. ꝛ in. c. Romana. de testib. lib. vj. ꝛ in. c. dilectorũ. de testib. ꝛ per Bar. in. l. deferre. §. idem decreuerunt. ff. de iure fis. per Spe. ꝛ Jo. and. in ti. de test. §. j. ꝛ per cano. in. c. insuper. ꝛ in. c. cum a nobis. de testi. ꝛ in. c. cum ex literis. de trãsact. ꝛ per legistas in l. omnibus. C. de testa. ¶ Sed cui dubiũ quod approbriũ esset tabellioni quod cõficeret testamentũ vnius demẽtis cum iurent tabelliones diligẽter officium exercere. c. ad audientiã. de prescrip. ¶ Similiter nõ obst. dictum Georgij alterius testis qui dicit ꝙ interfuit testamẽto, ꝛ quod cognouit tũc Jacobum esse hominẽ sani intellectus: eo q2 fecit legata pia pro omnia: q2 respondeo qᵭ licet in illo actu. s. in legato pro anima ostenderit se esse sani intellectus, tũ multa alia disposuit q̃ non cõueniunt homini sani intellectus: vt probaui. s. sequitur quod cum in omnibus nõ se gesserit vt sanus intellect⁹ quod ille actus testãdi fuerit factus nõ tempore sani cõsilij, vt aperte scribit Bald. ꝛ Ang. in. d. l. furiosum. ꝛ Bart. in. d. tract. de teste. ¶ Preterea ille testis remanet vnicus ꝛ singularis post quã Joan. fran. venit repellendus. vt dixi: sed vox vnius est vox nullius. l. vbi numerus. ff. de testi. c. in oi. de testib. c. nouit. de indi. Alij testes producti ad valorem testamẽti pro maiori parte non cõcludunt ꝙ nõ fuerit furiosus: quia dicũt ꝙ Jac. potest esse demens ipsis ignorãtibus: ergo nõ concludnnt qᵭ nõ fuerit furiosus, etiam non probãt. c. in presentia. de proba. l. neq̃. C. eo. ꝛ in spẽ gl. ꝛ doc. in. l. j. §. hoc interdicto. ff. de itine. actuq̃ priua. ꝛ Ang. in auf. de here. ꝛ fal. §. hic nobis. post gl. ¶ Jdẽ deponit magister Bar. Jo. de corradinis. Jo. aurelijs similiter Lãcelotus ꝛ Gaspar de affarusio, qui dicũt quia nescirent discernere an esset fatuus an sapiens: ergo nõ potest deponere ad testãdam sanam mentem, sic testis deponẽs super mutuo interrogatus quid sit mutuum dicit se nescire, certe non probat. vt. l. j. ꝛ ibi Bar. ff. si cer. pet. ꝛ Bal. in. l. j. de his qui sunt sui vel alien. iur. ¶ Dñs Paulus primus testis non probat ꝙ nõ potuerit esse furiosus: nam dicit ꝙ potest actus de q̃bus ipse testificat nõ potuisset Jac. effici sane mẽtis, quin ipse testis nõ cognouisset: q2 ea que deposuit ipsa fuerunt an-
10 te mortem per paucos dies: † nam testis deponẽs hoc modo super negatiua coarctata ad certum breue spatium: est suspectus. c. cũ ecclesia. de causa pos. ꝛ proprie. ꝛ ibi doc. ꝛ not. Bar. in. l. j. in prin. ff. si quis ius di. non ob. ꝛ Cyn. ꝛ Bal. in. l. actor. C. de probat. ꝛ Ang. in. l. ij. §. dotem. ff. ne quis eum qui in ius voc. ꝛ Bal. in. c. si quis per triginta. si de feud. fue. contro. inter do. ꝛ agna. Dyn. ꝛ Bar. in. l. j. §. hoc interdicto. in fi. ij. col. ff. de iti. actuq̃ priua. dum reprobãt gl. ibi positam. nam vt dicunt doc. nõne potuisset Jac. in domo de nocte furere seu furiosus effici inscio ꝛ ignorante dicto domino Paulo. ¶ Jtẽ nec ponit assertiue de quibus mẽsibus fuerit sane mentis ipse Jacobus, ꝛ an prope tẽpus testamenti vel postea. Christophorus de richmo nõ probat qᵭ non potuerit esse furiosus. imo aperte dicit quod interdum faciebat actus furiosos. ¶ Gaspar de lane similiter dicit ꝙ faciebat forte causa ioci hoc enim ꝙ fecerit magis ioci causa quam stultitie, non probat ipse per aliquam rationem dicti sui: ergo non dicitur cõcludenter deponere: q2 ad probandũ ea in quibus requiritur perspicax inquisitio ꝛ ratio intellectus, prout est in discernendo an quis faciat actum furoris causa ioci, vel non, necesse est etiam quod testis non interrogatus assignet rationem dicti sui. vt not. Jnno. in c. cum causa. de testi. ꝛ in. l. cum hi. §. j. ff. de trãsact. ꝛ in. l. furiosum. C. qui test. fa. pos. ¶ Frãciscus de tarcolis alius testis nihil probat, q2 nõ deponit de tẽpore vnius anni de quo deponunt testes probãtes furorem, imo deponit de anno preterito quia dicit qᵭ iam est annus elapsus. ¶ Bonifacius de rogerijs similiter nihil probat, q2 nõ deponit de aliquo tẽpore vel anno. ¶ Antonius de pictoribus deponit ꝙ audiuit dictum Jaco, rñdentem. in voglio tore vna de vostre vna infante per mio figliolo per sua moglie. nam per hoc non sequitur qᵭ ipse esset sane mentis: nam viri illius cõditionts cuius erat dictus Jac. non cõsueuerunt filijs suis in tam iuuenili etate, ꝛ tenera constitutis vnam puellam similem infanti dare in vxorem vel sponsam. facit tex. in auf. de temp. nõ sol. pec. §. generaliter, cũ seq. docet experientia que est rerũ magistra. c. cũ expediat. de

a ¶ Testi. Feli. c. cũ a nobis. de testib. Jas. l. sanum mẽte. C. de trãsact. l. si duo patroni. §. idẽ Jul. scribit. de iu reiu. Cur. Jun. ꝯsil. clxv. n. xxj. ale. in cõsi. lxxxvj. nume. xvj. lib. ij. cõsi. lxx. nu. xj. lib. iij.

elect.in.vj.ita ꝙ nõ apparet ꝙ ille actus ostẽdat hominẽ magis sane mentis quam insane. ¶ Etiam non probat Franciscus de bonzanis vltimus testis, cuz non appareat eius dicto de quo tempore sanitas cõsilij ipsius Jacobi deponat: etiam non apparet ꝙ contradicat testibus productis ad probandũ furorẽ. ¶ Ex predictis patet si bene aduertatur ostẽsum esse nullum ex dictis testibus sufficiẽter probare. ¶ Preterea est probatum per testes plures, vel saltem verisimiliora deponẽtes ꝙ dictus Jacobus fuit furiosus a tẽpore natiuitatis dominice, vel saltem a tempore mẽsis Martij vsque ad tempus mortis, ꝛ quidã etiam dicunt a dicto tempore vsq; ad mortez continue fuit demens, vt attestatur maxime Baldasar, Joã. do. Simon. do. Jo. Ant. domina Jacoba: ꝛ magister Guidotus: ergo eis standum est. ¶ Et preferenda est eorũ probatio testibus aduersis, qui nõ sunt tot numero: saltẽ illi q de actibus sane mentis, per dictum tempus deponũt, ꝛ q2 verosimiliora deponunt testes probãtes furorem, vt proxime dicam. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. ꝛ. iiij. q. iij. c. testes. ꝛ ibi firmat gl. ma

11 gna in verbo qdam† ꝙ magis creditur paucioribus testibus verosimiliora deponẽtibus: qđ etiam firmauit glo. in. c. in nostra. ꝛ ibi omnes sequantur. extra de testibus. ¶ Quod autẽ testes probãtes furorem presumantur verosimiliora deponere, probatur qđ pro magna parte sunt vicini, maxime illi qui deponunt de continuo furore: vt sunt dicti Baldasar. Jo. dominus Simon: dominus Jo. an. domina Lucia: domina Jacoba que semper stabat in domo ꝛ Peregrinus qui multũ in in ciuitate ꝛ ruri secum in domo cõuersabatur, ꝛ Gaspar de rotano eius vicinus: sed ita est quod vicini presumuntur melius scire facta vicinorũ quam alij non vicini. l. filium diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ꝛ. l. si ita. §. fi. de fun. instruc. c. quosdã. ꝛ. c. sequen. de presump. ¶ Et similiter illi qui frequẽtant in domo melius presumuntur scire facta illorũ de domo, quã alij. l. cõsensu. C. de rep. c. veniens. el. ij. de testi. ergo eis velut melius informatis est credendum. vnde dicit in proposito Ja. bu. in. l. maiorẽ. ff. de pac. quodo potestas ciuitatis habẽs plures iudices, nõ debet stare dicto maioris partis: sed illius qui melius scit iura. allegat. d. l. ob carmen. §. fi. ¶ Et per hoc videtur ꝙ plurimum sit in re ista attendendum dictum illius periti, in arte videlicet magistri Guidoti, qui per regulas medicine, ꝛ etiã per sensus corporis deponit de demẽtia Jacobi. ¶ Et alibi etiam dicunt doc. in proposito quod an quis fuerit fatuus statur dicto peritorũ in arte. vt not. Cy. in. l. senium. C. qui test. face. pos. ꝛ Bal. in. l. ij. ff. de testa. ꝛ in tractatu de teste. in loco preal leg. facit. l. si semel. C. de testa. mil. lib. xij. ꝛ. l. cõparationes. C. de fide instru. l. j. §. j. ff. de vẽt. insp. c. significasti. el. ij. de homici. in quo perito in arte toleratur testimonium de credulitate. l. j. in prin. ff. de ven. inspi. c. literas. de presumpt. c. quoties. ꝛ. c. licet ex quadam. de testi. ¶ Nec ob. si contra dominam Jacobam testem predictam opponeretur qđ est legataria in primo testamento: q2 respondetur qđ est etiam legataria in secũdo, ꝛ per hoc fides non diminuitur. l. nõ solum. §. de vno. ꝛ ibi per Bar. ff. de questio. not. in. c. postremo. de appel. ꝛ Spe. in ti. de teste. §. j. ver. sed quid in teste eiusdẽ gradus. cum simi. ¶ Preterea legatarius nõ prohibetur esse testis in causa testamẽti. l. qui testamẽto. in prin. ff. de testa. ꝛ plene no. quãdo non agitur principaliter de legata. l. dictantibus. ꝛ ibi doc. C. de testa. ꝛ insti. de testa. §. legatarijs. ¶ Nõ ob. superius dictum ꝙ notarius in vltimo testamento dicit Jacobus sanus mẽte ꝛc. q2 illa verba nihil operãtur. hoc in specie ponit Bal. in. l. ij. ff. de testamẽ. vbi querit, an si in instrumento dicatur sane mentis ꝛc. dicit qđ Jaco. de bel. dicit qđ sanitas mẽtis nõ probatur ꝑ testimoniũ tabellionis: sed ꝑ iuris presumptionẽ, que est quod pars sit sane mentis nisi contrarium ꝓbatur. c. cum dilectus. de fide instru. ꝛ ibi no. Nam secundũ Bal. mentis sanitas est quid inuisibilis, ꝛ proprie nõ percipitur visu vel auditu: sed magis rationis iudicio: vnde dicit ꝙ illa verba tabellionis non habẽt vim testimonij nec probationis: q2 qualitas mentis non probatur per tabellionẽ, sed solum verborum prolatione. ꝛ idẽ dicit Saly. in. d. l. furiosum. C. qui test. fa. pos.

12 ¶ Unde dicit Ang. in. l. penul. de codicillis.† caueant notarij faciẽtes testamenta vt bene cõprehendant si testator frenеticat: q2 licet in sua scriptura dicat sanus mẽte, non propterea probatur sana mens: quoniã hoc non pertinet ad eũ: nec possent ad hoc rogari, sed pertinet ad iudiciorũ medicorũ. l. semel. C. de re mili. lib. xij. ¶ Idẽ Bal. in. l. j. de confes. in. xj. col. ver. nam si notarius ꝛc. vbi dicit quod per hoc tãtum non est notarius falsarius: vt ibi per eum. ¶ Et in simili dicit Ange. in l. illud. §. tractari. ff. de iure codic. ꝙ si testator instituit heredez ꝛ notarius dicat, talis volens codicillos facere, etiam hec verba enũciatiua notarij nõ probãt illam voluntatem esse codicillos, sed testamentum. l. non codicillum. C. de testa. ¶ Pro hoc qđ no. Fed. in cõsi. suo. clxxxix. incip. queritur an domina Margarita ꝛc. vbi dicit ꝙ si notarius in instrumẽto testificatur se certiorasse mulierẽ renunciantem hereditati paterne de virtute, ꝛ effectu dicte renũcie ꝙ per instrumentum non pro-

a batur dicta certioratio. allegat in arg. l. omnibus. C. de testib. ꝛ qđ no. Jnno. ꝛ Hosti. in. c. quoniã contra. de proba. ¶ Et secundum eum, instrumẽtum facit fidem de his que inter partes gerũtur. ꝛ non de alijs. idem illud sequitur Ant. de but. in d. c. quoniam contra in cõtrarijs. in. xv. col. de testi. ꝛ Ludo. de ro. in. l. sciendũ. in. vj. col. de verbo. oblig. ¶ Preterea illa verba, sanus mente, potius apponuntur de consuetudine, quam ex alia causa: vt in simili no. Bart. de clausula codicillorũ. in. l. j. de iure codi. in. vj. q. in fi. ¶ Quinimo ipse actus testãdi ostẽdit cõtrarium eius qđ asserit notarius: scilicet quod Jacob. tunc non fuerit sane mentis, ꝛ consilij, vt. s. probaui. ¶ Non ob. etiã not. ꝑ Bart. in. l. j. ff. de bo. pos. infan. vel fu. dela. ꝛ per Bal. in. l. furiosum. quia eorũ decisiones faciunt nullitatem testamenti vt in specie deduxi supra. ¶ Postremo nõ ob. ꝙ testes probãtes furorem sint singulares: q2 imo sunt plures cõtestes, ꝛ dato quod sint singulares, non officit vt probaui. Ex quibus patet aperte omnia in contrarium alleg. fore absoluta, ꝛ dicta testium viribus carere. Alex. de imo.

8 ¶ Probaꝛ. imo probat vt no. oẽs in. l. sciẽdũ. de verbor. oblig.

Summarium.

1 ¶ Aqueductum per vnum actuz acquiritur quasi possessio, que non potest acquiri tempore communionis. nu. 2.

3 Fides bona presumitur in libertate non seruitutem prescribente.

4 Clausula cum iuribus ꝛ conductibus quid operatur.

Consilium. CLXII.

Onsideratis diligẽter his q̃ in themate narrata sunt. ¶ Videtur prima cõsideratione dicendum dicto Titio non licere prohibere Seiũ aquam ducere per dicta loca Titio in partem obuẽta his rationibus. ¶ Et primo, q2 per vsum ꝛ quasi possessionez decem annorum acquiritur ius seruitutis, etiam absq; tit. bona fide interueniente. l. si quis diuturno. ff. si serui. vend. l. ij. cũ ibi no. C. de seruitu. ꝛ aqua. l. j. §. pen. ff. de iti. actuq; priua. l. j. in fi. ff. de aqua plu. arcen. ¶ Sed in facto presupponitur, antequã dictũ superius molendinum destructũ esset aqua longo tempore deducta est per predium predicto Titio obuentum in partem ad dictum inferius molẽdinum: ergo dicto inferiori molendino acquisita fuit seruitus aque ducende: ꝛ presumitur bona fides ex vsu tam longi temporis: vt no. Jnno. in. c. ij. de resti. in integ. ꝛ Jo. and. in addi. Spec. in tit. de teste. §. nũc videndum. in. j. addi. mag. in. iij. col. per. l. iij. §. si seruus. de acqui. pos. ꝛ no. Ang. in. l. pen. C. qui. nõ ob. lon. prescrip. ꝛ Ant. de but. in repe. c. peruenit. de censi. ꝛ Arch. in. c. j. de prescri. in vj. ꝛ not. Moder. in. c. si diligenti. ꝛ in. c. fi. de prescri. facit quod

1 not. Bar. in. l. fi. ad fi. C. vnde vi. per illum text. ¶ † Scđo quia ille que etiam semel tantũ aquam ex flumine aliquo per quempiam locum ad predium suum duxit, dicitur esse in quasi possessione illius ductus aque, ꝛ haberet cõtra prohibentẽ interdictum possessorium. vt. l. j. in princ. ꝛ. §. quod autẽ fere. per totam. l. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. plene tradidit Spe. in tit. de causa pos. ꝛ proprie. §. priuata. vel aliud quoq; est priuatũ. ꝛ Cy. ꝛ Bar. ꝛ alij in. l. j. C. de serui. ꝛ Bar. in. l. ij. §. ij. ff. de itine. actuq; pri. l. sicuti. §. sed si queritur. ff. si serui. vend. sed ita est qđ nuper per aliquot mẽses Sempronius aquam duxit per dicta loca sciente, ꝛ patiente Titio, per quam scientiam ꝛ patientiam dicitur esse quesitam Sempronio quasi possessionẽ aque, per dicta loca ducende: vt in. d. l. ij. C. de serui. ¶ Et si Sempronius a Titio prohibeaꝛ, poterit Sempronius agere interdicto de aqua quoti. contra Titium prohibentẽ. ꝛ declarat Bart. in. d. l. j. §. ij. ff. de iti. actuq; pri. post Jnno. in. c. bone. el. ij. de postu. prela. ꝛ in. c. cũ ecclesia. de causa poss. ¶ Tertio, quia verba in cõtractibus aliquid operari debeant. l. si stipulatus. in prin. ff. de vsu. l. hanc. ff. de contrahen. emp. sed in instrumẽto diuisionis facte inter Titium ꝛ Seium continetur quod in partem Seij cedat molendinum inferius cum omnibus suis iuribus aqueductibus, cõductibus, canalibus, ꝛ vijs, ꝛ alijs ad dictũ molendinũ spectantibus, ꝛ pertinentibus: ergo videtur satis aperte

aperte constare quod conductus per quem ipse aqueductus consuetus inseruire dicto molendino inferiori obuenire intelligatur cum dicto molendino in partem dicti Seij.facit.l.fundus qui locatus.ff.de fun.instr. ¶ Sed premissis non obst. cōtrariam sententiam de iure probabiliorem esse puto ex infrascriptis.
2 ¶ † Et primo quia vbi iure communi non cadit possibilitas acquisitionis, ibi regulariter non cadit prescriptio.c. causam.de prescrip.l.ij.C.de vsucap.pro emp. l.vsucapionem. cum ibi not.per doc.ff.de vsucap.sed durante inter Titium & Seium communione dicti loci, per quem aqua ante destructionem superioris molendini ducebatur ad inferius molendinum, ꝙ etiam tunc commune erat: non poterat Sempronio acquiri seruitus aqueductus per dictum locum, cum in loco cōmuni non cadat a principio acquisitio seruitutis: quia non interuenit vsus iure seruitutis: sed iure proprio.l.in re cōmuni.ff.de ser.rust.pred.l.vti frui.ff.si vsufruc.pet.sed res, que est mihi & tibi communis pro indiuiso, dicitur esse mea.l.ij.ff. de condi.instit.l.si des.cōmuni di.l.serui electione.§.i.& ibi plene traditur.ff.de leg.j.ergo res communis nō potest serui.debere alteri dominorum seu predio ipsorum, vel alterius ipsorum, & per consequens spatio etiam longissimi temporis non fuit per dictum vsum aliquod ius seruitutis formatū ad vtilitatem sui. ¶ Secundo, quia dato quod aliquod ius seruitutis creatum fuisset, tamen attento quod postea [a] Seius spatio annorum. xx. vsus non est iure seruitutis dicta aqua, est amissa dicta seruitus cum prescribatur non vtendo spatio.x. annorum interabsentes.l.sicut.C.de serui.& aqua.l.fi.in fi.& ibi not C.de prescrip.lon.temp.& in dubio presumitur Titiū prescribētem liberatum a seruitute fuisse in bona fide: †
3 quia prescribens libertatem debuit credere rem talem esse, qualis naturaliter esse debuit.§.libera.l.altius.C.de ser.ita dicit Cyn.in l.j.in.iiij.q.in fi.C.de ser.& Anto.de but.in.c.si diligenti.de prescript. ¶ Et per ista duo quilibet eorum de per se apparet esse responsum ad primum in contrarium adductum. ¶ Tertio etiam, quia in possessorio interdicto non posset Seius obtinere in interdicto de aqua quot.& esti.vel simili interdicto pro iure incorporali, nisi probet se non vi, nec clam, nec precario aquā duxisse.l.j.in prin.& §.sed si iure.ff.de aqua quoti.& esti.& quod vsus sit tanꝙ iure seruitutis, & quod ex aliqua causa se putauerit habere vsum seruitutis. d. §.sed si iure. ff.de aqua quoti.& ibi not Bart.& ideo ẜm Cyn.in.l.j.in.iiij.q. C.de ser.& Bar.in.l.j.in.§.ij.ff.de iti.actuqꝫ priua.in.iij.& vlt.col.& Anto. de but.in.c.si diligenti.de prescrip.post Host.ibi dicunt quod requiritur, quod ille qui vult obtinere probet precise aliquam iustam causam propter quam probabiliter inductus fuit ad putandum sibi seruitutem competere: vt quia probet famam fuisse ꝙ sibi ius seruitutis fuisset aut competeret: vel alia similis causa appareret.p realle.§.sed si iure.& colligitur ex not.per Spec.in tit.de cau.pos.& proprie.§.priuata.versi.aliud quoqꝫ priuatum dum ponit formam positionum actoris: sed hic iusta & probabilis causa putandi sibi seruitutem aqueductus competere non constat: ergo &c.nec sufficeret si allegaretur qđ ex eo quod ipsis extantibus in communione aqua trāsiuit per locum illum diuturno tempore, & habuit Seius iustam causam putādi sibi ius seruitutis quasi prescripte competere: quia prout patet superius, dico quod talis allegata causa non esset probabilis: quia esset fundata in iuris errore: quia in talibus non patrocinatur in fauorem certantis de lucro.l.eum qui.in prin.&.l.si fur.§.i.ff.de vsucap.&.l.iuris.&.l.error.ff.de iuris & facti ign. Preterea potest respōderi ex his que no. Bar. in.d.l.j.& .ij.de iti. actuqꝫ priua.in ver. vlterius quero quomodo dominus potest expellere eum qui est in quasi possessione iure seruitutis, & cōcludit quod non habebit necesse dominus probare seruitutem illi non competere: sed sufficiet probare se dominium rei, & illi existenti in quasi possessione iure seruitutis denegabitur facultas vtendi seruitute, nisi probet eam sibi competere: per.l.vti frui.§.j.cum ibi not.ff.si vsufru.pet.& no. Bar.post glo.in.l.si prius.in.ij. oppo.iij.partis. ff.de no.oper. nunc. ¶ Sed presupponitur probari posse, ꝙ dictū terrenum spectat iure dominij ad dictum Titium, cui in partem obuenit ergo nisi per Sempronium probetur quod sibi fuerit constitutum ius seruitutis, subscribet, & per hoc patet dupliciter responsum ad ẜm argumē.adductum in partem contrariam.
4 ¶ † Superest duntaxat respondere ad verba instrumenti diuisionis, dicentia ꝙ molendinum inferius spectet ad Sempronium cum omnibus suis iuribus, conductibus, aqueductibus, canalibus, & riuis: quia ad hoc respondeo quod incūbit Sempronio onus probandi quod iste aqueductus per dictum terrenum fuerit de pertinentijs dicti molendini inferioris, postꝙ per partes specificatum non fuit iuxta.l.si nō designata &.l.fi.C.de fal.causa.& sicut dicimus in eo cui cōmissum est castrum cum pertinentijs: vt no. Inno.in.c.cum ad sedez. de rest.spol.& Jo.mo.in.c.si ciuitas.de senten.excom.in.vi.ius aque ducende per dictum terrenum non competit vnꝙ Sempronio aliquo iure seruitutis: sed iure proprietatis propter cōmunionem, quam in dicto terreno habebat cum titio: vt superius est ostensum. ¶ Quinimo si quod ius competijsset tēpore instrumenti diuisionis amiserat non vtendo, vt probaui: ergo verba instrumenti non possunt verificari in iure illo ꝙ tunc non erat de pertinentijs molendini: vt ostēdunt illa verba, ad dictum molendinum spectantibus, & pertinētibus: debeant ergo illa verba intelligi de illo aqueductu, qui percipitur seu cōducitur per illum terrenum seu distinsorium de quo in themate fit mētio, vel de illo aqueductu per alia loca prout contineri dicitur in priuilegio concesso per dnm ciuitatis dicto Sempronio, prout latius in themate narratur. Ex quibus concluditur dicto Sempronio facultatem aque per dictum terrenum Titij ducendam esse, denegandum esse.

[a] ¶ Postea. id est post diuisionē, vt patet ex dictis cōsil.in prin.& istud solū iustificat hoc consiliū: alias puto ꝙ Alexā. male consuluisset, quia non est verum ꝙ d.clausula cum omnibus iuribus suis conductibus &c.tantum constaret veteris actuales seruitutes, de quibus constabit sed etiam nouas seruitutes inducit secūdum statum rei qui tūc erat vt per Cepol.tracta. de serui.vrb.pred. c.xxxviij.Cor.con sil. cliiij. lib. ij.dixi in consuet. parisi. §.xcj.

¶ Finit primus Liber Consiliorum, excellentissimi Juris vtriusque doctoris, Alexandri de Jmola.

Index chartarum.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q. Omnes sunt quaterni, preter a. & b. qui sunt terniones.

INDEX IN SEPTEM LIBROS CONSILIORVM D. ALEX. DE IMOLA, LOCVPLETISSIMVS.

LVGD. M. D. LVII.

INDEX OMNIUM PRINCIPIORUM *Alexandri Imolensis Cōsiliorum ordine Alphabetico digestus.*

¶ Liber tertius.

¶ Liber quartus.

¶ Liber quintus.

Liber sextus.

Liber septimus.

¶ Finis.

INDEX MATERIARVM QVAE IN

septem Alexandri Imolensis libris continentur, fidelissimus: reiectis quidem superfluis quibusdam in eo qui proxime excusus est positis: additis uerò his quae maximam Iuris prudentiae studiosis adferent commoditatem.

De litera A

De litera. C

Cohabitatio

Conditio

De litera. D

Decretum vbi

Dispositio

Donatio

¶ De litera. E

Emere

Hospita-

E

Ius ac locum

¶ De litera. L

De litera. M

De litera. N

¶ De litera. O

Obliuio non

Papam voluisse

Possessor antiquus

Probatio ca

Proto. debet

¶ De litera. Q.

Res si est

Statutum nō dꝫ

Subtrahens vel

¶De litera. T

Testator si re-

Testi deponenti

Testis non

FINIS.

Regestum.

A. B. C. D. E. F. G. H. Terniones, ⁊ I. Quaternio.

¶ Lugduni, apud Thomam Bertellum.

41

ALEXAND.

de Imola

Consiliorum

Liber Prim.

Cum

Indice in 7. Lib.

Consiliorum

En dias del mes
de 1591.

colorchecker CLASSIC

calibrite

